

Alte Drucke

**IASON DE ACTIO. || LECTVRA PRECLA-||RISSIMA DO.
IASONIS MAY. VIRI || V. I. Doctissimi, super nodoso titulo
de Actionibus in Institu=||tionibus ...**

Dal Maino, Giasone

Lugduni, 1543

Jason super Titulo de Actionibus.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

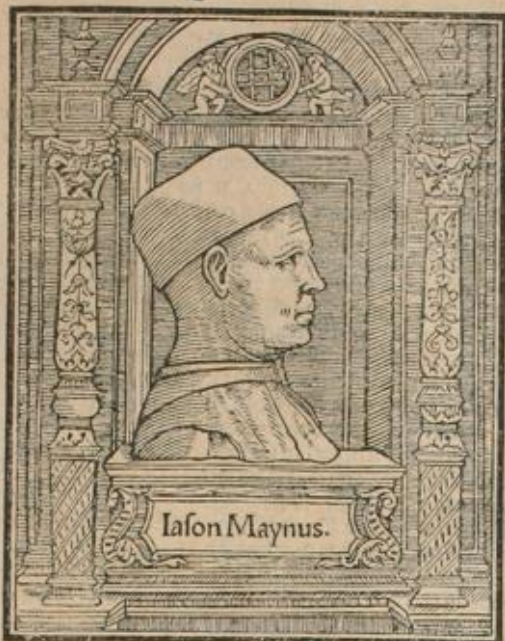
Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150749

Jason Maynus.

Primum ac prestantissimi iur

ris vtriusque doctoris consummatissimi ac oratoris discretissimi: Baginici comitis atque equitis. D. Jasonis Mayniciensis Mediolanensis primarii ne non ducalis senatoris super difficili ac perutili Titulo Institutionum de Actionibus interpretatio in florentissimo Ticinensi gymnasio feliciter edita. Cum multis additionibus nuper per eundem ad iunctis locis suis insertis: Una etiam cum nonnullis apostillis. D. Benedicti de Uadis de Forosompionis legum doctoris.

- 1 Actionum infirmitates legisse suffragis legum et rationum curare habent.
- 2 Qualitatem quis cognoscere non potest nisi substantiam cognoscat.
- 3 Qualitatem quis probare non potest nisi substantiam probet.
- 4 Rubricae an et quando sint necessario continuandae.
- 5 Verba enunciativa prolata a legislatore non inducunt dispositionem.
- 6 Verba enunciativa emissa non disponunt quando incidenter et extra propter propositum proferuntur: secus si principaliter et ad propositum.
- 7 Legis ad legem an et quando sit fienda continuatio.
- 8 Rubricarum continuatio an fieri possit ad remota.
- 9 Arguere ex verbis rubricarum an liceat.
- 10 Rubricae legum vel statutorum textui consonantes an et quando et quae sint quae allegari possint et quae non.
- 11 Rubricas an et quoniam tex. scribere promittens scribere teneatur.
- 12 Rubricae decreti an et quae sint autenticae et per quos facit.
- 13 Rubricae decretalium et rubricae in ciui. quando pro iure allegari possunt.
- 14 Arguere ex rubricis imperfectis quibus casibus et modis liceat.
- 15 Rubricae reperte in libro notariorum an aliquam fidem vel probationem seu presumptionem faciant.
- 16 Imbreuitatura notariorum an fidem faciat.
- 17 Rubrica quoniam est generalior nigro an restringatur per nigrum.
- 18 Nigrum si sit generalius rubro nunquid sit restringendum.
- 19 Nuptiae incestae et nefariae quae sint.
- 20 Si nigrum contradicat rubro: cui stari debeat.
- 21 Rubricae negative vel prohibitoriae an renunciari possint.
- 22 Renunciare privilegio suo quis potest non tamen precepto.
- 23 Statuto prohibitorio renunciari non potest.
- 24 Rubricae negative vel prohibitoriae an cum iuramento renunciari valeant.
- 25 Actio sic posita in singulari in diffi. an contineat sub se omnes actiones.
- 26 Serundia an sint facti et quomodo deriuantur.
- 27 Rubrica posita per nomen quid importat et quid si sit posita per gerundium.
- 28 Serundia an et quando importent necessitatem.
- 29 Serundium positum in accusatio quid denotat.
- 30 Serundium positum in gerundio an et quando importet causam finalem.

- 31 Statutum dicens si quis occiderit: non verificatur in eo qui licet animo occidendi percussit non tamen occidit.
- 32 Lex is qui cum telo. Cad. l. Cor. de fide. in penis statutorum locum non habet.
- 33 Serundium positum in ablativo an et quando importet conditionem et quando sit qualificative.
- 34 Serundia an et quoniam importent causam finalem et an et quoniam formalem.
- 35 Serundii natura quae sit.
- 36 Supini natura quae sit.
- 37 Titulus specialis de actionibus quare ponatur.
- 38 Diuisio quid boni operis tam in legem quam in audire: et quid sit.

De actionibus.

Rubrica.

Moniam ut preclare

inquit Bal. in l. i. ad fi. C. q. admitti ad bo. poss. nos legisse habem? curare infirmitates actionum suffragis legum et rationum: Idcirco oportet species egritudinis cognoscere accedat bonis text. in aut. hec constitutio innouat constitutionem in prin. coll. viij. et tex. in proe. Clementinarum in verbo quibus iura iam posita mederi non possint. Verum ut inquit idem Bal. in l. i. ante medium prime col. C. de bo. pos. fm. tab. non potest quis cognoscere qualitatem nisi cognoscat substantiam per tex. in l. eius qui in puincia. ff. si cer. pe. et est circa fi. illius. in verbo qui nec possidendi animum habet. et alibi inquit idem Bal. in l. eum. circa medium prime col. C. de testa. q. non potest quis probare qualitatem nisi probet substantiam. et impossibile est intelligere accidentia extra subiectum. Ad quae dicta addo boni tex. in l. i. seru. mibi. ff. de ac. empt. in verbo non potest estimari bonitas loci qui non extat. non cognoscentis ergo vna qualitates aut species egritudinis in actionibus: nisi notitia substantiae vel subiecti: hoc est ipsarum actionum assequamur. Pro habenda igitur hac tam necessaria actionum cognitione ego Jason de Mayno: Mediolanensis vtriusque doctoris indigne in hac florentissima ceterarum omnium Ticinensi academia ad eam vestrum et mei utilitatem inter quotidianas institutionum lectiones assumpsi presentem titulum de actionibus scholastico quodam agresti (ut ita dixerim) stylo commentandum. Ad cuius expeditionem ut propius accedam capio gl. rubricae: et quae hec gl. omittit continuationem ante oia videndum est qualiter hec rubrica continetur iuxta vulgata. l. i. ff. de stat. bo. et l. cum de lanionis. ff. de fun. instr. in verbo primis quibusque proxima copulata procedunt. dicitur doc. hic. ut dicitur. et Jo. fa. q. continuare hac rubricam superfluum est: quod tex. in prin. se continuat. ista tamen continuatio imperatoris declarat duobus modis per gl. posita. i. in prin. nigri et ibi referuo dicendum. Non omitto nunc quod Raph. cu. in rub. ff. de op. no. mun. fuit in ea opinione quod rubricae non sint necessario continuandae. sed sit fienda materia congrua subordinatione. ita dicit sepius se dixisse: subiectis foris materias pertinentes continuandas esse durante eadem materia. sed ea finita non est etiam sequens materia necessario continuanda. per hac opi. Luma. adducit text. noster in prin. ibi superest ut de actionibus loquamur tamquam hec sit materia congrua post obligationes. et tex. j. de interdi. in prin. cum multis filiis quae possent allegari: eodem modo induci. Hanc opi. sequitur Ang. de are. in prin. pro. huius libri in ult. col. pro qua allegat tex. C. de leg. in prin. et tex. in l. i. ff. de per. no. acq. quae iura etiam allegat idem Ang. hic. hac etiam opi. Luma. secutus est etate nostra clarissimus vtriusque censur interpres dñs And. barbati in sua repe. c. testimonium. in j. col. extra de testi. tali fundamento. nam cum imperator in l. i. quibus. in j. constitutione codicis mandet rubricas congruis subiectis titulis: et iuriscō. in d. l. i. ff. de sta. bo. polliceat se primos et coniunctos et res patet applicare: presumendum est ita factum esse. ar. l. i. C. de of. ciui. ind. ergo rubricarum continuatio non est necessario ulterius requirenda. Adde quod huius finis fuit Bal. ante istos in l. gall. in prin. ff. de lib. et post. in j. col. vbi inquit quod continuatio rubricae ad rubricam non est de necessitate fienda: sed operatur ad bene esse: sed ut primis quibusque proxima copulata procedat. per d. s. aff. nam. et per d. l. i. ff. de sta. bo. Ego pro hac opi. fundam ultra alios pondero noniter d. l. i. que vulgo in contrarium allegatur in verbo: et his proximis atque coniunctos applicantes titulos: prout res patitur dicem. quae verba sunt verba enunciativa: et verba enunciativa prolata a legislatore non inducunt dispositionem: sic iuris declaratione ut expresse tenuit Bal. in l. qui se patris. C. unde lib. circa solutionem. l. huius mater. ff. ad testul. cum vult quod verba illa antequam agnatus vel agnatus Jason super Titulo de Actio.

Subordinatio. facit quod habetur per gl. in rub. ff. de cōd. fur.

Legis separatio. ubi videtur. Bal. de imo. in fi. col. allegant. et j. allegatum consil. feli. de senis cum bis de met. conce. datis hic per d. Jasonem ad ay. quibus edde fra. n. are. in consil. xxiij.

neus adierit ibi posita sint prola a a iurifcon. enunciatue: 7
dispositionem non inducat. 7 idem etia tenuit ipse Sal. in l.
accusationem. C. de accu. pro quo allego bonu text. in c. si pa-
pa. de puni. in. vi. per quod text. ita in terminis consulti sed de
sentis in 2i. uerit. incipit. vifo pñcto 7 motiuis. que sequit
Aud. ro. in l. i. l. i. §. cato. in. vi. col. ff. de v. obli. 7 sequunt
Ant. de bu. 7 Imo. in. c. 3. apostolica. extra. de bis que fi. a prela.
sine consensu. ca. 2 istud idem visus est sentire Bar. in l. extat.
in vlt. col. q. 2. quod met. cau. ergo verba illa enunciatina posita
in. d. l. i. nō inducent aliquā iuris dispositionē: 7 sic nō dispo-
nent titulos debere cōtinuari. Ibi tñ non obstantibus puto
non esse recedendū a comuni snia que bz q. rubrice de ne-
cessitate cōtinuande: q. allegata in contrariū parū aut nihil
obstāt. 7 ad istum tex. patebit respōsum ex dicēdis. j. post glo.
j. j. super nigro positam: vbi apparebit hūc titulu 7 ad pce-
dentes p̄tinuari. Non ob. tex. allegatus per Zing. de arc. s. de
leg. in prin. q. imo ibi imperator expresse cōtinuat illū titulu
ad titulum de test. Non ob. fundamentū do. Zin. q. ad illud
possum multipliciter respōdere. 7 primo qd non est verus qd
imperator in. d. s. quibus. mandat rubricas subdi cōgruis ti-
tulis: sed bene mandat leges. sed etiā posito qd text. hoc dice-
ret: puto ad huc inuestigandas esse continuationes. vt cognos-
camus ordinem ab imperatore 7 iureconsul. pollicitū fuisse
seruatum iuxta doctrinam gl. nō. in. c. j. de fratri. de nono bo-
nificio inuesti. in vñbus feudoz: vbi inquit studiosos debere
esse solictos ad indagandum ne lenti efficiantur: 7 ne alias
contra eos inuebat. Sal. in. l. i. ex cantide. in vlt. col. C. de nō
nu. pec. vbi valde eleganter inquit. Sileant qui scripta tñ vi-
scurrunt: 7 propter frigiditatē stomachi in eis cōtenta nō vi-
gerūt. ¶ Preterea 7 festi? si verū cēt fundamētū dñi Sind.
sequere? maximū absurdū q. nulli? cōtrari? solutionē quere-
re debeamus cū imperator in. l. i. in. vi. col. in. s. similis mo-
do. C. de vete. iur. em. 7 in. d. s. quibus. in prima constitutione
codicis dixerit. nihil contrarium in iure reperiri. Qd tamen
q. sit ridiculū nulli nō ptz. vt vtar verbis iurecōsulti in. l. i. am
dubitari. in. si. in prin. ff. de here. insti. Nō ob. fundamētū mēū
de verbis illis enunciatinis positis in. d. l. i. ff. de sta. bo. que nō
habēt in iuris dispositionē inducere: q. respōdeo q. si 7 verba
enunciatine emissa a lege proferant incidēt 7 extra proposi-
tum tñc nō disponūt. Si aut proferantur principaliter 7 pro
pter seita q. faciāt ad propositū: tñc bene disponūt. ita dixit
no. 7 signanter glo. in de l. i. i. de proba. dum dicit q. verba
posita in. d. c. si papa. de priuile. lib. vi. nō faciēbāt ad proposi-
tū: ideo nō disponūt. Lū ergo verba posita in. d. l. i. sint pro-
lata principaliter 7 ppter seita q. ad propositū faciant ergo
bene inducent iuris dispositionē. ergo bene disponēt titulos
esse cōtinuandos. ¶ Stabit ergo ex predictis firma 7 cōmū-
nis cōclusio q. tituli ad titulu si de necessitate fienda p̄tinua-
tio. Que tamen cōclusio p̄uenit limitari q. non procedat in
principis libroz in quibus nō est fienda p̄tinuatio: vt dixit
no. Hal. in rub. C. de ser. fugi. alleg. glo. in rubi. ff. de cōdi. fur.
quā gl. reputat ad hoc singulare Jo. de Imo. in rub. ff. solu.
ma. in prin. 7 idē Imo. in rub. ff. de leg. j. cā etiā allegat 7 li-
mitat Zing. de arc. s. in p̄moio huius libri in pe. col. que tñ
gl. bīc mibi nō bene dicit. ¶ Aduertite tñ q. licet tituli ad tñ
tulu si fienda p̄tinuatio: vt prime dixi: 7 legis tñ ad legē nō
est fienda continuatio: vt est gl. in l. gallus in prin. in ver. post-
buios. ff. de lib. 7 postb. quā alle. Sal. in rub. C. de ser. fugi.
7 glo. in. l. i. in gl. j. C. de petitiōe boni. subla. lib. i. que dixit
leges codicis nō esse cōtinuādas cū quelibet lex de p se 7 cer-
ta esse debeat. Intelligite tñ nisi talis p̄tinuatio fieret gratia
clarioris 7 cōmodioris doctrine: iuxta gl. in l. i. in prin. in gl.
j. ff. de verbo. obli. 7 gl. in l. de pupillo. in prin. 7 in s. s. s. ff.
de ope. nō. nun. 7 gl. in l. i. in prin. in gl. j. 7 in l. nō videt. ff. de
acqui. pos. 7 gl. in l. palam. in prin. ff. de ritu nup. 7 gl. in c. pu-
dentiā. in ver. illa quippe. extra. de off. odeg. C. ¶ Zin aut cō-
tinuatio rubricarū possit fieri ad remota rōtate fuit Jo. de
Imo. in rub. ff. de ap. que refert Zing. de arc. s. in p̄oc. huius
lib. in vlt. col. qd sic si materie intermedie nō sint difformes p
tex. optimū in. l. i. in prin. ff. si ta. test. nul. exta. 7 idem tñ de
neap. in rub. ff. solu. ma. 7 hoc est qd voluit dicere tex. in. l. i. ff.
de sta. bo. in ver. vt res patitur. bene facit. l. heredes palā. §. si.
ff. de test. 7 in l. donos reos. §. si. ff. de duo. re. C. ¶ Et aduertite qd
7 ex verbis rubricarum licitū est arguere. 7 vt est gl. in l. i. in
gl. j. C. si falsis instrumentis. 7 gl. in l. i. vt quidam libri habēt
in gl. j. quod quisq. iuris. 7 gl. in l. i. in gl. magna ad fi. C. ne
fideiul. doot. denunr. 7 gl. in l. i. C. de p̄fco. qui in vñbe Lōn-
stantinopolitana. lib. i. 7 gl. in l. nō idē circo. 7 ibi Zing. ff.
de ind. 7 gl. not. in an. nullum credēt agricolae. in verbo ois.
7 gl. in s. bcc autem verba. de pe. di. j. per tex. in l. j. 7 ibi Zing.

¶ Arguere. 8
vide domi.
Hib. in of.
rii. in ordi.
ne. et Bal.
cōfil. cccvi.
in i. vol. 7 in
cōfil. cccvii.
¶ I. iiii. fol. 9
¶ Andro. ro. a
in ofil. ciii.
7 in cōfil. cr.
et in cōfil.
xvi. 7 in ofil.
xviii.

in .ij. no. ff. si cer. pet. 7 gl. optimam in rub. ff. si quis test. li. esse
iussus fuit. quam p. notabili allegat Bal. in rub. C. an seruus
ex suo facto. 7 pro illa gl. dicit ibi notabiliter Bal. q. omnes
7 rubricę legat statutoz consonantes textui possunt allegari
7 pro tex. 7 ibi subdit q. q. rubrica incipit p. dictionem vt vel
per dictionem ne: tunc decidit sicut alius tex. ff. si incipit p. di
ctionem an: tunc rubrica dicitur formare questionē 7 nigri
postea decidit. bec patent in rub. C. ne fideius. do. dunt. 7 in
rub. C. vt nemo inuitus. 7 in rub. C. extra vt ecclesiastica benefi
cia. cum si. iuncta. d. rub. C. an seruus ex suo facto. ita etiā in
effecti. do. d. do. si. sum. de sacramētis no. reit. ad. is. in pñ.
licet recolende memorię pater 7 pcepto: me? Potius senior
in rub. ff. de lej. dixerit hoc esse sine ratione per rub. vt cū de
appellatione cognosci. que incipit per dictionē vt: 7 tñ no. po
test allegari pro decisione. cuius cōtrarium teneo cum etiam
rubrica illa habeat orationē perfectā: vt patet ex iam dictis
melius infra dicendis. ¶ Accedit ad predicta gl. no. in proe.
vi. li. in verbo titulis. que dicit rubricas esse antēticas. 7 dicit
de ter. adeo q. scriptor: qui ter. scribere promissit rubricas et
scribere tenetur. 7 ita illaz gl. no. Bar. in. li. ff. de her. insti.
7 Ang. in. li. stipulationis. commodissimum. ff. de ver. oblig. et
Ang. in. l. no. idcirco. ff. de iudiciis. 7 in aut. de incest. nupt. in
prin. 7 Ang. de arc. si. in proe. bñus li. in pe. col. 7 Jo. de pla.
bic super bāc rubri. illam etiam pro notabili allegat Jo. de
Imo. in rub. ff. de ver. oblig. in. j. col. Et dñ gl. illa vult scripto
rem teneri ad scribēdum rubricas dicit idem tenere gl. in. d.
§. bec autem verba. de pen. di. j. Limitat tñ non procedere qñ
consuetudo aliter se habet per ea que habentur in l. in iunio.
ff. de legi. 7 in c. cum dilectus. 2. in c. fi. extra de consue. Et dñ
dicta videatis Arch. ix. dist. c. quis nesciat. ubi dicit rubricas
posse allegari p. tex. per li. ff. de in. inter. resit. exco. 7 rubricis
decreti: que no. sunt autentice: vt ibi per l. in. de quo etiam
no. per gl. in. d. §. bec autem verba. 7 per gl. in. q. ix. c. bart. su
p. rub. 7 not. Jo. an. in proe. sexti li. in. §. sanc. in nouel. 7 Jo.
de pla. bica dicit Spe. 7 Jo. an. in ti. de disputationibus et
allegatione. §. si. ad fi. q. in toto libro decretorum vna tantū
rubrica est aut. ff. illa que incipit concordantia discordantiū
canonum posita in prin. libi que est facta p. Gratiani. Et
autem rubricę que sunt vt summaria capitulorū no. sunt au
tentice: eo q. non sunt factę per Gratianū: sed per quēdā
Cardinalem discipulum Gratiani vocatum Enotapalea q.
vt librum illum sibi coras Romano pontifice appropriaret
has rubricas addidit 7 plura capitula: prout refert 7 latins
narrat Jo. de Imo. in rub. ff. de ver. oblig. in. j. col. ¶ Si autē
alib rubricę q. decreti: vt rubricę Decretalium 7 rubricę iuris
civilis possunt pro iure allegari sicut ter. Dicite in effectu ff.
Jo. an. in addi. spe. in. d. ti. de allegatiōibus 7 dispu. §. fi. in fi.
7 etia3 fm. do. Ant. de but. in proe. decreta. 7 Imo. in rub. ff.
de ver. oblig. in. in. c. 2. Ang. de arc. in proe. bñus li. in. j. col. q.
si rubricę habeāt orationem perfectam allegantur sicut text.
vt patet in ru. ff. q. §. q. iur. 7 in rub. extra vt ecclesiastica be
neficia. cum si. Si vero no. habeant orationem perfectā: tñ
no. possunt per se soli allegari pro decisione: q. soli tendunt
ad demonstrandū naturam nigri. videbatur tñ mihi hoc vl
timum posse limitari: nisi talis rubrica non habeat orationem
perfectam consonare ter. q. tñ videbatur posse allegari pro
tex. per glo. illam notabilem in rub. ff. si quis test. lib. esse iussus
fuit. quam allegari supra post Bal. in rub. C. an seruus ex fa
cto suo. que gl. loquit in istis terminis. hoc tamen no. firmo:
nec ab alio in specie declarati inuenio. ¶ Aduerite tamen
q. licet rub. no. habentes orationem perfectā non possint al
legari vt text. ad deficientem causarum: 7 potest tamē ex tali
bus rubricis imperfectis argui multipliciter fm. Joā. et alios
vbi supra. Primo arguēdo ex ordine rubricarū vt etiam no
tat Jo. an. in. c. i. in gl. de mutuis peti. 7 arguit gl. 7 ibi Bar.
in rub. ff. de eo per quem fac. erit. 7 gl. in. l. vñica. in gl. magna.
ad fi. C. ne fideius. do. dunt. 7 gl. in. §. penales. in gl. in ver. itē
aduersus circa mediū. j. co. 7 probatur in l. j. in prin. ff. de pac
7 ibi notat Bar. in. j. col. facit. l. 7 ideo labeo. 7 ibi Bar. no. n.
rum amo. 7 in l. j. prin. 7 ibi Bar. in. j. no. ff. si cer. pe. 7 isto a
rgumēto vtitur Bar. post dñ Martinū filianū in. l. j. ff. de cō
firma. tut. 7 l. j. C. ti. 7 in l. j. in pñ. ff. de pe. 7 in d. rub. ff. de eo
per quem fa. crit. ad probandū tutorem cōfirmatum a iudi
ce esse preferendū legitimo tutori ex ordine rubricarum cum
rub. de confirmatiōe tutor. precedat rubricam de legi. tu. istē
etiam argumētum vtitur Bar. in. l. cum filio. in pe. col. ff. de le
j. bene facit. l. n. 7 ibi Bal. ff. de stat. ho. 7 ibi etia3 habetis ar
gui posse ex ordine titulorū vt illa censentur digniora qu
procedit ex ordine titulorū: bene facit. §. si iuncta glo. d. de iur
natu. gen. 7 ciui. ¶ Secūdo semitur argumētū ad declar

Proter. Quo autē r
quasi rubri
ce statutorū
possint allos
gari p. text.
vide do. ale.
de imo. in
cōsi. rñ. i. v.
col. in. iij. p.
te. r in cōsi.
leviti. in. ij.
col. ead. p.
te. r in pñ. i.
in. iij. col. i
iij. pte. r in
pñ. l. in. iij.
c. i. et i. hac
materia ru.
vide etias p
cū in consil.
rvi. r in pñ.
xxx. r i. pñ.
c. i. iij. pte.
Decidit.
vide Seli. in
rubri. vt lite
non cōstet.
Intentis
cis. Adde
Seli. in rubi.
de accu. cir.
ca finē vers.
vtrum autē
cum seq.
Tenetur.
Adde Seli.
in d. rubric.
co. vers.
Decreti.
vid. plene p
Seli. in. c. r
pte. de refer.
in ver. liber
decreti. vbi
plenius q̄
hic d. Sali.
nota. vbi ē
posita de au
toritate di
uicorum li
bri. r. i. ibi
dē in ver. le
ges inserte.
ad fi. alleg.
xxx. glo. ad
reprobatio
nē opi. Etia
sibi ptevide

tionē nigri: et ad cognoscendū qualitātē potestatis ei⁹ de ci-
us officio tractatur in rubri. et patet ex his que no. per glof.
fi. in. c. i. de offi. deleg. in. vi. et per glof. in. c. tibi qui. de rescrip.
in. vi. ubi glo. arguit creatores datos a papa: et similiter con-
servatores habere potestātē delegatā: qd de ipsis ponitur in
rubrica de offi. deleg. et in rub. de rescri. accedat glof. illa valde
not. in l. unica. C. ne liceat potē. in ver. pte. et alia est in ver-
bo retractare. que vult no. qd si verba tex. sunt dubia qd decla-
rentur per rubricam et fin illā intelligatur. et illam gl. no. ibi
Bal. in. vii. co. et dicit esse valde no. p. rubricis statutorū. Ita
etiam no. Bal. in. l. i. ff. de here. insti. ar. illius tex. et no. Ange.
in. autē. de incest. nup. in. prin. C. Tercio potest argui pro eli-
cienda veriori lectura quādo lex vel decretalis sine capituli
haberēt plures lecturas et illa approbetur et verior videatur
que magis cōuenit et adaptatur rubricę: ut patet ex his que
no. per glof. in. c. cum monasterium. extra de dec. et ibi habe-
tur maxime per Jo. an. facit. Imperatores. ff. de in. die. adie.
et gl. in. l. i. ff. de imp. pte. et ibi Bart. ad fi. C. de fundis
pal. xi. et gl. in. l. i. in. prin. in. ver. repetit. et ibi Bart. ff. de cōdi.
inde. C. In autē. ex rubricis notariorū colligatur aliqua
fides vel aliqua probatio sine presumptio si in libro seu proto-
collo notarj defuncti reperiamur intinatio sine rub. qui di-
cat hoc est instrumentum venditionis inter tales celebrat. et
postea dimissum est spatium. et questio quā no. explicat Bart.
in. l. admonēdi. ff. de iureiur. in. re. col. in. ver. quero pone qd in
libro notarj defuncti. et ibi distinguit inter cōtractū unfor-
mem et cōtractū difformem. ut primo casu inducatur aliqua
lis presumptio: vel forte fin cum semiplena probatio: cuius iste
rubricę inducant presumptionē eorum que ibi debent sequi:
per. l. i. in. fi. C. de impo. lu. de. scri. lib. x. et l. i. C. vt ne prima. Se-
cundo autem casu nihil probet. accedant que ponit Bal. in
rub. C. de fi. instr. in. l. i. col. in. ver. sed et tertio queritur vtrū
imbecillitatis. ubi potē. an imbecillitatis fide fuerit. de quo
etiam per Bart. et Ange. in. l. lucius. in. prin. ff. de test. mili. per
Bart. in. l. fidei. cō. ff. de leg. iij. per do. Anto. de bu. et anor.
et Immo. in. c. iij. p. d. tabellio. extra de fi. instr. per Jo. an.
in. addi. Spe. in. titu. de instr. edi. ff. vidēdum restat. in. ver.
et nota qd tabellio. et Bal. post. l. i. in. l. cōtractus. in. iij. et iij.
col. C. de fi. instr. et Quid autē si rubrica sit generalior nigro:
ita qd plus habeat in rubro qd in ter. ut p. in rub. C. de relig.
et sum. fu. et lu. ale. et in rub. C. de re. cre. et iureiur. in. rub. C. de
spon. et p. ore. ubi glo. in. ver. p. rone. et patet. s. de obli.
que et de. i. n. l. i. ubi no. glo. in. prin. in. ver. ex maleficio. et gl.
s. in rub. de iusti. et iur. in. ver. et iure. et glo. no. in. autē. de incest.
nup. in. prin. in. glof. in. ver. illicitas. an isto casu restringatur
per nigrum: dicite qd no. primo fin Jo. de Imo. in. rub. ff. de
verbo. oblig. in. iij. col. et Ange. de are. s. in. proe. huius li. in. pe-
nul. col. Si rubri. habeat orationem perfectam ita qd rubri.
possit percipi aliqua certa mēs et certa dispositio: et tunc rubri.
haberēt effectum etiam dato qd in nigro nihil diceretur. et ita
staretur rubro etiam ad decisionē causę. et ita dicit Imo.
esse de mente glo. licet non clare loquentis in. d. autē. de incest.
nup. in. prin. et ibi subdit Imo. sic hoc habuisset de facto in ciui-
tate Bononie in quodam statuto cuius rubrum erat genera-
lius nigro. nam fin cum nigrus ampliatur per rubrum: et
fin aliquas loc. dicit hoc probari in. l. unica. C. de cap. ci. consi.
ex. lib. ij. iuncta glo. ex. qua no. Bart. ibi. et quando rub. est ge-
neralis etiā lex debet intelligi generalis. et hoc idē qd Imo.
volunt etiam Sal. et Ando. ro. in. l. i. ff. si cer. pet. et illam glof.
in. d. l. unica. alle. etiam Jo. de pla. bic. ad id de quo. s. Ad do
ad istum vlti. aliam glo. no. que in communi no. alleg. in. autē.
et fa. no. consi. in. prin. in. ver. senatus consulto. alle. ad hoc. l.
penul. ff. si. ff. de iur. et fac. igno. per quem tex. ibi dicit pulchre
notando Bart. qd si prefatio legis sit generalis: et l. specialis:
tamē generaliter intelligitur. et ad istud etiā ponderat illum
text. Bal. in. c. secundo requirit. extra de app. Et dicit Ange.
de are. s. in. proe. huius li. in. pe. alias fi. co. qd etiā si reperitur
rubri. et non reperitur nigrum: tunc rubri. ex se dispo. et
ita dicit velle glof. in. l. i. ff. si quis test. lib. esse iussus fuerit.
Ad predicta etiam addite elegātē decisionē p. ap. de
cast. in. consi. cccxiiij. alias. xxxiiij. inci. in. Christi nomine: pre-
sens casus modicum et vbi per ista in questioe facti mirabi-
liter consuluit in hunc modum rubri. cuiusdā statuti Seneci.
dicebat simpliciter qd filia dotata non succedat. postea nigri
repellebat filiā a successione matris et ante: et nihil dicebat de
successione patris. cōsuluit ipse qd filia propter dictam gene-
ralitatem rubri. esset excludenda etiam a successione patris:
qd licitum est arguere a rubricis alleg. qd habetur in. l. i. ff. si
cer. pet. et in. l. i. in. glof. mag. ad fi. C. ne fideius. do. den. s. i. l.
etiam in. d. l. i. ff. si cer. pet. dicit qd sepe ex verbis rubricarum

statuti fecit clariorem sensum verborū statuti vt comprehen-
deret casum qui ex nigro non vicebatur colligi. argu. dic. l. i.
18 C. Quid autem cōtra si nigrum esset generalius rubro: et
sic tex. esset generalior rubri. ut patet in autē. vt eccle. Roma. in
rubro et nigro. et in aut. nul. cre. agri. cum gl. in. ver. cm. res. an
tunc sit restringendus tex. per rubri. de hoc habetis glo. val-
de no. in. aut. de incest. nup. in. prin. in. ver. si. illicitas. que vo-
luit qd nigrum generaliter loquens no. restringatur per rubri.
specialiter loquentem. vnde illa aut. de incest. nup. que loqui-
tur in nigro de nuptiis illicitis no. restringitur ad incestas et
19 nefarias nuptias: de quibus dicitur loquitur rubri. et Et que
sint inceste et nefarie nuptie declaratur ibi per gl. et illam glo.
valde no. Imo. in. rubri. de verbo. oblig. in. iij. col. quod est no-
tandum et vtile pro statuti habetibus rubri. specialem et ni-
20 grum generale. C. Quid autem esset si nigri. contradiceret
rubro cui dari debeat: dicite fin Albi. de ros. in. l. i. ff. si cer. pet.
et per eundem Albi. in. rubri. C. etiam ob ob. p. p. qd stan-
dum est nigro: quia nigrum est posterius. et idē tenet Sal.
in. d. l. i. ff. si cer. pet. qui pro hoc alleg. glof. in. rubri. C. de pro-
ben. sala. lib. i. iuncta. l. i. eiusdem tit. et idē etiam tenet Ant.
de but. in. proe. decreta. alleg. no. per gl. mag. in. aut. ad bec. C.
de vsur. et quia etiam nigrum fin cum est magis deliberatū.
21 Ultimo aduertite qd qd rubri. est negatiue concepta et sic
prohibitoria: no. potest ei etiā consensu partij etiam cum tu-
ramento renuntiari. et gl. no. in. gl. mag. ad fi. C. ne fideius. do.
22 den. et ibi Bart. et eo qd privilegio suo renuntiare quis potē no-
tū. p. p. et est bo. tex. quem gl. ibi alle. in. l. i. no. dubium. C. de
leg. in. ver. qd fieri no. vult tantū prohibuisse sufficiat. et in ver.
fieri. prohibuit tū. et est alia consimilis glo. et notāda in. aut.
vt si. probi. ma. debi. s. i. in. ver. senatus con. de quo etiam per
Bart. in. l. modestinus. ff. de dona. et per Bart. in. l. de his. ff. de
trāfac. et Bal. in. aut. generaliter. in. prin. iij. col. C. de epif. et cler.
et in. aut. si qua mulier. C. ad velle. per Ange. in. l. nulla. ff. de leg.
per Imo. in. l. i. cōstāte. s. quoties. ff. sol. ma. et per Bal. in. l. i.
23 in. iij. op. C. de edic. diui. adria. tol. ubi dicit qd statuto phi-
bitorio renuntiari non potest. de quo per Bart. in. aut. sacra.
24 menta puberū. C. si aduer. ven. et Et an possit tali rubricę ne-
gatiue vel prohibitorie renuntiari cū iuramento: ponit Jo.
and. in. addi. Spec. in. titu. de instr. edi. s. p. ore. et ibi tenet qd
sic. Accedant no. per Bart. in. l. i. quis pro eo. ff. de fideius. in
iij. col. in. ver. tertio dicit. et l. i. de ita prefationis loco aut pres-
ludij gratia positus reuertor ad expeditionem gl. rubri. quam
diuido in tres partes principales prout tribus questionibus
respondet. Secūda ibi: sed cum sint actiones plures. Tertia
ibi: quare non dicit de agendo. C. In eadem glo. ibi: et sub se
omnes contingit actiones. Vlt igitur glo. qd licet in rubri. de
actionibus. ponat in plurali numero eo qd plures sint actio-
25 nes: et tamen etiā dictio actio posita in singulari in definitio-
ne cum ponatur vt genus omnes actiōes sub se cōtinet. Po-
test etiā dicere qd in definitioe ponatur terminus actio inde-
finita. que indefinita equipollet vniuersali. l. i. plurib⁹. in. prin.
ci. ff. de le. ij. et l. i. si plures. ff. de le. iij. Ita ergo indefinita actio
omnem speciem actionis complectitur: sicut in finia dicit
Bal. in. rub. C. de eden. ad fi. sed fin Jo. fa. hic ista non tollit
dubium quare ita no. sit posita rubrica in singulari: sicut est
dictum in definitione cum terminus actio in singulari posi-
tus qui est generalis ita potuisset cōprehendere omnes actio-
nes in rubri. sicut in definitione. Dicit ergo ipse Jo. sub. pro-
ratione differentie bec ita facta esse ad declarandam mentem
imperatoris. Nam cum imperator in hoc titulo intēdat tra-
ctare de omnibus actionibus in specie merito rubrica poni-
tur in plurali. sed quia in definitione imperator no. intendit
definire vnamquāq; actionem in specie in hoc principio: sed
in genere prout est genus. et quia actio prout est genus est vni-
ca: ideo ponitur in singulari. dicit etiam Ange. de arc. bic. qd
ratio potest esse: qd cum rubrica tanq; initium dicendorū de-
beat manifestare id de quo tractandum est. l. i. quis ex argeu-
tariis. s. si initium. ff. de eden. l. pe. s. pen. de iur. et fa. igno. cum
ergo imperator in hoc titulo sit de plurib⁹ actionib⁹ tracta-
tus merito rub. fuit posita in plurali. primo placet. C. In
fin. glo. vult glof. qd ideo non sit posita rubri. per gerundium
quia gerundia sunt facti hoc est denotat actum prout est in
facto et sic put est in exercitio. et est ratio fin Ange. de arc. bic.
26 et qd gerundia derinantur a verbo qd significat per modum
agendi vel patiendi. Sed hic no. tractatur de actionib⁹ put
sunt in ipso actu: sed prout sunt iuris: et sic prout sunt qualifi-
cate a iure. et ideo ponitur rubri. per nomen quod importat
27 qualitatem et substantiam actus. C. Doc dicit Bart. in. rub. C.
de eden. et refert etiam Jo. de pla. bic. qd quando quis in edic-
tractare de actu prout est in fieri: et in ipso exercitio debet po-

Cū iura-
mento renū-
ciari. Vide
Jo. an. d. ca.
solēnter cō-
tra Bart. in
cōsi. de viij.
inci. cū tem-
pore.

In rub. a
vbi dicitur
are. et qd
dem ad euz
diti i apo. et
adde qd. i.
c. exceptio
ne de excep.
an med. in.
col. et eundē
do. Jali. d.
rub. et p am
phatōe ad
de Lud. ro.
in qd. l. c. c.
h. r. i. q. si
dico: peto
talē eligēdū
tantū est di
cere qd. di
gatur. et qd
iporet ge
rundiū frā
candi: vide
do. Allec. in
qd. l. r. v. i. i.
vlti. col. in
tū. parte.

Accusa b
tio. Vide
Paul. d. ca.
in. l. j. ff. de
edē. et plene
per Spe. in
tit. de li. cō
cep. §. iam
nunc vidē
dū. in prin.

ne rubri. per gerundium qd. significat per modū agēdi vel
patiendi. Si vero intēdat tractare de effectu vel substantia ali
cuius actus: tunc ponit rub. per nomen qd. significat substantia
nam vel qualitatē actus. Aliibi dicit glo. in rub. ff. de edē. qd.
gerundia importat necessitatem. qd. videtur approbare Jo.
fab. hic: sed in cōi illa gl. reprobat p. doct. in rub. ff. de edē. per
rubri. de in ius vo. iuncta. l. j. C. vt ne. inui. et hic Bal.
tū illam saluat in d. rub. C. de edē. dicens qd. in gerundio inest
duplex qualitas scilicet actiua et passiua. Si cōsideramus ge
rundiū in actiua qualitate. et sic ex parte agentis. et tūc nō
importat necessitatem: qd. nemo inuitus cogitur alere. l. j. C. vt
ne. inui. Si vero cōsideramus gerundiū in passiua qualitate:
et sic ex parte eius qui cōuenitur: tunc importat necessitatē. l.
inter stipulationē. §. si Stichū. ff. de ver. obl. et cum hac theoria
trāsīt Sal. in d. rub. C. de edē. et cum hoc transeat ceteri mo
der. et reperio qd. ista fuit originaria opi. Ray. de scol. in d. ru
br. de edē. fm qd. refert Ric. de neap. hic. C. aduertendum
tū est fm Bar. in cetrangan. ad rep. in ver. nec ex eorum et
Ang. de are. Jo. de pla. hic: qd. gerundiū habet tres casus: ge
nitium: accusatiuum: et ablatiui. Si gerundiū ponatur in
accusatiuo: tūc denotat causam finālē: vt in d. cetranganā. in
prin. et in l. j. labeo. ff. de dolo. et in l. j. in pn. ff. de tute. et ra. vi
stra. et bo. ter. in l. quibus diebus. §. si ff. de cōdi. et demon. Si
vero ponatur gerundiū in genitiuo cum hoc termino ani
mo vel causa: vt in eo qui percussit animo occidendi impor
tat causam finālē adeo qd. de iure nostro talis percussio ani
mo occidendi punitur perinde ac si occidisset: vt l. is qui cum
telo. C. ad legē corn. de fici. et est canonizata de peni. dist. j. in
prin. C. dicit tamen Bal. no. dicere Bar. in l. is qui cū telo.
et qd. cū statuta ciuitatis dicant si quis occiderit nō verifican
tur in eo qui licet animo occidendi percussit nō tū occidit.
et sic tūc non punitur ex illo statuto. et hoc dicit Bar. esse perpe
tuo not. et idē t3 Bal. in l. si fugitiui. in j. col. C. de fer. fug. vbi
generaliter dicit qd. in penis statutorū nō habet locum. d. l. is
qui cū telo. Itē tenet Bal. in l. si quis nō dicā rapere. in j. co.
C. de epis. et de. et in l. arboribus. §. iul. ff. de usu. et in l. data ope
ra. in xij. co. C. qui accu. nō pos. et in l. qui autem operis. ff. de
infa. et Ange. in l. j. §. si ff. qd. quisq. iur. vbi hoc limitat. et vide
te. d. Ant. de bu. in c. j. de eo qui mit. in pos. cau. rei fer. et Spe.
in t. de accu. §. i. vers. quid si pūne. Si vero gerundiū ponat
ur in ablatiui tūc si adiungitur verbo futuri tēporis impor
tat cōditionem. vt puta si dicatur adeundo talis efficitur be
res. ter. est in l. si tu et parte. inuncta glo. ff. de acqui. here. et ibi
hoc no. Bar. in finalibus verbis. si vero adiungitur verbo pre
teriti vel pēntis tēporis: tūc stat qualificatur: vt puta talis tur
bavit me in possessiōe incidēdo arbores. vt l. vim facit. ff. de
vi et vi arma. Et ad predicta si vultis videre quando gerun
dia importat causam finālē: et quādo etiā importat causas
formales: videte Bal. in l. qd. pauperibus. in j. col. C. de epis.
et de. Et ibi etiā ponit an pcedat accusatio. si dicat: Laus
insultant Titium dicēdo sibi verba iniuriōsa. de quo etiā
per Jo. de pla. hic. et generaliter de natura gerundiū si vultis
opportunitis videre vltra pcealle. videte per Jo. mona. in c.
j. de postula. p. l. in. vi. et ibi per Jo. an. in nouel. et Jo. an.
in addi. Spe. in ti. de lib. concep. §. iam nūc vidēdū. in prin.
Bar. in l. j. ad ff. de cōdi. et demon. et Bar. in trac. suo. de gerū
diis. per Jac. bu. et Sal. in l. j. C. de his qui latro. occul. p. Bal.
late in l. falsus. in ij. col. C. de fur. in l. si ex cautione. in v. q. C.
de nō nūme. pecu. et Bal. in addi. Spe. in ti. de cōces. in ij. col.
et plenius qd. per aliquē p. Albe. de ros. in dictionario suo. vbi
etiā tractat de supino. de quo supino videt glo. in l. mentia.
in prin. ff. sol. ma. et Jo. an. in d. c. j. in nouel. et Bar. in d. l. j. in
ff. de cōdi. et demon. et Bal. in l. id qd. pauperib. in j. col. et in
addi. Spe. §. alleg. C. ultimo pro cōplemento huius rub. du
bitat hic Jo. fab. post p. de. de bel. perti. quare ponit titulus
specialis de actionibus: cū habeamus in multis partibus in
ris de actio. in tit. de act. emp. cū fini. et dicit ipse post p. de.
de bella perti. esse hic positum tit. specialē de act. vt in eo ponan
tur diuisiones et substantie actionum. in alijs vero tit. tractat
qualiter actiones ad exercitiū deducantur. Ista sol. cōfun
ditur per ea que dicit. §. ad ff. gl. rub. nam cum rub. illa de ac.
emp. sit posita per nomen: et nomina nō importat factus nec
exercitiū: sed qualitatē et substantiā: vt ibi dicit: placet mihi vt
dicamus id quod dicit glo. in rub. ff. de reg. in. et dy. et alij in
rub. de reg. iur. in. vi. nō esse nouū vt quibusdā specialiter enu
meratis generalis subiciatur tit. qui omnia complectatur:
iuxta ea que habētur in l. si ferus feruū. §. inquit lex. ff. ad le.
aqui. et qd. in hoc volumine tractat separatim de ob. et post
ea de act. et cū in volu. ff. de. et c. simul tractet. et dicit Jo. fa.
post p. de. de bel. perti. hic: et Jo. de pla. in prin. nigri. hoc fa

ctū esse propter iunenes quorū gratia hic liber compositus
est: vt. §. de iusti. et iur. in prin. nā ea que diuim tradunt: cō
modius et facilius intelligunt et percipiunt. §. sed ne in pri
mis. §. de leg. et gl. in l. j. ff. de excep. do. et Diuino cū animū le
gētis incitat: mentē audiētis preparat: et memoriā artificio
se corroborat. ita inquit glo. j. §. i. in ver. partiri. §. in proe.
huius lib. et diuino est inenarrabilis materie breuis cōposi
tio. dicit glo. in l. j. §. de obli. et quare in hoc volu. tractet prius
de obli. qd. de act. cum in volu. ff. de. et c. feruetur contrariū.
dicam. j. in prin. nigri super gl. j. et per ista remanet expedita
ista rubri.

- 1 Dictio exceptiua in tex. posita ponit et non priuat.
- 2 et 4 Vendere si pmissi nō alij qd. tibi an et qn inuitus ex tali p
missione ad vendendū tibi cōpelli possim posito qd. alij
vendere non velim.
- 3 Exceptiua dictio an et quando ponat vel priuet.
- 5 Obligatio est mater actionis.
- 6 Vido est attendendus.
- 7 Obligatio vt actionis mater est quid diuersum ab actione.
- 8 De natura copule vt cadat inter diuersa.
- 9 Intellectus ordo considerari debet.
- 10 Obligatio an sit de iure gentium vel ciuili.
- 11 Obligatio an et quādo et quibus casibus sit actionis mater.
- 12 Causa et actio an sint idem.
- 13 Actio quod modis capiatur.
- 14 Actio quando pro actione criminali capitur tunc pprie ac
cusatio dicitur.
- 15 Agere ciuilitate an et quādo dicatur et quando criminaliter.
- 16 Causa ciuili et criminalis siue mista an et quando dicatur.
- 17 Pena que simpliciter imponitur a lege an in dubio debeat
applicari parti vel fisco.
- 18 Pene debite ex vltima voluntate vbi si testator heredi aliqd
inbeat et si contra fecerit priuatur simpliciter hereditate
cui in dubio sint applicande.
- 19 Actio apud legistas dicitur illud quod penes logicos argu
mentum dicitur.
- 20 Cause inducentes actionem sunt actiones.
- 21 Actio de dolo contra patrem vel patronum intentari non
pōt: actio vero in factum que non infamat sic et qualiter.
- 22 Actio in factū nisi verbis temperetur infamat si directe intē
tetur ex delicto.
- 23 Actio et causa an sint idem.
- 24 Actio olim an erat aliud qd. sit hodie.
- 25 Solēnitates sunt qualitates que possunt adesse et abesse pro
ter subiecti corruptionem.
- 26 Qualitates non faciunt doctrinam specificam.
- 27 Actio an sit hodie vulgaris formula et quare sic dicebatur.
- 28 Lex si ferus nauem. ff. de fur. an hodie sit correcta.
- 29 Actiones et interdicta an hodie differant. et nu. 30.
- 30 Dictio seu: est ampliatina.
- 31 Interdictum et edictum qualiter differant.
- 32 Actio est ius.
- 33 Actiones an et que transeat ad heredes.
- 34 Actiones an sint de iure ciuili vel gentium et que utilitas in
surgat ex huius articuli inuestigatione.
- 35 Banniti nostri temporis siue equiparantur deportato siue
transfuge an perdant omnia que sunt iuris ciuili et reti
neant que sunt iuris gentium.
- 36 Deportati et banniti nostri temporis an possint sibi querere
actiones.
- 37 Banniti nostri temporis an et quando et quomodo equipa
rantur deportatis et relegatis.
- 38 Actionem esse introductam de iure ciuili citramontani cō
muniter tenent.
- 39 Actio descendens ex cōtractu iuris gentium per iurisconsul
tum ciuili appellatur.
- 40 Iudicia omnia sunt de iure ciuili.
- 41 Deportatus perdit ea omnia que sunt de iur. ci. et retinet que
sunt in gen.
- 42 Compositum quid sit.
- 43 Obligatio naturalis sola: actionem producere non potest.
- 44 Deportatus an et quomodo contrahere possit.
- 45 Compositum dicitur illud quod prius fuit.
- 46 Actio de dote an sit de iure gentium.
- 47 Iurisconsultus appellat actio. descendente ex cōtractu
iuris gentium ciuilem.
- 48 Officium iudicis an sit facti an vero sit ius.
- 49 Forma libelli in actione iniuriarum.
- 50 Estimatio certa iniurie an de necessitate sit in libello ponē
da: an

- da: an vero sufficiat in genere petere interesse.
- 52 Forma libelli in actione iniuriarum remissive.
- 53 Iniurie plures alicui simul facte an omnes in vno libello simul debeant proponi et tunc estimatio quo debeat peti.
- 54 Officium iudicis et actio an sit idem.
- 55 Actionis appellatione an veniat iudicis officium.
- 56 Verbum contineri quid denotat.
- 57 Statutum faciens mentionem de actione an comprehendat officium iudicis.
- 58 Extensio in exorbitantibus an fiat.
- 59 Cautio de dam. infec. licet dicatur actio: tamen per officium iudicis petitur.
- 60 Officium iudicis an aliquam obligationem presupponat.
- 61 Libellus quando super officio iudicis formatur debent narrari ea per que condandatur quod iudex possit vel debeat facere non autem quod pars teneatur.
- 62 Libellus an suscipiatur si in imploratione iudicis officii quis in eo contra partem ageret.
- 63 Libellus an procedat si quis debeat actionem proponere et officium iudicis impleret.
- 64 Interpellatione extrajudiciali licet in his que veniunt iure actionis quis constituitur in mora secus vero quando officium iudicis solum competat.
- 65 Officium iudicis misericorditer implorari debet.
- 66 Officium iudicis an si iudex denegat aliquam iniuriam inferre dicatur in tantum quod appellari possit.
- 67 Libellus an in officio iudicis implorando sit necessaria.
- 68 Contestatio litis an sit necessaria in officio iudicis implorando.
- 69 Fur diurnus seu nocturnus an capi et an et quando occidi liceat.
- 70 Debitor propria autoritate captus cum liceat: per quot horas retineri possit ut retinens priuatum carcerem non committat.
- 71 Furem propria autoritate capiens si illi ducat ad iudicem an perdat commodum legalis pene scilicet dupli vel quadrupli.
- 72 Creditori an et quando propria autoritate debitorem suum fugientem capere liceat.
- 73 Creditori an rem suam debitore fugiente capere liceat.
- 74 Quando copia iudicis haberi non potest tunc propter periculum fuge potest quis sibi ius dicere propria autoritate.
- 75 Creditori si debitorem fugientem vulnerauit et sic cepit et iudici presentauit an talis debitor relaxari debeat et an et quando ius suum probat.
- 76 Debitor fugiens quid si se telo defendat et creditor eum occidat.
- 77 Debitor omnis fugiens etiam ante diem capi potest.
- 78 Debitor fugiens an necdum propria autoritate a creditore imo etiam ab eius procuratore capi possit.
- 79 Creditori debitore fugiente an liceat rem suam capere et quid si non fugeret sed esset suspectus de fuga.
- 80 Propter suspicionem fuge potest iudici bonis debitoris et alienationi rerum immobilium et fieri sequestratio rerum mobilium.
- 81 Creditori si propria autoritate accipiat pecuniam a debitore fugiente an illius pecunie dominium statim sibi acquiritur: an vero iudici illam consignare habeat.
- 82 Creditori dicenti se habere debitorem suspectum de fugae vel qui statim vult fugere an et quando familia pro illo debitori capiendi sibi per iudicem concedi debeat.
- 83 Creditori si contrahat cum aduena quem recessurus scire de eo an eo recedente non facta satisfactione etiam si nulla causa post debitum superueniat libere eum capere possit.
- 84 Qualis fides iudici est facienda ut debitor suspectus possit capi.
- 85 Licentia debitores etiam suspectos capiendi non debet concedi nisi debitum sit liquidum.
- 86 Sequestrum propter timorem fuge non potest fieri nisi debiti instrumentum ostendant.
- 87 Debitor tpe contractus dilapidare incipiens et indies fortius suam conditionem deteriorare an ut suspectus capi possit.
- 88 Debitor si tempore debiti contracti non esset soluendo sed dolo afferendo se idoneum suum creditorem ad secum contrahendum induxit: an possit capi.
- 89 Citatio realis est capere personam.
- 90 Iudex debet prius discutere an debitor sit soluendo antequam eum detineri: et an hoc casu partis citatio requiratur.
- 91 Creditori an suspicionem fuge debitoris per solum iuramentum probare possit.
- 92 Ad probandam suspicionem fuge quid ultra iuramentum requiratur.
- 93 Suspicio fuge debet probari per duos testes cum tractetur de magno periculo.
- 94 Creditor habens pignus debitorem suspectum de fuga iurare

non potest nec capi facere.

- 95 Debitor captus ratione suspicionis fuge an de incompetencia iudicis opponere possit et dicere capturam nulla tamen esse factam per incompetentem.
- 96 Debitorem clericum suspectum de fuga an per iudicem laicum capi facere possit et quid de creditore propria autoritate.
- 97 Creditor in casu fuge an propria autoritate debitorem suum verbaliter citare possit quo ad effectum iurisdictionis pueniendi.
- 98 Debitor stricte non de qui reali actione tenet sed largo modo.
- 99 Statutum disponens quod si quis fuerit negligens ad petendum sibi debitum spatium 16. an. quod postea petere non possit: an cum sit odiosum procedat ubi actio reali agitur.
- 100 In statutis interpretatio crassa non est sumenda.
- 101 Statutum disponens quod si debitum non fuerit petendum spatium 10. an. non possit amplius peti minquid valeat.
- 102 Testator si legat liberationem omnibus debitoribus suis an intelligatur legata liberatio his qui possident res testatoris et sequenter his qui sunt debitores et obligati actione reali.
- 103 Soror si faciat generalem refutationem fratribus de omni eo quod sibi debetur an ista remissio extendatur ad res quas soror vendicare possit et consequenter ad debita actione reali.
- 104 Actio tam realis quam personalis an hic definiatur.
- 105 Definitio cui non competit nec definitum.
- 106 Sine actione nemo regulariter ceperit potest.
- 107 Ea que sunt vniuersitatis non sunt singulorum.
- 108 Agens actione iniuriarum quid debeat persequi.
- 109 Conclusum in causa quando dicatur.
- 110 Ius superueniens actori pendente iudicio an et quid sibi possit.
- 111 Statutum si disponat quem non audiri nisi soluta gabella an sufficiat pendente iudicio gabellam solui.
- 112 Ius excipendi superueniens reo pendente iudicio an sibi prodest et quando.
- 113 Papillus et ecclesia consentunt ipsimet agere cum eorum nomine agatur.
- 114 Qui per alium facit ipsemet facere videtur ubi de acquirendo agitur.

Superest ut de. Ciste ti. totus comuni omnium diuisione diuiditur in tres partes principaliter. In prima ponitur continuatio huius tituli ad precedentes. In secunda definitio actio. In tertia que durat usque ad finem. ponuntur diuisiones actionum. Secunda ibi: prope principium actio inter nihil aliud est. Tertia ibi: paulo post. in §. omniū antea actionum. Cilla tertia pars principalis subdividitur in sex partes: prout in hoc titulo ponuntur sex diuisiones actionum quas enumerat per ordinem gl. magistra. in §. sunt preterea. in glo. i. et ibi glo. addit alias sex diuisiones actionum que ponuntur in alijs locis extra hunc titulum ibi videbimus. C Illud prout vltimo ad §. omniū non summat: quia imperator definendo procedit et definitiones non possunt ad breuius summariū reduci: quia aliter redargueremus imperatores de superfluitate. C In ter. ibi: in iudicio. quot modis accipiat iste terminus iudicium: habetis gl. magistrum in §. preterea. in vers. iudicium. §. qui non est permis. fa. te. C Mo. ex isto ter. in vers. nihil aliud est quam ius secundum Mic. de neapo. hic quod Lud. ro. in repe. aut. similiter. Cad. le. fal. in. iij. speciali. i. qd. habet pia causa inter vltimas voluntates appellat sublimis scientie doctorem textualem maximum quod dictio exceptiua ponit et non priuat. quod fin. cum ad. q. f. q. si promisi non vendere alij et tibi q. ex hac promissione possim inuitis compelli ad vendendum tibi posito q. non velim vendere alij. In contrarium tamen dicit esse glo. in l. si cum. §. si quis cau. et refert Huil. de aug. post. De. de bel. pert. ibi tenere contrarium per. L. titia. §. si. de ma. test. et ter. no. in l. si sterilis. §. pe. de act. emp. et ad istum textum dicit eos respondere qd. ideo hec dictio exceptiua ponit: quia sit plata a lege ne alias lex sit incerta. secus autem sit si proferatur ab homine. et hanc etiam sol. ponit Dy. in reg. peccatum non remittitur. de reg. iur. in vi. Hos addit ad primum: scilicet an dictio exceptiua ponant vel priuent: vltimate traditur per Barto. et alios in d. l. si cum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. et per Bar. et alios in l. actione. C. de transac. et per Bar. aliquid in l. i. in iij. col. ff. de condi. et demon. et ibi per Imo. per Dy. in d. reg. peccati. et plene per Jo. an. in addi. Spe. in ti. de spon. §. i. circa prin. et ibi etiam per Spe. et in his locis consuevit magis communiter concludi: maxime per Bar. in locis ubi §. quando autem precedit oratio affirmatiua. et tunc dictio exceptiua stet priuatiue seu renotiue. Aut precedit oratio negatiua: et tunc dictio exceptiua ponit seu affirmat. In quo tamen est aduertendum fin. eos q. aut oratio precedens negatiua negat potentiam: et tunc

Bar. super. Tit. de actio.

Et in

C Indiciū. vide eundē do. Balonē may. i. rubi. C. de iudici. ubi plene. et no. ponit se ptes species principales: et qualiter et modis su. mas ad illā distm. quas ipse facit o iudicio ordiario: et extraordina. rio. vid. do. Alex. i. p. l. in v. col. i. §. parte.

C In l. a. ctione. Vbi vide Fran. are. l. iij. col. v. no. prio et do. Alex. d. in sol. post. p. in ver. in gl. in v. nisi. et Fran. are. in l. q. se par. tris. C. vñ l. be. et in l. si dno. l. iij. co. de acq. her.

Potest. Et hoc idē
3 do. fran.
arct. in. d. l.
actionū. in
in. coli. ver.
nota primo
circa med.
4. ubi. 1. 10 l.
fert. Bart.

Inter di
uersa. et qd
qñ cadat in
6 ter duas o
rationes: 8
eius signifi
catione vide
7 do. Al. de
imol. in. pñ.
c. i. in. col. i
iii. parte. et
8 sul. in. pñ.
b vii. l. in. col.
7 de eius im
portatia in
ter duo le
gata: vid p
Al. in. pñ.
lrvj. l. in. col.
fi. pte. Et
antequirat
9 pcurus ois
7 diuersos
factos: vid
per cū i. pñ.
r. in. i. col. in
iii. parte. et
ibi de ei⁹ si
gnificatiōe.
2 ad cū in
cōf. c. c. in.
col. in. pte.

dictio exceptiva ponit potētiā. aut oratio negatiua negat
actū: tunc dictio exceptiva ponit actum. Et ex illa theorema
colligit determinatio quēstionis. s. formate: vt fiat vis in ver
bis promissionis. ¶ Aut enim in promissione dictū est qd nō
possum alii vendere qd tibi: tūc quia oratio negatiua negat
potētiā: 7 non actum: dictio exceptiva ponit potētiā:
scilicet qd possim tibi vendere si velim. tamē isto casu si alii ven
derem posset contra me agi actione ex vendito: per ter. illum
no. in. d. l. si sterilis. s. p. aut est dictum qd non teneat alii ven
dere qd tibi: tūc quia negatiua negat actum necessitatiū:
dictio exceptiva sequens ponit actū cum illa necessitate: 7 sic
ponit qd teneat tibi vendere. De qua tamen quēstione dicite
vt latius per Bart. in. d. l. si eum. s. qui in iuriarum. in. f. col. 7
medius in vlt. col. per Ly. Bar. 7 alios in. lactide. C. de trans
act. 7 per Jo. an. in. addi. Spe. in. d. ti. de spon. s. circa pñ. 7
per Ang. 7 Imo. in. l. qui romē. s. coherede. ff. de verb. oblig.
¶ Glo. in. ver. superest. continuat hanc rubr. duobus mo
dis: idcirco in duas partes diuiditur. Secūda ibi: vel dic: q
tractatum est. ¶ In ea. glo. ibi. s. de in. nam. gen. 7 ciui. s. h.
hanc primam cōtinuationē approbant Dy. 7 Ric. de neap.
hic quam ampliando declarant Bal. bic. 7 sequit Ang. de
are. s. in rub. fm aliquas lec. naz omne ius quo vtuntur perti
net vel ad personas: vel ad res: vel ad actiones. d. s. h. De pñ
tio que sunt nobiliores rebus dictaz est in lib. i. Verum qd re
rum quedam sunt corporales quedaz incorporales. l. i. s. qd
dam. ff. de re. diu. 7 s. de re. cor. in. pñ. quia ergo vterq ad tit.
de ob. exclusiue visum erat de re. cor. restat videre de re. incor.
quales sunt obligationes 7 actiones. Verum quia obligatio
interdum est mater actionis. d. s. ea obligatio. idcirco positi
in primo de obli. postmodum cōgruenti ordine ponitur hic
de ac. 7 dicit Bal. quod ista cōtinuatio nullum patitur con
trarium: 7 hanc cōtinuationem sentit glo. in rub. s. de obli.
¶ In fi. gl. hanc scđam cōtinuationem impugnat Ba. but.
s. in rub. qd sequeretur qd in hoc ti. non tractaretur de actioni
bus realibus que nō habent obligationem matrem imo nul
lam presupponit obligationem: vt. f. s. sed earum mater est
vominium vel quasi: vt. l. vnica. C. de alie. in. m. can. fa. 7 l. in
rem. in. pñ. ff. de rei ven. posset tamen hęc cōtinuatio salua
ri fm eundem Jac. bu. vbi. s. 7 Nico. de neap. hic si supplea
tur hoc modo. ¶ Visum est. s. de acqui. re. dominiū: 7 alioz
iurium que sunt matres actionis reales. l. vnica. 7 d. l. in rem.
in. pñ. visum est. s. de obli. 7 obligatio est mater actionis per
sonalis. in. f. ea obligatio. 7 s. de ver. obli. in. pñ. ideo cōgruē
ti ordine restabat videre de vtraz filia: scilicet de actiōe tam
reali qd personali: igit bene posuit est iste ti. in quo de vtraz
tractatur. Et si diceret si ea ratione f. qd obligatio fit mater
actionis: in hoc volumine prius tractatum est de obli. quā de
actio. quid est qd in hoc volu. s. forum. 7. C. contra prius tra
ctatur de act. qd de obli. vt patet in rub. ff. de act. 7 ob. potētiā
respondere qd licet fm ordinem scripture prius ponatur de
act. tamē fm ordinem intellectus f. qui ordo est attendēdus:
vt. l. nec enim. ff. de so. 7 l. i. s. pñ. vbi traditur. ff. de vulga. et
pu. intelligimus. ergo fm ordinē intellectus prius tractatur
de obli. qd de act. 7 ita dicit doc. in rub. s. de obli. Stabit ergo
ex predictis 7 ex glo. nostra conclusio f. qd obligatio est mater
actiōis: 7 quid diuersum ab actiōe. 7 diuersitate probat etiā
diuersitas definitionū cum aliter definitur obligatio: vt. s.
de obli. in. pñ. 7 aliter definitur actio: vt. b. i. iuncta. l. si ideo
C. de codicil. patet etiā ex rub. de act. 7 obli. f. cum de natura
copple sit cadere inter diuersa: iuxta gl. in rub. ff. de in. 7 fac.
ign. 7 ibi Bar. 7 gl. in. c. querelam. in. ver. non petit. extra de
fimo. Nec huic conclusioni obstat qd extra obligatione sta
tim oritur actio. qd cum videatur impossibile per naturam
eiusdem tempore sit filia cuius est mater: ergo erit etiā im
possibile per artē iura. s. minores. s. de adop. 7 l. adoptio. ff.
de adop. quia ref. 7 dicitur f. qd fm ordinē intellectus qui est
attendēdus: vt. s. di. intelligimus prius fuisse obligationes
7 sic matrem qd actionem. 7 sic illa fm Ang. de are. hic prout
etiā in simili dicit Bal. in. l. in. pñ. ff. de iusti. 7 iur. Nō ob
stat etiam huic cōclusioni f. qd obligatio que est de iuregē
tium. lex hoc iure. ff. de iusti. 7 iure. producit speciem a se di
uersam: scilicet actionē que est de iure ciuili: iuxta ea que cō
muniter traduntur in. d. l. ex hoc iure. 7 videbimus. f. in. gloss.
in. ver. ius. quia sunt qui respondent qd licet obligationes in
nente sunt de iuregentium: tamen quia sunt approbate de iure
ciuili: 7 sic latent approbatiōe possunt dici de iure ciui. et
hoc respectu nō dicant. pducere speciem a se diuersam. Vel ali
ter posset responderi qd illa obligatio que est de iuregen. scili
cet obligatio naturalis nō est illa que producat actiones. l. in
risgen. s. sed cum nulla. ff. de pac. 7 l. h. d. i. i. i. obligari. s. h. de

inso. ff. de fideiuss. sed obligatio ciuili que est de iure ciuili:
iuxta glo. pe. in. d. l. ex hoc iure. illa bene producit actiones li
cet de per se: vt tunc Bar. in. l. i. in. vñ. col. ff. de condi. inde. vel
saltem iuncta naturali quo casu ciuili obligatio agit tanq
pater naturalis tanq mater. vt declarat Bar. in. ea. l. i. in. iñ.
co. de quo tamen videte per gl. s. de obli. in. pñ. 7 ibi per doc.
marime per Ange. de are. 7 Jo. de pla. bic. ¶ Ista tamē cō
clusio que habet vt obligatio fit mater actionis limitabit vt
procedat in actione personali. Secus aut si in actione reali:
per ea que s. dicta sunt. ¶ Secundo limita dictaz conclusio
nem vt procedat in actione natina. Secus autē si in datina
que datur a lege sine aliqua obligatione matre preambula:
fm Bar. in. l. cum mota. in. iñ. col. C. de transac. 7 Bar. in. l. i.
in. vñ. col. ff. de condic. inde. 7 bonus ter. in. l. i. in. risgen. s. h. de
pac. 7 ibi Bar. dicit euz esse singularem ad hoc 7 meliorē de
ture. 7 est bonus ter. 7 fortassis melior in. l. in. pñ. ff. cōmo.
7 Bar. fm aliquas lec. in. rep. l. i. in. iñ. col. C. de ac. 7 obli. 7
que sit actio natina 7 que datina videbimus in. f. rursus. f. e.
¶ Glo. in. ver. actio. diuiditur in tres partes principales.
In prima ponitur quot modis caput terminus actio. In se
cunda disputat an causa 7 actio sint idem. In tertia respō
det tacite obiectioni. Secūda ibi: nota qd illud. Tertia ibi:
item licet dixerim qd nonam. ¶ In ea. glo. ff. col. i. nihil habet
tis ex ista glo. qd tribus modis capitur iste terminus actio f.
Addite qd etiam quarto modo capitur pro administratione
in. f. iusturandum. in. aut. vt iudi. sine quoquo. f. s. gl. in. f.
sciendum. alle. hic in glo. 7 fm D. yn. Nico. de neap. Ange. de
are. 7 Jo. fa. bic. qui ad hoc addunt ter. in. l. actus. in. pñ. ff.
14 de admi. tu. 7 aduerte qd dum glo. dicit qd aliquādo capitur
pro actione criminali: qd tunc proprie dicitur accusatio: vt. l.
15 qui accusare. C. de edon. ¶ Et sciendum qd tunc dicit agi ci
uilitur quando illud quod petitur vel etiaz ipsa pena est ap
plicāda parti. Si vero pena sit applicāda fisco dicitur esse
criminalis quātūcumqz pena sit pecuniaria. ita dicit gl. no.
in. l. iñ. in. pñ. in. ver. aureorum centum. ff. de sepul. vto. 7 ibi
Bar. 7 item dicit Ly. 7 Bal. in. l. si qua per calumniam in
pñ. C. de epis. 7 de de quo per Imo. in. rub. ff. de pub. iudi. 7
per do. Anto. de but. in. rub. extra de iudi. 7 per Bar. in. l. nō
solum. s. h. de proci. licet glo. alie qd plures aliter dixerunt
quas omnes alleg. 7 impugnat Bar. in. l. iñ. in. pñ. ff. de se
pul. vto. ¶ Intelligite tamen predicta vt procedāt quando
16 pena est applicāda fisco ex accusatione: qd tunc dicit causa
criminalis. secus si aliqua actio intentetur nomine fisci puta
petitio hereditatis: quia tunc dicitur esse causa ciuili: scđm
Bar. in. l. iñ. ad fi. pñ. per. l. i. C. de pet. here. cum alio ibi alle.
per Bar. Et si imponit pena pecuniaria que p parte veniat
applicāda fisco 7 pro parte parti: certe pro ea parte que venit
applicāda fisco dicitur causa criminalis. pro ea vero pte que
venit applicāda parti dicitur causa ciuili: vt colligitur ex ver
bis Bal. in. l. iñ. in. iñ. col. C. de iudi. sed fm do. Anto. in. d. rub.
extra de iudi. ista pprie appellatur causa mixta: vt est ter. 7 ibi
17 no. in. c. tue. extra de proci. maxime per Imo. ¶ In autem
in dubio quando pena imponit simpliciter a lege debeat ap
plicari parti vel fisco: habetis gl. in. l. agraria. quam fecit Le
sar. ff. de termi. amo. 7 ibi late Bart. qui alleg. qd plures gl. va
riantes: de quo etiam per doc. in. l. multatuz. C. de mo. mul. 7
per Bal. in. l. si ecclesia venerabilis. C. de epis. 7 cler. 7 per Jo.
an. in. addi. Spec. in. tit. de dolo 7 contr. s. restat. in. pñ. per
Ang. in. l. si quis id quod. in. pñ. de iuris. d. omniuz iud. per
Imo. in. rub. 7 in. l. iñ. de pub. iudi. per Ang. in. s. penales. in. vñ.
col. i. eo. 7 ibi fortassis videbimus. 7 est bonus ter. in. l. si quis
18 maior. 7 ibi Bal. C. de transac. ¶ Et pene debite ex vltima
voluntate cui sint in dubio applicāde: si testator aliquid in
beat heredit. 7 eo casu quo contra fecerit priuet cum simplici
ter hereditate. cui erit tunc illa hereditas applicāda: habet
tis ter. sing. 7 menti tenēdum: fm Bar. ibi in. l. yroren. s. be
redes. ff. de leg. iñ. 7 ibi declarabat Bar. de quo etiā per Bal.
in. aut. cui relictum. C. de indi. vid. tol. 7 per Bal. in. l. vnica. in
iñ. col. C. de bis que pe. no. 7 per Imo. post alios in. l. paterfa
milias. ff. de here. insti. ¶ Sum modo in secunda parte prin
cipali gl. ibi. 7 not. illud qd hic dicit. quā diuido in tres par
tes principales. In prima recitat opi. Plac. In secūda reci
tat opi. Azo. In tertia cōcludit. Secūda ibi: sed Azo. dicit
qz 7 verum est. Tertia ibi: concludo ergo 7 dico. Illa secūda
particula in qua refert opi. Azo. posset subdividi in quinqz
particulas prout quinqz fundamētis cōprobatur opi. Azo.
¶ In ea. glo. ibi: vt sicut apud dialecticos dicitur. Bal. bic
dicit qd glo. non intellexit rationē Plac. fm cum sic debet
19 intelligi. f. Illud qd dicit ar. penes logicos dicitur actio po
nes legistas. 7 argu. penes logicos est ratio rei dubie faciens
scđm.

In rub.
vbi vid. se
li. in. pñ. et
libb.

Adde nam si dubitet an Petrus currat: et velim probare qd sic: debeat proponere causas hoc inducentes in hunc modum. omnis homo currit: Petrus est homo: ergo Petrus currit. et iste causa hoc inducentes sunt argumentum. ita si dubitatur an actio mihi competat debeat proponere causas hoc inducentes. sicut ergo apud logicos cause inducentes argumentum sunt argumentum: ita apud legistas cause inducentes actiones sunt actiones: ergo causa et actio sunt idem. Vel fin. Jo. fa. potest argumentum. Plac. aliter sic declarari. Nam sicut apud logicos argumentum fit ad declarandam dubitationem: ita apud legistas intentatur actio ad consequendum pettum super quo est dubium. sicut ergo argumentum non consistit ex sola conclusione: sed ex maiore minore et conclusione simul: et hoc totum simul est argu. et est unum idem quod argumentum. ita cum in actione causa capiat pro minore et conclusione. et sic pro hoc toto simul quod totum simul est actio: ergo causa et actio sunt idem. ¶ In eadem glo. ibi: sed per actionem in factum. tenentis qd actio de dolo non potest intentari contra patrem vel patronum: quia est famosa et infamat: ideo intentanda est actio in factum que non infamat: ut non debet. ff. de dolo. Sed advertitur fin. Bar. in l. infamem. in. ij. col. ff. de pub. ind. ¶ qd imo actio in factum nisi temperetur verbis infamat si directo intentetur ex delicto. ideo quando agitur actione in factum contra patrem vel patronum ne talis actio infamet debet verbis temperari et debet concludi per verba bone fidei hoc modo: quia res mea apud te est vel pertinet: et bone fidei non comenit cum aliena tactura locupletari: ideo peto illam mihi restitui. de quo etiam per Bart. in d. l. non debet. ff. de dolo. quam Bart. legat in. §. si. l. si oleum. eiusdem tituli. et per Bal. in l. si superstit. C. de dolo. ¶ In eadem glo. ibi: concludo ergo et dico. Videtur glo. nostram disputantem et tandem concludentem contra Plac. qd causa et actio non sunt idem. pro opi. tamen Plac. alleg. hic per doc. ter. qui videtur bene facere in l. an eadem. §. actiones. in vers. singulas obligationes singule cause sequunt. ff. de except. rei iudi. ubi de necessitate intelligitur cause: id est actio: cum actiones tanq. filie sequantur matrem: nec de alia causa possit intelligi: et sic causa et actio sunt idem. pro eodem enim ibi ponuntur. Sed audite licet in hoc articulo multa referant per doc. et plures et dixerunt distinctiones ponant hic per eos: ut per Jo. fa. Rico. de neapo. et Ang. de are. et multipliciter distinxerit Bal. in l. edita. in repeti. perusina. in ver. tertio quero an causa et actio sunt idem. C. de eden. tamen quia iste articulus ut videtur aut nullus aut modice admodum utilitatis est: paucis concludendo teneo opi. glo. nostre contra Plac. cui possit multa in effectu visus est adhibere Jo. fab. et cum expresse firmant Idet. de bella perti. Jaco. bu. et Ang. de are. hic. non tamen hoc teneo per rationem Jo. fab. Ang. de are. dum dicunt qd si diceremus qd causa et actio sunt idem: sequeretur qd reus qui non habet actionem non diceretur cum habere causam. qd tamen est falsum: quia ita reus dicitur habere causam sicut actor. aut causa que fit cum monacho. C. de epi. et de in. aut. apud quos oportet cau. dice. mona. in princip. et l. clarum. C. de autori. presan. et l. causas vel lites. in princip. C. de transact. quia ad hoc potest hic faciliter responderi: qd in dictis legibus causa accipitur pro instantia. et bene verum est qd ita reus dicitur habere instantiam cause sicut actor. Sed in proposito nostro aliter accipitur causa: ut patet ex predictis. Non etiam pro hac parte satisfactum mihi illa ratio Ang. de are. hic dum dicit qd in naturali obligatione tantum inest causa: ut est tex. quibus ipse non allegat ad hoc. l. quibus. in prin. ff. ad trebel. in vers. causa naturalium obligationum. et tamen in naturali obligatione tantum non inest actio: ut l. fideiussores obligari. ff. de fideius. in. §. fideius. et in l. inriscentium. §. sed cum nulla. ff. de pac. ergo causa et actio non sunt idem: qd respondeo qd Plac. intellexit de causa efficaci non aut inefficaci vel respectu personarum vel respectu conventionis nude: qd tunc clarum esset. nec Plac. dubitaret qd illa non est eadem cum actione. Non firmo ego hanc partem tali ratione collecta ex verbis doc. et glo. hic. Considero enim qd in exemplo Plac. hic in glo. posito convenio te ad. x. qd vendidi. intellexit Plac. qd illa fit causa quia vendidi: et sic contractus ipse. Verum quia ex contractu oritur obligatio que obligatio postea pducit actionem: ut dicit glo. not. in d. l. an eadem. §. actiones. in. ij. glo. ergo obligatio dicitur causa proxima et immediata producente actionis: contractus autem dicitur causa remota. cum ergo ipsa obligatio que est causa proxima non fit eadem cum actione imo diversa: ut probant ad fi. glo. j. proxi. precedentis: quanto minus causa remota diceretur eadem cum actione. Propterea ut dicitur hic in gl. contractus est facti: actio vero ius:

ergo non possunt dici idem. et huic arg. dicunt Dy. et Jo. fab. hic qd impossibile est respondere. Non obstat. modo alleg. pro opi. Plac. et primo non obstat. argu. logicum fin. primam declarationem Bald. dum dicebat qd sicut cause inducentes argumentum sunt argumentum: ita cause inducentes actionem sunt actio. qd respondeo fatendo qd cause inducentes ar. ut maior minor et conclusio sunt argumentum: eo quia sunt cause materiales ipsius arg. quia ex ipsis tanq. ex materia fit ipsum argumentum. et bene verum est qd materia et materiatur sunt idem: sed cause inducentes actionem ut est causa quia vendidi: non sunt cause materiales ipsius actionis: sed sunt cause efficientes et producentes actionem. unde debet esse differentia inter causantem et causatum. et impossibile est dicere qd idem sint. arg. l. quo minus. ff. de sumi. et l. inanimi. ff. de iusti. et iure. Non obstat. etiam declaratio quam de eodem arg. logicorum facit Jo. fab. dum dicebat qd maior minor et conclusio si mul sunt argumentum et non conclusio sola. Eodem modo causa que est in actione pro minore et conclusione dicitur esse idem qd ipsa actio: quia posito qd verum sit qd causa sola habeat se pro minore et conclusione: quod tamen ego non firmo: arg. istud non potest procedere etiam fin. logicos: nam non est bona consequentia: maior minor et conclusio sunt arg. ergo causa est actio. nam ideo maior minor et conclusio sunt arg. eo qd sunt materia ipsius argumenti. sed causa: imo nec petitio non est materia actionis: sed causa efficiens: ut predicti. Non obstat. d. l. an eadem. §. actiones. quia respondetur qd ibi terminus causa non intelligitur: id est actiones: sed intelligitur: id est instantie: et erit sensus: singulas obligationes singule cause: id est instantie in iudicio ventilande sequuntur. vel exponi te aliter ut ibi per gloss. et Barto. ¶ In fine glo. Gloss. bene dicit. ¶ Gloss. in verbo: nihil aliud dimiditur in tres. In prima inferet ex ter. In secunda querit. In tertia ponit dictum. Secunda ibi: sed que erat olim differentia. Tertia ibi: at hoc die nulla est differentia. ¶ In eadem ibi. ff. de fur. l. si servus 24 naum. habetis et gl. duo. ¶ Primo qd olim actio erat aliud qd fit hodie. hic inferet gl. primo ex ter. nostro dum dicit nihil aliud est. per verba presentis temporis. quasi innuit qd aliud esset in preteritum. Secundo probat gloss. quia olim requirebatur certa solemnitas que hodie est sublata: ergo cum olim aliter inteteretur. et impetraretur actio qd hodie inteteretur: ergo apparet qd aliud erat olim qd nunc sit. Nos tenere contra riu. scilicet qd actio hodie non sit aliavel diversa qd olim esset: prout tenent Jaco. bu. et Rico. de neapo. hic. et istud idem tenet Barto. in d. l. si servus naum. Nec obstat. iste text. noster in ver. est. qd etiam simili verbo presentis temporis videtur ter. in l. nihil aliud est. ff. de actio. et obli. qui text. est de iure fororum. et sic de iure antiquo. Non obstat. secundum dum dicebatur de solemnitatibus antiquis hodie sublatis: qd quia ille solemnitates sunt qualitates que possunt adesse et abesse preter subiecti corruptionem. l. inter stipu. §. sacram. ff. de verborum obligat. 26 et l. mortuo. et l. proponebatur. ff. de iudi. et qualitates non faciunt differentiam specificam: sedm Bart. in l. j. in prin. ff. de acquiren. possessio. in. v. col. et Barto. fin. aliquas lectu. in l. j. in. ij. col. C. de actio. et obli. ¶ Secundum quod vult glo. ista est qd hodie actio non sit vulgaris formula. antiquitas enim actioes interpretabantur a pontificibus: id est his qui preerant populo cum certa forma et solemnitate verborum: adeo qd si quis cadebat in syllaba cadebat a tota causa. l. ij. §. deinde et bis. et §. omnium. ff. de orig. iur. hic vulgaris formula dicebatur eo qd cum certa forma et solemnitate verborum concipiebatur. Verum cum hodie hec formula sit sublata: sentit glo. qd hodie actio non sit vulgaris formula: et hoc sequitur qd. l. si servus naum. hodie sit sublata et correcta. vos tenete contrarium et dicite fin. Barto. in d. l. j. C. de formu. qd aut loquimur de actione non deducta ad actum nec ex contractu et tunc actio est ius prosequendi: ut hic dicit. Aut loquimur in actione deducta ad actum: et sic prout proponitur in libello: et tunc actio bene est vulgaris formula quia congrua: et cum debita formula est proponenda non dico illa requisita antiqua vulgaris formula: ita ut si qd deficiat in syllaba debeat a tota causa cadere. et ideo cum hodie etiam sit actio cum debita forma proponenda hodie etiam actio erat vulgaris formula: et consequenter remanebit hodie incorrecta. d. si servus naum. et istud idem tenet Bald. in d. l. j. et Barto. in d. l. edita. in. j. col. et ibidem Bald. in repeti. perusina. circa in. colum. ¶ In eadem glo. ibi: respondeo ut ibi diximus. Dicite qd ibi in prin. glo. in ver. forma. ponit duas differentias quas etiam ponit gl. in rub. ff. de interdi. tamen ille differentie reprehenduntur per doc. ibi et Jo. fab. post Jaco. de rauen. j. de interdi. in prin. sed reprehenduntur etiam per Rico. de neapo. hic et per eos

Jas. super Tit. de Act.

Al. in

a ¶ famosa. Adde §. de. in. c. ceteru. ad fi. in. co. de iudi.

b ¶ Actio. Adde §. de. l. c. et rescri. pro. in. prin. de iurcur.

19

21

31

C

5

•

41

42

43

4

8

၁၈၈

20

b6

C

lo facere capi aliquem tanq̃ suspectum non sufficit iuramen-
tum: sed debet allegari causa: puta q̃ sit vagabundus for-
reus vel nō possidēs immobilia. et ibi subdit Bal. q̃ illis cau-
sis summam pbat: tunc sufficeret iuramentum. alio non.
et ideo fm eundē Bal. ibi iudicē debet esse cautus. ad interro-
gandum de cause qualitate et de causa suspicionis et si sint
verosimiles cause debet procedere ad capturam. pro hac par-
te bene facit tex. in l. qui bona. s. qui damni. ff. de dam. insec. p.
quēz ter. dicitur ibi ipsimet Ang. et Imo. pone q̃ iurati ali-
quem esse suspectum et fugitivum vt cōsequar familiam pro
capiendo illum non debet iudex indistincte credere: imo de-
bet inuestigare coniecturas verosimiles. et idem etiam tenet
Bal. in d. l. creditor. ff. si cer. pe. et sentit Ang. in d. l. si ab arbi-
tro. et firmat expresse Ang. de are. hic qui dicit q̃ suspicio
fuge debet probari per duos testes idoneos cum tractetur
de magno p̃iudicio. s. de veretudina p̃sone in capiend. d. l. iij.
s. n̄tiores. ff. de susp. n̄to. Et per hac parte bene facit q̃ not.
Bal. in l. consentaneum. in v. not. C. quomodo et quan. iud.
Item adde predictis q̃ creditor habens pignus nō potest
irare debitorem suspectum de fuga et capi facere: cuz pignus
in dubio p̃sumitur idoneum: vt est glos. not. in l. iij. in verbo
redigere. C. de pigno. ita dicit not. Bal. in l. creditor. qui non
idoneum. ff. si cer. pe. et An. autem debitor captus ratione
suspicionis fuge possit opponere de incompetencia iudicis:
et sic dicere capturam nullam tanq̃ factam per iudicē inco-
petentem. Ludo. ro. tenet q̃ non in l. de pupillo. s. meminisse.
ff. de ope. noui. n̄m. per aliqua fundamēta. de quibus ibi per
eum. Et idem tenet Ludo. in l. iij. ff. de iuris. om. iudi. et in col.
ccliij. incip. n̄m. est q̃ substantialiter obicitur et c. et ibi dicit
q̃ ista fuit mirabilis et singularis decisio. Per. de anch. in cō-
sil. ceterū. per pulchras rationes quas sibi ascribit Ludo.
in locis p̃alleg. Adde q̃ illud cōsilium. Per. de ancha. alias
est. c. lxxij. et incipit in Christi nomine p̃mittēdū. Tū vide Ale-
ran. imo. in d. l. iij. in. s. col. ff. de iuris. om. iudi. aliter tenet
et respondentem fundamentis Ludo. dicit vt ibi per eum. et vi-
de etiam Bal. in l. generali. C. de decurio. lib. x. et bene facit
quod dicam in sequen. An. autem iudex laicus possit face-
re capi clericum debitorem qui est suspectus de fuga et credi-
tor: met possit personam ecclesiasticam suspectas de fuga pro-
pria autoritate capere. vide de istis late. d. Abb. Panor. post
antiquos alios doc. ibi per eum relatos in c. cum non ab ho-
mine. de iudi. et An. autem in casu fuge possit creditor pro-
pria autoritate citare verbaliter debitorem quo ad effectum
p̃ueniendi iurisdictionem. in tra. c. p̃posuisti. de foro com.
pe. et l. si q̃ postea. ff. de iudi. vide domi. Abba. Panor. post
do. Ant. de but. in c. i. in. xvij. col. de iudi. et Glos. si in ver. de-
betur. habet duas partes principales. in prima declarat ad
cuius differentiam sit positum verbum debetur in diffinitio-
ne. In secunda opp. secūda ibi. sed certe quandoq̃ ago. Illa
prima subdividitur in duas particulas. prout duobus modis
respondet. ad cuius differentia sit positum verbum debetur. se-
cūda ibi. vel ponuntur hec verba ad differentiam. In ea-
dem glos. ibi. sed in stricta significatione. vult glos. nostra q̃d
ille qui tenetur reali actione stricte non dicatur debitor. sed
largo modo. et idem etiam dicit glos. in l. creditor. ff. de ver-
bo. signi. et Bal. in l. pe. C. quod cum eo. et Bal. in l. si. C. de cō-
pen. et Bal. in l. si. in. s. col. C. de bo. aut. iud. pos. et hec glos.
fm Bal. hic faceret ad statum disponens q̃d si aliquis fue-
rit negligens ad petendum sibi debitum spatio. xvi. anno. q̃d
postea petere non possit. quod cum hoc statum sit odiosus
non intelligitur procedere b̄ vbi agit actione reali in qua q̃
proprie non petit sibi debitum. et sic statum intelligitur in
propria et stricta significatione. et cum Bal. trāsīt simpliciter
Ang. de are. hic qui ad idem ponderat glos. nostram in v. b.
illis. tamen grosse dici potest et in statutis grossa interpreta-
tio et non est sumenda. allega. l. quicquid adstringende. ff. de
ver. obli. et l. iij. s. hec verba. ff. de neg. gest. putarem tamen an-
te omnia inuestigandum esse an tale statum valeat necne. et
reperio q̃ Bar. in rep. l. omnes populi. ff. de iust. et iur. in. iij.
q̃. prin. ver. ecce. et aliud dicit statum q̃ per. et ann. et ibi
expresse tenet tale statum non valere. et idem tenet do. An.
to. de but. in c. si. extra de p̃scrip. et Jo. and. in nouella. in c. ij.
de excep. lib. vi. licet contrarium teneat ipsomet Bar. contra
morem suū sibi contrarius in l. sequitur. s. si viam. ff. de usu
cap. et sentit Bar. in l. cum notissimi. in princip. C. de p̃scri.
xxx. anno. et idem Bar. in l. si is cui. s. flauius. ff. de solu. et idē
Bar. in l. legauit. ff. de libe. lega. et q̃ tale statum valeat allo-
go vobis glos. in terminis notabilem expresse ita tenentem in
c. poiro. in verbo: per restitutionem. qualiter seu. olim posses.
alic. in v. seu. vbi tenet glos. arg. illius ter. valere statum: cu-

nitatis Vincentie disponens q̃ si creditor distulerit per an-
num et diem ius suum petere q̃ postea non audiat. et illa glos.
approbat ibi Bal. et dicit eam menti tenendam. et ideo tenet
ibi Bal. in aut. et hic. C. de na. lib. Ang. in l. iij. ff. de v̄stru. ca.
re. q̃ v̄stru. confu. p̃supposita ergo validitate sup̄scripti sta-
tuti teneat idē q̃d Bal. et Ang. de are. hic in terminis p̃dicti
cti statuti. et vltra alleg. per eos allego glos. no. iuncto ter. in l.
aureli. s. meua. in verbo pupille. ff. de lib. leg. quam alibi re-
putat sing. Bal. in l. cum necessitate. C. de fidei. et per eam
no. decidit q̃d si testator legat liberationem omnibus debi-
toribus suis: non intelligitur legata liberatio his qui sunt debitoribus et
obligati actione reali. Dicit etiam alibi Bal. per. d. s. meua. et
per glos. in l. pactum. in. r̄ij. q̃. C. de colla. et q̃ si foror facit geno-
ralem refutationē fratribus de omni eo q̃d sibi debet: q̃ ista
remissio non extendit ad res quas foror p̃t v̄dicare: et cōse-
quenter ad debita actione reali. si ergo in vltimis voluntatib⁹
in quibus sit larga interpretatio appellatione debitoris non
venit debitor qui tenet actione reali: quāto minus venit in
statutis in quib⁹ sit stricta interpretatio. d. l. q̃d adstringen-
de. cū ibi traditis per doc. et An. ca. gl. ibi. s. de leg. s. sed si r̄.
gl. v̄f. tandē inclinare q̃d hic solū diffinitia p̃sonalis actio et nō
realis. et idē tenet glos. in l. nihil aliud. in verbo debitor. de act.
et obli. et sequit. Per. de bellap. hoc v̄ez: q̃ istud factis disputat
in gl. cuius argumētis et elatis doc. parū aliud addit beneb⁹
vos tenete et trariū q̃d imo hic v̄traz actio diffinitia tā rea-
lis q̃ p̃sonalis. et hoc tenet cōter doc. hic: q̃d hic diffinitia
actio in genere si non cōprehendit actione reali sequeret q̃
non esset actio. et q̃d cui non cōpetit diffinitio nec diffinitum.
l. i. s. labeo. cum glos. ff. de do. est tamen clarū q̃ actio realis est
actio: vt. i. e. s. i. ergo de necessitate habemus dicere in hac diffi-
nitione cōprehendi reale actionem. Sum modo in. s. parte
prin. gl. ibi. Sed certe quam subdividit in quinqz particulas
put quinqz op. format et tra. ter. nostrū. Secūda ibi. itez opp. de
popu. ac. Tertia ibi. itez op. de actione iniuriarū. Quarta ibi.
item op. de here. peti. Quinta ibi. item op. de actionib⁹ quas
intēdūt. In ea. gl. ibi. l. fideiussor. s. fideiussor. bec sol. fm do.
cto. hic non potest procedere ad materiam ter. nostrū in qua
illud videt deberi q̃d via actionis debet. Sed debiti natura
le nō debet via actiois cū ex obligatiōe naturali sola nō oriat
ergo debito pacto nudo non p̃t dici debiti: eo modo quo
capitur debitum in casu ter. nostrū. In ea. gl. ibi. sed p̃ter
textu et cōsequitur etiam q̃d nudo pacto debetur. Dec sol.
gl. declarata vt. i. subdividit cōtinet meram veritatem in hac so-
lu. vult glos. q̃ in d. l. si pacto quo penam. agatur ad id quod
vere debetur: et sic ad penam: sed eius p̃terterm cōsequet etiaz
quod nudo pacto cōuenit. Et si dices p̃ter dicebat hic Jo.
fab. qui hac sol. impugnat q̃d bec sol. nō enacuat. Itē n̄az ibi
cōsequit via actionis id q̃d sibi nō debet: q̃ ibi cōsequit cōue-
tū pacto nudo q̃d in p̃posito nostro nō est debiti: vt. prime
dixi. R̄n. sustinēdo glos. q̃ ibi nō cōsequit cōuentūz nudo pa-
cto per via actionis: q̃ ad id nō est acti. sed cōsequit eo q̃ est
in facultate rei cōuenti vel feriare pacta p̃uēta vel soluere pe-
nā: vt ibi dicit ter. nō ergo illud cōuentū cōsequit virtute actio-
nis: sed p̃pter electionē quā ibi habebat re. et sic via actionis
non cōsequit id q̃d nō est sibi debiti. et hac puto fuisse mē-
tem glos. nostre in hac sol. et ita bec sol. glo. per hunc modum
declarata et defensata optime p̃cederet. quam tenete reiectis
aliis sol. doc. hic: vt Jo. fa. et Ric. de nea. hic. Et iuxta ista An.
ge. de are. hic multū extranagante aggredditur illaz summā
difficultatē illi. l. si pacto quo penam. et nō r̄spondet illi legi:
s. quomodo possit ibi agi et stipulatione penali: cum ibi non
potuerit mora p̃cedere. eo q̃ et conventionione nuda p̃cedē-
ti agi nō potuit ergo nec mora committi. et consequenter nec
pena que difficultas tāgī per Bar. et alios in suis locis: vt p̃
Bar. et doc. oēs in l. si pacto quo penā. per Ly. et Bar. in l. mu-
da. C. de cōtrab. et cōmit. stip. et Bar. in l. ita stipulatus ma-
gna. ff. de ver. obli. in. r̄ij. col. in. vi. oppo. prin. et Bar. in l. stipu-
latio ista habere licere. s. alteri. ff. de verbo. oblig. in. s. col. In
ea. glo. ibi. ff. de popu. ac. l. pe. gl. debuit alle. Lantepe. que inci-
pit popularis ad si. in eo. ti. et ad idē est bon⁹ ter. in l. si cui. in
prin. ff. de ver. signi. In ea. glo. ibi: quia saltem post lit. con-
test. debetur bec vera. et est cōis in d. l. si cui. in prin. ff. de verb.
signi. et hanc glos. in. i. fo. summe cōmendat Ang. de are. hic et
106 dicit eā esse menti tenendam: q̃d fm euz vult q̃ licet regu-
lariter nemo sine actiōe possit expediri vulgata. l. si pupilli. s.
videamus. ff. de nego. gest. l. quoties. s. item si temporali. ff. de
admi. tuto. tamen si a principio quis non habeat actionē: sed
certum sit actionem oriri in ipsa litis contest. admitte agēs
de facto etiam inuito aduersariō. et hoc dicit esse notandum
ad intellectum

a Debitor
q̃d dicit p̃-
prie debitor
v̄s. d. Ale.
de imo. i. 2.
r̄ij. in. s. col.
in. s. pte. et i
2. sil. in. vi.
col. in. iij. p
te. vbi p̃bit
qd si est in
die vel sub
2. ditione. et
an sit nata
actio et obli.
et qualr dif-
ferat verbū
debitor et v̄s.
obligat⁹. vi
de p̃ cū l. cō-
sil. ceterū. in
iij. parte.
b Proce-
dere. An et
q̃n p̃cedat
vide Sel. in
c. si. cir. me.
ff. de p̃e.
seri. et q̃d ibi
des dicit in
apostil.

in. 77

- 48 Conditio furtiva an oriat ex contractu vel quasi: vel ex maleficio vel quasi: an et quo ex variis figuris causarum.
- 49 Actio personalis illa dicitur que causam vel originem habet a contractu vel quasi: a delicto vel quasi.
- 50 Actio rerum amotarum ita finitur anno sicut conditio furtiva.
- 51 Officium iudicis an aliquam presupponat obligationem.
- 52 An ille qui tenetur actione reali dicatur obligatus.
- 53 Actio de peculio dicitur actio in rem.
- 54 Officium iudicis etiam non deferuienti actioni accedit fideiussor.
- 55 Fideicommissa de iure forum probantur officio iudicis non tunc actionis.
- 56 Actio de peculio deduci potest in constitutum.
- 57 Actiones de peculio de in rem verso quod iussu institutoria tributaria exercitoria an sint proprie actiones an vero ad sectiones seu qualitates.
- 58 Actio in rem cui competat.
- 59 Actio coeessoria in re actio est: sed ratione domini vel quasi non competit.
- 60 Emptori bone fidei an competat rei venditio utilis vel directa et quid de publiciana.
- 61 Quasi dominium qualiter intelligatur.
- 62 Proprietatem et quasi proprietatem an sit dare sicut dominium et quasi dominium.
- 63 Proprietatis appellatione an directus dominus vel utile an vero neutrum ipsorum significetur.
- 64 Proprietas rei que dicatur.
- 65 In actione in rem quid requiratur ex parte rei conventi.
- 66 Ex parte actoris quid requiratur in actione in rem.
- 67 Ius superveniens actori pendente iudicio an et quomodo proficiat.
- 68 Ius actori superveniens post lite contestatam de causa de preterito sibi prodest ut ex eo possit sequi condemnatio.
- 69 Actor si tempore perfecti libelli et sic tempore cepti iudicii erat dominus post lite contestatam desit esse dominus an possit fieri condemnatio contra rem conuictam: communiter tenetur quod non.
- 70 Intellectus antedictae conclusionis.
- 71 Dominium directum vel utile qualiter et quibus modis probari possit.
- 72 Domina de iure gentium quibus modis acquirantur et quibus modis de iure civili.
- 73 Dominium utile tamen regulariter per prescriptionem acquiritur.
- 74 Longinquitas tanti temporis habet vim constituti.
- 75 Constitutum habet vim consensus.
- 76 Consensu inducitur directum dominium.
- 76 Que requirantur ex parte rei conventi ad hoc ut possit agi rei vindicatione.
- 77 Statutum faciens mentionem de possessore an locum habeat in eo qui desit possidere.
- 78 Rei vindicatio an datur contra illum qui dolo desit possidere et quando.
- 79 Possidens tempore prime citationis si postea desit possidere presumitur in dolo.
- 80 Qualiter et per quem modum probabitur quod dolo desit possidere.
- 80 Est dare casum ubi tenetur qui possedit quavis sine dolo et culpa desierit possidere.
- 81 Rei vindicatio directa utiliter datur in eum qui dolo desit possidere.
- 82 Rei vindicatione directa si actum est contra illum qui tempore perfecti libelli possidebat: postea lite contestata dolo desit possidere: an contra eum possit sequi condemnatio: ex directa rei vindicatione intentata.
- 83 Sententia lata si cum dolo desit possidere an et qualiter executio in mandetur contra eum in quem est dolo possessio translata.
- 84 An novus libellus sit necessarius si cum de quo in precedens quod.
- 85 Rei vindicatione si actum sit contra non possidentem qui putabat se possidere et lata sit sententia fin actoris: an si possessio postea perueniat ad rem ex nova causa talis sententia mittitur executioni contra rem.
- 86 Rei vindicatio si actum sit contra eum qui negat se possidere qui tamen possidet si convincatur de mendacio talis possessio incontinenti ab eo est auferenda.
- 87 Emphyteota negans rem emphyteoticam et convincatur de mendacio an puniatur iure suo emphyteotico.
- 88 Vasallus negans feudum si de mendacio convincatur a iure feudi puniatur.
- 89 Translatio possessionis que fit in casu. l. si. ff. de rei vindicatione qualiter fiat.
- 90 Per si. ff. de rei ven. qualiter ampliatur.
- 91 Reus convinctus rei ven. si negat se possidere actor debet esse cautus et petere a iudice mittatur in possessionem illius rei tantum vacantem.
- 92 Reus convinctus de mendacio tituli non possessionis an perdat possessionem.
- 93 Mendacium solum non sufficit ad hoc ut procedat. l. si. ff. de rei vendi.
- 94 Reus si sit mentitus in parte et non in toto: solum illa pars in qua est mentitus auferatur ab eo.
- 95 Reus si negat se possidere rem quam vendidit et pretium habet: an locum sibi vendicet dic. l. si. ff. de rei ven. puniatur in translatione pretij illius rei.
- 96 Dicta. l. si. ad hoc ut procedat est necesse reum scire se possidere secus si ignoraret.
- 97 Limitatio dic. l. si.
- 98 Alia limitatio ad eandem. l. si.
- 99 Cautela est ut actor faciat in principio interrogari reum an possideat seu detineat talem rem super qua agere intendit.
- 100 Rei vindicatio nunquid detur contra nudum detentatorem rem puta colonum depositarium.
- 101 Rei ven. licet detur contra detentatorem hoc tamen non procedit si vere possidens offerat se liti.
- 102 Executio intentata in rei vendi. contra nudum detentatorem qualiter fiat.
- 103 Sententia lata contra alienum nomine possidentem et executio ne facta et re ad actorem translata an faciat domino preiudicium saltem in possessione.
- 104 Rei vendi. an ille conveniri possit qui rei restituende facultatem habet vel rem quando vult habere potest.
- 105 Rei vindicatio an competat contra civiliter tantum possidentem. et. 106.
- 107 Executio in rei ven. intentata contra civiliter tantum possidentem qualiter fiat.
- 108 Sententia lata contra civiliter possidentem nunquid preiudicet naturaliter possidenti.
- 109 Rei vendi. an per possidentem civiliter tamen intentari possit.
- 110 Rei vindicatio an et quando ad incorporalia detur.
- 111 Libellus iste peto castrum cum iuribus et pertinentiis an valeat.
- 112 Reus an probandi onus in se assumere possit.
- 113 Iudex in causis summarijs potest tam actori quam reo terminum statuere ad probandum et utrumque adstringere onere probandi.
- 114 Libellus in rei vindicatione qualiter sit formandus.
- 115 Libellus apud legistas ita continere debet ut habeat maiorem positionem minorem et conclusionem sicut apud logicos argumentum.
- 116 Libelli conclusio attendenda est.
- 117 Libellus si in eo causa inepta exprimat ipso iure est nullus etiam parte non opponente.
- 118 Iudex videns male actum ex una causa tamen ex actis apparet quod ex alia causa bene agi potuisset debet in sententia ius illud agendi ex illa alia causa reservare.
- 119 Agens si unam causam deducat et alias probet licet in petitorio condemnatio sequi non possit in possessione tamen sequi potest.
- 120 Causa priorita et immediata in actione reali et actione personalis que dicatur et que remota.
- 121 Que istarum sufficiat exprimere in reali et que in personali.
- 122 Et que sit ratio diversitatis.
- 123 In actione personali an causa priorita de necessitate sit exprimenda.
- 124 Causa libello actionis personalis exprimenda qualis esse debet.
- 125 Libellus si generaliter proponatur nulla expressa causa an procedat si a parte non opponatur.
- 126 Exceptio libelli non continentis causam specificam ante lite contestatam opponi potest non autem post.
- 127 Qualiter reus se caute habere debeat in huiusmodi opponenda exceptione.
- 128 Libellus an habeat necesse concludere dicendo quare peto reum condemnari vel equipollentia verba et quando non.
- 129 Conclusio regulat ampliatur declarat restringit ipsa libelli.
- 130 Libellus quando unum narrat et aliud concludit conclusio potius inspicere debet.
- 131 Libellus si per duo diversa media concludatur an et quando procedat.
- 132 Libellus si in narratione et in eius causa apponatur verbis generalissimum et latissimum per conclusionem intelligi et restringi debet.
- 133 Libellus si in narratione aliqua verba necessaria opponat et postmodum in conclusione omittat an sufficiat.
- 134 Libellus an procedat si actor actiones sibi competere promittit.
- 135 Conclusio in libello an de necessitate requiratur.
- 136 Coram principe non requiritur conclusio in libello.

Conclusio

b **I**udicio
rū adde dy.
incōf. l. r. d.
Bar. ſoz. in
p. c. c. v. i. c.
circa p. m. ſ.
v. accedit. I
n. parte. z. in
cōf. l. c. r. u. ſ.
inci. p. ſens.
circa me. ſ.
col. in. j. pte.
c **T**ranſa
ctio. et hic
idē tenet. d. v.
Bar. ſoz. i.
d. p. c. c. r. u. ſ.
inci. p. ſens. cir
ca me. ſ. col.
in. j. pte. v. ſ.
v. tibi ipe d. v.
cit q. i. m. ſ. c.
p. m. ſ. ſ. z. i.
lando c. c. c.
d. c. c. v. ſ. z. in
p. c. c. r. u. ſ.
inci. in p. ſ. i.
v. circa p. ſ.
j. col. in. j. pte.
parte.

Quoniam vel
qui. de huius
relatiui si-
gnificatiōe
vide franc.
are. in. l. si-
quod. C. de
impu. et ali.
substit. 200.
ale. de imo.
in. cōsil. xlvj.
in. ij. co. l. ij.
pte. 7 in. 2. si.
eccl. l. ij. co.
in. ij. parte.
7 l. 2. si. xlvj.
in. vlti. co. in
iij. parte.

exponit scdo modo. In tertia cōtra secundā expositionē op-
ponit: et sol. scda ibi: vel summa. l. brevis tertia ibi: s. opp. f. e.
§. quedā. ¶ In ea. gl. ibi: pma. hēc expositio nō videt posse
stare cū prima diuisio actionū debeat esse illa q̄ ponit in. §.
sed iste. §. cod. v. q̄ actionū quedā sunt ciuiles: quedā sunt
pretorie prout in simili videbimus in. §. j. s. de obli. vbi pma
diuisio obligationū est q̄ quedā sunt ciuiles: et qdā pretorie.
et ppter ea Jo. i. arbore sua actionū vbi ponit diuisiōes actio-
nū ponit p pma illā diuisiōē q̄ actionū qdā sunt ciuiles et
quedā pretorie. Breuiter rēdetur ex mēte Dy. b. in. j. col. q̄ di-
uisio posita in hoc text. respicit eāz mediātā ipsarū actionū:
et cā immediātā actiōis psonalis est obligatio. Causa ēo imē-
diātā actionis realis est ius qd q̄ b. in. re. q̄: ergo prius ha-
benda est cognitio causę p̄ortime et immediātē act. q̄ causę re-
mote prout est illa q̄ ponit in diuisiōe. §. sed iste. §. e. prius er-
go fuit posita pma diuisio actionū. vel dicas fm Jo. fab. b. c.
q̄ licet p illā diuisiōē actionū posita in. d. §. sed iste. babeat
cognitio originis actionū: tñ q̄ p illā diuisiōē nō distinguitur
actiōes specie. qd p̄t. q̄ reperit psonales: reales actio-
nes: aliq̄ ciuiles: aliq̄ pretorie: merito fuit pponenda pma di-
uisio q̄ cōtinet naturā separatā et diuisam actionū et p quas
actiōes specie distinguitur. cūz hac sol. se cōformat Ric. de nea.
b. in. j. opp. extra glo. post Jac. but. b. c. Sed posses de facili
oēs istas sol. subnere: cū in. ti. s. de ob. §. j. sit obseruatus or-
do in totā cōtrarij et quē iste rōnes cōcludūt: sed non cures
de ratiōe ordinis cū sit sine vtilitate. ¶ In ea. glo. in. fi. habo-

16 tis q̄ hac gl. vñ ad qd cōtinuo alle. gl. ista. §. j. q̄ sub simpli-
cibus continet mīstū. nā cū iperaret: hic dicat oēs actiōes
esse aut psonales aut reales cōprehēdit etiā mīstas: et sic po-
nēdo de simplicibus vñ etiā ponere de mīstis. et cū hac sol. rāf
eūt cōiter doc. b. c. sile dicit Dy. esse l. j. i. p̄m. ff. de s. obli.
vbi iuri. dicit q̄ stipulatiōes qdā i. dādo et qdā i. faciēdo cōsti-
tūt: et tñ reperit qdā stipulatiōes mīstas q̄ cōstitūt i. dādo
et faciēdo simul: vt est tex. in. l. cū scrums. in. p̄m. ff. de cōdi. et de.
tñ iuris. in. d. l. j. in. p̄m. nō ponit de hac mīsta stipulatiōe: q̄ il-
la cōprehēdit sub simplicibus. Aduertite tñ ad ppositū tex.
nri fm Jo. fa. b. c. q̄ si volum⁹ dicere q̄ actiones mīstas cōsti-
tuant s. cōtē de p. s. vt fuit Jo. in arbore sua actionū q̄ po-
nit actionē psonalē realē et mīstā tanq̄ distinctas spēs et sub
distinctis articulis: negare nō possum⁹ qn ista diuisio impa-
toris sit mīn⁹ sufficiēs et īp̄fecta. S. vos dicite fm Jo. fa. b. c.

17 et etiā Nico. de nea. b. c. q̄ mīstas actiones nō faciūt spēm de
p. s. q̄ nulla est mīsta actio q̄ non sit subtiliter psonalis vel
realis. nam actio finitū regū. d. mīsta: vt in. §. quedā. §. cod. ta-
mē vere est psonalis: vt est tex. in. l. j. finium regū. Similiter
actio fami. erci. et actio cōi. diui. dicuntur esse mīstas: vt. d. §.
quedā: et tamē vere sunt psonales quia oriuntur ex quasi cō-
tractu: vt in. §. nā si inter aliquos. §. de ob. que ex quasi cōtra-
ctu. iūcto tex. in. fo. Item dicimus de actionibus in rem scri-
ptis: q̄ ille vere sunt psonales: vt. l. j. §. est autem psonalis
hēc actio. ff. ad tēbi. et q̄ sunt actiones mīstas et quare dicantur
mīstas. Itē q̄ sint actiones in rēscripte. Et quare dicant in rē-
scripte dicitur oportine. §. in cūctalibus huius tex. ¶ Ista
ergo diuisio hic posita erat sufficiēs et p̄fecta quo ad species
actionū. et in. d. §. quedā. erant bene posite quedam actiones
differētes a psonalibus et a realibus actionibus non specie
sed qualitate: q̄ qualitates nō cōstituunt specificas differen-
tias: prout etiā dicit Bar. in. l. j. in. p̄m. ff. de acquir. pos. in
vlti. col. et Bar. fm aliquas lecturas in. l. j. in. j. col. C. de acti.
et obligatio. ¶ Cūdis quātum est ad declarationem tex. nostri
positis: reuertor nunc ad glossam nostram que vult simplici
ter q̄ sub simplicibus p̄tineatur mīstū. ¶ In quo brocardo
paucis cōcludēdo dicite fm Bar. in. d. l. j. in. p̄m. ff. de verb.
obli. q̄ verū est q̄ sub simplicibus comprehendātur vel con-
tineantur casus mīsti in tribus casibus. Primus est in fau-
rabilibus. l. si ita scriptum. in. p̄m. ff. de libe. et postb. et l. de
mens. in. p̄m. ff. de here. insti. Secundus est casus causa vitan-
de cōtrarietatis. d. l. j. in. p̄m. iūcta. d. l. cū seruus. in. p̄m. p̄m. p̄m.
Tertius est casus q̄ lex hoc exprimeret vt hoc tex. nostro
quē ibi ita intelligit Bar. ppter illud signū vniuersale oīum
licet ad hūc tex. possit aliter dici: vt. prime dicit ex mēte Jo.
fa. Extra illos casus tenet Bar. q̄ reguli sub simplicibus
non contineantur casus mīsti p. l. vñ passam. §. p̄scriptio-
ne. iūcta. l. mariti. §. hoc quinquenniū. ff. ad. l. iul. de adulte. et
cum Bar. transeūt Bar. et Ange. et cōmuniter ceteri moder-
niores in. d. l. j. in. p̄m. l. j. Kapba. cū ibi suo p̄claro ingenio
ausus sit tenere fortis qd etiā in odiosis sub simplicibus
contineantur casus mīsti per tex. p̄mā facie coloratū in. l. si
ita facta. ff. de iust. rup. et cū eo inclināt ibi pater et p̄ceptor
meus do. Alex. de Imo. ¶ Sed circa ista cadit magis vtile

19 dubiū q̄ quid in statutis. ¶ In in statutis sub simplicibus con-
prehēdant casus mīsti. ¶ Bal. in hoc. §. nostro. post p̄mā. te-
nuit not. q̄ non motus per tex. in. l. quid ergo. §. item. si alto-
rius. ff. de his qui no. iura. vbi videt innuere tex. qd casus mī-
stus cōprehēdatur sub simplicibus ex sententia: et cōsequē-
ter ex interpretatiōe q̄ nō cadit in statutis pro hac decisione
allego quod not. decidit Bal. in. l. oēs populi. in. r̄j. col. ff. de
iust. et in. vbi tenet q̄ statutum disponēs q̄ in p̄tractu mulie-
ris requiraf certa solēntas non vendicabit sibi locum in p-
sona mīsta. et cōsequēter in hermaphrodita. allegat. l. hoc le-
gatū. ff. de leg. iij. et hoc sequitur Pet. de anc. in repe. c. cano-
num statuta. extra de consi. in verbo venio ad p̄mā mē-
brum. Nec istis obstat q̄ in continētia facti pulchre cōsuevit
¶ De anc. in cōsi. suo. c. de r̄j. m. c. in Cūsti nōse. dubiū in
hac qōne facit scriptura donatiōis. vbi cōsuevit q̄ statutum
disponēs q̄ in cōtractu mulieris requiraf cōsensu p̄opin-
quorū extendaf ad mulierē faciētem donatiōē causa mor-
tis: et tamē certū est q̄ donatio cā mortis est mīsta: q̄ parti-
cipat de cōtractu et vltima volūtate: vt est tex. l. i. ff. de do.
cau. mor. et r̄pōdeo q̄ donatio cā mor. magis accidit con-
tractu q̄ vltime volūtati: vt est glo. not. et ibi Bar. l. j. i. p̄m.
in ver. legatū. ff. de dote p̄lega. quo casu clarū est q̄ disposi-
tio facta de aliquo simplici comprehendit mīstū q̄ illud mī-
stum p̄ualet in illo simplici. l. querif. ff. de sta. ho. et no. Ang.
in. l. j. ff. de verb. ob. Et p hoc limitatū decisione illam Bal.
in. d. l. oēs populi. in. r̄j. col. de statuto aliqd requirēte in con-
tractu mulierū vt nō cōprehēdat psonā mīstā. l. hermaphro-
ditā: q̄ decisio illa p̄cederet q̄ hermaphroditi nō magis p-
ualet in sexu masculino q̄ feminino: sed si magis p̄ualet
in sexu muliebri putarē p̄dicta q̄ statuti loquens de ca-
su simplici et sic muliebri cōprehēderet casum mīstū et sic her-
maphroditi q̄ magis p̄ualet. o. casu simplici: vt. o. l. querif.
per no. per Ang. in. d. l. j. in. p̄m. ¶ Per p̄dicta etiā ve-
rificaf qd nō decidit in p̄posito nro Bal. in. l. hac cōsuevit
ma. Cui test. fa. pos. in. iij. col. vbi dicit q̄ si statutū dispo-
nat q̄ qui voluit secrete testari scribat testamentum sua ma-
nu: et illud ponat in sacristia fratru minorum coram septem
testib⁹ q̄ tale statuti nō habet locū in casu mīsto. l. in dona-
tione cā mortis: cū illa magis accedat contractui q̄ vltime
volūtati: vt prime dicit: licet contrariū visus sit tenere Bal.
in. l. i. ff. de testa. vbi tenet q̄ si statutū permittat filiofa. te-
stari tale statuti trahitur etiā ad casum mīstum vt intelli-
gatur. etiā p̄mittere filiofa. vt etiā possit donare causa mor-
tis sed si bene aduertitis Bal. nō est sibi cōtrarij: q̄ loquitur
in terminis diuersis et diuersam rōnē habetib⁹. ¶ Ultimo
hec gl. nostra et p̄dicta inducunt per Bal. b. c. et post eū per
Ang. de aretio b. c. ad notab. q̄. Aliqs habet potestates le-
gitimādi sp̄rios itez et legitimādi incestuosos: p̄de ergo qd
aliqs sit sp̄rius et incestuosus simul: an possit p̄ istū legitimari.
et sic erit. q̄. ¶ Utrum priuilegiū loquens in casib⁹ simplicib⁹
trahat ad casus mīstos. In qua. q̄ licet Bal. b. c. nō videat se
firmare: tñ pro nunc paucis vos cōcludite q̄ sic. et ita tenet
Bar. in. d. l. j. in. p̄m. ff. de ver. obli. mor. q̄ sum⁹ in fauorabi-
lib⁹ in quib⁹ sit extēsiō ita vt sub simplicib⁹ cōprehēdentur
casus mīsti. d. l. si ita scriptū. in. p̄m. ff. de libe. et postb. et. d. l. de
m. ca. in. p̄m. ff. de here. insti. Itē q̄ sum⁹ in b̄ficiis. in quib⁹
sit latissima interpretatiō. l. si. ff. de cōsti. p̄m. et ista cōsuevit
esse magis cōdis cōclusio doc. post Bar. in. d. l. j. in. p̄m. de hac
tamē q̄ si vultis plenius videre vltra p̄alleg. videatis etiā
Bar. Bal. An. et Imo. in. d. l. si ita scriptū. in. p̄m. et Ange. in
d. l. de mens. in. p̄m. et Jo. cal. q̄ fuit fili⁹ adoptiuus Jo. an. de
quo facit mētiōē Bal. i. p̄dictis locis tenet cōtra Bart. in
dispu. sua incipiente Papa cōcessit. et contra Bar. etiā tenet
Jo. an. in add. ad Spe. in. ti. qui si sint legi. in rub. et Imol.
in. cat. si clerici. in ver. de adul. ad si. extra de in. et ibi etiā per
Jo. an. et videte do. Ant. de bu. in. c. per venerab. extra q̄ si
sint leg. in. r̄j. col. vbi cōcordādo opinionēs dicit q̄ aut legi-
timatio non tēdit in p̄iudiciū tertij: puta q̄ sit pater vincte.
et p̄cedit opi. Bar. aut tendit in p̄iudiciū tertij: puta filiorū
post mortē patris. et tñ p̄cedit opi. tenētū contrariū. et huic
concordie adheret Bu. in. d. l. j. in. p̄m. fm q̄ hic refert Ang.
de are. et ibidē etiā Pau. de ca. et fortassis q̄ tūc esset tene-
re hac cōstitutionē. De p̄dicta etiā. q̄ vide etiā Ange. de are.
et hic in locis hic p̄ cū alle. et p̄ do. Ab. Panor. l. o. cat. si de
31 rici. §. de adul. in. v. et. vj. col. ¶ Quid aut si aliquis esset sp̄ri-
us et incestuosus simul et esset legitimatus tanq̄ sp̄rius: tñ
nō exp̄ssis qualitatib⁹ supradictis: nūqd valeat talis legiti-
matio necne. Est q̄stio quā ponit Bal. l. l. cā. C. de fidei-
cō. in. r̄j. als. in. r̄j. col. §. sed pone quidā. vbi tenet q̄ regra-
tur exp̄ssio causę et qualitatis sp̄urietatis vñ qd duplici dese-
Jafon super titu. de actio.

Cūsti.
Vide. d. ale.
de imo. i. cō-
si. r̄j. l. iij. et
iij. co. l. j. p
te. et i. consi.
r̄j. in. vlti.
co. ea. pte. et
i. cōsi. l. r̄j.
i. vj. col. in
iij. pte. et in
cōsi. c. i. vlti.
col. i. fi. ca. p
te. et i. p̄m. r̄j.
vj. in. iij. co.
ea. pte. et in
cōsi. r̄j. in
vl. col. l. iij.
pte. vbi po-
nit late de
hac mate-
ria. et in p̄m.
r̄j. in. i.
col. iij. pte.

Cūsti.
adde Fran.
are. in. l. j. C.
q̄ nō pete.
par. et que p
cū habent i
l. j. de acqui.
pos. circa fi.
iij. col. et l. l.
si emaci. C.
de colla. q̄
nō in mate-
ria correcti
na nec pro
pietate ser-
monis. et l. l.
cūz antiqs
Coe inoffi.
testa. q̄ nec
etiā in exor-
bitatib⁹. et
vide Dy. h
in col. circa
p̄mā.

18

a

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

etu 1 in vno est spuri? als non tenet legitiatio. 1 sequit An.
 ro. in. l. si vero. §. de viro. in. xxx. tal. als. v. ff. sol. ma. 1 idem te-
 net Jo. an. in addi. Spe. in tit. q. si sint leg. in rub. 2. d. Anto.
 de but. in. c. p. venerabile. l. xvi. col. extra q. si. sint leg. de quo
 et videte Bal. in. l. si qua illustris. Ca. ordi. 1 Bal. l. c. natu-
 rales. si de seu. fue. contr. inter do. 2. agna. paulo post prin. 1 p
 Lano. in. c. si extra de fil. p. l. p. l. lau. in. c. si. xvi. incipien.
 quida ter. 2 Ang. in. l. si no. let. ff. de here. insti. p. do. Benedi-
 ctus de p. l. bino in. l. i. ff. de natali. restitucio. 2 Imo fortius
 dicit valde no. Bal. in. l. p. scriptio. C. si cōtra ius vel vti. pu-
 bli. in. v. col. vel ego dico q. etiā in p. nilegns vbi dicit q. si
 alius impetrauit a p. p. ce legitiatio dices se natu. et solu-
 33 2. et soluta cum esset nat. ex adulterio q. talis legitiatio
 nō valet nec tenet. q. dictū bñ notabis ad p. dictoru cōfirma-
 tionē. ¶ Glo. i. v. l. rē dicit vt meli? dicit 1 declarauit i. euidē-
 tialib? positis. s. in. p. n. b. uis ter. ¶ Glo. in. v. alius q. b. d. a 3
 modis. diuidit s. m. me in duas partes p. cipales. In prima
 declarat ter. in specie quatuor modis. In scda declarat ter.
 in gñc. scda ibi 1 vt breuiter dicā. illa prima potest subdivi-
 di 1 q. tuor: particulas put quatuor modis declarat in specie
 istū ter. partes per se patent. scda ibi vel dic hoc oia. tertia ibi
 dic ergo. q. rta ibi itē de interdictis. ¶ In ea. glo. ibi quod re-
 probat q. ex quo dicit 2. c. hāc primā expositionē q. habet q.
 ter. n. in verbo 2 alius q. b. d. a 3 modis. debeat intelligi de q. si
 cōtractu 1 de quasi maleficio: licet glo. b. c. impugnet tamen
 eā sequunt cōter doc. b. c. ea rōne: q. cū iuris cōsul? l. d. l. i. in
 p. n. ff. de act. 1 ob. dicitur q. obligatiōes nascuntur aut ex cōtra-
 ctu aut ex maleficio aut ex varijs figuris causari: 1 iure cō-
 sult? a. d. l. i. v. q. ad. l. ex maleficijs in prin. tractauerit de obli-
 gatiōib? q. sunt ex cōtractu 1 de obligatiōib? q. sunt ex ma-
 leficio: postea a. §. si quis absentia. in. d. l. ex maleficijs. vsque
 ad finē legis: incipit tractare de obligatiōib? q. sūt ex q. si ma-
 leficio: 1 sic ibi. p. sequit tertiū mēbrū: sed ex varijs figuris cā-
 ri: ergo de mēte iuris cōsulti est q. obligatiōes q. sunt ex qua-
 si cōtractu 1 ex quasi maleficio dicant oriiri ex varijs figuris
 causari. cōsequētia habet declarare p. cedētia: vt. l. si seruus
 pluriū. §. si. ff. de l. e. 1 ista fuit originaria rō. Dy. b. c. quaz ce-
 teri oēs b. c. ponunt 1 sequunt. 1 p. bāc rōnem tenet etiā ista 3
 expositionem Bar. in. d. l. i. in prin. ff. de act. 1 ob. in. d. l. i. col. ¶ Ex
 obstat p. dicitē positio rēpōsiōe glof. nostre dñi dicebat q.
 appellatiōe cōtract? veniunt quasi contractus: 1 appellatio
 ne maleficij venit q. si maleficia: q. s. m. Dy. n. b. c. 1 expressius
 34 s. m. Jo. fab. b. c. nulla lege reperit q. appellatiōe contract?
 vel maleficij veniant quasi contract? vel quasi maleficij: nisi
 per subanditionē: vt facit glo. b. c. in iuribus per eū allegata.
 dicit tamē q. pro glo. facit vñi eorū in l. ex cōtractibus. ff.
 de act. 1 ob. nā actio tutele est ex quasi contractu: 1 tamē ter.
 ibi appellat tutele cōtractū. ad idem etiā 3 pro glo. facit: nā 3
 negotiorū gestor q. si contrahit in. §. i. §. de ob. q. ex quasi cō-
 tractu. 1 tamen ter appellat illū cōtractum in l. sed cū aliq.
 ff. de neg. ge. ¶ Preterea pro glof. facit: nā heres adēūdo dicit
 quasi contrahere. l. ex maleficijs. §. heres. ff. de act. 1 ob. §. be-
 res quoz §. de ob. q. ex quasi §. c. 1 tamen ter appellat talem
 additionem contractum in dicta. l. apud iulianū. §. si. 1 in. l. si
 paruula. ff. ex qui. cau. in poss. eaf. §. ad ista iura licet docto-
 res b. c. in specie nō respondeant: potestis dicere quod pprie
 appellatiōe contractus non venit quasi contractus: sed im-
 proprie prout in iuribus supra p. tunc allegata. ita dicit glof.
 no. in. l. omnē in gloss. ff. de iudi. 1 Barto. in. d. l. apud iulia-
 nū. §. si. nā. accedat glo. no. in. c. si. in verbo cōtractus. extra de
 foro cōpe. que no. dicit q. appellatiōe cōtractus largissime
 venit quasi contractus 1 omne illud vnde obligatio oriat p.
 d. l. omnē. stabit ergo ex p. dictis conclusio contra glo. n. s. m.
 q. appellatiōe contractus nō veniat proprie quasi cōtract?
 Et p. hoc infer b. c. Ang. de are. f. q. statutum loquēs in cō-
 35 tractu non haberet locum in quasi contractu cū in statutis
 verba debeat proprie intelligi? 1 proprie appellatiōe cōtra-
 36 ctus nō venit quasi cōtract? Unde s. m. cū s. m. statuto cauea-
 tur q. mulier nō possit contrahere sine cōsensu duoz cōsā-
 guineoz: poterit tamen quasi contrahere 1 sic adire heredi-
 tatē sine cōsensu cōsanguineoz. secus tamē dicit Ang. de
 aretio. Si statuto caueatur q. mulier nō possit se obligare
 sine dicta solēntate: quia tūc mulier non possit adire vel ali-
 ter quasi cōtrahere sine solēntate statuti: quia obligaretur
 Ad id q. s. m. p. mo statuto de quo §. s. e. q. mulier nō pos-
 sit cōtrahere sine cōsensu duorum cōsanguineorum q. tamē
 possit adire hereditatem. hoc idē in terminis tenet Bar. in
 d. l. apud iulianū. §. si. nā. motus: quia adire hereditatē est im-
 proprie contrahere 1 statuta debent accipi in propria signi-
 ficatione. et hanc eandem partem sequuntur Bal. et Imol.

in. l. nuntium. §. ff. de acqui. here. per rationem Bar. de iua
s. Et ultra eos pro hac opin. Bar. videtur optime facere qd
voluit Ab. Panonius in. c. i. extra de foro cōpeten. post glo.
ibi vbi voluit qd licet quo ad fortiendū forum omnis obliga
tio habeatur pro contractu. tamen fin. cum si statutum dice
ret aut faceret mentionem de contractu intelligeretur de cō
tractu vltro citroq. obligatorio: s. sic de cōtractu proprio. al
leg. l. labeo. §. cōtractus. ff. de verbo. signi. tamen contra hoc
dictū Panonius faceret multa que. i. subiiciam. Sed ipsanct
Bar. in. Limore in prin. ff. de acqui. here. arguit ad partes. Et
primo qd stante predicto statuto nō possit mulier adire here
ditatē sine consensu consanguineorum adducit: quia adire
nō est contrabere: sed quasi contrabere: in cōtrarium qd nō
possit facit fin. est: qd pro cōtractu accipitur ois obligatio. d.
l. omne. ff. de iudi. 2. mulier adeundo se obligaret. postea his
adductis ibidē Bar. nihil firmat: sed ipsenct Bar. alibi cō
tra morem suum sibi contrarius. d. l. nuntius. §. i. ff. de acqui.
here. tenet totū oppositū eius qd. s. primo remi. f. qd stāte
statuto de quo. s. mulier non poterit per se simpliciter adire
hereditatem. nisi adire cū solēnitāte statuti: s. sic cum cōsen
su consanguineorum. 2. hoc dicit probari in. d. l. more. in prin.
ff. de acqui. here. ego teneo hanc vltimā opin. Bart. teneant
ceteri quicquid velint. f. qd stāte statuto de quo. s. mulier nō
poterit per se quasi contrabere: et sic nec hereditatem adire
nisi interveniente solēnitāte statuti. 2. pro hac parte fundan
da monetur tali fundamento ꝑhibicūq. in statuto vnica tan
tum ratio reddi potest illa habeatur pro expresse: et ex ea ar
guitur extensio. ¶ G. est que in communi ad hoc allegat ꝑ
singulari in. l. quātu. C. de fideicō. 2. ibi expressius Bart. qui
illā glo. ad hoc not. 2. ibi dicit qd isto casu ista non erit inter
pretatio extēnsiua sed intellectiua. 2. idē qd illa gl. tenet Bal.
licet de illa non fuerit pro tunc memos in. l. marimū vitū. in
iij. col. ad fi. C. de lib. pte. vbi pro hoc allegat multa iura. et
Bal. in. l. h. ff. de here. in fin. 2. Jo. de imo. in. iij. col. 2. Bald. in
aut. quas actiōes. C. de sacro. eccl. in. ij. col. l. iij. q. 2. Rapha.
cu. 2. Pau. de ca. in. l. i. verō. §. de viro. ff. sol. ma. 2. licet glo.
illa soleat allegari pro singulari: 2. licet glo. illa mihi hoc nō
dicat: sed bene expresse cā not. Bal. ibi: addo tamen aliā glo.
consonam 2. magis expresse in. de. i. in. ver. eligatur. extra de
elec. iunctis ibi notatis maxime per Jo. an. de dea. cū ergo
illius statuti de cōsanguineis adhibendis in cōtractibꝫ mu
lierum illa sola ratio fuerit ne mulieres per fraudē 2. circū
ventionē defraudentꝫ vt est tex. in. l. transactionem. 2. illū ad
hoc ibi not. Bart. C. de transac. ergo illa ratio habeat locū
ita quasi contracti: et sic in hereditatis additione sicut
2. in contractu: ergo statutū illud extēdemꝫ ad qsi cōtractū.
Non ob. fundamentū eiusdēnt Bart. in. d. Lapud iulianū
§. si. 2. alioquin contrariū tenētꝫ s. qd adire hereditatē est
improprie cōtrabere. 2. sic quasi cōtractꝫ dicitꝫ improprie contra
ctus qd improprio nō habeat locū in statutis: qd respondeo
qd fundamentū de quo. s. qd cū in hoc statuto non possit assi
gnari nisi vnica ratio qd ex idēitate rationis illiꝫ debet fieri
extēsiō etiā ad cōtractū impropriū. 2. pro hoc adduco qd nō
tabiliter voluit Bal. rub. C. de pac. vbi voluit qd si post sta
tutum mulier prohibeatur contrabere sine consensu propin
quorum. qd etiā intelligitur prohibita omnis conventio ad
liberandum 2. tamen liberatio non est proprie cōtractus. d.
l. labeo. §. cōtractū. s. ex quo est idētitas rationis ipse Bald.
extēdit illud statutū etiam ad contractū impropriū: ergo
idem dicemus 2. in isto casu nostro. ad idē facit qd nō dixit
Bal. in. l. pactum qd totali. C. de colla. in. ij. q. vbi voluit qd
statutum illud prohibens mulierem contrabere sine consen
su consanguineorum habeat locū in distractibꝫ 2. cōsequē
ter in renūciationibꝫ motus: quia statutū illud prouidet
imbecillitati mulierum. que ratio prouisionis habet locū
in casu renūciationis: 2. tamen constat qd distractus 2. re
nūciatioꝫ non sunt proprie contractus. l. fin. quam ad hoc
ibi not. Bal. C. de interdi. mari. 2. d. §. cōtractū. 2. sic ex idē
titate rationis extēditur illud statutum ad cōtractum im
propriū: ergo idem dicemus 2. in casu p̄tario. Et p̄dictis
potestis dicere qd in statutis potest fieri extēsiō ad casum im
propriū ex idētitate rationis quando vnica tantū rō po
test in statuto illo reddi. 2. de predicta questione p̄ncipali vi
de etiam do. Ab. Panonius in. c. qua fronte. in. j. col. de app. f.
Adducite tamē qd dictum statutum prohibens mulierē cō
trabere sine consensu propinquorū intelligitur de cōtracti
bus inutilibꝫ 2. damnosis. ita dixit notanter Bal. per illuz
tex. in. l. neq. C. de cōtrabē. 2. cōmit. stipul. Et per hoc infero
vnam limitationē ad conclusionē quam. s. tenui qd stā
te statuto de quo. s. mulier tū poterit sine solēnitāte illiꝫ sta
tū adire

C Pro et
pressa. vide
d. Alex. in
2. l. clym. in
2. l. col. in 1.
parte. et in cō
fi. lxx. i. in
col. et in cō
fi. c. vj. in pe.
co. ea. pte. j.
et in cōfi. lxx.
xxvj. in fl.
ij. parte.
Extēne
vide. d. ale.
in cōfi. xxij.
i. fl. in pte.
et in cōfi. clxx.
i. lxx. co.
et in cōfi. clxx.
xxvij. in n.
col. in eadē
n. pte. et in 2.
clxx. l. i. et
clxx. l. iij. p
te. et in cōfi.
xxij. l. n. col.
ea. parte.
Remun
ciatio. adde
d. Alex. de
imol. in l. i.
vntis. s. pa.
c. in addi.
ad Bar. ff.
de pact. c.
Paul. d. ca.
in cōfi. r. lxx.
dedistractu
bal. i. s. f. ci.
in Dei noīe
Amen. ille
d. habere.
Et dāno
fis. s. nūqd
tale statutu
habeat lo
cū renūci
atione facta
p filiā pri v
ded. Alex.
de imol. cō
fil. r. i. pte.
cōfi. l. i. pte.
vbi et qd si
velit vedere
vni ppinq.
et nūqd sta
tutu loqns
i. x. l. i. b. h
beat locū i
x. l. i. b. i. t
tis minore
vide pēu in
cōfi. c. vj. in
vlti. col. in
ij. parte.

C Intelligi. quod autem
verba sunt in-
telligenda :
vide. d. aler.
de imo. i. cō-
sil. lxxviii. in
tj. z. vij. col.
in. ij. pte. z. i
pñ. xl. ij. col.
ea. pte. et in
pñ. c. i. l. iij.
parte. et. d.
vin. palleo.
in cōsil. lxxj.
lter. pñ. do.
Aler. i. iij.
parte.

tuti adire de per se hereditate lucrosa: et multo magis opu
lentia. Et hoc in terminis istis et in specie tenet expressse Ange.
in d. l. muto. §. i. et ff. de acqui. here. et Ange. et Innocen. in l. ij.
43 ff. de exceptio. §. Et que dicat hereditas lucrosa et que opulē
ta habetis glo. no. quam reputat Bal. ibi singularem in l. si
quis mihi bona. §. si fisci seruis in vbo hereditate. ff. de acq.
hered. Item aduerte qd statutum de quo. §. debet intelli
gi de contractu qui sit circa res et bona: non autē de contractu
44 qui sit circa personam. et ideo stare dicto statuto mulier ta
men poterit contrahere matrimonium sine consensu duorum
consanguineorum. ita Bar. in l. in copuladīs. per illū ter. C. de
45 nup. Et dum. §. dicit. fm Ange. de are. §. si statutum diceret
q mulier nō possit se obligare sine consensu duorum consangui
neorum q isto casu nō possit de per se adire hereditate: quia
ad eundem se obligaret. Addo q ad hoc bene facit quod not.
voluit Bar. in l. si vnus. §. pactus. ff. de pac. in. vi. col. vbi for
46 tius voluit q p stante statuto de quo. §. in terminis illis non
posset etiam mulier aliquem liberare. et hoc etiā tenet ibidē
Bal. putare tamē q in terminis illi statuti q statuti illud
posset notabiliter limitari vt nō habeat locū in obligatione
descēdēte ex delicto vel quasi delicto: nam credere q etiā nō
interueniēte solēnitāte illius statuti et cōsequēter nō interue
nientibz consanguineis q nihilominus mulier obligaret ex
delicto suo et ex qsi delicto. mouet me illud quod in simili vi
demus: quia prohibitio legis vetantis minorem et prodigū
se obligare non refertur ad obligationē ex delicto vel quasi:
vt no. glo. in l. si quis in tantaz in glo. mag. in. ij. q. C. vnde vi.
et ibi Bar. in. in. col. et Bar. in l. si cui bonis. ff. de v. ob. in. vl.
col. in vers. quero nunq prodigū delinquēdo obligetur. et
pro hac limi. adduco in simili optimū ter. l. sed si ex parte.
§. qd. ff. q. cu. co. Ultimo q. §. oportune vidimus an sta
tutum facies mētiōē de contractu extēdatur ad contractū im
47 propriū possem hic applicare illā. q. et in statutu illud ex
tēdatur ad stipulationē q est improprie dicta: vt vult Bar. in
l. si nō donatōis. C. qd me. cā. de qua. q. videte p Jo. de imo.
in l. v. in prin. ff. de ver. obli. Item an illud statutu extēdatur
ad donatōnē et ad trāsfactionē qui improprie dicunt cōtra
ctus: vt est gl. no. in l. cōtractus. in gl. i. C. de si instru. videte ibi
p Bal. in l. col. in v. qd ergo si statutu dicit. Item ea. gl. ibi. §.
48 de ac. et ob. l. i. p. habetis ex gl. §. q. dictio furtina de oriē et
varijs figuris causarū: et qm q nō oriē ex contractu vel quasi
ex maleficio vel quasi. idē tenet glo. in l. si pro fure. §. si. i. gl. si.
ff. de cōdi. fur. et idē vult est tenere glo. in d. l. i. in prin. in glo. j.
mag. paulo post p. ff. de ac. et ob. Et qd dictio furtina
dicatur oriē ex varijs figuris causarū declarat et pbat p real
legata glo. in d. l. si pro fure. §. si. i. d. gl. in d. l. i. in prin. et istud
idē tenet Sal. in d. l. si pro fure. §. si. i. nō per rationē dictarū
glo. sed per aliā rationē: nā illa dicitur esse actio personalis
49 q habet causam vel originē a contractu vel quasi a deli
cto vel quasi. vt hoc ter. illa vero de realis actio q bz cām vel
originē a iure qd quis habet in re: vt hoc eodē ter. l. i. C. de
alie. in. mutā. cā. fac. si ergo inueniatur aliqua actio q habet
verūqz sua cā et originē illa dicit nasci ppro quodā iure ex
varijs figuris carū. et hoc est qd voluit ppte dicere iuriscon
sul. l. d. l. i. in prin. sed dictio furtina est bmoī: nā ex pte rei cō
dictio furtina de oriē ex maleficio. ex pte vero actoris oriē ex
dñio. hinc est q soli dñio cōpetit. l. i. ff. de cōdi. fur. ergo cōdi
ctio furtina dicit oriē ex varijs figuris carū: et p hāc rōnem
etiā incidit in hāc partē Ange. de are. bic. Cōtrariū tamē scz
qd cōdictio furtina oriā ex maleficio et nō ex varijs figuris
carū: tenuit gl. in l. seruus quē a me. in prin. ff. de ac. emp. in
glo. parua. in verbo: nō haberet. quā alle. Ange. de are. bic.
et an cū sic. de neap. bic. et hoc idē tenet Dyn. et Jo. fa. bic. p
l. si ambo. §. quoties. ff. de cōpē. et p. l. si mulier. §. bec actio. ff.
rerū amo. per quas. l. i. dē tenuit Bar. post antiquos et mod.
in d. l. i. in prin. ff. de ac. et obli. in. j. col. et idē Bart. in d. l. si p
fure. §. si. i. et idē Bar. in d. l. si ambo. §. quoties. qui etiā ibi no.
ad hoc illū ter. et Bar. in d. l. si mulier. §. bec actio. sed in veri
tate ille leges non multū vigent pro hac parte et ad eas pōt
faciliter responderi prout etiā respondēbat Ange. de are. bic.
nā in d. l. si ambo. §. quoties. l. ver. idē est. bene dicit qd si aga
tur cōditione furtina: ita habeat locū cōpēratio sicut si age
retur actione que oriatur ex delicto: pnta actiōe furti: nō autē
dicitur q dictio furtina oriatur ex delicto: imo poti⁹ ter.
ille videtur sentire contrariū eodē modo in d. l. si mulier. §.
50 bec actio. bene dicitur q actio rerum amotarū ita finitur
anno sicut cōdictio furtina nō autē dicitur qd cōdictio fur
tina oriā ex maleficio. et licet supradictum esset q actio rerū
amotarū nasceretur ex delicto nō de dictiōe furtina verbū
nullū. Cōcludendo igitur dico q quis possit tenere qd cōdi

ctio furtina oriā ex varijs figuris causarū per rationē gl. §.
allegatariū: tñ de ea nō pōt loqui ter. in d. l. i. in prin. eo q ille
ter. loquit de obligationibz que oriunt ex varijs figuris cau
sarū: non autē loquit de actionibus. et propter hoc Bar. ibi i.
pugnat qd dā exemplū p. de. de. bel. per. intelligēt illū ter. lo
qui de actione in factum per. l. sancimus. C. de sac. san. ecclē.
prout. §. ante eū intellexerat illū ter. glo. in d. l. si pro fure. §. si.
in glo. si ad si. et gl. in rubi. ff. de pac. et p. de. de. bel. per. Jaco.
de ra. et Rodul. de auri. bic. fm q eos refert hic sic. de neap.
nā dicit Bar. q exemplū illud de actione in factū nō potest cō
uenire ad d. l. i. in prin. cū illa loquat in obligationibz et ex
plū pōtū in actionibz. Item si gl. tenet qd. §. tenuit. C. glo.
in ver. nullo iure diuīdo in duas partes. In prima collige ex
ter. vñū notabile. In secūda cōtra illud notabile oppo. et sol.
scda ibi. sed oppo. Item ea. gl. in finalibus vbi ibi tenetis:
ergo es obligat⁹. nō sequit p hāc gl. facit: nā cū iste teneat fo
51 lū offō iudicis quo ad restitutiōē vt dicit gl. certe p offm iudi
cis nullā pūpponit obligationē. l. qui p collusionem. in si. ff.
de act. emp. l. quint⁹. ff. de ann. leg. nisi largo modo fm qd dē
cit Bar. in l. si ff. de iniur. et ad hāc gl. q disputat Jan ille qui
52 tenet actiōe reali dicatur obligatus vñ gl. §. e. in prin. in glo.
si. i. v. debetur. in prin. et ibi opportune dicit. Hāc tñ gl. volēt
q actio realis nullaz pūpponat obli. quidā reprehēdit: et
Rodul. de an. fm q cū refert hic. de neap. bic. et ponit etia
53 hāc reprehēsiōē Jo. fab. et Ange. de are. bic. Inaz actio de
peculio dicatur actio in re. l. quēdā. i. prin. ff. de pecu. et tñ illa
actio pūpponit obligationē: q p q ei accedit fideiusso: vt
l. creditor. ff. ad mace. iusta. l. fideiusso obligari. §. fideiusso
ff. de fideius. Item p qz quia pōt deduci in pstitutiōē vt l. i. §. i. et
l. seq. ff. de psti. pe. Sz p ista non recedatis a gl. nā quā tenet
ceteri cōter hoc. hic. et p ea est text. apertus in hoc. §. nō. in
ver. nullo iure obligatus est. et nō ob. primū de actione de pe
cu. q est i re et pūpponit obligationē: q ei accedit fideiusso: vt
q rñdeo etiā fatēdo q actio de peculio sit in re: tñ nō firmo.
Sz dicit vt p Bal. in l. pe. C. qd cū eo. tñ nō est perpetuo id est
54 gualiter verū illud qd postea ipsi dicit. accedit fideiusso: et
q pūpponit obligationē nā clarū est q p offm iudicis nullā
pūpponit obligationē: vt turibz. §. p. p. rñme alle. et tñ offō in
dicis etiā nō deferuienti alicui actioni accedit fideiusso: vt
no. Bar. in l. marcellus. in. ij. col. ff. de fideius. per ter. in l. cum
quis. §. si quis pro reo. ff. de solu. et test. casus fm cum in l. pecu
nie. §. si inuncto. §. pe. ff. de verb. signi. que l. pecunie. Quis non
inducatur per Bar. tamē optime probat hoc modo inducē
55 do: Inam fideicommissa de iure ssoz petebantur officio iudi
cis nō iure actiōis. ita dicit text. in dicta l. pecunie. §. p. p. qri
ptionis. qui est. §. pe. per Bart. allegatus. et ibi gl. declarat si
ergo fideicommissa nō petebantur nisi officio iudicis: et cla
rū est q pro fideicommissa accedit fideiusso: eo quia fideico
missa dicuntur esse debita: vt dicit text. in. §. i. illi. l. pecunie.
ergo officio iudicis bñ accedit fideiusso: et istud idē. q offi
cio iudicis possit accedere fideiusso: tenet etiam Bal. in d. l.
pecunie. inuncto. §. pe. et si. et in l. eina. C. quod cū eo. et ibi sen
tit no. q etiā actioni reali que nullā pūpponit obligationē
56 vt hoc ter. possit accedere fideiusso: q ille qui tenet actione
reali largo modo dicit obligatus. Nō ob. vltimū q actio
de peculio possit deduci i pstitutiōē: q respōdeo q etiā omne
illud q largo modo est debitu potest deduci in cōstitutiōē. l. i.
§. debitum. ff. de cōsti. pecu. et sic etiam actio realis possit in
cōstitutiōē deduci: cū largo modo pūpponat obligationē vt
millies dictū est. Aduerte tñ dū supra dixi de actiōe de
57 peculio ne erretis: q actio de peculio. et eodē mō qd insu:
de in re vfo. et eodē modo insistoria exercitoria et tributoria
nō sunt ppte actiōes sed adiectiones sine qualitates actio
nū. de quo est gl. no. in. §. si. in verb. directe. l. q. cū eo. et gl. in l.
si tamē. §. be. actiones. in gl. i. ff. de exercito. et ter. in l. i. §. cū
congruit. et ibi glo. in verbo mandati. ff. de pecu. cū alijs con
cor. C. glo. in verbo possideat. diuīdo in duas pteut duo ex
trena ponit que requiruntur in actione i re. secūda ibi: itē
ex parte rei. In ea. glo. ibi: et qd ait. vult glo. q i actio
ne in rem ex parte actoris requiratur alterum duorū domi
niū vel quasi dominiū. in hoc glo. reprehēditur per Dy. hic
58 qz imo factio in re cōpetit ei qui nō habet dñm nec quasi
dominiū: vt patet in actione in rem hypothecaria que com
petit creditori pro pignore in quo impossibile est q creditor
habeat dominiū vel quasi. l. ex seruante. §. latius. ff. de excep.
59 rei iudi. et l. debitor. in prin. ff. ad trebel. Item confessa
est actio in rem et tamē nō cōpetit ratione dominiū vel quasi
sed ratione iuris seruītutis q quis habeat: vt in. §. equ. l. e.
sed ab istis impugnationibus defendebat hāc glo. Nico. de
neap. bic. qui dicebat q licet glo. loquuta sit generaliter de
Jason super l. i. in d. Actio.

¶ Dññ. vi. ^a
de. d. alex. d.
imo. in 2. fil.
xcix. l. x. col.
in. ij. parte.

b **C** Et qñ p
prietate an
sit dare pro
prietatez et
quasi pprie
tate vide. d.
alex. d. imo. d.
in cōs. rē. r.
in. r. col. i. n.
parte. vbi ē
ponit an ap
pellatiōe p
prietatis ve
nit quasi p
prietaa.

Tibi prodest. adde singulariter do. alex. de imo. in 28. clxxv. ad fi. in. ij. parte vbi ponit vnus mirabile qd insupunciens lite pendente ex causa de pterito prodest. 7 ideo filio agens testis potest se pcedere re puiare: c. adire ab in stato 7 obtinet.

in d. l. i. C. de alie. iudi. mu. causa fac. in pe. col. in ver. i. quero quid contra. Non ob. d. l. i. n. 3. ideo ibi lis suo marte peragitur: quia veditio ibi facta rescinditur per. l. i. illius titu. et sic res ad priorem statum in quo erat tempore cepti iudicii et sic ad priorem dominum redigitur: ita soluit cōter doct. hic. vt Dy. 2. Bal. Jo. fab. 2. Mico. de neap. ¶ Et ex hac solu. elicio limitationem ad conclusionem predictam: vt nō pcedat quādo ille qui desijt esse dominus demō: postea est etiā effe cius dñs: q. tūc etiam debet sequi condēnatio 2 mediū tempus. nihil obstat. d. l. i. C. de litig. 2 hñ facit. d. l. i. gñi. §. si. ff. ad exb. lib. ¶ Secūdo intelligite predictam conclusionē: vt pcedat quādo actor facto suo proprio desijt esse dominus. sec. autem si desijset esse dominus facto ipsius rei conuicti eius culpa dolo vel mora: quia tunc posset sequi condēnatio contra reum fm Jo. fa. hic. qui ad hoc allegat. Item si verberatum. §. si. cum. l. seq. ff. de rei ven. Adde vos text. in. d. l. si seruus. in prin. 2 ibi Bar. ff. de condi. fur. 2 ad idēz est tex. in. l. si post acceptum. ff. de rei vendi. quem ad hoc ibi ponderat et reputat no. Bar. 2 ibi per illum tex. subdit not. Bar. q. ex pto superueniens pendente iudicio contra actorem: q. culpa rei non potest per ipsum reū opponi. de quo tamē dicite vt plenius p Bal. in. d. l. i. in pe. col. C. de alie. iudi. mutā. causa fac. Et p hoc sunt expedita requisita ex parte actoris. ¶ Ultimo quia vidimus. §. q. rei ven. non competit nisi ei qui habeat directū dñum vel ei qui habeat vtile. ¶ Reliquum est vt videamus qualiter 2 quib. modis possit pbari directū vel vtile. 2 generaliter. ¶ Cū dos quibus acquirantur dominia de iuregētum non dico pro nūc: habetis in titu. ff. de acqui. re. do. per totū. 2 in. d. i. de reū diu. per totū. ¶ ¶ Cū dos autē quibus acquirant dñia de iure ciuili enumerat gl. ordi. 2 magistra. in. l. i. in prin. in verbo nostre. ff. de acqui. re. do. 2 Bar. in. l. i. in re. in prin. ff. de rei ven. Et quātū est ad directum dominium si loquamur in rebus que in nullius bonis sunt quātū dominium de iuregētū primo occupanti acquirunt: vt sunt fere bestie. §. gēne lapilli 2 similia. vt in. §. fere. seq. 2. §. item lapilli. §. de re. di. 2 in bis fm Jo. fa. in. §. colū. hic modus probādi est aptus 2 facilis: q. si pbo me accepisse ferā dico me probasse directo domi. vos in hoc dicite melius fm Bar. in. l. i. re. que nobis. in. l. col. ff. de acqui. re. do. ¶ Ad uertendū est q. quedā sunt res in quibus ex rei qualitate p batur eas esse in nullius bonis vt in lapillis inuentis in litore maris. d. §. itē lapilli. 2 in feris bestis. l. i. in fin. cū l. seq. ff. de acqui. re. do. 2 in insula nata in mari. l. adeo. §. insula. ff. de acqui. re. do. 2 in similibus. 2 in istis clarū est q. p bādū apprehēsiōe pbo dñum directū per illā regulā iurisgē. que est q. ea que in nullius bonis sunt occupanti cōcedunt. Quēdam sunt res in quibus ex rei qualitate nō probat eas esse in nullius bonis: imo natura rei repugnat vt i domo i territorij: 2 in alijs speciebus q. nō per naturā sed per factū hominis producant in esse: 2 in istis si res nō est mea debeo credere illam esse alienā. Cū querebatur. C. unde vi. 2 in istis dicit Bar. vbi §. q. difficile est probare re in nullius bonis fuisse per solā apprehēsiōe nō pbat dñū. posset tñ fm cū tribus modis probari re in nullius bonis fuisse. Sed in istis trib. modis per apprehēsiōe nō acquirif directū dñū sed vtile. primo si probetur dominū habuisse rem pro derelicto. l. i. 2 per totū ti. ff. pro derelicto. Secūdo si res erat tributaria: puta ex forma statuti. 2 tūc si res vacauit biēnio presumif habita p derelicto 2 apprehēsiōe possessionē biēnio p̄scribit. per text. no. in. l. q. agros. C. de omni agro deser. l. i. r. 2 hoc reputat Bar. esse bene not. Idem etiā firmat 2 latius ipsemet Bar. deducēdo hoc ad practicā in. d. l. qui agros. per illū tex. Et idēz Bar. in. l. si de eo. §. i. ff. de acqui. pos. 2 Bald. in. l. non ignorant. Cad exbi. licet hoc impugnet Ange. 2 Immo. in. d. l. si de eo. §. i. ff. de acqui. pos. Si vero res non esset tributaria vt sunt cōmuniter predia per Italia tūc etiā hñ Bar. in. d. l. re. que nobis. esset tertius modus. vt officio iudicis fiat publica bānīmēta siue proclamata qd qui vult dicere talē re suā cōpareat intra certū terminū anteq. ab alio possideatur certo nullo i eo cōparente dicit Bar. se putare qd cōstaret re in nullius bonis fuisse. ar. l. locum. C. de omni agro deser. lib. r. 2. l. si eo tempore. C. de remis. pign. licet ipse Bar. in. l. nā 2 si fur. in prin. ff. si cer. petā. 2 in. l. si duo. in prin. ff. de condi. insti. Subdit etiā hic Jo. fa. q. si vellē dicere me habere directū dñū eo q. dice re me emisse a dño: necesse esset qd tria pbarē. pmo qd veditio fuisse dñs. secūdo qd res fuerit mihi tradita. tertio qd p̄tū

soluerim. Adde de his requisitis esse text. in. l. cū res. 2 ibi gl. no. C. de pha. 2 ibi Bar. post Bal. Itē probatur directū dominū si pbo q. possederim re mobilē bona fide spacio triū annor. cū per vsucapionē acquirat directū dominū. l. tradi tionib. 2 ibi gl. 2 doc. C. de pac. 2 ant. nisi tricēnale. 2 ibi gl. 2 doc. C. de bo. ma. 2 l. i. 2 ibi gl. 2 doc. ff. de vsuca. dñum. autē vtile probaret si probare me possedisse re immobilē cū tit. r. anno. 2 inter p̄sentes. 2. r. inter absentes cū fm iura cōia p̄ p̄scriptiōe acquirat dñum vtile 2 nō directū: vt tenet gl. p̄alleg. 2 in eisdē locis Bar. 2 alij doc. 2 idē etiā i p̄scriptiō ne. r. r. vel. l. an. ¶ Et iuxta hoc dubitabat Jo. fa. hic. qd si aliquis nō pbarēt titulū sed pbarēt q. ipse 2 p̄decessores sui tenuerūt re illā tāq. suā per tātū tps q. boninū memoriā ex cedit: an per hoc p̄bet dñū dubitabat: 2 sub dubio forte dicit posse sustineri q. sic. cū per tantū tps sicut amittitur do minū: ita etiā acquirif. Adde etiā q. isto casu p̄scriptiō nē tanti tps acquiritur dñū directū: licet vt. §. dixi fm cōes cōclūsiōes regulariter per p̄scriptiōe nō acquirat nisi vtile 2 ita exp̄sse: 2 no. tenet Bal. in. d. l. traditionibus. i. antepe. col. C. de pac. p̄ tex. in. l. hoc iure. §. dñet. aque. ff. de aqua quo ti. 2 est. quā. l. Bald. non inducit. sed ego induco vt hoc opti me probet. Itā ibi dicit q. p̄longinquitas tantū tps hñ vim 73 constituit. ¶ Constitutū habet vim consensūs. l. i. in prin. ff. de cōsti. pecu. 2 cōsensus inducit directū dñū vt voluit Bal. in. d. ant. nisi tricēnale. Et vltra p̄allegata si vultis videre alios modos quibus probetur dñū videte etiā late Bal. in. l. i. in. §. col. C. de pigno. act. Bal. in. l. ob meritorij. post Bar. C. ne vros. p̄ mari. 2 aliquid per Ange. de are. 2 Joan. de pla. hic. 2 Bal. in. l. i. in prin. ff. de re. di. in aliquibus questionib. 2 ibi etiāz ponit an in dubio presumatur res esse in nullius bonis: 2 ibi etiāz subdit q. in dubio res particularis presu mitur q. fuerit in bonis alicuius quo ad dñz particularē: vi dete etiā Bal. in. l. cū sup. C. de rei vē. 2 ibi est tex. q. dñū etiā probat per testes 2 instra. imo pbat dñū p iudicia. vt. l. i. in. d. c. de rei vē. 2 ibi declarat Bal. q. debet esse illa indicia. 2 oēs modos quib. probat dñum ponit Spe. in. ti. de loc. §. si. v. l. i. 2 i. ti. de ac. emp. §. sequif. v. sinantē velis. Et an ex eo q. quis possidet re p̄sumatur q. si dñs vel q. fuerit dñs: vide late Bar. post gl. in. l. quidā in suo. in. p̄n. ff. de cōdi. insti. et Bar. in. l. ob meritorij. C. ne vros. p̄ mari. 2 Bar. in. l. a dño pio. §. q. si super. ff. de re. indi. Bal. in. l. i. in. d. c. de rei vēdi. 2 late Bal. in. l. i. in. r. 2. r. col. C. q. accu. 2 Spe. in. ti. de primo 2 secūdo decre. §. testat. v. sed nūquid. 2 ponit Bal. 2 Ange. de are. in. §. sic itaq. i. e. 2 ibi lati. dicit. Et ista sufficiāt quan tū ad ea que requirunt ex parte actoris. ¶ Veniam. nūc ad 76 scdm p̄ncipale: scz ad ea q. requirunt ex parte rei ad hoc vt cōtra eū possit rei vē. intēari. Et glo. nostra fm q. in ea vidi mus requirit alterū de duobus. s. possessionē vel quasi. Et in telligite quasi possessionē p eo qui dolo desijt possidere q. cō uenitur perinde ac si possideret. l. qui dolo. 2. l. parē. ff. de reg. iur. 2. l. sinantē. §. sed si quis. 2. l. i. qui dolo. ff. de rei ven. 2 ita declarat Bar. in. l. ymca. C. de alie. iudi. mu. causa fac. 2 sic ba betis q. ille qui dolo desijt possidere habetur pro possidente. 77 Nunquid tamē statutum faciens mētiōe de possessore ha beat locum in eo qui desijt possidere: vide Joā. and. in regula p possessore. de reg. in. vj. in mercu. ¶ Aduerte tamen 78 qd illud qd dicitur qd rei veditio datur cōtra illū qui do lo desijt possidere. est verum si dolo desijt possidere post lites contest. sed si dolo desijset possidere ante litem contesta. tūc contra eū non cōpetit rei vēdi. sed actio in factum ad inter esse ex titulo de alie. iudi. mu. cā fac. Ita notabiliter 2 mirabi liter. d. Abbo. Panos. in. c. i. in. in. colū. in. n. oppo. de alie. iudi. 79 mu. causa fac. ¶ Itē aduerte qd possidens tēpore prime ci tatiōis si postea desijt possidere: presumif in dolo fm Bal. in. c. h. ad si. de iur. ¶ Qualiter autem 2 per quē modū pro babitur quē dolo desijset possidere. dic fm Jo. fa. hic. 2 Bar. in. l. p̄petitorio. in prin. ff. de rei vendica. si reo denunciauerā me velle talem re vendicare 2 ipse postea alienauit: vel si post datum libellū vel postq. dixi me damrū ei libellū ipse aliena uit per id quod in simili dixit gl. no. in. l. fulcinius. §. quid sit latitare. i. vbo aio. ff. ex qui. cau. i. pos. ea. ponit Dy. in regula pro possessore. circa princip. de reg. iur. in. vj. Specu. in. tit. de emp. 2 ven. §. nunc dicendum. verū. sed nunquid. 2 idēz dixit ipse Bar. in. d. §. quid sit latitare. 2 idem Bar. in. l. nō soluz. §. morte. in. r. in. col. ff. de ope. no. nū. Et quid de eo qui nō p dolo sed lata culpa desijt possidere an habeatur pro posside te ita vt contra reum possit saltē vtilis rei vendicatio intē tari: vide Joā. fab. hic. 2 Bar. remissive in. l. qui restituere. ff. de rei vendi. 2 Bal. in. l. ymca. C. de alie. iudi. mu. cau. fac. et vide tex. no. 2 optimum in. l. qui p̄petitorio. §. i. ff. de rei vendi. 80 Jafon super Titu. de Actio. B iij

¶ In dolo. adō sel. l. c. aduersario tuo. de exce. in. l. col. 2. d. alex. d. imo. i. §. lxxvii. i. in. pte. 2 ad de. d. l. i. §. i. cccxx. q. qui desijt possi dere p dolo non cuitat iudicij a ctionis pso nalis. 2 ad de. d. ale. de imo. i. §. l. c. i. vlti. col. in fi. in. in. pte. vbi pōit nū quid possi dens tpe in diti presu maf et pōt e. iam pos sidere.

Adverte tamē hic qd est dare casum in quo tenet ille qui possidet quibus sine dolo et sine culpa defuerit possidere si habuit malū et vitiosus initium. ter. est in l. si vi me dixeris. ff. de vi et vi ar. et isto casu non oportet doli probare: et hoc reputat Jo. fab. hic esse bene no. ¶ Itē adverte qd in eū qd dolo defuit possidere dā rei ven. nō directa directo: sed directa vtiliter ut tenet glo. nostre cōmuniter et cum eis cōmuniter citra mon. ut est gl. nostra. et ibi Bar. in rub. ff. de rei ven. et glo. in l. curatore. ff. de neg. gest. licet vlt. mon. tēmerint qd imo isto casu non detur directa vtiliter sed vtilis tāti ut referunt docto. in locis p̄calle. Et istud secūdu firmavit Bar. in l. q̄q̄. §. iulianus. ff. de aqua plu. ar. et contra istum qui dolo defuit possidere iuraf in litē per actorē. et tāti condēnat a iudice fm formā. l. qui restituere. ff. de rei ven. ¶ Et iurta ista dubitant hic doc. omnes actū est directa rei vē. cōtra eū qui tpe potestati libelli possidebat postea li. conte. dolo defuit possidere: an possit cōtra eū sequi condēnatio et directa rei vē. cōtra eū in tēta que a prin. cōpetebat: an vero sit opus vtilē intentare vel saltē directam vtiliter. Effectus est maximus ut intelligamus an possit sequi condēnatio virtute directe intētatē et ex prima instātia: an vero sit opus noua instātia et nouo iudicio. breuib⁹ cōcludēdo tenet Dy. hic qd possit sequi condēnatio virtute directe intētatē et ex illa eadem instātia. et dicit esse de hoc casum in l. q̄q̄. §. iul. ff. de aqua plu. ar. et hoc tenent cōmuniter doc. hic. Ad hoc bñ facit qd directa et vtilis sunt qualitates actionis qd qualitates nō habet instātia vel iudiciū diuersificare. l. in delictis. §. si detracta. ff. de nota. p̄tēta et aliter diceremus sequere fm Jo. fa. hic maximū ab surdū qd esset in potestate rei cōuēti eludere p̄cessum actoris si statim defūdo possidere annullaret p̄cessū directe rei vē. et istam etiam partē tenet Cy. in l. vnica. in vñ. q. C. de ali. in mu. causa fac. et idē etiā tenet Bar. et late disputās i. d. l. q̄q̄. §. iul. licet dicat illum. §. in allegatum hic per Dy. nihil probare. de quo etiā vide Bar. in rub. ff. de rei vendica. ad fi. et in l. i. in. vi. col. ff. de ac. et ob. et Bald. in l. curatore. i. vlti. colū. C. de nego. gest. et Ang. in repe. l. si quis vi. §. differētia. in. xviii. col. ff. de acqui. pos. et Bal. in l. mote lit. C. de rei vendica. et vi de inter ceteros Iñico. de neap. hic in hoc puncto referentem varias antiquorū opīn. ¶ Limitabitur tamen predictā conclusionē ut procedat quando a principio cōpetebat directa: sed postea tēpore sentētie cōpetebat vtilis: et in istis terminis proprie loquūtur ea que prime dicta sunt. scūs si a principio non cōpetebat directa sed vtilis tantū ut in emphyteota et sup̄ficiario: quia si iste intētaffet a principio directā nō posset ferri sentētia super vtili sibi cōpetenti: ita no. dicit d. An. de bu. in. c. cum ad sedē circa. xvi. col. extra de resti. spo. per illum ter. ad hoc no. fm vñz lecta. ad cuius tamē limitā et veritatē videte Jo. fa. hic in. x. col. vñ examinat an si quis agat rei ven. directa cum sibi cōpetat tantū vtilis: ut in emphyteo

83 ta et sup̄ficiario: an iste debeat succubere. ¶ Itē adverte qd talis sentētia lata p̄tra eū qui dolo defuit possidere nō pōt simpliciter mādari executioni cōtra eū in quē est dolo possessio trāslata. sed esset opus nouo iudicio ter. est no. i. l. §. necessārio. ff. si mulier vēno. et ibi Bar. ad fi. facit. §. si quis i fraudē. §. eo. licet Cy. simpliciter p̄trariū tenuerit et male l. vnica. in. x. q. C. de alie. in mu. cau. fac. p. l. certa forma. C. ut in pos. leg. ad quam l. respondētis: ut respondit Bar. in l. si quis mis. sum. §. iudex. ff. de dā. infec. et bar. in l. si cui. §. in possessionē. ff. ut in pos. lega. de quo tamen p̄ceto vide latius per bar. per duas col. in repe. l. creditoris. C. de pigno. in. iiii. q. prin. in ver. videamus. ergo an ius exequendi. et bart. in l. a dno pio. §. si super rebus. ff. de re iudi. et in d. l. q̄q̄. §. iulia. ff. de aqua plu. ar. et bal. in d. l. si certa forma. et multū eleganter bal. in l. ob. meritorū. C. ne vroz pro ma. vbi melius et perfectius videtur in hoc p̄ceto loqui qd alii. et late p. d. Ant. de but. in. c. q. et tra de in. per. ¶ De de ancha. in cōsi. d. incip. In l. bristi nomi ne inuocato in casu ventilata inter dominā altam vilam et c.

84 ¶ Anū tñ tene menti qd licet quo ad hoc vt sentētia lata contra eū qui dolo defuit possidere possit mādari executioni cōtra eū in quē dolo est trāslata possessio sit op⁹ nouo iudicio ut prime dicit: tñ p̄tra istū nouū possessōrē qd cōsecut⁹ est possessionē dolo post lit. contest. cū primo nō est necesse nouus li bellus. ita visus est vellenor. bald. in l. i. in. iiii. oppo. C. cōdi. de quo tñ videte plene Inn. in d. c. q. et extra de iudi. qui videtur velle. Anū. Illud autē expeditū est qd si reus tpe lit. contest. nō possidebat si postea tpe ferēde sentētie possideat tamē cōtra eū oīno ferri sentētia cōdēnatoria. ita dicit ter. i. l. in autē. §. possidere. ff. de rei ven. ¶ Quid autē si actū sit rei vē. cōtra nō possidentē qui putabat se possidere et lata sit sentētia p̄tra actorē: an si possessio postea perueniat ad reū ex no

na causa litis sentētia mittatur executioni cōtra reū. dicit d. l. ter. in vlti. no. ¶ Anū etiā in hac materia tene mētī qd si actus sit rei vē. cōtra eū qui negat se possidere qui in veritate possidet qd si comunicatur de mendacio: qd actor probet eūz possidere debet talis possessio incōtūmēti ab eo auferri et in actorē transferri etiā in bil de suo iure probatē. ter. est no. in l. si ff. de rei ven. de quo vide mirabiliter per d. Abb. Panor. in. c. p. e. in. vi. col. de iur. cal. vbi ponit quod requiratur ad hoc vt fiat hec translatio possessionis in ipsum agentem quibus regulariter tenentes res alienas nō debeant illas restituere nisi p̄bā. tibus de iure suo: vt l. res alienas. que est l. vlti. C. de rei ven. et idem dicit Ange. de are. hic esse si actum esset contra aliquē qui diceret se tenere pro Titio nominādo Titium in cle. in iudicio vt habeat beneficium. l. iij. C. vbi in rem actio. cū ille titius non esset dominus nec pro eo possideret sed possidebat pro se: tñ si cōmunicat de mendacio debet priuari possessione. et illa est in aduersariū trāstendenda. et ita dicit tenere Spe. in ti. de primo et secūdo decreto. §. restat. ver. quid si nominās. et Bal. in d. l. si ff. de rei ven. addo Bald. idē tētem post Bart. in d. l. si. C. vbi in rem actio. in. v. col. in. i. q. et idem Bald. l. l. vnica. C. de his qui potē. nomine. et Innocen. in. c. quoniam frequēter. §. quod si super. extra vt lit. non contest. et ibi idē tenet d. Anton. l. i. in. col. quod dictū no. pro extensione dicit. l. si.

87 ¶ Et per illum ter. dicit ibi no. Ang. in. i. colū. qd si emphyteota negat rem esse emphyteoticam. et cōmunicatur de mendacio qd priuatur iure suo emphyteotico. allegat etiā Imo. idem tenere in. c. ceterū. in. fi. extra de iud. licet contrarium videatur tenere Bal. in. c. vassallus. el. i. si de seu sue cōtro. inter

88 do. et agna. in. i. colū. vñ. extra queto vtrū ista pena. ¶ Et idē dicatur esse in vassallo negante feudū: qd si cōmunicatur de mendacio priuatur iure feudi. ter. est de hoc no. i. d. c. vassall⁹.

89 el. i. ¶ Et adverte qd talis trāslatio possessionis que fit in casu. d. l. si. fit officio iudicis incidēssime non libello sine lit. contest. sine iuramēto cal. ita dicit gl. no. in. §. illud quoq. el. i. in. aut. de trien. et semel. colum. iij. glo. magna. in. ver. legi. quam gl. reputat multum not. Bart. in d. l. si. et Ang. de are. hic dicit eā esse meliorē que reperitur de iure. et illam gloss. dicit esse singulārē et nō reperiri alibi Bald. in l. si. in. pe. col.

90 C. de execu. rei iudi. ¶ Itē adverte qd si in casu. d. l. si. dicat reus conuict⁹ de mendacio. domine iudex non grauetis me in translatione possessionis: qd hodie cōstat: hodie agatur: et statim volo probare de dñio meo. quod tñ nō auditur: imo hoc non obstat propter mendaciū puniendum transferri possessionem in aduersariū. ita tenet Bal. in d. l. si. in. i. col. ad fi. et in vlti. col. ad fi. et in istis locis reputat hoc mirabile multū tēdum menti: qd licet istud sit remediū adipiscēde possessionis: qd tamen ei nō obstat exceptio domini. et hoc propter mendaciū addo Bar. in. aut. item possessor. post glo. C. qui portio. in. pig. hab. et do. Ant. in. c. penul. extra de iur. cal. et ibi do.

91 Abb. Panor. in. vi. col. quos allegat. ¶ Itē adverte qd eo ipso qd reus conuict⁹ rei ven. negat se possidere debet actor esse caut⁹ et petere a iudice qd mittat in possessionē illi rei tāq̄ vacante: et iudex debet illū mittere. ita dicit Ange. se practi. casse in d. l. si. et refert et simpliciter sequitur d. Bar. veronei.

92 in cautela. c. xxi. ¶ Quid autē si reus nō sit mētus in possessione: licet in qualitate possessionis: puta quia dixit falsus titulū. An si conuict⁹ de mendacio debeat perdere possessionem. Bal. in l. cogi. in. pe. col. C. de peti. here. tenet indistincte qd sic vos autem dicatis hoc esse verum quādo actor probasset illū rem nō possidere illo titulo: quia probasset qd eū habuit a furioso tunc bene deberet puniri reus in translatione possessionis per illum. l. si. si reus nō cōmunicatur de mendacio. eo quia ipsemet reus non probauit titulū allegatū tunc

93 non puniretur in possessionis translatione: quia ad hoc vt habeat locū. d. l. si. non sufficit solum mendacium: sed requiritur etiā qd actor sit grauatus onere probandi. ista oīa sunt verba Bar. in d. l. si. in. i. col. que verba bene not. ad declarationē. d. l. si. bene facit. §. illud quoq. el. i. in. aut. de trien. et se.

94 mis. ¶ Itē adverte qd si reus sit mētus in parte et non in toto qd nō primabitur tota possessione: sed solū auferetur ab eo illa pars in qua est mētus. ita tenet Bal. in d. l. cogi. ad fi. Adde ad hoc glo. not. in simili in d. c. vassallus. el. i. si de seu. sue. controuer. inter domi. et agna. in. gloss. et ibi habetis ter. no. in simili. et ibi late Bald. examinat in similib⁹ terminis.

95 nis. ¶ Et quid si reus negat se possidere rem quam vēdidit et pretiū habet: an habeat locū dicta. l. si. vt reus puniatur in translatione pretiū illius rei cum pretiū succedat loco rei. et Bal. in d. l. cogi. in. penult. colū. tenet qd si est indefinite interrogatus an possideat: scūs si determinate sit interrogatus an possideat talē rem. de quo tamē ibi plenius per eum.

Emphyteotica addo bal. i. addi. ad Spe. i. ti. de loca. §. si emphyteotica negauit. et Sp. d. l. v. qd emphyteotica negas possessionē dñi male vti et p̄t expelli.

Item

96 ¶ Itz aduerte qd ad hoc vt habeat locū. d. l. si necesse est qd reus sciret se possidere. secus est si ignoraret fm Bart. in d. l. si in i. col. et Ang. de aretio hic item intelligitur illam. l. si pcedere quando reus negat per dolum vel latā culpā alias illa. l. non haberet locum. ita no. voluit Bald. in d. c. vafall.
97 in j. col. et ibi pulchre ad hoc no. illum ter. ¶ Itz intelligat. r. d. l. si. pcedere quando reus negat super libello ap. fo. cus si libellus fuisset in p. tunc negans nō punitur fm Bart. in l. edita. C. de eden. in repe. ¶ Aduana. in denul.
98 col. ¶ Itz et vlti. intelligatis. d. l. si. pcedere quando reus negaret se possidere. secus autē si respondens libello diceret nego narrata prout narratur esse vera: q. tunc per talē negationē nō diceretur negare se possidere. eo quia per talē negationē videt negare id qd est de substantia libelli: nō autē ei⁹ circumstantias. istud fuit no. dictum Bar. et nūq. delendū memoria in l. si dubitetur. §. ita de iur. ff. de fideiul. et hoc ppe tūo no. quia vtilissimū est in actu practico vt cōtē⁹ nūq. neget se possidere ne incidat in penā. d. l. si. sed simpliciter neget narrata i libello put narratē esse vera: et dicit ibi Jmol. alias se fuisse bene lucratus de dicto isto. et hoc etiam in sequit ipse Jmo. in l. sed hoc ita. ff. de re iudi. ¶ Et ex predictis obis potes in actu practico colligere optimā cautelā in practica fm quam etiam dicebat Ang. de aretio hic vt actor q reū cōuenit semper a principio iudiciū faciat interrogari reū an possideat vel detineat talem rē: q. intendit intentare cōtra eū actionem in rem. nā si cōuentus dixerit se possidere: poterit postea actor secure contra eum agere: q. etiā si in veritate nō possideat: tū est omnino cōdēnāndus: q. et hoc q. in iudi. respondit se possidere dicitur liti se obtulisse. l. si qui se obtulit. et l. si autem. in princ. ff. de rei vendi. secus tamen esset si non appareret vel probaretur q. reus in iudi. dixerit se possidere: q. tunc non posset rē cōdēnari. etiam posito q. extra iudiciū dixerit se possidere fm Bar. in d. l. si qui se obtulit. posset tamen rē qui in iudi. dixerit se possidere cū nō possideret renouare responsionē suā ante lit. conte. et nō post: et esset absolūctus. d. l. si qui se ob. finautē ipse reus cōuentus neget se possidere: tunc si hoc verū esse compertū sit: nō est ulterius cōtra eū procedendū. finautē compertum sit eum mentiri: quia imo possidet: certe conuictus de mēdacio suffi nebit penam. d. l. si. ff. de rei ven. declarata vt. §. proxime et pulchre declarant: quia penabitur possessione ralla in cōdēnā in actorem transferretur. ¶ Successive iuxta predicta q. §. vi dimus q. rei vō. cōpetit cōtra possidentē vel eū qui dolo de
100 sit possidere. ¶ Querit hic doc. nūqd rei vendi. detur contra nudū detentatōrē: puta colonū depositariū et similes: et de hoc est ter. no. qd sic i. l. officiu. ad si. ff. de rei vō. Ang. de are. hic dicit esse meliorē de cor. in. bene facit ter. in l. si veni. tr. §. in bonis. ff. de primi. credi. et hoc etiam tenet Bald. in l. si. C. vbi in re act. in i. q. ¶ Et ex hoc i. q. multo magis daretur rei vendica. contra eum qui naturaliter tantum possideret: vt est emphyteota usufructuarius et similes fm Bald. in loco proxime allegato. et hoc etiā tenet Jo. fab. hic per. d. l. officiu. et Bar. post glo. in l. pomponius. §. si is qui precario. ad si. ff. de acqui. pos. et Ang. in repe. l. si quis vi. §. differētia in co. titu. de acqui. pos. in. vñ. col. quantū tamen est ad detentatōrē. Jo. fab. hic refert doc. iur. cano. in. c. quoniam frequenter. §. qd si super. extra vt lit. nō conte. tenere q. predicta procedunt. qd possit agi contra detentatōrē qñ est incertū vtrum possideat vel detineat. quo casu bene verū est q. pars potest agere cōtra eū: ita tñ vt pcedat fm formā. l. i. C. vbi in re actio. ¶ Et aduerte q. lex illa est singularis nec alibi reperitur in corpore iur. ciui. fm q. in ea Bart. exordif. als aut si actor sciret eum detinere et ageret: caderet a causa. que sententia fm Jo. fab. potest esse vera in his que nomine alterius detinent: vt in colonis propter quos inuenta fuit illa. l. si. sic in alijs. puta si rem apud te deposuissim vel tibi cōmodassim et eam vōdicare clarū esset q. nō habet locū illa. l. si. quoniam mutata sententia subdit Jo. fab. hic q. in omni casu detinens qui habet facultatem rei restituende tenet. et pōt cōueniri nisi noiet actor et dñm in iudicio: et dicat se vel le rē defendere: quia tūc bene procederetur fm formā. d. l. i. Adde istis q. Ang. in l. pōpō. §. is qui precario. ff. de acqui. pos. dicit fm Jm. in d. §. qd si super. q. tunc dñm cōtra simplicē detentatōrē agi potest reali quando dubitat an ipse possideat vel detineat: et in hoc concordat cum verbis Jo. fa. §. rē. subdit postea Ang. q. demonstrato per eū q. mēra detentatōrē habet debet absolui ab obseruatione iudiciū. Et subdit q. poterit etiā si velit dñm nominare in iudicio et eū defendere per. d. l. i. fm Jm. in d. §. is qui precario. et melius dicit q. tūo ad hoc vt ponat absolūctus detentatōrē omnino nō

minare dominū i iudicio si vult evitare iudiciū p. d. l. i. vbi est verū debet qd necesse est importat. l. sepe audiui cesare. 101 ff. de offi. p. i. l. i. in. C. de pig. ¶ Aduerte tñ q. illud quod dicit q. contra detentatōrē datur rei vō. procedit nisi verē possidēs offerat se liti: q. tunc talis detentatōrē nō poterit cōueniri. Ita voluit no. Jm. in. c. cū super. in gl. cōstituit. extra de sen. et re iudi. et Jmol. in l. sepe. ff. de re iudi. in vltima charta. 102 ¶ Qualiter autem fiat executio in rei vendi. intentata contra nudū detentatōrē ponit Bald. in aut. ei qui. C. de bo. aut. indic. pos. l. i. col. et ibi dicit q. actor mittetur in illam asinā de 103 tērationē. ¶ An autē finā lata cōtra istā alieno nomine de tēntē. puta contra colonū facta execn. et re ad actorē translatā faciat pūdicū dominū saltē in possessione. ponit Bar. in d. l. i. C. vbi in re ag. in i. col. ad si. et ibi post Jm. determinat q. non. de quo etiā per Bald. et bar. in l. officiu. ff. de rei vō. et Bald. et Jmo. in l. peregre. §. quib. explicitis. ff. de acqu. pos. et bal. in d. l. i. in. c. q. ¶ Et ex predictis omnib. habetis cōclū sine q. rei vendi. cōtra illū qui naturaliter et ciuilitate possidet vel naturaliter tantū itē cōtra eū qui tantum detinet. 104 ¶ Quid ergo si aliquis nō possidet nec detinet: habet tñ facultatē rei restituende: q. potest rē habere quando vult an possit cōueniri rei ven. de hoc habetis glo. no. q. sic in l. pomponius. §. is qui precario. in glo. si. ad quā se remittit bart. in d. l. offi. Adde tñ q. contrariū tenet bal. in. c. qñ frequenter. §. q. si super. in vlti. col. vt lit. non contesta. Ultimo dubitant hic 105 doc. Jan rei ven. competat contra ciuilitate tantū possi. dubiū facit: quia ciuilitate possidēs non habet facultatē rei restituende: quia ipse nō possidet nec detinet rem: ergo videtur q. nō possit teneri per. d. l. officiu. in si. gl. tangit et non firmat in d. §. si is q. precario. et glo. in d. l. i. C. vbi in re actio. in gl. i. disputat arguēdo ad partes: et postmodū nihil firmare videtur §. gl. in rub. ff. de rei ven. expresse firmat q. sic. q. rei vō. cōpetat cōtra tñ ciuilitate possidētē: et istud tenent cōter. do. hic vt Mic. de nea. Jo. fa. Ang. de are. et bar. in d. rubi. ff. de rei vō. et Bar. in d. §. is qui precario. et bar. in d. l. i. in vlti. col. et ibi dem bal. in i. col. in. j. q. et pro hoc dicunt oēs esse casum in l. ciuiscumq. §. si fundus. ff. de usufr. et in l. i. §. si. ff. ad ebi. de quo etiam videte per do. Anto. de but. in. c. i. extra de rei iudi. et in d. c. quoniam frequenter. §. q. si super. extra vt lit. nō contesta. per bal. in l. consentaneū. in. c. col. C. quomodo et quando in. per Spe. in tit. de act. emp. §. sequitur. verū sed nūquid. per Ang. in repe. l. si quis vi. §. differētia in. vñ. col. ff. de acqui. 106 pos. per Angel. et Jmo. in l. serui nomine. ff. de usufr. ¶ Et aduerte q. si iste ciuilitate possidens habet facultatē rei restituende: tunc res est plana q. potest fieri executio contra eū: si vero nō habet facultatē rei restituende tunc fm Jo. fa. hic si petit ins qd ciuilitate possidēs dicit se habere in re: et tūc pōt illud ias restituere vel meli⁹ illud ias dimittere et ad hoc qd i sola ciuili cadat restitutio allego gl. not. in l. permittit. in. §. species. in glo. si. ff. de acqui. pos. cum illa restitutio possit solo verbo fieri. Reperio tamen qd bald. alibi in aut. ei qui. C. de 107 bo. aut. in. i. col. dicit q. in rei vendi. intentata contra ciuilitate tantū possidentē fiet executio hoc mō. q. inducitur actor in fundū nō corporaliter detentat⁹ sed pinde ciuilitate possessoris. alleg. not. in d. l. i. C. vbi in re actio. et ad hoc qd p sola ciuili consequentia possit iudex mittere in pos. tenet et probat ipse bal. in d. l. i. in. i. col. in. j. q. et ibidem refert Euil. de ci. tenentem qd si ciuilitate possidens non hz facultatem rei restituende d. prestare cautionem. qd si res ad eū perueniat: qd eam restituit sicut cum agitur ad seruū qui est in fuga. l. si a bone fidei. et l. si non custod. endus. ff. de rei ven. licet bal. dicat qd ille l. loquunt in re mobili i qua bñ pñat cautio de qua. §. secus est fm cum in re immobili: cum illa se exhibeat 108 et iudex possit mittere i pos. ciuili. ¶ Anquid autē sententia lata contra ciuilitate possidentem pcedit naturaliter possidētē. habetis gl. qd nō i dicta l. pompo. in §. si is qui precario. in glo. fin. ad si. ibi Bar. in si. de quo etiam per Ang. in prealleg. repe. l. si quis vi. §. differētia. de acqui. pos. 109 in. vñ. col. ¶ An autem possidens ciuilitate tantum possit ipse intentare rei vendica. dic qd sic. ita est gl. not. in l. clam possidere. §. qui ad nudinas. ff. de acqui. pos. in glo. fin. magna in verbo nec clam. post medium. et ibi barto. in vlt. col. i. ponit etiam barto. in l. i. §. interdictum. ff. vi. pos. et ista sufficiant quantū ad ea que requiruntur ex parte rei. et cōsequenter per ista sit expedita hec not. materia rei vendic. ¶ Et in verbo corporalium. que fm ordinem ter. debet pcedere aliā gl. in verbo possideat. quā. §. proxime legimus. sed ego habeo causam prosequendi nō est tamen vis in hoc. bec gl. vult 110 qd incorporalia nō possunt vōdicari. et sic habetis qd rei vō di. non datur ad incorporalia. istud tñ limitabitur nisi incorp.

Jason super Titu. de Actio. B iij

a ¶ In rei vō
di. Alideo.
alex. 2 imo.
in p̄ficier.
in p̄ficier in
p̄ficier. i. vñ.
col. in. pte.
7 qd videt
beati tñ li
bello vide p
cū i p̄fic. vñ.
in. pte. 7 in
d. p̄ficier. i.
in. colea. p̄
te. 7 p̄ficier
agat in rei
vñ vñ p cū
i p̄fic. revñ. i.
i. colli. ca. n.
parte.

b ¶ Nullus.
Sz ore. mū
qd qñ libel
7 est inep̄
probatōes
dicant esse
inep̄ ad 5
vt i alio iu
dicio p̄du
ci vel repeti
possint vñ
d. Alex. 2. de
imo. in p̄fic.
revñ. i. vñ.
col. in. i. pte.
7 i p̄fic. lxxv
iñ. i. vl. col. i
iñ. pte. vbi
ponit etiaz
numq̄d alia
acta in dese
cūta valeat

C In expen
sis. Et hoc
idē tenet Sc
li. m. c. signi
ficantib⁹. in
in. col. vers.
quinta de
claratio. de
lib. obl.

declarat et restringit ipsum libellum allegat *Imo. in c. super*
litteris. extra de referi. et Bar. in laudibus. §. fisco. ff. de libe.
leg. Et ibi Bar. dicit qd ex conclusioe libelli apparet qualiter
precedentia intelligantur. et Imo. in d. c. super litteris. dicit
 130 *q qd qm unum narratur in libello et alio concludit qd isto ca-*
su debet potius inspicere conclusio. et dictum istud Imo. refert
etia Bal. in d. l. edita. in re. p. aduana. in. q. col. 2. Ang. in
conclusioe. r. v. incip. pro decisioe questionum. in. i. col. in. fi. Et
adde qd quemadmodum in libello debet attendi conclusio et
no narratio ita eodem modo in exceptionibus fin. d. Abb.
p. anoz. in. c. ex parte. B. in. q. no. de fo. co. pe. post. sede. de se.
in. conf. r. in. et qd conclusio tantu attendat est t. fin. qd ibi
 131 *pulchre declarat Bal. in. l. h. ad. fi. C. de petito. here. q. si in*
libello concludatur per duo diversa media qd libellus no. p-
cederet a parte excipiant ante lit. conte. si aut yna esset con-
clusio h. essent due cause concludendi: tunc bene procederet
libellus cu libelli conclusio semper sit spectanda. alleg. Imo.
in d. c. super litteris. et alibi dicit Bal. in. l. domum. in. i. col. C.
 132 *de rei v. d. qd si in libelli narratione et in eius causa appo-*
nat verba generalissima et latissima qd illud debet in-
telligi et restringi fin. conclusionem qd in libello semp. d-
attendi. subiacens qd sicut causa declarat conclusioe ita co-
 133 *clusio declarat causam. Et adde qd conclusio libelli*
no solum debet attendi in actionibus: vt. s. dicit. sed etiam in
exceptionibus fin. Bal. in. l. cum. vltra. C. de non nume. pecu.
Et dicit no. Bal. in. l. co. sententiam. C. quomodo et qd in.
in. i. col. in. i. q. post. vltimam. no. quod si in narratione appo-
natur aliqua verba necessaria que postmodum in conclusio-
ne omittantur: qd sufficit: quia ex narratione inferitur con-
clusio. et de hoc dicit esse t. no. in. d. cabbate. sane. Et hoc dicit
facere contra proteruos aduocatos qui litteras et syllabas au-
 134 *cupantur. Et tunc etia diligenter not. qd si actor in libello*
solum petat actionem pronuntiare sibi competere: qd procedit
libellus: et idem qd petere reum sibi condnari. Ita voluit
valde no. Bar. in. l. si. finita. §. elegat. ff. de dam. infec. in. vlt.
col. qd dicit bene no. et intelligi vt ibi per eum. et illud dicit
 135 *alij sequunt ibi. Et circa tamen illud qd dicit conclusioem*
de necessitate requiri in libello. aduerte qd glo. in. c. quia pre-
fulatus. j. q. iij. videtur sentire contrarium. l. qd in libello no
requirit conclusio: tamen prima opi. magis communiter tene-
tur vt late examinat do. Ant. de bu. in. c. examinata. extra de
iudi. et ibi refert opi. multorum. Illa tamen gl. posset saluari in
agente possessorio recuperando: quo casu in odium violenti-
um assors procedit libellus absq. conclusioe fin. Imo. sub du-
bio tamen forte in d. c. examinata. vel potestis et melius dice-
re fin. Bal. in. d. l. edita. in re. p. aduana. in. r. v. col. qd gl. in
d. c. quia presul. velit libellum pcedere qd vltra narrationem
apponatur aliqd pregnans verbum sonans in conclusioem:
et tunc procedat libellus: vt qd dico conquero: de Titio qui
me spoliavit tali possessioe: vel conquero: de Titio cui mu-
tuauit. et no restituit: nam verbu conquero habet vim quins
dant conclusiois: et ita loquitur illa glo. Secus si simpliciter
narrata esset spoliatio fin. cum: et ex istis sol. potestis elicere
 136 *duas limitaciones ad comune opi. de qua. s. que habet qd con-*
clusio de necessitate requirit in libello. Et tunc limitate
dictam com. opi. et multum not. vt non procedat si libellus
offertur in presentia principis: qd tunc sufficit factum narra-
re absq. conclusione: istud est qd signat et multum egregie
voluit Imo. in. c. i. extra de lit. co. test. et de hoc singulari dicto
Imo. facit mentione Ang. in. l. omnium. C. de testa. et cu eo
 137 *simpliciter transit. Et quarto vltimo limita predicta com-*
mune opi. vt no procedat in criminalibus in quib. bene
procedit libellus sine conclusioe fin. Bar. in. l. quid ergo. §. po-
na granior. in. i. col. ff. de bis qui no. in. f. et Bar. in. l. libelloz.
in. fi. p. in. ff. de accusa. et Bar. in. l. §. si publico. in. i. q. ff. de
adul. et r. y. Bal. et Sal. in. l. in. causis. post. glo. C. de accu. et
l. y. in. l. nec ex. pl. C. de fal. et Bal. in. l. et si seuerior. in. i. in.
col. C. de in. f. et Bal. in. l. si quis se. C. de accu. et Bal. in. l. certi
condictio. in. p. in. ff. si cer. pe. et Ang. in. d. l. edita. Et isti mo-
uentur per plures rones: quas videte ibi per eos. inter cete-
ras Bar. in. d. §. pena granior. allegat hanc rationem: nam
in iudicijs vel causis criminalibus agitur de vindicta publi-
ca. l. locatio. §. qd illicite. ff. de publi. quo casu iudex ex officio
suo potest et supplere et procedere nemine petete. l. congruit.
ff. de offi. p. in. et no. Bar. in. d. l. in. §. hoc autem iudiciu. in. i.
oppo. ff. de dam. infec. et ideo conclusio omissa nihil habet no-
cere: et per hac rationem infert no. do. Ant. de bu. in. d. c. exa-
minata. qd in omnibus casibus in quibus iudex pot. supple-
re ex officio de quibus plene per Bar. in. d. §. hoc autem iudi-
cium. no. requiritur conclusio in libello. ideo tunc si conclusio

esset inepta nihil noceret quin iudex posset super narratione
 facti formare suam. et hoc est bene menti teneendum. et idem
 no. idem do. Ant. in. c. i. de lit. co. test. subdit etiam do. Ant.
 in. d. c. examinata. ad limitatione p. d. c. ois. op. qd vbi agi-
 tur de re spirituali: vel vbi agitur inter religiosos vel vbi fa-
 ctum coram papa proponitur non requiritur conclusio. de
 138 quo tamen dicite vt ibi per eum. Et tunc autem in libello qui
 proponitur a reo: et sic in libello exceptionum requiritur co-
 conclusio: videte Bar. per multa iura concludentem qd no. in. l. i.
 in prima allegatioe. in. i. col. in. fi. ff. de excep. et Bal. in. d. l. edi-
 ta. in re. p. aduana. in. r. v. col. et Ang. in. l. emptor. C. de pre-
 scri. long. tempo. et do. Ant. de bu. in. c. i. extra de lit. co. test.
 Aduertat tamen circa p. dicta ad aliquas quotidianas clau-
 sulas quas valde vtile est apponere in libello et interdum est ne-
 cessaria. Et vtile est ergo in conclusioe libelli apponere clausu-
 lam illam: peto reum condnari ad danduz et soluenduz ita cogi compelli intantuz qd Bar. in. l. i. C. de excep.
 rei iudi. tenet clausulam ista esse eo modo in libello necessa-
 riam: et ibi dicit per illu t. qd si aliquis in libello peteret ta-
 tum cogi et compelli et no peteret condnari qd libellus non
 procederet: et id tenet Bar. per illu t. in. l. i. cu nulla. ff. de
 reg. iur. et id tenet Nico. de neap. in. l. i. §. si ff. de vulg. et pup.
 Contrarium tamen tenet Bal. in. addi. Specu. in. tit. de sen. in
 r. v. col. et contrarium tenet do. Ant. de bu. in. c. examinata.
 extra de iudi. in. r. v. col. v. et s. est dubium. vbi dicit qd talis li-
 bellus sustinetur: eo qd tacite intelligitur petitum condnari
 re: quo als non pot. peti. cogi. arg. l. illud. ff. de acqui. her. et
 idem videt sequi Jo. de ino. in. d. c. examinata. et id tenet
 Imo. et Rappa. Luma. in. summa in. p. in. l. i. t. ff. de re
 iudi. prout eos refert Ang. de arc. hic qui circa hoc plurima
 verba effundit: et ista scda pars contra Bar. videt esse comu-
 nior et de iure magis vera. pro qua facit optime qd vult ipse
 140 Bar. post antiquos in. l. ex diuerso. §. i. i. col. de rei v. et vbi
 dicit qd coipso quod agens petitione hereditatis vel rei ven.
 agit de resti. rei. videt petere qd iudex pronuntiet ipsum here-
 dem vel dominum: quia istud est antecedes subiacens not. qd
 si iudex hoc no pronuntiaret expresse scilicet agens esse dnm
 videretur pronuntiare tacite condnando ad restitutione: et
 hoc ides sequit Imo. post do. in. c. i. de libel. obla. p. hoc hac
 etiam parte optime facit glo. illa valde no. in. c. constituta.
 141 ante fin. in. v. iura rata. extra de rei. do. que no. vult. qd vbi
 quis petit rem sibi restitui et ad restitutione illius rei obtine-
 daz erat primo necessaria rescissio contractus cuius occasio
 ne reus rem tenet. satis videt petendo restitutione rei petere
 rescissioe contractus que erit p. ambula: ideo fin. do. Ant.
 142 ibi si minor tanq. lesus in contractu: puta venditionis peti-
 rem quam veditit sibi restitui satis videt petere per resti-
 tutionem in integrum. l. rescindi. §. etum. pro effugiendis tamen
 his amaritudinibus vtile erit clausula illa apponere. dicit tamen
 143 s. eo. §. i. i. col. p. rime pcedete: qd si actor in libello solu
 peteret pronuntiare actione sibi competere: esset idem qd pete-
 re reum sibi condnari: et ita retuli velle no. Bar. in. l. i. finita. §.
 elegat. in. vlt. col. ff. de da. infec. Dicit etia Bar. in. l. i. C. de
 144 execu. rei in. ad fin. se putare qd si libellans in libello vta
 istis verbis peto rei cogi et compelli et ad predicta condnari:
 qd libellus sustineret no obstare p. posteratioe. id etia tenet
 Bar. in. l. i. cu nulla. ff. de re iur. de quo etia p. Bal. id tenet
 in. l. conenticula. in. v. col. C. de epi. et de et Bal. in. prima costi-
 tu. codicis. §. quibus. et Bal. in. l. i. ant. do. data. ad fi. C. de dona.
 ante m. p. et Bal. in. d. l. i. C. de exe. rei in. et de clausula parte co-
 dnmata peto cogi et compelli. videte Bal. in. l. ym. ff. si cer.
 145 pet. Et vtile etia est imo necesse in conclusioe libelli adijcere
 clausula: peto in exp. is ipsum reu condnari: qd si clausula
 ista no apponatur i libello licet iudex possit ex se et suo officio
 condnare victu i exp. is que facte fuerut post lit. co. test. iura
 lediles. §. ite sciendu. ff. de edil. edic. t. si iudex no condnat ni-
 hil pot. sibi imputari: nec p hoc tenet victori ad iteresse pro-
 pter omisam condnatione exp. is. ista est determinatio
 Bar. post Dy. in. l. i. §. hoc aut iudiciu. in. p. col. v. et que
 rit Dy. vtr. ff. de dam. infec. et Bar. in. l. p. p. adu. §. si nante
 146 alterutra. ad fi. C. de iudi. vbi dicit qd debemus esse cauti vt
 in libello petamus rei condnari in exp. is factis et faciendis
 vsq. ad fin. cause prout et sentit gl. in. c. i. in. gl. i. extra de re-
 fer. et id tenet Bar. in. l. i. no. quicquid. §. i. ff. de iudi. et cu bar.
 trasit et do. Ant. de bu. in. c. i. h. i. l. i. b. in. antepe. col. extra
 de dolo et cotu. et ibi et p. de. de anch. et ibi et p. au. de leza. in
 in. col. et vide Specu. in. tit. de offi. in. §. de d. ruit. ver. hoc autem.
 Imo. in. c. grauis. extra de resti. spo. Bal. in. l. i. post. gl. i. C.
 qd p. no. no. est nec. et Bal. in. l. i. in. c. i. C. de iud. in. p. col.
 viij. q. et in. l. i. in. vlt. col. ff. de iurisd. om. iud. et vide Imo. post

b In crimi-
 nalib. ad
 d. §. r. ac. arc.
 in. l. oim. C.
 de testa. qd
 conclusio in
 criminalib.
 imponat p
 verba: sup
 qbus oibus
 et singulis.

alios in l. paulus la. ff. de re iudi. c. glo. no. in l. si quis omi-
sum. §. index. ff. de dam. nec. in glo. ling. in verbo ante iudi-
cium. Et igitur tamen multum in no. 26. al. in d. l. propter andū. §.
finatē alterutra. in vlc. col. q. quis requiritur petito fa ta
a parte ad hoc vt index possit c. teneat cōdōnare in expensis
qđ tamē credit qđ sufficiat implicita c. tacita petito. sñ fm
cū i reus vel actor petat pro se implicita ferri sub ius. indefini-
ta peti. in l. index causa principalis c. expensarum. qđ bene

147 not. q. d. sicutum est esse utile apponere semper in fine libelli
clausulam illā valde salutarem: super quibus oibus ⁊ singu
a lis peto ius ⁊ iustitiā mibi ministrari. * de qua habet ꝑ oēs
in. c. cum dilectus extra de ordi. cog. post 3m. ⁊ ibi dicitur ibi.
ibi est tex. in prin. in ver. iustitiā sibi fieri postulabat. sed est
tex. in. c. ij. extra de offi. ord. in ver. perierit iustitiā. ⁊ text. l. c. j.
extra de offi. deleg. quod nō do. Abb. ꝑ anor. in. j. nō. ⁊ ibi et
do. Aint. de but. ⁊ 3mo. ⁊ tex. in. c. celsa sancte marie. c. j.
extra et lit. pēden. ⁊ ibi do. Ainto. de but. Et dicit Abb. in. c.
fi. in fi. de inretr. q. ij. actor in libello appofuit isha verba si
licet petēs super predictis sibi ius ⁊ iustitiā ministrari: di
ci iudicē interpellasse: sic poterit iudex supplere ⁊ impar
tiri officium suum ⁊ si aliter a parte nō petat quod nō. Et
in ista clausula est quendamodū est in verbis betonica. 3m
do. Aint. ⁊ do. Abb. ꝑ anor. in. p. cū dilectus in pechar. ma
gna. in. xxij. col. referentem Joā. cal. ibidem dicentem se vult
in. q. de facto cōtingente obtinuisse per illā quotidianā dan
148 tūlas: peto mibi iustitiā ministrari. ꝑ q. actor in libello in
testat iurē peritiorum ⁊ possessōrū ⁊ condudat expesse in

tentantur petitorum et potentior et conuenit expere in
posseforio et addat in fine libelli clausula illa petens sibi in
iustitiam ministrari: qd poterit postea super petitorio pbatio
nes inducere et super eo poterit per indicem promittere: qz
i. la clausula potest vtriusqz scilicet et petitoriu et posseforiu
complecti. et hoc dicit Ling. de arc. hic et valde singulare in
practica. Et ex ista decisio refert sibi do. abb. q. dano. posse
inferri qz ibi ex narratione facti possunt etiam plures actioes
quaruz aliquae sunt apte. aliquae sunt inepte. et si fiat conclusio
in ea que est inepta et apponitur clausula illa petens iustitiam
sibi administrari: qd valebit libellus et sustentabitur et apta
actio: et super apta actioe poterit fieri probatio et sequi co
demnatio. ad hoc dicit bene facere dictu illud no. Jim. in. c.
in presentia. in fi. extra de renu. ibi dicit qz si iudex in senten
tia eximat publicam cam: vna sit contra aliam fm ius: qd

sustineatur inia et causa que est f3 ms. b7 alibi dicit Jo. de
 Imo. in l. q. Rome. §. non frater. ff. de verb. obli. q. istud di-
 ctum Imo. legisse communiter ignorant: sed videt idem dicit
 apud legisas Bal. in l. §. signominie. ff. de infa. imo plus di-
 cit Bal. in l. i. circa fi. C. de ma. vind. velle singulariter Imo.
 in d. c. in presentia q. si iudex in inia dicat: q. per tales testes
 probatum est Titium esse debitore:ideo cui3 cōdemno. q. si
 tales testes dicunt se nihil scire: q. tamen inia valet que tene-

149 ret nulla causa expressa. Et per scripta: licet per clau-
sula illa: salubre peto mihi iustitia ministrari. dicat Ang-
de arc. hic vnum qd reputat ipse perpetuo notandum: qd qñ
ignorat que actio vel quod remediũ debet tibi competere:
vel quõ debes concludere in libello: vel qd factum sit multũ
intricatum: vel propter multitudinem factõũ vel dubietatẽ
iuris: consilium est qd factũ diligenter narres: et postea nihil
specificum cõcludat: sed loco specificẽ cõfessionis apponas
simpliciter in fine libelli clausula illa: super quibus omnib;
singulis peto ins: et iustitia mihi administrari simul diuisis
copulatiue: et alternatiue: singula singulis cõgrue referẽdo:
et omni modo meliori via et forma: c. nã talis clausula est tã
te potente et tante importet: qd videt deducta omnis actio
et omne remediũ cõpetẽ et resultans a narratis. o. c. c. vñ
lectus. de ordi. cogni. qua si dicta clausula operatur qd super
omnib; narratis possit probari et iudicari: etiã qñ est facta
cõfusio in specie in aliquo narrato: et inepte: vt. s. retuli fin
do. Abb. P. ante: post. Bo. calcerte multo in agis qñ in spe-
cie in aliquo narrato: tñ nõ cõcludit: de clausula: o. meliori

modo. vide do. Eller. in col. cy. incip. in causa. et lite vertete.
150 in. in. volu. con. ceter. et ad predictam clausulam peto mibi
ius et iustitiam ministrari. ultra palle vide Bal. in rep. li.
certi. Cde. interdictis. in vlti. col. in. xy. q. 2. Bal. in l. edita. C.
de ede. i. repe. per nullam. in. vi. q. p. m. ad. f. 2. Bal. l. ius. pluri
bus. circa. f. ff. de. iuli. et. in. vbi. visus. est. dubitare. de. ista. cau
sula. et. sentire. q. tutius. sit. illa. non. apponere. tam. eam. fina
liter. saluat. et. approbat. de. qua. etiā. clausula. vide. per. Anno.
151 in. l. si. cum. nulla. si. de. regu. iur. vbi. ē. ponit. de. illa. clausula
non. tātum. dicto. modo. sed. et. omni. alio. meliori. modo. quo
fieri. potest. quam. clausulam. est. etiam. vtile. addere. in. libello.
Et. adde. quod. ista. clausula. est. multum. vtilis. ad. sustinēdū.

libellum: et interpretatū eo modo quō favorabilis potest
tunari intento acrioris per do. Intro de but. in c. licet de
vita. in c. examinata. circa mediū de ind. bal. in l. vii. in
ij. col. 2. ij. cer. pe. do. Alie. in cōi. ij. in ij. vol. incip. circa pro
cessu. in iij. col. facit not. per doct. in c. ij. de ordi. cog. do.
Alie. in cōf. in ij. vol. incip. post redditum consilij.

¶ So et etiam in filibell. apponi hec clausula: peto cōdiciā-
ri finem iuris: statutor. de q̄ clausula dubitabat. In-
ge. de arbitrio dicit q̄ si potes nō debes apponere ista verba
in bello: q̄ si statutu aliud disponat q̄ ius cōc: videris in-
tentat: duo remedia contraria. q̄ nō potes. l. cum mate-
ria. C. de fur. si vero statutu disponit idem q̄ ius cōmune: r
tūc grauius in hoc q̄ cogis vnu remediū eligere. fur. l.

33 qd in heredem. §. eligere. ff. de tri. fi. vero hoc clausula apponatur alternatine. f. in forma iuris vel sit intus. ^o libellus videtur incertus: & non procedere. in tra. l. p. eto. edit. §. qd ait p. eto. ff. de inu. z sic incideres in dubitatione. tenete vos in dubitatur dictam clausulam posse procedere: q. text. est in. l. ii. C. quaed. testa. ap. in v. in ill. m. c. et p. locum. f. u. l. i. C. de inu. z ita exp. se firmat. Bar. i. l. l. r. v. i. amo. qd. l. i. §. re.

rum amo. ad fi. ⁊ ibi rñdet ad a. q̄ in cōfrāri adduceban-
tur per Ja. de are. ⁊ videas Bar. in repe. lōe q̄b⁹. in vij. col.
ff. de leg. ii. tamen est repe. Bal. ⁊ late Bal. ⁊ Inn. ⁊ Cuma.
l. gallus. §. si eius. ff. de libe. ⁊ posthu. Vbi etiam ponunt qd
iuris q̄i clausula illa ponit non copulative sed alternative.
⁊ Bal. in l. obferuare. §. pñcti. ff. de offi. procō. l. in. xxiij.
⁊ Bal. in l. sed ⁊ si q̄s. q̄uestum. ff. si quis cau. ⁊ Bal. l.
i. C. de compē. in xij. col. ⁊ Bal. in l. vinus. ff. si cer. pe. ⁊ Bald.
in l. in. in. in. col. C. de proba. ⁊ Bal. in l. edita. in repe. ⁊ Adna
na. in. viij. col. vbi dicit valere libellum. peto condēnari fm le-
gee ⁊ cōsuetudines. Et dicit Bal. in extranagāti de pace cō-

stantie in v. fin. l. 2. consuetudines arg. illius ter: qd si pe-
tur causa determinari fin. leges 2. consuetudines loco po-
tius debet determinari fin. bonas consuetudines qd fin. leges
v. dicit Bal. in. l. iij. C. de nuptijs. qd si peto aliquem puniri
fin. formam statutorum 2. consuetudines: qd si non constat de
consuetudine: qd puniatur extra ordinem. Id predicta optime
facit qd voluit Bar. in. l. ij. §. si publico. ff. ad. l. iul. de adul. in.

hoc modo. super quibus omnibus intendit procedere a puni
re finem formam iuris vel statutum. Consuevit etiam per nomina
loqui ad i fine libelli illa clausula: salvo tunc addere: minime
157 testis. potest libere sine illa clausula mutare corrigere addere

vt est glo. in Lqui familie. ¶ fam. cre. in libellus lit per ad
uersarius acceptus: quia tunc non possit amplius corrigi vel
mutari etiam ante lit. contest. in no. per Bal. in l. cū pro-
cum. Cde lib. caus. ¶ Ideo cautela est vt reus acceptet lit
bellum in passibus punctis et articulis pro eo facientib. ca-
tuta Bal. Inno. et Luna. in d. gallus. § quidam recte. ¶ de
lib. et possib. pro ut refert Aug. de arb. bich. vero post lit. cō-
testat. in l. i. ff. de re iud. corrigi non potest. ¶ in l. i. ff. de iur. iud.

reit. vult cunctare vel coningere. no potest. et ita eliet appo-
sita illa clausula. saluo iure addendi vel diminuendi. ita tenet
Bar. ⁊ alii in d. l. edita. ⁊ Bar. in l. nō foli. §. morte. in r. col.
ff. de ope. no. nun. ⁊ in l. cum pcura. §. si dñs. in. ij. col. in co. t.
⁊ in l. nō omni. in. ij. col. ff. de neg. gest. ⁊ de his habent Lano.
glo. ordi. in c. inter dilectos in ver. iur. addendi. extra de fide
instru. de quo etiam p̄ Bal. in d. l. edita. in rep. ¶ Paduana.
in. ij. ꝑ carta magna. ⁊ in rep. Perusina. l. xxy. col. ⁊ Jo.
mona. ⁊ Jo. an. in c. in generali. in mercat. de reg. iur. in. vi.
per Bal. in l. tres denuntiatioes in fi. C. quomodo ⁊ quando
ind. Ang. in l. quis intioeone ambigua. ff. de iudi. Ang. in
§. omnem in aut. de litig. do. Ange. in c. ii. ad s. Serra. extra
de costit. ¶ Limitabat tamē predicta multi not. Bal. in d. l.
edita. in repeti. Paduana. in ꝑ. car. ver. item dubitabatur
de clausula saluo iure addendi ⁊ diminuendi. vt predicta pro-
cedant quādo dictum est saluo iure addendi: qz tūc ad ins-
se recellit protestans: ⁊ ins nō vult posse mutari libelli pos-
tulat. ff. de test. l. iij. §. si quis. Saluo iure addendi ⁊ minuendi.

lit. cor. et. i. p. et. aut. i. n. d. i. c. e. r. e. t. : i. a. l. i. o. m. u. l. t. i. a. d. d. e. d. i. t. a. r. o. r. i. t. u. s. : d. i. m. i. n. u. e. n. d. i. q. u. o. d. d. i. c. t. u. m. i. s. t. e. s. t. v. e. r. u. m. : e. s. t. f. i. n. g. u. l. a. t. a. m. e. n. p. r. o. v. e. r. i. t. a. t. e. e. s. t. p. e. r. i. c. u. l. o. s. u. m. c. u. m. e. i. a. v. e. r. b. u. a. r. b. i. t. r. i. i. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. f. i. n. i. s. t. n. o. n. f. i. n. m. e. r. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. i. n. t. r. a. e. a. q. u. e. d. i. c. i. t. B. a. r. i. n. l. i. f. f. e. l. e. g. a. t. : B. a. r. i. n. l. i. f. i. t. e. l. e. g. a. t. i. n. p. r. i. n. c. i. p. i. n. l. i. a. l. i. o. f. f. o. e. a. l. i. m. e. n. t. i. c. i. b. a. : c. o. n. t. r. a. i. l. l. u. d. d. i. c. t. u. m. B. a. l. f. i. r. m. a. t. e. r. e. p. e. l. l. e. B. i. n. g. d. e. a. r. e. b. i. e. c. e. d. e. b. a. t. e. n. a. m. B. a. l. d. i. n. d. i. n. e. g. a. n. t. i. n. e. l. i. c. i. c. a. n. o. d. i. B. e. t. i. i. n. a. t. u. r. e. a. d. d. e. c. t. o. r. e. s. t. u. d. i. u. m.

160 de fide instrumentorum. qđ dicta clausula: saluo iure addendi & diminuendi. operatur hunc notabilem effectum: qđ ille qui sic protestatur non videtur agere coniecte: sed diminim: nec videtur se astringere: idem etiā dixit JBAL. in. d. l. editus. in rege.

Cel statu
tori. Vide
Aud. pō. in
rub. de arb.
vñ. col.

CSalno in
re. de q̄ clau
sula vide fe
li. i. c. et pte.
de rescri. in
ver. copula.
in. iij. col. et
in. c. signifi
cātib⁹. de li
bel. ob. in fi.

τ in c. inter
 dilectos. de
 fi. instr. i gl.
 ver. addēdi
 τ in c. pasto
 ralis. de ex
 ce. τ in c. in
 ter monaste
 riū. i. ij. col.
 de re in. τ i
 c. excoīcar?
 de hereti. in
 me. j. col.

Mo'pōr
Vide plen
per feli. in
c. significat
bus. l. j. col
vers. ad illa
mater. ayb
ant qñ em
dari possi
t qñ non. c
qd in ciuit
t quid i cr

mutati. et
et quoniam muta
ri. et quid si
mutatio. et
an qui ad
dit vel octra
bit libello
dicat muta
re libides in
xi. col. et si
ca mutatio
nez. et in. xii.
col. ver. vni
vtra oca.

S Arbitrio
 qd dictum
 Bal. refer
 etia sequi
 Rāfrā. in
 qm ptra. t
 ver. petiti
 nea. ad fi.

Casini
strari. vide
eundem do.
Zaso. may.
in l. petens.
C. de pac. vbi
plena est
frā. arcil.
edita. C. de
eden. et in l.
certi. si in
mos. in ff.
si cer. pet. et
adde hic qd
ibide ad ci
tari in apo.

CSecunduz
ins. Adde
Grā. arc. i. l.
fi ex plagia.
ad f. ff. o. v.
ob. 7 in Lin.
ste. in. n. col.
de acq. pos.
7 do. Hart.
soci. in cōs.
drtij. inci.
visa bulla
versifed ad
hunc videi
in. n. parte.

¶ Timidi
rimodo a
de are. in
certi. si n
mos. si cer
pe. 7 seli.
c. cū sup. 7
offic. dele.
iū. col.

S Arbitrio
 qd dictum
 Bal. refer
 etia sequi
 Rāfrā. in
 qm ptra. t
 ver. petiti
 nea. ad fi.

Casus affri-
gens de vir-
tute huius
clausule vi-
de. d. Alex.
de imo. i. qf.
lx. in. h. col.
lx. parte. et
in cōf. vi. in
iij. col. i. in
parte.

161 in repe. Paduanā in loco et ver. p. rōtine alleg. **C** f. ad hūm
est etiā vtile et necessariū apponere in libello nō astringens
se ad probādum nō necessariā: sed ad ea tantū que sufficiāt
ad victoriā causę obtinendā: q. si hoc clausula nō apponaf
tenetur actor probare oīa in libello deducta. et ita not. dixit
Bar. in l. diuini. in. ij. col. ff. de re iudi. de qua et clausula per
Lano. l. cū dilecti. extra de dolo et cōm. Et dixit plus Ang.
de are. hic q. reus tenet p. bare oīa deducta in libello siue sint
deducta p. modū substantię siue per modū causę siue per mo-
dū qualitatis siue p. cipaliter siue incidēt. de quo tñ vide
late Bal. in l. i. in. xviij. col. et seq. C. q. accu. nō pos. Quid i reo
an teneat p. bare: posito ē q. in se sumpserit onus p. badi. dixi
opponere. s. eo. f. sup. glo. fi. in ver. dicat. nō repeto amplius.
In proposito tñ nostro reperio qd Bal. in l. nō id. C. de lib.
causa. tenet qd clausula illa nō astringens se ad probādum
nisi necessaria et. nō prodest cū necessitas probādi sit im-
posita a iure: et hoc dicit notandū. sed nō allegat ad hoc.
Tenendo tñ qd dicta clausula nō astringens se ad probādū
nisi necessaria sit vtilis et p. badi. et ista est cōis op. **C** Ami-
ta hic valde nō. nō procedere q. aliquid negativē p. ponere
quo casu h. factum sit in se affirmatiuum: tñ nunq. videt se
astringere ad onus probādi. istud est qd nō. voluit Bal. in l.
cū te. in vlt. ver. C. de proba. et ibi etiam l. qd verbum tene
cordi. **C** Successine iuxta has clausulas i libello apponi cō-
162 f. uctas dicebat Ang. de are. hic q. Bononic cōiter additur
hoc clausula: et p. dictus fuit sepius cōfessus in p. sentia testiū
fide dignior et. quā clausula dicit ipse superflua imo noci-
uam: q. per eam instruit aduersarius de probatiōibus suis.
et fin. cum sufficit dictam cōfessionem extraiudiciālem p. ba-
re postea in processu causę etiā si hoc nō exprimaf in libello.
et debebat seq. condēnatio. **E**go puto q. imo ista clausula sit
omnino vtilis. et ad hoc adduco decisionē exp. sam et in ter-
minis Spe. in titu. de teste. f. i. ver. sed pone egi. vt notabili-
ter dixit q. si fuisse cōfessus mutuū extra iudiciū etiā parte
p. sentia: et in p. sentia testiū qd si de tali cōfessione nō feci-
mētione in libello: qd p. batio cōfessionis facta postea in pro-
cessu nō prodest actori. de quo latius ibi per eū. et cū Spe.
etiam videt concordare do. Anto. de bu. in. c. examinata. ex-
tra de iudi. bene faciūt que decedit Bar. in l. i. ita stipulat.
163 **C** Chryfogonus. in vlt. col. ff. de ver. obli. **C** Aduertendum
est et circa hanc materiā libellorū qd in causis ciuilibus nō
est necesse inferere in libello locum aut tēpus celebrati p. cūs
fin. Bar. in l. i. in. prin. in. pe. col. ff. de edē. qd intelligit et sumi-
tate vt ibi per eū. et adde Bar. in l. ratio. f. si per veditorem.
ff. de actio. emp. et per illum tex. nō. ibi q. in libello nō est po-
164 nēdus loc. sed inspicit locus ille q. gerit vtilior actori. f. vtile
est et necessariū declarare id qd in libello petif. l. si in rez. ff. de
rei ven. et est talis declaratio faciēda cū duobus demonstrā-
tionibus vel duabus coherentibus siue duobus cōfinibus fin.
Bar. post glo. in l. forma. ff. de cens. et Bar. in l. i. in. rem. et
late ipse Bar. in l. demon. falsa. in. prin. ff. de cōdi. et demō. in.
pe. col. et videte glo. et doct. in. c. h. de libel. obli. Quod multū
signāter limitate nisi actor illas demonstrātes ignoraret:
et ita iuraret. vt l. i. f. si quis ar. et ibi gl. i. ver. iuram. ff. de posi.
de quo vide l. y. qui hoc declarat in d. l. edita. in. vñ. col. ver.
nunc restat videre. Spe. in titu. de libel. concep. f. iuxta. ver. sed
165 in quo proderit. **C** Nomen autē actionis nō est hodie ne-
cessarium in libello exprimere sed sufficit libellū proponere
taliter factū narrare qd ex eo resultet actio. l. c. dilecti. extra
de iudi. ita se habet cōis op. vt tenet Bar. in l. i. in. prin. ff.
de eden. in. pe. col. post glo. ibi et alij communiter. et Bar. in l.
cū nota. arg. illius tex. C. de transact. ad fi. in l. gallus. f. si ci-
tus. in. fi. ff. de lib. et postbu. et ibi late Jmo. et late per Lano. in
d. c. dilecti. et l. y. Bal. et alios in d. l. edita. et dicit Bar. i. l. i. in
prin. et ita obseruat consuetū. Et per hoc inferbat ibi Bar.
166 post Jmo. in. c. examinata. extra de iudi. f. q. si hodie expri-
meretur in libello actio et inepta: nō tñ vitiares libellus: q. si
sine illa expresse actionis p. dedit hodie libellus vt dixi
ergo codē modo p. cedet si exprimaf et inepta iuxta. l. vnica. 3.
in. prin. C. de rei vro. act. accedit gl. nō. in l. vinum. ff. si cer. pe.
in glo. mag. ad fi. et ibi Bal. et Ang. et gl. nō. in l. qui test. f. i. in
verbo posse. ff. de test. et gl. illa nō. in. f. multis in vbo trāsmi.
s. de libe. quam gl. in multis locis Bal. summe commendat
et dicit singulari in l. cōfessio. in. vñ. col. C. quomodo et quā-
do iudex. et Bal. in l. i. in. h. col. C. de iur. emp. b. in. c. i. f. si
quis vero. de pace iur. fir. et istud idem tenet Bar. in l. inu-
lam. ff. de p. c. r. i. verb. et istud consuevit magis cōiter teneri
prout ē tenent Bal. et Ang. in l. gallus. ff. de libe. et postbu.
in. f. i. et ibi dicit Bal. q. istud dicit Jmo. in d. c. examinata.
est singulari. idē tenet et Ang. Saly. et Jmo. in l. i. ita stipu-

C In. c. di-
lecti. et ibide
vide f. di. in
prin. circa
finem.

latus. f. chryfogonus. ff. de ver. ob. in. nō. et ibi et Jmo. repu-
tat illud dictū esse singulare: et Jo. an. in addi. Spe. in titu. de
actio. et pe. f. sequif. ver. super hoc. Jo. de imo. et Abb. p. a.
nor. in. d. c. examinata. q. nō. Ant. de bu. ibi refert opt. aliquo-
rum qui tenent Jmo. et nō. clare firmat gl. in d. l. i. in. prin.
ff. de eden. et glo. magna circa fi. vbi Ang. tenet cōtrariū eius
qd dixerat. s. et cōtrariū etiā tenuit Ang. in l. i. in. h. col. per illum
tex. C. de formulis. et in l. si cū ea. C. de do. promiss. gl. et Ange.
in l. vnica. C. vt que desunt aduo. et Jmo. etiam tenet Spec.
in titu. de act. et pe. f. seq. ver. pe. et Bal. ibi cōtrariū in l. et sine
scriptura. in vlt. col. C. ad treb. et in l. certi cōdi. f. q. n. ff. si cert.
pet. et glo. in d. l. i. C. de for. cōmuni tñ opt. magis se habeat:
167 vt s. dicit. et videbitis i locis p. c. alle. f. Jmo. in iuxta hanc
materiā lib. nō. q. sentētia lata super inepto libello est ipso
iure nulla: nec ex ea ouf actio in factū vel officiū iudicis. ita
est glo. s. de obli. in. prin. in glo. in ver. secundū. ad fi. in vñs
illis: itē per cōpetētes actiones. fin. qd alleg. Bal. in l. i. actori.
ad fi. C. de re. cre. et dicit q. illa glo. est sing. et non esse alibi in
mundo allegat ea et Bal. in l. ex hoc iure. ff. de iust. et iur. in.
pe. col. et in l. pe. circa prin. co. ti. et Bal. in repe. l. i. in. xiiij. col.
ff. de iur. iur. et do. Ant. l. c. examinata. extra de iud. et p. hac
gl. facit tex. optimus in l. fi. in verbo nō. agat. quem ad hoc
ibi ponderat Bal. ff. de libe. et postbu. et illa gl. limitabat Bal.
in l. certa ratione. C. q. n. p. rō. nō. est necesse. et Bal. in l. i. ad fi.
C. de re iudi. et Bal. in l. pe. in. prin. ff. de iust. et iur. vt p. cedat
q. in ineptitudine esset exp. sa in libello: scōis si libellus esset ta-
168 cite ineptus tūc valet snia. f. Adde et qd exceptio ineptitudi-
nis libelli pōt quādoctinqs opponi et post sniam fin. Bald.
post Jaco. bu. in l. licet. in antepe. col. C. de procura. et Bal.
in aut. si quis litigantiū. C. de epi. audi. et Bal. in l. i. C. vt que
desunt aduo. et Bal. in d. l. edita. in repe. Padua. in. x. col. et
etiam in. xiiij. col. et idē Bal. in l. i. C. de formulis. et in l. ex-
ceptionē. in. iij. col. C. de proba. et q. exceptio ineptitudinis li-
belli possit opponi post sniam: tenet et Pet. de ancha. in l. c.
169 cōstitutionē extra de elect. f. pro sustitūione tñ libelli licitū
est verba improprie et libellū sustinere. p. ita Bar. p. illū tex.
in l. si olei. C. locati. et Bar. in l. i. in. h. col. per illū tex. C. de his qui ex
publicis ratiociniis lib. x. et Bar. in l. i. et si possit. f. itez
si iurano. ff. de iur. iur. et Bal. in l. i. C. unde lib. cum multis
170 alijs similibus cōcor. in quibus libellus potest sustineri si
verba sunt talia q. possunt interpretari etiā ex snia et reduci
ad vias iustas. Jte colligit ex verbis Jmo. in. c. cōquerente.
extra de offi. ordi. et ibi per Jmo. et exp. se do. Ant. in. c. con-
stitutus. extra de reli. do. **C** Et dicebat bal. in l. i. C. de cōpē.
171 in fi. pe. col. f. q. potest sustineri libellus grosso modo q. nec
debet nocere talis loquēdi simplicitas. Et ista sufficiant pro
generali instructiōe et generali doctrina cuiuslibet libelli bñ
172 formādi et rite recteq. concipiēdi. **C** Reliquū est modo vt
videamus in specie qualis debet esse forma libelli in rei vēdi-
catōe. et breuiter dicas qd actor debet demonstrare rem quā
intēdit vēdicare duobus modis vel eo modo quo pōt iuxta
ea que dixi. s. in materiā libellorū postea debet ostendere se
dñm simpliciter non exp. sa causa specifiā: per ea que dixi
s. in materiā rei vē. circa requisita ex parte actoris. Vtile est
etiā fin. Ange. de are. hic q. oīa ista simul ponat: scilicet rem
quā petit ad se spectare iure directi domini: vel vtilis domi-
ni: vel quasi domini. de qua clausula dicas oportune. in. f.
f. i. f. c. Dehinc debet dicere qualiter rem illā reus cōuen-
tus detinet et h. facultatē rei restituende. vel qd dolo desit
habere vel possidere iuxta ea que dixi. s. in materiā rei vēd.
circa requisita ex parte rei cōuēti. **P**ostremo debet petere se
declarari dñm fin. Bar. in l. ex diuerso. f. i. p. illū tex. ff. de rei
ven. et Bar. in l. pōpo. f. sed et i. per illū tex. ff. de procu. Di-
cebat tamē Ang. de are. hic qd posset etiam libellans conclu-
dere p. hoc verba quare peto per vos pronūtiari et declarari
dictam rem ad me spectare et petere iure directi domini vel
vtilis vel quasi dñi. de quo an. p. cedat dices in. f. sed iste. f. eo.
Et in p. c. allegatis locis dicebat etiā Bar. posse procedere li-
bellum illum antiquorū qui in rei ven. solum petiūt possessio-
nem condēnari ad restitutionē rei. nā fin. Bar. ex quo actor
petit reum condēnari ad restitutionē rei per cōsequēs videt
petere se pronūtiari dñm q. nō. hunc libellum antiquorū
damnet Jo. fa. b. i. c. videas ff. de neapo. q. circa hoc refert
multos antiquos. et circa hūc libellū vide que. s. dixi in ma-
teria libellorū circa clausulā illā: peto cogi et cōpelli. plus vi-
cāt doc. vt do. Andre. et Jmo. in. c. h. de libel. obli. qd suffico-
173 ret in libello dicere: peto talem rem per rei vendi. **C** f. Vos
tamen aduertite circa restitutionē rei petite siēdam q. licet
Jo. fab. hic post Pet. de bella petiti. simpliciter dicat q. resti-
tutio rei petite veniat siēda officio iudicis: non autem iure

C Nulla. vi-
de. d. Alex.
de imo. i. cō-
fil. c. xvi. in
i. col. in secū-
da parte.

C Sustine-
re. adde do.
Alex. de imo.
in cōf. c. xij.
in. iij. col. in
i. parte.

Jason super Titulo de Actionibus.

actionis. et ita asseueret tenere communem cursum canonicum. et si vos habetis Bar. tenentem contrarium quod imo talis restitutio venit scienda iure actionis si bene inspicatur in l. si prius. ff. de ope. no. nu. in. xiiij. al. xvij. col. in. ij. q. 2. et ibi pulchre ponderat Jmo. et cum defendit licet contrarium teneant. De. et Ly. m. l. si quid. C. de serui. et Bal. in l. bar. ff. si serui. ven. in. si. de quo vide Spec. in ti. de offic. iudi. §. de serui. ver. post sententiam. per Ang. in l. si quis vi. §. differetia. ff. de acqui. pos. in. it. col. Putarem ergo ad dandum has difficultates tuti esse si actor primo petat se declarari dominum. ut dixi. debinc successiue petat rem condemnari. et condemnatum cogi et compelli ad rem petita restituentiam. Predicta procedunt quando actor vult rem soli petere. Quid aut si velit etiam fructus rei petere. quod erit formandus libellus est materia valde prolata in qua reperio doct. multum variasse. Verum quia iste §. satis dotis habuit et forte amplius quod erigeret. procedat in hoc ultimo remissive. In primis sciendum est fructus posse peti aliqui de per se per viam actionis: scilicet per rei ven. aliquando soli per officium iudicis fin. quod declarat glo. valde nota. et magistra. in l. et ex diverso. in prin. ff. de rei ven. in glo. magna in verbo non habedam. et ibi Bar. et si quidem fructus debentur iure actionis et si per rei vendi. possident peti non in repeti poterit simul. sed tunc opus erit nouo libello fin. quod decidit Bar. in d. l. et ex diverso. §. vbi autem. in. ij. col. per tex. expressum in l. fin. di. ff. de excep. et per alia de quibus ibi p. c. si autem fructus debentur solo officio iudicis vel petuntur solum officio iudicis quod fieri potest etiam quando debentur per viam actionis. et vult ibidem no. Bar. tunc est dubium qualiter debet formari libellus. et in hoc Bar. contra morem suum reperitur sibi prius. nam Bar. in l. in prin. ff. de eden. in. ij. col. tenet quod possit peti res cum fructibus inde perceptis. et quod non sit necesse exprimere quantitatem fructuum. sed ipse Barto. in d. §. vbi autem. in. ij. col. tenet quod imo debet declarari quantitas fructuum qui petuntur quando sunt fructus percepti de petitorio. si autem essent fructus percipiendi in futurum pendente lite. tamen non est necesse quod certa quantitas exprimitur: quia illam actor probabiliter ignorat fin. cum. de quo puto si velis videre videas Ly. in l. certum. in. si. C. de rei vendi. et Ly. in l. cum propria. et ibi Bal. C. si quis alie. vel sibi. late Jmo. in l. si filius. in prin. ff. de ver. ob. vbi refert Bald. in hac materia variantem per Jm. in c. gratus. extra de restit. spo. et in c. tanta. extra de excep. prela. et late per Ange. et Jmo. l. si homo. ff. de rei iudi. et Ang. de arc. bic cum concol. in bis locis per eos.

176 allega. Et pro euitandis his dubitationibus mihi placet modum practicandi positum per Ange. de arc. bic. ut dicatur peto rem conuenientem condemnari ad restituendum rem petitam una cum fructibus perceptis a tanto tpe citra qui accesserunt ad quantitatem deductis omnibus impensis. et etiam deducta parte laboratoris. ite peto fructus qui percipi poterunt per quemlibet diligentem virum qui possunt ascendere ad certam quantitatem. item etiam peto fructus percipiendos lite pendente prout de debita quantitate fructuum. et eorum estimatione probabitur et liquidabit in processu taxatione boni iudicis semper salua. et per hoc modum omnis scrupulositas euadetur. Dicebat etiam Barto. in d. §. vbi autem. in. ij. col. procedere libellum alternative. peto fructus si extent et si non extent estimationem de quo habes gl. in l. diuortio. §. ob donationem. in glo. i. ff. sol. mati. et ibi per Bar. et Ang. et latius per Jmo. hoc limitantem. Et An autem iudex possit condemnare rem in fructibus non petitis ab actore. vide Bal. in l. properandum. §. finantem alterutra. C. de ind. et in l. in. 178 vlt. col. C. de fructi. et lit. expen. Et an pendente iudicio fortis possint postea peti fructus et alia accessoria. vide Ang. in repeti. l. i. C. de iudi. Et quid si non peto fructus sed tantam rem. an veniant fructus accessorii ad rem. vide Barto. in l. ij. C. de peti. heredi. et Ly. in l. non est. C. fami. l. erascam. Quid autem in sententia an teneatur iudex in sententia exprimere certam quantitatem fructuum. vide Bar. in d. §. vbi autem. et Jmo. in c. inter dilectos. extra de do. Bald. post Huil. in l. in. C. de fruct. et lit. expen. et vide tex. not. in l. in summa. §. qui sortis. ff. de regu. iur. per quem text. tenet ibi Ang. et non valet sententia. condemnatio te ad restituendum rem cum fruct. non expressa quantitate fruct. et ita dicit fuisse indicatum ipso aduocante. Unum tamen perpetuo diligenter no. quod si iudex in sententia simpliciter dicat. condemnatio te ut restituas rem. intelligitur etiam condemnare in fructibus qui de iure veniunt.

181 propter verbum restituas quod plenum habet significatum. istud est quod signatim voluit Bal. in rub. C. de fruct. et lit. expen. quod dictum bene no. et per ista cum laudat Dei et eius matris virginis Marie sit expeditus iste §.

- 1 Servitutum genera quot sint.
- 2 Seruitutes mere personales que dicantur.
- 3 Usufructus formalis qui sit et quare dicat formalis.
- 4 Usufructus casualis qui sit et an sit seruitus et quare dicat casualis.
- 5 Seruitus an et quoniam casus dari possit quod sit formalis et mere personalis et deberetur a persona persone.
- 6 Seruorum ministeria seu opera: an aliquo modo sint seruitutes. et nu. 8.
- 7 Contra phibet vti ministerio seruorum dat actio iniuriarum. 10.
- 9 Seruitus personalis an et quoniam morte extinguatur.
- 11 Seruitutes non mere personales quotuplices sint et quare dicant non mere personales. et nu. 12.
- 13 Seruitutes an sint nonnullae concessionis prout est haurire aqua de puteo que habes in domo vel accipere ligna de nemore tuo que sufficiat per calefactionem hospitij mei et sic de sibus. et que sit talis investigationis utilitas. nu. 14.
- 15 Seruitus an sit si concedat quod possem per pontem tuum sine solutione gabelle mercium transire.
- 16 Seruitus an sit ius erigendi pedagia.
- 17 Seruitus seu quasi seruitus an dicat si sum obligatus dare ecclesie in signum subiectionis vel fidelitatis. x. annua.
- 18 Seruitus personalis vsus an dicat si concedatur quod omni die possim ire ad ortum tuum et capere tot fructus pro vsu meo et quod si concedat quod liceat mihi omni anno capere tot fructus et non dicatur pro vsu.
- 19 Seruitutes mere reales quales sint et quibus ex causis dicantur mere reales.
- 20 Seruitus quoniam dicat habere eam continuam et quoniam discontinuam.
- 21 Seruitutum mere realium quot species sint et que sint vrbane et que rustice.
- 22 Prædium vrbani quod dicatur et quod rusticum.
- 23 Seruitus an sit rustica vel vrbana qualiter cognoscatur.
- 24 Seruitus vie cum sit rustica an et quoniam censat vrbana.
- 25 Actio confessoria et negatoria que dicantur et cui competant. et nu. 16.
- 27 Dictio forte quid operat in lege vel in statuto.
- 28 Lumen et prospectus qualiter differant.
- 29 Seruitus luminum et seruitus ut luminibus officietur qualiter differant.
- 30 Proiectum et immensum qualiter differant.
- 31 Aqueductus an sit seruitus realis et rustica et an et quoniam personalis et quot modis constitui possit.
- 32 Aqueductus vsus si tibi concessi an et quoniam sine tuo consensu alij concedere possim. Et quid de eo cui talem vsus concessi an ipse alij concedere possit. 33.
- 34 Actio confessoria et negatoria quoniam et cui competant. et nu. 35.
- 36 Actio confessoria an sit inutilis et superuacua. et nu. 38.
- 37 Actio confessoria durat. et an inter presentes. et xx. inter absentes.
- 39 Actio personalis per seruitutem constituta an et quanto tpe duret.
- 40 Actiones confessoria et negatoria an et quoniam denique et possident.
- 41 Quomodo et quoniam quis dicat esse in quasi possessione seruitutis. et nu. 42. et 43.
- 44 Actione confessoria an et quoniam qualiter per actorem agitur esse sibi ius edes suas altius tollendi.
- 45 Dictio ite quotiescumque adiciat orationi cui verbum principale deficiat illud ex oratione precedenti cum omnibus qualitatibus in ea positio suppleri debet.
- 46 Actiones confessoria et negatoria quare istis nominibus nuncupentur.
- 47 Actio confessoria quibus vbiis proponat et quibus negatoria.
- 48 Libellus apud legistas ita continere huius maiorem propositionem minorem et conclusionem sicut apud logicos argumentum.
- 49 Creditor an sit quasi dominus.
- 50 Usufructuarius an sit quasi dominus et an dicat habere ius in re et an ei competat utilis confessoria pro seruitute. et nu. 51.
- 52 Superfidiarius an sit quasi dominus accipiendo quasi dominum pro utili dominio.
- 53 Usufructuarius an habeat utile dominium.
- 54 Actio confessoria et negatoria quare dicantur in rem.
- 55 Actio confessoria et negatoria que dicantur et cui competat. et nu. 56.
- 57 Actio negatoria an def contra quemlibet impediendum eam si seruitutem sibi debere non pretendat.
- 58 Possidens an et quoniam rei vendi. agere possit.
- 59 Possidens si rei vendi. agat an et quoniam possessorius seu renuntiatio dicatur.
- 60 Exceptio debet esse de regula.
- 61 Libellus in confessoria qualiter sit formandus. et nu. 62.
- 63 Libellus in actione negatoria qualiter sit formandus. Equi.

Que si. Ter. iste in prin. in verbi. que. seipsum coti-
nuat hoc modo. nā sicut in. s. pcedenti tra-
ctatum fuit de actionibus in rem. ita etiam tractat in hoc. s.
in hoc tñ est differentia: qz in. s. pcedenti dictū est de actiōib⁹
in rem que cōpetunt pro rebus corporalibus: hic vero ponit
de ac. in rem que cōpetunt pro rebus incorporalibus. ¶ Ad
cūctā huius. s. et eius materie promittebat hic Dy. et post

- 1 cum alij Jo. fab. hic de neap. Ange. de are. qd habem⁹ tria
genera seruitutū. quedā sunt personales mere. quedā perso-
nales sed nō mere. que etiā possunt dici miste. quedā etiā me-
re reales. et ista tria genera seruitutū ponit etiā gl. s. de ser. in
prin. in glo. j. et glo. et Bar. in l. j. s. de ser. titu. generali. et bona
glo. in l. si quis vnas edes. in ver. persone. ff. de usufr. et Bar.
- 2 in rubric. C. de usufr. ¶ Seruitutes ergo mere personales
sunt que consistunt in persona alicuius ut in seruis nostris. et
dicuntur mere personales: qz debentur a persona persone et
sunt inseparabiles. et de hac seruitute non tractat hic: sed ha-
bet. s. de iure perso. et in tit. ff. de sta. ho. et in. s. pcedentia. f.
eo. Sed aduerte qd ista nō est seruitus formalis sū qd capis
seruitus. Itā in materia nra bene pōt dici seruitus causalis.
qd declaro. nā quedāmodū reperit duplex usufr. formalis
scilicet: et causalis: ut in gl. s. de usufr. et ver. in. in. f. et forma-
lis nihil aliud est qd vti utendi fruendi: ut. s. de usufr. in prin.
et in l. j. s. de usufr. et dicit formalis: qz est forma quedam a
proprietate separata cū apud vñ sit proprietatē: apud alium
sit usufr. et iste usufr. nō est seruit. ut. f. subiciā. f. quidam est
4 usufr. causalis. et ille que dominusmet pcepit ex fundo suo
et dicit causalis qz dependet a causa: hoc est a proprietate. ¶ Et
iste etiam usufr. nō est seruitus: ut est ter. no. in l. vti fru. in
prin. ff. de usufr. p. et rōnem assignat ibi ter. qz fundus suus
non potest dici sibi seruire. et de hoc duplici usufr. est gl. ordi.
in. ff. de usufr. in prin. in ver. in. Itā in proposito nostro nō
possimus dicere qd dñs in seruo suo hz seruitutē formale: qz
cum seruus sit dñs nō potest dici qd dñs hz seruitutē in re
sua. d. l. vti fru. in prin. et in re cōmuni. ff. de ser. vbi. pced. sed
et quo est seruus pōt talis seruitus respectu dñi dici causalis
cum dependeat ex causa hoc est dñio. et ista sunt ex mēte Jo.
5 fab. hic. dicebat tñ ipse Jo. fa. pōt dari casum vbi seruus
sit formalis: mere personalis et deberet a persona persone:
fit alicui legatari⁹ opere vel ministerij serui: qz tunc est serui-
tus formalis: qd patet qz legatari⁹ nō est dñs serui nec talis
legatarius confet usufructuarius cū tales opere serui trans-
mittant ad heredes legatarij. l. j. ff. de usufr. leg. ¶ Iste casus et
istud exemplū videt⁹ posse morderi ex verbis Ange. de are.
6 hic qz ministeria seu opera seruoy f3 cū nō sunt aliquo mō
serui. sed quedā obligatio personalis: nam cum ista seruitus
nō extingatur morte eius cui debet. d. l. j. ergo nō est perso-
nalis. et hoc est qd dicit glo. in. d. l. si quis vnas edes. ff. de usufr.
7 fru. f. binc est qd cōtra prohibentē vti tali ministerio seruoy
nō dat cōfessoria: f3 actio iniuriarum: ut. l. qui pendēt. ff. de
act. emp. et l. iniuriarū. s. si qd me prohibeat. ff. de iniur. et pōt
8 de i. refert Ange. hic tenet Jo. fab. et Sal. in. d. rub. C.
de usufr. Ego teneo exemplū et casum Jo. fa. et pro eo susti-
nendo puto qd opera et ministeria seruoy sunt serui. ut tenet
Bar. in rub. C. de usufr. post Dy. in hoc. s. nostro. et qd hoc sit
verū patet: qz hic ponit in numero seruitutū personaliy cūz
iuriscō. in lib. ff. ponat inter serui. personales titulū de operis
9 seruoy. f. nō ob. qd hoc seruit⁹ nō extingatur morte: qz nōdeo
fm Bar. in. d. rub. qd licet nō extingatur morte ei⁹ cui debet:
extinguit tñ morte serui. et ita etiam ridet⁹ Dy. et Jo. fab. hic
vel potestis dicere qd illud qd dicit⁹ qd serui. personalis extin-
guitur morte eius cui debet: verū est qd est mista: qz debet
a re persone. si aut sunt mere personales seruitutes: tunc nō ex-
tinguuntur morte eius cui debent. et ita est casus in. d. l. j. ff. de
10 usufr. leg. ff. de ob. fm qz agatur actione iniuriarū: qz nōdeo
qd. l. qui pendēt. et d. s. si quis me prohibeat. que dicit qd si
quis pibeat me vti re mea qd ptra cū possum agere actiōe
iniuriarū. non negant tñ quin etiā contra prohibentē vti tali
11 ministerio vel opera seruoy cōpetat et confessoria. ¶ Dicit
scōo qd habemus seruitutes personales f3 nō mere persona-
les. et sunt ille que debent a re persone: ut serui. usufr. usufr. et ha-
bitatio. ideo aut be serui. app. personales: eo qz cum persona
extingunt. l. si cui. s. si. ff. qui. mo. usufr. amit. et l. nō soluz. s.
12 tale. ff. de libe. leg. f. Ideo aut dicit⁹ non mere personales eo
qz nō debent a persona persone: sed a re persone. verū qz glo.
in. d. l. si quis vnas edes. vult qd sint tāti quatuor iste seruitu-
tes non mere personales: scilicet usufr. usufr. habitatio et ministi-
13 riū seruoy dubitabat hic Jo. fab. pde nonnullis concessioni-
bus: an dicant seruitutes personales: puta si cōcessisti mihi qd
in uemore tuo accipia tot ligna que sufficiant p calefactione

hostij mei vel si cōcessisti mihi qd bauriam aquā de puteo
quē habes in domo. et tenet ipse qd sunt serui. in his et silibus
quicquid dixerit glo. in l. pcedenti. usan glo. s. ff. de serui. rusti.
predio. et glo. in l. mela. s. si. ff. de ali. et ciba. leg. in verbo perso-
na. et ita dicit tenere cōm vsum causarum. et bñus inuesti-
gationis est magna imo summa utilitas: qz si dicimus has
esse seruitutes pro eis cōpetit cōfessoria actio ptra quēctqz
si vero nō sunt seruitutes sed simplices concessiones non posset
agi nisi cōtra illū qui cōcessit: et nō cōtra aliū: ut. l. catus. ff. de
annuis leg. et l. si. s. j. ff. de contraben. emp. et ita declarat Bar.
in. d. l. mela. s. si. qui tenet per illa iura cōtrariā opi. scilicet qd
imo nō sit seruitus. et pro eis nō possit agi nisi cōtra cōcedētē
et nō cōtra aliū. et cum Bar. videt⁹ cōcordare Bal. in rub. C.
de usufr. vbi tenet qd si tu cōcessisti mihi qd ex fundo tuo oī
anno posses percipere vñ corbē frumētū qd ista est seruitus
inimominata et quo ex ea nō oīs cōfessoria cōtra tertij possi-
dētum: qz ista cōfessio magis respicit obligatiōē personale
qz sera. tūc f3 ipse Bal. in l. si. C. de cōdic. inde. in. in. col. fuit
sibi contrarius. et tenet qd iste sunt seruitutes reprobatā glo.
in. d. l. pcedenti. vnde dicit qd si possis oī anno ex agro tuo
accipere vñam corbē frumētū qd erit seruitus que debet a
re persone. Et dē mō fm cū si des mihi seruitutē coquendi
panē in furno tuo pro tota mei familia: qd ista est seruitus
15 f3 fm cum Ly. hic tenet cōtrarium. ¶ Subdit etiā ibidez
Bal. qd est serui. si cōcessisti mihi qd possim trāsire per pōtē
tuum sine solutiōe gabelle mercij. et propterea subdit Bal.
als fuisse magnam qdōez in his terminis. Veneti etiā cōces-
sant Placentinis transitū per quendā pontē: et concedebat
absqz solutiōe alicuius vectigalis. post modum pons ille fa-
ct⁹ est de dñio Paduano: Paduani petūt vectigalia a pla-
centinis. Placentini dicūt se nō tenere: qz ista seruitus fuit eis
perpetuo cōcessa. Paduani aut dicit⁹ qd ista nō est pōt serui-
tutis sed fuit quedā obligatio personalis que nō sequitur
fundum. quid modo iuris sit: vide ut ibi per cū. et videt⁹ incli-
nare qd ista sit seruit⁹ et qd ad eius obseruatiā Paduani te-
neant. Et ibi etiā dicit Bar. qd ins exigēdi pedagia nō est
16 seruit⁹: qz naturalis seruit⁹ est pati et nō erigere. Verūz alibi
17 ipmet Bal. in l. j. in. re. col. C. de ser. et aqua. dicit qd si sum
obligatus dare ecclie in signū subiectiōis vel fidelitatis decē
annua qd ista nō est seruitus f3 dicit quasi seruitus. reperio
postea qd imo in l. apud iulianū. s. si quis alicui. ff. de le. i. cō-
cordat hac veritatem doctorum que primo fuit inter Ro. et
Jo. fm quod refert glo. in. d. l. pcedenti. et glo. in. d. l. mela. s.
18 si. nam dicebat ipse qd aut in cōfessione venit aliquid inde
terminare quod potest accipere determinationem fm neces-
sitate persone tunc censetur seruitus personalis: quia in effe-
ctu est seruitus vsus. Puta cōcedo tibi qd omni die possis ire
ad ortum meum et capere tot fructus pro vsu tuo. et tunc ista
erit seruitus personalis vsus. secus si in cōfessione veniat ali-
quid oīno indeterminatū. puta si concedo tibi ut liceat tibi
oī anno capere tot fructus et nō dico pro vsu et tunc ista non
sit seruitus sed potius ins quoddā personale. ¶ Adhibi pla-
cet opi. Bar. in. d. l. mela. s. si. qd si cōcedat facultas aliquid fa-
ciēdi i alieno vel ex alieno ei qui nō hz vicinū prediū qd ista
nō dicat seruitus: qz cum nō habet vicinū prediū ad cuius
utilitatem seruitus illa constituit relinquitur qd nō erit ser-
uitus: sed ins quoddā personale prout etiā tenet gl. in. d. s. si
quis alicui. Secus si habet vicinū prediū cui dicit⁹ seruitu-
tem acquirit prout etiam volunt glo. pcedenti. l. in. l. pcedenti.
bus. et in. d. l. mela. s. si. ¶ Limitare tñ hac opi. ut nō pcedat
simpliciter qd concedere tale ius ad cuius acquisitionem nō est
necessariū vicinū prediū prout est in seruitutibus mistis siue
nō mere personalibus an usufructus vsus et habitatiōis: qz
tūc tenet distinctionē Jo. de Imo. s. relata. ideo putare in
casib⁹ s. relatis per Jo. fa. et Bal. qd illa nō possunt dici serui-
tutes: f3 iura personalia ut patet ex predictis. et vñ esse ter. i. d.
l. catus. ff. de ann. leg. et l. i. s. j. ff. de pben. emp. et allegatis. s.
19 per Barto. ¶ Dicit tertio qd habemus seruitutes mere rea-
les quales sunt ille que debent a re rei. et pto qd trib⁹ ex cau-
sis dicant⁹ mere reales. et primo qz debent a re rei. scōo qz sine
rebus et sic sine prediis cōstitui non possunt: qz nisi sit prediū
dominūs cui seruitus acquirit⁹ et prediū seruicū cui seruitus
imponat⁹ non pōt be seruitutes cōstitui. s. be aut ser. in. l. de
serui. et l. quoties. l. j. in prin. ff. de serui. tertio qz psonas non
concomitant⁹ imo transeunt ad quēcūqz res vadāt. et sic res
ipsas cōcomitant⁹. l. via pstitui. s. si fundus. et l. si cū fundū. ff.
de ser. ru. predi. et bari serui. quedā habet cām continuā que
dā quasi ptiuā: et qdā discontinuā: fm qd declarat gl. mag.
in l. seruitutes magne. in prin. in gl. mag. ff. de ser. et generali.
20 et qd seruitus dicat habere causam continuā: et qd causā

a discontinuam: declarat Bart. mag. in l.ij. C. de ser. et aqua. ibi Bald. in l.ij. et in l.ij. col. C. Item premitte propriis ad ter. q. barū seruitutū in re realium quedā sunt vrbane: quedā rustice. vrbane sunt que pcedis vrbis inherant. rustice q. pcedis rusticis. et nō intelligas pcedia dici vrbana: quia sunt in vrbibus vel rusticis: q. sunt in rure: sed illud dicit vrbani pcediū qd. habet aliquod edificium etiā si sit in villa: et sic edificium in quocūq. loco positū dicitur pcediū vrbani. si vero pcediū sit sine edificio dicitur rusticū etiā si sit in vrbibus: q. vrbani pcediū nō locus: sed natura facit. ita declarat iuriscō. in l. vrbana pcedia. ff. de ver. sig. et ter. in. §. pced. de serui. facit ter. l. vrbana familia. **23** in prin. ff. de ver. sig. Et aduerte q. si vis cognoscere an seruitus sit rustica vel vrbana: debes inspicere res cui dabitur serui. quia seruitus denominat a pcedio cui dabitur. Ita dicit gl. **24** in l.ij. in glo. si per illū ter. ff. de ser. vrb. pced. ibi dicit q. licet via sit seruitus rustica: vt. d. de serui. in prin. et l.ij. in prin. ff. de ser. rusti. pcedio. tū si seruitus vie debeatur vni domui cōfessio seruitus vrbana inspecto fundo cui dabitur. Ita dicit gloss. no. l. pater filie. i. ver. plenū. ff. de serui. leg. Quāuis Rico. de neap. hic post Rodul. de auricu. videt q. si debeo seruitutē vie vel itincris per fundū meū ad domū tuā q. ista dicatur seruitus rustica: inspecto solo qui debet seruitutē: subijciēs vni q. est mihi mirabile q. in distincte q. seruitus dabit solo semper dicit rustica si nō debeatur superficiē puti tigni immittēdi vel stillicidiū recipiēdi: q. tunc dicit vrbana. hoc pbat ipse. l. seruitus pcedio. ff. de serui. iuncto primo intellectu glo. ibi. Nam ibi dicit q. seruitutes pcedio. qdā cōsistunt in solo: et quedā in superficie. et gl. ibi in primo intellectu exponit id est quedā sunt rustice: et quedā vrbane. ergo bene vult qd. seruitutes que sunt in solo sunt rustice: et que sunt in superficie sunt vrbane. sed illa prima expositio ibi reprehendit per gloss. fatore et Bar. ibidē: et alios teneatis ergo qd. dicit. put etiam tenuit ipsemet Rico. de neap. sibi cōtrariū in §. pcedio. ff. de serui. tit. generali. Pro suprascriptis ergo omnibus iuribus incorporalibus: et consequenter pro insertis seruitutibus siue **25** sunt mere personales: siue mere reales: siue mixte: pcedit sunt due actiones: quarū vna appellat confessoria: et est illa q. cōpetit pcedenti seruitutē sibi deberi. alia appellat negatoria que cōpetit pcedenti nullā seruitutē sibi deberi. de quib. la te. §. subijciām. C. His ergo ad euidentiā opportune sic premissis iste §. cōdi diuisiōe diuidit in tres partes principales. In prima ponit de actiōe confessoria. In secunda de actione negatoria. In tertia ponit differentiā inter actionē in re cōpetentē pro rebus incorporalibus: et actionē in re cōpetentē pro rebus incorporalibus. Scda ibi: cōtra quod. Tertia ibi: qd. genus actionis. Prima pars principalis subdiuidit in tres particulas. In prima ponit de serui. personali. In secunda de serui. reali rustica. In tertia de serui. reali vrbana. scda ibi: vel per fundū. tertia ibi: et quod generis. Rursus tertia pars principalis subdiuidit in duas particulas. In prima facit qd. dictum est: q. ponit differentiā. In secunda ab illa differentiā ponit exceptionē. scda ibi: Sane vno casu. C. Itē. §. multis modis summat per doc. b. et in cū summo hoc modo. **26** Itē p. iure seruitutis sibi debite siue sit psonalis: siue realis: vrbana cōpetit actio in re cōfessoria. hoc primo. Eodē mō cōtra negatī seruitutē debita siue personale: siue realē vrbana: siue realē rustica: cōpetit actio in re negatoria. hoc scdo. Et iste actiones reales cōpetentes pro istis iuribus incorporalibus dantur possidenti: q. nō est in alijs cōpetētibus pro incorporalibus: q. illa nō dantur possidētī vno casu excepto. hoc **27** dicit tertio vsq. ad §. sed iste. C. In ter. ibi: forte. Circa hanc dictionē forte: aduerte q. vbiq. lex vel statuti vident ista dictione forte: debet intelligi vt idē velit disponere in eum in quo est opposita illa dictio forte qd. disponit in eū in quo nō est appposita dictio forte. ne hoc est ter. in de. i. cum glo. no. in **28** ver. forte. extra de app. C. In ter. ibi: prospiciēdi. Que differe- rentia sit inter prospectū et lūmē: habetis ter. et ibi gl. et Bar. declarantē in l. lūmē. ff. de ser. vrb. pcedio. et ter. in l. inter ser- uitutem. in eo. ti. et glo. in l. de pupillo. in prin. in ver. lūmini **29** bus. ff. de ope. no. nun. Que autē differentia sit inter seruitu- tes lūminū: et seruitutē vt lūminibus officiantur: habetis ter. in l. lūminū. que est. l. ij. et ibi gl. et Bar. declarat. ff. de serui. rusti. pcedio. C. In ter. ibi: proniciēdi. et in ter. ibi: immittē- **30** di. Dicit q. differentia est inter proiectū et immissū vt de- clarat iuriscōsul. in l. malum. §. inter immissū. ff. de ver. sig. **31** C. Mo. j. ibi: aquam ducēdi. q. aqueductus cōfessio est serui- tus realis et rustica. cōfessio. l. ij. in prin. ff. de ser. rusti. pcedio. et §. de serui. in prin. Pro clara tū intelligentia huius nō sciēdi est q. aqueductus potest simpliciter cōstitui. aliqui cōcedunt ductus aque ei qui habet vicinū pcediū ad vsū et cōmodū

tit. et illius pcediū: et tunc est res est clara q. hoc seruitus dicit realis et rustica. et in his terminis loquunt iura pced. Ali- quādo conceditur ductus aque ei qui habet vicinū pcediū cum pacto: tū q. talis cōfessio nō trāseat ad heredes et tū dicit q. etiā erit serui. realis et rustica: et ex natura seruitutis trāf mittetur ad heredes. sed bene verū est q. heredibus obstat exceptio. ita voluit glo. et Bar. in l. pcedio. in glo. si. ff. de ser. rusti. pcedio. et glo. in l. lūda. §. si. in glo. in ver. psona. ff. de ali. et cō. leg. Aliq. et tertio cōceditur ductus aque ei q. nō habet vicinū pcediū. et dicit q. licet altercatio fuerit in ter antiquos et tū ista nō dicit seruitus realis: imo nec perso- nalis: sed est quoddā in personale qd. euz persona extingui- tur. ita voluit gl. pced. et ibi doc. de quo late et oppositū dicit. §. in euidentiā libus. C. Aduerte tū q. in casibus in quib. bus dicit cōfessio aque ducit esse serui. personalis: q. illud valde nō limitatur q. nō procedat q. cōfessio esset idetermi- nata respectu pcediū dominantis: q. tunc presumitur cōfessio personalis. vnde si cōcederem tibi ductū aque ad talē domū et quocūq. volueris q. ista cōfessio nō respicit determinatē aliquem fundū certū: ista nō dicit esse seruitus realis: imo dicitur cōfessio personalis que nō trānsibit ad heredes: imo extinguitur morte eius cui est cōfessio tāp. mortisurari. ita de his est ter. no. et forte vnicus et sing. in l. pced. que incip. luct. ff. de serui. rusti. pcedio. quem ter. ita declarat et intelligit ibi gl. in ver. vbiq. et ibi dicit Bar. Et est verū qd. Jo. fab. hic in in. col. aliter intellexit ter. illū. naz dicit ipse q. ideo ibi illa cōfessio presumitur personalis: q. ille ductus aque nō respiciat bat q. moditatē domus que nō indigebat irrigatione aque: idcirco presumitur facta cōtemplatione persone. alle. ad hoc in argu. ter. in l. aquilinus regulus. ff. de dona. vnde fm euz si in. d. l. lucius. ille ductus aque esset concessus ad aliquē fun- dum qui indigeret irrigatione aque: bene talis cōfessio dicit re seruitus realis. alleg. l. cū fundū. eo. ti. nec fm euz est fida vis si dicit cōcedo ductum aque ad talē locū: et vbiq. vis: vt voluit glo. in. d. l. lucius. quia fm euz ex quo certus locus est designat debet valere quātis postea clausula generalis subijciat: sed per ista nō recedatis ab opi. gl. et Bar. s. relata. Nec ob. dum dicebat Jo. fab. q. domus ad quam cōcede- batur ductus aque nō indigebat irrigatione aque. ideo nō po- test dici cōfessio cōtemplatione rei: sed cōtemplatione pso- ne: q. dico q. licet domus nō egeret illa aqua ad eius irriga- tionē poterat tū egere aqua loco putei: vel loco cisterne: vel ad purgationē cloace que oia tendunt ad vtilitatē domus. Non ob. dum dicebat q. ex quo certus locus est designat debet valere quātis postea clausula generalis subijciat: q. fa- teor q. bñ valet: nec hoc potest negari: ex quo id. expōit dicit ter. in. d. l. lucius. sed dico q. valet nō tanq. seruitus realis: tanq. cōfessio personalis cum videat cōtemplatione psonae esse **32** cōfessio. C. In autē si cōfessio tibi vsum aque ducēdi posset postea etiā alij concedere siue tuo cōsensu. de hoc est glo. not. in l. aqua. in glo. et ibi Bar. C. de ser. et aqua. glo. in l. in cōce- dendo. in ver. minis. ff. de aqua plu. arcen. et in istis locis cō- cludunt glo. et Bar. q. aut ista cōfessio secunda nocet ei cui primo fuit concessum: q. sibi diminuit de aqua: et tūc nō va- let. d. l. in cōcedendo. aut ista secunda cōfessio nō nocet prime: quia aqua pōt vtriusq. sufficere: et tūc valet. l. lucio. ff. de aqua quot. et l. ij. §. si aqueductus. ff. de serui. rusti. pcedio. Et dicit Bar. in. d. l. in cōcedendo. et in. d. l. aqua. ita als de facto fuisse determinatū Bononie: euz cōmunitas illa cōfessisset fra- tribus predicatoribus aqueductū pro ducendo fabam tēpo- re quadragesime: et postea eundē ductus aque cōfessisset fra- tribus minoribus q. illa scda cōfessio valuit quo aqua po- terat vtriusq. sufficere. ista etiā refert et pōit Bar. in l. quo mi- **33** nus. ff. de flumi. in. v. q. ad si. C. In autē si cōfessio tibi vsūz b aque possis postea tu alij cōcedere: vide glo. in. d. l. aqua. et ibi Bar. et glo. in l. lex meo. ff. de ser. rusti. pced. et bonus ter. l. l. j. illud labeo. et ibi gl. et ver. q. velint. ff. de aqua quot. et est. **34** C. Secundo principaliter noto ex hoc ter. q. pro seruituti- bus personalibus: vel etiā realibus rusticis: vel etiā realibus vrbis cōpetit due actiōes: cōfessoria scilicet: et negatoria: cōfessoria ei qui dicit sibi deberi seruitutē. negatoria aut ei q. negat seruitutē esse debitā. cōcedat. l. ij. in prin. ff. si serui. ven- di. et addite q. nō solū pro suprascriptis seruitutibus dantur iste due actiones: sed etiā pro omni iure incorporali: fm Jo. fab. hic in in. col. qui refert sentire doc. iuris. cano. in c. consti- tutus. extra de reli. domi. alleg. etiam. c. veniens. extra de pre- scrip. quod capitulū nihil facit. Et per hoc dicit doc. omnes **35** tenere q. pro decima potest agi confessoria alleg. docto. in. c. tua. et in. c. probibemus. extra de dec. Et per ista dicit Jo. an. fab. se credere q. pro iurisdictione et alijs iuribus incorpora- libus.

C cōcedet. Alio. d. alex. d. imo. in cō. si. in. in. in. parte.

libra potest agi cōfessoria nīl tamen alleg. addo ad ista ita tenere Bald. in rubri. C. de usufr. ubi dicit q̄ pro iurisdic-
tione et pro iure presentandi quod competit patrono ecclesie et
similibus datur cōfessoria contra impedientē et ad ista acce-
dat que no. Jm. in. c. de quarta. extra de prescrip. ¶ Sed re-
cedendo ad notabile. s. p̄orime positi pro eius clarior intel-
ligētia oppono fin. Dy. hic. et probō q̄ actio cōfessoria sit su-
peruacua et inutilis. et hoc ostēdo a partib⁹ sufficiēter enu-
meratis. Aut enī cōfessio seruitutis est relicta in vltima vo-
lūtatē aut inter viuos iurta. s. fin. s. de serui. si est concessa in
vltima volūtatē: et tunc pro tali seruitute cōpetit actio per-
sonalis ex testamēto q̄ durat triginta annis. sicut. et. l. o. c. de
prescrip. xxx. annor. Aut est cōfessio inter viuos. et tūc cōpe-
tit actio psonalis ex stipulatu q̄ esset cōfessio per stipulatio-
nem: et illa actio durat etiam xxx. annis. vt iuribus p̄alleg.
Aut est cōfessio per alium sctum puta emptionis. tunc com-
petit actio psonalis exempto que ē durat predicto tempore.
37 cum ergo ista actio cōfessoria non duret nisi. x. annis inter
presentes. et. inter absentes. vt est text. in. l. sicut. C. de serui. et
aqua. et. in. l. corruptionē. C. de usufr. ergo ista actio cōfessoria
que minori tpe durat dicere inuētilis cū ille psonales longio-
ri tempore durent. Nonnulli doc. quos refert Dy. soluebant
hanc difficultatē hoc modo. aut nondū seruitus est constitu-
ta: tūc pro ea cōstituēda bñ cōpetunt iste personales actiōes
supradicte: et procedit cōtra. s. formatū. aut seruitus est iam
constituta: et tūc sublati sunt et extincte iste actiones persona-
les. nam sicut per solutionē eius q̄ debet omnis tollit obli-
gatio. vt. s. qui. mo. tol. obli. in prin. et cōsequēter tollit actio.
ita et per p̄stitutionē seruitutis tollunt iste actiones persona-
les: ergo relinquē q̄ sublati illis actionibus personalibus q̄
ista actio cōfessoria sit vtilis. sed fin. Dy. istud tenentes
errant in fundamentis. scilicet q̄ per constitutionē usufr. ex-
tinguat actio personalis: q̄ istud est contra. l. corruptionē. C.
de usufr. Nec ob. cōmū fundamentū q̄ per solutionē eius q̄
debetur oīs tollit obligatio: q̄ in hoc q̄tum est ad terminos
nostros vebemēter errant: q̄ si loquamur in rebus corporali-
bus: et tunc q̄ in eis est dare verā traditionē: et sic veram so-
lutionem: bene verum est q̄ solutione tollit oīs obligatio et
sic actio. si vero loquamur in rebus incorporealis prout in
terminis nostris: tūc q̄ in istis nō est dare verā traditionē:
relinquit q̄ per traditionē factā eo modo quo pōt nō tollit
actio personalis: nā in incorporealis traditio non pōt vere
et realiter fieri: sed sit p̄stādo patientiā et sic patientia habetur
pro traditione. l. quōties. que est. l. p. de serui. et. l. in. s. dare
ff. de usufr. sed ille qui tenet ad patientiam nunq̄ perfecte
tradit: q̄ licet bodie patiā forte nō patiet cras. et ideo semp
durat illa actio personalis. ista omnia habentur per glo. not.
in. d. l. corruptionē. in ver. altercantibus. et ibidē per Bar. et
p. glo. in. l. plurib⁹. s. et si placeat. in ver. confirmatur. ff. de verb.
obli. et. plene p. Bart. in. l. in. s. i. ff. de ver. obli. Dicebat ergo p.
solu. p̄dicte opposi. Dy. q̄ vtilis est habere cōfessoria pro
seruitute iā constituta q̄ agere actione personali pro qua ser-
uit⁹ debeat: q̄ facili⁹ est defendere illud q̄ iam habeo q̄
cōsequi de nouo vt aliquid mihi constituat. et cōsequēter vti-
lius est cōstitutā seruitutem conservare q̄ petere vt de nouo
constituatur: et cū hac sol. trāsīt simpliciter. Bal. hic. ista sol.
Dy. q̄uis p. alios nō reprehendatur: tūc mihi nō placet. Pri-
mo enī p̄supponit solutio ista q̄ cōfessoria sit tantū vtilis:
sed ego. i. ostendā q̄ imo est necessaria. P̄terea et fortius p.
supponit Dy. in hac sol. q̄ p. seruitute iam constituta: et cōse-
quēter pro seruitute conservanda solū cōpetat cōfessoria: et
nō actio psonalis: q̄ nullaten⁹ puto verum: quia vt. s. dice-
bam statim. Si aliquis teneat cōstituere seruitutē et illa con-
stituatur q̄ iste tenet ad prestandā patientiā et iā post constitu-
tam seruitutē durat actio psonalis: ergo ita potest intentari
38 illa actio psonalis sicut et cōfessoria. Pro solu. ergo dicite q̄
actio cōfessoria nedū est vtilis sed etiā necessaria: q̄ aper-
te demonstratur. nā ille actiones personales dantur contra
constituentē: nō autē cōtra extraneū. s. ista cōfessoria datur
nedū cōtra cōstituēte: sed etiā contra quēcumq̄ aliuz impe-
dicentē: vt est text. in. l. si quis diuturno. s. fin. ff. si ser. vēdi. ergo
apparet eā esse necessariā. ita soluūt Jo. fab. et. Rico. d. neap.
hic. Cōsyderabam posse hic colligi aliā notabile solutionem
ex vbiis Bart. in. d. l. corruptionem. ubi voluit et reputat hoc
esse mirabile q̄ licet actio psonalis de p. se duret xxx. annis. l.
sicut. et. l. o. c. de prescrip. xxx. an. tūc si illa actio psonalis sit
iuncta cū reali et seruitus nondum sit cōstitutā sed constituē-
da: q̄ illi actioni personali eodem tempore prescribit⁹ quo et
reali. istud idem videtur sentire glo. in. d. s. finitur. in verbi.
per modum. s. de usufr. et. Bal. in. l. in. vlti. co. C. q̄ me. cau.

et hoc modo cessaret dicta opp. s. facta dum dicebat q̄ actio
personalis cōpetēs pro seruitute cōstituēda durat longiori tē-
pore q̄ ista realis actio cōfessoria: q̄ istud nō est verum q̄ p-
sonalis est iuncta reali prout in terminis nostris. Ego tūc nō
teneo hāc solu. eo quia contra Bar. est communis opi. doct.
39 nam bene vult Bar. q̄ actio personalis competens pro ser-
uitute constituēda tollatur eo tempore quo tollit ipsa serui-
tute cōstituēda. et. ann. inter p̄sentes. et. inter absentes. vt. s. diu.
doc. cōmuniter tenet cōtrariū et volunt q̄ seruitus est iam
cōstitutā: tunc bene volūt q̄ actio personalis tollatur tanto
tēpore quāto tollit ipsa serui. et. consequenter. x. annis inter p-
sentes. et. inter absentes. Si autē seruitus non est p̄stitutā: tūc
actio personalis competens pro ea constituenda nō tollatur
minori tēpore. xxx. annor. et est ratio diuersitatis: q̄ q̄ serui-
tus est cōstitutā p̄scripta seruitute et sublatā: necessarium est
dicere q̄ ē sit p̄scripta actio personalis pro ea cōpetēs: alio
illa actio esset frustratoria. sed q̄ seruitus nō fuit constituta
nō possumus dicere q̄ sit sublatā vel p̄scripta. l. in. si. ff. qui.
mo. usufr. amit. in. l. si partē. in prin. ff. quēadmo. serui. amit.
ergo seruitute nō p̄scripta bene dicemus actionē personalem
durare. xxx. an. istud in primis tenet glo. hāc differentiā con-
stituēs in. d. l. si partem. in prin. in ver. ius. et. gloss. in. d. l. corrup-
tionem. in. v. altercantibus. et ibi istud tenet Petrus Lyn.
Bul. Ray. et. Saly. et. Ange. in. l. i. v. col. C. de an. except. post
glo. ibi. in ver. p. socio. et. Pau. de ca. etiā idem tenet in. l. stipu-
latio ista habere licere. s. si quis. ff. de verbo. obli. l. s. Bald.
in. d. l. corruptionē. in vlti. col. multū arguat pro ista parte: et
40 nīl dari firmet. ¶ Ulti. no. et hoc text. in ver. q̄ genus. q̄
actiones: scilicet negatoria et cōfessoria datur etiam possi-
denti. ad idē est text. in. l. et si forte. s. sciendum. ff. si ser. vendi. et
ibi Bar. et. Bald. in. l. vti frui. s. vtrum autem. per illū text. ff. si
usufr. pet. et. Bar. in. l. si prius. ff. de ope. no. mun. in. v. oppo.
i. partis principa. et ista dicebat Bar. in. d. s. vtrum autē q̄
quis aliquis comes possideat comitatum suū tūc potest pete-
re vt declaret comes. ¶ Reperio tūc alibi text. istum et concor-
dantes. s. alleg. multū elegāter et singul. limitari p. Bart. in. l.
si. ff. de alie. iudi. mu. cau. fa. arg. illi⁹ text. vt nō procedat q̄i ha-
bens cōfessoria vel negatoria cederet re alteri causa mu-
tandi iudici: q̄ ille in quē facta est alienatio si possideat nō
potest intentare cōfessoria vel negatoria. quis alio regulari-
ter tales actiones competant etiā possidēti. secus tūc esset fin.
Barto. si non possideret. arg. l. p. e. iudicē. tit. quā Bart. ibi
reputat singularem. ¶ Glo. in verbo altius. Pro expeditio-
ne istius glo. oppo. cōtra text. nā iperato: in prin. s. nostri. vsq̄
contra. tractat de cōfessoria: ergo videt q̄ exemplū illud. s.
altius non tollēdi pro quo cōpetit negatoria sit male positi
hic inter exēpla cōfessorie. pro cuius sol. facta est glo. nostra
que dupliciter intellexit istud exēplū. et ideo diuidit in duas
partes. scōa ibi: vel pone hoc exēplū in cōfessoria. ¶ In ea.
gloss. ibi: et ita hic interfert exēplum negatorie. iste prius in
tellectus reprehendit p. Dy. et oēs alios hic: quia ridiculum
esset dicere q̄ iperato: inter exēpla cōfessorie includeret exē-
plum negatorie: cū de negatoria ponat postea de per se exem-
pla particularia. ¶ Circa tūc hanc partē glo. cōgruum est vt
41 videam⁹ quomodo et q̄ quis dicat esse in quasi possessiōe
seruitutis. in quo dicas breuib⁹ q̄ quedam sunt seruitutes
negatiue: vt est altius nō tollēdi: et in istis per vnū solū actū:
et sic per vnā solā prohibitionē cum patientia aduersarij dici-
tur acquisita quasi possessiō seruitutis. vnde si vicin⁹ me⁹ ha-
bens domū depressā velit eā eleuare et ego prohibeam et ipse
huic prohibitioni acquiescat: ego per hunc actū dico in qua-
si possessiōe seruitutis alit⁹ non tollēdi. et nisi talis phibitio
interueniat nunq̄ esset constitut⁹ in quasi possessiōe serui-
tutis ne altius possit edes suas tollere. et ideo si dom⁹ vicini
p. mille annos daret depressā nunq̄ esset in quasi possessiōe
ne: nisi tunc demū cū eo volente edificare prohibuisset: et ille
phibitioni acquiesceret. ista est glo. no. in. l. i. C. de serui. et. aq̄.
in glo. j. et ibi Bar. gl. in. l. qui limimb⁹. i. princ. et ibi Bart. ff.
de ser. vba. p̄di. et. Bar. in. d. l. et si forte. s. i. ff. si ser. vēdi. et. Bar-
to. in. l. si prius. ff. de ope. no. nuncia. in. vñ. oppo. j. partis. Spe-
cia. in titu. de causa possē. et. proprie. s. in cōfessoria. verba.
sed pone. et hoc dicit Ange. de are. hic esse menti tenendum.
42 ¶ Quedam sunt seruitutes affirmatiue: vt est seruitus ire
agere licere. Itē quod liceat aquam ducere et fini. et in istis
seruitutibus affirmatiuis quedā sunt in quibus potest esse
usus per modum facultatis vel amicitie: vt ire per fundum
tuum. nam cuiuslibet datur facultas eundi per fundum alie-
num nisi prohibeatur: vt. l. in. s. j. de acquir. rerum domi.
glo. in. l. diuina. ff. de ser. rusti. p̄dictio. et. gloss. in. l. per agrum. et
ibi Bal. C. de ser. et. aqua. et in istis dicite q̄ nō dicit acquisita

quasi possessoris nisi secuto cursu. rrr. dierum. et sicut nisi quis fuerit p. rrr. dies. l. j. et hoc iter dicto. et ibi Barto. ff. de
43. irine. actus pua. Queda sunt servitutes affirmatiue in quibus non potest esse usus per modum facultatis vel amicitie vel est ducere aqua per fundum alium. et in istis per vnicuique solum actum acquiri quasi possessoris. l. j. qd aut. ff. de aqua quoti. et est ista theoria tradit nobis Bar. et post eum alij in l. j. C. de usufructu. idem in l. licuti. s. et qui aqua ferendi. et si vis plene scire per quos modos agrari quasi possessio servitutis ultra predicta vide Jnn. in c. bone. extra de potestate prelati. et Jnn. in c. lites. extra de rebus p. Bal. in repe. l. iij. C. de serui. et aqua. in r. r. r. col. 2. plene per Ang. in repe. l. iij. quia. vj. s. differetia. in vj. col. ff. de acqu. pos. et p. c. id. Ang. in l. licet. C. de acqu. pos. et plene per Pe. de anch. in repe. c. si ne possessione. de reg. iur. in vj. ad ista vide et Jnn. in c. c. co. de fidei. de cau. pos. et propterea. et ibi etiam ponit de eo qui sepius et pluribus vicibus duxit secum amicum ad prandium. an p. istos actus probet quasi possessoris. ad ista etiam videte Bar. l. i. s. hoc inter dicto. vbi etiam ponit si eode patet aliquem intrare consilium. vel patet aliquem esse de prioribus consilij per quot actus acquireret quasi possessio. Et ibi etiam ponit per quot actus inducat quasi possessio eligendi episcopum. ¶ In ea. gl. ibi. et c. fessoria negatiue proponit. de hoc videbimus. in gl. mag. in ver. tollendi. ¶ Ad h. gl. istud vltimum exemplum sequit. Dy. bic. et illud declarat hoc modo. pone qd tu debeas mihi servitutem recipiendi tigna mea i edes meas. pone qd edes tue sint lapidee. ego volo illas alij tollere ut eis viar pro servitute mea et consequenter in eas mitti tigna mea. certe clari est qd p. istud iure altius tollendi p. p. mibi cessoria. et si istud intellectum tex. noster in ver. edes suas. intelligit suas. i. vicini. non autem suas. i. proprias ei? qui agit pro servitute. Et aduerte qd motus Jac. but. et Ric. de neapo. bic. qd istud edere non possit verificari in servitute oneris ferendi. qd in tali servitute oneris ferendi cadit vnu speciale contra naturam aliarum servitutum. nam regulariter qui debet servitutem tunc solummodo ad patientiam non aut ad aliquod factum. l. quoriam. la. i. p. m. ff. de serui. ¶ Iste autem qui d. servitutem oneris ferendi necdum tenet prestare patientiam sed etiam tunc facere. qd si edificat per qd debet onus sustineri sit dirutus tenet illud edificare. vt. l. licet. s. co. petat. ff. si ser. v. et ibi Bar. ponit rationem specialitatis qua colligit a significatioue vocabuli. vt. l. et de rebus collina. ff. de ser. v. p. dicto. et ibi Bart. per eundem plenius in l. i. si forte. s. etia. ff. si ser. v. et ibi ergo ad propositum aliquis deberet mihi servitutem oneris. ego non agere ius esse mihi altius edificandi edes suas. licet ipse tenet edificare. ¶ Istud tamen exemplum glossa postea Dy. non placuit Ang. de are. bic. exponere edes suas. i. vicini. qd si in istud est violare literas text. nostri. qd etia visus est sentire Jo. fab. bic. s. ego puto istud exemplum glossa declaratum vt. s. declaravi esse minus periculosum alijs exemplis que ad hunc tex. datur. Nec mihi videtur tanta violatio exponere edes suas. i. vicinis. qd fortius statit exemplum glossa. et Dy. intelligendo edes suas. scilicet qui agit pro servitute. quia edes que sunt vicini possunt dici sue. videlicet istius qd s. servitutem tamen. nam terminus suum non solum significat omnium. imo etiam qualescunque ibi habeat quis in re videt illa res sua. tex. est de hoc no. in l. talis. s. si quis ita. et ibi Bar. ff. de her. insti. de quo etiam per Bar. in l. nuper. ff. de leg. iij. ¶ Ponbat tamen vltimo loco Jo. fab. bic. aliud exemplum ad hunc tex. prima fronte satis coloratum. in quo ostendi qd cum actus agit cessoria ius sibi esse edes suas alij tollendi pone statuto vt consuetudine disponit qd nullus possit eleuare edificium nisi vsq. ad certam mensuram et non ultra inuito vicino. iuxta. l. qui luminibus. in p. m. ff. de ser. v. p. dicto. et ibi dicit gl. qd istud est Florentie i ruri bus. pone modo qd vicinus p. cessit mihi qd possim edes meas eleuare ultra dictam mensuram pone postea qd me volentem eleuare vicinus prohibeat. nonne clare constat qd contra vicinum impedire potero agere cessoria ius mihi esse edes meas altius tollendi. et cum isto exemplo transit simpliciter Ang. bic. Sed ego puto hoc reuocare patres in hoc errare. et puto in hoc declinare egregium et mirabile ingenium Jo. fab. nam presupponit isti in exemplo supra posito qd possit agere cessoria p. illo iure altius tollendi. sed errant qui cessoria datur pro servitute contra alium qui velit edificare. sed in dicto exemplo non agitur pro servitute s. pro libertate. et ego dico edes meas esse liberas a servitute imposita s. consuetudine vel statuto ppter co. cessionem mihi factam a vicino. propterea ago et dico mihi ius esse altius tollendi. cum ergo agam pro libertate competet mihi negatoria et non p. cessoria. iuxta. l. n. in p. m. ff. si ser. v. et ibi illud ergo esset exemplum negatorie et non p. cessorie qd nullatenus

potest ad text. nostrum cōmūire. tencatis ergo vlti. exemplum
 glo. 7. Dyn. 3. relatum declarando vt. 3. declarari post Dyn.
 C. Glo. mag. in ver. item altius tollendi. diu. id. in quatuor
 partes principales. In prima gl. timore cuiusdam tacite con-
 trarij dupliciter intelligit ter. In secunda format questionē 2
 soluit. In tertia format aliā qōnem. In quarta per modū
 notabilis reprobat quādā opi. Pla. Scda ibi: 3. quēris
 tertia ibi: itē quare ista dicunt. quarta ibi: prope q. itē qd dī-
 cit. 1. Placē. C. In ea. gl. in primis verbis ibi exempli cōfesso-
 rie. Istud primū exemplū confessione reprehēditur per Dy.
 30. fab. 2. cōs alios hic ea ratione qua fuit reprehensum pri-
 mum exemplū glo. 3. in ver. tollēdi. quia ridiculum est dicere
 q. intra exēpla negotia imperator immiscuerit exēpla cōfesso-
 ria. C. In ea. glo. ibi: vel dic nō repeti. Rō vult dicere gl.
 q. si ad hoc exēplū: item altius tollendi nō reputatur negati-
 ua: qd istud erit optimū exēplū negatorie: q. si ago ius mibi
 esse altius tollēdi ego ago pro libertate: 2 sic bene cōpetit ne-
 gatoria. o. l. ij. in princ. ff. si seru. vendi. sed aduerte quia l. 3. in
 hac gl. per alios nō reprehenduntur: puto qd ex necessitate ad
 istud exēplū: itē altius tollendi. debebat repeti illa negatiua:
 45 nō ista ratione: quia 1. quotiescūq. ista dictio item. addicitur
 orationi cui deficiat verbū principale: illud debet suppleri ex
 oratione precedenti cū oibus qualitatibus in ea positis. ter.
 est in. l. a. snia. in princ. 2. ibi Bar. ff. de app. 2. in l. in princ. 2. ibi
 Bar. ff. de pub. l. Bar. in l. i. repetēdis. ff. de leg. ij. cū ergo
 i. ter. nro apponatur ista dictio itē: hinc oratiōi altius tollēdi.
 in qua deficit verbū principale: ergo illud verbū principale
 supplet ex oratione pcedēti cū qualitatibus ibi positis: ergo
 supplet cum negatiua ibi posita. Dicite ergo fm Dy. bic q.
 istud exēplū: altius non tollendi. 2 sic cū negatiua potest esse
 exemplū negatorie hoc modo: nā vt dictum est in glo. pcedē-
 den. in ver. altius pone qd habebam seruitutē immittēdi ti-
 gna mea in domū tuā: si domus tua est depressa possis age-
 re cōfessoria cōtra te cur? sunt ille cdes deprese mō mibi esse
 illas cdes altius tollere. 2 tu cōtra potest agere negotia
 ius mibi nō esse cdes illas altius tollēdi: 2 hoc modo pcedit
 ter. ista. C. Si modo in scda parte princ. glo. ibi: sed quēris
 hic quare talia noia. quas subdivido i quatuor particulas.
 In prima formatur questio. In secunda ponitur opi. 1. Placē.
 In tertia ponitur eius reprobatō. In quarta ponitur opi.
 glo. Secunda ibi: respondet 1. Placē. Tertia ibi: hoc opi. re-
 probatur. Quarta ibi: dic ergo inspiciendā esse. C. In eadez
 glo. ibi: negotoria quia negatur. Et idē ergo diuersitatē in-
 46 ter 1. Placē. 2. glossatores nostrum 1. quare iste actiones ne-
 gatione 2 cōfessioe istis nominibus nuncupentur. 2 idē per
 omnia dicit glo. in. l. ij. in princ. in ver. qui negat. ff. si ser. vēdi.
 Dy. bic dicit q. 1. Placē. nō discrepat a glo. dices q. 1. Placē.
 etiam ipse cōsiderant consonantiam verborum prout cō-
 siderant glo. nostra saluat etiaz Pla. 1. p. et de bella perti. 2
 Jaco. but. bic: vt Pla. voluerit se referre ad ea q. cōmuniter
 accidunt iuxta. l. ex bis. 2. l. nā 3. ad ea. ff. de legi. 2. communiter
 47 accidit q. cōfessoria verbis affirmatiuis negatorie verbis
 negatiuis pponatur. Bar. in. l. ij. in princ. ff. si ser. vendi. dicit
 1. Placē. vere habuisse bonū intellectū 2 rectum pio cuius
 euidētia dicit orationē esse affirmatiuam vel negatiuā respe-
 ctu suppositi nō appositū. vnde in proposito nostro 2. cōfessoria
 respectu suppositi appositū verbis affirmatiuis: quia agens
 cōfessoria dicit ius sibi esse prohibēti nec altius tollat vel ius
 sibi esse eundē 2 ambulādi. eodem modo est in negatoria: q.
 respectu suppositi semper verbis negatiuis pculponitur:
 q. agēs negatoria dicit ius nō esse eundē nec ambulādi. 2 hoc est
 verū effectualiter loquēdo qui effectus debet attendi: iuxta
 id qd in simili dicit glo. quā 2. Finge. de are. bic reputat sing.
 in. l. ij. si. in ver. exceptionē. 2 ibi Bar. ff. de doli excēp. Et ce-
 dāt que not. per doc. in. l. nec codicillos. ff. de codicil. bene vo-
 rum est q. aliqui verba negotoria sunt affirmatiua: vt si dico
 ius mibi esse altius tollēdi: 3. effectus verborū est negatiuus.
 nam tantum est dicere quātū si vicerē ius nō esse tibi phibē-
 di me nec altius tollā. ipse tamē Bar. talib. latius hoc attrin-
 gens in. l. si prius. in. v. oppo. ij. partis. ff. de ope. no. nun. dice-
 bat vt rāq. opi. glossatoris 2 Pla. posse concordari. aut effi-
 cōsideramus verba que in libello exprimunt: 2 tūc procedit
 opi. glo. nostre. aut cōsideramus verba que a iure tacite in-
 telligunt: 2 que ex necessitate debēt referri ad personā actoris
 vt est mediū ex quo cōcludit in actioe proposita: 2 illud
 mediū tacite inest ex necessitate etiā si non exprimat exē-
 plū in alia materia: ago cōtra te ad decē quia mutant: qua-
 re peto te cōdemnari 2c. bic deficit mediū cōcludendi ex quo
 resultat actio. deficit enim obligatio. quia in libello nō dixi
 te obligatum. sed istud mediū cōcludendi suppletur a lege-
 iuxta

CVictio
ites. Quis
autē impo
tātē sit bee
dictio itē vi
de. d. Alex.
d. Imol. q.
cxvii. in. i. et
in. coll. in. i.
parte. Fran.
are. in. l. q. su
perstitia. de
acq. bere. et
feli. in. c. pa
storalia. i. g.
itē cū. de of.
deleg. 1. q.
ibide. ad q.
dici in apo.
Rapba. cu
in. cōsil.
xvii.

intra ea que traduntur in l. edita. C. de eden. Itē in proposito medium cōcludendi qd exprimit vel ex necessitate intelligit. ¶ In cōfessoria semper proponit verbis affirmatiuis: quia agens cōfessoria asserit ius seruitutis sibi cōpetere: et agēs negatoria negat sibi ius seruitutis sibi cōpetere: et ista ppe fuit opi. ¶ Hic et si dicas fortiter opponēdo qd imo in negatoria mediū cōcludendi pōt proponi: vel etiā ex necessitate subin- telligi verbis affirmatiuis. iuxta d. l. si prius. ver. idem quodq. qd possum dicere in negatoria ius mihi esse prohibēdi terti tali seruutē: vt est tex. expessus in l. vti frui. in pnc. ff. si vfu- fru. pe. ergo in hoc exemplū mediū cōcludēdi in negatoria proponit verbis affirmatiuis: et in hoc dicebat Bart. adner- tendum qd qd sicut argumētū logicorū habet maiore proposi- tionem minorem cōclusionē: ita apud legistas libellus de- bet hec tria cōtinere. maior ergo ppositio in pposito nostro tam in cōfessoria qd negatoria proponit verbis affirmatiuis: qd in cōfessoria agens dicit se dñm pcedi dñantis: in nega- toria dicit se dñm pcedi: quia negat seruutem debere. l. vti frui. in pnc. ff. si vfufru. pet. l. post. 2. l. si forte. §. hec aut actio. ff. si ser. vendi. minor autem: ppositio seu mediū cōcludē- di in istis actionibus in cōfessoria semper proponitur verbis affirmatiuis: in negatoria negatiuis: vel ex necessitate subin- telligitur: vt dictum est: et si dicas in exēplo de quo. d. dñi me- diū cōcludēdi in negatoria proponit verbis affirmatiuis quia dico ius mihi esse prohibēdi tene tali seruutē vtariis. dicebat Bart. qd istud nō est mediū cōcludēdi: imo est cōclu- sio que inferitur ex medio cōcludēdi: qd ex quo in medio con- cludēdi dñi non esse tibi ius vtiēdi tali seruutē: ex hoc me- dio sequitur postea hec cōclusio: qd mihi est ius prohibēdi te vti tali seruutē: et in cōclusionē fm cū verba possunt et nega- tiue et affirmatiue proponi. et sic effectualiter vult Bart. qd cō- siderato medio cōcludēdi pcedat opi. ¶ Pla. nō autē confide- rata maiori ppositione vel cōclusionē de quo dicite vt ibi la- tus per eum. ¶ Sum modo in tertia parte pncipi. gl. ibi: itē quare iste dicitur in rem que potest subdiuidi in duas parti- culas. In prima querit quare cōfessoria dicat in rez. In secū- da quare negatoria dicat in rem. Scōa ibi. hoc idē in nega- toria. ¶ In eadem glo. ibi: fructuario creditore. Ista glo. in hoc male dicit: et reprehenditur per Dy. Jac. but. et oēs alios hic et dicit Dy. se pūtare hoc puenisse vitio scriptoris et non

49 vitio glossatoris: nam non est verū qd creditor sit quasi dñs: quia si esset quasi dñs in rem illa nō posset pignus cōstitui. Lex sc̄tate. §. latius. ff. de ecce. rei iudi. 2. l. neq. pign. in pnc. ff. de reg. iur. ¶ Item non est verū qd usufructuarius sit quasi dñs: qd quasi dñs nō posset habere usufructū formalem in re sua. l. vti frui. in pnc. ff. si vfufru. pet. bñ verū est qd ibi ta- lea. creditor et usufructuarius dicunt habere ius in re. l. cōm. in pnc. ff. de dam. infec. ratione ¶ cui iuris cōpetit eis vtiles cōfessoria pro seruutē: et in credito hoc est expeditū. l. ei q. ff. de seru. usufructuarius autē nō habet directe et principaliter cōfessoria pro seruutē: sed per quandā cōsequentiā: qd petendoy usufructum cōsequitur seruutē istud est qd dicit tex. in l. i. in pnc. et in l. vti frui. §. vtrū autē ff. si vfufru. pet. a. neatis ergo exemplum glo. qd sequit de superficiario qui bene est quasi dñs: accipiendo quasi dñus pro vtili dñio. d. l. i. in pnc. et d. §. qd autē ff. de super. f. idem dicite in emphy- teota b et vasallo: vt ex tex. in l. in pnc. ibi. pncipali. §. si ego. ff. de ope. no. mun. circa id qd dicit fm doc. hic: qd usufructuarius nō est quasi dñs: et consequenter qd usufructuarius non hz vtile do- minium: sed istud pro nunc nolo attingere. videte tamen tex. in l. recte dicimus. in pnc. et ibi glo. not. in ver. seruutis. ff. de ver. sig. et tex. in l. in venditione. in pnc. et ibi glo. et Barto. ff. de bo. anto. indi. pos. et tex. glo. et Bart. in l. i. in pnc. ff. de vfufru. et Bart. post gl. et Buil. in rub. C. de vfufru. et vide oīno late Bart. in l. qui usufructum. ff. de verb. obli. ¶ In ea. glo. ibi: item publiciana datur. De hoc dicite vt p Bart. in l. si ego. §. hic in gl. alleg. ¶ In ea. glo. ibi: et ratione homin et similitum di- cuntur in rem. Idabetis rationē quare cōfessoria et negato- ria dicantur in rem: eo qd cōpetit dñs vel quasi dñs cōtra possidentē: et cum qui dolo defuit possidere: et contra cū qd liti se obtulit. hec ratio gl. nō videtur mihi posse procedere: qd li- cet verum sit qd iste actiones aliqñ datur nō possidenti ptra possidentē vt dicit glo. hic et gl. not. in c. examinata. in glo. in ver. possidebas. extra de iud. tñ possunt etiam dari ipsimet possidēti contra nō possidentē. vt hoc tex. in ver. si. et l. et si for- te. §. sciendū. ff. si serui. vendi. et l. vti frui. §. fin. ff. si vfufru. pet. a. imo possunt etiā dari ptra quemcūq. extraneū possessorē: vt l. si quis diuturno. §. si. ff. si ser. vendi. et d. l. vti frui. §. vtrum autem. ergo relinquunt qd nō est vera ratio gl. qd dicunt in rem: qd cōpetunt ptra possessorē. dicite ergo pncipio qd iste

dicuntur in rem actiones: qd cōpetit pro iure qd quis habet in re: et tale ius trāsit cum re ad quēcūq. illa res perueniat. l. via cōstitui. §. si fundus. et l. cum fundū. ff. de ser. rust. pred. et go debet dici in re. vt. l. actionū genera. in pnc. ff. de ac. et obli.

¶ Et hac tamē parte gl. declarata et intellecta vt. §. potestis colligere definitionem negatorie et cōfessorie: vt cōfessoria sit actio in rem cōpetēs alicui ratiōe seruutis sibi debite: vt fundo suo vel quasi suo impediente ad declarationē ius- ris sui. ita definit Pet. de bella perti. hic: et sequit Jo. fab. et quare dixerim qd sit actio in rem petat et supradictis: quare autē dicat ratiōe seruutis sibi debite vel fundo suo: dicite vt appareat hanc actionē cōpetere tam pro seruutibus per- sonalibus: et sic debitis a re psonē: qd p seruutib⁹ realib⁹: et sic debitis a re rei: vt hoc tex. ideo autē dicit quasi suo propter usufructuarium et creditore: vt hic in glo. declarati. ¶ Me- gatoria autē dicit in re cōpetēs alicui ratiōe rei sue vel quasi sue cōtra vtentē aliqua seruutē in re illa ad pronuntiandū aduersario ius nō esse vtendi tali seruutē: et ita etiā defini- bat Pet. de bella perti. et Jo. fab. hic quare autē dictū sit qd est actio in rem: patet ex supradictis: et quare dicat ratiōe rei sue vel quasi: dicite ppter illos qui nō sunt dñi et habēt ius in re et propter bone fidei possessorē. quare autē dicat cōtra vtentes satis patet. ¶ Nūquid autē negatoria detur cōtra quēlibet impedientem: etiā si nō pretendat sibi debere seruutē. vide glo. in l. apud trebatius. §. item trebatius. in ver. non est. ff. de aqua plu. arcen. et gl. in l. si cum mens. §. si. ff. si ser. ven. et Pet. de bella perti. et Jo. fab. hic. Dicit postremo ad pronuntiandū aduersario ius nō esse vti tali seruutē. et quare hoc dictū sit satis p. putabat tñ Pet. de bella perti. hic qd cōfessoria non cōpetat ad pronuntiandū rem esse liberā: qd fm euz seque- retur qd si res mea deberet tertio seruutē qd cōtra te cui nō est debita seruutis nō posset intentari p fessoria: qd non posset peti qd non pronunciet rem esse liberā. qd tñ est falsum: vt est tex. in l. loci corpus. §. cōpetit. ff. si ser. ven. et dicit Jo. fab. hic qd hec opi. est vera de iure. licet referat Spec. tenentē con- trariū in ti. de cau. pos. et prop. §. nūc dicendū. circa si. §. Ego puto opi. Spec. esse veram: qd etiam p. supposito qd res mea debeat tertio seruutē: nihilomin⁹ quātū est ad te cui nō de- betur seruutis: ego possum per negatoriā petere qd pronūtie- tur rem esse liberā: et intelligat libera quātū ad rem. istud est qd dicit text. in l. i. §. cōpetit. dum dicit: qd tñ est ad te liberā edes habeo. ¶ Sum modo in quarta et vlti. parte in glo. ibi itē nota qd dicit Pla. quā potestis subdiuidere in duas par- ticulas. In prima p modū notabilis refert quādā opi. Pla. et illā reprobat. scōa ibi: sed falsum est. ¶ In si. glo. bene dicit. et idem tenet et latius glo. in l. i. in pnc. in ver. qui negat. ff. si ser. ven. ¶ Gl. in ver. neget. Pro cuius expeditione opp. con- tra tex. dum dicit qd ei qui possidet nō est prodita actio. con- tra deponens retinet possessionem rei depositi. l. licet. §. rei. ff. de pos. ¶ Item cōmodans retinet possessionē rei cōmodate. l. rei. ff. cōmo. et tñ deponēs et cōmodans licet possideat: habent tamen rei vendi. l. officium. ad si. ff. de rei ven. ergo text. noster qui dicit possidēti nō esse proditā actionē male dicit. Timo- re huius cōtrarij facta est glo. nostra que tripliciter rīdet ad istud cōtrariū. ideo in tres partes diuiditur. et scōa est ibi: alij dicunt. l. illam. tertia ibi: sunt et alij. ¶ Ad si. glo. qd tñ est ad sol. cōtrarij. §. formati: teneatis primā sol. fm qd etiam te- net glo. nostra. pro clara tñ intelligētia huius glo. et eius enu- cleatione duo se offerunt in hac glo. pncipaliter examinan- da. Primum est vtrum possidēs possit agere rei vendicatio. Secundum vtrum possidēs si agit rei vendi. dicatur posses- sioni renuntiasse. ¶ Circa primū dicite ex mēte Dy. hic et qd aut quis possidet naturaliter et ciuilitate et habet etiā detenta- tionem: et tunc clarū est qd non potest agere rei vendi. et qd nō est contra quem agat. aut vero possidet naturaliter tantum: aut ciuilitate tantum: aut ciuilitate et naturaliter simul: sed nō detinet. et in istis casibus clarū est qd possit agere rei ven. con- tra cū qui detinet: vel etiā qui naturaliter tñ possideret. et ita loquitur. d. l. officium. et vidimus in §. omniū. in materia rei vendi. §. eo. Et per ista dicebat Dy. hic errare illos qui tenēt qd rei vend. nō possit cōcurrere cū interdicto: vti possidetis. et simul intentari: qd agens rei vendi. asserit possessionem esse penes reum: et agens interdicto: vti possidetis asserit. se possi- dere: et sic vidēt cōtraria intentare: vt tenet gl. in l. si de vi. ff. de iudi. qd imo fm Dy. qñ quis possideret ciuilitate tantū: vel naturaliter tantū: posset agere rei vendi. propter naturalem que esset penes aliū vel propter detentationem rei quam aliū haberet. item etiā in interdicto: vti possidetis. propter ciuilez quam ipse habet: vel propter naturālē que esset penes euz: et ita non diceret cōtraria intentare. et ita tenet gl. in l. clam

¶ Iason super Titu. de actio.

¶ Rei vendi- catiōe. Qñ aut cōpetat rei vendica- tio: vti do. Bart. soci. i. cōfil. lxx. in ci. pñti. ver. si. tertio cō- cludo. in. j. parte. et in cōfil. lxx. inci. in cau- sa agitata. circa med. viij. col. ca- dem parte.

¶ Quasi do a minus. Ad de que ha- bentur p. d. 51 Alexan. de imol. in l. 53 possessor. §. itē si iura- uero. de iur. iur. et in 25. ex. n. pte. et in cōfil. v. 53 iij. parte. et b Bar. cepo. de ser. ti. de usufruc. vbi nungd vfu- fructuarius veniat ap- pella. dñi. b In em- phyteota. add. domi. Alex. in. d. 54 cōfil. cxxix. iij. parte.

poss. dere. §. qui ad nandinas. in fi. ff. de acqui. pos. bene veruz
 et qd si quis possideret naturaliter et civiliter: ite etiā habet
 rei detentationē: qd isto casu nō possit cōcurrere rei ven. et
 interdicitur vti possi. qd impossibile esset qd isto casu compe
 teret sibi rei ven. et cū dicitur in i. de cap. et Bal. hic. ad
 do qd idem tenet Bar. in l. naturaliter. in §. nihil cōmune. in
 ver. cōcubina. ff. de acqui. pos. ubi dicit qd oēs tenent istud qd
 dicitur ibi vide late per eum. de quo etiā vide gl. in l. incerti.
 in ver. questionē et ibi Bar. Cde interdi. et ibidem Bal. in re
 pe. in vi. col. et gl. in l. ordinarij. in gl. in ver. tu. C. de rei vōd.
 et ibi Bald. in n. et in col. et apud Lano. vide ter. opp. in c. pa
 storalis. et ibi gl. in ver. recuperāde. extra de cau. pos. et pprie. et
 ibi habetur per oēs et per do. Ant. in c. cum dilectus. co. ti. in
 vi. col. ¶ Circa secundū principale ¶ vtrum possidens si agat
 rei vendi. dicatur possessioni sue renuntiasse. Et in glo. vide
 tis illos antiquos do. Band. et Lota. tenere qd sic quoz opi.
 maledicit dicitur. hic et dicit qd est mala. peior et pessima: et qd
 est cōtra casum. l. naturalr. §. nihil cōe. ff. de acqui. pos. ubi ad
 contextū dicit non videri possessioni renuntiasse qui rem ven
 dicauit. ad idem l. cum fundū. §. si ff. de vi et vi ar. ad idem ca
 sus in c. pastoralis. de cau. pos. et proprie. ego puto opi. bonum
 antiquoz posse saluari ex distinctione Bar. in d. §. nihil cōe.
 in y. col. ver. quero pro declaratione huius l. et ibi Bart. fa
 ciens mentionē de opi. istoz in hac glo. recitata cum saluat.
 In hoc ergo nunquid agens rei vend. vel alio iudicio petito
 rio videtur renuntiasse possessioni qd habet. distinguebat ibi
 Bart. aut enim iste ignorabat se possidere: qd possidebat per
 alium: puta per filium vel seruū: et tunc clarū est qd intentan
 do petitionem nō dicitur renuntiasse possessioni qd ignorat
 se habere. l. si duo. in prin. iuncta gl. ff. vti pos. aut vero sciebat
 se possidere: et tunc aut possidebat per alium: puta per colonū:
 et tunc etiā intentando petitionē nō amittit possessionem: qd
 isto casu possessio non amittitur solo animo: sed requirit qd
 alius ingrediatur. l. peregre. §. quibus explicitis. ff. de acqui.
 pos. aut possidebat per seipsum: et tūc aut iste qui scit se possi
 dere agit pro eadē possessione que est penes ipsum: et tūc bene
 dicitur possess. di renuntiasse: et in hoc casu procedat et soluo
 tur opi. istoz antiquoz. Aut agit p alia possessione qd pro ea
 que est penes ipsum: qd dum possideret. civiliter tantū agit
 pro naturali. aut pro detentatione quam alius habet: et tunc
 dicitur sue possessioni renuntiasse. de quo dicte vti ibi per Bar.
 et de hoc etiam per do. Ant. in d. c. cum dilectus. in iij. col. et
 tra de cau. pos. et proprie. ¶ Lapis glo. in ver. vno casu. quas
 diuido in duas partes prout duobus modis intelligit vel ex
 plicat ter. scōa ibi: vel dic quod dicit. ¶ In fi. glo. dicitur tenet
 vtrumqz exemplū glo. dicens qd vtrūqz est bonū. ¶ De de bella
 perti. et Jo. fab. et post eos Ang. de are. reprehendunt vtrūqz
 exemplū. et qd primū de duplicatis iudiciis nō possit proce
 dere patet: qd ter. dicit vno casu: isti essent plures casus. Se
 cundum etiā de reo in exceptionibus eadē ratione multo mi
 nus procedat: qd fin eos essent plures qd mille casus. Dicebat
 ergo ¶ De de bella per. qd ad istum ter. istud est propriū exem
 plum. Si ego possideo rem meā proquam: et tu agas et dicas
 esse tuam: qd si ego nego illā esse tuā: et volo probare esse meā:
 qd possum: iuxta l. circa. cum glo. no. ff. de proba. dico sustine
 re partes petitionis: et dicit Jo. fa. hic qd putat istud verū exem
 plum ad ter. nostrum qd etiam tenet Ang. de are. hic: qd fin
 eos ter. non dicit qd actor sit: sed bene dicit qd sustinet partes
 actionis: sed in veritate istud exemplū parum aut nihil differt
 a secundo exemplo glo. nostre: qd in vtroqz intelligimus ter.
 loqui de reo. Ego puto vtrūqz intellectū nullatenus posse sta
 re: et vt intelligamus ter. in reo aperte demonstrari: ¶ nam exce
 ptio dicitur esse de regula. l. nam qd liquide. §. si ff. de pe. leg. Bar.
 in l. si cum. §. qui iniuriarū. ff. si quis cau. in n. col. sed regn. hic
 posita loquitur in actore: ergo exceptio que esset in reo nō esset
 bona. ideo Jo. fab. qui sensit hanc rōnē: et vt ea euaderet dixit
 qd in hoc ter. non ponit proprie exceptio: sed quedam illatio.
 Ego teneo ad hunc ter. primū exemplū gl. nostre: et offen
 do qd in eo debet necessario ter. intelligi: nam vt etiam fatent
 qui reprobat illū intellectū vel exemplū glo. verum est qd in
 istis duplicibus iudiciis: ille qui possidet habet actiones per
 quā neget rem actoris esse: vt est etiā ter. datus in l. si fami
 l. eris. alleg. in glo. si ergo ter. noster intelligeretur in alio casu
 qd in istis duplicib⁹ iudiciis male diceret dū dicit: vno casu.
 qd vltra illum casum est etiā aliud casus. Nec obstat reproba
 tio eorū dum dicebant qd iste non esset vnus casus: qd imo est
 vnus casus in duplicibus iudiciis: sub quo bene plures cōti
 nentur: et nō possum mibi persuadere qd iste ter. loquat in alio
 casu. ¶ Extra glo. restat vltimo vt videamus qd qualiter for
 mandus sit libellus in confessionia scilicet et negatoria. et in con

fessoria dicit: vt colligitur ex mente doctorū hic qd debeo pri
 mo narrare qualiter Titius cōstituit mibi seruitutes in tali
 fundo suo ad talem fundū qui est meus vel quasi meus: vel
 in quo habeo ius: et debeo fundi illius cōfinita demonstrare.
 dehinc debeo dicere qualiter dicit Titius me cōfinita in pos
 sessione vel quasi illius seruitutis impedivit vel turbavit vti
 dicta seruitute: et qd etiam de presenti impedit et turbat ppter
 qd impedimētum interest mea in decem: quare peto per vos
 declarari dictā seruitutē dicto fundo cōpetere et dictum Ti
 tium in illis decem cōdēnari mibi dandis ratione mei inter
 esse: et qd mibi mediāte officio vestro caueat qd in futurū nec
 ipse nec heredes nec successores sui impediet me vti tali serui
 tute. Dicit primo debere narrari qualiter Titius cōstituit ser
 uitutem et si bene aduertitis nō dicitur propter usufructū cui
 non potest constitui seruitus. l. si recte. ff. si seru. vendi. l. si et si
 quis. §. si ff. de usufr. et tū potest agere cōfessoria ratiōe serui
 tutis debite fundo i quo habet usufructū. vt vidistis. §. in gl.
 mag. in iij. parte principa. ¶ Postea dicit ad talem fundū
 qui est meus vel quasi meus vel in quo ius habeo: ita dicit p
 pter directos dños. item ppter habentes vtile dñū qui sunt
 quasi dñi. item propter usufructuariū et creditore qui habet
 ius in re prout vidistis in prealleg. glo. mag. in iij. parte prin
 cipali. Deinde dicit sciendam mētionē de impedimēto vel tur
 batione. requiritur enim molestatio sine inquietatio ex par
 te eius qui cōuenitur. als cōueniri nō potest: ita videtur innue
 re ter. in l. vti frui. §. si ff. si usufr. petat. et hoc tenet Jac. bu. hic
 fin quod cum alleg. Bart. in l. si prius. in y. oppo. i. partis. ff.
 de ope. no. nun. et ibi dicit Bar. hoc esse mēti tenēdū. ¶ Sub
 dit tamē ibidē Bar. se putare qd si pcessu iudicij apparet cō
 ditio etiam verbalis: qd cōuenitus negasset qd istud sufficeret
 qd reputat Ang. de are. hic singularissimū et dicit qd istud
 idem sequitur Lap. de floren. in allegationibus suis alle. xrv.
 et do. Ant. in c. cum ad sedem. extra de resti. spol. posset tamē
 dictum istud Bar. limitari per id qd notabiliter voluit ipse
 Bart. in l. si dubites. §. ita demus. ad fi. ff. de fideius. et in l. et.
 §. licet. ff. sol. mat. fin Ang. de are. hic. ¶ Dicit postmodū qd
 debet petere seruitutē declarari deberi dicto fundo: per l. qui
 aliena. §. si ff. de nego. gest. Aduertitis tamen qd si quis pete
 ret pronuntiare seruitutē sibi deberi et nō fundo: qd tamen v3
 et sustinetur libellus: nam ita cum format iuriscōsul. in l. si.
 in prin. ff. si seru. vendi. et ter. hic et illa verba: peto pronuntiare ser
 uitutem mibi cōpetere. intelliguntur scilicet ad predij vtilita
 tē et mediante fundo cuius ego sum dñus: et ter. no. in l. vñ
 et focis. in pn. ver. quis. ff. de seru. rusti. pred. et ita dicit Bart.
 in d. l. si prius. in y. oppo. i. partis principalis. et idem in d. l.
 qui aliena. §. si et in l. si in pñci. ff. si seru. vendi. et in l. si. §. fin.
 autem. C. de bo. que lib. ¶ Dicit etiam sciendam esse petitionē
 interesse: et qd in istis actionibus veniat interesse et fructus
 et damna. habetis ter. no. in l. loci corpus. §. in confessoria. et §.
 et si fundus. et l. si forte. §. si ff. si seru. vendi. et ter. in l. si quid. et ibi
 Bald. C. de seru. et aqua. et notabilr Bar. in d. l. si prius. in x.
 oppo. i. partis. et in quinta oppo. i. partis. ad fi. et Bar. in l. si in
 minū. §. si ff. de dam. infec. et ibi dicit Bart. post Jaco. de are.
 qd licet confessoria detur ad interesse qd non dat principalr:
 sed in consequentiā: imo plus dicit Bal. post Pet. de bella
 perti. in d. l. si quid. qd interesse nō venit iure actionis cōfesso
 ria: sed per officiū iudicis mercenariū: et propterea dicit qd in
 formatiōe libelli debemus esse cauti vt sup interesse et damns
 officiū iudicis imploretur. et fin cum ter. in d. §. in cōfesso
 ria. qui dicit in actione cōfessoria venire fruct⁹ et interesse ser
 uitutis est intelligendus vt veniat. f. officio iudicis mercena
 rio nō iure actiōis cōfessorie: et bene no. d. §. in cōfessoria. qui
 vult qd interesse pro fructibus cōputetur. ideo dicebat Bald.
 in d. l. si quid. qd si in libello fiat mētio interesse: videtur etiam
 fieri mētio fructuum. qd ipse reputat esse notabile. ¶ Alti
 dicit pntendā esse cautionē qd in futurū nec ipse nec heredes
 nec successores sui impediet me vti tali seruitute: et de hoc est
 ter. in l. barū. et ibi Bar. in l. legi. ff. si seru. ven. et vide Bart. ma
 gistratiter in hoc loquentem in d. l. si prius. in iij. oppo. i. par
 tis principalis. ¶ In negatoria ¶ autem qualiter sit formā
 dus libellus: dicebat Bald. in l. iij. in y. col. C. vti possi. qd glo.
 que est notabilis in l. lauricius. §. si centum. in glo. in ver. con
 sequi posse. ff. de libe. leg. formabat libellum in negatoria: sed
 quia illa glo. explicite non format: ideo formabo fin Mico. et
 Jo. fab. hic qd libellus in negatoria formādus sit ad similitu
 dinem libelli qui format in actione cōfessoria: et ex mente do
 ctorū hic colligi formam talem: dico me esse dñū vel quasi
 dñū talis fundi vel ius me in eo habere in quo Titius pre
 tendit sibi debita seruitutem: et ita ca vtitur cum tū nulla ser
 uitus sit illi fundo imposta vel sibi deberetur propter qd ego
 sum lesus

In nega
 toria. Quo
 modo autē
 agatur ne
 gatoria: et
 quid requi
 ratur in ea:
 vide domi.
 Alexan. de
 imol. in c.
 fil. crrv. in
 iij. colum.
 in ij. parte.

si in lefus in decem: et in tantum mea interest: quare peto per vos declarari ius non esse Titio servitute illa utendi: vel possum petere pronuntiar ius mihi esse prohibendi dicti Titii uti servitute illa. Item possum petere etiam pronuntiar fundum illum esse meum liberum: prout dicitur et tenni. §. in glos. mag. in. in. parte principia. in definitione negatorie: et ego simul has clausulas ponere in conclusionem libelli hoc modo. peto pronuntiar dictum fundum esse liberum: et sic Titio non esse ius illa servitute utendi: et mihi esse ius illum prohibendi. et debinc debeo petere ipsum condemnari ad dicta decem ratione mei interesse. Postremo debeo petere mediante officio iudicis mihi caueri quod in futurum ipse Titius nec heredes vel successores sui utent illa servitute: et quod nullatenus impediant aut turbabunt libertatem predii mei: et quare ista ponatur: patet ex his que §. dicitur in libello confessionie. et ultra predicta si vultis videre de forma libelli tam in actione confessionia quam in negatoria: videte etiam Bar. in d. libarum. ff. si ser. ved. et Spec. in ti. de cau. pos. et proprie in §. confessionia. per totum illi. §. Bal. in aut. ci. in. in. col. C. de bo. anto. indi. possi. et late Aug. in repe. si quis vi. §. differentia. in. v. et vi. char. ff. de acqui. pos. Fin. et Rano. in. cabbate sane. extra de ver. sig. et in. c. examinata. extra de iudi.

- 1 ¶ Paragraphus: versiculus seu littera grossa an et quando in lege vel statuto dici debeat.
- 2 Paragraphus unde dicatur: et an debeat potius dici paragraphus quam paraphus.
- 3 Jurisconsultus in volumine sponsum post titulum de rei vendi. statim posuit titulum de publiciana ante tractatum servitutis. que nam est ratio quod imperator hic fecit totum contrarium.
- 4 Rei vendi. civilis que datur ei qui est dominus per extensionem pretoris an extendatur ad eum qui bona fide et iusto titulo acquisivit rem a non domino.
- 5 Condicio de herede. si si heres non erit an verificetur in bonorum possessore.
- 6 Statuta loquentia de herede an vendicent sibi locum in bonorum possessore.
- 7 Actio publiciana quid sit.
- 8 Ius in re et ius ad rem quando quis dicatur habere.
- 9 Que dicantur esse in bonis nostris: et que dicantur esse et bonis nostris: et que extra bona: et que nec in bonis nec extra bona. et nunc. io.
- 10 Ius bonum in re quando quis dicatur habere et quando melius et quando optimum.
- 11 Actio publiciana an in vectigalibus et aliis prediis que usufructu non possunt competat.
- 12 Prescribi an possit vectigal.
- 13 Prescribi licet contra Romanam ecclesiam non possit nisi spacio centum annorum contra tamen comitem qui ab ea iurisdictione haberet legitimo tempore prescribi potest.
- 14 Actio publiciana in quibus rei vendicationi equiparatur.
- 15 Actio publiciana in casibus in quibus usufructus procedere potest locum habet et convertibilia sunt: procedit usufructus pro: ergo publiciana competit. et an procedat tam negative quam affirmative. et nu. 17.
- 16 Actio publiciana an etiam ad res incorporales detur licet rei vendicatio non. et que sit ratio diversitatis.
- 17 Actio publiciana an et quando detur contra eum qui possidet cum titulo sicut rei vendicatio et quid de advocatis vendicibus adversarii publiciana habere procurantibus titulum habere: an talis titulus percurat eis possit. et nu. 10.
- 18 Titulus a iure acquisitus pro non titulo habetur.
- 19 Actio publiciana an detur contra possit. pro herede.
- 20 Possidere pro herede an sit habere titulum.
- 21 Petitio hereditatis contra titulum possit. non datur sed contra possidentem pro herede vel pro possessore.
- 22 Actione publiciana licet quis amplius agere non possit contra te ex quo rem quam titulo possidebas alteri vendidisti et tradidisti succurreret tamen ei actio in factum ex illo edicto de alie. in. nu. can. fac.
- 23 Dictio quasi: quid importat.
- 24 Actiones descendentes ex statutis ducum marchionum et episcoporum an sint civiles vel pretorie et que utilitas per hanc cognitionem reddatur. et nu. 18. et seq. et 32.
- 25 Actiones pretorie si sint penales an finiantur. secus vero si sint rei persecutorie.
- 26 Statuta duci marchionum et eorum qui dici possunt pretoria.
- 27 Accusationes que ex quacunque lege vel edicto descendunt perpetue sunt.
- 28 Actio publiciana ut competat quid necessario requiratur.

- 29 Dominium absque traditione an in ecclesiam transeat in rebus et venditis et donatis.
- 30 Actio publiciana an et quando competat ecclesie non facta traditione.
- 31 Actione publiciana conventus an et quando convictus de mendacio incidat in penam. §. illud quoque. in autenti. de trien. et semis. et autenti. si possessor. C. qui pot. in pig. hab. et in penam. l. si. ff. de rei vendi.
- 32 Actio an sit civilis seu pretoria quomodo cognoscatur.
- 33 Rei vendit. que datur contra eum qui dolo desit possidere an sit civilis seu pretoria.
- 34 Actiones descendentes ex contractu vel quasi ex delicto vel quasi: an earum aliquae sint pretorie.
- 35 Actionum pretiarum an aliqua mista reperiantur.
- 36 Petitio hereditatis an sit actio mista vel realis.
- 37 Actio publiciana an et quare competat pro rebus furto substractis vel per vim ablatas sicut actio furti et vi bono. rap.
- 38 Speciei per genus non derogatur.
- 39 Furtum an et quando inter casus fortuitos numeretur.
- 40 Dictio casus: et quando denotat casum fortuitum.
- 41 Culpe alicuius imputari non posse an et quando dicatur: et quibus modis probetur. et nu. 48.
- 42 Casus fortuiti qui dicantur.
- 43 Casus fortuitus et levis culpa nihil habent medium.
- 44 Casus fortuitus et casus impronius qualiter differant.
- 45 Casus impronius qui dicatur.
- 46 Casus fortuitus an puniatur.
- 47 Casus impronius qualiter puniatur.
- 48 Casus et fortuna qualiter differant secundum Aristot.
- 49 Actio publiciana an competat habenti utile dominium.
- 50 Glossa referens duas opiniones et nullam expresse approbat ultimam tenere videtur.
- 51 Dominium quotuplex reperitur.
- 52 Actio publiciana an competat feudatario seu vasallo.
- 53 Feudatarius simpliciter inestitus an habeat utile dominium.
- 54 Actio publiciana an competat vero et directo domino. et nu. 66.
- 55 Actio publiciana propter quem proprie inuenta est.
- 56 Actiones ab origine contrarie si ad eundem effectum tendant: an simul concurrere possint.
- 57 Iuramentum quomodo pro veritate habeatur.
- 58 Actio publiciana et rei vendi. an simul intentari possint.
- 59 Directo et vero domino publiciana non competit.
- 60 Bonorum possessio inuenta a pretore an competat ei qui de iure civili potest esse heres. et nu. seq.
- 61 Libellus in publiciana quot et quibus modis formari possit et qualiter in practica formetur. et nu. 74.
- 62 Dictio quasi: quid importat.
- 63 Nomen actionis non debet hodie de necessitate exprimi in libello.
- 64 Libellus alternativus an et quando procedat.
- 65 Actiones contrarie licet in effectu sint equipollentes non possunt simul concurrere aut simul cumulari.
- 66 Libellus: dico rem ad me pertinere iure domini vel quasi. an sit alternativus et valeat.
- 67 Sententia ex libello alternativo an et quando ferri possit.
- 68 Libellus in publiciana qualiter in practica formetur.
- 69 Dominium in quibus casibus transferat absque traditione.
- 70 Actione publiciana agens an necesse probare habeat traditam non dominium.
- 71 Bona fides in contractu emptionis et venditionis an et quando requiratur intervenisse.
- 72 Bone fidei successori an mala fides actoris noccat ita quod sibi publiciana non competat.
- 73 Prescribere an possit habere causam a male fidei possessore et 80. et que prescriptio in eum locum habeat. nu. 81.
- 74 Actione publiciana agens an in libello ponere debeat quod hodie se dominum esse non credit. et nu. 82.
- 75 Actio publiciana in quibus rei vendi. equiparatur.
- 76 Actio publiciana in quibus rei vendi. equiparatur. correcte. et nu. 87.
- 77 Actio publiciana an domino preiudicat et an et quando contra ipsum detur.
- 78 Que consistunt in intellectu vel conscientia nostra probantur per simplicem assercionem cum iuramento.
- 79 Scientia vel ignorantia an probetur per solum iuramentum.
- 80 Iuramento alicuius an et quando scitur et quando non. et nu. 91. 92. 93.
- 81 Impedimentum licet possit probari per iuramentum tamen probatio in contrarium admittitur.
- 82 Statutum disponens quod scitur iuramento alicuius intelligitur nisi contrarium probetur.

¶ Iason super Titulum de actio.

¶ ¶

Jason super titulo de Actionibus.

- 96 Statutum disponens qd stetur conscientie qualiter intelligat.
- 97 Statutum disponens qd stetur iuramento denuntiatoris vel damnum passi an procedat si sint infames.
- 98 Statutum disponens qd credatur libro mercatoris an pcedat si sit infamis.
- 99 Bona fides qualiter probetur.
- 100 Bona fides an et quando presumatur.
- 101 Conscientia quid sit.
- 102 Conscientia unde dicatur.
- 103 Conscientia quatuorplex sit.
- 104 Contrahentibus an et quando liceat se inuicem decipere.
- 105 Pretorius ecclesie rem vendere no debet maiori pretio qd pva leat res propter conscientiam et honestatem.
- 106 Conscientia idem est qd bonus vir.
- 107 Emens fundum carius propter necessitatem quia vicinus cui erat fundus erat rufosus multumq molestus an nedi in foro conscientie hz etiā in foro civili et seculari subueniat cum talis excessus pretij super causa rationabili fundet.
- 108 Eius conscientie quid sit.
- 109 Obligatio naturalis sola: an in foro conscientie sit efficax ad agendum.
- 110 Pene legales tripli vel quadrupli an in foro conscientie sint debite: et fur manifestus in foro conscientie ad quid teneatur eo nune.
- 111 Pena conventionalis an et quando in foro conscientie per ecclesiam peti possit.
- 112 Empor male fidei an in foro conscientie pretium solvere teneatur.
- 113 Salarium nimis magnū quid si per medicos et aduocatos extorqueatur.
Salarium an in foro conscientie per doctorem cōsulentē sine reuolutione chartarum peti possit. eo. nu.
- 114 Veres adeundo hereditatem an in foro conscientie vltari res hereditarias teneatur creditoribz et legatariis. et qd de herede non faciente inmentarium. nu. 115.
- 116 Falcidie detractio vel trebellianice an locuz habeat in foro conscientie.
- 117 Falcidia in relictis ad pias causas an locum habeat.
- 118 Testis de rebus sensatis non de conscientia animi deponere debet.
- 119 Statutum si disponat qd mulier non possit sine conscientia duorum consanguineorum contrahere an eorum sciētia tantum sufficiat.
- 120 Conscientia alicui si requiratur in actu an sola notificatio sufficiat sine eius consilium vel consensus.
Illiteratus credēs se bene iudicare si contra ius iudicat: an in foro conscientie parti quam leuit teneatur. eo. nu.
- 121 Conscientia verificatur per iuramentum.
- 122 Conscientie commissum an subdelegari possit.
- 123 Conscientie alicui vbi aliquid committitur vt optimo viro commissio facit videtur.
Conscientia alicuius qd aliquid fuerit gestū qualiter probetur. eo. nune.
- 124 Primogenitus an in foro conscientie stante consuetudine possit in totum succedere.
- 125 Conscientiam remouentem habēs mortaliter peccat si eas non deponit.
- 126 Papa: imperator et alij principes q in suis territoriis vim supremi principis habent semper fm conscientiam et non fm allegata et probata iudicare debent: alias peccant.
- 127 Succedens ab intestato an aliquid dare teneat in foro conscientie heredi instituto in testamento minus solenni.
- 128 Conscientie alicui an et quādo aliquid committatur aliū substinere possit qd no. pro executoribus testamentorū.
- 129 Edictū q quisq iuris an maxime quādo quis ius inquis impetravit licet eo vltus non sit locum habeat et nunquid in foro conscientie licitum sit.
- 130 Damni dās ex culpa leuissima an in foro conscientie teneat.
- 131 Electus ad aliquam dignitatem an sit tutus in foro anime si electio sua tenuit de iure gentium nō seruata forma iuris positiui.
- 132 Forma iuris positiui vbi premissa sit an i foro anime pretermittenda teneatur sibi facere conscientiam.
- 133 Rei vendi. contentus si iniuste condemnatus fuerit et preceptum de restituendo secutum fuerit factum et tamen si non restituat: non peccat mortaliter.
- 134 Testis quid si dicat vera esse fm conscientiam suam an eius dictum valeat.
Iudex quid si in sententia dicat fm suam conscientiam an valeat. eo. nu.

*Nola fundā
Eligimolargum
Vocis: s*

- 135 Iurans sufficit qd fm conscientiam in quolibet iuramento verum dicat.
- 136 Conscientia alicuius an appellationem patiat an vero per viam supplicationis superior adiri possit. et nu. 137.
- 137 Transgredi. an possit ille cuius conscientie committitur et quando procedat.
- 138 Disponendi et prouidendi potestatem habens fm conscientiam an propriam vel publicam sequi debeat.
- 139 Iudex quando conscientiam sequi debeat.
- 140 Sententia lata in publiciana an et quando in rei vendi. p iudicium faciat.
- 141 Dominus si quis simpliciter in iudicio proponat: an tāti directū proposuisse intelligat et nō vtile: an vero vtrūq et nunquid quasi dñum et sic publicianam. et nu. 142.
- 142 Domini appellatione an in dubio de directo intelligatur.
- 143 Actio publiciana an domino preiudicet et an et quādo contra ipsum detur cum duo sequen.

Sed iste. C. h. scilicet ipsum cōtinuat ita q non est opus alta continuatione: quia illuz i. co. de neap. hic multis modis pūnet. et fuit altercatio inter Litramonta. et Ultramon. fm qd referūt Jo. fab. et Rico. de neap. hic. nā Litramontani et Jac. de ra. et Rodul. de auri. te merūt qd hic nō sit. s. sed sit. ver. qui continuatur cū precedē. et ita cū legunt cū precedēt. sed in ver. alie ponat principū. s. moti. q non est verum qd in isto. s. sed iste. ponatur diuisio actionum. imo diuisio fuerat etiā. s. tacite facta quis illi? di uisionis videmus primū membrū. s. que sint actiones civiles. cū ergo non fiat noua diuisio actionū: cōsequēter cum hic non fiat inchoatio noue materie: ideo imperator superiores materiam prosequit. relinquunt ergo qd hic nō debet esse. s. nisi gratia euidentioris intellectus vel doctrine: vt est gl. no. in l. vnum ex familia. s. si de falcidia. in gl. i. de le. h. accedat gl. in l. non cogendum. s. fabinus. in gl. de procur. et gl. in l. ita tamen. s. ita tū in glo. i. ff. ad trebel. et gl. in l. non distinguemus. s. cōpromisso. in glo. i. ff. de arbi. et gl. in l. et m. qui iudicare. s. magistratum. in glo. i. ff. de iurisd. om. iudi. et gl. in l. tres partes. in glo. i. ff. ad leg. falc. p. io hac opi. Litramonta nouū videtur bene facere qd voluit Bar. in l. iij. s. filius autē inter medias esse si. ff. de libe. et postibz. vbi dicit posse colligi per illo ter. qn in lege vel statuto debeat dici. s. vel verificari aut litera grossa. nam qn est vnum capitulū nunq durat illo ca pitulo potest dici. s. vne possit esse ver. finito autem illo capitulo qn incipit aliud. c. debet dici. s. et dicit vni capitulū qn circa idēz disponitur: et dispositiones possunt simul circa idem cōcurrere: vt probat ex illo ter. et ibi declarat Bar. cū ergo hic sit vni capitulū cum precedentibus: q ibi est eadē dispositio: ergo apparet qd hic nō debet esse. s. et dicit Arch. in c. humanū genus. i. dist. i. q. s. dicit a para grece q est diu i. ho. et graphos q est scriptura. unde dicit. s. quasi diuisio scri pturarum: et fm cum bene proprie pronuntians dicit dicit pa tagraphus: non autē paraphus. sed aduertite q rationes alleg. per Ultramon. concludunt q sicut in. s. sed iste. ita etiā in ver. alie nō debeat esse. s. qd est ptra ipsosmet Ultramōta. ergo et quasi cōter oēs facit. s. hic in isto. s. sed iste. cū imper ator hic tacite subiatet aliam diuisionem actionū: vt dicit hic gl. in princ. et hoc in specie tenēdo: scilz qd hic debet esse. s. tenet Rico. de neap. Jo. fa. et Jac. bn. et istud mibi magis pla cet vnica ratione: qd ly verum sit qd s in precedentibus sint po site actiones civiles: nō sunt posite tanq cōtineantur sub pri ma diuisione actionū: et sic cūz efficit vel reales vel psonales: non autem sunt posite eo qd essent civiles. cum ergo impera tor hic aperiat nobis illas actiones etiā esse civiles: et postea subiiciat alias esse pretorias: apparet manifeste qd hic ponat scōa diuisio actionū: et cōsequēter rōnes. s. adducte pro Li tramon. probabunt hic. s. esse. Et est aduertendū etiā qd imperator in hoc. s. vlt. ad. s. seq. tractat de actionibz pto ris hoc ordine: quia primo ponit de actionibus pto ris rea libus. scōo de pto ris psonalibus ibi in. s. psonam. ter tio de pto ris popularibus ibi in. s. populares. Ante q accedat ad materiā huius. s. attingit in primis dno sup qui bus possit probabiliter iuxta hūc. s. dubitari. Primum est qne possit esse ratio q iurisdic. in vol. foz. post tit. de rei vendi. immediate posuit ti. de publicia. ante tractatū seruitu tūz: vni imperator in hoc ti. fecit totū cōtra: quia in. s. oim. posuit materiā rei vendi. et in. s. eq. posuit immediate mate riam seruitudi: et postea i hoc. s. posuit materiā publiciane. Potestis dicere vtrūq factum esse ratione. nam imperator in toto hoc ti. pcedit per diuisionem actionū: iuxta glo. ma gistrā in. s. sunt preterea. in gl. i. eq. quia ergo in prima di uisione

C. Pot di ci. s. Vide Bar. cep. in rub. de test. i. repe. et do. Alle. s. imo. post Jo. in d. s. fili. al le. hic p do. Jaso. may. C. Para graphus. s. dic q illd p mitteratio ne breuiforis locutionis: vt etiā dicit Firmian. i. suo Aureo repertorio. in ver. para graph. i. fi.

flone hic posita: scilicet in .s. omniū. optime cadebat materia rei vendi. et materia seruicij: idcirco ibi sunt bene posite: verum quia in seba diuisione actionū que hic ponitur optime cadit publiciana: idcirco illa etiā hic bene ponitur. Jurisconsulti autem non processit per diuisiones actionū: sed fin earū materiam. quia ergo publiciana habet materiā cōformē cum rei vendi. imo omnia disposita in rei vendi. habent locum etiā in publiciana: vnde ter. not. in. l. cū qui. §. in publiciana. ff. de publiciana. idcirco post ti. de reuendi. Jurisconsulti bene posuit ti. de publi. Secundum dubium est: quare pctor non extendit potius rei vendi. ciuilem ad hunc casum: scilicet vt rei vendi. ciuilem que datur ei qui est dñs per extensionem pctoris daret etiam ei qui non est dñs qñ bona fide et iusto titulo acquisiuit rem a nō dñe: sicut videm⁹ in simili in ti. ff. de bo. pos. bc. pe. vbi pctor extēdit petitionē hereditatis: que est actio ciuilis cōpetens heredi: vt etiā cōpetat bonorū possessori. et meli⁹ fecisset pctor ita extēdere q̄ facere de nouo vnam actionē de per se nominatā. Jo. fa. hic in vlti. col. mouet istud dubiū: et notabiliter hoc modo rñdet qd est magna ratio diuersitatis inter istos casus. nā cū bonorū possessor et heres habeant magnā cōformitātē inter se: nimirū si petitio hereditatis que daf heredi de iure ciuili potuit extēdi per pctorē ad bonorū possessorē. et ad hoc qd heres et bonorū possessor habeat inter se magnā cōformitātē nihil allegat. Sed ego pro hoc allego solennem ter. in. l. in cōditionibus. §. si patronus. ff. de cōdi. et demon. vbi fñditio de herede: scilicet si heres nō erit. verificaf in bonorū possessorē. quātūcūq; in conditionibus verba debeāt stricte accipi: et in forma specifica impleri. l. qui heredi. in prin. et l. mēius. ff. de cōdi. et demon. Accedat qd multū singu. voluit Bar. in. l. i. §. bonorū. ff. ad trebel. vbi p illud ter. et p ter. in. d. §. si patronus. dicit qd statuta loquētia i herede: habent locum in bonorū possessorē. sed ad propositum nostrū licet heres et bonorū possessor habeat cōformitātē inter se: tamen dñs et nō dñs nullā habet inter se cōformitātē: imo sunt adinueniēti de directo contrarij. nimirū si rei vendi. ciuilem que ppetit dñs nō debuit extēdi ad nō dñm qui est sibi contrariis. Cū expeditis cōcedēdo nunc ad materiam hui⁹. §. et quia in hoc. §. tractatur materia publiciane: in primis ad euidētā habetis videre quid sit publiciana. Et fm qd reperio eam definitā per Pet. de bellaper. et post eum per Jo. fa. hic in. iij. col. potestis eas sic definire. Publiciana est actio in rem cōpetens alicui rōne iuris sibi bona fide quesiti in re vel ad re cōmercio hominū nō exemptā et nō pbiatā vsucapi propter vitiū traditionē vel quasi sequentia ex causa habili ad translationē domini cōtra habentē facultatē restituendi ad declarationē iuris sui. Dicit primo qd est actio in rem. et hoc satis p̄t ex isto ter. vbi imperator inter reales pctorias ponit pro prima istas publicianā. Postea dicit: ratio ne iuris intelligit scilicet quasi domini: vt hoc ter. Debit dicit: bona fide quesiti. propter ter. in. l. cū qui. §. pctor ait. ff. de publi. istud tñ verbum puto nō esse de necessitate ponēdū in definitione: qd debeat esse res non prohibita vsucapi: ergo de necessitate inferri qd debeat esse bona fide quesita. Deinde postea subiūnt: in re vel ad re. ista verba exponit Pet. de bellaper. hoc modo. ille qui habet seruicij sibi acquisitā a nō dño bona fide dicitur habere ius in re: hoc est in eo p̄dio in quo debetur sibi seruicij: et pro illo iure seruicij sibi a nō dño cōstitutū cōpetit publiciana: vt. l. si ego. §. i. et. ff. de pub. ille vero qui potest vēdicare rem ratione directi domini: vel potest publiciana agere ratione quasi domini: dicitur habere ius ad rem. Dec declaratio nō placuit Jo. fa. qui dicit qd imo ille dicitur habere ius i re qui habet dñū ipsius rei. ille vero potest dici habere ius ad re qui b3 quasi dñū. alleg. c. fi. et. c. ne captande. de cōf. pben. lib. vi. Ego ad idem addo ter. not. in. l. i. §. in hac actione non vtig. ff. vi bo. rap. vbi dicit ter. qd ille dicitur habere ius in re qd habet in ea vsufructū vel aliqd aliud. ppter qd sua interest illā re a se nō auferri.

¶ **Et ibi habetis solēne ter. qui ponit differentia inter hec verba in bonis nostris: et dicit qd illa dicunt esse in bonis nostris in quibus habemus dominium. illa vero dicuntur ex bonis nostris in quibus non habemus dñū: sed sunt bona nobis commodata: vel apud nos deposita: vel in quibus habemus vsufructum: vel habemus simile ius. et similem ter. habetis in. §. sane. in hac actione. §. vi bono. rap. Alii etia habetis glos. no. et magistrā quam Bar. ibi dicit menti tenendam in. l. re in bonis. et est glos. vnica. ff. de acquir. re. do. que dicit qd quedā sunt in bonis nostris: quedā ex bonis: quedā extra bona: quedā nec in bonis nec extra bona. Alii etiam habetis glos. not. in. l. vnica. in gl. fin. C. qñ et qui. quar. pars deb. lib. i. que declarat qñ quis dicatur habere bonū**

ius in re: et quando meli⁹: et qñ optimum. et illam gl. inducit Bar. ad questionem: de qua ibi per eum. Postea dicit: et nō prohibitam vsucapi. hoc dicit propter. l. cum qui a furioso. in prin. ff. de publi. Deinde subiūnt: propter vitiū: istud dicit Jo. fa. hic etiam positum cñz ministerio propter. l. cū sponsus. §. in vectigalibus. tñtis primis verbis glos. ibi. et iuxta. l. siue autem. §. bec actio. ff. de publi. ego puto verbū istud propter vitiū. non esse ponēdū in definitione saltem de necessitate. nec ob. d. l. cum sponsus. §. in vectigalibus. cum ibi dicit ad contentum qd in vectigalibus: alijs p̄dictis que vsucapi nō possunt: publiciana competit: quia intelligo. §. illum fm vlt. sol. quam ibi dat glo. et quā ibi p notabili sequitur Bar. et quā etiam sequitur glos. in. d. l. siue autē. §. bec actio. in glo. i. qd illud qd dicitur ibi in ter. qd vectigal non potest p̄scribi. verū est respectu directi domini: sed bene potest p̄scribi respectu vtilis: et illo respectu datur publiciana. Et p̄pterea dicebat ibi sing. Bar. se als in facto dixisse qd licet in iudicio nō possit p̄scribi contra Romanā ecclesiā nisi spacio cētum anno. ant. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. tamen cōtra vnum comitē qui haberet iurisdictionē ab ecclesiā Romana posset p̄scribi legitimo tēpore per p̄dicta. pro qua decalleg. text. opti. in. c. ad audientia. extra de p̄scrip. i. ver. a

¶ **Postea p̄scribi. adde idē tenem d. bart. soci. in cōf. cdx. inci. in causa. i. v. omi. to. Postea mo i. j. par te. et feli. in d. c. ad audientia. in vl. co. et do. bar. to. soci. i. j. cry. i. c. nō pōt. ar. mē. vñ. colū. et fñ. arc. in l. paulus. in prin. de acquir. hered.**

¶ **Requirā tur. qd autē requiratur ad obtinēdū in hac actione publiciana: videt. Bart. soci. in p̄sil. l. xij. incip. in p̄iti. v. ter. tio cludo. circa med. in. j. parte.**

¶ **¶** in re: et quando meli⁹: et qñ optimum. et illam gl. inducit Bar. ad questionem: de qua ibi per eum. Postea dicit: et nō prohibitam vsucapi. hoc dicit propter. l. cum qui a furioso. in prin. ff. de publi. Deinde subiūnt: propter vitiū: istud dicit Jo. fa. hic etiam positum cñz ministerio propter. l. cū sponsus. §. in vectigalibus. tñtis primis verbis glos. ibi. et iuxta. l. siue autem. §. bec actio. ff. de publi. ego puto verbū istud propter vitiū. non esse ponēdū in definitione saltem de necessitate. nec ob. d. l. cum sponsus. §. in vectigalibus. cum ibi dicit ad contentum qd in vectigalibus: alijs p̄dictis que vsucapi nō possunt: publiciana competit: quia intelligo. §. illum fm vlt. sol. quam ibi dat glo. et quā ibi p notabili sequitur Bar. et quā etiam sequitur glos. in. d. l. siue autē. §. bec actio. in glo. i. qd illud qd dicitur ibi in ter. qd vectigal non potest p̄scribi. verū est respectu directi domini: sed bene potest p̄scribi respectu vtilis: et illo respectu datur publiciana. Et p̄pterea dicebat ibi sing. Bar. se als in facto dixisse qd licet in iudicio nō possit p̄scribi contra Romanā ecclesiā nisi spacio cētum anno. ant. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. tamen cōtra vnum comitē qui haberet iurisdictionē ab ecclesiā Romana posset p̄scribi legitimo tēpore per p̄dicta. pro qua decalleg. text. opti. in. c. ad audientia. extra de p̄scrip. i. ver. a

¶ **Postea p̄scribi. adde idē tenem d. bart. soci. in cōf. cdx. inci. in causa. i. v. omi. to. Postea mo i. j. par te. et feli. in d. c. ad audientia. in vl. co. et do. bar. to. soci. i. j. cry. i. c. nō pōt. ar. mē. vñ. colū. et fñ. arc. in l. paulus. in prin. de acquir. hered.**

¶ **Requirā tur. qd autē requiratur ad obtinēdū in hac actione publiciana: videt. Bart. soci. in p̄sil. l. xij. incip. in p̄iti. v. ter. tio cludo. circa med. in. j. parte.**

¶ **¶** in hac materia qd in omnibus casibus in quibus potest pcedere vsucapio: in illis omnibus habet locū publiciana eodem modo cōtra. ista enim sunt conuertibilia procedit vsucapio: ergo competit publiciana. ter. est in. l. cum qui. in prin. et ibi Bar. et ali. ff. de publi. reperio tamē qd Bald. i. l. n̄sil. C. de vsucap. pro herede. limitat not. hanc regulam qd vt pcedat affirmatiue non autem negatiue. vnde fm cum regule publiciane et vsucapionis negatiue nō sunt equipollētes: ergo false. idē fm cū nō est bene dictū a quo remouetur vsucapio etiam remouetur publiciana. sed affirmatiue bene regula est vera qd qui vsucapit habeat publicianam. et idē etia tenet Bald. in. l. i. in. x. col. C. si plu. vna sen. ego teneo in hoc contra Bald. et puto qd reg. p̄dicta pcedat tam affirmatiue qd negatiue. et pro hoc alleg. ter. rotundū in. l. cum qui. §. bec actio. ff. de publi. Item p̄mittite vobis qd licet rei vendicatio nō cōpetat ad res incorporeales: vt. l. vendicatio. ff. de rei vendic. et dicit in. §. omnium. in glo. in ver. corporealem. et ibi limitant. tamē publiciana datur etiam ad res incorporeales. hinc est qd si seruitus constituatur alicui a nō dño. qd pro tali seruute que est res incorporealis: competit publiciana. l. si ergo. §. i. et n. ff. de publi. et cogitabam qd possit esse ratio diuersitatis. nā ideo rei vendicatio nō datur ad res incorporeales: quia pro rebus incorporealibus prodite sunt speciales actiones et p̄fesso

ria pro feruitutibus iura. & eque. & eodē. & hoc quādo tales feruitutes essent a dño constitutae: sed qñ essent cōstitutae a nō dño: tunc quia pro eis non cōpetunt ille actiones: necessarii fuit hanc publicianā ad illas extendere. cogitabitur tamē de veritate huius rationis: quia alii nō ponunt. ¶ **U**lti. habetis vobis premittē qñ licet reuendū. detur etiā contra possidentem cum titulo. Lofficium. ad ff. de rei ven. tamen publiciana nunq̄ datur contra eum qui possidet cum titulo. Lcū & si duobus. & ibi Bar. & alij. ff. de publi. & intelligite vt ibi p. gl. no. in glo. mag. & puto qñ sit ratio diuersitatis. nam qñ aliquis possidet cum titulo habet duo: scilicet titulum & possessionē. nimirum si excludit agentem publiciana: qui solum titulum habeat: vel si habeat titulum & possessionē: sibi par. & istā rationem colligo ex verbis Bar. in l. hereditatis. C. de peti. bere. & in l. pro herede. in princ. ff. de peti. bere. illud tamen qd dixi vobis qñ publiciana non datur cōtra titulo possidentē. ¶ **P**ossidētē intelligo verum quando titulus nō esset procuratus in odij istius agentis publiciana: fm Bar. & alios in d. ff. si duobus. et est ea ratio fm Bar. ibi: quia procurando dicitur malā fidem habere: & sic ille qui habebit titulum & bonā fidē debet obtinere & preferri. & ppter ea dicit ibi Bar. & errare illos aduocatos qui videntes aduersarium habere publicianā: procurant habere titulum vt sic illum aduersarium excludat qñ hoc nihil prodest cum sit titulus procuratus: idē scilicet qñ titulus procuratus nihil prodest tenet Bar. in l. quoties. C. de rei vendi. & Bal. in l. cogi. C. de peti. bere. & Bal. in l. C. si plura sen. & Jo. an. in addi. ad Spec. in tit. de cau. pos. & ppter. §. nunc videndū. in fi. & ibi videt. itē istud qñ dicit publicianā non dari contra possidentē titulo. intellige valde notabiliter nisi iste qui possideret cū titulo habuisset istum titulum a fure vel ab alio qui tenuisset rem cū vitio: quo casu licet ipse acq. fierit titulum illum etiam cum bona fide: nihilominus tenebit & poterit pueniri publiciana. istud est qñ multum signanter voluit & firmavit Bal. in l. i. in l. i. C. de fur. motus potissimum quia titulus a fure questus habetur pro nō titulo. item quia contra petitionem restitutionis quāz petit iste qui dicit se spoliatus ex furto: nihil potest opponi. videt ibi latius per eum. et istud idem ego teneo: & addo Bar. idē expresse tenent in l. manifestissimi. §. sed cum in secūda. in ver. quero quid si ad aliquem. C. de fur. eo quia fm ipsum Bar. mala fides venditoris aliquantulum afficit emētē ab eo. et idē etiā tenet Jo. in d. sepe. extra de resti. spo. & Pau. de ca. in l. et ideo. §. i. ff. de condic. fur. ¶ **I**uxta hoc als multū dubitatur: quia. §. vidim⁹ qñ publiciana nō datur cōtra possidentes titulo. ¶ **N**unquid datur publiciana cōtra possessionem tituli pro herede. & nō memini me vnq̄ legisse hoc esse ab aliquo tacitum vt scribam modum loquēdi gl. in l. i. ff. de lega. ii. & als memini me interrogasse de hoc quendā solennes virum qui post aliquos dies mihi ridit qñ nō: & assignauit hanc rationem. ille qui possidet pro herede habet duo: scilicet possessionem et titulum: ergo debet excludere agentē publiciana: per. d. §. si duobus. in d. l. cum qui. et per ea que supradicta sunt: & p tunc visa est mihi hec ratio concludens. sed cum in presentia rum istud opportunius cogitasse visum est mihi qñ dicta ratio sit oīno falsa. Nam presupponit qñ possidere pro herede sit habere titulum. & istud est errare i terminis: & pteritiū tenet Bar. post gl. no. ibi in l. pro herede. in princ. l. i. ff. de peti. bere. & Bar. in l. i. ff. de vfu. cap. pro herede. post glo. in rub. illius tit. ¶ **I**stud etiā ostendo nō esse verū per optimū simile. nā ppetitio hereditatis nō dat cōtra titulo possidentem. l. hereditas. & ibi Bar. C. de peti. bere. & tñ datur contra possidentē pro herede vel pro possessore. d. l. pro herede. in princ. & Le. gāter. in eo. tit. ¶ **U**num tamen circa predicta diligenter notate qñ ego reputo singulare & ppetua not. dignū: qñ si tu possideas rem sine titulo: & sic poterā agere cōtra te publiciana. qñ si tu vendidisti rem alteri & tradidisti: & consequēter ego nō possum ampli⁹ agere publiciana contra emptorem: qñ pise habeat possessionem & titulum qñ nihilominus possum agere contra te venditorem actione in factū ex illo edicto de alie. iudi. mu. cau. fa. ¶ **I**stud est qñ multum singu. voluit Bar. in l. i. in §. opus. ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. per illuz ter. quem ipse reputat ad hoc esse multum tenendum menti. ¶ **H**is sic ad euidentiam premissis licet. §. iste multis modis diuidatur & subdividatur p Ange. de are. bic. Ego tamen diuido illum vltq̄ ad §. rursus in quatuor partes principales. In prima per modum continuationis tacite ponit secūdam diuisionē actionum: qñ alie sunt ciuiles: alie pctorie: & pctorias subdividit in rē & in personam. In secūda parte principali ponit duo exempla generalia realium pctoriarum. In tertia primum exemplū generale declarat per exemplum speciale. In quarta & vlti. ponit

quo nomine appellatur actio p eo cōpetēs: & nominis causam assignat. Secūda ibi. ecce plerumq̄. Tertia ibi. nanq̄ si cui ex iusta causa. Quarta ibi: qñ actio publiciana appellat. Et fm Ange. de are. bic. iste §. vltq̄ ad §. rursus. b. d. in summa. Actio publiciana est actio pctoria in rē & datur ex equitate pctoria illi qui rem nactus est aliquo iusto titulo & nō dño & datur quasi ipse rem vsu cepit. b. d. ¶ **U**el melius totū text. cōprehendēdo ita summate ex mente Dy. & Bal. bic. Actio nūm secūda diuisio est: quedam sunt ciuiles: quedā pctorie. de ciuilibus. §. dictū est. ¶ **P**ctorie quedam vero in rem: quedam in personam dicuntur. In rem sunt si agatur pro re vsucapta quasi vsucapta non sit. & ista appellatur rescissoria. Si vero agatur pro re nondū vsucapta quasi vsucapta sit: agatur publiciana que cōpetit facta traditiōe ex titulo habilitante vsucapionē completā si a rei possessione quis cadat. et ideo publiciana appellatur: quia a pctorie publico cōtitit introducta. b. d. vltq̄ ad §. rursus. ¶ **I**n text. pprope. §. ibi: fuisse. dicit Dy. qñ fm rectū intellectum debet exponi hoc modo: fuisse pisse. i. ex ea causa cepisse ex quas vsucapio sequitur. & hoc tenet Mico. de n. ap. bic. ¶ **S**ibi plus placet qd dicit. §. gl. mag. post principū vt hic subaudiat dictio quasi: per istum met ter. in ver. ecce. ¶ **I**bi ponit illa dictio quasi: qñ est impropetatua. ¶ **L**id. tps. i. ff. de vfu. ca. ¶ **M**o. i. ex hoc ter. scōdam diuisionem actionum: qñ quedam sunt ciuiles: quedā pctorie: & ille dicuntur actiones ciuiles que descendūt ex legib⁹ ciuilibus. ille vero dicunt pctorie que a pctorie sunt ppete. ¶ **E**t iuxta primū istud notabile occurrit notabile dubiū ¶ **Q**uid de actionibus descendētib⁹ ex statutis ducim⁹ marchionum: & episcoporum: an sint ciuiles vel pctorie. Bar. tenet qñ sint pctorie: in l. i. ad ff. de penis. & in l. v. i. princ. ff. de ver. obli. accedat qd voluit ipse Bar. in l. i. ad ff. de bo. pos. titu. genera. & quod voluit ipse Bar. in l. i. §. si ff. de vfu. cap. pro emp. & Bal. in l. i. qd pauperibus. in d. col. C. de epif. et de et Bal. l. i. sine para. C. de dilaf. & l. i. §. p. d. i. j. col. C. de edi. act. & Bal. i. rub. C. qui admit. in. i. q. & huius inuestigatiōis dicebat Ange. de are. bic. esse maximam vtilitatem: qñ si sint pctorie finitū anno. si vero sint ciuiles: erūt perpetue: vt. §. de ppete. & tempo. act. in princ. in l. in honorariis. in princ. ff. de act. & obli. ¶ **E**t ppter ea in f. i. qñ si statuo istorum puta fm cū marchionis Ferrarie deferatur successio alicui cui de iure cōmuni nō deferretur: puta si ex forma statuti inducatur qd agnati excludant matrem vel sorores: quia fm cum licet regulariter aditio hereditatis daret. xxx. ann. l. licet. C. de in. d. d. tamē qñ in casu nostro prima successio deferatur agnatis ex statuto marchionis qd cōf. iuris pctorij: et remedia pctoris durant anno. certe agnati excludent a tali successione per annum. qd dicit ipse singulariter esse notandū p maxima limitatione. d. l. licet. ego puto istum patres nō mediocriter errare: quia etiā p supposito qñ talia statuta sint iuris pctorij consequenter etiam p supposito qñ actiones descendentes ex talibus statutis sint pctorie: tñ non est verum qd anno finiantur: quia & actiones pctorie ita dñm finiantur anno si sint penales: scus autem si sint rei ppetuorie: vt est ter. qui tradit nobis hāc doctrinam in d. l. in honorariis. in princ. & i. ad ff. de ppete. & tempo. act. in princ. & hoc ppete dicit Bar. in d. l. i. ad ff. de ppete. ¶ **I**te istud qñ dicit qñ statuta ducim⁹: cōmuni vel marchionum: & episcoporum sunt pctoria: est verum quādo isti tales nō habeant administratiōem iure proprio: sed alterius quem recognoscūt in superiorē rem: quia tunc statuta eorū bene dicuntur iuris pctorij: quia isto casu isti sunt loco pcedis. prout habetis glo. no. in c. i. in ver. obseruetur. si de inuesti. inter domi. & vasa. l. i. oria. in vfu. feudo. scus autem est si habeāt administratiōem iure proprio & superiorē non recognoscant: quia tunc nō sunt loco pcedis. imo habētur loco principis. prout dicit Bar. in l. i. §. de qua re. ff. de postu. & in l. relegati. ff. de pe. & l. cōtinua. §. cum quis. ff. de verb. obli. qñ tunc statuta sua censentur ius ciuile: & consequēter actiones ex eis descendentes essent ciuiles. ita distinguendo tenent Ang. & Jo. de imo. ¶ **R**apba. Luna. pater & preceptor. in au. do. Alcerā. de imo. in d. l. v. in princ. ff. de ver. obli. & hoc etiam est ex mente Jo. an. in addi. ad Specu. in titu. de instrumē. edi. §. porro. in addi. incipien. nec subscriptio. & hoc est qd voluit Bald. ppete qui allegat contrariū in l. receptitia. in j. col. C. de consti. pec. item istud qd dictum est qd actiones pctorie penales durant tantūz eno: habet locum & procedit in accusatiōibus. ¶ **A**ccusatiōes autem semper sunt perpetue ex quacūq̄ lege vel edicto descendunt. istud est qd not. voluit Bald. in d. l. receptitia. in j. colū. ¶ **I**tem aduertite quia forte non esset ponere os in celis tōnere hanc nouam opinio. qd illud qd dictū est. §. qd actiōes penales

¶ **P**ossidētē
tē. vide do.
Alie. d. imo.
in cōf. x. in
vlt. col. in
pte. & in 2.
c. v. i. v. co.
ea. parte. & i.
2. h. v. i. j. &
n. col. in. in.
pte. vbi po.
nit an agēs
publiciana
debeat ha.
bere titulu
& possessio
nā vacuā.

¶ **I**mpro.
petatua.
adde. §. rāc.
are. in. l. q. li.
beris. d. vul.
& pup. r. do.
Jaso. may.
l. i. de acq.
pos. & §. rāc.
are. l. i. si id
qd. §. p. au.
tē. eo. ti. & in
l. i. q. nō. d.
acq. bere. & l.
Lcū. antiq.
C. d. inof. to.
sta. & l. i. cre.
dior. i. fi. si
cer. pe. & §. e.
li. in. c. gra.
tum. de off.
deleg. circa
fi. v. l. co. & d.
Alie. d. imo.
i. 2. h. v. i. j.
in. v. i. co. in
in. parte. et
O. d. in 2. h.
clv. et adde
eundē. j. co.
§. nu. 68.

penales que descendunt ex statutis ducum: comitum: et simi-
lium: procedat quando officium eorum esset annale. Secus au-
tem si eorum officium esset perpetuum: ut est regulariter offi-
cium ducis: comitis: marchionis: et similitum: vel etiam esset
ad bene placitum quo casu censetur perpetuum: iuxta l. iuris
peritos in prin. ff. de exco. tuto. et Barto. in l. de pupillo. §. si
quis ipsi pretori. in. iij. q. ff. de ope. no. nun. quia tunc istis casu
bus posset istud novum tentari: scilicet quod actiones descenden-
tes ex eorum statutis: licet sint pretorie: tamen non finiantur
anno. Istud videtur mihi expresse probari per text. i. de perpe-
tuo. act. in prin. Si quis tex. illum bene consideret. nam
dicit ibi text. quod ideo actiones pretorie erant annales: quia ipsius
pretoris intra annum erat imperium: ergo sentit quod si imperium
fuisset extensum in longius tempus prout in terminis nostris
quod actiones anno non expirassent: et si istud dictum est verum
est singulare et peregrinum: et maxima limitatio ad dicta. s.
priori. relata. Cogitabitur tamen quia istud non audeo vobis

34 firmare: et ab alio comprobari non inuenio. ¶ Et isto tex. se-
cundo non ibi: tradita fuerit: quod ad hoc ut alicui competat pu-
bliciana. necesse est quod res fuerit sibi tradita: et sic necessaria
est rei traditio. intelligatis vos sane vel quasi traditio. p. text.
in. l. siue autem in prin. i. §. ff. de public. et tantum est ne-
cessaria traditio rei quod licet alibi sit speciale in ecclesia ut in re-
bus ei venditis vel donatis traheatur dominium absque traditione:
ut est tex. not. in. l. si. C. de sacrosan. eccle. quod Bart. ibi repu-
tat esse valde mirabile. tamen est maximus dubium apud ma-
iores nostros quod utrum ecclesie competat publiciana non facta

35 traditione: et consequenter nunquid. d. l. fin. C. de sacrosan. eccle. habeat locum in publiciana. et in primis Jo. an. in. c. ij. extra de p. suctu. quem sequitur ibi do. Card. floren. tenet quod non. et dicit quod licet in ecclesiam ex solo titulo puta donationis transferatur dominium: tamen ex solo titulo non transfertur pu-
bliciana nisi secuta traditio: motus quia hoc non est iure cau-
tum: et sumus in exorbitantibus in quibus non est scienda ex-
tensio. et idem tenet ibi do. Abb. et do. Anor. idem tenet Spe. in titu. de loca. §. nunc aliqua. ver. lyij. et idem tenet Raph. floren. in. c. abbate sane. de re iud. in. vi. idem etiam tenet apud legistas Bal. in. l. quoniam in. i. col. C. de rei vendica. et in. l. i. in. iij. col. in. ver. caue tibi. C. si plu. vna fen. Contrarium tamen sci-
licet quod in ecclesiam transferatur publiciana etiam sine tradi-
tione. tenet Innoc. in. c. in presentia. extra de probat. et do. m. Ant. de but. in. d. c. ij. extra de consue. fin. quod eos ibi refert do. Abb. et do. Anor. et idem tenet Bal. sibi contrarius in. d. l. siue au-
tem. §. si duobus. ff. de publi. et hanc partem tenet ibi glo. mag. post princ. Ego in hoc puncto semper putavi hanc esse meram
veritatem: quod aut ille qui donavit re ecclesie habebat publica-
nam: quia possidebat rem cum titulo et bona fide: et tunc pu-
to quod ecclesie competat publiciana etiam nulla facta traditio: eo
quia illa habet ex persona auctoris sui: et quoties ius aliquod
acquiratur ex persona alterius non requiritur traditio. aut ve-
ro ille qui donavit ecclesie non habebat publicianam: forte quod
possidebat bona fide: sed sine titulo. et tunc quod ecclesia non po-
test habere publicianam ex persona auctoris sui: sed necesse est
quod incipiat in ipsa ecclesia. et tunc bene requiritur de necessitate
traditio. ista sunt de more Bart. in. l. i. §. ff. de pub. vbi vult
Bart. quod in casibus ibi positus in quibus dominium sine tradi-
tione transfertur. si publiciana erat penes personam auctoris:
tunc competat publiciana sine traditione alibi necessaria sit tradi-
tione. et hac distinctionem in terminis nostris et Jo. de imo. in. d. c. ij. extra de consue. et ante eum Bal. in. l. i. in. iij. col. C.
de sacrosan. eccle. ¶ Ultimo non quod si quis acquirit rem bo-
na fide et iusto titulo a non domino: et postmodum amittat pos-
sessionem illius rei quod pro illa vendicanda competit sibi publi-
ciana contra eum qui possidet vel alibi haberet facultatem rei

37 restituende. ¶ Et advertite quod si conventus publiciana nega-
ret emptori emisse a non domino vel etiam diceret se esse do-
minum vel habere ius in re: quod si postea convincatur de men-
dacio: incidit in penam. §. illud quoque in. auf. de tri. et semis.
et aut. item si possessor. C. qui portio in pigno. habean. et in pe-
nam. l. si v. ff. de rei vendi. ita voluit glo. in. d. §. illud quoque.
in. ver. conventus. ¶ Glossa i. in. ver. sed iste. dividitur in qua-
tuor partes principales. In prima declarat text. et aperit quod
intendat imperator in hoc tractare. In secunda parte for-
mat ynam questionem. In tertia format aliam. In quarta po-
nit dictum generale. Secunda ibi: sed querit de duabus. Ter-
tia ibi: secundo queritur de actione commodati. Quarta ibi:

38 omnes enim actiones. ¶ In ea. gl. ibi: semper enim videamus
actionem et habetis ex ista glo. duo. Primum quod ad
cognoscendum an actio sit civilis vel pretoria: semper est in-
spicienda persona actitoris et non rei: et dum glo. alleg. ad hoc. l.

Pure. §. fin. ff. de except. do. illa. l. nihil facit. melius facit. l. i. in
prin. ff. si pars bere. pet. fm. Mico. de neapo. hic fm. que ha-
bes ex glo. quod actio que datur contra eum qui dolo desit possi-
dere: et sic utilis rei vendicatio est civilis et non pretoria. Bal.
hic dicit quod determinatio gl. tenetis quod actio que datur con-
tra eum qui dolo desit possidere sit civilis: est bona: p. text. in. l. i.
si plurium. la. ij. in. prin. ff. de no. et addo quod illud text. ad hoc
eum alleg. glo. que idem in effectu tenet in. l. i. in. ver. beres.
ff. de bono. posses. heredi. pet. Dicit tamen Bald. quod ratio per
quam mouetur gl. nostra non est bona: scilicet quod dicatur ci-
vili inspecta persona actitoris. imo fm. cum nos cognoscimus
actionem esse civilem vel pretoriam ex origine: non autem ex
persona actitoris vel rei: prout dicit prealleg. glo. in. d. l. i. §. be-
res. in. ver. literis. ¶ Per. de bella perti. hic fm. quod referunt Jo.
fab. et Ange. de are. tenebat contra determinationem huius
gloss. scilicet quod imo rei vendi. que datur contra eum qui dolo
desit possidere est pretoria. motus per. Leleccio. §. i. allegat. in
gloss. et per text. in. l. i. §. ff. de alie. iudi. mutan. cau. fac. item
quia ius pretorium dat nonam formam huic rei vendicatio-
ni. nam facit eam competere contra eum qui non possidet con-
tra formam ordinatam a iure civili. et ideo ius pretorium de-
bet dici ius: ut ius autem civile §. ff. de iusti. et iure. subdit
tamen ipse ¶ Per. quod licet ista actio sit pretoria et descendat ex de-
licto ex eo quod dolo desit possidere: quod nihilominus est ppe-
tua: per. l. penul. §. de actiones. ff. de no. et addo quia est subroga-
ta in locum civilis et perpetue: et subrogatum sapit naturam
eius in cuius locum subrogatur vulgata. l. si cum. §. qui in iu-
riarum. ff. si quis can. et in. litem veniunt. §. cum predictimus.
ff. de peti. heredi. et fm. cum ibi actio pretoria non causatur ex
delicto: sed ex dominio. et in hanc opt. etiam inclinatur Rodul.
de auri. hic fm. quod refert eum Mico. de neapo. hic. et idem etiam
visa est sentire glo. in. l. in bono. aris. in. prin. in. ver. ex patri-
monio. ff. de act. et obli. Dyn. et Jaco. but. ultimo loco dicit
quod ista actio: et sic ista civilis rei vendicatio que datur contra eum
qui dolo desit possidere inuentione: est civilis. et ita procedit
hec glo. et gloss. in. d. l. i. per extensionem potest dici pretoria. et
ita procedat opt. ¶ Per. et ista est magis communis opt. cum qua
transit hic Mico. de neapo. et cum ea transire videtur Jo. fab.
et Ange. de are. ¶ In si. gloss. glo. bii dicit. ¶ Gloss. in. ver. et
si que sunt similes. Hanc gloss. multi lib. habent coniunctam
cum glo. ista: glo. fm. Dy. hic (ut verbis eius utar) predicat ma-

40 ximum errorem: quod videtur innuere quod actiones descenden-
tes ex contractu vel quasi ex delicto vel quasi: et sic ex varijs
figuris causarum: sint omnes civiles: et sic videtur sentire quod
non sunt aliquae pretorie que nascantur ex contractu vel quasi ex de-
licto vel quasi. istud tamen fm. Dyn. est notorie falsum. nam
actio de constituta est pretoria. §. de constituta. i. eo. l. i. in. prin.
ff. de consti. pecu. et tamen oritur ex contractu. item actio nego-
torum gestorum oritur ex quasi contractu. §. de oblig. que ex
quasi contractu. in. prin. et tamen est pretoria. l. iij. in. prin. ff.
de nego. gest. item actio furti manifesti oritur ex delicto: et ta-
men est pretoria. i. de perpe. et tempo. act. §. i. simile in actione
vi bono. rapt. item actio in factis ex delicto: nante caupones
stabularij. oritur ex quasi delicto et tamen est pretoria. et fm. Jo. fab.
hic. hic si ista fuit mens huius gloss. glo. i. incidit in errorem
intolerabilem: unde fm. Dy. Jo. fab. et Mico. de neapo. ter. no-
ster dum dicit: et si que sunt similes. debet intelligi fm. mentem
gloss. seq. hoc est: si que sunt similes. id est a simili iure civili in-
ducte. sed in veritate prout etiam dicebat Bald. hic: et cum se-
quitur Ange. de are. hic: ista gloss. non debuit hoc modo ca-

41 luminiari quasi non sequitur ex verbis gloss. quod actiones pretor-
ie non possunt oriri ex contractu vel quasi ex delicto vel qua-
si: licet gloss. dixerit actiones civiles descendere ex contractu vel
quasi ex delicto vel quasi: non tamen negat quin actiones pre-
torie possint oriri ex contractu vel quasi ex delicto vel quasi.
¶ Gloss. in. verbo: in rem. in. fi. Contra hanc gloss. volentem quod
non reperiat aliquam pretoriam actio que sit mista: opponitur
hoc modo: nam petitio hereditatis que datur bonorum pos-
sessori est pretoria. l. i. ff. de bono. posses. bere. pet. et tamen peti-
tio hereditatis est mista: ut l. hereditatis. C. de peti. heredi. et
go gloss. nostra non est vera. et propter hanc oppositionem eam
damnat Mico. de neapo. hic post Jaco. but. sed potestis hanc
gloss. saluare duobus modis: primo fm. Dyn. hic quod licet pe-
titio hereditatis que competit heredi: et sic de iure civili sit ci-
vili. d. l. i. ut veniunt. §. cum predictum. unde ista petitio heredita-
tis que etiam datur bonorum possessori non est proprie pretoria
nisi per extensionem: et sic non obstat gl. nostra. et istud etiam
tenet Rodul. de auctorita. hic relatis per Mico. de neapo. vel

42 potestis et melius dicere secundum Jo. fab. hic quod imo
petitio hereditatis non est actio mista: imo est actio realis: ut
Jafon super Titu. de actio. C. iij

¶ Tradi-
tione. Ad
quod dictu
est per eun-
dem. i. co. §.
i. i. me. 75.

¶ In pena
l. fin. Adde
hic quod fuit
dictu. §. 6.
omniū nu-
me. 86. per
cundez do.
Jafon. may.

est tert. apertus in l. sed et si lege. §. petitio. ff. de peti. hered. de quo tamen dicite ut ibi per Barto. qui hoc confirmat. et tenet per Ange. de are. hic qui respondet ad quedam argumenta Bal. tenentis contrarium in d. §. petitio. dicite ut hic per eum.

43 **C**los. in verbo: casu in fi. Tenetis et hac gl. qd pro rebus furto subtrahitis vel per vim ablati competat nedum publiciana: sed etiam actio furti. et vi bonorum raptorum: et si dicere prout dicebat hic Dy. si competit actio furti vel vi bonorum raptorum. ergo ista publiciana est superflua. potes dicere fm Dy. qd ille actio furti et vi bonorum raptorum sunt generales: et generaliter vnicuique competunt: ista vero publiciana est specialis: specialiter competit illi qui rem emerat a non domino bona fide: que sibi fuit furto sublata vel per vim ablatam. unde succedit regula qd speciei per genus non derogat. vulgata. L. vlt. in l. §. si quis in l. §. de lega. in. vel melius dicite fm eundem Dy. qd ille actiones furti et vi bonorum raptorum dantur extra eum qui rem habebat per furtum vel per vim. unde si apud aliquem esset res sine vitio: et sic sine violentia: et sic sine furto: actio illi non posset competere: unde necessaria esset ista publiciana: et quis per ista remaneat expedita ista gl. Non omitto tamen quod Ange. de are. hic multum commendat hanc gl. et dicit eam menti tenendam que fm cum continuo allegatur ad hoc qd furtum non enumerat inter casus fortuitos. Ad idem alleg. ipse gl. et in l. cum duobus. §. damna. in ver. subreptum sit. ff. pro foc. et dicit notari in §. preterea. §. qui. mo. re contrahi. obli. tamen iudicio meo gl. ista necessario non probat id ad quod eam alleg. Ange. etiam si illam iungamus cum ter. quia licet tert. loquatur de casu: non

46 tamen loquitur de casu fortuito. et ut si subreptum sit: ista dictio casus prolata cum adiuncto fortuitus bene denotat casum fortuitum. scilicet si simpliciter proferatur. licet tamen gl. alleg. per Ange. expresse non dicant furtum non enumerari inter casus fortuitos: tamen ego alleg. gl. id expresse dicentem in l. in §. et hoc edicto. in ver. si sine culpa. ff. nau. cau. stabu. et glo. expresse in l. nau. cau. §. si in ver. a furto. in eo. titu. nau. cau. stab. In hoc tamē puncto an furtum dicatur casus fortuitus: distinguebat ipse Ange. de are. post Salic. in d. l. cum duobus. §. damna. qd aut culpa potest imputari: qd precessit talis actus qui potest culpe ascribi: et tunc furtum non est casus fortuitus: aut culpa non precessit: et sic nulla culpa potest imputari: et tunc furtum bene est casus fortuitus fm eundem Ange. de are. hic

47 post Salic. vbi. §. et tunc culpa dicitur non posse imputari quando aliquid probatur propter qd presumptio culpe tollitur. qd declarat ipse in specie per exempla puta si fuisset vxor vel familiaris qui furto subtrahisset in quibus debet haberi confidentia. Itē si ostia bene firmasset et de nocte fuissent fracta vel perforata. et hoc dicit multoties contingere in facto in stationibus et apothecis: quas artifices bonis clauibus claudunt: et in quibus nullus dormit: et hoc in facto dicit se vidisse Bononie. Ad id qd hanc distinctionem sentit gl. in l. in §. glo. i. C. de pos. et ibi videte Bal. et Bar. in l. pignus. in §. in col. aliqui habent in l. que fortuitis. C. de pig. act. et per Bal. in l. in §. cognoscit. ff. de offi. pref. vbi. et Bal. in l. creditor. C. de pig. act. et ibi Balad si ponit illos modos. §. relatos p. Ange. ge. et Ad probandū quem non fuisse in culpa. et videte Anto. de but. et Abb. Panor. in c. extra de cōmo. et ibi do. Anto. in hoc articulo refert gl. iuris civilis variantes: et distin-

48 guit ut ibi per eum. Et si casus fortuiti dicuntur illi quibus prouideri non potest. d. l. que fortuitis. C. de pig. act. fm Bart. in repe. l. qd nerna. ff. de po. in. in §. q. et idem dicit Bal. in d. l. que fortuitis. si quid casus fortuitus est quem humana diligentia prouidere non potest hoc idem. et ponit latius Bal. in d. l. pignus. in §. in col. vbi ad hoc longiorē differentia tradidit quam postea prosequitur particulariter declarando do. Anto. in d. c. de commo. et dicit qd casus fortuitus est que humana diligentia prouidere non potest: ut supra etiam per Bal. et ideo fm eum vbi diligentissimus prouideret non est casus fortuitus: per text. in c. Joannes. extra de homici. Ego ad hoc scilicet quid sit casus fortuitus allego definitionē naturaliter traditam per iurisdic. in l. §. si eo tempore. ff. de adm. re. ad ciuita. perti. vbi dicitur in illo ter. fortuitos casus nullum humanū consilium procedere potest. et videatis omnino glo. solennem in l. in §. et hoc edicto. in ver. si sine culpa.

50 in fi. ff. nau. cau. stab. que multum signanter dicit qd inter leuissimam culpam et casum fortuitum nihil est medium. quā tamē gl. intelligatis sane prout ibi intelligit et declarat Bar. aduertatis etiam qd differentia est inter casum fortuitum et casum improuisum: prout est gl. singu. et bene notanda in l. §. si in ver. plerūq. C. ad leg. cor. de fcar. quia fm qd illam gl. declarat ibi Bald. casus fortuitus dicitur ille quem non pre-

cedit aliqua causa dāni ab eo cui casus iste vult imputari: et casus improuisus dicitur ille vbi culpe preedit. et hac differentia dicit ibi Bal. esse notanda et se necesse alibi. Et ex hac differentia sequitur esse notabilis effectus qd casus fortuitus non punitur sed improuisus sic pro modo culpe. et dicit Barto. in l. §. in prin. in §. in col. C. de tempo. appella. qd casus prolata cum adiectio fortuitus significat quicquid improuidenter accidit. et ibidē subdit Bal. fm Aristotelem qd fess. differentia inter casum et fortunam: eo qd fortuna consistat ex intentione: casus ab euentu sine intentione. de quo ibi per eum.

Clos. in verbo: directam in fi. habetis et glo. duas opi. in hoc articulo: nunquid habetis utile dñum competat publiciana. et licet gl. hic nihil firmare videtur: tamen possumus

51 coniecturare glo. tenere vlti. opi. qd quoniam gl. refert duas opi. et nullam expresse approbat: videtur vltimam tenere: vbi est glo. no. in l. qui filium. §. si filium in ver. nobis. ff. ad trebe. et ter. in l. bona fides. fm quod ibi ponderat Barto. ff. de pos. si. et Bald. in l. si mater. per illum ter. in fi. C. de sta. defunc. et Bal. in ant. ex testamento. in §. in col. C. de colla. et istam fecidam opi. scilicet qd publiciana non competit habenti utile dominium. expresse firmavit glo. in ant. nisi tricenalis. in §. in §. C. de bo. mater. et hanc opi. sequuntur communiter doct. hic et pro hac etiam opi. optime facit ratio assignata hic in glo. pro hac etiam opi. bene facit fm Dy. et Joā. fab. hic ratio: nam publiciana competit ei qui bona fide emit ante impletam prescriptionem vel usucapionem: ut hoc text. et in l. in prin. de publi. ergo nisi completa prescriptione nihil operaretur contra. l. si quando. in prin. ff. de legatis primo. cū si mi. et hanc rationem sentit Bal. et Ange. de are. hic: sed per alia verba. pro hac etiam parte facit text. in l. §. qui incip. marito. ff. de publi. Aduertentum est igitur scdm Dy. et Joā. fab. hic et Barto. in l. in §. in fi. ff. de aqua plu. arcē. quā

52 l. i. Barto. non legit de per se sed cum §. si l. penul. quod fess reperire triplex dominium. directum: et illud causat directā rei vendicationem. Quasi dominium: et illud causat publicianam. Tertio utile dominium: et illud causat vtilem rei vendicationem. et ad hoc bene facit ratio posita per Bal. et Ange. hic: nam iurisdic. in volumi. forū. fecit tres diuersos titulos ynum de rei vendica. vbi de directo dominio. Secundum de publicia. vbi de quasi dominio. Alium et tertium in titu. ff. si ager. vectiga. vel emphyteo. peti. vbi de vtili dominio. ergo euidenter apparet ex diuersitate titulorum ista esse distincta et diuersa dominia. et ex his constat errare glo. que appellat vtile dominium quasi dominium et eodra: put fecit glo. in l. cum postulasset. §. in ver. si dominium. et ibi Barto. ponderat. ff. de damno infecto. et glo. in §. olim. in ver. bo. possideat. §. eodem. et glo. in l. si seruus. que est vnica. ff. de publi. Unde glo. iste debent corrigi et emendari fm prefatos doctores. Ego tamen in §. omnium. super illa gl. in verbo: possideat. saluam istas gl. et ibi declarari quid sit directum dominium: et quid vtile. ibi ergo per vos videatis.

53 **C**urta predicta quero nunquid publiciana competit feudatario seu vasallo ad vendicandam rem sibi infeudatā: an vero competat vtilis rei vendicatio. Hanc questionem non reperio tactam hic per aliquem scribentem. sed eam ponit in terminis et in specie Bal. qui nihil intactum reliquit in l. in vlti. colū. C. si plures vna senten. et ibi post Joā. monac. dicit hoc pendere ex cōuentione vel inuestitura. nam si quis esset inuestitus ad habēdū iure proprio: haberet directū dominium: licet teneretur ad seruicium: et consequenter sibi competet directā rei vendicatio. si vero est inuestitus ad habēdum vtile dominium: habeat vtile dominium: et sic sibi competet vtilis rei vendi. Si vero simpliciter est inuestitus: neutrum habeat: et sic nullum dominium nec directū nec vtile: sed haberet vsumfructum: id est seruicium quandā vtilem et plenam: non tamē aperit qd remedium competat sibi hoc vltimo casu. Unde alibi ipsemet Bald. in l. vnica. C. de pof. in. xviii. col. in ver. modo sequitur videre de personis. referēs eundē Joā. mo. dicit qd in c. abbate sane. de re iudi. in vi. dicit velle qd quādo feudatarius est simpliciter inuestitus nullum habeat dominium: sed habeat quandā vsumfructū singularem qui nō est neq. formalis neq. casualis. unde cū nō sit proprie vsumfructus: non habet etiam pro eo cōfessionem que alias competet pro vsumfructu: iuxta §. equē. §. eo. soluz ergo habet officium iudicis punctus huius questionis vide re meo pendet ab illo articulo an feudatarius simpliciter inuestitus dicatur habere solum vsumfructum: an vero dicat habere vtile dominium. et qd habeat vsumfructū: est ter. nota. in c. obertus. quib. mod. seu. amit. in vlti. sen. als est rub. in quib. cau. seu. amit. licet Bald. ibi exponat text. illū in verbo: vsumfructus

Tenere. adde Lud. ro. in consi. lxxiii. et limita ut per f. rā. are. ii. consi. clxxi. lvi. col. nū. i. opi. sapiē egatē vltima vero r. gozē: qd tū puma cōff approbat.

Compe-
tunt. An et
quando co-
petat: vide
do. Bart.
foci. in cōfi.
xxiii. inci.
prosequen-
do. vers. ut
restitutio.
in fi. ij. pte.

C
de
re
iudi.

C
de
re
iudi.

usufructus. i. vtile dñum. i. ibi no. et illo text. q. nomen usufructus ponitur pro vtili dominio. pro nōc paucis cōcludendo dicitur q. feudatarius simpliciter inuestitus habeat vtile dominiū. i. q. ei competat vtilis rei vendic. de his duobus alleg. vobis ter. expressum i. de brocca vt dicunt Bononienses in. c. i. §. rei autem qui est. §. i. in tit. de inuestit. de re alie. fa. in vñ. scu. i. ibi gl. expressa in ver. quasi vendicare. i. ibidē Bald. ad idem allego glo. no. in. c. i. §. p. terea. in glo. mag. i. ibidē Bald. in capitulis cōadi. in vñ. scu. feud. i. Bald. in prelu. feud. in. vñ. col. i. Bald. in prealleg. l. i. C. de confes. in. vñ. col. i. ista est veritas. C. Successive in tra conclusionem. §. firmatam ex mente glo. i. doct. scilicet q. habenti vtile dñum non competit publiciana. Quocirca nunquid publiciana competit vero i. directo domino. Et ratione gl. nostre hic cu3 alijs. §. adductis videtur clare dicendum q. non sc3 qd publiciana non competit vero i. directo dño. i. istud sentit glo. i. in glo. magna in pluribus locis. marime domum ponit ea que requirunt ad hoc vt ppetat publiciana in tertio requisito. subtiles tamē vltra. mon. §. de rane. i. §. de bella per. fm qd eos referunt Jo. fab. Nico. de neap. hic habuerunt peregrinam opi. scilicet q. publiciana cōpetat etiam vero i. directo domino: moti sunt tali fundamento: nam ppetor quando introducti aliquod remedium est largus: i. inēdit ppetore nēdum in casu necessario: sed etiam in casu non necessario. hoc probat ipsi p optum simile. na3 ppetor qui adinuenit bonorum posses. puta ab intestato: i. in casu necessario: scilicet ppter emancipatos penitus incognitos de iure civili illam tñ etiam extendit ad suos heredes qui ea non indigebant cum admitterent de iure civili: vt est i. in. §. item ab intestato. §. de bo. pos. ita etia3 dicimus in pposito nostro q. licet ppetor adinuenit publicianam in casu necessario: hoc est pro eo qui nō est dominus i. consequenter pro eo cui nō competit civile remediū: vt hoc text. q. tamē ista publiciana debeat etiam extēdi ad casus nō necessarios: i. cōsequenter q. debeat competere etiam vero domino: licet als sibi ppetetur a iure civili per rei vend. i. ad istum tex. qui vult publicianaz competere quasi domino i. sic ei qui non est vere dominus: respondent ipsi hoc esse verum proprie i. in casu sue inuentionis: §. quia est proprie inuēta publiciana propter eū qui non est dominus: §. quasi dñs. sed tamen fm eos non negatur quin publiciana detur etia3 vero domino: per illud q. est. §. p. terea. adductum. Hic opin. impugnant cōmuniter doct. hic: vt Jac. bu. Jo. fab. i. Nico. de neap. Contrarium etiam tenuit Rayne. de soli. per aliqua satis leuia i. generalia fundamenta que refert Nico. hic cōtrarium etia3 tenuit Alzo in sum. huius tituli de publicia. in. §. datur. i. Spec. in titu. de actio. i. peti. §. sequitur. in vers. itez nota. als no. pro hac opi. fundanda mouetur Joan. fa. bicta li ratione: §. quādo sunt due actiones que sunt ab origine cōtrarie: licet tendāt ad eundē effectū: tamē non possunt simul concurrere. hoc probat ipse per bonum simile: nam querela inofficiosi testamenti i. accusatio falsi. scilicet quādo testamētum accusatur de falso tendunt ad eundē effectū: scilicet ad annulationem testamenti: i. consequēter ad deducēdū tñ testamētum ad causaz intestati: tamē q. origine sunt contrarie: q. querela inofficiosi testamenti presupponit testamētū esse validum: sed inofficiōsum q. factum cōtra pietatem: accusatio autem falsi testamenti nullum presupponit testamētum: cum ergo origine sint contrarie: q. quis tendant ad eundē effectum: non tamen possunt simul concurrere: vt est tex. in. l. cōtra maiores. C. de inoff. testa. ita dicimus in proposito q. licet actio que competit vero dño: i. illa que cōpetit quasi dño tendant ad eundem finem: sc3 ad vendicādum rem. tñ q. origine sunt cōtrarie: q. vna presupponit veruz dñum: alia quasi dominiū nō possunt simul cōcurrere: nec vna poterit ppetere pro alia vel in locū alteri. pro hac etiā opi. Nico. hic adducit aliam rationem prima fronte multum coloratā. na3 si verū esset q. publiciana cōpeteret vero i. directo domino: sequeretur snia lata in rei vend. contra dñm pareret exceptionem rei indicate in publiciana. l. si mater. §. eandem. ff. de excep. rei indi. i. tamē id est falsus cōtra. l. minor. §. si seruus. ff. de euic. i. ibi gl. i. contra glo. hic mag. circa mediu3 communiter ap probat. ergo apparet q. publiciana non cōpetit vero domino. Ego puto q. in puncto iuris i. in disputando opi. Jo. de rane. i. §. de effect. sustētabilis. pro qua multum me mouet: na3 si deferatur iuramētū alicui qui iuret rez suam esse i. quo casu iuramentuz habetur pro veritate: vt. l. sed i. si possessori. §. item si iurauero. i. ibi glo. i. l. eu3 qui. §. si mulier. i. ibi gl. in ver. prestandum. ff. de iurciur. i. sic res quas iurat esse sua habetur pro vere sua: i. habet pro vero domino: i. tamē sibi cōpetit publiciana: vt est tex. in. §. cum qui. l. si petenti. ff. de pu

bli ergo plusq. clare cōstat q. vero dño cōpetit publiciana. et per hanc rationē inclināt in hanc partē Rodul. de auric. hic rdatu3 per Nico. de neap. hic. Non ob. alle. in contrarium. et primo non ob. ratio adducta per Jo. fab. hic que sunt originis Dy. hic. in alio tamen pposito licet de co. Jo. fab. nō faciat mentionē: q. licet Dy. hic dicat q. ad istā rationē impossibile sit respondere: tamen q. tuz est ad terminos nostros puto q. facilis sit sol. i. dñi dicebatur q. due actiones cōtrarie origi ne licet ad eundē effectū tendentes nō possunt simul intentari hoc plana frōte fateor. d. l. cōtra maiores. nec est aliquis qui hoc neget: sed bene possunt de per se intētari. nō ergo volunt 63 Jo. i. §. de rei vendicatio i. publiciana possint simul intētari: b. q. id est impossibile: de quo videmus in gl. mag. circa med. sed bene vult q. vna actio sc3 publiciana intētē nō simul i. semel rōne directi domini: q. hoc esset impossibile: sc3 q. publiciana tñ intētē pro vero dño tñ. Nō ob. ratio Nico. de neap. hic que magis viger dum dicebat q. si vero domino cōpeteret publiciana: sequeretur q. sentētia lata in rei vendic. pareret exceptionem rei i. di. in publiciana quia hoc ego fateor in terminis nostris. d. l. si mater. §. eandem. nec ob. d. l. mi nor. §. si seruus. quia illa lex loquitur i. terminis valde diuer sis: nam ibi actū erat ratione directi domini i. lata sentētia: i. ibi dicitur q. si postea agatur publiciana ratiōne quasi do mini: q. tunc nō obstat prima sentētia. ita etiā loquit glo. nostra magna. circa mediu3. nos aut loquimur quādo qs egisset rōne directi domini i. succubisset: quo casu si postea agere veller publiciana nō ratione quasi domini: sed ratio ne directi domini i. sic ratione illius domini in quo pmo succubuit: q. sibi obstat exceptio per dictū. §. eadē. bene fa. cit. l. fundus. ff. de excep. titulo generali. i. et hac sol. potestis colligere limitationem ad dictā. l. minor. §. si seruus. i. ad gl. magnā. hic circa mediu3. i. p ista remanet defensata opi. Jo. co. de rane. i. §. de bella ppeti. ab impugnationib. doct. hic. Legendo vero tenet conclusionem que videtur esse ma 64 gis communis: scilicet q. publiciana non competit vero i. directo domino. i. hanc indubitanter puto esse verissimā. p qua videt mihi bene facere text. in. l. i. §. merito. q. est. §. i. ff. de publiciana. i. nō cūdo per medicata suffragia. pro hac parte adduco tex. opti. i. expressum in eius ratione. de ea est text. de brocca: vt dicunt Bononienses in. l. si ab eo. ff. de pigno. i. ibi glo. i. hoc firmat. i. ita per illum textuz vltra pcallega. re perio q. istam opinionem expresse firmat Bald. in. l. i. in. v. col. in versiculo considera antres sunt radices. in fine illius versiculi. C. si plu. vna senten. i. ibi Bald. facit mentionem de ista opinio Jaco. de rane. i. §. de eius ratione i. differentia quod est ptra. d. l. si ab eo. Non ob. in contrarium alleg. i. pri mo non obstat fundamentum tenentium alterā partem dñi dicunt q. ppetor subuenit etiam in casu non necessario per il lud simile: de bono. posses. ab intesta. que datur etia3 suis be redib. qui possunt succedere de iure civili: quia ad hoc mul tū singulariter respondet Nico. hic: q. istud est speciale fauore li berorū existentiuz in potestate in quibus maior est ratio qd in emancipatis. Sed ad hoc fundamentum potes melius i. clarius respondere. per illud non est bonum simile: quia ma gna est ratio diuerfitatis inter ista prout dicit. §. in enidētia. 65 in secundo dubio. §. istam ideo bonorum posses. inuēta a pre tore competit etia in ei qui potest esse heres de iure civili: q. inter istos nō est aliqua contrarietas: imo heres i. bonoruz possessor habent magnam conformitatem inter se per ter. al lum solennem in. l. in cōditionibus primū locum. §. si patro nus. ff. de conditio. i. demonstra. i. per. d. singu. Barto. in. l. i. §. bonorum. ff. ad trebel. i. dñi latius in euidentia lib. huius §. §. alleg. nimirum §. si bonorum possessio extenditur ad eos qui possunt esse heredes de iure civili: i. consequenter ad ba bentes conformitatem in bonorum possessionib. sed si dice remus q. publiciana que est inuenta propter non dominuz cōpeteret ei qui est verus dominus: cōsideremus ad casus sibi omnino contrariū: quod non est dicendū. Nō ob. vlt. de d. l. cum qui. §. si petiti. ff. de publ. que. l. me multū viger: quia dum ibi dicitur qd si iurauero rem esse meam exponunt ali qui: id est quasi meaz. nec videtur vobis extranea ista expo sitio: q. similem expositionē fecim. in text. nostro prope fi. in ver. vñ. cepit. l. quasi vñ. cepit. vt. §. dñi apostillado ter. i. vult gl. mag. post pñ. vel fm Nico. q. iuramētum ibi fuit delatū a nō domino. vnde quādmōdū traditio facta a nō dño nō causat publicianam: vt hoc tex. eodē modo iuramentuz de latū a nō domino nō parit publicianam: vt ibi dicit. secus si iuramētū fuisset delatū a domino: q. tñc nō cōpeteret pu bliciana sed vtilis actio in re: vt est tex. in. l. i. §. qui i. ci. p. it. idem in lianus. ff. de iureiur. Ad vltimo fm Bar. in. d. §.

¶ Intētari. Vide dñm adaria. lo. c. i. §. i. ver. in. inci. pro. sequēdo. v. itē restituto rium. circa princ. in. j. parte.

a C. Occurre a re adde cū de Jo. de. §. i. i. 71.

si petenti post aliquid. s. l. Jac. but. dicitur qd ibi actor egerat publiciana: et sic petierat rez per publicianam: qd suadet natura tituli sub quo situtus est ille. s. numerus. si iuramentum intelligitur prestitum fin petitionem: et consequenter nimirum si iuranti copet publiciana. et habemus necesse dicere ad o. s. si petenti. altero ex illis tribus modis propter difficile contrarium. o. l. si duo. s. idem iulianus. qd alias evitari nō posset. et per ista haberis plene disputatum illum articulum: vtrum publiciana detur vero domino necne. et audeo dicere qd alibi nō inuenietis hunc articulum ita plene examinatum. ¶ **Glos. mag. in verficu. dicit. quam glos. Bald. dicit esse auream in l. nūbil. que est l. i. C. de vsu cap. pro hered. et banc glos. ego diuisi in tres partes principales. In prima enim parte principali timore cuiusdam cōtrarii ponit multiplicem formam libellorum in hac publiciana. In secunda ponit parte principali ponit que requirantur ex parte actoris ad hoc vt sibi competat publiciana. In tertia ponit que requirantur ex parte rei et 2tra quem publiciana competat. Secunda ibi: ex predictis patet et quingus sunt necessaria. Tertia ibi: ex parte aut rei spectamus. ego vnaquaq; ex istis partibus principalibus de per se expedit. Accedo igitur ad expeditionē prime partis principalis pro cuius expeditione illā subdinado in octo partes. In prima oppo. contra tex. In secunda ponit soln. Placentini qui fatetur dictum cōtrarium. In tertia ponit formam libelli in publiciana fin ipsius pro hac. In quarta ponit aliam formam libelli fin alios qui etiam fatentur dictū cōtrariū. In quinta ponit aliam formam libelli fin alios. In sexta reprobat primas duas formas libelloz. In septima reprobat tertiam formam. In octaua ponit aliam formam libelli quam sequitur glossator noster. Secunda ibi: qd Placentinus cōcessit. Tertia ibi: vnde sic libellum formabit. Quarta ibi: alij dixerunt ita esse formandum. Quinta ibi: alij dicant vtriusq; alternatine proponi. Sexta ibi: sed certe prime due non placet. Septima ibi: s. nec vltima placet. Octaua ibi: dicit ergo quare. ¶ In eadem glo. ibi: et idem in sequentibus casibus. **De**betis et hac tota ista prima parte principali quadruplicem formam libellandi in hac publiciana examinemus de per se vnamquaq; formam libelli fin ordinem gl. Prime due forme reprobantur per gloss. et bene fin docto. hic prout dicunt Dyn. Joan. fab. et Ange. de are. et aduerte qd dum ad rationem gl. illi respondebant: vt babes hic in gloss. scilicet qd cum hoc fiat lege permittit: qd nō est perituri. dicite fin Dy. hic qd imo. l. hoc nō permittit: vt patet ex dictione quasi posita in hoc tex. in verficu. ecce. que dictio non est expressiua veritatis: sed diminutionis nota. item vltra glo. possunt de due forme libelli reprehendi alia viginti ratione ex mente Dy. hic: et etiam gl. nostre. s. in secunda parte principali in quinto requisito ex parte actoris: istam si dico me vsucepisse: vt in prima forma: vel dico rem esse meam: vt in secunda forma: quomodo possibile est qd intentum publicianum cum publiciana detur ei qui nondum vsucepit: et ei qui nō est dominus: vt hoc tex. nostro. l. i. in princ. et. s. j. ff. de public. et. s. millies dictum est. imo quod est fortius si dici me vsucepisse vel rem esse meā: et postea intentum publicianum que supponit me nondum vsucepisse vel me nō esse dominū. nōne sum mibi pñs cōtrarius ergo debeo repelli: vt. l. i. C. si ser. certe. et. l. i. cum materia. C. de fur. vltra glo. reprehendebat Ange. de aretio hic secundam formam libelli alia ratione: quia dum in ea dicitur qd ex eo quia forte non possem probare dominium publicianam pro 69 ponam. fin enī ista forma non potest procedere: eo qd nōme actionis non debet bodie de necessitate exprimi in libello. c. dilecti. extra de iudi. et dicit late in. s. omniuz. s. eo. in materia libellorum. Sed ab hac impugnatione Ange. facile hoc forma posset defensari: nisi superscripta obstarant: qd verum est qd bodie nomen actionis de necessitate non debet exprimi in libello potest tamen exprimi: et per hoc quod exprimatū nō debet impugnari forma libelli: vt dicit Ange. in ol. plus si. ex primeretur nomen actionis et inepte: ad hoc tamen nō vitia retur forma libelli prout late dicit. s. in. s. omniuz. circa materiam libellorum. ¶ Tertia ergo forma libelli hic in glo. posita est qd libellum alternatiue concipiam. et qd petam rem ratione directi domini vel quasi. et dicit gloss. hic in. l. i. et. si. parte principali qd ille libellus est approbatus de cōsuetudine: et qd de iure vere posset procedere. ¶ Circa primū qd dictus libellus de cōsuetudine procedat: dicit qd istud est expeditum fin omnes hic. per tex. in. cabbate sane. de re iudi. in. vi. et. glo. mag. circa medium. Istud idem scilicet qd dictus libellus de sola cōsuetudine procedat etiam sentit gloss. in. c. i. extra de libell. obla. et hoc idem expresse tenet Barto. Bald. et Ange. in. l. i. in princ. ff. de publicia. Bald. in. l. i. in. v. oppo. C. de fur. et**

Bald.in.Ledit.C.de eden.in.repeti.perusina.ad fin.et Bal.
in.lj.in.iiij.col.C.fi plu.vna sentē.vbi dicit qđ cōsuetudo ita
specialiter disposuit in materia dicti libelli alternatiui.¶ vel
fm cum diffūctiōis admittatur: quia valde difficilis est pro
batio directi dñi in rebus immobilib⁹: et sic et verbis Bal.
licitum esset arguere sentit Bal. q. in rebus mobilibus in q.
bus nō est ita difficilis probatio directi domini: qđ ille libel
lus alternatiuus etiam de consuetudine nō procederet: qđ ta
men ego non firmo. dicebat etiam Dy. bic. q. ideo communi
ter ex cōsuetudine ita formatur libellus alternatiue: eo quia
aduocati communiter sciūt male formare libellos: et similes
libellum alternatiuum qui de cōsuetudine procedit habetis
in.c. constitutus. extra de in integ. restitu. fm Bal.in.lj.in.vj.
oppo. C.de fur. ¶ Circa secundum quod voluit gloss. bic. et j.
in.ij.parte princ. qđ de iure dictus libellus alternatiuus non
possit procedere: et consequenter qđ de iure rei vōdicatio et pu
bliciana non possunt simul cumulari in libello: etiam sub al
ternatione. addo qđ idem etiam tenet glo. in.lj.in princip. in
verifica. non domino. ff. de publicia. et preallega. gloss. mag.
quasi circa med. in dicto. c. abbate sane. et Bal.in.lj.in.iiij.co.
C.fi plu.vna sentē. et pro hac parte q. dictus libellus alterna
tiuus non possit de rigore iuris procedere ultra rationes gl.
bic. cum alijs concordantibus. s. allega. adducit Dyn ratio
nem hic quam dicit glo. ponere. et que inuitabiliter fm eaz
confundit dictum libellum tantum q. dicit Dy. q. ad hāc
rationem non posset responderi. et nam quoties due actiōes
sunt origine contrarie: licet sint in effectū equipollentes: non
possunt simul cōcurrere aut simul cumulari: vt patet in que
rda inofficiōsi testamenti: et querela vel accusatiōe falsi testa
menti. nam licet iste due actiōes sint equipollētes in effectū
et tendant ad eundem effectum: scilicet ad reducendū testa
mentum ad causam intestati: tamen quia origine sunt cōtra
rie: q. querela presupponit testamentū valere sed esse inoffi
ciosum: et propterea rescindēdum. querela autem falsi p̄sup
ponit testamentum esse nullū: et propterea nō possunt simul
concurrere aut simul intentari. contra maiores. C. de inoffi.
testa. sic erat proposito nostro: quia licet publiciana et rei vō
dicatio sint in effectū equipollentes: quia tendunt ad eundem
finem: scilicet ad vōdicatiōem rei tamen quia origine sunt
contrarie: q. vna presupponit directum dominū: alia quia
si dominum: ergo non poterunt simul intētari et simul in eo
dem libello cumulari. et istam rationem retuli. s. in preceden
ti lectione. fm Joān. fab. in illo articulo: an publiciana com
petat vero directo domino. et in veritate istam rationem vo
luit glo. nostre: licet verum sit quod ista ratio melius colore
tur per Dyn. pro hac etiam parte quod dictus libellus alter
natiuus de rigore iuris non possit procedere ex mente Jo. fa
bi. bic. in penulti. colum. et expressius Ange. de arcto hic fa
cit: q. iste libellus alternatiuus est incertus. et dubius: prout
est tex. no. in.l. pretor. edicit. s. qđ autē pretor ait. ff. de iur. eri
go non admittendus: quia libellus incertus vel dubius non
admittitur: nisi quādo incertitudo est probabilis: vt est text.
not. in.lj. s. qui autē. ff. quo leg. et dicitur incertitudo proba
bilis quando prouenit ex facto aduersarij et rei cōuen. et non
aliter. ita voluit Barto. qui illum textū ita intellexit in dicto
s. qui autē. et idem voluit Bart. in.l. quod in heredes. s. eli
gere. ff. de tribu. et Bald. in.lj.in.iiij.col. in verific. item attende
quod in dicto. s. qui autē. C. de fur. et Bald. in.d. ledita. in
repeti. perusina. ad fin. et sentiunt Joān. fab. et Ange. de arct.
bic. In principio tamen propositi nunquid dictus libellus
alternatiuus de iuris rigore possit procedere. Spe. in titu. de
act. et peti. s. sequitur. verific. item nota. et in titu. de cau. pos.
et proprie. s. nunc dicendum. verific. penult. et in s. notandum.
in verific. alie sunt. ponit de hoc fm quod ei refert Jo. fab. bic
in penult. col. Spec. in illis locis non firmat pedem. contrariā
tamen opin. contra glossas nostras scilicet quod imo dictus
libellus alternatiuus procedat etiā de rigore iuris: tenuit in
primis Innocen. in.c. constitutus. extra de in integ. resti. idem
tenet Bald. in.d. ledita. in repeti. ¶ Perusi. in vlt. col. codē ti
tu. quia sub cōditi. ne videtur proponi publiciana: scilicet si
dominium non probetur. item q. dictus libellus de iure pro
cedit si non opponitur a parte. idem etiam tenuit Bald. in.d.
edicta. in repeti. ¶ Aduana. in. xxiij. col. in verific. nunc: transa
mus ad cumulationē materiā. et ibi vult q. indistincte pos
sint cumulari in eodē libello rei vōdicatio et publiciana. eādē
etiam partem tenet Bald. in.lj.in.vj.col. in verific. oportet. vt
modo reassumo vt in eipsum dedarē. C. fi plu. vna sentē. per
verba multū mihi obscura q. tñ Ange. de arct. bic. reputat fin
gularia et ea sequit. et in primis dicit ibi Bal. q. iste libellus
dico rem ad me pertinere iure domini vel quasi. et nō effect al
ternatiuus

Clectione.
Quā rōnez
vide in nu-
me.61.

f **U**t quasi.
An valeat
iste libellus
vide Fel. i. c.
significanti
bus. de lib.
obla. et do.
alex. 6. imo.
in 2. lxxvii.
liij. parte.

ternatiuus: vt dicunt glo. nostre et docto. omnes: sed distiuncti-
 una. et ita reperio licet Bald. non alleget qd ita euz appellat
 glo. iuris canonici in d. cabbate sane in prealleg. glo. i. mag.
 quasi circa med. et fm Bald. ibi si resolues istum libellu ad ei?
 intellectum non bene intelligis. nam agere per istu modum
 distiunctiuus est agere subordinate hoc modo: dico me domi-
 niu: et inquantu no possuz probare de dominio dico me qua-
 si dominum dum alteru eligo licet conditionaliter. sed agēs
 alternatiue nihil eligit nec pure nec sub conditione: quia in
 alternatiue no est ista subordinatio. et licet Ang. de are. hic
 dicat hoc ibi dictum sing. per Bald. tamen idem sensit Bald.
 in s. edita. in repeti. Perusina ad fi. et aduertite qd l3 Bald.
 faciat differentia inter alternatiua et distiunctiua: tamen Bald.
 alibi capit pro eodem in l. si ita. ff. de au. et argen. lega. et in l. si
 is qui ducenta. §. vtrum. in v. oppo. ff. de re. dub. in hoc tamen
 subijcio me iudicio gramaticorum. sed qm ad principale
 articulu: nunquid dictus libellus alternatiuus procedat de
 rigore iuris in tanta maiorum nostroru varietate quid tenē-
 dum sit ego puto qd habeamus inuestigare an vera sit quedā
 opi. Inn. in c. constitutus. extra de in. inter. resti. vbi voluit qd
 l. i. §. q. autem. ff. quo. lega. procedat generaliter nedum quan-
 do incertitudo pcedit ex facto aduersarij: et sic rei: prout ibi
 tenuit Bar. et s. retuli. Sed etia si incertitudo proniat ex
 alia quacunq causa probabili: et sic voluit qd generaliter li-
 bellus alternatiuus procedat quando incertitudo est proba-
 bilis non cōsiderato vnde proniat. et istum intellectum re-
 probat hic Jo. fab. in penul. col. et ad hoc alle. tert. opt. et bene
 signandum in l. i. §. fin. ff. si pars here. pet. et in l. que de tota. §.
 incerte. ff. de rei vendi. et dicit Jo. fab. qd Innocen. isto suo
 intellectu posuit illa verba alternatiue in illo. cabbate sane.
 cuius. c. ipse. Inno. fuit autor: fm Jo. fab. istum etia intel-
 lectum Inno. dicit de aretio esse bonum sub dubio:
 tamen forte sine dubio aliquo tenetur iste intellectus. Inno.
 per illa bona iura etiam per Jo. fab. alleg. et addo ipsum
 Bar. istud idem tenentem in l. vbi aut non apparet. §. qui il-
 lud aut illud. ff. de verbo. obligatio. et illam. l. legit Bar. cum
 l. pced. que incip. stipulationem quandam. certe istud etia
 tenuit ipsemet Bar. in l. stipulationes no diuidunt. in prin. in
 eo. et de ver. obl. in vlti. q. et col. quicquid dixerit ipse Bar. in
 d. §. quia autem. prout s. retuli. Retento ergo predicto intel-
 lectu Inn. in terminis nostris an procedat dictus libellus al-
 ternatiuus de iuris rigore. dico et teneo qd si facta diligēti in-
 uestigatiōe verisimiliter autor non potest certificari an
 tor: sius esset dominus vel ne: forte quia emit ab ignoto et via-
 tore: et tunc admittitur libellus alternatiuus de rigore iuris:
 eo quia talis incertitudo est probabilis: et fm opi. Inno. s. re-
 latam quam ego tenni cum incertitudo est probabilis vnde
 cunq proniat: semper admittitur libellus incertus. als an-
 tem qn facta diligēti inuestigatiōe actor: potuisset verisimi-
 liter certificari: forte quia autor: tuus est pcedens: et tunc teneo
 qd libellus alternatiuus non procedat de rigore iuris: sed tñ
 de cōsuetudine: per ea que s. dicta sunt: et istud teneas: quis
 hanc opi. que fuit Jo. impugnet gl. et male in l. quod in here-
 dem. §. eligere. in gl. i. mag. circa medium. ff. de tribu. et istam
 opinio. expresse firmat Jo. fab. hic in penul. col. et eam etia
 reperio expresse tenere Jo. de imo. in c. h. extra de libel. con-
 cep. et ista iudicio meo est veritas. ¶ No. tamen qd ex tali li-
 bello alternatiuo nunq potest ferri sententia nisi postea pro-
 bationes liquide secute sint: iuxta gl. que reputatur sing. in l.
 i. §. si quis argentum. in v. si pondus. ff. de posi. et ibi Bart. et
 idem Bart. in l. si in rem. in si. princ. ff. de rei vendi. et no. Bar.
 in l. in actione. ff. de fur. et in l. inter stipulantes. §. i. ff. de ver.
 obliga. et in l. non solum. §. sed et probari. ff. de ope. no. nūcia.
 Et ad predictum libellum alternatiuum vide quod dicit no.
 Bar. in l. i. in. oppo. C. de fur. Item in materia diligenter
 no. qd vbiq in ista parte alternatiue concluditur intē-
 tio libellantis: tunc semper admittitur libellus alternatiuus
 ita pulchre not. do. Abb. Panoe. in c. et parte B. de fo. com-
 pe. in. in. notabi. per illum tex. et ibidez in. h. col. dicit istud esse
 verum etia in si intentetur diuersa species agendi: quod not.
 Circa quartam et vltimam formam libelli quam hic ponit et
 tenet glossator noster Accursius: verum peto talem rem mi-
 bi restitui iure quasi domini: perinde ac si suscepissem. dicite
 qd hec forma libelli communiter approbatur per omnes hic.
 aduertite tamen qd licet in ista forma libelli cōcludatur solū
 ad restitutionem rei: qd tamen tutius esset in conclusionē pete-
 re declarationem quasi domini: fm Pet. de bella. perti. Ja.
 but. et Jo. fab. hic: qd hec actio habet instar rei vend. l. cum
 qui. §. in publiciana. ff. de public. quemadmodus ergo in rei
 vendica. concluditur ad declarationem domini. l. et ex diuer

so. §. vbi autem. ff. de rei vendica. fm tamen ea que dixi in. §.
 omnium. ad fi. §. dum ibi figurant. libellum in rei vendicatio.
 et ibi hoc limitant: eodem ergo modo tutius erit in publica-
 na concludere. si tamē non concluderetur ad declarationem
 quasi domini in publica. tamē optime procedet libellus. qd
 etia procedit in rei vendic. vt dixi in dicto. §. omnium. in lo-
 co. s. memorato. ¶ Potest ergo libellus in practica forma
 ri in hunc modum: vt primo narres qualiter talis res quam
 intendis petere ad te pertinet iure quasi domini: eo qd eam
 emisisti vel habuisti alio titulo habili ad translationem domi-
 ni ab eo quem dominium esse credebas. et qd virtute dicti ti-
 tuli fuit tradita: et eam possidebas et eras in causa eaz vñca-
 piendi. et qualiter nunc eaz possidet aut detinet Titius: et in
 iuste negat tibi restituere cum habeat facultatem eius resti-
 tuendi. quare petis per sententiā iudicis declarari ad te per-
 tinere iure quasi domini et dictum Titium condēnari et cō-
 demnatum opportunis iuris remedijs compelli ad restituē-
 dum tibi dictam rem cum fructib: et damnis. adiciēdo tamē
 in libello clausulas opportunas et necessarias quas seria-
 tim posui. §. in. §. omnium. in materia libelloru. s. e. et ista for-
 ma libelli est optima et ex mente Jo. fab. et Ang. de aretio
 hic. et vltra ista de forma libelli publica. vide Spe. in titu. de
 cau. possel. et proprie. §. nunc dicendum. et in alijs locis. §. alle.
 ¶ Circa tertiam formam libelli positam hic in gl. etia vide
 te per Ange. in repe. l. si quis vi. §. differētia. in penul. colum.
 de acquirit. possel. et ibi Ange. per totam vlt. chartam illius
 repe. multa ponit in materia publiciane. predicta procedūt
 quando ageretur publiciana pro re corporali. quando autē
 ageretur publiciana pro re incorporali: puta quando seru-
 tus esset constituta a non domino: iuxta. l. si ego. §. i. et si. ff. de
 publica. isto casu equaliter esset formādus libellus. videte in
 specie per Jo. fab. hic in vlt. col. quem non refero: qd nihil
 adderem. ¶ Sum modo in secunda parte princ. glo. ibi: ex
 predictis patet qd quinq sunt necessaria. quam ego subdivi-
 do in quatuor partes. In prima ponit quot requirantur ex
 parte actoris ad hoc vt competat publiciana. In secūda po-
 nit qualiter illa requisita probent. In tertia format questio-
 nem. In quarta per modum illationis ponit vnum dictum.
 Secūda ibi: sed duo tantum ex his quinq. tertia ibi: sed qd
 si dubitet. quarta ibi: et ita patet qd cum sint cōtrarie. ¶ In
 eadem gloss. ibi: traditio vel quasi. adde vel aliud quod equi-
 polleat traditioni per. §. interdum. in situ. de re. diui. et l. qua-
 ratione. §. interdum. et de acqui. re. do. ¶ Et aduerte qd quod
 etiam in casibus in quibus transfertur dominus absq tra-
 ditione: iuxta. l. i. §. fina. et l. sequen. in prin. l. sequen. ff. de pub.
 qui casus enumerantur per gl. magistrum in l. si ager. in ver.
 recte. ff. de rei vendica. et per glo. in l. traditionibus. in glo. si.
 in v. si nonnullis. C. de pact. et Bart. et Bald. et alios: no ta-
 men transfertur aut competit publiciana nisi tradita fuerit
 sibi possessio. quod est verum quando vellet intentare publi-
 cianam ex persona sua: secus si esset qd vellet intētare publi-
 cianam quaz habebat defunctus vel alius autor suus: quia
 tunc non ex persona sua: sed ex persona autoris sui bene ha-
 beret publicianam: etiam non facta sibi traditione. ita dicit
 glo. ad fin. ff. de publica. et hoc idem tenet et declarat Bar.
 qui ita intelligit illa iura in l. i. §. i. ff. de publica. et Barto. in l.
 cum sponsus. §. is cui. in eodem titulo. de publi. et Jo. and.
 in addi. ad Spe. in titu. de cau. possel. et proprie. §. nunc dicē-
 dum. in addi. que incipit scire debes. et propterea dixi vobis
 s. in textualibus in. n. no. qd licet in ecclesiam trāsseratur do-
 minium sine traditione. l. fina. C. de sacrosan. eccle. tamen ad
 hoc vt eccle. competat: publiciana requiretur traditio eo ca-
 su quo publiciana no fuisset penes autorem. dicite vt plenē
 ibi dixi. ¶ Et per ista patet non bene sentire Jo. fab. hic in
 v. col. qui vult qd ex vltima voluntate acquiratur publiciana
 sine traditione: per tex. in l. cum sponsus. §. is cui. ff. de publi.
 quia dico quod dum tex. ibi dicit qd fideicommissarius p-
 vt publiciana etiam si non fuerit nactus possessionē: debet
 intelligi et intelligitur qd potest vt publiciana quam habe-
 bat defunctus: non autem quod possit vt ex titulo suo: et sic
 ex persona sua. ita tenet et intelligit illum tex. ibi Bart. et ibi-
 dem Ange. et Barto. Ang. et doct. in l. in fideicommissaria.
 in princ. ff. ad trebel. et cum hac opi. Barto. concordat Bzo
 in sum. C. de leg. in penul. col. idem approbat Jo. andre. in
 addi. ad Specu. in loco prealleg. in titu. de cau. possel. et pro-
 prieta. idē etia tenet Ja. de ra. hic fm qd eum refert Jo. fab.
 in d. iij. col. ¶ Aduertatis etia qd dum s. retuli Bar. l. i. §.
 i. ff. de pub. cū concordatibus volentē qd in casibus in quib:
 transferri dominium sine traditione: qd no cōpetat publiciana
 ex psona p-ua: nisi tradita fuerit possessio: ego puto qd no

¶ Dicit. Al.
 de. s. cod. §.
 nume. 36.

Jason super titulo de Actionibus.

- requiratur traditio ut vult Bart. sed qd sufficiat apprehensio possessionis. et ad hoc allego in terminis magistralem doctrinam glo. not. in l. celsus. in gloss. j. mag. circa med. ff. de usufructu. quam glo. Bart. ibi. in. in. colum. multum commendat et dicit esse singularem et valde signandam. illas etiam glo. reputat singularem. Bald. in l. nullo. circa medium ult. col. C. de rei vendi. et Bald. in l. super longi. in penult. colum. C. de prescrip. lon. tempo. x. vel. xx. anno. ¶ In eadem gl. ibi. ite qd non a domino accepit.
- 76 An aut sit necesse qd agens publiciana probet tradentem non dominum? Spe. in titu. de actio. et peti. §. sequitur. ver. sin aut velis. et ver. et nota quinqs necessaria. et Bald. in l. euz. qui. §. in publiciana. ff. de pub. fm qd eos refert Ang. de arc. hic tenet qd non. ¶ In eadem gl. ibi. ite quarto qd bona fide accipit. Ad dicit ad hoc ter. in l. eum qui. §. si. et l. seq. ff. de publi. et ad uertite qd ista bona fides in contractu emptionis et venditionis requiritur de necessitate qd interueniat duobus temporibus: scilicet tempore celebrati contractus: et tempore facte traditionis. in alijs autem contractibus sufficit qd interueniat bona fides vno tempore: scilicet tempore facte traditionis. ita habetis ter. no. in l. iij. et ibi gl. j. ff. de usufructu. pro solu. et ter. in l. ij. in prin. ff. de usufructu. pro emp. et ibi gl. in ver. contrahitur. di. et pro ratione diuersitatis illud esse in contractu emptionis et venditionis propter frequentiam contractus: quam ratione licet teneat Ang. hic: tamen Bart. in l. iij. in prin. cap. reprobat. videte per gl. ibi et ibidem per Bart. qui assignat alias rationes. et ad id qd statim dixi videte etiam glo. in l. euz. qui. §. in publiciana. ff. de publicia. d. ij. qui est. §. pe. in gl. j. ¶ Iuxta hac partem glo. se offert utilis et necessaria questio f. verum mala fides auctoris noceat bone fidei successor: ita ut sibi non competat publiciana. puta quando aliquis bona fide emit ab aliquo qui habebat malam fidem et de iure ff. res est ex pedita qd mala fides aut dolus malus auctoris vel alteri auctoris non nocet ementi bona fide quo ad publicianam quin sibi competat. casus est apertus in l. eum qui. §. p. etor. ait. ff. de publi. sed dubium est hodie de iure autenticorum per auct. male fidei. C. de prescrip. lon. temp. sumptus. et. §. rursus. in auct. ut spon. largi. in. tr. col. et in hoc gl. in l. p. etor. in ver. dolus. v. fa. est sentire qd sic: scilicet qd mala fides auctoris noceat bone fidei emptori. duz alleg. d. auct. male fidei. Bart. in l. rem que nobis. ad fi. j. col. ff. de acq. pos. istud magis expresse firmat et
- 79 vult qd habes causam a male fidei possessore sicut hodie non prescribit per d. auct. male fidei. et etiam non habens publicianam. et istud etiam visus est sentire Bart. in l. fi. §. sed cum in secundam. ver. sed quero quid si ad aliquem. C. de fur. et dom. l. into. de but. in. c. sepe. extra de resti. spo. istud idem tenet Rosse. in libellis suis in hoc titu. de publi. fm qd cum refert Bart. in d. §. p. etor. ait. Jac. de rauen. hic post nonnullos dominos suos fm qd cum refert Jo. fa. hic tenet qd quis prescriptio vel usufructus non procedat: qd tamen publiciana procedat et competit: et huic opi. videtur adherere Joan. fa. in hac tamen opi. nihil per eos affertur in medium in proposito isto qd visum sit mihi dignum recitatione. In hac etiam opi. in clinat Rodul. de auric. hic fm qd refert Ric. de nea. hic. hanc etiam opi. tenet Bald. in l. iij. in. in. col. C. si plu. vna sen. ¶ Istud etiam prima fronte v. tenere gl. in d. c. abbate. sanc. in gloss. mag. post med. tamen aliter tenet ut statim dicam. ego teneo qd per d. auct. male fidei. non sit correctus aut immutatus quia tum ad publicianam: imo teneo qd est plusq. verissimum: qd qd habens causam a male fidei possessore etiam hodie prescribat. istud in primis tenet glo. in d. c. abbate. sanc. in illa glo. mag. post medium. istud idem tenet Jaco. de are. et Lyn. in d. auct. male fidei. et Bart. in d. §. p. etor. ait. post Jac. bu. hic idem tenentem. idem tenent Bald. et Ang. in dicto. §. ait p. etor. et Bald. in l. ancille. in. vi. oppo. C. de fur. vbi melius quam alibi tagit hunc articulum. Idem etiam tenet Sal. in d. auct. male fidei. Non ob. modo. d. auct. male fidei. super qua multum sunt dece
- 80 pti tenentes contrarius: qd dico qd per illam autenti. non impeditur prescriptio qn quis habuit causam a male fidei possessore: sed bene prescriptio differtur in longius tempus. nam ter. ibi dicit male fidei possessore alienante non habeat locum prescriptio longi temporis. x. vel. xx. annorum quando dñs ignorat: sed bene habet locum prescriptio. xxx. vel. xl. annorum etiam quando dñs ignorat. ista ergo sunt multum diuersa: qd impediatur prescribere. ppter malam fidem auctoris sui: vel qd prescriptio in longius tempus differatur: si ergo potest prescribere quantumvis longiore tempore: quare non competet publiciana: qd in regulis publiciane non habemus tps prescriptio nis limitatus intra qd debeat prescribere: sed satis est qd pos sit prescribere ad hoc ut sibi competat publiciana: et qn habemus tps limitatum illud esset immutatum: per d. auct. male
- fidei. et propterea dicit Bald. in l. ancille. in. fi. vi. oppo. C. de fur. qd si per statutum essent alterata omnia tempora prescriptio nis: tamen publiciana remaneret in suo esse: et ista est veritas. de quo etiam vide per Bald. in l. nullo. C. de usufructu. pro here. et per Ludo. ro. in d. l. rem que nobis. ff. de acq. pos. sed. ¶ In ead. glo. ibi: quinto qd credat hodie se dominum non esse. Jo. fa. hic in. in. col. dicit se putare qd agens publiciana non debeat illud ponere in libello: scilicet qd hodie non credit se esse dñm. motus potissime: qd hoc modo iste confiteretur se esse in mala fide saltem de presenti que mala fides saltem de iure canonis co impediret prescriptionem. c. vigilanti. et. c. si. extra de prescrip. et regu. possessor. male fidei. de reg. iur. in. vi. et consequenter cum non esset in causa prescribendi vel usufructuendi propter confessionem suam per consequens non haberet locum publiciana. addo Bart. idem expresse tenentem in l. p. p. omnis. §. si iussu. in. ult. colum. ff. de acq. pos. et ita tenet Ang. hic: nec in hoc inueni alium qui teneat contrarium. ego aut val de admiros de hac opi. tantorum patrum: quia fm hac opi. sequeretur qd nunq. haberet locum publiciana: nisi qn semper continuaretur bona fides: qd fm ius canonis qd ipsi allegat. et cui in hoc standum est: etiam in foro civilis cuz ageretur de peccato: ut in hac materia dixit Bart. in l. naturaliter. in. in. col. ff. de usufructu. requiritur continuatio bone fidei. et quicunq. superueniat mala fides impeditur prescriptio: ergo fm eos nisi semper continuetur bona fides cum alias non possit habere locum prescriptio de iure canonico: non posset habere locum publiciana qd esset nimis ac nimis restringere hanc materiam publiciane. preterea et fortius si esset verum qd voluit prefati doct. sequeretur qd nunq. haberet locum publiciana: qd si requiritur continuatio bone fidei: cuz alias non possit habere locum prescri. de iure canonis. et sic alias non procederet publiciana: ergo prescribens si dicit se esse bone fidei debet credere auctorem suum fuisse dominum: ergo semper debet tenere se esse dñm: si ergo debet credere se esse dñm quomodo potest esse qd sibi competat publiciana que non competit nisi ei qui credit se non dominum: ut hoc ter. nostro. solum ergo haberet locum publiciana hodie vno casu quando quis cepisset tñ dubitare quo casu non habent locum illa iura canonica fm Bart. in d. l. naturaliter. in. in. col. in. fi. post. Inno. in d. c. si. extra de prescrip. et Bart. in d. l. eum qui. §. p. etor. ait. quem casum ultimū ad huc non habeo pro expedito. et multi tenent contrarium: maxime do. Linto. de bu. in d. c. si. extra de prescrip. Preterea qd ista opinio. nullatenus possit stare: ostendit a partibus sufficere enumeratis. aut em iste agens publiciana in libello dicit se emisse a non domino: et habeo intentum: qd in consequentia fatetur se non esse dñm. aut in libello hoc non dicit: sed dicit se petere iure quasi dñi: prout habetis in quarta forma libelli posita hic in gl. quam glo. omnes tenent ut ibi dixi: tenet ipse Jo. fa. sibi contrarius in forma libelli quam ponit in penult. vbi ponit illa duo. et habeo intentum: qd cum petat iure quasi dominum: videtur se asserere non esse dominum. Et ut neutrum ex predictis ponit in libello: et non etiam dicit se non esse dominum: prout isti dicunt. et tñc quomodo procederet libellus: qd factum non esset ita aperte narratum qd ex eo cognoscere an intentaret publicianam: qd tamen etiam hodie requiritur ut vult Bart. et alij in l. iij. in prin. ff. de eden. et canon. in. c. examinata. per illum text. extra de indi. et retuli vobis late in §. omnium. in materia libello. uiz. §. eo. imo non appareret an vellet intentare publicianam an rei vend. et propterea
- 83 concludendo teneo qd agens publiciana debeat de necessitate dicere in libello se non esse dominum vel ponere aliud per qd istud inferatur: ut patet ex predictis. et per hoc puto non bene sensisse Joan. fab. hic qui vult qd ex quinqs requisitis in gl. tria tantum sint necessaria: et tria tantum sint ponenda in libello et non plura: scilicet titulus: bona fides: et traditio: qd ex istis tribus tñ credo qd potius presumemus dñm fm qd expresse tenet Bald. in l. eum res. per illum text. quez ita intelligit. C. de proba. Preterea si illa tria tantum verba apponeretur in libello: non constaret vobis an esset actum publiciana an rei vendic. et si diceret prout dicebat Jo. fab. qd eo ipso qd agens non ponit in libello se esse dominum: apparet qd non intetaret rei vend. et ita restat qd intentat publicianam: qd si istud est verum adhuc magis habet intentum: qd fm hoc sequeretur qd
- 84 agens rei vend. debeat in libello dicere se dominum. ergo f. cu omnia que habent locum in rei vendi. habeant etiam locum in publiciana. l. eum qui. §. in publiciana. ff. de publi. ergo habens publicianam habet in libello se dicere quasi dñm. qd firmaret opi. mea contra eos. Non ob. etiam contra predicta vnus text. in l. si ego. §. partus. verfici. interdum. ff. de publi. de quo text. Ang. alij Jo. fab. facit magnū capitale. et dicit ibi esse text. expresse.

Crigla
ti. Vbi vide
feli.

expressum qd agēs publiciana nō debet dicere qd credat se nō esse dominū: quia eius reverentia ille text. non meruit in hoc proposito allegari. nam licet ibi dicatur qd agēs publiciana etiā tēpore quo experitur debet ignorare rez esse furtivā: tū ista sunt valde diversa scire rez esse alienā. & scire rez esse furtivā. nam qui scit rem esse alienā cōsequēter credit se nō esse dominū: potest vsucapere de iure civili: & tū qui scit rez esse furtivā etiā tēpore quo agit nō potest vsucapere. et ita videt ibi glo. approbare per omnes in glo. mag. in ver. igno. rabā. que alleg. ad hoc text. expressos. & glo. in l. si ancillam. in prin. in ver. cum scires. & ibi Barto. ff. de vsuca. pro suo. & glo. in l. ancillam. in ver. cum etiam. & ibi Bar. C. de fur. p. d. clario

85 ri tamen intelligentia eius qd s. firmam: realium iurum in dubium vtrū publiciana sit hodie sublata vel correctā per iura canonica. s. per d. c. vigilanti. & c. si extra de prescrip. cū agens publiciana debet dicere qd credit se nō esse dominū: vel aliud equipollens: vt. s. d. i. & consequenter debeat p̄supponere se esse male fidei de presenti que mala fides per illa iura impedit p̄scriptionem: per cōsequens ergo debet impedire publicianam. & in hoc licet Jo. fab. vt. s. cū retuli visus sit senti. re qd sic: & Bar. vbi. s. tamen ipsomet Jo. fab. & melius tenet postea post Jac. de rauen. qd non sit correctā publiciana. idē etiam tenet ipsomet Barto. in d. cum qui. s. p̄tor ait. ff. de publicia. idē etiam tenent Jac. butri. & Rodul. de auricu. hic. & videtur etiam tenere Ric. de nea. hoc fundamentū doc. qui tenent hanc partem esse istud. nā licet verum sit qd per iura canonica sit hodie correctā p̄scriptio: tamen illa iura correctoria nō sunt extendenda ad publicianā: maxime cū sit diversa ratio inter p̄scriptionem & publicianam: qd p̄scriptio est contra equitatē & p̄iudicat domino: cū sibi auferat dominū saltem vtile: vt. l. si quis emp. titu. C. de p̄scrip. xxx. vel. l. an. publiciana autem est fm equitatē: qd non p̄iudicat domino nec contra ipsum dominum datur: vt. l. pen. §. si. ff. de publi. ergo bene redimuntur qd p̄tis sit correctā p̄scriptio: qd tamen nō videtur correctā publicia. sed per istud fundamentū non evanescit difficultas que est si publiciana nō datur nisi ei qui potest vsucapere & p̄scribere: vt. l. eum qui. in prin. ff. de publicia. & dicit late. s. in prin. huius. §. & in secundū de evidētiā: ergo si per iura canonica prohibet p̄scriptio vel vsucapio: ergo etiam erit prohibita publiciana. Jo. fab. hic inquit multis modis respondere huic arg. & primo dicit ipsa publiciana est innata de iure ff. ergo satis est qd eo in re procederet p̄scriptio. sed istud nihil est. vnde dicebat ipse et secūdo: qd ista regula non est simpliciter vera: non. p̄scribitur ergo non habet publicianā: qd ad hoc dat ipse aliquas instā. tias. & inter alias vnam in l. cum sponsus. §. in vocatib. huius. ff. de publi. sed q̄tum ad illud ter. ego tenni post Bar. & alios s. in prin. huius. §. in primo evidētiā reprobandū: Jo. fab. q̄tum ad illud ter. qd imo in casu illius. l. potest habere locū p̄scriptio q̄tum ad vtile dominū: non autē quantum ad iurēctum. de quo dicite vt ibi late dicit. Et ad arg. s. formatum

87 ego. j. clare respondebo. in principali ergo articulo fm quid publiciana hodie sit correctā vel sublata per illa iura canonica: ego teneo prout etiam tenent p̄fati doct. qd non: istud habeo pro indubitato. & ultra p̄dictos doc. addo qd etiam istam partem tenet Bald. in d. l. eum qui. §. p̄tor ait. & in l. i. in v. col. C. si plu. vna senten. & in istis locis monetur per illud fundamentum qd s. retuli istam etiam partem tenet Bal. in Lancille. in v. opp. in ver. sed an per iura canonica. C. de fur. & ibi melius examinat hūc articū qd alibi. & ibi firmat hūc partem per plura fundamenta. & maxime per illud qd s. retuli. & ibi etiam refert hanc partem tenere Ly. & Ray. ista etiam partem tenet Lud. roma. in l. rem que nobis. ff. de acqui. pos. Non ob ar. s. factum: qd dixerunt alij quicquid velint: ego vt ad istud argumentum respōdeam facio mibi vnum novum fundamentum in materia publiciane qd nō invenio ab alio positum nec formatum: scilicet qd ad hoc vt alicui competat publiciana sufficiat qd a principio potuit p̄scribere vel vsucapere: vnde licet postea prohibeatur p̄scribere vel vsucapere: ego puto qd nihilominus poterit publicianam intentare. istud fundamentum firmo per duas rationes inconcubiles & inevitabiles. primo clarum est qd si accepi rez bona fide & titulo & postea cadaz a possidēte rez: qd mibi competit publiciano alias nō daret publiciana nisi cecidissē a possidēte: & tamen clarum est qd si cado a possidēte qd naturaliter interruptitur vsucapio. naturaliter. ff. de vsuca. item clarū est qd cum ego non habeam possessionem: qd ab ea cecidi qd non possum p̄scribere: & tamen competit publiciana. ergo plusq̄ liquido constat qd ille qui non potest p̄scribere: agit tamen publiciana: & hoc est quia semel ponit p̄scribere et

istud sufficit. & istam rationem sumo ex verbis Bald. in d. l. ancillam. v. oppo. & in l. nūbil. C. de vsuca. pro bere. & ex verbis Jo. an. fa. hic. secundo si aliter diceremus sequeretur maximum absurdū qd si ego amisi possessionē rei & ego publiciana & consequenter agēdo publiciana cōfessus sum me nō esse dominum: sed quasi dominū: & consequenter agnoui re esse alienam: qd si iterum nanciscar possessionē: certe ego nō possum amplius vsucapere: quia initius secūdo possessionis est vitiosum: vt habetis ter. no. in l. si is qui p̄ emptore. §. si quis bona fide. ff. de vsuca. & cōsequenter sequeretur qd publiciana nunq̄ cōpetit nisi semel: qd nullatenus est dicendū. & 2. bonus ergo necesse dicere qd licet iste nō possit amplius vsucapere: tamen quia semel potuit vsucapere tempore quo res fuit sibi tradita: qd istud sufficit. & propterea advenit qd licet Bart. in dicto. §. si qd bona fide. velit in terminis nostris publiciane qd si interrupta fuerit p̄scriptio & requiratur p̄fessio: si iste qui recuperavit possessionem incipiat secūdo bona fide possidere qd ex titulo primo p̄cedēti & ista secunda possessione recuperata quaz incipit secūdo bona fide possidere: qd possit vsucapi & cōsequenter agere publiciana. & hoc tenet Bar. per glo. j. ibi quam summe commendat Bart. et reputat singularem: qd ego puto qd non esset ponere os in celum tenere prout ego teneo. qd etiam si iste non incipiat secūdo bona fide possidere & cōsequenter non possit aliquo tēpore vsucapere: saltem de iure canonico: qd tamē habeat locū publiciana: cū sufficiat qd a principio tempore traditiōis potuerit vsucapere. alias si diceremus prout dicit Bart. nimis ac nimis restringeret materia publiciane. Nec ad fundamentū meū. s. factū obstat vnius ter. qui prima fronte videtur cōtrariari in l. si ego. §. partus. vers. interdum. ff. de publi. qd ibi est casus specialis fm qd omnes tenent prout tenet gl. ibi in ver. ignorabam. & glo. in l. si ancillam. in princip. in glo. j. ff. pro suo. & ibi Bar. ponit rationē specialitatis. & gl. in Lancille. in ver. cum etiam. C. de fur. & ibi Bar. qui etiam ibidez ponit rationē specialitatis. & Bal. in Lyrica. in vlti. col. C. de vsuca. transformanda. Retento ergo isto fundamento pro vero prout ego credo esse verissimū ad argumentū. s. in cōtrariū formatum in principali proposito patet clara solutio: qd dū dicebatur qd hodie est correctā p̄scriptio quādo mala fides supereminet de iure canonico: ego fateor. & qd publiciana de necessitate requirit bona fides: vt dicit in prin. §. in hac secunda parte principali huius gl. in quarto requisito: & cōsequenter attento initio possit cadere p̄scriptio tam de iure canonico qd de iure civili: istud sufficiat ad hoc vt cōpetat publiciana: vt. s. deduxi. & per ista stabit firma conclusio fm omnes qd hodie per iura canonica nō est sublata nec corrupta publiciana. C. in ea. gl. ibi: per testes probari nō possent. teneatis bene menti hanc partem glo. Et istam gloss. dicit esse singularem. Bal. in c. bone. cl. j. in v. col. de posm. p̄ela. qd eam audietis milles ad hoc allegari qd ea que cōsistunt in intellectu vel conscientia nostra p̄bantur per nostrā simplicē assertionē cū iuramento: & qd in istis debeat stari assertioni nostre cū iuramento. ita reperio qd istaz gloss. alleg. Bar. in infinitis locis. ita eam alleg. Bar. in l. inter omnes. §. teste. in v. col. ff. de fur. & Bart. in l. cessus. in fi. §. col. ff. de vsuca. & ibi per hoc dedit pulchrum cōsiliū. & Bar. in l. gerit. in fi. col. ff. de acqui. bere. & Bar. i. l. §. hoc interdicto. l. i. col. ff. de iti. actus. pri. & Bar. in l. is pōt. in v. col. ff. de acqui. bere. sed adverte fm Ang. hic qd licet ista glo. non faciat aliquam mentionem de iuramento: qd tamen fm cū habemus glo. facientē exp̄ssam mentionem in l. at qui natura. §. cū me absente. in gl. mag. i. vers. committat. ff. de neg. gest. que glo. dicit qd scientia vel ignorantia probatur per solum iuramentū: vt eam etiā ibi no. Bar. alleg. etiam Ang. de are. gl. in l. i. §. j. & s. i. & est glo. in ver. visus. ff. de iti. actus. prima. & gl. in l. i. in gloss. j. in fi. C. de ferri. que gl. possunt melius allegari. sed in terminis in qd loquuntur dicunt contrarium. ad idem alleg. bonum ter. in c. pastoralis. ad fi. extra de excep. ego nō possum mibi persuadere qd Bar. in tot locis allegasset istaz gl. nisi id vellet. si ergo eam bene inspiciet satis hoc colliget ex gloss. non qd exp̄sse hoc dicat quicquid sit ego allego ad hoc glo. que hoc exp̄sse dicit per literas grossas: licet nō alleget per alios in c. significasti. cl. j. in gl. in vers. si est ita. extra de homi. & ibi gl. alleg. ad hoc multa iura: maxime illud c. pastoralis. alleg. per Ang. & ad hanc glo. cum concor. p̄alleg. C. f. addo quod bene facit id qd voluit gl. in l. i. in ver. animo. C. ad legem corne. de fca. quam valde fingit reputat Lud. roma. in l. in il. in penul. col. ff. de verbo. oblig. vbi voluit gl. qd animus. §. qd quis vulneravit animo nō occidendi probatur per iuramentum. ad istam etiaz gl. bene facit qd voluerūt due gl. no.

C. Anonā
na. vide oī
no dīz ale.
de imo. i. cō
fil. h. j. in. i.
col. in. j. pte.
& scdm. m. c.
quodaz de
presump.

inris canonici una est in c. pposuisti lxxij. dist. alia in c. qui
humilis. in q. n. que notabiliter volunt qd ignoratia probe
tur per propriu iuramentum animi cu3 consistat in animo.
z istas gl. didici a domino Albi. p. d. in c. cognoscens. quod
est. c. in vlti. col. extra de consti. qui pro istis gloss. alleg. opti
mos ter. in c. mili. ad fi. de elec. in vi. z in c. si vero. extra de sen
ecce. ego tamen puto qd ista glo. nostra cum concordantibus
possit p aliquos notabiles modos limitari quos alij no po
nunt hic. ¶ In primis fergo limitat istam glo. Bart. in l. i.
§. hoc interdicto. in. i. col. ff. de iti. actus prima. vt ista gl. pro
cedat eo qd in terminis nostris hic procedat titulus habilis:
et quo titulo creditur iuramento suo si asserit se habere bona
fidem. secus ergo esset fin Bar. ibi si nullus titulus pcessisset.
z pro hac limitatione bene facit qd ibi voluit gl. in ver. visus.
92 ¶ Secundo notabilis ista glo. nostra limitat Bar. in Lin
ter omnes §. recte. in vlt. col. ff. de fur. vt ista gl. pcedat quando
presumptio iuris non esset contra asserentem: tunc no stare iurame
to suo: vt patet in terminis de quibus ibi p Bar. z pro hac li
mitatione optime facit qd voluit Bar. in l. quendam. in fi.
i. col. C. de agr. z cens. lib. ij. vbi voluit qd qñ quis possideret
rem cu titulo reprobato pro isto casu: qd h3 presumptione iur
is ptra se eo qd presumit mala fide possidere: non stare asser
tioni sue cum iuramento si vellet dicere se bona fide possidere.
ita limitat gl. hic pro hac etia limitatione bene facit qd vult
Jm. Jo. and. z alij in c. i. extra de consti. vbi voluit qd si aliq
velit probare ignoratiam constitutionis noniter edite vel ali
cuius statuti per propriu iuramentu qd no possit: qd presump
tio iuris est ptra est: z hoc est qd ppe voluit gl. qñ. §. alle.
in d. c. pposuisti lxxij. dist. Et per ista puto no bene dice
re Bal. in l. i. §. pe. in fi. si quis cau. vbi voluit qd si notifica
tio dilationis fuit facta ad domum tuam qd tunc statut iura
mento mo qd ad tui notitiam no pervenerit. hoc ego no pu
to verum per predicta: qd cum presumptio iuris sit in contra
rium: eo qd quilibet presumat scire id qd est sibi denunciatus
ad domum: vt est gl. no. in l. i. tutor. in ver. ostenderis. C. de pe
ricul. tut. quam Bar. expresse ibi no. in fi. ergo no est standum
93 proprio iuramento. ¶ Tercio ad gl. nostram limitat Bar. in
l. i. §. si a pupulo. circa fi. ff. de vfua. p emp. z Bar. in l. i. §. po
test. in vlti. col. ff. de acqui. bere. vt ista glo. que vult qd debeat
stari assertioni proprie cu iuramento procedat: nisi per aduer
sam parte probetur contrarium: vel etia probetur aliquid per
q. presumatur contrarium. z pro ista limitatione bene facit qd vo
luit Jo. and. post Jm. oc. z ibi alij in c. quia propter. §. illud.
94 extra de elec. vbi voluit qd licet quis possit probare impedi
mentu per suum iuramentu. vt est ibi ter. tñ admittitur pro
batio in ppariu. Pro hac limitatione facit etia qd no voluit
Ang. in l. qui restitueret. in. i. col. in fi. ff. de rei vendi. vbi no.
95 voluit qd statutu dispones qd stetur iuramento alij: intel
ligitur nisi contrariu probetur. z idē etiam voluit Albi. in tra
cta. suo statutorum. in. n. parte principali in q. iij. incip. itez
quero si statuto vel reformatione caueat. de qua materia etia
per Bal. in l. i. in. i. col. ff. de re. credi. per Ange. et ibi late per
Jm. oc. z alios in l. qui bona. §. qui damni. ff. de dam. infec. z p
Ange. in l. qui vas. in princip. ff. de fur. cum concor. Albi. et
ad hanc limitationē illud quod in terminis gl. nostre voluit
gl. no. in de. j. de iure patro. quaz reputat singu. Albi. a quo
didici in d. l. in. i. col. C. de re. credi. que no. vult qd si statutum
disponat qd stetur cōscientie alicuius: tamē si causa est nimis
preiudicialis potest probari cōtrarium. secus si no sit nimis
preiudicialis. amta glo. in c. statutu. §. accessorem. in ver. re
96 linquatur. de re. credi. in. vi. ¶ Ultra istam glo. nostram cu3
concordan. volentē qd in his que dependent ab intellectu vel
cōscientia stetur assertioni cu iuramento: ego limto vt pro
cedat qñ talis persona est alias fide digna. et pro hac limita
tione ego allego in terminis Bal. istud singu. volentem in l.
falsus. in. i. col. z in. i. oppo. C. de fur. pro hac etiam limita
tione allego glo. hoc expresse volentem. z est glo. bene signan
da. in d. c. significasti. el. i. in ver. si est ita. extra de homici. que
glo. expresse dicit qd illud quod dicitur qd quando agitur vel
queritur de cōscientia alicuius statut iuramento ipsius: est pro
prie veru si est bone fame. ad hanc etiam limitationē optime
accedat quod pulchre voluit Ange. in l. qui iudicio. ff. de ac
97 cu. vbi voluit qd si ex forma statuti debet credi denunciatori
vel danti passio cu coru iuramento qd tamen no stabitur iura
mento denunciationis vel danti passio si sunt infames etia sola
infamia facti. z ita dicit fuisse iudicatum z determinati hic
tñ hoc qñio occurrisset in facto. Accedat etia quod pulchre
voluit Bal. in repel. cictos populos. C. de sum. tri. z fl. carth.
in. xij. co. in ver. quistū ex pñu statutu pmittebat. z c. vbi voluit

98 no. qd statutu dispones qd credat libro mercatoris: intelligi
nisi talis mercator sit infamis. quo casu etia no obstat iura
mento no tñ credis libro suo. ¶ Itēz ultra predicta habetis
99 reportare ex hac particula. gl. qualiter probet bona fides: qd
debet stari assertioni vel cōscientie allegantia. z ita reperio qd
ad hoc alleg. istam gl. Bar. in l. celsus. in. v. col. ff. de vfua. In
hoc tamen istam gl. limitat Bar. in l. quendam. in. i. col.
C. de agr. z cens. lib. ij. que reuli. §. pñori. in. i. §. lūm. quā dedi ad
100 hanc partem gl. ¶ An aut in dubio presumatur bona fides
z an z quando examinat hic Bald. de quo videtis gl. §. de
vfua. in. i. in ver. bona fide. z gl. in l. super lōgi. in ver. pro
a betur. C. de pñori. lōgi. tēp. z gl. no. in c. si diligenti. in glo. pe.
in ver. bona fides. extra de pñori. p Arch. in c. i. de pñori. in
vi. per Jm. oc. Ant. z alios in d. c. si diligenti. z videt Bar.
in d. l. celsus. in. v. col. per Ly. z Bal. in d. l. super longi. Bar.
z Bal. in l. pñori. C. de proba. z videt per Ang. multa ponē
tē in l. cū qui. §. si ff. de pub. z dicit multu fin. Bar. in l. cū que
rebat. circa fi. C. vi. vi. qd ex cursu. xxx. annor. pñum pñor
retro semp fuisse bone fidei. qd dicit diligēt mēti tenebitis.
z per ista remanebit expedita hec particula huius gl. tñ quia
gl. facit mentionem de cōscientia: rogatus sum per aliquos ve
strū vt aliquas cōdusiones in hac materia hic ponerē. Ego cō
tra ppositi mēi rationē qui existimauerā huc titulo nihil ex
trauagans adijciendū esse: vt votis vestris morē gerā aliqua
notabilia z quotidiana in hac materia cōscientie tradita p
legistas hic subiiciā. ¶ Et in primis dicit Bal. in l. i. z vlti
101 ter. in. i. not. C. de fidei. §. qd cōscientia est angelus humane
menti pñidēs. Albi. dicit Bald. in l. i. §. sed si quis. in vlti.
col. circa med. C. de munitia de leg. allegando Chrysostomū ita
dicēte: qd cōscientia est lex intellectus nostri. Albi. dicit Bald.
in aut. ad hec. C. de vfua. circa. iij. col. ver. sed hic dubitatur pñi
mo qd cōscientia est sensus anime cognoscētis bonū z ma
lū. Albi. dicit Bal. in suo diuino consilio schismatis posito
post rub. C. si quis ali. test. prohib. circa. iij. col. illius consilij: qd
cōscientia est dictamen rationis z cognitio sui proprii cor
dis. Albi. Bar. in rub. extra de ind. in. v. col. dicit qd cōscien
tia est mens sibi ipsi conscia: z est flos intellectus vel cōscien
tia est mens qualitas scipsam diuina. Albi. Bal. in l. i.
quis filio exheredato. §. irritus. ff. de in iur. r. p. z irrit. test. dicit
qd cōscientia est quid intrinsecus latens in mente que nulla
tenus dicit probari potest. z Bald. in c. bone. el. i. in pen. col.
de postu. pñda. dicit quod cōscientia est consonantia volun
tatis z intellectus: vt ibi per eum. z Bald. in c. innotuit. in. i.
col. in princip. de elec. dicit qd cōscientia est scientia clausa in
mente quā deus affociauit anime vt eā reprehederet de erro
ribus: z est de apicibus anime. z Bal. in c. nisi cu3 pñiden. in
iij. col. de renū. dicit qd cōscientia est animi mor. sibi ipsi pñua
dens z se cōcernens: per illum text. z vide in pe. col. circa fi. et
Bal. in c. si pro debilitate. in. iij. col. de off. deleg. dicit qd cō
scientia est passio animi suggerēs bonā z malā diuina. z idē
Bal. in c. si sacerdos. de off. ord. dicit qd cōscientia est oculus
cordis quasi cordis scientia qd debet esse sicut speculu sine ma
cula. z ibi alia per cū. Albi. multu pulchre Bal. in rub. extra
de pac. in fi. dicit qd cōscientia est passio anime rōnalis sup oēm
irrationabile cōcupiscētā habēs predominū z virtutē. Albi.
bi Bal. in c. qm cōtra fallam. in pe. col. de pñda. dicit qd cōscie
tia est secretū secretorū. Albi. Bal. in c. cū causam. in vlt. col.
de testi. dicit qd cōscientia no est aliud qd bonus vir qui intra
teloquitur in corde tuo. z propterea qui no habet cōscientiā
non pōt aut non debet dici vir bonus. Et ibi per eum an te
stis sit interrogāndus de cōscientia. Albi. in c. breui. de iureiur.
dicit qd cōscientia est secretū secretorum mētis humane. Albi.
Bal. in c. mulieri. de iureiur. dicit qd cōscientia dicit quasi que
dam consonantia anime ad deū ex concordia spiritus z vo
luntatis. Albi. Bar. in c. vigilanti. in. i. col. de pñori. pñda. dicit
qd cōscientia est cordis scientia: vt ibi per eum. Albi. Bal. in
c. constitutus. el. i. in. i. col. de appel. dicit qd cōscientia est ba
bitus perfectionis in mēte sincera. vel cōscientia est motus
pungens existens in mente humana: z vbi cōscientia est ibi
deus est. z dicit Albi. vlti. qd vermis cōscientie non extin
guitur: que cōscientia est passio mētis seu cordis que semper
102 est in actu. Unde antē cōscientia dicatur: dic a cōsilio qd
opponitur voluntati: z scientia que supponitur intellectui. fm
Bal. in c. i. de cōfess. z vide qd dicit Bal. in c. si ad fi. de iureiur. z
dicit Bal. in Lab. anastasio. C. manda. qd aduocati presumū
103 tur parum cōscientiati. ¶ Et quotuplex sit cōscientia: ponit
Bal. in l. i. C. de pena indi. qui male indi. z de cōscientia ba
bes ter. quem ibi no. Bald. in l. i. i. l. i. C. de reli. z sum. fine.
z in hac materia cōscientie tradit Bal. fm beatum Tho. de
aquinio vñā regulam quaz no. in aut. ingressi. in. vlti. co. C. de
sacrosan.

In c. di
ligenti. vbi vi
de §. d. in. i.
col.

Et vir bon.
Et vt dicit
Laf. i. trac.
suo de arb. i.
v. reductio.
qd bon. vir
no est si qui
bz diabolū
sub cappa.

Jason super titulo de Actionibus.

sequit do. Abb. Panor. in. c. j. in fi. de i. integ. resti. vbi ex hoc
 132 generaliter notat qd in omni actu in quo est pretermissa for
 ma iuris positum: qd in foro anime qd non tenet sibi facere
 conscientiam qd multa teneas cordi ad p'dicta: et ad multa
 similia. vide etiam feli. in. c. j. in. r. r. col. 2. seq. de cōsti. vbi etiā
 per eum qd valet cōtractus mulieris in foro cōscientie nō ser
 133 nata forma statim. ¶ Item adde qd dicit Inn. in. c. cūz di
 lecti. de elec. et refert et sequitur Ang. in. l. iul. verū debitorē.
 ff. de condi. inde. qd commentus reuēdi. si iniuste fuerit cōdēna
 tus et secutum fuerit pceptū de restituēdo: factū tamē si nō
 restituit nō peccat mortaliter. et potest illū retinere in foro cō
 scientie. ¶ Item nō qd in testamento conscientie non est red
 denda ratio. ita Bal. in. c. j. si si de iure. inter do. et vassal. his
 oria. ¶ Mo. di. perpetuo et nūq. obliuiscaris dieb. vite tue qd
 134 si testis dicat vera esse suam cōscientiā. vel index in senten
 tia dicat fm suam cōscientiā neutrum valet. ita sing. Bal.
 in. c. nūi cum p'de. in. iij. co. de rem. ¶ Item in ista materia
 cōscientie vide vnam not. regulam quāz tradit Bal. in. l. pe.
 135 sillo. C. de nec. ser. her. in. fi. ¶ Item adde qd in omni iu
 ramento sufficit verū dicere fm cōscientiā. ita signāter Bal.
 in. ti. de pa. constā. in. ver. que vobis non cōcessimus alle. Jo.
 and. in. c. p'sentia. de test. in. nonel. ¶ Quid autē si pars di
 cat qd est contenta share cōscientie vel fidei alterius partis: nun
 quid ita poterit agi et excipi ac si iuratum esset. dixi in. s. itez
 136 si quis postulāte. i. co. ¶ Ali. nō omittit vni qd in hac ma
 teria dicit hic Ang. de aretio: qd si aliquid cōmittit p'sciētie
 alicuius: qd ab eius fide appellari non pōt. alleg. ad hoc glo.
 quam ipse reputat sing. in. c. statum. s. allef. de. de. rescri.
 in. vi. et credo qd vult allegare glo. in. ver. relinquatur. que glo.
 istud mihi non dicit: licet fm eundem Ang. possit supplica
 ri et sic adiri superior per viam supplicationis: vt hic per cū.
 Idem tenet Pau. de castro. in. l. de pupillo. s. qui opus. ff. de
 op. no. nun. alleg. pro. sing. et hoc dicit glo. in. d. s. allef. de.
 137 idē tenet Bal. in. c. si sacerdos. de off. ord. ¶ Mo. qd quando
 cōmittitur conscientie alicuius ab eius sententia non appel
 latur: vt hic. Tu etiam multum nō qd ille cuius cōscientie cō
 mittitur nō potest leges transgredi: qd intelligitur de cōscie
 tia legibus munita nō de ea quā pars sibi fabricata signā
 ter Bal. in. sua disp. incip. statuto cauetur qd fenerator. in. vlt.
 col. istud sequitur et probat bona ratione do. Alexan. in. cōfi.
 138 cecvii. in. ij. vol. incip. visis verbis. in. iij. col. ¶ Item qui habet
 potestatem disponendi et prouidendi fm cōscientiā non debet
 sequi propriā conscientiā sed publicā. ter. est iuncta gl. in. c. in
 dicit. in. q. et voluit. l. iij. in. l. quisquis. Cad. in. l. maie. Bal. in.
 l. i. C. qui accu. nō pos. et dicit Bal. in. l. si. C. de pe. ind. qui male
 139 que legibus aduersaretur. pōt tñ sequi p'sciētiā que nemini
 noceat: fm Bal. vide tñ ad primo dicta Rud. i. repeti. rub. ff.
 de arb. in. ij. col. ad fi. et vide Bal. in. l. ij. in. iij. no. C. de fideic. itē
 vide ter. n. l. certi iuris. in. fi. et ibi Bal. C. de indi. ¶ In ca. gl.
 140 ibi. l. minor. s. si seruus. Habetis qd sententia lata in publica
 na non facit p'uidicium in rei vend. nec cōtra. et dicit Dy.
 hic qd de hoc non est questio: quia est casus expressus in. d. s. si
 seruus. Hanc tamen conclusionem limitant hic Joan. fabri.
 Bal. et Ange. de are. nisi vtriusq. actio esset in libello alternati
 ue propofita. de quo dicite vt hic per eos. est verum qd Ang.
 de aretio in hoc est sibi cōtrarius in seq. col. vbi ponderat gl.
 nostram velle contrariū: et dicit eam esse sing. tenendā mēti.
 141 ¶ In ca. glo. ibi dummodo directum. Vult ergo glo. qd
 proponens simpliciter dominium in iudicio: intelligitur tā
 tum proposuisse directum et non vtile. hoc idē et expressius vo
 luit glo. in. l. si mater. s. eandem. ad fi. in. ver. qualescunq. ff. de
 excep. rei indi. et glo. in. d. l. minor. s. si seruus. in. glo. mag. in.
 ver. supererit. breuib. pro nunc tenete cōtrariū qd imo ppo
 nēdo dominium simpliciter in iudicio intelligitur proposuif
 se nēdum directum: sed etiam vtile. et ita etiam tenet Bar. in.
 d. l. si mater. s. eandem. in. penul. q. post Dy. et Jac. de bel. per.
 iura per eum ibi alle. et hoc etiam tenet Ang. hic de quo etiā
 per Bald. in. l. ij. in. vj. col. C. de actio. et oblig. et vide Anto. de
 but. in. c. examinata. in. antepe. col. extra de indi. intelligite ta
 men id quod statim dixi qd licet proponens simpliciter dñū
 in iudi. intelligatur proponi nēdum directum: sed etiam vti
 142 le: qd tamen non intelligitur proponere quasi dominium:
 et sic publicānam. et ita loquitur et procedit. d. l. minor. s. si ser
 uus. alleg. in. glo. et ita vult etiam Bar. in. d. s. eandem. et ibi
 dem Bal. post. de de bel. per. videtur velle vnum qd in. l. i.
 143 s. qui in perpetuum. ff. si ager vect. vel emphy. pet. et ideo ap
 pellatio dñi simpliciter prolata referatur solū ad directū do
 minium: eo qd ratione adiuncti non poterat referri ad vtile: qd
 verbū diligēter notate: qd si est verū est maxima limitatio ad

vulgatā regulam illius. s. qui imperpetuū. s. qd appellatio
 ne domini in dubio intelligamus de directo. Logitabitur ta
 men an sit verum. ¶ In ca. glo. ibi: vno libello proponi non
 possunt. De hoc dicite vt late dixi in prima parte principali
 buius glo. in. tertia forma libelli. ¶ In ca. gl. ibi: sed ex p'sue
 tudine contrariū seruatur. Dicite vt dixi late in loco. s. pro
 ri. alleg. ¶ In ca. gl. ibi: licet super vna probationes tantum
 inducat ne sibi cōtrarius sit verum de hoc videte Bar. in. l. i.
 et an eadē. s. actiones. in. v. col. ff. de excep. rei. ind. vbi examinat
 hoc dictum istius glo. et videte per Ang. in. repeti. l. si quis vi.
 s. differentia. in. pe. col. ff. de acqui. poss. ¶ Sum modo in ter
 tia parte prin. gl. ibi. Et parte autem rei. quam subdivido in
 tres particulas. In prima prout que requiratur ex parte rei
 ad hoc vt competat publiciana. Secūdo ponit contra quez
 datur publiciana. Tercio enumerat ser. casus in quibus dāt
 publiciana cōtra dñm: et vnum de illis casibus reprobat. Ser
 cunda ibi: nam cōtra omnem possidentē. Tertia ibi: sed etiā
 cōtra dominū datur in ser. casibus. illa tertia subdividitur in
 ser. particulas. partes de se. patent. ¶ In eadem glo. ibi: pre
 144 ter qd contra dominum. in. glo. volente qd cōtra dominū
 non datur publiciana: ego credo verum si oppo. exceptio do
 minij. et hoc est qd voluit tex. in. illa. l. pe. ff. de publ. sed si nō op
 po. exceptio domini ego putarē qd ipso iure posset agi publi
 ciana etiam cōtra dñm. et ad hoc me mouet elegans dictum
 Bar. in. l. pomponius. s. si iussu. in. prin. vlt. col. ff. de acqu. pos.
 vbi voluit qd si ego egi publiciana contra dñm et obtinui qd
 transferretur in me dñm: alias si ille non esset dñs trāfferet
 in me vsucapiedī cōditio. et hoc dicit tenere ibi gl. dñi dicit qd
 145 egi publiciana et c. ¶ In ca. gl. ibi. l. damni. s. non solum.
 Iste casus prima facie non videtur clarus aut expeditus: qd
 in illo tex. non expedit an agatur publiciana contra dñm vel
 ne. tñ bene inducendo optime probat hoc modō. nam edictū
 de dāno infecto habet similitudinem cū causa norali: vt est
 ter. in. l. p'etor. ait. s. hoc edictum respicit. ff. de dam. infe. imo
 dicit ibi Bar. in. summario qd edictum de dam. infe. habet
 causam quasi noralem quēdamodū ergo in causa norali si
 aliquid obtineatur a bonafidei possessore. p. illo obtento da
 tur publiciana etiam cōtra dñm: vt est ter. in. l. i. et generaliter.
 ff. de norā. etiam in gl. alle. ergo idē debet esse in causa dam.
 146 infe. et istud est ex mente Ric. de neap. hic. ¶ In fi. gl. not.
 hanc vlt. partem gl. enumerant casus in quibus publica
 na cōpetit etiam contra dñm. et similes gl. habetis in. l. in. in.
 ver. potius. ff. de publ. et per ista habetis expeditum hunc. s.
 in modum qualisqualis repetitionis.

Cōtra do
 minij. Ad
 eundē Bal.
 may. s. e. s.
 nu. 86.

a Non pōt.
 Vide f'rac.
 arc. in. l. rez
 nō nouam.
 C. de indic.
 et Ana. in
 cōfi. xxxiij.

b Conscien
 tia an et qñ
 index sequi
 debeat con
 scientiā: et f'z
 eā indicare
 et nō f'z alle
 gata et pba
 ta: vide f'el.
 l. c. postora
 lla. s. q'veto
 in. ij. co. i. v.
 in. gl. in. v. te
 nec. cū plu
 rimis seq. d
 off. de. vbi
 ponit septe
 casus qd p
 te id limitā
 do regulāz
 vulgataz qd
 index f'z al
 legata et p
 bata indica
 re d'z. quam
 regulā limita
 et nisi sit pa
 payel ipera
 tor vel alij
 pncipes ha
 bētes vjz su
 premi prin
 cipis: quia
 isti debent
 semp indica
 re fm p'sciē
 tiā: alio pec
 carēt: vt per
 eundē Bal. s.
 e. s. nu. 135.

- 1 Absentiarum genera quot sunt.
- 2 Absens causa reipublice qui proprie dicatur.
- 3 Absente causa probabili et necessaria qui dicatur.
- 4 Absens quot modis quis dicatur.
- 5 Absens an in dubio quis presumatur nisi probetur.
- 6 Absens an et quando contra absentem restituatur.
- 7 Absens ex quibus absentis restituatur.
- 8 Remediū sine iudicio rescindens siue rescissorium quid. et 9.
- 9 Actio rescissoria quid et quare rescissoria appellatur. et an sit proprium nomen actionis. et nu. seq.
- 10 Officiū iudicis an et quando sit remediū rescindens. et an et quando remediū rescissorium.
- 11 Actio rescissoria quatuorplex sit. et nu. 18.
- 12 Actio institutoria qd et quare appellat institutoria. et quid rescissoria que proprie restitutoria appellatur. et nu. 14.
- 13 Actio rescissoria que est restitutoria qualiter diffiniatur.
- 14 Actio institutoria et restitutoria qualiter differant.
- 15 Actio restitutoria non datur nisi officio iudicis implorato et quid de institutoria eo. nu.
- 16 Dictio statim quid denotat.
- 17 Usū non cepisse in ter. quomodo exponitur.
- 18 Restitutio an et quando presenti contra absentes cōcedatur. et nume. 23.
- 19 Restitutio contra prescriptionem que in presentia currit nō datur.
- 20 Alienare dicitur qui vsucapi patitur.
- 21 Prescriptio non currit agere non valenti.
- 22 Prescriptio an et quando currat impedito iuris vel facti et quid si culpa sua impedimentum precessit. et nu. 26.
- 23 Dictio tunc quid denotat.
- 24 Absens si prescribat re presentis quid: et quid si presens nolit expectare tps quo absens desierit abesse causa reipublice et sic tempus reuersionis sue. et nu. seq.
- 25 Remediū qñ quis habet rez cōmune cōtra absentem quem nemo defendit et vult eam diuidere.

Restitutio

- 31 Restitutio ex clausula generali si qua mihi iusta causa esse videbitur an ex negligentia seu lata culpa vel supina ignorantia concedatur.
- 32 Restitutio que datur contra absentem causa rei publice et econtra que datur absenti contra presentem an locum habeat tam in absente causa reipub. Romanorum q̄ aliterius civitatis vel municipij vel etiam ville. 2. nu. 33.
- 34 Privilegium. l. si. C. de sac. san. eccl. indultum ecclesie et civitati circa prescriptionem an locum habeat in re publica cuiuslibet castri et cuiuslibet municipij.
- 35 Restitutio beneficii sicut datur reipub. Roma. an ita et alijs civitatibus castri et villis.
- 36 Reipublice appellatione an et quando veniat alia reipublica q̄ Romanorum.
- 37 Reipublica an civitas dicatur.
- 38 Reipublica quot modis capiatur.
- 39 Fiscum que civitas habeat.
- 40 Privilegium concessum civitati an et quando extendatur ad castra et villas remissive.
- 41 Civitatis appellatione an veniant suburbia et an veniat terre sibi recommendate.
- 42 Statuta et consuetudo civitatis an locum habeat in castris et villis civitati subiecta.
- 43 Possidens animo et sic civiliter tantum an illa sola civili possessione vscupere possit.
- 44 Hostes qui proprie dicantur.
- 45 Hostis et reus criminis lese maiestatis qualiter differant.
- 46 Pirata an sint proprie hostes.
- 47 Pirata sunt ipso iure diffidati et a quolibet impune derobari possunt.
- Hostis an dicatur civitas imperij resistens officiali imperatoris ita ut ei libellum iudici possit. nu. 40.
- 48 Restitutio an sit concedenda capto a latronibus seu a predentibus et quid de capto in vinculis per vim potentioris et quid de his obligatis qui sine dedecore in publico apparere non possunt. 2. nu. 49.
- 50 Captus ab his qui proprie sunt hostes an efficiatur eorum servus ita quod non possit facere testamentum et quid de capto ab his qui proprie non sunt hostes.
- 51 Imperator si indixit bellum et eo mortuo gentes sue postea ceperint aliquem ex hostibus an ille efficiatur servus q̄ non possit facere testamentum.
- 52 Obsides qui et an et quando dari possint.
- 53 Vscupatio an sine possessione inchoari possit per quem an per captum ab hostibus et in quibus casibus. 2. nu. seq.
- 54 Privilegiatus an et quando utatur privilegio suo contra privilegium codem privilegio.
- 56 Restitutio si vscupio pro maiori parte sit lapsa in absentia et presentia post modicum tempus reuersionis sit completa: an in eo modico tempore in quo dominus potuisset agere sit in totum omnino deneganda: an vero sit danda.
- 57 Militem ex mille passibus constet et passus hystedes quinq.
- 58 Restitutio absenti ex causa voluntaria sine contumacia vel cum contumacia an et quando sit concedenda.
- 59 Annus quot dies habeat.
- 60 Annus utilis ad hoc ut curratque et quot sint necessaria.
- 61 Tempus et q̄ in dubio intelligatur utile vel continuum.
- 62 Tempus utile quomodo summat.
- 63 Tempus in dilationibus ad probandum an sit utile vel continuum.
- 64 Dies emergens an in qualibet hora incipere currere possit.
- 65 Liber. C. fuit compilatus post librum institutionum: et sic non est mirandum si liber insti. per. C. corrigatur.
- 66 Paragraphus iste an et in quo sit hodie correctus.
- 67 Restitutionis petende seu proponende tempus quatuorplex sit. 2. nu. 68.
- 69 Restitutio si a iudice fuerit cessavit tps intra q̄ debeat officium iudicis rescindens implorari: nunquid valeat.
- 70 Sententia cum in causa civili intra triennium ferri debeat: quid si ultra triennium feratur an valeat.
- 71 Sententia si post tempora fatalia pro appellante feratur an sit ipso iure nulla.
- 72 Sententia si in actis post cursum fatalium contra prima lata appareat an prima executioni demandari debeat.
- 73 Restitutio post quadriennium an et quando peti possit etia si stare per centum annos.
- 74 Restitutio et sic officium iudicis rescindens ad quid competat.
- 75 Restitutio in integrum est in pristinum statum positio.
- 76 Actio rescissoria an sit proprium nomen actionis.
- 77 Actio rescissoria an nativa seu dativa dicatur.

- 78 Actio nativa que dicatur et que dativa.
- 79 Dominum quidam sunt dativi et quidam nativi. dativi: vt adam. nativi: vt natus de patre et matre.
- 80 Actio rescissoria an sit directa vel utilis.
- 81 Actio rescissoria quando competat.
- 82 Ablativi absoluti cuius nature sint.
- 83 Libellus in officio iudicis rescindente quomodo et qualiter sit formandus.
- 84 Libellus in actione rescissoria qualiter sit formandus: et qd si in eo non fiat mentio de restitutione. nu. 87.
- 85 Actio rescissoria et officium iudicis rescindens an simul et send in eodem libello intentari possint.
- 86 Querela inofficij testamenti et petitio hereditatis an successuue intentari possint.

Rursus. Ad hunc §. fm Dy. hic est bñ aduertēdū q̄ tractat materiā satis ignotā in qua gl. oēs variāt. et in hoc §. Nico. de neap. ita exordit qd est subtrahit: et qd ei? materia quasi in intellectu consistit. et ultra hic tradita per glo. nostram et sic ultra gl. nostrā pro expediēda materia huius §. ponit ipse Nico. xv. q. ego illas dūtarat attinēgam quas putabo necessarias vel utiles pro intellectu text. et glo. et pro habēda faciliōri cognitione presentis materie: abs autem p̄mittit. Ad eundem huius §. p̄mittit vobis q̄ absentiarū quinq. sunt ḡna que enumerat p̄ ordinē gl. no. et mag. in l. si. in glo. si. in ver. appellare. ff. de in iure. re. l. si. Prima est probabilis: necessaria: vt causa militie. Secūda est probabilis tñ: vt causa studiorum. Tertia necessaria tñ: vt cā religionis. Quarta voluntaria sine contumacia: vt causa mercantie. Quinta et vltima est absentia voluntaria cū contumacia. Et qd dicat p̄prie absens cā reipublice: videte per gl. no. et ibi p̄ doc. in l. cū quidā. in prin. in gl. si. in ver. ab erat. ff. de acq. be. et in l. qui mittunt. in si. prin. in gl. in ver. et tra vrbē. ff. de qui. cau. ma. et intelligite quē abesse ex cā probabilis et necessaria nō solū si absit causa militie vt p̄dixi: et etia si absit alia cā pro republica: puta cā legationis. l. sed et si per p̄torē. §. si. ff. qui. ex cau. ma. codē mō si qd abesset cā infirmitatis: quoniam nō abesset ex cā reipub. nō diceretur absens ex cā probabilis et necessaria. l. quesitū. ff. de re iudi. et ita Bar. in d. l. si. in prin. si. col. ff. de in iure. re. l. et si qd abesset vel recessisset metu cōmissi criminis de esse absens ex cā necessaria: sed nō favorabili fm Bar. in l. ab eo paulo post p̄n. C. quōt q̄ iud. et circa hoc videte Ang. multa singularia ponētem in disputa sua que inci. Bononien. qdā. in in. et in dubio. et Spec. et Jo. an. in tit. de accu. in in. pte. §. sequit. ver. qd si qd bāntus.

¶ Quot autē modis qd dicat absens: videte tex. in l. absenti. ff. de verb. sig. in l. p̄sens. ff. de p̄cu. et text. in l. si. C. de p̄cri. long. temp. et ibi gl. in ver. absens. et gl. no. in si. in ver. p̄sens. tes. in aut. de fidei. consuevit notari p̄ doc. in l. si. §. q̄ p̄sens. ff. de verb. obli. et in l. in si. abesse. ff. de dā. infec. per Jo. andr. post Archi. in c. si delegatus. de off. Archi. in vi. in nouella. et Bar. in l. si. vbi autē per illū text. C. de bo. que libe. et videte Bar. no. decidentē per illum text. in l. testamento. ff. de ali. et ciba. leg. et in l. quesitum. in prin. ff. de leg. in. et videte tex. summe no. in l. cū scim. ad si. C. de agri. et cē. lib. xi. et ibi p̄ multū singulariter decidit Bar. per illū tex. et an in dubio qd p̄sumatur absens nisi probet absens: videte Spe. in ti. de acto re. §. i. verfic. qd si possit. et verfic. seq. determinat q̄ sic et cum refert Bar. in l. si. necessitate. ad si. C. de bo. que lib. an cōtre rium tñ facit qd voluit Bar. in l. si. potest. ff. de acqui. hered. viij. col. Dy. tenet q̄ p̄sumit quis semper fuisse p̄sens in ciuitate vnde est. de quo etia p̄ Ange. in l. si. C. de p̄scri. lō. tē. iuxta ergo supra scripta quq. ḡna absentiarū aduertite mō ad tex. nostrū ex mēte Dy. Nico. de neap. et Ang. hic q̄ aliqui ille qui est p̄sens vult restituere cōtra absentem: et sic cōtra eum qui fuit absens in prin. §. nostri. et isto casu nō h̄z locum distinctio sup̄ascriptarū absentiarū: q̄ nō cōsideramus propter quā absentia fuerit absens: sed tantūmodo cōsideramus q̄ p̄ns nō habuit quē posset puenire: et sic q̄ ille absens nō fecit copiam sui. et p̄ hoc facit clara rō: q̄ si rescissoria daf cōtra cū q̄ fuit absens ex iusta cā: vt hoc tex. nō: quāto fortius dabitur cōtra eum qui fuit absens ex cā nō iusta. et Aliqñ vero cōtra ille qui fuit absens vult restituere cōtra presentē et tunc bene tenēda est distinctio illarū absentiarū: q̄ si fuit absens ex cā probabilis et necessaria simul: vel probabilis tñ: vel necessaria tñ: et tūc bñ restituet. ex alijs autē absentis secus: et ista est p̄prie materia que tradit p̄ gl. et docet. maxime Bar. in d. l. si. ff. de in iure. re. l. et cō p̄m. et p̄prie ad l. si. tex. p̄mittit vobis ad eundem q̄ in materia §. nostri reperit duplex iudicium siue rēduci. rescindēs et rescissoriū. de quibus tangit Jason in p̄r. l. in. de actio.

C. Emera.
Quot autē sint absenti: vide §. si. in c. consuetudinis. circa prin. de offi. delega.

Jason super titulo de Actionibus.

Bart. in repe. lab. hostib. §. 3. qd simpliciter maxime in vij. col. vsq. ad vlti. col. §. q. ex cau. maio. et ibi omittit declarare quid sit remedium rescissorium: et pollicetur se dicturum in l. nemo. §. ex pto. in eo. ti. ff. q. ex cau. ma. et ibi postea nihil dicit: vos vero dicite qd fmi magis comunem conclusio. de qua videbimus. i. super glo. in ver. rescissa. et iudiciu sine remedio rescindens est officium iudi. per qd datur in inte. rest. et rescindit obstaculo qd impedit agere: et ponit rem in statu in quo erat cu leso contigit: cu in inte. rest. est in pristinu statu restitutio. l. q. si minor. §. restitutio. ff. de mino. et tñ tñ affert restitutio qñtū abstulit leso. d. lab. hostib. §. sed qd simplr et inclius in l. sed si per pto. §. si ferie. et in §. cu ferie. et molius in §. quoties. ff. ex qui. cau. ma. et iudiciu vero sine remedium rescissoriu est illud qd cōpetit rescisso obstaculo. de his cibus tollite ex pto. pone. possidebas rem meā quā ego poteram vendicare si tu fuisses pto. et ppter absentia tuam: qd non potui agere illa vsucapisti. te postea reuerso daf mibi restitutio p officiu iud. per quā rescindis vsucapio: et rescissa vsucapione ego postea vēdico rē meā perinde ac si tu nō vsucapisses: certe illa in integ. rest. que daf per offi. iud. p quā rescindis vsucapio appellat remediū rescindens. et illa vō actio que postea mibi datur pcessa restōne: et sic rescisso obstaculo appellat rescissoria. et dicite qd appellat rescissoria ab euentu: qd daf in euentu obstaculi primū rescissi. et ppter pambulū remediū pcedēs fm Jo. de bronosco relatu per Ric. de neap. hic q fuit egregius doctor antiquus: et de quo Bar. sepius facit mentionē in l. qd nōna. in lectura: et sepius in repe. ff. de po. et hoc mibi magis plz qd opti. de de bella perti. et alior q dixerūt qd appellatur rescissoria ab effectu. et ita etiā prout t3 Jo. de bo. et etiā Ang. in l. si ff. ex q. cau. ma. et Ange. hic in v. cū dēctali. et p ista inferebat Ang. hic qd ista rescissoria nō est propriū nomē actionis sed adiectio quedā que fit proprie actiō. nā ppta actio est illa que primo cōpetebat anteq sup. perueniret obstaculo que erat rei vēdi. in terminis ex pto. vobis. §. positi. que actio postea ab euentu recipit hoc cognomē qd sibi adiicit: et appellat rescissoria. de quo tñ an rescissoria sit ppiū nomē actiōis referuo dicendū. i. sup. gl. in v. rescissa. et ibi gl. pōit. Circa tñ ea que vobis. §. pri. dicit: qd offi. in. b. esse remediū rescindens dicite qd aliqui offi. iud. pōt dici remediū rescissoriū: nō rescindens. nā pone qd offi. in. mibi cōpetēs sit pscriptū iuxta gl. nō. in l. licet. in prin. in ver. pscriptiōe. C. de pscript. xxx. vel. xl. an. quā gl. Bal. ibi reputat singulare dicens hoc nō reperiri alibi. et illa etiā reputat singulare Bal. in l. in. in. col. C. de exco. rei iud. sed vñ qd habeat pscriptiā loquente tñ p verbū dubitatu: forte in l. querela. in glo. j. in fi. C. ad l. cor. de sal. que gl. in terminis in qd loquit ibi rep. bendis p Bar. et bñ certe si istud offi. in. pscriptiōe amissum restituit: appellat remediū rescissoriū quēadmodū qñ restituit actio sublatā: vt dicit. et istud est qd dicit nō. Bal. in l. in. in. col. in ver. scōo quero. C. q. ex cau. ma. et aduertite qd dicit §. dicit qd remediū rescindens est offi. iud. qd tñ repit remediū rescindens qd nō expedit offi. iud. imo via actionis: vt p3 in actiōe: qd met. cau. que daf ex illo edicto: qd me. cau. ad restitutiōē directā actionē amissam et directū dñū doperditiū. vñ l. is aut actio restituit ipso iure: et de isto nihil ad ppositū nostrū: s3 de eo loquit ille officialis tex. in l. in. in. §. volenti. ff. qd me. cau. quē tex. optime ibi declarat Bar. de quo dicite vt ibi per cū. et videte Ang. in l. in. in. col. C. ex qui. cau. ma. qd dicit qd tale remediū actiōis: qd me. cau. est remediū rescissoriū et nō rescindens. s3 mibi magis plz id qd §. dicit: et satis cōprobat qd ex supradictis. et ite aduertite qd illa rescissoria quā tñ est ad ppositū materie nostre est duplex: quedā est rescissoria qd proprie appellat institutoria. et iō appellat institutoria: qd per pto. nō uiter instituta. nā pone qd actio nūq fuerit mibi quesita: fuisset tñ mibi quesita nisi ego fuisset absens: qd ego propter absentia meā perdidit acquisitionē iuris vel actiōis et ad ea restituo: per pto. rescisso obstaculo pōt appellari rescissoria. magis tñ ppte appellat institutoria: qd illa mibi nūq cōpetit: sed est per pto. nō uiter instituta. et de ea habetis clarū ex pto. in l. si qd stipulatus. et l. si quis Titio. ff. ex q. cau. ma. et qd ista debeat potius appellari institutoria qd restitutio: habetis tex. opti. et in mēti tenē in l. q. si cū effem. ff. ad velleia. et illa et scōa est rescissoria que ppte appellat restitutio. et est illa qñ actio a pñ. cōpetebat et fuit cuncta mediāte vsucapioe vel pscriptiōe: quo casu si rescindat vsucapio ppter iustū impedimentū: certe rescisso obstaculo illa actio que restituitur et que dicit rescissoria ppte d3 restitutio nūcupari: nō aut institutoria: qd de nouo nō est instituta a pto. s3 actio antiqua sublatā per vsucapione rescisso obstaculo est restituta. et de ista ppte loquit tex. noster.

15 in prin. et qualr diffinita ista rescissoria actio que est restitutio si vultis videatis in specie diffinitionē positam et declaratā per Ang. l. in. in. col. C. ex qui. cau. ma. et ex his que dicta sunt pōt quilibet de facili colligere sibi differētiā inter istā et illā rescissoriā. et prima differētiā: qd vna appellat institutoria: et alia restitutio appellat: vt §. dicit. pōt etia colligi alia differētiā ex verbis. Ric. de neap. hic in sua. j. q. extra gl. vt dicit qd restitutio actio non daf nisi implorat offi. iud. vt §. dicit. Institutoria aut actio pcedit ius: et sic non est necesse qd impetret a iudice alleg. ad hoc ipse Ric. de neap. ter. in d. l. q. si cū effem. ff. ad velleia. et text. in l. si fiduciarius. §. j. in eo. ti. quē tex. ego pōdero vobis vltra cū iustud bñ pbarē in dictiōe statim ibi posita que denotat ipso iure fm Bar. in l. in. in. col. ff. in sol. qui ad hoc alleg. gl. in §. j. in ver. in inere. i. aut. de inc. nup. col. h. que gl. loquit in dictiōe mor. §. illud idē i. dictiōe statim voluit etiā Bar. in l. Imperator. circa fi. ff. de iur. si. et Bar. in l. meus. §. duob. in repe. illius. §. in prin. vlt. col. ff. de leg. si. §. aduertite qd iura alleg. per Ric. loquunt in alia rescissoria actione institutoria: que nō daf propter absentia alicuius aut ppter impedimentū: put loquuntur in materia nostra: sed daf propter alia cām: vt ibi. Si aut esset rescissoria que daret ex aliqua cā absentie vel iusti impedimentū: tunc illa nūq cōpeteret ipso iure s3 obitō beneficio restitutiois: vt §. dicit. vnde illa siue sit rescissoria actio: institutoria nō cōpetit ipso iure: sed mediāte officio iud. vt est tex. planus in d. l. si qd stipulatus. et l. d. l. si quis Titio. ff. ex qui. cau. ma. siue esset rescissoria et restitutio et nō cōpeteret ipso iure: s3 offi. iud. vt hoc tex. et milles. §. dicit. et p ista potestis cōcludendo colligere tres esse species rescissorie actiōis. due sunt que dant sublatō impedimento per absentia mediāte offi. iud. de qbus duob. ppropie agis in materia nostra: et istarū alia bñ institutoria alia restitutio: vt pcedit. Alia et tertia est rescissoria que ipso iure cōpetit: et nō daf ex cā absentie: s3 ex alijs causis: vt in l. si ad hoc alle. ista cū dēctalia. ego recollegi vobis sparsim bincinde nō ex vbi s3 ex mēte doc. hic vt Jo. fa. in. in. col. et Ric. de nea. in sua. j. q. extra gl. Ange. de are. hic in i. cū dēct. et Ang. l. si. C. ex qui. cau. ma. et ibi etiā Bal. et vbi ergo bene pmissis iste §. cōi diuisione diuidit in duas partes. In prima ponit de actione rescissoria que daf presenti cōtra absentē. In scōa ponit ecōtra de rescissoria que daf absentē s3 presentē s3 Jo. fa. hic: et istud sonant summaria Dy. et Bal. hic s3 mibi magis placet: vt in scōa parte: nō ita restringamus tex. Sed dicamus gñat qd in scōa parte extendat illa actio rescissoria ad alios casus siles prout ēt Ric. de nea. et Ange. de are. hic scōa ibi: qd gen. actiōis. Iste §. multis et varijs modis summas per doc. hic. Ego summo cū hoc modo. Ecōtra absentē qui rē presentis vsucapit eo reuerso et rescissa vsucapione actio rescissoria cōpetit: per quā petit id qd erat vsucapitū perinde ac si vsucapitū non fuisset. b. d. j. et hoc actio rescissoria extēditur per pto. ad quodā alios casus similes. b. d. j. et vlti.

19 et in ter. ibi rursus de ista dictiōe rursus videas tex. not. in l. si dicitur. §. si qd. ff. de lega. in. et ibi Bar. et in ter. ibi vsu non cepisse Dy. et Jo. de pla. hic ceponit vsu non cepisse p non vsucap. haberi. Aliter etiā pōt exponi fm eundē Jo. de pla. vsu nō cepisse. in effectu. ex quo datur restitutio. In nō videt. ff. de in integ. resti. vñ qd expositio est bona et reuocidit in idē nam ex quo nō permittitur agere rescissoria nisi prius rescindatur vsucap. nisi mediāte offi. iud. vt late dicit in. in. cū dēct. certe rescissa vsuca. primo tangēs dicere rem nō esse vsuca. Not. ergo primo ex hoc tex. qd si absens vsucapit rem pñtis qd presenti datur restitutio fm formā huius text. et eodē modo econtra si pñtis vsucapisset rem absentis daret absentē resti. l. j. §. vbi ff. ex qui. cau. ma. et hoc tex. ad fi. et sic habetis qd siue absens vsucapit rem pñtis siue pñtis rē absens: qd b3 locū pñtis huius tex. Adde etiā qd haberet locū si vterq fuisset absens alter rem alteri vsucapisset. text. est in l. si ff. ex qui. cau. ma. et ponit glo. hic in ver. in ciuitate. et ibi videbimus. Adde tñ scōa esse si vterq fuisset pñtis: qd tunc non b3 locū pñtis huius tex. nostri. text. est in l. lab. hostibus. §. in dñi. ff. ex q. cau. ma. et qd cōtra pscriptiōē que currit in presentia nō daf restitui. et est ratio ratiōis fm Bart. in d. lab. hostibus. §. sed qd simpliciter in. x. col. quia quando pscriptio currit in presentia videtur adhiberi cōsensu. et quia qui patit vsucapi dicitur alienare: dicit iur. cōsul. in l. alienationis verbum in prin. ff. de verb. sig. Idē est qd propter illā patientia et propter illum pscriptum cōsensum pñdicat sibi in restitutioe vt illam nō possit impetrare. et p dō clara tamē intelligentia supradicti not. et tex. nostri ab extra fortiter opp. ostendo qd quando absens vsucapit rem pñtis: quod isti

Statim.
de qua dicitur
etiam que habentur per
frā. are. in
l. petens. C.
de pac. et qd
ibidem ad
eum dicit in
apost. et de
dictiōe mor.
vide frāci.
are. l. si qd
heres de ac
qui. ber. l. in.
not. et in l. si
quis maior.
C. de transf.
et aut. pñc.
in. §. quod
si actor. de
iura. cal. et
d. pe. pñl.
cor. in cōsil.
celvi. i. in
lra. lra. §.
in. in. parte.

Curfus.
de qua dicitur
etiam vide
in Imol. et
do. Ziler. in
l. qui bona.
§. si. et in l. si
finita. i. pñ.
ff. de dam.
infec. et in l.
si cūz dotē.
§. j. sol. mat.

¶ isti possunt nullatenus sibi concedi restitutio: & consequenter qd multo min⁹ sibi cōpetat restitutio. & istud pbo a par-
tibus sufficienter enumeratis. Aut est ille absens dimisit p-
curatorem in ciuitate vel ibi habet conuictos vel amicos vel
alios idoneos defensores: & tunc darum est qd iste presens nō
pōt restitui cum habuerit quē potuit conuenire. casus est in
litez ait pctor. §. si. & melius in l. seq. & in l. si quis. fm vñ in-
tellectū positum ibi per glo. & Bart. ff. ex qui. cau. ma. aut ille
absens nō dimisit procuratorem: nec h3 conuictos vel ami-
cos qui cū velint defendere: qd facto publico preconio siue p
clamante iuxta formā. d. l. ergo vbi text. no. & iuxta l. hoc au-
tem. §. j. & ibi glo. in ver. cognati. & ibidem Bart. ff. ex qui. cau.
in pos. ea. nullus cōparet. & tunc ostendo qd etiā nullatenus
possit habere locum ista ratio: de qua in ter. nostro. nam iste
presens contra absentem potuit interrompere prescriptionem
per denunciationes fa. tam coram pefide vel episcopo
vel ad domū iuxta formam. l. vt perfectus. C. de anna. excep.
si ergo de iure cōmuni potuit iste presens sibi puidere. & non
fecit: est sibi imputandū: & non est cōcedenda restitutio sibi
cum esset equitas istius restitutionis concedende: preterea iste
presens potuit agere contra absentem: & potuit mitti in pos.
ex primo decreto. item potuit mitti in pos. ex secundo decreto
qñ latitaret. text. est in l. ignorare. C. de testa. mili. ergo cū pñti
cōtra absentem potuerit esse plene cōsultum: ergo manifeste
apparet qd cessat equitas huius resti. concedende. istas opp.
format in terminis gl. no. in l. si quis. que est gl. vñ. ff. ex quib.
cau. ma. & illa gl. est necessaria ad intellectū bñius. §. fm Jo.
fab. hic in. n. col. qui nihil vltra dicit. Istas opp. vltra dictas
gl. & Bart. ibi. Ego magis fortifico per id qd dicam & tenebo
i. in isto notabili: vbi tenebo qd si absens vscepit rem presen-
tis: & iterū abest causa reipubl. & sic nondum est reuersus qd
prouidetur de pleno remedio isti presenti: qd poterit petere
qd detur curator isti absenti: als bonis illius absentis cōtra
quē poterit procedi vsq. ad finem diffinitiuā & vsq. ad exe-
cutionē inclusiue ergo cū hūc presenti prouideat de pleno &
optimo remedio: relinquif qd cessare prouisio huius text.
gl. i. in d. l. si quis. ponit multas solas dictas opp. & Bart. ibi-
dem etiam multa dicit. Ego partim ex verbis illius gloss. &
partim ex verbis Bart. ibi accepto vñaz tertiā sol. & dico p
solutione dicti cōtrarij esse sub hac forma respondendū: & in
primis est fienda vna regula fm Bart. ibi qñ solū vñū reme-
diū impedit istā restitutionē que cōcedit pñti cōtra absen-
tes: sc3 si absens defendit. qñ ergo absens dimississet p. urato-
rem in ciuitate: vel ibi haberet conuictos vel alios idoneos
defensores: tunc clare procederet prima pars arg. §. facti sc3
qd sibi non concederetur resti. d. l. ergo cū alijs allegatis. & vñ
postea dicebatur qd si iste absens nō defenditur per procura-
tores vel idoneos defensores: qd tñ presens habet aliud reme-
dium. s. interrompendi prescriptionē per denunciationē iux-
ta formam. d. l. vt perfectus: qd respondeo qd remediū istud
non habet impedire istam restitutionē qd probō: qd vt dicit
eo solo casu presenti contra absentē denegatur restitutio qñ
absens plene defendit: ita qd actor plene pōt puenire ad suū:
vt qd sibi satis dē iudicatu solui: vt est text. in d. l. itē ait pctor.
§. si. p3 per solā interruptionem in presen. vel vsuca. imo etiā
per perpetuationē actionis nō pōt peruenire ad suum: ergo
sibi non est deneganda restitutio. Non obstat aliud remediū. s.
missio: s. in pos. ex primo decreto vel venditiōe ex secundo
decreto propter contumaciā absentis vel dationē curatoris
cōtra quē possit procedi vsq. ad diffinitiuā & executionē in-
clusiue: quia respondeo qd etiā ista remedia nō impediunt
istam restitutionē qd probō rationibus. & ll. primo clara ra-
tione. nam absens non potest obicere presenti istā culpā pre-
sentis ex qua ipse lucrum sentit: vt est glo. not. in l. sed si exce-
ptio. in glo. i. ff. de iur. Item quia ista culpa causatur a con-
tumacia sua & cōsequenter pōt presens dicere cum culpēt ali-
te me laudare necesse est & qd ista vltima remedia non impe-
diant istaz restitutionē habetis text. in d. l. itē ait. in. §. eo autē.
in verbo eo potius. & ibi gl. declarat. ff. ex quib. cau. ma. & per
ista habetis clare solutā & in forma opp. §. facta. Sed per ista
non quidē mibi adhuc animus circa istum tex. & ea quē dī-
cta sunt: qd per ea vidimus qd quādo presens non habuit qñ
posset cōuenire: & sic nec procuratorem nec aliū defensorem:
qd isto casu cōceditur sibi restitutio aduersus vsucapionē cō-
pletam: vt hoc text. als fecus vt iuribus. §. alleg. sed tunc mul-
tum dubito: qd si iste presens non habuit quē posset conueni-
re: quomodo ergo ponit cōtra eum currere vsucap. & perfici
cum habeamus vñam regulā: qd non valenti agere nō cur-
rit prescriptio. * l. i. C. de anna. excep. istam dubitationem nō
inuenio declaratam imo nec tactam per aliquem scribētum

hic nec etiā per Bart. in aliqua. l. illius titu. ff. ex qui. cau. ma.
nec. C. puto tamē qd ad hoc possit optime responderi & in for-
ma. & dum dicebatur qd restitutio datur quādo quis nō ha-
buit quem posset cōuenire: fateor: vt hoc text. & dum dicebat
si nō habuit quem posset conuenire: ergo nō potuit currere
vsucapio & multominus p. ficere: cū non valenti agere non
currat prescriptio: qd respondeo qd aut quis nō potest agere
vel etiā impedit agere impedimēto iuris: & tñ procedat illa
regula. l. i. in fi. C. de anna. excep. quando impedimentum su-
peruenit ante cōpetentē actionē aut quis est impeditus im-
pedimento facti: & tunc si impedimentum est iustum quā
non possit agere: tñ bene currit prescrip. sed bene datur resti-
tut. est in l. vnus ex socijs. §. si. & meli⁹ in l. seq. que incipit: & at
tilicinus. ff. de ser. rusti. pred. & ibi Bart. & tex. no. in l. i. §. si qd
propter inundationē. & ibi Bart. ff. de iti. actus. p. iua. et ita
proprie est in nostro proposito. qd iste presens impeditur
agere contra absentem propter impedimentum facti. & quia
istud impedimētū est iustum contra eum currit prescriptio
sed restituitur: vt hoc text. si vero impedimētū facti nō esset
iustum curreret prescriptio & non daretur restitutio. l. i. §. si
quis tamen. ff. si quis cautio. istam no. theoricā ponit Enil.
de cu. in l. senatus. ff. de offi. pefid. & ibi eam tenet & defendit
Bart. & tenet etiā Pet. de bella per. in d. l. vnus ex socijs. §. si. &
ibi Bart. & l. y. in l. i. in. n. oppo. C. de bo. ma. & Bal. in l. quo-
tias. in. n. col. C. de preci. impe. offe. & De hoc tñ an & quando
impedito currat prescriptio. si vultis plene videre videte vlt-
ra preallegata etiā Bart. in d. l. i. §. si quis propter. & Bal. in
l. i. C. qui admit. in. rñ. rñ. & rñ. opp. Bal. & Ang. in d. l.
i. C. de anna. excep. & qñ impedito impedimēto iuris vel facti
currat prescri. & quādo veniat restituendus: videre no. Bal.
& Ang. in l. licet. ad fi. C. de pñti. rñ. anno. & eo casu quo im-
pedito nō currat prescriptio: tamen si incepit currere consu-
mit cursum sibi fm Jmo. in. c. ne pro defectu. extra de elect.
& Bal. in d. l. i. in. n. col. C. de anna. excep. & ponit etiā Bart.
post Jac. but. in d. l. sena. Aduertite tamen qd licet de iure ci-
uili impedito impedimēto facti currat prescriptio: vt statim
dixi. tñ de iure cano. impedito etiam impedimēto facti non
currit prescriptio. ita habet cano. tex. no. in. c. quia diuersita-
tem. in ver. sic tamen. extra de cono. pñen. & ibi videt Jmo.
de imo. hoc firmatē. ¶ Aduertite etiam perpetuo qd in
d. c. quia diuersitatem. habetis tex. multum singularem & pe-
regnum & nunq. delendū memoria qd quāvis impedimētū
culpa sua processit: qd tñ non currit prescriptio illius tempo-
ris quo fuit impeditus: culpa sua: & ita illū tex. pōderat fa-
mosissimus inter moder. cano. d. Jo. de ana. qui etiā ita de-
fert se in facti. q. cōsultus. ¶ Sedo ¶ no. qd ex hoc text. in di-
ctione: tñc. qd cum de natura huius dictionis tñc. sit impos-
tare & denotare extremitatem tēporis: vt est text. in l. i. in. §.
fi. & ibi gl. & Bart. ff. de cōdi. & demō. & tex. in l. in substitutio-
ne. §. si. & ibi gl. in ver. ex co. ff. de vulg. & pupil. & tex. in l. vroz
vsufr. ville. ff. de vsu. leg. & tex. in l. gallus. in prin. ff. de liber. &
posthu. & ibi gl. in ver. tñc. & ibi Ange. & gl. in l. lecta. in prin.
in ver. tñc. ff. si cert. pet. qd hic est text. ¶ qd si absens prescrip-
sit rem presentis qd presenti permittit agere in illa extremitate
temporis quādo ille absens desit abesse cā reipubl. sic vi-
detur velle hic tex. qd donec absens abest causa reipubl. qd non
possit cōueniri per presentem. & sic vult iste text. qd presens de-
beat expectare donec ille absens desierit abesse causa reipubl.
¶ Iuxta ergo istū tex. & istud notabile quero. pone qd pñs
nolit expectare tps quo ille desierit abesse causa reipubl. & sic
tēons reuerfionis sue: nunquid succurret vel prouidebit sibi
aliquo remedio. ¶ Hāc qōnem nullus doct. ponit hic: sed eam
in terminis format Bart. in l. ignorare. ad fi. C. de resti. mi. &
ibi dicit qd si expectet reuerfurus de primo: qd tñc iste pñs
cogitur cum expectare. alleg. l. si. ff. de leg. que nihil facit. me-
lius facit. l. p. §. si. co. ti. Si vero de priorimo non expectat de-
bet dari curator bonis contra quem poterit procedi ordina-
rie ad diffinitiuam finem & ad executionē. Lab hostibus. in
prin. ff. qui ex cau. ma. & pro hac decisio ego allego gl. not. in
l. i. in ver. obseruatiōe. & ibi Bal. C. de cap. de quo etiam vi-
det Bart. in l. si finita. §. iulian. ff. de dā. infec. in. vñ. col. ver.
§. quid fiet. & ibi Jmo. in vlti. col. & Pet. Dy. Ray. in d. l. ab
hostib⁹. in prin. ff. ex qui. cau. ma. & Bal. in l. muto. §. si per il-
lū tex. ff. de tute. & Bal. in l. p. C. de bo. auto. iudi. pos. & Bal.
in l. leoheredib⁹. C. fami. eris. vbi ponit qd remediū sit quā-
do quis habet rem cōm cōtra absentem quem nemo defen-
dit & vult eam diuidere: & debet cōpetere supradictum reme-
dium. ¶ Et lo. in ver. reipublice. diuidit eam in tres. In pri-
ma declarat text. In secūda illū extendit ad alias ciuitates.
In tertia illum extendit ad immicipia. secūda ibi: tñ. & ge-
Jafon super Titu. de Actio. D n

¶ Tempo-
ris. Adde
fran. are. in
l. si ita stipu-
lat⁹. de ver.
ob. in prin.
et l. l. bres.
de acq. ber.
& remissive
in l. lecta. si
cert. pet. et
§. l. in. c. li-
cet causam.
in. iij. colū.
de proba. et
d. De pñ-
li. cor. in 2.
cd. rñ. inci.
in hac lites.
ra. d. in. iij.
parte. & ful.
in consil.

¶ Prescri-
ptio. Adde
fran. are. in
l. pacta. C.
de pac. & se
li. in. c. trans-
missa. de p. a
script.

24

nerali clausula. tertia ibi: ides etiā si causa municipij. ¶ In
ca. glo. ibi: ex generali clausula. ¶ de hac generali clausula si
31 qua mihi iusta causa esse videbitur: an concedatur ex negli
gentia sen lata culpa vel supina ignorantia: videte Bart. in l.
seruo inuito. §. cum p[ro]p[ri]o. ff. ad trebel. et idem in l. domus. et ibi
Jmo. plene. ff. de re iudi. et in l. si is ad quē. ff. de acqui. her. et
ide Bart. in l. i. C. de sen. aduer. fisci. lat. lib. r. Et Bald. in l. i.
C. de p[ro]d. inde. Bald. in l. i. in j. col. C. q[ui]o et quan. ind. Bald. in
l. i. ver. quid si est lata per corruptelam. et sequen. C. de pe. ind.
qui ma. iudi. Bald. in l. i. C. si ex fal. instrum. et Bald. in l. venalis.
C. q[ui]o p[ro]no. non est neces. et videte circa dictā clausulam ge
neralem. videte etiam id q[uo]d decidit Bald. post. p[ro]d. et l. i. in l.
j. ad h. C. de requi. rei. Et Bald. in l. i. C. si per. app. mors
inter. ¶ Sed si gl. habetis q[uo]d dispositio huius. §. que recipi
tur: q[uo]d restitutio datur presenti contra absentem causa rei
publice. habet locum siue quis fuerit absens causa reipublice
Romanorum: siue alterius ciuitatis vel municipij: etiam
ville: vt etiam dicit gl. in illa. l. legatis. hic alleg. in gl. ista glo.
si referatur ad text. nostrū est nullius penē effectus: et siue ali
qua p[ro]fus dubitatio: q[uo]d si restitutio datur aduersus eum
qui fuit absens ex causa reipublice Romanorum: et sic ex iusta
causa quanto magis daretur restitutio aduersus eū qui fuit
absens non ex causa reipublice Romanorum: sed p[ro] alie
rius ciuitatis vel municipij: et sic ex min[us] iusta cau
sa: vt dicit. §. in prin. huius. §. in primo euidentia: si hoc glo.
intelligat fin. iura que allegat put. debet intelligi fin. leges
quas allegat vt inquit Bart. in l. nō solum. §. si liberationis
verba. ff. de verb. signi. ¶ Et ea habetis notare vnum magis
33 notabile q[uo]d restitutio que datur absenti contra absentē: et sic
in omni cōtrario ad principium text. nostri datur ei siue fue
rit absens p[ro] reipublica Romanorum siue alterius ciuitatis
vel municipij: et sic habetis q[uo]d licet als in concedēda restitū
tione absenti cōtra presentē fiat distinctio absentiarū p[ro]ut
§. dicit in euidentia: q[uo]d tamē non fit distinctio ex causa ci
uitatis reipublice fuerit absens: q[uo]d indulgetur sibi restitutio etiā
p[ro] absentia loco cuiuslibet ciuitatis aut municipij: salte ex
clausula g[ra]tuli: si qua mihi causa et ita intelligēdo gl. p[ro]to
et in hoc cam bene dicere: q[uo]d casus est in d. l. sed et si p[ro] p[re]to
rem. §. p[er] f. ex qui. can. ma. hic alle. in glo. que p[ro]p[ri]e loquit
in istis terminis. ¶ Adde et q[uo]d p[ro] hac glo. intellecta vt sta
tim dixi optime facit q[uo]d in simili notabiliter decidit Bart.
34 in l. i. in p. col. C. de sacrosan. ecclē. ¶ vbi voluit q[uo]d p[ri]uilegiū
illius. l. i. circa p[re]scriptionē in. in. casibus ibi positis: induli
tum ecclēsie et ciuitati habeat etiā locū in reipublica cuiusli
bet castri et cuiuslibet municipij: et idem sequitur ibi Bald. in
l. i. col. ver. secūdo quēro vtrū p[ri]uilegiū q[uo]d datur ciuitati de iure
etiā castro et licet cōtrariū teneat ipsemet Bart. cōtra morē
summi sibi deus in l. i. finita. §. si de vectigalibus. ff. de dā. infe.
circa med. j. col. post gl. ibi in ver. per longū. et sequuntur ibi
Ang. et Jmo. Adde etiā q[uo]d p[ro] gl. nostra declarata vt. §. bñ
facit q[uo]d alibi voluit glo. no. in l. reipublica. in gl. i. C. ex quib.
35 cau. ma. que voluit q[uo]d sicut reipublica Romanorum h[ab]et be
neficiū restitutiois vt in text. dicit etiā alie ciuitates et castra
et ville. q[uo]d multū late hic examinat Joan. fab. in p. et vlt. col.
post p[ro]d. de bella per. f. in quāq[ue] reipub. aliaz ciuitatū vel mu
nicipiorū q[uo]d Romane ciuitatis restitutio late et post multa
hinc inde adducta finali cōcludit cōtra p[ro]d. de bella per. q[uo]d
quolibet respu. restit. dicit vt hic late per eū et Mico. de neap.
post gl. ibi in l. reipublica. C. de iure reipub. lib. j. et per Spe. in
ti. de in integ. restit. §. i. ver. idē quoq[ue] et in §. q[uo]d aut in ver. ad
doctri. p[ro] Jnn. in c. j. extra de in integ. restit. et videte Bart. hoc
etiā examinantē in d. l. reipub. C. ex qui. cau. ma. q[uo]d si in hoc te
neremus cōclusionē quā ibi tenet Bart. post Jac. butr. et alie
ciuitates et alia municipia h[ab]ent restitutiois p[er] illā. l. reipub.
blica. habet tñ restitutioē ex clausula g[ra]tuli: si qua mihi et
ista cōclusio optime faceret p[ro] determinatiōe gl. nostre vo
lentis idē esse in ciuitatib[us] et municipijs vt restituant ex clau
sula g[ra]tuli. ¶ Et autē et q[uo]d appellatiōe reipublice veniat
36 alia reipublica q[uo]d Romanorū: et sic q[uo]d veniant alie ciuitates
vltra. §. allegatis vide glo. no. in aut. de here. et fal. in prin. in
glo. in ver. omne reipublice. et ibi per scribentes maxime per
Ang. et Bart. in l. i. iura prin. C. de pe. ind. q[uo]d ma. ind. et ibi
per Bald. et per eundē in l. i. C. de iur. et v[er]ba. et ibi an in dubio
37 semper appellatiōe reipublice intelligat de Romana: et an
ciuitas dicat reipublica: ponit Bald. in l. i. in vltimis verbis.
C. de sen. que sine cer. quā. et ibi dicit q[uo]d si largo modo et bal.
38 in p[ro]c. foz. circa prin. ¶ Et quot modis captiua reipubli
ca declarat Bart. in rub. C. de iure fisci. lib. r. et ibi Nic. de neap.
et dicit Bald. in l. p[ro]p[ri]andū. in prin. per illū ter. in j. col. C. de
39 iudi. q[uo]d sola ciuitas Romana h[ab]et fiscum et nō alia ciuitas.

Item dicit Bald. in d. p[ro]c. foz. in prin. licet aliter et mē
dixerit Bart. in l. i. C. de bo. va. lib. r. et Bart. in l. i. de veniit. §.
aut senat. ff. de peti. here. et Bart. in l. i. de iur. iur. in j. et
in col. C. de sum. tri. dicit etiam Bald. in rub. C. de p[ri]uilegiis. q[uo]d
municipia non habent fiscum. sed ego hoc intelligere v[er]ū
40 p[ro]ut dicit Bart. in p[re]alle. locis in ciuitate. ¶ Et ad id q[uo]d
§. tetigi de p[ri]uilegio cōcesso ciuitati an extēdatur ad castra
et villas: q[uo]d hoc non est materia nostra. §. si vis scire an et q[uo]d
p[ro]cedat videas Bart. in l. i. finita. §. ex hoc edicto. et ibi late
Jmo. ff. de dā. infe. et late p[ro] p[ro]d. nea. insertum in lecturis
Bart. in l. i. sed et reprobati. §. amplius. ff. de excusa. tuto. p[ro] Lu
do. roma. in d. l. i. finita. §. si de vectigalibus. et p[ro] Ang. de are.
in §. res fisci. §. de v[er]ba. et in materia recurritis omnino ad
Bart. in l. i. §. de ver. signi. et ad canonistas in c. si ciuitas. vbi
bonus tex. de sen. excō. in vi. et in c. felix. vbi maxime p[ro] p[ro]d.
de anch. de penis. in vi. et Bald. in c. j. de capitaneo. qui arcem
vendidit in v[er]bis seu. vbi refert Joan. an. in d. c. si ciuitas. in
non. tenentem q[uo]d si conceditur p[ri]uilegium vel immunitas
ciuitati: non intelliguntur castra: et eodem modo si concedi
tur castro non includuntur ville sub ipso. Dicit etiā Bald. in
ti. de pace cōstan. in verbo. mos Romanorum. q[uo]d damnata
ciuitate ad aratum non intelliguntur castra: et damnata.
c ¶ An autē appellatiōe ciuitatis veniat suburbia: ita q[uo]d si
statutum prohibeat aliquid fieri in ciuitate: intelligat etiaz
41 de suburbis: ponit Abb. i. c. si extra de p[re]be. et an appella
tione ciuitatis veniat terre sibi recomēdate: ponit p[ro]d. in de.
ne Roman. §. sane. de elec. et ibi tenet q[uo]d non per illū tex. et re
42 fert se ita als cōsultisse Senia. ¶ Et an cōsuetudo et statuta
ciuitatis habeant locū etiā in castris et villis ciuitati subie
ctis: habetis glo. no. q[uo]d sic in l. ex ea. in glo. si in verbo. penā.
ff. de postulando. et ibi videas p[ro] Ang. et Bald. in verbo: ab
43 effect. ad ei. si. De hoc an possidens tantum animo et sic ci
uilitat tantum possit et sola ciuitas possessione v[er]bare: quia
hoc nō est materia nostra: videte late Bart. in l. i. §. ex cōtra
rio in j. et in col. ff. de acq[ui]t. pos. et ibi de p[ro]p[ri]o. l. i. in l. i. cōp[ro]tit.
in i. j. q[uo]d C. de p[re]scrip. rer. an. Bald. in l. i. cū res. in j. col. C. de
p[ro]ba. Ang. in l. sup. longi. C. de p[re]scrip. lon. tēp. et ibi per Jac.
bu. in l. i. in c. de acq[ui]t. pos. Sal. in l. i. licet. in i. j. col. C. de ac
qui. pos. et ibi p[ro] l. i. in l. i. col. et ibi de p[ro]p[ri]o. l. i. in l. i. cōp[ro]tit. in l. i.
traditionibus. C. de pac. Ang. in repe. l. i. quis vi. §. differen
tia. ff. de acq[ui]t. pos. et q[uo]d vult glo. in c. cām. in gl. i. in verbo
detinere. extra de p[re]scrip. habetur in l. i. C. de fer. fugiti. et in
istis locis magis cōmunis cōfessio se h[ab]et q[uo]d sic: et sola ciui
li procedat v[er]ba. ¶ Et in verbo: in hostium. quam di
uideo in tres partes. In prima declarat ter. scilicet q[uo]d sunt hos
tes. In secunda format. q[uo]d ad ter. In tertia iura solu. ponit
quādam differentiā. secūda ibi: si ergo ab alio quis captiua.
tertia ibi: in hoc autē differit. ¶ In ea. gl. ibi: vel qui populo
44 Romano. de hoc qui dicant p[ro]p[ri]e hostes: ponit Bart.
in d. l. hostes. ff. de cap. et Bald. in l. i. cum cognatum. per illum
tex. C. de inge. ma. vbi dicit q[uo]d illi p[ro]p[ri]e sunt hostes qui sunt
in bello q[uo]d mouetur cum rege Romanorū vel summo pon
tificis: scilicet si moueat per aliquos reges vel principes. de quo
45 etiam. §. aliquid dicam. ¶ Et que differentiā sit inter hostem
et reum criminis lese maiestatis declarat Bald. in l. i. in l. i. C. de
vind. lib. vbi dicit q[uo]d nemo potest fieri reus criminis lese ma
iestatis nisi sit subditus. hostis autem potest esse de quacūq[ue]
46 gente. et idem tenet Bald. in l. i. C. de falsa mone. ¶ Et not. q[uo]d
pirate sunt hostes p[ro]p[ri]e. et equiparantur hostibus fidei. text.
est in auten. nauigia. C. de fur. et ibi dicit Bald. per multa in
47 ra. q[uo]d tales pirate sunt ipso iure diffidati. et possunt a quo
libet impune derobari. Et an si ciuitas imperij resistat offi
ciali imperatoris p[ro] hoc dicat illa ciuitas esse hostis imperij.
ita vt ei possit bellum indici. ponit Bart. in d. l. hostes. in vlt.
col. ver. circa p[re]dicta quēro. et Bart. in l. i. qui a latronibus. in
prin. ff. de testa. ¶ In eadem glo. ibi: credo q[uo]d sic dicite fin.
Joan. fab. hic et post cum Ang. de are. hoc est verissimū: q[uo]d
vbi agitur de restit. concedenda presenti contra absentem nō
curamus de causa absente put. dixi vobis. §. in prin. huius
§. in primo euidentia. §. ego puto idem esse in casu contrario.
48 scilicet in restitutiōe cōcedenda absenti cōtra presentē. quo
casu licet in tali absente restitutio fiat differentiā absentia.
sum: p[ro]ut dixi in euidentia p[re]allegato: et tamen si aliquis
fuisse captus non dico ab his qui p[ro]p[ri]e sunt hostes: sed a
latronibus aut a p[re]donibus: aut als effect. et positis in vincu
la per vim potentioris: q[uo]d ista causa esset iusta concedēda sibi
restitutionis. text. habetis de hoc valde notabile in l. i. succur
ritur. ff. ex quib. cau. ma. et in isto casu contrario intelligi glo.
nostram loqui p[ro]ut etiam intelligi glo. §. in v[er]bis. reipubli.
quia als istud esset nullius effectus: vt ibi dixi. P[ro]lus tamen
et p[re]clarus

¶ Villas.
¶ Vide f[ra].
¶ arc. l. i. p[ro].
¶ h[ab]itub[er]i
¶ de vul. et pu.
¶ vbi etiā per
cūde. et do.
¶ Alie d[ic]t[ur].
¶ i. p[ro] d[ic]t[ur].
¶ n[on] parte.

¶ Subur
bia. q[uo]d autē
veniat ap
pellatiōe ci
uitatis: v[er]o
§. l. i. in c. ro
dulph. ¶ In
de rescrip. et
q[uo]d et q[uo]d
ter captiua
ibide per cū
in. xij. col.

¶ Subiect
videat. bar.
foci. in cōf.
cedri. in d. i.
presenti v[er]o.
illa rōne cū
verf. seq. l. i.
pte. vbi po
nit q[uo]d si sta
tutu ciuita
tis subiecte
alie ciuitati
disponet q[uo]d
in cast[ro]. in
q[uo]d nō repi
tur decisio
a statutis
ip[s]i. recur
raf ad ius
cōe q[uo]d et
qualr sit in
terpetadū:
et an sit re
currēdū ad
statutu ciui
tatis supio
ri: an subio
ri: et disponē
q[uo]d si p[ro] sta
tuta ei ter
ritori casus
nō decidat
regent suis
statutis.

et preclarius dixit ad cōtertū iuriconsultus in Lin eadē can-
 49 sa. ff. ex qui. cau. ma. §. in vinculis etiā eos accipi qui ita obli-
 gati sunt: vt sine dedecore in publico apparere non possunt.
 ad qd accedat gl. not. in. c. si qui testis in ver. paupertate. ex-
 tra de testi. ¶ In ea. glo. ibi: qd als nō possit cū esset seruus.
 50 Habetis et glo. §. qd si aliquis capiat ab his qui proprie bo-
 stes sunt: efficit eorum seruus: et sic non pōt facere testamen-
 51 tum. §. secus aut si ab eis qui non sunt proprie hostes: vt sunt
 latrunculi: qd tūc nō efficit proprie seruus: et sic potest facere
 testamētum. dicit tū Bar. in. d. l. qui a latronibus. in princ. ff.
 de testamē. qd nēdum si per papam vel imperatōrē mouetur
 bellum capti efficiuntur serui: qd hoc est indubitātū: vt. s. di-
 xi. mo etiā si bellus inducitur per inferiores principes. nam
 dicit ibi Bar. quādam constitutiōē editam fuisse p. istis
 ab Henrico imperatore: in qua declarauit qd quicunq; re-
 bellauerit principi vel eius officialibus sit hostis imperij. de
 quo etiā per Jm. in boelstimo tenentē contrariū in. c. olim.
 extra de testi. po. quem ipsemet Bart. refert et per Jm. in. c.
 sicut. extra de iur. iur. et per Jo. and. in addi. Spe. in ti. de in-
 strumen. edit. §. compēditose. ver. ry. et Bal. in. d. l. cum cogni-
 52 tum. et per illū tex. C. de inge. et manu. §. Et ibi etiā notabili-
 ter querit Bal. quid si imperator indixit bellū et mox im-
 peratore gentes sue postea ceperint aliquem ex hostibus: an
 ille efficiatur seruus et consequēter non possit testari. et ibi ni-
 hil decidit. Refert tū qd als fuit de hoc ardua questio tem-
 pore Henrici imperatoris in psona comitis Bergamini de
 marcesiana multum diuinitis: qui captiuus post mortē im-
 peratoris condito testamento decessit in carcere Pifarum.
 ¶ In eadem glo. ibi: mox eius obles non possit. et sic ad fi-
 53 nem. de istis oblidibus §. et an et qn possint dari: videte in. d.
 l. oblidēs. ff. de testamē. hic allegata. et maxime Bald. in-
 ter alios. et ibi etiā late Jm. et tex. in. c. ex rescripto. et ibi gl. in
 verbo oblidēs. extra de iur. iur. Bald. in aut. imo ad fi. C. de
 actio. et obl. et Bar. in. l. diuus. ff. de iure fisci. et ibi gl. declarat
 qui dicantur oblidēs. et Bal. in. d. l. oblidēs. C. de actio. et oblig.
 vbi dicitur qd possunt dari oblidēs pro publica causa tātū
 et non pro priuata. et videas gl. in. l. n. in verbo vendiderit. C.
 de patri. qui filios distraxerūt. et ibi late ponit Bal. de mate-
 ria istorum oblidū: et inter cetera dicit illos proprie oblidēs
 qui dantur inter veros hostes: et qui sunt veri hostes diti. s. in
 prin. huius gl. et fm cum isti tales qui dantur pro oblidibus
 inter veros hostes bene de iure dantur. et ibi etiā ponit qn
 possint dari oblidēs inter priuatos. et ibi etiā quādo et per
 quos possent tales oblidēs renocari: dicit vt ibi per eum.
 ¶ Glo. in verbo: potestate. diuideo eam in tres partes princi-
 pales. In prima ad declarationem ter. ponit quot modis ca-
 pitur iste terminus potestas. In secunda per modū questio-
 nis opponit et soluit. In tertia contra solutionem instat op-
 ponēdo et ei dupliciter respondet. secunda ibi: sed quomodo
 iste ab hostib? captus. tertia ibi: sed nec videt qd per seruū.
 ¶ In ea. gl. in princ. ibi. i. seruitute. Ad dte qd ita exponitur
 in. §. i. et. ff. de bis q sunt sui. et idē in. l. §. i. et. ff. de bis qui
 sunt sui. fm Jo. fab. et Ang. hic. nos vero dicite qd imo gl. de-
 buit exponere text. in potestate hostium. i. in dominio prout
 clare dicit tex. in. l. potestatis. hic allegata in gloss. et ita clare
 vult Rico. de neap. hic. ¶ In ea. gl. ibi. l. potestatis. Ad dte
 glo. in. §. si quis alii. in glo. in vers. iuri. s. de muti. stipu. et qd
 dicit glo. not. in. l. §. per banc. el. in glo. in vers. vendicare. et
 ibi Bar. et doct. ff. de rei vendi. Jm. in. c. inter quatuor. extra
 de maio. et obe. ¶ Ad fi. glo. hanc solutionem sequitur Dy.
 hic et alij cōmuniter post eum: et cam declarat Dy. in regula
 sine possessione. in. j. col. de reg. iur. in. vi. et pro inuestigāda ve-
 ritate huius solutiōis vide latissime Bar. vbi hanc materiā
 late et copiose examinat in repe. l. si is qui pro emptore. ff. de
 vsuca. in expeditiōe versiculi: qd si seruus. vsq; ad expeditiō-
 nem ver. et Barcellus. in. c. sine dicebat tū Ang. hic qd cōtra-
 rium hic in glo. formatū de. l. sine possessione. pōt etiā aliter
 54 solui. §. qd verus est et qd sine possessione non pōt vsucapio in-
 choari: et ita intelligatur. d. l. sine possessione. sed post qd fuit ce-
 pta vsucapio cū possessione: et sic post qd fuerit in esse producta
 tūc si nō fuit interrupta interruptiōe naturali vel ciuili iuxta
 l. gualiter. cū ibi plene traditis p. Bart. ff. de vsucap. certe fm
 eum perficiet vsucapio sine possessione. sine loquamur in de-
 functo hereditate iacente: sine in alio vino. et ita dicit se intel-
 ligere. L. ceptā. ff. de vsuca. s. iudicio meo mirandū est de hoc
 tanto patre et summe conditor qd in hac solutiōe tam vehe-
 mēter errauerit: et primo dū in pposito tex. nostri dicit qd qn
 vsucapio fuit incepta cū possessione si nō fuit interrupta inter-
 ruptione naturali vel ciuili: qd sine possessione perficiet vsuca-
 pio. et sic presupponit qd in pposito tex. nostri ante captiui-

tatem fuerit incepta vsucapio cum possessione. vnde l. postea
 post captiuitatem perdat possessionem: tū sine possessione proce-
 dit vsucapio: nisi vsucapio interrupta naturaliter vel ciuili-
 liter: qd in hoc errat cū per captiuitatem nēdum perdat pos-
 sessionem: sed etiā interrupta p. scriptio. l. deinde. ff. ex qui.
 cau. ma. et ibi expresse hoc firmat gl. in. ver. non restitui. que
 dicit qd talis interruptio per captiuitatē est naturalis: et allo-
 gat de hoc. l. naturalis. ff. de vsuca. ¶ Preterea et forti? dū vult
 Ang. qd post qd vsucapio fuit cepta cum possessione qd postea
 perdat sine possessione: sine loquamur in defuncto heredi-
 tate iacente: sine in alio vino: et ita dicit se intelligere. d. l. ce-
 ptam. ipse dicit de directo cōtra casum. l. de broca. in. l. in sto.
 §. non dū. ff. de vsuca. vbi dicit ad literam tex. qd de iure sin-
 gulari: et sic de iure speciali receptū est hereditate iacente: vt
 in ea sine possessione perficiatur vsucapio. et qd in. d. l. ceptam.
 istud sit introductū iure singulari: et sic iure spali in heredi-
 tate iacente: tenet ipsemet Bart. in terminis in. d. l. naturali-
 ter. in. iij. col. circa med. Ego bene puto qd quādo agerē de
 p. scriptiōe aliqua actione personali que p. scriptio nō cur-
 rit ex possessione p. scriptiōis: sed ex solo cursu temporis et ne-
 gligentia nō petentis: qd tunc ista p. scriptio currit isto p. scri-
 bente existente in captiuitate sicut si esset in ciuitate. et in
 isto casu puto posse exemplificari tex. nostrum et posse ad cō-
 trarium rīderi: dū dicebatur qd sine possessione non currit
 p. scriptio. illud verū in p. scriptiōe iurium realiū que cur-
 rit ex possessione p. scriptiōis. scus in p. scriptiōe actio-
 num personaliū: vt. s. dicit. et ita tenet et declarat Bar. in. l. ait
 p. rtor. §. bi plane. ff. ex qui. cau. ma. per illum tex. ad finē. Ho-
 cedat quod nō voluit Bart. limitando. c. si de p. scri. in. l. se-
 quitur. §. si mādati. ff. de vsuc. et in. l. hoc autem iure. ff. de ser-
 v. b. p. r. et in. l. si. ff. quemad. ser. am. sunt etiā alij casus sin-
 gulares et speciales in quibus sine possessione procedit vsuca.
 qui enumerātur per Dy. in reg. sine possessione. in. j. et. §. col.
 et per Bart. in. d. l. naturaliter. in. iij. col. circa med. ver. tertio
 requiritur in p. scriptiōe possessionis. et nō. Bar. in. l. nec vt
 lem. in. h. opp. principali. ff. ex qui. cau. ma. in quibus casibus
 55 puto etiā qd text. iste possit exemplificari. et in quibus casibus
 captus ab hostibus pōt sine possessione vsucapere. et inter
 ceteros Bald. in. d. l. naturaliter enumerat casum. s. ex re
 peculiari. s. per filium et seruū. et dicit glo. nostra hic in solu-
 tione sua quam ego etiā. s. approbau. itez enumerat alium
 casum notabilem et singularem qn modicum tempus super-
 fuisset ad vsucapionem complendam. qd in illo modico tem-
 pore perficeret vsucapionē sine possessione. de quo est tex. in. l.
 rerum mixtura. §. labeo. ff. de vsuca. et ibi Bart. dicit hoc esse
 singulare. et in hoc etiā casu pōt tex. noster exemplificari. ¶ Et
 in ver. in ciuitate. diuideo in septem partes. In prima decla-
 rat text. In scda per viam questiti cōtēdit text. nostrū. In ter-
 tia declarat qn quis dicat definere abesse. In quarta cōtēdit
 etiā tex. nostrū ad casum Jm. In quinta iuxta dictā cōtēdiō-
 nē gl. tacite subintrat vna et ardua difficultatē. In sexta
 rursus declarat qn quis dicat definere abesse. In septi-
 ma per modū illatiōis remouet quoddā tacitū Jm. ad text.
 nfm. scda ibi: qd ergo si vterq; abest. tertia ibi: videant defi-
 nere abesse. quarta ibi: itē cōtra si p. rtor. qnta ibi: tūc sine
 cōpleta est tota vsuca. sexta ibi: et tunc dicit definere abesse. s.
 prima ibi: et sic patet qd de necessaria absentia. ¶ In ea. glo.
 ibi: vt. ff. ex quib. cau. ma. l. si. Et hac parte glo. iuncta. d. l. si in
 56 ea allegata: dicit Ang. notandum esse et qd p. rtor. vti-
 tur p. rtor. suo contra p. rtor. eodem p. rtor. ¶ Ad dte qd ante eum
 hic ista fuit inductio glo. in. d. l. si. et dicit.
 Ang. hic hoc ideo esse: quia p. rtor. qui agit tractat de
 damno euitando. et ille p. rtor. cōtra quē agit tractat
 de lucro: vnde isto casu bene p. rtor. admittit et tra p. rtor.
 uilegiatū. Item qd iste p. rtor. qui agit sonet iustiorē
 causam illo p. rtor. cōtra quem agit. nimirū si cōtra eū
 admittitur ad agēdum allegat ad ista tex. notabilem in. l. ve-
 rum. §. si. et ibi Bart. et alios. ff. de mino. Ego puto cōtra illā
 glo. et contra Ang. hic: qd hec non sit bona inductio: et qd
 istud non bene colligatur. s. qd p. rtor. vtiatur p. rtor.
 gio suo contra p. rtor. eodem p. rtor. quia nō est
 verum qd ille p. rtor. vel qui p. rtor. contra quem agi-
 tur sit p. rtor. quia ex hoc solo qd sit absens. et sic sola
 absentia non est causa p. rtor. concedēde sibi restitutiōis.
 sed absentia iuxta cum lesione. cū ergo p. rtor. quātiūq;
 sit absens nō ledatur: ergo nō est p. rtor. quod p. rtor.
 quia nō restituitur: ergo non est verum qd hic p. rtor.
 vtiatur p. rtor. cōtra p. rtor. ita dicit Bar. in. d.
 l. si. ¶ Preterea et dicit Bart. in aut. quas actiones. in. h.
 col. C. de sacrosan. eccle. in terminis illius. l. si. licet iste contra
 Jason super Titu. de Actio. D in

¶ Priuile-
 giatū. Ad-
 de do. Al-
 ran. s. imo.
 l. l. si apud.
 ff. de mi. et
 §. li. in. c. cū
 pro causis.
 de sent. ex
 comuni.
 et Paul. de
 cast. in con-
 sil. cccxij.

quem agitur sit privilegiatus in genere: eo quod absens: tamen non est privilegiatus in specie in ista causa restitutionis in integrum in qua agit contra eum. unde licet iste absens sit privilegiatus in genere: eo quia absens: tamen non est in specie. ergo non est verum quod in istis terminis et in isto casu speciali in quo agit contra eum qui prescribit: dicat privilegiatus agere contra privilegiatum eodem privilegio in specie. De hoc tamen an et quando privilegiatus possit uti privilegio suo contra privilegiatum ultra preallegata et ultra ea que late ponit Ly. post. de. et Bart. in. d. aut. quas actiones. et Ly. in. l. quo tempore. in. ult. col. C. de resti. mili. videte omnino illi notabili ter. in. l. verum. §. item queritur. ff. de mi. et ibi Bart. dicit esse meliores ad hoc quod alibi habeamus. et videas ter. in. c. auditus. circa finem. et ibi. d. Abb. in. l. notabili. extra de in integ. resti. et Bal. in. aut. habita. C. ne filius pro pat. in. viij. col. ver. modo ista materia altius attingamus. et Bal. in. l. §. per illi ter. C. de priu. fisci. et Bal. in. aut. item sibi inuicem. per illi ter. C. de sacrosan. eccle. et in contingencia facti Pau. de ca. consu. lentem in consi. suo. ceteri. in ultimo dubio. ¶ In ea. glo. ibi lab hostibus. §. sed quid si simpliciter. glo. hic succincte tangit hanc difficultatem que fuit maxima inter antiquos glossatores et inter doctos nostros et docto. sequen. et ut eam melius intelligatis subijcio rem exple. ¶ Donec usucapio pro maiori parte est lapsa in absentia: postmodum est completa in presentia post modicum tempus reuersiois in quo modico tempore dominus potuisset agere. an restitutio sit in totum et oino deneganda: an vero sit danda restitutio in integrum ita ut subducatur tunc tempus quantum est illud quousucapio currit in absentia. et Bart. et Placc. ex una parte tenebat quod nulla omnino sit concedenda restitutio. Bulg. vero et Jo. a. tenebat ex alia parte contrarium. scilicet restitutionem esse concedendam: ita tamen quod subducatur tempus absentie de medio: et sic illud tempus quod currit in absentia: et consequenter tempus quo dominus non fuit in negligentia has controuersias antiquorum refert late glossator Accur. in. l. quo tempore. C. de resti. mili. in. gl. et in. d. lab hostibus. §. §. quod simpliciter. in. glo. §. ff. qui. cau. maio. opi. et Bart. secuti sunt de. et Ly. in. d. l. quo tempore. et Bul. in. d. §. §. quod simpliciter. hanc etiam tenet Jo. a. fab. hic refert Pau. de ca. excell. inter modernos in. l. inuicem. §. non solum. ff. sol. ma. q. opi. et Bart. communiter tenetur. Contrariam tamen opi. vtz Bulg. tenet ubique glo. in. d. l. quo tpe. et in. d. §. sed quod simpliciter. et in. hoc. §. in presenti gl. hanc etiam opi. tenet Dy. et Ba. bu. hic. et Inno. in. c. dilecto filio. extra de verb. signi. et ibi istud idem tenere videt gl. in. ver. futura. et ibi iste optimus ter. pro hac parte. Et vero in sum. ti. de resti. mili. dicit quod opi. Bulg. mittitur maiori equitate. sed sola et Bart. fulcit maiori auctoritate legum. Bart. in hac difficultate contra morem suum fuit sibi ipsi contrarius. nam in. d. l. quo tpe. tenet indistincte opi. Bul. et dicit quod bec opinio est verissima. et idem tenet ipse Bart. in. d. l. §. in ult. col. de tempo. in integ. resti. pe. sed ipsemet Bald. in. d. lab hostibus. §. sed quod simpliciter. in. viij. col. non tenet indistincte opi. Bulg. sed ponendo nonnam opi. distinguit: ut ibi per eum Bal. in. d. l. quo tpe. in. iij. col. tenet simpliciter et indistincte opi. Bulg. Ego non intendendo hanc difficultatem: et hunc periculosum articulum hic examinare. Propterea quod illum omittunt omnes doct. hic. ut Pico. de neapo. Bal. Ang. de are. et Jo. de pla. sed eo diffuse videatis in locis allegatis: et maxime per Dy. hic qui multa hinc inde adducit. tandem cum opi. Bulg. concludit: respondet argumentis in contrarium adductis: et videatis per Jo. a. fab. hic: qui multa pro utraque parte adducit et plura quod Dy. et finaliter tenet cum et Bart. et non respondet argumentis in contrarium adductis. videte etiam Bart. late examinantem hunc articulum in. d. §. sed quod simpliciter. per. v. col. et ibi Bart. in hoc articulo quatuor per ordinem facit. primo ponit iura et rationes que faciunt pro et contra. postea cis particulariter respondet deinde ponit iura et rationes que faciunt pro Bulg. et eodem modo singulariter respondet tertio ponit rationes et solutiones doctorum et eas damnat. quarto ponit vnam suam opinionem cum distinctio: ut ibi per eum. ego non recedam ab opi. Bulg. quia videtur magis communis pro qua ultra ea que copiosissime adducunt per doct. in locis palles. ita ut vir quicquid addi possit. ego etiam adduco illud quod in optimo simili adducit gl. in. l. §. in ver. illuxerit. C. de tempo. in integ. resti. pe. qua ibi tenet et sequitur Bart. in. ult. col. et ibidem Bald. ad fi. ubi ponit quod si prescriptio fuit incepta in minori etate: et completa in maiori: quod isto casu non est deneganda restitutio: imo concedenda: et quod tempus sibi non currit nisi pro tempore maioris etatis: consequenter restituitur et subducitur tempus minoris etatis et non computat sibi nisi

tempus maioris etatis quo fuit in negligentia. ¶ In eadem glo. ibi. l. §. cui. §. tandiu. et delins facit ter. in. l. et ibi glo. et Bart. ff. si quis cau. de istis. xx. milibus diurnis ut habeatis magis expressum dicite quod mille passus faciunt vnam miliam re. ut dicit ter. in. l. §. in prin. et in. l. mille passus. ff. de verb. sig. et quinq. pedes faciunt vnum passum ut inquit gl. in. d. l. §. in glo. §. ad fi. per vero dicitur. xv. digitorum. ¶ In glo. in. c. sicut. xij. distinctio. als. xvi. q. iij. et Bal. in. d. l. §. si quis cautio. ¶ In fi. glo. in hac vltima parte. glo. est aliquantulum obscura et intricata fin. Jo. fab. hic. §. fin. Ang. de are. hoc mensuratio gl. est ista. nam est scienda differentia an sit scienda restitutio presenti contra absentem: tunc indistincte non facta distinctione absentiarum: nec etiam facta distinctio an absens defuerit abesse necne: semper est scienda restitutio presenti vno solo: inspecto an presens habuerit potestatem agendi necne: prout late dicit vobis in primo enidit. al. si vero restitutio sit concedenda absenti contra presentem: tunc bene scienda est distinctio absentiarum iuxta materiam. l. §. ff. de in integ. resti. ubi proprie traditur bec materia. et isto etiam casu bene que rimus an defuerit abesse vel ne: ut in hac gl. Ideo aduertendum est quod si aliquis fuerit absens ex causa voluntaria sine contumacia vel etiam cum contumacia: et sic ex causa non iusta quo casu ei non conceditur restitutio prout traditur in. d. l. §. ff. de in integ. resti. et iste talis absens ignorabat ius suum vel ius sibi competere: quod quis currat prescriptio tam contra scientem quam contra ignorantem. l. §. circa fi. ver. a. nulla sententia vel ignorantia. C. de prescrip. lon. tempo. nihilominus talis ignorantia erit iusta causa in integ. resti. concedende contra dictam prescriptionem: et sic ratione ignorantie poterit petere in integ. resti. Illud est quod multum singulariter voluit Bart. per illi ter. in. l. §. si quis autem per inundationem. ff. de iti. actus priua. quod dicitur Ang. de are. hic in finalibus verbis multum commendat et dicit meti tenendum. Et do. quod istud dictum Bart. licet etiam communiter reputatur esse singulare: tamen idem voluit ipse Bart. in. l. ar. §. labeo. qui est. §. si. ff. de do. et Bart. in. Lemilius. ver. opponitur quod prescriptio minor ipso iure non currat. ff. de mino. et hoc dictum refert simplr Bal. in. d. l. §. ver. attende. C. de prescrip. long. tempo. et hoc dictum tenet Abb. Panor. in. c. vigilanti. extra de prescrip. quia ad hoc allegat bonam glo. in. l. §. in partem. §. si per fundum. in. glo. paruula. in. ver. non vntendo. ff. quemad. serui. amit. et idem tenet glo. in. l. §. si in glo. magna. in. ver. seruitus. circa fi. co. tit. idem autem tenet Rud. roma. in. l. §. vero. §. de viro. in. ry. fals. len. ff. sol. mat. qui etiam ad hoc allegat gl. in. d. l. §. in partem. §. si per fundum. et aliam gl. in. l. §. si milita. C. de prescrip. xxx. vel. l. ann. et idem etiam tenet Spe. in. ti. de prescrip. §. ver. sed pone colonus. et Ang. in. l. §. si quis testa. liber et iustus fuit. et Inno. in. l. pantonius. §. §. ff. de acqui. her. Rud. roma. in. l. qui vniuersas. §. §. ff. de acqui. pos. facit quod singulariter vult Inno. in rubi. extra de constit. ad finem. Est verum quod contra Bart. tenent multi ut per et modernos in. c. auditus. extra de in integ. resti. et in clem. in eodem titu. et contra Barto. in contingencia facti consuluit de. de anchara. in consilio. c. incipiente. principaliter contra istos legatarios et ubi inter cetera allegat Bal. tenentem contra Barto. in. l. §. in. xxiij. opposi. C. qui admit. et subtiliter adducit contra Barto. d. l. §. C. de prescrip. lon. tempo. et reprobat responsionem Barto. ut ibi per eum. contra Bart. etiam tenet Luma. in. l. cum filius. §. in hac. ff. de verbo. obligatio. ¶ Glo. in. ver. annu. Buido in quatuor. In prima declarat ter. In secunda ponit quot sunt necessaria ut hic vt annus utilis currat. In tertia ponit quantum tempus detur hodie in restitutionibus. In quarta per modum notabilis ponit an hodie iste §. sit correctus secunda ibi: in quibus actor habuit facultatem agendi. tertia ibi: hodie vero in omnibus restitutionibus. quarta ibi: ita nota. hic. ¶ In eadem glo. ibi. l. cum heres. §. siichus. addite similem ter. in. l. ita vulneratis. in. ver. est. et ratio autem. ff. ad. Laquil. dicit tamen quod annus proprie constituitur ex. cedre. dieb. et vj. bores. que vj. bores collecte simul in quatuor annis faciunt vnum diem naturalem quem appellamus bissextilem qui attribuitur February vel fin. canones et Barto. et bec omnia ponit glo. no. in. l. §. bissextus. ff. de mino. et glo. in. l. cum bissextus. ff. de verb. significatio. ¶ In eadem glo. ibi. §. ff. de diuer. et tempor. prescrip. l. i. videtis: et est glo. ¶ In que et quot sunt necessaria ad hoc vt annus utilis currat. idem no. glo. in. d. l. §. in glo. in. ver. agendi. et videte gl. no. in. l. §. in gl. et ibi doc. C. de temp. in integ. resti. pe. et glo. no. in rubi. ff. de diuer. et tempo. prescrip. et ibi Bart. que ponunt de tempore continuo

Cassiliare. add. d. aler. d. imo. post Pau. d. ca. in. l. §. si quis cau. ubi dicit quod ista dicitur consuetudo. et Inno. in. c. nonnulli. de rescript.

Passus. add. d. glo. l. i. vir. ff. de ser. rust. pred. et Alex. post Bart. in. d. l. §. si quis cau.

Ex. digi. tori. add. de flor. in. d. l. vir. §. paulo an p me allegata.

Ex. co. ley. diebus. add. de text. ubi gl. lita vlnat. §. estatio. ad leg. acq. ubi etiam vide Bart. et gl. §. bissextus. i. l. §. §. mino. re. ff. de mi. ubi etiam vtz Bal. quo et are dicatur bissextus. d. quo etiam p gl. in. clem. §. excellentissimi. v. ter. tio. de reli. et vne. sanc.

continuo et de tempore uti a principio. Et de continuo in pro
cessu et de eo quod omni tempore est utile et declarant quod et
quādo in eis curat tempus. Et de hoc gl. quam Ange. de
de are. reputat valde singularem in. c. quam sit clericis in
ver. incise. de elec. in. vi. et gl. not. in. de. i. in ver. continuū. de in
62 integ. restit. ¶ An autem et quā tempus in dubio intelliga
tur utile vel continuū. vide Bal. in. l. annus. cum ibi not. per
glo. ff. de calum. et omnino Bal. in. l. genero. ff. de his qui not.
infa. et Bal. in. l. i. in vlt. col. C. de dila. et Bal. in. l. sine para. co.
63 ti. de dila. et Ly. et Bal. in. l. i. C. de edictio. ¶ Et quomodo
sumitur tempus utile ponit Bal. in. d. l. i. in prima oppo. C.
64 de tempo. in integ. restit. ¶ Et de an. in. de. ad. si. de. in
integ. restit. q. in dubio omnis dilatio intelligit continuā: nisi
reperiat cautum q. sit utile. Et an in dilationibus ad pro
bandum tempus sit utile an continuū: videte Bal. in. l. i. si
quando. in. n. q. et melius in. v. C. de testi. et Bal. in. l. eos. §. sin
autem. in. i. col. C. de app. et Bal. Ang. Pau. et Ludo. in. l. i.
ff. si quis cau. et notabiliter Pau. de cleza. in. c. frequens. de
65 restit. spol. in. vi. ubi ponit et an dies emergens possit qualibet
hora incipere currere. de quo etiam per Ange. et Imo. in. l. gal
lus. in. princ. ff. de lib. et posthu. ¶ In ea. gl. lib. corrigitur per
66 codicem. dicitur q. hoc non esset mirum: q. liber codicis prout
nunc est compilatus fuit completus post istum librum insti
tutionum: et expresse probatur in. l. in. in. in. post prin. C.
de legi. here. ubi imperator facit expresse mentionem de li
bro isto institutionum: et ita etiam tenet Ange. de are. bic. ¶ In
67 ea. gl. lib. sed dico contra. Hoc etiam tenet Jo. fab. bic. §. q. iste
§. hodie non sit in totum correctus videlicet quatenus loqui
tur de actione rescissoria. Nam fin cum licet iudiciū rescin
dens qd intra annum utile cōpetebat: hodie sit correctū vt cō
petat intra quadriennium. d. l. i. C. de tēp. in integ. restit. mi. fm ea
que statim. l. subiecta: tū iudiciū rescissoriū qd cōpetebat in
tra annum utile vt hoc tenet: hodie non reperit correctū nec
immutatum. qd ergo expresse non mutat quare stare phibet
vulgata. l. precipimus. ad. si. C. de app. et l. sancimus. in. princ. C.
de testa. et istud idem reperio in terminis tenere bar. in. l. i. in
vlt. col. in. princ. C. et qui cau. ma. ubi etiam predicta ratione
mouet. et istud est qd ego puto voluisse dicere glo. bic que sa
tis in cōfuso est locuta dum ad. si. dicit q. illa lex tū in restitū
tione dicitur: unde in alijs remanet utilis annus et bene verum
est: et ita etiam fatetur ibidem Bar. q. si quis fuit negligens
per quadriennium in petendo iudiciū rescindi: q. tunc im
pediretur natiuitas istius actionis rescissorie: et hoc modo
possumus dicere rescissoriā tolli quadriennium: et ita procedat
glo. in. d. l. i. in glo. i. magna. C. et quib. cau. maio. ¶ In fin.
glo. pro veritate eius qd hic in glo. tangitur quicquid hic di
xerit gl. et gl. in. l. i. sed et si per pectorem in. §. quoties. in verbo:
vnius. ff. quib. ex cau. maio. et glo. in. l. i. in verbo: cōtinuatio.
C. de tempo. in integ. restit. peten. dicite paucis ita concluden
dum esse ex mente Bar. Bal. Ang. et Sal. in. d. l. i. C. de tēp.
in integ. restit. mino. et ex mente communiter scribentium bic.
68 q. in hac materia duplex est tempus: primum est tempus ad
quod petit quis se restitui. secundum est tempus intra quod
quis petit se restitui. primum tempus semper est vniuersale: qd
ad tantum tempus petit quis se restitui in quanto tempore
fuit lēsus et non ultra: vt. l. quod tempore. cum ibi plene not.
per gl. et docto. C. de restitutio. mili. et dicit. §. in glo. preceden
ti referendo varias et plures opiniones. quod intelligite ve
rum nisi impedimentum sequens absorberet totaliter omne
tempus siue omnem dilationē primo habitam: q. tunc non
restituatur quis solum ad tantum tempus inquantū fuit le
sus: imo restituatur ad integrum et totū tempus: puta data
est dilatio vnius mēsis ad probandū aliquid: dum esset pro
pe finem mēsis per tres dies acta casu perierunt. certe non
debeo solum restitui ad illos tres dies qui supersunt et in q.
bus sum lēsus: imo debeo restitui ad totū tempus: q. istud
impedimentum perditionis actorum absorbet omnem dila
tionem. t. ex. est in. l. si stipulatus essem abs te. et melius in. l. se
quent. ff. de verbo. oblig. et ibi hoc multum signat. no. Bart.
ad finem. et reputat istud dictum Ange. de are. bic esse singu
69 larissimum. ¶ Secundum tempus scilicet intra quod peti
tur restitutio est etiam duplex: nam quoddam est tempus in
tra qd debet restitutio terminari. et istud est semp vniuersale:
quia debet terminari intra quadriennium continuū. vt. d. l. i.
ff. C. de tempo. in integ. restit. mino. Quoddam est tempus
intra qd debet proponi: et in hoc licet fuerint opiniones varie
te vt hic per Dy. et Jo. fab. tamen veritas est q. si quis leditur
ex contractu vel ex sententia cōtra absentem lata: tunc etiam
tempus proponende restitutionis est vniuersale: scz quadren
nium. d. l. i. C. de temp. in integ. restit. mino. Si vero leditur ex

curia temporis: tunc siquidē tempus lesionis est plusq. qua
dricennium tūc idem quod. §. q. intra quadriennium potest
proponi. d. l. i. C. de tempo. in integ. restit. pe. Si vero tempus
in quo est lēso est minus quadriennium: tūc debet de necessita
te proponi restitutio intra tū tempus quantum est tempus le
sionis et non ultra: vt. l. sed et si p. p. et dicit gl. not. in. l. inter dū. in ver. ex
anno vlti. et ibi Bar. ff. de mino. et ista doctrina quam ponit
Bart. vbi. §. et eam ibi sequitur ad litteram Bal. in. l. origina
ria. d. d. in. d. l. i. et si per p. et dicit. §. quoties. fm q. cum refert
Nico. de neap. hic ad quam doctrinam videte oīno bonum
text. et ibi plenissimas glo. in. d. l. i. de in integ. restit. et videte
Bar. ad. et latius formantē in. l. ab hostibus. §. sed q. simpli
citer. ff. et qui. cau. ma. in. pe. col. in ver. venio ad tertium. et ibi
respondet ad contraria et maxime ad. d. l. i. idem etiam vult
Bart. in. d. l. i. ait p. et dicit. §. si conditionalis. per illū text. quem
ad hoc reputat notabilem. ff. que in fran. cre. quon. ter. omni
no videatis. et text. in. l. i. §. annus. ff. qui. acti. de pe. est. anna.
70 ¶ Quid autē si restitutio fuerit cōcessa a iudice ultra tem
pus intra qd debet offm iudicis rescindens implorari: nunqd
valeat necne. plane p. dicitur hic Dy. qd non. motus potissimū
per gl. in. l. i. propter andū in. princ. in ver. triennium. C. de iudi. vbi
vult notabiliter glo. et q. cum in causa civili debeat sententia
ferri intra triennium: qd si feratur ultra triennium non tenet.
et idē etiam cū Dy. voluit cōter doc. hic vt Jo. fab. et Nico. de
neap. in. x. q. extra gl. qui dicit illā gl. in. d. l. i. p. p. ad. in. princ.
esse tenendam cordi. et idem etiam tenet Ange. bic q. dicit qd ad
hoc non est dare responsū. idē etiam tenet cano. in. d. l. i.
de in integ. restit. Ad d. qd idē etiam tenet Bal. faciens men
tionem de Dy. bic in. l. fin. in. i. col. C. de tempo. in integ. restit.
71 mi. qui per hoc multum signat. infer. et qd si post tempora
fatalia feratur sententia pro appellante: qd est ipso iure nulla.
et de hoc dicit etiam videri casum in. c. si appellationem. extra
de appel. de quo etiam videte p. eundē Bal. in. l. eos. in. princ. C.
de appel. in. i. col. et in. ant. hodie. in. i. col. in. co. ti. per Ludo.
ro. in. l. i. ff. de re iud. Et de hoc qd pulchre voluit Imo. in. c. ex
ratione. extra de appel. quem refert et sequit Bal. in. c. sanc
72 mus. et ad finē in. titu. quo tempore miles in. vlt. seu. et vbi
voluit qd si post cursum fataliū apparet in actis lata senten
tia cōtra primam: qd nihilominus prima debet mandari
executioni. ¶ Ultimo ad complementū predictorum vnum
perpetuo diligentissime cordi teneatis: qd licet quadriennium
quod datur hodie locutis anni sit continuū. vt. d. l. i. C.
74 de temp. in integ. restit. mi. et qd non tamē currit probabiliter
a ignorant. unde si quis staret per centū ann. et probabiliter
ignoraret: posset semper petere restit. in integ. quia restit. in
integ. non incipit cursum suū nisi a tempore sciētie cum tem
pus restitutionis sit utile quātum ad principium. istud est q.
multum singulariter voluit Bal. in. l. falsam. C. si et falsis in
stru. et idem voluit Pau. de ca. in. l. i. C. de dolo. de quo etiam
videte do. Car. glo. in. d. l. i. de in integ. restit. in. x. q. Cogita
bis tamen an istud peregrinum dictū sit verum: q. istud nō
firmo. et si est verum: est in actu practico nobilissimū. ¶ Et
in verb. rescissa. quam ego diuino in. sex. partes. In prima ad
declarationem text. ponit quo remedio vsu capio rescindat:
et dicit q. per restitutionē petitam. In secunda ponit ad qd
concedatur restitutio. In tertia ponit a quo cedatur talis
restitutio. In quarta ponit quare dicat rescissoria: et an sit
propriū nomen actiōis: et an sit realis vel personalis: et an sit
utilis vel directa. In quinta refert opi. aliorum tenentū q.
rescissoria a ipso iure competat. et q. sit propriū nomen actiō
nis. In sexta refert aliorum modificationem in hac sua opi.
per quam modificationem glossator noster cōcordat istam
opi. cum prima. secūda ibi: vt subducat tempus. tertia ibi: et
hoc ipsum. §. q. postulare pū. quarta ibi: et ideo actio ad quā
restituatur. quinta ibi: alij dicūt. sexta ibi: dicunt tū q. hoc res
cissoria. et ista diuisio sit vobis loco cuiusdā literalis exposi
tionis huius glo. ¶ In ea. glo. ibi: vt. C. de testa. mili. l. i. De
75 hoc. et ad qd competat ista restitutio: et sic istud offm iudi
cis rescindens quicqd hic dixerit gl. et quicquid etiam dixerit
gl. que latius hoc examinat: et aliter et q. bic in. l. ab hostib.
§. sed quod simpliciter in glo. magna in ver. restitutionis. ff.
et quib. cau. maio. Vos dicite fm quod dicit Bar. in. d. l. i. §. q.
quod simpliciter in. i. col. in ver. venio ad quartam particu
lam. et melius et perfectius in vlti. col. quez simpliciter et ad li
teram refert et sequitur Ange. de are. bic ibidem: ergo Bar.
relatis multorum opinionibus inter se discrepantibus: et nō
76 nullis hinc inde adductis: dicit istam esse veritatem: qd cū
in integritū restitui sit in pūctum statim positio: sic tantū
restitueret restitutio quātum abstat lēso: vt. l. q. si minor. §.
Iason super Titu. de Actio. D iij

Ignorā
n. Adde. d.
Alcan. de
imo. in. p. fil.
in. in. iij. p.
te.

restitutio. ff. de in. quandoq. propter absentiam vel alia in
stam causam leditur quis tantum in possessione: quantum
possessionem perdidit: et ad illam tantum debet peti restitu-
tio. l. ait petitor. §. item est. ff. qui. ex cau. ma. Et quis quis prius
onio vel actione sibi copetente: tunc restituitur illa prescri-
ptio vel illud obsequium de medio subducatur: ut hoc text. cū
si. Et quandoq. quis leditur in possessione et proprietate simul:
et tunc ad utroq. restituitur. ita intelligitur glo. in l. qui pro-
prio. §. ite queritur: et est gl. unica magna. ff. de procu. Quam-
doq. quis leditur in acquisitione: q. nō acquirit: et tunc re-
stituitur ut accipiat: ut l. si quis stipulam. ff. ex qui. cau. ma. et
per ista apparet oportere tantū esse ibellentem ut in libello
causas explicatas ponat. Et dō q. idem etiam voluit Bar.
in l. qd. tēpore. in j. col. 1. et iaz ad ff. C. de resti. mili. et ibi ponit
Ly. au. in q. 4. Bal. ibi. in col. 2. Bart. in l. si cū militib. in
co. ti. C. qui. ex cau. ma. et Bar. in l. qui proprio. §. itez querif.
ff. de procu. et Ly. in l. i. in i. in vñ. q. C. de pen. et ponit Dy.
hic ad fin. vlt. q. 2. Jo. fab. in. in. col. 2. Ric. de neap. in. vi. et
tra glo. et in ea. gl. ibi. ff. de except. l. exceptiones. Dicite q.
77 est scda ad h. et in ea. glo. ibi. non qd. sit nomen proprium
actionis. Dicite q. istud communiter tenetur per doct. bice:
scilicet q. rescissoria nō sit proprium nomen actionis: sed co-
gnomen sine quodam adiectio actionis: proat in simili dici-
mus in actioe de peculio: qd. iussu. redhibitoria: et similibus
vt est glo. in. §. si. in ver. directo. cum aliis conco. j. quod cum
eo. De quo dicite vt late per Jo. fab. in. vñ. col. in ver. nunc q.
de rescissoria hic tractamus qui post qd. de bella per. ita fir-
mat et responder ad ea que possint adduci et adducuntur in
contrarium: et idem etiam tenet gl. in. o. lab. hostibus. §. si q.
simpliciter. in glo. magna. in ver. restitutioni. circa me. Idem
etiam tenet Ric. de neap. in. in. col. post non multis antiquos
quos ipse refert idem etiam tenet Bar. in l. si. in. j. col. C. qui.
78 ex cau. ma. et in l. si quid autem ista actio rescissoria dicatur
esse natua vel datua. vt hoc questio melius liqueat sciendū
79 est in primis illam dici natuam actionem que habet mate-
riam sufficientem preexistente et qua oriatur alia vero dici-
tur esse actio datua que non habet sufficientem preexistente
materiam et qua oriatur: sed datur nobis a lege et quadam
equitate: vt est tex. non. in l. i. iurisgētiū. §. ff. de pac. quē text.
Bart. multū commendat ibi: et dicit esse singularē et magis
clare distinguere q. aliū qui sit in aliqua parte iuris. Quod
actionū alie sunt natue: alie datue: et ibi videte Bar. de cla-
80 rantem hoc per simile de hominibus quorum quidaz sunt
datur: vt Adam qui fuit a Deo simplr productus. alii sunt
natiui q. ex patre et matre nascunt. et ita etiā declarat Bart.
in l. j. in. vñ. col. ff. de condi. inde et in repe. l. i. quam aliquē
le. cure habet. in. vñ. col. C. de act. et obli. et Bart. in l. cum quis.
in. i. col. C. de iur. et fac. ign. et Bar. in l. j. in. si. pe. col. ff. de act.
et obli. et videte bonum text. in l. i. in prin. ff. cōmo. in prin. q.
quicquid dixerit hic de. Jac. de ran. et Jo. fab. qui eos re-
fert: et quicquid dixerit Jac. but. et Rodul. de auric. fin. qd.
eos refert Ric. de neap. bic. in. q. extra glo. Ego teneo opi-
nio. Bar. in l. si. in. h. col. C. qui. ex cau. ma. quem Ang. de are.
hic male refert: licet cum eo tenet. Dico ergo q. quādoq.
vsucapitur res mobilis per quam vsucapitionem queritur do-
minum directū: vt l. traditionibus. C. de pac. et tūc cum pri-
ma actio sit totaliter sublata prima que restituit nō erit na-
tua sed datua. si vero prescribitur res immobilis: tunc quā
per prescriptionem non tollitur directum dominii: sed que-
ritur vtile prescribenti: aut. nisi tricennalis: et ibi per gl. et doc.
C. de bo. mat. actio dicitur esse natua de quo tamē dicite vt
ibi latius per Bar. referente Ultramon. tenere contrariū:
81 et comm. opinionēs reprobandam. et in ea. glo. ibi: nunc di-
cit vtilis in hoc an rescissoria sit directa vel vtilis: dicit Dy.
hic qd. nesciretis respondere ad hoc cum omnibus glos. que
sunt vsq. Venetias: postea distinguunt q. si loquimur in vsu
capione triennij et sic in vsucapione rerum immobilis: q. re-
scissoria dicatur vtilis: quia cum per vsucapitionem sit prescri-
ptum directum dominium: petitor nō habet illius restituen-
di facultatem ex quo semel tam est amissum. sicut in fili dici-
mus qd. petitor nō potest facere que amissa aut definire esse di-
recto heredē. §. quos autem. §. de bo. pos. et l. et si sine. §. sed qd.
papinianus. ff. de in. Si vero loquamur in prescriptione re-
rum immobilis: et tūc quia per prescriptionem nō tollitur
directum rescissoria: isto casu dicitur esse directa allegat in si-
mili tex. in l. si heres institutus. in prin. ff. ad treb. et idē in effe-
ctu tenet Jo. fab. hic in illa questione cum querit an rescis-
soria cōpetat pro rebus immobilibus. que questio dependet
ab ista. et in si. gl. videtur ergo effectualiter in glo. esse duas
82 opiniones in illo articulo et quando rescissoria competat. pri-

ma est qđ reſciſſoria nūq̃ cōpetit ſeō niſi prius habita 7 ob
tēta in integreſti. 7 ſic niſi prius impetrato officio reſcindē
te. 7 hanc opi. tenet glo. bic. 7 glo. in. d. lab. hoſtibus. ſ. ſed q
ſimpliciter in gl. magna. in ver. reſtitutione. ante medium.
7 ibi ſequitur. Bar. in. vii. col. ver. his expeditis que pertinet
ad lecturam. 7 2 glo. in. l. in honoriis. in ver. ſed cum reſciſ
ſa. in ver. redditur. ff. de act. 2 obl. 7 Bar. in. d. l. fi. pe. col.
C. quic. cau. ma. poſt gl. magnam ibi in ver. queſiti. aliqua
tulum ante ſi. 7 ſi. Jo. ſa. bic. in. ſi. col. n. hoc eſt communis
opinio omniū doc. 7 dicat Ang. in prealle. ſi. q. iſta eſt ipſa
veritas 7 hāc opi. tenet etiam Dyn. bic. in duobus locis. in
iſt. 7 vi. col. 7 inter cetera probat Dy. q. reſtitutio maioris 7
minoris equiparantur. l. ſi. C. de temp. in inte. reſti. ni. ſ. 7 re
ſtitutio minoris petiſ per officiū iudicis. vt. l. q. ſi minor. ſ.
ſi. ff. de mi. ergo 7 maioris. 7 q. reſtitutio iſta petatur per offi
cium iudicis. ſed. in. l. i. quia ſtupulamis. in ver. officiū pretoris
eſt. ff. ex qui. cau. ma. quez. ter. ante Ang. de are. bic. ad hoc al
leg. Bar. in predicto. ſ. ſed q. ſimp. ſi. in. vii. col. qui hoc com
probat rōneq. qñ verba edicti referuntur ad iudices. tūc ex
illo edicto induciſ officiū iudicis. vt ibi per cū. ſcōa princ
palis eſt opi. bic. in gl. redati q. reſciſſoria ſtatim cōpetat ſini
ta abſentia. ſed ſit inefficax donec pretor p. reſti. in inte. inſuſ
ſlet in eā ſpiraculū vite. ad hoc adducit Bar. in. d. l. i. c. repli.
de leona que prout dicit naturalis philoſophi parit fruſtra
carnium. 7 per clamorem quez ſuper ipſis facit inſuſſat ſpi
raculū vite 7 ſignificant. 7 gl. noſtra dicit q. hoc ſcōa opi. rein
cidit cum prima. 7 cū hac ſcōda opi. viſus eſt prima fronte
inclinare Bal. bic. per vnā rōnem ad quam finaliter ipſe rñ
det. 7 ante cum rñdet Bar. in. d. ſ. 7 quod ſimpliciter. in. vii.
col. ſi. am. opi. habuit Bart. cōtra morem ſibi ſibi ſeius in
d. l. i. honoriis. vbi dicit q. ante actio eſt totaliter ſublata. vt
eſt in vſucapione triennii. 7 tunc actio ſibi nō competat. niſi
reſtitutione petita. Tunc actio nō eſt in totum ſublata ſ. per
exceptionem ſubmone. vt in preſcri. xxx. vel. clamo. 7 tunc
reſciſſoria bene cōpetit ante ſcōd eſt inefficax. q. poſteſ oppo
ni exceptio. 7 ideo op. 3 q. reſciſſoria petatur. 7 hāc opi. la. ſcri
bit ſibi Sal. in. c. l. i. vt hic refert Ang. qui cū hac opi. trāſi
re videtur. Ego inſiſtente teneo eōdem opi. ſ. relati. 7 reſciſ
ſoria nunq̃ competat niſi prius obtenta in integ. reſti. 7 hanc
opi. preter. ſ. adducta vltra alios ego ſermo primo per hunc
tex. bic. in ver. reſciſſa vſucapione. 7 per tex. in. d. l. i. hono
riis. in ver. ſed cum reſciſſa. in quibus locis eſt reſciſſa vſuca
pione 7 cōpondero ergo q. iſti ſunt ablatini abſoluti de quo
rum natura eſt q. reſoluiant in cōditionem. l. i. cunctis agrie.
in pn. ff. de vſur. 7 l. a teſtatore. vbi Bar. ff. de cōdi. 7 demon.
7 l. ab emptione. vbi Bar. ff. de pac. cum concor. ergo bic. erit
caſus q. reſciſſoria competet ſi vſucapio reſcindet. quia ita
ſunt reſoluiendi illi ablatini abſoluti. ergo ante reſciſſam vſu
capionem. 7 ſic purificata cōditione nō competet reſciſ
ſoria. 7 per hoc impugno illam diſtinctionem Bar. in. d. l. i.
honoriis. per hunc tex. noſtrum qui loquitur tam in vſuca
pione mobiliū q. in mobiliū. vt tenet hic glo. cū qua omnes
tranſeunt in ver. abſeſ. dñ dicit q. ille abſens qui vſucepit.
rem ſcōi deſertat. ergo intelligit tex. noſtrum in vſucapioe rei
mobilis. pro hac etiā cōi opinione facit optime tex. in. l. ſi. in
ver. reſtituendis. ff. ex qui. cau. ma. iuncta glo. vulgata in. l. in
criminali. C. de iur. ſ. em. iudi. cum cōcor. quem tex. puto vo
luiffe allegare Jo. ſab. bich. 7 alii corrupte alleget. 7 ibi dicit
p. hac cōmuni opinione eſſe tex. quali expreſſum. ¶ Extra
gl. reſtat vltimo vt videamus qualiter libellus in hac mate
ria reſciſſoria ſit forma dñe. Dicite ex mente Bald. Jo. ſab. 7
84 Ange. bic. etiā ſic. de neap. in vlti. q. extra gl. 7 q. ſi loqua
mur in officio iudicis reſcindit. 7 tunc ſin Jo. ſab. eſt poſſ
ſime aduertendum ibi an per iudiciū reſcindē debeat actio
reſtiti. vel res vel poſſibi. vel acquiſitay cauſa explicata in
libello apponat ſin q. oportime 7 late dixi. ſ. in glo. in ver.
reſciſſa. in pn. illius gl. 7 erit forma talis. Cum me abſentia
ſem cauſa reſp. vel eſſe impedit. aliquo iuſto impedimē
to. Tunc rem que mea erat occupante. dicit ſe vſucapiſſe
eo tempore quo ſui in abſentia vel impeditus iuſto impedi
mento. vnde cū iura ſubueniāt abſentib. vel aſ iuſta cauſa
impeditis. 7 eos dicit in integrū reſtituendos idcirco peto
per officiū iudicis reſtrum me in inte. reſtitiui ac dictā vſucapio
nem reſcindi 7 me admitti ad agēdū p. dicta re. perinde ac ſi
85 vſucapta nō eſſet. ¶ Si vero loquimur in actione reſciſſoria. et
forma libelli erit talis. Dico. ¶ Tunc q. iſe talē rez que mea
erat dñ eſſen abſens ca. reſp. vel aſ inſte impeditus cū vſu
cepiſſet. 7 qñ obſaculū dicte vſucapiōis off. iudi. reſcinden
te eſt ſublatus. idcirco peto per vos declarari dictā rem ad me
ſpectare iure dñi. vel quali. 7 cum mihi reſtitui perinde ac ſi
vſucapta

CIn cōdi-
tionez. Hdo
de Bal. in
suo trac. de
pact. in. vii.
col. ver. que
ro nūquid.

recepta non esset. Advertendum tamen est finem hoc habere quod interdum restituitur actio realis: tunc quia realis restituitur intentatur debet concludi ut in reali scilicet ad declarationem dñi vel qua si interdum vero restituitur actio personalis: tunc debet concludi ad dandum sicut in personalibus actionibus. ¶ Nunquid autem officium iudicis rescindens et actio rescissoria possint simul et simul in eo libello intentari: concludit Dyn. hic in vlti. col. et per q. q. non possunt simpliciter simul poni per regulam. Fundi. et fundi. ff. de excep. sed successus sic hoc modo. peto me restitui per officium iudicis et postmodum restitutione concessa et rescissione rescissa propono rescissionem: et cum hac decisio Dyn. tenet hic Bal. et Jo. fa. post. Jaco. de rane. ita etiam tenet Fico. de neap. hic in vlti. q. extra glo. qui refert. etiam ita tenet Jaco. bnt. et Rodul. de anri. hic ita tenet Spec. tit. de integ. resti. in quarta parte in §. i. in ver. sed nunquid in eod. libello? Bal. in l. quod tempore. C. de resti. mib. in v. col. in ver. secundo quero inquit ego possum et videtur prima fronte banc partem firmare postea finaliter concludit q. libellus procedet quantum ad officium iudicis rescindens sed non quo ad rescissionem: quia rescissoria nondum sit orta: et sic nondum sit in rerum natura prout late §. concludi in glo. in ver. rescissa ad si. impossibile est q. rescissoria possit intentari. nec h. ibi Bal. pro absurdo q. libellus procedet super vno capitulo et super altero non ut ibi per cum. et banc ultimam opinionem videt. tenere Ang. hic post Sal. in d. l. si. et rñdet ad contraria: ut hic per cñ. Ego pro opinione Dyn. relata que videtur magis cõis: et quam ego teneo: scilicet q. officium rescissorium et actio rescissoria possunt successus vel conditionaliter intentari. In primis reperio q. in cõtingentia facti ita cõsultat Pan. de ca. in cõsilio q. est in ordine quinquagesimū in fine illi? cõsili et in cõsilio. cñ. etiam ad finem motus per ter. qui tñ parti aut nihil facit. in l. si sine herede. §. interposito. ff. de administra. tut. de hac questione vide late do. Abb. Pan. in c. tum et literis. in penul. et vlti. col. de integ. resti. vbi distinguit ut ibi per cum. Pro hac etiam opinione facit glo. quam etiam allegat Dyn. in l. qui de inoff. §. i. in ver. exere. cre. quā ibi tenet Bar. ff. de inoff. testa. et vbi querela inofficiosi testamenti et petitio hereditatis possunt successus intentari: et tñ cõstat q. petitio hereditatis non est orta: nisi prius rupto testamēto. et per hoc non obstat arg. Bal. vbi §. Pro hac etiam opinio bene facit forma libelli quā in simili ponit Bar. post gl. in l. nō abs re. C. unde vi. et forma quā in simili ponit Bar. in l. si cõstante. §. quoties. ad si. §. sol. ma. et forma quam in simili ponit Bar. post gl. in l. si cum exceptione. §. bec aut actio. ff. quod mens causa. et forma quam ponit Bar. in simili. in aut contra qui propriam. et ibi Bal. ad si. C. de nō nūme. pecu. Et ad ista accedat vñ qd bene menti tenentis qd singulariter voluit Alnt. de bu. in c. pñtutius. extra de relig. domi. post glo. ibi in verbo: iustā ratam. vbi voluit q. si quis petit rem sibi restitui et ad restitutionem illius rei obtinendam erat primo necessaria rescissio contractus q. petendo restitutionem rei satis vñ petere contractus rescissionem que erat pambula. et per hoc puto nō esse dubiū de vno de quo in mñ? ambiguis terminis dubitat Jo. fa. hic.

¶ An si aliquis fuit primo restitutus et post agat rescissoria nō facta mentione de restitutione: an libellus procedat. Ego puto q. sic: quia si procedit qñ non sit mēto restitutionis que etiam non fuit impetrata: quanto magis procederet quando restitutio esset impetrata: licet de ea nō fieret mentio. et p ista habetis expeditum istum. §. et hanc subtilē materiam rescissorie satis bene enucleatam.

1 Alienare in fraudē qui dicant: et an et bñ et per quos bona alienata in fraudem reuocari possint. et nu. sequen.

3 Pater si in ludo omnia bona amisit an filij possint illa reuocare vsq. ad eorum legitimā tanq. in fraudem alienata.

4 Pater habes filios si omnia bona dissipat et filij petāt quod assignetur eis aliqua possessio patris pro eorum alimentis an talis petitio de iure procedat.

5 Interdictum fraudatorum contra quem datur.

6 Libellus in interdicto fraudatorio qualiter formetur.

7 Alienatio imaginaria et simulata et alienatio vera h. in fraudem facta qualiter differant. Alienatio imaginaria et simulata est ipso iure nulla: et an iuramento firmetur. eo. in.

8 Contractus simulatus ex quibus probetur.

9 Alienatio vera sed in fraudem facta an et quādo valeat et teneat: et an et quando sit ipso iure nulla. et nu. 10.

11 Mutuus agitur cum lege q. cum homine: et qualiter hoc procedat. et 12. et an et quando contra durtus agatur cñ lege q. cum homine. nu. 15.

13 Arbitrari an sit minister legis.

14 Verbum peti prolatum a lege qualiter intelligatur.

16 Actus quando in fraudem legis fieri dicatur: et quando in fraudem hominis.

17 Alienatio facta in fraudem creditorum a debitore q. valeat et teneat: an locum habeat in manu mittente seruum suū in fraudem creditorum.

18 Libertas senel data an et quando reuocari possit.

19 Paragraphus iste qualiter summatur.

20 Frans in materia istius §. qualiter accipitur: et que proprie dicatur. et nu. 11.

22 Alienatio que proprie dicatur.

23 Alienatione prohibita omnis translatio siue iuris directi siue vtilis siue alterius cuiuslibet iuris prohibita intelligit.

24 Alienatio quod modis capiatur.

25 Statutum loquens de alienatione an locum habeat in contractu pignoris siue in confessione vlti. in fructus.

26 Alienata in fraudem creditorum que requirantur ut creditores ad ea reuocanda admittantur.

27 Alienata titulo oneroso ad hoc ut reuocari possint quid requiratur et in alienatione titulo lucratiuo. 33.

28 Titulus lucratiuus qui dicatur: et qui onerosus.

29 Cause siue tituli quasi lucratiui qui sint.

30 Dos an sit titulus lucratiuus vel onerosus.

31 Donatio propter nuptias an sit titulus lucratiuus vel onerosus.

32 Legitima quā pater in sua vita prestat filio vel ex propria voluntate vel ex forma statuti an dicatur haberi t. lucratiuo.

34 Per omnes §. lucius. ff. q. in frau. cre. fac. qualiter intelligit: et an et quando locum habeat et procedat cñ tribus sequen.

38 Alienatio facta per debitorem omnium bonorum suorum non simul et senel ad particulatim: an in creditorum fraudem facta presumatur.

39 Statuti si disponat q. si quis emerit omnia bona alicuius q. teneatur ad debita et credita quo remedio succurratur ut non teneatur.

40 Frans fraude aliter non pbata qualiter presumat. et nu. seq.

42 Alienatio si alienans possidere reperitur an potius imaginaria et simulata dicatur quam vera: et an tunc sit opus reuocatoria vel sit ipso iure nulla.

43 Alienatio si fiet clam an et quando frans presumatur.

44 Contractus propter clandestinitatem presumitur frans.

45 Clam fieri an et quando dicatur.

46 Alienare in fraudē an et quādo et ex qb. presumat. et nu. 47.

48 Ignorare vires patrimonij sui an proprii an et quādo quis presumatur et an et quando scire.

Ignorantia quibus casibus sit probabilis. eo. nu.

49 Creditor et patronus in quibus equiparantur et in quibus differant.

50 Es alienum legitimam filiorum antecedit.

51 Legitima est quarta bonorum patris.

52 Debitor an filia suā in fraudē creditorum suorum dotare possit.

53 Condictio indebiti vel hypothecaria an et quibus casibus cōpetat. et 101.

54 Libertates directe et fideicommissarie qualiter differant.

55 Error q. impediatur consensum qualiter intelligatur.

56 Frans in pecuniario damno quomodo accipitur.

57 Creditor an ille dicatur cui ex delicto debetur: et an proprie an vero abusive et improprie.

58 Volēs hominē interficere vel aliud maleficiū facere propter qd ex lege vel statuto bona sua applicatur fisco: alienauit bona sua et postea maleficius commisit: an fisco poterit illa bona alienata tanq. in eius fraudem reuocare.

59 Quis in animo suo proposuit delictū cōmittere propter qd erat successura cōfiscatio omnium bonorum vñ omnia bona alienauit: deinde ipsum penituit: an poterit bona alienata reuocare tanq. alienata ob causam que secuta non sit.

60 Creditor an dicatur ille cui debetur in diē aut sub cōditione.

61 Legatarij et fideicommissarij nunquid habeantur loco creditorum in materia huius §.

62 Creditorib. futuris an competant actiones reuocatorie ad reuocandum alienata et quādo. et nu. 64. 65.

66 Creditores ad hoc ut reuocatoria agere possint contra illos in quos bona sunt alienata quid requiratur.

67 Excussio an sit necessaria: et quādo: et quando non. nu. 68.

70 Debitorem nō esse soluendo qualiter notoriū fiet iudici: et nunquid per estimum. et nu. 75.

71 Heres si vult pbare bona hereditatis nō esse soluendo qualiter faciet.

72 Defunctum non fecisse testamētum quomodo probabitur:

- I**tem si quis in fraude. ¶ Ad em-
dētā hui?
§. cius materie premitte vobis et mente Jacobus. ¶ Sic de
ncap. hic. §. aliquid alienatur res in fraude patroni: et de tali
alienatione loquitur ff. de i. f. l. C. qd in frau. pa. Aliquī alienat res
a patre arrogate i fraudē filij arrogari. et de ista habetis text.
in l. si. §. si filij qd in frau. pa. de cuius intellectu videatis oīno
Bar. in l. nō vsq. ff. si quis a patre sue ma. Aliquī alienat res
in fraude filij vel ante cōmissūz crimini ante accusationē vel
post accusationē vel ante suam vel post suam. de ista habet
in l. post cōtractū. et ibi abunde per Bar. ff. de dona. et idē per
alios: et per Bar. in l. si vēti. §. eoz. ff. de prin. credi. per Bar.
in l. abstinendi. ff. de in inte. resti. p. Ly. Bal. et late per Bal. in
l. si quis post. C. de ho. proscip. per Ly. Bal. et Sal. in aut. sed
iam. et ibi aliquid per Bar. C. de dona. ante nup. per Fabut.
Bal. et doc. in l. vxoris. C. de dona. inter virum et vxor. per Spe.
in ti. de dona. §. i. ver. itē pone aliquis. et ibi etiā per Jo. an. in
addi. per Bal. in l. aut. C. de executio. rei in Aliquādo aliena-
tur res a patre vel a matre in fraude filiorū: tunc aut donā
do: et habet in l. i. C. de inoffi. dona. et ibi per Bar. Bal. et alios
traditur in aut. de inoffi. dona. col. vij. et l. si liqueat. in co. ti.
C. de inoffi. dona. et ibi qñ donatio fuit facta vni filioez vide
etiā in l. Titio. §. imperator. ff. de leg. ij. Aliquī alienat res
a patre in fraude filiorū vendendo: et habet in l. i. p. Ly. et Bal.
C. si qd in fraude pa. et Bar. in l. i. in fi. post prin. gl. in co. ti. C.
si quid in frau. pa. per Bar. in l. hereditaria. ff. de bo. auto. in.
pos. et ibi post Dy. post cautēla qua pater pot. frandare et pri
uare filios legitimā alienatō bona sua et causa nō lucratina
et in iuxta bec an et qñ filij possint renouare bona i eozū fraudē
alienata: videte etiā Bar. in l. nō vsq. ff. si quis a pa. sue ma.
et Bal. d. l. in vi. col. i. ibi p. Ly. in vi. q. C. de inof. do. p. Bal.
in l. i. et fi. C. de his que in frau. cre. per cano. vt p. do. An. in c.
Ray. extra de testa. vbi bonus tex. et hic late p. Ange. in ante-
penult. p. pe. col. C. Et an si pater amittit oia bona i ludo pos-
sint filij illa renouare vsqz ad eozū legitimā tāq̃ in fraude alie-
nata ponit Bal. d. l. i. ad fi. C. si quid in frau. patro. et Bal. in
rub. de condi. ob tur. et Jim. in l. si quis cum sciret. ff. pro em-
ptore. Et an si pater multos habens filios vendit oia bona
sua dissipando: et filij petant q. assignet eis aliqua possessio
pris p. eozū alimentis: an talis petitio pcedat de iure videte
in terminis Bal. in l. i. C. si qd in frau. pa. et ibi Sal. asser-
tenen tē q̃ teneat Bal. et videatis oīno Halaliter et forte meli?
loqueret in l. nō potest. ff. de adop. Aliquī et vltimo alienat res
p. debitoze in fraude creditorū: et ista est ppria materia. §. nisi
tituli. ff. de reuo. bis que in frau. cre. et de ista videbimus hic.
¶ Secōdo pprius ad materiā huius §. promitte q. aliqui aliqs
puta tutor vel debitor vel etiā creditor alienat rē nō suā
ppriā sed alienā in fraude: et ille in quem est facta alienatio est
particeps fraudis: et tunc nō hz locū iste. §. nec ti. de reuo. bis
que in frau. cre. q. tunc denū habet locū qñ qs alienat rē suā
ppriā in frau. cre. et isto ergo casu cōpetit interdictum frauda-
torium cōtra cū in quēz facta est alienatio. de quo interdicto
fratadorio licet ti. expresse nō habeamus tñ de eo habemus
tex. no. et signandi nō ē Bar. ibi dicit esse singularē et ne desit
re alibi i pupilli debitor. in prin. ff. de solu. et ibi videte glos. in
ver. interdicto. et Bar. post gl. in l. si postulante. in prin. ff. ad
treb. et gl. in l. i. in gl. in ver. inbebit. C. si vendi. pig. agatur.
et ibi oīno Bar. q. etiā posit practica et libelli in isto inter-
dicto fraudatorio. et gl. d. l. i. in ver. inferret. C. de iur. fili. l. x.
et no. Bar. in vl. col. vbi ē dicit de isto interdicto fraudatorio
esse tex. qui ad hoc est singularis in d. l. pupilli in prin.
Aliquī debitor alienat res suas pprias in fraude creditorū: et tñ pprie
habet locū. §. iste et tituli? de reuo. bis q. in frau. cre. Et aduer-
tite q. etiā isto casu remediū cōpetens pōt appellari interdi-
ctum fraudatoriū. ita cū appellat iuris cōsul. d. l. si postulat. in
prin. et ibi nō declarat Bar. ¶ Tercio promitte q. differētia
est iter alienationē imaginariā et simulatā ex una parte: et alie
nationē verā sed factā in fraude ex alia: q. alienatio simula-
ta et imaginaria est ipso iure nulla. Lemptor. et ibi gloss. ff. de
aqua plu. arcē. et est tex. in l. nuda. ff. de strabē. emp. et adeo est
nulla q. etiā iuramentū sup ea interpositū illa non cōualida-
ret. vt est glo. in cōmuni reputata singularis in Lemptione. et
est gl. enica ad fi. C. plus va. qd agit. de qua vide P. a. m. c. ad
nostrā. et de emp. et vendi. et hoc casu nō requirūt actiones re-
nouatorie ad renouandum talē alienationē euz sit nulla ipso
iure. et Et no. q. volens probare actū vel cōtractum simulatū
habet necesse probare et deducere simulationē ex bis que ge-
sta fuerint iter ipsas partes anteq̃ peruenerēt ad cōtractum:
quia de gestis post contractū nō potest deduci simulatio. ita
singulariter Bald. in l. i. in vlti. col. in prin. in ver. x. quero si
feruus

Cassipá,
do adō Eln
gd. in. l. lex
cor. de vul. t
pu. vbi pōit
nūqd pater
possit alien
nare oia bo
na sua t pū
cere in ma
ri in pūdi
cū filioz. et
quid de pū
vēdēte t cō
sistente pū
recepisse an
pūdicet fi
lis: vīs bar
tho. cep. in
can. xxyi. l.
fi. t per cum
dē do. Jus
may. l. l. si ar
rogator. in
xx. col. ff. de
adop. t ab
in. c. qñis. l.
pe. col. in v.
et his infer
tur. de re iu
di.

seruus. et do. Bar. Etrenensis in cautela. d. xj. et de multipli
 9 ci specie simulationis p. cundē in cautela. cccviii. ¶ Aliena
 tio autē que est vera sed facta in fraudē bene valet et tenet. et
 id requirunt actiōes reuocatorię et remediā rescindentię: vt
 hic in ter. et videbimus in glo. in ver. petere. Ista bene notan
 dam et magistralē doctrinā tradit bart. in. l. post cōtractū. in
 10 in. col. ff. de do. ¶ Aduertite tamē quod illud quod statim dicit
 q. alienatio facta in fraudē valet et tenet: sed rescinditur per
 reuocationē. istud est verū et pcedit qn alienatio esset facta in
 fraudē: creditōrū: et sic hominis. sec. est si esset alienatio facta
 in fraudē legiō: q. tunc ipso iure esset nulla. ita ex text. quem
 Bar. ibi dicit multū singularē in. l. si libertus. in prin. ff. de in
 re pa. et idē etiā tenet per illū text. Bal. in. l. i. in prima. op. C. si
 quid in fraudē patro. illi etiā allegat Jo. fa. hic circa finem
 pe. col. Et si in stare istud videri absurdum et cōtra oēs regu
 las: q. alienatio facta in fraudē hominis valeat et in fraude
 legiō sit ipso iure nulla: nam videretur dicendū oppositū cū
 11 vulgarit sit q. mitius agitur cū lege q. cū homine. Locutus
 ff. de arb. Accedat qd dicit glo. in. l. si quis rem. s. voto. in gl.
 12 in ver. obligantur. ff. de possi. que dicit q. mitius agitur cum
 deo q. cū homine. Rndebat Bal. in. d. l. i. in prima. oppo. C.
 si quid in frau. pa. q. illud qd dicitur mitti agi cū lege q. cū
 homine. intelligitur cū boie. ministro legis qualis est iudex
 vel arbiter. sec. est in alio priuato homine: q. durius agitur
 cū priuato boie q. cū lege. Et huius solutionis reperio assi
 gnari rationes in. l. amplius nō peti. in. d. col. ff. rem. ra. ba. vbi
 dicitur q. qn agitur cōtra hominē ministrum legis: tūc duo
 offenduntur. scilicet et homo. qn autē agitur cōtra priuatum so
 lus homo offenditur. nimirū ergo si durius agitur cōtra ho
 minē ministrū legis q. cōtra priuatum. Hec tamē solutio
 in infinitis locis reprehēditur per Bar. vt per cū in. d. l. ampli
 13 nō peti. in. d. col. et in. d. l. si libertas. in prin. in repetitiōe legis
 si insulam. circa finē prime partis principalis. ff. de verb. ob. q.
 secūdam nō est verū et q. arbiter sit minister legis: quod pa
 tet: q. de iure digestōrū nō oritur actio nec exactio. l. oīe pro
 ferre. s. iari. ff. de arb. notat Bart. in. l. i. C. de arbitris. Item
 arbiter non habet iurisdictionē sed notionem. l. ait pctor. in
 prin. ff. de re iudi. ¶ Dicitur et fortius habere q. imo durius
 14 agit cū homine ministro legis q. cū ipsa lege. patet et q. ver
 bū peti prolatū a lege intelligitur per finem. l. in seruilitate. s.
 peti. ff. de l. qui cū maioris. s. accusasse. ff. de bonis libertorum. l.
 papi. s. monuisse. ff. de test. Bal. in. l. si quis in suo. in
 prin. C. de inoffi. test. et tū prolatū ab homine legis ministro
 intelligitur per litis contest. d. amplius nō peti. ff. de rat. ba.
 vnde ipse Bar. post. Dr. i. omnib. locis. s. allegatis rñdebat
 15 aliter et multū notabiliter q. aliqui pena respicit actum sine
 annullationē act. et durius agitur cū lege q. cū homine qua
 liscūq. sit ille homo. et ratio est: q. lex facilius potest actus an
 nullare q. homo cum maioris sit potentie. l. nō dubium cum
 vult. C. de legi. et hoc modo proprie loquitur et procedit. d. l. si
 libertus. in prin. ff. de iur. pa. Aliq. pena non respicit annulla
 tionē actus: sed venit extrinsecus: et tūc bene mitius agitur
 cū lege q. cū homine. et ita proprie loquit. d. l. celsus. cū palle.
 16 ¶ Et si vultis cognoscere qn actus dicat fieri in fraudē le
 giō: qn in fraudē hominis videatis Bal. no. declarātes. in. l.
 hac edictali. s. omni. C. de secū. nup. vbi dicit q. qn actus geri
 tur inter prohibitas personas dicat fieri in fraudē legis. l. qui
 testamētū. ff. de proba. Sed qn agitur inter personas nō pro
 hibitas sed fit in pcediūcū tertij: tūc actus dicitur gestus in
 fraudē hominis. l. i. C. si quid in frau. pa. Itē qn actus sit ad
 excludendam legis promissionē vel legis statutū: tūc dicitur
 fieri in fraudē legis: vt ibi per cū. et hoc vltimū magis placet
 et fuit doctrina iuriscō. in. d. l. si libertus. in prin. in ver. diuer
 sitatis. ff. de iurepa. vbi inquit ad cōtextū iuriscōsultus tunc
 in fraudē legis fit qn libert. se minores cētenario facit ad hoc
 17 vt pceptū legis evertat. Aduertite etiā inquātū dicit q. alie
 natio facta a debitore in fraudē creditorū valet et tenet. istud
 nō habet locū in debitore manumittēte seruū suū in fraudē
 creditorū: q. talis manumissio nō valet ipso iure: vt est ter. s.
 quibus ex causis ma. nō licet. in ver. nō agit. et diuersitatis
 est ratio q. uis prima fronte ratio de libertatis videretur dicē
 18 dum oppositū: q. libertas semel data nō potest de facili re
 uocari nisi ex magna causa: vt est ter. l. i. ex causa. s. si. iūcta
 l. seq. ff. de mi. facit. s. semel. s. q. ex cau. ma. nō licet. et propterea
 lex impedit ab initio. Ista est ratio doc. vt Pico. de neapo. et
 Ang. de are. post. Jo. de pla. s. qui. ex cau. ma. nō licet. in prin.
 et hanc rationem diuersitatis sentit gl. in. l. si norali iudicio.
 in prin. in glo. in ver. iudicio. circa fi. ff. de nota. ¶ Hic sic ex
 pressis venio ad expeditiōē ter. Iste. s. cōmuni omnium diu
 sione: vt Dr. Pico. de neap. et Ange. de are. diuiditur in duas

partes. ego autē diuido illū in tres. In prima ponitur thema
 ex quo resultat tacita questio. In scda ratio sine decisio. In
 tertia rñsionis sine decisio declaratio secūda ibi: permitti
 tur. tertia ibi: id est dicere. Et quīs multo miter summe
 91 per doc. ego summo illū hoc modo. ¶ Alienata a debitore in
 tra. credi. bonis eius et finia possessio reuocatur perinde ac si
 alienata nō esset ac si in bonis debitoris permāsisset. b. d.
 10 In ter. ibi. in fraudē. ¶ Qualiter accipiat fraus in hac mate
 ria: habetis ter. qui declarat. l. i. s. pe. et si. ff. de his q. in frau.
 cre. videatis etiā. l. fraudis. ff. de reg. iur. et l. alius est fraus. in
 prin. ff. de ver. signi. Et an sit differentia. et que differentia sit in
 ter fraudē et dolū habetis glo. in. l. iuriscō. s. sed si fraudan
 di. bin. vcr. edicit. ff. de pac. et ibi late per Bar. et alios. et gloss.
 in. l. i. s. furti. in ver. fraude. ff. de his qui no. inf. et ter. l. i. n. C.
 de in litem iuran. et ibi glo. in ver. dolus. que ponit aliā diffe
 rentiā. et ibidē nō per doc. et ter. in. c. et tenor. extra de referi.
 que ad hoc ibi nō. Abb. Pan. in. i. n. no. et ibi gl. per Bar. in
 rep. l. quod neta. in. l. col. ff. de pos. per Bal. in. l. pignus. in
 in. col. C. de pig. acti. et in. c. beneficiū. si de seu. fue. cōtro. inter
 do. et agna. alias est rubrica: si feudus negatū fuerit a vasa. et
 11 ibi declarat inter cetera q. que dicat. pprie fraus. et per Abb.
 in dictionario suo in verbo: fraus. et in verbo: dolus. In text.
 ibi: tradiderit. Vos dicite idē esse si dederit et sic omnium tras
 tulcrit. ter. est in. l. si sciens. in fi. ff. de contrahē. emp. adē etiam
 esset si alienauerit. vt est ter. in. l. i. s. fin. in ver. alienationem. et
 12 in ver. alienauerit. ff. de his q. in frau. credi. alienatio autē di
 cit oīs actus per quē dominiū trasfertur: vt dicit ter. in. l. i. in
 fi. C. de fun. do. accedat ille no. et bene signādus quē Bart. ibi
 13 reputat multū singularē in. l. i. C. de reb. alie. et ibi est text. q. q.
 prohibita alienatiō intelligitur prohibita omnis traslatio
 sine iuris directi sine vtilis sine alterius cuiuslibet iuris. et ibi
 etiam per Bal. et de verbo: alienationis. habetis ter. in. l. alie
 14 nationis verbū. in prin. et in. l. alienatū. ff. de ver. signi. et q. que
 proprie dicatur alienatio et quot modis capiatur: habetis
 per Bal. in. c. j. de alie. seu. et late per eum in. c. j. s. aut si libella
 rio. qui. mo. seu. amit. in vlt. char. et ibi quot modis capif alie
 natio vt ibi per cū. et bal. in fi. post gl. C. de ho. auto. iudi. pos.
 per Inn. et doc. in. c. cpi. quod est. c. quartū. et in. c. seq. de reb.
 15 eccle. nō alie. Et videte quod dicit not. Ang. in. l. benignius.
 ff. de legi. q. statutū loquens de alienatione nō habet locum
 in pignore sine in cōtractu pignoris nec in pessione vsufru
 ctus. facit qd dicit Pan. de cast. in. l. in ambigua. in. c. i. ff. de
 legi. vbi dicit q. pprie nō est alienatio nisi trasferatur omniū.
 ¶ Mo. ex hoc ter. in prin. fm Ang. de are. hic a cōtrario sen
 su q. si alienatio fieret a debitore et non in fraudē creditorū q.
 valeret nec posset reuocari. istud ego habeo pro indubitatis
 16 simo qn nō adest fraus nec animo nec re nec cūctis: alis sec.
 ¶ Et videbitis. ¶ Ultimo no. ex hoc ter. in ver. possessio. q. qd
 ad hoc vt creditores admittantur ad reuocandum alienata
 per debitore in eorū fraudē: requiritur q. sint missi et senten
 tia iudicis in possessionē bonorum debitoris: et postq. missi
 sunt si innuerint bona nō esse soluēdo possunt deuenire ad
 remediā reuocatoriā cōtra possessores bonorū in quos est fa
 cta alienatio. et sic satis inferitur prout etiam inferbat Ang.
 de are. hic colligēs hoc ex ter. pro notabili q. anteq. possit p
 17 ueniri ad reuocandū alienata in fraudē creditorū et sic ante
 q. possit haberi regressus cōtra possessores bonorū in quos
 facta est alienatio: requirit q. primo fiat excussio bonorū de
 bitoris an sit soluēdo neme. istud probatur alibi melius: sci
 licet q. requiratur excussio in. l. i. vbi text. expressus in verbo:
 bonis eius excussis in lignori. que est. l. p. n. l. C. de his q. in
 frau. credi. De quo an et quādo et quomodo procedat ponā
 late in gl. in verbo: possessio. eo. s. et ibi multa bona attingam
 in materia ista excussionis. ¶ Glof. prima in verbo: in frau
 des. ego diuido in duas partes principales. in prima per mo
 dum notabilis glo. ponit vnum quod est maximam funda
 mentum in materia huius. s. in secunda glof. aggreditur bo
 nam distinctionē: secūda ibi: et de hac fraude nota bonam
 distinctionem. ¶ In ea. gl. ibi. s. hoc edictum. et s. simili mo
 17 do. ¶ Habetis q. i. alienatis titulo oneroso ad hoc vt possint
 reuocari requiritur dolus vtriusq. tā debitoris alienatis q.
 recipietis. in alienatis autē titulo lucratiuo sufficit sola fraus
 debitoris. et diuersitatis est ratio fm Petr. de bel. perti. post
 Ja. vt hic refert Jo. fa. in. l. col. et Ang. de are. in. i. col. q. non
 est par eadē ratio debita amittere et lucra nō capere: vt in
 quit ter. in. l. i. s. pe. C. de codi. ¶ Sed opere pretiū esse videt
 pro intelligentia huius prime partis glo. et eius conclusionis
 18 quis dicat titulus lucratiuus: quis onerosus: et pñcis que
 sunt cause lucratiue habetis enumeratas in text. no. l. pe. s. lu
 cratiuus. C. de impo. lucra. descript. li. x. qui ter. quomodo in

¶ Sed si
 fraudandi.
 vbi vide do.
 Ale. d. imo.

telligendus sit: et quomodo pcedat videte Bar. in l. meuius. §. duobus. in repe. in l. col. ff. de leg. ii. inter ceteras lucrati-
nas causas in ter. illo enumeratas vñā nō omitto que est no-
tabilis et ibi cum nō. q. si donas propter ingrattitudinem do-
narij reuocet donationē: et sic quis repetit rem quē dedit si
ne nouo cōtractu: nō dicitur habere titulo lucratiuo. Et no-
tate diligēter q. si quis habet aliquid: vel aliquid cōsequitur
pro pretio illicite soluto: cū illud pretiū nō det bono modo
sed malo: q. illud qd cōsequit dicit habere titulo lucratiuo et
nō oneroso. solū istud est quod dicit nō. Barto. post. glof. ibi
in l. §. si. ff. si quis omīssa causa testamēti. et p. hoc not. Bart.
qd ille qui dat pecuniā vt consequatur beneficiū vel preben-
dam: cū det malo modo dicitur habere titulo lucratiuo. Et
per hoc etiā dicit ibi Bal. et reputat bene notandū in l. §. si
quis omīssa causa testamēti. in pe. col. in ver. et querit q. quic-
quid per simoniā abest nō debet cōsiderari vt onus vel vt dā-
num: quia turpiter abest. Et not. q. illud quod querit ex
causa pene dicit q. titulo lucratiuo et non oneroso. istud est
quod voluit nō. Bar. in d. l. meuius. §. si duobus. in pen. col.
Et an illud qd querit in ludo dicat q. titulo lucratiuo: ha-
betis per Bald. in l. ante fin. C. si quid in frau. pa. et ibi dicit
qd sic: q. fin. euz quicquid ex maleficio queritur: dicitur esse
lucrati. et de causis sine titulis qui non sunt nec lucratiui nec
onerosi sed quasi lucratiui: habetis ter. no. in l. apud celsum.
§. autoris aut est dolus. ff. de excep. do. et glo. in ver. alia causa
crēplificādo dicit nō. q. si quis emat rem modico pretio que
sit digna magno pretio dicit habere tit. q. si lucratiuo. Et an
autē dos sit ti. lucratiuus vel onerosus: habetis not. ter. in
l. §. si a socero. ff. de his que in frau. cre. que ter. not. ibi Bar.
to. et insert ad q. istud ad quā dicit de facto se rēdisse vt ibi per
eum. et ter. in d. l. vnica. §. lucratiuas. C. de impo. lucra. descrip.
lib. x. que ibi not. Bar. et ter. in l. pro oneribus. que ad hoc ibi
not. Bar. C. de iure do. et ter. in l. h. in prin. in co. tit. quem ibi
nō. Bar. et Bald. et ter. in l. ex promissione. ff. de acti. et obli. et
habetis glo. in l. meuius. §. in ver. ipsi nocere. et ibi Bar. et do-
cto. ff. sol. ma. et gl. in l. ignoti. C. de reuo. his que in frau. cre. et
ibi Bart. et late in l. meuius. §. duobus. in repe. in l. col. ff.
in ver. scō q. ego suz obligatus. ff. de leg. ii. et Bal. in l. h. C.
de reuo. his q. in frau. cre. et in istis locis cōmunit cōcludit
q. ti. dotis ex parte patris dotatis et ex parte mariti dicat ti-
tulus onerosus ex parte vero mulieris dicat esse titulu lucrati-
uius. Et aduertite diligēter q. titulu dotis ex parte ma-
riti intantū est onerosus q. etiā si ex postfacto cōsecutur sit
lucrati ex tali dote puta ppter pactū quod fecerat de dote lu-
cranda vel vigore statuti disponētis: q. decedēte muliere in
matrimonio vir lucratur dote: tñ nūq. dicit habere ex causa
lucratiua: cū pcecesserit causa onerosa. i. titulu dotis. istud est
qd in terminis voluit glo. no. in l. si donaturus. §. si. in glo. fin.
in ver. duntaxat. ff. de cōdi. causa da. pro qua glof. ego allego
ter. expremum in terminis et ad literā in d. l. vnica. §. lucrati-
uas. in ver. si vero vel socer. C. de impo. lucra. descrip. lib. x. vbi
si socer dederit pro filia vel nepte vel p. nepte. dicit ad p. textū.
licet casus euentu res eius cui data est vertatur ad lucratiui
nec inter lucratiuas causas enumerabit. et ibi vide Ang. qui
ibi cū pōderat ad hoc accedat quod voluit Bal. in l. hac edi-
ctali. in prin. C. de secum. nup. in. in. col. ver. pone q. oppositum
pactū de lucrādo et vbi dicit q. lucrati dotis quod cōceditur
marito propter expēsas nō dicitur titulus lucratiuus: et idēz
Bal. in ant. p. terea. in pe. col. C. vnde vir et vxor. et Bal. in l.
cum multe. in. in. col. C. de do. ante nup. Itē aduertite q. titu-
lus dotis non tñ est onerosus ex parte mariti: vt p. dicit: sed
etiā est onerosus ex parte filiorū dotein maternā petentium.
istud est q. nō notabiliter et signanter voluit Barto. in repe. l. si
q. stāte. in prin. ff. de solu. ma. in. x. q. ii. partia. prin. vbi ad hoc
alle. d. l. c. et promissione. ff. de actio. et obli. Aduertite etiā q.
ea q. diti de dote vt sit ti. onerosus ex parte mariti habet locū
nedū in dote vera et in marito vero sed etiā in dote putatiua
et in marito putatiuo. istud est qd in terminis voluit glo. no.
quam ego reputo vñā et singularē in iure in l. proculus. alias
est. l. ancilla. in glo. si. ff. de iur. do. Et quid autem de dona-
ppter nuptia: an sit ti. lucratiu vel onerosus habetis ter.
que ibi nō. Bar. in d. l. vnica. §. lucratiuas. per Bal. in l. h. in
prin. C. de do. promiss. et in istis locis cōcludit per oia prout. s.
cōclusi in dote. Et quid de legitima quā in sua vita pstat
pater filio vel ex propria volūtate vel ex forma statuti. Et qd
de alimētis an dicant haberi tit. lucratiuo an oneroso habet
per Bar. in l. h. C. de reuo. his que in frau. credi. et ibi cōcludit
Bal. q. ois obligatio legalis est tit. lucratiuus. Et vīso qui
sunt tituli lucratiui et qui onerosi reuertor: nūc ad cōclusiones
33 quam. s. collegi ex prima parte glof. s. et q. in alienatis per oc-

Lucrati-
ma videtur.
do. Alex. d.
mol. in l. si
donatur.
§. de cōdi-
cti. caudat.
vbi etiā vi-
de Ludo.
ro.

bitoem in frau. cre. ti. oneroso ad hoc vt possint renocari re-
quiri frans ex parte debitoris alienantis et ex parte recipien-
tis. secus autē in alienatis ti. lucratiuo. ista cōclusio limitat p
doc. bte vt procedat in creditore. secus autē sit in patrono qui
pōt reuocare alienata per libertū in eius fraude: q. uis ille in
quo facta est alienatio etiā ti. oneroso nō fuerit ptecep. frau-
dis per ter. in l. §. si quis in fraude. ff. si quid in frau. pa. Eld
idē. l. §. doli. et ibi declarat gl. in ver. alienata. in co. ti. ff. si qd
in frau. pa. et rō diuersitatis inter patronū et creditorez est fin
Ang. bic. in. in. col. et licet Ang. infidēlter hanc rationem sibi
assumpserit: tñ ante eū illā ponit p. de bella perti. post. Ba.
fin qd cū fideliter refert Jo. fa. in. in. col. in fi. Biaz iura magis
cōseruat nobis id qd nostrū est q. id qd est nobis debitum. fa-
cit. l. videam. §. si actiones. ff. de vsu. pa. ergo dicit habere ius
in bonis liberti iura. §. sed nostrā. s. de succe. liber. creditor
autē l. debeat habere centū a debitore: bona tñ debitoris non
sunt sua. nimirū ergo si iura magis puidēt patrono q. credi-
tori. ista tñ ratio licet prima frōte sit satis p. uasina mihi non
placet. Aliā ergo assignabat rationē supradict. p. de bel.
perti. referēte hic Jo. fa. vbi. s. que vt magis sustentabilis nā
patronus q. vult reuocare alienata per libertū in eius frau-
de: tenet refundere ptiū emptori: vt est ter. in d. l. §. si quis in
frau. creditor autē reuocās alienata in eius fraude p debitore
nō tenet refundere pretium: vt ter. in d. l. debitor. et l. seq. ff. de
bis que in frau. cre. et videbitis. in glo. in ver. petere cū ergo
patronus in vno granetur. in solutione pretii: nimirū si in
alio alienat. s. vt possit reuocare etiā ab eo qui habet rē et iaz
ti. oneroso sine fraudis participatione per regulā. Lēti. qui. in
prin. ff. de iurei. et in istas que sit ratio diuersitatis quare
patronus reuocans refundit pretiū: creditor autē nō potes
dicere fin Ang. de arc. bic. in. in. col. q. ideo sit: q. patronus nō
habet causam onerosam ptiū debitor. et ante Ang. est
rō gl. in d. l. §. si quis in frau. in ver. fraudem emptorez. ff. si
quid in frau. pa. Et scō ego limito predictā cōclusionē glo.
vt pcedat in debitore priuati. secus autē est in debitore ciuita-
tis: q. tunc nō inspicitur frans recipiens rē alienā etiā ti. lu-
cratiuo sed oneroso. ter. habetis no. in l. h. C. de debi. ciuita. li.
x. et ibi expse Bar. qui dicit illū casum esse specialē fauore ci-
uitatis. et idē etiā tenet Dy. in l. q. aut. §. hoc edictū. ff. de his
que in frau. cre. per. d. l. h. prout hic refert et simpliciter sequit
Ric. de neap. in. in. col. Et tēto ego limito et alij nō ponunt
hic predictā cōclusionē glo. dum in ea vult q. ex parte debi-
toris semper requirit doli. siue sit titulus lucratiuus: siue one-
rosus: q. nō procedit in casu. laic. p. tior. §. si debitor. ff. que i
frau. cre. fin q. ibi tenet et declarat Bar. in fi. in vlt. questione.
nam si post bona debitoris possessa a creditorib. quo casu fa-
cta est par cōditio oim debitorū iura. l. qui aut. §. sciēdū. ff.
que in frau. cre. si vn. creditorū insequatur debitorē fugiētes
et pecuniam aliquā exporantē et ab eo pecuniam illā capiat:
agitur cōtra illū creditorē actioe in factū renocatoria: q. uis
debitoris nulla frans interueniat: eo q. ille contra quē actio
intentatur dicit esse in dolo: per. d. §. sciēdū. Et iura p. re-
dictā cōclusionē gl. subieciat hic Ang. de arc. in. in. col. vñūz:
qd ipse reputat bene nō. q. si nō habēs titulu onerosum tēpo-
re celebrati cōtractus fuit in bona fide: si postea tēpo-
re facte traditiōis fuerit in fraude hoc est sciuerit fraudes q. pōt agi
cōtra euz renocatoria: q. d. esse particeps fraudis allegat ad
hoc in terminis gl. valde nō. quā ipse reputat vñā et singula-
rē in d. l. qui aut. §. hoc edictū. in ver. cessare. ff. q. in frau. credi.
addo q. cōtrariū tenet Rodul. de auri. bic. que refert et singu-
lariter sequit Rico. de neap. bic. in. in. q. extra gl. nūbil tñ ad
hoc fundamentū allegant: sed solū rudent ad l. in. in. p. ff. de
vsu. pro emptore. q. dicit q. ille ter. loquit in acquirēdis. s.
per vsucapionē: nos autē loquimur in iam acquisitis. vnde fa-
cili cōsequantē acquisita q. querēda iura regulā. l. patre fa-
rioso. ff. de bis qui sunt sui vel alie. in. et bis expedita est pri-
ma pars principalis gl. Et modo in scōa parte principa-
li huius gl. que incipit ibi: et de hac fraude nota bonā distin-
ctionē in qua parte gl. procedit per hunc modū. vt em tradat
distinctionē de hac fraude primo ponit et enumerat oēs ptes
simul et oia mēbra diuisionis alias distinctionis. In scōa illa
mēbra particulariter et de per se declarat. scōa ibi: si debitor
in fraude alienet iter viuos. Illa scōa subdividit in tres put-
tria sunt mēbra distinctionis. Prīmū est in debitore qui alie-
nauit in fraude iter viuos. Scdm est in debitore q. adhibuit
fraudē in vltima volūtate per viā legati vel fideicommissi siue
donatiōis causa mortis. Tertiū est in debitore qui adhibuit
fraudē in vltima volūtate relinquēdo libertates directas vel
fideicommissarias. scōa ibi: in vltima volūtate si legatus. tertia
ibi in libertatib. aut in fraude relictis et ista diuisio sit vobis
loco

- loco liter alis expeditionis. ¶ In ea glo. ibi. l. oēs. §. lucius. habetis q. ex alienatione omnium bonorum inter vivos facta
- 34 etiam fraude aliter non probata presumitur fraus alienationis. ¶ Et aduertite circa intellectum illius. §. lucius. qd. quibus loquatur et procedat in alienatione facta titulo lucrativo scilicet donationis prout intelligit ibi glo. j. et ibi Bar. tamen habet etiam locum et procedit in alienatione facta titulo emptiois: et sic titulo oneroso ita extendit et ampliat illud tex. glo. in l. qui testam. in ver. modum. et ibi Bar. ff. de proba. et Bar. in d. §. lucius. et Bar. in l. post contractum. in ij. col. ff. de dona. Abb. etiam allegat illa glo. in l. qui testam. et eam reputat valde notabilem ad hoc. idē etiam sentit gl. in l. patronus. in glo. j. ad ff. de proba. et idem etiam sentit gl. nostra hic dū genera liter et simpliciter dicit q. ille. §. lucius. procedit q. debitor
- 35 omnia bona alienauit. et sub verbo alienauit comprehenditur generaliter omnis actus per quem omnia transferuntur put dicit. §. in apostolatus. tex. super verbo: tradiderit. Ego tū intelligo ista et limito ut procedant q. venditio omnium bonorum esset facta pro valde minori pretio q. valerēt ipsa bona: alias secus. ita tenet Jo. de imo. in d. l. post contractum. videte etiam ibi latius p. cū. istud etiam firmat ibidem And. ro. ad quod accedat qd. voluit Bar. in illa l. post contractum. in ij. col. in ver. q. in casib. in quibus dicit. vbi tenet q. datio insoluita facta a debitore ita demum reuocatur a fisco tanq. in eo fraude facta q. est facta pro valde pluri q. esset debitor: alio fecus. et ratio est fm. cū ibi quia paucitas pretij facit presumi fraudē alleg. l. per diuersas. C. mada. et de hoc no. per cano. in c. ad nostrā. extra de emp. et ven. in c. illo vos. extra de pig. ¶ Item aduertite q. d. §. lucius. procedit nedū si debitor alienauerit omnia bona: sed etiam si alienauit maiorem partem: vt est gl. valde not. quam Ange. de are. in ij. col. reputat vnicā et singularem in l. homē. §. filio. in gl. in verbo: omnis substantia. ff. de leg. in. et ibi sentit Bar. et probat tex. q. ille facit. l. propter litē in prin. ff. de recu. tuto. et idem etiam tenet Bal. in l. ij. in ij. q. C. si quid in frau. pa. et bal. in l. si vnq. C. de reuo. dona. facit qd. no. Bar. in l. si societate. §. arbitror. ff. pro socio. in ij. col. in q. qua querit: an possit renouari ad arbitrium boni viri. ¶ Item d. §. lucius. pcedit nedū in alienate omnia bona sua aut maiorem partem: sed etiam in alienate meliora menta sua. allegatur ad hoc tex. pro singulari in l. summa cū ratione. in prin. ff. de pecu. que tex. reputat ad hoc singulare et vnicū Ange. de are. hic in ij. col. et ita dicit per oia dicere Ange. in l. j. C. de reuo. bis que in frau. cred. ego vltra cum reperio q. illud tex. in d. l. summa cū ratione. in prin. in ver. intricate. allegat Ange. pro vnicō et singulari pro hoc q. alienatio rerū magis pretiosarū facit presumi alienationē fraudulentā. ita Ange. in l. si. C. de stipu. ser. et idē Ange. in l. marcellus. §. res que. ff. ad treb. et idē Ange. in l. in q. ram. ff. ad l. fal. et idē Ange. in l. ij. C. de repn. her. et idē Ange. in d. l. omnes. §. lucius. sed certe ille tex. in eternū nūq. mihi probabit hoc: q. nullibi in tex. illo de melioramētis nec de reb. pretiosis sed bene pbat et vult tex. ille prout enī ibi no. Bart. qd.
- 38 intricatio rationū facit presumi fraudē creditorū. ¶ Quid aut si debitor alienauit oia bona sua: sed non simul et semel sed particulatim et minuatim siue interpolatim: an presumatur fraus creditorū? Bar. in d. l. homē. §. filio. post gl. ibi sentit q. sic: et idē tenet Bal. in l. ij. in ij. q. C. si quid in frau. pa. et bal. in l. ij. C. de repn. her. et in l. ij. in ij. col. q. bonis cedet. post Bal. in l. fraus. ff. de leg. et Ange. in d. l. oēs. §. lucius. licet in contrariū in prima fronte aliquantulum facere videretur tex. ille valde no. in l. peculiu. parum. ff. de pec. leg. vbi dicit Bar. esse casum notabile et menti tenendū. ad hoc q. erat statutū in terra sua q. si q. emerit oia bona alicuius teneat ad debita et credita: erit in remedium vt non teneat: certe sic si emat singulariter et particulariter vt ibi est casus. ecce ergo q. quibus p. emptionē omnium bonorum simul facta q. teneat ad debita et ad credita vigore illi? statuti: non tū habet locū si particulariter et singulariter oia bona emerit: sed parū facit si cogitabit.
- 40 ¶ Ex predictis ergo habetis vni casus seu vni modū per quem presumitur fraus fraude etiam aliter non probata. alios nonnullos casus per quos presumitur fraus ponit et enumerat Bar. in l. post contractum. in ij. col. ff. de dona. et ibi vltra primū predictū modū ponit alios quinq. modos siue casus. Nonnullos etiam ponit Bar. in l. ij. et ibi latius Bal. C. de repn. her. et Bar. in l. pupillus. §. si. ff. de auto. tuto. et Bar. in l. j. §. is quoq. ad si. ff. de colla. do. et Bar. in l. multū. in j. et ij. col. C. si quis alte. vel sibi. et Bal. in l. ij. in ij. col. C. qui bo. cedet. post Ly. Bal. et Ange. in l. si quis post hac. C. de bo. pferi. Bal. in l. ij. C. ad velleia. et Jo. fa. hic circa. vi. vel. vij. col. et Ric. de neap. hic post Rodul. de auri. in ij. q. extra glo. sed illi casus non oēs cognūnt aut cōueniūt ad propositum materie nostre ille pre-

- sumptioes sum per quas quis presumitur alienasse animo committendi delictū non aut oēs sunt ad presumendū debitorum alienasse in frau. cre. Rēferā ergo nonnulla que faciūt ad pro-
- 41 positiū. ¶ Ultra ergo primū casum supra relatū in quo presumitur fraus fraude aliter non probata. secundus casus est q. debitor alienaret in cōiunctā personā. Loata. abscepit lata. C. de dona. et est tex. no. in l. j. in prin. de bo. liberto. et in l. si q. post hac. in ver. si quid. C. de bo. pferi. et ibi Bal. in l. ij. col. et Bar. post Dy. in d. l. post contractum. in ij. col. et Jo. fa. hic circa. vi. vel. vij. col. qui etiam vltra text. preallegatos alleg. text. in l. si. C. vbi pupil. educ. debeat. Dicebat tū not. Bart. in d. l. post contractum. q. sola proximitas non sufficeret ad faciendū presumi fraudē nisi etiam alia causa prederet per quā presumere fraudē vel ibi dicit Imo. et ibi And. ro. nisi alie cōiecture cōcurrent: vt ibi dicit latius per cū. Itē presumere fraudē et sic erit tertius casus q. debitor qui alienauit post alienationē reperitur ipsa bona possidere text. est no. in l. si. §. si p. naciū. ff. quibus modis pig. vel hypo. sol. circa quē text. habetis elegātia et magistralia verba Bar. in p. filio suo qd. incipit petr. nicole. et per Ange. in p. filio suo. q. d. incipit quidā frāscius. et similis est tex. in l. et qui. et ibi Bal. C. de distr. pig. quē tex. etiam alleg. Jo. fa. hic. Istud tū limitabat no. Bal. in d. l. illud. in pe. col. C. de sacro. sanc. eccle. quādo cū ipsa possessione concurrerent alique cōiecture siue alique cause: vt ibi no. per cū.
- 42 quod etiam tenet Bar. in d. cōfi. P. et nicole. in vl. col. ¶ Dicebat etiam circa hoc vltimū signāter Bar. in d. l. post contractum in ij. col. q. q. alienas reperiret possidere q. potius diceret alienatio imaginaria et simulata q. vera sed facta in fraudē. et istud dicit velle leges prealleg. et ex hoc sequit maxima vtilitas: q. si est imaginaria et simulata est ipso iure nulla: ita qd. non est opus reuocatoria. si aut est vera et facta in fraudē valet mero iure: vnde opponende sunt reuocatorie vt ibi declarat
- 43 no. Bal. et dicit in cū dē tali vltimo. ¶ Itē presumitur fraus q. alienatio fieret clā. l. si. ff. de ri. nup. l. no. existimo. cū simili bus. ff. de admi. tu. Dicebat tū no. Bar. in d. l. post contractum. in ij. col. se putare q. istud pcedat in alienatione facta ti. do nationis: et sic titulo lucrativo. secus aut fm. cū esset si alienatio facta esset clā. ti. emptiois: et sic ti. oneroso: q. tunc emptor non presumere particeps fraudis nisi hoc pbareretur. allegat ad hoc tex. in l. ait pector. §. si quis particeps. ff. de his que in frau. cre. sed certe prout et ibi tenet Imo. etiam in emptore clā
- 44 emēt: propter clā. desinitatē contractus presumitur fraus per tura prime allegata. nec aliquid facit ille. §. si q. particeps:
- 45 q. non loquitur in clandestina emptione. ¶ Et circa hoc vniū semper diligētissime notate q. semper vbi requirit iudicio decretum vel superioris autoritas semper tali decreto vel autoritate non interuenientib. dicitur fieri clā. b. ter. est no. in l. j. C. de p. d. curialiū. l. et. et ibi Bart. et gl. in l. ij. in gl. v. occulte. et ibi Bar. C. de bis qui ex pu. rō. mutu. pecu. accē. eo. l. et. et gl. valde no. in gl. in ver. clā. destina. la. j. et etiam sentit. ij. gl. in eo. ver. clandestina. extra de clā. desti. de spō. c. cū inibitio. Accedat qd. no. et signanter dicit gl. no. quā ego reputo singulare ad hoc i. l. in gl. in ver. mala fide. C. de fi. in str. et iure baste fil. lib. x. que dicit q. vbi non contrahit cum solēnitatib. aut ordi nibus requisitis a iure ciuili vel municipalib. dicunt contrahē
- 46 tes esse in mala fide. ¶ Vltimo in p. p. terminis materie nostre ad probandā vel presumendā fraudē debitoris habetis notabilem practicam iuriconsulti. quā ibi not. Bar. in l. si quis cum haberet. ff. de bis que in frau. cre. nā coipso q. quis scit habere creditores: itē scit bona sua non sufficere creditoribus alienado dicitur esse in fraudē qd. autem sciat se habere creditores pbat de facili si illos habuit ex facto suo. l. q. ff. ad velle. q. autem sciat bona sua non sufficeret creditorib. dicit Bart. posse probari ex doctrina quā ipse dat in l. iulian. ff. qui et a quibus. credo qd. Bar. sit corruptus: quia legē illā non legit sed debuit allegare sed doctrinā quā dat in l. in frau. dē. ff. q. et a qui. quā doctrinā habetis longe latius et melius explicatā per ipsum Bar. in aut. sed cū testator. in ij. col. C. ad l. fal. et dicit statim. J. proxi. Alius modū presumēdi fraudē habetis ex paruitate psonis vel pretij fm. Bart. in c. j. §. donare in fi. in ij. qualiter olim seu pote. alie. Aliū modū ponit gl. in simili in c. j. §. sed et res. et ibi Bal. circa fi. in ti. per quos fiat i
- 47 ueti. ¶ Item presumitur fraus coipso q. emittit per iterpo sitā personā fm. Barto. in l. si pupillus. §. fin. ff. de auto. tuto. Item q. fit alienatio rerū magis pretiosarū fm. Ange. in l. si. ff. de stip. seruo. et in l. marcellus. §. res que. ff. ad treb. et in l. iij. ff. ad l. fal. in l. ij. C. de peti. heredi. ¶ In ea d. glo. sibi. §. qui manu non pos. §. in fraudem. aliqui libri habēt. §. p. naciū. hūc. sed non est vis quia est ver. illius. §. in fraudem. Habetis ergo ex ista gl. q. ignorātia proprii patrimonij est tolera-

¶ Clā. qd. aut modis dicat fieri clā. vbi §. l. c. cōfinit. ad fi. de off. delega. et qd. ibi ad cū dicit i apo.

¶ Fraudē. et qd. autē fraus presu mat: vbi la tissime si manū suo aureo reper to in ver. fraus. v. ij.

a ¶ Bal. quē vide ibidē i. col. v. iij. q. vbi dicit qd. d. reuo. cari prata de qualibet re vsq. ad legitimitam.

48 bis de hoc tamē an et qñ quis presumatur ignorare vires patrimonij sui proprii: et an et qñ presumatur scire et sic quibus casibus probabilis sit ignorantia: habetis notabile theoricā Bar. in d. aut sed. x. testator. in. n. col. C. ad l. fal. ibi videte per cū. vñū tamē est in theoria illa Bar. quod mibi nō placet dñi Bar. in primo mēbro sue distinctiōis dicit qñ si loquimur in actibus morientium et regulariter presumitur ignorantia. vt. §. in fraudē. ff. qui manu. non pos. nā vult Bar. qd ille. §. in fraudē. loquatur in actibus morientū. istud mibi nō placet: quia ille. §. in fraudē. loquitur nedū in actibus morientū: sed etiam viuētiū. nā si ille venit ad declarandū vñū quod dixerat imperator in prin. illius tit. s. nō licere dñō manumittere seruū in frau. cre. declarat ibi imperator qñ dicit in frau. manumittere. et si ex pcedētibz velles sumere aliquam canillationē contra mentē illius ter. ob. inuitabiliter l. in fraudē. ff. qui et a quibus. vñde extractus est ille. §. in fraudē. et illa lex nullam canillationē ex pcedētibz patiet. et qd ille. §. in fraudē. loquatur in actibus viuētiū. habetis glo. nostrā hic que hoc expresse et in terminis tenet dñi dicit qñ inter viuos si nō alienētur omnia bona nō presumitur frans: qñ sepe de facultatibus suis et. vt. d. §. in fraudē. In alijs sō cū theoria Bar. s. relata. et vltra eā si vultis etiā alibi videre: habetis etiā aliquid per Bar. in l. si quisquis. et ibi latius per Ja. de belui. C. de rescin. ven. per Barto. aliquid in d. l. in fraudē. ff. qui et a qui. Bal. in l. in. vi. q. C. de rescin. vñ dñi per Ang. in l. si quis cū aliter. ff. de verb. obli. et ibi per Jo. de imo. in. in. col. et per eūdem Jo. de imo. in suo no. repe. c. cū contingat extra de iureiur. in. xxiij. charta. ¶ In ea. glo. ibi et hoc distinctio p oia seruaf etiā in patrono. dicebat tñ An

49 ge. de are. hic in. in. col. et qñ in hoc equiparent patrono et creditor: in alijs tñ est differentia fm cum: quia libertus pōt donare filijs et eos heredes instituire in damnuū patroni. l. et si ex modica. in prin. ff. de bo. lib. debitor autē nō potest donare filijs aut eos heredes instituire in frau. cre. ¶ quia es alie num legitimā filiorū antecedit. l. papinianus. §. quarta. ff. de inoff. test. et licet ipe aliter nō declararet: ista habet optimas rationes diuersitatis pcedētes et terminis legū. nā quādo libertus habet filios siue sit minor cētenario siue sit maior: nihil tenet in testamēto relinque patrono nec ab intestato patronus ei succedit: et sic et ceteris filijs nihil penitus iuris habet patronus in bonis liber. §. sed nostra. s. de success. liber. l. i. et ibi glo. declarat. C. de bo. pos. cōtra tab. liberti. vñde qd dubitat qñ si liber? habet filios qñ eos potest instituire et eis potest donare: qñ per hoc nihil dicitur facere nec in fraudē nec in dānuū patroni. et hoc est qd in terminis dicit iurif. consule? in l. i. §. si quid in frau. pa. in ver. nam cum liberū fuerit libertus legare quantū velit filio donādo nō videtur fraudasse patronū. Itē qñ es alienū legitimam filiorū antecedit est fundam. et qñ legitima dicitur esse quarta bonorū patris. l. cū queritur. et l. parētibus. C. de inoff. test. bona aut dicitur deducto ere alieno. l. sub signatū. §. bon. a. ff. de ver. sig. item dicebat Ang. in alio esse differentia inter patronū et creditorem: quia libertus potest dotare filiā in damnuū patroni. l. i. §. si libertus. ff. si quid in frau. pa. et debitor autē nō potest dotare filiā suā in fraudē creditorū suorū: vt est ter. no. in l. si si a socero. et ibi no. Bar. ff. de bis que in frau. cre. et qñ Ang. non dixerit potest optima et fundamētalis diuersitatis ratio colligi ex pcedēte dictis: qñus glo. in d. l. i. §. sed si libertus assignet etiā aliam diuersitatis rationē: qñ patronus non habet causas onerosas: creditores autē sic. ¶ In ea. glo. ibi in vl. voluntate si legatū vel fideicōmissū in fraudē creditoris religit. aduertendum est fm Jo. fa. hic in. n. col. ad fi. et Ang. de are. in. v. col. et qñ vbi legādo vel fideicōmittēdo cōmitteret frans nō haberet locū ista materia: nec haberet locū iste actiōes reuocatoriē: sed haberet locū vel cōdictio indebiti vel hypothecaria: vt est ter. in l. si si nō creditores. C. de iure delibe. et qñ et quibus casibus competat cōdictio indebiti vel hypothecaria: declarat Bar. i. illa. l. si si et si pcedat. Et est ratio fm Jo. fab. et Ang. de are. vbi. §. quare si cōmittat frans legādo vel fideicōmittēdo nō habeat locū ista materia nec iste actiōes reuocatoriē: qñ legatū et fideicōmissū sunt ipso iure nulla: vt. l. si vni uerse. C. de leg. addo qd etiaz idem in terminis tenet Bal. in l. i. in. viij. q. C. si qd in frau. pa. Et ex hoc dicto istorū doctorū cū eorū ratione inferitur qd cū bodie p iura authenticorū legatū nō sint ipso iure nulla imo valeāt si beres nō faciat in uentariū quo casu tenet ad legatū vltra vires hereditarias: vt est ter. in. §. si vero nō fuerint in aut. de ber. et fal. qd bodie si legādo vel fideicōmittēdo frans: habet locū ista materia et cōpetent iste actiōes reuocatoriē. et istud dicit esse maximū fundamētū in presenti materia. addo et qd 2tra

a **Quarta** bonorū quāta aut sit legitima et qñ luer sit do trabēda: et qd si sit aut tractat forma statut. vide do. Bar. fo. ci. §. ceter. inci. viso. §. circa secum. §. daz dubita a tionez. cum seq. et in pñ. ecclie. inci. maria. ver. in. qñ. cir ca pñ. et qñ. ecclie. vñ. b. ci. circa pñ. mū. et j. con clu. i. n. pte. et i. cōf. rrr. lci. qñus. §. in pñcipalr et ver. x. no. circa fi. qñ seq. et in pñ. xcm. lci. cir ca pñimuz. ver. circater tiā. et ver. p. terea. et i. qñ. d. lci. et nos. §. succedit. et ver. cōfir mans. et in pñ. cym. lci. i. hac. §. bis tñ. l. i. pte. et Old. in pñ. l. rrrij.

supradictos doc. tenuit Rodul. de auri. hic fm qd euz refert Nico. de neap. hic in. n. col. motus eo funda. nam qñ legādo vel fideicō. frans cōmittitur qñus verū sit cōpetere cōdictio non indebiti hypothecaria: vt. §. vñ. potest tamē etiā cōpetere remediū pctorū. §. nostri. quod probat ista ratione. nā pctor qñ aliquod remediū introducit illud principaliter in trodūcit in casu necessario. tñ quia largus et liberalis est pōt extendi etiā ad casus nō necessarios. quod patet optimo simi li: nam pctor introduxit bo. pos. ab intestato in casum neces sarium principaliter: scilicet propter filios emancipatos qui penitus erant incogniti a iure ciuile et tamen illaz bo. pos. ab intestato extendit ad casum nō necessarium scilicet ad filios suos: vt est ter. in. §. itē ab intestato. s. de bo. pos. sic in propo si to dicemus qñ quis pctor principaliter introduxit remediā §. nostri propter casum necessarium: extendatur tamē etiā ad casum nō necessarium. §. qñ alie actiones cōpetent. istaz ra tionem dicit Nico. de neap. se reprehendisse in. §. sed iste. s. eo. et ibi ego vltra alios abūdanter examinaui in. viij. char. in illo articulo. In publiciana cōpetat pō et directo dñō. ibi videat is. hanc tamen partem Rodul. sequebatur ipse Nicaia ra tione: qñ remediā presentis materie plenius prouident qñ cō dictio indebiti aut hypothecaria: quod patet fm euz qñ in cō ditione indebiti veniūt tantū illi fructus ex quibz effectus est locupletior. allegat. l. si non sortem. §. libernis. et l. indebiti. in prin. ff. de condi. indebit. qñ scus est in istis remedijs: vt hic per eum. sed vellē qñ isti patres rēderent mibi quō modo pos sibile sit ista remediā cōpetere qñ frans cōmittit legādo vel fideicōmittēdo. ¶ Ad hoc enim vt ista remediā reuocato ria cōpetat: opz primo rescindi traditione vt hic dicit ter. in verbo rescissa traditione: §. legata sunt ipso iure nulla: vt. §. vñ. et id qd nullum est im possibile est rescindi. nam et si sub conditione. ver. post defectum. ff. de in iust. rup. sed nō eundo p medicata suffragia. habemus de hac dubitatiōe sine diffi cultate doc. ter. in terminis cuius mirandū est tot patres nō meminisse in l. qui autē. §. p. ff. de bis que in frau. credi. vbi est ter. rotūdnus cōtra Jo. fa. Ang. de are. et Bal. qñ imo pro legatis et fideicōmissis in fraudē credi. relictis cōpetit vtilis actio. et plus dicit ibi ter. qñ de hoc nequaquā dubium est. qd ve rum est qd gl. ibi intelligit illum ter. dum dicit qñ vtilis actio competit. cōdictio indebiti vel hypothecaria per. d. l. si si vero creditores. C. de iure deli. qñ nullo modo procedere po test: quia est directa nō vtilis: vt ibi dicit ter. in illa. l. si et ideo melius intellexit glo. vtilis actio. in factum. et isto edicto. ff. de bis que in frau. credi. ¶ In ea. glo. ibi. et ff. ad trebel. l. i. §. si is qui quadringenta. Stat ergo ex gl. qñ in alienatis p debi torem in vltima voluntate solas euentus inspicitur: in alie natis autem inter viuos inspicitur cōsiliū et cūctus. et est ra tio diuersitatis fm Jo. de bella pte. et post Jaco. quē refe runt Jo. fa. et Ang. de are. hic: quia cū vltima voluntas fuerit perfecta qñ etiam post mortem testatoris non subest amplius spes aliqua lucri querendi per qd possit creditoribus satisfie ri. Inter viuos autē semper subest spes lucri querendi per qd possit creditoribus satisfieri: iuxta. l. si defunctus. C. arbitriū nite. et l. si creditores. ad fi. in vltimis verbis. ff. de separa. bo. et l. cura. §. deficientiuz. ff. de mune. et bono. vñde nimirū si ita de facili non reuocatur. Ad do qñ alia rationem diuersitatis sentit et vult glo. nostra hic quaz latius et plenius explanat et declarat glo. in l. patronus. in glo. §. ff. de proba. hic allegata in gl. nam legata nunq̄ prestant nisi prius deducto ere alie no. d. l. i. §. si is qui quadringenta. in fi. et illud qd debetur a l. patrono censetur quasi es alienū. l. papinianus. §. si qñ impu bes. ff. de inof. test. legata ergo relicta sine dolo sine nō: nunq̄ prestabuntur nisi deducto prius qd patrono debet quasi ere alieno. Aliationes autē inter viuos facit sine possit deduci

54 es alienū sine nō rate sunt nisi frans interueniat. ¶ In fin. gl. habetis differentiam esse inter libertates directas et fidei cōmissarias: qñ directe non impediuntur nisi interueniat cō siliū fraudandi et euentus fraudis. fideicōmissarie autē im pediuntur per solum euentum fraudis qñus non habuerint cōsiliū aut propositum fraudandi. et vñam rationē diuer sitatis ad hoc assignat glo. in. §. in fraudem. in ver. non impe diri. §. quibus mo. nō licet. que reprehendit et merito per oēs doc. ibi duas alias rationes diuersitatis assignat gl. in d. l. si. Cui manu nō possunt. hic allegata in glo. quārum vltima approbatur per doc. vt Nico. de neap. Jo. fab. et Ang. de are. in d. §. in fraudem. et per Ang. de are. hic sed ille oēs ratios semper mibi videntur multum lenes et fragiles. vñde ego pu to qñ sit tolerabilior ratio diuersitatis quā etiam visus est sen tire do. Christo. in d. §. in fraudē. nam qñ testator granat per fideicōmissum heredē ad prestādū libertatē: nunq̄ in dubio presumitur

in. l. in fraudē creditorū testamento dato. in verbo residuos. in secunda solutione. ff. qui et a qui. ibi habetis etiam optimū ter. pro hac opt. pro qua etiam adducebat Jo. fa. ter. in simi li qui nihil vel parū facit in. l. si quis cū habet. ff. in frau. cre. et ter. in. l. in simi. l. qui magis facit in. l. si. ff. de rescripte runt patres. ff. ad municip. licet subicit idem Jo. fa. q. con trarium teneat glo. in. l. i. C. de iure fil. lib. et est glo. h. in ver bo probamus. in cōtrariū etiā dicit fa. cre. ter. in. l. p. que inci pit Titina. ff. que res pig. obli. possunt. et habetis simile ter. et meliores licet ipse nō alleget in. l. i. ff. qui po. in pign. ba. sed rūdet q. nō loquunt in casu i quo frans esset adhibita. sub jicit etiā Jo. fa. hic q. restrictio sine limitatio. s. data. p. De. nō est vera: q. siue cōtractus fiat incōtinenti post alienatio nem: siue ex intervallo: semper tamē cōpetit reuocatio: dū modo p. ter. de fraude. Est tamē verū qd quo ad hoc et faci lus probet vel presumat frans: est differtia: q. si incōtinenti fiat cōtractus post alienationē presumet frans etiā alio non probato: vt in legib. per p. ter. allegatis. et ita etiam per oia in effectū tenet Mico. de neap. nō hic sed in. d. l. i. in pen. col. C. de iur. fil. lib. et. Cōtra tñ p. dictā determinationē suprascriptorū doctorū videtur esse ter. no. in. l. ait p. ter. s. ita demū. ff. de bis que in frau. cre. vbi est ter. no. q. ita demū futuris credito ribus cōpetunt reuocatio: si in doli p. ter. successerunt qd est q. p. ter. creditibus est et eorū pecuniis satisfactū: et ita per illū ter. tenebat D. d. f. m. q. cū refert Mico. de neap. 64 in. d. l. i. Sed paucis cōcludēdo: si queritur an futuris cre ditoribus reuocatio cōpetat: facto mibi hāc distinctione: quam sumo ex verbis Bar. bincinde in diuersis locis quē. i. subiciat aut alienatio fuit facta et sic imaginaria vel simula ta: et cōsequēter ipso iure nulla iure. l. si quis sciens. ff. de cō trahen. emp. et. l. emptor. in prin. cum glo. ff. de aqua plu. ar. et illa nullis creditoribus nocet nec preteritis nec futuris. Aut alienatio fuit vera: sed in fraudē facta: et tñ cōstare possit factā esse: etiā causa fraudandi futuros creditores q. appa rere poterit ex coniecturis de quibus dixi in glo. p. cedenti: et tunc etiā futuris creditoribus cōpetunt reuocatio: aut per nullas presumptiones potest apparere q. debitor alienas ha buerit animū fraudandi etiā futuros creditores: et tunc futu ris creditoribus non cōpetit reuocatio: de vtroq. mēbro est ter. no. in. l. sed si maritus ad si. ff. qui et a qui. Fallit nisi futu ri creditores successerint i locū p. ter. vt s. declarant: et est ter. qui in istis terminis loquit in. d. l. an p. ter. s. ita demū. et ad istam distinctionē videatis Bar. melius q. alibi in. l. i. in vlt. col. C. de iur. fil. lib. et. et eundē Bar. in. d. l. ait p. ter. s. ita de muni. et eundē Bar. in. d. aut. sed iam necesse. ibidē Bal. Sal. et Bar. in. l. post cōtractum. in. i. col. ff. de dona. et Bald. et ibi late Sal. in. l. si quis post hac. C. de bonis p. scrip. et Bal. in. l. res p. roris. C. de dona. inter vi. et vxo. per Sal. in. l. p. C. de reuo. bis que in frau. cre. et Pau. de ca. in cōsi. suo. viii. qd i cipitur: l. huius noie amen. ad primū rīdetur q. pro augmē to dotis p. Jmo. aliquid post Bar. per illū ter. in. l. si is q. bo nis. ff. de acqui. her. et videatis omnino illā notabile questio nem quam in proposito isto ponit Bal. in rub. C. de reuocā. bis que in frau. cre. in pe. col. in ver. quero pone. p. p. ter. in animo meo exercere artem cambi. ¶ Et notabiliter dicit si aliquis in animo suo cōcepit exercere artem cambi. vltra ma re: et timēs maris piculū emancipat filium suū: et cū oia bona sua donauit: de hinc inceperit exercere artem cambi. et in mari oēs pecunias et vniuersa bona mobilia p. didit: nūqd illi mer catores qui sunt effecti creditores propter artem cambi. possint agere reuocatio: cōtra filium emancipatū cui oia bona dona uit: et cōcludit q. talis alienatio dicit potius esse ficta et ima ginaria siue simulata q. vera et facta in fraudē: et sic est sit ip so iure nulla multis creditoribus nocet. allegat ad hoc q. no. in. l. i. C. de repud. her. et istud idē dicit Bar. in. d. l. i. in vlti. co. C. de iur. fil. lib. et. et hanc decisionē Bal. simpliciter refert Ang. de are. hic in antepe. col. in ver. quarta conclusio est vbi mādāt hanc decisionē singulariter teneri menti vt si casus in facto currat scias: opponere q. nēdum cōtractus est factus in fraudē sed etiā est simulatus et sic ipso iure nullus. quā de cisionē habetis etiā per Jo. fa. hic: circa. vi. co. in ver. sed quid erit si quis filio emancipato. ¶ Glo. in verbo possessoris ad fi. dicit qd vltimas expositionē tenent oēs hic ex qua habetis 66 q. ad hoc vt creditores possint agere reuocatio: contra il los in quos bona sunt alienata: regit q. primo egerint p. ter. debitorem qui alienauit: et fecerint se mitti in possessionē bo norū eius. quo casu si postea reperierint q. bona illa nō suffi ciant possunt habere regressum aduersus eos in quos facta est alienatio: et sic habetis: q. non potest agi reuocatio nisi 67 prius precedat excussio consequenter q. excussio sit necessa

ria. pro qua conclusione bene facit ter. in. l. i. in verbo boni a eius excussio. et in. l. p. C. que in frau. cre. pro ea etiā facit vna ratio vt inquit Bal. in. d. l. i. nā ad hoc vt possit agi reuocatio requiritur q. creditores sint damnificati: sed nō pōt con stare eos damnificatos nisi excussio ponit etiā Mico. de neap. in v. q. extra glo. et Ange. de are. in. vi. col. Adde vos idem esse in interdicto fraudatorio de quo dixi illud declarando. s. in si. euidentia. nam interdictū illud fraudatorio nō potest in tentari nisi prius excussio bonis eius qui alienauit: vt est ter. in. l. i. quem ibi no. Bar. circa si. C. si v. d. pig. aga. Adde etiam q. ista excussio est necessaria nedū contra debitore priuatū s. etiam contra debitore ciuitatis. licet enim in ciuitate sit specia le vt possit agere cōtra eū qui rem debitoris eius habuit tit. oneroso etiam sine fraudis participatione vt dixi. s. in glo. i. magna circa pen. tamē nō potest agere nisi prius excussio de bitore principali. ter. est et ibi Bar. in. l. i. C. de deb. ciui. lib. vi. ¶ Adde etiā q. circa istud beneficiū excussiois a iure neces sario requisitū nō est magis privilegiatus s. scus q. priuat. ter. est in. l. i. mo. s. in prin. ff. de iur. fil. que sic allegat Bal. in l. cū eorum. C. de sen. et interlo. om. iud. ¶ Adde etiā q. est da re casum vnum valde singulare et mirabile in quo nō potest agi rei vēdicatione nisi facta prius excussio: de hoc casu est vnicus et singularis ter. in iure in an. p. ter. rogat. C. ad treb. in verbo: aut ea deficiente et ita ibi Bal. post prin. not. et p. deo rat ad hoc illum ter. nā si heres grauatus sit restituere heredi tatem Titio eo casu quo decesserit sine liberis: si iste heres aliqua bona alienauerit cōpetit fidei cōmissi rei. vt sed dicit ibi ter. qd nō cōpetit nisi prius facta excussio: de bonis he reditis. et dicit ibi Bal. hoc esse in illo ter. ius singulare et qd nū q. alibi inuenietis in iure q. in rei ven. necessaria sit excussio. ¶ Adde etiā q. ad hoc bene et diligēter aduertite q. excussio in tantis est necessaria qd requiritur etiā q. bona sunt alie nata a tertio p. ter. extraneo nō habēte aliquod p. ter. ins alienandi nedū si sit facta ab habente ius: et cōsequenter p. ter. cedit etiā si possessor habet titulū etiā omnino inualidus ab extraneo non habente aliquod ius alienandi. gl. habetis de hoc in terminis summe notabile iūcto ter. in. l. rei creditor. C. de distr. pig. et ibi etiam no. Bal. q. etiā tetigit glo. in an. hoc si debitor. in glo. i. magna circa prin. C. de pign. Mon. omittō tñ circa conclusionē supra p. ter. dictā que habet qd excussio sit necessaria: quia glo. in. d. l. i. in verbo excussio. C. de bis que in frau. cre. dicebat istud esse nō ex necessitate sed ex voluntate. q. gl. et merito per oēs reprehenditur per iura supra allegata. et licet Bar. saluēt illam gloss. in duobus casibus qui non sunt ad p. ter. p. ter. nostrū: poterit tamē etiā saluari in omnibus illis fallētis quas i. subiciat in quib. excussio nō est necessa ria. Glo. etiā in. d. l. i. refert quā dā opt. Et qui distinguē do dicebat q. aut creditores fraudantur dolo ipsi acquirē tis: et sic eius in quē facta est alienatio: et tūc possit de directo cōtra eū agi nulla facta excussio: alias scias. Mico. etiam quosdā tenere qd aut hoc si debitor. C. de pign. que requirit excussiones procedat tantū in hypothecaria: nō aut in actio nibus reuocatoriis de quibus in materia nostra. que oēs opi niones reprehenduntur per do. ibi et in specie per Jo. fa. hic circa. vi. col. p. iura. s. allegata supra scripta tñ cōmuni et vera cōclusio: scilicet qd excussio sit necessaria: recipit nōnullas notabiles limitationes quarū aliquas ponit hic sparsim et inordinate Ang. de are. primo ergo limitatur per oēs hic: vt 68 Jo. fa. Ang. de are. s. hic. de nea. in. v. q. extra glo. et vt nō proce dat q. notorie cōstaret debitorē nō esse solvendo: quia tunc cōtra possessores posset agi nulla facta excussio. b allegant gl. not. in. l. decem. in glo. h. in verbo excussio. ff. de ver. oblig. et gl. in. l. i. in verbo: sed cū Seio egero. ff. cert. p. ter. allegat etiā Mico. ad hoc Spe. in ti. de reb. eccl. nō alic. in quarta parte. Adde qd hoc sentit gl. in. l. nisi hoc acti. et ibi Ange. ff. de pac. et idem etiam voluit Cy. in an. p. ter. in. i. q. C. de si deussio. et Bart. in. l. i. si is pro quo ad finē. ff. qd quisq. iu ris. et Bal. in. l. i. in. s. col. in ver. quero vtrum ista excussio. C. que in frau. patro. et in. l. i. in. i. q. C. si quid in fraudes pa. et in l. i. in q. rta alias i. viii. col. C. de cōueniendis fisci debitor. lib. et. et Ang. in. d. s. sed neq. in an. de fideiussio. et idem Ang. in. l. i. exima. ff. de acqui. pos. et in. l. i. in prin. ff. qui satisfda. cogant. et Ange. et Jmo. in. d. l. decem. q. quis contrarius et male teneat Jaco. but. in. d. an. hoc si debitor. C. de pigno. ad cuius iura 69 responderet Jmo. in. d. l. decem. ¶ Et per hanc limitationē dicebat Bar. in. d. l. decem. post prin. et l. d. i. si se alias habuisse questionem in marchia de eo qui fideiussor poterat cō ueniri nō excussio illo principali tyrāno: ex quo erat notorius illum

¶ Et nec cessaria. q. at necessaria sit excussio: vbi. d. mar. soci. in cōsi. rxiij. i. vi. sis. v. iij. v. p. bart. cū v. seq. i. p. ter. et qd q. agi s. tertios pos sessores: an sit necessa ria et regraf s. p. ter. p. ter. beat agi s. deussio vi de. d. Ale. s. imo. in p. ter. c. rxiij. in. i. q. co. i. in. p. ter. et an fieri deat de bonis su tis et locuz iudici: vbi p. ter. in cōsi. rxiij. i. p. ter. et v. l. co. i. in. p. ter. vbi po nit et q. reg rantur ad h vt possit p ueniri ad fi deussio: et an sit neces saria et reg rat vbi obli gatio bono rā fuit scā p istm guarē tigiati: vbi p istm pu blicā qd lice bat executio nez parati: vbi. d. mar. soci. l. d. p. ter. rxiij. in. v. et tñ si nō op. circa med. ¶ Excussio ne. In qd aut casib. si deussio: ne niri possit nō facta ex cussio: vbi s. rā. are. l. i. si ego. ff. i. cer. pet. et qd ibidē dixi l apo. et qd q. qd teneat in subsidii al teri co cri stēte si solū doan possit p. ter. qd nī si fiat excus sio bononū eius in cui subsidii te nef. dic q. si nisi aliq in sta de cā no tonie ierigi bilis appa reat: vt per illum

eo. bar. soc.
in 26. ly. in.
cl. prestan-
tissime doc.
in ver. scdo
pncipaliter
circa si in i.
parte.

illum tyrannum non esse facilem ad conueniendum. ex quo vi-
cto Bar. successiue inferebant Ang. 2. Imo. 2. Rap. cu. in. d.
l. decem. fin. qd eos refert Ang. de aret. hic vnum quod est
perpetuum no. dignissimum: qd si constat principalem esse ri-
rosam 2. consuetum non soluere etiam verum 2. damus debi-
torem sine litigio: qd poterit creditor agere contra fideiusso-
rem nulla facta excussione: qd satis dicitur potest principalis non esse
soluendo: ex quo dicitur quis idoneus non tantum ex facultate
tibus: sed etiam ex conueniendi facilitate. Dixit ter. not. in. l.
si quis stipulatus sit stichum. §. si ff. de verb. obli. 2. text. no. i. l.
si in pncip. ff. qui satisda. cog. 2. ibi glo. j. notabiliter declarat
2. exemplificat: 2. ibide Bar. expresse dicit de notario 2. pecu-
69 ratore quando esset multu rixosus homo. de quo rixoso ha-
beret etiam glo. in. l. in prin. in verbo suspectus. ff. solu. mar.
facit. l. j. §. si. cu. l. seq. ff. de alie. iud. mu. causa fac. 2. pro hoc vi-
cto dicit Ang. de aret. hic se allegare casum in. l. si conueniri. in
ff. pro socio. qui mihi facit minus nihilo. addo qd illud ide
realsumpsit Ang. in. l. si in prin. ff. cer. pec. 2. in. d. l. in si. ff. qui
70 satisda. cog. ¶ Et iuxta hanc prima limitatione successiue
quereret Ang. de aret. hic qualiter fiet notoriu iudici debito-
rem non esse soluendo. 2. refert Bart. in. d. l. decem. q. in locis
in quibus bona deservuntur in publico estimio: facile est p-
bare qd debitor notorie non est soluendo. Creditor em offert li-
brum estimi publici: 2. dicit tot bona habere debitor: quot
ibi sunt descripta: que non sufficiunt. si quis vult dicere qd plu-
ra habeat: illud probat. allegat ad hoc glo. illam singularem
in. l. cum de lege. ff. de proba. 2. per illam glo. Bar. in infinitis
locis dicit posse capi mirabilem modum negatiue probade
2. vltra modu de quo statim dicit Bar. in. l. si. §. licentia. C. de
iure debitor. qd ibi est ter. no. 2. expresse pro illa benedicta gl.
71 in. d. l. cum de lege. §. ubi si beres vult probare banc negatiua
bona hereditatis non esse soluendo: probat facilliter per hunc
modum. dico tot bona esse in hereditate 2. non plura quot in
inuentario descripta sunt: qui vult dicere qd plura sunt: pbet.
per illam glo. 2. Bart. in. l. si. test. in pe. fallacia. ff. de acqui.
bere. dat. similem modum probadi hanc negatiua defunctu
72 no fecisse testamentum hoc modo. ¶ Dico qd Titius defun-
ctus non fecit testamentum: qd qui vult dicere qd fecerit testa-
mentum: probat. Similem modum dat Bart. in. l. si. §. si. test.
in prin. ff. sol. mat. in. j. q. pncip. partis principalis ad proban-
73 dum qd bona mariti non sufficiunt pro dote uxoris. Et simili-
lem modu in. l. consuetum. §. codicilli. in. ff. de iure codici.
Ad probandum plures testes non esse receptos in iure 2. aliu
modum in rubrica. ff. de ope. no. nu. in vlt. col. ad probandus
qd statum non est prius: 2. alium modu dant Ang. 2. Imo.
74 in. l. mutum. §. j. ff. de acqui. bere. ¶ Ad probandum nullos cre-
ditores esse in hereditate: 2. omnes isti modi fundant super
illa gl. in. d. l. cum de lege. ff. de proba. 2. pro illo principali mo-
do Bar. quem ponit in. d. l. decem. alleg. ibidem Bald. in. l. j.
C. de apo. publi. lib. 2. 2. l. iura. 2. quod ibi no. Bar. C. de omni
agro deserv. l. i. 2. l. solennibus. C. de rei ve. 2. ibi Bal. 2. Sal.
¶ Istud tamen dicitur Bar. in. d. l. decem. fundatum super gl.
in. d. l. cum de lege. rep. benditur per Bald. Ang. 2. Imol. 2.
Raph. cu. in. d. l. decem. fm qd eos refert Ange. de aret. hic pro
sustentatione tamen Bar. 2. illius singularis gl. in. d. l. cum de
lege. videatis oino Jo. de imo. late in. d. l. si. §. si. test. in prin. 2.
in. d. l. illud. 2. in. d. rubri. ff. de ope. no. nu. 2. Pan. de cast. in. l.
75 meuta. §. si. ff. sol. ma. 2. Ang. de aret. hic. 2. fm qd refert Ang.
de aret. poterit alijs modis probari qd notorie debitor non sit
soluendo si omnia bona alienauit: aut maiore partez: si cessit
bonis: si bona sunt publicata per sententia. vt hic per eu. Dice-
bat etiam Bart. in. l. j. C. de bis que in frau. cre. pbari debito-
rez non esse soluendo per famia 2. vicinos. 2. aliu singularissimu
modum ponat vobis. j. in ead. q. qualiter scienda sit excussio.
76 ¶ Secundo principaliter limitatur predicta comunis con-
clusio 2. multu singulariter vt pcedat qui esset debitor i qua-
ritate. secus autem si esset debitor in specie: vt si aliquis deberet
puta libru in specie: 2. illu alienaret in fraudem cre. posset credi-
tor agere ad reuocandu contra cum in quez alienauit nulla
penitus excussione facta: qd qd debet: est species: in ipsa ergo
non est opus excussione. istud est qd multu singulariter voluit
Bal. in ru. C. de reno. bis que in frau. cre. circa mediu. j. col. in
ver. 2. no. qd ista actio. 2. credo qd istud dictu alibi scriptu in
iure no inuenietis. ¶ Tercio limitatur predicta conclusio vt
no pcedat qui debitor constituit se possidere bona sua noie
creditor. iuxta. l. quod meo. in prin. ff. de acqui. pos. vel confi-
tuit se precario possidere noie creditor: iuxta. l. inter dum.
in co. ti. ff. de acqui. pos. quibus casibus attendite diligenter qd
per tales constitutiones acquiritur ipsis creditorib? vera et
ppria possessio 2. non ficta. casus est no. in. l. certe. §. j. ff. de pca.

per que ter. ita dicit in terminis Bar. in. l. ab emptione. ad si.
ff. de pac. qd dictum p notabili reassumpit Bal. in. c. ite iue
stitura. de notis seu. Si ergo hoc casu debitor postea aliena-
ret bona: possent creditores tanq priuati eorum possessione
agere ad reuocanda possessione illoy bonoy nulla facta ex-
cussione per conditione ex. l. si. C. de acqui. pos. istud fuit sin-
gulare dictum Jac. bu. in. d. auf. hoc si debitor. C. de pign. qd
ibidem sequitur glo. fm qd eos refert Ang. de aret. hic. 2. dicit
hoc singulariter esse tenendu menti in actu practico: qd com-
muniter debitor constituit se possidere nomine creditor bo-
na sua ad obseruatiā eoy que in instrumento continetur. et
idem etia dicit tenere Ang. Imo. 2. Raph. cu. in. l. ex tunc. ff.
de acqui. pos. ego addo Bal. qui idem in terminis tenet l. j.
in vlt. colu. in ver. quero quid si debitor constituit. C. de reno.
bis que in frau. cre. Bartholomeum Vero. in cautela. lviij.
Ang. in. l. ait pctor. §. si. ff. de bis que in frau. credi. Bal. in. c.
cum venissent. de resti. spo. 2. no. Ludo. ro. in consilio. d. xxiij.
inci. state primo quesito. ad si. ybi illud singulariter limitat.
nisi precarium esset extincui per morte debitoris constituen-
tis. 2. ex hoc dicto puto ego posse inferri aliud qd est loge sin-
gularius neduz ad limitatione supascripte conclusiois sed
totius materie. §. nostri. quia si debitor constituit se possidere
nomine creditoru: qd hoc casu si debitor alienet etia animo
no fraudandi: poterit nihilominus creditores tanq spolia-
ti eoy possessione agere ad reuocanda eoy possessionem per
conditione ex dicta. l. si. C. de acqui. pos. qd dictu no memi-
78 ni alibi in terminis scriptis me legisse. ¶ Quarto limitat
predicta conclusio vt non pcedat in curia mercatoru. na in
curia mercatoru pcedi debet 2. iudicari de bona equitate no
b inspectis iuris apicibus: fm qd no dicit Bar. in. d. l. si fide-
iussores. §. quedam. ff. mand. intelligendo tamen sane vt ibi per
eum. 2. idem etia dicit Bar. in. l. quintus mutius. in co. ti. ff.
man. 2. notabiliter Bal. in. l. si pro ea. in vlt. col. C. ma. cu ergo
excussio sit de iuris apicibus prout singulariter voluit Bal.
in. l. si mancipium. §. j. ff. de iur. in apost. suis post gl. valde
no. ibi in ver. esset. alio tamen casu loquent 2. ita refert Bal.
in illis apost. Ang. de aret. hic in. xij. co. ergo bene illud sequi-
tur qd in curia mercatoru no pcederet excussio. Et ex ista ra-
tione infero ego alia 2. quinta limitatione quam nunq me
mini me in scriptis alicubi legisse: qd ista excussio no pcedit
de iure canonico: cu de iure canonico no sint enradi apices
iuris ciuilib. c. dilecti. cum glo. in ver. subtiliter. ad si. extra de
iudi. 2. si hoc est veru est maxima limitatio 2. multu signada
79 qua tamen non audeo vobis vera affirmare. ¶ Sexto ego
limito predictam conclusionem vt no pcedat qn illi possesso-
res bonoy in quos facta est alienatio per debitoru conuenti a
creditoribus negarent se bona debitoria habuisse: vel illa ha-
bere 2. possidere: quo casu si conuincant de medacio: credo qd
perdet beneficiu excussionis. istud etia no memini me alicu-
bi in proprijs terminis scriptu legisse. Probo tamen qd sit ve-
rissimu per optima similia iura: 2. in primis per ter. not. i. l. si
dubites. §. ita denum. ff. de fideiusso. ybi est text. not. qd fide-
iussores conuentus si negat se fideiussores 2. conuincatur de me-
dacio perdit beneficiu diuisionis 2. epistole diui Hadriani.
Et per illu ter. dicit notabiliter Bal. auf. cotra qui ppria.
in. in. col. C. de non nume. pecu. qd negas se fideiussores con-
uincitur de medacio perdit beneficiu cessionis actionu 2. be-
neciū excussionis. ad idem allego text. no. in. l. hereditate. §.
si. ff. ad. l. fal. ybi si beres contendat rem aliquā esse propriam
2. conuincatur de mendacio: qd si sit hereditaria perdit bene-
ficiu falcidie detrahende. ad idem est ter. no. in. l. si. ff. de rei vend.
ad idem est ter. no. in. c. si vasallus. el. j. si de fen. sue. contro. inter
dum 2. agn. de istis duabus vltimis legibus dicit multa in. §.
omnium. in materia rei vendi. §. c. ybi dedit ad istos ter. non
nullas singulares limitationes 2. declarationes quas potestis
ad istud propositu reducere. ad idem allego ter. no. in. d. auf.
contra qui propriam. per quem ter. dubitauit ibi no. Bar. si
accusatus de maleficio neget se illud commississe: an conuict? de
medacio debeat postea audiri si dicat se pmississe: sed ad sui
defensionem. de quo ibi per eum 2. per eundem in. l. cum de in-
debito. in prin. ff. de proba. 2. late per Jo. an. in regula: nullus
pluribus. in mercurialibus 2. illi ter. in. d. auf. cotra qui pro-
priam. ponderat ibi Bal. in notabilibus cotra mendaces qd
ibi est ter. qd vna de penis q imponit medaci est qd sibi post-
ea non credatur veritas. Et presupposito qd ista limitatio sit
vera: prout ego credo ea esse verissimam: diceret tamen qd ne-
gans recuperaret beneficiu excussionis amissum si illu pe-
nituit negationis sue ante litem contestata: per ter. not. in. l.
electio. §. neq. 2. ibi hoc no. Bald. ff. de nora. 2. Ang. 2. Imo.
in. l. sed hoc ita. §. j. ff. de reg. iur. 2. Ange. in. d. l. si dubitetur. §.
Jus super Tit. de Actio. 2.

¶ Apicib?
2. idem dic no
esse necessa-
ria si ex for-
ma statuti
sit qd pcedi
debeat sum-
marie 6 pla-
no sine stre-
pitu et figu-
ra iudicij.
ita do. mar-
soci. in. c. si.
xviij. i. c. vi-
fis. versi. in-
sup. in. j. pte.

¶ Credito 77
ra. vide do.
Alie. 6 imo. a
ad hoc i co
si. c. xvi. in
h. colu. in. j.
parte.

ita demum. Dicerem etiam qd iste negas recuperaret benefici-
cium excussione amissum si illi peniteret negationis etiam
post litem contestata. anteq tamē contrarium probatum esset
per aduersariū: per ter. no. in. l. de etate. §. si. ibi no. hoc Bal.
ff. de inter. acti. 7 Bal. in. c. 1. §. poero. in pe. colū. que fuit pīa

80 causa benefici. amit. in vñb. feni. ¶ Septimo ego limito pēdi-
ctam cōclusionem 7 multū singulariter. 7 hanc limitationē
nō habetis hic traditam: nec in locis cōmuniū: 7 pēdicta
cōmuniū cōclusio procedat qñ alienatio esset facta in tertiū.
secus autem si esset facta in vñm cōdebitorem siue correum
debendi: quia tūc posset cōtra eū agi per debitores nulla po-
nitus excussione facta. de hoc habetis glo. valde no. 7 perpe-
tuo no. dignam in l. mulier. in gl. ff. qui po. in pig. ba. quam
glo. Bar. ibi expresse no. 7 multū mādāt notari. 7 idem etiā
tenet Bar. in l. creditor. §. ff. de distr. pig. 7 Bal. in aut. sed

81 hodie. C. de act. 7 obli. ¶ Ultimo limitatur pēdicta cōmu-
nis cōclusio ut pcedat qñ fuit oppositū de excussione: alias
autem si nō opponatur valeat iudiciū intentatū cōtra pos-
sessores bonorū 7 valeat snia qñis nulla facta sit excussio. ita
no. dicit Bar. in l. 1. C. de cōmuni di. per glo. ibi in verbo: resti-
tuit. quam Bar. multum mandat ad hoc bene teneri mēti. et
per glo. no. in l. 1. si mancipium. §. in ver. esset. ff. de enic. 7 ibidē
etiā hoc tenet Bar. 7 reputat mirabile. ad idem. l. 1. quā ad
hoc ibi etiam no. Barto. C. de appel. 7 Bart. in l. 1. in prin. in
vltimis vñb. ff. si cer. pet. 7 Bar. post Jaco. but. in aut. hoc
si debitor. in vlti. q. C. de pig. idē Bar. in l. 1. prolatā. in prin. C.
de sen. 7 interlo. om. iudi. 7 in istis locis Bar. dat notabilē
7 magistralem regulā qd vñcūq sit peruersio vñi? cause ad
seipsas: tūc ipso iure act? est nullus: 7 snia est ipso iure nulla.
si vero fiat peruersio vñus cause nō ad seipsam sed ad aliaz:
tūc actus nō est nullus: imo valet: 7 etiā ipsa sentētia valet 7
tenet. Quam regulā limitat singulariter Bal. in d. l. prolatā.
in. n. col. nisi iste ordo esset dat? 7 a pīncipe: quia tūc omnino
esset seruandus ut ibi per eū. ad pēdicta bene faciūt que not.
Bar. in l. edita. C. de edēdo. in ver. quero si nō est oppositū. et
Bar. in l. fundus. ad ff. de excep. generali. 7 idē qd. §. scilicet
et q tenet iudiciū nō opposita excussione: tenet etiā Bal.
in aut. cōtra rogatus. ad ff. C. ad treb. 7 q semper in qualibet
exceptiōe siue sit excussione siue ordinis necesse sit q semper
opponatur ante litē cōtest. tenet no. Bar. alias Bal. in l. ex-
ceptionem. in. vi. col. C. de proba. Dicebat tamen multū signā-
ter Bal. in d. l. 1. C. de cōmuni diui. pēdicta esse sane intelligē-
da cum grano salis: qd qñis iudiciū procedat nō facta ex-
cussione qñ non est opposita: tamen est necesse actori pendē-
te iudicio vel excussione facere vel docere de inopia pīncipa-
lis alias succūberet. 7 allegat ad hoc ter. in ar. in l. 1. in rē. §. si.
ff. de pig. act. que text. dicit ad hoc inductū per Alber. galles-
ti in sua margarita l. 1. de pig. 7 q ista excussio bonorū possit
fieri pēdēte iudicio renocatorio vltra pīncipalē allegat: tenet etia3
Bal. in l. 1. C. de renocandis his que in frau. cre. in ver. quero
vñus ista excussio. qñ cum sufficiat actionem verificari in
quacūq parte iudici per. d. l. 1. rē. §. si. de quo etiā per Ange.
in. §. sed neq. in aut. de fideiuss. per Ange. 7 Jmo. in l. decem.
ibidē. 7 per Jdan. de ca. ff. de ver. ob. per Lud. roma. in l. stipu-
latio. §. habet. ff. de no. ope. num. Dicebat etiā ad pēdicta valde
no. Bal. in l. cum testamento. C. de testa. manu. qd excussio fa-
cta pendente iudicio trahitur retro. 7 declarat vsq retro an-
te litē pēst. bona debitoris nō fuisse soluēdo. Aduertite etiā
in materia ista excussiois qd si essent plures debitores in soli-
dū obligati 7 si plures correi debēdi ad hoc vt possit agi con-
tra bonorū possessores: nō sufficit vñi ex eis esse excussum. sed
requiritur q omnes sint excussi. ita dicit hic esse ter. Ange. de
are. in. in. col. qui refert ita tenere Jac. but. 7 Ange. in aut. hoc
si debitor. C. de pig. vbi Ange. dicit se de facto ita consuliūisse
per. §. sed neq. in aut. de fideiuss. Ego allego pro hac decisio-
ne. in terminis cuius nō meminerunt tāti patres in l. 1. C.
quo quisq ordine cōueniatur. lib. ij. quem ter. dicit ibi Bar.
se ita in questione de facto allegasse. 7 idē etiā tenet Bal. in
aut. sed hodie. C. de act. 7 obli. ¶ Aduertite etiā qd excussio
facta per vñū ex creditoribus prodest aliis fm Ange. de are.
hic in. x. col. qui allegat ita tenere Jac. de are. 7 Ange. in d. aut.
hoc si debitor. qñ debitor semel fuit excussus per vnū ere-
ditorem 7 fuit pronunciatum a iudice cum non esse soluēdo
iuxta. L. emptorem. in prin. ff. de act. emp. 7 qñ notoriū est debi-
torem nō esse soluēdo: nō est opus excussione: vt late dicit. §.
in. d. limitatione data ad cōclusionem huius glos. ¶ Circa
quam limitationē aliquantū dubito. posset enim procedere
si teneremus sentētiā Bar. in l. stipulatio. §. habet. ff. de oper.
no. num. 7 eiusdē Bar. in aut. hoc si debitor. in pen. col. C. de
83 pig. licet qd iad hoc vt excussio dicat esse legitime facta: re-

quiritur qd iudex interlocutorie pronūciat illaz se legitime
factam: vñd si teneremus opt. tenentium contrariū quos l. b
te refert Ange. hic in. in. col. pīncipaliter tenet ipsemet Bar. in l. 1. si
nita. §. iulianus. in. v. col. ff. de dam. infec. qd nulla interlocu-
toria sententia iudicis requiratur: tūc qñ per excussione3
vñus creditoris fieret notoriū debitorē non esse soluēdo:
maxime cū acta facta in vño iudicio nō pbeant in alio circa
alias personas: vt late per Bar. in l. cū lite mortua. ff. iud. sol.

84 cogitate. ¶ Successive circa hanc materiā excussiois tāgit
hic Ange. de are. in. in. col. an qñ sit excussio bonorū debito-
ris citandi sint illi possessores in quos facta est alienatio in
fraudē. de quo hic per eum 7 per Bar. post antiquos in. d. l.
dece3. ff. de ver. obli. 7 ibi latissime per omnes: per Bal. in l. 1.
in. in. col. C. ne filius pro pa. 7 Ange. in l. cognitione. per illum
ter. cū ibi no. ff. ad sylla. 7 Ange. in l. 1. per luforio. §. i. ff. de app.
per Bal. Ange. 7 Bali. post antiquos in. d. aut. hoc si debitor.
per Ange. in. §. sed neq. in aut. de fideiuss. per Ange. in l. cum
filius. in prin. ff. de ver. obli. 7 in l. de vñquoq. in prin. ff. de
re iudi. per Bald. in l. 1. in. v. col. C. qñ fiscus vel pīna. 7 in l. 1.
in. x. co. C. de cōue. fisci debitoribus. lib. x. 7 in l. 1. in. in. in. tertio no.
C. de fide iustu. 7 aliquid per Bal. in l. 1. §. i. ff. si cer. pet. 7 in
istis locis magis communiter concutitur qd sic: quia tāgit

85 de pīncipali pīncipio excussiois. ¶ Tangit etiā successive
hic Ange. de are. an ad hoc vt excussio dicat legitime facta
necesse sit q iudex interlocutorie pronūciat excussione legit-
ime factā. de quo videte late 7 diffuse per tres col. hic per vñ
refert omniū opt. 7 antiquorū 7 etia3 nonisimorū 7 finaliter
tenet cū Bar. in d. l. stipulatio. §. habet. 7 in. d. aut. hoc si debi-
tor. pro qua fundāda vltra allegata per Bar. 7 alios bīnci-
de ponderat ille casum in ter. nostro in ver. ex sentētia pīdis
qui text. mibi facit min? nibilo. nec vñlo modo loquit de sen-
tētia pīdis circa excussione3: sed dicit qd qñ debitor aliena-
uit bona in frau. cre. debent creditores venire ad possessionē
bonorū ex snia pīdis: 7 si interuenerit bona nō sufficere: per
mittitur alienata petere: vt hic in ter. 7 sic ad excussione3 bil-
penitus facit. allegatur etiam Bar. sibi cōtrarius vt. §. retuli
in. d. l. iulianus. in. vi. col. 7 vltra remissiones ad hūc articlū
quas habetis abūde per Ange. hic videatis etiā Bal. in aut.
sed hodie. C. de act. 7 obli. 7 omnino Ange. vbi multum clare
7 no. loquitur in. §. i. 7 in aut. de fideiuss. 7 Jmo. in. d. l. dece3.
86 ff. de ver. obli. alia habetis hic per eum. ¶ Ultimo ad cōple-
mentum pīncipalis materie tāgit hic Ange. de are. circa. vi. co.
c. qualiter fiat ista excussio siue que sit forma hui? excussiois.
7 refert Bar. post Jac. de are. ex multis formis illam ponē-
tem q iudex mittat vñm nuntiū publicum: vel qd tuti? est
vnos nuncios publicos ad diligenter querendū 7 inuestigā-
dū an bona debitorū sufficiat: quorū nuntiorum relationib?
fides prestabitur: iuxta. l. magis pīto. §. ne tamen. ff. de reb?
eomm. Aliaz excussiois formā habetis per Bar. 7 ibidē p
omnes in l. a dīno pio. §. in venditione. per gl. not. ibi in ver.
bene est. ff. de re iudi. qd statuitur terminus per indicē ad bo-
na notificanda: quo elapso si nihil vltra fuerit notificatū: vi-
cent bona excussa. Quāplures alias formas excutiēdi vltra
pēdictas ponit Bal. in d. aut. sed hodie. C. de act. 7 obli. inter
quas illa est qd excussio potest fieri per famā. itē 7 per rei cui
dentiam: cum venditor vadit mendicando. Alios nōnullos
modos retuli vobis. §. in prima limitatione quā dedi ad cō-
clusionem pīncipalis glo. Sed inter omnes formas vñam nō
omitto que est valde singularis 7 peregrina quaz dat Ange.
in. d. §. in venditione. per illam glos. in ver. bene est. quam ha-
bet ad hoc pro multū singulari. §. q agentes dicāt tot esse in
bonis debitoris 7 nō plus. quo casu si possessores velint dico-
re q debitor plura bona habeat: statuet eis iudex terminum
intra quē probabunt q debitor plura bona habeat: 7 si nihil
probauerint elapso termino procedet intētio actoris. quam
formam approbat etiam Jmo. in. d. §. in venditione. 7 fm qd
hic refert Ange. de are. idem tenet etiam ipse Ange. in. d. aut.
hoc si debitor. C. de pig. 7 p ista sit expedita hoc vñlis 7 quo-
tidiana materia excussiois quam bene notate: q frequēs est
in practica: 7 multum bene confert ad materiā antēdictē pīe
sentis. C. de fideiuss. ad quam aut potestis cōmodare nonnul-
las ex limitationibus. §. relatis. ¶ Glof. in verbo: permittit.
ad sūt intelligatis qd dicit glo. dū dicit q de eis que perue-
nerint perpetuo tenentur per. lat. pītor. §. hec actio. dicit q
qñis in ter. illo apponatur variū intellectus per glo. ite ta-
men approbatur per Bar. quem hoc exemplo declarat. Vñ
ne qd res valoris ducentū alienata sit per debitorē pro centū
qñis ille in quē facta est alienatio dicatur habere rem apud
se valoris ducentum: tamē in effectū non habet nisi centum:
cum alia cētum que soluit ab eo abint. de illis ergo cētū que
ad cum

Factam.
vide Fran.
are. l. 1. et?
de acq. pos.
et i. l. 1. ego.
si cer. pet. 7
domi. Pe.
vbi. cor. i.
26. in lra
a. et. b. in. j.
parte.

a ¶ Opposi-
ti. Et quo-
tpe deat op-
poni exce-
ptio excus-
sionis: vide
do. Allet. de
imo. in pīl.
xxij. l. col.
cū seq. l. in.
parte vbi et
an deat op-
poni specia-
liter 7 qñ op-
poni deat:
vide etiā. d.
mar. loci. in
cōsi. xxij. §.
allegato i. v.
tū. videt p
bari l. pte.
7 ibidē. i. v.
qm. imo po-
nit qd ē sin-
gulare: cū
qd si agens
post litem
cōtestatā ex-
cussione vel
probationē
de iopia pī-
cipalis de-
bitoris non
fecerit suo-
cūbere o3q:
lingatū est
exercitium
agentis.

c Excussio
nis. vñ late
Jac. de are. i
suo tract. di
scu. ver. quo-
et qualiter.
7 qñ dicat
esse facta ex-
cussio ad
hoc vt agi
possit 3 si
de iussu.
vid. d. Ale.
in pī. xliij.
in. j. col. l. ij.
parte.

ad ea perueniret et que habet titulo lucrativo: in perpetuum datur actio de aliis autem intra annum tantum ita debetis hanc glo. intelligere: et sic hec actio in ea allegatum. Item omni glo. dicitur quod intra annum viles permittitur agere limitate ea ut procedat in rebus corporalibus si autem debitor in fraude liberasset alium debitorem suum: tunc ad renouandum tale liberacionem datur tantum tempus creditoribus quantum illa actio debitoris durasset. Iam pector. si aditionalis. Deobis que in fran. cre. item dicitur fin. doc. hic. et Joan. fab. Pico. de neapo. et Ang. de arc. qd. tale tempus incipit currere credito ribus a tempore facte excussionis vel a tempore quo cepit esse notum debitoris non esse solvendo. quod probant optima ratio ne: quod ante excussionem factam vel antequam cepit esse notum debitoris non esse solvendo: non potest agi per creditores aduersus possessores bonorum: ergo bene succedit regula: quod non valet agere non currit tempus: vulgata. li. in fi. C. de anna. excep. ad idem fundatum addit Ang. de arc. hic. ter. in li. in rebus. s. omnes in verbo: et quo et hoc infortunium illatum esse clauit. C. de iure dot. gl. tamen alibi in li. in ver. annum. C. de bis que in fran. cre. tenet quod tempus incipiat currere a die facte alienationis pro qua gl. sunt ter. expressi in li. qui anteq. s. fi. et in li. ait pector. s. annus. ff. que in fran. cre. Ad quos ter. respondet Joan. fab. hic. et simpliciter sequitur Ang. qd. in illis legibus erat notorium debitorum non esse solvendo: nimirum si tempus incipit currere a die alienationis. que solutio indicio meo multum vehementer violat ter. alios cogitabit. C. Gloss. magna pe. in verbo: petere. habet quatuor partes principales. In prima ad declarationem ter. querit qua actione renouatur alienata in fraudem. In secunda per modum quesiti opponit contra ter. In tertia querit unde ostendat actio renouatoria. In quarta format aliam questionem secundam ibi: sed quero qua re tertia ibi: sed unde ostendat ter. querit qua actione renouatur alienata in fraudem: subdiuidit in sex particulas. In prima disputat an actio in factum et pauliana sint una actio vel due. In secunda ponitur contra que et qualiter competat actio pauliana in factum. In tertia declarat quid sit pauliana et cui competat et qualiter. In quarta declarat quid sit caluissiana et cui si ne quibus competat. In quinta opponit contra id quod proxime dixerat de pauliana: et soluit. In sexta ponit quam naturam habent pauliana et caluissiana. secunda ibi: et datur contra accipit tem. tertia ibi: et pauliana quarta ibi: et caluissiana. quinta ibi: quid tamen dicunt contra in eo quod de pauliana dicitur est sexta ibi. et iste due imitantur naturam superioris. C. In ca. glo. ibi: et non restituit ei pretio. habetis et gloss. qd. credito res possunt renouare alienata in eo quod fraude sine ulla pretii restitutione. Circa quam conclusionem distinguere tamen ut per Ly. in li. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. et per Bart. in li. debitor. hic allegata in glo. que in fran. cre. et per Bal. in li. s. com. pto. C. communia de leg. 2. Imo in li. post contractum. ff. de donatio. ubi aliquantulum reprobatur Bar. id. li. debitor. Item limitate tamen dictam conclusionem primo ut non procedat in patrono fin. qd. dicit in glo. prima magna in ver. in fraudem. circa prin. et ibi assignat diversitatis rationem. Item limitate nisi pretium ipsius extaret: vel illud esset in debitoris utilitate conuersum per. l. ex hoc. hic. allegata in glo. que in fran. cre. dicitur ibi Bar. post gl. qui legit illi. li. debitor. Item ibi querit si inquisitor heretice prauitatis renouat alienata per hereticum: an teneatur pretium restituere. dicitur et ibi per c. ad cuius decisionem addite bo. ter. in. cad. audientia. de re. eccle. non alie. et Bar. in l. biographis. s. fi. per illum ter. ff. de adm. tut. et Ly. in li. per illum ter. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. et Bal. in li. s. fin. C. communia de leg. 2. ibi etiam que rit Bal. alind. Item quid si hereticus emit ipsa bona ab alio et pretium non soluit: an inquisitor heretice prauitatis teneatur illud solvere et decidit quod si res empti extat per. li. in vendica tione. ff. de act. emp. C. In ca. glo. ibi: quo casu etiam in carcere detrahatur. ut. ff. co. li. si. ergo contra debitorum qui in fraudem alienant non datur actio nisi ita fraudulenter alienauerit: res apparere non possunt quo casu ut dicit glo. etiam in carcere detrahatur. et aduertite diligenter quod in li. s. fi. est casus peregrinus et singularis ad duo. et primo fin. p. m. intellectum glo. ibi quem refert et approbat Ly. hic ad fi. hu. ius. s. in vlt. q. Item scitis quod cessio bonorum facta per debitorem liberat eum saltem a carceribus et si in eis sit: eximatur: vel non possit detruhi: ut est ter. in li. C. qui bo. cedere poss. tamen si debitor ita fraudulenter res alienasset ut apparere non possent: non liberaretur credendo a carceribus ita est ibi casus sin

gularis fin. illum primum intellectum glo. ibi quem etiam ibi not. et approbat Bar. et idem etiam tenet Bar. in l. alia. s. de ganter. ad fi. s. sol. ma. et Bal. in li. in v. q. C. si quid i. frau. p. tro. no. Bal. in li. in. iii. col. C. qui bo. cedere poss. in quo tamen aduertite: quod non video quam utilitatem afferat creditoribus illa intrusio debitoris in carcerem quando debitor est nudus prout loquitur ter. l. d. li. s. fi. imo illa intrusio erit damnesa creditoribus cum debitor sit alendus expensis creditorum qui suis ali non potest fin. qd. dicit Ang. de arc. in li. s. fi. ad fi. in vlt. dicto. l. eo. per gl. illam singularem in li. in verbo: agnoscere. C. de ero. milit. an. lib. et qd. etiam tenet Ray. de solutio in li. nullus. C. de epi. andi. cogitare. Secundo est singularis ter. in illa. d. li. s. fi. ad aliud. Item notis quod cedens bonis non tenetur cedere de bonis nisi in quantum facere potest. s. fi. et ibi videbitis. l. co. et vestes cedenti sunt relinquende ut inquit Bar. in l. pe. reprobata gl. ibi que vult contrarium. ff. de ces. bono. tamen quando debitor ita fraudulenter et occulte alienasset quod res apparere non possent: tunc ab eo oia essent auferenda etiam vestes ad sacculum et peraz ut formaliter inquit gloss. in illo. s. fi. et vestes ad interulam fin. Ang. de arc. hic. ita est singularis casus in d. s. fi. fin. intellectum gl. ibi: quem ibidem etiam not. Bar. et refert Ang. de arc. hic. ita tenere Bal. in rub. C. de re. no. bis que in fran. cre. quam ego non inuenio. C. In ca. glo. ibi: quid tamen dicunt contra. dicit fin. Joan. fab. hic. gl. velle fin. istos contrarii dicentes: scilicet quod uno pauliana competit etiam creditoribus necdum soli patrono et sic sit indifferens ad creditorem et patronum. Item Caluissiana autem soli patrono competit. de quorum opinione habetis glo. in li. quod si in die. s. idem scribit patronum in ver. caluissiana. ff. de peti. here. et gloss. in li. in verbo: renouare. C. si quid in frau. pat. C. In ca. glo. ibi: et iste due imitantur naturam superioris in factum pauliana et sic a. s. fin. p. m. partes principales. Habetis et tota hac parte principium huius gl. qd. actiones renouatorie sunt tres. Item illa que datur creditoribus appellata actio in factum que etiam cognominatur pauliana. Alia et secunda que datur patrono. que appellatur pauliana. Tertia indifferens que competit tam creditoribus quam patrono: que appellatur caluissiana. et hac opti. ap. probat Ly. in li. q. et idem tenet glo. in li. in ver. renouare. C. si quid in frau. pa. Et dicit Joan. fab. hic. quod hanc opti. huius gl. potest scire tenere. Ultramontani tenent quod actiones renouatorie sint tantum due. una que datur creditoribus que proprio nomine appellatur actio in factum quo nomine solent actiones pretorie nuncupari. per. li. in prin. ff. de eo per quem factum erit. que actio habet etiam cognomen et cognominatur pauliana ab euentu. et si diceretis quod pretoria actio nunquam appellatur in factum nisi in subsidium quando aliud nomen non habet ut inquit glo. in li. s. sed iste in ver. actio. s. eo. cum ergo ista actio habeat proprium nomen. s. pauliana quomodo potest appellari actio in factum. Respondent ultramontani quod a principio quando pector. eam adinuenit non habebat aliud proprium nomen nisi actio in factum: hinc licet ab euentu postea cognominata sit pauliana. Item fortassis quod Paulus iureconsultus primus illa actione committatur: non propterea desinet appellari actio in factum. Alia et secunda actio renouatoria que datur patrono appellatur pauliana siue caluissiana quod est idem: quod ille qui eam adinuenit erat binominis et appellabatur Paulus et Caluissius: hanc opinionem ultramontanorum tenet Bart. in l. hac in factus. ff. que in fran. cre. contra quam facit li. in pauliana. ff. si quid in frau. pa. ubi ter. ponit copulam que cadit inter diuersas iunctas gl. et ibi Bar. in rub. ff. de iur. et facigno. et expressus per gl. in c. querelam. in verbo: non potuit. extra de sumo. contra quam etiam fortiter facit li. et li. pluribus. ff. si quid in frau. pa. in illa alternatiua siue caluissiana siue pauliana quod de notat has esse diuersas: et non idem. ad idem in alternatiua ter. in li. s. fi. quid i. frau. pa. Ultima est opinio tenentium quod actiones renouatorie sunt quatuor: ut hic in principio huius glo. hanc opinionem tenet Bar. contra morem suum sibi contrarius in d. li. C. si quid in frau. pa. qui subiicit quod ita communiter tenetur et propterea subiicit bene fecisse Jo. cremonensem qui in arbitrio sua actionum fecit quatuor cellulas istis renouatorijs actionibus idem etiam Bal. in d. li. et dicit Ang. de arc. hic. quod ista est veritas. sed audite quoniam Pico. de neapo. hic in vi. qd. extra gloss. multa verba effundat circa hoc: et multorum dicta referat: ego concludo cum Joan. fab. hic. posse teneri quicquid placuerit: quod non est magni effectus. Aduertite etiam quod est una actio renouatoria que datur filio arretrato ad renouandum alienata per patronum arretrato in eius fraudem que appellatur quasi pauliana vel quasi caluissiana. de qua habetis ter. in d. li. s. fi. quid in frau. pa. de cuius legis intellectu videatis omnino Barto. in l. no. vlt. s. si quis a patre sue. manu. Bal. super et in. de dicto. E n

C Pauliana
Cui autem competat actio nes pauliana et caluissiana videtur. Bar. soci. in c. in hac cōsultatione. circa fil. co. et circa pue. v. col. in. vlt. bis tñ non ob. in. pte.

C Pauliana
na. hec actio pauliana an et qui competat: vide de eo. Bar. soci. in pñl. c. in. in hac. in fin. col. in. pte. et vide de pñl. s. eq. s. co.

C Restitue
re. ad d. Ly. a. li. fi. Cad. l. iul. m. aie. et qd i aliena tione rei ec. defiaffice: vide Car. i. de. rrv. q. de re. eccle. non alie.
C Non libe
rare. An et i qd casib⁹ cedere non possit: vide firmia. i. suo aureo reper torio i ver. debitor pau per. ver. xij. b

Jason super Titulo de Actionibus.

101 **C**onhabemus etiam interdictum fraudatorum: de quo est
ter. singularis in l. pupilli debitor. in prin. ff. de solu. de quo vi
ri voluit illud opportune declarando supra in eundem. in se
cundo eundem. **C**onhabemus etiam casum in l. si vero cre
ditores. C. de iure deliberan. ubi conditio indebiti vel hypo
thecaria datur ad revocandum legata vel fideicommissa: siue
donatitio causa mortis relictas in fraudem creditorum: de
quo vici oportune. s. in glo. prima magna. in secunda parte
102 secunde partis principalis. **C**onhabemus aduertite qd quis
gl. hic. in d. l. si dixerit qd caluissiana est actio in differens qd co
petit ta creditori qd patrono: credo qd necubi habeatis textu
qui dicat caluissiana creditori competere. quapropter possitis
forte sustinere illorum opinionem de quibus glo. hic mentio
non facit qua supra retuli qui dixerunt qd imo caluissiana so
li patrono competat cogitate tamen. et per ista sit expedita pri
ma pars principalis huius glo. **C**onhabemus modo in secunda
parte principali huius glo. ibi: sed quero quare. quaz subdi
uidit in quatuor particulas. In prima per modum questio op
ponit contra textu hoc modo: actiones revocatorie sunt perso
nales: ergo sunt male posite hic inter reales et priores. In se
cunda ponit quot actiones revocatorie sunt. Secunda ibi: qd
probat. **C**onhabemus finem secunde partis principalis doctores hic
simpliciter sequuntur hanc secundam partem glo. quam de
clarat hic D. yn. et ad eius veritatem videre omnino dico. de
neapo. hic in. vii. oppo. glo. qui in vno reprehendit glo. cum
103 vult qd hypothecaria dicatur realis: quia per eam petitur
possessio que dicitur quasi sua. nam dicebat ipse et bene qd hy
pothecaria competit quando nulla traditio possessionis facta
fuisse a debitor: et sic etiam quando possessio non fuisset cre
ditoris: ut videbitis in. s. prior. seq. et propterea melius dicite
hypothecariam alia ratione dici realem: ut oportune decla
rari vobis in. s. omnium. in primo eundem. s. eod. dicebat
104 etiam hic. se credere qd actiones revocatorie non sunt mere
personales: sed personales in rem scripte. alle. text. quem ego
non inuenio cum ibi no. in. l. legitime. ff. si quid in frau. patro.
et quis glo. in. l. ait pretor. ff. si quis participas. in glo. si. in ver.
hac actione. ff. que in frau. cre. teneat de directo contrarium
huius. Ego tamen teneo contra commune qd scilicet revocato
rie non sunt mere personales: sed in rem scripte. et primo qd non
sunt mere personales: proba: nam mere personales non imitan
tur rem aut rei possessionem. l. si. si beres. ff. ad trebel. sed iste
quando competunt semper imitantur rerum possessores: ergo
clarissime liquet qd non sunt mere personales: qd aut sunt perso
nales in rem scripte: proba. alle. cni que oriuntur ex contractu:
vel quasi ex maleficio: vel quasi a principio: sed cum comitant
rerum possessores dicuntur personales in rem scripte prout di
xi et declaravi in. s. omnium. in primo eundem. s. eod. sed ista
est huiusmodi: ergo et qd ita oriatur ex contractu vel quasi:
ex maleficio vel quasi: videbitis statim in seq. parte gl. vbi gl.
tangit qd etiam imitantur possessores rerum. dixi. s. ergo bene
concluditur contra communem sententiam qd omnes actio
nes revocatorie sunt in rem scripte. et licet Jo. fa. hic simplici
ter transeat cum hac gl. tamen in. s. huius. s. tenet qd sit perso
nalis in rem scripta: expedita est secunda pars principalis gl.
Conhabemus modo in tertia parte principali gl. ibi: sed unde orit
hoc actio. que non eget divisione. **C**onhabemus in ea. gl. ibi: tunc potest
dici ex quasi contractu si agitur contra illi possidentem. Et ad
finem huius tertie partis principalis stat ergo ex glo. pri
105 mum qd quando frans interuenit ex parte alienantis et ex
parte recipientis: qd hoc casu revocatoria dicitur oriri ex quasi
maleficio: secundum est qd quando frans interuenit solus ex
parte alienantis et non ex parte recipientis: qd hoc casu revoca
toria que datur contra recipientem dicitur oriri ex quasi co
tractu. **C**onhabemus circa primum D. yn. et subtilis de de bella per. hic
reprehendunt glo. et dicunt qd quando dolus fuit etiam in re
cipiente: hoc casu revocatoria actio dicitur nasci seu dari ex ma
leficio: non autem ex quasi maleficio: et aduertendum est quia
106 cum ministerio dicit D. yn. qd hoc casu proprie non dicitur
nasci actio: sed dari: et sic vult qd tali casu iste actio sit da
tine non nature. qd. l. tangam. **C**onhabemus qd proinde dicit contra
glo. comprobatur de de bella per. hic tali fundamento: nam
videmus in simili qd quando agitur contra iudicem qui fecit
litam suam: aut agitur ex dolo commissore: et tunc tenet ex ma
leficio: aut ex culpa: et tunc tenet ex quasi maleficio. l. si. ff. de va.
et extra ord. cog. de obl. qui ex quasi malef. in prin. sed certe
prout dicit hic Jo. fa. et Clarus Ang. de are. illi ter. hic non di
107 cunt an iudex propter dolum tenet ex maleficio: vel quasi:
an propter culpam: sed bene distinguunt qd si iudex convenitur
ex dolo commissore tunc in totum tenetur: si autem ex culpa: tunc
in totum non tenetur: sed in quantum visum fuerit equum in

dici ad qd boni facit. filiusfamilias. ubi Bar. ff. de indi. illud.
idem contra glo. tenet etiam hic. de neapo. hic in. iii. col.
in ver. vltimus hro. et accipio sine mor? firmiore fundameto
108 nam dolus dicitur esse delictum: byt est ter. in l. i. iusta gl. b
parula in ver. crimine. ff. de fideiuss. tunc quam ibi expresse no.
Bar. ad hoc: et Bar. in l. i. item apud. ff. de po. ter. in litem
109 exigit. ff. de dolo. tergo actio que oritur ex dolo dicitur oriri
ex delicto. **C**onhabemus scdm qd vult gl. qd quando recipiens non
fuit participes doli: qd tunc actio revocatoria que contra eum
competit dicitur oriri ex quasi contractu. in hoc etiam doc.
communiter reprehendunt gl. dicebat enim D. yn. que simpli
citer referunt Jo. fa. et Ang. de are. et cum eo simpliciter trahi
110 re videtur qd imo hoc casu actio revocatoria non dicitur oriri
ex quasi contractu: sed dicitur nasci ex varijs figuris causa
rum: sicut in simili videmus in interdicto qd vi aut cla qua
do competit adversus eum qui non edificavit vi aut cla: sed
habet edificatu: quo casu interdictus illud dicit nasci ex va
rijs figuris causarum. ad qd alle. Ang. de are. ter. nihil mihi
facientem in l. competit. ff. si. ff. qd vi aut dam. hic de neapo.
hic prealleg. iii. col. et ver. supra dicto. post multorum opinio
nes relatas finalitercludendo dicit qd tutius est tenere opi.
D. yn. proinde relata qd hoc casu actio revocatoria non dicat
oriri ex quasi contractu: sed ex varijs figuris causarum. hoc etiam
dicit sequi Ray. de for. hic. Ego non mediocriter admiror de
tot tantisq. patribus qd ita inaudenter incidit in id i quo
ipsi reprehendunt glo. reprehendebant eum gl. in eo qd quando
recipiens non fuit participes doli qd actio revocatoria tunc
oriatur ex quasi contractu: qd dicunt prefati doc. qd imo tunc
oritur ex varijs figuris causarum: sed certe nihil aliud est dice
re ex varijs figuris causarum: nisi ex qd maleficio vel ex quasi
contractu. ita dicit vobis in. s. omnium. super gl. in ver. et alia
quibusdam modis. s. co. tenere iosemet D. yn. et Ang.
111 de are. ibi: et Bar. in l. i. in prin. ff. de act. et obli. tunc ergo illa
verba ex varijs figuris causarum nullo modo possunt intelligi
nisi ex quasi maleficio vel ex quasi contractu: in terminis no
stris nullo modo possunt intelligi ex quasi maleficio quando
nullus dolus et nulla culpa recipientis intercedit: id qd ipsemet
omnes fatentur: ergo intelliguntur ex quasi contractu. ergo
doc. omnes dum volunt hoc casu istam revocatoriam nasci ex
varijs figuris causarum volunt illud qd vult gl. scilicet qd na
scatur ex quasi contractu: ergo bene reincident in id qd ipsemet
reprobant. **C**onhabemus ergo teneo gl. nostram. l. qd quando
recipiens nullius fraudis fuit participes qd hoc casu revocato
ria que contra eum competit dicitur nasci ex quasi contractu ad
similitudinem eius cui in debitis omni iure ignoscitur est so
lutum qui tenetur ex quasi contractu. s. item in cui. s. de obl.
que ex quasi contractu. et ad hanc conclusionem fundadam
adduco optimu simile et quasi terminis nostris qd p alios
non adducit. nam si beres prebitit legata legatarius vel fidei
commissarius relictus in fraudem creditorum quis regatarij vel fi
deicommissarius nulli fraudis participes extiterit iuxta. l.
qui autem. s. pe. ff. que in frau. cred. tamen ab eis legata reuo
cantur et comitantur condictione indebiti. l. si. ff. si vero credi
tores. C. de in. deli. si conveniuntur condictione indebiti: ergo
teneat ex quasi contractu. s. si. cui. ergo clarissime relinqui
tur qd actio revocatoria que datur contra non participes fran
dis oritur ex quasi contractu. et ista est mera veritas. **C**onhabemus
tamen circa hanc ultimum conclusionem gl. qd Jo. de ranen.
et subtilis de de bella per. hic reprehendebant etiam hanc con
clusionem glo. tenentes qd hoc casu quando creditor non par
ticipavit fraudem: qd revocatoria que contra eum competit non
oriatur ex quasi contractu: nec ex varijs figuris causarum. et sic
112 qd nullo modo sit nativa: sed dicat esse dativa: qd fm eos
habet preteritum sufficiens materia ex qua oriatur: ergo
non est nativa: sed dativa: ut late declaravi in. s. rursus. super
glo. in ver. rescissa. s. co. Dicunt etiam ipsi qd hoc casu reuo
catoria non oritur ex contractu: nec quasi: nec ex maleficio: nec
quasi. quod patet: nam qd debitor alienavit rem: quis in frau
dem creditorum in eum qui non fuit participes fraudis: sed bo
na fide recepit: nonini dubium est qd traslatum est dominu
in recipientem qd diceretur esse traslatu etiam si mala fide
recepisset: ut. l. si sciens. in prin. ff. de contrab. onpt. ergo nullo
remedio potest creditoribus succurri: non ratione directi do
minij. vel quasi. nec utilis: ut clare patet. nec rone alicui? alio
rins iuris: quia quis creditor habere in bonis debitoris: ut videbi
tis in. s. prior. seq. nullum etiam remedi in habent ex malefi
cio vel quasi: quando nullus dolus nulla culpa in recipiente
interuenit: ergo creditoribus penitus remedio sunt desti
tuti. verum

Conhabemus
dic qd gl. b
dicitur mal?
et dicitur:
ut p. d. Ale.
de uno. l. si
qa. ff. si cert.
pet. et l. qd
necna. ff. de
post.

Conhabemus
vide Pari.
de put. in
trac. syndi.
in. ci. de off.
synd. s. ap
pellatio. ubi
q. tenet ex
quasi male
ficio.

tuti. verum quia iste bonorum possessor habet res pones se ti-
tulo lucrativus alias non posset revocatoria conveniri: ut vidi
fhis. in glo. mag. circa prin. idcirco visum est equum pteori
si semper habet equitatem ante oculos: iuxta. l. equissimum
ordinem pteori est secutus. in prin. ff. de bo. pos. in tabu. l. q.
si ephe. in ff. de eo qd. cer. lo. creditores tractantes de dam-
no saluare a damno: propterea dedit eis revocatoria proin-
de ac si res alienata non fuisset: sed semper in bonis debitoris
remanisset: ergo bene relinquatur condudendum hoc casu
talem revocatoria: dicitur datina et non datina. Quamvis ista ra-
tio vltimontanoz prima forte habeat aliquid coloris: ego
tamē contra non itrepe de teneo qd. imo hoc casu talis actio sit
natina et non datina. moneo: tali fundamēto. Nam actio re-
vocatoria que cōpetit creditoribus siue recipiens fuerit par-
ticeps fraudis siue non: semper dicitur esse personalis: put. te-
net presens glo. in ij. parte prin. pteori. pceden. quam omnes
ibi sequuntur et ipsemet vltimontano. si ergo est personalis ergo
necesse est qd. nascatur ex contractu vel quasi: ex maleficio vel
quasi: alias non posset dici personalis: ut est tex. in. §. omni. §. s.
eo. et dicit in primo enidētiā: ergo necessario habet materiā
pcedentē: et quā sit expedita tertia pars pncipalis gl. Sum-
modo in quarta parte pncipali ibi: sed nūquid habet retē-
tionem. que non eget subdistingtione. In ead. glo. ibi: ut ff. de
enid. l. euictus. Ad hoc allego meliores text. et in terminis in l.
ptor. C. qui po. in pig. ba. In si. gloss. ibi: ergo et hac vlti-
113 parte pncipali huius gl. conclusio qd. possessor bonorum
in quos facta est alienatio per debitorem in fraudem cōuen-
ti a creditoribus solvendo debiti possunt vti retētionē. Dyn.
hic in pe. q. quz refert Bar. in l. ait pteori. §. illud. hic alle. in
glo. dicebat qd. conclusio huius glo. pcedit anteq. sit inten-
tata actio revocatoria per creditore: sed postq. semel fuit in-
tentata actio revocatoria per creditore quo casu aperit ius
agendi revocatoria alio et cōtra creditoribus in quos nulla fuit
cōmissa fraus per recipientem: et talis actio cōpetit et perso-
na intentantis. o. §. illud. hoc casu non posset possessor cōven-
tus solvendo illi creditoribus debitum suum vti retētionē: quia
tractaretur de pncipio alioz creditoruz. sed istudmet qd.
Dy. vult etiam gl. nostra hic dum se remittit ad ea que dixit
in. d. §. illud. vbi glo. in vers. actionem. ita in eis distinguit. et
ita etiam tenet Ric. de neap. hic in q. ninta et vlt. q. glossarum:
quis referat Jac. bu. indistincte tenere: et non bene qd. semper
possessori competat retētio. Jo. fab. hic tenet qd. predicta di-
stinctio Dy. et glo. pcedit qd. creditor ageret respectu debi-
ti cōstituentis in quantitate semel solvenda. sed vbi debiti esset
perpetuum vt annui redditus in perpetuum vel esset debiti
in specie puta certus fundus: tunc habet ipse pro absurdo. qd.
possessor solvendo debitum possit vti retētionē: et quodāmo-
do compellere creditores ad videndū potissimum qd. debere
tur species vt certus fundus contra. la. dno pio. §. qd. si res.
ff. de iud. sed qd. debetur quantitas: tunc nullas fin. cum resul-
tat absurditas: nec nullus interesse creditoris. habet enim qd.
petit scilicet pecuniā. et ad hoc dicit bene facere. Leuictus. a cō-
trario sensu hic allegat in gl. vlt. ff. de enid. Ego multū ad
miros de hac distinctione seu opt. Jo. fa. nā qd. debetur quā-
titas: quomodo diceret possessor vti retētionē: istud non bene
cadit in sensum meū maxime cum in quantitatib. non cadat
affectio. et qd. fortius est et cōtra qd. deberetur species certa
nihilominus pōt semper possessor vti retētionē: ut est casus val-
de no. quem Ange. de are. hic reputat sing. in l. paulus. alias
mici. sempronius. ff. qui. mo. pig. vel bypo. sol. et qd. fortius ad
huc est ibidem est tex. multuz fin. qd. qualiscūq. possessor siue
iustus siue iniustus habet debiti offerendo facultatē retinendi.
di. et qd. illa. paulus. §. si. inuitabiliter stringit cōtra Jo. fa. nā
114 inducta ex mente Ric. de neap. hic in loco. §. pteori. alle. f. nā
facilius debet repelli agēs de iure speciali qd. agēs de iure cō-
muni vulgata. Leius militis. §. militis missus. ff. de testa. mili.
sed creditor habens hypotecā: et sic agens hypotecaria: et cō-
sequenter agens de iure cōmuni nihilominus repellitur per
oblationem debiti. d. l. paulus. §. si. quando fortius debet re-
pelli creditor qui nullam habet hypotecā: et agit de iure spe-
ciali ad revocationē: certe multo fortius nec est verum qd. d. l.
euictus. quicq. pbet a cōtrario sensu per Jo. fa. imo cōtra cū
115 stringit dū loquitur in creditorē certi scrui et sic speciei. Et
vsq. ad quātū tēpus possit bonorum possessor hac oblatio-
nem debiti facere vt retētionē vtatur eo casu quo de nullius
terti pncipio tractaret: et an et cōtra post finam: habetis tex.
quem Bar. ibi habet pro singulari et dicit se nōdēre alibi l. l.
si quis stipulatus sit decem in melle. ff. de sol. et ibi Bar. ad fi.
illi. l. pōit qd. iuris in terminis nostris. dicit et ibi p. et

per Spei tit. de obli. et sol. acti. §. i. in ver. quid si tu mib. et
per Bald. in d. l. paulus. §. si. in l. eantiqua. et dicit Ange. de
are. hic et bene: qd. i debitorē istud non est ita mirabile siue sin-
gulare: qd. in eo etiam est aliis casus in l. fundus. §. si. plures.
ff. de pigno. Extra glad complementū materiē Ange. de
are. hic refert simpliciter nullo addito nōnullas cōclusiones
Bal. in m. C. de reuo. hic que in frau. cre. in pn. quas Bal. ibi
reputat mirabiles: et hac materia nostra mirabiliter infer-
ri. ego et bis referā trestū que sunt perpetuo tenende affire-
cordi et perpetua nota digne. de alijs feci mētionē. §. in locis
116 in qd. opportunius ceciderūt. Prima est. nōstis qd. si eadē
res vēdatur duobus ille est prior in rei vēdicatione et publi-
ciana cui prius fuit res tradita. l. quoties. C. de rei vēd. l. siue
autem. §. si. duobus est. ff. de publ. Si tamen eadē res duobus
esset vēdita et esset prius in fraudē tradita vni et cōtra per frau-
dē participantē: posset talis traditio per revocatoriā reuoca-
ri vti ille nō preferatur. Si autem esset facta traditio ex causa
donationis: et cōtra si recipiens nullam fraudē participasset: re-
uocaretur per hac revocatoriā actionem: cū in lucrativis
nulla requiratur participatio fraudis a recipiente: ut est gl. s.
eo. §. et in glo. i. mag. in prin. vt ibi vidistis. et ista est maxima
et singularissima limitatio ad d. l. quoties. et ad d. §. si. duobus.
circa quā videte tamen Sal. in d. l. quoties. in r. opp. et etiam
117 in gl. i. in ver. iure. et ibi clarius et melius Alib. de rosa. C. de
cūda cōclusio est si creditor esset alicui iura sua qd. habet con-
tra debitorem et anteq. interueniat vni de trib. pōstis in l. l.
fin. C. de noua. liberet debitorem suum: potest cessionarius in
cuius fraudem liberavit talem liberationem per hanc reuo-
catoriā reuocare. qd. verbum fin. tene mēti ad d. l. i. imo for-
tius et singularius visus est velle Bal. in ca. rub. in j. co. i. ver.
confydera qd. dicit de liberatione qd. imo isto casu nulla reuo-
catione sit opus sed qd. liberatio sit ipso iure nulla. in quo tū-
nihil dari firmat videte ibi per eum ad qd. videatis que not.
118 Bart. in l. i. facta. §. si. heres. ff. ad trebel. C. de tertia et vlti. con-
clusio p nūc est. nōstis qd. creditores habentes hypotecā quibus
etiam sunt posteriores tēpore preferuntur creditoribus pteori-
bus nullam hypotecā habentibus. si tamē debitor trāsser-
ret hypotecā creditoribus posterioribus cum eoz participa-
tione fraudis: certe priores creditores chirographarij bi qui
nullam habent hypotecā nō postponerētur prioribus cre-
ditoribus qui sortiti sunt posteriorem hypotecā in comin-
fraudem: imo illa hypoteca posset per hanc revocatoriā re-
uocari. qd. est multuz singulare et tenebitis mēti. Est tamē
verū qd. in trib. p predictis singularibus dictis Bal. in d. rubi.
119 dicit esse cogitandum. C. tangit et cōtra successue post ista di-
cta Ange. de are. hic et multum diffuse: an filij possint reuoca-
re alienata per patrē in eoz fraudē et cōtra. an pater possit
reuocare alienata per filios in eius fraudē. dicite vt hic abū-
de per eum: et sufficiat vobis que circa hac questionē dixi. §.
in cōdēntialibus: in primo enidētiā vbi addidi multa bo-
na circa hoc. C. ultra predictas tres cōclusiones Bal. quas
§. prime retuli: ego ad perfectionē materiē presentis. §. pvia
cōclusionem addo quatuor notabiles decisiones in hac ma-
teria puto diligēter notandum: licet illud non reperiam alicui
120 bi in proprijs terminis in specie tacti: qd. si debitor aliena-
uit aliqua bona in fraudē creditorū: et postea superlucratas
est de nouo alia bona quibus potuit creditoribus optime sa-
tisfieri: qd. si creditores fuerunt negligentes in cōsequēdo cre-
ditum suum: si postea de nouo debitor efficiatur non solvendo:
non poterunt creditores habere regressum cōtra bonoz pos-
sessores in quos facta est alienatio a debitore in fraudē credi-
torū et cōtra eos agere revocatoriā. istud est qd. probat mibi
sing. ter. l. si fideiussores in id. in prin. ff. de fideius. per que text.
ita in similib. terminis. l. in fideiussores decidit Bal. fin. in l. l.
fin. in prin. ff. si cer. per. et ibi reputat ter. illum sing. de illius et
mēl. intellectu quomodo pcedat ad terminos supradictos
quia nō est sine scrupulo: videte ibi Ray. de fosi. Jo. de imo.
Paul. de ca. et Luna. in l. decem. ff. de ver. obli. et ibidem omni-
no patrem et pceptorem meum do. Alle. de uno. medullitus
121 ter. illum emendat in i. et ij. col. C. de illud et secūdo not.
qd. si debitor sit heres institutus vel sibi sit relicti legati: po-
test hereditatem siue legitimam siue honorariā siue testamē-
tariā repudiare: et eodem modo legatum nec propterea dici-
tur creditores fraudare. ter. est no. in l. qui autem in prin. ff.
que in frau. cre. et ratio est ibi inquit ter. quia patrimonium
suū nō dimittit qui nōluit acquirere: vt alibi inquit iurisc.
in l. alienationis verbum. §. i. ff. de verb. sign. q. qui occasione
acquirendi non vitur: nō intelligitur alienare: et si instarea.
nōne legati vsq. retro a morte testatoris fuisse esse nostrū. La-
Bal. in p. et C. de reuo.

emptori pri-
mo psumit
facta tradi-
tio si pteori
pnt soluerit
et tunc scdo
preferat vt p
Bal. fin. l. c.
si facta si de
fui. sue. con-
tro. iter do.
et agn. et dñs
Alle. d. imo.
i. o. §. si duo-
bus vbi per
Ange. et do.
Alle. plen.
l. i. C. de edi-
diui badr.
tol. et Aud.
ro. i. sing. v.
vēditio scis
l. qñes. sed
qro qd. dica-
tur potior
bonis vēdi-
tis qñ vēdi-
tio pteori fa-
cta ē valida
a pcuratore
scda a dño
an ille qd. bz
cām a dño:
an eo ille qd.
bz cām a p-
curatore. de
q qñe dic
vtp. d. Bar.
soci. in cōi.
ccxxix. l. c.
pñtes. c. r. f.
succedit oī-
no. cū seq. l.
h. parte.
C. reuoca-
ri. §. quid si
pñs credi-
tor beatigña
l. et spe. i. dē
hypotecā i
vna re et po-
sterior ha-
ber specia-
lē in alia re:
an pñs cre-
ditor pote-
rit expectari
virtute gña-
lis hypote-
ce et rem po-
steriori post
ea spāl. by-
potecataz:
dic qd. nō do
nec pñs cre-
ditor pōt si
bi satisfacc-
re de re sibi
spāl. bypo-
tecata: vt p
o. Bar. soc.
i. 2. l. c. xviij.
inci. pñs a
spectu. v. qñ
to et vlt. cū se
in. h. parte.
C. in cūde
tali. vlt. dē i
i. et. et au. et
etia in. 19.

titio. in fi. cum vulgaribus. ff. de furt. ergo repudiatio dicitur
patrimonium minui. Ad hoc videbat Bar. in d. l. qui autē.
in prin. et quis non dicat ipse fuit ante cum elegans rrisio in-
riscon. in l. i. §. vtrius autem. ff. si quid in frau. p. a. scilicet qd le-
gatum vlt. retro fingatur esse nostrum. verū est nisi repudie-
tur: at cum repudietur retro nostrum non fuisse palam est. ista
12 sunt formalia verba illius tex. ¶ Aduertite ad id qd pri-
me dicit. qd debitor potest repudiare legatum vel hereditatem:
nec propterea dicitur creditores fraudare: qd istud non habe-
ret locū in herede debitoris. tex. est no. l. l. liberto octuaginta.
ff. de bo. lib. per quem text. ita tenet Dyn. in d. l. qui autem. in
123 prin. vt refert et sequitur Nico. de neap. hic in apo. tex. ¶ de in-
tellectu tamē illius. l. liberto octuaginta. an et qn procedat vi-
detur Bar. in l. si mihi et tibi. in p. in ff. de le. i. et ibi Jmo. et etiā
¶ an. de ca. qui in re collectis bonis. tenet qd illa limitatio
Dyn. non sit vera. et qd in d. l. liberto octuaginta. sit speciale fa-
uore patroni. et ante eum ista fuit opi. Bal. loquētis tamē p
verbum dubitatum: forte. in l. ynica. in pe. col. C. de his qui
ante aper. tab. qd nūq. mihi placuit: quia si in patrono ista f
est inductum qui nō habet causam onerosam: quāto magis
debet pcedere in creditoribus causam onerosam habentibus:
vt patet ex his que. §. diximus: maxime super gl. i. mag. circa
prin. ad predicta etiam et ad d. l. qui autē. in prin. accedat qd
malum signanter no. Bal. in l. maximum vituz. in v. co. in
ver. sed pone qd frater. C. de lib. pte. vel exhere. vbi sing. deci.
124 dicit qd stante statuto qd existentibus masculis filia nō face-
dat: qd si etat masculus et femina: potest masculus renūciare
huic statuto et eius beneficio et filias secū admittere. et hoc mo-
do creditoribus suis p iudicare. ¶ qd verbum tenete perpetuo
125 cordi affirmum. ¶ Dicebat etiam notāter Bal. in rubi. C. de
reuo. his que in frau. cre. in pe. col. verū. decimo quero fideius-
sor et c. qd si fideiussores i fraudē creditorū renūciant beneficio
de fideiussores vt possent cōueniri reo nō excusso: qd ista re-
nūciatio nō poterit rescindi tāq. facta in fraudē creditorū:
qd per istam renūciationem fideiussores non sit pauperiores: cū
exceptio excussionis nō sit exceptio perēptoria nec tāgat me-
126 dulas obligationis fin. et. ¶ Alcedat tex. ille not. in l. si cui.
C. de nō nu. pec. vbi est tex. qd si debitor vel fideiussores quibus
cōpetit exceptio nō nu. pecu. superedeant ea vti: qd credito-
res poterunt eam op. fm qd ibi in text. deciditur. ¶ Aliud et
127 tertio notate qd si vxor tua institueret te heredem et rogaret
vt post mortem tuam restitueres bona sua cōmuni filio tuo
et suo. Si tu habes suspicionem de creditorib. tuis potes in-
cōtinēti restituere hereditate filio. nec propterea dicris frau-
dare creditores: qd tale fidei cōmissum ex coniecturata volū-
tate testantis nō presumitur esse cōditionale: sed ad benepla-
citi patris. ita no. Bal. in rub. C. de reuo. his que in frau. cre.
in pe. col. per tex. quem reputat ad hoc vnicū et singulārē in-
ture. in l. patrē fm vnam lec. ff. que in frau. cre. vbi est casus ex-
pressus de hoc. sed aduertite qd quis Bal. nō dixerit: ille tex.
vult adhuc vni qd est longe singulārē: qd si tu pater in tbe-
mate predicto restituas hereditatem incontinent filio nō re-
tenta quarta trebellianica qd detrahatur ex fidei cōmissis vni-
uersalib. secutus plenam fidem et debita pietatē: vt ibi iquit
tex. quod propterea nō dixerit fraudasse creditores. qui text.
128 sing. nūq. creat mentes vestras. ¶ Quarto et vlt. aduertite
qd si sunt plures tertii bonorum possessores in quos sit facta
alienatio a debitorē in fraudē creditorū: qd creditor pōt elige-
re vnum ex his possessoribus quem velit et eum in solidū con-
uenire quatenus ad eum peruenit: nec tenetur oēs possessores
pro rata simul puenire. ita no. determinat Bar. l. i. mo. scilicet.
in prin. ff. de in. fici. per illum tex. in nota glo. in ver. omnē. et p
tex. vbi hoc dicit esse expsum in l. creditoris. ff. de distr. pig.
vbi idē firmat isem et Barto. ¶ Quis Dyn. in d. l. mo. scilicet. in
prin. per illummet tex. teneat cōtrarium: sed qd imo oēs pos-
sessores sint pro rata cōueniēdi: prout cum refert et sequi vi-
129 detur Jo. fab. hic in antepe. ¶ Restat postremo vt p more
videamus qualiter sit formandus libellus in hac reuocato-
ria. In quo pācis dicite qd narrare debeo qualiter Titius
est debitor meo de dēcētis: et quis de hoc debito haberet no-
titia et sciret vires patrimonii sui et bona sua nō sufficere ad
satisfaciendū credito meo: tamen in fraudem et damnum meū
alienauit et tradidit talem fundū situm in tali loco et c. tali
ter coherētiatū et c. Sempronio fraude participantī et de pre-
dictis habenti notitiam: et qualiter ego contra dictū Titium
meum debitorē actione personali: et fui mihi in dictis dūcē-
tis cōdēnatus et in iudicis missus sum in possessionē bo-
norum dicti Titii: et qualiter facta diligēti excussione cōper-
tum est bona dicti Titii ad satisfaciendū credito meo nō suf-
ficere: quare peto vt dicta fundus a debitorē meo in fraudem

meam alienatus quem nūc possidet seu detinet dictus Sem-
pronius: seu restituendi facultatē habeat vel dolo habere de-
bit restituat in bonis dicti Titii debitoris mei proinde ac si
alienatus nō esset: et ego in possessionem eius mittar vt inde
possit mihi de credito meo satisfieri. ad predicta peto dictū
Sempronium simpliciter cōdēnari vna cū fructibus perce-
ptis pendentibus ac post li. conte. percipiendis. et si iste Sem-
pronius in quē facta est alienatio haberet titulū lucrativū
nō esset necesse in libello facere mētionem qualiter ipse parti-
cipauit de fraude iuxta ea que habuistis p gl. i. mag. in prin.
§. co. et eo casu quo debitor liberasset vnum alium debitores
suum in fraudem creditorū habere necesse in libello cōcludere
re et petere qualiter predictus debitor liberatus in pūstinam
obligationem reducat: iuxta. l. ait pctor. §. pte. rea. ff. que
in frau. cre. Predicta forma libellandi colligitur ex his que di-
cta sunt in pcedētibus in §. isto. et ex verbis doc. hic et ex di-
ctis Bar. in l. in hac in factum. per illum tex. et in l. si quis cū
haberetur per illū tex. ff. que in frau. cre. Et vltra predictas for-
130 mam libelli in hac reuocatoria habetis per Spe. qui est pa-
ter practice in titu. de re. eod. nō alie. §. i. et ibidem etiam ponit
Spe. qualiter formāde sint positiones in hac materia. et per
ista remanet perfecte expeditus iste §.

- 1 Pignus quomplex in iure reperitur.
- 2 Pignus pretorium quid sit.
- 3 Pignus indiciale quid.
- 4 Pignus pretorium et pignus indiciale qualiter differant.
- 5 Pignus pretorium pro indiciali et cōtra indifferēter capif.
- 6 Pignus conuentionale quid sit. co. nu.
- 7 Pignus conuentionale ex vna parte et pignus pretorium et
indiciale ex altera qualiter differant.
- 8 Pignus pretorium et conuentionale in quibus conueniant.
- 9 Excussio an et quando sit necessaria.
- 10 Pignus proprie quid.
- 11 Actio seruiana que dicat: et que quasi seruiana: et an quasi
seruiana et hypothecaria sint idē: et an differāt a seruiana.
- 12 Coloni partiarj bona illata in fundum rusticū an sint hy-
pothecata pro partiarj pfectione. et nu. 22. et qd de bo-
nis inquilini. nu. 23.
- 13 Colonus proprie qui dicatur: et an colonus partiarj dica-
tur colonus.
- 14 Colonus partiarj dicitur esse socius. et nu. 28.
- 15 Actio pro socio an sit agendum inter dominū et colo-
num partiarj. et nu. 20.
- 16 Contractus inter dominū et colonū partiarj an trāseat
ad heredes. et nu. 21.
- 17 Contractus innominati secundum quam naturam regulā-
tur et iudicantur.
- 18 Contractus partiarj coloni est contractus innominatus et
an reguletur secundum naturam contractus locationis.
- 19 Excussio ex identitate rationis licita est.
- 20 Dictio quasi quid importat.
- 21 Actio seruiana an competat pro reb. inquilini sicut pro re-
bus coloni. et quid de quasi seruiana.
- 22 Colonus et inquilinus qualiter differant.
- 23 Mobilis a rustico non loco sed genere distinguitur.
- 24 Colonia que dicatur.
- 25 Inductum et illatum qualiter differant.
- 26 Inducta in predium vrbānum et inducta in rusticū qua-
liter differant et qualiter sint hypothec. dñō. et nu. seq. et nu.
24. et seq. et nu. 40. cum seq.
- 27 Inclusio quando dicatur fieri. et nu. 78.
- 28 Manta campo stabularis an et quando teneantur de bonis
eis per hospites consignatis et perditis: et cuius iuramen-
to stetur de quantitate rerum amissarum. et nu. 33.
- 29 Fructus percepti per colonum an sint dñō tacite hypothec-
cati: et an et quādo dominus loco pignoris retinere possit
et prohibere colonum exportare: et quid de fructibus in-
dustrialibus. nu. 37. et quid de predio empto ex pectio fru-
ctuum perceptorum. nu. 38.
- 30 Res in hypotheca loco pretij non succedit.
- 31 Nomina debitorum seu instrumenta vel chirographa obli-
gationum si in domum conductam inducantur an erūt
ob pensionem tacite pignora.
- 32 Nomina non circumscribuntur loco.
- 33 Nomen debitoris siue instrumentum an cōtineatur in lega-
to domi cum omnib. bis que in ea sunt facto alicui per
testatorem. co. nu.
- 34 Nomina debitorum an veniant in tacita hypotheca quam
habet vxor in omnibus bonis mariti.

44. Si res venales et pecunie illate in domum condu-
ctam non sunt tacite pignorate.
45. Si res venales an in legato generaliter veniant: et an in ta-
cita hypotheca: et quid in ultimis voluntatibus: et quid in
contractibus. 2. nu. 46. 7. 47. 7. 48. 7. seq. 2. nu. 51. 7. seq.
50. In ultimis voluntatibus lata interpretatio fit.
51. Res illate per emphyteutam in re emphyteutica an dicatur
esse tacite obligate pro pensione vel canone.
53. Res aliene illate in predium conductum nunquid dicatur
esse tacite hypothecate: et quid si ille cuius sunt res sciat et
patiatur res suas per conductorem inferri in domum co-
ductam. num. 54.
55. Tacens an et quando consentire presumatur.
56. Res aliena in qua quis habet publicianam an innecta in p-
dium conductum semper sit tacite hypothecata: et quid de
inuicis et illatis per minores. 57. 7. quid de personis eccle-
siasticis inferentibus res ecclesiasticas in predia conducta:
an res ille dicantur tacite hypothecate. nu. 58.
59. Filius negotians de licentia patris si conducat domum et in
eam inferat aliquas res patrie: an res ille sint obligate: et
nunquid tales res innecte intantum sint obligate qd ha-
bens talem tacitam hypothecam licet sit posterior tamen
preferatur alijs creditoribus. nu. 60. 7. quid si res illate in
domum conductam sint pretiose et pensio domus sit mo-
dica: an in solido retineri poterint: an solum pro quan-
titate pensionis. 61. 7. se. 7. an oia innecta retineri possint. 62.
63. Nunquid in hac tacita hypotheca veniant vestes lecti et reli-
qua suppellectilia: sine quibus non potest homo honeste vi-
uere: et quid de rebus famuli qui pro certa mercede seruit
an pro illo seruitio sint obligate. nu. 64. 7. quid de libris
scholarium illatis in domum conductam. ibidem.
65. Arma militibus non sunt auferenda: nec libri scholaribus:
nec clerico beneficiarum.
66. Res in domum conductam illate et postea amote an erunt
tacite obligate: et quid si locator specialiter et expresse sibi
in certa re debitoris prouisit de hypotheca. 67. 7. nu. seq.
69. Prouisio hominis an et quando tollat prouisionem legis.
70. Hypotheca quotuplex reperitur.
71. Hypotheca tacita inducta ex dispositioe legis quotuplex sit.
Hypotheca tacita an et quando et inter quos sine aliquo facto
hominis introducat ibidem. et nu. 72. 73. ubi quid de
virore et de fisco: et nunquid ciuitas hoc habeat: et quid nu.
74. 7. quid de camera episcopali. 75. 7. quid in tutore et cu-
ratore: et quid in administrante res ecclesie. 76.
77. Hypotheca tacita introducta a lege interueniente facto homi-
nis et hypotheca expresse qualiter differant. 78. nu. 80.
79. Hypotheca tacita inducta a lege facto hominis interuenien-
te quoniam effectum habeat.
81. Locator ante inclusionem bonorum factam an dicatur bo-
na illata per colonum vel inquilinum possidere.
82. Actio quasi seruiana quare sic appellatur.
83. Actio seruiana quare sic dicitur.
84. Interdictum saluianum unde dicitur.
85. Interdictum saluianum et actio seruiana qualiter differat.
2. nu. 90. 94. 7. nu. 99.
Interdictum saluiano agens quid probare habeat ibidem. et
nu. 91. 7. 92.
86. Actione seruiana agens quid probare teneatur ad hoc ut
in ea obtinere possit. 2. nu. 90.
87. Probare quem esse dominum aliud est et aliud rem esse in
bonis nostris.
88. Verbum pertinere latissime patet.
89. Actione hypothecaria agens quid probare habeat.
93. Interdictum saluianum et hypothecaria an sint idem in pro-
batione.
95. Appellare a sententia lata super hypothecaria an quis pote-
rit et quid super saluiano interdicto. 2. nu. seq. 7. 98.
97. Possessorium an per rei vendi auocetur.
100. Actio seruiana est actio realis: saluianum interdictum per-
sonale.
101. Hypothecaria ad personalem actionem accessoria est.
102. Actio seruiana ad quid sit introducta cum magis utile sit
intentare interdictum saluianum ut facit cauti aduocati.
103. Actio seruiana seu hypothecaria ex vna parte et pignoratitia
tam directa quam contraria ex alia qualiter differant.
104. Pignori obligari que possint et que non. nu. 109. 110. 7. 117.
105. Dominus non potest alienare ius vassalli vel feudi inuito vassallo.
106. Rex francie non potest alienare vnam de ciuitatibus regni
sui inuitis ciuibus.
107. Secundum an in casu necessitatis pignoriari possit: et quid de

- fructibus et eius commoditate. 2. nu. 114. 7. seq. et quid in
regno francie. nu. 116.
108. Dominus an rem subditi sui in casu necessitatis vendere possit.
110. Decima cum sit ius spirituale in laicum alienari non potest
nec per laicum possideri.
111. Jurisdictio a principe vel a republica ita separari non potest
sicut radius solis a sole separari non possunt.
113. Castrum si pignoretur creditor an vti possit iurisdictione et
alijs iuribus incorporalibus.
118. Pignus unde dicitur et que requirantur ut dicat pignus.
119. Actio seruiana siue hypothecaria dicitur actio in rem.
120. Hypothecaria an aliquid personalitatis habeat.
121. Bonorum possessionis hereditatis petitio ac fideicommissa
hereditatis petitio an dicantur actiones reales.
122. Res hypothecaria si possideretur a tertio bona fide qualiter
preferatur.
123. Ius hypothecae an hodie per tertium preferri possit.
124. Pignus et hypotheca an et qualiter differant.
125. Libellus in actione seruiana siue hypothecaria qualiter for-
metur.
126. Libellus in quasi seruiana et sic hypotheca expresse qualiter
formandus.
127. Libelli conclusio ista alternativa: peto cum condemnari ut
dictam possessionem mihi restituat vel totum debitum
soluat in hypothecaria an procedat.
128. Libelli conclusio alternativa: peto rem vel estimationem an
procedat.
129. Positiones et articuli hypothecaria qualiter fieri debeant: et
qualiter concludatur remissive.
130. Sententia qualiter sit formanda in hypothecaria.
131. Libellus quando nomen esset obligatum pignori qualiter
sit formandus.
132. Actio personalis et hypothecaria an possint simul et semel in
eodem libello intentari.
133. Libellus in saluiano interdicto qualiter formandus sit.

Item seruiana.

- Ad emendationem huius. 6. eius materie necno ad in-
telligentiam. 7. dicendoy premittite vobis qd in iure nostro
triplex reperit pignus. Quoddam est pignus pretorium. Quod-
dam est pignus iudiciale. Quoddam est pignus con-
tentionale ego addo quartum videlicet pignus legale qd consti-
tuitur a lege tacite. et de hoc tractatur hic. ¶ Pignus ergo
pretorium dicitur esse illud qd pignori vel alius iudex habens
iurisdictionem ordinariam mittit aliquem in possessione pro
pterea qd non cauetur sibi ut in causa da. infec. aut legatorum
seruandorum. et ex hac missione causatur pignus pretorium. et de
isto pretorio pignore non loquitur text. iste sed tit. ff. de da. infec.
2. tit. ff. 7. C. ut in pos. leg. 2. l. 1. 7. n. C. de preto. pig. ¶ Pignus
aut iudiciale dicitur esse illud qd iudex tulit aliquam sententiam et
in executione illius sententie mittit in possessione bonorum code-
nati ex ista missione causatur pignus iudiciale. et de eo etiam non
loquitur iste. sed tit. ff. 7. C. de bo. auto. indi. pos. 2. l. a. dno pio.
per discursus illius. l. ff. de re iudi. ¶ Et inter pignus pretorium
et pignus iudiciale reperio qd duplex assignatur differentia.
vnam ponit glo. in rub. C. de preto. pig. scilicet qd illud dicat
pretorium pignus qd daf a quocumq; iudice ordinario. si autem
datur a legato dicat pignus iudiciale. quam differentiam re-
putat notabile et signanda Bar. in l. n. ad fi. C. qui po. in pig.
ba. ita etiam ad eam se ibi remittit Bar. alia et secundam differ-
entiam ponit gl. in l. n. in glo. j. C. de preto. pig. 7. in d. l. n. in gl. in
ver. pignore. j. C. qui pot. in pig. ba. ut illud dicatur esse preto-
rium pignus qd nulla precedat sententia sit missio a iudice: ut est
videre in causa damni infecti qd quis mittit in possessione
vicinarum edium propterea qd vicinus cuius sunt edes noluit
canere de dam. infe. 7. sic nulla adest sententia prout etiam possumus
videre in missione que fit causa legatorum seruandorum qd for-
tassis legatum factum esset sub conditione vel in die: et ante purifi-
cationem conditionis vel cuncti diei heres nollet prestare can-
tationem de prestando legatum adueniente conditione vel die. Si
autem precederet sententia et in illa sententia executione fieret missio:
tunc dicitur pignus iudiciale. Est tamen verum qd glo. prealleg. di-
cunt qd indifferenter vnum capitur pro alio: pretorium pro iudi-
ciali. et e contra. ¶ Tercium pignus: scilicet contentionale dicitur
esse illud qd ex partu contentionis procedit. et de isto proprie lo-
quitur text. noster et eius materia. ¶ Que autem differentia sit
inter pignus pretorium et iudiciale ex vna parte: et pignus con-
tentionale ex altera: et quot differentie sint habet gl. magistra
et melior de corpore iuris in l. j. in prin. in gl. in ver. traditum. ff.
de pig. ac. 2. ibi notabiliter et ordinatus per Bar. qui etiam po-
tuit super Tit. de Actio. E. 1. n.

¶ Iudicia-
le. vis plene
per o. Alex.
de imo. i. la
dno. si ve-
ditioe. l. an-
tepen. col. ff.
de re iudi.

¶ Conuen-
tionale. vis
plene et not.
feli. in c. cu
aliquib. de
re iudica. 7.
Dy. hic.

- 7 mit fin quibus conueniat pignus ptois & conuentionale habetis etia aliquid per gl.in lca nouissim post prin in gl.in ver. constituta. C. de pte. r. r. vel. cl. an. per Bart. in l. si finita. §. si quis dani. ff. de d. a. infec. & ad differentias quas ponunt gl. et Bar. vbi. §. potestis vna addere que in dictis locis no habet. Nam in pignore conuentionali non pot agi hypothecaria contra tertios bo. pos. nisi pri? facta excussione principalis debitoris aut hoc si debitor. C. de pigno. dixi latissime in §. ptois. pte. super glo. in ver. possessio. in pignore ptois si habens pignus ptois ceciderit a possessione illius ptois pignoris etia culpa sua quo casu nihilomin? pot agere hypothecaria: vt est ter. peregrinus & forte sing. in l. si. C. de pte. pi. ferte si agat hypothecaria aduersus tertios bo. pos. non est necessaria: nec regit excessio principalis debitoris. istud est qd dicit sing. Bal. in l. i. in vlti. col. de reu. bis que in frau. cre. Hoc sic breuiter premisso diuido istum. §. in tres partes principales. In prima ponit dictu qd seruiana & quasi seruiana sunt ptois actioes. In scda declarat qn copetit seruiana: & qn quasi seruiana. In tertia ponit quicquid etia differetia inter pignus & hypotheca. Scda ibi: seruiana aut ex pte quis. Tertia ibi: inter pignus aut & hypotheca. C. seruiana qd copetit pro rebus coloni ob pensione obli. & quasi seruiana que p alijs pignoribus & hypothecis datur: sunt ptois. h. d. primo. Et inter pignus & hypotheca qdum ad actione no est differetia sed bene in mo constituendi: qz pignus proprie qd tra ditione fit: hypotheca aut que sola conuentione ptabit. h. d. scdo & vltimo. C. Vel scdo potest subtilius & notabilius istaz secuda parte summare sic: fm ptois. de neap. Inter pignus & hypotheca qdum ad actione hypothecariam no fit differetia: sed in alio sic: qz in hypotheca non trasset possessio que transferret in pig. h. d. C. f. No. ex hoc ter. in ver. que etia hypothecaria vocatur. vnu ad qd reperio alibi istu ter. pderat per Bar. de quo alij mentione no faciunt: scz in l. si. ff. de sal. interdi. qz qn agitur hypothecaria pro rebus coloni ob pensiones obligatis actio illa pprie de seruiana. qn aut agitur pro alijs rebus aliter obliactio que copetit de quasi seruiana que est ide qd hypothecaria: & sic vult Bar. ter. nostru velle qz quasi seruiana & hypothecaria proprie sint ide: & differat a seruiana: & consequenter qz seruiana non pot proprie hypothecaria appellari. ita dicit esse ter. hic & p hoc Bart. reprehendebat gl. que est ibi et. §. ptois. que glo. dicebant qd est differetia inter hypothecarias & quasi seruianas. Na dicit Bar. qz gl. ille no sunt corrupte scripte cum hypothecaria & quasi seruiana proprie sint ide. vnde dicit Bar. qz gl. ille debet dicere qd est differetia inter hypothecaria & seruiana: vt ibi per cum. quod no. pro fundametalis intellectu huius. §. Vemo ad gl. quaru ordinem in legedo doc. hic perueniunt legentes primo gl. in ver. coloni. & postea glo. parua in ver. pignoris. anteq legat gl. in ver. quia. ita Jo. fa. Ric. de neap. & Ang. de are. Ego expediā gl. fm cor ordinem. et qz glo. in ver. item seruiana. clara est & vnu qd vult. has actiones esse reales: quia Ric. de neap. super ista gl. expediat in j. oppo. glossari: ego ponā. j. in gl. in ver. maxime vbi etia glo. ponit & ibi oēs alij ponunt. C. Rapio ergo gloss. in ver. quia. qua diuido in tres. In prima declarat ter. In scda illa ampliat. In tertia ridentate questione. Scda ibi: sine sit partiar? Tertia ibi: ite etia p deterioratione dom? C. In ca. gl. ibi: sine partiaris sit sine numis colit. Ex hac partiar la gl. quam Ang. de are. hic habet pro singulari habetis qd illata per coloni partiaru in fundu rusticu sunt tacite hypothecata pro partiaru ptefatione: & sic pro eo qd conuētū est: vt dicit Ros. quom hic refertur doc. & Jac. de are. vt hic refert Ric. de neap. in. q. glossari reprehendit gloss. in hoc tenetes qz imo bona partiaru coloni in prediu rusticu illata no sunt tacite hypothecata. quam parte tenet etia Bal. in addi. Spe. in tit. de loca. in ver. & nota. qz corrupte allegat qz Spe. ide tenet in ti. de loca. §. postq. in fl. mouit predicti doc. contra
- 12 gl. duobus fundametalis. f. primo ille proprie dicit colonus qui numis colit: nec pte esse locatio nisi interueniat pecunia: vt. §. de loca. in prin. cu ergo iste ter. & l. i. in prin. et. §. i. & n. si. ff. de salua. interdi. loquant de colono: intelligamus de colono qui proprie numis colit: nec possumus extēdere ad colonum impropiu: & sic ad partiaru: cum nulla lee extendit: in i. l. si viro. §. de viro. ff. sol. ma. & pro isto fundameto ego addo gl. no. in l. diuotio. §. itez si mēss. in ver. sequitur. ff. solu. mar. que in terminis dicit qd colon? partiaris impropie dicit colonus. Scdo mouentur: qz partiaris colonus dicitur esse socius: vt est ter. in l. si merces. §. vis maior. ff. loca. sed nullibi habemus qd bona vnus socii sint alij hypothecata: ergo & c. & qz inter omni & partiaru coloni cotrabat societas: & qd no fit locatio: tenet Bar. in d. §. vis maior. in prin. illuz. §. & si la
- 14 tins. ante fi. & propterea ibide dicit Bar. qz inter omz & partiarum colonum agēdu est actione pro socio & no actioe ex locato: alias libellus vitaretur. put etia tenet ipsomet Bar. in l. si apes. §. i. ff. de fur. & propterea dicit etia Bar. in d. §. vis maior. ante fi. qz talis cotractus no trāsit ad heredē partiaru coloni sicut etia ad heredē no trāsit societas. L. nemo pot. ff. pro socio. & ita etia tenet Aud. ro. in l. si filio. §. si. ff. sol. ma. & do. Abb. Pan. in. c. propter. extra de loca. Doc. alij omnes tenent cum gl. hic & ide etia tenent de. l. y. & Ray. & Ang. l. i. certi iuris. C. loca. & ide etia tenet Bal. sibi cotrarius ibi. i. in. q. & idem etia ibi Bal. in. vi. q. moni sunt illo vulgari fundameto: qz eadem est ratio in colono partiaru que est in colono qui numis colit: ergo idē ins vulgata. La. ti. q. ff. de ver. obli. Hic opt. ego firmo optimo fundameto. f. na cotractus inominati indicantur & regulantur fm naturā cotractū no minator quibus assimilatur. ter. est not. & ibi Bar. in l. si. §. si quis seruū. ff. de pos. Bal. in l. pte. in. pec. col. C. de pact. per illu. §. si quis seruū. f. cum ergo iste cotractus partiaru coloni qui est cotractus inominatus vt est ter. in d. §. si quis seruū. assimilet cotractui locatiois per ea que tradit Bar. in d. §. vis maior. ante fi. & in simili Bar. i. l. si oia. per illu ter. C. loca. ergo regulabitur fm naturā cotractus locatiois. quē admodū ergo in locatione bona illa intelliguntur tacite hypothecata: vt hoc ter. ergo idē etia erit in colono partiaro. No ob. modo in contrariu allegata. & primo qd disposita in colono qui numis colit no debent extendi ad partiaru: cu istud iure no reperitur. qz respōdeo qz imo erit identitate rationis licita est extensio: vt iuribus vulgaribus. No ob. scdo qd colonus partiaris dicitur esse socius: qz paucis respondet qz im proprie est soci? prout in terminis pbat ter. ille allegatus i. l. lo. §. vis maior. in ver. quasi societas sit. pderata ptefatio ne quasi: que regulariter est nota impropietatis. La. d. tēp. in. si. ff. de vfuca. & propterea dicebat Bal. in d. l. certi iuris in in. q. qz inter omni & partiarum coloni est quedā societas velata sub cotractui locatiois inclufa: & ideo naturam locatio nis & conductionis sapit: nec est verum id qd §. ptois. retuli
- 15 tenere Bar. qd agat actione pro socio: qz imo agitur actione ptefcriptis verbis. ter. est clarus in d. l. si. §. si quis seruū. ad qd etia videatis gl. in l. si pascenda pecora. in gl. si. & ibi Bal. C. de pac. Quāuis Jo. fa. in ti. §. ne loc. in prin. vbi se remittit hic nihil clari firmet: sed dicit de hoc interrogandos esse aduocatos. No est etiam verum id qd §. retuli tenere eūde Bar. scilicet qd talis cotractus no trāsit ad heredē partiaru coloni: qz imo trāsit prout in terminis tenet Bal. in d. l. certi in in. q. & idē Bal. in l. i. in. in. col. C. de fru. & li. exp. & est bonus ter. in l. viam veritatis ignoras. C. loca. & sic ex predictis rema
- 16 net defensata conclusio gl. no. in fi. gl. habetis qd bona inuecta per colonum sunt tacite hypothecata: nedum pro pensione sed etiam pro deterioratione. C. Nunquid aut bona inuecta possint retineri per omni domus nedu pro pensione aut deterioratione: sed etiam pro alia obligatione? Ang. de are. hic in glo. parua in ver. pignoris. tenet qd sic alleg. l. i. cum ibi no. per glo. & doc. C. etia ob chirogra. pecu. pig. reti. pos. & no. in l. i. & n. C. in qui. cau. pig. taci. pte. traba. Sed addite vos in terminis Bar. in l. solutum. §. solutum. ad fi. de pig. act. quia tūc huic decisione videt obflare l. pte. taci. que est l. i. C. comoda. ideo ad veritate predictae decisionis videte que tradit Bart. in l. si filio. in prin. ff. sol. ma. & in l. si no inducta. C. in qui. cau. pig. taci. cotraba. & in l. si no fortēm. §. si centū. ff. de cōdi. inde. & Bal. post gl. in l. per retentionem. C. de vfu. & Bal. in d. l. si. vbi multa notabilia ponit. C. commo. & plene per Jo. de bel. in d. l. i. C. etiam ob chiro. pec. & Pau. de cleaza. in. c. sinez liff bus. in. q. col. extra de dolo & contra. C. Bal. in ver. coloni. diuotio in quinqs partes. In prima subaudiendo ad ter. illum extendit & subauditionis rationem annexit. In scda declarat quis sit colonus: & quis sit inquilin? In tertia ponit differetiam que est inter inuecta in predijs rusticis & inuecta in vibanis quo ad obligatione tacitam que ex inuectione cofurgit. In quarta differentia ratione assignat. In quinta i vtroqz predio tam rustico qz vibano limitatione ponit. Scda ibi: et est colonus in villa. tertia ibi: differetia tamē est. quarta ibi: est ratio quia sancta rusticitas. quinta ibi: ita tamē i vtroqz.
- 17 C. In eade gl. in primis verbis ibi: subaudi vel inquilini. tenetes qd bona inquilini inuecta sunt ita tacite hypothecata sicut bona coloni: & consequenter qz pro reb? inquilini inuectis ita competit seruiana sicut in rebus coloni. Jac. de ranē.
- 18 De de bella perti. reprobat gl. dicentes qd imo seruiana competit tantum pro rebus coloni & no inquilini: sed pro rebus inquilini competit quasi seruiana vel quasi hypothecaria. mouentur per aliquas lenes et fragiles rationes quas habetis

Conuen
tione. adde
tu qz imo i
multis casib
bus p leges
civiles sine
partiu quē
tione iducit:
vt per omni
Bartib. soc.
in cōsi. ccl.
incl. circa p
sentē. verū.
primo qz vi
denus. in
n. parte.

Impro
petatis. ad
de cundē. §.
e. in. §. sed
iste. nu. 26. &
nume. 68.

babetis per Joā. fab. hic: et abūdatius p. Mic. de neap. hic in
n. opp. gl. qui circa hoc inaniter occupat vnam colūmā et am
plius: sed ego non curo referre propterea qd̄ Bal. dicit loco
se in d. l. certi iuris ad fi. C. loca. vilipendens hanc opt. p. de qd̄
p. de sub quibusdāz ramusculis somnians hoc tenere gl. cū
25 eadē sit ratio in inquilino que in colono. ¶ In ea. gl. ibi:
ff. de acq. pos. re pignoris. habetis qd̄ colonus dicit in villa:
inquilinus in ciuitate. Item dicit gl. in l. emptorem. in gl.
fi. mag. in ver. colonom. in prin. C. loca. idem etiam tenet gl.
q̄ multuz late hoc disputat et multas opt. et differentias po
nit in l. diffinitus. in prin. in v. inquilinos. C. de agri. et cens.
lib. ij. sed de gl. false sunt et reprehenduntur per omnes hic.
et in d. l. certi iuris et ibi qd̄: quia imo potest esse colonus in ci
uitate: et inquilinus in villa. nam si colonus in ciuitate cōdu
cat agrum: et sic prediū rusticum dicitur esse colonus. eadē
modo si in villa cōducatur domū: et sic prediū vrbānū: et dicit
inquilinus: qd̄ prediū vrbānū non locus sed materia facit: vt
inquit iurifcon. l. vrbana predia. in prin. ff. de ver. signi. et ali
bi dicit ter. in l. si prediū. C. de pred. mino. qd̄ vrbānū a rusti
cō nō loco s; qualitate fecerit. et alibi inquit ter. l. vrbana
familia. in prin. ff. de ver. signi. qd̄ vrbana familia a rustica nō
loco sed genere distinguitur. Per quem text. ego puto qd̄ no
bilis inhabitans villam siue rus nō censetur propterea ru
26 sticus: quia nobilis a rustico non loco sed genere distingui
tur. Quis ter. in l. i. C. vt rust. ad nul. obseq. ad n. l. ij. dixerat
qd̄ omnes illi censentur rustici qui habitāt extra muros
ciuitatis. quē ter. ita refert Bar. in l. cōficiuntur. §. codicilli.
ff. de in codi. Quis Ray. et Sulg. in l. i. C. de testa. dixerint illū
censendum rusticum qui per totam diem vel pro maiori par
te stat in rure qd̄ sit nobilis. sed credo qd̄ ipsi loquantur qd̄
tum ad hoc vt disposita in rusticis in eis etiam locū habeāt.
de quo etiam ponit Ly. Ray. Ang. et Saly. in d. l. i. C. de te
sta. et Jac. de bel. in §. i. in ant. qui. mod. natu. effi. sui. et i. sua
vssu. quaz ponit post d. §. i. que inci. rex cōcessit. Et hī verū
qd̄ leges pluries existimant et faciunt nobilem habitantes in
ciuitate qd̄ habitant in villa ita probat ter. in ant. p. s. d. c. in
ver. nobiliores ciuitatum habitantes. C. de eplandiē. et ter.
vnde sumitur in. §. inter in. in ver. nobiliores ciuitatuz ba
bitantibus. in ant. de defen. ciui. Ad propositum gl. nostre
dicebat hic Dy. et bene et alij ita tenent qd̄ glo. debuisset dice
re qd̄ colonus est in agro: inquilinus in domo: vt patet ex pre
dictis. ¶ Subdit etiam Ang. de arc. hic qd̄ iudicio suo gl.
nostra habuit sanum intellectum: qv̄ plurimū coloni sunt
in villa et inquilini in ciuitate: et ad ea que frequentiora sunt
iura nostra adaptat hē vulgata. l. nam ad ea. et l. ex bis. ff. de le
gl. §. qm̄ Ang. de arc. hanc solu. gl. nostre iudicio suo ascri
bat: tamen ante eū fuit saluatio Bal. in d. l. certi iuris. in. i.
q. vbi formaliter inquit Bal. qd̄ gl. que est hic: que dicit qd̄
colonus est in villa: inquilinus in ciuitate. facti frequentiaz
non iuris substantiam demonstrant. ibidem etiaz nō. decla
27 rat Bal. que dicitur colonia. et dicit qd̄ Colonia dicit pa
tria a nobis habitata colonis propter inopiam propriorum
compatriotarum. per. l. i. ff. de cō. et. C. de colo. illi. et. C. de co
lo. t. bac. c. per totum lib. ij. Unde fin cū dūsum ¶ Perusi
num qd̄ vt plurimū per aduenas inhabitatur: proprie colo
nia dici potest et debet. ad dūte gl. in l. nica. in prin. in gl. in
28 ver. non minus. C. de lat. liber. tol. ¶ In ea. gl. ibi: indu
cta et illata. Que autem differentia sit inter inductū et illatū:
babetis gl. in l. i. inducta. in gl. §. C. in qui. cau. pig. taci. cō
29 trab. ¶ In ea. gl. ibi: vt. C. loca. l. certi iuris. habetis
ex gl. differentiam esse inter inducta in prediū vrbānū:
et inducta in prediū rusticum: quia inducta in prediū v
rbānū ita demum tacite obligantur si dominus sciat. indu
cta autem in rusticum tacite obligantur siue dominus sciat:
siue ignoret. et ratio differentie est fm̄ gl. quia facile est do
mino scire res rustici: qui vt plurimū inferunt aratra et ligo
nes et similia. quas res potest facilliter dominus videre: nō sic
in illatis in prediū vrbānū cum nō sit facile domino sci
re propterea qd̄ multa inuebantur que inquilinus nolit etiā
domino nota esse. propter ergo difficultatem prouidet ley
bona inquilini semp sunt tacite obligata: siue dñs sciat: siue
nō. accedat ter. ille nota. in l. i. §. i. in fi. C. quando et q. quar
ta pars debe. lib. x. vbi ad contextum dicitur: quid cū tam
durum tanq̄ inhumanū est qd̄ paupertatis detegi vilitatē
et iniudie parere diuitias interest preterea inquilini ne bona
sua nota sint: et propterea dominus illa rimari nō debet. qd̄
nō est in rustico. eandem rationem habetis per gl. in d. l.
certi iuris. in gl. §. fi. in ver. quoq. et ibi Bald. post prin. in
n. oppo. bec tamen ratio gl. nō videtur omnino generalis:
30 sed procedere potius a communiter accidentibus. ¶ Quid

enim si rusticus conducatur agrum et in eū inducat bona que
dominus nequeat facile cognoscere: quid preterea si eius in
terit vt dñs non sciat: sequeretur qd̄ illa bona nō essent taci
te hypothecata. Item contra hanc rationem gl. vnum est qd̄
alias multum fecit me dubitare. nam vides qd̄ bona illata in
prediū vrbānū sunt tacite hypothecata etiam ignorante
domino: qd̄ dominus non pōt illa facile scire. contra qd̄ imo
possit de facili scire: patet: nonne semper potest facere inclu
sionem oīum bonorū illatorū: certe sic casus est in l. est diffe
31 rentia. ff. in qui. cau. pig. taci. contraba. et inclusio autē dicit
fieri quando de bonis illatis fit inuētarium a notario. l. cūz
dominus heretorum. ff. loca. declarat Ang. in l. item quia. in
prin. ff. de pac. et in l. inquilino. ff. de dam. infec. ergo per inclu
sionem potest facile dominus scire bona illata p. inquilinū.
Ad hoc non scire alind respondere nisi diceret qd̄ imo do
minus nō semper possit facere inclusionem bonorū: sed tūc
demū quādo inquilinus cessat in solutione pēsonis. ita vo
luit Bar. in d. l. est differentia. qui ita ad hoc nō. illū text. et sic
patet non esse facile domino habere notitiam rerū indu
ctarum per inquilinū etiā per inclusionem. Et per hanc gl.
cum eius ratione Jac. de raum. quē refert Mic. de neap. hic
in tertia opt. glo. reprobat quādam gl. in l. i. in fi. in gl. in
32 ver. in nanem. ff. nan. cau. pig. taci. qd̄ glo. vult qd̄ nauta caupo
et stabularius ita demū teneantur de bonis eis cōsignatis per
hospites si sciuerint qd̄ et quales essent ille res: qd̄ imo fm̄ Ja
co. istud esset summe iniquum: cum intersit hospitantiū ple
rūq; eorū bona nota nō esse: vt hic habuistis. et septuagēro
possit eis imminere periculūz vite ob res patefactas. Ad dō
qd̄ illam etiam glo. reprehendit hacmet rōne Ly. in d. l. certi
iuris. C. loca. et ibi ponit late Bal. in. i. opp. ad qd̄ etiā videat
tis qd̄ tradit Bar. in l. i. §. i. ff. fur. aduer. nan. vbi Bar. tenet de
directo pēum in vno: qd̄ etiā vult mirabilis Mic. de neapo.
33 in loco p. alleg. vbi vult Mic. qd̄ sufficit quantitate rerum
amissarum probari per solum sacramentū hospitantis si alio
sit psona honesta. hoc reprehendit ibi Bar. et ponit quō alio
34 modo possit probari qritas rerū amissarum. ¶ Ex predi
ctis omnibus et ex hac gl. habetis vna differentia inter illa
ta in prediū vrbānū et illata in prediū rusticū. Illa dif
ferentia potest colligi ex l. soluti. §. soluti. ff. de pig. act. et ibi
gl. in ver. tenebuntur. et ibi Bar. prope fi. iudica. l. si in lege. §. si
colonus. et ibi gl. vna. ff. loca. et in l. gratiam. in prin. in gl. §.
ff. in qui. cau. pig. taci. §. ba. naz si inquilinus locet alteri do
mum aut parte conductā bona illata per secundū inquilinū
sunt etiā hypothecata dñs tacite. Si autē colonus locet al
teri prediū rusticū: aut partem bona illata per secundū co
lonum nō sunt tacite hypothecata dñs: et differentie ratio
sic illamet quā hic ponit glo. et l. d. l. certi iuris. ¶ Aduerte
tū in hoc qd̄ licet Bar. in d. §. soluti. ante fi. ita teneat: aliter
tamē tenet in d. §. si colonus. qd̄ non aliter pro nūc examino.
35 videatis in locis p. alleg. ¶ In fi. gl. habetis et qd̄ inducta
in prediū tam vrbānū qd̄ rusticū ita demū sunt tacite obli
gata ad pēsonem qm̄ eo animo sunt illata: vt ibi de ppetuo
maneat. et intelligite perpetuo. i. qd̄ diu durabit locatio: vt in
quit gl. §. in d. l. debito. et gl. §. in d. l. certi iuris. i. ver. indu
xerint. et in simili ter. in l. i. in prin. ff. pro soc. Et circa hanc con
clusionē dubitat et multū probabiliter Mic. de neap. hic. in
iij. opp. gl. post Rodul. de auricu. qd̄ fm̄ hanc conclusionē se
quis maximū absurdū qd̄ nūq̄ bona illata essent tacite hy
pothecata: qd̄ semp dicit ille qui intulit ego nō intuli eo ani
mo vt ibidē perpetuo essent. et presumēdum est quēlibet ita
dictū esse cum in dubio nemo presumat velle tacite sanz
vulgata. l. cum de debito. in prin. ff. de proba. et sic imitabif
quis ad mentendum contra. l. cōnente. in prin. ff. de pac. do
ta. ad hoc respondebant ipsi qd̄ lex que introducit hanc taci
tam obligationē semp est certa quo animo introducta sint
bona: que solu. nihil est. et dñs ergo est dicere prout etiam
ipsimet sentiūt: qd̄ istud iudicabif fm̄ cōmunē estimationē
consideratis bonis et eorum qualitate an talia sint: vt verifi
mile sit illū eo animo induxisse vt ibidē ppetuo essent. Pos
36 set etiam circa predictam conclusionē gl. dubitare: nonne
fructus pcepti sunt tacite hypothecati. d. l. in prediis. i. prin.
intantū qd̄ notat dicit Bal. in l. edē. in fi. col. C. loca. qd̄ fru
ctus fecitos ex fundo et adhuc intra fundū existētes pōt dñs
loco pignoris retinere et p. b. b. ne colonus exporet: et tū ex
prediū est qd̄ fructus ibidē nō debet remanere perpetuo. ergo
cōclusio gl. nō est vera. sed facilis est sol. p. cōclusio proco
dit in rebus que inducuntur vel inueiunt in fundū: quo casu
semper vera est cōclusio gl. nostre vt ita demum tacite sunt
obligate si inducant eo animo vt ibi perpetuo sint. nos autē
loquamur in fructibus qui nō inducunt sed ibidē in fundo

¶ Hospitā
tis. ad d. frā.
arc. in l. qui
accusare. in
fi. C. de edē.
et l. i. actio
nibus. C. de
p. ob. can.
et qd̄ ibidē
ad cū dicit i
apostl.

¶ Obligat
ta. ad d. duo
vba p. frā.
arc. l. i. solu
tū. l. §. solu
tū. ff. de pig.
act. in fine.

nascitur. unde regula predicta non consideratur. Et aduer-
te diligenter qd illud qd dicitur fructus perceptos esse tacite pi-
gnoratos ob pensionem: procedit in fructibus naturalibus:
37 locus fuit et in fructibus industrialibus: qd illi non sunt ta-
cite obligati ad pensionem: istud est qd in terminis dicit sing.
Bar. in l. aliquid. C. qui potio. in pigno. habet in si. col. in v.
quero an habeat locus ista tacita hypotheca. ¶ Aduerte
38 etiam qd quia fructus naturales percepti sunt tacite pigno-
rati: vt. s. dicit: predium tamen empti ex pretio fructuum per-
ceptorum non est tacite pignoratium: nec succedit in locum p-
m aut fructuum perceptorum. casum habetis notabile in l.
in. que incip. quauis. C. in qui. cau. pig. tacit. cotrabi. et est ra-
tio: qd in hypotheca res non succedit loco pretii. nec cotra-
casum habetis sing. in l. i. iuncta glo. ff. de distr. pig. que di-
cit Bar. senescire alibi in l. qui a debitore. in p. ff. qd in fran-
dem credi. quem tex. etiam habet p. singulari. Ang. in l. i. et
40 rem. in prin. ff. de peti. heredi. ¶ Stat ergo ex glo. et ex pre-
dictis conclusio qd illata in predium tam vibanu qd rusticu.
ita demum tacite sunt pignorate quando eo animo sunt illata
41 vt ibide perpetuo sunt. Et ex hoc potest inferre primo qd
quis nomina debitoru seu instrumentu chirographa obli-
gationu possint esse pignori et generaliter et specialiter
vt. l. nomen. C. que res pigno. obliga. pos. si tamen inferantur
vel inducantur in domum conductu: non erunt tacite pigno-
rata ob pensionem: qd non inducantur eo animo vt ibi perpe-
tuo remaneant: sed ad tempus id est donec soluantur debiti.
ita tenet communiter doctores vt Jo. fab. Ang. de are. et Rico.
de neapo. in v. q. extra gl. et Ray. et Ly. et Saly. in d. l. certi in
42 ris. facit etiam optima ratio: qd nomina non circumscribun-
tur loco. et ideo si testator legaret domum alii cuius omnibus
bis que in ea sunt: si in ea esset nomen debitoris sue instrumē-
tum: non venirent in legato. casum habetis no. in l. canina. in
prin. et ibi Bar. ff. de leg. ii. per quem tex. videatis etiam nota-
bilem questionem qua alibi decidit Bar. in l. i. C. que res pi-
gno. obli. pos. ¶ Pro hoc etiam ego adduco qd voluit glo.
multum sing. in l. i. et est gl. vica fin. solu. Jo. C. de here.
43 actio. que dicit qd in tacita hypotheca quas habet vxo: in
omnibus bonis mariti et cotra non veniunt nomina debito-
rum. Quis enim illa expresse possint obligari: in tacita tamē
obligationem non cadunt. et illam gl. in hoc habet Bar. ibi
pro multum singulari illam etiam reputant sing. ad hoc. Ang.
et Saly. in d. l. nomen. C. que res pigno. oblig. pos. de cuius
44 glo. veritate videatis tamen Bar. et Ang. in d. l. i. C. de
here. act. ad idem firmandum ego etiam adduco tex. opti. in
45 l. vxo. in d. l. legauerat. et ibi Bar. ff. de leg. ii. ¶ Sedo prin-
cipaliter potestis ex hac glo. inferre qd merces et alie res ve-
nales: et pecunie illa in domum conductu non sunt tacite
pignorate: qd non inferuntur eo animo vt ibide perpetuo ma-
neant propter eorum frequentem et celerem motum. et ita sin-
pliciter tenet Ang. de are. b. et ante eum ita tenet in terminis
46 Bal. in d. l. certi iuris. in v. q. vbi pro hoc alleg. opti. tex. in l.
generalis. §. vxo. ff. de usufr. leg. vbi est text. not. qd si testa-
tor legat vxo sue usufructum domus et omnium reru qd in
ea sunt: in hoc legato non veniunt ea que merces causa cop-
rata sunt: nec ea que venalia ibi essent. et per illud tex. not. ibi
47 sing. Bal. et qd si testator relinquit vxo sue omnia que ha-
bet in domo in hoc legato non venit fructuum qd testator
habebat in domo causa vendendi. et ad hoc mandat Bar.
illum tenet menti. et idem etiam dicit Bal. in rubi. C. de ver.
signi. in l. i. q. ad ista etiam facit bene tex. ille que prius alle-
ga. in d. l. vxo. §. legauerat. ff. de lega. ii. et dicit Bal. in l. i.
48 C. de copen. q. in d. §. legauerat. est casus no. qd pecunia sem-
per videtur alienationi parata. ergo non inferunt vt ibi per-
petuo maneat qd vltimu intelligit sane fm quod declarat
Bar. post glo. in d. §. legauerat. ne sit contra. l. i. chonus. §. i.
cum fini. ff. de leg. ii. et ita etiam in predictis refidet And. ro.
in l. i. si constante. in prin. ff. sol. matrimo. in. parte principa-
li. Sed aduerte qd illud qd s. dicit de pecunia non procede-
ret in obligatione generali expressa: quia in ea venit etiam pe-
cunia. tex. est etiam planus de hoc in l. cum tabernam. §. si. ff.
49 de pigno. ¶ Item aduerte circa aliud qd s. dicit de mer-
bus et aliis rebus venalibus: vt non veniant in tacita hypothe-
ca: quia in contrarium multum fortiter strigit tex. in l. cum
tabernam. in prin. ff. de pigno. ad quem tex. videbat Bal. in
d. l. certi iuris. in v. q. qd si merces ille venales erat expresse obli-
gate. que solutio multu diminat ad illum tex. et propterea. per
tex. illum vacillat ipsemet Bal. nam in rub. C. de verb. sig.
49 in. i. q. dicit qd predicta que habet qd in legato generaliter
non veniunt merces venales: loquuntur et procedunt in vlti-
mis voluntatibus. secus autem est fm eum in cotractibus in

¶ Legato.
Sed qd de
nobis debi-
tor pignori
instris et in
castro lega-
to repertis
an tunc veni-
ant i legato
castri: dicit vt
p. d. l. i. q. d.
de nobis ad
penas anve-
niat appella-
tione mo-
bilis legato-
ri. vbi d. d.
i. cos. c. v. m.
et nungd ve-
niat in obli-
gatione oim
bonorum vide
p. d. l. i. q. d.
ca. i. §. c. c. c. i.
¶ **¶ Lin.** Vbi
vide bal. q.
de qd noia
debito. u. ve-
niat i i. i. i. i.
ta hypothe-
ca bonorum
giali in bo-
nis mariti
pote sicut
expissa intel-
ligedo s. no
minib. pnti-
bus: et no s.
futuris: et fa-
cta prius dis-
cussione de
bonis mari-
ti nisi in in-
strumento
sunt manda-
te directe.

quibus veniunt tam venalia qd non venalia: per d. l. cum ta-
bernam. in prin. que solutio iudicio meo non habet rationem
et potius deberet esse totum contrarium: nam si in contracti-
bus in quibus omnia stricte aguntur iuxta vulgatam. Lyete-
ribus. ff. de pac. et l. quicquid adstringende. in prin. ff. de verb.
50 obli. veniunt tam venalia qd non venalia quando magis de-
berent venire in vltimis voluntatibus in quibus latius et eru-
berantior sit interpretatio iuxta. l. in testamētis. ff. de reg. iur.
51 Reperio itaq in principali articulo fmgd in tacita hypo-
theca veniant merces venales. Bar. in l. i. si constante. in prin.
ff. sol. mat. l. i. q. in. partis prin. sententia qd sic ibi enim dicit
qd vxo agit hypothecaria ad merces venales mariti si tunc
dite non sint per maritum. et si sentit qd tacita hypotheca qua
habet vxo: in rebus mariti comprehendit etiam merces ve-
nales: et qd istud nedum sentiat imo videt Bar. si bene lega-
dicit Bal. in d. l. cum tabernam. in prin. in re collectis: et istud
idez expresse tenet Bal. sibi cotrarius in l. vbi ad huc. in v. q.
co. C. de iure do. et ibi dicit qd illa l. cum tabernam. est multu
sing. ad hoc. ibidem etiam subdit ipse Bal. qd illud quod di-
citur in d. l. cum tabernam. in prin. in generali obligatione
sue hypotheca venire etiam merces venales: est verum: tunc
tantummodo si postq incepit potest agi: ante autē minime.
quod no. qd est maxima limitatio ad illu tex. ¶ Aduerte
etiam qd ille tex. videtur velle qd in generali hypotheca non ve-
niant nisi ille merces que reperiuntur tempore mortis debi-
toris: potestis addere vel que reperiuntur tempore quo agi
potest: vt vult Bal. in d. l. vbi ad huc. et s. pri. retuli. si volu-
mus tenere hanc vltimam opinionem que habet qd merces ve-
nales veniunt in tacita giali hypotheca que reperiuntur tēpo-
re quo agitur: possumus ridere ad l. debitor. et ad l. pignus.
alleg. in glo. que volunt qd ita denum tacite pignori obligē-
tur illata quando sunt illata eo animo vt ibidem maneat p-
petuo: quia procedunt qdum ad hoc vt vult ab initio intelli-
gantur esse tacite obligata. nisi enim eo animo non sint indu-
cta non possunt vsq ab initio dici tacite obligata. Sed qua-
tum ad hoc vt dicantur tacite obligata eo tpe quo agi possit
ad pensionem et non ante: non requiritur qd eo animo sint indu-
cta vt ibi ppetuo maneat: sed sufficit qd illo tempore repe-
riantur in predium conductum. que solutio colligitur ex v-
bis doctorum quos s. prime retuli. Et si ista sol. est vera est
maxima sing. limitatio ad d. l. debitor. et ad l. pignus. §. i. al-
lega. in glo. Et p. me tamē non est sine magno scrupulo. et
omissa violatione qd fit ad illas leges non video que utilitas
sit aut sequatur an merces sint a principio tacite obligate an
postea tunc denum quando agi potest. nulla enim habet vi-
litate illa tacita hypotheca a principio. ea enim non obsta-
te potest res alienari. nec in recipientem transit onus tacite
obligationis anteq bona illa sint indusa. Est diff. in qui.
can. pig. taci. §. ba. locus autē est in tacita hypotheca. illa enim
bene transit cum onere. l. si debitor. ff. de distr. pig. Item ex
illa tacita hypotheca aliis effectus non potest resultare nisi
quando agi potest ad pensionem. et in hoc non erit utilitas an
sit a principio ista tacita hypotheca: an vero tēpo quo agi
pōt. unde puto minus periculosam esse. op. quā. §. retuli. qd
est magis cois apud doct. cogitate tū si tū vultis tenere opm.
Bar. s. relatā potestis dicere utilitate esse eo casu quo essent
plures creditores: nā utilitas esset qd vsq a prima. res essent
hypothecate per reg. qui prior est tēpo et c. ¶ Succedunt in
ita predicta doc. ibi: vt Jo. fab. et Ang. de are. annectit nonnul-
las succedaneas questiones quas ego pancia et p. conclusioes
52 expediam. Querunt ergo in primis an res illate p emphy-
teotam in re emphyteotica dicant esse tacite obligate p po-
sitione vel canonem: et determinat Jo. fab. qd sic. per l. i. perato-
rea. ff. de pub. per. l. i. C. in qui. cau. pi. tac. §. ibi. per. l. i. si ppter
pub. pens. que leges nihil faciunt: qd loquunt quo ad fiscu cu
ius respectu nedum bona illata: sed vniuersaliter alia bona
sunt obligata. vt dictis legibus idem etiam tenet Bal. in d. l.
certi iuris. in v. q. vbi dicit qd istud etiam pcedit in emphyteota
ad longum tempus qui quis dicatur habere vtile onum: vt
l. i. §. qui in perpetuum causavulga. ff. si ager vect. tamē largo
modo dicit emphyteota. alle. §. adeo. cū ibi not. §. loca. et idē
etiam tenet Ang. et Saly. in d. l. certi iuris. et Ang. de are. b. ad
do qd alibi dicit Bal. in aut. si quas ruinas. in v. col. C. de sac.
san. ecc. qd res ipsa emphyteotica est tacite obligata pro cano-
ne seu pensione. alle. ad hoc tex. que dicit esse tenēdu meti in. §.
scire. in aut. de no alie. cōsiderabis si text. ille hoc dicit. et an
verum sit dictu suum videatis omnino Jo. de imo. in l. qd
dicit. in v. col. ff. de ver. obli. et eūdem Jmo. post alios in. c.
potuit. super gl. in. extra de loca. per Ang. in l. si vniuersas. C.
53 ne rei domi. vel tem. ¶ Item dubitat an res aliene illate in
predium

¶ Balon super Titulo de Actionibus. ¶

illata in fundū conductū sunt obligata iure pignoris: q̄ intel
ligantur iure pignoris. scilicet. a sic vult gl. q̄ illata in p̄dū
70 conductum sunt hypothecata tacite. et nō expresse. ¶ Et dō
clara ergo intelligentia huius gl. et text. et eorū que dicuntur
sum. sciendum est q̄ duplex reperitur hypotheca. Quedā
est hypotheca exp̄sa q̄ quis expresse pignorat bona suā
uersaliter vel particulariter. de qua hypotheca exp̄sse loquitur
proprie ter. noster in verbi. quasi seruiana. et de ea loquitur tot
71 tit. ff. et. C. de pig. ¶ Quedā est hypotheca tacita inducta ex
dispositione legis. et ista etiam est duplex: q̄ quedam est quā
introducitur lex tacite sine facto hominis: et in taligite sane sine
aliquo facto hominis interveniente circa ipsas hypothecas:
vel q̄ ipsam hypothecam respiciat: ut puta si contrahit ma
trimoniū bona viri et uxoris sunt tacite hypothecata bino
inde absq̄ eo q̄ interveniat factū aliq̄ ipsorum circa ipsas
hypothecas. et de ista loquitur ter. in l. vnicā. §. et ut plenius. et p
vltimum totius legis. C. de rei vxo. act. et ter. in l. assiduis. C.
72 qui po. in pig. hab. et in tātū bona viri et uxoris sunt bincin
de tacite hypothecata: q̄ dicit multū signanter Bal. in l. p̄e.
C. de pig. act. q̄ mortuo marito potest vxor: sua propria auto
ritate absq̄ aliqua licetia iudicis remanere in detentione do
mus quā cum marito iuente inhabitabat iure familiarita
tis tanq̄ vxor: et eam potest propria autoritate pro dote sua
a possidere. et idem etiā dicit Bal. in l. p̄e. in j. no. C. de nō nu.
pecu. et idē Bal. in l. cum tibi. C. qui po. in pig. hab. q̄ dicitur
73 diligentissime notate: quia sepius in facto occurrit. ¶ Et
dem modo si quis contrahit cū sico bona suā iurā saliter
sunt tacite sico hypothecata absq̄ aliquo facto q̄ hypothecā
cam respiciat: ut est ter. in l. j. et etiam in l. i. C. in qui. cau. pig.
taci. contrahi. et in l. j. C. si propter publi. pen. ¶ Et tunc ta
74 men q̄ simile privilegium sico nō habet aliqua ciuitas in
bonis debitoris: nisi hoc a principe sit ei nominatim conce
sum. ista sunt formalia verba legis. sicut. ff. ad mun. que ter.
voluit allegare gl. que cōmuniter est corrupta. in d. l. j. C. in
qui. cau. pig. taci. contrahi. ad idem est ter. in l. j. C. de iure rei
publi. lib. et q̄ intelligit tū ibi per gl. et Bar. quia fallit
75 in ciuitate Rome. ¶ Similiter nec camera op̄alis h̄z p̄uili
legia tacite hypothecā: et ideo si quis cōtrahit cum ep̄scopatū
non ideo bona sua sunt tacite hypothecata. ita singula dicit
Bal. in rub. C. de p̄uili. sico. ad h. quam de actionem forte nō
76 habent cano. per doc. suos. ¶ Et eodē modo si tutor vel cu
rator administrauerit tutelā vel curā alicui pupilli vel adul
ti: oia bona eorū sunt pro hac administratione tacite hypo
thecata absq̄ eo q̄ aliq̄ factū eorum circa hanc hypothecā
cam interveniat. l. pro officio. C. de admi. tut. Et idem dicit
cano. in administratione ecclesie: ut est gl. in c. et literis. ex
tra de pigno. et in c. similiter. et j. q. j. ¶ Et que est hypotheca ta
cita et generalis inducta ex dispositione legali. sed ita demū
si factū bonis interveniat circa ipsam hypothecā. nā si aliq̄
conducatur p̄dū vrbaniū vel rusticiū: ex hac constructione
ita demū inducitur tacita generalis hypotheca si etiā in
terueniat factum hominis circa ipsam hypothecam: hoc est
si ultra ipsam cōductionem etiā bona interat vel inducat in
p̄dium conductum. Et de ista proprie loquitur ter. noster
in ver. seruiana. et in l. itē q̄m p̄m. ff. de pac. et in l. certi iuris.
77 cum simi. C. loca. ¶ Et aduerte q̄ est differentia inter istā vel
timam hypothecam tacitam introductā a lege interveniē
te tamen facto hominis circa ipsam hypothecam: et aliā ex
pressam hypothecam sine generalis sit sine particularis: quia
expresse hypotheca si alienantur. transiunt semper cū one
re hypothecę. l. si debitor. cum simi. C. de distr. pig. hypothecā
cata autē tacite eo modo quo statim dici possunt alienari:
et si alienantur: nō trāscit cū illo onere tacite hypothecę nisi
etiā ultra tacitam hypothecam sequatur etiā inclusio ipso
rum bonorum. istud est q̄ vult ter. in l. et differentia. ff. in qui.
cau. pig. taci. cōtra. et p̄pterea ibi dicitur certum fuisse sernā
iuriscōsultum. quia monstrauerat sernos tacite hypothecā
78 tos post inclusionem eorū posse per fenestram liberari. et di
citur fieri inclusio bonorū quādo de ipsis bonis inuictis vel
illatis cōstituitur publicum instrumentum. l. cū domini hoc
reorū. ff. loca. declarat in specie Ang. in l. in quib. cū. l. q.
que incip. vtiq̄. ff. de dam. insec. et predictam differentia po
nit etiam ibidem Ang. et idem Ang. in l. item quia. in p̄m.
in j. col. vbi vide. ff. de pac. licet et Bar. laudens in d. l. item
quia. in j. char. dicit posse tēneri q̄ imo etiā ista tacita impe
diat per reg. d. si debitor. C. de distr. pigno. et q̄ d. l. est diffe
rentia. loquas in manu. in fine: et sic fauore libertatis: tamē
dicit q̄ dū est recedere ab Ang. et forte ad cūctas istas
difficultates et tot amaritudines ista opi. posset tēneri. et facit
l. si gratuita. §. si ff. in qui. cau. pig. taci. cōtra. absq̄ icip. licet.

ita tenet: et ita puto veritate propter d. l. si gratuita. §. si. sed
cōsidera q̄ ista ratio presupponit q̄ ante q̄ fiat inclusio: illa
tacita hypotheca nullius sit effectus: q̄ mibi videtur dūm
q̄ sit reg. istius text. et l. itē q̄. ff. de pac. et l. certi iuris. C. loca.
frustra nobis tradet q̄ inuicta et illata in domū conductas
sunt nobis ta ite hypothecata. istud esset frustra si ante inclu
sionē possent bona alienari sine onere. cogita. quia multū du
79 bito. ¶ Et si diceretis quē effectū h̄z ista tacita hypotheca
inducta a lege interveniēte bonis facto: dicite fm q̄ declarat
Jo. fab. hic in. v. col. et Mico. de neap. l. j. q. extra gl. q̄ pot. opa
ri marini effectū quē etiā non pōt operari hypotheca exp̄s
sa sine sit vniuersalis sine particularis: q̄ dñs locator qui ha
bet tacitā hypothecā in bonis inuictis vel illatis: eo casu quo
inquilinus vel colonus cessat a solutione p̄sonis: pōt face
re inclusionē dictorū bonorū fm q̄ prime declarant. et facta
dicta inclusione pōt pp̄ia autoritate illa bona postea aufer
re. l. in quib. et meli. in l. seq. que incip. vtiq̄. ff. de dā. insec. sed
aliū creditores habētes hypothecas vel obligatiōes in quib⁹
nō sit ista inclusio: nō possunt pp̄ia autoritate capere bona
debitoris: imo si capiāt: idē in edictū diui zifari: q̄ ius
crediti amittit. de quo edicto est ter. in l. etat. ff. q̄ met. can.
80 et in l. p̄e. C. de pig. ac. et ter. hoc effectū colligatis aliā diffe
rentiā ultra eam quā priore rectili inter hypothecā tacitā
inductā a lege: mediante tū facto hominis: et eaz que exp̄s
se est inducta. Et si instares subtili⁹ que posset esse rō dūer
sitatis quare facta inclusione possit creditor bona debitoris
pp̄ia autoritate auferre: q̄ nō est in alijs creditoribus. dico
duplicē posse assignari rōnes diuersitatis. vñ assignat Jo.
fab. hic in. v. col. q̄ coipso q̄ bona includunt videntur tradi
tū ipsi locatori: et sic nulla vis dicitur per ipsum cōmitti auferē
dō. Aliā rationem assignat Mico. de neap. l. j. q. extra
gl. quam etiam sentit Jo. fab. in. ix. col. que tamen in effectu
est eadem cum precedenti: vel est declaratio precedentis ra
tionis: q̄ locator post inclusionē bonorū factā dicitur ipsa
bona inclusa possidere. l. soluti. §. soluti. ff. de p. act. ideo po
test ea propria autoritate capere. q̄ nō est in alijs creditoribus
vel hypothecis que non includuntur vel non traduntur et
bonum occasione doc. hic subintrant illam arduam questio
nem: tan locator ante inclusionē bonorum factam dicat bo
na illata p̄ colonum vel inquilinū possidere. in qua questio
ne multa bincinde adducuntur. quam questio nē aliter nō
eramino hic: quia nō conferret ad prop̄osum. sed de eis ha
betis per gl. in l. soluti. §. soluti. in gl. magna. in ver.
experiri. et ibi late per Bar. ff. de pigno. act. et plene p̄ Joan.
fab. hic in. ix. col. plene etiā per Mico. de neap. l. j. q. extra
gl. et communis est cōclusio q̄ locator ante inclusio
nem non dicatur bona illata possidere: nec vere nec fide. ita
concludit Bar. vbi. §. ita etiam concludit Jo. fab. hic in. l. eo.
idem etiā tenet Ang. de are. hoc idem etiā tenet Bal. in l. cer
ti iuris l. i. q. C. loca. et ibidem Sal. l. vñ. q̄ quis subtilis. Pe
de bella per. in d. §. soluti. q̄ refert l. j. in d. l. certi iuris. in
j. q. habuit aliam opi. distinguendo inter illata in p̄dium
vel animum et illata in p̄dium rusticiū. et cū eius distincōe te
net Mico. de neap. l. j. q. extra gl. quam glo. magna. in distincōe
reprehendit expresse Bar. in d. §. soluti. et dicit Bal. in d. l.
certi iuris in. ix. q. q̄ ista opi. ¶ Per. est fatuitas. istud p̄ expe
dito habeo q̄tum attinet ad terminos de quib⁹ §. priore
dicit: q̄ locator post inclusionē bonorū factā dicit bona illata
possidere. ita Bar. in d. §. soluti. et Jo. fab. et Ang. de are. hic.
¶ Et in ver. quasi seruiana. diuido in duas partes principa
les. Nam in prima posuit quare appellat quasi seruiana. cū
hac nota diminutiōis quasi: In scda posuit etymologiā ser
uiane et quasi seruiane. In tertia posuit differentia iter seruia
nā actionē: et salua. inter di. Et cō ibi: vtiq̄ tū seruiana dī.
¶ Tertia ibi: §. que est differentia inter seruianā et c. ¶ In ead.
82 gl. ibi: vtiq̄ de legi. et seruianā. l. si habetis duo. ¶ Dico q̄ quasi
seruiana appellet cū hac nota diminutiua quasi: nā dicit gl.
istud esse ad differentia a supioris et vt a supiore cognoscat: vel
potestis aliter dicere et forte etiā melius put etiā dicit Mico.
de neap. l. j. q. extra gl. q̄ ideo appellata est quasi seruia
nā: q̄ non est ita plena sicut seruiana. Nam p̄ istā quasi seruia
nā nō ita plene p̄uideat creditor sicut p̄ seruianā p̄uideat lo
cator: q̄ vt dixi i gl. illa p̄i. p̄cedēti habēs seruianā facta in
clusiōe pōt bona pp̄ia autoritate capere: q̄ nō est in habē
te quasi seruianā. Subito tū q̄ illud q̄ locator possit pp̄ia
autoritate capere: nō est virtute actiōis seruiane q̄ in hoc ple
nius locator p̄uideat: §. virtute inclusionis qua mediāte lo
cator p̄sequit possessionē bonorū inclusiōis: vt declarant i gl.
illa prime p̄cedēti. et istud putovri. nō recedatis a gl. q̄ quis
83 parvus effect⁹ sit in hoc. ¶ Et scdo habetis ex gl. etymologiā
quare

a Posside
re. sed nūqd
ralis hypo
theca cōpe
tēs vxor in
bonis viri p
dote deat
et creditori
bus mulie
ris: dic q̄ si
vt per Ang.
in aut. et
eract. in fā.
eo. in fup̄i.
col. vñ.
b Hypo
thecata. nū
qd i bonis
fuit: vis
v. Alia. de
imola post
Bar. l. l. f. i.
sci. et l. si fi
lio. §. si. fol.
matri.

quare dicta sit seruiana: et quasi seruiana quia seruando per
has actiones iura creditorum conseruant. propterea quod melius
sit: vulgo dicitur pignori inuicere quam in psona agere: ut in
quart. text. in §. furti. de obli. que et deli. facit §. si §. q. mo. re
84 contrahi. obli. et hac ratione possumus dicere quod saluam interdi
ctam de quo late videbitis in seq. parte gl. dictam sit a saluando:
propterea etiam dicitur §. de neap. in §. q. extra gl. §. unde aut
dicta sit hypothecaria: et quare sic dicta sit: habetis declara
tione per Jac. de rane. fin. quod ea refert Jo. fab. in pec. col. ubi dicit
quod hypothecaria dicitur ab hypo: quod est sub: et thesis quod est
positio: quasi sit suppositio. i. obligatio. nam cum suppositio
et obligatio idem sunt. ad hoc bene iducit rub. de rebo. ubi
in fine rub. dicit non alienandis vel supponendis. quia rub. alibi
inducit Bar. ad notabilem questionem in l. fund. §. de ann. leg.
Quia quod ex aminat latissime Jo. fab. hic in pe. et vlti. col. et
credo quod ea melius determinet per Bar. §. In si gl. habetis
85 differentiam inter seruiana actionem et saluam interdictam: quia
agens seruiana actione tenet probare debitorem suum omnem
rem quas intulit in psonam conductam ad hoc ut vigore tacite hy
pothecae possit obtinere. agentem autem saluam interdictum suffi
cit probare debitorem possidisse. et sic sufficit probare solam possessionem
non absque domino. hanc etiam differentiam ponit et tenet gl. in d.
§. interdictum. in ver. p. e. g. §. de interdi. et gl. mag. in si. in
ver. per. in l. i. C. de saluam interdi. §. Pro clata in intelligi
tia huius differentie et pro habenda veritate eius quod vulgo
quod agens seruiana oportet probare debitorem omnem reallium
86 in dubio si quid tenet probare agens seruiana ad hoc ut in ea
possit obtinere. §. In quo puncto gl. nostre sunt multum va
riam: nam gl. de re situm in distis tenet quod probandum sit do
minium debitoris: et idem volunt gl. concordantes. §. prior. ab
leg. hanc gl. nostram cum concordantibus reprehendit Dy. hic: et
dicit quod ista gl. est diabólica: et quod male dicitur: imo quod potius
serpens diceretur: nam data veritate huius gl. sequeretur ma
xima iniquitas quod agens seruiana vir aut nup. obtineret si ne
cessario haberet probare omnem debitorem: et tunc dominum pro
prio est difficillimum: ut tradit Bar. in l. rem que nobis. ff. de ac
qui. pos. in l. rem alienam. in §. col. ff. de pig. act. et dicit abridi
ter in §. sed iste §. co. nec in seum fin. eius aliquid faciunt al
leg. per gl. scilicet. et que mundum sunt. §. i. l. si superatus
ff. de pig. q. in eis non dicit quod creditor debeat probare debi
87 torum dominium: sed rem in bonis debitoris. et aliud est
probare quod esse dominum: et aliud probare rem esse in bonis:
quod ut inquit text. in l. bonorum. §. in bonis. ff. de ver. signi. in bo
nis nostris computari sciendum est non solum quod dominum
nostri sunt: sed etiam quod bona fide possidemus. de hoc tamē
quando res dicatur esse in bonis nostris: dicit in §. sed iste. in §.
char. §. co. ubi circa hoc multa eleganter retuli. Pro hac opi
Dy. bene facit. l. si ab eo. ff. de pigno. et l. ante omnia. ff. de p.
ba. ubi dicitur text. quod creditor debet probare rem pertinere ad de
88 bitorem. et quod verum pertinere latissime patet: byt est text. in l.
verbum illud pertinere. ff. de ver. signi. et ita etiam tenet Jo.
fab. hic. est verum quod §. in l. cum res. quem ibi refert Bar.
Cuius res alie pig. da. sit. reprobat hanc opi. Dy. per aliquam fa
tis bona iura: et sustinet gl. nostram hic respondens ad addu
cta in contrarium: cuius Dy. opt. reprobat ibi Bar. et sequit
Dy. hic. dicitur ut ibi per eum: et ideo in proposito nostro alibi
89 gl. in l. rem alienam. in §. i. ff. de pig. act. tenet quod sufficit agē
tem hypothecaria probare possessionem debitoris cum bona
fide et titulo alibi gl. in l. cum res. in §. col. ff. de alie pig.
data sit. tenet quod sufficit probare possessionem debitoris cum bo
na fide absque eo quod probetur de titulo. et Bar. in d. l. cum res. ibi
dem in principi. ita exorditur quod illa lex portat coronam totius
materie quid probandum sit in hypothecaria. ibi text. gl. et do
cto plenissime Dy. hic. in hac glossa varietate paucis se ex
pedit distinguendo: et has gl. ad concordiam reducendo: et di
cit quod ita seruatur contra per aduocatos. et est distinctio 3 ipse
non dixerit fuit antequam gl. in l. ante oia. ff. de probat. Aut
res hypothecata reperitur penes debitorem: aut penes ex
tranum. primo casu sufficit probare solam possessionem debi
toris: quod ipse debitor non potest referre questionem dominii. et
ita fin. cum procedat gl. in d. l. cum res. Secundo vero casu
quod res hypothecata reperitur penes extraneum. et hoc casu de
bet saltem probari possessio debitoris cum titulo et bona fide. ita
procedat glossa in d. l. rem alienam. et ratio est fin. cum qua cre
ditor debet esse eiusdem conditionis cuius erat debitor: si
in eius locum successit. quoniam modum ergo debitor suus ha
buisset necesse probare ad minue possessionem suam cum titulo
et bona fide: ita habebit necesse probare et creditor. et hac ratio
ctionem sentit etiam gl. circa si. in d. l. rem alienam. et eam in
primo membro sequit Jo. fab. hic et Bar. post Dy. in d. l. cum res.

et omnes doc. vt. i. referam. in secundo membro aliter diffinguntur:
vt. i. dicam. sed hanc distinctionem Dy. reprobat. Dy. in d. l. cum
res. et ibidem postea ipse Dy. ponit aliam distinctionem quas di
stinctionem successine postea reprehendit ibi Rayne in multis
membis. et hic per Ric. de neap. in vii. oppo. gloss. sed non cu
ro nec expedit referre tot anfractus et varietates antiquorum
nostrorum in hac difficultate. placet mihi modus proceden
di quem obseruat Ang. de are. hic. vt et dicitur Dy. Bar. Bal.
et Sali. post gl. et alios doc. antiquos in d. l. cum res. Cuius alie
res pignori data sit. et Bar. in d. l. rem alienam. et Dy. Bar. et
Bal. in l. de rebus. C. de do. ante nup. et Ang. in l. si superat.
in prin. et l. si Titio. ff. de pigno. faciamus tres casus principa
les: quibus Ang. de are. quatuor fecerit. Aut agitur hypotheca
ria contra ipsum principalem debitorem possidentem. Aut
agitur contra tertium possessorem habentem causam a debitore. Aut
agitur contra tertium possessorem extraneum omnino et nulla pe
nitens causam habentem a debitore. primo casu principali scilicet
cet qui agit hypothecaria contra ipsum principalem debitorem:
facite vobis firmam conclusionem in qua nemo dubitet quod suffi
cit probare solam possessionem debitoris: et est ratio quod debitor co
nuentus non potest referre questionem dominii: sicut nec contra cre
ditor conuentus a debitore propter fructus quos percipit. ce
re hypothecaria: non potest dominium questionem referre. l. si pi
gnore cas. in l. i. et si inter §. ff. de pigno. et si creditor. ff. de pigno.
act. bona tenet in l. si inter §. i. ff. de pigno. ne alio de suo mada
cio arguatur: ut inquit text. in d. l. rem alienam. ad si. debet ta
men aduocatus in actu pratico esse bene cautus in hoc vt de
genter declarat Bar. in d. l. rem alienam. in §. col. vt non solus
dicat et ponat de possessione debitoris: sed etiam debet deduce
re et proponere debitorem fuisse dominum vel habuisse dictam
rem in bonis: quod probatur eo. §. fo. quod probata fuerit possessio
debitoris: et statim dicitur cum ipse debitor conuentus non pos
sit referre questionem dominii: alio autem si hoc non deducere: suc
cederet tanquam plene ius suum non deducens. ita Bal. ubi §. et
sequit Sali. l. l. certi iuris. C. loca. et hoc dicitur bene no. Ang.
de are. hic. ad practicam. ego istud dictum affirmo optima ra
tione: quod nunquam ex possessione presumitur dominium: si do
minium non fuerit allegatum. ita notanter Bal. in l. etiam. in
§. col. C. de eccl. rei iudi. non ergo sufficeret probare posses
sionem si dominium fuisset allegatum: quo casu si dominium
fuerit allegatum: tunc et probatione possessionis dominium
presumetur. §. Predicta limitatur multum sing. per Sali.
in d. l. cum res. Cuius alie res pigno. vt procedat in hypotheca
speciali in qua debitor ipse conuentus non potest referre que
stionem dominii. sed in generali hypotheca in qua debitor ge
neraliter oia bona sua hypothecasset vt quotidie fit: possit de
bitor conuentus hypothecaria ad aliquam rem dicere quod illa
res pro qua conuentus non est sua: sed alterius: puta Titii: et debe
bit ipsum Titium in iudicio nominare: in l. i. §. cum mate
ria. C. ubi in rem ac. et maxime si debitor afferat se recolligere
fructus illius rei nomine ipsius Titii in l. i. §. Titia. in prin.
ff. de sol. et ratio diuersitatis est fin. cum: quia tunc non co
uincitur de mendacio: in l. i. §. rem alienam. in §. i. et ita fingit.
refert et trahit Ang. hic ista peregrina et fingit limitatio Sa
li. summo opere placet: sed non eius diuersitatis ratio quod in hy
potheca speciali non possit debitor conuentus referre questio
nem dominii ne de mendacio arguatur. conuentus autem ge
nerali hypotheca bene possit referre questionem dominii: quia
tunc non conuincitur de mendacio. ista ratio iudicio meo ni
hil penitus valet: nam si verum est quod res hypothecata non sit
debitoris: et tunc siue sit hypotheca specialis siue generalis: men
tro casu de mendacio conuincetur. si autem verum sit rem hy
pothecatam esse debitorem: et tunc siue sit hypotheca specialis:
siue generalis: si referat questionem dominii: vocat rem esse alte
rius: ita conuincetur de mendacio in generali hypotheca sicut in spe
ciali: et propterea semper in utraque erit idem. et propterea hec
ratio diuersitatis ita simpliciter intellecta nullum haberet su
perum. unde ego puto aliam esse et notabilem rationem diuersi
tatis: et credo quod ista fuerit propria mens Sali. quia ipse bene
non declarat: et Ange. de are. referens eum non bene explicat.
Nam quando debitor specialiter hypothecauit aliquam cer
tam rem quam possidebat: si ad eam conuenitur hypotheca
ria opponat questionem dominii: replicabitur aduersus eum
de dolo. ista est doctrina et theonica magistris iuribus salu
d. l. si inter §. i. ff. de pig. q. arguitur dolus debitoris qui re ali
qua specialiter hypothecauit: et postea conuentus ad eam refert
questionem dominii. sed qui debitor obligauit generaliter oia bona
sua: et reperitur quod possidet rem aliquamque est aliena: si ad eam
conuenitur hypothecaria: poterit referre questionem dominii: quod hoc
casu non potest argui doli: sunt in illa re quia ipse specialiter

C Agere. a
add. o. bart.
locum consil.
clit. inci. in
ca. amicosi
verli. primo
q. in i. pre.
ubi hoc idē
raddit mul
to mag. me
lius est esse
satisfactū o
pūti q. ba
beret us po
tēdi. facit et
q. p. cū i. cō
f. d. q. inci.
diu pfecto.
§. p. t. ca. for
ti. in i. pre.
q. soluisse
sub p. t. ca.
fidei cautio
ne sanctus
est dicere q.
quod videat
tur i. dubio
fidei cautio
nis agnoscit
e.

b C. p. ad
def. in ru
ba. §. refert.
li. co. i. me.
et q. ibides
ad eū dicit
apo. et §. rā.
are. l. c. et
rio. i. §. col.
deu. l. p. n.
et q. ibides
dicit in apo.

nō obligant: et ista est mera veritas. Secundo casu picipia i qñ agif hypotecaria cōtra tertiu possessore habentē causam a debitore an sufficiat probari solā possessionē pncipalis debitoris: in hoc pñcto Bart. 5. mox sui est sibi pñ 3. q. in d. l. cum rea. C. si alie res pigno. secus. Et ibidem distinguit. aut iste tertius possessor habet causam lucrativā: et tūc in eo sit idē qd in pncipali debitore cōtūto hypotecaria et sufficiat probari possessionē aut habet causam onerosam: et tūc secus per lapud celsum. §. de auctor. et §. auctoris autē do. l. as. ff. de excep. do. ipse veroinet Bart. in d. l. rem alienam. in §. col. ff. de pigno. act. dicit qd istud sibi nō placet quia distinctio. d. §. de auctoris. an habeat causam lucrativam vel onerosam habet locū in agente. secus est in possidēte cui nūq̃ dolus auctoris nocet alleg. l. ff. de dimer. et tempo. prescrip. et l. si. cum ibi nō. ff. de excep. do. que leges nūq̃ mibi pbat. et hec verba Bart. si fas est dicere non sunt intellecta p doct. sed. i. quid sibi velint clarissime demonstrabo cū distinctionē tamen. Et inter habentem causam onerosam et lucrativam. videt tōrē. Bal. in l. de rebu. ad fi. C. de do. ante nup. et Ja. but. in d. l. cum rea. Sal. vero in d. l. cū res. in ver. quero nūc secundo quid si agatur et c. fm qd cum refert Angel. de are. hic dicit se assentire Bart. in l. rem alienam. in reprobatione distinctionis. Et sed nō in eius determinatione: quia imo fm cum sufficiat solū probare qd debitor possidet illā rem vel suā: licet de titulo eius nō probetur per aliquas rationes de quibus ipse per cum: quas refert simpliciter Ang. hic ipse vero Ange. hic tenet indistincte opt. Bart. in d. l. rem alienā. quod quando agif hypotecaria contra tertiu possessorem habet rem cām a pncipali debitore sive sit onerosa: sive lu. rativa: nō sufficiat probare de sola possessione pncipalis debitoris nisi etiā probetur de eius dñio: vel saltem rē fuisse in bonis pncipalis debitoris. et ibi dicit Ang. de are. maritū. dñi: qd ista opt. observatur in practica. et hanc opt. cōprobat ipse optima ratione: qz habēs hypotecariam habet tantū ius in re ad aduocandam solam nudam possessionē: et est ter. no. in l. si cum venditor. in prin. ff. de cui. quam Ang. de are. hic nō in isto loco sed in col. seq. repñat fm non autem titulum habet habile ad causandum dominū: et sic ad inducendam viciatū cōditionem. ille vero tertius qui rem possidet et habet causam a pncipali debitore: habet titulu et bonam fidē et actualē possessionē de presenti: et cōsequenter habet viciatū cōditionem. cum ergo habeat plura et pinguora iura q̃ agēs hypotecaria qui nullam penitus titulum habet: ergo sibi merito sit pferendus per id qd in simili dicunt doc. et Bart. in l. hereditatis. C. de peti. here. cum assignant rationem quare petitio hereditatis nō def. contra titulum possidentē. ego in hoc dubitatisimo pñcto teneo hāc novam opt. qd si pncipalis debitor specialiter hypotecavit rē aliquā quo casu si ipse pncipalis debitor quæretur hypotecaria et referret questionē dominij: obitaret replica. tio doli: qz argueretur eius dolus per d. l. si inter. §. i. ff. de pigno. eodem modo tertius possessor habēs cām lucrativam ab eo non possit referre questionem dominij: quia sic argueret dolus auctoris sui qui sibi debet nocere. d. l. apud celsum. §. de auctoris. et §. auctoris autē dolus. et sic isto casu teneo qd sufficiat probari solā possessionem pncipalis debitoris cū etiam a tertio possessore cōtūto nō possit referri questio dominij: cum arguat dolus pncipalis debitoris a quo iste causam habuit lucrativam. secus tamē esset si iste tertius possessor haberet causam onerosam: qz tūc cū possit referre questionē dominij: nec dolus auctoris sui habet sibi nocere: tūc nō sufficeret probare solam possessionem pncipalis debitoris. Istud tū intelligite et limitate fm qd sing. limitat Bal. in d. l. de rebu. ad fi. et procedat quando habēs causam lucrativam a debitore vellet vti illa causa: et sic vellet adinuare se adinuenulo sui auctoris. secus autē si nollet vti adinuenulo auctoris sui: sed simpliciter se tueri: et dicere qd satis iuris habet coipso quod possidet. et ita etiam tenet Jo. fab. hic: et hoc nō. quia multum limitat istā materiā: et ante eos. istud fuit originarium dictum Spec. in titu. de obligatio. et solutio. §. i. in ver. sed pone centū mutauit. et ego credo qd istud sit proprie illud quod vult Bart. in d. l. rem alienam. in §. col. quia ipse Bart. non bene se declaraverit: et alij cum forte nō bene intellexerunt: dum dicit Bart. qd distinctio. §. de auctoris. habet locum in agente nō autem in possidēte cui nunq̃ dolus auctoris sui nocet. vult enim dicere Bart. et ita cum intelligo et declaro qd quando quis possidet et cōvenitur: nō allegat cām auctoris sui: sed dicit satis iuris sibi esse ex quo possidet et propterea dolus auctoris nunq̃ sibi nocet: et quādo ipse agi necesse habet allegare cām auctoris sui in qua

potest sibi nocere dolus auctoris: et ideo tunc recurrim⁹ ad distinctionem illius. §. de auctoris. ut si habeat causam lucrativam: dolus auctoris sibi nocet: et sic si onerosa: et ista fuit propria mens seu intentio Bart. ubi autem pncipalis debitor non hypotecasset specialiter rem aliquam sed generali ter omnia bona sua: tunc ego puto qd si propterea ex reb⁹ illis agatur hypotecaria contra tertiu possessorem habentē causam a pncipali debitore: etiam si vtaf causa et etiā adminiculo pncipali debitoris: qd nō sufficiat probare solam possessionē pncipalis debitoris nisi etiā probetur ipsius dominij vel fuisse in bonis pncipalis debitoris. quo casu propter prioritatem hypotecæ anteq̃ fieret alienatio in istu tertiu possessorem obtineret agens hypotecaria: als aut succumbere per rationes Ang. de are. §. pñ. et relati. qz tenuiora iura diceretur habere qd tertius possessor. et ad hoc tenendū movet me: qz quemadmodum ipse pncipalis debitor qd oia bona generaliter obligavit convent⁹ hypotecaria ad vā rem referat questionē dominij: si nō arguitur eius dolus: et dicit. §. in j. in dñio pncipali. nullus ergo dolus est hoc tertio casu qui possit tertio possessori ab eo causas habēti nocere: et propterea non sufficit sola probatio possessionis: et hāc theoricā assumo ex his que vult Sal. in primo membro pncipali huius distinctionis fm qz cum ibi retuli. Tertio casu pncipali et ultimo qñ agif hypotecaria cōtra tertiu possessorem omnino extraneū et nullam penitus causam habentē a pncipali debitore: facite firmā cōclusionē in qua nemo docto. discrepat qd agens hypotecaria debet probare de dominio pncipalis debitoris vel salte de bona fide: titulo immota possessione. et est ratio: qz agens ex persona sua habet solū ius hypotecæ qd nullū titulu assert nisi qd nudā tātū possessionē aduocat. d. l. si cum venditor. in prin. imo plus nō habet etiam ius hypotecæ nisi probet de dñio pncipalis debitoris aut de eius titulo et bona fide: cum alias nō potuisset ius hypotecæ constituere: et late vidimus. §. in glos. in verb. coloni. in ult. parte. cum ergo agens hypotecæ habeat necesse fundare ius suum hypotecæ ex persona pncipalis debitoris: ergo necesse est qd pbet de dominio aut titulo et bona fide pncipalis debitoris: als succumbere agēs penit⁹ extraneū possessore: cū iste extraneus possessor qui nullā cām habet a pncipali debitore possit sine dubio aliquo referre questionem dñij pncipalis debitoris: et consequenter possit dicere pncipalē debitore nullū ius habuisse quo mediante ius hypotecæ pstitueret. Et adverte tū diligenter qz etia istu ultimo casu pncipali si debitori pncipaliter aliqd cōpetet interdictū cōtra istu extraneum possessore ad aduocandā possessionē: qd illud etiā cōpeteret ei⁹ creditori qui habet omnia bōa debitoris obligata: et cōsequenter iura et actiones iuxta dictu Bart. in d. l. rem alienā. in pe. col. §. i. et Sal. in d. l. cū res. C. si alie. res pig. et ne erretis in actu practico attendite fm prefatos doctos. quod isto casu quādo aliquod interdictum competit pncipali debitori pro aduocanda possessione: qd hoc casu eius creditor daf hypotecaria: qz hoc est falsum: imo daf vtile interdictū. directū autem competit pncipali debitori qualecūq̃ illud esset. ter. est in l. nomē. in ver. vtilibus actionib⁹. C. que res pig. et ex predictis habetis clare et perfecte expeditū et bene censurā hāc theoricā doctorum in articulo quid probandū sit agenti hypotecaria: et si ad eam bene aduertitis: doc. in ea non discrepat a distinctione Bart. hic quā. §. retuli. nisi in vno casu quando agif hypotecaria contra tertiu possessorem habentē cām a pncipali debitore. in alijs stat cū distinctione Bart. et ad istā theoricā docto. pri. relata videatis oino late Spe. in ti. de obli. et sol. in §. i. in ver. sed qd d. creditor pbat. cū tribus ver. seq. et in ti. de pig. §. i. in ver. §. queritur. et ibi ponit Spec. multas subtiles qstiones circa materiā: et multas earū i specie ponit hic Jo. fab. in v. vñ. et viij. co. qd possit hic ad ampliationē materie formari si expediret. Et ista ita diligenter examinatis pro dicenda glos. nostre veritate: reuertor nunc ad ipsam gl. que in differentia quā assignat inter seruianam actionē et saluianum interdictū vult qz in seruiana actione debeat probari de dominio debitoris. et predictis liquet vobis qd ista gl. in primo mēbro non dicit generaliter vtrū qd in seruiana semp pbari debeat de dominio debitoris: quia imo in pluribus casibus sufficit probare solam possessionem et aliquādo possessionē cū bona fide et titulo: et in pñctis vidistis. Et in secundo vero mēbro glos. nostre: dum vult qd in saluiano interdicto sufficiat probari possessionē: i hoc doctores omnes hic et vbiqz ita simpliciter trāsferunt cum glo. idem etiā tenet Bart. in d. l. rem alienā. in §. i. col. ego puto qd ista glos. bene dicat in saluiano interdicto directo: qd datur tñ §. cōductore et eius heredem.

beredem. l. i. C. de salua. interdi. in quo verum puto sufficere probari possessione conductoris cum ipse contentus non possit referre quoniam dñi declarando et intelligendo prout dicit et declarant. In primo membro principali distinctionis magne supraposite. scilicet in saluano interdicto vtili qd datur contra tertium et extraneum possessorem. l. i. in prin. ff. de salua. interdi. et videbitis plura. In tertia differē. quas assignatur sum.

92 ¶ Puto qd ista glo. non bene dixerit: credo quia alicubi non inueniunt tactum aut declaratum: qd in vtili saluano interdicto qd competit contra extraneum possessorem: non sufficit probari de sola possessione principalis conductoris: sed in eo qd habemus distinguere prout distinguebam. In hypothecaria: in. i. et in. membro prin. ut si iste tertius possessor non haberet causam a principali conductore vel haberet eam onerosam: necessarium sit probare de dño principalis conductoris: vel saltem de titulo et bona fide cum possessione alias per istum ter. per extraneum possessorem contenti vtili saluano interdicto possit referri questio dñi. cogitare tamē an hoc vera sint: qd sunt mee noue considerationes. Et per hoc ego teneo qd differētia glo. nostre hic cum alijs concordantibus. A. alle. cum qua transeunt oēs doc. hic et vbiq. ut. s. vidistis: non sit vera: scilicet in probatione idem sit per oia in saluano interdicto qd in hypothecaria: ut quando agitur contra totum conductorem possidentē: sufficiat sola probatio possessionis. si contra tertium: distinguere per oia ut. s. et credo qd ista sit veritas: quia oim op. sit in dñi. Recenta tñ ad huc differētia glo. nostre pro vera: que vera est in casibus de quibus p. dicitur: scilicet alia differētia: qd fin hac differētia gl. sequit. maximus absurdū: qd ista seruiana actio nulli sit vtilitatis: imo dāno facit in ea oporteat aliquādo probari dominium directū: vel vtile: aut quasi dñum: et sic bona fide et timuli. agentis autem saluani interdicti sufficit probare solā possessionē: unde subit illud semper erit interdicere saluani interdicti in quo minus agens grauat onere probandi. nulla ergo fuit vtilitas introducere seruianā actionē: imo potius dānosum. unde quis differētia gl. nostre possit fin eōdem op. aliquibus casibus procedere: ea tamen sequitur absurdū de quo. s. de quo absurdo dicam. I. expeditis differētijs que sunt inter saluani interdictum et seruianā actionem. ¶ Illa ergo scda differētia inter saluani interdictum et seruianā actionem ponit per glo. in. d. l. i. in glo. mag. in verb. competit. in vltimis verbis. C. de salua. interdi. qd saluani interdictum est possessoriū: hypothecaria vero sine seruiana: est iudiciū petitorij: qd et eadē differētia sentit gl. in. l. pignoris. C. de pig. si diceret nonne hypothecaria cōpetit solum aduocandam nudam possessionem. l. si cum venditor. in prin. ff. de euic. qñ ergo dicitur iudiciū petitorij: imo potius debet dici iudiciū possessionis. ad hoc respondebat Bar. in. l. i. C. de salua. interdi. et in. l. i. in fin. prin. ff. eo. qd sicut per rei vendicationem auocat possessio ratione dñi: et alij nuda detentatio: iuxta. l. officij. in fi. ff. de rei v. tñ qd dñi cōstare de dño agēis: et illud debet probari: ppter ea dñi iudiciū petitorij ita in proposito: quia per hypothecariam auocat nuda possessio. tñ qd auocat possessio ratione iuris hypothecae de quo iure dñi cōstare: et illud debet probari: ppter ea dñi iudiciū petitorij. sed in interdicto saluano dicimus qd ideo est iudiciū possessionis: qd in eo non habet agens dicere rem esse sibi obligatā: sed simpliciter esse possessionem ab eo qui obligauit. ¶ Et ex ista differētia inferit multū signat Bar. in. d. l. i. C. de salua. interdi. et in. d. l. i. in prin. ff. eo. qd hypothecaria sit iudiciū petitorij: non possessoriū: et ppter cum non sit iudiciū momentanee possessionis et a finā lata sup hypothecaria: poterit appellari de iure ciuili: interdictū aut saluani cum sit possessoriū sequit qd a finā lata sup eodē tamē sup iudicio momentanee possessionis non poterit appellari de iure ciuili: iuxta. l. vnicā. C. si de momē. pos. fue. app. et refert Bar. in. d. l. i. in fi. prin. se ita dixisse i qñ de facto: et ita etiā t. Sal. et Gloria. in. d. l. i. C. de salua. interdi. et Ang. de are. hic qd eos ita simpliciter refert: et ita etiā scilicet qd a sentētia lata in hypothecaria possit appellari etiam de iure ciuili: tenet Bal. in illa. l. vnicā. in prin. vlti. col. C. si de momē. pos. fue. app. ¶ Sed audite quis cum istis transeant oēs: nec vnq. in eis inueniunt cōtrarietatem: ego tñ in eis multum dubito quo modo procedant: cum vult Bar. qd hypothecaria sit iudiciū petitorij: qd in ea probari debet de iure hypothecae. non ne idē est in saluano interdicto: qñ est in eo agēs possit obtinere nisi ostēderet et probaret de iure suo hypothecae: istud non videret qñ pcedat. et si diceret put diceret Bar. qd agēs saluani no interdicto bz solū dicere de possessione eius qui sibi obligauit: ad huc min⁹ intelligo qñ istud pcedat. ex sola em possesse alterius in eternū qñ non obtinere: nisi i ea ius aliq

haberet ergo si fundat se sup iure: habebit necesse illud probare ita in saluano interdicto sicut de seruiana actione. et vlt rñs diceret qd in seruiana probat de dño qd non est i saluano interdicto: dico qd ppter ea non dñ seruiana actio appellari iudiciū petitorij: alio sequeret qd qñ seruiana itēat dñm de bitore vel dñm habētē eam lucratinā ab eo quibus casibus non probat de dño sed de sola possessione: ut. s. abūde vidim⁹: qd in illis casib⁹ seruiana non esset iudiciū petitorij: sed possessoriū. itē sequeret qd in casibus in qb⁹ ego concludo. s. in vtili saluano interdicto esse probatū de dño: qd in illis casib⁹ vtili saluani interdictū esse petitorij et non possessoriū. cogitate qd maximus effectus et maxima vtilitas ex hac inuestigatōe sequitur: ppter bñficiū appelladi qd habet locū in petitorijs et non in possessionis de iure ciuili: ut. s. dñi. Itē dum in predictis vult Bar. dando simile de rei ven. qd per rei vendicationē auocat possessionē: et sic sentit qd in rei ven. cōueniēti restituat rem iure actiōis: in hoc sunt op. et mlti tenēt dñm qd imo in rei vendi. restitutio rei non veniat iure actionis: sed officio iudicis. de quo dicitur: ut. s. dñi in. s. omniū. in materia rei vendi. s. eo. ¶ Idem et propius ad terminos materie nostre per p. dicta videtur magis fortificari absurdū de quo dicit. s. in prima differētia gl. nostre: qd seruiana reddatur in vtili cū habeamus saluani interdictū: qd est iudiciū possessionis: tñ lōge vtilius sit interdicere iudiciū possessionis qd petitorij: iuxta consiliū Jurisconsulti. l. i. de i. q. destinant. ff. de rei ven. et in. s. commodum. i. de interdi. ppter ea et fortius qd saluani interdictum si sit possessoriū sit longe vtilius: patet: qd a finā super eo lata de iure ciuili non appellat: qd sec⁹ est in seruiana: ut. s. dñi. ad ista. i. respondimus. ¶ Illa et vltima differētia inter saluani interdictū et seruianā actionē ponit per De. et Ly. l. l. certi iuris. C. loc. fm qd eos refert

99 Ang. hic qd saluani interdicti non competit nisi locatori predij rustici: et non dñi nisi contra conductorem et eius heredem. l. i. C. de salua. interdi. Seruiana autē dñi locatori predij rustici et vbiani: ut tenet glo. s. in ver. coloni. in primis vbia. et ibi dñi. item dñi nedū contra conductorem et eius heredem. imo etiā contra quēcūq. extraneū: ut. s. late vidistis. et hac differētia sentit etiā glo. in. d. l. pignoris. C. de pigno. dum dicit

100 ¶ qd seruiana est actio realis: saluani autē est psonale: et ex hac differētia respondent isti doc. ad absurdū: de quo. s. bis mētionē feci. ex hac enī differētia patet cuius vtilitatis sit seruiana: qd datur locatori etiā predij vbiani et contra omnem possessorem cui et contra quos non cōpetit saluani interdictum. Ista differētia reprehēdit p. Jo. fab. hic et Ang. de are. et Mico. de neap. l. vñ. op. gl. et p. Bar. post gl. in. l. i. C. de sal. interdi. et ibi per Sal. et Gloria. et p. Bar. in. l. i. in prin. ff. eo. qd quis saluani interdicti directū non datur nisi locatori predij rustici: et contra conductorem et eius heredem: vtile saluani interdicti datur locatori predij vbiani et cuilibet alteri locatori: et contra quēlibet extraneū possessorem: ut est tex. in. l. i. in ver. debitor. et in ver. debitorē. quē ibi pōderat Bar. et alij. C. de sal. interdi. et tex. in. l. i. §. i. ver. aduersus extraneos. ff. de sal. interdi. Et si ista res subit et diceret qd imo directū saluani dñi cōpetere contra extraneū possessorem: cū omnia interdicta regulariter sunt psonalia in rem tamē scripta. l. i. §. fi. de interdi. vidistis in. s. omniū. in primo euidentia. l. s. eo. respondebat Bar. in. l. i. ff. et C. de salua. interdi. qd speciale est in saluano interdicto ut non sit in rem scriptum: et consequenter non datur cōtra tertium possessorem. et ratio specialitatis est fm euz: qd hypothecaria est accessoria ad psonalē actionē: cum ergo accessoriū sapiat naturā principalis iuxta. l. si enī. §. qui iniuriarum. cum ibi vulgaribus. ff. si quis can. et psonalis actio non datur cōtra tertium possessorem nec sequit nudum: ut vulgo dicim⁹: ppter ea et hypothecaria que est accessoria ad psonalē actionē non datur contra tertium possessorem: ergo eodē modo directū saluani accessoriū ad psonalē actionē non cōpetit cōtra tertium possessorem: et cōsequenter non datur in rem scriptum. Et si diceret adhuc videtur qd Bar. multū errat dum vult qd hypothecaria que est accessoria ad psonalē actionē non datur cōtra tertium possessorem: qd istud est falsissimum: cū hypothecaria cōpetat s. oim extraneū possessorem nullā habētē causam a principali: ut. s. abūde vidimus. ego ad hoc rñdeo saluando Bar. qd optime locutus est: qd hypothecaria directa non datur contra tertium possessorem: sed tantum cōtra principalem debitorem et eius heredem: hypothecaria vero vtilis bene datur contra oim possessorem: ita habetis tex. declaratū in. l. i. in ver. vel que ad exemplum eius instituitur vtilis. C. de sal. interdi. et tex. in. l. nomen. in ver. vtilibus actionib⁹. C. que res pig. et ita sane habetis intelligere ea que. s. diximus. Et si tñuo instares ita actus et diceret qd

eodem modo utilis hypothecaria et utile saluianum interdictum non debent posse competere tertium possessorem: cum et ipsa sunt accessoria ad personalem actionem: ego respondeo quod utilis hypothecaria et utile saluianum non sunt accessoria personalem actionem: quod competunt contra extraneos possessores contra quos non competit personalem actio: sed in directis hypothecaria et saluiana non habentur dicere quod sunt accessorie ad personalem actionem cum veniunt contra principale debitorem contra quem etiam competit personalem actio: unde tunc bene sunt accessorie ad personalem actionem: ita debetis intelligere et defendere Bar. Unum tamen mihi obstat contra Bar. in quo relinquo vos cogitantes. nam vide retur quod saluianum interdictum utile non deberet competere contra tertium possessorem: cum illud bene sit accessorium ad personalem actionem eo casu quo competit contra conductorem praedictum contra quem etiam competit personalem actio: cuius personalem actionis istud utile accessorium dici potest: nunquid non verum sit id quod dicit Bar. de directo saluiano interdicto ut in eo sit speciale quod non sit in rem scriptum: aliter pro nunc non examino. et gl. habetis de directo tenentem primum in d. l. in glo. mag. in ver. competit. in prin. C. de sal. interdicti. et primum tenet hic de neap. hic i. vii. oppo. glof. Reprobata ergo est differentia de. et l. sequitur etiam quod non sit veritas quia ipsi inferebant ex hac differentia esse in seruiana actione. Restat igitur ut respondeamus: si responderi potest ad absurdum: de quo. s. hic feci mentionem: quod nulla potest utilitas introduci per hanc seruianam actionem. Jo. fa. hic i. q. col. post relatas nonnullas utilitates antiquorum que sunt in intendendo seruianam quas ipse reprobatur: dixit ultimo quod utilitas fuit introducere seruianam actionem et saluianum interdictum ut haberemus iudicium possessionis et petitorium: unde finem cum diuersis sunt conclusiones et ad diuersa competant: non est absurdum pro diuersis diuersa remedia introducere: sed ex his que dicitur in secunda differentia clare apparet per hoc nullam utilitatem resultare sed potius vana. et propterea ipse idem Jo. fab. dicit quod utilitas est in alio habere seruianam et ipsam intendere: quod si ego creditor egi seruianam contra tertium possessorem et obtinui praedictum quod res erat in bonis debitoris principalis: si ipse tertius possessor velit agere iudicio petitorio: non audiet nisi prius satisfaciatur: et si ego creditor egi iudicio possessionis contra tertium et obtinuissem: posset nihilominus ipse tertius possessor succumbere in iudicio possessionis: agere petitorio: iuxta l. et ius. ff. de acqui. pos. Sed ista utilitas nullius effectus est: ut patet ex his que. s. dicit in prima differentia gl. nostre: quod quia actus esset contra tertium possessorem: necessarium debuisset agi utile saluianum interdictum: quod ita necesse est probari de onio vel quasi principalis debitoris sicut et in hypotheca. unde si agens utile saluianum interdictum probaret rem fuisse in bonis principalis debitoris: idem esset in eo quod in agere hypothecaria sine seruiana. Alias duas utilitates rodul. de auri. et vna alia tertia Jac. but. refert hic hic de neap. in vii. oppo. glof. et casu merito impugnat: nec digne sunt ut referantur: ideo de eis non curo facere mentionem. Ego in hac difficultate tenendo cotes opi. quas. s. retuli non scirem aliud

102 dicere nisi plana fronte fateri quod utilitas sit intendere saluianum interdictum quod seruianam actionem: et istud idem vult Ang. hic qui dicit: quod cantu aduocati nunquam intendat seruianam actionem: sed saluianum interdictum. et si dicis: ad quid ego fuit introducta seruiana actio: non occurrit mihi aliud dicendum: et vos considerabitis si aliud dici possit: nisi quod pector prius introduxit hanc seruianam actionem: postea dum videret agere ea multis probationibus fatigari: introduxit postea istud saluianum interdictum in quo pector voluit utilitas et uberius prouidere creditoribus. et quis hoc non procedat sine diuinatione: istud tamen confirmo auctoritate Jac. but. et hic de neap. in i. oppo. extra glo. qui in simili idem dicunt de seruiana actione prius introducta a pectore antequam introduceret quasi seruianam: sed tenendo opi. quas ego. s. tenni contra doc. apparet vobis non esse maioris utilitatis intendere saluianum interdictum quam seruianam: nec quo ad probationes: nec quo ad alia: ut. s. vidi. ista. et ex his sit expedita hec gl. Et quia in ea vidimus quod differentia sit inter seruianam siue hypothecariam actionem

103 et saluianum interdictum: si vultis modo scire que differentia sit inter seruianam siue hypothecariam actiones ex vna parte: et pignoratitiam tam directam quam contrariam ex alia: videatis glo. magistrum ad quam semper recurrimus in. s. ter. in ver. causa. et in ver. caldez res. in proe. ffor. ut dicit ibi Bar. quod alibi in corpore iuris non habemus glo. meliorem illam ponit Ange. in. s. actionum. in materia pignoratitiae actionis i. eodem. Et glo. in verbo: de qua re. diuisio in duas partes: in prima declarat siue ampliat textum. In secunda ponit fallen tiaz: nisi velis dicere quod in secunda per modum fallacie remouet

tacitum contrarium ad textum. Secunda ibi: excepta tamen vbi na seruiente. In ea. gl. ibi: corporalis vel incorporealis. vult glo. quod incorporalia possint pignori obligari: et sic vult gl. quod iura que sunt incorporalia: ut. s. de re. corpo. et incorpo. s. in corporales. possint pignori obligari. Hinc sumpta occasio

104 Jo. fa. hic dicit de pluribus questionibus: inquit iura patronatus ecclesiarum: nunquid decime: nunquid feudum: nunquid iurisdictiones possint pignori obligari. et quis ipse Jo. fab. vnamquamque harum questionum particulariter decidat: pro determinatione tamen omnium assumo mihi theoricam bart. in. l. si is qui. s. si. ff. de pigno. alleg. in glof. quam theoricam refert etiam hic simpliciter Ang. vbi dicit Bar. si tu queras an iurisdictiones: preeminetie: honores: ius participandi pedagium: ius patronatus quod habet in ecclesiis vel hominibus: et similia: possint pignori obligari: distinguere: quedam sunt iura que consistunt in personis siue hominibus: ut sunt iura que habet dominus in vassallos suos: et patronatus in libertos: ista non possunt obligari sicut non possunt alienari. et est ratio: quod nemo cogitur inuitis esse libertus alterius: aut alterius vassallus. textus est no. in. l. is qui. et in. l. inuitus. in prin. ff. de fideic. lib. tangit Bar. in. l. si non sortem. s. libertus. in pe. col. ff. de codi. inde. Et ex illa. l. inuitus. in prin. colligit ibi

105 glof. i. argu. quod dominus non potest in alium alienare ius vassalli vel feudi inuito vassallo: hoc multum no. Ange. hic contra principes vendentes vel aliter alienantes terras sine voluntate hominum. ad hoc ego addo elegantem decisio nem Bal. in. c. in generali. si de feu. sue. et tro. inter do. et agna. in vii. feu. vbi determinat in specie quod rex fracie non possit alienare vnam de civitatibus regni sui inuitis ciuib. alleg. Hosti. in. c. collecti filii. de maio. et obe. et ibi Jo. an. in novel. et

106 aliqua alia. et propterea subdit ibidem Bald. quod quando Lon statinus donauit vrbem Romanam Pape Siluestro scilicet populum consentire. Et fallit tamen quod. s. dicit: scilicet iura consentientia in personis non possint pignori obligari fin. Bar. vbi. s. nisi ex causa maxime necessitatis. p. l. i. C. de oper. li. vbi est textus fin. quod ibi no. Bar. in vltimis verbis: quod licet libertas non cogatur ad prestationem pretij operarius. fallit in casu maxime necessitatis. ad idem alleg. gl. no. in. l. pro herede. s. si quid tamen. in glof. mag. in ver. non gessisse. ad si. ff. de acqui. bere. quam ibidem etiam no. Bar. qui vult quod ex causa maxime necessitatis opere incerte transleant ad extraneos que als non transiret: et pro hac limitatione ego addo quod voluit Bal.

107 in. l. i. C. comu. de lega. vbi dicit sub dubio tamen fore quod licet feudum non possit pro aliquo debito pignori obligari. c. i. in prin. de probi. fen. alie. per Sede. et. i. latius dicam: tamen pro necessitatibus ex causa feudi domino in cibus possit pignori rari. Sed ex illa. l. i. C. de ope. liber. sumit ibi argu. Bal. ad si. quod tempore necessitatis pro seruitutis personis potest vni subditis suis imponere subsidium charitativum vsque ad valore operarum: vel madare subditis quod seruiat aliis in eisde operibus: ut ibi per euz. Et dicit Bal. in. l. i. libemus nullam nan.

108 in prin. arg. illius textus. C. de sacrosanc. ecc. quod privilegium exceptionis non prodest in casu maxime necessitatis reipublice vel principis. Dicit tamen alibi multum signanter Bal. in. l. i. cum multa. que est. l. pe. C. de bo. que lib. quod in casu necessitatis non potest dominus vendere rem subditi sui: nec in casu necessitatis potest vassallus compelli prestare collectas domino aut angarias. non tamen in hoc ultimo loco Bal. loquitur in casu maxime necessitatis sed necessitatis simpliciter. Et Queda scdo sunt iura que non consistunt in personis sed in rebus: et tunc siquidem sunt talia iura ex quibus non percipiat commodum pecuniarium: ut est ius patronatus ecclesie: et ista non possint pignori obligari vel alienari: ut. c. cu. Bertholdus. et ibi not. extra de re. in. si vero ex eis percipiat commodum pecuniarium ut est ius percipiendi pedagium: et ius percipiendi decimarum: et talia possint pignori obligari: ut. l. grege. s. et in sup. i. c. i. et d. l. i. q.

109 s. usufructus. et. s. si. et. l. i. q. ff. de pig. Et intelligite tamen siue id quod dicit de decima quis bar. non declarat sed quod possit obligari: non intelligatis quod ipsa decima possit pignori obligari quod hoc est falsum. cum enim decima sit ius speciale: non potest in laicum alienari nec per laicum possideri: sed intelligite quod fructus et comoditas decime potest pignori obligari. ita declarat et t3 Spec. in tit. de pigno. s. si. circa si. quem refert sequi Jo. fab. hic in. c. i. col. et iudicio meo ista fuit propria mens Bar. in distin. s. relata. dum distinguit inter iura consentientia in rebus ex quibus commodum pecuniarium percipiat ut illa possint obligari. credo quod vellet Bar. quod ad fructus et comoditates: unde secus est in aliis in quibus commodum pecuniarium non percipiat: et ita in simili apertius dicit Bar. in. d. l. is qui. s. an usufructus: per textum illi qui vult usufructum pignori

Confirmum. De q etia p feli. in. c. di lecti. de maio. et obe. in ver. hoibus inuitis. vbi plene.

Consenti re. hoc idem babes p feli. in. d. c. di lecti. s. pro rialleg.

Calienari. pro q vide p feli. i. c. qua to. de iudi. i. h. col. statiz post med. et in. c. cam. co lum. in. poss med. in ver. oris tndubi tatio nona. de pscript. s. post prin.

qua est debet precedere alias tres glo. prior. precedentes. et si ad hoc aduertissim legissim eam vobis suo ordine ppter ea que sum pollicitus in i. glo. fm tñ omnes libros habetur pro glo. fin. istius. §. et ita omnes docto. legant sed non est vis in hoc. Hec glo. diuiditur in duas partes: prout duo contraria format cōtra ter. Secunda ibi: imo et etiā q̄tum ad actionē.

¶ Ad si. glo. hanc glo. declara prout declarat glo. in d. l. cum notissim. in prim. alleg. in glo. f. q̄ si res hypothecaria possi detur a tertio bona fide et inter presentes p̄scribitur iuri by pothece decē annis. si vero inter absentes. xx. annis. si sine ti tulo et mala fide. xxx. an. ab ipso vero debitor. xl. ann. p̄scri bitur. **¶** Dubitat tamē Jo. fab. hic: nunquid f. bodie iure hypothecae possit per tertium p̄scribi spatio. x. vel. xx. anno rum: et videtur q̄ nō: q̄ cum aucto: suus fuerit in mala fide cum sciret se habere creditores et alienauit: certe mala fides auctoris habet nocere successorī vt ei non currat p̄scriptio xx. anno. per aut. male fidei. C. de p̄scrip. long. temp. Contra rium determinat Jo. fab. hic et dicit q̄ ita consueuerūt tene re omnes doc. in d. aut. male fidei. ex eo qd illa aut. loquat in p̄scriptione dominij. nos loquimur in p̄scriptione hypo thece que est separata a dominio et que nō est tanti p̄iudici cū quanti est p̄scriptio dominij. de hoc tamē dicit videndū Spec. in ti. de p̄scrip. prope fi. et in tit. de pig. §. i. vbi hoc ipse ponit in Spec. et etiam multa alia hanc materiā tangentia. et cum Jo. fab. transiit simpliciter Ang. de are. hic et idē An ge. in §. sed iste in. vii. col. §. eo. et in §. furtiue. §. de vsuca. et ita etiam tenet Ly. et Ang. in d. aut. male fidei. et ibi Bal. fm bo nas et nouas lecturas. et Spec. in p̄alleg. ti. de p̄scri. in ver. quid si debitor. et in ver. sed nūquid bodie. et ita etiā Jo. an. in addi. Spec. qui etiam refert ita tenere Jac. de are. per tert. in l. sequitur. §. si rem. ff. de vsucap. et Ang. et Jmo. in l. furti. §. fundi. ff. de vsuca. verum quia ad motina gl. nostre contra ter. ipsa glo. non respondet: nec. §. aliter responsum est. ppter motina: dicit hic Jm. q̄ si glo. ausa fuisset dicere dirisset q̄

¶ Imperator male dicit. responde vt hic rīdet Jy. qd f. quan tum ad actionem hypothecariam nulla est differentia inter pignus et hypothecā: vt inquit hic ter. q̄ eadem est actio que datur pro pignore et que datur pro hypotheca: sed hñ est dif ferentia in qualitate: q̄ aliquando hypotheca est p̄scripti bilis: aliquando longo tempore: aliquando longissimo: et sic aliquando diuersificat per accidens: que diuersificatio qua litatis non facit immutari subiectum hypothecae. et ita etiā

¶ transiit Ric. de neapo. hic in. xi. et vlti. opi. glo. **¶** Extra gl. ad complementū huius. §. restat vltimo vt videamus quali ter formādas sit libellus in actionibus: de quibus in hoc. §. vidim. Et in primis in seruiana siue hypothecaria: in qua Spec. ponit formam libelli in tit. de loca. §. postq̄. in ver. por ro. fm quod cum refert Nico. de neap. hic in. viii. q. extra gl. et in ea format Ange. de are. libellum hoc modo: ago contra Titium qd sibi locauit domū meā sitam in tali loco et. vsq̄ ad tale tempus pro certa annua mercede: et qualiter in dictā domum intulit tales et tales res quas dictus Titius detine bat et possidebat: que res mihi locati fuerūt: sunt tacite ob ligate pro dicta pensione quā dictus Titius nō soluit: qua re peto possessionē dictarū rerum mihi assignari donec fue rit mihi de dicta pensione satisfactū. Ista forma libelli quā dat Ange. de are. iudicio meo peccat in duob⁹ ad que habet libellans bene aduertere. primū dum in eo dicitur quas res dictus Titius tenebat et possidebat. istud non sufficeret dice re imo succumbere libellās nisi etiam diceret quarum rerū dictus Titius erat dominus: vel eas habebat in bonis suis et eas detinebat et possidebat: q̄ ex sola allegatione possessio nis non presumetur postea dominium. ita cōclusi vobis. §. in glo. in ver. quasi seruiana. in vlti. parte illius glo. in illo ar ticu. Quid probare debeat agēs hypothecae. in primo membro principali: et ibi ipsemet Ange. de are. ponit et dicit fm Bar. q̄ in hoc aduocat⁹ d3 esse bene cau⁹ Quis nō fuerit memor hic: et ideo iudicio meo melius esset sic dicere in libello prout etiā hic dicit Jo. fa. sc3 qualiter in dictā domū intulit tales res et tales que sue erāt vel in bonis suis: et eas tenebat vsq̄ pos sidebat. Itē in alio peccaret dicta forma libelli data p Ange. de are. nō in terminis in quibus ipse loquit: q̄ in eis bene dicit sed qñ ageretur pro rebus illa tis in p̄edium rusticū: quo casu prout dicit in glo. in ver. coloni. in. iii. parte princip. illius gloss. nocēse haberet agēs dicere qualiter ille res illa te sunt in p̄diū rusticū eo sciēte: als nisi de sciētia sua faceret mentionē: sic cūberet. et ita dicit Jo. fa. et Ric. de nea. in. viii. q. extra gl. in reliquis trāseo cū forma libelli data p Ange. de are. Non omitto tñ q̄ Jo. fab. hic in forma libelli sui vult q̄ in cōclusiōe debeat aliter cōcludi: v3: quare peto p finiam ve

strā declarari res esse mihi obligatas ex causa p̄dicta: et hoc declarato peto deinde possessionē dictarū rerū mihi assigna ri. Bar. quā iudicio meo nunq̄ vidit Jo. fab. in l. rē alienaz. in vlti. col. ff. de pig. act. dicit q̄ quis ista cōclusiō vltimo re lata sibi satis placeat: tñ cōsuetudo est vt sufficiat in cōclu sione petere possessionē rei retinēdā donec de pensione aut de debito satisfaciatur: et qd istud etiā optimū pcedit de iure per ter. in l. si cū veditor. in prim. ff. de emic. et subdit Bar. q̄ ista vl tima forma est magis cōis et q̄ sibi plus placet. idē etiā tenet Bar. in d. l. si cū debitor. in p̄unc. per illū ter. de quo etiam per

¶ Spe. in ti. de act. et peti. §. sequit. in ver. ceterū. In f. quasi ser uiana et sic hypotheca exp̄ssa esset formādas sic libell⁹. dico qd Titius obligauit mihi talē rē in specie: puta talē libellū. qñ hypotheca fuisset specialis. vel obligauit mihi oīa bona sua qñ obligatio fuisset gñalis occasiōe talis debiti: puta ex cau sa mutui q̄ liber erat in bonis Titij: et p cū detinebat et pos sidebatur. quare peto et. vt. §. cōclusi⁹ est in forma libelli pre cedentis. et de isto libello habetis etiā formā per Spe. in ti. de pig. §. ceterū. fm qd eū alle. Ric. de nea. hic in. ix. q. extra glo.

¶ In aut in hypothecaria pcederet ista alternatiua con clusio: peto cū condēnari vt dictā possessiōnē mihi restituat vel totū debitū soluat: habetis ter. in l. i. §. si vnus ex plu. de re. cre. per quē ter. dicit ibi Bar. q̄ talis libellus et talis con clusio alternatiua pcederet et sustineret. et idē etiā t3 Bar. in d. l. rē alienā in vlti. col. ff. de pig. act. et idē etiā hoc tenet Bar. vbi hic latius disputat q̄ alibi in l. si fund⁹. §. in veditiōe. ff. de pig. pro quo etiā alleg. ter. in c. ex literis. extra de pig. et ibi tradit per Jmo. et Lano. de hac forma libelli et ita etiā te net Jo. fab. hic per illā. l. i. §. si vnus ex plu. credi. hered. et per d. c. ex literis. et dicit q̄ hāc alternatiua cōclusiōnē amplectit vsus curie laicalis: quīs subiciat q̄ doctores cōsueuerūt te nere Jm. Et ad hoc firmādū addo qd in simili dicit Bal. i

¶ Lancinus. l. i. C. de sac. san. ec. vbi arg. illius ter. dicit p̄ proce dere hanc alternatiua cōclusiōnē: peto rem vel estimatiōnē illius fm cum semper in libello videtur peti illud qd de iure potest peti et nō aliud: quīs exprimitur. qd vbi tenas cor di affrū. est tñ verū qd Bar. in d. l. i. §. si vnus ex plu. here di. credi. cōsuluit q̄ cōcludat illo modo tantū. Peto illū cō dēnari ad possessionē tradēdā mihi et detinēdā vt mihi in

¶ tegre satisfiat. **¶** Et v tra p̄dicta si vultis etiā videt f. quali ter debeat fieri positiones: et qualiter articuli i hac hypothe caria: et aliter pcludat: videt ter. quē ad hoc ibi not. Bar.

¶ in l. i. et que nōdum. §. q̄ dicitur. ff. de pig. **¶** Qualiter autē formāda sit snia hypothecaria. habetis ter. in l. si fundus. §. i veditiōne. ff. de pig. quē ad hoc ibi no. Bar. i. in. not. **¶** Et

¶ quomodo formādas sit libellus qñ nomē esset obligatus pignori ponit Spec. in ti. de pigno. §. i. in ver. sed pone L. mu tauit. et late Jo. fab. hic in. xviii. col. vbi etiam ponit formā li belli in alijs iuribus incorporalibus: de quibus dicit. §. in gl. in ver. de qua re tāgit etiā hic Jo. fa. in antep. col. post. P̄ter

¶ et Ja. f. mngd actio personalis et hypothecaria possunt si mul et semel in eodē libello intentari. de quo videt hic p cū et p Jy. in reg. null⁹ plurib⁹. et Bar. late in l. fundū. in. ii. col. ff. de excep. et Bald. in repel. infert. in. vi. colum. C. de interdi.

¶ In saluiano autē interdicto qd fm oēs snias vtilius est semper pponere. vt. §. late dicit: eadē est forma libelli per oīa vt. §. in seruiana dicit. et si videbitis formā libelli quam ponit Ange. de are. hic ad si. in hoc saluiano. interdicto videbitis q̄ nec in minimo quidē in verbo discrepat a forma quā. §. dat in seruiana. In vno tñ cogitate quomodo pcedat forma li belli Ange. de are. in isto saluiano interdicto du3 in ea dicit: dico qd mutui tibi centi: et qd ad dictam quātitatē resti tuendam te et omnia bona tua mihi obligasti: q̄ istud non est ponendū in libello: vt vult Bar. in l. i. C. de salua. inter. et ipsemet Ange. §. in gl. in ver. quasi seruiana. in vlt. parte illius glo. et ibi glo. retuli in secunda principali differētia in quam posuit inter seruianam actionem et saluianum interdictum: licet ibi ego aliter dixerim et in hoc discrepauerim ab opinio nibus corū. Et per ista remanebit perfecte expeditus iste. §.

- 1 **¶** Conuentio quelibet et quodlibet pactum de iuregē ad inducendam obligationem et ad consequendam illam re giam manum sufficiebat cum de consensu constaret.
- 2 **¶** Conuentiones bodie de iure ciuili Romanorū que sunt que actiones producant.
- 3 **¶** Stipulatio vnde dicatur.
- 4 **¶** Actio efficitur oritur ex verborum obligatione.
- 5 **¶** Actio ex pacto nudo non oritur: et quādo hoc procedat. nu mero. 6.
- 7 **¶** Constitutio et decisio qualiter differant.

Dicitio

- 8 Dicitio alioquin quid significet. 7 nu. 13.
- 9 Nomen alicuius non mutatur licet aliquid superaddatur.
- 10 Marchionibus si concedantur noua castra an intelligatur esse de marchia.
- 11 Bannitus ab vna ciuitate an intelligatur bannitus ab alio loco postea acquisito vel ciuitati adiuncto.
- 12 Ecclesia alteri vnita an retineat privilegia sua. 7 nu. 16.
- 13 Ciuitates due vnite adinuicem quarum vna est multū pin-
guis 7 alia multum granata debitis: an vna debeat alte-
rius debita 7 onera supportare.
- 14 Ecclesia si alteri vnatur an res vnus pro debito alterius
vendi possunt.
- 15 Officia capitanei 7 potestatis si simul sint vnita 7 vni perso-
ne data: an illa persona debeat habere duplex salarium.
- 17 Statutum si adequat populares nobilibus 7 contra: qua-
liter ista adequatio intelligatur.
- 18 Actiones quibus vires sunt adempte sunt nulli? vtilitatis.
- 19 Lex correctia an allegari possit 7 quomodo: 7 quid de statu-
tis correctis. 7. 20.
- 21 Actio de constitu. pecu. vt locum habeat quid opus sit. 7 nu-
mero. 24.
- 22 Stipulatio qualiter contrahatur.
- 25 Stipulatio ista: promittis mihi decem 7 ex interuallo respō-
deatur promitto. an valeat.
- 26 Statutum vel lex quantumcumque generaliter loquens de ha-
bilitate 7 idoneitate restrictionem recipit.
- 27 Statutum disponens quod quilibet probatio sufficiat: in-
telligitur tamen de solenni 7 legitima.
- 28 Verbum quodlibet probatur in statuto an de habilitate res-
tringatur vt statutum aliquid operetur.
- 29 Verbum generaliter prolatis a lege qualiter sit intelligendū.
- 30 Statutum veneratorum quo canetur qd oia testamēta prout
sunt ita executioni mandentur: qualiter intelligatur: an
de testamentis conditis fin ius comune vel statutorum.
- 31 Constitutum quibus verbis concipi possit.
- 32 Promittens quando promittit aliquem facturū pro se ad
cuius obseruationem ipse tenetur qualiter in dubio sem-
per promittere intelligatur.
- 33 Debitum siue sit naturale 7 civile simul: siue naturale tan-
tum: siue pretorium tantum: an in constituto deduci pos-
sit: 7 quid de civili tantum. nu. 36. 44. 7 quid de aliquo
debito puro cui tamen aliqua exceptio obstat. nu. 43.
- 34 Fideiussoaria obligatio an sit magis stricta q̄ constitutum.
- 35 Constitutum an in plus q̄ sit debitum principale fieri possit.
- 37 Promissio 7 solutio equiparantur.
- 38 Condicio rei est melior q̄ actoris in pari causa.
- 39 Promissio sine causa an sit ipso iure nulla.
- 40 Constitutum an valeat iure donationis.
- 41 Promittens scienter debitum quod donare videatur qua-
liter intelligatur.
- 42 Fideiussoaria obligatio an valeat si principalis non valet.
- 45 Actio de consti. pec. an 7 quando necessaria sit.
- 46 Actio quare speciale sit quod in constituto ex pacto nudo
oriatur. 7 nu. 51. 7 seq.
- 47 Actio ex pacto nudo geminato nunquid oriatur.
- 48 Confessio extrajudicialis geminata preiudicat ac si in iudi-
cio facta esset licet alias non preiudicaret.
- 49 Geminata cautio tollit beneficium Velleiani.
- 50 Confessio geminata quando emanauit an exceptio non nu-
me. pec. opponi possit.
- 53 Constitutum an dici debeat contractus innominatus.
- 54 Constitutum 7 alie promissiones an differant.
- 55 Lex: promissio. §. i. allega. in glos. qualiter intelligatur.
- 56 Actio de consti. pec. an ita competat ad penam nudo pacto
promissam sicut ad sortem principalem.
- 57 Actio an hodie ex pacto nudo de donando oriatur: an vero
condictio ex lege propter pactum. 7 nu. seq.
- 59 Donationis contractus hodie contractus nominatus est.
- 60 Donatio quid.
- 61 Lex: si quis argentum. alleg. in glos. an locum habeat in do-
natione causa mortis: 7 quid in donatione ppter nuptias
62. 7 quid in donatione ob causam. 63. 7 quid in donatio-
ne remuneratoria. 64. 7 qd in donatione presumpta. 65. et
nunquid locus habeat eo casu quo in pacto nudo de do-
nando nō deduceretur res vel quantitas sed factum. 66.
- 67 Reipublice interest vt mulieres facilius nubant.
- 68 Actio ex pacto nudo nunquid oriatur 7 quid de geminato
cum quatuor seq.
- 73 Obligatio naturalis insurgens ex pacto nudo an debeat ha-
bere executionem.

- 74 Pactum nudum si pro eius executione adiretur imperator
vel princeps aut alius non recognoscens superiorē vt cre-
qui faciant: an si non faciant peccent.
- 75 Pactum nudum qualiter executionem sortiri possit.
- 76 Pacta que enumerantur in fi. gl. an proprie dicantur nuda.
- 77 Libellus in materia consti. pecu. qualiter sit formandus: et
nunquid ista actio de consti. pec. intēdari possit vna cum
actione principalis debiti. nu. 78.

In personam. Ciste. §. vsq. ad. §. penales.
tractat de tribus actionibus
personalibus 7 pretorijs: 7 ppter ea Dy. Bal. 7 Ric. de nea-
po. legunt simul totum vsq. ad illū. §. penales. Quis sit vnus
§. tantummodo. 7 propterea esset simul totus legēdus. Ego
tamen imitabor in hoc morem 7 stylium Jo. fab. hic quē etiā
sequitur Ange. de arc. 7 legam istū. §. per partes. 7 cōsequen-
ter faciam tres. §. quemadmodū tres actiones pretorie 7 per-
sonales hic de per se explicantur: videlicet actio de constituta
pecunia: actio de peculio: 7 actio que oritur ex inramēto ma-
terie. ergo cuiuslibet actiōis ex istis tribus separatim 7 diui-
sim tractare melius 7 intelligibilius expediantur. Et iste
§. in personam. vsq. ad. §. actiones. vsq. ad quem. §. intendo
illū legere tractat materiam ti. ff. 7. C. de consti. pecu. que ma-
teria est multum vtilis 7 maxime pro mercatoribus. ipsi enī
magis vtuntur hac materia constituendi se soluturos pro se
ipsis vel pro alijs q̄ aliquod aliud genus hominū. prout ex-
orditur Bal. in rub. C. de consti. pec. in primis verbis. Ad
evidentiam igitur huius. §. 7 eius materie. f. de consti. pec.
habebis vos premittit fin qd premittit Raph. cum. in ru-
bi. ff. de ver. obli. §. qd de inregentiū quilibet conuentio quod
libet pactum siue verbis siue alio modo de consensu constaret:
sufficiebat ad inducendam obligationem 7 ad cōsequendā
illam regiam in animum: qua mediāte oia ante proditas actio-
nes expediebantur: iuxta l. h. in prin. ff. de orig. iu. graue enī
erat illo iure fidem fallere: vt inquit iuriscōsul. in l. i. in princ.
ff. de consti. pec. 7 in illo iure nihil estimabatur tam congruū
fidei humane q̄ ea seruare que inter partes cōueniāt: vt in-
quit tex. in l. i. in prin. ff. de pac. §. Superuenit postea ius ciuile
Romanorū quo vtimur. quo iure nō est ita passim 7 indi-
stincte receptum omnem consensum 7 conuentionē siue pa-
ctum sufficere ad producēdas actiones. disposuit ergo istud
ius ciuile Romanorum vt solum ille conuentiones que non
stant in nudo nomine sui generis scilicet cōuentio: sed trans-
eunt in speciale nomen cōtractus: vt est emptio: veditio: lo-
catio: conductio: 7 similes producant actiones. alie autē non
nisi fin qd declarat tex. in l. iuriscōsul. in prin. 7 ibi est ma-
teria. ff. de pac. 7 cum ipsum ius ciuile noller quēpiam sola
nuda conuentione efficaciter obligari: adinuenit quendam
firmissimum contractum qui verbis celebratur: quem stipu-
lationem appellauit §. a stipulon: qd est firmū: vt. §. de verb.
obli. in prin. eo q̄ iste contractus ceteros firmitate antecelle-
ret vel stipite: vt ibi in tex. per quem contractū stipulationis
vbi precedit congrua interrogatio 7 sequit congrua respon-
sio: oritur verborum obligatio. 7 ex tali verborū obligatione
7 oritur actio efficax: iuxta l. si quis certum. ff. si cer. pe. 7. §. de
verb. obli. in prin. superueniunt deinde pretores qui ex qua-
dam equitate quam semper pre oculis habere debent: iuxta
vulgatam l. quod si epheci. ad fi. cum si. ff. de eo quod cer. loco
disposuerunt etiam q̄ siue ista solēnitase verborum: 7 conse-
quenter siue ista stipulatiōe cōuēctio nuda produceret actio-
nem efficacē. in materia ista de consti. pecu. si quis pacto nu-
do vel nuda conuentione cōstituatur se soluturū id quod erat
debitum a se vel ab alio. Pone enim q̄ tu vel alius tertius
tenebaris mihi ad centum pacto nudo: qd nō producit actio-
nem de iure ciuili: vel etiā tenebaris efficaciter: nō faciorum:
vt videbitis. §. in glo. in ver. constituerit. 7 postea pacto nudo
constituas te soluturum certo loco vel tempore ceteriori: vel
vltiori: vel etiā simpliciter: certe ex tali constituto quamuis
inito pacto nudo: nuda conuentione: oritur tamē actio effi-
cax pretoria: scilicet de cōstitutā ad similitudinem iuriscō-
sul. de quo. §. dicit. 7 ppter ea dicit iuriscōsul. in l. i. in princ. ff.
de consti. pec. q̄ hoc edicto pretor: fauet naturali equitati qui a
constituto consensu cōtracta custodit 7 c. Datet ergo q̄ vti-
litas huius pretorij edicti de constituta pecunia est maxima
prout etiam vult 7 declarat Bart. in l. i. in prin. ff. de consti. pec.
7 in l. i. fm aliquas le. 7 veras. C. de consti. pecunia. §. quia de
iure communi ex pacto nudo nō oritur actio. vt iuriscō-
sul. §. sed cum nulla. ver. igitur nuda. ff. de pac. sed pretor in
casu isto solo speciali quādo quis nudo pacto promississet se
soluturū quod ipse vel alius debet: vult quod ex tali pacto
Jafon super Titu. de Actio. §. ii

Actio.
An 7 quā-
do oriatur:
vide plene
per §. di. in
ci. de pac. 7
quod ibidē
ad cum vi-
ri i apostil.

81

1

De leges cor
rectas. vide
feli. in. c. no
uit. i. vi. col.
in ver. j. glo.
in ver. q. cū
q. de iudi.

22 pulatio: si stipulatio contrahitur per quocumque verba consensum denotantia. §. sed hoc solentia. ff. de verb. oblig. l. oēs. C. de contrahen. emp. et commit. stip. sequitur qd hoc casu non habebit locū illa actio de consti. pec. et sic sequitur qd in paucis et consequenter admodum raro habebit locum ista actio de consti. pecu. qd cōter omnes et tunc interrogatio et respon- sione. et raro euenit qd quis ad cōstitutum defecit nisi ad id prius fuerit interrogatus propter hoc Jac. bu. recessit a cō- muni intellectu ad istum. §. et tenuit qd si dicam: cōstituis te soluturū id qd tui mihi vel alius debet. et tu respondas: cōsti- tuo. qd hic sine dubio sit stipulatio: cū precedat interrogatio et sequat rēfio: et nihilominus etiā hoc casu cōpetat actio de consti. pec. qd fin cum non est in cōueniētiā actionē istā de cōsti. pecu. inductā a p̄tore p̄currere cū actio de consti. et stipulatio ne cū p̄tore qui introduxit hanc actionem sit largus et velit hanc actionē cōpetere necesse in casu necessario qn in cōstituto nulla stipulatio intercessit: si cōstitutū fuit factū per pactū nudū: sed etiā in casu non necessario qn cōstitutū factū fuit p stipulationē per id qd in simili videm? in. §. quos aut. et me- lius in. §. itē ab intestato. §. de bo. pos. ff. de ob. text. noster ibi: alioq si stipulanti p̄miserit iure civili tenet. qd iste ter. fm p̄dictū Jac. bu. si bene aduertimus nihil penitus obstat. nā di- cit qd qn cōstitutū factū est p stipulationē iure civili tenet: et sic orit actio civilis et stipulatio: nō tñ negat quin hoc casu oriatur prima actio de cōsti. pec. simile dicit ipse in. §. sed iste §. co. vbi licet ter. dicat publicianam dari ei qui nō est dñe: et consequenter quasi dñs: non tñ excludit quin etiā publicia- na cōpetat vtrō et directo dñs fm op̄i. quā ibi tenet ipse met Jac. bu. de cuius op̄i. veritate ibi abundantiū videmus hanc op̄i. Jac. bu. ad istū text. noster impugnat hic subtiliter. p̄t. de bella per. et dicit Jo. fa. hic. hanc op̄i. Jac. esse deniā a verita- te et omisit multis locis quibus mouet contra Jac. po- tissimū fundamentū eorū est qd quotiescūq sunt duo reme- dia quorū vnū est fm regulas iuris cōis: aliud est contra re- gulas iuris cōmunes: impossibile est qd ista duo remedia si- mul cōcurrant nam qui hz remediū cōpetēs de iure cōi non pōt int̄uare remediū qd est cōtra ius cōmune. l. §. si debito- ri. ff. de in. pos. leg. l. quendam. in. p̄nc. ff. de eden. sed ita est p̄- p̄rie in terminis nostris: qd qn cōstitutū sit per stipulationē hic possunt esse duo remedia: vnū qd est de iure cōmuni scz actio civilis et stipulatio. et aliud qd est cōtra ius cōmune scz actio de cōstituta. que actio dicit cōtra ius cōe eo qd com- petit ex pacto nudo qd est p̄tra regulas iuris cōis: ergo bene sequit qd isto casu solū possit cōpetere remediū iuris civilis et cōsequenter actio est stipulatio. Ego puto qd ista op̄i. Jac. bu. sit in puncto iuris sustentabilis: nec cōtra eam aliqd ad- ducitur ad qd non possit facile rēderi. et fundamentum p̄ori me relatum quīs sit fortius qd habeant tenentes contrariū: iudicio meo est multum fragile. nam dum dicebāt qd si sunt duo remedia vnū iuris cōmunes: aliud cōtra ius cōmune: non possunt simul cōcurrere. fateor. et dum dicūt qd ista est in casu nostro: qd dum di. unt qd qn cōstitutū factū est per sti- pulationem: hic potest cōpetere remediū iuris cōmunes. f. actio et stipulatio: ergo cessabit remediū qd est cōtra ius cōmune: scz actio de cōstituta: qd dico qd istud argumētum de directo facit cōtra eos pro op̄i. Jac. bu. et sic retorquero ar- gumentum suū cōtra eos. nam actio de cōstituta prout ipse met dicunt tunc dicit esse cōtra ius cōmune qn dicitur ex pa- cto nudo: ergo cum in terminis nostris oriā ex stipulatioe: nō dicit esse p̄tra ius cōe: et sic hoc argumentū facit pro Jac. bu. Non ob. etiā text. noster qui per nōnullos hic adducit 23 cōtra Jac. pro casu exp̄esso §. in illa dictione alioqui. de cui? natura est vt cōtineat dispositionē p̄iā p̄cedēti dispositioni: vt vult Bar. in. l. j. in. v. col. in. ver. quarto quero. ff. de condi. et demon. et dicit. §. in apostillatione ter. qd respondeo qd hic ter. in dictione alioqui. bene denotat dispositionē cōtrariā p̄ce- denti dispositioni: vt in p̄cedēti rēfio. qn cōstitutū factum est pacto nudo: solū cōpetit actio de cōstituta: hic vero cōpetit etiā actio et stipulatio. Quicquid sit quīs ista op̄i. Jac. bu. facile defendet ab impugnationibus tenentium p̄iū nō re- cedatis tñ a cōmuni op̄i. ad hūc ter. §. qd qn cōstitutū fieret per stipulationē qd tunc non cōpetat actio de cōstituta. et ad absurdū per qd mouebat Jac. bu. ad tenēdum contrariū §. qd sequeret qd raro et in paucis ista actio de cōstituta cōpe- 24 teret. rēfio §. qd imo in multis casibus habebit locū: vel qn quis pacto nudo cōstitueret sine aliqua interrogatione: vel quando cōstitueret ante factā interrogationē: vel qn inter- rogatio p̄cederet: et intervallo sequeretur cōstitutū qui- bus omnibus casibus cōstitutū diceret fieri nudo pacto: in- 25 sta gl. magistrā in. l. iuris gen. §. sed cum nulla. in. ver. §. igif.

nuda. in. glo. §. et ibi per Bar. et omnes. ff. de pac. itez habebit locum ista actio de cōstituta qn cōstitutū fieret absenti per nūciū vel epistolā: iuxta. l. qd aut. §. si. et ibi late p Bar. de nun- cio. ff. de cōsti. pe. et p Bar. in. l. j. per illū ter. C. de in. do. impe. et Bal. in. rub. C. de cōsti. pe. in. h. col. et in. l. vnica. in. xij. col. C. de p̄f. et sic p̄t qd in multis casibus pōt habere locū ista actio 25 de cōsti. pe. et cōsequenter qd absurditas Jac. cessat. Et Alduer- tite tñ ad id qd p̄nc dicit ne decipiamini in fundamētis: qd si ego dicerē hoc mō: p̄mittis mihi. et p stipulationē et ex intervallo responderes: p̄mitto vel cōstituto. qd nō valeret ta- lis promissio etiā vt cōstitutū ter. est no. in. l. j. en. qui inuti- liter. ff. de consti. pec. sed vbi nō apponitur verbū per stipula- tionē nec aliter appareret animus stipulādi: tñ p̄missio ex intervallo p̄cedēs valeret vt cōstitutū cū ibi addit pactū nu- dum vt est gl. p̄al. in. d. v. igif nuda ita elegāter et magistrāl- ter dicit Bar. in. rub. C. de cōsti. pe. in. vlti. col. in. ver. sequit videre de forma. et sentit. imo vult etiā Jo. fab. hic qd bene no. ad in- tellectū illi. §. et qd inuoluit. et ita habetis intelligere Bar. in. l. cōtinuus. in. p̄nc. ff. de ver. obli. P̄onit moder. in. l. j. §. qd p̄is. et ibi scribit. et in. §. si qd ita. in. co. tit. de verb. obli. et p ista remanēt expedita textualia. Et in. ver. cū oibus. alie cum p̄cedēs gl. sunt clare. prima glo. diuisione nō indiget. In 26 ea gl. ad si. notate p̄mo fm qd etiā hic no. Eng. de are. qd flet vel statutū quantūcūq gñaliter loquēs: recipit tñ restrictio- nē de habilitate et idoneitate. facit ter. in. l. vt gradatim. §. si lege. ff. de mine. et hono. l. adigere. §. quīs. ff. de iure patr. l. j. §. nūtiatio. et ibi late Bar. in. iij. col. post gl. antiquos. ff. de op. no. mun. l. i. cū gl. j. C. de sacrosan. ecc. et ibi Bar. in. lec. in. p̄n. et in. fi. et etiā in. repe. in. p̄nc. et late in. iij. col. et Bar. in. l. j. ff. de eo qd cer. loco. Bal. in. l. j. qn. in. p̄nc. ff. de inoff. testa. et videte gl. late in. l. h. in. glo. j. C. sine cen. vel reli. et ibi Bal. qui. no. lo- quitur et habet illā glo. ibi p multū notabili. et Bal. in. l. h. in. p̄nc. C. qd legi. p̄fo. et in. l. j. ff. de test. mil. Et p̄pterea dicit mul- tū signāter Bal. in. l. j. C. de si. instru. qd si statutū dicat qd que- libet p̄batio sufficiat: intelligit tñ de solēti et legitima: p gl. j. 27 ibi quā ad hoc hz ibi Bal. p notabili. et fidē etiā dicit Bal. in. l. h. §. qd aut. ff. qui fati. cog. sed habetis in terminis Bar. istud idē dicere de statuto in. l. iij. C. de si. instru. et in. ha. si. lib. x. per gl. ibi parūlā in. ver. p̄bationib. quā not. et ponderat Bar. ad statuta iūcto ter. et ista sunt bñ no. quīs Bar. in. ru. 28 C. qd accu. nō pos. in. pe. col. fm bonas lec. et nonas dicitur qd verbū qdlibet platū a statuto nō restringat de habilitate: vt aliqd op̄et statutū. de quo latē ibi p euz. de quo late p Bal. in. l. ita pudor. i. fi. Cad. le. in. l. de adn. C. scdō notate ex hac 29 ea gl. fm Ric. de nea. hic in scdā oppo. gl. qd vbi gñale pla- tū a lege est intelligendū fm iuris dispositionē alibi posita et vt dicit Ric. de neap. in. l. vine memorie C. de decu. lib. x. et quīs hoc videat idē notabile cū p̄cedēti: si tñ aduertitis est diuer- sum. de quovlra Ric. videatis Bal. notabiliter loquētē in. l. milites. in. pe. col. in. ver. et ex p̄dictis potest argui. C. de test. mil. vbi ponit an et qn statuta generaliter loquētia recipiāt 30 interpretationē et limitationē a lege cōi: vt puta fm euz et in statuto Venetoz. quo canet qd oia testamēta prout sunt ita executiōi mādēt: an istud statutū intelligat de testamentis a 31 p̄dictis fm ius cōe vel statutariū. et vltra ista an et qn statutū recipiat interpretationē fm ius cōe: vide late Bar. in. l. ita pu- dor. Cad. le. in. l. de adul. vbi distinguit et dicit qd si statutū ema- nat ad obseruatiā iuris cōis: qd tñ recipiat interpretationē fm ius cōe: §. si p̄ter ius cōe vt qd dicat qd qdlibet publicus istm habeat executionē paratā. itē §. si emanat h ius cōe: vt ibi latius p eū. et de hac et materia vide p Eng. in. l. nō est nouū. ff. de legi. accedat que late tradit Bar. in. l. oēs populi. in. vj. q. p̄nc. ff. de iust. et iu. maxime in. h. et in. q. illi. vj. q. p̄nc. vbi plene. Et in. ver. cōstituerint. hz duas partes. in. prima declarat ter. in scdā per modū fallēcie seu limitationis remo- uet tactū p̄iū a ter. scdā ibi: et hoc ita si sit debitū. In ea. gl. ibi: vt ff. de cōsti. pe. l. qui aut. §. si. et l. seq. habetis formam verborū quib. cōcipi pōt cōstitutū. et iuxta hanc partē gl. vñū perpetuo diligēter notate: qd si cōstitutū fiat hoc mō vel sub ista forma: qd aliquis cōstituat Titū fideiusurū pro se: qd ta- le cōstitutū vñ et tenet: et cōstitutus tenet ex tali cōstituto: nec vi- tiat p̄pterea qd videat factū alienū p̄misse: qd intelligit pro- mississe se facturū et curaturū qd Titū solueret et fideiuberet. ter. habetis no. in. l. qd aut. §. §. et si qd certā. iuxta gl. j. que no- tabilis est. ff. de cōsti. pec. et ibi declarat iurif. dñs. qd sciendū eo casu quo iste Titus nollet soluere aut fideiubere p isto cō- stituitē et dicit Bal. in. rub. C. de cōsti. pe. in. vlt. col. qd ille text. nō est alibi i ture: et ex illo ter. ibi iuxta gl. no. ibi dē Bart. vñū gñale §. qd in dubio qn aliqis p̄mittit aliqne facturū aliqd pro se ad cuius obseruationē ipse p̄mittens tenet: qd intelli- 32 Jason super Titu. de Actio, §. in

Ueneto- rum. Vide Rayne. in cons. incip. secundum cōsuetudi- nē ciuitatis venetiarū.

Jason super titulo de Actionibus.

gitur semper promittere se facturum et curaturum: quod Bar. ibi dicit tenendum in mentem. Contra ista ego alleg. ter. qui prima fronte videtur esse contrarius in. l. eum qui ephe. in. §. si quis constituerit. ff. de constit. pecu. ubi formaliter inquit ter. q. si aliquis constituerit alium pro se soluturum. non se pro alio: non tenetur. sed dicite q. ille text. non ob. q. loquitur in diverso casu q. constitutus constituit tertium soluturum pro alio. quo casu bene verum est q. non est constitutus. secus autem si constituat tertium soluturum pro seipso: q. tunc bene tenetur. et propterea cum ministerio dicit Bar. in. d. l. qui autem. vt. §. remli. q. quando aliquis pro mittit aliquem facturum id ad cuius observationes ipse tenetur: quod tunc dicatur promittere se facturum et curaturum. ergo sentit Bar. et vult q. si quis constitueret aliquem facturum id ad cuius observationem ipse non tenetur: quod constitutus non teneret. vt. d. §. si quis constituerit. Ad quod ter. ita respondet in terminis Ang. et Imo. in. l. inter stipulat. in. prin. ff. de verb. obli. Adverte etiam q. in. d. l. eum qui ephe. in. illo. §. si quis constituerit. est etiam ter. q. si tu mihi constitueris te sempronio soluturum: quod non teneris. quod videtur prima fronte satis dubitabile: cum ubi obligatio constituti sint collata in personam eius cui sit constitutus: unde non debet vitari propter ea quod verba executiva in personam tertii conferant: sicut in simili dicimus in stipulatione. prout late ponit et examinat Bar. in. l. stipulatio ista habere licet. §. si stipuler. ff. de ver. obli. et dictis ibi per Bar. habetis solutionem ibidem videatis.

33 In si. gl. habetis q. quod debitu sine sit naturale et civile simul: siue naturale tantum: siue pretorium tantum: potest in constituto deduci. secus tamen est si sit debitum civile tantum: quia illud non potest in constituto deduci. sed aduertatis q. quis debitu civile non possit in constituto deduci: civili tamen debito seu civili obligat: omni potest accedere fideiussores: vt est text. in. §. i. in ver. civili. §. de fideius. et est text. in. l. i. et ibi late Bar. et in. l. fideiussores obligari. §. fideiussores. ff. de fideius. istud videtur mirabile fm Jo. fa. hic q. civili debito accedat fideiussores et tamen civile debitu non possit constitui saltem ab ipsomet

34 qui civiliter tenet: cum obligatio fideiussores sit magis stricta q. constituti. quod patet: q. fideiussores non possit in plus obligari q. principalis nec nec loco: nec tempore: nec causa: vt. l. grece. §. illud. et ibi declarat Bar. ff. de fideius. et tunc constitutum potest fieri in plus q. sit debitum principale tempore et loco. l. §. si ceterior. et l. sequ. que incip. cum qui ephe. in. prin. ff. de constit. pecu. licet non possit in plus constitui re sine summa. l. baccenus. §. si. et l. sequ. ff. de constit. pecu. et declarat hic Ric. de nea. in. n. q. extra glo. in materia de constit. pecu. cu. §. Inuestiganda est igitur ratio diversitatis quare debitu civiliter tantum non possit constitui: tunc ei possit accedere fideiussores. vel si volumus tenere quod in hoc idem sit in constituto quod in fideiussione: habetis inuestigare solutionem ad. l. q. si maritus. §. i. hic alle. in. gl. subtilis tunc. et de bella per. fm quod est refert Bar. in. l. pe. C. de non nu. pec. dicebat pro ratione diversitatis: soluat Apollon. qua solutione utitur in simili glo. in. l. in. pnc. in ver. anno. ff. ad le. aq. Bar. in. d. l. pe. ridet quod id aliud est in constituto: q. ibi est nudu pactu. §. in fideiussione necessaria est stipulatio. l. blanditus. C. de fideius. alleg. etiam pro hac ratione f. ar. si ex prio. C. si cer. pe. distinguit tunc postea vt ibi per. et ista ratione diversitatis sentit etiam Bar. si bene inspicias in. l. i. ff. de fideius. et I. referam. Dy. tunc hic ad sol. d. l. q. si maritus. dist. in quibat hoc mo. si tu queras vtrum debitu civiliter tunc possit constitui: distingue. aut constitutus sciebat debitu esse civile tunc: ille vero cui sit constitutus ignorabat: q. credebatur esse debitu civiliter et naturaliter: tunc tale constitutu valet et tenet. et potest constitutus copeli. l. i. §. pe. ff. de p. pec. et facit ratio: q. promissio et solutio egparantur vulgata. l. si. Cad. le. fal. et habetis text. in terminis materie nostre in. l. §. an potest. ff. de constit. pecu. sed solvens scilicet in debitu non potest repetere: vt. l. cuius p. error. ff. de regu. iur. eo q. donare videtur iuxta legem campanus. ff. de op. lib. ergo eodem modo promittens obligabit. Sunt vero constitutus sciebat esse debitu civiliter tunc: eodem modo sciebat ille cui fiebat constitutu: sic uterque erat in casu scientie: tunc fm Dy. et q. in pari causa melior est conditio rei q. actoris: vt. l. si seruum. §. sequit. ff. de verb. obli. et l. apud celsum. §. marcell. ff. de exce. do. bii facit. l. domus. ff. de p. emp. sequit quod constitutus ex tali constitutione non erit obligatus ad effectum. l. si. §. circa. ff. de excep. do. Ista distinctio Dy. dicitur in ea de vitio loco quod constitutus non erit obligatus ad effectum: cadit in illa vulgata q. ones et vtrum promissio facta sine causa ipso iure valeat in effectum. quod hic examinat Bar. et multu diffuse Ang. de are. §. non expedit. ista tunc distinctio Dy. vult vnu aliud quod non potest villo modo pcedere. quod illud quod dicitur. l. q. si maritus. §. i. et gl. infra. l. q. obitu civiliter tunc non possit constitui: tunc demum procedat q. uterque et constitutus

a **Donare.** 37 Adde fra. are. in. l. fal. sua. C. de fur. et sci. in. c. a suborta. de re in. in pe. colum.

b **Valeat.** 38 De qua questione vide tu fra. are. l. traditio. nibus. C. de 39 pac. et seli. b in. c. si cau. tio. de fi. ius. tru. in. xv. colum.

et ille cui constitutus sciebat: et non alio casu quod est nimis restrin gere illu ter. C. Ite vult Dy. aliud q. ille qui scit esse debitu civiliter tantu si constituat videat donare: et q. constitutu valeat vt donatio. quod etiam tenet gl. in. d. l. q. si maritus. §. i. et in gl. i. mag. ad si. contrariu tunc tenet glo. in. l. baccenus. §. i. in co. ti. l. q. constitutu non valeat iure donationis: cum illo iure f. for. donatio facta iuxta pactu non valet: §. hodie sit fecus per. l. si quis argenti. §. si. C. de do. et Bar. in. d. l. baccenus. §. i. distinguit: aut illud quod a sciente erat constitutu erat in debitu iure excep. et tunc per constitutu factu scilicet constitutus teneatur: non q. omnia actio de constituta: illa enim omni non potest cum debitu efficari non pcedat: sed q. per illud constitutu scilicet factu tollit obstaculu exceptionis et actio prima remanet valida si autem oino erat in debitu: tunc q. scilicet constitutus videat donare hodie per su ra. C. valeret vt donatio: olim fecus: et ita etiam tenet Bar. in rub. C. de consti. pe. in. n. q. col. quis Jac. bu. et forte melius tenuerit vtroque casu agi ex donatione: eo quod constitutus non erit antiqua actione resciscitare: aut exceptione ad ea remouere: §. noua obligatione inducere: unde iste actus non debet ultra voluntate constitutus operari: iuxta vulgata. l. non ois numeratio. ff. si cer. pe. et ita etiam tenet Saly. in. l. i. C. de consti. pec. et illud credit esse verum Ang. hic ponit etiam hic Ric. de neap. in. n. q. extra glo. in materia constitute pecunie. Jo. fab. hic habuit in predictis mirabile opti. et profecto non negligenda q. constitutus scilicet in debitu nunquam teneat: et q. tale constitutu non valeat eo q. est accessoriu ad principale debitu: ergo non debet posse constare sine principali. Idem est q. debitu principale est conditionale non potest constitui: q. principale debitu non est efficari: hinc ta. l. id q. sub conditione. in. prin. ff. de consti. pec. et tunc hoc casu constitutu sit a sciente: et in hoc concordant oes et nemo discrepat. Sed amplius et mirabiliter vult Jo. fa. b. c. et i. hoc discrepat ab omnibus doc. quod constitutus scilicet in debitu etiam non videat donare: q. fm eu leges q. dicit q. promittens scilicet in debitu videat donare: loquuntur q. principaliter aliqd. promittit: §. qui promittit aliqd. accessoriu: vt in terminis nostris: et tunc dicit se credere quod etiam non videat donare cum deficiat materia principalis. alleg. l. si a reo. §. si a furioso. ff. de fideius. que lex non facit: q. loquitur et dicit q. obligatio fideiussores q. est accessoria ab principali non valet si non valet principalis. veru est q. non valet tanquam obligatio fideiussores. vt ibi dicit ter. Si nu quid valeat tanquam donatio q. fieret a sciente: nihil ibi dicitur: et si valet hec opti. Jo. fa. est maxima limitatio ad illa vulgata regula que h. q. promittens scilicet in debitu videat donare. Reprobata itaq. distinctione Dy. et sol. ad. d. l. q. si maritus. §. i. restat vt aliter rideamus ad illu ter. Jo. fa. dicebat quod i debito civili tunc non est aliqua differentia inter constitutu et fideiussione: q. in casibus in quibus debitu civiliter tunc non potest in constitutu deduci: in eisdem etiam non potest accedere fideiussores: et eodem modo idem est. v. fm eu duplex est debitu quoddam civile tunc: quoddam est inefficax: ita q. ex eo dat actio vt est i debito ex snia. l. in lianis vtru debitor. fm magis ceteris p. l. i. ff. de p. inde. et istud bene potest constitui sicut et potest fideiussores accedere: si autem debitu civile inefficax: et tunc non potest constitui sicut nec potest fideiussores accedere: et in istis terminis loquitur fm eu. d. l. q. si maritus. §. i. Ista distinctio que fuit Dy. in. l. i. ff. de fideius. approbat ibi per Bar. in fideiussores. quod etiam t. et ampliat Bar. in. d. l. pe. C. de non nu. pe. §. q. tunc ad constitutu Bar. in. d. l. i. ff. de fideius. alr dicit et dat aliu intellectu ad. d. l. q. si maritus. §. i. intellectus vt esse multu amicus lre illius ter. intelligendo ter. ad vngue put iacet. et miror quod iste intellectus Bar. non referat p alios hic. dicebat ergo Bar. quod q. subest civile debitu tunc: quod tunc sit in debitu de iure pretorio: vt q. nalis sit sub lata de iure pretorio: tunc tale debitu non poterit in constitutu deduci. et in istis terminis p. ne loquitur. d. l. q. si maritus. §. i. et ro est fm Bar. quod constitutu fuit inductu ex edicto pretorio. vbi ergo non est debitu de iure pretorio: ibi non cadit constitutu. huic tunc debito bene potest accedere fideiussores: q. cessat ro supradicta. ite et q. fideiussores accipit p stipulatione. et in istis vbiis Bar. sentit illa ratione qua ponit Bar. in. l. pe. C. de non nu. pec. et eam. §. retuli. C. Ite autem si sit aliud debitu purum cui tamen aliqua exceptio obstat: an possit deduci in constitutu: habetis per glo. in. d. l. q. si maritus. §. i. in glo. i. mag. et ibi per Bar. et per Ang. de are. hic. C. Ite autem ad coplementu huius glo. inquam gl. vult quod debitu naturaliter et civiliter simul possit in constitutu deduci: aduertite quod hoc casu tale constitutu nullu aut pance admodum est utilitatis q. fieret ab ipsomet debitor: nisi quod plures actiones ad idem tunc creditoru copeterent. secus tamen esset quando constitutum fieret a tertio: q. tunc esset maxime utilitatis propter illu tertiu. et ita etiam dicebat Ang. de are. ad h. p. n. §. C. Sed vnu circa ista diligenter notate

ter notate qd vbiq; sit pactu vel pstitutu de eo ad qd quis erat obligatus ex dispositioe. lex qua dispositione. l. nemini 45 vnit in dubiu qd onf actio: iuxta. l. legitima. ff. de pac. hoc ca- su actio de psti. pe. no est necessaria. solu ergo esset necessaria qm in pacto seu pstituto deducere id ad qd qd esset obliga- tus ex psti. sic ex dispo. bo. sic esset debitu naturale tñ elisum tñ excep. tñ bene esset necessaria actio de psti. pec. ita signatè dicit Bart. in d. l. legitima. in pe. col. qm cu aliter male referat Ang. de are. hic ad si. pñtis. §. 2. p dicto Bar. habetis ter. opti. in l. inter socerū. §. cōuenit. ff. de pac. do. inu. eta. l. si quid pro vtro. §. i. ff. de do. inter vir. 7 vro. bene etiam facit. l. quoties. inuncta glo. mag. ver. si. ff. de pscript. ver. imo fortius 7 singulariter dicit Ang. in d. l. legitima. qd qm pactus seu cōstitutu interponitur super eo ad qd quis erat obligat ex dispositione legis: qd hoc casu actio de pstituta nedu non est necessaria: imo etiā fm eū non potest cōpetēter habere lo- cum: quia ista actio de cōstitutu est inducta in subsidiu qm alia nō cōpetit. sed hic alia cōpetit: ergo 7 licet cōtra istud vltimu: scz qd imo ista actio de cōsti. pec. cōpetat etiā quādo cōpetit illa actio: teneat Jac. de but. hic de cuius veritate di- cit. §. in v. no. huius ter. sed p hac opi. Ang. multu bene facit illa. l. inter socerū. §. cōuenit. quā p eo adducit ad hoc pater 7 pceptor meus. d. Bar. in d. l. legitima. vbi est text. qd hoc casu daf actio utilis in factū que nō cōpetit vbi cōpe- tit alia actio. d. l. quoties. ff. de pscript. ver. ergo bñ pssuppo- nit ter. ille qd isto casu nō possit habere locū actio de psti. pe. cu. Ego limito ista vt sint vera 7 pcedat qm cōstitutu pñtis illud idē ad qd quis erat obligat ex legis dispo. fieret ab ipso met obligato: 7 in istis terminis loquuntur pualleg. doct. sed vbi istud pstitutu fieret a tertio nō obligato put sine dubio fieri pōt vbi hic in ter. nostro. 7. l. qui. §. qd erigim. ff. de cōsti. pec. tñc putare qd nedu actio de cōstitutu haberet locū cōtra istu tertiu: qd imo esset necessaria cū ptra illu tertiu nō cōpetat als illa actio ex lege descēdes. 7 ita sane intelligo dicta supradictoru doct. 7 ista notate: qd sunt maximū funda- mētū in pñti materia. C. l. in v. nulla. Ego diuido in tres ptes princip. In pñtia infert ex text. 7 illationē opponit. In scōda soluit quoddā spāle: 7 spālitate rōnes assignat. In ter- tia 7 vlt. enumerat alios sex casus spāles in qb ex pacto nudo onf actio. scōda ibi: 7 est hoc id forte spāle. tertia ibi: sunt 7 46 alij ad huc sex casus. C. l. in ca. gl. ibi. vt. ff. de iur. iuran. l. enm qui. in prin. habetis ex gl. duo: primo rationē spālitate qua- re spāle sit constituto vt in eo ex pacto nudo onf actio. scōdo qd in alijs pmissionibus pter qd in pstituto pmissor statim te- neat. C. circa pñti vtz circa rōne spālitate assignatā in gl. dicite qd eādē rōne ponit gl. in d. l. pmissor. §. i. in ver. modicu bāc tñ rōne spālitate ipugnāt oēs doct. hic: qd ista nō est bo- na cōsequētia: qd bz cōmodū vt nō teneat vel vt ēt possit pue- niri itra. d. dies ergo ex pacto nudo onf actio. certe istud nul- latenus sequit. als sequere qd si ego exstēs hic p apic. pmit- terē tibi. r. Rome: quo casu bz pmissio sit pura: tacite tñ sub- intelligit tñ tps itra qd possit Romā petere: iuxta. l. otinu. §. cū ita. ff. de v. ob. 7. §. loca. §. de v. obl. qd hoc casu ex pacto nudo onf actio. qd tñ notorie est absurdū: falluz. p dicit ea rō gl. nostre ostēdit falsa alio fundamēto qd adducit hic Ja. bu. 7 post eū Ric. de nea. in scōda als in. iij. oppo. gl. nā in edi- cto pñtis qui introducit in cōstituto ex pacto nudo actionē cōpetere. l. i. in prin. ff. de cōsti. pecu. qm debitu erat cōstitutum: certe nihil disponebat de isto spatio decē dierū: sed istud spa- tiu decē dierū fuit innētū 7 postea superadditū p iuriscōsul- tos: vt est de vtroq; casu in d. l. pmissor. §. i. ergo sequere atq; rōne gl. qd ante istā inductionē decē dierū factā per iuriscōsultos in pstituto ex pacto nudo nō onf actio: qd tñ est notorie falsum 7 d. l. i. in prin. ff. de cōsti. pe. p dicit ea fm Ang. de are. hic ppter tā modicu cōmodū seu tā modicu interesse p dierū nō debuisset tāta spālitas induci 7 oēs regulas mun- di vt ex pacto nudo def actio. 7 si ppter illud 7 nō ppter aliud fuisset hoc introductū: certe fuisset maximū absurdū nullatenus est dicēdū. que ergo pōt esse ratio spālitate qua- re spāle sit in pstituto vt in eo ex pacto nudo onf actio. Jo. fab. 7 Ang. hic dicunt rationē esse: qd hoc pactu cōsti. inter- ponit super debito iam pto: ideo potius operat conductio- nem actionis qd si fieret super debito pñdo. 7 hoc operatur geminatio pmissionis quasi magis appareat de delibera- ta voluntate promittētis qd si vnicus interuenisset tñ consen- sus 7 vnica pmissio: 7 ad hanc rationē ego addo bene facere rationē quā ponit Bar. in l. i. §. si quis simpliciter. ff. de verb. ob. 7 Rapha. cu. in rub. illi. titu. quare lex introduxit qd i stipulatioe pcedat interrogatio 7 sequat responsio: qd pce- cedente interrogatioe magis appet de deliberata voluntate

volentis se obligare. ita erit ergo 7 in pposito nostro. 7 pcedi- ctā rationē in pstituto sequit in terminis Rapha. cu. in d. ru- bi. ff. de v. ob. 7 idē volūt doc. iuris canonici vt l. docti. 7 cla- rius do. Anto. de bu. in. c. per mas. extra de arbi. 7 idem do. Ant. in. c. cū ptingat. 7 in. c. quinquanallis. extra de iur. iuran. 47 in quibus locis tradunt pro regula 7 qd ex pacto nudo gemi- nato sup eadē re etiā ex intervallo appposito: onf actio etiā de iure ciuili. 7 ad istud optime facit text. in l. i. Cad. l. fal. q probat subtiliter intueti fm Ang. ibi qd vbiq; est gemina- 48 ta naturalis obligatio 7 qd est actiois pductiua. Itē facit qd geminata cōuentio sine causa valet 7 tenet fm Ang. in l. pte- tens. in. v. l. ec. C. de pac. Itē confessio extrajudicialis que als a nō pceditaret si sit geminata ita pceditaret sicut si facta fuisset in iudicio. ita singulariter Bar. in l. cu. scimus. ad si. per glo. ibi. C. de agri. 7 cen. lib. ij. Itē verba enunciatue pro- lata in ptractibus quibz nō sunt obligatoria: tñ si sunt geni- nata: bene obligat. b ita sing. Bar. in d. l. cu. scim. post pñc. p 49 illu ter. 7 Itē geminata cautio tollit bñficiū velleiani fm for- maz. l. si mulier. 7 qd ibi Bal. in l. l. leg. antie. C. ad velleia. Jo. Item 7 qm emanauit geminata pmissio nō pōt opponi exce- ptio non numerate pecunie: 7 vult gl. in l. contractibus. §. illis etiam. in glo. in ver. opponi. in prin. ff. de non nu. pec. acce- dat illud vulgatu qd duo vincula magis operant qd vnus. in aut. de consang. 7 vtri. fratri. in prin. 7 aut. itaq. C. commu. de success. ista ratio quibz firmata autoritatibus qd plurius il- lustrum doc. 7 etiā fundata qd pluribus optimis similibus: mihi tamen nullo modo placet: qd posito qd procederet quā- do cōstitutū fieret ab ipso met qui erat debitor quo casu ex se- cunda promissione diceret magis apparere de voluntate pro- mittētis: tamen nullo modo posset procedere qm fieret a ter- tio qui nō esset obligatus. quo casu nō diceret esse geminata pmissio eiusdē per quā debeat apparere de magis delibera- ta voluntate pmittētis. als sequere qd in fideiussione eodē modo nudū pactū produceret actionē: qd sit super debito p- cedēti. 7 tñ istud est notorie falsum: qd requirit stipulatio vul- gata. l. blanditus. C. de fideiuss. C. l. unde aliam 7 secūda ra- tionē specialitatis in constituto assignant Jo. fab. 7 Ang. de are. hic: qd pmissio que sit in pstituto est accessoria principa- lis debiti fm Ang. de are. multa accessorie pcedunt siue pñ- cipali nō pcederent sicut videm fm eū in pactis nudis ap- positis in ptractu ex quibus nō oritur actio de per se: sed qd accedit contractui pñtis: iuxta. l. legē. 7 ea que ibi tradunt. C. de pac. 7 hanc rationē etiā sequit Ray. de foili. in l. h. C. de consti. pec. 7 hanc rationem defendit etiā hic Nico. de neap. in. iij. oppo. glof. sed ista ratio etiā nullatenus mihi placet 7 eam etiā refert Jac. bu. prout eū refert Ric. de nea. in loco priorime allegato: qd data rōne pro vera sequere absurdū qd fideiussor obligaretur ex nudo pacto: cū obligatio sua sit ac- cessoria prin. l. fideiussor obligari. §. fideiussor. ff. de fideiuss. ta- men illud est falsum: qd oportet qd interueniat stipulatio. d. l. blanditus. C. l. ultima fuit ratio ipsius Jac. bu. hic referen- tis Ric. de neap. in loco priorime allegato qd ideo in cōstitu- to ex pacto nudo onatur actio: eo qd illud pactū nudum bz fomentū a. l. pñtis: vt. l. i. in prin. ff. de consti. pecu. nimirum si parit actionē iuxta. l. legitima. cū ibi traditis. ff. de pac. non sic in fideiussioe que est creatura iuris ciuilis que nō habuit fomentū nec a. l. ciuili: nec a. l. pñtis: nec ab alia. l. ideo nō pa- rit actionē nisi interueniat stipulatio. d. l. blanditus. 7 hāc ra- tionē ego teneo p minus periculosa 7 etiā p vera. 7 eam etiā tenet Bal. in l. i. Cad. l. fal. vbi formaliter inquit qd ideo pa- ctū nudū producit actionē qd assumit sibi veltimentū pñtis. de cōsti. pecu. vbi de hoc text. 7 si instares qd est rō dñeritatis quare constitutu fuerit fomentū a. l. pñtis potius qd fidei- iussio. Rñdeo 7 facilliter rationē esse: qd pstitutu est creatura iuris pñtis: vt. §. dixi. vnde facili? debuit moneri pñtis ad fomentāda ea que ipse introduxerat qd ad fomentāda ab alijs introducta veluti a iure ciuili vt est fideiussio. C. nō omitto tamen circa predicta qd Bar. sibi pñtis prout retuli. §. in cui- dentalibus ponit vnā nonā 7 singularem opi. in l. iur. iur. §. i. sed cu nulla. in ver. si. mda. ante si. ff. de pac. vbi dicit se putare 7 qd cōstitutū debeat dici cōtractus noiatns 7 connē- 53 tio legitima: cū habeat nomē specificū: elegās. vnde nimirū si producat actionem sicut 7 alie conventiones notate. d. l. in- risgen. in prin. 7 fm hanc opi. nō erit aliqua specialitas in cō- stituta qd ex pacto nudo onf actio. 7 ita confundentur opi. oīus 7 glo. 7 doc. hic 7 vbiq; 7 ipsiusmet Bar. in hoc sibi cō- trarij: vt. §. retuli in euidētibz. nā volūt oēs qd spālis casus sit in cōstituto: vt in eo ex pacto nudo onf actio. ego ter. erē hanc peregrinā 7 singularem opi. Bar. nisi cōtra eam vnū ob- staret mihi ad qd non video quō bene ref. dēat: qd fm eam

C Preind
cat. Qd ve
rum est ab-
sente parte:
vt p domi-
nuz. Bar.
foci. in cōfi.
re. incip. vi-
fis. ver. ter-
tius vo tra-
ctat. circa
me. in. i. pte.
Obligat.
adde. fñc.
are. in l. ser-
ui electioe.
de leg. i. 7. d.
Bar. foci. l.
confi. l. vñ.
incip. circa.
i. q. verfi. cir-
ca aliā. q. in
i. parte.
Exceptio
non nume-
ra. pec. Ad-
de. fñc. are.
in l. i. ita si
pular. i. §.
chrisogon.
de verb. ob.
7. d. Bar. so-
ci. in d. con-
fi. l. vñ. inci-
circa pñti.
circa fi. §. al-
le. ver. quid
operetur in
nonnullis
actibus ge-
minatio. vi-
de. fñc. in
c. si cautio.
7 statim post
med. d. fidei-
iussu.

Jason. super Titu. de Actio. §. iij

etiam fideiussione ex pacto nudo deberet oriri actio: cum fideiussio sit conventio notata: et huiusmodi. et elegans nomen: et tunc istud est notorie falsum. d. l. blanditus. in hoc bene cogitabitur. et per ista remanet expeditum primum quod collegi. et ista glossa.

54 ¶ Circa secundum principale quod ex ea glossa collegi: quod in aliis promissionibus preterquam in constituto promissor statim teneat: et consequenter quod differretur sit in hoc inter constitutum et alias promissiones. dicite quod idem etiam in gl. in d. l. promissor. §. i. in ver. modicum. in hoc puncto omittis opti. hic relatis per Ricon. de neap. in iij. opp. glossarum paucis concludo cum Bar. in d. l. promissor. §. i. extra glossam nostram quod idem sit in aliis promissionibus quod in constituto quantum ad obligationem: ut statim cedat dies obligatio nis tam in constituto quam in aliis obligationibus. et quod tempus istorum decem dierum adiciatur solutioni miserationis gratia: iuxta. l. si cum multi. in prin. ff. de copen. non autem adiciatur obligationi et hoc est quod proprie vult text. in d. l. promissor. §. i. in verbo: ut exactio celebret. bene verum est quod hoc tempus quod indulget solutioni est in constituto limitatum: ut sit. x. dierum. in aliis vero promissionibus non est limitatum: sed est ad arbitrium iudicis. de quo etiam puncto videatis multum late et plene quod alibi per ipsum Bar. in l. ita stipulari. magna. in i. q. pn. ff. de ver. obli. ubi refert oes gl. in hoc etiam et dicta antiquorum patrum sententia prout etiam refert Ricon. de neap. hic in loco prime alle. et concludit Bar. idem prout in d. l. promissor. §. i. de quo etiam videatis Bar. idem tenentem in l. qd dicitur mus. ff. de sol. idem etiam tenet hic Jo. fab. in pe. col. ¶ Et ad intellectum istius. l. promissor. §. i. si vultis scire an illud tempus decem dierum sit ibi statutum a lege: an vero sit statutum a iudice: et quibus effectus sit ista indagatio videatis Ang. et Imo. in l. liber homo. la. in §. decem bodie. ff. de ver. obli. et Ang. de are. hic. ¶ Et an aliud tempus decem dierum habeat locum etiam inter absentes: an vero solum inter presentes ponit Bal. in rub. C. de consti. pec. in iij. q. ¶ An autem elapsus istorum decem dierum constituat debitorem in mora absque alia interpellatione: ut si debitor constitueret se soluturum magnam debitum sub pena: pena committatur lapsis illis decem diebus sine alia interpellatione. habetis hic per Jo. fab. in pe. col. concludentem quod sic: et per Bar. in d. l. promissor. §. ad fi. idem etiam tenentem per glo. cum tex. in l. si duo. §. si ff. de consti. pec. ¶ Unum tamen diligenter notate pro maxima limitatione prentis materie quod ibi in constituto promitteret pena pacto nudo quous ad solutionem principale nudo pacto promissam competat actio de consti. pe. tamen ad ipsam penam nudo pacto: et sic sine stipulatione promissam non competat ista actio de consti. pe. de hoc habetis tex. no. et si gnatum et fortassis singulare in iure in l. Titii. ff. de consti. pe. per quem tex. ita dicit Bal. in rub. C. de consti. pe. in iij. q. ¶ In ea. gl. ibi. et C. de dona. l. si quis argentum. §. si naut. habetis quod bodie ex pacto nudo de donando oritur actio: et idem etiam glo. in l. legitima. in gl. magna post prin. et in l. iurisc. §. sed cum nulla. in ver. igitur nuda. in gl. magna post mediu. ff. de pac. istas glo. reprehendit Bar. in l. legitima. et ibi Ang. et ceteri alii sequuntur. et idem Bar. in l. i. in vlt. col. ff. de pdi. ex lege. quod bodie ex nudo pacto de donando non oritur actio: sed oritur condictionis ex lege propter ipsum pactum. et istud paucis ego teneo declarando tamen prout magistratus declarat Bar. in d. l. legitima. quicquid teneat Ang. in repe. l. si certis annis. in i. col. C. de pac. §. quicquid etiam tenuerit Imo. in l. in edib. §. si ff. de dona. referens preceptores suos Franc. de rampo. in hoc tenentem Imo. de quo habetis late per Ang. hic. nec est mihi curare hoc ulterius examinare quod nullum aut pance admodum utilitatis est: an bodie oritur actio ex pacto nudo de donando: an vero ex lege propter pactum. non est etiam vera opti. Jo. fa. hic tenentis post Pet. de bella perti. quod non si mirum si bodie pactum nudum de donando pariat actionem propterea quod pactus donationis bodie fit contractus nominatus per d. l. si quis argentum. §. pe. et fuit opti. gl. in d. l. iurisc. in prin. in gl. magna in verbo: aliquid facias. quam ibidem reprehendit Bar. et bene: quod posito quod sit contractus nominatus: tamen quod tractus nominatus qui accipit nomen non ab actu conueniendi sed ab actu exequendi: ut donatio quod sic dicitur quod est doni dano: et l. senar. §. donatio. ff. de dona. certe nunquam dicunt habere nomen nisi facta executione. unde non mirum si pactum nudum de donando quod non est donatio non prederet actionem nisi bodie a lege iunaretur. de quo habetis late in ibidem per Bar. ¶ In autem d. l. si quis argentum. §. pe. habeat locum in donatione causa mortis ut in ea ex pacto nudo habeat locum dispositio huius legis: habetis glo. reputatam singulare tenentem quod sic in l. si par. §. mento. in gl. i. in ver. donabat. et in gl. i. in verbo: reuocauerit. et ibi Bar. ff. de leg. et hoc etiam in Bal. post Ly. in l. i. C. de don. cau. mor. et Bal. in l. si qd. in fi. C. de act. et obli. et in l. i. si mortis. in pnc. C. ad i. fal. et l. cum blan prin. ff. de trans. et in l. cu. virum. in

j. col. C. de fideicom. ubi reputat illam gl. esse singularem ad hoc ut in l. erecentore. in fi. col. C. de exco. rei indi. et in l. si do nationis. C. de contrah. emp. et in aut. ex test. d. in fi. col. C. de colla. et in l. ynica. §. si naut aliquid sub condicione. C. de cadu. tol. et in l. si ff. de leg. i. et Ang. in repe. l. si certis annis. in i. col. C. de pac. et idem Ang. in l. cu. ex ca. ff. de re indi. et in qd. ne per eum disputata que incipit: affert miles. in iij. char. ubi etiam habet illa gl. pro singularem ad hoc: sed quous gl. illa reputet singularem: huius tamen consociam in l. i. C. de iure do. in gl. mag. si. ppe. fi. qua p consociam alle. Jo. de imo. in d. l. si ff. de leg. i. Est verum quod ipse met Jo. de imo. in d. l. cu. ex ca. tenet: quod quous predicta opti. sit communis: tamen in puncto iuris huius est veritas nonnulla fundamenta ad que habetis rationem per Ang. de are. hic. sed ipse Imo. vacillauit et aliter tenuit in hoc in l. i. C. de dona. cau. mor. et ibi habetis huius articuli. §. oes latissime examinatum per Au. ro. ubi post multa et quod quous de iuris subtilitate gl. pal. sint false quod tamen consilendo non recederet ab opti. glo. et tantum 62 patrum ¶ Unum autem d. l. si quis argentum. §. pe. habeat locum in donatione propter nuptias: habetis glo. eleganter quod sic in l. i. in ver. auxerit. et ibi Bal. C. de do. ante nup. et idem etiam in l. i. et Bal. i. 63 aut. decursa per illi ter. C. de do. an nup. et Jo. d. l. si quis argentum. habeat locum in donatione ob causam pcedero noniter de hoc esse glo. iusto tex. in l. si quis cum debere. ff. de iure iur. Imo. 64 quid autem d. l. si quis argentum. §. pe. habeat locum in donatione remuneratoria habetis per Bar. post Huil. de cu. in l. iurisc. gen. §. quinimo. in vlti. col. ff. de pac. et Saly. in l. legen. in vj. q. C. de pac. et Jo. de imo. in d. l. in edib. §. si ff. de dona. et per Ang. hic. ¶ Et an d. l. si quis argentum. §. pe. habeat locum in donatione presumpta: puta quod aliquis promitteret scilicet sine causa quo casu presumitur donatio. habetis glo. tenentem quod sic in l. hactenus. §. i. in glo. i. et ibi Bar. ff. de consti. pec. et de illa glo. dicitur in hoc §. in glo. i. in verbo: constituerint. ibi tamen non tetigit an d. l. si quis argentum. §. pe. habeat locum in ista donatione presumpta. de hoc ergo videatis Bar. in d. l. iurisc. §. quinimo. in vlti. col. et in l. si tibi. x. milia. ad fi. pe. ff. de pac. et Ray. Bal. Ang. et alios in d. l. iurisc. §. sed cum nulla. et Bal. in rubri. C. de consti. pecu. in i. col. et in l. i. in fi. C. si cer. pe. et in l. si pacto quo pena. C. de pac. et Saly. in d. l. leg. in vj. q. C. de pac. et Jo. de imo. in d. l. in edibus. §. i. et do. Ant. de bu. et Imo. in c. qualiter. extra de pac. et Jo. au. de ca. in l. que dotis. ff. sol. mat. et vnum verbum per Ang. de are. hic 66 ¶ Item an d. l. si quis argentum. §. pe. habeat locum eo casu quo in pacto nudo de donando non deducatur res vel quantitas sed deducatur factum. vide per Bar. post Huil. de cu. in d. l. iurisc. §. cum nulla. et in §. quinimo. ad fi. ff. de pactis. et in l. si vnus. §. pactus ne peteret. circa medium in co. ti. in ff. de pac. et Ang. in d. l. iurisc. in prin. in repe. l. si certis annis. in i. col. C. de pac. et Jo. de imo. in d. l. iurisc. §. i. in glo. i. in l. pacta que contra. C. de pac. et domi. Ant. de bu. et Imo. in c. qualiter. extra de pac. et Saly. in l. leges. in vj. q. C. de pac. et glo. in l. si cum mihi. in vlti. col. in glo. i. in ver. actio. et ibi Bar. ff. de dolo. et glo. notabile in l. promissum. §. i. in glo. si ff. de prescrip. verb. et videatis omnino Jo. de imo. concordantem opinionem in d. l. in edibus. §. i. ff. de donatio. et Bal. in l. ex placito. in i. q. C. de rerum permutatio. et Ang. de are. hic. ¶ In eadem glo. ibi. et C. de rei vxo. actio. l. i. §. hunc casum in specie approbat Ang. hic subiciens rationem specialitatis esse huius mulieres facilius nubant quod recipiunt. interest. argu. l. i. ff. soluto matrimonio. sed iste casus mihi non placet: et posito quod pcedere possit inspecto tempore legis ad exactionem. C. de dotis promiss. tamen bodie nullo modo pcedere potest: cum etiam ex parte mariti nedus ex parte mulieris inducat a lege tacita stipulatio que fingitur a lege intercessisse: ut tenet glo. in d. l. ynica. in prin. in verbo: dotes. C. de rei vxo. act. et ita contrarium eius quod hic tenet et melius glo. in d. l. ad exactionem. et Bar. in l. legitima. ff. de pactis. et in l. fideiussor obligari. §. qui certo loco. ff. de fideiussor. ¶ In ea. glo. ibi. et l. pactum. hoc est speciale favore reipubl. fin Pet. de bella per. Jo. fab. et Ang. de are. hic. ¶ In ea. gl. ibi. l. periculi. in fi. Ratio specialitatis est fin priori allegatos doct. propter periculum quod in se suscipit creditor. et ubi est periculum ibi debet esse utilitas. facit. c. nauiganti. extra de vsu. ¶ In ea. glo. ibi. C. de vsu. l. frumenti. Ang. de are. hic dicit rationem specialitatis esse propter incertum examinationis exitu. quod nihil est dicere. unde dicite fin Pet. de bella per. ti. et Jo. fab. hic: quod ratio specialitatis fit propter necessarium usum victualium. ¶ In ea. glo. ibi. ff. de vsu. l. et i. speciale est fin omnes ob famorem publicum ciuitatis: et ita etiam dicit Bar. in l. fideiussor obligari. §. qui certo loco. ff. de fideiussor. 68 ¶ In si gl. ultra hos sex casus stipulationis in glossa com

a Nomina a
tus. Adde
fra. arc. in
l. si. de con
di. ob cau. et
Bal. in tra.
de pac. l. iij.
et iij. col.

inratos

meratos in quibus ex nudo pacto oritur actio: alium vidistis. s. in prin. butus glo. qñ pactum nudum esset qm: natum. non nullos alios casus speciales addunt et em: merant. 3o. feb. 2 Ang. de arc. hic: de quibus etia. s. vidistis. 2. yn. 2. Sal. in. l. le. 69. gen. C. de pac. 2. 3o. an. in. c. extra de pac. C. 1. Ex quib. vñ non omitto: videlicet casum. l. inter socerum. s. conuenit. ff. de pac. do. in quo vult 3o. fa. hic esse casum speciale q. ex pacto nudo oritur actio. istud nō est verum eo quia in pacto nudo fuerat deductum id ad qd quis erat obligat. ex legis dis. ositione: unde tunc non est speciale q. ex oritur actio prout 70. dñi. s. in glo. in ver. cōstituerit. C. 1. Adde etia alium casus in quo ex pacto nudo oritur actio: videlicet in curia mercator. ita sentit Bar. in. l. quintus natus. ff. mādatt. arg. illius text. 2. in. l. si fideiusor. creditor. in. ff. de fideiusor. 2. no. Bal. in. l. si pro ea. C. mādatt. 3. quis Rud. ro. istud reprobet tenēs de dñ recto contrariū in. l. si iusta. ff. de dona. per notata per 3mo. 71. in. c. extra de cōsti. quicquid hic dixerit Ang. de arc. 1. Alii est etiam casus qñ pactus nudum fieret in iudicio prout late examinat et cōcludit Rud. ro. in. l. in prin. ff. de verbo. obli. et propterea dicebat Ang. de arc. hic q. glo. reputata singula ris in aut. generaliter in ver. conscribat. C. de epi. 2. de q. vult q. qñ ex pacto nudo nō oritur actio: tñ oritur officiū in e. eis et procedit sine admittitōe: eo q. ibi promissio nuda erat facta iudici et in iudicio adeo oritur officiū iudicis cū hoc ca su. fingatur stipulatio. L. cū ostendimus. in. ff. in vñm. in. l. tel. etia. ff. de fideius. tu. de cuius legis intellectu habetis p. Bart. 2. cō. in. l. in prin. ff. de verbo. obli. C. 1. Aliquid tñ ex pacto nu do eo casu quo nō fieret in iudicio de iure civili oritur salte officiū iudicis. videlicet in. l. si iusta. ff. de dona. 2. bene signandum habetis. vbi cūq. enim ille cui per pactum nudū aliquid est promissum patetur dānū si sibi promissa nō ser uantur: tñ vigore talis pacti nudū cōtra non seruante dā tur actio de dolo: 2. si qñ ex pacto nudo nō datur actio: cō sultur tñ per actionē de dolo vbi ex pacto aliquid adest par ti. ter. est ad hoc valde notandum in. l. eleganter. s. seruus p. actionis. ff. de dolo. 2. ibi Bar. ad fin. ad hoc nō illū text. 2. ibi de etia Bar. 2. ibi de Bal. in. l. cū nota. l. in. co. C. de trāfactio. 2. Ang. in. cō. i. in. fi. 2. in istis locis dicit doc. per illum text. li mitari totā materiā pactōrū qñs aliter et min. bene dixerit Ang. de arc. hic ad illū. s. seruus p. actionis. An aut pactum nudum de iure canonico producat actionē: habetis hic alū dantissime per Ang. de arc. vbi per eū videtis et in remissio nibus et locis per eū traditis. Aduertite tñ circa predicta q. dicit singulariter do. 2. in. de but. in. c. que in ecclesiā. extra de cōsti. 1. q. qñs pactū nudū de iure civili nō pariat actio nem trivideatur q. naturalis obligatio infurgens ex pacto nu do debeat habere executionē sine actiōe et lato iudicis offō sū precepta iurisdictionis sū que ante introductas a iure ci uilisationes ministrabat infuria sine actione manu regia: vt dicit tex. in. l. in prin. ff. de ori. iur. 2. istud dictū infert ipse ex notatis per 3mo. 2. L. dō. in. d. c. que in ecclesiā. 2. reputat illud esse bene notandū. sed istud dictū reprehendit ibi et me rito 3o. de ino. 2. pater 2. pceptor meus do. 2. Ale. ino. in. d. iurisdictionis. s. s. cū nulla. ff. de pac. dicite vt ibi per eos. Dice bat etia singulariter do. 2. 2. in. in. d. c. que in ecclesiā. q. si adiretur imperator vel princeps aut alius non recognoscens superiorē pro executione pacti nudū: q. peccaret si nō faceret illud exequi. quia sū euz qñs leges potuerint disponere q. ex pacto nudo nō oritur actio: nō tñ potuerint disponere q. princeps nō debeat aut teneatur iustitiā ministrare et ita sū eū procedit. qd notant 3mo. 2. L. dō. ibi. 2. istud dictū singu lare est et peregrinū si est verū. C. 1. Illud certū et expeditū est sine dubio aliquo sū do. 2. in. vbi. s. q. per viā denūciatiōis euangelice seu per cōsū eclesiasticā etia in terris imperij: nedum in foro eclesiastico pactum nudum posset executio nē fortiri per notata per do. vt 3mo. in. c. nouit. extra de in. 2. Bar. in. extra. ad reprimē. in ver. per denūciatiōē. 2. Bal. in. aut. ad bec. in. iij. col. C. de vsu. 2. Ang. in. rep. l. si certis an 76. nis. in prima char. C. de pac. 2. Ang. hic. C. 1. Illud etia in p dictis nō omitto: q. sunt aliqui hic qui dicunt q. si quis con syderet oēs casus glo. nostre et alios supra additos: q. nō di cuntur proprie pacta nuda: cū sint legis auxilio roborata vt pariat actionem: iuxta. l. legitima. ff. de pac. 2. qñs ipsi nō di cant ista fuit opti. gl. in. d. l. legitima. in glo. mag. ante medius et glo. in. l. iurigen. s. quimino. in glo. mag. ad. ff. de pactis. quam opti. 2. merito reprehendit Bar. in. d. s. quimino. in pe. col. vbi dicit q. illi qui ita dicunt non bene loquuntur: q. in illis casibus ius civile nō vult illa pacta: sed eis remanētib. nudis vel lex producit actiones ppter ipsa pacta: vel facit q. ipsa pacta producant actionē de per se. vt ibi latius per cum.

cū quo etia transit ibi Ang. 2. Sal. 2. etia Ang. in rep. l. si cer tis annis. qñs Bal. in. d. l. iurigen. s. s. cū nulla. dicit q. in illis specialib. casib. in quib. est specialiter iductū ex pa to nudo oriri actionē: tñ pactū dicitur veltitū quodā et mō to irregulari et extraordinario. 2. bec verba reputat multum pulchra et dicit ea sibi multū placere do. 2. Ale. 3mo. in. d. l. iurigen. s. quimino. 2. circa ista et casus hic positos in glo. vi deatis etia dñi. Bart. in. l. fideiusor. obligari. s. q. certo loco. 77. ff. de fideiusor. C. 1. Extra gl. restat vltimo ad cōplomentū bu ius. s. vt videam. qualiter formandus sit libellus in materia ista cōstituit pecunie. 2. formam libelli in specie ponit Spe. in ti. de solu. in. tñ. parte. in. s. postmodū. in ver. ceterū si quis et in ver. seq. sū quod cum refert 3mo. de neap. in. i. 2. vlt. q. ex tra glo. in materia cōstituit pecunie. 2. L. dō. forma sū docto. hic est ista ago cōtra Titū q. cū ipse mibi vel aliis terti de beret cōti ex aliquo cōtractu vel etia naturaliter tantū cōsti tuit se ea solutorū mibi: quare peto vt cōdēnetur ad dandū 2. solvendū dicta centū. 2. Aliquid aut actio ista de cōsti. pec. que est accessoria ad principale debiti. vt. s. vidim. maxime in gl. in ver. cōstituit. vbi glo. tangit posse simul et semel in eodē libello intētari cū actione principalis debiti: sic an ad mittatur cumulatio istarū duarū actionū tangit multū dis fuse hic 3o. fa. post. 1. De. de bella perti. 2. Jac. bn. videatis hic per eū. 2. vlt. cū ea que tradit Bar. cū cō. in. l. fundū. ff. de excep. tit. generali. 2. per ista habetis expeditū presentem. s.

1. 1. Deres omnibus defuncti obligationib. adstrictus est.
2. 2. Deres censetur esse eadem persona cum defuncto.
3. 3. Pater et filius vna eademq. persona censentur ibidem.
4. 4. Pater pro filio et cōtra et dñs p. seruo et cōtra: an et qualr ex vniuscuiusq. cōtractib. de in. foy. tenebant et obliga tionib. adstringebatur et qualiter hodie. in. 6. 2. 9. 10. 11.
5. 5. Filius quare extimatur ab obligatione patris et cōtra et nō beres. 2. in. 6.
6. 6. Executio s. filius in p. tate existētem et condemnantem: qua liter fieri possit considerato iure foy. 2. in. 8.
7. 7. Si s. p. mittat filio adimistratiōē aduētū an sibi p. iudi.
8. 8. Pater sicut de peculio p. fectio teneat et obligat ita et de v. usufructu aduētū si filio talis usufructus cōmissus sit.
9. 9. Pater mortuo filio qualiter conueniatur de peculio filij.
10. 10. Peculium quid sit et quare dicatur peculius et qualiter cō stituitur augetur et diminuitur et deuastetur.
11. 11. Testamenta an et quando dicantur esse in peculio.
12. 12. Peculium quot modis dicatur.
13. 13. Peculium quomplex sit.
14. 14. Populus peculiaris quis dicatur.
15. 15. Si vel dñs ex s. cū filij vel serui de iure pretorio an teneant eatenas quaten. est in peculio: an vero nisi intātū inquā tū peculū est effectum locupletius: et in. 60. 2. qd in mo nachis et religiosis. 2. 1. 2. quid in seruo manumisso. 2. 4.
16. 16. Monachus filius et seruo equiparantur: et iura loquentia in seruo locum habent in monacho in his que monacho adaptari possint. 2. in. 23. et. 40.
17. 17. Peculium an filie femine habere possint: et an et quādo ca strense vel quasi castrense.
18. 18. Actiones de peculio de in re verso qd in sū iustitia tribu toria exercitoria an sint pprie actiōes: an vero adiectiōes seu qualitates. et cuius utilitatis sit ista indagatio. in. 27.
19. 19. Actio de peculio an sit in rem vel in personam.
20. 20. Actio de peculio ex qua obligatione oritur: an ex naturali et civili simul: an ex civili tantum: an ex neutra. et nun quid sit natina vel datina. in. 30.
21. 21. Actio q. cōpetit s. filij et q. daf s. p. rem an sit eodē numero: an et sint due: vna q. s. patre cōpetat: et alia contra filij.
22. 22. Debitū a filio vel seruo an sit omnis peculij ita ipm peculij sequatur penes quāq. vadat: et qualr hoc intelligatur.
23. 23. Librio rōnū dñi scribētis sibi seruū suū debere an standū sit.
24. 24. Exceptio senatusconsulti macedoniani quo casu obstat: et in quibus cessat. et in. 15. 36. 37.
25. 25. Exceptio macedoni. qre si ppetat mutuātū sūo sicut filiofa.
26. 26. Exceptio macedoniani an locū habeat in religiosis vel mo nachis sicut in filijs.
27. 27. Libellus in actione de in rem verso qualiter sit formandus.
28. 28. Actio de in re vso et qñ iussu s. patre filio mortuo ppetue sūt.
29. 29. Commodari pecuniam pauperi et existenti non soluendo qui ex illa pecunia filios alimentauit: nunquid possum agere contra filios habentes forte res ma.
30. 30. Libellus in actione qd iussu qualiter formetur.
31. 31. Exercitor dicitur dñs nauis: et que requiratur ad hoc vt do minus nauis conueniri possit exercitoria actione.

- 46 Libellus in actione exercitoria qualiter formandus sit.
- 47 Actio de peculio et actio exercitoria qualiter differant.
- 48 Actionis institutorie materia ubi tractatur.
- 49 Institutor quis et unde dicatur.
- 50 Institutor quibus verbis instituitur.
- 51 Statuta in exercitoria loci sibi etiam vendicant in institutoria.
- 52 Institutor alicuius mercatoris si scribat alteri mercatori qualiter apud mercatores sui habeat mille quos sibi redere debeat in calce. *Idem.* prime futuris: an mortuo principali mercatore sine herede vel bonis eius excusset et venditis et non existentibus soluendo sit obligatus ad ista mille et ad aliquid conveniri possit ibidem: et quid hec verba in alio quam institutore operantur. *nu. 51.*
- 53 Actio de peculio et institutoria qualiter differant.
- 54 Libellus in actione institutoria qualiter formetur.
- 55 Libellus in actione tributoria qualiter formandus sit. *nu. 56.*
- 57 Actio tributoria quare sic appellatur.
- 58 Actio de peculio et tributoria qualiter differant. *nu. 59.*
- 60 Actio tributoria et actio exercitoria qualiter differant.
- 61 Filius conventus ex delicto si fuerit contumax: an executio fieri poterit contra patrem in peculio profectionis.
- 62 Filius bona si propter eius delictum sint publicata: an et peculium aduentitium in patris preiudicium publicatum esse intelligat. Et quid de peculio castre vincte filio. *nu. 63.* et quid contra: an publicatis bonis paternis peculium profectionis in filii preiudicium esse publice. *nu. 64.* et si quid publicatis bonis paternis publice usufructus quomodo filio vivente habet pater in aduentitiis. *nu. 65.*
- 66 Filius an si bona materna publicentur propter ipsius matris delictum aliquid de his habere debeat.
- 67 Statutum disponens quod pater teneatur pro delicto filii nunquid valeat. *nu. 69.* et quid si hoc statutum per collegium mercatorum aut per eorum consules. *nu. 70.*
- 68 Nemo potest committere iniuriam corporalem que carnes scindat.
- 71 Statutum quod coheredes teneantur solvere penas pecuniarias banntorum an valeat.
- 72 Statutum pro delictis alienis penas corporales vel infamie imponere non potest quia contra ius divinum est.
- 73 Statutum florentinum disponens quod propter unius homicidii consortes omnes expellantur: an valeat. *nu. 77.* et quid de statuto perusino idem disponente. *nu. 76.*
- 74 Statuta disponentia quod parentes precise teneantur et filiorum condemnationem solvere cogantur sunt iniuri contraria et sic odiosa et strictissime interpretanda.
- 75 Statutum si disponat quod pater pro delicto filii teneatur: an pater reprensando filium in carcerem enadat onus talis statuti.
- 78 Statutum disponens quod filii mercatorum teneantur ad debita pris etiam si non probent heredes: et etiam si pater repudierint expresse hereditate: an valeat: et quo remedio succurrat filiis.
- 79 Statutum quod viros teneatur pro marito an valeat.
- 80 Statutum seu consuetudo disponens quod villa pro facientibus furta teneatur an valeat.
- 81 Statutum disponens quod dominus pro delicto famuli siue familie sue teneatur an valeat.
- 82 Statutum quod pater teneatur pro delicto filii quando imponitur pena pecuniaria an et quando valeat. *nu. 83.*
- 84 Statutum disponens quod colonus ad solvendas gabellas re collectiois fructuum teneatur pro domino: an valeat.
- 85 Statutum perusi quod coloni clericorum pater teneantur: an sit iniustum an vero iniustum: et quid si fieret sine causa aut cum causa.
- 86 Argumentum a pacto ad statutum an et quando valeat.
- 87 Pactum quod pater cadat a feudo propter delictum filii non valet.
- 88 Statutum quod pater propter delictum filii cadat a feudo an valeat.
- 89 Pater an teneatur si filius fuit iniuste condemnatus.
- 90 Pater illud quod pro condemnatione filii solvit an debeat filio in legitimam computari: et an ab eo illud solutum repeti possit: et quid de matre. *nu. 91.*
- 91 Pater an legitimam solvere teneatur pro condemnatione filii et nunquid fiscus ad dictam legitimam agere possit. *nu. 92.*
- 93 Statuta disponentia debere filio assignari legitimam eo delinquente sunt iniusta.
- 94 Libellus in actione de peculio qualiter sit formandus.

Actiones autem. *Ad evidentiam presentis*

- 1 rum que. *Idem.* dicenda occurrunt premittite vobis: quia heres est adstrictus omnibus obligationibus defuncti: ut toto tit. de her. actio. l. unica. C. ut actiones ab heredibus et contra heredes. et eo quod heres fingit et ceditur eadem persona cum defuncto: in aut

- 2 de iurcir. a mo. prestito. in prin. et propterea quod pater et filius ceteri vna eademque persona: et idem in domino et seruo: vulgata. l. si. C. de impube. et alijs substitu. et si qui. *Idem.* de inuti. stipu. videbatur quod pater esset adstrictus obligationibus filii: et contra: et eodem modo dominus obligationibus servi: tamen quia iniquum est aliquem teneri ex contractibus non celebratis per eum aut quasi contractibus seu delictis vel quasi ne alteri per alterum iniqua conditio afferatur contra regulam iuris: non debet. de re. in. factus est titulus. C. ne si pro patre. in quo titulo est dispositum ne filius pro patre aut pater pro filio aut libertus pro patrono vel servus pro domino conveniant: ut ex verbis illis rubricae appareat. et est advertendum quod imperator cum ministerio primo posuit tit. C. ut actiones ab herede et contra heredes. in quo disposuit quod heres teneatur ad obligationes defuncti: et postea immediate posuit titulum. C. ne viros pro marito: et filius pro patre. quia videbatur quod propter conjunctiones que inter eos est alius pro alio teneri debuisset cuius contrarium in illis titulis disponitur. et ita dicitur glo. cum qua ibi transit simpliciter Bal. in rub. C. ne viros pro mari. et ita sentit Bal. in rub. C. ne filius pro patre. licet clare non aperiat. Et si instares et heredes quod possit esse ratio diversitatis quare sicut eximif filius ab obligatione patris et contra et dominus ab obligationibus servi et contra pro illi titulo. C. ne si pro pa. ita etiam non eximif heres ab obligationibus defuncti. Ratione quod nec ibi tactus aut declaratus inveniamur quod non fuit eadem ratio statuendi in herede que est in patre et filio: in domino et seruo. Nam heres nunquam representat defunctum nec nunquam fingitur eadem persona cum eo nisi mediante facto suo: nisi ex mera et propria sua voluntate: quia vult esse heres: sed pater: et filius inuiti fingitur ipso iure absque alio eorum facto esse eadem persona: ergo relinquitur quod non sit eadem ratio statuendi herede ab obligationibus defuncti que fuit eximere patrem ab obligationibus filii vel contra: et cõsimiles personas. Stat ergo quod de iure civili pater non tenetur ex contractu filii nec dominus ex contractu servi per dictum tit. C. ne si pro pa. et l. dom. C. quod cum eo si ergo filius contrahit vel delinquit: ipse tamen obligatur in solidum regulariter et non alius. l. filius. ff. de act. et obli. l. tam. ex contractibus que ex iudicis obligat filius. ff. de iudi. l. et si dice res quod potest fieri executio contra filium. in potestate existentem et condemnatum saltem cõsiderato iure digestorum: quo iure filius. nihil proprium habebat nisi sit miles: et inanis est actio quam excludit inopia debitorum. dicitur tex. in l. nã. is. ff. de dolo. nã. debeat Bart. in l. in. ff. de vtr. ff. de mino. et in l. si filio. la. ff. solu. ma. et in l. si dubitet. ff. si filius. ff. de fideiuss. et in l. pen. C. q. bo. ce. pos. et in l. quot. la. ff. de noxa. quod imo poterit fieri executio hoc modo: quod poterit filius et bonis patris. ut est tex. no. et ibi Bar. in d. l. pe. C. qui bo. ce. pos. et eo casu quo nollet cedere bonis possit capi et in carceres detrueri. Quis gl. alle. p. Bart. aliter dixerint in locis superscriptis ut ibi per eum. et videtur quod signatè dicit Bar. in l. si et alio. per illum tex. in l. si. C. quod cum eo. pro filius. mercatoribus si nolunt in carceres detrueri quod facere debeant. Superuenit postea pretor qui totam equitate plenus iura. l. q. si ephe. in ff. de eo quod certo loco. et l. legissimum ordinem. in prin. ff. de bo. pos. fm. tabu. qui cõsiderat quod interdum pater vel dominus cõcedit expresse vel tacite peculium filio aut seruo quod cõcedit veluti proprium patrimonium ipsorum filii et servi: ut inquit text. noster: et disponit quod pater et dominus obligentur et teneantur ex contractibus filii et servi non in solidum: sed eatenus quatenus est eorum peculium. et ratio que movit pretorem ad ita disponendum potuit esse ista. Nam et quo pater cõcedit filio suo in potestate existenti vel dominus seruo certam quantitatem pecunie ut pro habito negotietur non exprimendo tamen certum genus negotiationis: quod tunc esset institutor: ut dicemus. in gl. magna. equum visum fuit pretori quod ex contractu filii vel servi pater et dominus teneantur et cõveniri possent: eo quod videtur contrariis de voluntate patris vel domini et quo de eorum voluntate illud peculium habebat et sic ex voluntate presumpta propter cõcessionem peculii pater et dominus teneantur. Hinc est quod pater et dominus obligantur de peculio ex contractu filii vel servi etiam ignorantes et consequenter etiam inuiti: imo etiam expresse prohibere contrahi cum seruo vel filio: ut est tex. notandus in l. si quis servum. ff. si. ff. de peculio. verum quod eorum voluntas non est simplex et absoluta: sed est certa et limitata respectu illius quantitatis cõcesse in peculium filio aut seruo: visus est equum pretori ut pater et dominus non teneantur aut cõveniantur simpliciter et in solidum: sed eatenus quatenus illa voluntas se extendit: sic eatenus quatenus se extendit quantitas peculii et non in pl. et istud est quod vult proprie tex. noster et ita tradit et magistraliter declarat Bar. in l. i. ff. de peculio. C. si aduertite tamen quod totus iste. et totus titulus. ff. de peculio. disponit patres vel dominum teneri ex contractu filii vel servi de peculio procedit de iure antiquo: et sic de iure. f. non. i. peculio. profectionis quod pater

- pater cōcesserat filio et passus fuerat illū habere. Itē in peculio aduētio: qd de iure antiquo non distinguebat peculium aduētitiū a profectitiū: sed utriq; indistincte acquirebat pater. **¶** De castrensi vero peculio non tenebat pater: vno filio: sed ipse filius cōuenit tāq; pater. **¶** iij. §. i. ff. de castrensi pecu. l. i. §. i. ff. ad macedo. hodie vero in aduētitiū peculio pater non tenet actione de peculio: sed pōt conueniri vt legitimus administrator: filij p. l. j. C. de bonis mīnis. ista est notabilis theoria glo. magistralis in l. pater qui castrense in prin. in gl. magna. ff. de castrensi pecu. et eam ibi h3 Bar. pro mirabili: et mandatur illā multū notari: qm cum per illam glo. habemus intellectum totius tituli. ff. de pecu. l. i. ita ē tenet Bart. in l. j. in prin. ff. de pecu. in v. col. et in l. i. §. i. ff. de vectigalibus. in vlti. col. ff. de dam. infec. et in l. quoties. la. §. ff. de notalibus. et dicit Jo. de imo. in v. §. i. ff. de vectigalibus. qd illa gl. nō reperit alibi tam aperte. **¶** **¶** Dicitur tñ singulariter Bart. in d. §. i. ff. de vectigalibus. in v. col. qd illud qd dictū est supra in peculio aduētitiū patrem nō teneri hodie actione de peculio: et cōsequenter qd in eo nō pōt filius patri prēiudicare: procedit nisi pater ipsius peculij aduētitiū permisisset filio administrationem: qm tñ cum pater teneretur hodie de peculio cū eades effectū rō que in profectitiū in quo dicimus patrem teneri propter prēsumptā eius voluntatē que colligit ex concessione: vt s. declarauit. et hoc dicit Bar. sub dubio forte sentire glo. in l. i. et si cōdemnatus. ff. de not. dum dicit qd sit executio forte in aduētitiū cōsentiente patre: et pater dicit filio consentire si ipsi filio administrationē cōcessit: qd pōt: vt est text. fm cū rotundus in l. p. in ver. qd pater volente possidet. Cuius b. c. p. vt ibi latius per ipsum Bart. quē reprehēdit Lud. ro. in hoc tenēs de directo contrariū in l. i. §. i. filio. la. §. ff. sol. ma. de quo etiā videte Bal. in l. i. §. i. in v. col. in ver. quero de quasi fideiussore. C. de vfu. rei iudi. **¶** **¶** Dicitur etiam Bald. in rub. C. de exercitoria. in p. col. vñ qd tradit ad cōfirmationē eius qd s. p. m. re. l. i. fm Bar. qd sicut pater tenet et obligat de peculio profectitiū: ita ē obligat hodie de vfu. peculij aduētitiū si qm iussus est filio talis vfu. alias nō. **¶** **¶** Dicitur etiam omnia vera sunt et procedunt filio vinente: mortuo autē filio quasi cōueniatur pater de peculio: dicit qd de iure antiquo in peculio aduētitiū et profectitiū tenebatur pater intra annum per tit. ff. qd actio de pecu. est anna. De peculio vero castrensi in quo pater illud occupabat iure peculij: qd poterat incipere post mortē assumere vires profectitiū peculij: ideo pater tenebat de peculio intra annum: secus si occupabat vt beres. d. l. pater qui castrense. in prin. hodie vero cū indistincte pater semper occupet vt beres: certe in aduētitiū et castrensi bus nō tenetur vt de peculio: sed semper et in solido et perpetuo. ista sunt que tradit p. allegata glo. magistralis in d. l. pater qui castrense. in prin. et Bar. in locis supradictis. qd diligenter notate: qd sunt maximū fundamentū ad materiā presentis. **¶** **¶** ad totum titulum. ff. de pecu. **¶** Quid autē sit peculium: definit text. in l. depositi. §. peculij. ff. de pecu. l. i. ibi ē in text. ponit etymologia huius termini peculij. quare dicat peculij. et quid sit peculij. et qualiter constituatur: angeatur diminutivum: et de iussu. declarat iurisd. in l. peculij est nō id. per discursum totius illi legis. ff. de peculio. videatis etiā text. in l. peculij. et ex eo cōstitit in eo. t. quem Ang. hic in eundem. **¶** **¶** dicitur habet pro singulari qd vestimenta dicant esse in peculio et qd nō: vt ibi declaratur in text. videatis etiā. l. peculium nascitur. in eo. tit. et alias nōnullas cōsimiles leges. **¶** **¶** Circa definitionē peculij videatis Bart. qui illā declarat et ad ptingētā facti reducit in rub. ff. de pecu. l. diffuse Bald. in l. fin. in v. et in v. col. ff. qd cū eo. **¶** **¶** Quot autē modis dicat peculium sine quot habeat significationes: declarat glo. magistralis in rub. ff. de pecu. **¶** **¶** Quotuplex autē sit peculium eo modo quo capitur in materia nostra declarat glo. magistralis in l. cum oportet. in prin. in ver. exceptis. et est glo. j. in ver. peculij. C. de bonis qd lib. et dicit qd est quadruplex. Aduētitiū: Profectitiū: Castrense et quasi castrense. de quibus vltra glo. tradit ibi per doc. et maxime per Bar. qui diffuse examinat vñ quod ex istis quatuor peculij per multas et varias questionēs de istis etiā quatuor peculij nō. glo. in v. §. i. in ver. castrensi bus. §. per quas personas nobis acquirif. et glo. in l. frater a fratre. in prin. in gl. magna in prin. ff. de condi. inde. et videte Bal. in c. j. in v. §. i. si duo fratres. in fi. de fra. de nouo beneficio inuesti. vbi dicit peculij profectitiū etiā esse quadruplex: vt ibi per eum. ad ista etiā videatis Spec. in ti. de actore. §. j. in ver. item cum agit de peculio. **¶** **¶** Quis autem dicatur populus pecularis declarat Bart. in l. j. C. cōmunita de manumif. et in auct. qui in v. col. in ver. quero nūquid habeat locū missio ex primo decreto in oibus. C. de bo. ant. indi. pos.

- ¶** **¶** Dis sic ad euidentiā premisissis venio ad text. et iste. §. b. d. in sum. **¶** **¶** Ex tñ filij vel serui tenet pater vel dñs de iure pretorio eatenus quatenus est in peculio. h. d. **¶** **¶** Notate ex hoc text. id qd dicitur in sum. rō. videte tñ quatuor casus enumeratos per glo. nō. et signandam in l. cum ancilla. in ver. locupletius. iuncto text. C. qd cū eo. in quibus pater vel dñs non tenetur de peculio nisi intantum inquantum peculium est effectū locupletius. et ibi Bal. addit quintū casum in l. si filius. ff. de indi. et ad ampliatiōē huius text. et et? materie dicebat Joā. fab. circa si. presentis. §. qd iste. §. et que in eo dicitur habent locū in monachis et religiosis: vt ex tñ ibi cū eis celebratis teneant ad instar peculij superiores eorū: vt abbates qui eis permiserunt particulariter tenere et administrare: vt hic per eū. ego addo Bal. idē tenentes in l. terminis. in fi. ad fi. C. qd cū eo. vbi formaliter dicit qd ea que in hac materia dicunt in filio et seruo trabēda sunt ad monachos per nō. per Jnn. in c. cū olim. extra de priuile. nā fm eum et monachi ex cōcessione abbatis quodāmodo habēt peculij: et maxime qm habēt prioratus obediētiarios: vt. c. quāto. extra de offi. ordi. et ibi **¶** **¶** ista procedunt propter equiparatiōē que regulariter fit a filio et seruo ad monachū: vt p. Bar. in l. j. in prin. et l. §. si fructuaris. ff. de stipu. seruo. et glo. nō. in l. beres absens. in glo. si magna. in ver. per dignitatē ad fi. ff. de indi. cū infinitis concordatijs similibus. dicebat Bal. in l. seruus. C. cōmunita de suc. §. qd oia iura loquentia in seruo habēt locū in monacho in his que possunt monacho adaptari. hinc ē dicebat Bal. in l. interposita. C. de trāsa. qd sicut dñs non tenetur nec obligatur seruo: nisi ea per stipulationē promiserit: vt ibi est text. ita ē nec abbas monacho. Accedat etiā ad ista qd alibi elegāter determinat Bar. in l. ex parte. ff. de pecu. per illū text. in ver. quid ergo est. qui text. est multū notandus in presenti materia: qd si aliquis gerat se pro libero et postea monasteriū ali qd cum videret vt seruum cū toto patrimonio: qd monasteriū tenebat de illo patrimonio vñ actiōe de peculio: nō autē directa: qd nō precessit ibi concessio: vt ibi est text. signandus. Et ad istū text. qui vult ex cōtractu filij vel serui teneri patre **¶** **¶** vel dñm quatenus est in peculio san procedat etiā in seruo manumisso vt ē tunc dñs teneatur: an vero cōtra quē possit agi declarat Bal. in l. j. Can seruus ex suo facto. Et ad istū text. in l. fin. in ver. filiarū. dum vult filias feminas posse habere peculium: addite qd habemus casum vñ quem Bal. ibi habet pro vñico et singulari iure in l. cū multa. C. de bo. que libe. in quo femina pōt habere castrense et quasi castrense peculij qd donatio esset ei facta a rege vel a regina: vt ibi i. text. **¶** **¶** Glo. j. in ver. de peculio. nō eget diuisione. potest tamen in duas partes diuidi prout due in ea recitantur opinionēs. scda ibi: §. veri. **¶** **¶** In ea. gl. in fi. tenetis qd iste de peculio: de in re: qd iussu: institutiō: tributō: et exercitoria non sunt actiones nec propria nōia actionū: sed sunt adiectiones sine qualitates actionum seu cognominatiōes. agit enim contra patre vel dñm actiōe ex cōtractu qui celebratus est cū filio vel seruo adiecta illa qualitate eatenus quatenus est in peculio: vel quatenus est versum in vtilitatē dñi: et sic in similibus: vt. d. l. j. §. cū cōgruit. hic allegata in gl. et ita etiā tenet ibi glo. in ver. manumitti. et ita etiam tenet glo. in l. si tñ plures. §. be actiones. in gl. j. ff. de exercitoria. et glo. in v. §. i. in ver. directo. §. qd cum eo. et Bar. in l. j. §. si filius. ad fi. et ibi etiā Ang. ff. de peculio. et ita etiam tenet doc. hic: vt Jo. fab. post p. de bella perti. et Ang. de are. et p. de neap. post antiquos. in v. q. glossari: et in hoc reprobant opi. Jac. de rauen. tenentis seruis. et pro hac cōmuni cōclusionē bene facit fm Jo. fa. hic: qd si esset vna et p. actiō: ista de peculio et similes haberent tēpus p. scriptiōis vñiforme: et tamen cōstat qd habent diffōme: qd habent tale et tantum tempus quale et quantū habet illa actiō cuius cognomen recepit. Cū post mortē in princ. ff. qd actiō de peculio est annalis. **¶** **¶** Et si diceres cuius effectus aut vtilitatis est ista indagatio: an ista sint propria nomina actionū: an vero sint adiectiones sine qualitates: respondebat Joā. fab. hic: et eum simpliciter sequitur Ang. de are. hic: qd effectus est maximus: qd si ista essent propria nomina actionū: essent stricti iuris sine dubio aliquo: cū non sint de enumeratis in §. actionum. j. e. si autē dicim⁹ qd ista sunt cognomina actionū certe et regulabūt fm naturam illarum actionum quibus adiunguntur: et sic si adicietur actioni bone fidei: iste cognominatus cōsequebunt esse bone fidei. si autē adiciatur actioni stricti iuris: stricti iuris esse dicentur. et ad hoc bene facit text. qm ipsi nō allegat hic: et in l. in bone fidei contractibus. ff. de peculio. et quis ita vt s. retuli teneat Joā. fab. hic: ipse tamen Joā. fab. in v. §. si. quod cum eo. aliter tenet et dicit se tanq; electum iudicem in hac

¶ **¶** Ad monachū. vide sel. in c. parochianos. de sen. excō. ad fi. et s. rā. are. in l. j. de vulg. et pup. l. i. col. et l. cū heredes. §. itē qd. de acq. pos. si. et Joā. in c. statutus. i. pe. col. de re. scri. in v. et s. rā. are. in l. seruum. si cer. pe. et ibi p. d. d. l. de imo.

questiōe pronūciare hoc modo qđvtraq; opī. est vera. ⁊ quot
sint cognomina. siue adiectiōes aliar; actionū. itē ⁊ quot sint
species actionū de per se. postea subdit iocose si quis per hāc
snām grauatūr appellet ⁊ fin eū nō parūz lucrabitur: q; fin
eūz non est magna utilitas in hac questiōe ego in predictis
videlicet circa effectū resultātē ex ista qōne reperio qđ Barto.
qui bic ⁊ per alios nō allegatur in. l. i. in prin. ff. de pecu. in. v.
col. tenet de directo cōtrariū ⁊ iudicio meo melius qđ actio
nes iste de peculio de in rē verso. qđ iussu. ⁊ similes que cōpe
tūt cōtra patrē ⁊ dñm semper sunt stricti iuris: q̄uis illa que
cōpetebat cōtra filiū esset bone fidei: per ter. optimū in. l. mo
ra. §. in bone fidei. ff. de vfuca. ⁊ ita etiā tenet Nico. de neapo.
hic in apostulatione ter. ⁊ in hac secundā partē inclināt ipse
met Joā. fab. in. d. §. si. §. qđ cum eo. quicquid ipsa dixerit bic
28 Juxta predicta tangit bic doc. ⁊ an actio de peculio sit in rē
vel in personā. quam qōnem vltra doct. bic habetis etiā late
examinatā per Bar. in. l. frater a fratre. ff. de cōdi. inde. in. d.
col. in ver. sumus expediti de secunda parte. glos. ⁊ c. in. l. i. in
prin. ff. de pecu. in. v. col. per L. ⁊ latius Bal. in. l. pe. C. qđ cū
eo. ⁊ in istis locis magis cōmuniter concludi consuevit qđ sit
personalis per istū ter. vbi expresse bic b. ⁊ per tert. in. l. sum
ma cūz ratione. §. si. ff. de pecu. ⁊ per nonnulla alia de quibus
29 ibi per eos. ¶ An autē actio de peculio oriatur ex naturali
⁊ ciuili obligatiōe simul: an vero ex ciuili tantū: an vero neu
trā matrē habeat tāgit multūz diffusse Jo. fab. hic post Pet.
⁊ Jac. ⁊ quasi nihil aliud ponit Jo. fa. in hoc. §. qđ etiam late
examinat hic Pico. de neapo. post antiquos in. iij. q. glo. ⁊ est
questio que fuit iter antiquos glossatores put clare refert
et ponit gl. in. l. frater a fratre. in prin. in. glos. i. valde longa circa
medium. ff. de cōdi. inde. ⁊ ibi late Bar. circa. v. vel. in. col. idēz
Bar. in. l. i. in prin. in. v. col. ff. de peculio. ⁊ in istis locis magis
cōmuniter cōcluditur qđ oriatur ex sola ciuili obligatiōe ba
bēte tñ effectū naturalis quicquid dixerit Pan. de ca. in. d. l.
frater a fratre. in prin. vt bic per Ange. de arc. per hoc cōclu
30 ditur etiāz magis cōmuniter ⁊ qđ actio de peculio sit natina
nō datina cū oriā ex ciuili obligatiōe tāq; ex matre. quicqđ
31 dixerit Lyn. ⁊ male in. l. dñm. circa fi. C. qđ cū eo. ¶ An autē
actio que cōpetit cōtra filiū ⁊ que dat cōtra patrē sint eodē
numēro: an vero sint due: vna que cōpetat cōtra patrē ⁊ alia
que cōpetat cōtra filiū: ponit Bar. in. d. l. i. in prin. in. vj. col. ff.
32 de pecu. ¶ An autē debitum a filio vel seruo sit omnis pecu
lii ita qđ ipm peculū sequat pnes quicūq; vadat: ⁊ quali
ter istud debeat intelligi explanat magisraliter Bart. in. d. l.
frater a fratre. in prin. in. xv. col. in ver. vñio ad secundam gl.
magnā. ⁊ ibi distinguit an peculū transit ad aliquēz vna cū
ipso seruo ⁊ transit cū onere. si autē transeat sine seruo: tunc
ant titulo vñnerali ⁊ trāsit cū onere: alias nō: vt ibi plenus
per Bar. cū quo ē simpliciter transit Ange. hic de quo etiāz
videatis nō. Bal. in. l. si. in. v. col. C. qđ cum eo. ⁊ per ista rema
net expedita bec gl. i. ¶ Si magna in verb. ipso iure. que glo.
diuidit in quinq; partes principales. Ut in prima declaref
actio de peculio. In scda declaref actio de in rem ver. In ter
tia declaref actio qđ iussu. In quarta declaref exercitoria
institoria ⁊ tributoria. In quinta declaref totus titl. de no
xalibus. scda incipiat ibi preter bac actionē. tertia ibi: item
est actio qđ iussu. quarta ibi: ites sunt alie tres. quinta ibi: in
predictis autē. ¶ Dec diuisio iudicio meo non posset esse magis
snepta ad hāc glo. qđ vt patere pōt cuilibet eam intuenti: glo.
hoc ordine nō procedit. Et ppter ea ego diuidi hac in duas
partes principales. In prima ad declarationē text. nostri po
nit quare pter 5 dispositionē iuris ciuilis volētis neminez
ex alterius persona obligari disposuerit patrē vel dñz teneri
pro filio vel seruo de peculio. In scda gl. aggregat notabilem
distinctionē. scda ibi: diligenter tñ distingue. ¶ Et ego expe
diam vnamquāq; partē gl. de per se subdiuidendo. ⁊ adden
do prout fuerit opportunū: q̄uis Jo. fab. hic ad hāc gl. iam
lōgam ⁊ proluxā nihil addat dicens qđ hāc glo. non oportuit
hic poni: qđ de ea satis tractabif. f. tit. ⁊. ii. ad hanc etiā totāz
istam glo. nihil ad parū admodū addit hic Nico. de neapo.
in. vj. vñ. ⁊ vñ. oppo. glossarum. Et bene faciunt materias in
proprijs locis referare: ne alius titulus aut legibus dos debi
ta subtrahat: vt alibi inquit Bal. in. l. falsus. in finalibus ver
bis. C. de fur. ego tñ vt predicti nō bec tā longa glo. ita intacta
pertrāseat attingā ⁊ succincte qđ necessāria videbunt in alijs
vos ad opportuna loca remittā. Accedā igit ad primā par
tem principalez que non indiget subdiuisione: pōt tñ in tres
particulae subdiuidi. In prima ponit q̄re de iure ciuili pa
ter nō debeat teneri pro filio. In scda quare etiā de iure ciuili
li dñs nō debeat teneri pro seruo. In tertia quare iduerit p
ter: nō obstatē dispositiōe iuris ciuilis: qđ p̄r ⁊ dñs teneantur

pro filio ⁊ seruo de peculio. scōa ibi: inspecto pro seruo. tertia
ibi: sed tñ pector equitate cōsiderat. ¶ In ea. glo. ibi: q̄ parci
monia. q̄rit istud declarare vt per Bar. i. rub. ff. de pec. ¶ In
ea. glo. ibi: om̄m pro seruo teneri dicit. ⁊ sic ad finem p̄mē ptis
principalis dicit vt latius dicit. s̄m in edictali. ⁊ s̄m ibi: cō
cta hanc primā partes prin. huius glo. intelligite ⁊ declarate.
Sum modo in scōa parte principali gl. que incipit ibi: diligē
ter tñ distinguē. quam subdiuidi in quatuor partes. In pri
ma parte ponit gl. qñ filius vel seruus cōtrahit quomodo obli
gatur pater vel dñs. In scōa qñ filius vel seruus quasi cōtra
hit. In tertia vltra actionē de peculio ponit et de actione de
in re verso ⁊ qd iussu. Itē de exercitoria instituta ⁊ tributo
ria quāq̄s de per se declarando. In quarta ponit quas in
delictis ⁊ quasi delictis pater vel dñs p filio aut seruo teneā
tur. scōa ibi: item q̄ dicta sunt qñ contrahit. tertia ibi: pater
hac actionē de peculio. quarta ibi: in delictis aut ⁊ quasi deli
ctis. In tertia posset aduc in quinq̄s particulares subdiuidi
quādamodū quinq̄s actiones in ea declarant. partes de se pa
tent. Et modo illa quarta posset in ays particularis subdi
uidi: scōd expedit. subdiuidatis ea per vos. ¶ In ea. glo. ibi:
deducit ex ipso peculio quicqd seruus naturalis dñs dñs. intel
ligite qñ dñs non posset aliunde debiti sui consequi: nec alr
posset indēnitati sue consulere. als fecus: vt est text. in l. i. no
rali. §. qd aut. ff. de pecu. ¶ Et an standi si libro rationum
dñi si in eo scripserit seruū suū sibi debere. dic qñ: nisi sit in
serta iusta ⁊ vera causa: vt est text. in l. non solū. §. an debitor.
⁊ ibi no. Bar. ff. de pec. qñ tñ pendet a materia legis nuda ra
tio. ff. de dona. ¶ In ea. glo. ibi: obligatur enim seruus dño
naturaliter. istud declara ⁊ intellige vt magistraliter p Bar.
in l. si id qd dñs. ff. de condi. inde. ¶ In ea. glo. ibi: excepta
causa mutui ex qua nec filius ⁊ nec pater tenet. intellige effectua
liter: q̄ obstat exceptio senatus consulti macedoniani: vt toto
tit. ff. de C. ad macedo. ¶ Ad declarationē tñ ⁊ limitationē
illius tituli vñ diligēter notate qd singulariter posuit Zmn.
in. c. q̄ pleriq̄. circa finē cōmēti sui: extra de immu. ecclē. vbi
voluit q̄ l̄ filiofa. ⁊ etia3 patri cōtra creditorem qui mutua
uit pecuniam filiofa. cōpetat exceptio macedoniani: qñ tñ si
in veritate posito etiā q̄ probari nō posset: mutuasset credi
tor: ob necessitatē filii: peccaret mortali filius qui exceptiōe se
defenderet. bene facit. l. macedo. C. ad macedoniani. ¶ Et in
quibus ca sibi cesset ista exceptio macedoniani: habetis text.
no. in l. i. ⁊. iij. C. ad macedo. ⁊ gl. magistralē ⁊ singularem. et
forte nō habetis in iure pleniorē glossa in. §. illud. in verbo:
macedoniani. §. qd cuz eo. ⁊ singulariter per Bar. in d. l. ma
cedoniani. vbi inter cetera singulariter dicit q̄ ista exceptio fe
natul. cōsulti macedoniani cessat in filiofamilias mercatore.
¶ Dicit et signatur Bal. in l. xenodocus. que est. l. i. C. ad
mace. q̄ si filiofa. cōsueuit accipere pecuniam mutuo ⁊ pater
cōsueuit talia mutua restituere: q̄ cessat exceptio macedo
niani per ter. optimum in l. titianus. que est. l. i. ff. qd cuz eo.
¶ In ea. glo. ibi: fecus in seruo. vt. i. tit. ⁊. §. illud. ⁊ ratio di
ueritatis est quare seruo mutui nō cōpetat exceptio ma
cedoniani: quia in eo cessat ratio ppter quā iñtroducā fuit
in filiofa. quā rat. onē ponit ter. in. §. illud. §. i. i. vbi formaliter
inquit ter. ideo senat⁹ prosperit quia sepe filij onerati ex
alieno creditariū pecuniarū quas in luxuria cōsumebāt: vite
parentū insidiabātur vt eoz3 successiones obtinerent q̄ spes
hereditatis obtinēde cessaret in seruo. ¶ Et per hāc rationē
ego infero q̄ ista exceptio nō habet locū si religiosus vel mo
nachus accipere mutui cū tñ eis cesset ratio que est in filiis
cū religiosus nō habeat succedere superiorū vel abbati. ⁊ ita
tenet in terminis Jo. fa. in. §. si. in antepe. col. j. qd cū eo. istud
tamen pēderet ab ea q̄ questione: an monachus equiparetur
seruo. an filiofa. de qua per Bar. ⁊ alios oēs. in l. cum ppo
nas. C. de heredi. insti. ⁊ plenius per Bar. in l. i. in prin. in. iij.
q. prin. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ p Bal. plene hoc disputantē in l. i.
in. i. C. qui admit. per Ange. ⁊ Imo. in l. paterfa. ff. de here
insti. ponit canoniste: vt Jo. an. in. c. in presentia. extra de pro
ba. ⁊ Imo. in c. raynuti. in materia vulgaris subfinitiois ce
trare testa. ¶ In ea. glo. ibi: vsq̄ ad quātitatē versam: vt. j.
ti. j. §. in rem. hāc materiā actiōis in re verso nemo est qui
bēc examinet: sed ea tradit oēs in illo. §. in rem. j. co. ibidē vbi
deatis. ⁊ qualiter in ea formā dñs sit libellus habetis bīc p
Ang. de are. ⁊ plenius per Jo. fa. in. §. si. j. quod cū eo. illud tñ
notat q̄ q̄ quis actio de peculio mortuo filio cōtra patres
tit. annalis: tñ p tituli. ff. qñ actio de peculio est annalis: ⁊ di
ct. s̄m in curdē. ista tñ actio de in re verso. eodē modo qd iussu
de quo. j. §. priori. in glo. sunt contra patrem perpetue filio
mortuo. ter. est nota. in l. macedoniani. ⁊ ibi Bart. Cad ma
cedo. ¶ Et qd erit si ego cōmodaui pecunias vni pauperi
⁊ cūstionē

T Seru o.
adde qđ di
ctu; fuit. s.
e. lxxij.

et existenti non soluendo qui et illa pecunia filios alimenterit: utrum possim agere contra filios qui habet forte res maternas et eo quod dicat illa pecunia in rem filiorum necessario impensa iuxta dictum. §. in rem in ver. aut familie frumentum emerit. hanc questionem tangit singulariter Bar. in libris solis. ff. de condi. inde. et ibi dicit esse argumentum quod sic postea cogitandum relinquit. videte bal. in libris. Cad. maced. fin. bonas lecturas. ¶ In ea. glo. ibi. vt. ff. de instu. l. i. et si de ista actione quod iussu habet per oēs in §. i. ff. de co. ibi de videatis. et in libris mādator. per 44 Cy. Bald. et Salic. C. quod cum eo. et forma libelli in ista actione quod iussu videte hic per Ang. et ultra eum per Spe. in tit. de solutio. §. notat. fin. quod cum refert Nico. de neapo. hic in vi. q. 45 extra gl. in materia actionis de peculio. ¶ In ea. glo. ibi. quod exercitor dicit dñs nautis. materia huius exercitorie ponunt oēs in §. exercitoria. ff. de co. et circa eam multa pulchra et signada ponit bar. in rub. C. de exercitoria. et quot requirant ad hoc vt dñs nautis conueniri possit exercitoria pro pecunia mutata eius exercitori in refectione nautis habet. ter. not. et signada quod Ang. hic habet pro singulari l. i. ff. de exercitoria. qui ter. requirit quod quatuor concurrant vt ibi in text. et ibi per Bar. et per Ang. de are. hic. et per gl. not. in l. i. in ver. pro. 46 bal. et ibi per Bal. C. de exercito. ¶ Et forma libelli in hac exercitoria videte per Ang. hic et ultra eum videatis optimū textum quem omisit allegare hic Ang. de are. in l. i. §. non autem ex omni causa. ff. de exercito. eius forma ponit et Spec. in d. tit. de solutio. §. notandum. referente Nico. de neap. in loco. §. priorime allegato. ¶ Aduertite tñ pro habēdis fundamētis 47 presentis materie quia nemo declarat quod differentia est inter actionē de peculio de qua principaliter tractat. §. noster et actionem istā exercitoria: quia illa exercitoria insoluitū petit: ista quatenus est in peculio. ita gl. in l. i. in prin. in ver. de peculio. ff. de pecu. et ter. i. §. ea rōn. et quod cum eo. item illa exercitoria bz locum ēt quod quis proponitur certo generi negotiationis: ista autē actio de peculio nequaquā itē illa exercitoria bz locum quod filius vel seruus contrahunt dñi voluntate aut expressa aut tacita: alio scilicet. ista autē de peculio datur si sit contractus dñi vel patre ignorante: in negotiis expresse contrahente. si quis seruus. §. et. ff. de pecu. Item quod pater vel dñs conueniunt de pecu. deductū in primis quod eis debetur: aut eis qui sunt sub eorum potestate vel gubernatione vt vidistis in prin. huius gl. scilicet est in exercitoria in qua non fit ista deductio et insolui dum tenet. Has quatuor notabiles differentias ponit magister straliter Bar. in l. i. in prin. in. in. col. ff. de pecu. ¶ In ea. glo. ibi. taberne aut stationi pponit. de hac institoria habetur p oēs in §. institoria. ff. de co. et per Bal. in rub. C. de exerci 48 to. vbi circa eam multa pulchra et signada ponit. ¶ Quis autē dicat proprie institutor et vnde dicat declarat iuriscōsul- tus in l. institutor. et in l. seq. et in prin. l. sequētis. et §. i. vlt. ad §. non tñ. ff. de institoria. et ibi per Bar. quod differentia sit inter institutorē et procuratorē. nā ille qui proponit certe administra- tōi questuaria et vniuersali dicit esse institutor. ille vero qui pro- ponitur certis dñi procurator: si proponat vniuersali ad- ministratiōi non tñ questuaria dicit magis procurator. ita Bar. in d. l. institutor. per illū tex. cū sequētibus. et idē Bar. in l. i. ff. de institores. ff. si cer. per et plene per Jo. de imo. et alios. l. c. pe. extra de fideius. et propterea dicebat Bal. in l. mādator. in. in. opp. C. mādator. quod ppositus ad vñ actū proprie non est insti- tor: quia vnus actus non est vniuersitas. hinc est fin. cū quod tunc dat vtilis institoria non directa. Liberto. in prin. ff. de neg. gest. Et bz quod ibi vult signatē Bal. sufficit si dñs simplr dicat facio te institorem meum: quod per hoc videris esse prepositus quibuscuq; negotiis quibus dñs vt solebat. l. titianus. ff. de co. et vñ circa predicta diligēter notate: quod ea que statuta sunt in exercitoria. illa oia etiā habet locū in institoria. ita di- cit no. Bal. in l. i. per gl. ibi. C. de exer. ¶ Circa hanc instito- riam vñ ēt diligenter et perpetuo notabitis quod si institutor ali- cuius mercatoris miserit ad aliquem cautionem tenoris bu- iusmodi. Idabes penes mensam patroni mei mille aureos quos tibi reddere debeo i calēdis mēsi primis futuris. mor- tuo principali mercatore sine herede et bonis cōcessis et vñ dicitis et non existētibus soluēdo: p vba huius epistole seu cau- tionis institutor non obligat ad ista mille: imo nec aliquid potest propterea conueniri. ita est tex. in terminis peregrinis et sin- gularis in l. i. ff. de exercitoria. q. tex. non tñ pcedit sine dubio: cū alibi habemus quod si aliquis contrahat cū institore: quod ipse institutor ēt tenet per multa iura que ēt ibi allegat Bar. et di- cit Bar. ibidē in fi. verbis quod istud relinquit maiori declara- tioni. vos dicite quod ideo in casu. d. l. fin. non obligat institore: quod non promittit: sed solū cōcessus fuit. et iste est verus intellectus ad illū tex. fin. Bal. in rub. C. de cōsti. pecu. in. in. col. et latius

per eundem Bal. in aut. si quod in eo. ti. C. de cōsti. pecu. et istuz intellectum ponit et tenet Bar. in illa. l. i. ¶ Dicit etiam signatē Bal. d. aut. si quod verba superscripta in alio quod in institore: et administratore operentur cōstitutū: et inducent scilicet cōstitutū pecunie per tex. quem ad hoc habet pro vñ- co et singulari in l. quidā. ff. de cōsti. pecu. et idē etiā in termi- nis per illū tex. dicit Bar. in illa. l. i. ff. de instito. et notabilon rōnem diuersitatis quare superscripta verba in institore vel alio administratore non inducāt cōstitutum: in alijs autē sic: colligo ex verbis Bald. in d. aut. si quod eo quia in institore vel administratore illa cōfessio operatur et valet ad probādū in preiudiciū principalis dñi. d. l. i. ff. de instito. §. in alio non ad- ministratore illa cōfessio non potest operari circa probationē. vnde nimirū si operat in cōstitutū per. d. l. quidā. ¶ Item addite pdictis quod ille differentie que sunt inter actionē de peculio et exercitoria quas. §. priorime retuli. ille cedē sunt inter actionē de peculio et institoria. et ita Bar. qui in specie decla- rat in d. l. i. in prin. in. in. col. ff. de pecu. ¶ Formā autem li- belli in hac institoria videatis hic per Ang. de are. et eam po- nit et Spe. in preallegato. tit. de solu. in ver. idē frequenter. ¶ In ea. glo. ibi. §. introducit. et §. institoria. et §. i. de hac tri- butoria actio habetis per oēs in d. §. introducit. §. i. et per Bal. i. allegata rub. C. de exercito. et formā libelli i ea vide- tis hic per Ang. de are. et per Spec. in tit. de sol. §. notandum. ver. porro. et ad eundē huius actiois tributorie que habet naturā ceteris que supra dicta sunt minus notat. ¶ Item pro noticia formationis libelli sciendum est quod quis pater vel dñs qui conueniuntur actione de peculio habeant privilegium vt in primis et ante oēs deducāt quod in eis habet aut existenti bus sub eorum potestate siue gubernatione vt vidistis in scda principali parte huius gl. ad prin. tñ pctor per hac actiones tributoria temperant illā deductionē quod filius vel seruus contraxerunt in merce peculiari sciente et patiente patre vel dñi. quo casu pater vel dñs ante alios non habet hoc privile- gium deductionis: imo per illud edictū de tributoria vocat dñs in tributum cum ceteris creditoribus. Contribuit enim dñs in mediū quātū est in merce peculiari: tñ sit distribu- tio inter dñm et ceteros creditores pro rata portione debiti vniuersalis: et propterea appellata est tributoria: quia per eam fit contributio creditorū. de his est tex. in l. i. in prin. ff. de tributoria. et i illo. §. introducit. et ibi inter ceteros doc. vide- tis notabiliter Jo. fab. in primo euidentiali posito in prin. illius. §. videatis et tex. in §. is quoque cui tributoria. in eo. tit. ¶ Et ex istis apparet vobis duas esse differentias inter actio- nē de peculio de qua principaliter tractat. §. noster et actionē istā tributoria. prima est quare non potest agi ista tributoria nisi sciam sit in merce peculiari sciente ac patiente patre vel dñi expresse vel saltem tacite iuxta. l. i. §. scientiam. ff. de tribu. sed actione de pecu. agi potest etiam quod contractum fuerit igno- rante dñi vel patre: imo etiā expresse contradicente iuxta. l. i. si quis seruus. §. et. ff. de pecu. et vidimus. §. ¶ Scda est diffe- rentia: quod pater vel dñs conueniunt actione de peculio habent privilegium deductionis: sed per istam tributoriā impeditur deductio eo modo quo statim dictū est istas differentias iter actionē de peculio et tributoria: et nonnullas alias ponit bar. in d. l. i. in prin. ff. de pecu. ad principii quarte col. ¶ Que autē differentia sit inter istam tributoriā et exercitoria: habetis tex. et ibi gl. no. in l. i. §. si is qui nauē in glo. i. ff. de exercitoria. ¶ In ea. glo. ibi. inquātū id peculium locupletius est alios casus in quibus agi non potest de peculio nisi eatenus quate- nus peculium effectum est locupletius enumerat glo. in l. cū ancilla. in ver. locupletius. C. quod cū eo. et retuli. §. in notabi- libus. ¶ In ea. glo. ad fi. doctores simpliciter transiunt cum hac vltima parte huius gl. et ad eam nihil addit. ¶ Dubi- tat tñ circa eā Ang. hic an si filius conueniunt ex delicto fue- rit cōtinuare quo casu expeditus est quod hodie pater non potest da- re illud pro nora. §. si. ff. de nora. hic allegato in glo. an salte- fiat executio contra patrē in peculio profectitio. de quo vide- tis gl. in illo. §. si. in ver. conueniri. et ibi per oēs maxime Jo. fa. qui late hoc examinat. et per Bar. in l. i. finita. §. si de vectiga- libus. ad fi. et ibi per omnes alios. ff. de dam. infec. per Bar. et Imo. in l. cum filius in prin. ff. de verb. obli. per Bar. et Bal. in l. penul. C. qui bo. cepol. per Bar. et Imo. in l. si filio. la. ff. sol. matrimo. et Bal. in l. i. C. ne filius pro patre. vide domi. ¶ Allex. in l. sepe. in secunda char. ff. de re iudica. ¶ Tangit etiam circa hanc vltimam partem presentis gl. Ang. de are. hic an publicatis bonis filij propter eius delictum intelliga- tur etiam publicatum peculium aduenitituz. et dicit quod non in preiudiciū patris per tex. quē dicit ad hoc esse singulare in l. i. C. de senten. passis. et corrupte allegat quia est in tit. C.

¶ Conueni- ri. vide do. 4 Bart. foz. gl. chij. i. c. consultatio 50 ne pñtis. v. scds casus ē. et ver. octa- uis casus ē. in scda pte. 51 vbi pōit de institorie scri- bēte bec ea- dē verba al- teri merca- tori. §. num- quid finito officio insti- tor vel dñs sit conueni- dus: et que obligat do- minū. et qñ dñs intelli- gatur obli- gatus.

de bonis pscriptor. 2 ibi Bal. dicit illū ter. nō esse alibi in re. Idem tenet etiā Bal. in repe. l. de quib. in. in. col. ii. ff. de leg. 2. illi etiā reputat singularē 30. de imol. in d. §. si de vecti-
galib. 2. quīs ille ter. 1. loquar in peculio castrensi vel quasi
63 si illud in quo pater nullū penitus peculū habet vinētē fi-
lio nō auferatur sibi nec publicatur: quātō minus publicatus
aduentitius in quo pater habet usfructus etiā vinētē fi-
lio. l. cū oportet. l. pñ. C. de bo. que libe. de quo videatū latissi-
me Bar. in d. §. si de vectigalib. in vi. col. 2. Bart. 2. Bal. in l.
si quis in tantā. C. vnde vi. per Bar. in l. si. §. sed vtrum. ff. de
mino. 2. in l. si. §. filius. ff. qd quisq. iuris. 2. in l. si fil. ff. de
bis qui sunt sui vel alie. tur. 2. generaliter de omnib. peculias
vltra tradita in illo. §. si de vecti. videt Bar. in l. Cne filius
pro patre. 2. nō an. l. p. in. r. col. in ver. modo qro. C. de excep.
64 2. in d. per Ange. 2. Imo. in l. si filius. ff. de dā. infec. ¶ Dicit
et etiā Ange. de are. hic. q. codē modo cōtra publicatis
bonis paternis nō publicat peculū pfectitū in iudiciū fi-
lii: p. ter. quē ad hoc reputat singularē l. in. §. sed vtrū. in. ff.
de mino. 2. illū ter. Bar. ibi ante fi. dicit bene esse notādū: se
nescire alibi illū etiā habet pro vnicū 2. singulari 30. de imo.
in d. §. si de vectigalib. 2. de hoc ibi p. Bar. lvi. col. 2. p. Bal.
in l. p. C. q. bo. c. pos. 2. in l. p. in. r. col. ii. C. de bo. au. indi. pos.
65 ¶ An autē publicatis bonis paternis publice usfructus
quē habet pater in aduentitiis eo vinētē tangit Bar. l. d.
§. 3. vtrū. 2. dicit hoc esse dubitabile 2. sup. eo relinquit cogitā-
dum. dicit tñ se de facto vidisse obseruari q. talis usfructus
publicus 2. istud in terminis firmat Bar. in l. si postulantur
§. inbet. l. illi ter. ff. ad l. iul. de adul. de quo etiā 2. p. Bal. in c.
66 i. §. rursus. de cōtro. inue. in vñ. sen. ¶ Publicatis autē bo-
nis maternis propter ipsius matris delictū daz. est q. filij de
cins bonis nihil habere debēt. l. de bonis maternis. C. de bo.
p. script. ¶ Et extra glo. quā vidimus in ter. 2. gl. qd pater
a nō tenet pro delicto filij nisi quatenus est in peculio 2. multū
67 cōgruenter tangit hic Ange. de are. 1. nūq. valeat statuti qd
pater teneat pro delicto filij iuxta ea q. bene vidim⁹ fm cū
videretur dicēdū qd nō maxime iuncta l. 2. l. si fil. Cne fi.
pro patre. 2. l. cum te. Cne vxo: pro mari. cōtrariū tñ refert te-
nere glo. illā notabile 2. ordinariā in rub. C. de decre. decu. li.
x. postea dicit q. Bal. in d. l. i. Cne filius pro pñe. 2. Bal. in l.
si filius. in c. ii. intelligunt illā glo. verū dicere in pena pecu-
niaria: q. ad hoc pōt obligare se pater per pactus: ergo 2. per
statuti. vt. l. nec ex. pñe. 2. ibi gl. ff. de reg. in. 2. l. nō impos.
2. ibi gl. magna in fi. 2. ibidē Bar. ff. de pac. late Bar. in l. oēs
populi. in c. i. pñe. l. i. ff. de infir. 2. in. 2. ibi ter. ex. pñe. me
hio: de iure l. 3. in cōi nō allegat in l. si ad fi. 2. ibi Bart. 2. Bal.
C. de fideius. locus est in pena corporali. vt. xxiij. q. v. cū ho-
mo mortuus in gl. 2. ista est distinctio quā sentit 2. vult preal-
gata gl. l. d. rub. C. de decretis decu. lib. 2. addit Ange. de are.
68 hic hoc vltimo casu rōnes esse 1. q. non pōt se cōmittere in
iure corporali q. carnes scindat. l. i. §. vsq. adeo. 2. ibi pulchre
Bar. ff. de in iur. vel alio mō torqueat psonam. l. inter dū. la. ij.
§. qui surē. 2. ibi gl. 2. Bart. ff. de fur. et istud idē vt. s. refert
ipse tenere Ange. 2. Imo. in l. cū filius. in prin. in ver. extra gl.
adde dictū Bar. ff. de ver. obli. 2. go quia passus est pulchre
2. opportune hic cadit: intēdō q. vltra alios bñ 2. late exami-
69 nare. 2. vltra §. allegat addo idē qd. §. 1. qd tale statuti qd
pater teneat ex delicto filij valeat et teneat. tenet etiā Bal. in
70 l. receptitia. in prin. in. co. C. de cōsti. pecu. vbi dicit 1. q. quis
mercatores aut corū cōsules nō possint statuere q. pñ teneat
pro filio nisi pater filij mercatoris pñeat quēstus: qd istud
statuti esset 3. igo gentiū: q. tñ istud posset disponi per statu-
ta ciuitatis: 3. non per statuti vnius collegij. per illam gl. in
rub. C. de decre. decu. li. 2. idē etiā qd. §. tenet Bar. in rub. C.
71 res inter alios licta. in. ij. col. vbi dicit 1. q. si sit statuti q. cōsor-
tes teneant solnere penas pecuniarias bannitorū q. statuti
valeat per illā gl. in rub. C. de decre. decu. li. 2. hoc statuti fm
cū est tolerabile sed nō laudabile. et fm cū est glo. no. in. §. qm
vero. in aut. vt nulli iudici. q. dicit nota. contra potestates
qui puniūt Itā pro aliquo delinquēte d. intelligi qñ hoc fa-
ciūt ex arbitrio suo: nō sic si ex arbitrio legis. 1. penas tñ co-
72 porales vel infamie statuti nō possent imponere pro delictis
alienis: q. est 3. ius diuinū q. nec gñensu id fieri pōssit: vt no.
per gl. in d. c. cū homo mortuus. 2. cū Balibi. 2. in d. l. i. Cne
fi. pro pa. tenet et pñe. de ancha. in repe. c. canonū statuta. ex-
tra de pñi. in. xviij. char. in ver. quero vltimus scriptū est in l.
diuina 2. vbi et refert cōsuluisse Bal. 2. tenuisse q. valeat sta-
73 tuti florentinū disponēs 1. q. propter homicidiū vnius oēs
cōsortes appellat. 2. ad terminos nostros idē etiā qd. §. tenet
Bal. in l. si q. in tantā. in. in. col. C. vnde vi. 2. ibi dicit qd. tale
statuti est 3. ius naturale: 3. tñ valet. 2. idem etiā tenet Bal.

[illegible][illegible]

¶ **C**ū fili vide
cūde in auf.
nouissima. i.
in. coli ver.
vide iſcr̃.
Coe inoffi.
teſt. cū alia
ēdco. ibide
per cū addu
ctus ⁊ ſeli.
cpergentis.
ad fi. ſ. bere.
⁊ i. can. ge
nerale. i. di. ſi
ylt. coli in v.
quis pena.
vbi nōnulla
ad materiā.
et not. et qđ
ibideſcit in
apoſt.

- Item si quis

Cl. si quis
maior. Ubi
vid. fr̄. are.
in fin. r̄. vide
do. Alex. de
imo. in cōsi.
clv. i. in. col.
i. in. parte. et
in p̄si. cxxi.
in. j. colū. in
iij. parte.

12

b **C**ōtest-
tiōis. ad
idē p. Fran-
c. i. d. la-
ptee. s. si
qui. de in-
iuran.

C Sacram
ta pueru
de itellec
huius au
circa iun
appositu
pactu qu
r qñ serua
deat vel n
vide Allex
imo. in cō
ph. l. iij. cō
cū fecit i
lix. in. ij. cō
in. pte. r
cōf. l. iij. p
totu. iij. an
parte.

o **C**ontr
ctus. Ad
frā. are. i.
duob⁹. s.
pomponi
de iurem
qđ ibidē
cum dixi
apo.

enius dicti veritate sibi late per alios videatis: plenius in l. si infula. ff. de verb. obli. dicit tñ signāter Bal. in l. qui crimē. in. ij. q. C. qui accu. nō pos. q. illud fallit de equitate canonica fm. quam nō obstatē turamēto poterit semper mora purga- ri: vt ibi per cū. de quo habetis ter. optimū in. c. sua. extra de penis. fm. intellectum quem ad illum tex. tradit Hostiens in summa sua in tit. de arbitris. §. sed quāter. ver. sed nunquid religiosi. 2. do. Anto. de bu. 2. Jo. de imo in c. dilecti. extra de

17 **¶** *Non de iuramento effugit iuramentum* : vltimus p[ro]p[ri]e n[on] e[st] q[uo]d iuramentu[m] habet executione[m] paratam : ideo si in instrum[en]to aliquo cuiuscunq[ue] co[n]tractus apponeretur iuramentum : certe illud instrum[en]tu[m] q[uo]d alios de iure co[m]muni no[n] haberet executione[m] parata[m] : vt e[st] ter. melior de corpore iuris ad hoc in l. minor. rrv. annis cui fidei co[m]missum. in ver. ad initiu[m] noue petitionis redeg[er]at. ff. de mino. isto t[ame]n casu p[ro]pter iuramentu[m] si habet executione[m] paratam eti[am] de iure co[m]muni istud e[st] q[uo]d notanter voluit in terminis Bart. in l. h. ad. si. ff. de iureiur. : ibi dicit Bar. q[uo]d mira[m] q[uo]d p[ro]fuctudo h[uius] mo-

dum ⁊ hac cautela nō adinuenit. ⁊ dicit Bal. in. d. l. ⁊ in
 fi. col. C. de rebus cre. qd ista est vna singularis opi. ego intē
 do hūc vltimū effectū latius excurrere ⁊ examinare vltra etiā
 quam facit Añg. bīc. ⁊ ideo illum refero post editionē
 gloss. p̄sentis. §. ¶ Elos. in verbo: postulante. que diuisione
 nō indiget. ¶ Ad id. fi. glo. habetis qd si iurātū sit aduersario
 nō deferente q. tale iuramētū nīl proficit. hoc limitat Jo.
 fab. bīc. vt sit verum quantū ad vtilitatem iurantis: sed bene
 prodest aduerse parti si iuraret cōtra se per. l. v. et etate. §. q. in
 terrogat. ff. de interro. ac. ⁊ p hoc inferebat Jo. fab. ad limi
 tationē cōclusionis gloss. nostre qd tale iuramentū prola
 tum nemine deferre possit etiā iuranti prodesse si iurās di
 ceret cōtra se ⁊ pro se: quo casu si aduersarius finitēret ex ta
 li iuramētī confessione tūc teneretur recipere in totū ⁊ etiā
 cōtra se sicut ⁊ pro se. allegat. l. publica. §. si. ff. de possi. Añg. bīc
 dicit ⁊ qd tali iuramēto ⁊ per cōsequens tali cōfessionē oīno
 statut cōtra ipsū iurantē. sed an probet pro ipso iurante
 etiā si acceptata fuerit cōfessio per aduersariū: istud habet
 iudex estimare. ⁊ istud est qd dicit tex. in. d. l. publica. in fin. in
 ver. iudicē estimaturū. ⁊ fm cū inspicit iudex qualitatē scri
 bentis ⁊ an vero simile scripserit p se vel nō. Et an ⁊ potue

21 ergo huius p[re]dicti pendet ab illa questione ¶ an cōfessio seu instrumentū possint pro parte acceptari ⁊ pro parte non. de quo videtis notabiliter Bar. in. Laurelin. §. idez quesit. ff. de libe. lega. ⁊ in d. l. si quidem. C. de excep. veritas ff. de eden. per Bar. post l. y. ⁊ glo. in l. h. C. de dona. ante nup. ⁊ Bal. in l. j. §. editioes. ff. de eden. ⁊ in l. cū mulier. in. xvj. col. ff. solu. ma. ⁊ in l. j. C. de eden. ⁊ no. in l. si quidem. per illuz ter. C. de tras. fac. ⁊ per Spec. in titu. deposi. §. si in ver. p. ⁊ Trubi. in c. j. de confes. in. vi. Canoniste in. c. cum venisset. de cōsti. in. c. cum venerabilis. de excep. ⁊ Ang. de arch. bic. ⁊ in istis locis vt paucis me expediam magis cōmuniter cōcludatur cū Bart. in d. §. idem quesit. vt si cōfessio seu instrumentū cōtineant plura capitula nuda ⁊ simplicia ⁊ si cōfessio ⁊ instru-

neant plura capitula diuerſa ⁊ ſeparata: ⁊ tunc poſſunt ꝑ ꝑte
acceptari ⁊ ꝑo parte nō ꝑer. d. l. publica. ſ. ſi. aut cōtinēt vñ
capitulum tantum: vel etiam plura ſed ſimul immiſta: ⁊ tūc
aut cōtra confidentē eſt iuris præſumptio: vt ſi quis confitea-
tur ſe occidiſſe hominē ꝑo ſui deſenſione: ⁊ tunc poteſt con-
feſſio acceptari in parte inquantū dicit ſe occidiſſe. in alia ve-
ro dum dicit ad ſui deſenſione: qꝫ lex præſumit contra eum. l.
ſ. ff. de ſica. ⁊. l. ſi nō conuictū. C. de iniur. aut nō eſt præſumptio
iuris ꝓtra tūc ſententia: nec ꝑo eo: ⁊ tūc ſecus: vt ꝑer Bar. in d.
22 ſ. idem queſcit. ¶ Qualiter autē intelligatur vñum capitū-
lum vel plura ⁊ diuerſa: vide Bar. in d. ſ. idē queſcit. ⁊ in l.
iñ. ſ. filius autem inter medias. ff. de libe. ⁊ poſtū. ⁊ Innoc.
in c. fraternitatis. de here. ⁊ Bald. in l. in ꝑin. ſi. col. C. de re
23 iudi. ⁊ in l. ampliozem. C. de appella. ¶ Quid autē in cōfeſ-
ſione facta in libello an poſſit ꝑo parte acceptari. Bal. tenet
qđ non. l. cū pretiū. C. de liberali cauſa. ¶ Et quid in libello ra-
tionum cōfecto ꝑer mercatorē: an poſſit ꝑo parte tantū acce-
24 ptari: vide Bal. in l. in v. col. C. de cōfeſ. ¶ Et quid reſciet
aut quid oꝛetur cōmunis practica ꝑcuratoris inſtrumenta

quod quod etiam communis practica p[er]mittit innumera
 producentium qui protestantur se producere instrumenta in
 partibus pro se tantu[m] facientibus: n[on] aliter nec alio modo:
 vide Bal. & Salic. in l. i. C. de defunct. aduoca. & Ange. de
 25 are. hic qui tenent q[uo]d nil relictur protestatio. f. b. In eo tam[en]
 b membro in quo retuli. s. Bar. tenere q[uo]d si q[uo]d dicit se parte tantu[m]
 c se pro sui defensione q[uo]d talis confessio potest in parte tantu[m]

acceptari: in pre nō: q: casus iste quotidianus est ⁊ frequē:
propterea nō omittendus: q: decisio Bar. nō est sine dubio:
q: multi cōtra eum tenēt. vide Bal. in. d. l. vnica. C. de confes
in. xiiij. colū. in. ver. denūo quēro de questione quotidiana. ⁊
in. l. j. in. pnc. ff. de edil. ed. ⁊ in. l. j. C. de dona. ante nup. ⁊ in. l.
per seruū. §. j. ff. de vsu ⁊ habitatione. Bald. ⁊ Sal. in. l. nec
codicillū. C. de codicillis. Bal. in. l. cū mulier. ff. solu. ma. in
xvi. q. alias. col. Bal. ⁊ Imo. in. l. decem. ff. de verb. obli. Ang.
Imo. ⁊ Ludo. ro. in. l. j. §. si quis simpliciter. ff. de verb. obli. ⁊
Sal. tenentem contra Bar. in. l. j. in. iij. oppo. C. de confessis.
per Imo. ⁊ Panor. in. c. cū venissent. de cōstitū. ⁊ ibi bonus
tex. per Bar. fm qd ibidem per eos ponderatur. ⁊ per Imo.
⁊ Pan. in. c. bone. el. ij. de postu. pla. C. ¶ Duo etiā circa pre
dicta diligenter nota. vñ est qd vbiq: confessio esset facta
sub illa protestatione: cōfiteor: qd nō aliter nec alio modo: nū
q: ex tali confessione reus pōt damnari: nisi aliud probetur.
glo. est not. in. l. si quidē. C. de excep. ⁊ ibi Bal. in. terminis di
cens qd istud alibi nō habet in iure qd nō vt cōfitearis cau
te ⁊ rideas. de his verbis habetis per Bald. in. c. j. §. deniq:
que fuit prima causa beneficii amit. in. vñ. seu. in. j. collatoria

¶ Sedo no. aliam singularem ⁊ optimā cautelam qđ vbi
cunq; cōfessio siue rīso emanat pmissa negatiua siue in ci
uilibus siue in criminalib⁹: nunq; pōt reus cō tali cōfessio
cōdemari vt cōfessus. vnde si dūego me vulnerasse ⁊ occidis
se: ⁊ si apparebit ꝓtrariū: dico qđ feci ad defensione3: vel ne
go me mutū accēpisse. ⁊ si pñus apparebit: dico satisfecisse.
nullo modo potest cōdemari. glo. et. no. in. d. l. si quidem.
in. prin. C. de excep. ⁊ ibi no. Bal. in terminis. ꝓpterca alibi glo.
fi. in. l. si filiū. C. de liberali causa. docet practica ꝑ qđ si volo re
pellere accusatorem ab accusando: qđ sit focus criminis: de
beo primo pmittere negatiuā dicēdo: nō cōmisi crimē: sed
⁊ si commissi iste nō posset accusare qz est focus criminis. al
si simpliciter dico: nō potest accusare qz est focus criminis.
videtur crimen cōfiteri de culpa ⁊ al. veritate videtur. ⁊ sic no.

videtur et inueniuntur contentiones in gl. veritate videtur Bar. no
tabilitur in lqm. Cde. de testi. ¶ **T**ertium etiā not. qd non suffi
cit remm probare qd fecit ad sui defensionē: sed oportet qd p
betz dicat qd fecit ad sui defensionē necessariā. ita Bal. in d.
l. y. in. xvij. col. Cde. de pfe. de quo dicto facit festū Ludo. in suis
singularibus pro quo allego text. in l. is qui aggressorem. in
ver. in dubio vite discrimine cōstitutus. Cad. l. cor. de fca. et
¶ **Q**uod dictū consueuerit pro singulari reputari: tñ Bal. tenet
contrariū in l. solā. in fi. Cde. de testi. post Bar. in cōf. fr. alias. r.
incipiente quidā mafolus. et in istis locis tenet Bar. et Bal.
¶ **Q**uod si testis dicit qd fecit ad sui d. fensionē: probat etiā qd nihil
ultra dicat qd non fuit vltimus interrogatus de cā. et pro ista
feda parte est tex. quē reputo singularē in c. i. §. si quis homi
nem. de pace tenen. in vii. feu. in ver. nisi hoc probare possit qd
vita sua occidendo defendiderit: hoc notate diligenter cōtra
affores et iudices solentes sequi illud d. Bal. in d. l. vnica.
tanq̃ verissimū ac eduti anodā anolline rōsum. nō bene

magis verum est de veritate quodam apollinis mimum: non bene
iudicio: vt. dicit. ¶ **S**lof. in. ver. iurauerit ad f. babe
tis qd paria sunt: vel qd quis iurauerit: vel qd iuramentū sit
remissum per parē: sunt quidā hic qui in aduertētē et inco
sulte recitant banc gl. vt procedat quātū ad hoc ne iuramen
tum profit: nō autē quātū ad hoc vt cōpetat actio in factū:
q: fm eos ad hoc vt cōpetat actio in factū ex iuramento: ista
non sunt paria iurare vel qd ei iuramentū remittatur: eo qd
ter. noster signatur: et cū ministerio dixit si quis iurauerit: et
sic vult. ter. fm eos qd tunc demū oritur actio in factum qn
est iurātū: non autē qn est remissum iuramentū. sed isti nesciūt
quid loquantur: q: uno ista parificantur etiam quātū ad
hoc vt ex iuramentū actio cōpetat: q: casus est clarus et rotun
dus in illa. lactori. C. de reb. cre. hic allegata in gl. 2. in l. nam

postea. **C.** ff. de iureiur. **C.** Ad iudicatum tñ est qđ tñc in
iuramentum delatū non est per partē acceptatum: ⁊ tñc cum
deferente licitū sit indistincte penitere: ⁊ per consequē delat
ionē iuramenti reuocare. casus in. l. si quis iusiurandū. **C.** de
reb. creditis. ⁊ gl. in. l. manifeste turpitudinis. ff. de iureiuran.
l. aut iuramentū sit acceptatū: ⁊ tñc nō est locus penitētiē. ⁊
in hoc casu deferente peniteat iuramentū habet p̄o remissio. et
c. p̄inde ac si effect iuramentū iuratum. d. l. non crit. **C.** si sed
est melior tex. in. l. si nō fuerit. ff. de iureiur. ista ponit **Bar.** in.
d. l. non crit. **C.** si. ⁊ sequit simpliciter **Ang.** hic quīs de **Bar.**
nō facit mentionē. dicit etiā **Bar.** ⁊ signatur in illa. l. non
crit. **C.** si putare qđ etiā qñ iuramentū fuisset per p̄tē ac
ceptatū: possit tñ ex causa anteq̄ iuretur reuocari: puta si tpe
quo delatit iuramentū nō habebat p̄bationē que postea sus
peruerunt. d. l. si quis iusiurandum. ⁊ ita etiā tenet ibi **S. a.**
l. simpliciter sequitur **Ang.** de arc. **bic.** **C.** Item adner
et qđ illud qđ dictū est paria esse: vel qđ qđ iuret: vel qđ iura

Galon super Titu. de Actio.

mentum sibi remittat: limitat singulariter non habere locum in iuramento confirmatorio contractus. nam si minori contrahenti dum vult iurare super contractu si ego sibi remittere non habetur ac si iurasset nec restitutio sibi impediret. ita singulariter **33** ter **Ly.** in aut. sacramenta pueri. C. si aduer. ven. **C.** **Leteru** quia. s. proime vidimus quod iuramentum delatus antequam sit acceptatus a parte potest renocari et non post. hinc singulariter **Bar.** in d. l. no. crit. s. si. docet optimam et practicabilem cautelam: quod qui deferret iuramentum in iudicio presente iudice pars semper sit cauta quod dicat ego volo deliberare vtrum velim iurare vel ne. et ita peto mihi assignari terminum ad deliberandum: quod tunc deferenti licitum esset penitere et renocare delationem: vel s. dicit. imo fortius etiam si non renocaretur delatio iuramenti non valeret iuramentum ex intervallo nisi denuo deferatur: quod in iuramento delato inest petitio ne incontinenti iuretur: alias mihi proficit: ut est tex. in d. l. no. crit. s. si. et ibi **Bar.** debet ergo semper pars statim et incontinenti dicto verbo acceptare iuramentum et dicere separatim iurare: sed quod vult deliberare quid iuret et quomodo iuret. et istud potest fieri: ut est tex. in l. infuran dum et ad pecunias in si. principij. et ibi **Bar.** ff. de iurciu. et isto modo poterat sibi perficere in forma iuramenti. s. quomodo iurare debeat. nec deferens poterit amplius talem delationem iuramenti a parte acceptatam renocare: nisi ex causa: ut s. proime dicit et declaravit quod diligentissime non quod quotidie occurrerit. **C.** **Lo.** in ver. debere. ego diuido in tres partes principales. In prima declarando tex. ponit quod remedium seu que actio competat actori qui iuravit: et quomodo competit. In secunda ponit quod remedium competit reo qui iuravit. In tertia declarat et limitat quod s. dixerat in prima parte de actore qui iuravit. scilicet ibi: ex parte ante rei si iurat et c. tertia ibi: et hoc quod dicit in actore habet locum et c. expediat vobis vnamquamque partem de per se. In prima ergo pars principalis subdividitur in duas. in prima quia actor iuravit super debito ex actione personali. In secunda quia iuravit super debito ex actione reali. scilicet ibi: ite circa actionem realem. Et ad commendationem presentis glo. dicunt hic doc. et bene ut **Ly.** et **Jo. fab.** quod ista glo. est in hac materia plenior de corpore iuris et plenius distinguit quam in aliqua parte iuris. et **Guil.** **Ly.** hic refert simpliciter istam gl. et eam approbat: et sic etiam transeat ad ost. illam approbando in summa sua in tit. de iureiur. ut hic refert **Jo. fab.** ego tamen adiciam ad hanc gl. plenius que ad hanc glo. adicienda occurrunt. **C.** **In** ea. gl. ibi: **34** nata ex sacramento. glo. in istis verbis vult duo. primum quod actionem velis ex contractu que competit qui iuravit est formiter: et sic cum causa nascatur ex iuramento et multo magis qui iuramentum esset informiter prestitum. hoc est nulla causa expressa. secundum quod vult gl. quod actio utilis ex contractu que competit ex iuramento prestitum cum forma dicatur esse nativa: verum quod isti articuli modice sunt utilitatis paucis etiam me expedio: potissimum quod alij contra nullum verbum circa ista ponunt. **C.** **Ad** primum quicquid hic dixerit **Nic.** de nea. post antiquos quos ipse refert in. ij. q. extra gl. in materia actionis in factum tenet et concludo quod qui iuramentum est prestitum super aliquo certo et specificato scilicet: tunc actio que nascatur de nasci ex illo contractu: ut in iuribus hic allegatis in glo. Si autem est prestitum informiter: tunc oritur in sacramento immediate propter quendam quasi contractum delationis et acceptationis iuramenti inter partes tacite celebratum: ut declarant doc. maxime **Ang.** in l. i. C. de rebus cred. et hoc procedit in personali. secus in reali: ut patet ex his que s. hic proime scribam. et veritas melius apparetur ex his que ego tenebo ultra alios ad si. huius prime partis presentis glo. Ad secundum quod vult gl. Dicebat **Bar.** in d. l. nam et postea. s. si. et ff. de iureiur. omisso allegationibus hinc inde **35** per **Bar.** ibi factis: quod qui iuramentum deferretur in reali: tunc sit dativa: quod non presumitur obligatio: ut d. s. si. cum realis nullam presupponat obligationem. s. omnium. s. eo. sed quod deferretur in personali tunc sit nativa. l. qui iurasse in si. ff. de iureiuran. et ita etiam tenet **Eng.** in l. miles. s. si. ff. de re iudi. **Guil.** **Jo.** de imol. in d. l. miles. s. si. in si. contrarium tenet. et iudicio meo melius quod aliter pro nunc non discutio. miror tamen de consuetudine **Bar.** non presupponit obligationem: ergo est dativa: quod finem hoc sequeret quod omnes actiones reales que nullam obligationem presupponunt. d. s. omnes. essent dativae: quod non est plusquam notorie falsum. **Guil.** enim non habeat obligationem per sufficientem materiam ad actiones producendas: habet tamen dominium precitissimum: quod est sufficientis materia producende actionis. l. unica. cu. si. C. de alie. iud. am. causa fa. **C.** **In** ea. gl. ibi: et aduersario similiter actionem tribuit. teneatis quod ex iuramento nudo non tantum competit actio iurantis: sed etiam aduersario contra quem est iuratum. et consequenter teneatis quod si aliquis iuraverit se omisse per. quod ne dum ipsi iurati competit actio ex empto propter iuramentum: sed

etiam aduersario actio ex vendito ad ipsius pretium. et ista sunt sine dubio: quia casus est in d. l. si duo patroni. s. si quis iura verit. et s. marcellus. hic allegatus in glo. propter quos text. omitto duo quia tanquam indubitata que ponit **Jo. fa.** hic in vii. col. in ver. queris quid si orta questione et c. post **Bar.** de ra. que dicitur in illis legibus. **Dulchrum** de binum esset quod alij hic non tangunt quid si aliquis iuraverit se omisse tale re a **39** Titio non expressa quantitate pretij: an iurans possit agere ex tali iuramento cum pretium non sit certum quod requiritur in emptio ne pro substantia tractus. s. pretium. et s. item pretium. cu. si. s. de contraben. emp. iuncta gl. illa solenni in l. pacta conventa in prin. in ver. noua emptio. ff. de contraben. emp. ite an isto casu ille contra quem est iuratum possit petere quod iurans compellat exprimere certum pretium. de vtroque videatis **Bar.** in d. l. si duo patroni. s. marcellus. vbi tenet quod iurans possit compelli exprimere certum pretium si tamen non exprimeret quod nihilominus ex parte sua posset ad re agere: ut ibi latius per eum. Recedant que traditi sunt notabiliter per **Bar.** in l. i. C. de rebus alie. non alie. vbi ponit illa notabilem questionem de testi. qui deponit de contractu emptionis: s. non recordans de pretio seu de pretij quantitate an probent ipsum contractum: videte ibi late per eum que re prebendit **Lud.** in l. i. scilicet in l. i. col. ff. de verb. obli. **Guil.** cum **Bar.** teneat ibidem **Rapha.** cu. **Ad** ista videatis etiam **40** **Ly.** et **Ray.** de folio in l. i. C. de contrab. et comit. stipu. vbi querunt si instrumentum cantat qualiter Titius emit tale fundum ab ecclesia: sed non dicat pro quanto pretio: an tale instrumentum probet emptionem necne. Recedit etiam quod singulariter ter decidit **Paul.** de ea. in l. suis heres. p. illi tex. vbi de hoc dicit esse casum. C. de repudi. here. vbi ponit quod **Guil.** si fili? remittit hereditatem patris ex causa transactionis et in instrumentum talis remissionis sit metio de tali transactione: non de eo quod est dandum causa talis transactionis: cum alias transactio non valeat nullo dato vel retento. l. transactio. cum si. C. de transact. an tale instrumentum probet transactionem et an valeat necne. **C.** **In** eadem glo. ibi: ac si vere contractus precessisset. hoc declarat hic per **Ang.** de are. per tex. in d. s. marcellus. allegato in gl. **C.** **In** ea. gl. ibi: interdum utilis ex eo contractu et utilis in re. et sic ad finem prime partis huius gl. habetis duo principaliter **41** et hac glo. elicitur primum est quod in reali competit utilis in rem etiam si non sit allegata causa: et consequenter iuramentum sit informiter prestitum. ut quia iuravi rez mea esse simpliciter: et sic informiter hoc est non expressa causa propter quam sit mea. in pso. **42** nali vero est secus: quia non omni utilis nisi causa formaliter exprimatur et sic contractus vel quasi. Secum habetis et gl. quod in personali quod iuratur formiter: et sic cum causa non competit nisi actio utilis ex contractu: non autem actio in factum: sed in re utroque competit et utilis in re et actio in factum expedit: ergo ut in vtroque **43** perscrutens rationes diuersitatem. **C.** **Ad** primum quare in reali competit utilis in re etiam si non sit allegata causa formiter: scilicet est in personali. ridebat multum notabiliter hic. **Nic.** de neap. in. ij. q. extra gl. in materia actionis in factum post suum **Rodul.** de auri. et sequitur simpliciter **Ang.** de are. hic **Guil.** de **Nico.** nulla faciat mentionem: quod ratio est: quod in reali semper fit relatio ad vnam causam cum vna tantum semper sit causa realis. s. omnium. l. et an eadem s. actiones. ff. de except. rei iudi. et ideo dicitur semper certa et uniformiter plata cum non sit nisi vna. Recedat ultra eos quod dicimus paria esse: vel quod aliquid nominatum in specie exprimat vel in genere et illa generalitas nequeat nisi in vna specie verificari: ut est tex. not. in l. ij. et ibi **Bar.** et alij. ff. de libe. et postb. et in s. nominatum. s. de erbe. libe. cause vero personales sunt plures et propemodum infinite. s. actiones. unde non possumus scire ad quam causam fiat relatio in personali cum quod esset informiter iuratum et sine causa. et ideo non potest omni utilis ex contractu: nisi tractus exprimat. et ita etiam tenet **Bar.** per istam rationem in l. action. C. de rebus cre. et iurciura. **C.** **Sed** audite **Guil.** ista sint multum colorata et amica veritati: tamen **Jo. fa.** hic in i. col. pro suo mirabili et subtili ingenio ea reprobat et in dicto et in ratione. nam dicit ipse **Guil.** in reali causa immediata sit semper vna. s. omnium. cause tamen remote et immediate per quas omnium acquiruntur: possunt esse multe. et ille etiam ut verbis suis utar sunt attendende per. c. abbate sane. de re iudic. in. vj. et per tradita in s. olim. s. e. et propterea dicit ipse posse rationabiliter defendi. quod si in reali exprimat causa mediata et remota et iure super ea quod isto casu in reali nondum dabitur utilis in re: ut dicit gl. nostra. sed etiam dabitur actio personalis utilis ex illo contractu. propterea dicit ipse posse suppleri ad hanc gl. quod in reali nedum iuratur utilis in rem: sed etiam interdum datur utilis ex contractu qui iuratum est formiter. et **Guil.** **Jo. fab.** non dicat ante eam ista fuit opinio subtilis **Id.** de bella pert. refertis hic **Nic.** de nea. in. ij. q. extra gl. in materia actionis

actionis in factu. **Hec** consideratio Jo. fa. est peregrina et non negligenda: tunc enim ego non teneo nec discendo a communi. s. re-
lata que h3 qd in reali copetit utilis in rem: etia si non sit ca-
formiter allegata: eo q in reali semper est vna causa. s. dñi:
vt proxime dixi. vnde in reali non distinguit an formiter vel
informiter prout distinguit Jo. fab. nec est vtru id qd ipse di-
cit q cause remote et mediate dñi que possunt esse plures
sint necessario (vt verbis suis vtar) attendende. naz istud est fal-
sum prout ego conclusi fm oēs in. s. omniū. s. eo. in materia for-
mationis libelloz in prin. vbi videatis bene fatebor cū Joā.
fa. q si in reali fuisset expressa causa mediata: remota domi-
ni: puta cōtractus aliquis ex quo causati fuisset dñi: et in-
ratum esset: qd isto casu oīret utilis ex illo ptractu sicut in
45 personali. Circa f scdm principale qd s. habuistis ex glo. qd
in personali qñ intrat formiter et sic cū causa non copetit nisi
actio utilis ex cōtractu: non aut actio in factum: sed in reali
vtrags copetit et utilis in re et actio in factu: et in hoc oēs con-
cordat: vt Joā. fab. Ang. de are. et f. lico. de neap. in. q. extra
gl. in materia actionū in factu post suum Rodul. de auri. et
oēs cōcorditer rōne diversitatis esse dicunt. nā ille q iurat in
personali cum habeat ille qui desert iuramentū personaliter
obligatū ex cōtractu qui cōtractus propter iuramentū sem-
per fingit precessisse qñ vere nō precessisset: et ideo alia actio-
ne personali nō indiget: sed in reali cum realis nullā obliga-
tionē presupponat et per sequens nullā actionē personales:
et ideo pctor introduxit obligationē et personale actionē in
factum que oīis ex delatione et acceptatione iuramentū ppter
quendam quasi ptractū qui tacite celebratur: quod nō fuit ne-
cesse introducere qñ iuratur formiter in actioe personali cū
sine ista promissione pctoris copetatur personalis ex contractu.
46 ¶ Quāvis oēs vt predicti ita teneat cum glo. ego credo qd
multum facile possit tueri cōtra glo. et doc. oēs hic. qñ iura-
tum est in personali formiter ex cōtractu: qd nedum copetatur
utilis ex illo actu prout omnes fatentur: sed qd imo etiā com-
petatur actio in factum ex iuramento prout et in reali. et credo q
istud sit verissimū. nec video quid ad oppositū obstat. nec est
verum id qd presupponunt doc. in cōm ratione: videlz com-
petit personalis ex cōtractu: ergo nō pōt copetere actio in fa-
ctu: eodē modo personalis que est pctoria. ¶ Do optimam
instantiā. nam si delatum est iuramentū ita qd copetatur actio
in factu et personalis: et postea feratur iura super isto iurame-
to: isto casu copetunt due actiones psonales in factu: vna ex
iuramento et alia ex sentētia prout t3 glo. in opi. Jo. approba-
ta per oēs in. l. i. in glo. i. C. de rebus cre. vbi late per oēs et per
Bar. late in. l. nā postea. s. si. ff. de iurciur. et p Bal. etiā in. d. l.
actori. Preterea remedia pctoris habent locū nedū in casu
necessario: sed etiā in casu nō necessario. s. itē ab intestato. s.
de bo. pos. et dixi late vltra oēs in. s. sed iste. s. eo. in articulo s.
lo: an publiciana copetatur vō et directo dñō. et qd isto casu qñ
iuratum est formiter super ptractu qd copetatur nedū utilis ex
contractu: sed etiā actio in factu ex iuramento: tenet Ang. de
are. in terminis in hoc sibi adinuicē inaduertēter cōtrariis.
in prin. huius glo. qñ in si. teneat cōtrarium: vt. s. retuli. et
istud idem qd ego teneo cōtra glo. et doc. hic tenet etiā in ter-
minis Bar. in. d. l. si duo patroni. s. si quis iurauerit. ff. de in-
re iur. vbi dicit qd qñ super actioe personali iuratur formi-
ter causa expressa: qd tunc h3 locū actio in factu et actio vti-
lis ex cōtractu propter iuramentū: vt ibi. imo plus dicit Bar.
qd isto casu copetatur directa ex eo cōtractu si vera antea co-
petebat. et credo indubitātē qd ista sit veritas contra glo. et
oēs doc. ibi. et credo etiā qd ita teneat subtilis De. de bella
penti. fm qd possum colligere ex relatiōe quā facit de eo Mi.
de neap. hic in. q. extra gl. in materia actiois in factu. Eld.
uertendū est etiā qd in predictis magna emergit utilitas ha-
bere has actiones ex iuramento qñs etiā prime personales
competent: q in primis actionibus oportet multa pba-
ri: iuxta ea que vidim⁹ in. s. omniū. et in. s. s. iste. s. eo. in istis
autem sufficit probare sic esse iurātū: vt hoc text. nostro cū si.
que facilius est pbare. et ita dicit et bene Jo. fa. hic in. iij. col.
¶ Item q in predictis vidimus cum glo. nostra qd aut iu-
ratum est formiter: tūc oritur interdū utilis ex ptractu: in-
terdū utilis in rem: et nōnūq actio in factu. aut iurātū est
informiter: tūc copetit actio in factu. Ad omittō qd p ista
dicit signātē Bar. in. d. l. si duo patroni. s. si quis iurauerit
48 ff. de iurciur. idē esse in statutis et in cōsuetudinibus: q si
statutum vel cōsuetudo disponit formiter habet locū actio
ex eo ptractu vel ex ea causa sup qua formiter disponit. exen-
plum: si diceret statutū qd valeat testamētū cum tribus testi-
bus: certe ageret actione ex testamento. vel si diceret statutū
q minor. xxy. annis possit vendere et alienare cum presentia

cōsanguineoz suoz: certe oīretur actio ex eo ptractu. arg. d.
49 s. si quis iurauerit f. sed si disponeret informiter non expōsa
aliqua causa que caderet in formā ptract⁹: vel quasi: tūc da-
retur conditio ex lege sine ex statuto: iuxta. l. i. in. ff. de pdi.
ex. l. istud idē t3 Bar. vbi latius bo: examinat in repe. l. oēs
populi. in. vij. et vlti. q. principalis. ff. de iusti. et iure. et in. d. l. vni
ca. in. pe. col. ff. de condi. ex lege. et in. l. de quibus. in. vlti. col. ff.
de legibus. ista etiā extendit singulariter Bar. ad sniam for-
miter latā in. l. iulianus verum debitorum. ff. de condi. indeb.
50 ¶ An autem ex iuramento taxationis expōsari vel ex iura-
mento in litē oriatur actio videte Bald. in. aut. nono iure. C.
de indi. et Bar. in. l. in actionibus. ad. ff. de in litē iurādo. et
per ista remanet expedita prima pars principalis. huius gl.
¶ Sum modo in secunda parte principali ibi: ex parte autē
rei et que subdividit in duas. In pria loquit qñ reus iura-
uit super actioe principali. In secunda qñ iuravit super reali.
Secunda ibi: si aut in actione reali. ¶ In ea. gl. ibi: si res ad
actorē redeat non cōtra alium. et sic ad si. secūde partis prin-
cipalis glo. bene dicit eandē distinctionē habere locum et pro-
cedere in snia lata pro reo: vt hic per Ang. de are. et qñs ipse
adscribat hanc extensionē solū Paul. de ca. in. d. l. nā et post.
ea. s. si. ff. de iurciur. tamen ego addo vobis Bar. qui idē in
terminis dicit in. l. ex hoc iure. in. in. colum. ff. de iusti. et in.
¶ Sum modo in tertia et vltima pte principali hui⁹ gl. que
incipit ibi: et hoc qd dicit in actore que subdivisione nō indi-
get. Eld. finē gl. teneatis ex hac vltima pte huius gl. q si tra-
ditio fiat alicui a nō dñō vigore iurisiurandi: tūc publiciana
datur cōtra quemlibet. istam gl. in hoc repēbendit subtilis
De. de bella penti. hic per nōnulla media: maxime p. l. iij. s.
subtilius. ff. de condi. ob causam. iuncta. l. clauibus. ff. de con-
traben. cmp. ad que rēdet vt hic per Jo. fa. que non refero:
q non addere addo tñ qd istam opi. Petri et oia eius argu-
menta refert Bar. in. l. pomponius. s. si iussu. ff. de acqui. pos.
et formaliter rēdet vt hic Jo. fa. de quo etiā per ipsum Bar.
in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iure. et etiā Bal. in. l. i. C. cōmuniā
vtriusq. iudi. per Ang. in repe. l. si quis di. in. s. differentia. in
xiii. col. ff. de acqui. pos. per Imo. in. c. si. in. elvii. col. extra de
prescrip. qñs ab impugnationibus Petri sustineat bec gl.
eam tñ reprobat hic Jo. fab. alia ratione: q si iuratum est in
reali utilis in rem nō dat nisi cōtra deferentē et eius herede:
nō cōtra aliū: vt. l. nam et postea. s. si. et l. seq. et l. sed et si posses-
sori. s. si. et l. seq. ff. de iurciur. et tenet gl. hic. s. in parte priorē
me pcedenti: quare ergo magis qñ iuratum est in publica-
na d3 posse publiciana copetere ptra quēlibet. certe fm eum
nō videt q vlla bona ratio possit assignari et maxime cū vti-
lis in rem copetatur cōtra quācūq etiā cōtra dñm: vt. l. i. s. qui
in perpetuum. ff. si ager vectigal. vel emphy. pta. publiciana
autem regulariter nō datur contra dñm. l. pe. et. si. ff. de publi.
accedat vltra eum q in publiciana omnia illa habēt locum
que habent locū in reivendi. l. eum qui. s. in publiciana. ff. de
publi. posses. ergo sustinendo gl. dicere fm Ang. de are. hic
et sentit etiā Jo. fa. q ideo aliud sit in utili in rem et aliud in
publiciana hac ratioe. nā qñ iurati in reali rem meā esse et
nulla est facta traditio: certe nō interveniēte traditioe iurās
potest solū se fundare ex iuramento. vnde cum iuramentum
nō nocet aliū: nisi deferenti: nimirū si utilis in rem copetens
propter tale iuramentū nō nocet aliū: nec datur nisi cōtra de-
ferentē et eius herede. sed qñ iuratur ex traditione facta cau-
sa iurisiurandi: vt dicit hic glo. hic certe cōcurrunt duo. s. iu-
ramentum et traditio. vnde cū hic sit titulus ex iuramento. et
possessione propter traditionē: et bona fides iuris presumptio:
ne. ar. l. pe. cum glo. i. et. si. C. de evictio. et cōsequēter hic est vsu-
capiendi conditio: ergo publiciana. l. eum qui. in prin. cū si
milibus. ff. de publi. si ergo est vsucapiēdi cōditio et publica-
na: ergo publiciana d3 posse contra quēlibet copetere. s. sed
iste. cū his que ibi vidim⁹. s. eo. ad hoc adducebat etiā Ang.
de are. glo. que idē tenet in. l. sed et si possessori. in prin. in ver.
actionem. ff. de iureiur. Accedat etiā fm eū q si fiat traditio
propter auctoritatem rei iudi. a nō dñō: sine dubio copetit pu-
bliciana. l. iij. in. si. ff. de publi. et pcallega. glo. in ver. actione. et
isto casu fm eum publiciana datur contra quēlibet. allega. l.
pomponi⁹. s. si iussu. et qd ibi gl. Bar. et doc. ff. de acqui. pos.
et lati⁹ Bar. in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iur. et late Ly. et Bal.
Saly. in. l. i. C. cōmuniā vtriusq. iudi. in quib⁹ locis nihil in-
venietis in specie qd cōtra quemlibet detur. si ergo ita est in
traditione facta a nō dñō auctoritate rei iudicate: vt publica-
na contra quemlibet copetatur: ergo eodē modo qñ ex iurame-
to fuit facta traditio cum habeat eandē vim et auctoritatem
imo maiore q sentētia. l. iij. cū ibi nota. ff. de iurciur. Et tene-
do hanc partē q vbi traditio fiat a nō dñō vigore iuramenti
Jason super Titu. de Actio. s. ij

Jason super titulo de Actionibus.

qđ publiciana contra quemlibet cōpetat durum est et plusqđ
difficile rēspōdere. ad. l. cū qđ. si petenti. hic allegatur in gl.
in verbis illius ter. ibi: sed aduersus te duntaxat. glo. hic ad si.
rēspōdet. et eodem modo gl. in d. si petenti. in glo. in verbo:
duntaxat. qđ ista dictio duntaxat excludat dñm tantū et nō
aliū. sed ille si petenti. fm Jo. fab. hic et bñ nulla via de mun
do potest pati intellectū gl. qđ ibi dictio duntaxat veniat ad
excludendum dñm tantū et non aliū. istud est de directo con
tra rationē decidēdi que ibi in ter. deciditur. Etenim soli de
bet nocere iustitiam qui voluit. propterea si dictio illa dū
taxat excluderet tantū dñm et nō aliū: nōne ille ter. esset indu
bitabilis cū sit sine dubio qđ publiciana aduersus dñm non
cōpetit. l. pen. et si. ff. de publi. vnde Ang. de are. hic alius vt
puto a bono sensu in hoc aliter ridet ad illam. si petenti. qđ
ideo vbi publiciana tantūmodo datur ptra deferentē iura
mentum: eo qđ ibi agebatur publiciana ante rei traditionē
vt res traderetur. et hinc dicit esse propriū casum illius. si pe
tenti. si autē antea facta fuisset traditio et iurans postea cōci
disset a possessōe: certe cōpetisset sibi publiciana ptra quā
bet reum nēdū contra deferentē per ea que s. proxime dicta
sunt. Sz audite nō mediocriter mirādū est de hoc patre qđ
in hoc tā vulgato termino iuris ita vebonēter errauerit. nā
si in d. si petenti. nūqđ facta fuisset traditio: prout ipse dicit
esse propositū casum illius. s. esset impossibile qđ iuranti cō
peteret publiciana nēdū contra alios: ideo nec ptra deferen
tem: qđ ad hoc vt cōpetat publiciana necessaria est traditio
vel quasi: alio impossibile est qđ cōpetat. vt d. si iste. et ibi la
te dñi in. h. no. s. eo. et istud pty ad sensum: qđ vbi nō est facta
traditio vel quasi: ibi nō est possessio. vbi nō est possessio ibi
non pōt esse vfucapio. l. sine possessione. cū simili. ff. de vfua.
vbi non pōt esse vfucapio ibi nō potest cōpetere publiciana:
qđ ista sunt quertibilia: vt. l. cū qui. in pñ. et ibi Bar. et l. siue
antez. s. bec actio. ff. de publi. et dñi late in d. si iste. ergo a
pñm ad vltimū pñat euidentissime qđ vbi nō intercessit tra
ditio: impossibile est qđ ibi publiciana cōpetat ppterea per
illū. si petenti. ego teneo cū Jo. fab. cōtra gl. nostrā: et Ange.
de are. qđ traditio fuerit alicui facta a non dño vigore iura
menti: qđ hoc casu publiciana nō cōpetat: nisi ptra deferentē
vel eius heredē et successorē et non cōtra aliū: vt est ter. rotun
dus qui cuitari non pōt in d. si petenti. sicut qđ iurati est
in reali. d. l. nam et postea. si si. cū si. Et dñerit tamē ne co
cipiamini qđ quis ter. in d. si petenti. det publicianā contra
deferentē iuramentū duntaxat: tñ dico qđ etiā datur cōtra
eius heredem per id qđ in simili dicit ter. in iurāte in actōe
reali in d. l. nam et postea. si si. iuncta regula. l. cū qui. in pñ.
publiciana. ff. de pub. que habet qđ in publiciana ea oīa locum
habent que in rei vendicatione. accedat ter. ille peregrinus
et singularis in. l. si necessaria. s. de vendēdo. ff. de pig. actio.
Non obstat in contrariū adducta per Ang. cum dicebat
qđ qđ traditio fit nō dño virtute iuramenti: qđ hic est titl⁹
et possessio et bona fides: et consequēter vfucapiēdi cōdictio: et
per consequēter publiciana: qđ facit omnia ista qđ vera sunt:
et dñm dicebat si cōpetat publiciana: ergo cōtra quemlibet.
Rideo negando: qđ ista semper non est bona cōsequētia: et
casus est ad oppositum in d. si petenti. vel aliter et melius vt
tollam oīa adducta per Ang. rideo fm qđ hic respondebat
Jo. fa. regula generalis est qđ vbi in rem et actio publicia
na dant cōtra quemlibet possessōrē. verum est vbi allegat rē
tulus ad hoc cōueniēs: sed qđ allegatur pro titulo res indi
cata vel iuramentū de quoy natura regulari est vt alijs nō no
ceant. certe nec actiōes ex eis procedētes ad alios extendē:
vt est casus in d. si petenti. et credo qđ ista sit veritas a qua nō
discedatis nec discedetis si audietis Jo. fab. ibi ad si. presen
tis pñcti in quo pcludit prout ego. s. postea subdit crede mi
hi si velis: caue aliter dicere ne per? dicas. Et ad d. si pe
tenti. vt nihil omittat dñi ibi dicit qđ iurauit rē suā esse: et qđ
sibi cōpetat publiciana: qđ videretur qđ imo deberet cōpetere
vt ille in rem vēdicatio. quomodo ter. ille procedat videte
tres intellect⁹ quos in hoc ad illū ter. dedi in. si iste. s. eo. in
illo articulo: an publiciana cōpetat vero et directo dño. et fm
alterum eorū habetis ter. illū necessario intelligere: et ita intel
ligit Jo. fab. hic. Et ultimo ad perfectū complementū glo.
nostrę: qđ in ea vidimus qđ qđ delatum est iuramentū et est
iuratum: plures actiones cōpetunt et nonnūqđ exceptiones
diuersimode. tñ dic vt in ea declarauit. Querit Jo. fab. hic in
pe. col. de notabili et pñctia questione quā alijs nō tangunt:
Doneqđ iuramentū non fuit delatum sed pars dicit qđ est
contenta credere cōsciēcie et fidei alterius partis. et ita credit.
nunquid poterit agi et excipi sicut si iurati esset: et sic nūc illa
remedia cōpetat sicut si esset iuratum. pñma fronte fm cum

videtur dicēdum qđ sic: quia inter simplicē loquelam et in
ramentū deus nō constituit differentiam. in. c. x. et si l. hestus.
extra de iuraturā. nō. plene archi. fm cū in. c. j. de sepul. in. vi.
preterea istud fit ad decisiōē litis sicut et iuramentū. ergo vi
detur eadez ratio que est in iuramento. ipse tamē Jo. fa. dicit
qđ contrariū est verum faltem de iure ciuili motus: quia nō
reperitur qđ ex tali fide oriatur actio: s. solum ex iuramento.
ergo nō est nostrum extendere. l. obligationū fere. s. placet. ff.
de act. et obli. et maxime quia iura ciuilia multū pōderāt iu
ramentum plusqđ simplicem locutionē vel fidē aut. sacramē
ta pube. C. si aduer. ven. et l. iij. C. si m. se ma. vi. imo etiā iura
canonica multum ponderant facientia valere contractū in
quo interuenit iuramentum q aliter nō valeret simplici cō
uentione. c. cū cōtingat. extra de iuraturā. et c. j. de pact. in. vi.
Nō obstat. qđ prima conuentio fiat ad decisiōē litis sicut
et iuramentū ergo videt eadē ratio: quia ridet ipse qđ trās
actio fit ad litis decisiōem. et tamē nō agitur ex conuentione
nuda. l. sine apud acta. C. de transac. ergo consequētia nō est
bona. ista sunt que dicit Jo. fab. hic in hoc notabili qđito. et
nō memini me alibi legisse istud i specē et i terminis ab alio
tācum qđtum per Jo. fab. hoc est verum qđ Bar. in. l. si. ff. de
pcto. stip. post antiquos quos ipse ibidē refert: tangit late
quid si aliquis promissit per stipulationē stare simplici dicto
partis vel iuramento: an talis stipulatio valeat: et qđ opere
tur. et ibi Bar. post relatas nōnullas opiniones antiquorū
tenet qđ talis stipulatio valeat: tñ nō aperit Bar. nec ali
bi qđ remediū cōpetat facta tali declaratione. Ego puto in qđ
stione Jo. fa. posse cōtra eū teneri. qđ si pars in iudicio di
cat se credere fidei alteri⁹ partis qđ illa remedia competāt
prout si iuratum esset: facta tamen declaratione: vt. j. dicit. et
pro ista parte me multū mouet id qđ in simili Spe. in. ti. de
arbi. si. in ver. sed pone qđ promissit qđ et. et sequitur et tenet
Jo. an. et do. Ang. de bñ. in. c. cum tēpore. extra de arbi. in. q.
bus locis tenent isti tanti patres multū signanter qđ. l. si ga
maior. C. de trāsac. que loquuntur qđ quis iurauit: habet etiā
locū si nō interuenit iuramentū: sed fidei pñctio. et qđ
fm eos a pari procedunt pñctio fidei et iuramentū: vt est
ter. no. in. c. ad aures. extra qđ me. canla. et idē ante eos tenet
in terminis glo. multum signanda in. c. peruenit. in gl. fm. in
verbo: iuramentū. extra de fidei. ergo idē necessario dicim⁹
in questione nostra. accedat glo. nostra in. c. pñm in ver. promi
sit. extra de iuraturā. Et hāc candē partē accedat etiā quod
singulariter voluit Bar. in. l. lucina. ad si. ff. de fidei. vbi o
luit qđ qđ fides alicui⁹ puta testis est approbata ab vtraqz
parte: hoc casu nō requiritur iuramentū imo sibi debet credi
sine iuramento. ergo ita dicimus in casu nostro. Nō ob. arg.
Jo. fa. propter qđ ipse tenebat pñctiū dñm dicebat qđ iura
ciuilia multū ponderant iuramentum plusqđ simplicē locu
tionē sine fide: dico qđ imo iura ciuilia in terminis istis
ita pōderāt cōuentionē maxima fide subniram sicut et iura
mentum probo vltra ea que s. adducta sunt. nam qđ delatū
est iuramentū: certe si illud remittat a parte: et sic non iuref:
perinde est qđtum ad actionē et cetera remedia de quibus in
terminis nostris ac si iuratum esset: qđ ita cōpetunt remedia
prout. s. dñi late super glossella pñ. in verb. iurancrit. ecce er
go qđ qđ non iuratur sed remittitur a parte iuramentū: qđ
propter confidentiā partis ita cōpetant remedia iuramenti
sicut si cōt iurati. ergo idē dicim⁹ in terminis nostris. Et Jo.
cludo ergo ptra Jo. fab. qđ nō inueniā ab alio firmatū:
qđ si pars in iudicio dicat se credere fidei alterius pñs qđ oīa
remedia agēdi et excipiēdi ita cōpetunt sicut si esset iurati. et
credo qđ alibi nō inuenies istū passum hoc modo examina
tum. Istud in limbo procedere qđ talis credulitas fuisset a
pte acceptata: et scuta fuisset declaratio: alio credere qđ talis
conuentione credulitatis reuocari posset sicut delatio iurame
ti. l. si quis iurandū. C. de reb⁹ cre. et dñi late. s. sup glossel
la parua in ver. iurauerit. et ita in simili tñ Bar. in. l. si. de pñ.
stip. in stipulatione qua quis promissit stare simplici dicto par
tis vt talis promissio ante acceptationē et declarationē possit
reuocari. et ideo consulerē hoc casu etiā adhibendā illā cau
telam in accipiēda pñctim tali cōfessione credulitatis prout
etiā in iuramento fm qđ retuli latius super. d. glossella in ver.
iurauerit. Et lo. si. in verbo: queritur. quam diuideo in tres
partes principales. In pñma ponit dictū per qđ extenditur
ter. nostrę. In secūda per modum notabilis declarat quoy
plex sit iuramentū: et an et qđ possit recusari. In tertia dispu
tat referēdo opiniones an ex iuramento oriatur actio in factū
quando super eo lata est sentētia. scūda ibi: et nota qđ hoc
sacramentū. tertia ibi: sed fm Placentinum ita demum et.
Prima principalis pōt et subdividi in tres particulas. In pñ
ma facit

Et iura
mentum.
Et de idē
temētē s. d.
in. c. quere
las. circa si.
h. col. de iur
reia. et in. c.
preterea. de
spon. in. iij.
colū. et do.
Alexander. de
imo. in. l. iij.
s. dato. i. h.
de iuratur.
vbi idē dñi
cit quando
pñctio fa
cta sit sub
pñcto an
me promit
tentis quod
obligat fm
Ange.

ma facit quod dictum est: qd ponit extensionem ad ter. In secunda ponit rationem extensionis. In tertia ponit fallacia. Secunda ibi: qd sufficit divina ultio. Tertia ibi: nisi in casibus. Item secunda principalis potest subdividi in tres particulas quemadmodum tres ponuntur species iuramenti. partes de se patent. Item tertia principalis potest subdividi in duas particulas quemadmodum due opi. in ea recitant. ptes de se patent.

In ea gl. ibi: admonedi. et sic ad si prime partis principalis tenentis qd per iuramentum aliter non puniatur nisi divina ultio ne verum qd in hoc text. sunt varii et varias penas imponit: in hoc etiam variant gl. nostre: idcirco Ang. hic simpliciter refert octo penas que diversimode a legib. per iuramentum imponuntur quas eodem modo et ordine ponit Bal. a quo habuit et didicit in. l. i. C. de reb. cre. deinde p. modum doctrine quomodo per iuramentum in foro civili puniatur: ponit ipse idem Ang. de are. vnam valde prolixam distinctionem Sal. in illa. l. i. C. de reb. cre. videatis hic per cum. tñ. Ang. in aut. scem. colla. v. tenet qd etiam isto casu potest per iudicem extra ordinem puniri. nec obstat. fm. cum tex. in. d. l. i. omni dicit solus deum ultio habet. qd intelligitur quo ad hoc ut ordinarie puniri possit. Ego tñ in hoc puncto an et quomodo per iuramentum puniatur omnia tam longa flatteria prout est distinctio illa Sal. per Ang. hic simpliciter

citata paucis ita condudo et distinguo. ¶ Aliquid qd iuratur per sacramenta prohibita et scelerata: puta p. viscera Christi vel capillos aut caput dei et similia. et istud appellatur proprie blasphemia siue blasphemare dei. et talis blasphemia siue verum dicat: siue falsum: puniuntur ultimo supplicio: et sic talis blasphemans de iure communi debet decapitari. qd tales blasphemie tendunt in contemptum Christi et fidei nostre. casus est in. s. j. et

fi. in aut. vt. nō lueri. p. tra. natu. col. vi. ¶ Item potest contemni civiliter ad satisfactionem damni. ar. l. qui nomine. ff. de fal. fm. Pau. et Jo. an. in. c. j. de cri. instanti qd dixit alibi Bal. in

l. accusacione. in. iij. col. in. fol. lec. C. qui accusat. pot. ¶ qd iurare per membra pudibunda Christi est species berchie. Alii dicunt Bal. in. l. ymca. C. si qd imp. maledicere. qd idem est maledicere deus et cum blasphemare siue de eo verba pudibunda proferre. dicit tñ doc. vt. Pet. Ep. Bal. et Sal. in. l. i. C. de reb. cre. hic qd ea qd dicta sunt de blasphemia capitali ter punienda habet locum procedunt in his tantum qui habent ex consuetudine facere huiusmodi blasphemaciones. et istud est qd vult text. in. d. l. i. et si. et istud est qd voluit Bal. in. l. i. post

62 glo. Cad. leg. iul. maie. vbi p. hoc etiam notabiliter subdit qd illa pena blasphemati non habet locum in eo qui temerarie blasphemavit. vbi aut qd non haberet ex consuetudine blasphemare et blasphemaret: hoc casu non esset ita atrociter puniendus sed pro arbitrio iudicis: puta qd ponendus esset ad catenam fm. prefatos doct. maxime Ep. et Bal. in. d. l. i. et Ang. hic. ¶ Et aduertite diligenter qd dicebat multum signanter Pet. et Ep. in illa. l. i. qd vbi vel trini act. hoc casu consuetudinem non induceret. et istud etiam placet Sal. ibi et Ang. hic: qd ex ludibrio lingue hoc consistit. aliqui qd non blasphemant: sed iurant et periurant: tunc aut calore iracundie et solū deum ultorem habet: vt. d. l. qd calore. ff. de regu. iur. et d. l. i. in glo. fi. C. de reb. cre. facit. l. j. C. si quis imp. maled. Aliquid quis iurat et deliberat et periurat: tunc aut tale per iuramentum non respicit interesse aut damnum alterius: et solum deum ultorem habet. Puta si quis iuraret non comedere carnes. d. l. i. et ibi glo. i. et ibi Bald. et gl. in. l. i. in ver. debeat. ff. de his qui no. iura. et in istis duobus casibus peccat et verum dicat gl. hic. Aut tale per iuramentum respicit damnum et interesse alterius: tunc aut est de preterito vel de presenti: tunc puniatur crimine stultionatus. l. i. ff. de crim. stello. aut erat iuramentum de futuro ad obligandum: et puniuntur pena legis: si qd maior. C. de trasac. et ita glo. in. d. l. i. lucius. in ver. debeat. ista sunt ex mente scribentium in. d. l. i. C. de reb. cre. d. i. predicta procedunt in parte per iurante.

¶ Quia autem pena puniatur testis per iuramentum: dicite qd aut in ea publica et capitalis iudicij: et puniendus est similitudine sup. plicij. casus est in. l. i. §. i. ff. ad. l. cor. de fide. et Bal. et Sal. in. d. l. i. C. de reb. cre. et per illum no. tex. in. d. l. i. §. j. no. Bal. in. c. j. in pñci. de pace tenenda. qd falsus testis debet puniri illa pena quā subiret reus de crimine intentato puta capitis vel furearii.

¶ Illud etiam tex. pro singulari allegat Bal. in. c. j. §. i. in iura. in. fi. de pace iura. fir. qd testis falsus in causa homicidij puniatur tāq. homicida. Aut vero testis fuit per iuramentum in alijs causis: tunc puniatur. l. cor. de falsis. l. j. in pñci. ff. ad. l. cor. de fal. fm. Bal. et Sal. in. d. l. i. et Ang. hic. de quo etiam per Bal. in. l. p. p. p. p. p. in. iij. col. C. de epi. et de. et late per Ang. in repe. l. j. C. de fide. et ultra ista de pena testis falsi siue per iuramentum videte tex. et ibi glo. notabile in. c. j. de crimine falsi. in glo. j. et gl. in. c. querelam. in ver. irretiti. extra de iure iur. ¶ Aliud etiam

in predictis notate qd vbiq. dictum est. §. qd puniri de per iuramentum in eis casibus quibus incurrit infamia. ita habetis glo. no. in. d. §. lucius. in ver. debeat. et ibi Bar. et Bal. tradit per scribentes in. l. i. §. i. quis maior. C. de trasac. et hoc sequitur qd repellendus est a testimonio et a qualibet dignitate. l. quoties. C. de digni. lib. xij. et l. i. §. miles. et ibi gl. i. no. ff. de his qui no. iura. ita in terminis Bald. et alij in. d. l. i. C. de reb. cre. et Ang.

67 de are. hic. Et qualiter formidus sit libellus qd agit contra per iuramentum: vide per Bal. in. l. i. §. i. cu. pa. truo. ad. fi. C. co. vtriusq. iudi. item vide per Lud. in. l. i. §. i. duo patroni. §. i. ff. de iur. iur.

68 ¶ Aduertite etiam qd vbiq. ex impedimento iuramenti sequeretur iniustitia: vel proprie salutis dispendium: vel alterius detrimentum: nunq. tale sacramentum obligat. et h. de pac. in. vj. Eodem modo vbiq. peius est iuramentum seruare qd non observare fm. Bal. in. l. i. ad. excludendum. C. de reb. cre. et istud potest contingere sex notabilibus modis de quib. ibi per euz: vt si quis iuraret committere homicidium: vel cum iuramento iuraret ligas ad homicidia tendentes: vel si doctorandus iuraret nunq. aduocare sine salario: vel si aliquis iuraret non doctorari vel non loqui cum aliquo. et istis casibus: similib. ibi p. Bal. positus dicit signat. Bal. qd non est necessaria absolutio a iuramento. et ppter has causas tā laici qd clerici excusantur a per iuramentum et perditioe beneficij et dignitatis. et hoc reputat bñ notabile Bal. vbi. §. i. et de eo dicit facere magnū festum

69 Jo. an. in. c. j. de pac. in. nouella. Et si bene considero et aduerto Bal. in istis decidit mihi vñ sup. quo alias multū dubitavi: nunquid in casibus in quibus iuramentum non est obligatorium: vt qd fit contra bonos mores: tamē si iurans illud non observat efficiat per iuramentum. Bal. vbi. §. i. videt. decidere qd non aliter et contrariū tenit summe autoritatis Jo. an. in regula: qd semel. de regu. in. vj. in mercu. vbi voluit qd si qd fecerit testamētum et iurauerit illud non mutare vel reuocare: nec qualiter iuramentum hoc est contra bonos mores: qd aufert liberam testandi facultatem. stipulatio hoc modo concepta. cū si. ff. de verb. obli. qd quis non obstante iuramento possit aliud testamentum facere et valeat secundū testamētum: nihilominus si faciat est per iuramentum. et hoc dicit pbari per capitulum primum de sponsa. duo. in. vj. est verū qd in hoc. qd efficiat per iuramentum rependit Bar. in. l. i. §. i. quis in pñci. testamētum in b. vlti. col. pñci. §. ff. de leg. iij. et in. l. cum duobus. §. i. de iudi. c. l. i. §. i. pro focio. qd vltimū mihi magis placet qd aliter pñci. non discutio: quia ipse idem Jo. an. in. c. i. collecto filio. extra de pñci. generaliter dicit qd act. qui fit ptra iuramentum tenet neoliceat facies sit per iuramentum. ¶ Et ad predicta dum dixi de eo qd iuravit non doctorari et filia: videte tex. in. c. j. qd incipit archiepiscopus Florentin. lxxv. d. l. i. et lxxv. d. i. de eo qd iurauerat nunq. accedere ad episcopatum. et ibi solent glo. in ver. sacrosanctis. videte etiam no. tex. l. i. in pñci. qui incipit: imperatores. ff. ad. muni. de eo qui iurauerat ordinem decurionum se non interfuturum: et postea dūmū creat. est. videte etiam no. tex. et motalem in. c. i. innox. xij. q. iij. ver. pe. et ibi sunt ista formalia verba: tunc illicitū est iuramentum qd id qd iuratur in sui naturā vitiosum est vel vitā adimēs: vt adulterij homicidij et vel se cū inimico ad pacem non venire vel indigentī misericorditer non subuenire. ista qd perspicua habent in se iniustitiam et si iuramento firmentur: tñ seruari non debet et videatis per totum illum tex. et ibi abundanter traditur de predictis. ad ista etiam videatis Pet. de anc. in regula: accessorium. in. vj. q. de regu. iur. in. vj. vbi tenet qd papa non ligatur iuramento p qd derogatur siue potestati. accedat tex. in. c. vbi periculum. §. ceterum. de elec. in. vj. et ibi glo. no. que tenet qd vbi iuramentum fuisset prestitū circa deroganda potestate pape: non valeret ipso iure: et imo non est necessaria absolutio: vt. §. d. i. ¶ Adde etiam qd iuramentum inducens solū peccatū veniale non est seruandum nec ligat. quia enim observatū non vergat in detrimentum salutis eterne: tñ qd habet in se aliqualem offensam diuini numinis non ligat. dictū fuit Archiepiscopus in. c. i. de pac. l. vj. qd dictū apud legistas multū cōmēdat et reputat no. dignū Bal. in. c. j. §. i. de sacramenta. in vlti. col. de pace iuramento firmada. ¶ Adde etiam in predictis qd Bal. in aut. ad. bec. in. iij. col. C. de vfu. vj. velle qd in iuramento ptra publicā utilitatem requiratur absolutio a iuramento. de quo videte lati. p. Bal. in. l. non dubiū. in. xv. col. C. de legi. et Juno. in. c. venerabiles. de electio. notabiliter Bal. in. l. pactum. in. xvij. q. C. de colla.

¶ Dicit etiam Bal. in. l. i. §. i. pactum. in. j. q. si filia renūciauit cū iuramento metui patris vel nimia reuerentia: quia iuramentum non nocet: tñ requirit absolutio a iuramento. ¶ Notate etiam qd vbi cā est sup. absolutio: dicit esse causa summaria fm. Bal. in aut. ad. bec. in. iij. col. ¶ Adde etiam ad predicta id qd signat. dixit Bal. in. l. nec si volens. p. illa. l. C. de li. cau. j. q. si

Jason super Titu. de Actio. B in

¶ Iuramentum adde de. d. l. i. in cōfil. xxx. vñ. in. iij. p. te. et in cōfil. xxxv. l. iij. pte. et scñi. Tho. h. h. q. xxxv. ar. ix. et nanq. papa possit sup. iuramentum vel voto secūmet dispensare: vñ scñi. de spon. in. vj. col. vñ. iij. declaratio. et ibidez in pñci. xij. col. vide nūqd possit remittere iuramentum si ab imperatore prestitum. ¶ Absolutio a iuramento. vñ scñi. in. c. si vero. de iur. iur. ¶ Summaria. Adde scñi. in. c. j. de iur. iur. in fi. et in c. preterea. de l. c. n. in. ix. col. iij.

¶ Profer. re. Adde qd fm. ambrosium: vt refertur domi. Bart. soci. pñci. inci. in pñci. circa medi. h. col. pñci. te: blasphemia ē quocies alicui attribuitur quod ei non conuenit.

Jason super titulo de Actionibus.

Rec. Fracoru faceret aliquā cū tate psteri esse sua et iurare fidelitate: cū sua nō sit: qd talis pfectio iuramentū nūq̄ peni-
tus valēt: idē ē cū in papa et imperatore: q̄ redigunt ad

77 instar tyrānū: vbi latius per eū. ¶ An etiā si quis iuraverit
a se servare qd in statuto p̄mēt: et postea statutū cassetur: an

a **C**ontine-
tur. et addo
qd iuramē-
tum aliud
est de servā-
dis statutis:
et aliud est
de servādis
contētis in
statutis vt
per Seli. c.
cū venerabi-
lia. col. vi. v.
trib' modis
limitat cir-
ca p̄mēt. de
crep.

liberetur a iuramento: videte Jo. and. in. c. de his que sunt
a maiori parte capituli in nouella. et Bal. in. c. constitutione
feudorū. et Jo. de lig. et Inn. in. c. constitutus. extra de rescri.

80 **A**ddite etiā predictis qd multū signantur voluit Jo. and.
post l. dōst. in. c. relati. extra ne derici vel monachi. ¶ q̄ si in
aliqua regula continetur aliqua faciēda a religioso et appo-
natur certa pena: puta ieiunii: qd religiosi p̄tranientes h̄
iuraverint servare regulā: nō tū incurrūt p̄iurii nec p̄ctū
mortale: q̄ in dōst. cōdētis regulā videtur limitasse suū p̄ce-
ptū quo ad illā penā: et hoc est bene notandū propter scho-
lares: qui iurāt servare statuta que statuta dicūt aliqd fieri
vel nō fieri sub certa pena. ¶ An autē necessitas excuset a p̄i-
urio: habetis tex. in. c. querelam. et ibi glo. notabilem in ver. ne-
cessitate. extra de iureiur. ibi dē videt p̄ canonistas. ¶ Et

an si aliquis iuravit nō iurare et pducitur in testes an possit
compelli p̄ iudicē vt iuret: videte Spe. in. tit. de testi. §. postq̄.
ver. quid sit tenentē qd sic: q̄ in omni iuramento videt semp
excepta autoritas superioris: et idē tenet Jo. and. in. c. quia
pleriq̄. de offi. ord. in. v. et idē tenet And. ro. in. sua repeti-
tū. ff. de arbi. vbi dicit hāc q. nō esse tactā inter iuristas: sed
solū a se in loco sup̄ascripto. ego pro hac decisione allego in
terminis solennē glo. in. c. constitutus. in ver. necessitates. extra
de rescri. p̄. tex. in. c. venientes. et ibi gl. in ver. superioris. extra
de iureiur. bene facit. l. si in p̄m. ff. ad municip.

81 **E**t qd si
quis iuraverit nō fideiubere pro aliquo an teneat iuramentū
et impediāt cōtractū fideiussionis b et eius validitatē: videte
Old. in. p̄. suo. c. x. et qd nō. Archi. in. c. nō est. xxi. q. i. ¶ Et
nota te istud singulare dictū Jo. an. in. addi. Spe. in. tit. de iu-
re iuran. in rubr. qd si aliquis iuravit nō fideiubere p̄ aliquo et
proximus eius est in magno periculo cōstitutus: nisi p̄ eo fi-
deiebeat q̄ non obstante iuramento tenetur et debet pro eo fi-
deiubere. ¶ Que autē cōditiones sine clausula tacite subin-
telligant in iuramento: vide notabiliter et plene Bald. in. l. si.

82 **C**de nō nūm. pecu. de quibus etiā per Imo. in. c. quādā mo-
dum. extra de iureiur. et in. c. debitor. in. c. ot. ¶ In ca. glo.
ibi. vt. ff. de col. l. manifeste. si sic ad h. scdē partis principalis tene-
ris q. l. manifeste turpitudinis. est hodie correctā per l. gene-
raliter. §. fin. autē et sequēter tenetis qd hodie iuramentū in-
dicialē potest recusari. et idē tenet glo. in. d. l. manifeste. et idē
etiā vbi est tenere in. d. §. fin. autē in gloss. in ver. recusare. vos
videte melius fm Jo. fab. hic et sequit etiam Ang. de are. qd
hodie nihil corrigit: et cōsequēter qd illa l. generaliter. §. fin.
autē nō corrigit iura antiqua: h̄ ea declarat hoc modo. Mas
delationē iuramentū factā a parte parti in iudicio indice ap-
probāt nō pōt pars recusare. verū est sine causa: sed ex iusta
causa bene potest recusare. et ita loquit. l. gñaliter. §. fin. autē.
vnde illa l. non corrigit: sed declarat. et q̄ nihil corrigit dicit
aperte ibi in tex. ad h. illi. l. ita etiā tenet Bar. et cōmuniter

83 **A**lii in. d. l. manifeste. et Bald. in. d. l. gñaliter in p̄m. ¶ Que
autē sint iuste cause ex qb̄ possit iuramentū recusari: videatis
Bar. qui plures enumerat in. d. l. manifeste. et Bald. in. d. l. ge-
neraliter. §. ad h. Inter ceteras vnam potissime mādāt hic
Ang. p̄petuo notari quā dicit eo anno se in practica vidisse
qñ emptor cōvenitur: et se ideo defendit vt sibi actionē de cui-
ctione paret. certe si sibi deferatur iuramentū pōt illud licite
recusare ne perdat actionē de cuictione p̄tra principalē et au-
torem suū: q̄ si res decideretur per iuramentū non h̄z actio-
nem de cuictione cōtra principalē arg. l. si dicitur. §. si cōpromi-
sero. ff. de cuictio. et idē etiā in terminis tenet Wico. de neap.
hic post suum Rodul. de auri. in. tit. q. extra glo. in materia
actionis in factum. Vos autē addite ad cās enumeratas per
Bar. vbi d. qd in casibus in quibus nō pōt fieri p̄batio nisi
per iuramentū: ista erit iusta causa recusandi iuramentū: et
ille cui isto casu deferat nō tenet iurare nec referre. istud est qd
signatē voluit Bal. in. aut. §. nono iure. C. si cer. p̄ta. in vlti.
col. in ver. sed nunqd hoc casu poterit fieri p̄batio per sacra-
menti delationē. mōis per. l. in cōtractibus. §. illo. C. de non

84 **N**um. pecu. ¶ Et addite qd vbi delictū de quo querit nō
cadit in sciētia eius cui deferatur sicut in sciētia eius qui de-
fert vel refert: qd est qñ deferēs scit veritatē: ille vō cui deferat
pōt probabiliter dubitare. ista est iusta causa recusatiōis iu-
ramenti: puta si agam p̄tra te actione furti asserens te furtū
cōmisisse et tu deferēs mihi iuramentū qd iurē an es furti: cer-
te possum recusare. sec⁹ si sciētia equaliter caderet in vtroq̄:
puta qñ quis fuisset verberat⁹. de istis est casus in. l. mar-

cel. us. §. si. et l. seq. et se. ff. de amota. et ibi in terminis Bar. in
ca. l. lex cor. §. bac. l. ff. de iur. et ibi no. Bar. et idē Bar. in
l. iurandū et ad pecunias. §. ait p̄tor. ff. de iur. et idē

85 **B**ar. in. l. illa. manifeste. §. nō ita clare. ¶ Et addite et ppe-
tuo notate qd si ille cui deferat iuramentū iā p̄bavit vel etiam
offert se p̄baturū: ista est iusta causa recusandi iuramentū. ter.
est de hoc multū not. et peregrinus in. c. extra de p̄ba. et ibi
per Jo. an. et alios. imo plus tex. ibi no. reprobāt consuetudī
nem que erat in contrariū. Item addite et vltimo aliā iustā
causam recusandi iuramentū quā ponit tex. in. l. si quis iustu-
randū. C. de reb. cre. qñ aliquis detulit iuramentū et ante acce-
ptationem renocavit asserens se velle probare si postea desi-
ciat in probationibus et velit iuramentū deferre: poterit lici-
te recusare. ¶ In si glo. hāc gl. approbant simpliciter doct.
vt hic Jo. fa. et Ang. de are. dicēs oēs doc. ita tenere. et idē
etiā tenet glo. in. l. i. in glo. i. C. de reb. cre. et simpliciter ibi ff.
quitur Bar. vos videte latius Bar. in. l. n. et postea §. si. ff.
de iureiur. post gl. ibi et antiquos et idē tenet Bal. post anti-
quos in. d. l. i. C. de reb. cre. ¶ Extra glo. vt obseruem qd §.

87 **P**ollicit⁹ sum in notabilib⁹ in vltimo effectu iuramentū: q̄ro
an iuramentum habeat executionē paratā sicut finia. Bart.
singulariter de quo etiā d. s. fecerā mētiōē in. l. si ad h. ff. de iu-
re iur. refert qd sic p. l. post rez indi. ff. de re indi. et ideo dicit
Bar. se putare qd si in si iuramentū cōfecti de aliquo p̄tractu
apponeretur illa clausula. et quia de p̄dictis posset in futurū
dubitari. et nūc dicitis promissor detulit dicto stipulatori iu-
ramenti: qui stipulator statim sibi delato iuramento iuravit
se debere recipere puta dicta mille p̄missa et cā mutui: certe
tunc tale instrumentū etiā de iure cōmuni mādaretur execu-
tioni et haberet executionē paratā virtute dicti iuramenti. et
dicit Bar. se mirari qd cōsuetudo hūc modū et hāc cautelā
nō adinvenit. Ang. de are. hic dicit qd quis oēs doc. sequā-
tur hic Bar. qd tū ipse de eo dubitabat: qd nō internēt iudi-
cis autoritas cōprobātis iuramentū delationē in tra. l. si quis
iusturandū. C. de reb. cre. Dicit etiā qd di. Bar. pōt saluari si
addimus verbis Bar. qd notarius qui dictū instrumentū cō-
fecit approbavit dictā delationē iuramentū et eius acceptatio-
nem qui est tanq̄ iudex chartularius. de quo mētiōē facit
gl. in. l. i. in glo. i. et ibi d. s. ff. de re indi. et fin. cum approbatio
et cōfirmatio dicti notarii rogati de dicto instrumentū opera-
bit p̄inde ac si dictū iuramentū delatū fuisset in iudicio corā
iudice: et ita fin. et nō. Bar. in. l. possessio quoq̄. §. si posses-
sio. ff. de acquir. p̄. et in. l. nō facit. in. §. si ff. de cōf. et in. l.
error. C. de iur. et fac. igno. illud arg. Ang. iudicio meo est fra-
gile: ita qd et saluator suppletio ad Bar. nō est necessaria.
nā p̄supponit Ang. de are. qd ad hoc vt iuramentū habeat
executionē paratā requiratur necessario qd internēiat anteq̄
tas iudicis cōprobantis dictā delationē iuramentū qd nullibi
probat⁹ aut requirit⁹: et illa l. si quis iusturandū. allegata p̄
Ang. nihil facit in proposito nec habet aliquod minimū v-
bum qd cōferat ad p̄dictū propositū. sed vltra cū ego addo
Bald. in. l. i. C. de reb. cre. referentē istud di. Bar. et dicit qd
ista est vna singularis opi. cum tū possumus ipse rep̄bēdit:
sed p̄ verba multū obscura et intricata. Paul. de ca. in. l. post
rem indi. ff. de re indi. refert Bald. ibi d. tenere p̄tra Bar. et cū
declarat et dicit moneri hac ratione: qd iuramentū nō habet
executionē nisi qñ est dubiū decisiū de quo loquit tit. de iu-
re iur. sed in casu isto tpe cōtractus nō erat ortū aliqd du-
biū: ergo tale iuramentū nō pōt dici litis decisiū: quod nō
dicitur nisi orto dubio: et p̄ consequēs nō habebit executionē
paratā. requirit⁹ ergo fin. eundē Bald. qd tale iuramentū deso-
ratur ex postfacto ad hoc vt habeat executionē. dicit tñ sibi
plus placere opi. Bar. et idē etiā dicit ipse Paul. de ca. in. l.
nā et postea §. si. ff. de iureiur. et ibi autē videt qd verba Bald.
et eius ratio aliud plus velint qd referat Paul. et videte meo
Bald. ita arguit ad hoc vt iuramentū habeat executionē para-
tam necesse ē alterū duorū: vel qd iuramentū sit litis decisiū:
vel sit de debito et sic de eo qd sibi vere debeat: h̄z anteq̄ p̄tra-
ctus sit absolutus a partibus qd tūc demū est perfectio in to-
tum et in totū absolutio instrumentū: vt. l. p̄tractus. C. de si. in-
stru. nihil debet: nec est absolutio nata: sed est nascēt et sic est
p̄teriti imperfecti. et si iuramentū nō est de debito: itē nō est
litis decisiū: ergo cum tale iuramentū nō sit verū nec lis de-
cisiū nō habebit executionē paratā. et ideo subdit ipse Bald.
q̄ vbi iuraret scilicet absolutio iā cōtractu: qd tūc vera esset.
opi. bar. qd iuramentū haberet executionē paratā. istud funda-
mentū Bald. quomodocūq̄ intellectū iudicio meo inibi valet
et aliqua sui parte: et pot⁹ firmat⁹ et fundat autoritate sua qd
vltio legib⁹ aut rationib⁹: et dum dicit in prima parte argu-
menti sui qd ad hoc vt iuramentū habeat executionē paratā
requiritur

requiritur vel qd sit litis decisiui: vel certe non inuenio legē
ita restringēte: nec ipse allegat: sed fortius si verū esset qd iura
mentū ad hoc vt habeat executionē paratā qd requireret qd
esset litis decisiui: sequeretur qd etiā si iuramentū scōsum ab
solutū iam ptractu quo casu nō esset litis decisiui: etiā tunc
nō haberet executionē paratā. cui? Sūū ipse tñ t3 quis posset
dici qd licet tunc nō sit litis decisiui: est tñ super debito: vt. i.
statim subiciā. sed nō etiā p bec medicata suffragia rīdeo
aliter t in forma posito etiā qd verū sit qd ad hoc vt iuramen
tum habeat executionē necessariū sit qd iuramentū sit litis
decisiui: qd nō est hic. rīdeo qd quis de p̄senti nō sit litis de
cisiui: qd tñ in futurū potest subesse lis que hoc iuramento
decidet sufficit. probō per optimū simile. Nā trāfactio debet
fieri de re dubia t lite incerta. l. i. ff. de trāfac. t tñ factū est qd
lis subesse possit: vt est tex. nō. l. l. post. rē iudi. nō dīcol. t post
rem. in ver. qd adhuc lis subesse possit. ff. de trāfac. t tex. not. in
l. i. C. de trāfact. in ver. t si nulla fuisset qd tñ propter timo
rem litis t ergo ita dicamus in pposito nostro. Nō ob̄st. si
pars argumētū Bal. dū dicebat qd requirit qd iuramentū sit
de eo qd vere debeat. istud est falsum cū iuramentū nō querat
an sit debitū necne: vt hoc tex. cū si apper. ergo qd fundamen
tū Bal. ptra Bar. nō v3 viam hab. Considerabā tñ etiā si
Bal. vellet se fundare per. d. l. ptractus. C. de fi. instr. hoc mo
do. nam quando de ptractu sit instrumentū: nunq̄ cōtractus
dicatur esse perfect? nisi perfectō t absoluto ipso instrumentō
t partib? lecto: t antea nulli ius querit: t ante semp admit
tit p̄sentiā partiu: ita est tex. multū signāds in. d. l. ptractus.
t ibi Bar. t alii: ergo si anteq̄ instrumentū sit perfectū t ab
solutū iuramentū sit interpositū: nibil operabit cū antea nul
li ius querat. t si Bal. ita motus est adhuc nibil ob. funda
mentū suū qd ptractus nūq̄ dicat esse pfectus: qd vt ipse dicit
procedit qd partes hoc egerūt qd de ptractu fieret instrumen
tum. per hoc ergo solū qd fiat instrumentū: nō sequit qd ptra
ctus fiat in scriptis ita vt nō dicat perfect? ita vt querat ius
ante instrumentū perfectionē ita est tex. in. d. l. cōtractus. t ibi
Bar. expresse in. j. no. t glo. solūis in. s. j. in. per. consilium. s.
de ptractu. emp. t maxime cū in dubio nō psumat cōtractus
in scriptis celebrari: vt voluit Bal. in. l. cum res. C. de proba. t
p̄au. de ca. in. l. qui bis idē. ff. de verb. obl. p̄terea nō esset po
nere os in celis: quis necubi tactū aut sumat inueniāt. qd ē
qñ actū esset exp̄se qd cōtractus fieret in scriptis t interue
niret p̄sentiā iuramentū a parte delati: qd propter iuramentū
forte nō admitteret penitentia vbi alis admissit p id qd in. fi.
mili dicit vobis. s. in notabilibus in. viij. effectu iuramentū. Cō
cludo ergo per predicta verissimū esse dictū Bar. in. d. l. i. in
fi. ff. de iurei. qd iuramentū habeat executionē paratā de iure
cōmuni scit t suā. t p̄terea laudo t cōsulo qd in fi. cuius
libet insit semper faciatū apponi iuramentū eo modo quo
s. cuius iuramentū virtute instrumentū habebit executionē pa
ratā. t de hoc p̄cto vltra p̄callegeta videte etiā Bal. in. l. si
duo patroni. s. si qd iurauerit in. fi. col. gl. i. in. l. nā t post. i.
ea. s. si petitor. cū. l. seq. ff. de iurei. t in. l. post. rē ff. de reudi.

87 ¶ Et circa ista tāgit etiā Bart. in. d. s. si qd iurauerit in fi.
qd iuramentū de iure cōi habet executionē paratā: vt statim
vidimus pone tñ vigore iuramentū petis executionē ad rē quā
dicis tibi venditā: an ego possim in executionē snie excipere
de pretio. t determinat mirabiliter qd nō post Spe. in ti. de
executiōe snie. s. fi. in ver. itē q̄ris. de quo ibi per cū. t p Spe.
in ti. de exce. s. dicto. vt. s. pone petitiō. videte Bald. qui hoc
disputat in. l. per p̄torias. in. iij. col. C. sniam rēcindi non pos.
t ibi videt tenere contra Bart. t per Bal. in. l. si traditio. C.
de act. emp. t in. l. si ex p̄dictis. C. de euc. t per d. Bnt. de bu.

89 ¶ Imo. l. cū Joānes beremita. extra. de fi. instr. ¶ Restat
postremo ad implēntū p̄sentiā. s. vt videamus qualiter
formā dus sit libellus in materia iuramentū: t ei? formā vide
te plene per Spe. in ti. de iurei. in. iij. parte fm qd cū refert
Ric. de neap. bic in. v. q. extra gl. in materia actionis in factū.
t super hoc vt etiā dicebat t bene Jo. fab. in finalibus vbi
p̄sentiā. s. nō potest dari vera forma: qd multiformiter iura
ri pōt. t nonnūq̄q̄ formiter. aliqui informiter put. s. vidistis
in glo. in ver. debet. itē potest iurari in quacūq̄ actiōe t in
oibz interditiis. t qd in omni negotio: vt. l. iij. s. quacūq̄. ff.
de iurei. Cōcludēdū est igit scōm naturā actionis. primo
facta narratione iuramenti t fm varietates factorū oportet
cōclusionē variare cōcludēdo realiter in realibus in possessō
riis ad possessoriū in psonalibus fm naturā rei que debet
90 virtute principalis obligatiōis t actiōis. ¶ Vbi ergo agere
tur actiō in factū ex iuramentū informiter p̄sūto in psonali:
forma libelli debet esse talis. Dico ptra t tñ qd cū litigare
cum eo corā tali iudice t ab eo petere centū que dicebā mihi

deberi: dictus Titius mihi contulit iuramentū vt iurares si dicta centū erant mihi debita iudice dicta delatione iuramēti appōbāte: ⁊ quāsi ego statim iuravi dicta centū mihi per Titū deberi: iurādo p illū modū per quē mihi delatū fuit iuramētū: quare cū dictus Titius dicta centū mihi soluere iuramentū ⁊ recusat pctō cū per vos cōdēari ⁊ cōpē demnari iuris remedijs cōpelli ad dicta centū mihi dāda ⁊ soluenda. † Abi vero in ista actione personali iuramētū esset fomiter prestitū: quo casu oīf vtiliter tractatū vt vidimus s.in glo. in ver. deberi. eadē est forma nisi qđ adicienda est cā ex qua dictū tibi deberi: ⁊ in iuramēto informiter pōsto nō.

92 Predicta pcedūt in actione personali. † in reali autē quāsi formādus sit libellus Jo. fab. dicit qđ ⁊ p petere per sententiā declarari rez ad se ptenere iure vñ ⁊ hoc declarato ⁊ p petere rem restitui sibi dño. Zing. de are. dicit qđ ⁊ dicere sibi quāsi dñō: qđ pctō nō dat directū dñū: sed vñ s. quos autē cū similis. s. de bo. pos. prima magis placet: qđ hic non agī de dñio dato a pctore: sed bene de actōe data a pioze ppter iuramentū. ⁊ ista diuersa sunt. † In publiciana autē quāliter formādus sit libellus satis patet maxime iūctis his que vidi mus in gl. in ver. deberi. ad fi. ⁊ in specie habetis hic per Jo. fab. ⁊ Zing. de are. quos si vultis potestis videre. ⁊ per ista remanet pfectus. s. solemniter ⁊ multum vtiliter expeditus.

- 1 **A**ctionum penaliū quot sunt species. 7 nu. 1. 7 2.
 - 4 **A**ctio in factum descendens ex edicto de calūniatoribus an post annum sit penalis tantum ex parte actoris: 7 rei persecutoria ex parte rei cōueni: 7 quid intra annum an sit penalis ex parte vtriusq; tam actoris q̄ rei.
 - 5 **A**ctiones penales ex parte vtriusq; actoris 7 rei que sunt: 7 que ex parte rei cōueniunt tantū: 7 rei persecutorie ex parte actoris. 7.6.
 - 7 **A**lbum p̄toris quid: 7 quot modis capiatur in iure.
 - 8 **V**ocari in ius qui non possunt.
 - 9 **V**ocari in ius ex quo nolunt venire quid si ducti sint per familiā 7 per vim vel cōp̄ dolo ab eius manibus cōmāt.
 - 10 **T**itulus ne quis cum qui in ius voca. vi. cxi. 7 titulus de per quem fac. erit. qualiter differant.
 - 11 **A**ctio penalis p̄toria contra quos detur.
 - 12 **C**orumpens edicta in albo p̄toris qualiter puniatur.
 - 13 **C**orumpens libros vel aliquam scripturam repositam in camera actoris communis an puniri debeat.
 - 14 **C**orumpens imagines 7 picturas proditorum 7 falsariorū 7 similibus qualiter puniri debeat. nu. 13. 7 quid de coru3 imaginibus 7 armis ad eorum laudem depictis. nu. 14.
 - 15 **A**rma expulsi de ciuitate propter prodicionem vbiq; in eius honorem depicta sint an destrui debeat.
 - 16 **S**cripturis scriptis vel sculptis in parietibus: vel muro: vel lapidibus: vel columna: an credatur.
 - 17 **V**enia de in ius vocando patronum vel parentem an solu3 petere sufficiat etiam si non impetretur.
 - 18 **A**bandans cōmitti maleficiū an puniatur sicut cōmittens.
 - 19 **A**ctiones penales nō p̄torie sed ciuiles an sint annales: an vero perpetue.
 - 20 **A**ccusationes ex quacūq; lege vel edicto descendant perpe tue sunt.
 - 21 **A**ctione penali quando plures tenentur: an 7 quando vno solucite ceteri liberentur. 7 nu. seq.
 - 22 **S**tatutum si disponat vt est in ciuitate Lucana: quod si homines de contrata non ceperint malefactorum puniatur in tantum: an vero solucite vel vno exacto ceteri liberentur: 7 quid de duobus syndicis incidentibus in penam q̄ non denunciarunt maleficiū. 24. 7 quid de statuto florentino qd̄ vno cōmittente maleficiū illi de casta teneantur ad mille: an si vn⁹ de casta puniatur dicta pena mille principalis libere sicut alij de casta. nu. 25.
 - 26 **S**olutione vnius ex pluribus delinquentibus an 7 qñ ceteri liberentur: quid quādo actū sit 7 tra plures officiales in officio delinquentes et vnus solucit. nu. 17.
 - 28 **P**ena cōrumpentis album p̄toris an et quando locum habeat. 7 nu. 19.
 - 30 **P**roceſſus alicuius sup̄ripis qua pena puniatur: et an 7 qñ pena cōrumpentis album p̄toris. nu. 31.
 - 31 **C**orumpens vel delens tabulas publicas qua pena puniatur.
 - 33 **C**orumpens vel lacerans vel sup̄ripis seu amouēs vel mittēs in ignem scripturas vel instrumenta aliena: qua pena puniatur: et quid de diffigillante acta. nu. 34.
 - 35 **A**bandans literas ex instrumento qua pena puniatur.
 - 36 **A**periens literas alienas et eas aduersario mittēs ostendēs qua pena puniat. 7 qd̄ d̄ p̄ā tēte lras vnius alteri nu. seq.
- Bason super Titm. de Actio. B iij

Bason super titulo de Actionibus.

- 38 Literas non restituens ei cui restituere mandatum suscepit in quod delictum incidat.
- 39 Pena. si quis id quod alleg. in glo. cui applicetur: an fisco vel parti cum sit actio popularis: an vero medietas vni cuius et fisco et parti.
- 40 Actione populari agens post lit. contest. pro creditore haberi presumitur.
- 41 Subtilis nimia interdum hominē perniciose errare facit.
- 42 Libellus in materia corruptentis album pretoris qualiter formandus sit.
- 43 Penas pecuniarias q. qui solvere nō possit luat in corp.: an et q. pcedat locū habeat: et q. nō. et nu. 44. nu. 46. et nu. 49. et seq. et an teneatur si ad pinguē fortunā peruenerit. nu. 47. et quid si reus totā penam pecuniariā solvere posset excepto vno nummo. nu. 51.
- 45 Pena quilibet corporis maior est quāquā pecuniaria.
- 48 Penam pecuniariā si quis solvere per iudicē cōdemnetur: hoc q. si intra mensem nō soluerit sibi pes vel manus amputetur: an hoc nō obstante inuito cōdemnato et mense elapso iudex facere poterit qd pecuniariā soluat.
- 51 Vocari in ius an possit pater adoptiue: et an et p. quē filius pater naturalis tantum. nu. 56. et nu. 60. et duobus seq.
- Et quid de matre meretrice. nu. 53.
- 54 Parentis verbum de propria significatiōe vocabuli: ad quē gradum extendatur.
- 55 Extensio in materia quāquā exorbitatē sit ad casus p. priu. et impropriū significatiōis causa honestatis seruande.
- 57 Parentis appellatiōe an et q. in dispositione legali vel statutaria vel in vltimis voluntatibus vel contractibus siue priuilegiis cōprehendantur naturales tantū. et nu. 58.
- 59 Filius occidens patrē naturālē tantum an puniatur pena. l. pompeie de paricidiis siue occidēs naturālē et legitimū: et quid de spurio nato ex damnato coitu. nu. 60.
- 63 Patris ex patre duas vel plures cōcubinas tenente an ei succedat: et quid contra.
- 64 Pater spiritualis an possit in ius vocari sine venia.
- 65 Pater spiritualis ita diligend⁹ est sicut et pater naturalis.
- 66 Cognatio spiritualis est maior q. carnalis.
- 67 Mulier cum nō possit nisi suā vel suorū iniuriā accusare: an occisores cōpatris sui accusare possit.
- 68 Cōpater an possit esse testis p. eo quē leuauit de sacro fonte.
- 69 Defensor ciuitatis q. est loco patris in ciuib⁹: an possit per aliquem ex ciuib⁹ in ius vocari sine venia: et quid i. impetratore et papa qui ambo sunt patres fidelium. nu. 70. et qd in re publica et patria sua. nu. 71. et seq. et quid in sacerdotibus. nu. 73. et quid de colonis cōstitis an dominū suū i. ius sine venia vocare possint. nu. 74. et quid in victrico vel no uerca. nu. 75. et quid in abbate et in prelato. nu. 76. et qd in marito. nu. 77. et quid in doctore et magistro. nu. 78. et nu. 79. 80. et nu. 81. et 82.
- 83 Accusare patrem vel patronum an et quando liberto et filio permittatur.
- 84 Libelli oblatio facta solū iudici an vim citatiōis habeat: et an aliquem in mora constituat.
- 85 Pena si vocat⁹ in ius nō cōparuit an cōmittat queratiōe citatiōis venit committenda.
- 86 Pena laureorū an locū habeat in omnibus personis que prohibentur in ius vocari sine venia et q. enumerant in lege. h. et per totū ti. ff. de in ius vo. et in quibus.
- 87 Venie impetratio an filiosa agēt in castris vel quasi: sit necessaria.
- 88 Pater in casibus in quibus eius fructus nō queritur an filio agenti consentire teneatur.
- 89 Jurare de calūnia an debeat pater vel filius: et an monach⁹ vel abbas seu superior suus. et nu. 90.
- 91 Libellus in materia vocantiū patrē vel patronū in ius sine venia qualiter sit formandus.
- 92 Actio i. factū ex edicto. ne quis eū et quare dicatur mere penalis ex parte vtriusq. illa vero in factū ex edicto. de eo p. quē fac. erit. penalis tantū ex parte rei cōueni. et cui⁹ vtilitatis et effectus sit inuestigatio ista. nu. 93.
- 94 Iuramentū in lite actionib⁹ bone fidei nō venit iure actiōis sed officio iudicis.
- 95 Actio penalis an et quando ad vindictā dari dicatur.
- 96 Damnum est diminutio patrimonij et sic rei familiaris.
- 97 Actio in factū ex edicto. ne quis eū. q. pro sola cōmuniā datur etiā vbi quis nullū dānuū passus est. an sit mere penalis: et nūqd in ea iuretur in litē vltra rei veritatē: et an etiā detur illi qui per calūniam in ius vocasset. nu. 98.
- 99 Iuramentū in litē an detur cōtra eximētē debitorē fisci sicut contra v. cimentem citatum a priuato.
- 100 Iudiciū capit vires a priu. videlicet a citatiōe in ius q. p. cedere debet.
- 101 Argumentū ab ordine titulorū validum est in iure.
- 102 Eximens vel trabēs captrā a manib⁹ familie seu curie tenetur ac si pro eo in omnem casum fideiussisset.
- 103 Debitor si per aliquem recipiat et occultatur ad hoc vt nō capiatur nec debiti soluat qualiter iste receptas et occultans teneatur: et qua actione contra eū agi possit.
- 104 Eximens carceratū ab ipsis carceribus qualiter teneatur: et quid si sit carceratus pro debito ciuili: et quid p. causa criminali: et sic pro maleficio. cum quinq. seq.
- 110 Prescriptiōis interruptio qualiter differat a ppetuatiōe actiōis. cum seq.
- 111 Actiōis perpetuatiō an semper extēdatur ad. l. annos cū inscūq. tēporis sit prima actio siue annalis siue. et siue. et. siue. et. anno.
- 113 Statutum q. debiti post. et an. peti nō possit: an si per lit. cōtest. interrupta fuerit pscriptio intelligat ppetuare pscriptiōem inductā a statuto in. et an. an vero. et. anni iterū currere incipiant. et. 115.
- 114 Actio rescissoria ex quo durat tantū anno an per litis pte. perpetuetur in. et an. sicut alie actiones.
- 116 Prescriptio decennialis per statutū inducta sapit naturā prescriptiōis anno. xxx.
- 117 Lex arctans regulatur fm legem arctatam.
- 118 Actiōis perpetuatiō an fiat per solam conventionem.
- 119 Prescriptio an per denūciatiōē extrajudicalem factam a parte interruptatur. et nu. 120.
- 121 Prescriptio an per solā citatiōē interruptatur: et que prescriptio sit que p citatiōē interrūpi possit: et q. per lit. cōtest. et que nō p citatiōē neq. per lit. cōtest. cū. iiii. seq. et nu. 134. et quid de citatiōe reali: et quid de verbali. nu. 132.
- 122 Prescriptiōum quot sint species. et nu. 126.
- 127 Prescriptio statutaria qualiter interruptatur.
- 128 Prescriptio in criminalibus qualiter interruptatur.
- 129 Prescriptio an interruptatur per citatiōē si de tali citatiōe nō sit facta relatiō per nunciū iudici: vel qd talis relatiō in scriptis redacta non sit.
- 130 Prescriptio an interruptatur per citatiōē circumductā.
- 131 Prescriptio per citatiōē nullā nō interrūpitur: et quid p. lit. contest. nullam. ibidem.
- 132 Prescriptio an per libellū male conceptū interruptatur.
- 133 Prescriptio an per actionē per modū exceptionis ppositā in iudicio interruptatur.
- 134 Lit. cōtest. an et quando inducat interruptiōē prescriptiōis et perpetuationem actiōis.
- 135 Libellus in materia actiōis in factū ex edicto. ne quis eū. qualiter formand⁹ sit. et nu. 136. et qualiter in hac materia sint formande positiones. 137.
- 138 Libellus in actione in factū ex edicto. de eo per quem factū erit. qualiter sit formandus.

Penales quoq. actiōes.

Cuiusdā
hui⁹. et ei⁹ materie p. mittit oēs doc. et ante ceteros Dy. qd
actionum qdā sunt rei p. cutoie: et quedā penales. Rei p.
cutorie dñr ille qñ res p. qua agit actor abest reo adest: vt si
ago rei v. dicationē vel publicā v. sibi: ego peto re q. mibi
abest quā nō habet adest reo q. illa b. de istis v. d. i. s. p.
ti. v. s. ad p. tē. s. exclusiue. penale s. o. de quib⁹ tractat iste. s.
dñr ille qñ nihil abest actori et nihil adest reo: vel nihil abest
actori s. adest reo: vel abest actori et nihil adest reo. C. Ad
bonū intelligētā sciēdū est fm p. ratos doc. et Dy. hic actionum
penaliū tres regi spēs. Quedā est penalis ex pte actoris et
rei: qñ actori nihil abest et reo nihil adest. et ex pte p. egi qd
dictiōe furtiua ad re furto subtractā. et ea p. secut⁹ fuz: ago post
ea actiōe furti ad penā dupli si furtū nō ē manifestū v. qdru
pli si est manifestū iuxta. l. si pro fure. §. i. ff. de cōdi. fur. certe na
lis actiō furti dñr ē penalis ex parte rei et actoris: qñ nihil sibi
abest: et rei qñ nihil sibi adest. et ista ponunt mista alia ex pte
1 q. colligere potestis ex si. gl. bur. §. i. quedā est penalis ex pte
rei quēti tñ et rei p. cutoia ex pte actoris: qñ reo nihil adest
actori tñ abest. et ex pte p. tñ deieciisti me de fundo meo vio
lēter: ego certas res amisi q. tñ ad te nō p. uenerūt: ego possū
agere p. tra te interdico vñ vi ad petēdas res illas q. amisi. l. 3.
tu eas nō habes. l. i. in p. cū si. ff. de vi et ar. ecce qualr istō
interdictū est penale ex parte rei quēti qui cōuenit ad illō q.
sibi nō adest: et est rei p. cutoia ex pte actoris q. agit ad res
suas amissas tpe deiectionis que sibi abfunt. eodē modo in. l.
aquilia

aquila si tu interfecisti seruū meū: tibi nihil adest: mihi autē
bene abest: sic quo ad te res est penalis: quo autē ad me acto
rē est rei psecutoria. Litē mela. §. sed si plures seruū. ff. ad. l. aq.
et ista etiā ponunt vltra alia exempla que colligere potestis
ex glo. si. pñtis. §. ¶ Quedam ¶ tertio est penalis ex parte facto
ris: ex parte vero rei conuenit est rei persecutoria. exemplum
in actione in factū que descendit ex edicto de calūniatorib⁹. et
credo prout etiam dicebat Ric. hic. q. vñ alibi poteris de isto
aliud exemplum reperire. pone aliquis dedit tibi centū vt ne
gotium meū per calūniā faceres vel nō faceres: vel me per
calūniā accusares. certe ego possum agere contra te ad illa. c.
que tuob calūniā negotiū mihi accepisti. actiōe in factū ex
edicto illo de calūniatoribus. l. j. in princ. l. generaliter. in
prin. 2. §. illud notandum. 2. per totum tit. ff. de cal. ecce qualiter
ista actio ex parte mei actoris est penalis: q. ago ad id qd
mihi nō abest. ex parte rei cōuenit est rei psecutoria cū sibi ad
sit illa pecunia quā accepit. sed audite: quīs istud euidentia le
adscribat per oēs doct. hic Dy. 2. ipse sibi hoc arroget: habet
tis tñ gl. in agistralum 2. signanda que illud per omnia codē
ordine ponit in §. sequens. in ver. conducto. §. eod. quam oīno
videatis 2. teneatis menti. ¶ Item aduertite quīs alij non
dicant hic sentit tñ Jo. sa. in vno ver. q. ista actio in factū de
scendens ex edicto de calūniatoribus post annum est penalis
tantum ex parte actoris: 1. rei persecutoria ex parte rei cōuen
ti: prout dicunt doc. cum post annū agatur tñ ad simplū: 2.
sic ad pecuniā receptā tantum 2. nō plus 2. isto casu verū di
cunt doc. sed intra annū cū agi possit ad quadruplū eius pe
cunie quā accepit. d. l. j. in prin. ff. de cal. credo qd ista actio
sit penalis ex parte vtriusq. tā actoris q. rei. ex parte actoris:
q. agit ad id qd sibi nō abest. 2. ex parte rei: q. cōuenit ad id
qd nō abest sibi. 2. isto casu bñ dicit doc. ¶ Præsens ergo. §.
noster prout successit declarabat Dy. 2. alij sequuntur: tractat
de quatuor actiōib⁹ penali⁹: quarū tres prime sunt penales
ex parte vtriusq. factiois 2. rei: vñ actio in factū que datur
3. corrumptē albi pctoris. de quo tractat iste tert. Itē actio
in factū que daf cōtra cumq. in ius vocatū patrem vel pa
tronū sine venia. de quo scdo tractat iste ter. Itē actio in fa
ctum que datur pcedito ne quis cū qui in ius voc. est vi et.
de qua tertia tractat iste ter. ¶ quarta vero est penalis ex par
te rei cōuenit tñ 2. rei persecutoria ex parte actoris si actio in
factū q. descendit ex edicto de eo p. quē fac. erit. de qua tractat
iste ter. q. uo 2. vltimo. 2. de istis duab⁹ vltimis quare sint pe
nales 2. q. vñ videbitis latius. §. super gl. i. in prin. vbi gl. tāgit.
In hoc autem. §. nūbil habetur de tertia specie penalis actio
nis quā. s. declarant: f. 3. sit penalis ex parte actoris: 2. rei perse
cutoria ex parte rei cōuenit. ¶ Scdo principaliter ad euiden
tiā pñtis. §. habetis vobis pmittere q. in hoc ter. sit mēto de
corrupte albi pctoris qd albi pctoris. ¶ et quidāz mu
rus sine paries dealbatus: vt hic i. gl. n. 2. in. l. si id qd in prin.
in gl. j. vbi Bar. ff. de iur. i. om. tu. 2. gl. in clej. de iudi. 2. est tri
plex: 2. tribus modis accipit in iure fm Jo. sa. super. d. glo. j.
post Jo. 2. De hic: 2. fm Rico. de neap. hic in primo euidē.
2. l. p. in aut. q. semel. C. q. n. in. post gl. i. que idē sentit in
ver. vocatur. 2. Jo. an. in addi. Spec. in ti. de cita. §. sequit. ver.
2. nota vñm est in quo ponebatur 2. scribebatur generalia
edicta pctoris continentia publicam 2. naturalem equitatē:
vt pacta seruabo: 2. similia. vt in gl. 2. ti. de consti. pecu. 2. in ti.
de neg. gest. 2. quasi in omnibus titulis iuris tractantibus de
edicto pctoris 2. de corrupte talia edicta sine dubio loquit
iste tert. 2. habet locū eius pena. Aliud erat albi pctoris
in quo pene edicta tēporalia 2. sp. alia puta citatiōes 2. simi
lia ponebant: nā p istud albi citabant tam ordinarij q. dele
gati. vt in §. oēm. in aut. de litig. 2. in aut. q. semel. C. q. n. 2. q. n.
iudex. 2. Spec. in ti. de lic. contes. §. i. x. sequitur. 2. an in corru
pēte tale albi habeat locū iste. §. 2. eius pena: videbimus. §. in
gl. j. vbi melius cadit 2. alij ponit. Aliud 2. tertij erat albi p
ctoris in quo describebant nomina decurionū 2. magistrat
um. 2. de isto loquit totus tit. ff. de albo scriben. 2. in. l. in albo.
cum simi. C. de decu. lib. x. 2. an etiam in isto habeat locū iste
ter. 2. eius pena videbimus etiā. §. super. d. glo. j. ¶ Tertio
ad euidentiā pmittere fm Jac. bu. 2. Rico. de neap. in scdo
ad euiden. q. aliqui sunt qui nō possunt in ius vocari ratiōe
recuerentie: de quibus loquitur iste ter. 2. l. iij. in fine. cūz pluri
bus. l. seq. 2. l. generaliter. cūz seq. ff. de in ius vocalique ratio
ne imbecillis etatis vt impubes: 2. l. neq. impubes. in pi
ci. ff. de in ius voc. 2. in. l. j. in prin. ff. de admi. m. nōnulli ratio
ne iusti impedimenti de quibus loquitur. l. j. §. si. cū. l. seq. 2. in
prin. l. seq. ff. de in ius voc. 2. an in omnibus istis locum habet
iste. §. 2. eius pena: videbimus. §. in glo. 2. maxime in gl. mag.
in ver. sic impetrasset. ¶ ¶ Alio ad pmittere ad euidentiā qd

isti in ius vocati aliqui veniunt ad iudicium vel nolentes veni
 re ducuntur per familiam: sed cum veniunt vel ducuntur eximuntur per
 vim a manibus familie vel aliter. et de istis loquitur totus titulus.
 ne quis cum qui in ius vocatus erit. et iste textus in ver. item aduer
 sus aliqui quis non criminifed alius ipsius dolo. et de hoc loqui
 tur totus titulus. ff. de eo per quem facit. et textus. iste in ver. cuius
 10 dolo. ¶ Et ante differentia fit inter titulum ne quis cum
 qui in ius vocatus erit. et titulum de eo per quem facit. habet
 tres glo. notum in rub. ff. de eo per quem facit. et ibi Bar. et glo.
 si hic in ver. item aduersus. et ibi videbimus. ¶ His pro neces
 saria euidetia sic premittis venio ad textum. et iste. §. cōi diuisione
 diuiditur in duas partes principales. In prima ponitur dictum
 in genere. multa esse circa pectoris penales. In secunda
 ibi: veluti aduersus. Rursus secunda principalis subdividitur in
 quatuor particulas quema modus quatuor exempli specifi
 11 ca ponunt. partes de se patent. ¶ Contra corruptentem
 album pectoris et contra vocantem in ius patronus vel parē
 tem sine venia. Item contra erimentem vel dolo erimi faciente
 in ius vocati cōpetūt actiones penales pectoris. h. d. in sum
 ma ex mēte Ric. hic vsq. ad §. preiudiciales. ¶ Ibi. f. m. An
 ge. de are. hic nemini impune licere corrūpere edicta in albo
 pectoris pposita: imō corruptentē daf penalis pctoria ad pe
 12 nam. Laurenc. vt. §. videbitis in gl. in ver. corruptifed. ¶ Et
 fm cū facit hic textus. qd si qs remouerit vel lacerauerit schedu
 las a pōitis affixas in valuis palatii vel ecclesiārum vel alio lo
 co publico: qd puniri debeat. Et idē si corrupit libros vel ali
 quā scripturā repositā in camera actōz cōis. de quibz oibz
 13 videbimus latius sup. gl. vi. melius cadet. ¶ Subdit success
 sine Ang. de are. hic idē esse vt puniri debeat si qs deleuerit
 imagines illoz q ob eoz publicā et perpetuā infamiā depicti
 sunt in publicoputa suspēsi vt sunt proditores falsarii et simi
 les. et dicit notare doc. in. l. si quis id qd. i. prin. ff. de iurif. om.
 iud. et ibi Bar. et alij omnes sequuntur. Ego addo singl. ad
 14 istius dicti vltimi declarationē et limitationē. q. quis in
 genes depicte ad infamiā proditorz falsarioz et similibz perso
 narū deleri nō possunt sine pena et prime dixi: ea tamē que
 sunt ad eoz laudem depicte impune deleri pnt. put essent sta
 tue publice. et nedū pnt imo debēt deleri et detrabi. text. est i
 teminis multū notandus l. i. cōz. et ibi Bar. ff. de pena. accedat
 text. in. l. iij. C. de offi. rec. pro. et illū text. in. d. l. eorum. notat ibi
 15 singulariter Bar. et q. si aliquis est expulsus de ciuitate ppter
 pditionē vbiq. ei? arma sunt depicte in ei? honorē debet
 16 detrui et deleri. ¶ Secundo. Ang. de are. hic q. credit scri
 pturis scriptis vel sculptis in parietibz vel muro vel lapidi
 bus. qd notabile iudicio meo nō multū probat hoc text. nec
 hoc etiā est ita expeditū. f. de hoc videatis text. in. l. monumē
 toy. C. de reli. et sumpt. fune. et ibidē gl. i. Bar. et Bal. et text. et ibi
 aliquid Bar. in. l. i. ff. de albo scri. et text. pulchrum l. i. vel qd. et
 ibi Bar. fm aliquas et bonas sec. et ibi Bal. ff. de reli. et sumpt.
 fune. et Bar. in. l. i. in fi. prin. ff. de bo. pos. fm tab. et Bar. in. l. q
 tabulam. ff. ad l. eul. pec. et gl. in. l. in test. la. j. in ver. in scriptu
 ra. iuncto text. ff. de condi. et demon. per. Inno. in rub. de cōse.
 ecc. vel alta. per. Spec. in ti. de pba. §. nūc videndū. ver. ix. et gl.
 valde not. xliiij. q. d. c. sane. d. n. in gl. in ver. post mortē. als est
 in ver. depicte. vide etiā gl. n. in. c. cū cāz. vñ ver. antiquos.
 et ibi doc. extra de proba. et ibi gl. vltra istud. An standum sit
 scripturis que reperiunt in aliqua colūna vel lapide: dicit et
 idē qd Ang. de are. dicit. §. p istū ter. vñ q. scri. q. siebat olim
 in albo pctoris fides adhibebat. p. d. l. i. qd id qd. i. prin. et p. l. i.
 et. n. ff. de al. scri. ad pdicta videatis et gl. no. l. c. postulat. dñs.
 gl. in. iij. q. v. q. notabiliter vult q. valeat snia scripta i parietibz
 7 bus. ¶ Item no. ex isto text. in ver. non impetrasset. Ang. de
 are. hic q. nō sufficit petere veniā nisi et impetret. addit i. dñs.
 c. si religiosi. de ele. l. vi. et si iudez nō cederet qñ esset iusta cā
 cōcedēdi habere regressus ad superiorē fm cū. arg. notatoz
 per gl. in. d. c. si religiosus. in ver. obtēta. ¶ Vltimo notate et
 hoc text. et no. etiā Ang. de are. hic in vñ ad aduersus. vbi ter. de
 equiparare qñ ad penale actionē erimētē vel dolo facientē
 8 q. ali? erimat: hic satis pbari q. mādās cōmitti maleficiū
 puniā ficut cōmittēs. et sic. l. pñmēs faciētē cōprehēdit et mā
 dantē. addo ad idē text. qui ad hoc pōderari solet p. scri. in
 d. l. si quis id qd. in ver. etē et qui suis manibz facit et qui alijs
 mādāt. de quo tri: quia est articulus qui eget alion indagi
 ne: videtio Bar. in. l. bec verba. per illum text. ff. de adulter.
 et Bar. in. l. non solum. §. si mandatio. et latius in. l. sed si vnus
 §. seruus in penult. q. ff. de iniur. per Bar. et alios in. l. non
 ideo minus. C. de accusa. per Bar. in. l. iij. §. pctor. al. ff. ne
 quis cūz qui in ius vocatus est vi. et. et Bar. in. l. si familia. ff. de
 iurifdi. omni. iud. et late multus per Ang. de are. in tractatu

In. c. cuz
cām. vbi vi-
de felin. ad
fl. in. colū. in
ver. in ea. gl.
ibi conclu.

¶ Alibi p.
toris. qd au
tē sit alibi p
toris: vide
scd. in. c. cū
causam. de
pba. in. iij.
col.

fuo maleficio in verbo sempronii mandatorum in quibus lo-
cis inueniuntur etiam an mandatis et faciendo sit idem delictum nume-
ro: et quod sit effectus? Item an ille qui mandauit teneat ex propria signi-
ficatione verborum an vero ex interpretatione dicite ut in pediti-
cti locis et in multis alijs concordantibus habet et per ista sunt
expedita textualia. ¶ In ver. penales. diuino in duas par-
tes principales. In prima continetur istud. §. ad pcedere. In se-
cunda ponit orationes que sunt inter penales propositas: et rei pfectio-
rias. scilicet ibi: sed quod est oratio. Item scilicet subdiuidit in quatuor par-
ticulas que admodum quatuor ponunt orationes partes per se patet.
¶ In ea. gl. ibi. In honorarijs dicite ut ibi per gl. et Bar. que
videatis et caute fin. Jo. fa. quem simplr sequit Ang. de are.
¶ Quis de eo non faciat mentionem: quod gl. in ministerio loquitur de
penalibus? proposita. ¶ In ea. §. si non secus est in penalibus? non proposita sed civilibus?
quod civilibus non sunt annales nec anno finuntur: sed sunt ppetue.
¶ In ea. §. de ppet. et temp. act. in prin. ad ista et contra declarationes
et limitationes ego addo Bal. in l. receptaria. in i. col. C. de ppet.
¶ In ea. §. qui dicitur per accusationes semper sunt ppetue ex quacumque
lege vel edicto descendunt. per text. in l. querela. C. de fal. ¶ In
ea. gl. ibi. In interpretatione. hoc oratio non est generalis fin. Jo. fa. et
Ang. de are. quod etiam sunt aliquae rei pfectorie et odiose: ut
actio de dolo. ut l. §. si autem ppet. inuncta. l. non dicitur de dolo. in qui-
bus tamen legibus non dicitur quod sit odiosa: sed quod est famosa. et gl. ibi
fin. In interpretatione. quia allegat intelligit quod penales sunt odio-
se et contra restringende. quod forte non ita pcederet in actio de dolo
et contra restringende famosa. ¶ In ea. gl. ad si tenetis quod quod plures te-
nent penali actione vno solente ceteri non liberantur. hoc con-
clusio gl. fin. docet. hic. ut Bar. Jo. fa. Ang. de are. et Ric. de
neap. in i. q. glo. procedit quando est penalis ab vtraque parte
resecus vero ubi esset penalis ex parte vnius tantum: ut ex parte
rei contenti: et ex parte actoris rei pfectorie: ut in l. §. si plu-
res. cum fin. §. de eo per quem facit. et quis alii non dicat
ego onto quod ratio fundamentalis huius prime fallentis sit quod
quando actio est penalis ex parte rei contenti tantum: et ex
parte actoris: est rei pfectoria. et quod isto casu solutio vni? li-
beret alios: quod quando actor vere est contentus ab vno restitu-
tionem rei ad quam sibi competebat actio vel interesse: non potest
amplius agere: cum rem habeat vel id quod sua interest. et hoc
est quod dicitur in l. §. si plures. et maxime cum restitutio rei non
recipiat pluralitatem. l. in ius. §. si impuberem. in arg. §. de leg.
§. fin. Bal. que videatis in l. §. C. de condi. furti. hic allegata in
gloss. ¶ In ea. §. secundo hoc conclusio gloss. procedit fin. prefatos
doc. quando esset penalis que descenderet et ppetuaret et do-
licto. scilicet si descenderet et quasi delictum: ut l. §. si sequi. ff. de
his qui de re vel effu. et l. licet. §. si ff. de nau. cau. stab. et l. §. si ne quis
cum qui in ius vocat. est. et videte gloss. in l. ex maleficio. §. his
quod quis cui ex conaculo. in verbo. agendum. ff. de act. et obli. Et
quis alii non dicant dicite quod fundamentalis ratio huius se-
cunde fallentie est illa: quia cum teneantur ex facto alieno. i. ex
facto quod sumit originem in personam alterius et sic non proprie
ex maleficio: sed ex quasi maleficio: ideo mittis agere cum eis
fin. Bal. in d. l. C. de condi. furti. et per hoc Bar. in d. §. his
¶ In quod. refertur Bar. in facti questione consuluisset. ¶ Statim ita
me erat in ciuitate Lucana quo cauebat quod si homines de co-
trata non ceperint malefactores puniant instantum. an vno
solente vel vno tracto ceteri liberantur. consuluisset Bar. quod sic
quia isti teneantur ex quasi maleficio cum de facto alieno te-
neantur: et sequitur ibidem Bar. per illum text. cum gloss. et
24 qua decisione tenet etiam Bal. in d. l. C. de condi. furti. et ubi
etiam per hoc concludit quod si duo college syndici inciderunt
simul in penam: quod non denotauerunt maleficio: solutio vnius
liberat alium. quod reputat ipse tenendum menti. de quo etiam
vide Ang. in l. §. alium. §. hoc edictum. ff. ne quis euz qui in ius
vocat. est. ut et Bar. in l. §. in vi. col. C. de condi. infer. ubi po-
nit de duabus villis que teneantur emendare furta facta et co-
missa in eam districtu: quis quilibet villa teneatur in solidum:
tamen vna solente altera liberat. ¶ In per predicta etiam fun-
datur et firmatur illa notabilis decisio Bald. in l. §. in vlt. col.
C. ne filius pro patre. ubi tenet quod siate statuto: put est §. loen-
tie: quod vno committente maleficio illi de Cassata tenetur ad
mille. certe si vnus de Cassata puniatur dicta pena mille: quod
alios de Cassata liberat: quod teneantur propter delictum alterius
et sic ex quasi maleficio ut §. diximus non tamen liberaret principale
quod ipse proprie tenet ex suo maleficio. ultra tamen ea que dicta sunt
26 ad ppositum huius gl. de hoc art. an? et qui vno ex pluribus de
linguentibus commento et solente ceteri liberantur: vide plem-
nam distinc. Bar. post Bar. et antiquos quia hic addas: et fin
ea intelligas quod prime dicta sunt in l. §. si in sepulchro. ff.
quod vi aut clam. p. illi ter. inter ceteros. que reputat singulare.
et cuius distinctione materia ista dicit Bar. ibi se nescire alibi.

¶ Consuluisset
se quod tamen
litem nune
ro fuerit
impetis.
non reperit.

et per Bar. et latius Bar. et Bal. in l. §. quis id quod ff. de iurisd. l.
om. iud. in prin. et fin. notabiliter declarant in ea. sicut extra
de homi. et alios canonistas in ea. significasti. et de homi. per
Bar. in regula bona fides. de regul. in. vi. et quod no. Bar. et alii
in l. §. familia. ff. de iurisd. om. iud. et in l. §. C. ad l. cor. de fide. et
in d. l. ex maleficio. §. his quod post gl. et in l. §. si fami. fur.
se. vi. per Bal. in d. l. C. de condi. furti. et in alijs locis prealleg.
et in l. §. in i. col. in ver. sed si tu queris. C. si plu. vna sci. vide gl.
no. et satis plenam in l. §. in i. col. m. d. §. sed si plures. in glo. fin. in
ver. cum sit pena. et ibi §. lo. §. ad. haqui. per Bar. in l. §. in i. q. ff.
ne quis euz qui in ius vocat. est. ut et Bar. in l. §. ex hoc edi-
cto. ff. de eo per quem facit. et quod no. Bar. in l. etiam. §. si quis
ex dolo. ff. de peti. here. ad predicta etiam vide quod no. Bar. in l. §.
multi publicani. ff. de pub. per illum. l. quia reputat ad hoc no-
tabilem? qui agit contra plures officiales in officio delinque-
tes. de quo etiam ponit no. Bal. in rub. C. de pe. indi. qui ma-
di. in i. col. et in casu quo solutio vnius ex pluribus odinque
tibus liberat alium. ut §. diximus an solutio possit postea repetere
ab alijs quos liberauit: vide not. gloss. in d. l. ex maleficio. §. his
quod quis cui ex conaculo. in ver. agendum. §. allegata: que vult si
bene inspicias quod solens agere possit et repetere ab eo qui vere
committit maleficio. et sic vult no. gl. illa quod ab alijs querere
non commiserunt maleficio sed teneantur ex facto alterius: et sic ex
quasi maleficio non possit repetere. quam glo. not. et eaz sequit
videtur Bar. in l. §. si plures. ff. de eo per quem facit. et dicit
etiam velle quod si est maleficio solutio non repetat. scilicet si
ex quasi maleficio. Sed ego intelligo aliter gl. illa velle: ut pri-
me dixi. de eo etiam vide Bar. in l. §. in i. q. §. si quis dolo. post glo. ff. de
28 peti. here. et in l. §. quod si fami. fur. se. d. i. et §. lo. in ver.
ex albo in si. hoc gl. sentit quod pena corruptoris albi pectoris
habet locum in quocumque corruptore albi pectoris qualescumque
fuerit siue generalis et ppetua: siue etiam temporalis et specialis: put de
clarari. §. in i. q. enid. et alii. hac gl. in hoc reprehendunt hic quasi
oēs doc. antiq. ut Bar. de ra. et de. de bel. quos refert et simplr
sequit Jo. fa. hic et etiam Bar. in d. l. §. quis id quod in prin. et
ibidem Ray. de for. et Ros. in libellis suis in tit. de ac. in facti
que competit ex hoc edicto corruptoris albi pectoris. et cum
istis etiam tenet Ric. de neap. hic post fin. §. Rodul. de amic. in
tit. q. extra gl. in materia actionis in factum que competit cor-
ruptoris albi pectoris. et vult isti patres quod tunc demum ha-
beat locum pena quinquaginta aureorum que imponit corrupti-
ti albi pectoris qui quis corruptit edictum perpetuum et generalis in
illo albo pectoris scilicet si temporalis et specialis: puta de citando
aliquem vel aliud simile. moti p. d. l. §. quis id quod in prin. in ver.
perpetue iurisdictionis causa. et in ver. non quidem ppet. res
incidit. iuncta gl. ibi in ver. incidit. que exemplificat ut de ali-
quo vocando in ius. Item quod edictum istud est penale et odiosum:
ergo restringendum ut non procedat nisi eatenus quatenus ex
pesset loquitur per regulam. l. ppet. et l. interpretatione. ff. de pe-
nis. et l. cum quidam. in prin. ff. de lib. et post. dicunt tamen di-
cti doct. quod isti corruptores ista edicta temporalia et specia-
lia quis non puniant pena illa edicti. §. quinquaginta aureo-
rum: puniant tamen pena arbitraria cum pena non sit taxata a iure
per l. §. ex pilatores. cum si. ff. de effrac. et expi. et id per oia te-
net etiam Bar. in d. l. §. quis id quod §. et ibidem alii magis cōter se
quuntur. de quo etiam vide Spe. in tit. de cita. §. sequit. ver. et no.
et istud etiam ego teneo omnia distinctione Ang. de are. hic in
qua tenet euz gl. in d. l. §. quis id quod in prin. in gl. que vult
quod corruptus edicti specialis et temporalis: quis non teneat pena edi-
cti. §. quinquaginta aureorum et verbis edicti: teneat tamen ex infra. §.
opti. reprehendit ibi per doct. et inter ceteros per Bar. quem vi-
deatis. dicunt etiam doc. ut Bar. in d. l. §. quis id quod §. et quod nedum
corruptores edicta perpetua et generalia puniunt pena. Laureo-
rum: ut dixi. sed etiam corruptores quicquid in albo esset ut ibi per-
petuo foret. et ita declarant et intelligunt illi text. et ideo dicunt
quod teneat dicta pena si quis destrueret figuram alicuius hominis depi-
cti in aliquo pariete propter petitionem vel falsitatem. de quo vi-
29 xi in primo nota. et ibi istud singulariter limitauit. ¶ Item fac
cessine inferunt dicti doct. quod predicta pena teneat si quis corrum-
peret libros armarij cois. id est etiam ultra alios tenet Ang. in l. §.
si familia. ff. de iurisd. om. iud. et Spe. et Jo. an. in tit. de do. et co-
tu. in addi. in §. restat. in ver. et sequi. et Ros. in libellis suis dicit
format libellum super actioe que orit ex isto edicto corruptoris
albi. et istud est tenendum quicquid teneat Sul. contradicenti su-
dio. in d. l. §. quis id quod. ¶ Per supra scripta inferebat etiam
Ric. de neap. post Rodul. in tit. q. extra glo. in materia actio-
nis in factum que oritur contra corruptorem albi quod surripit
30 pcessus alicuius non teneat pena huius edicti: quod processus
non fuit positus ad generale utilitatem. vñ fin. cum si si surripuit
tenebitur

dedi ad hunc ti. s. in proe. buius ti. sup. gl. in ver. actio in prin.
ideo illas hic omitto. et ibide etia posui de penis et vltima
voluntate debitis qui sint in dubio applicade si testator aliqd
tubaret heredi. Et eo casu quo cofecerit priuat et simpliciter
hereditate cui erat tunc illa bnficia applicada. vide ibi. ¶ In
fi. glo. bene loquitur. anteq attingat expeditione glossay. seq.
quia expedite sunt omnes glossy. respicientes primam partez
42 buius. s. scz. de corripente albu pteoris: restat vltimo vt vi
deamus qualr in hac materia formari debeat libellus: et ius
formam ponit Spe. ibidem. Jo. an. in pcalleg. ti. de do. et con
tu. s. restat. ver. i. seq. et Ros. in libellis suis in iur. cituli in ti.
de act. que oitit vt hoc edicto corripente albu pteoris. et ex
mente doc. hic pot sit formari libellus. Et go titius tiqu vnus
de populo tali puta papiensi agozra Somproui: et dico q
cui per potestatem papiensi positi esset quoddam edictu perpetuu
in albo suo siue ad parietem palatii sui: in quo edicto in effe
ctu continebat qd nullus iret de nocte sub pena centu. dictus
Titius dolose dictu edictu sustulit vel corrupit: quare cuz in
pena quinquaginta aureoz: incidere: cuius persecutio ad que
libet de populo pertinet: peto ipsum condnari ad dictos qu
quaginta aureos mihi prestandos et soluendos. ¶ Et in. ver.
et in cu. dimiditur in tres partes. Primo subaudiendo ad ter.
nostrum illum declarat. Scdo ponit vnum dictu et illud ete
dit sub dubio fore. Tertio ponit differetiam que est in actio
ne que datur in isto ver. et eam que datur in ver. precedenti. se
cunda ibi: si libertas non possit soluere. tertia ibi: superior ta
men ponit. ¶ In ead. ibi: si libertas non possit soluere casti
43 gabif. Mo. et gl. q. qui non pot soluere pena pecuniaria in ere
luat in corpus. d. l. i. ff. de in ius voc. l. i. s. ff. de penis. et in l.
ob sensu. ff. de admi. tu. et in l. quicquid. ver. qd si ad predictaz.
Coe fer. fugi. h. regula primo procedit quando illud qd sol
uendum erat debebatur tanq ex pena delicti. secus si esset de
bitum ex contractu: sic conueniret aliqs pro debito qd nascit
ex aliquo maleficio: qd tunc illa reg. non habet locuz fin. Ja.
bu. bic: in d. l. i. quis id qd in prin. motus per totum tit. ff. et
Coe ces. bono. et cum sequitur Bic. bic. in. fi. opp. gl. qui etiam
ad hoc alle. notata plene per doc. in. l. i. non conuini. Coe iur.
tur. et in d. l. quicquid. et Spe. in d. ti. de do. et con. s. restat. ver.
i. et pro hoc est bonus tex. quem vos adde in l. nemo carcer.
Coe ex act. trib. li. x. quem ad hoc alle. Bal. in d. l. i. ff. de in ius
44 voc. et istud etiam tenet Imo. in d. c. odoardus. extra de sol. et
ibi ponunt alii Canoniste. ¶ Scdo et multuz singulariter
predicta regula procedit et locum habet in senis et personis
vilibus. secus in illis qui essent nobiles aut alia bonesta perso
na. ita Bic. in. fi. opp. gl. per tex. in l. capitalium. s. non omnes.
in arg. ff. de penis: et hoc mandat teneri cordi addo Bar. qui
idem in terminis tenet in d. l. i. s. ff. de penis. vbi per hoc resp
debat ad opp. nam quando quis tenetur pena pecuniaria et
luit in corpus videtur qd puniat maiori pena qd sit illa qua
45 tenetur: et cui quilibet pena corporis fit maior quancq pecu
naria. In seruo. in. s. i. ff. de pet. respondet Bar. qd illa regu
la non habet locum in vilibus personis in quibus illud no co
tingit qd quilibet corporalis pena fit maior quancq pecunia
ria. et idez vult Bar. in l. l. i. in l. i. crimina. in. fi. coll. ff. de accu. qd
no. pro limitatione reg. d. l. in seruo. s. i. et boc etiam sequitur
46 Ange. bic. ¶ Tertio predicta reg. procedit volente illo cui
pena pecuniaria erit applicanda: et eo petente non alia. vide
tand parte illa non petente: aut etiam inuita no possit pena
pecuniariam in corporalem transmutare. tex. est in d. l. i. ff. de
in ius voc. in ver. et querela patroni. et ibi Bal. in terminis il
lum tex. ad hoc no. et idez no. Bar. in l. qd si minor. s. si seru.
ff. de mino. et ante cum istud voluit Imo. in d. c. odoardus.
vbi etia per alios extra de sol. et per ista maxime per illu tex.
in d. l. i. dicebat ibidem Guil. de cu. et Bald. in l. ead. antiqua:
et ibidem Ange. et Pan. de cast. qd si ille qui incidit in pena pe
cuniariam non sit soluendo: et dicat qd velit luere in corpus
qz non potest soluere: et sic petit penam pecuniariam conuer
ti in corporalem: potest ille cui debet pena dicere ego nolo qd
pecuniaria conuertatur in corporalem: sed volo expectare vsi
quequo officarius soluendo ne mea actio extingnat: qz coipo
qd est imposita castigatio siue pena corporalis in locuz pecu
47 niarie statim plnari est liberat: et vñ licet postea perueniat
ad pluenem fortunam non tenetur amplius soluere pecunia
riam: vt l. sed si vnus. s. cuz seruus. ff. de iur. fin. Bar. in d.
l. i. et sequitur Ange. simpliciter bic. bene facit l. illicitas. s. si in
simili. ff. de off. psci. apparet ergo per predicta qd electio est ei
qz pena debetur: non autz eius qui debet soluere: et idē etia
tenet Imo. in d. c. odoardus. et sequitur etia simpliciter An
ge. bic. quamuis referat et male quod glo. contrarium teneat
in dicta l. quod si mino. s. si seruus in ver. autz nox. ff. de iur.

¶ Incorp.
vide felin
c. q. ad cō
sultationē.
in fi. vii. col.
de re ind. et
in. cad. libe
rādā. de iu
deis. ibi. no
ta tertio. et
¶ Vari. opu
tes in tract.
synd. in ver.
licet dicat.

no. que loquitur in diuersis terminis. nec contrariū in aliquo
dicit. et pro ista determinatione q̄ electio fit eius cui debet pe
na non eius qui debet solui. facit illud q̄ multas fin. dicit
Bar. in facti questione consultus in l. cum duobus. si de
responder. et si. per illum notabilem tex. ff. pro soc. 2 Ang. in l.
si quando. §. heres. ff. de lej. 2 in l. si infula. ad si. ff. de ver. ob. et
30. de imo. in l. si ita stipulatus magna. in xviii. col. in c. et de
ver. ob. 2 Bal. in l. commissorie. C. de paciter emp. 2 ven. vcz
48 f q̄ si inder cōdemnauit aliquem pro maleficio in certā pe
nam pecuniariam: cum hoc q̄ si cōdēnatus intra mensem
nō soluerit: dictā penā amputet sibi p̄sevel man⁹: q̄ si lapsus
est mēsis 1 cōdēnatus nō soluit dictā penā pecuniariā: hoc
nō obstat. scz lapsu tēporis inder nibilominus vult q̄ soluat
illam penam pecuniariā: alle dicit q̄ vult q̄ amputet sibi po
q̄ illa pena pecuniaria fuit transacta in corporalem. Dicitur
p̄dicti doc. q̄ iuder poterit facere q̄ soluat pecuniariā. b. p
eius satisfactioe poterit facere executionem in bonis cōdē
49 nati. ¶ Quarto p̄dicta regula habet locū in pena ordinā
ria. scus est in multa: 2 sic in pena extraordinaria. text. est in
Lillitici. §. si. 2 ibi Bar. ff. de offi. p̄dicti. 2 Bart. in l. i. §. si. ff. de
penis. 2 rationē diuersitatis inter penas 2 multam vide no.
assignatā per Bar. in l. iudex. in prin. per illum tex. ff. de re iu.
50 ¶ Quinto p̄dicta regula singulariter limitat vñd p̄ced
dat in minimis: q̄ p̄ minimis nō posset pena pecuniaria in
corporale trāsmutari. 3 Bal. in l. q̄cūq. in ij. col. C. de ser. fu
q̄ fin cum propter leues abusiones nō sunt pauperes in cor
pore puniēdi: nec ppter leues transgressiones potest aliquis
in corpore flagellari. vt. l. ij. ff. de bis qui sunt sui vel alie iuris
quis in 3m faciat q̄ vult in Bal. in l. cum fit. C. de sepul
51 viola. vbi dicit q̄ istam regulam habere locū etiā si reus tota
penā pecuniariā solvere posset excepto vno nūmō. ar. l. v. §. si
forte. ff. de ver. obl. primū verius 2 equius est. ¶ In ca. gl. ibi
idem forte in filio. dicit q̄ idē sensu gl. in d. l. i. in gl. i. ff. de i
ius voc. per ter. in. §. si. f. de pe. tene. l. in. ¶ In fi. glo. bene dicit
2 ratio ponit in d. l. vena. C. de ius vo. ¶ Glo. in ver. p
tronū. diuidit in quatuor partes quēadmodū quatuor pri
cipalia dicta in ea ponunt. Secunda ibi: itez filios. tertia il
2 accipe hic patronū. quarta ibi: itez liberos patroni. ¶ In
52 glo. bene dicit. ¶ autem illud q̄ dicit in filiius gl. de
tre adoptio q̄ non possit in ius vocari sine vniū: fit hoc
correctum per l. in adoptiis. C. de adopt. 2 §. sed hodie. a. a.
adop. in hoc sunt opi. 2 eas recitat glo. in l. adoptiū. in prin
in ver. peculii. ff. de ius voc. magis cōter tene op. ¶ Pla.
non fit hodie correctū. ¶ quis 3o. fa. simpliciter teneat cū op
contraria 3o. de quo etiā per gl. in l. l. c. a. toris filius in ve
adoptiū. ff. de sena. per gl. in d. l. cum in adoptiis. d. ro
mediū illius. l. in ver. tantūmodo. ¶ Gl. in ver. vel parent
diuidit in duas partes prout duo dicta ponit. Scda ibi: it
53 non refert. ¶ In eadē glo. ibi: matron 2 feminas. Et
nec patrē nec matron. adde ad hoc esse verū etiam si mater
esset meretric. d. l. iij. §. si. cum l. seq. ff. de ius vo. ¶ In ca.
glo. abi: 2 vsq. in infinitum. Et rationem dicunt esse doc. b.
54 vt Dy. Jac. bu. Jo. fab. Mico. de neap. in. iij. oppo. gl. f q̄ b
c et de propiā significatiōe vocabulū verbum patres 2
datur vsq. ad tritānum. l. iuriscōsultus. §. parentes. ff. de
di. tamē q̄ iste casus est fauorabilis: fit extēso. Adde q̄ al
rationē sentit ter. cum glo. in ver. in infinitum. 2 colligit no
55 bilem regulam Augē. f q̄ in materia quāticūq. exorbitat
fit extēso ad casum propiū 2 ad impropriū significatū 2
fa honestatis seruande. q̄ reputat ipse multi not. facit. l. si
babeo. ff. ad macedo. circa q̄ vide in materia plene per Jo
de imo. 2 alios repetentes in. l. si vtro. §. de viro. ff. solu. mar
56 ¶ In fi. glo. Habes f q̄ filius sub pena p̄bibeat vocare in
iudiciū patrē legitimū 2 naturālē: sed 2 naturales m̄. 2 p b
est ter. in l. parentes. iuncta gl. ff. de ius vocan. 2 ibi dicit
57 Guil. de cu. 2 Bal. f q̄ in p̄uisionib⁹ ordinatis a natura
quasi vt est ius alendi: 2 ius bonorū adi parentes: 2 familia:
ita l. bononi. ff. de obse. lib. 2 in l. ij. C. de in ius vocappellati
ne parentum vel filiorum comprehendunt etiā naturales
d tum. q̄b etiā sequitur simpliciter Ang. bic. f De hoc tri p
58 eto an 2 qñ in dispositione legali vel statutaria vel in vltim
voluntatiōis vel contractibus sine priuilegiis appellatio
c liberorum 2 vel parentum comprehendant naturales tri: vñ
etiā m̄. Ly. et Bal. in l. libertinū. C. de interdi. mat. per Bal
alios in l. q̄ semper. de in ius vocā per Bar. in l. i. ff. de ac
per Bar. late 2 ibi latius per 3mo. in l. c. et facto. §. si quis r
gatus. ff. ad treb. per Bart. Bal. 2 alios in l. generaliter. §. an
tem. C. de insti. 2 subiti. sub condi. fac. per Jo. and. in ad
Spec. in rub. qui filii sint legi. per Bald. in l. cum pater. §. si
lo. ff. de leg. ij. et in l. filius. ff. de bis qui sunt sui vel alie. in l.

C Pecunia
riam. adde
do. **A**lex. de
imo. i. l. nō
solū. s. mo
te. circa fin.
de ope. no.
nun. **L**ud.
ro. in l. s. s.
post operis
co. ti. s. **S**ul.
in aut. s. nō
iure. **C**ō
ser. fugi.

C Parates
Vide frā
arell. cū
q. dicit
acqui. bre
Natura
les tm. v
fili. in. c
pntia. i. v
co. ff. in ca
glo. de pba
vbi plene c
vid. d. alex
d. mo. i. p
ff. i. t. n. c
t. l. si. ry
in. i. col. c
seq. in. p
vbi pōit m
qd appon
legatimor
naturalis
intelligen
illi g. funt
natura leg
timiani. v
etia d. ali
de quo it
c. l. p. h. v
l. vi. col. i. p
te vbi pōit
qd de ad
ptio. an
niāt. t. id
in. p. l. x
vñ. l. i. p. i.
vñ. col. i.
ff. parte.

ru. c **L**iberorū
uide vñ
aler. 6 tunc
in 2° cxi
In parte. i
vleolin

- 77 Jo. an. non faciat mentionem. ¶ Quid autem de vxore: an possit maritum suum vocare? ius sine venia cū sibi reuerentiam teneatur prestare: ponit do. Alex. in d. l. generaliter. et dicit qd non reperit hoc tactum in specie ab alio: et cōcludit qd venia non requiritur: per ibi no. in gl. plenius per Jo. an. in ti. de actio. in ver. sed nūquid edictis. §. i. s. alle. ¶ Ultimo quid de scholare an possit vocare doctorem suum in ius sine venia: gl. in d. l. generaliter. tetigit simpliciter de magistro: et tenet qd non requiritur venia. Joā. de platea hic tenet idem in doctore: vt scholaris suus possit cum in ius vocare sine venia: qd quīs sibi debeat reuerentia: vt dixit glo. in l. liberto. ff. de obse. lib. §. i. qd quis sit iudex ordinari? in scholares: vt in aut. habita. C. ne filius pro pa. r. §. p. r. ibi glo. in ver. professores in proc. forum. tamen non est de comprehensio in edicto pretoris: nec de enumeratis in ti. de in ius voc. qd requiritur
- 80 vt declarat gl. r. bene in d. l. generaliter. §. qd limitat ipse Joā. de platea verū in vocatione verbali: scilicet in reali qd in ius vocatur: qd doctores acti legens habet privilegium vt nō possit capi per personam: nec incarcerari: nec in ius ad curiam duci: et cōtra faciens sine sit scholaris suus siue quis alius: et transiens puniuntur arbitrio iudicis. ter. et no. in l. magistros. et ibi Bal. not. C. de profess. et medi. lib. r. et idē per omnia tenet Bar. in l. si libertus. la. §. ff. de in ius voc. et ibi ponit Bar. post glo. quid de clerico. r. s. dicit: quid de sacerdote. et hoc opt. Jo. de pla. mihi placet reiecta opt. Aug. hic tenentis contrarium
- 81 ¶ qd imo in vocatione verbali scholaris nō possit in ius vocare doctorem suum siue magistrum siue venia. motus per duo lenia media. primo qd sicut defensor civitatis non pōt in ius vocari: vt s. tenet. et ratio est fm cum: qd est iudex: ergo eodē modo doctor qui est iudex ordinarius scholarius. et dicit sed fallit qd in defensore civitatis doct. non mouentur: eo qd sit in def. sed eo qd est loco: patris civibus: vt dicunt ter. quos. s. al.
- 82 leg. §. sōm fundamentum suū est: quia cuiusq. magistro etiam mechanico necnq. auctori cōceditur lenis castigatio in scholares: vt patri. sed si quocūq. §. si cum. l. seq. ff. ad leq. r. domino: vt l. i. C. de anan. fer. ergo fm cum sicut pater et patronus quibus permittit lenis castigatio non possunt in ius vocari sine venia: ergo pari ratione nec magister a discipulo sed istud arg. non valet: qd ista non est bona consequentia aliā cui permittitur lenis castigatio: ergo non potest in ius vocari sine venia: als sequeretur qd oēs ppinqui seniores qui possunt castigare et percutere iuvenes: iurta. l. vntas. et ibi Bar. to. et Bal. C. de emē propin. non possunt in ius vocari sine venia: qd est notorie falsum. tencas ergo opt. Joā. de pla. s. relata que est vera qd scholaris potest vocare in ius doctorem suum siue magistrum siue venia vocatione verbali et non reali: vt s. dicit. ¶ Glo. in ver. vocasset. In quo aduertit: qd isti impressores nonnō librorū addiderūt huic gl. vna longa caudam quā alij libri nō habēt: et vere non est de gl. Accur. et nullus doctor facit mentionem hic: qd credo qd in corū libris nō esset: ego etiā non legā illam caudā siue additiones que inci. ibi: item nūquid heres possit vocari in ius sine venia. sed diuidam expediam hanc gl. catenus quatenus durat glo. Accur. et non plus: diuidit ergo in quatuor partes principales. primo declarat ter. scō illuz extendit. tertio format vna qd nem. in quarta alia. scō ibi: et hoc siue causa sit civilis. tertia ibi: sed quid si solū libellū dedit. quarta ibi: itez quid si nō veniat vocatus. Illa vltima subdividitur in tres principales. Primo facit qd dictum est: qd format questionē et respōdet. In scō a refert opinio. quorūdam quaz duobus medijs cōprobat. In tertia primam approbat et respōdet ad vni cōtra suū. tñ scō ibi: sed quidā dicunt. tertia ibi: sed prima siua verior est. ¶ In ea. gl. ibi: item cum venia non pōt: qd non cōcedit. hoc glo. ita simpliciter loquens male dicit et contra ter.
- 83 quos alle. qd ¶ imo causa cognita hoc est ex magna causa per mittitur liberto et filio vt possint accusare patrē vel patrōnū vt dictis legibus expresse dicit fm quas leges hoc gl. est intelligēda fm Jac. but. et Ric. de neap. in. iij. opp. gl. vt tenet Angel. hic. ¶ In ea. gl. ibi. l. si libertus. Non intelligas gl. ita simplr: qd falsum diceret. et fm ea habes intelligere fm duos intellectus datos ibi per gl. ad. d. l. si libert. vel qd ibi dederat libellum. s. supplicatorij per quē petebat cām cōtra patrōnū suū cōmitti seu delegari. vel qd ibi etiā dederat libellū cōnētiona
- 84 lē sed cū potest erat iudici tñ: unde libellū oblatio facta solū iudici nō bz vim citationis: nec cōstituit aliqū in mora sola oblatio libelli: vt pulchre no. Bar. in l. denunciaste. in prin. ff. de adul. et ambo. isti intellectus illius gl. approbant p doc. ibi et etiam hic maxime per Jo. fab. et Aug. de are. hic. ¶ Quis Ric. de neap. post suum Rodul. in. ij. q. gl. teneat scōm intellectū tñ et cum declarat put etiā declarat Joā. fa. hic. ¶ In si. gl. Jo.

fab. simpliciter dicit qd hanc opt. glo. approbant doc. r. nihil dicit. mihi videtur qd doc. hic potius approbant aliam opt. 85 hic in gl. relata: qd si vocatus ¶ in ius nō cōparuit nō committatur pena que ratione citationis venit committenda. ita tenet ad Bart. fil. Jo. bu. fm qd hic refert eos et sequitur Ric. in. vij. q. gl. et verū est qd postea subdit. Jo. bu. qd qñ aduersarius nō comparet pena nō cōmittat: et si cōmittit a iure remittit. et hac eandē opt. s. q. pena non cōmittat tenet Bal. in aut. habita. in pe. col. C. ne si pro pa. et ibi dicit rōnē esse quare nō cōmittat pena qñ patrōn? citatus nō cōparuit: qd illa citatio circūducit a iure et perinde habet ac si nulla citatio facta fuisset. et hanc dicit esse ppiam rationē illius. ¶ Quis. ff. de in ius voc. mihi magis placet opt. s. q. nōstre qd si vocatus nō cōparuit: qd nihilominus pena cōmittat: sed remittat ex equitate illius. ¶ Quis. et hoc videtur mihi quod velit ille ter. in ver. moderatā iurisdictionē iūctis finalibus verbis illius. Libi licet edicti verba patiantur. ¶ Preterea in d. l. quibus. deciduntur vna decisione tres casus. primus qñ libertū ponit citatio nis et actionem remittit. scō qñ patrōnus vocatus nō venit. tertius qñ inuitus est vocatus. sed in primo casu cōmittit: sed ex equitate illi. l. quibus. et ex benignitate pena remittit. vt ibi dicit et declarat Bar. et oēs sequunt. ergo idem etiā in isto casu scō: et sic in casu nostro qui vna eademq. decisione simul decidit. arg. l. quibus. C. de impu. et alijs sub. r. l. iaz hoc iure. in prin. et fini. ff. de vulg. et pup. accedat pro hac parte bo. ter. in l. si in ver. eademq. equitas est. ff. ne quis cum qui in ius vocat. est vi et parum tñ est effectus aut nullus. et hac disputatio in ius vocat. qd pena nō committatur: vel qd committat s. a iure remittatur. ideo vltra nō curo insistere et c. ¶ El mag. in ver. impetrasset. diuiditur in quinque partes principales. Primo declarat ter. et ponit formam impetratiōis venie. Secundo format vnam questionem: et ad eam recitatis opinio nibus respondet. In tertia format aliam questionem ad quā simplr rōdet. In quarta ponit distinctionē in filio. In quinta et vltima format aliam qōnem: et ad eā per longam distinctionē rōdet. scō ibi: illud et iaz quero. tertia ibi: sed nūquid bec petitio. quarta ibi: in filio distingue. quinta ibi: item quero qd in iurabit. ¶ Ille quarta et qnta partes principales possunt in tot particulas subdividi quot ptes sunt distinctiōes seu mēbra que in cisdē ponunt. partes de se patēt. et in veritate prout etiā dicebat Jo. fa. hic: bec gl. est multum verbosa: et fuit hic posita sine causa et maxime in illa qnta et vltima parte principali que nihil est ad ppositū: idcirco doc. hic ad hanc glo. nihil aut parum admodum addunt: maxime Joā. fa. 86 ¶ In ea. gl. ibi: ad similitudinē istorū. Mo. hanc partem gl. que est bona et maxima declaratio et limitatio ad totū r. ff. et C. de in ius voc. q. pena quinquaginta aureorū nō bz locū in oibus psonis qd phibent in ius vocari siue venia: et que enu merant in l. i. et iij. et per totum tit. ff. de in ius voc. sed solū habet locum invocante parentē vel patrōnū et alios qui erāt in edicto pretoris. in alijs autem psonis que non erāt posite in edicto pretoris sed prohibentur in ius vocari sine venia a iure civili: non est illa pena quinquaginta aureorū: sed est pena arbitraria cum nō reperitur a iure expresse taxata: iurta l. i. §. effractor. cum simi. ff. de effra. et ex p. et dicit Ric. de nea. hic in. ix. q. hanc gl. esse tenendā cordi. qd non recordatur de simili: et qd eaz expresse approbat Enl. de cu. in l. generaliter. ff. de in ius voc. sed ego bene recordor de simili glo. que idem in terminis dicit in l. si in ver. aureorū. ff. de in ius voc. ¶ Quis Bar. ibi illā gl. aliter intelligat: prout etiā istaz intelligere videtur Jo. fa. hic. et credo qd ambo male intellexerūt istas gl. et miro de Ric. de neap. hic qui refert qd Ray. de foeli. hic alle. illam gl. in d. l. si pro cōcordati ad istā. et ipse dicit qd illa gl. nihil dicit: imo in veritate ad literā dicit idē qd dicit ista hic. 87 ¶ In ea. gl. ibi. l. adoptiū. §. i. Mo. bene hanc partē glo. qd nō tabiliter vult qd etiā filiofamilias agēti in castrib? vel qua si est tñ necessaria impetratio venie. addo simile gl. in d. l. adoptiū. in prin. in gl. parna. in ver. vocari. aliqui libei habent in ver. causa cognita. Aug. hic addit aliā simile glo. quā ordinariā appellat in l. cogi. §. si pater. in ver. contra obsequiū. ff. ad treb. quā ibi no. Imo. sed illa gl. iudicio meo nō loquitur de directo in terminis istis: quīs vulgo ita corrupte alleget: sed bene vult aliud singulare: quibi a filio implorat offiū iudicis patrē in cā castrib? peculij: regnat impetratio venie. et ad hoc reputat gl. illā sing. ibi. Ric. de nea. et dicit qd nescit gl. illā alibi. quā etiā cōmēdat ipse Ric. hic in apostillatione ter. Itē adde qd gl. ista pcedit etiā in oib? alijs casib? in qd? fili? in patrē pōt agere patrē: qui enumerātur per gl. ord. in d. l. lex nulla. in gl. ff. de iudi. nā in oib? illis casib? filio agēti est necessaria impetratio venie: fm Ric. de nea. hic bñ in. vij. opp. glo. et

glo. et tenet Ang. de are. hic. ¶ In ea gl. ibi: vt dicit. s. p. quas pso. no. acqui. s. i. Adde tu glo. no. in. l. si longius. s. si. in glo. si. mag. in ver. p. dignitate. et ibi Bar. ff. de iudi. et ter. in. l. filiusa. milias. ff. de act. et obl. et pfecto. no. video ad qd. propositu. gl. hic ponat de filio agere. et extraneu. in quo casu nihil est opus querere de impetratione venie. ¶ In ea gl. ibi: s. pater non habeat usufructu. Tenetis q. etia. in casib. in quib. patri no. querit usufructus qui emmerant per glo. ordi. et magistrat. in aut. id est in h. et est gl. unica. C. de bo. que. li. et p. gl. magi. str. in aut. vt. li. ma. et auie. in ver. par. et ubi. pater tenet et senti. re filio agenti. id est etia. tenet gl. in. l. si. s. necessitate. in gl. mag. in ver. imponenda. ad. si. C. de bo. q. li. s. in illam et gl. refert vna opt. Rotharij glossatoris antiqui. s. i. volentis et tenetis qd. in casibus in quib. patri no. querit usufructus: q. pater no. vult tunc requirit consensu patris in signu. repudiationis. si aut. no. acquirit usufructus patri: q. no. potest vt in casib. quos. s. remissine retuli: et tunc non requiritur consensu patris. quaz opt. et reputat auream Bar. ibi post multos doc. antiquos ibide. per. et relatos. de quo ibide. vide late per cu. et alios oes et per Jmo. in. l. si. s. ff. de ver. obli. et per Ang. de are. late per duas chartas in. s. actiones aut. de peculio. in pe. et vlt. char. ta. s. eo. ¶ In si. glo. De hoc quis iurare debeat de calumnia an pater an filius: q. ista est oio. extraneas a materia. s. no. stru. vltra hic dicta in glo. videatis etiam late per gl. in. l. si. qd. obseruari. C. de iura. calum. in. l. i. in ver. persone. et in glo. in. in ver. possunt. et ibi per Bar. et alios per Spec. in tit. de iu. ra. calum. s. ite. qd. est filius. ver. si. et. et ver. seq. ¶ Et de mona. cho. an. ipse iurare debeat de calumnia: an vero abbas vel super. rior. suus habes glo. plenam in. s. i. in ver. interpellat. in. aut. apud quos oportet. cau. dic. mona. col. vi. de quibus etiam ha. bes per Rico. de neap. hic in. vii. q. gl. ¶ Anteq. lattingam expeditionem gl. sequentium: q. remanet expedite alie gl. re. spicientes hanc partem. s. de vocate in ius sine venia: et restat vltimo vt videamus qualiter sit formatus libellus in hac ma. teria et mte. doct. necnon et his que. s. dicit. forma potest esse talis: ago contra Titu. qui est filius vel libertus meus: et di. co. qd. me patre vel patronum suu. inuitu. et nolente in ius vo. cauit vel citare fecit sine venia impetratione contra debita filia. lem reuerentia. ppter qua. citatione. veni. ad iudiciu. quare cu. in pena. quinquaginta aureoru. a iure taxata. incidit peto. cu. codenari. ad dictos quinquaginta aureos mihi prestados et soluendos et. ¶ In hoc libello duo inter cetera cu. ministerio pono qd. omittentur. Ba. bu. et Jo. fab. hic vnum est inuitus et nolente per ter. in. l. quanta. ff. de in ius vo. aliud est propter qua. citatione. ad iudiciu. veni: qd. etia. omittit Ange. de are. hic in libello suo. sed non est omittendum per id. qd. vult. s. in ver. vocasset. ad. si. vbi late dicit. putare. et qd. etia. sine his duo. bus posset libellus sustineri: quis Rico. de neap. hic in. x. als. vi. q. extra gl. in materia actionis in factus que. copetit contra vocate in ius sine venia: teneat q. imo. sine illis verbis libellus esset defectiuus. unde in dubio. s. iustius est apponere. ¶ Glo. mag. in ver. ite. aduersus. Diuidit in tres partes. Primo de clarat ter. Secundo format vna. questionem. Tercio per mo. dum qd. nis format vna. fortis oppositionem. Scda. ibi. sup. hoc s. primo quero. Tercia. ibi. scda. quoniam nonne per conuictio. ne. expedit hanc gl. per partes propter eius prolixitatem. Et prima pars principalis subdiuisione no. indiget. ¶ In ea gl. ibi. l. pe. s. si. ff. ne quis cu. in ius vo. est vi. et dicit esse mere penalis ex parte vtriusq. tam actoris q. rei conuicti: eo. q. in ea reus est obligatus in tñ. in quantum actor in lites iurauit. cu. ergo actor possit iurare in plus q. sit veri. debitu. iniuriu. si de mere penalis ex parte vtriusq. eo. q. actor consequit etia. id. qd. sibi non abest: et reus consequit id. qd. sibi no. adest. et ex. 92 hoc apparet rō diuersitatis. quare actio ista in factus ex edi. cto ne. qd. cu. et. dicat esse mere penalis ex parte vtriusq. illa vero in factus ex edicto: de eo per que. factum. erit. non est me. re penalis: sed penalis tantu. ex parte rei conuicti: vt dicit gl. i. in seq. parte in prin. ratio ergo diuersitatis est: eo. q. in prima iuratur in litem: qd. iuramentu. continet vltra vera. estimatio. ne. in scda. vero venit veru. interesse. l. si. in prin. ff. de eo. p. que. fa. erit. unde nimis si est penalis ex parte rei tñ. cui nihil adest. et idē etia. dicit gl. in rub. ff. de eo. p. que. fac. erit. bec opt. glo. no. stre. et eius ratio reprehendit per doc. antiquos hic. vt p. Jo. co. et. Pet. de bella. potti. et per Rodul. de aurica. et per Rico. de neap. in. x. et vlt. q. glo. moti potissimum: quia si verus effect qd. prima diceret in mere penalis eo. q. in ea possit iurari vltra verum interesse: sequeret qd. eodem modo scda. esset mere pe. nalis eo. q. in ea etia. posset per falsos testes pbari vltra veru. interesse. et concludit isti patres s. gl. qd. actio in factus ex edi. cto ne. qd. cu. et. no. est mere penalis ex parte vtriusq. s. tñ. et

93 pte rei conuicti sicut et scda. Et aduerte. q. maximu. est effectus et maxima utilitas pñtis inuestigationis: q. si est mere penalis ex parte vtriusq. certe si plures p. vim exmerint solutio vni. no. liberat alios. Si vero est penalis ex parte rei conuicti tñ. tñc solutio vni. oes liberat. prout late dicit. s. super gl. i. in fin. prefati doc. hic reprehendentes gl. et tenentes qd. sit penalis ex parte rei conuicti tñ. per hoc etiam correlarie reprehendit etia. aliaz gl. in. d. l. pe. s. i. in ver. veritate. ff. ne quis cu. qui. et. que. vult qd. si plures vi. exmerint vno soluente ceteri. no. liberant tanq. sit mere penalis. dicunt ipsi q. iste error. pcessit a pmo. na. cu. in pñlo. erret gl. tenentes qd. sit mere penalis: et hoc erro. re sequit alius error: qd. cu. in mere penali vnius solutio no. li. beret alios: ita etiam sit hic. sed fm. eos est falsum: q. cu. imo. ista. tantum sit penalis ex parte rei conuicti: vt. s. fm. eos sequit ergo. q. solutio vnius ex pluribus per vim exmeritis libera. bit alios. Jo. fa. hic stat cum supradictis doc. hic in reprebē. sione rationis glo. nostre: sed alio fundamēto q. ipsi mouēt. Nam fm. cu. si prima actio i factus ex edicto vt. quis cu. qui. esset mere penalis ppter rōne. glo. eo. q. in ea iuratur in litem: sequeret qd. oes actiones bone fidei et alie qd. iuratur in litem essent oes pe. nales. et tñ. hoc est notorie falsum: ergo ratio gl. no. est vera: s. huc fundamēto. quis prima frēte coloratos possetis de fa. cili respondere fm. qd. in terminis rñdit gl. in. s. sequens. in ver. 94 misse. s. eo. vbi not. dicit gl. qd. in actionibus bone fidei iura. mentu. in litem non venit iure actiois sed officio iudicis. s. pter. ea. l. i. in si. ff. eo. et ideo no. dicunt penales. q. sec. est in ista. d. l. pe. s. i. quis Jo. fa. hic et clar. ibi. velis qd. etia. in ista. actio. ne in factus ex edicto ne. qd. cu. qui. et. veniat iuramentu. in litem offi. cio iudicis et no. iure actiois. qd. videt esse contra. d. l. pe. s. i. et di. cam fortassis in. d. s. sequens. Ipse tñ. Jo. fab. hic quis impu. gnet rōne. gl. tenet tñ. cu. cis in determinatione. s. supradictos doc. q. ista. actio. descendens ex edicto: ne. qd. cu. q. sit mere pena. lis ex parte vtriusq. tā actoris q. rei: et illa. que. daf. ex edi. cto: de eo per qua. fac. erit. q. fm. euz. prima. tēdit ad merā vin. dictā sicut actio iniuriarū. na. iurās no. iuratur sup. interesse: sed p. quāto. nollet reū fuisse vi. exēptum. et q. hoc sit veru. ostēdit clare. na. quis nihil interfit actoris: q. reus in nullo. tenebat et vocat. fuerat in ius p. calumnia. nihilominus ista. actio. cōpe. tit. ter. est in. l. sed. crimendi. s. itez. si. quis. et in. l. pe. s. i. ff. ne quis cu. in scda. aut. cōsiderat. interesse. l. si. ipm. ff. de eo. per que. fa. erit. Adde. p. hac. rōne. Jo. fa. s. qd. prima. def. ad merā vin. dictā sicut actio iniuriarū. qd. idem in terminis tenuit gl. a. qua. fortassis Jo. fa. sumpsit rōne. suā in. d. l. pe. s. i. in. v. inter. 95 est. Rōrmo. tñ. et penalis actio. tñc. dī dari ad vindictā qñ datur etiam illi qui multu. dānu. passus est ad estimationē contumelie. put. est actio iniuriarū que. daf. ob solā contume. liam etia. si nullū dānu. passus sit: la. vero. dī penalis et no. ad vindictā s. ad psecutionē rei familiaris qñ semp. daf. p. dāno. 96 vel ad estimationē dāni: vt est actio furti. tñ. cu. dānu. sit dī. minutio patrimonii: et sic rei familiaris. vt. l. in. ff. de dā. l. fec. merito. q. psequit estimationē dāni psequitur estimationē rei familiaris: et per cōsequēs no. vindictā. ista. rationem tra. dit nobis gl. signāda. quā ibi sequitur et commendat Bar. in. l. si. s. si emancipatus filius. in glo. i. ff. de colla. boni. et aliaz glo. in. l. pro. herede. s. si. in glo. si. ibi. Jmol. ff. de acqui. her. et late Bar. in. l. pector. editit. s. i. et per illā. l. vbi. bo. ter. ff. de in. 97 in. modo. ad propositu. ista. actio in factus ex edicto ne. qd. cu. qui. daf. pro. sola. p. tumelia. etia. vbi. qd. nullū dānu. passus est: vt. q. per calumnia. in ius vocasset. d. l. sed. crimendi. s. itez. si. qd. et. d. l. pe. s. i. ff. ne quis cu. qui. ergo. dī dari ad merā vindi. ctam. unde. no. mirū si dicitur esse mere penalis qd. non est in alia. vt. s. dicit. et si diceret ergo. fm. ista. que. prime. dicta. sunt sequit q. actio furti. no. dī mere penalis: q. non daf. ad vindi. ctā: sed ad estimationē dāni. rñdeo. qd. imo. est mere penalis alia. rōne. no. illa: q. datur ad merā vindictā: sed dicit mere penalis q. daf. actori ad id. q. sibi non obest: et contra. reum cui. nihil adest: vt. declarant. s. in pmo. euidentia. qd. posui. s. in prin. huius. s. sed. audite. ex intellectu. quā. i. referā. ex mte. doct. ad. d. l. sed. crimendi. s. item. si. quis. et ad. d. l. pe. s. i. ostē. dam. qd. ista. ratio. Jo. fa. non. pōt. procedere. ego. tamē istam. eandem. opt. glo. nostre. teneo: sed alia. ratione. nam. ista. actio in factus ex edicto ne. qd. cu. qui. daf. quāti. ea. res. est. ab. actore. estimata. verba. sunt. iuris. d. in. d. l. pe. s. i. ista. verba. intelligūt omnes. doc. ibi. vt. ibide. refert et sequit Bar. q. istud. totū. ab. actore. estimatū. sit. totū. pena. sicut in actione furti. duplū. vel quadruplū. ei. q. est. res. pñcipalis. illud. totū. est. pena. et. nihil. omin. extra. penā. istā. res. pñcipalis. debet. ita. in. pñposito. no. stro. qñ. ea. res. est. estimata: et sic. estimatio. rei. debet. noie. po. ne. vt. s. ipaz. rē. fiat. estimatio et ipso. pñto. pene. no. aut. ad. ipam. rē. fiet. pñdatio: q. ipsa. res. nihilominus. debet. extra. illud. qd.

Jason super titulo de Actionibus.

ab actore fuerit estimati. et si hoc dare apparet quod hec actio datur ad meram penam extra ipsam rem: et sic quod ista actio est mere penalis cum detur actori ad id quod sibi non abest: contra rem ad id quod sibi non adest: ista est veritas. Et claudendo ergo cum glossa nostra quod actio ista in factum descendens ex edicto: ne quis cum qui est mere penalis ex parte utriusque: et per hoc correlarie infero quod si plures per vim exierint quod solutio vultus non liberat omnes: et ita per omnia tenet Bar. referens doc. omnes ita tenere in d. l. p. s. i. et s. cum retuli. Non omittito tamen quod Ang. de are. hic qui de predicta difficultate nollet quicquam gustare aut sentire: rependebat tamen gl. in alio d. 39 glo. vult quod in hac actione ex edicto ne quis cum qui in iuratur in litem ultra rei veritate per d. l. p. s. i. dicebat ipse quod istud ibi non probat: quia ibidem dicitur quod crimines condemni quanti ea res fuerit ab actore estimata non tamen per hoc finem cum aliquid dicit de iuramento in litem: preterea finem cum ista actio datur etiam illi qui per calumnia in ius vocatur: ut s. dicitur si ter. ille loquere tur de iuramento lex doceret mentiri contra l. meminere. C. unde vi. et ita per hanc rationem dicit tenere Fulg. ibi: sed errat multum Ang. et quod tenet. Ille loquitur de iuramento in litem tenet ibi in terminis Bar. et ita dicit tenere communiter doct. ibi. et hoc dicit probare text. ibi plura. et maxime quod text. dicit ab actore estimatum. si cum probaret per alios et non per iuramentum in litem actoris: certe non estimaret per ipsum actorem sed per alios. et hoc dicit esse propter dolum criminis: ut ibi vide latius per eum. Non obstat fundamentum Fulg. quod precipitavit Ang. in errorem dum dicebat quod tamen ista actio datur etiam per calumnia vocanti in ius. si lex loqueretur de iuramento: lex doceret mentiri: quod respondeo quod illa. sed criminis. s. ite si quis. et illa. l. p. s. i. que dant hanc actionem etiam per calumnia vocanti in ius debent sane intelligi quando ille qui fecit citari erat calumnia sus respectu tertii non respectu ipsius citati per vim exempti ut si emptor conventus a vero domino contra eum litiget: est in calumnia. si autem postea faciat citari venditorem ut compareat ad defendendum ad hoc ut postea ipse habeat actionem de evictione contra eum: certe non dicitur esse in calumnia respectu istius citati qui fuit per vim captus: quia respectu tertii sic s. Ja. but. et Ange. in d. s. item si quis. que text. ipsi ita intelligunt. unde si tunc iuret non erit mendax: vel melius: quod in veritate hoc solus est contra illum text. in ver. pro calumnia vocabatur. rideo finem Ja. bu. et d. Hart. fili. et alios antiquos quos ibidem refert et sequitur Bart. quod iurabitur in litem propter aliud interesse in quo non erit calumnia extra id cuius causa per calumnia vocabatur: quod si venisset ad iudicium vel ductus fuisset ad iudicem: egisset contra eum et alia causa quod ex ea parte cui calumnia se nocuerat: et istum intellectum reputat notabilem Bar. ibi et cum infert ad questionem de qua ibi per eum. Et per hunc intellectum confunditur ratio Joan. fab. quam s. retuli: et eius rationis comprobatio quam s. feci et addidi dum dicebat Jo. fab. quod ista actio descendens ex edicto ne quis cum qui tendit ad meram vindictam: quia non iurat super interesse. cum ista actio datur etiam ei cui nihil interest cum detur calumnia se vocati in ius: quod ex predicto intellectu approbato apparet quod imo nunquam iurat in litem nisi propter interesse in quo sit calumnia. est bene verum ipse Ja. bu. Ange. Sal. et Joan. de ea. in d. s. ite si quis. habet alium intellectum ad illi text. que etiam sequitur ibidem pater et preceptor meus d. Alex. de imo. quod cum ista actio sit mere penalis: quod in tali ius non considerat calumnia iurantis: nec habetur respectus ad interesse cum tendat ad meram penam et ad meram vindictam. unde finem cum si quis est capere: rite non dico recte ad petitionem asserens se creditorem etiam per calumnia: et ille captus erit mas per vim de manibus familie: certe ille qui fecit capi aget contra vim criminis ad totum illud quod petebat: et etiam ultra quantum iuraverit in litem. imo finem Ang. ibi non audiret crimines si vellet probare quod ille non erat creditor per illi text. quod bene no. et finem istius intellectum prederet ratio Jo. fa. s. relata. precedens tamen intellectus videtur communior. Et non omittito etiam quod quia vi criminis citati a privato iuret in litem: ut s. dicitur. tamen secus est in crimine debitoris fisci: quod tunc ad solum debitum tenet: nec iurat in litem: et sic minus hoc casu fiscus quam privatus text. est in l. quoties. C. de tra. trib. l. i. et ibi glo. in ver. crediderit. ad finem nota. text. illum ad hoc et tenet hic Ric. de neap. in apostol. text. bene facit. Leofiliarios. que est l. in. C. de assel. forte quod ille text. in d. l. quoties. posset declarari per alios text. quos s. allegavi: et etiam in text. illo iuret in litem maxime cum ibi text. loquatur non tamen de debitoribus fisci quod etiam de debitoribus privati. cogita aliter tamen dicit bal. ad d. l. quoties. et ad d. l. consiliarios. in l. si. C. de opel. lib. s. 3. quod speciale sit in dictis legibus cum non loquantur de crimine per vim. ut ibi per eum. Et sum modo in scda parte principi. glo. que incipit ibi: super hoc. s. primo quo. in qua parte glo. quirit cum habeam?

in volu. forum duos tamen unum: ne quis cum qui alius de eo per quem fa. erit. de quo ti. loquatur. s. nos. et hoc secunda pars principalis subdividitur in tres. In prima facit quod dicitur est. In secunda ridet vno modo et rationes videtur firmare quatuor modis. sed in veritate sunt quatuor differentie inter dictos tamen non aut sunt comprobationes rationis prima excepta: quia illa bene comprobatur ratione: et est etiam una differentia. In tertia ridet alio modo. et hac scda ratione probatur duobus modis. Scda ibi rideo de pila. Tertia ibi: vel satis dici potest. Scda subdividitur in quatuor: quemadmodum quatuor ponunt differentie. partes de se patet. et hec divisio sit vobis loco finalis expositionis huius scda partis principi. glo. nostre. et simile glo. habes in rub. ff. de eo per quem fa. erit. Et in ea. gl. ibi. l. si. pila. rido. ff. de eo per quem fa. erit. Dicitur quod hec va est introitus meiorum: et ea tamen declarant. s. in parte precedenti huius gl. ibi assignant rationes diversitatis post nonnullas quas ibidem reproban. Et in ea. gl. ibi: consilium vocato et novocati. Hec etiam est vera: et ratione diversitatis. s. subiciat. Et in ea. gl. ibi: et per hoc dicitur ex ordine illoz titulo rub. hac impugnat Jo. fa. et huius: et dicit alios doct. improbare: cum sit eadem ratio ante satisfactionem quod post: ergo idem ius. hac etiam impugnat Bar. in rub. ff. de eo per quem fa. erit. per l. si. in prin. eo. ti. vbi etiam Bar. que videas ut ibi per eum in fillius principi. et ibidem sequuntur alii doct. quos Ang. hic saluat hac dicitur dicens quod hec differentia potest esse bona per vnam rationem que penitus non bil facit ad motum doctorum: quod finem cum iudicium capit vires a principio vix a citatione in ius que de precedere: ut not. gl. in rub. C. de in ius voc. et ibi doc. que saluatio ut dicitur nihil est ad fundamenta doctorum: imo plus est istud conservare gl. salua 101 re. Et hoc tamen ex hac parte gl. quod licitum est arguere ab ordine tituloz. et istud argumentum validum est in iure. de quo dicitur late. s. in rub. huius tituli. et ibi dedi plures concord. ibi videatis. Et in ea. glo. ibi. l. i. et si. in si. ff. de vera: et approbatur per doct. hic ut per Jo. fa. et per Ang. in d. rub. ff. de eo per quem fa. erit. et sic primus titulus loquitur quod quis fuit vi exceptus. scda quod dolo. et ideo dicit Jo. fa. hic quod per hoc est quod in primo magis puniatur quod in scdo: quod detestabilior est vis seu violentia quam dolo: quod in vi inest dolo: non e contra. hinc est finem cum quod prima actio datur ad vin dicta. scda ad interesse tamen. de quo late dicitur. s. in prin. huius gl. Per hoc etiam apparet finem cum ratio quare per primam actionem prouideatur solui vocanti in ius: quod contra illi soli committitur et in eius sigillatione: non autem vocati. sed quod dolo eximitur sit da nui utriusque in casu suo. et ideo ambobus finem suum interesse tenet ex meiorum: hec oia simpliciter tenet Ang. hic et ea sibi innerecunde ad scribit nullam de Jo. fab. faciens mentionem predicta tamen ratio diversitatis quare per primam prouideatur solui vocati per scda utriusque: quia colorata: non tamen iudicamento est multum geludus: et facile subverti potest. Et in ea. gl. ibi: etiam illa quod ex vna parte tamen est penalis. et sic ad si. scda partis principalis doc. hic ut Jac. de are. et de bella perti. Ja. bu. et Jo. fa. approbat primam opinionem gl. quod iste. s. loquatur tamen de primo tamen ne quis cum qui. et non de scdo. et de eo per quem fac. erit. et idem etiam tenet Ric. de neap. hic in. r. i. et v. l. q. gl. moti. quod text. tamen loquitur de crimine per vim: non autem de crimine per dolum. ite quod iste. s. tractat tamen de mere penalis: et prima est tamen mere penalis. scda non: ut s. late dicitur in prin. huius gl. ergo de primo tantum loquitur Ang. hic dubitans in predictis. licet posse teneri quod iste. s. in effectu loquitur de utroque. Nec obstat finem cum quod iste text. facit tamen mentionem de vi et non de dolo in crimine: quod finem cum po test responderi quod cum in vi inest dolo: ut l. i. ff. de me. cau. ideo non fuit necessarium exprimere de dolo. preterea finem cum sicut in l. i. s. si. et in rub. ff. ne quis cum qui. non fit metio doli: tamen postea suppletur per iurisconsultum in l. sed criminis. s. si. eo. tit. ita etiam finem cum supplebitur hic in text. dolo. Ego teneo idem quod Ang. de are. sed non per eius rationes aut fundamenta. et sic teneo finem cum in glo. relata quod iste. s. loquatur de utroque tamen. quia optinet etiam de vi. hic subiciat quod alie optinet contra rie sunt truisse. et ad arg. doctorum quod text. loquatur tamen de vi: respondeo et non subaudiendo ad text. put facit Ang. quod imo text. iste loquitur etiam de dolo: ibi cuius de dolo alii eximerit. et si diceret quod iste text. non loquitur de dolo in crimine: sed de dolo eius qui fecerat tamen mi: rideo fatendo et dico quod in scdo ti. s. de eo per quem facti erit. non querit de dolo in crimine: sed de eo qui fecit crimini tamen. text. est in l. i. in prin. et s. i. ff. de eo per quem fa. erit. cum ergo text. iste expresse loquatur de dolo eius qui fecit crimini: ergo loquitur etiam de scdo tamen. nedum de primo. ista est veritas et mera mens huius text. Ad scdm argumentum doctorum respondeo ut hic in gl. Et antequam attingam expeditionem sequentis parti gl. ne materias intricemus ponam primo aliqua notanda dubia circa presentem materiam: et quod vidimus in precedentibus partibus huius glo. quo remedio prouideatur contra eum qui dolo vel vi eximit 102 capti a manibus familie. Et primo circa ista tenete meti id quod

In rubel
ca. Que ibi
des vide in
nu. 4. cum
pluribus seq.

id qd sing. dicit Bal. in l. additio. C. de ep. audi. q. eximens
vel trabes capti a manibus familie sue curie tenet eo modo
ac si pro eo fideiussisset in omnem casum: per. l. fi. C. de ope. li.
in l. iij. C. de erac. trib. lib. x. et ibi p. And. de barno. quez te
103 ne meti. ¶ Circa ista quero qd si aliquis recepat et occul-
tat debitores meos ad hoc vt nō capiant nec soluat debiti:
an predicta remedia contra istum occultantē competāt. hāc
questionē non tangit doc. hic sed eaz ponit Bal. in l. fi. C. de
ope. lib. x. ibi dicit qd pō videt qd ipse teneat solvere p. eis:
per. l. quoties. C. de erac. trib. lib. x. et per. l. iij. C. de assel. postea
dicit qd est speciale in casib⁹ illarū legū: als vero qd nō tenet
ad debiti nisi vi eximat: p. l. p. e. §. i. ff. ne qd cū q. q. als fm cū
ille titulus esset superfluus. potes etiā dicere qd. l. quoties.
loquitur qd quis exemerit vel subtraxerit incarcerationē de car-
cerib⁹: vt ibi per. Bart. et alios qd nō est in questione nostra.
forte non esset ponere os in celū tenere qd in qōne. s. formata
contra illum impediret cōpetat actio in factum ex edicto ne
quis cum qui. propter generalitatē verbū: eximere. fm qd de-
clarat tex. in l. sed eximendi. in princ. innot. §. p. etor. ait. ff. ne
quis cū qui. vel qd saltem qd non intervenit vis sed tantū do-
lus: competat actio in factū ex edicto de eo per quē fac. erit. et
cōtra Bal. i. d. l. fi. qd imo impediēs teneat ipse solvere tenet et
forte melius ibidē Bal. crederem etiā qd isto casu prouideat
tur creditor mediātē tit. si qd ius dicē. nō obtē. hoc modo. qd
iudex haberet p. capere illi occultati ne impediret executionē
et si p. teneret p. capere: posset iudex pcedere ad multas et alia
remedia que tradi solēt per scribētes in l. i. in princ. ff. si qd ius
104 dic. non obtē. et per. Bart. ibi in §. i. ad fi. ¶ Tertio circa
predicta quero: qd p. dicta procedunt qd aliq. eximit per vim
captum a manibus familie: quid si aliq. exemerit positū in
carceribus ab ipfis carceribus: Jo. fab. hic in pe. colū. distin-
guit: aut erat incarcerationis pro debito civili. et tūc eximēs te-
neatur ad principale debiti: per. d. l. quoties. C. de erac. trib.
lib. x. que. l. fm Jo. fab. licet loquat in fisco h. tū locū. imo ex-
presse loquit etiā i primato. et ita etiā ego tenui. s. ad fi. prime
partis huius gl. et ita tenet ibi Bart. quicqd ibidē dixerit gl.
si vero erat incarcerationis pro criminali. et sic p. maleficio: et
tūc si erat cōdictus et cōdēnatus: teneat eximēs crimi-
nalem l. de maleficio. l. iij. ver. pe. vbi casus. ff. ad le. iul. inas. f.
Als vero quicqd dixerit Jo. fab. si nō erat p. fessus vel cōdēna-
tus de maleficio qualiter eximēs puniat habet tex. in §. h. rri
piat. in aut. vt oēs obe. iudi. p. i. ita Bart. in d. l. iij. ff. ad le.
105 iul. maie. ¶ Aduertit tamen qd illd qd dicit Jo. fab. qd
eximēs incarcerationem pro debito civili teneat ad principale
debitū. istud est verū qd ad creditore: qd tūc eo ad fisci et ad
republicā Jo. fab. nihil aperit: sed Bald. in d. l. additio. C.
de ep. audi. visus est sentite qd teneat. l. iul. maie. qd non est
verū vt ex p. dictis patet. vnde puto Bal. intelligēdū et decla-
106 rādū fm supradicta. ¶ Itē predicta de incarceratione p. ma-
leficio cōfesso et cōdēnato procedūt nedū si qd eximat de car-
cerib⁹: sed etiā si qd illi eximat a manib⁹ familie: fm Bart. in
d. l. iij. de quo etiā vide Bart. l. legis iulie. ff. ad leg. iul. de vi
p. i. et in extranag. ad reprimendū. in glo. in ver. tangatur.
107 ¶ Itē ad predicta de eximēs incarcerationē pro maleficio
de quo est cōfessus et cōdēnatus qd incidat in crimē l. de ma-
leficio. vt dicit d. l. iij. ver. pe. limitat multum singulariter
Jo. fab. hic in vlti. col. vt non procedant nec obtineant a ca-
pitis ab alijs iudicibus qd ab imperatore. qd dicit si est verū
est aurea nota dignissimū: nec illud inuenies alibi. de quo ta-
108 men dubito propter d. l. iij. in ver. pe. ¶ Itē limitat nisi
cōdēnatus vel alius pro co: p. ta cōsanguinei vel amici ap-
pellatione et iuste a sententia cōdēnatiois: iusta. l. nō tantū.
ff. de appel. quo casu si iudex nō obstante appellatione vellet
exequi suam que non est amplius reiterabilis vel retractabi-
lis isto casu licitum esset etiam facto resistere iudici et impu-
ne impedire talem executionem qd per appellationem subla-
ta est iurisdicatio iudicis a quo ita sing. Imo. in c. si quādo.
in glo. sua. in ver. transactio. extra de offi. dele. qd dicit re-
fert apud Registas: et illud sequitur. et illud reputat notabile
Bal. i. d. l. additio. C. de ep. audi. et ibi vide alia pulchra per
eū. et hic et videas Ang. dicentē multa ad dictū Imo. adde
Bal. in l. ab executione. C. quo app. nō reci. et Ange. in l. i. ff.
de his qui sunt sui vel alie. in. et qd nō. Bal. in l. vt vim. i. p. i.
h. col. ff. de insti. et iure. et in l. facultas. per illum text. C. de iure
109 fisci. lib. x. ¶ Tertio et vlti. pro nūc predicta de eximēs con-
fessum et cōdēnatum limitat sing. Bal. in l. additio. C. de
app. et ibi etiam Sal. in fi. vt nō procedant in cardinalibus.
nam si cardinales obuiant ei qui ducitur ad mortē habet ex
cōsuetudine hoc privilegiū qd possint eūz eximere et a morte
liberare. ¶ Sum modo in tertia parte huius glo. et vlti. ibi:

secundo querit nonne per cōventionē. Ad cuius cōuentionē
anteq. illa dimidā et expectā p. mittere et p. mittere Bart. Ange.
110 de are. hic qd aliud est interruptio p. scriptionis: aliud est
perpetuatio actiois. interruptio impedit p. scriptiones ceptā
impleri non tamen p. rogat viā actionis. vnde cū esset inter-
rupta vna p. scriptionis nō pōt amplius procedere nisi p. scriptionis
perpetuatio de nouo inchoetur: et tūc erit de nouo necessa-
rius totus ille cursus temporis qui primo requirebatur. l. cū
notissimi in princ. et l. sicut. C. de p. scription. xxx. vel. xl. ann. iuncta
l. naturaliter. c. iij. materia. ff. de v. i. i. et ista interruptio ali-
quando fit per solā cōuentionē seu citationē vel missionem
executoris. aliquando requirit litis contestatā. aliquā sententia.
et cum effectu. vt. §. d. cā perpetuatio vero actionis p. rogat
tempus actionis cui p. scribebat: et facit qd actio efficiat lon-
gioris vite qd primo cōt. vt sic actio que erat primo duratura
in. x. aut. xx. aut. xxx. annorū. perpetuet in. xl. annos. l. fin. C. de
p. scription. xxx. vel. xl. ann. et l. i. in ver. exceptis. C. de anna. excep. et
111 ista perpetuatio actionis nunq. fit nisi per litis contestatio-
nem: non aut per solam citationem seu cōuentionē. vnde si
interruptio p. scriptionis fiat per litis contestationē: illa in-
terruptio operabitur etiam perpetuationem actionis in. xl.
ann. ista tradunt per scribētes in legibus. s. alle. et maxime
in. d. l. cum notissimi. in princ. vbi Bart. et alij post glo. ibi in
ver. solam cōuentionem. que est glo. h. et ibi multum cōmen-
datur. et ista etiam ponit Bart. et ibi alij in. d. l. fin. ff. de eo per
quem fac. erit. in princ. et ibi inferitur ad notabilem questionē
de statuto inducente p. scriptionē decēnalē: de qua ibi per
eos cum suis cōcor. ¶ Sed aduertatis ad vnum quod alibi
fortasse non inuenietis bene declaratum et nullus ponit hic:
112 et in eo multum dubitauit et adhuc dubito qd vbiq. fit per-
petuatio actionis: semper illa perpetuatio indifferēt exten-
datur ad. xl. annos cuiuscūq. tēporis esset prima actio sine an-
nalis sine decēnalis sue. xx. sine. xxx. an. nō aut per perpetua-
tionē actionis solū superaddit tēp. x. an. istud ostenditur cla-
re: nam rescissoria durat tātū annos. §. rursus. in ver. intra an-
num. s. eo. et ibi late dicit l. in bono. i. i. in ver. sed cū rescissa.
ff. de act. et obli. et tamē per litis contestatā perpetuatur in. xl. an-
nis quemadmodum et alie actiones: vt not. glo. in l. i. in ver.
antepe. in ver. finitendam que litē. C. de in integ. resti. petē. glo.
in l. i. in ver. finitende. C. de dolo. et glo. in d. l. i. in glo. in ver.
extendimus. C. de p. scription. xxx. vel. xl. anno. ista sunt que vo-
lunt Jo. de imo. in l. i. §. si rem. ff. de v. i. i. p. empto. ¶ Vbi
113 p. hoc inferitur notabiliter qd si statuto cancal qd creditor nō
petierit creditū suū intra decem annos: qd nō audiatur vlti-
mus. qd si interrupta fuerit p. scriptionis per litis cōtestationē
isto casu p. scriptionis. x. ann. inducta a statuto perpetuabit in
xl. annos: non aut per perpetuationem solū superaddetur
tēp. aliorum. x. ann. et idē in terminis statuti tenet etiā Imo.
in l. i. feruū. §. sequit. ff. de ver. ob. et Ang. in d. l. sicut. C. de p. s-
cri. xxx. vel. xl. an. quam ipsemet Ang. sibi contrarius in l. i.
§. si rem. tenet qd imo predicta p. scriptioni statutarie decē-
nali propter perpetuationē solū superadditur alij. x. anno.
Ego multum dubito in predictis propter d. l. i. et d. l. i. in ver.
114 exceptis et quia glo. s. allega. per Imo. in rescissoria non vi-
cant qd per lit. contestatā. perpetuet vsq. ad. xl. annos: sed sim-
pliciter dicit qd rescissoria per lit. contestatā perpetuatur et non
dicit in quātū tēp. vnde possūz dicere qd perpetuant. i.
superadduntur alij. x. anni quemadmodum in p. scriptione
xxx. an. p. p. p. perpetuationes superadduntur alij. x. anni. d. l.
fi. C. de p. scription. xxx. vel. xl. ann. et d. l. i. in ver. exceptis. nisi dico-
res qd qd ius glo. ille simpliciter dicant perpetuet: qd intelliga-
tur scilicet in. xl. ann. et qd istud denotet terminus perpetuet
per rubi. §. de p. p. et tēp. act. cogitabit cum autoritas
Imo. sit magna et non habeat contradicentem. in decisione
115 tamē statuti credo sine dubio qd verum dicat: scilicet qd per
lit. conte. fiat perpetuatio in. xl. annis nō per rōnē suā quā. s.
retuli: s. eo qd bene: o. p. scriptionis surrogata in locum maio-
ris p. scriptionis sapit eandem naturam. ita nō. Bal. in l. i. in
cōtractibus. in fi. p. i. per illum tex. C. de non nume. pecu. qd
dicit ipse facere ad statuta que minuant p. scriptiones lega-
les. et hoc reputat multum notabile. cum ergo p. scriptionis ista
statuti decēnalis sit surrogata loco p. scriptionis. xxx. anno.
que de iure cōmuni competeat. d. l. sicut. et d. l. oēs. C. de p. s-
cri. xxx. vel. xl. an. nō mirum cū sapiat eius naturam si per li-
tis cōtestatā. perpetuatur in. xl. annis sicut prima perpetuata
116 fuisset. et qd ista p. scriptionis decēni inducta p. statuti sapiat
naturam p. scriptionis. xxx. annorū: tenet Bald. in l. i. argu.
117 illius text. C. de tēp. in integ. resti. peten. accedat qd lex ar-
ctas o. regulari fm l. arctata: sicut dicimus de l. interpretan-
te. i. aut. de filiis ante dot. instr. na. in princ. et hoc ratio magis
Jafon super l. i. de actio.

¶ Iudici.
An et qd ve-
ro iudici re-
sistere liceat
vide §. i. in
c. qd. circa
prin. de offi.
dele.

placet quam non inuenies ab aliis in istis terminis tactam.
Chis sic premisissis venio ad ultimā partē gl.in qua glo.per
modum questionis format vnam oppositionem hoc modo.
ista duo edicta de quibus hic loquitur tex.ad finem locū ha
bent quando ppter exemptionē in ius vocati dies actionis
expirant: vt. l. sed eximēdi. in princ. ff. ne quis cum qui in ius
voc. est vt eximat. 2. l. si. in prin. ff. de eo per quem factum erit.
sed facta citatio interruptit p̄scriptio: 7 actio nō p̄t
expirare: vt iuribus hic in glo. alle. ergo videtur q̄ illa edicta
nunq̄ locum habere possunt. propter hoc contrariā facta est
glos. in hac vltima parte que diuidit in duas partes. In pri
ma facit q̄ dictum est. In secunda multipliciter respondet.
Secunda ibi. r̄sco. hic nō per executorē. Illa secunda diui
ditur in quatuor partes quādammodum quatuor ponunt so
lutiones. partes de se patent. 7 quasi similes gl. babetis in. l. si.
in prin. in gl. mag. in ver. per acquiritur. ff. de eo per quem factū
erit. in l. ait p̄tor. 7. p̄. in 2. et supradictis. ff. et qui cau. ma
io. 7. in d. l. sicut. in ver. per executorē. C. de p̄scrip. xxx. vel. cl.
ann. 7. in d. l. cōstitutionibus. in ver. quasi. alle. in glo. 7. in. l. si
cum. 7. si. ff. si quis cau. **C** In ea. glo. ibi. etiam iure veteri p̄
petuebant. 7. quis alii non aduertant: dicite q̄ gl. improprie 7
male loquit. q̄ vt declarauit in euidentiali. 5. posito nunq̄
per solam cōtentionē perpetuat actio: sed bene interruptit: p̄
vnde glo. debuit dicere interruptebatur: non autē perpetua
batur: q̄ vt statim dicam aliqui interruptio fit per solam cō
tentionē. 7 q̄ gl. voluerit dicere interruptebatur: patet q̄ de
iure antiquo: 7 sic de iure r̄sco. de quo glo. mentionē facit fin
q̄ ergo credo: q̄ quis ab alio non habuerim. ista perpetuatio
actiōis nōdū erat inuēta que postea fuit inuenta de iure co
dici: vt. d. l. si. C. de p̄scri. xxx. anno. 7. d. l. in vers. exceptio.
C. de anna. excep. **C** In ea. gl. ibi: per suam denunciationem
cum conueniat. hāc impugnat. Jo. fab. hic: 7 sequitur in ef
fectu. Zing. de are. hic: q̄ bec materia loquitur quādo quis
iudiciali auctoritate fuit citat: imo oportet q̄ iussu maioris
iudicis fuerit facta citatio. l. in. 7. primo. ff. ne quis cum qui.
C ¶ Annum tamen fuit hic q̄ o. nō. 7. quis per alios non pon
deretur q̄ per denunciationē extrajudicalem factam a po
testate non interruptat p̄scriptio. idem sentit glo. in d. l. si.
in prin. in glo. mag. in ver. acquiritur. C. de p̄scrip. xxx. vel.
cl. ann. 7. habes bonum tex. in. l. aliam. ff. de vsu. pro emp.
no. 7. mo. in. l. si seruū. 7. sequitur. ff. de ver. obli. 7. in. c. si. extra
de p̄scri. **C** Ito. tamen q̄ in casibus in quibus sola citatio
interruptit p̄scriptionem eodē modo interruptit denun
ciatio facta per quēlibet: licet nō nuntius publicus sit dum
modo fiat de licētia 7 auctoritate iudicis. ita sing. tenet Bal.
in. l. in. in p̄col. C. ubi in r̄ act. **C** In ea. glo. ibi: 7 fin hoc bo
die efficit correctum 7 c. glo. bene repēdit hanc solutionē:
q̄ posito q̄ in d. l. cōstitutionibus. dictio quasi stare assertio
ne: 7 sic probaret q̄ requirit litis contestatio. tñ in d. l. sicut. 7
in. l. cū notissimi. in prin. dicit q̄ sola citatio interruptit p̄scri
ptionē. 7 sic sequere q̄ bodie illa duo edicta: de q̄b in hoc
ter. fit mētio: essent bodie correctā. **C** In ea. gl. ibi: vt. C. q̄ li
bel. prin. da. l. in. 7. quis atr hanc nō impugnet doc. tñ hic impu
gno: primo q̄ diuinat: 7 fortis illa. l. i. 7. in soluz p̄cedunt in
actionibus p̄toris 7 p̄nalibus: vt dicit tex. in d. l. in. 7. gl. in
d. l. sicut. in ver. nec sufficit. 7 gl. hic ergo sequere q̄ q̄ntum ad
alias actiones que nō essent annales ista duo edicta nō p̄ce
derēt sed essent correctā. **C** In ea. glo. ad si. ¶ Hanc etiā impu
gnat doc. q̄. d. l. sicut. 7. d. l. cū notissimi. loquitur tam in p̄so
nallib⁹ q̄ in realibus: p̄terea vltra eos sequere q̄ in realib⁹
ista duo edicta essent bodie correctā: q̄ nō est dicendum. re
probatis ergo omnibus solutionib⁹ glo. Jo. fa. hic pro solu
tione dicebat 7 primo q̄. d. l. cōstitutionib⁹. nūl facit eo q̄
ibi uō queritur de interruptione p̄scriptionis: sed an actio
efficiat trāsitoria ad heredes: q̄ primo transitoria nō erat. 7
hec fuit solutio: licet ipse non dicat glo. in d. l. cōstitutioni
bus. in ver. quasi. 7 glo. in d. l. in. in gl. mag. in prin. in ver. ac
quisierit. ff. de eo per quem fac. erit. 7 ibi eam etiā approbant
Jac. but. Bar. 7 Bal. 7 etiam Zing. in. l. in. 7. si rem. ff. de vsu.
pro emp. 7 sustinendo hanc solutionē: q̄ntum ad d. l. cōstitu
tionibus. que solutio videtur esse communis: q̄ contra eam
videtur ob stare tex. in. l. si cum. 7. si qui iniuriarū. ff. si quis cau
ter. respōdeas vt per 7 mo. in. d. 7. si rem. 7 ad. 7. p̄nales. 7. de
perpe. 7. tempo. act. 7. l. i. C. ne er. delict. defun. cū simi. qui text.
etiam videtur multum ob stare p̄dictē solutionē. respōde
de vt per Jo. fab. in. d. 7. p̄nales. 7 per 7. v. post antiquos i. d.
l. sicut. Sed ad propositum nostrum obstante d. l. sicut. 7. d. l.
cū notissimi. in prin. que sine dubio loquunt de interruptione
p̄scriptionis per citationem. pro vera ergo solutione omis
sa hic que dicuntur per Jo. fa. hic post Jac. 7 Pet. in quib⁹

non attingit veritatem: dicitur in *Ja. but. hic* quem refert
sequitur *Wico. de nepo. hic. in. i. oppo. glo. q. t. quodam* est
prescriptio mere odiosa que procedit solum ex mera negligē-
tia non petentis non attento aliquo fauore prescribentis in
qua non requiritur nec titulus nec bona fides: vt est prescrip-
tio. *xxx. ann. i. ista sola citatione t. conuentione* interrupti-
tur. ratio est: quia cum ista prescriptio currat solum propter
negligentiam non petentis: certe per citationem cessat ipsa
negligentia que erat causa huius prescriptiois. de ista loqui-
tur. *d. l. cū nonissim. in prin. i. d. l. sicut. ¶ Quodam* est pre-
scriptio mere fauorabilis: vt est vsuapio triennij que causa-
tur ex merito fauore prescribentis tantum propter eius titulum
et bonam fidem non considerata negligentia non petentis. et
ista non tollitur nec per citationem: nec etiam per litem con-
testatio. quia per litem contestationem non tollitur titulus et possessio
prescribentis ex quibus causat fauor: unde tunc requiritur scia.
vt. *l. si post acceptum. ff. de rei ven. ¶ Quodam* est prescrip-
tio mista que currit tam fauore prescribentis q̄ negligentia
non petentis: vt est prescriptio. *x. vel. xx. annorum. i. in ista eli-*
gitur media via vt non interruptumtur per solum citationem
aut executoris missionem: s3 requiritur litem contestatio: vt. *l.*
more. C. de rei vendi. ¶ Quodam est prescriptio que sui natu-
ra currit: vt litem p̄torice annales qualis est redhibitoria
q̄to minor et similes: i. iste interruptumtur litem contestata. vel li-
bello principi dato qui idem importat: vt. *l. i. §. i. C. q̄ libel-*
l. i. prin. da. t. i. suprascripta distinctio q̄ prescriptiois quedam
probit mere fauorabilis: quedam mere odiosa: et quedam mista
funt in. *l. in. in. §. ubi glo. C. de edic. d. badr. tol. in glo. in*
ver. ex vna parte. cum glo. seq. in ver. ex vtroq. i. idem Bart.
et alii. sed habet canonice text. exp̄ssum et notabile in c. pla-
cnit. d. i. in. §. potest. xvi. q. iiii. modo ad propositum nostrum
illi duo tituli. *n. q̄. n. q̄. cum qui. i. ff. de eo per quē fac. rit. d.*
quibus loquitur text. noster ad si. non possunt intelligi de pre-
scriptione mere odiosa. *xxx. ann. que sola citatione* interrup-
puitur: q̄ talis prescriptio erat incognita de iure fforā. vt et
glo. in. *l. q̄ occiderit. §. i. in ver. amittit. ff. ad leg. aquil. i. glo. i.*
Lulianus in gl. mag. ff. ex qui. cau. ma. intelligunt ergo nece-
sarij illi tituli vel in vsuapione triennij vel mista vel de ea que
currit sui natura in q̄bus p̄scriptio non interruptit̄ per solā ci-
tationē aut quētionē aut missionē executoris: sicclare co-
bit *3. iiii. glo. q̄ ista est mere veritas. t. banc solutionē* sequitur
ibi *Bart. in. d. l. sicut. C. de prescrip. xxx. ann. i. in. l. in prin.*
ff. de eo per quem fac. rit. i. in. l. i. §. si rē. ff. de vsua. pro emp-
127 i. oēs cōter sequuntur. ¶ Qualiter autem interruptumtur
prescriptio statutaria: tangit hic *Ang. de are. de quo vid.*
Bar. in. l. in oibus. ff. de act. t. ob. eo per Bar. i. Ang. in. d. l. i.
si rem. per Bal. in. l. in prin. ff. de eo per quē fac. rit. i. Ang.
128 in. d. l. sicut. ¶ Qualiter aut interruptumtur prescriptio in ci-
uilibus: ponit *Bar. in. l. naturaliter. ad si. ff. de vsuc. t. in*
mariti. §. quinquēniū. ff. de adul. t. Bal. l. i. C. q̄ lib. prin. d.
et Bal. i. Ang. in. d. l. cū notissimi. i. Bal. in. d. l. i. l. i. prin.
129 de eo per quē fac. rit. i. Aud. in. l. i. in prin. ff. de arbi. t. ¶ Et
ca predicta vni3 singulariter not. q̄ ponit ar. in c. i. in d.
ii. vt lite pendē. q̄ nunq̄ per citationē interruptit̄ prescripti-
nisi de tali citatione sit facta relatio per nuntium iudici:
d. h. relatio sit i scriptis redacta. ¶ i. ibi dicit ipe. de an. i. i.
esse singularissimū dicitur i. refert se illud auduisse a do. B.
130 in voce allegante Enil. de cu. hoc tenere i. d. l. sicut. ¶ ¶ Itē
no. q̄ nunq̄ per citationes interruptit̄ p̄scriptio q̄ actio
facit citari fuit ipse p̄mar. t. nō cōparat i termino citat-
e nio eo q̄ citatio circūducit. ¶ ita Bal. in. l. i. post edicū. §.
f per illi. ter. ff. de iudi. i. in. l. i. ff. de in ius vo. t. in. d. l. i. in prin.
de eo per quē fac. rit. co. d. modo citatio nulla nō interrup-
pit prescriptioē s̄m Bar. in. l. accusatur. ff. de adul. t. B.
in. l. i. pater. C. de sta. desum. per glo. nō ibi i. ver. statim. q̄
131 vult q̄ litem contest. nullā interruptit̄ p̄scriptionē nec indu-
p̄p̄tationē actionis dicebat etiā nō. Bal. i. addid. Sp̄r
in ti. de cita. qd nō meminit se legisse qd citatio realis inter-
132 pat prescriptionem quīs verbalis sit. ¶ ¶ An autem libellus
ineptus vel male cōceptus interruptat p̄scriptionē: habet
gl. in *aus. offerat. in glo. si in ver. pro nullo. t. ibi Bald. in. d.*
133 col. C. de lit. cōte. t. p. Bart. in. d. l. accusaturus. ¶ ¶ An au-
tem per modū exceptionis sit actio p̄posita in iudicio: an
plen exceptionē interruptat p̄scriptio: et an inducat p̄pet-
tio actionis: ponit *Bar. i. l. oēs act. ff. de reg. iur. i. in. l. i. an*
§. si. ff. de neg. gest. i. Bal. in. d. l. cū notissimi. in prin. i. §. in
134 ad si. i. in. l. i. ale. in ad si. C. de edicte. Illud semper
meti qd illa demū lit. p̄te. inducit interruptionē p̄scriptionis
peruentionē actiōis q̄i quis cōtestat̄ lite eo animo: vt v-
ad finē litē p̄ducatur: alio secus. vnde si lit. cōte. sp̄tē desistit

Statuta
ria. vide Fe
li. i. c. illud.
circa finē. ij.
col. i. v. circa
ciuitates. vbi
ponit an p
solā citatio
nem.

Redacta.
vide *¶* *eli. in*
fi. dic illud i
vi. col. v. fi. se
cūda cōclu
sio. de p̄scri.

Circūdus
cif. vide fel.
in. d. c. illud
in. vj. col. v.
verūtn sup
bis. vbi re
fert ipe bāc
q. fuisse in
rota.

f **C**ulla. vi.
de feli. l. d.
callud. in fi.
ij. col. i. versu.
on3 subdi.
abbas. de p.
scriptio.

g **P**rescri
ptionē. vid
Seli. i. d. c. i.
Ind. i. iij. co
circa fi. i. v.
scōa decla
ratio. de p
scrip.

- postea a lite non dicere interrupta prescriptio. gl. est fin. que istud in terminis tenet in c. placuit. cl. ij. §. pōt. in ver. interrump. p. l. xvi. q. iij. et cā sequit. et cōmēdat vsq. ad astra l. ud. ro. i. l.
- 135 si vero. §. de viro. in. xxiij. fallen. ff. sol. ma. C. Extra glof. re. stat. ut videamus qualiter formā dñs sit libellus in hac materia istarū duarū actionū. factiois in factū et edicto: ne qd cū qui. et actionis in factū et edicto: de eo p. quē fac. erit. de qd. vñob. loquit. §. noster. ad. fi. et de istis libellis i vtraq. actioe vide plene p. Spec. in. ti. de do. et cōtu. §. rehat. in. iij. parte. ad. fi. §. q. refert. Ric. de. nea. hic in vltimis verbis huius. §. et in dicto loco Spe. et ibidē Jo. an. i. addi. ponit. practica et mate
- 136 rā dictionū titulorū. et in pñis in actioe in factū et edicto: ne quis cū qui. potest sic formari libellus ex mente docto. hic maxime Jo. fa. Dico cōtra Titij q. cum coram tali cōpetēti iudice fecisset in ius vocari Sempronij ad talem diez et tali causa: idē Titius dictū Sempronij ad ius venientē per viz detinuit et impedivit. ppter qd idē Sempronij ad dictū temp. corā dicto iudice nō cōparuit. quapropter actio mea quā cōtra eum habebā extincta est. Quare cū dictus Titij teneat mihi quātū i lītē iurauerō et parat. iurare vsq. ad summā cū peto me ad iuramentū admitti: prestito iuramēto dictū Titij in dictis centum pōnari et cōpelli et c. et si ille Titius eximisset a manib. familie: idē esset narrandū: scilz q. ad instātiā meā ducebaf p. familiā iudicis auctoritate et c. et erit pcludēdū vt. §. et pdicta forma libelli colligif. etiā ex di
- 137 ctis Bar. in. l. pe. §. docere. ff. ne quis cum qui. et ibi etiā habes p. cum qualiter formādi sint articuli in actione hac quē simpliciter refert Aug. de. are. hic in vlti. char. Et an in cōclufione libelli sit fienda mēto de interesse prout faciebant anti qui: vt Jo. et Pet. et Ric. de. neap. in. pe. q. extra gl. in materia actionis in factum que competit contra eximētē per vim. dicebat Jo. fab. q. non aucteret hic ponere: cum hec actio cōpetat eo q. nihil interfit pñud plene examinaui. §. in gloss.
- 137 mag. in. ver. itē aduersus. in. pñ. C. Qualiter aut sit formandus libellus in actione in factū et edicto: de eo per quē factū erit dicite. pñt. §. saluo q. in pcedētis mēto de violentia: hoc aut doli. debet ergo narrari q. Titius p. doli facit vel dolose pcurauit q. alius faceret quomin. Sempronij in ius vocatus veniret ad iudiciū: eo q. dolose sibi nūtiatū fuit q. pater eius mortuus fuit: vel aliud simile propter q. nō fuit ad iudiciū. postea in cōclufione debet cōcludi nō vt. §. §. in interesse. et q. ista actio cōpetit nedū vocato sed etiā vocato exēpto p. doli: vt. §. dñi in. gl. mag. in. ver. itē aduersus. i. f. cōa parte pñcipali. si vocatus exemptus ageret: deberet et ipse narrare vt. §. et postea concludere ad sui interesse: vt hic habes in fine in specie per Aug. de. are. et p. ista remanet expeditus presens. §.
- 1 Actiones preiudiciales quare et an et quādo et quot modis dicantur preiudiciales. et nume. 1. et nu. 4. et 13. et duobus sequen. et 38. et 39.
- 3 Sententia lata super principali an et quando super incidenti preiudicium faciat. et nu. 26.
- 5 Petitio hereditatis causa contuminalis dicitur.
- 6 Iudicium vniuersale an et quando dicatur esse preiudiciale ad aliud eodem modo vniuersale.
- 7 Iudicia vniuersalia an si pendeant dicantur preiudicialia ad iudicia particularia vt interim iudicia particularia filere debeant.
- 8 Iudicio particulari an ille contra quem agitur vniuersali: puta petitione hereditatis contra alios agere possit: puta conuenire debitoribus hereditarios.
- 9 Iudicia particularia an si sit cōtentio inter duos sacerdotes de rectoria alicuius ecclesie vel aliqua prebenda: vel inter duos dominos de iurisdictione alicuius castri filere debeant vt per aliquem eorum interim intētari nō possint.
- 10 Prelatus si locauerit predium ecclesie et postea moneatur questio de prelatura: an et qñ pēdente ista. q. preiudiciali super prelatura eius pensiones soluere compellere possit.
- 11 Pensiones si abbati non iuste decio et in monasterium intruso soluantur: an soluentes liberentur.
- 12 Iudicium an vitietur per omissionem cognitionis preiudicialium: et an talis ordo vt prius de preiudicialib. cognoscatur sit de substantia.
- 16 Sententia lata super etate an alijs personis preiudicet.
- 17 Exceptiones preiudiciales q. dicant et que replicatioes. et 18.
- 19 Actiones preiudiciales an sint in rem vel personales. et nume. 10. et 22.
- 21 Pars minor cedit maiori.
- 23 Verbum unde quando sit veritatis expessum.
- 24 Causa alimentorum est summaria.

- 25 Libellus an et quando requiratur in causis summarijs.
- 27 Sententia quando in preiudicialib. vel quasi preiudicialibus inter illos quorū principaliter interest principaliter cogniti sit: an et quibus casib. iter eos lata oibus pñdicet.
- 28 Sententia lata in pñdicialibus ad hoc vt faciat ius quo ad oēs: quot et que requirant remissioe: et an in casib. in quibus snia faciat ius quo ad oēs et alijs preiudicat: idē sit in iuramento si causa decisa sit per iuramentum. nu. 31.
- 29 Sententia lata cum vno an et quando et quibus casibus preiudicet omnibus.
- 30 Sententia si contentio sit inter duos nobiles de iurisdictione alicuius castri et feratur sententia pro vno: an et quando preiudicet populo illius castri.
- 31 Pluralis locutio non potest esse contenta minori numero dñorum.
- 33 Testator si instituat duos filios masculos heredes vniuersales: filiam feminam in certa quantitate: et si aliquis eorum decesserit sine liberis qd portio eius demeriat in superuientes: an mortuo vno ex filiis masculis filia ad illud fideicommissum admittatur.
- 34 Remediū ordinariū vbi adest semp cessat extraordinariū.
- 35 Actiones preiudiciales directas et contrarias an sit dare.
- 36 Libelli in actione vtili preiudiciali qualiter sint formandi.
- 37 Libellus quando agitur rei vendi. adiecta causa de iure Romano qualiter formandus sit.
- 40 Petitio hereditatis an hodie sit preiudicialis.
- 41 Coloni cēsti et adscriptitij qui dicantur et qualiter differant.
- 42 Colonorum quot genera sunt remissioe.
- 43 Actiones vtilis et directe differunt et distinguuntur tanquā species opposite.
- 44 Actio directa preiudicialis q. liberis personis non cōpetat est notorie falsum.
- 45 Actio vtilis preiudicialis contra quos competat. et nu. 46. et 47. et 51.
- 46 Actio preiudicialis an reperiat per quam quis aliquam in vxoem: vel vxoem aliquem in virum vendicat.
- 48 Officiū iudicis an pro ascriptitij et censitis et contra eos competat: et an confessoria et negatoria vtilis tantum: et an preiudicialis vtilis: et an rei ven. adiecta causa de iure Romano. et 51. et seq. et nu. 53.
- 49 Officiū iudicis an et qñ ad futuras pñtationes competat. 55.
- 50 Tractus futuri an et qñ spectent ad iudicem remissioe. 56.
- 54 Libellus qñ agif cōtra ascriptitij censitum et similes personas qualiter formetur remissioe: et qñ agitur contra vafallum et contra qñ agif a vafallo contra dñm ibidem.
- 56 Lex: cū de in re verso. alleg. in glo. an et qñ locū habeat: quādo nō. cū quatuor seq. et nu. 63. cū duobus sequen. et an cōtra ipsius legis et similitū presumptionē probatio in cōtrarium admittatur et de errore doceri possit: nu. 69.
- 61 Emphyteota si. et an. soluat canonem emphyteoticum an talis prestatio sufficiat dñō ad probandum eūz emphyteotam suum ita q. in futurum compelli possit.
- 62 Emphyteota quid si emiserit instrumēta suarum inuestiturarum an ex diutina prestatione canonis emphyteotici probetur q. precesserat concessio in emphyteosim.
- 66 Rusticus an si soluit mihi omni anno vnum par caponum per. et an. in futurum teneatur.
- 67 Notarius si aliquis per. et an. se pro notario gessit an per hoc probetur et presumetur.
- 68 Prelatus si nomine cēsus tres solidos quolibet anno habere debeat an recipiendo duos tantum omnibus annis preiudicet ecclesie.
- 70 Statutum si requirat probationem etiam instrumentalem: an sufficiat probatio per presumptionem.
- 71 Probatio que fit per presumptionem legis an sit vera et cadat in statutis.
- 72 Probatio filiationis que fit per presumptionem. l. filium. ff. de his qui sunt sui vel alic. in. et l. si vicin. C. de nup. an sit vera aut ficta: et an cadat in statutis.
- 73 Probare non dicitur ille qui iuris presumptionē pro se bz.
- 74 Sententia lata in hac forma: condēno te ad soluendū vnu par caponū omni anno tali dñō prout tui antecessores fecerunt. nullam penitus conditionem habet. vnde condēnatus tenetur licet sui antecessores non presterint.

Preiudiciales quoq. Quamuis tum late per glossatorē nostrum Accur. commentatus: eo tamen nō cōtenti doc. antiqui et etiam alij scribentes tot et tantas questiones cōgesserūt vt ex corū scriptis possit prope mo

Jason super Tit. de Actio. D. ij

Jason super Titulo de Actionibus.

duz infinitū fieri. Ita de ra. et Jo. de blonco antiquus doc. et solent de quo mentione facit Bar. et cum commedat in l. q. nerna. in l. c. et in repe. ff. de positi. in §. hoc accumularit etiam materiam feudorū quorū plerūq. questiones tetigit postea et prosecutus est. Nico. de neap. bic. Jo. vero fab. super doc. §. tot questiones aggregat ut pene innumerabiles sint. ego ea dūtarat attingā que necessaria putauero ad hūc ter. et eius glo. posthabita omnino materia feudorū tanq. extra neganti et penitus aliena. Ad euentū presentis §. et gl. suarum premitendum est q. actiones dicuntur p̄iudiciales pluribus modis: in quo doc. narrant q. Jo. bu. et Nic. de neap. in prin. huius §. tenent q. quatuor modis Jo. fab. in fi. col. dicit q. tribus modis aliter dicit glo. no. in l. per mino. ran. et est glo. yuica. et ibi aliter Bar. ff. de iudi. ego sequor do. crinam Bar. non ibi sed in l. fundum. ff. de excep. et in l. sine contra. §. i. in. in. col. ff. de lib. agno. cū quo etiam tit. generali tenet Ang. bic. circa. in. aut. in. col. q. p̄iudiciales dicantur altero de tribus modis principalibus alias tamen q. dicat Jo. fa. bic. primo modo dicuntur actiones p̄iudiciales ratione contingentie quando cause sic se contingunt q. sententia lata in vna facit p̄iudicium in alia et parit exceptiones rei indicate: q. est quādo vna causa est p̄ncipalis et alie sunt accessorie ad illam principalem. Et iste appellantur p̄iudiciales: q. p̄iudicant alijs questionibus se inuicē cōtingenti bus in duobus. primo q. vna interata necesse est alias filere. Secdo q. si lata in vna facit p̄iudicium i alia et parit excep. tionē rei indicate. Exēplū: si est questio de proprietate talis fundi inter te et me et tu velis pendere prima qōne petere fru. ctus dicti fundi vel dicere: dico fundo debere ab alio fundo meo seruitutē. certe prima questio de p̄prietate dicit esse p̄iudicialis ad alias eo q. alias filere facit et alius pariat excep. tionē rei iudi. et de istis p̄iudicialibus non loquitur hic §. nec eius materia: sed de eis loquitur l. fundū. et l. fundi. ff. de excep. et d. l. per mino. rē. fm vna l. c. et p̄p̄terea dicebat Jo. au. de ca. in l. edita. C. de edē. q. si primo actū est cōfessoria rōne seruitutis debite alicui fundo: si postea agat rei ven. ad dictū fundū ra. tione dñi: ista secunda tanq. p̄iudicialis facit suspēdēri in prima. ita intelligit l. si ante litē. ff. de excep. declarat tñ et in. telligit ut ibidē per Bar. de istis et p̄iudicialib. loquitur l. i. C. de ordi. iudi. cū bis q. ibi tradunt per doc. maxime per Bar. vbi habetis materiā Jan. et qñ sententia lata super p̄ncipali faciat p̄iudicium super incidenti. de qua materia etiam per Bar. et alios in l. qui rome. §. duo fratres. in. in. et in. col. ff. de ver. obli. per. Ang. et Jmo. in l. si queramus. ff. de test. p. Bal. in l. p. inci. si iuder. ff. de his qui sunt sui vel abe. iur. et in istis locis maxime per Bar. in. in. col. in. d. §. duo fratres. et p. Bar. in. d. l. p. habetis an si lata in p̄ncipali p̄iudicet in inci. dēti: et an faciat ius super iadēti: puta si sit cōfirmatū laudū an faciat postea ius vel p̄iudicium in pena cōpromissi. ibidē videatis. C. et Jo. p̄ncipaliter actiones dicuntur p̄iudiciales prout sentit Nic. de neap. post Jac. bu. et multū optime declarat Car. in. d. l. fundus. et d. l. per mino. rē. ratione maio. ritatis vel p̄eminētie qñ actioes sunt maiores: vt q. vna sit maioris autoritatis qñ sit alia: et iste dicunt p̄iudiciales q. dum pendēt p̄iudicā alijs minoribus qñibus et eas filere faciūt. et istud pōt cōtingere duob. modis vt declarat Bart. in. d. l. fundū. et sequit simpliciter Ang. de are. bic. vno modo in causis se inuicē nullo modo p̄tingētib. vt l. si. C. de or. cog. vbi causa ciuili nūq. habet facere cum criminali: sed ratioe cuiusdā p̄eminētie quā habet causa criminalis p̄i. cognos. citur de causa criminali et super sedet i ciuili: et sic iudiciū cri. minale ē: esse potētius ciuili: vt d. l. per mino. rē. fm alias lec. scdo modo pōt cōtingere in causis se inuicē cōtingētibus so. lum p̄pter aliquale p̄iudiciū vt in petitione hereditatis. vt l. si. C. de peti. hered. et l. si post litē. et ibi Bart. ff. de ecce. bec. verba vltima Bart. sunt multū obscura: et ita ea simpliciter et in obscuro recitat Ange. de are. bic. sed ea reperio alibi bñ declarata per ipsummet Barto. in l. si quis libertatem. in pe. col. ff. de peti. hered. hoc modo peti. hered. non habet cōtingētā cum alijs causis particularib. quo ad plenū p̄iudiciū ita vt sententia absolutoria lata in ea faciat plenū p̄iudiciū in alijs vt in alijs pariat exceptionem rei indicate: sicut fit in. d. l. fundi. et d. l. fundū. ff. de excep. sed parit qualequale p̄iudiciū. d. l. si post litē. in. in. d. l. si quis libertatem. et rōne huius qua. lisqualis p̄iudiciū pēdente isto iudicio vniuersali petit be. reditatis alia iudicia particularia differuntur: q. ista cau. sa petitionis hereditatis que cōtinuatur dicit l. si. C. de pe. ti. her. dicitur esse maior rōne autoritatis et eius nobilitatis. eo q. inducta sit a senatoribus qui erāt centum numero. d. l. si. ratione cuius nobilitatis assumit sibi dictum p̄uilegiū

et de istis p̄iudicialibus non loquitur etiā iste §. sed de eis lo. quunt l. palle. de quibus etiam loquunt pulchre tradita per Bar. in. d. l. si qñ libertatē in fi. col. vbi ponit Bar. Jan. et quā do vni iudiciū vniuersale dicat esse p̄iudiciale ad aliud eo. dēmo vniuersale ita q. p̄pter vni aliud differat: puta si cōt. vno iudicia vniuersalia: vni fm testamentū: et aliud p̄tra te. stamentū. ibidē etiā ponit Bar. an si pēdēt iudicia vniuer. salia dicant esse p̄iudicialia ad iudicia p̄cularia vt interim iudicia particularia filere debeāt. de quo etiā habetis et latē per cū in. d. l. si post litē. ff. de excep. et in l. si bone fidei. per illuz ter. ff. de peti. heredi. et in l. no. distinguemus. §. si is. ff. de arb. accedant que tradunt per Bald. in l. si. C. de peti. her. mari me in l. i. et qñ etiā in pe. col. vbi inter cetera ponit Jan. ille con. tra quē agit vniuersali iudicio puta petitiōe hered. possit ipse agere p̄tra alios particulari iudicio puta p̄uenire debitores hereditarios. vide ibi per eum. ponit etiā Bart. in. d. l. si qñ li. bertatē in fi. col. et latius in. d. l. si post litē. post Jmo. in. c. quia in cunctis in fi. glo. mag. de cōfess. p̄bent an si sit conten. tio inter duos dños de iurisdicōne alicuius castri: vel si sit contentio inter duos sacerdotes de rectoria alicuius ecclesie vel de aliqua p̄bēda: an interim iudicia particularia filere debeant vt interim non possint per aliquem eorū intēari. vi. de ibi per eum. et q. in proposito pulchre decidit Bal. in l. em. p̄torē in. in. col. in ver. pone quidā tanq. p̄elatus. C. loc. vbi queritur an si aliquis tanq. p̄elatus locauit p̄dictū ecclesie: postea mouetur ei questio de p̄elatura: an pēdēt ista qōne p̄iudiciali sup p̄elatura teneat et cōpelli possit ei soluere. et decidit notāter q. si cū sibi sit interdicta administratio aut mibi interdictū sit ne solua. vt ibi per cū. accedat i simili deter. minata p. Bar. in l. si vbi vana. p. illi ter. ff. de p̄di. ide. et p̄idē Bar. in trac. suo de tyrāide. in. vñ. q. p̄n. et late p. Bar. l. si. in ver. nūc de quinto puncto. et in ver. seq. C. de ser. et aqua. et An. si abbate nō iuste electo et in monasteriū intruso soluant pē. siones: an soluēt sibi liberent. et circa ista duo gñalia p̄iudi. cialiū actionū pulchre esset videre Jan. iste ordo vt prius co. gnoscatur de p̄iudicialib. sit de substantia adeo q. eius omisio vitiet iudiciū. de quo videatis p. do. Ant. de bu. et d. Car. glo. et Jo. de imo. et ceteros Cano. in. c. exhibita. extra de iud. post gl. et doc. in. c. ceterū. extra de rescri. et q. no. Bar. in. la. p̄cedē te. C. de dila. et in l. i. C. de ordi. iudi. et in l. si queram. et ibi et p. Ang. et Jmo. ff. de testa. et p. Bal. in l. platā. l. i. col. C. de sen. et interlo. om. iud. C. et Jo. p̄ncipaliter et vltimo dicunt actiones p̄iudiciales qñ agit de statu p̄sonē alicui cū tūc vi. cas agit de magno p̄iudicio scz stat. et iste dicunt p̄iudicia. les q. p̄iudicāt vel apte sunt p̄iudicare alijs causis: vt videbi. tis fm Jo. Jan. gl. i. mag. in. in. parte p̄nc. et de istis loquitur §. nosser et ei materia. et iste p̄iudiciales sunt tres que hic in. ter. enumerant. et de p̄dictis quorū modis actioes dicant p̄i. diciales: vltra p̄dicta vide etiā p. abb. Panor. in. c. tūā. l. i. co. de ordi. cog. et in cōf. xvi. in. in. col. in. c. vñ. in. in. in. C. et Jo. omitto tñ q. Bal. in. d. l. per mino. rē. per alia sed effectualiter dedit aliquā theoriam in ista materia dicens quāsdā p̄iudi. ciales absolute vt q. cōpetit p. statu: vt hoc §. quāsdā respecti. ue habito respectu ad iudiciū: et hoc p̄t esse trib. modis: vno modo rōne autoritatis vt est in petitione hereditatis: vt d. l. si. C. de peti. hered. scdo rōne p̄plexitatis in. d. l. fundū. tertio ra. tione p̄ietatis vel maioritatis: vt l. cōtra minores. C. de inof. test. de qñ vbi videatis latē p. cū quē totū simplr refert An. ge. de are. bic. et fuerūt vba gl. p. maiori parte in. d. l. p. maiore. ff. de iud. C. et Jo. omitto etiā q. Jo. fa. dicebat quāsdā alias dici actioes p̄iudiciales qñ si lata in eis p̄iudicat etiā alijs p̄sonis vt est in qñela inofficiosi testamēti. l. papinian. §. si. ff. de inof. te. et in si lata sup etate q. p̄iudicat alijs p̄sonis: vt l. de etate. ff. de mino. et in casib. in qñ res iter alios acta alijs p̄iudicat. q. no. in l. i. C. res inter alios acta. et plenius in l. sepe per Bar. et alios. ff. de re in. Sed certe iste p̄iudiciales vltimo nihil in p̄posito: q. in eis non est dare actionē vel iudiciū q. p̄iudicet alijs causis: ita vt eis pēdētibus alie cause necessa. rio fileat: vt in p̄cedētib. vidimus. C. et Jo. nec illud est expe. ditum q. sententia lata sup etate alijs p̄sonis p̄iudicet: imo circa hoc Bar. ponit vna lōgā distinctionē in. d. l. de etate in. in. et vlti. q. p̄m. dicit vt ibi per eum. item in eo q. dicit Jo. fab. in querela inoff. testa. videbitis per glo. j. mag. in. in. p̄te prin. C. et Jo. aut dicant exceptiones p̄iudiciales: q. s. vidi. mus de actionib. item q. dicant replicatiōes p̄iudiciales de. clarat no. Bal. in l. p̄reemptorias. i. in. col. C. de sent. refem. nō pos. vt inquit q. ille dicunt excep. tiōes p̄iudiciales que impe. diūt p̄cessum in qñ res quēns admittit ad p̄bādū anteq. actor: vt l. p̄ses. C. ad le. flamiā. de plagia. et Ille vero dicunt re. plicationes p̄iudiciales in qñ admittit ad p̄bādū replicas p̄m. q.

C Intrafo: qñ aut dica tur intrusus: vide feli. l. c. in nra. l. vi. col. in scdo correlario. de ref. et l. c. meminum i. in. col. post p̄a. statuta de accu. et la. te. l. c. venies post p̄nc. i. col. v. nota scdo. co. ti. et Jo. cal. l. cō. si. in. in. tit. de ver. sig. C. Logno. scā. Adde Pan. d. ca. in consilio ccd. xiiij.

prinſpꝫ inciſiſ: vt inquit ter. no. fm. en. in. l. qnoniā Alci-
 drii. C. de adul. de quo etiā per Bal. l. d. l. per minorē. de iud.
 vbi inqꝫ qꝫ reſpiciat perſonā vel pꝛeſuꝫ ſemp dicitꝫ
 pꝛiudicialis: vt ſi ſit exceptio que falſitate ſigillet vel reſpiciat
 inhabilitatē pſone qꝫ iudicio ſtare nō poſſit: vt exceptio fal-
 ſi pꝛuratoriſ. de quo ibi latini pꝫ cū quē habetis totū relatū
 ab Ang. de are. bic qui circa iſta annectit quaſdā filaterias
 a. ppoſito nꝫ oīno diſſonas ⁊ penitus extrauagātē: vꝫ an
 ⁊ qñ oīs poſſit ratificare geſta pꝫ falſum pꝛuratoriē. Itē an ⁊
 qñ poſſit approbare id qđ ſemel reprobatū eſt. que oīa tāqꝫ
 extrauagātia omitto. ſed de ſupradictis oībus que dixi circa
 materiā noſtrā vltra pꝛaele. vꝫ deat ſplene per do. Anto. de
 but. in. c. tua. extra de ord. cog. ¶ Vbi ſic ad euidentia pꝫ ſiſ
 ſis venio ad ter. qꝫ iſte. §. per Joā. fab. ⁊ Ang. de are. vñ
 daf tantū in duas partes vt in prima actiōes pꝛiudiciales
 enumeret. in ſcda declararet que ſint pꝛetorie: ⁊ qꝫ ciuiles. ⁊ ſcda
 ſit ibi: ex quibus ſere. mibi magis plꝫ qꝫ iſte. §. diuidaf i tres
 fm qđ diuidit Pico. de neap. In prima ponit an actiōes pꝛe-
 iudiciales ſint in rēvel in perſonā: ⁊ ſic carū qualitātē decla-
 rat. In ſcda ⁊ tertia facit pꝛout. §. dictū eſt. Secunda ibi: qua-
 les ſunt. Tertia ibi: ex quibus ſere. ¶ Pꝛiudiciales actiōes
 qꝫ bic enumerant ſunt in rez. boc primo: ⁊ ex his illa pꝫ quā qꝫ
 riſ an aliquis ſit ſeruus vel liber: eſt ciuilis. alie vꝫ per quas
 de libertinitate vel de partu agnoſcēdo diſceptat: ſunt pꝛeto-
 rie. b. d. vſqꝫ ad. §. ſic itaqꝫ. ¶ Notate ſummariū ⁊ totū habe-
 riſ. capio gl. mag. in. pꝛiudiciales. ⁊ iſta eſt pluriꝫ gl. que
 ſit in tit. iſto actionū: aut etiā in toto lib. iſto inſtitu. vel etiā
 in corpore iuris: ⁊ varie habet bꝫ gl. ⁊ iſti impꝛeſſores nouo
 ri libronū vt hāc gl. ad bꝫ pluriꝫ facerēt addiderūt vñam
 caudā que nō eſt de gl. Alciur. vt facile perſpici pōt. que cau-
 da inci. ibi poſt prin. xv. líneas. item quare dicunt pꝛiudicia
 lee: rēdeo fm quodā ⁊ c. ⁊ durat vſqꝫ ad illi ver. in primo er-
 go vbi querit ⁊ c. ex diſiue. ⁊ de hac cauda nullā faciā mētiō
 nec ceteri faciūt. Iſta gl. diuidit in ſeptē pꝛes principales.
 In prima pꝛeſupponit vt querat quare ſint pꝛiudiciales nō
 ſint poſſite. §. inter reales pꝛetorias. In ſcda ponit quot ſunt
 actiōes pꝛiudiciales: ⁊ quibus: ⁊ cōtra quos competāt. In
 tertia ponit formā libelloꝝ in iſtis actionibus pꝛiudiciali-
 bus. In quarta ponit quare iſte actiōes dicantꝫ pꝛiudiciales
 In quinta qꝫrit an ſint alie plures pꝛiudiciales qꝫ ille qꝫ bic in
 ter. enumerant. In ſexta qꝫrit quo iure petantꝫ coloni adſcri-
 ptiſ conſiſti: vel ſimiles: an vtili pꝛiudiciali vel directa: an offi-
 cio iudicis: an vero cōpetat vtilis confeſſoria vel vtilis nega-
 toria. In ſeptima ⁊ vltima querit ſi aliquis teneat ad annua
 ſeruicia: vel ex pꝛomiſſione: vel ex cōſuetudine pꝛiſtandi quo iure
 re petat ⁊ dōnari vel in poſteriori pꝛeſtet ⁊ ipſe quo iure petat ſe
 abſolui. Secunda ibi: ⁊ ſunt tres. Tertia ibi: ſed qualiter for-
 mantur libelli. Quarta ibi: item quare dicuntꝫ pꝛiudiciales.
 Quinta ibi: item nunqꝫ ſunt plures pꝛiudiciales niſi bꝫ tres.
 Sexta ibi: itez quo iure adſcriptiſ. Septima ⁊ vltima ibi:
 itē ſi aliquis ad aliqua annua. Expediā hāc gl. pꝫ tres: ⁊ pꝫ
 20 ma pars principalis ſubdiuiſione nō indiget. ¶ In ea. gl.
 ibi: ⁊ ſunt in rē. Intelligit fm doc. vt Jo. fab. ⁊ Ang. de are.
 res petiſ: id eſt perſona que petiſ loco rei: ſicut ſi petereſ boes
 velluſinus: vel omne aliud animal: vel aliud pecus ⁊ c. ⁊ vltra
 gl. clarius dicite fm Ang. in. l. j. §. per hāc. cl. j. de rei vꝫ qꝫ imo
 pꝛiudiciales dicuntꝫ in rem: quia ſicut in rei vꝫ que pꝛepo-
 nitur ratione domini nō agitur niſi ad declarationē qꝫ etiā
 reſtitutio rei imploꝫtur poſtea officio iudicis: vt. l. ex diuer/
 ſo. §. j. iuncta. l. qui reſtituere. ff. de rei vendica. ⁊ dixi late in. §.
 omnium. in materia rei ven. §. eo. qñ aſtur iſtis pꝛiudiciali-
 bus agiſ ad hoc vt declareſ ſeruus vel filiꝫ vel libertꝫ vel ecō
 tra negatiue: ⁊ ſi qua reſtitutio eſt ſiēda ſit officio iudi. ⁊ idē
 etiā tenet Ang. de are. bic circa. in. col. ad de bonū text. in. l.
 cū aliquis. in prin. in ver. vendicabat. iuncta. l. j. C. de in. deli.
 ¶ In ea. ibi: ⁊ de ceteris bꝫ doctore reſeruaui. Hec ratio im-
 pugnatꝫ communiter per dicto. bic: qꝫ fm iſtam rationē
 iſte. §. debuiffet ſituari. §. in tra c. ciuiliū: ⁊ ſic poſt. §. ſed iſte.
 §. eo. maxime ſi pꝛopter vñam ciuilem imperator: nō repoſuit
 pꝛetorias in ſua materia. pꝛeterea ⁊ fortius fm Pico. de nea.
 bic in. j. oppo. glo. poſt. Modul. abſurdum eſt dicere qꝫ pꝫpter
 vñā ciuilem poſuit bꝫ duas pꝛetorias: imo debuiffet eſſe con-
 21 tra: ſqꝫ minor pars maiori cedit. arg. l. in rem. ſitē quocunqꝫ
 ff. de rei vend. ⁊ l. queritur. ff. de ſtatu homi. ſed ab iſtis impu-
 gnationibus gloſ. ſe defendit qꝫ illam omnes impugnant
 excepto Dy. qui cum ea trāſit. Nam non dicit gloſ. qꝫ pꝫpter
 vñam ciuilem ſituatus ſit bꝫ iſte. §. ſed dicit qꝫ cum pꝫendi-
 ctionis alique ſint pꝛetorie: alique ſint ciuiles: iſte. §. nō poſſit
 ſit pꝫpter nec inter ciuiles nec inter pꝛetorias. ⁊ idco de pſe poſt
 vltraſqꝫ repoſitus eſt: ⁊ ſi contraria doctōri nō obſtant. com-

muniter tñ dicunt doc. hic reprobat a ratione glo. vt Jo. fab.
post Jaco. 7. Rico. in loco pñ. alle. 7. sequitur etia 3. Ang. de
are. q. in hoc. §. ponitur vna diuisio actionū: videlicet q. que
dam sunt pñdiciales: quedam nō: 7. ideo ad singularē di-
uisionem opus fuit dari singularem tractatum. §. alio. insti.
22 qui. mo. test. infir. 7. hoc obseruat imperator: in toto isto ti. 7.
istud etia 3. teneo reiecta opi. nonnullorū hic tenētium q. iste
actiones. de quibus tractat. hic. §. sint personales. 7. nō reales
7. ppter ea hic bene posite sunt in trac. personali. q. probant
et ter. nostro in dictione videntur: que est fictionis denotati
na. alleg. l. si duo. cū gloss. ff. de acqui. her. melius allegassent
tex. in l. ossa. §. si. ff. de reli. 7. fump. fume. que opi. qñtis ipsi non
dicant fuit ante eos nonnullorū antiquorū hic vt refert Ri.
co. post Jac. bu. in i. oppo. extra glo. 7. ipsi eam reprehendunt
7. bene: q. imo sunt reales prout ego. 3. pñ. post glo. demon-
strauit. ¶ Nec obs. verbi videtur. hic in ter. pñti: q. qñtis
23 ipsi non rñdeant. ego respondeo 7. q. imo verbum videtur in
hoc text. est veritatis expressum: prout 2. in l. ferum filij. §.
a i. 7. vbi glo. in ver. addita est. 7. ibidem doc. ff. de lega. i. 7. in l.
iñ. §. et contrario. in fi. fin. Ang. ibi. ff. de acqui. pos. ¶ Sum-
modo in secunda parte principali glo. ibi. 7. sunt tres. quam
subditio in quatuor pñculas. In prima ponit q. actiones
pñdiciales de quibus tractat. hic. §. sunt tres. In scda refert
opi. quorūdam tenētium q. sint tātum due: 7. illam reprobit
In tertia particulatim pbat q. in quolibet ex casibus hic in
ter. pñtis actio est pñdicialis. In quarta recitat quāda in-
cidētē opi. Secunda ibi. sed quidā dicunt 7. male Tertia ibi
in prima ergo vbi queritur. Quarta ibi. sed quidā 3. dixerūt.
24 ¶ In cad. ibi. q. summam queritur. Adde q. causa ali-
mentorū est summaria: tantū q. alibi dicit multum signā-
ter 7. de anch. in c. ca. de iure pa. q. in causa alimentorū nō
requiritur libellus nec alia iuris solēnitas: cum expediat offi-
cio iudicis. vt. l. si quis a liberis. §. si vel parens. 7. §. seq. ff. de li-
ber. agno. 7. l. iñ. §. cum patronus. ff. de offic. prefec. vrb. 2. in l. si
iudex. ff. de his qui sunt sui vel alie. in iunctis bis que nō per
25 gl. in rub. ff. de interro. act. q. bene nō. 7. q. in summariis etia
aliqui requirū libellus: vt per Sp. in ti. de offi. iud. §. post q.
als est. §. postremo. ver. sexto. 7. per Bar. in d. l. si qs a liberis.
§. si quis ex his. tantū q. qñtis als in summariis in quibus
sufficit qualisqualis petitio pñtatio rescripti obtineat vs
libelli: prout voluit Innoc. in c. condū. l. iñ. extra de ele. 7. in c.
iñ. de libel. obla. 7. in c. i. vbi etia per Jo. de imo. de lit. conte. fo-
let tradi in desep. de ver. sig. ti. istud procedit qñtis ad iudi-
cem tātū vt nō dicat impartiri officiū suū nō penit. 7. 3. quo
ad ipsam partem bñ regis libellus. istud est qñs nō valde vo-
luit Bal. in l. i. C. de pñ. impe. offe. 2. in l. i. per illū ter. C. quā
dolibel. pñ. ¶ In ca. ibi. sed dic vt ibi Et ibi gloss. si in ver.
pronūciatū esse ad fin. distinguit 7. bene q. aut est summari-
cognitum: 7. tunc non pñdiciat. aut est plene cognitū: 7. tñc
bene pñdiciat. addo bonū ter. in materia nostra in d. l. si qs
a liberis. §. solē. qñ ibi ad hoc nō. Bar. post gloss. ibi in ver.
26 cognoscere. ¶ Hinc sumpta occasio Ang. de are. bic 7. nō
multū impertinētē examinat nunq. snia lata sup pñcipali
pñdiciat sup incidētē? ponit in hoc lōgā distinctionē ex di-
ctis Enil. Bar. 7. lati? Bal. in d. l. si iudex post gl. not. ibi. ff.
de his q. sunt sui vel alie. ter. 7. Bar. l. l. qui Rome. §. duo fa-
tres. in. y. oppo. ff. de ver. obli. 7. Bar. Ange. Imo. 7. Luma. in
la. dmo 7. io. §. si super rebus. ff. de re iud. 7. Bar. post gl. in
l. i. C. de ord. cog. 7. Bart. in l. finatū. §. si. ff. de nego. gest. 7. l. la-
pcedente. C. de dila. 7. in l. ydenciantē. ff. de nec. gese. videatis hic
per euz cuius dictis addite bonū ter. in c. cum dilectus. 7. ibi
per Imo. Jo. and. 7. alios extra de ordi. cog. 7. ter. in l. si cum
tibi. 7. q. ibi nō. Bal. C. de indi. 7. do. Ang. de but. in c. adner-
fario. extra de exce. 7. in c. cum in ecclesia. post Imo. 7. doc. ex-
tra de cau. pos. 7. pprie. 7. Jo. cal. i. repe. c. intelleximus. in. y. q.
de ordi. cog. 7. Bar. in l. iñ. in pe. col. C. qñ prono. non est neces-
7. in l. q. repudiatis. §. si. ff. de inoffi. testa. 7. qñ nō. dixit Bar. i.
27 l. de pupillo. §. si si est. circa. si. ff. de ope. nō mun. ¶ Intra su-
pra dicta Jo. fab. in. viij. col. cū seq. vsq. ad fi. §. ponit aliquas
questiones quando in istis pñdicialibus vel quasi pñdi-
cialibus si principaliter fuerit cognitum inter illos quorum
principaliter interest snia inter eos lata pñdiciat oibz: pñ-
ta si ferat snia super filiatione an pñdiciat fratribz: alis
agnatis 7. cognatis. Et quid si ferat snia non super filiatione
c sed super legitimatione filij q. sit legitimus. Et quid si nūtiat
sine vilo agēte vel descendente. Itē quid si sup nobilitate stāte
consuetudine q. aliter succedunt nobiles 7. ignobiles. et simi-
les questiones. de quibus videatis hic late per eum. cuius di-
ctis addite opti. text. quēz oibz allegare in l. i. §. fin. 7. l. seq. in
pñ. l. seq. ff. de libe. agio. 7. ibi Bartio. 7. ibi habetis de sentē-
tā. Balon super Titu. de Actio. 10 in

Cſ. i. Abi
vide. d. frāc.
aret. ⁊ i. d. ſ.
et cōtrario.
in med. j. co
lū. ⁊ qđ ibi
dē ad cū di
xi in apoſt.

TOmni⁹.
vide domi.
aler. d imo.
in consil. lxx.
in. v. col. li.
pte. 7 in 2^{si}.
dxxxvii. l. v.
co. in. n. pte.
7 in 2^{si}. cxxii.
lin. 7. liij. co
lū. in. j. pte. j
Legitia
trōe filij. viō
feli. l. c. pe.
de re ind. in
in. col. i. ver.
desula lata.

tia lata in causa legitimacionis an preiudicat quo ad oēs. videatis etiam Bar. in. L. ingenuum. per illū ter. ff. de sta. homi. et ibi etiā per eū quid iuris qñ snia profertur sup statu sine legitimo S. dictore. et Bar. in. l. j. in. j. col. C. quo. bono. et ad que stiones Jo. fab. videatis Inno. in. c. causam. el. j. extra qui fil. sint leg. vbi per ordinem ponit quasi omnes istas questiones et ibidē ponunt alij omnes canoniste per glo. et doc. omnes in c. pe. extra de re iudi. et plene per Jo. de imo. in. l. sepe. in prin. ff. de re iudi. et ibidē magis plene per do. Alex. de imo. in sua solēni repe. videatis omnino Bal. in. l. j. in. j. col. et seq. C. qui. res iudi. nō nocet. vbi multa pulchra ponit in presenti mate. 28 ria: et maxime sex que requirunt ad hoc vt in istis iudicia libus snia faciat ius quo ad oēs: que particulatim enumerat Ang. de are. hic. j. in. j. parte princip. huius gloss. sed non ex 29 pedit. ibi videatis. C. ibidem etiam enumerat Bal. casus in quibus snia lata cū vno preiudicat omnibus: vt in causa infamie: de portationis: excommunicationis: in actioe popu lari: super collusione: pro matrimonio inter virum et vxoem super patria potestate: vel qñ filius sit legitimus inter patres et filium: secus inter pares personas vt inter fratres: vt ibi la. tius per eum. Item in iure eligendi cōtra electores et sup eta te. Item vbi quis tractatur de conditione persone: snia affi. cēs personā facit ius inter omnes: vt si queratur an laic⁹ vel cleric⁹ sit istius originis vel alterius: aut istius domicilij vel alterius: et vbi si pronunciat aliquē esse vasallū ratione feu di: vel aliquē esse adscriptitiū vel censitū. de omnibus istis habetis ibi ordinate per eū cum quo quasi in omnib⁹ trāsit ibi Saly. cuius dictis addite gl. no. que aliquos casus ex pie dictis enumerat in. c. cum inter. in ver. ad litigantes. de re iudi. et Bal. late et Ang. in. d. L. ingenuum. et Ang. et Imo. i. d. l. sepe. in prin. et l. si per lusorio. §. si. ff. de app. et Panor. et alios in. d. c. pe. extra de re iudi. et do. Ant. ibi in. ix. col. de sententia lata super matrimonio: et per eūdem in. d. c. causam. el. j. vi. col. extra qui filij sint legi. et de pa. potesta. sine filiatione vel le gitimatione: videatis etiam per Ang. in. l. j. in. j. ff. de libe. et bi. Et de iure eligendi contra electores videatis etiam Bal. in. l. si sine. in fi. col. Cad velleia. et in materia videatis etiā qñ multuz notab. decidit Bal. in. l. j. arg. illius ter. C. de lib. cau. 30 et qñ si inter duos nobiles sit contentio de iurisdictione alicuius castri: et snia ferat pro vno: qñ non preiudicat populo illi⁹ castri etiam qñ est longe predarius: scienti causam de se agi: nisi citatus fuerit ad causam. et ibidē etiā subdit Bal. aliud perpetuo notatu dignū: qñ si pēdente iudicio inter ipsas no biles postea citetur ipse populus vel ipsa vniuersitas pro suo interesse: qñ non requirat noua productio libelli. qñ not. et Et an in casibus in quibus snia facit ius quo ad oēs et alijs preiudicat: an idē sit in iuramento si causa sit decisa per iurame tum: videatis gloss. singu. tenentem qñ sic in. d. L. ingenuum. ff. de sta. homi. quam gloss. simpliciter tenet et reputat singulārē Ang. de are. hic. C. In ea. ibi itē qñ postea dicit cetero vō. et. Et ita loquit de pluribus: excepta vna. hanc approbant oēs: 31 quia pluralis locutio non potest esse cōtenta minori nume ro duorū. Vbi numerus. ff. de testi. et L. inter illam. §. ita datā. ff. de ver. signi. et l. libertas. §. j. ff. de manu. testa. fm Dyn. et et Jo. fab. hic qui post antiquos De. et Jac. dicebat qñ illud qñ dicit glo. non est no. accedat text. ille not. in. l. iulius pbeus. que est. l. si. ff. ad trebel. quam alleg. hic. hic in. j. q. glo. Et hac partem glo. inducit Ange. de are. ad illam notabilem. q. quā foemat Bar. in. d. l. si. per illum ter. et dicit sibi de facto occur rentem fuisse quā non recte nec perfecte recitat Ang. de are. 32 Donec: testator instituit duos filios masculos heredes vni uersales: et filiam feminam in certa quantitate. deinde subiecit qñ si aliquis eorum decesserit sine liberis qñ portio eius dene niat in superuenientes. querit an vno ex filiis masculis mor tuo filia admittatur ad illud fideicommissum. finaliter cō cludit Bar. qñ cum ratio recti sermōnis nō patiat qñ illud participium: superuenientes. pluralis numeri verificet in so lo filio remanente certe de necessitate cōprehēdet filia quīs ex re certa instituta. per ter. in. d. l. si. que filia in re certa insti tuta als nō admittet si ratio recti sermōnis pateret: vt qñ tres vel quatuor filios masculos instituisset vel vtrē ex quo potuissent plures nasci: qñ cum testator masculos predilexe rit in institutione eos instituendo vniuersaliter heredes psum mitur eos quos predilexisset in fideicommissio: vt. l. lucius. §. pa ter puerū. ff. ad trebel. pro ista decisione. Bar. dicit Ange. de are. hic se addere glo. nostram hic que iudicio meo paruz fa cit in specie predictę questionis. addit etiā glo. que minus fa cit in. l. si mater. §. si. in glo. si. in ver. extrudi. ff. de vulg. et pup. et ibi Bal. Imo. et Rapb. cum ego addo cūdez Bar. in. l. lucius. ff. de vulg. et pupil. in penul. col. in ver. quero circa hoc

de pulchra qñe et. et in vl. col. ver. qñ quidā habēs duos fi lios: et Bar. no. in. j. ff. suo. inci. Angel⁹ matrē habebat et vñū filiū noie bar. et. in. j. et. in. j. col. et De. de anc. in. j. ff. suo. lxxiij. als. lxxiij. addo ter. in. l. qui quartā. §. si. fm intellectu Bar. ff. de leg. j. vbi si testator habet vnicā filiā et leget filibus in plu rali: per hoc dicitur cōstare qñ etiam seiserit de filia posthu ma: vbi als nō presumet et minus diceret cōstare. L. qui si liabus. in prin. et ibi de hoc etiā vide Bar. ff. de lega. j. C. In ea. gl. ibi. ff. si inge. esse dica. l. j. et. §. j. Ange. de are. refert hic Dyn. dicere qñ iste leges parū aut nihil faciūt: sed errat: quia Dyn. nihil dicit sed est Jo. fab. qui etiam subdit qñ quā nīs iste leges nihil faciūt propter hoc qñ in eis nihil dicit de offi cio iudicis: qñ tñ bene facit. l. j. in. §. per hac. d. j. ff. de rei ven. et in. l. j. §. hoc autē interdictū. ff. de lib. et bi. imo Dyn. hoc in in. col. i. secutus simpliciter allegationes glo. oppo. qñ iudicis officium in casu gl. nō possit habere locū cum nō habeat lo 34 cum actio preiudicialis. et vbi potest habere locum actio or dinaria: semper cessat remediū extraordinariū quale est offi ciū iudicis. vt. l. in cause. la. j. in prin. ff. de mino. et. l. quedā. in prin. ff. de eden. et. l. qui bona. §. de illo. ff. de dam. infect. et. l. in prouinciali. §. j. ff. de ope. no. mun. et ridit Dyn. prout glo. in. d. l. j. §. per hac. in glo. h. in ver. vendicare qñ argumentū obtinet qñ officium iudicis dat cōtra ius cōmune. vt. d. l. in cause. in prin. cū simi. vbi minor petit officio iudicis se restituī aduer sus cōtractū. sec⁹ autē si officii iudicis implorat fm ius cō mune: vt in proposito nostro: et cū hac sol. tenet Jo. fa. et Ange. et hic aliter et melius ridet Bal. in. d. §. per hac. et latius et clarus in. d. l. in prouinciali. in. §. j. in fi. et Panor. in. c. et pte el. j. de rescrip. vbi ponit quatuor notabiles limitationes ad illā reg. qñ remediū ordinariū facit cessare extraordinariū vbi videatis. Aliā et tertiā sol. ad predictū cōtrariū colligo ex verbis hic. hic in. j. oppo. extra gl. post Jac. but. in alio tñ p posito vcz qñ illud quod dicit qñ actio ordinaria et remediū extraordinariū nō possunt simul cōpetere: verū est quādo ad idē cōpetant: secus si ad diuersa vt in proposito nostro in quo officii lati⁹ nō cōpetit super statu ad hoc vt aliquis vē dicetur in filiationem vel in seruitutem prout cōpetit pie iudicialis: sed cōpetit ad hoc vt iubeat castigari vel ad si milia cōpelli. vt. l. j. §. cū patronus. ff. de offi. prefec. vrb. et per hoc impugnatur ipse Nico. post Jac. but. glo. in ista parte que fm eum sentit qñ inter istos intentat officii iudicis qñ di cat questio preiudicialis: qñ fm eum non est verum vt ex pie dictis patet: qñ officium iudicis nō datur pro questione sta tus: vt. §. dicit. et hoc idem videt etiam tenere Jo. fa. in prin. c. col. bec solutio iudicio meo nullatenus pōt sustineri. et con sequenter reprobatio quam ipsi faciunt de glo. nō est bona. postea etiam qñ glo. vellet id quod ipsi dicunt: qñ imo isto ca su qñ officium iudicis intentatur contra libertum vel cōtra filium nō solum intentatur ad castigationem vel pro alimē tis vel ad similia: imo etiā intentatur super cōtrouersia et co gnitione status: vt est ter. in. d. l. j. §. per hanc. et ibi gl. si. in ver. vendicare. in distinctione sua in duobus primis mēbris istud vult expresse que ibi approbatur per Bar. et omnes. et cōsimi lis gloss. est. §. de pat. pote. in ver. ius autem potestatis. sed de hoc est ter. rotandus et expressus in. d. l. j. §. hoc autem inter dictum. ff. de lib. et bi. ibi: et succedere poterit notio prioris: vt apud eum discipetur vtruz quis sit in potestate an nō. et sic ibi est casus clarus qñ officium iudicis intētur etiam super statu. et sic si gl. nostra vellet id quod ipsi reprobat: adhuc be ne diceret. et istud visus est postea tenere ipse Jo. fa. quasi sibi cōtrarius in. iij. col. in fi. nec etiam est verum illud qñ ad pre dictorum sustentationum subiciebat Jo. fab. in prin. j. col. et in aduertenter vt puto qñ d. l. j. §. per hac. loquatur tātum de filio: quia iudicio meo istud est de directo cōtra illum ter. lo quētem in omnibus liberis personis que sunt iuris nostri. et illud qñ ibi in ter. subicitur vt puta liber. est exemplū. exēpla autem nō restringunt regulā. l. j. §. qñ vulgo. ff. de aqua quo ti. et estiuā. et. l. damni infecti. la. j. in fi. ff. de dam. infecto. et gl. mag. in prin. in. d. §. per hac. approbata per omnes tenet qñ il le. §. habet locum nēdum in filio: sed etiam in alijs qñ plurib⁹ personis ibidem per glo. et docto. maxime Bart. et Ang. enu meratis. et per Bar. in. l. j. ff. de libe. et bi. et Innocen. in. c. in ter quatuor. de maiori. et obediē. quas particulatim enume rat Ang. de are. hic quem si vultis videatis qui etiā per hac secundam rationem reprehendit ipsum Jo. fab. ego postea reperi ipsum Jo. fab. in hoc. §. in. ix. col. de quo Ange. de are. nō facit mentionem plenius examinantem veritatem glo. in. d. §. per hanc. et seipsum emendantē et finaliter cōcludentē qñ vtilis rei vendicatio adiecta causa de iure Romano et vti lis preiudicialis cōpetant pro omnibus personis in quibus aliquod

Extrao
dinariū. ad
de frā. are.
in. l. vtrē. in
viij. colū. de
acq. here. et
qñ ibidē vi
xi in apost.

aliquod ius habeamus ad instar illius directe que cōpetit fili in potestate constituto non illa eadem. et ita intelligit gl. in d. §. per banc. que distinctio etiā nō placet mihi vt directa competat tantū per filiū in potestate: et alijs personis competat vtilis que cōpetat cōtra alias personas: quia istud est cōtra. d. §. per banc. qd illud qd dicitur de filio dicitur exempli gratia: qd non restringit regulam. vt. s. dicit. ¶ In ead. ibi vt mandati et depositi et similes. Stat ergo ex gl. qd non est dare preiudiciales directas et cōtrarias. contrariū tenet ista mat gl. sibi cōtraria. f. in. vi. parte prin. ibi: itē quo iure adscribitur. et Dy. hic in pe. col. tenet cū glo. hic quam dicit bene dicere: eo quia preiudicialis nō potest plus directa tam ex parte vnius qd ex parte alterius: quia omnes sunt parīs cōditionis: et ideo dicitur directa ex parte omniū sicut in actioe pro socio que datur pluribus socijs. cuiuslibet est directa: quia parīs sunt potestatis. vt dicit notari per glo. in l. consensu. ff. de act. et oblig. et ita etiā tenet Nico. hic in. iij. q. glo. et ita trāsire videtur Jo. in. fab. et Ang. de are. et ita etiā teneo quia fundamenta Dy. sunt debilia. Subiiciūt tñ Dy. et Nico. qd gloss. nostra scipsum vituperat in penul. parte. ibi cōtrariū tenet. et ibi videbimus an gloss. possit a contrarietate saluari. qd erit multum difficile. Item dum glo. hic dicit vt mandati depositi et similes. videatis omnino illam solūem glo. et magistras in d. l. consensu. in ver. cōsentire. et ibi Bart. ff. de act. et oblig. et notabilis Bar. in l. curatoris. in. j. col. C. de neg. gest. Item dñ gl. ista dicit qd nulla lege tantū inuenit licet alie quedā inueniantur et c. Ego pondero hic esse glo. consociam ad illam glo. cuius doctrinam Bal. alibi reputat singularem glo. in l. omnino. in ver. alioqui. ff. de impen. in re. do. fact. dicit qd nō meminit se legisse qd sit actio de dote directa et cōtraria Bal. in. c. j. in finalibus verbis. in tit. quid pcc. debe. inuesti. ad fidelit. dicit in illa glo. in predictis verbis tradi doctrinā que fm cum non ponit alibi: qd directa et contraria nō habent locū nisi in casibus expellens in iure. et istud idem dicit Bald. per illam glo. in l. edita. in. viij. col. C. de eden. et ad hoc etiam illam glo. alleg. Ang. in l. j. ff. de matr. et ibi Jo. de imo. in. viij. col. certe quia illa glo. reputatur vnica et singularis tamē habet cōsociam hic. et iudicio meo predicta doctrina adhuc melius colligit ex verbis gl. nostre quam glo. s. alleg. ex quo doctrina inferebat Bal. in. d. c. j. in. fi. qd ex cōtractu feudi nō oriatur actio directa et contraria imo est bincinde directa: vt ibi per eum. ¶ Sum modo in tertia parte prin. gl. ibi: sed qualiter formant libelli. quas subdivido in quinq. partes. In prima ponitur forma libelli cōtraria ex parte patris contra filiū. In secunda ponit forma libelli ex parte dñi cōtra seruū. In tertia ponitur forma libelli cōtraria ex parte serui liberti vel filij contra domini patronum vel patrem. In quarta ponitur due differentie inter hanc preiudicialem que datur patri contra filiū et rei vendic. ex iure Romano. In quinta glo. format tacitum quesitum et se remittit. Secūda ibi: in seruo et domino. Tertia ibi: cōtra seruū vel libertū. Quarta ibi: et differt hec ab ea. Quinta ibi: quib. aut modis fili. ¶ In ea. ibi: quia sic se habet veritas. Nico. de neap. in. v. q. gl. in materia vtilis preiudicialis. dicit gl. optime formare istos libellos: et qd eius forma est tenenda. sed certe si aduertatis sentit etiā Jo. fa. hic in. fi. col. circa. si. iste sunt tantū cōclusiones libellorū: et ideo in narrationibus factorū esset aduertendū ex mente Dy. in pe. col. et sequitur Ange. de are. quia de eo non faciat mentionem: qd fida esset mētio quasi possessionis eo casu quo quis esset in quasi possessione seruitutis vel libertatis: vel in quasi possessione paternitatis: siue patrie potestatis. Item esset etiam aduertendū fm Jo. fa. hic in. pe. vel. fi. col. ad. fi. qd cum iste actiones preiudiciales sint reales: debet concludi ad declarandum: vtz peto qd talis declaratur filius et si milia. et ista declaratio venit iure actionis. cetera vt alimēta et restitutio si qua esset fienda veniret officio iudicis: put etiā dici vobis. s. in prin. huius gl. et per ista satis cōstat de forma istorum libellorum. et sufficiat. et in specie ponit Dy. et Ang. de are. hic de istis libellis vide plene Spe. in. ti. de nat. de lib. ventre. circa prin. quem alleg. Nico. hic in loco. s. priori. alleg. ¶ In ea. ibi: itez hec dicit pretoria: illa civilis. has duas differentias approbat Dy. hic in. viij. col. et Nico. in. ix. et vlt. q. glo. in materia preiudicialis directe. addunt ipsi tertiā differentia quia rei vēdictio adiecta causa de iure Romano datur cōtra tertiū detinentē filiū inuitū vel etiā volentē. vt. d. l. j. §. per banc. el. j. cum glo. mag. in ver. vendicare. ff. de rei ven. et gloss. s. de pa. pote. in prin. in ver. ius aut patrie potestatis. sed ista preiudicialis nō cōpetit cōtra tertiū sed cōtra ipsum filiū facietē suū ipsius contrarietate: et sic iste preiudiciales quos sint reales non tñ cōpetūt nisi cōtra illos et illis de quorū statu agit:

nō aut cōtra tertiū. et ita etiā tenet Jo. fa. hic in. fi. viij. col. Ego addo ad ista oia Bar. in terminis in l. siue cōtra. §. j. in. j. col. ff. de lib. agno. fm bonas lec. facientē mentionē de gloss. ista i hac parte: et de illis duobus differentijs: et etiā de illa tertia addita p doc. hic: et ibi Bar. omnes istas differentias approbat. et ibidem addit aliam et quartā differentiam que nō ponitur per doc. hic: quia rei ven. adiecta causa de iure Romano cōpetit tantū ascendētibz qui vendicāt alios i suā potestatem: sed preiudicialis cōpetit ascendētibz et descendētibz inuicē. ista tamen quarta differentia non procederet nisi qdum ad filios: sed qdum ad alias personas in quib. aliquod ius habemus talis rei ven. competere non ascendētibz solū: imo etiā extraneis. d. §. per banc. ¶ Qualiter autē formandus sit libellus quando agitur rei ven. adiecta causa de iure Romano: ponit Dy. hic in. pe. col. sed melius et perfectius Nico. de neap. in. vi. q. in materia vtilis preiudicialis. qui etiam ponit formam libelli qñ agitur interdicto de libe. et ibi vel deducen. de quo libello videatis etiam per Spe. tit. de offi. iudi. §. j. ver. fi. et in. ti. de fide instr. §. j. quem ipse Nico. alleg. addit etiam Spe. in. ti. de conuer. infide. §. j. ver. porro si filius. ¶ In ea. glo. ibi: dicitur. s. de pat. potest. ibi videatis et similem glo. in. d. §. per banc. in glo. fi. in ver. vendicare. quarum materiam etiam satis impertinenter examinat per plures questiones Jo. fa. hic maxime in. iij. v. et. viij. col. et et aliquid in sequētibz. ¶ Sum modo in quarta parte prin. cipali glo. ibi: item quare dicunt preiudiciales. quam subdivido i quinq. particulas. In prima ponit primā opi. quorūdam. In secunda ponit secūdam opi. aliorū. In tertia ponit opi. Jo. quam approbat. In quarta per modum quesiti tacite opponit cōtra illā opi. Jo. et sol. In quinta format vnā questionē que etiā est tacita oppositio contra opi. Jo. et rñdit. Secūda ibi: alij dixerunt. Tertia ibi: vel dic fm Jo. quarta ibi: sed fm hoc cur querit. Quinta ibi: itē qd si nulla alia qd mouet. ¶ In ea. ibi: et. ff. si li. ing. esse dica. l. fi. ¶ Dec priā opi. quia aliter nō reprehēdat per Dy. Jo. fa. aut Ange. de ar. tamē circa eā impugnandā multa inania effudit hic Nico. in. iij. col. in. iij. q. gl. post Jac. bu. et suum Rodul. de aur. pancia. ego puto omisiss suis filatēris qd hec opi. nō sit vā: qd actiones dicuntur preiudiciales siue proponantur in modum exceptionis: siue etiam directo in modum actionis: vt videbimus. f. in. iij. opi. Jo. cōmuniter approbata. ¶ In ea. glo. ibi: vel collusio ibi fuit. hanc secūda opi. reputat derisoriam Dy. hic: et eam reprehēdit et bene. primo per fundamentū gloss. nostre. secundo quia sequeretur qd in omnib. casibus in quibus sententia lata pro vno preiudicat omnibus: de quib. vidimus. s. in. ij. parte prin. huius glo. qd actiones dicerentur preiudiciales: qd est falsum et contra hanc tex. sed ab ista secūda opi. Dy. facile defenderetur hec secūda opi. in qua nō dicit qd sit preiudicialis eo quia fiat preiudicium omnib. per sonis et omnibus questionib. et ista sunt diuersa vt declarauit. s. in prin. huius. §. in secundo euidentiali. ad. fi. remanet tamen impugnata hec secūda opi. per fundamentū gl. ¶ In ea. glo. ibi. l. vir certis. ¶ Dec tertia opi. Jo. approbatur cōmuniter per doc. hic: et inter ceteros per Dyn. qui dicit qd ista est rectissima opi. cōtinens veritatem. subtilis tamen De. et Ja. de ra. quos referunt Jo. fa. et Nico. non cōtenti predicta ratione et tertia opi. Jo. dicunt aliter. istas ideo dici preiudiciales eo qd in eis agatur de maiori pñdicio qd esse possit videlicet de statu hominis. nam cum status hominis consistat in tribus: in libertate: ciuitate: et familia: vt. l. fi. ff. de ca. dimi. certe in istis de preiudicialib. agitur de amissione istorū triū vel altero eorum merito dicte sunt preiudiciales. Nec ob. qd petitio hereditatis dicatur preiudicialis. vt. l. fi. C. de peti. bere. et tamen in ea non agit de statu: qd respondete saluando istam rationē qd petitio hereditatis dicitur pñdicialis alio respectu qd de istis tribus que in hoc text. notant prout declarauit. s. in euidentialibus. et hāc vltimā rationem De. et Ja. videtur etiā tenere Jo. fa. et Ang. hic: et fm hanc rationem cessarent due questiones proxime sequētes in glo. ibi: sed fm hoc cum querit. et ibi etiam: item quid si nulla. hec tñ ratio De. et Ja. reprehēdit per Nico. de neap. hic in. iij. col. et in. iij. q. gl. post Rodul. satis bona ratione: qd sequeret qd qñ agitur de libertinitate vel ingenuitate: nō esset questio preiudicialis cū tunc non agat de amissione illorum triū scilicet libertatis ciuitatis: et familie. et tñ istud est falsū et contra hanc tex. pterea vltra eum qñ est questio filiationis solū agitur de statu familie et nō ciuitatis vel libertatis: ergo si illo respectu diceretur preiudicialis: sequeret qd vbiq. esset qd de familia qd esset preiudicialis: qd tñ non est expeditū. ego teneo opi. et rationē Jo. s. relatā et cōter approbatā: et etiā puto esse sustentabile

Jason super Titu. de Actio. D iij

opi. De. 7. Ja. 7. ambas videt tenere Bar. in. l. fundū. ff. de ex
cep. Nec ob. impugnatio Mic. q. qñ agat de libertinitate vel
ingenuitate: q. non agat de amissione illorū trū. 7c. q. credo
q. Jac. 7. De. non acceperint statū hominis pro illis tribus
tām sed gñaliter quomodocūq. tractetur de statu hominis.
q. qñbet modo dī tractari de magno pñdicio. Ad ob. secun
dum q. fateor 7 expresse fates in questioe de patre arrogā
te. Joan. fab. circa. ir. aut. x. col. ¶ In ea. glo. ibi. vt. s. in rubr.
proe. glo. bene dicit 7 opi. Jo. est vera 7 approbat per Dy. et
doc. hic: 7 bene facit. s. his at verbis. s. ad le. aqui. 7. l. i. s. duo
aut sunt genera aquarū. ff. de aqua quoti. 7 est. cū si. ¶ Sum
modo in quinta parte principali glo. ibi. itē nunqd sunt plu
res pñdiciales. que subdiuisione non indiget. ¶ In ea. gl.
ibi. rñdeo sic. Nos paucis dicite q. pñdiciales pluribus mo
dis dicunt. 7 sunt multo plures q. iste que hic ponunt i text.
vt declarant. s. in euidentibus in prin. bñius. s. sed capien
do pñdiciales prout capiunt i hoc text. qñ agitur de statu
persone alicui. 7 iste sunt trī tres: als si plures essent text. no
40 ster fuisset diminutus. ¶ In ea. glo. ibi. licet bodie dñum
sit de hoc dicite vt late per Bart. in. l. si quis libertatē. in pen.
col. ff. de peti. here. 7. l. i. si post litē. ff. de ecce. 7 fm ibi dicta hāc
particulā glo. intellige 7 limita: q. nō est indistincte verūz q.
bodie cōtrariū sit: s. q. bodie petitio hereditatis nō sit pñ
dicialis: vt in predictis locis latius per Bar. ¶ Sum mo
do in sexta parte gl. ibi. itē quo iure adscriptitiū. quā subdiui
do in tres partes quēadmodū tres opi. in ea recitant. partes
de se patent. ¶ In ea. glo. ibi. censiti 7 similes. Qui dicantur
isti coloni adscriptiti 7 cēsti videatis in tex. l. tamē scimus. 7
41 ibi per Bar. 7 alios. C. de agri. 7 cens. lib. xi. ¶ Que aut diffe
rentia sit inter coloniū adscriptitiū 7 cēsti: habetis gl. no. in
l. i. in glo. i. C. in qui. cau. colo. cens. do. accu. pos. lib. xi. p. An
42 ge. de are. 7 alios. s. de in. pfo. in princ. ¶ De multiplici genere
istorū coloniū videatis gl. magistrā in rubr. C. de agri. 7 cen
si. lib. xi. 7 plenius per Dost. in sum. in titu. de na. ex liber. veni
tre 7c. ¶ In ea. glo. ibi. contraria pñdiciali vtili. Aduerti
te q. ista particulā gl. cōmuniter sic habet. respōdeo vtili pñ
diciali directa: 7 ipsi se petunt in libertatē contraria pñdi
ciali vtili: ideo vtili nō directa: q. liberi sunt 7c. si ita habea
tur. glo. prout cōter habetur: 7 ita habuerunt doc. hic. glo. in
multis pessime dicere videtur: 7 ita de ea trussant doc. primo
dum dicit: rñdeo vtili pñdiciali directa. glo. continet ma
ximā absurditatē fm Jo. fab. hic. naz vocat vnammet actio
43 nē vtilē 7 directā: q. est impossibile: s. cū vtilis 7 directa dif
ferat 7 distinguant tanq. species oppositae: fm Jo. fab. hic. de
quo vos videatis glo. vnicā. in. l. ex legato nominis. C. de le. et
oēs late. Bar. post. ¶ De de bella per. in. l. i. fm bonas loc. C. de
act. 7 obli. 7 in. l. i. in pe. col. ff. de act. 7 obli. 7 s. ibi dicta intel
ligo an verum sit q. directa 7 vtilis distinguantur specie. itē
glo. hic vult q. sit dare pñdiciales directas 7 vtilis. tamen
s. l. i. parte principali istud expresse negauit 7 tenuit sibimet
oppositus: vcz q. non reperiantur pñdiciales directe 7 cō
trarie. 7 dicunt doc. vt Dy. 7 Mic. q. in hac gl. se vituperant
in isto fine. dicite prout dixi in dicta secūda parte principali
ad finem. ¶ Itē dum glo. ista dicit: ideo vtili 7 non directa q. li
44 beri sunt. 7 sentit q. liberis personis nō cōpetat directa pñ
dicialis. qd est notorie falsū. videtis ergo quomodo in tā
paucis verbis glo. in multas absurditates incidit. isti im
pessores nonorū librorū correxerūt gl. 7 fecerunt hoc modo:
rñdeo vtili pñdiciali: nō directa. 7 sic adiūperūt illā nega
tiuā nō quā etiā habet aliq. gl. 7 hoc adiūperūt ne gl. als
vnā actionē directā 7 vtilē appellaret: qd est absurdū vt pñ
xi. 7 credo qd cū illā negatiuā non haberet gl. Mic. ipse in. xi.
q. glo. dicit q. non inuenit in gloss. nominari vtilē 7 directā
simul: sed cōter libri nō habent illā negatiuā nō. 7 debet esse
sine illa negatiua prout cōmuniter senserūt doct. in saluatiōe
glo. vt Dy. 7 Jo. fab. 7 dixit expresse Ang. de are. hic qd glo.
melius stat sine dictione nō. sed vtiq. sit etiā si adest negati
ua: adhuc trī super sunt alie absurditates glo. Dy. hic in vlti
ma col. mirabili modo excusauit glo. s. meliori q. excogitari
possit: que secutus est Jo. fa. 7 ex dictis amborum simul fal
natur glo. ab omnibus absurditatibus supradictis. 7 sequi
tur etiam Ang. de are. hic: sed isti vtunt verbis obscuris que
ego clara facio in hunc modum. Nam si ego peto te pronun
tiari adscriptitiū vel censiti vel alterius generis coloniū: ego
ago vtili pñdiciali: q. directa locum habere non potest: q.
illa nō cōpetit nisi pro bis qui asseruntur vere serui. 7 isti nō
sunt vere serui: vt iuribus hic alleg. in glo. trī quia quodam
modo habentur loco seruorum a quibus parum distāt quo
ad seruitiā que habent facere: vt iuribus hic alle. in gl. 7 ideo
vtilis pñdicialis proponi potest. verum quia ista pñdi

cialis est vtilis ex parte vtriusq. siue dñs agat cōtra adscripti
tium censiti: 7 similes: siue cōtra: ipse adscriptitiū agat cō
tra dñs vt se eximat ab illo necn adscriptitiū. vt ergo vna
ab alia dignosceretur gl. appellauit illā que cōpetit domino
contra adscriptitiū pñdicialē vtilē 7 directā. illā vero que
econtra competat adscriptitiū: appellauit vtilē pñdicialē
contrariā. non ergo accipit glo. directā pro ea que differt ab
vtili. q. prout. s. dicebā: impossibile esset eandem actionē esse
directā 7 vtilē. sed ideo istam vtilē appellauit directā vt
significaret istā esse eam que cōpetet dñs: illa vero que cō
petit ipsi adscriptitiū appellauit cōtrariā: nō ad differentias
directe vt sic essent due diuerse actiones pñdiciales directa
7 contraria: q. bec. s. negauit in secunda parte princip. 7 ibi
dixi: sed appellauit cōtrariā alio respectu. eo q. in contrario
casu cōpetet: id est cōtra ipsum dñum: 7 hoc modo saluaf
gl. ab oibus absurditatibus 7 contrarietatibus supradictis.
Subdit tamē Jo. fab. negari nō posse q. quīs glo. ita possit
palliari: vt predicti: q. trī glo. fuit male composita: vt verbis
eius vtat: ex defectu forte scriptorū: vel als. stat ergo ex gl. iū
45 cta predicta eius saluatiōe: q. cōtra adscriptitiū cēstos et
similes personas cōpetit vtilis pñdicialis: 7 eodem modo
ipsis cōtra dños nō aut directā: q. illa non cōpetit nisi in tri
bus casibus hic in tex. positus: als redargueremus text. de in
sufficiētia si essent plures casus. 7 cū hac opi. trāseunt cōter
doc. hic 7 expresse q. ceteri Jo. fab. in. vii. col. vbi generali
ter subdit p. regula q. vbiq. quis agit p. iure qd bz in per
sona alicui ex iure vel cōsuetudine: q. sibi cōpetit vtilis pñ
dicialis: 7 eodē modo cōpetit cōtra eū: eo q. l. i. directa defi
ciat: trī dabit vtilis saltē per extēsiōe: que extēsiō plerūq. fit
ad casus nō cogitatos in quib. equū est actionē dari. hoc p.
bat per sile. nā interdictū p. libris exhibēdis cōpetit patri: 7
trī vtilē cōpetit ē marito p. exhibēda vxore. vel. l. i. mo. ff. de lib.
exbi. 7. l. i. C. eo. si ergo illud iter distēt extēdīt ad vxorē ppter
ius qd marit. in ea bz: nō mirū si actio pñdicialis vtilis cō
petat vbi agit de iure qd cadit i psonā alterius ex iure vel ex
cōsuetudine. 7 p. hoc etiā infert Jo. fab. q. pro iure obediē
tie que debetur a persona rōne religiois vel subiectionis vel
iurisdictionis potest vtilis pñdicialis intentari. ego addo
ad ista in terminis Bart. in. l. i. iue cōtra. s. i. in pe. col. ff. de li
46 be. agno. vbi querit Jan reperiat pñdicialis per quam
quis vendicat aliquā in vxorē: vel vxorē aliquem in virū quā
do non detinet a tertio sed ipsa facit cōtrouersiam supponit
asserēs se nō esse vxorē: vt ibi Bar. etiā faciens mētiōē de il
lo vtili interdicto pro vxore exhibēda: iurta. d. l. i. C. de libe
exbi. videtur sentire id quod Jo. fab. s. prime relatus. 7 sub
cit ibi Bar. hoc esse expresse de iure canonico in. de con
uer. coniu. per totum. 7 in Spec. de sponsa. s. sequitur. videā
47 tis ibi Bar. Unum sciam dicebat Jo. fa. hic in. xi. col. q. est
maxima limitatio ad hūc. s. 7 totā eius materiā: 7 ea que p
prime dixi. 7 illud satis infert ex predictis qd si esset qd de fra
ternitate vel cognatione vt quia esset vnus cognatus non ha
bens liberos cuius alter speraret successiōe: certe non posset
agere pñdiciali etiā vtili vt pronuncietur talis: eo q. fra
ter vel cognatus non habent ius in persona: 7 ideo non pōt
eis cōpetere pñdicialis etiā vtilis. vt ex pñdictis pñ. 7 ita etiā
refert tenere De. 7 Jac. hic: quīs quasi possessio ita cadat in
fraternitate sicut in filiatione: fm glo. not. in. l. non nudis. in
glo. fi. in ver. de tege. C. de proba. que glo. fm ipsum Jo. fa. fab.
non approbatur per doc. ibi. 7 pro ista opi. Jo. fa. bene facit
in simili: quia quīs rei vendicatio adiecta causā de iure Ro
mano cōpetat q. pluribus personis: de quibus dixi remissi
ue. s. in secunda parte principali bñius glo. ad. si. tamen non
datur fratri in fratrem: nec patri in patrem: q. frater nō pos
set vendicare fratrem adiecta causā de iure Romano: qd vo
luit Bal. in. l. nō ignorat. in. v. col. C. qui accu. non pos. ego ta
men in terminis nostris habeo Bar. tenentem de directo cō
trarium. in. l. vbiq. s. i. per illum tex. ff. de ven. in posses. mit.
7 in. l. i. iue contra. s. i. in fi. col. ad. fi. ff. de libe. agno. 7 in quib.
locis tenet q. per vtilē pñdicialē ego possum petere me
pronunciare agnatum vel cognatum tuum: vt puta fratrem
vel patrum tuū: 7 similia: siue illa questio veniat principa
liter siue incidenter. motus per illam. l. vbiq. s. i. 7 per mul
ta alia alleg. per eum vt in predictis locis Bart. refert ita te
nere Inno. in. c. tuam. extra de ordi. cog. 7 Spec. in titu. q. fili
sunt legi. circa princ. 7 Joan. de bionofco in isto. s. 7 Dy. in. d.
l. nō nudis. 7 istud secundū puto verū. 7 ad obiecta 7 que
obici possunt in contrarium: respondere vt per Barto. in lo
cis prealleg. An autem contra vasallum seu feudatarium
competat ista vtilis pñdicialis: vide hic Jo. fa. in. x. col.
post Jac. 7 De. 7 per Mic. 7 remissive in penul. col. in. ix. q. ex
tra glo.

tra gl. et vide Spec. in terminis in titu. de feu. §. quoniam. ver. rxi. ad suprascripta et materia addatis vnu qd ponit bal. in. c. j. in fi. col. de mili. vafal. q. contu. est. q. si nobilis dicit esse sibi ius colligendi pedagium in castro suo a transeuntibus: et transeunt illud negent: an actiones que isto casu competunt et in similibus generibus sint preiudiciales eo qd in eis agat de infringenda libertate transeuntium. dicite vt ibi per cu. et addi

48 te qd simili ponit hic Jo. fa. in. xij. col. ¶ In ea. glo. ibi. ff. de vfu. l. i. ¶ Dec impugnatio glo. et eius opi. reprehendit per doc. hic intant qd inter alios dicebat Dy. hic in fi. als. pe. col. q. gl. no potuisset petus dicere: qd imo pro istis ascriptiis et censitis competat etiam officiu iudicis. vltra doc. hic vifa est etia velle glo. sibi contraria. l. cum satis. §. caueant. in verbo: per iudicem. per illum tex. C. de agri. et censi. lib. ij. Nec obstat arg. gl. qd officium iudicis non competat pro futuris prestationibus: quia glo. met sibi contraria. §. in parte seq. tenuit oppositum: ibi tamen videbimus an glo. saluari possit ab ista contrarietate. sed respondendo argumento glo. dicite ¶ qd officiu iudicis non competat ad futuras prestationes. veruz est nisi ratione presentis iuris: et sic nisi de presenti aliquod ius competat sibi quis de futuro possit adberere: vt not. in. d. l. i. §. j. ff. de vfu. et ita formaliter ridet Dy. hic ad fi. huius. §. et Mic. in. x. q. glo. et sequit Ang. de are. in finalibus verbis huius. §. hinc sumpta occasione ipse Ang. de are. latissime: sed multu impertinenter examinat ¶ an et qd tractus futuri spectent ad iudicem: et in hoc refert multas et varias doctrinas doctorum sparsim hinc inde. videatis hic plene p. cu. et Bar. in. l. i. C. de sen. q. sine cer. quati. et in. d. l. i. §. j. et ibi lati ¶ Gloria. ff. de vfu. et Bar. in. l. vii. aut no apparet. §. qui forte. ff. de ver. ob. et in. l. no quemadmodum. ff. de iudi. et Ang. et late Jmo. in. l. si stipulatus. §. cu stipulamur. ff. de ver. obli. et Ang. in repet. l. i. C. de iudi. ver. nunc intro glo. et qd no littera bic dicit et. cu cocor. qd in dictis locis inuenietis. ¶ In ea. gl. ibi. qd nihil est Glo. alibi videt tenere contrariu: scilicet qd imo etia competat cofessoria in. l. i. in gl. fi. in ver. prohibeat. C. in qui. cau. colo. c. l. i. xj. ¶ Mico. hic in. x. q. glo. tenet et qd no littera bic dicit et. cu cocor. et censitis nullo modo competat pessoria et negatoria: et ita etia tenet Ang. de are. ad fi. huius. §. moti sunt quia cofessoria et negatoria non competunt nisi pro seruitutibus debitis a re rei: no autem mere personalibus: iuxta ea que vidimus in. §. equis. §. e. ¶ Ego teneo contra gl. nostra et contra eos: qd imo etia competat cofessoria et negatoria vtilis tantu: no autem directa: prout gl. nostra dicit. et ad hoc allego bonuz tex. et expressus in. c. inter quatuor. extra de maio. et obe. vbi agitur pessoria ad obedienciam: et sic pro iure mere personali: prout ibidem no. Jm. et ita per illu tex. tenet etia Jo. fa. hic in. x. col. No ob. arg. §. facit quia rideo prout Jo. fa. qd cofessoria no datur nisi seruitutibus: debeat a re rei: veru est vera cofessoria: sed bene quasi cofessoria seu vtilis. d. c. inter quatuor. stabit ergo ex suprascriptis oibus qd vidimus in hac parte glo. vt illa simul recolligam

52 et reducimus ad breuem conclusionem ¶ qd contra ascriptiis censitu et similes personas: et eode modo eis competunt tria remedia vtilis preiudicialis: officiu iudicis: et vtilis pessoria: et negatoria. quomodo aut possit competere officiu iudicis cu alia actio ordinaria competat: dicite prout dixi. §. in scda parte principalis huius glo. ad fi. ¶ Addite qd etia contra eos competat rei vendica. adiecta causa de iure Romano. prout tenet glo. ap probata p oes ibi et vbiq. in. l. i. §. per hac. el. in gl. mag. in v. ¶ vendicare. in prin. ff. de rei vendi. ¶ Qualiter aut formandus sit libellus qd agitur contra ascriptiis censitu et similes personas: et contra qd ab ipsis agit. ¶ Itē qualiter formandus sit libellus qd agitur contra vafallu: et contra qd agitur a vafallo contra dñm: ponit hic Mico. de neap. in vlti. col. l. xij. et vlti. q. glo. et formā istoru libelloru in terminis videtis per Spec. in ti. de feu. §. fi. in fi. et in ti. de censi. §. nunc dicendū. ver. j. ij. et iij. quem alleg. ipse Mico. et Spec. in ti. qui filij sint legi. §. j. lib. iij. quem alleg. Jo. fab. hic in. vij. col. ¶ Sum modo in septima et vlti. parte prin. gl. ibi: item si aliquis ad aliqua annua seruituta. que subdiuisione non indiget. ¶ In ea. ibi: officio iudicis. ¶ Dec glo. est sibi contraria. nam bic vult qd officiu iudicis competat ad futuras prestationes: qd negauit. §. i. parte p. xi. pcedenti. et ad hoc no potest aliud dici circa ista gl. f3 Dy. hic: nisi qd glo. errauit. et ita etia dicit Mico. in. xj. et vlti. q. glo. Jo. fa. in. xij. col. dicit qd quis glo. vix possit excusari qd tñ ita saluabitur glo. §. in parte p. x. pcedenti loquatur qd officiu iudicis principaliter intentat: bic vero qd imploret accessorie: et pro hac saluatione multu bene facit qd in terminis nostris dixit Bal. in. l. i. in. v. co. C. de fidei. qd vbi dixit qd i terminis nostris future obligationes veniunt i iudicio tanq annexa no tñq principalia. §. ista saluatio videri meo no be.

ne congruit glo. vnde ego teneo cum Dy. qd glo. male loquat per ea que dixi in parte p. x. pcedenti: et qd gl. fuerit sibi i boc contraria. ¶ In ea. gl. ad fi. Dy. hic in vlt. col. dicit qd ista glo. dicit male: pñus: et pessime: eo quia quādo quis tenet et promissione ad aliqua annua seruituta: prout gl. pñupponit: tñc non competit sibi officiu iudicis: sed habet viam ordinariā agendi ex stipulatione quādo stipulatio vere interuenit: vel ex presumpta stipulatione que pñumitur ex diutina pñtatio ne vbi stipulatio allegat p titulo iuxta. d. l. cu de in re verso. subdit tamē Dy. qd vbi soluz allegatur cōfuetudo et diutina pñtatio sine titulo: vt quia peterem aliquid a te: puta vnu par caponū: eo quia tu et maiores tui pñstastis: tunc procede ret glo. nostra: quia tñc cu3 no possit agi ex pñmissione: habet locū officiu iudicis: et ita etia effectualiter tenet post multa Jo. fa. hic. xij. col. et etia Mico. in. xj. et vlti. q. glo. qui etia dicit et forte no male posse etiam saluari glo. in primo casu: vt quis etia alia actio competat nihilominus adhuc posset imploari officium iudicis: per id qd dicit glo. in. d. l. i. §. p hac el. in glo. in ver. vendicare. ad fi. ff. de rei vendi. et dixi. §. in secunda parte prin. huius glo. ad fi. ego autem intelligerem predicta vt pcederet fm ea que tradit Bar. plenius qd alibi in. d. l. cu3 de in rem verso. post gl. ibi: et in. l. si certis annis. post gl. ibi: et ibidem alij. C. de pac. et late Bar. post glo. in. d. l. solēt. §. j. ff. de offi. pñ. et leg. quādo quis peteret ex pñmissione efficaciam pharet ex diutina pñtatione: secus si ex promissione inefficaci: puta nudo pacto. d. l. si certis annis. de quo dicēdū vt latius in predictis locis. ¶ Itē qd supradictū est quādo allegaretur solū diutina pñtatio sine titulo et. qd possit imploari officiu iudicis: intelligerem ego pcedere quādo allegaretur cursus tāti tēporis cuius initij memoria no extaret in cōtrariū. p. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. et est. als. secus. prout tenet et declarat Bal. in. d. l. cu de in re verso. in. ij. col. nisi ageret de inducenda leberatione: vt ibi per eum et plene in questione per euz dispu. inci. quedā mulier habēs amplum patrimonium. et no glo. in. c. seruitium. vñ. q. vlt. et plene glo. in. c. peruenit. in ver. ignorācie extra de cēsi. et ibi Canon. et Ly. in. d. l. si certis annis. in penul. q. et ad. d. l. cu de in rem verso. quā glo. all. notare aliquas notabiles questiones: remissive tamē no decise vltra eas qd colligi possunt ex traditis per Bar. in. d. l. cum de in rem verso. ¶ Et primo an. d. l. habeat locum in patiēte: puta qd ex patiētia longi tēporis presumatur seruitus constituta: vel si debebam tibi cētum et stetiisti per longum tempus qd no petiisti: ego dico qd fecisti mihi pactū de nō petendo: et illud volo probare p hoc: quia fecisti per lōgum tempus qd non petiisti: an per lapsu3 dicti longi tēporis pñumatur istud pactū: vide Bart. post glo. in. l. qui in aliena. §. j. et ibi Bal. Ang. et alios. ff. de acqui. here. et late Bar. in. d. l. solēt. §. j. in penul. col. et Bal. in. l. i. in vñ. q. C. qd admit. et Bar. etia3 in. d. l. cum de in rem verso. i. fi. ij. col. etiam in sequenti. et omnes alios in. d. l. si certis annis. Et an si ego per decennium solui censum rei tue censuarie nomine meo te sciēte et patiente: an ex hoc mihi acquiratur dominium saltem presumptū: ponit Bart. no. in. l. solēt. §. C. de rei vendi. et ibi contra glo. determinat qd non. ¶ Secundo an. d. l. cum de in rem verso. habeat locum si alleget alius titulus qd stipulationis. ¶ Doffr. mirabiliter ibi tenet qd no contra glo. et omnes de mundo: et cū eo trāsire videtur Bart. singu. in. d. l. solēt. §. j. in princ. iij. col. hoc tamen non firmo. ¶ et dicitur per omnes contrarium. ¶ Tertio. d. l. cum de in rem verso. no haberet locum quādo facta fuisset vnica solutio pro decem annis vel pro pluribus. ita no dicit ¶ De. Ly. et Bal. in. l. i. C. de dot. promiss. et in terminis Barto. in. l. cum qui. ff. de an. leg. ¶ Quarto. d. l. cum de in rem verso. no habet locum in rusticis: nec in mulieris. fm Specu. in titu. de resti. spo. §. nunc dicēdū. ver. quid dices de rustico. et Bal. in. d. l. solēt. §. j. et Ando. roma. in. d. l. qui in aliena. in princ. et istud satis vñt glo. in. d. l. cum de in rem verso. in verb. pñstiffet. la. j. que vult etia aliud notabiliter qd illa lex no habeat locum nisi in persona diligēti cōtrarium tamen in omnib3 tenet expresse Bart. in. d. l. cum de in rem verso. in. iij. col. per tex. cum glo. in. l. litibus. C. de agri. et censi. lib. ij. et contrariū tenet Bal. in. d. l. i. C. de fidei. et Bal. in. d. l. certis annis in penul. col. et ibi Ly. in. v. q. ¶ Quinto. d. l. non habet locuz vbiq. ageretur de constituēdo ius in persona alicui3. de mutatione status persone: quia tunc non sufficeret diutina pñtatio. et ideo si aliquis per decem annos respōdisset tibi de pensione tanq colonus vel tanq inquilin3 tuis: ita qd in futurum compelli posset ad prestandum solitā pensionem: sed requiritur tempus longissimū eo quia persone no ita facile trāsunt sicut res. eodem modo si aliquis tanq vafallus

Qui for
tes. vbi vide
modo. Alex.
de imol. et
bal. i. marg.
§. tractat.
§. secūdo. et
Cardi. i. de
fi. et qd. de
inde. et i. de
j. §. nos. de
iureiurā. et
Jmno. in. c.
auditi gl.
sua: in ver.
et facies de
pcur. Glo.
in. l. in lege
aquilia si §
letuz. in. iij.
col. ad leg.
aquil.

prestitisset tibi feudū spatio. x. anno. vel dicto tēpore tibi ser-
uiffet tanq̃ vasallus. nec p̃statio nō esset sufficiēs ad p̃ban-
dum in vasalli: sed requiritur tēpus longissimū: quia hic
agitur de mutatione status persone. Ita sunt que signāter
voluit Bar. post Bart. de fano. r. And. de barulo i. d. liti-
bus. C. de agri. r. cē. r. idē Bart. in d. l. solēt. §. i. ad fi. r. in d. l.
61 cū de in rē verso. ad fi. ¶ Quid in eo qui decē annis soluit
canonem emphyteoticū tanq̃ emphyteota: an ista p̃statio
sufficiat ad probandū cum emphyteota suū ita q̃ in futurū
cōpelli possit: est q̃stio quotidiana r. p̃det a p̃dictis. vide in
terminis Bal. in l. j. in. iij. col. C. de fideicom. r. in d. l. si certis
annis. r. in l. j. in. i. §. i. in. eol. ff. de re. diu. r. Spe. in ti. de loca.
§. nūc aliqua. ver. c. l. j. r. doc. l. d. l. qui in aliena. in prin. r. mo-
lius q̃ per alium de mundo per And. de bar. in d. l. liti-
62 ¶ Quid de emphyteotis qui admiserunt istrumēta suarū
inuestiturarū: an ex diutina p̃statio canonis emphyteotici
probet q̃ p̃cesserat cōcessio in emphyteosim: vide no. Bald.
q̃ sic in d. l. si certis annis. r. Bal. r. Ang. in d. l. qui in aliena.
in prin. Et qd in vasallo qui p̃stitit seruitia dñi recipiēti:
nūquid ex hoc p̃sumat inuestitus: videat p. Bal. in d. l.
j. in. iij. col. C. de fideicō. r. latius in c. fi. de fen. da. in vicē legis
63 cōmis. r. in l. j. in. i. §. i. in. col. ff. de re. diu. ¶ Sexto. d. l. cū de
in rem verso. nō haberet locū si quis p̃tenderet titulū dona-
tionis: q̃ ipsum nō posset p̃bare ex p̃sumptione. d. l. cū de in
rem verso. quia habet aliā p̃sumptionē in p̃trariū q̃ nemo
p̃sumat donare. Cum de indebito. in prin. ff. de p̃ba. ita no
tabiliter dicit Bar. als Bal. in l. si. C. de statu defun. r. sen-
tit Bart. si bene inspiciatur in d. l. cum de in rem verso. ad fi.
64 ¶ Septimo r. ultimo pro nunc illa lex nō habet locū gene-
raliter ubiq̃ requirit tantū tēpus cui cōtrarij memoria
nō existat fm Bal. in d. l. j. in. v. col. C. de fideicō. referēt ita te-
nere Jac. but. in d. l. si certis annis. r. ad hoc bene facit q̃ dō-
luit Bal. in c. fi. de fen. dato. i. vicē legis cōmissio. vel voluit q̃
cū cōtra ecclesiā requiratur p̃scriptio. xl. annor. q̃ cōtra eā nō
65 haberet locū. d. l. cū de in rem verso. ¶ Et ad. d. l. cū de in rem
verso. addatis ter. no. in l. si filius. C. de peti. here. quez ter. ibi
dicit Bar. esse singularē r. se nescire in mundo q̃ si fili? deti-
neat hereditatē per longū tēpus q̃ ista detentio facit p̃sumi
insum patris p̃cessisse r. additionē secutā esse r. oia solēnter
acta. circa q̃ videatis Bal. in l. j. in. q. C. qui admit. r. in l.
66 j. C. de legi. here. ¶ Et an si rustic? soluit mibi omni anno
vnū par caponū per. x. annos: an teneat in futurū: est questio
glo. in d. l. solent. §. fi. in gl. fi. in ver. qualitatē. r. ibi late Bar.
r. idē Bar. in d. l. cū de in rem verso. in fi. col. ¶ Et quid si tu
p̃ tēpus etiā longissimū venisti ad mazinādū in meo molen-
dino: an p̃ hoc possis te in futurū cōpellere: vide Bal. q̃ nō
67 in l. j. in. iij. col. C. de serui. ¶ Et an si aliq̃ se gessit pro nota-
rio per. x. annos: an per hoc probet r. p̃sumet notari? vide
Bal. q̃ sic in d. l. j. in. iij. col. C. de fideicō. Bart. in c. barbari?
68 in lectu. ad fi. de offi. preto. cum cōcor. ¶ Et quid si aliquis
debeat mibi omni anno. x. paria caponū. r. xxx. annis conti-
nuis soluit mibi tāti q̃q̃: an erit p̃scriptū in reliquis. r. eo
dē modo si aliq̃ tenebat mibi soluere omni anno. x. solidos
de moneta antiq̃: r. xxx. annis cōtinuis soluit de moneta no-
ua que minus valet: an erit p̃scriptū in reliquis. sunt q̃stio-
nes Bar. in l. si prius. in prin. ff. de aqua plu. arc. Bal. et iaz
in l. aduersus. C. de vsu. ponit de plato ecclie q̃ d̃z habere no-
mine census tres solidos quolibet anno: an recipiēdo duos
69 tñ omnib? annis p̃iudicat ecclie. ¶ An aut cōtra p̃sum-
ptionē. d. l. cū de in rem verso. r. similitū admittat p̃batio in cō-
trariū r. possit doceri de errore: istud ponit i terminis Bal.
qui signāter decidit q̃ sic in l. j. C. de do. promiss. r. idē tenet
Raph. cu. l. j. in prin. ff. de v. obli. r. ibidem Ludo. ro. in fi. po-
70 nit L. y. in d. l. si certis annis. l. r. q. ¶ Et an si statutū requi-
rat probationē etiā instrumentale sufficiat p̃batio p̃ p̃sum-
ptionē. d. l. cum de in rem verso. r. similitū. Bal. mirabiliter r.
sing. determinat q̃ sic in l. j. in. iij. col. C. de fideicō. cuius cō-
trariū r. melius iudicio meo tenet Ludo. ro. in l. j. C. de testa.
71 mili. ¶ quia probatio que fit per p̃sumptionē legis nō est vera
r. propria probatio: sed impropria r. p̃sequēter nō cadit i sta-
tutis. r. p̃ hoc alle. text. que dicit esse sing. in l. vnica. ff. si tab.
testa. nulle ecclie. ego ad idē adduco i terminis Bar. r. ibi Jo.
72 de imo. in l. lucius. ff. de cōdi. r. demon. vbi vult q̃ p̃batio
filiatōis que fit per p̃sumptionē. l. filii. ff. de his qui sunt sui
vel alie. iur. r. l. si vicinis sciētibus. C. de nup. est probatio ficta
r. nō va: r. p̃sequēter nō caderet in statu. accedat q̃ sing.
73 voluit Bar. in l. j. C. de fi. instr. r. in l. hase. f. f. lib. r. q̃ ille
q̃ b̃z iuris p̃sumptionē p̃ se nō dicitur ipse probare: sed est
74 ipsa lex que p̃bet: vnde nō satisfieret statuto. ¶ Postremo
illō circa supradictā materiā tenebitis mēti q̃ si iudex i snia

diceret hoc modo: cōdemno te ad solvēdū vnū par caponū
omni anno tali dñi fm tui antecessores fecerūt. q̃ illa ver-
a da nullā penitus cōditionē faciunt? §. cōdēnatus simplici a
tur teneat: nec potest facere aliquā controuersia si vellet dice-
re q̃ sui antecessores nihil p̃stiterūt. istud est q̃ i terminis
signāter decidit Bar. in l. qui. §. iulianus. el. ff. de cōsti.
pecu. per illū tex. opti. probantē in ver. fm mādātū sniet in
ver. sine cōtrouersia. r. per nōnulla alia iura de q̃b? ibi p̃ cū.
r. idē tenet Bar. in extrauag. ad repi. in ver. prout. r. Jo. an.
in addi. Spec. in ti. de feudis. §. j. incip. sic igitur. iuxta prin.
r. per i sta remanet expeditus p̃sens. §.

- 1 ¶ Actio personalis domino non competit pro re sua ad
dādū eam sibi nisi cōtra furē odio furis. r. nume. 4. r. nu-
me. 33. et sequē.
- 2 Dare est dominium transferre.
- 3 Quod meum est: amplius meum fieri nō potest.
- 5 Simpliciter an r. quando cōtinetur in duplo quadruplo
in quo fur condemnatur. r. nume. sequen. r. quid in statu
to nume. 7.
- 8 Actiones reales r. personales quo nomine appellātur.
- 9 Doctrina nominum grāmaticis pertinacibus relinquitur.
- 10 Dare r. tradere qualiter differant. r. nu. seq. r. nu. 14.
- 12 Cēditōr nō ad dādū sed ad tradendū tenetur.
- 13 Lex si. ff. de condi. ob causam qualiter limitetur.
- 15 Promittēs simpliciter an in dubio intelligatur dare vel tra-
dere.
- 16 Qui semel est dñs nō potest amplius fieri dñs: an r. qñ pro-
cedat r. quomodo intelligatur cum. §. seq.
- 22 Infamia facti r. iuris quid: r. de eius effectib? r. quoduplex
sit: r. quomodo probetur.
- 23 Mosus interitu rei minime liberatur.
- 24 Olim dominus: r. hodie p̃sumitur dñs.
- 25 Olim possidēs: an hodie possidere p̃sumatur.
- 26 Possidens an r. qñ p̃sumatur dñs: r. quādo procedat. cū
duobus sequen.
- 29 Possidēs habet pro se p̃sumptionem.
- 30 Possessio an ex detentatione p̃sumatur.
- 31 Possessio ciuilis an ex naturali p̃sumatur.
- 32 Possessione probata simpliciter: an p̃sumatur probata cū
qualitate possessionis.
- 35 Verba impropria licet vt libelli sustineantur.
- 36 Illud q̃ dicitur q̃d omnis cōdictio degenerat: qñ habeat lo-
cum cum. 4. seq.
- 41 Debitor anteq̃ in iudicio cōueniatur: an primo sit extra iu-
diciū interpellandus cum duobus seq.
- 44 Si quis petēs abs te centū fecit te ad iudiciū vocari: et tu
requisitis statim confitearis debitum r. offeras te para-
tum soluere: an ad expensas tenearis.
- 45 Libellus in conditione furtiua qualiter formetur.

Sic itaq̃. ¶ Iste. §. vsq̃ ad. §. sequens. cōi diuifio
ne oim vt iñico. r. Ang. de are. diuifit
in tres partes principales sed diuersis modis: ego facio tres
partes hoc modo. In prima imperator ponit regulam gñā-
lem r. eius rationē. In scda ponit fallentiā siue exceptionem
a dicta regula. In tertia declarat quomodo appellent actio-
nes reales r. quomodo psonales. scda ibi: plane. tertia ibi: ap-
pellamus. nec ego dico prout Ang. de are. q̃d imperator in
prima ponit regulā replegatā p̃cedētū q̃d fatū est dice-
re si bñ aduertatis. ¶ Actio psonalis nō cōpetit dñi p̃ re sua
ad dādū eā sibi nisi p̃ furē: odio furis. hoc primo. r. actio-
nes reales appellātur ṽdicationes: actiones vero psonales
dicuntur abusive cōditiones. h. d. in sum. vsq̃ ad. §. sequens. et
dicit Jo. fa. q̃d iste §. male dictatus r. lōgis ṽbis. ¶ No. j. ex
ter. ibi: q̃ scz dari. vñ ad q̃d quotidie allegat h. ter. ¶ q̃ dare
est dñi trāsferre. vñ de q̃ est obligatus ad dādū teneat dñi
trāsferre. cōcor. l. vbi autē nō apparet. §. fi. r. l. nemo rē suā. in
pn. cū simili. ff. de v. ob. r. circa hoc videbitis aliqua pulchra
j. in glo. j. ¶ Ad vñ interea diligēter aduertite q̃d si aliq̃
obligat se ad dādū: q̃d vñ r. dicta obligatiōe teneat dñi
trāsferre: vt p̃dici. tñ ex hac p̃dicta obligatiōe nō tenebitur
cū possessionē tradere nisi etiā exp̃sse adiectū sit q̃d teneat
vacuā possessionē tradere. istud est q̃d in terminis vult solē-
nis gl. in l. si stipulat. §. j. in ver. stipulatus. ff. de vsu. quā etiā
multū no. iñic. hic. in apostilatiōe tex. r. illā gl. ibi approbat
Bar. eo q̃ in stipulatione fundū dari nō inest tacite vacuā
possessionē tradi nisi exprimat: q̃ bene potest dari: sic dñi
trāsferri sine traditione vacuē possessionis: vt est text. no. i. l. si
fundū. ff. de fun. dota. ¶ Scdo no. ex ter. ibi: nec res que iam
actoris

¶ Faciunt.
Et hoc idē
tenet Feli. i.
c. ex parte. l.
iñ. col. in v.
clausula si
pieces.

actoris est magis ad qd etiā quotidie allegatur hic ter. qd il
lad qd meū est nō pōt amplius meū fieri. cōcor. l. pūas. et
ibi Bar. et alii. C. de leg. et istud notabile qualiter intelligat
procedat videbitis. in gl. in ver. magis. **T**ertio not. ex. v.
plane. et ad hoc etiā vulgo allegat qd odio furis inductum est
ut dñō detur cōdictio furtiva: et sic actio psonalis p re sua et
ad dandū: qd est cōtra regularē naturā omniū cōditionū q
regulariter cōpetunt dominis: et istud est qd dicit iurisc. in. l.
fi. in fi. ff. v. l. q. ad. ca. proditū esse neminē rem suā nisi a
fure cōdicere posse. et fm Ang. de ar. hic. ideo est quia omnis
cōdictio degenerat cōtra furē alle. ad hoc. d. l. fi. fi. hoc tñ qd
etiā ita vulgo dici solet qd oīs cōdictio degenerat cōtra fur.
an sit verū tangā. in glo. in ver. in rem actio. **Q**uarto no.
ex ter. ibi: vt extra penā. fm Ang. de ar. hic. qd hic est casus qp
in duplo vel quadruplo in quo cōdēatur fur nō cōtinetur
simpliciter: et sic ipsa res furto subtracta: et sic duplū vel quadru
plū est totū pena. ad idē. §. fi. s. d. ob. qd ex deli. ad idē. §. sequē
qui inci. sequens. in ver. ex maleficiis. et ibi est ter. qp se^o est
in rapina violēta: qd in ea in quadruplo cōtinetur simplici: et sic
rei psecutio. et que sit ratio diuersitatis ibi videbitis. **A**d
vnum tñ diligenter aduertit: qp qñ statutū vel lex imponit
simpliciter penā dupli vel quadrupli in dubio: semper in du
plo inest simplici: et sic in dubio semp vñ est rei psecutio: et
aliud penale: non aut totū duplū est penale. ita Bar. l. l. hoc
edicto. §. i. per illū ter. bene notabile ad hoc. ff. de publica. per
quem ter. dicit ibi Bar. se als in facti questione dicitur pl^o qp
illud qd s. p. i. dicit: procedit etiā si lex vel statutū vltra nō
procederet: declarando qp i duplo inest simplici: et sic rei pse
cutio: sed simpliciter loquerent: dum tñ leryd statutū expre
sē nō dicerent cōtrariū: scilicet qp in duplo nō inest simplici: et
sic rei psecutio: vt expresse fit in ter. nostro. et in aliis p. i.
alle. et idē tenet Bar. l. l. ab his. C. de nautic. lib. xi. et l. l. i. p. n.
et ibi Bald. C. de sponsa. et in l. l. sanctio legū. in. i. i. col. ver. sed
quero an in duplo inest simplici. ff. de penis. et l. l. interpretatio
ne. in eo. tit. ff. de pe. et Bal. late. in. c. i. §. si duo. de pac. tenē. et i
l. c. extra negantē. C. ad legē aequi. **Q**uinto no. ex ver. appella
mus. quo noie appellat actiones reales: et quo noie perso
nales: vt patet in litera. dicebat tñ Jo. fa. hic. qp iste. v. appella
mus. nullius aut modice utilitatis est qp cum loquar de vana
doctrina nominū et vocabulorū que grāmaticis pertinentib^o
relinquit^o: iuxta l. i. circa fi. C. de cōsti. pec. et ibi in gl. i. ver. vo
cabula post Tullii in topici. expresse glo. post Tullium
in rubi. ff. sol. ma. et fm qp refert diuus Augusti. in lib. ix. de
ciui. dei Tullii dicere: et bene vbi cōtrouersia dñi topeat
boies garrulos contentionis cupidiores qp veritatis. vos tñ
dicite qp iste ver. appellam^o. in hac differētia vocabulorū pos
set utilitate afferre qñ testator vni legaret oēs vendicationes
suas vel sibi cōpetentes: alteri oēs cōditiones suas sine actio
nes psonales. p istū. §. apparet quid veniret in istis legatis: et
quid nō illud etiā expediri habemus qp nomē actiōis est ge
nerale et sub eo cōprehendunt tam actiones reales qp psona
les. ter. est in. l. fi. C. de here. vel act. ven. **U**lti. no. ex fi. Ang.
de are. hic. cu3 de necessitate nō fiat aliqua denūciatio: qp hic
est ter. qd debitor nō est de necessitate primo extra iudiciū in
terpellandus ante qd cōueniat in iudicio: s3 de vbi unitate. de
quo. §. in glo. pe. in ver. denūciare. vbi glo. tangit. et ibidem
aliqua pulchra subiungā. **E**lo. i. in ver. sic itaq. diuidit in
tres. In prima declarat vnde format regula ter. nostri. In se
cunda ipsam regulā duplū et declarat. In tertia timore cu
iusdā taciti cōtrariū dupliciter intelligit: et exponit illa verba:
si apparet eū dare et c. Scda ibi: ibi idē dicit ad dādū. Tertia
ibi: et qp subiicit. **I**n ea. ibi: non ppetit pro re sua alicui: vt
hic. Vult gl. qp ista verba: sic itaq. veniāt illatue ex preceden
tib^o: ita qp regula posita in ter. nostro inferat ex precedētib^o
qp reprehēdit. et merito per doc. hic. et maxime Jo. fa. et An.
de are. quia nihil dictū est in superiorib^o ex quo possit predi
cta regula inferri. dicēdū est igitur fm pñatos doc. qp illa ver
ba ponant repilogatue. repilogat enim diuisionē actionum
suprababitā vt possit poni regula et exceptio qd bici ter. po
nit. **I**n ea. gl. ibi: et ita est vis inter dare et tradere. Tene
tis differētiā quā vulgo milies audietis inter verbū dare et
verbū tradere: qp dare importat dñum transferre. sc^o est
in ver. tradere: vt iuribus hic in gl. alleg. Pro limitatione tñ
huius differētie notat qp illud qp dictū est de verbo tradere
pcedit qp promissa esset species. si aut quis pmitteret trade
re genus siue aliqd in genere: tunc bene teneret dñum trans
ferre: etiā si expresse dictū sit: pmitto tradere. qp obligatiōe
generis verbū tradere. importat dñi trāslatiōē. sc^o est i obli
gatione speciei. istud est qp fing. probat l. l. si a substituto. §. si.
iuncta. l. seq. inci. que de legator. cū gl. fi. in ver. dare. ff. de leg. j.

quam ad hoc pōderāt et multū cōmēdā t scribētes ibi: et ma
xime Jo. de imo. qui dicit hoc esse multū notabile: et vult etiā
ibi Bar. et alii. accedat qd in optio sili dicit Bar. in. l. ex em
12 pto. in prin. ff. de act. emp. et nā de natura cōtractus emptio
nis et venditiōis nō est qp veditor teneat ad dandū s3 ad tra
dendū. d. l. ex empto. in prin. intātū qp si quis pmitteret dare
nō esset cōtractus emptiōis et venditiōis: sed esset contra
ctus innomiatus. vt in ter. no. in. l. fi. ff. de p. d. ob. cau. et ibi bar.
et alii. et Bar. in. l. i. C. de re pñu. tñ dicit Bar. in. d. l. ex pto.
in prin. qp si videret genus vel aliqd in genere: puta decē cor
bes frumēti in genere: vel decē libe auri in massa p tanta pe
cunia: qp tñ venditor teneret ad trāslatiōē dñi nō ex natu
ra cōtractus emptiōis et venditiōis: sed ex natura rei debite
in genere: per multa iura qd ibi alleg. Bar. et maxime: qp tñ
militat ratio que est quare emptor precise cogatur ad dādū
pretiū: et sic ad trāslatiōē dñi pretiū: veditor: aut nō teneret
ad dādū re: et sic ad trāslatiōē dñi. d. l. ex empto. in prin.
gl. ibi no. et menti tenēda in ver. cogitur. dicit qp ratio diuer
sitatis est: qp emptor teneret ad pretiū: et sic in genere: venditor
autem teneret in specie: et est optima rñsio vt inquit Bar. ergo
ex ea sequit qp si veditor teneret in genere: qp eodē modo ipse
teneretur ad dādū: et sic ad trāslatiōē dñi: quia tñ ea
dē esset ratio put in emptore. et ista oia etiā formaliter ponit
13 et tenet Bar. in. l. i. ad fi. cer. peta. et ex quibus oibus elicit
etiā vñā notabile et pegrinā limitationē ad. d. l. fi. ff. de cōdi.
ob. cau. que habet qp vbi quis pmitteret dare: puta pmitto
dare istū librum pro decē: qp tñ nō est cōtractus emptiōis et v
ditiōis: sed est cōtractus innomiatus. vt illa. l. pcedat quā
do species venit dāda pro quātitate pecunie: qp tñ bñ esset
cōtractus innominatus: vt ibi dicit: secus si gen^o veniret dā
dum pro quātitate pecunie: qp tñ bene diceret cōtract^o em
ptiōis vel venditiōis: vt ex predictis liquidissime apparet.
14 **S**tat ergo ex glo. nostra et ex pñatis qp regulariter differen
tia est inter dare et tradere: qp regulariter dare importat trāsla
tionē dñi: qd secus est in ver. tradere. **Q**uid aut in dubio si
aliqud simpliciter pmitteret: an in dubio intelligat dare vel
tradere: ista est pulchra inuestigatio. Bald. sing. et signāter
multū in. l. si a substituto. §. fi. ff. de leg. j. tenet qp in dubio itel
ligat dare: et sic dñi trāslatiōē. alle. ad hoc ter. no. et bene pro
bant in. l. si ita. §. i. ff. de cōtrab. emp. qñs gl. ibi subaudiat
verbū dare. hanc tñ peregrinā decisionē dicebat Jo. de imo.
d. l. si ab substituto. §. fi. fallere et bene nisi eēt natura cōtract^o
talit vt veniret traditio: per. l. si stipulat^o. in prin. cu3 simi. ff.
de vsur. cū verba i dubio intelligēda sint fm naturā cōtract^o
vt ibi: et l. i. vno. in pn. et ibi Bar. notabiliter. ff. loca. cū sim. et
ita in specie limitat Bar. in. l. vbi autem non apparet. §. fi. ff.
de ver. obli. **I**n fi. ff. de op. pñ. Placen. nihil est: potius est
truffa fm Jo. fa. et Ang. de are. hic. nihil etiā valet pcedēs ex
positio gl. v. hic dicit qp ista erat quedā verborū solēnitās
cū qua proponebat actio psonalis: qp proponebat sub cōdi
tione tali: si apparet eū dare oportere. que etiā est fatuitas.
Jo. fab. et Ang. de ar. exponunt si apparet. i. si agat eū dare
oportere. que expositio videt mibi absurdior pñatis expone
re si apparet. i. si agat. qd nihil aliud est qp exponere albi pro
nigro. ego intelligo literā plane put iacet. certū est nemine3
posse re suā iterū ab aliquo petere si apparet eū dare oportere
re: et intelligo si apparet eū: s3 petere dare oportere. **E**lo.
in ver. magis. diuidit in tres. in prima oppo. cōtra ter. i. scda
soluit. in tertia per modū fallētie remouet aliud pñariū ad
ter. scda ibi: sed nō tertia ibi: nisi iterū defineret. **I**n fi. gl.
Stat ergo ex glo. et ter. regula qp vna res nō pōt ex pluribus
causis fieri mea. sic qui semel est dñs nō potest ampli^o fieri
dñs. hanc regulā intellige primo esse verā fm Dy. hic quon
alij sequunt: vt Jo. fa. Ang. de ar. et pñ. de nea. in. fi. opp. gl.
qn essent plures cause successiue: qp ex vna cōsecut^o est plenū
dñum nō posset amplius dñi cōsequi: secus autē si essent
plures cause eodē tpe cōcurrētes. p. d. l. i. §. ex plurimis. hic
alleg. et ibi etiā notabiliter per scribētes. et iuxta hāc regulā et
limitationē Jo. fa. hic applicat nōnullas qñtiones quas hic
videatis per cū. et sunt de materia. d. §. plurimis. et ex eis etiā
aliquas habetis per Bar. in. l. et an eadē. §. actiones. hic alle.
17 **S**ecundo pñatā regulā limitat Mico. de nea. hic i apo.
ter. vt pcedat qñ quid haberet dictū dñi. secus autē si ha
beret dñum vtile vel ficti. alle. ad hoc vñā gl. quā non inue
nio in. l. qui mortis. ff. de dona. cau. mor. sed habetis glo. in. l.
i. in glo. §. C. de dona. que sub mo. bec tamen pro nunc aliter
nō excurio. videatis l. y. post Pet. in. l. ea lege. in fi. C. de con
di. ob. cau. et ibi Bal. in. j. q. et Dy. in. d. l. qui mortis. quā for
te voluit allegare Mico. et qp not. Bar. in. l. i. in pñci. fi. col. ff.
de dona. et an ille qui habet vtile dominiū tātū possit postea

Reliqui a
tur. add. §.
li. l. c. quāto.
de pñum.

Trāster
re. Add. §.
li. in. c. si cau
tio. circame
dium. j. col.
de fi. instr. et
frāc. ar. in
l. dedi. de cō
di. ob. cau. et
Dy. in 2. fi.

- 18 sibi acquirere directum tunc etiam Jo. fab. hic in v. col. et cōfue-
uit poni in d. §. ex plurimis. ¶ Tercio limitat et mirabili-
ter predicta regulā in iij. col. et pcedat in dñio. secus aut sit
in quasi dñio et cōsequēter in publiciana: q. quasi dñs bñ po-
test fieri magis quasi dñs: et pñr vult Jo. fab. q. quasi dñus
bene possit acquiri ex pluribus diversis causis etiam successi-
vis: et rationē diversitatis inter dominū et quasi dominium
assignat ipse Jo. fab. et satis coloratā: quia dominū est quid
plēnū: et ideo nō pōt cōpati secū aliō eque plēnū: s. quasi do-
minū est min⁹ plēnū: et ideo cōpatif aliud min⁹ plēnū simi-
lis ratio diversitatis assignat quare tutorē habēti nō pōt
dari tutor: et tñ habēti curatōrē bene pōt dari curatōr p glo.
in l. licet. C. qui cau. ba. tuto. et per glo. in. iij. col. in glo.
19 mag. in ver. nō pōt. ad fi. §. de cura. ¶ Ego credo q. ista limi-
tatio Jo. fa. nō sit vā q. nō pegrina et satis colorata ratione
fundata: et pñr in terminis reperio tenere Bar. in d. l. iij.
§. ex plurimis. ad fi. §. de acqui. pos. q. quāvis iura que cōti-
nēt causam acquisitionis possint esse plura: vt vsucapio: pu-
bliciana: et sic quasi dominū et hypothecaria. l. creditor. §. si
is qui. ff. qui po. in pig. hab. tñ illa que sunt quesita p se non
possunt amplius multiplicari vt dñum et quasi dominū:
20 et vsufructus: et similia: vt ibi p cū. ¶ Quarto potestis di-
ctā regulā limitare ex traditis per Bart. et alios in l. i. C. dñi
de lega. et p Bar. et alios in l. i. ff. de leg. j. vt pcedat qñ qd ba-
beret de iure cōmuni: secus si ex privilegio speciali: p. j. in li-
bello. §. si quis in seruū. cū simi. ff. de cap. et post. reuer. et p. l. in
rebus. C. de iur. dot. q. nō multi pñr tñ teneat marie nouissi-
mi vt Jo. de uno. in d. l. i. de q. videatis i dictis locis. et Bar.
etiam in l. nemo rē suā. la. j. ff. de ver. obli. et Bald. in d. l. in reb⁹.
in vñ. col. Spe. in tit. de act. et peti. §. sequit. vers. illud quero.
no. dignū. et in vers. sed quid in specie. cū duobus vers. pcedē
tibus et duobus sequētib⁹: et eundē Spe. in tit. de testa. in. §.
21 in primis. vers. in actione autē et testamēto. ¶ Quinto et
vlt. p nūc potestis limitare pñctā regulā vt pcedat quādo
quis haberet dñum in cōmutabiliter et irrevocabiliter. sec⁹
si cōmutabiliter et revocabiliter: per tex. in l. i. bello. §. si quis
servū. et ibi Bar. ff. de capti. et Bart. et clarius Bald. in l. iij.
C. qd me. cau. et Bar. in d. l. nemo rē suā. la. j. ad fi. de ver. obli.
et Bar. in l. sequit. §. fruct⁹. circa fi. ff. de vsuca. ¶ Glo. in ver.
odio. additione nō indiget: et cū ea oēs simpliciter transeūt
22 nullo addito. dñi tamen gl. mētionē facit pē infamia facti et
de infamia iuris: videatis omnino illū no. tex. et meliores de
mundo in l. honori. ff. de obseq. hic all. in glo. Et de infamia
facti qui sunt eius effectus: videatis doc. vt Bar. post glo. l. i.
j. ff. de infra. et plene Bald. in l. i. C. de sum. trimi. et hīc carbo. i
v. opp. in ver. vidēdū est quotuplex est infamia facti et videat
tis etiam Bald. l. c. j. an remō. debe. test. qui pa. curie ē de se. vbi
ponit triplicē esse infamā facti: vt ibi per cū. Et qualiter p
betur infamia facti: ponit Spec. in tit. de inquis. §. nūc tracte-
mus. in vers. quid si ille. et Jm. in. c. cū oporteat. extra de ac-
cu. ¶ Item dñi glo. dicit q. interitu rei non liberat: dicit rā-
tionē esse odio furis eo q. semp fur dicat esse i mora. l. iter sti-
23 pulantē. §. p. ff. de ver. obli. et l. si. ff. de tritica. ¶ morosus autem
interitu rei nō liberat. l. si ex legata causa. et l. nemo rē suā. la. j.
ff. de ver. obli. l. qd te cū materia. si cer. petā itē dñi glo. ista in
fi. dicit vñā tolli per aliā: videatis etiam gloss. in d. l. tres tuto-
res. in prin. in ver. hac actiōe. ff. de admini. tut. ¶ Glo. in ver.
si apparet. quā diu in quatuor partes: in prima declarat
tex. in secūda cōtra tex. multū fortiter opponit. i. tertia soluit
vno modo. in quarta alio secūda ibi: sed videat hoc stare nō
posse. tertia ibi: sed dic relationē quartarū: vel dic agi etiam
ad dandū. ¶ In ea. glo. ibi. l. sine possidetis. No. Ang. de ar.
24 hic et hac glo. ¶ olim dominus hodie psumit dominus ibi
dem et latius tenuit gl. in d. l. sine possidetis. in ver. constitui.
C. de proba. et ibi Bar. et alij plene et glo. in. c. cū ad sedē. extra
de resti. spolia. et ibi Canoniste maxime domi. Ant. dicite vt
per eos in dictis locis: et Ange. de are. hic qui etiam satis im-
25 pertinetur et extranagante ponit an qui olim possidebat
hodie presumat possidere. q. etiam late examināt Bald. hic vi-
deatis hic per eos. et gl. in ver. constituti. in d. l. sine possidetis
et ibi Bar. Bald. et latius Sali. et gl. in l. si minorē. in gl. fi. C. de
in inte. resti. mino. et Bar. in l. quidā in suo. ff. de cōdi. insti. et
late Sali. in l. nō ignorabit. C. ad exhibē. et p Joā. and. et ibi
26 per alios in d. c. cum ad sedem. extra de resti. spo. ¶ Tan-
gunt etiam circa predicta extranagante Bald. et Ang. de ar.
hic an et quando possidens psumatur dominus vel q. de p-
terito fuerit dñus: et sic an qui possidet hodie rez vt domi-
nus presumatur ex possessione domini: et finaliter ambo po-
nunt in hoc vnam theoricam Bar. de verbo ad verbū in d.
Liquidam in suo. ff. de condi. insti. vbi etiam Bartol. refert

omnes glo. illas de quibus isti hic particularem mentionem
faciunt vide ibi plene per Bartol. cum quo etiam in effectu te-
net Bald. in l. iudicia. C. de rei vendi. q. Ant. in d. c. cum ad
sedem. et Bald. in l. non ignorat. C. qui accusa. non pos. et Ang.
in l. qui vas per illum tex. ff. de dam. infe. et Bartol. in l. apud
trebatium. §. neq. ff. de aqua plu. arcen. et Bar. post glo. in l.
communi diuidundo. §. inter predones. ff. cōmuni diuidun.
27 ¶ Et ad materiā an et quando ex possessione presumatur
dominiū: maxime quādo incidēt deducitur in iudicio: vi-
deatis latissime per Bald. in l. i. in. i. et. et. col. i. C. qui accusa.
28 nō possunt. ¶ Et notate q. quando ex possessione quis presu-
mitur dominus: illud tantūmodo procedit si allegetur et nō
aliter ita nō Bald. in l. etiam. in. i. col. i. C. de exec. rei iudi.
29 ¶ Itē nō q. ille qui possidet habet presumptionē pro se qd
presumatur se credere dominū. ita not. Bald. in l. i. col. i. C. q.
de momē. pos. fue. appel. referens ita tenere Ly. in l. cum alie-
30 nam. C. de leg. ¶ An autē ex detentatione presumatur pos-
sessio: vide Jmō. tenentem q. sic ex detentatione corporali
nisi cōstet aliū possidere. in. c. n. extra vt lit. pen. et illum refert
apud legistas Bald. in tit. de pac. pñā. in verbo recuperauerit.
et Bald. in l. i. in penul. col. C. de ser. fugi. et l. etiam. in vñ. col. C.
31 de exec. rei iudi. et l. i. in. vñ. col. C. vbi in rem actio. ¶ An
autē ex possessione naturali presumatur civilis: ponit Bald.
in d. l. i. in fine. col. C. de ser. fugi. et tenet qd sic per notatā in l.
32 stipulatio ista habere licere. §. bi quoq. ff. de ver. obli. ¶ Et an
probata possessione simpliciter presumatur probata cū qua-
litate possessionis allegata: ponit Bald. in d. l. iudicia. C. de rei
vendi. et Bar. in l. si prius. in prin. tertia partis pñcipalis. ff.
33 de ope. no. nun. ¶ In fi. glo. pro clara intelligentia difficul-
tatis que tangitur in hac glo. et eorū que postea in eadē subij-
ciuntur: reassumo argumentum qd glo. hic facit et eius solu-
tionem. glo. fortissime arguit contra tex. in hūc modū. nulla
actiō pōt ad impossibile dari: sed impossibile est rem meam
mibi dari: ergo impossibile est q. etiā odio furis agatur ad
dandum id qd meū est et in quo dñum habeo gl. hūc diffi-
cultati dupliciter rñdet. primo cōcedēdo oppositionē q. bec
actio personalis scz condictione furtina que odio furis cōpetit
datur nō ad dandum: sed ad restituendū rez. Cōtra istā solu-
tionem multū videntur facere hic text. ibi: si apparet
eos dare oportere et c. qui videtur presupponere q. imo odio
furis agatur ad dandū. glo. voluit ad hoc respondere. et dicit
Jo. fa. q. glo. nesciens in lucem euadere cōuertit se ad obscu-
ra ne videatur aut intelligatur: et respondet relationē facien-
dam esse ad genus nō ad speciem: quasi dicat ea actione perso-
nali per quam als agitur ad dandum: hic agitur ad restituē-
dum. ista sunt formalia verba gl. sed multū obscura. Jo. fa.
hic et bene quem etiam simpliciter sequit Ange. de are. dicit q.
glo. voluit dicere q. tex. iste in ver. plane in illis verbis: si ap-
paret eos dare oportere et c. nō est referēdus in specie ad con-
dictionē furtinā de quo statim locutus est i dicto ver. plane.
sed est referēdus ad conditionē in genere: et sic prout cōdi-
ctio est genus: et sic prout ponitur pro omni alia actione pso-
nali. quasi dicat gl. fur tenetur cōdictionē furtinā ad restituē-
dū sicut teneretur quilibet alius alia cōdictione sine actiōe
personali ad dandū si appareret eū dari oportere: ita q. illa
verba: si appareret eum dare oportere. non referuntur ad cō-
dictionē furtinā: sed ad aliam conditionē sine alia actiō-
nem personalem in genere. hanc primā solutionē ita declara-
tam saltem ex intentione glo. quis iudicio meo multū ad
balistam impugnant cōmuniter doc. hic quia nimis violat
tex. et dicit Jo. fab. quem simpliciter sequitur Ange. de are. se
credere q. ille qui composuit tex. nunq. in eternū illud cogi-
tauit q. gl. ista quodāmodo videtur istud somniasse. sed qd
fortius etiam posito q. tex. ita posset cauillari: adhuc ista pri-
ma solutio glo. nullo modo posset procedere q. agat ad resti-
tuendum non ad dandum vna clara ratione quā ponit Dy.
hic et alij sequuntur: nā exceptio debet esse de cōtētis sub re-
gula. §. vt autem lex. in an. de non alie. l. nam q. liquide. §. si.
ff. de pen. leg. Bart. in l. i. in his que contra rationes. ff. de le-
gi. post gl. ibi. et Bar. in l. i. ff. de reg. iur. et Dy. in rub. de regu-
luris. lib. vi. modo in principio huius. §. posita est vna regula
circa actiones personales: q. nemo potest agere actione per-
sonali ad dandum sibi rem suam postea in ver. plane. ponit
exceptio. i. sine odio furis. vt ergo exceptio sit bona et sit de cō-
tētis sub regula necesse est intelligere hunc tex. in vers. pla-
ne. vt in eo odio furis agatur condictione furtina: et sic actio-
ne personali ad dandum: non aut ad restituēdū prout dicit
gl. q. tñc non esset bona exceptio: nec eēt de cōtētis sub regu-
la vt predicti. itē dñi gl. i. hac prima solutione vult q. mirabile
sit et speciale in cōdictione furtina q. pā petā rē meā restitu-
voluit

¶ Posses-
sio. Adde
Angel. in l.
q. vas. la. j. §.
dā. infect. et
aler. §. imo.
in l. rem alie
cui. de pig.
actio. et Dy.
dra. in con-
si. c. viij.

a ¶ Inris. a
Quid autē
sit infamia
facti et iuris
vide Seli. in
c. testionū. i
v. col. vers.
quō aut. de
test.
b ¶ Probet-
ur. vis Seli.
in. c. inqsi-
tionis. §. qñ
insti. in fi. §.
accusatiōi.

voluit dicere gl. q. specialitas sit in hoc: q. in illa cōdictio cō
petit dñō p. restitutioe rei sue nisi ista: unde si aliq. alie inne
niant que cōpetunt ad restituendū: verū est q. cōpetit nō do
mino sed ipsi dñō minime. istud etiā reprobēdit Jo. fa. 2. l. vii:
q. imo etiā reperit alie cōditiones que dātur dñō pro re
stitutione rei sue: vt cōdictio sine cā: iuxta. l. rēu amotarū q.
dem. §. i. ff. rēu amotarū. itē cōdictio indebiti: sit. l. si vibana.
2. l. indebiti. §. i. ff. de cōdi. inde. 2. l. si procuratori. ff. de cōdi.
ob cām. itē certi cōdictio generalis: vt. l. certi cōdictio. in pñ.
in ver. cōpetit. ff. si cer. pe. itē 2. tritica: vt. l. i. i. ver. 2. genera
liter. 2. l. i. ff. de cōdi. trit. imo fin. cū generaliter idē est i qua
cūq. p. ditione: quia quelibet cōdictio generaliter de gene
rat cōtra furē. de quo vltimo dixi. 3. me dictum: 2. ibi dicā
34. in gl. in ver. in rem. ¶ Scōa principalis solutio gl. nōstre.
ad predictā difficultatē est q. odio furis agat ad dandā pos
sessionē. 2. sic vult glo. q. odio furis agatur cōditione furti
na ad dandū: non ratione domini sed ratione possessionis.
qua solutio est in simili in alio pposito gl. in cōmuni
reputata singularis. in. §. i. que incipit: sed nostra. in glo. in ver
bo per hypothecariā. ad fi. 3. de lega. hoc solutio reprobēdit
cōmuniter per doc. marime Jo. fa. hic. de nea. 2. Ang. de ar.
q. 3. hoc nihil esset speciale odio furis cū generaliter 2. regu
lariter possessionē rei sue quis possit condicere saltē p. tritica
riā. l. i. ff. de tritica. 2. l. indebiti. §. sed si nuni. ff. de condi. ide.
unde nihil esset speciale in p. ditione furtina odio furis quod
est de directo cōtra istū ter. In hac summa difficultatē Dy.
hic in scōa 2. etiaz in. iij. col. tenet p. verba multū intricata p
ut etiā dicebat Nico. de ne. hic q. in isto ver. plane. et odio fu
ris nō agatur ad dandū: quia cēt impossibile 2. etiā cōtra ter.
in. l. scire debemus. §. si a fure. ff. de verbo. obl. vbi fin. est ca
sus q. q. nō pōt a fure stipulari rē suā sibi dari: imo stipula
tio est inutilis: q. q. suū est nō pōt ampli⁹ finiri fieri. agit er
go in ter. isto ad restituendū ratiōe p. p. tatis odio furis
vbi alie in aliis actionibus personalib⁹ agitur ad restitutio
nē ratione possessionis. non autē ratiōe p. p. tatis. 2. cū Dy.
tenet etiā Ang. de are. hic. sed Dy. 2. post cū Ang. de ar. in
aduertenter incidit in errorem glo. quā proxime reprobēde
bant: q. si in isto ver. plane. in quo ponitur exceptio ageretur
ad restituendū quomodo cūq. agatur sine ratione p. p. tatis
sine possessionis: quomodo exceptio esset de cōtentis in regu
la posita in prin. huius. §. 2. sic quomodo exceptio esset bona
prout. 3. dicebatur post primā solutionē gl. nōstre. Nico. de
nea. hic in tertia oppo. glo. refert varias op. inones antiquo
rū doctorū quas oēs ipse reprobat: postmodū nihil firmat 2
nihil sequit⁹: sed simpliciter dicit vidēda esse que ponit Ra.
de foit. in. d. l. scire debemus. §. si. Jo. fa. etiā plures alias op
niones 2. rēpōsiones ponit: 3. nullā habet iudicio meo que
sibi bene firma videat. ego in hac difficultate teneo q. in isto
ver. plane. odio furis agatur ad dandū prout ter. nōstervult
2. vt sit bona exceptio prout. 3. dixi. 2. ita etiaz expresse firmat
Bar. in. d. l. scire debemus. §. si. per istū ter. 2. tenet etiā Jo. fa.
hic. 2. sequitur etiam Ang. de are. nec obstat argumentū gl.
nōstre. 3. formatum q. impossibile est q. petatur res suas sibi
dari: q. nescire aliud rēpōdere: nisi prout etiā respondebat
Jo. fa. hic. q. quis sit impossibile rē meaz mibi dari: nihilo
minus hoc petitio admittitur cōtra oēm rigore iuris odio
furis. est bñ verū qd si res furto subtracta non extabit: q. tūc
etiā effectualiter erit bene actū ad dandū: cū effectualiter a in
re nō possit psequi nisi estimationē iuxta. l. i. re furtina. 2. ibi
Bar. ff. de cōdi. furti. in qua estimationē certus est proprie ca
dē dari. Si autē res furto subtracta extaret: tūc quis admit
tatur petitio ad dandū odio furis cōtra oēm rigore iuris: ta
mē effectualiter nō poterit a iure cōdici per cōditionē furti
nā nisi rei restitutionē. 2. ita tenet Bar. in. d. l. scire debemus.
§. si. 2. etiā Ang. de are. hic. 2. videatis q. dicit Bar. post Jo
co. butri. in. l. si quis nec causam. §. res pignori. ff. si certus pe.
non obstat. l. scire debemus. §. si. allegata. §. per Dy. in cōtra.
in qua fin. cum est casus: q. q. non potest stipulari a fure rē
suam sibi dari: quia respondeo q. ita est casus fin. intellectus
ipsius Dy. quem etiam ibidem dedit ad illum ter. sed ibi cō
muniter reprobēditur: vt per Bar. 2. alios 2. fin. intellectus
quem ad illum ter. ponit Det. de bel. 2. sequitur Bar. 2. cō
muniter alij: 2. est cōmunis intellect⁹. ibi erit casus p. opinioe
quā. 3. proxime tenui: naz ibi cōmuniter tenetur q. si ter. i. se
cundo rēpōsio: q. illud q. est mēū possum stipulari mibi da
ri a fure ex causa furtina. secus si simpliciter: vt ibidē latius
videatis: quis ita teneant: eo q. nihil tutius tenendū occur
rat. tamen vnum est q. me multū turbat cōtra predictā opi
quia fin. predictā opinionē parua vtilitas imo nulla sequi
tur in effectu q. odio furis admittatur petitio contra eū ad

dandū pro re propria: q. etiā contra alium quēcumq. sustine
ret petitio qua peteretur res p. p. a dari: 2. improprie p. p.
35. tradi. f. ai pro sustinēdis petitionibus 2. libellis licitū sit ver
a ba improprie iuxta ea que dixi vobis i. §. omniū in mate
ria libelloi. §. co. 2. si diceres q. cōtra furē admittitur illa pe
titio absq. improprietate: dico tñ qd in effectu nulla essetili
tas: 2. sic istud qd in ver. plane. esset inductū odio furis i. effe
ctu est sine fructu. cogitabis. Respondere potestis: vt nō. ter.
hic: q. odio furis vt pluribus actionibus teneret statutū est
vt certe conditiones cōpetant: 2. sic actiones personales: qd
videtur impossibile 2. etiā rei vendicatio qd in aliis cessaret.
¶ Glo. in verbo: in rem. diuiditur in tres. In prima decla
rat ter. In scōa per modū notabilis illū extēdit. In tertia q
rit 2. dupliciter rēpōdet. scōa ibi: itē not. q. hic. §. tertia ibi 3.
nūquid etiā rē suā. ¶ In ea. gl. ibi: in quolibet malefidei pos
sessori. hac glo. expresse nō. Jo. an. de mol. in. l. scire debemus
in. §. si. in. j. col. ff. de verbo. obliga. 2. illā habet pro valde nota
36. bili ad hoc q. illud qd dicitur q. oīs cōdictio degenerat: id
est perdit 2. mutat propriā naturā contra furē. l. si. ff. vñfrui.
quēadmo. caue. 2. dicā statim habeat etiam locū in quolibet
malefidei possessori rei aliene. addite etiā Bart. in terminis
ad hoc allegatē istū ter. cū glo. in. d. l. si quis nec causaz. §. res
pignori. post glo. ibi in ver. condici potest. ff. si certū. peta. et
ibi Bar. dixit hoc esse tenēdū menti. 2. sequitur etiā Ang. de
37. are. hic. an. id qd prime dixi sit ita simpliciter 2. indistincte
verum: q. oīs cōdictio degeneret contra furem. ponit illic in
apost. ter. 2. latius in. j. q. extra glo. post antiquos docto. et fi
naliter cōcludit 2. bene q. sic accedat que dixi. 3. in glo. p. ceo
denti post Jo. fab. in reprobatione prime so. gl. ibidē posite.
et qualiter intelligatur ista regula q. oīs cōdictio degenerat
contra furē: declarat Jo. de mol. in. d. l. scire debemus. §. fin.
38. ibidē videatis. ¶ In ea. glo. ibi. §. sed si nuni. hoc multum
mādat teneri mēti Bar. ibidē: quia fin. cū istud tibi sepe oc
currit de facto quādo sit aliquis contractus 2. inualidus p
minore vel ecclesiā vel aliā personā: 2. eius vigore possessio tā
tū in aliū transfertur. iuxta. l. i. §. si cū vir. cū ibi notatis. ff. de
acqui. pos. q. poterit repeti possessio per cōditionē indebiti
vt ibidē est casus notabilis. addite Bar. 2. lati⁹ in. l. si alienā.
ff. soln. mat. vbi idē tenet 2. dicit se ita de facto dixisse in eccle
sia que rē viderat nō obseruata solēitate debita: 2. eā tra
39. diderat: vt ibi per eū. ¶ In fi. glo. primā approbat hic doc.
vt Jo. fa. 2. Ang. de are. q. per cōditionē sine cā non agit do
minus ad dandū nisi cōtra furē 2. malefidei possessorē: sed ad
restituendū. accedat qd not. glo. in. l. si. ff. vñfrui. quēadmo.
40. caue. ¶ Glo. in ver. quibus. in fi. dicite q. effectualiter pri
mam approbant doc. hic. vt Jo. fa. 2. Ang. de are. quia in
isto. §. solum loquitur imperator de illis actionib⁹ persona
libus que cōpetunt ad dandū. iste autem de quibus glo. mē
tionem facit competunt ad reddendum seu restituendum. l.
iij. §. si reddita. et. l. si vt certo. §. rem tibi dedi. ff. commo. cum
simili. sunt etiam alie conditiones que cōpetunt ad libera
dum vt quis liberetur: iuxta. l. qui sine. ff. de condi. sine causa
alie ad repetendum quod factum est: et istud est regulare: vt
condicio ob causam. cōdictio ob turpē causam. 2. cōdictio
41. sine causa. vt in vtilis suis apparet. ¶ Glo. in verbo denū
ciare. in fi. bene dicit: 2. cum ea trāseunt doc. vt Jo. fa. 2. An
ge. de are. hic. 2. hac reputat vnicā et singulārē Ang. de are.
hic. ad istud q. debitor anteq. cōueniat in iudicio nō est pri
mo extra iudiciū interpellandus de necessitate: sed tantū de
vibanitate. bene facit ille moralis ter. in. l. quidā iberus. hic
allegata in glo. cuius moralitatē ibi notat et cōmōdat bar.
et idem quod de vibanitate tantum sit primo debitor extra
iudiciū interpellandus. tenet etiaz Bal. in. l. debitor. C.
de pig. vbi formaliter inquit q. de vibanitate ante ingressū
iudiciū est cōueniendus extra iudiciū: 2. debet requiri p
illum ter. vt. d. l. quidā iberus. 2. idem etiam tenet glo. i. in
prin. in. d. l. debitor. q. in fine vacillet in alijs terminis.
In debitorē volente vendere pignus: quo casu bene de neces
sitate fienda est denūciatio: vt ibi per Bart. et pro hac glo.
qd de vibanitate tantū sit primo debitor extra iudiciū inter
pellandus adducit Ang. de are. hic vnum fundamentum in
quo multum letatur. nam si de necessitate requiritur semper
42. interpellatio extrajudicialis: certe scum per interpellationē
b extrajudicialē debitor constituitur in mora. vt est glo. in. l.
qui rome. §. coheredes. in glo. parula in verbo testator. ff. de
verbo. obliga. 2. glo. in. l. vnum. in glo. magna. in primis ver
bis. ff. si cer. peta. 2. glo. in. l. fideiussor obligari. §. fin. in verbo
reus. ff. de fideiuss. sequeretur q. nūq. in iudicio per litis cōte
sta. quis posset in mora constitui: et consequēter sequerē qd
frustra facte essent ille leges que ponit q. per litis cōtestatōis

¶ In. §. oīs
Quem vid
in nū. dicit.
2. ibi vide q.
fuit p me di
cū in apo
stol.

¶ In mora.
Qd intelli
ge verū de
bitor sit ob
ligat⁹ in re
actionis: vt
dicit Bar.
in. d. l. q ro
me. §. pe. se
cus vō si te
nef iudicis
officio p q
vide do. ale
ran. d. imo.
id. l. si ex le
gati cā. 2. in
linterdū. §.
fi. co. ti. §. rā.
are. l. si pa
cio q. C. de
pac. et. §. eli.
in. c. iudicis
off. cū. d. of
fi. ind.

- 49 Libellus in actioe ex empto et vendito qualiter formandus sit et de eius positionibus. et n. 50.
50 Libellus in actione ex locato et conducto qualiter sit formandus et de eius positionibus.

Sequens illa diuifio.

¶ Iste §. vlt. ad §. quedam. multis et varijs modis diuiditur: et subdividit per doct. hic: vt p. hic. et Ang. de are. ego diuido eū aliter et melius q. ipfi faciāt in duas partes principales vsq. ad. §. quedā. In prima ponit imperator vna principalē diuisionem actionū in genere. In scda illā in specie declarat. scda ibi prope principium: rei persequēde cā. Illa scda subdividitur in quatuor. In prima illā §. cōfiscā declarationē facit in actionib⁹ realib⁹. In scda in personalibus ex contractu. In tertia in actionibus descendētib⁹ ex maleficio. In quarta et vltima in actionib⁹ descendētib⁹ ex vltima voluntate. scda ibi: earum vero actionum. tertia ibi: ex maleficio vero. quarta ibi: item mista est actio. ¶ Actionū alie sunt rei persecutorie. alie penales. alie miste que hic particulatim declarantur in actionib⁹ realibus et in personalibus ex contractu: et in actionibus descendētib⁹ ex maleficio. itē et in descendētib⁹ ex vltima voluntate. h. d. et quis iste §. cōfiscauerit simul. legi vsq. ad. §. quedā. p. scribētes hic vt p. Dy. hico. de neap. Jo. fa. et cōmuniter alios: ego tū in hoc limitatus motū Ang. de are. propter nimiam tertas plixit tates: legā tantū vsq. ad. ver. ex maleficio. et postea illū ver. le gam vsq. ad. §. quedā. et in hoc nulla erit vis. ¶ Altera sum marium vniū notat ex ter. q. mistus nō p. tinctur sub simpli. cibus. nā videtis hic q. actiones miste nō p. tinctur sub rei persecutorijs nec sub penalibus: imo faciunt tertia specie de per se. de quo tū dicite prout late dixi in. §. i. in glo. in verbo: summa. §. co. in glo. i. parula in fi. Itē q. ista sit tertia prin cipalis diuifio actionū tenet gl. magistralis in. §. sunt p. terea in glo. i. §. co. et declarat vt ibi in gl. dicite tū vos posse dici qd imo hoc sit quarta diuifio tenēdo q. in. §. p. terea. §. co. posita sit tertia diuifio vt ibi dixi in gl. magna in pn. ¶ Et in ver. miste in fi. bene dicit et cum ea simpliciter traſeant frī bentes hic. et adducit. l. ij. §. ff. ne quid in loco publico. et l. nā republice. ff. de op. no. mun. ¶ Et in ver. in rem actiones. diuiditur in quatuor partes. In prima enumerat actioes in rem. In secunda opponit et soluit. In tertia refert opt. alioz In quarta illā reprobāt. scda ibi: §. certe videt. tertia ibi: alij tū dicebant. quarta ibi: sed certe actio depositi. ¶ In fi. glo. hoc glo. fm. Jo. fa. et Ang. de are. hic videtur aduersari glo. magne posite in. §. penales in ver. item aduersus in prin. §. co. que videt cōcludere q. ibi illa actio dicatur penalis: q. in ea iuratur in litē et tū fm. eos cōstat q. illud iuramentūve nit officio iudicis: sicut i qualibet alia actioe. ipfi dicūt hāc gl. esse veriorē vos autem dicite prout late dixi in. d. §. pena. les. super dicta glo. magna. in verbo: item aduersus. in prin. ¶ Et in ver. fere. ibi qd est falsum. quia glo. nō dicat dici te vos fm. hico. hic in. ij. q. glo. q. ideo falsum est: eo q. pena illa cōpetit ex cōtentione. nos autē hic loquimur. in pena le gali seu pueniente ex dispositione legali. ¶ In fi. gl. bene di cit. ¶ Et in verbo: actor. in fi. dicite tū q. i primo casu agi tur certi cōdictioe ex mutuo. in scdo vō agi certi cōdictioe ex stipulatioe: iuxta ea que tradunt in l. certi cōdictio. i. pn. et in. l. qm. ff. si cer. pe. et §. de ver. obl. in prin. primus tū casus procederet vbi nō interuenisset stipulatio de restituēdo mu tuo. si vero interuenisset stipulatio distinguere: aut interue nit incōtinenti antequā post numerationē: et tunc dare certi cōdictioe ex stipulatione: nō aut ex numeratione: q. dicta nu meratio dicere facta causa implende stipulatiois. Si autē stipulatio interuenisset ex interuallo: quo casu sunt duo p. tra ctus et inducere nouatio primi si esset expresse actū vel faci te: alio agere ex vtroq. si vtroq. fuisset vtilis. de istis habetis tex. in. l. i. ita. §. i. et in. l. seq. que incipit. cū enim. et ibi Bar. ff. de noua. et Bar. et alij in. d. l. certi cōdictio. §. qm. facit. l. si ita stipulatus. §. chrysogonus. c. i. ibi no. Bar. et alias. ff. de ver. obl. et habetis hic p. Ang. de are. ¶ Et nō omitto tū circa hāc glo. istam sentire q. pro mutuo nō cōpetat certi cōdictio spe cialis et cōsequenter q. nō sit dare duas certi cōdictioes: vna generalē et alia specialē: sed pro vnica tantū sit generalis: quē articulū aliqui hic et extraneā gāter tangunt: vt Ang. de are. sed nō cōgruit hic. §. habetis eū plene examinātū per Bar. et alios in loco suo in. d. l. certi cōdictio. i. prin. per Bal. plene in rub. C. si cer. peta. per Jo. fa. hic. de neap. et alios in. §. i. §. qui. mo. re cōtrahi. ob. ¶ Et in ver. conducto. diuiditur in duas. In prima p. modū questū opponit cōtra text. In scda soluit. scda ibi: sō dic tribus modis. Illa scda subdividitur

in tres quemadmodū tres ponitur species penaliū actionū partes de se patent. ¶ In ea. glo. ibi: sed penales hoc impu gnat Jo. fa. hic. et pnt esse plus q. ridiculū q. actio ex em pto et alie hic enumerat: item et cetera bone fidei p. terea q. in eis iuretur in litē sit penales per ea que vidimus: et ibi di xi in. d. §. penales in gl. magna. in ver. itē aduersus. in prin. §. co. p. terea fm. cum. hoc est cōtra casum huius. §. qui ponit pro cōstanti eas esse rei persecutorias. sed quid fortius si iste dicerent penales p. terea iuramentū in litē in eo q. cōcedūt ve rā estimationē: certe dicerent miste: nō autē mere penales: vt hoc tex. in ver. plane. et in hoc ego sto cū eo reiecta saluatione Ang. de are. hic que est de directo cōtra supradicta. et si vultis ponere bona exēpla i ista penali ex parte rei tantū in qua gl. ista reprehēditur: recurrere ad ea que late dixi in euidētia libus. d. §. penales. §. co. ¶ In fin. gl. signate bene hāc gl. que magistralis est: et dicite prout dixi in dictis euidētiis libus. §. pe nales. §. co. et ibi de hac glo. mentionē feci. ¶ Et in glo. fi. in ver. bo. ipsius in fi. bene dicit: et tex. est clarus et magistralis cum de cisione et ratione diuersitatis in. d. l. i. §. i. et in. §. merito. hic allegato. facit in simili. l. i. in prin. ff. de exercito. et iuxta hos quatuor casus hic in ter. positos: et in legibus. §. p. terea alie. in quibus deposito datur actio in duplum cōtra regulare naturā depositi per rationē quē glo. ista assignat et iuriscon sultus. in. d. §. merito. ¶ Et dubitabat hic Jo. fa. quid iuris esset in alijs similibus casibus in quibus esset eadē ratio. ver bi gratia. subito et ex improviso cōcurrentibus hostibus ba bui necesse deponere penes vniū: vel forte superueniente iniū qd latrones erāt in via q. mibi infidiab. ant. vel forte peregrī nus i firmitate subita grauatus nō potuit eligere nisi hospiti tē vel vniū ex circūstātib⁹ apud quē bona sua deponeret. nū qd in istis casib⁹ erit idē put in casib⁹ quatuor supradictis q. dixit Jo. fa. sibi videri q. non: quia istud est penale. ergo nō extendēdū. vt. l. si de interpretand. ff. de penis. item q. hoc est statutū cōtra regulas iuris et cōtra naturā ipsius deposti ti et ideo videatur nō extendēdū. vt. l. qd nō ratioe. ff. de legi. subdit tū Jo. fa. super hoc ad eundē p. terea vel Augustinū im peratorē pro lege cōdenda. ego puto qd nō sit necesse super hoc de nouo aliā legē cōdere. et credo q. imo idē iuris esset i omnibus casibus: q. uno in penalibus et in odiosis ex idēti tate rationis licita est extensio: vt est solennis tex. in. c. i. §. p. ro. in ver. sed q. natura nouas propter edere formas in. d. i. q. fuit p. ma causa benef. amit. et ibi Bal. expresse notat et dicit q. ibi est tex. melior qui sit in iure q. in penalib⁹ p. cedif. de si milibus ad similia: siue etiā loquamur in statutis penalib⁹ siue in consuetudinibus penalib⁹. et idē etiā notat Bart. i. l. bis solia. p. illū ter. in ver. satis etiā tacite cautū putamus. C. de reuo. dona. not. Jo. de imo. in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. ma. et in. l. infamē. ff. de publ. ind. et viciā circa hoc aliqua p. lebra ¶ In ver. ex maleficio in glo. in ver. iudiciū. ergo in terminis nostris etiā in penalibus licita erit extensio ex idētitate ratio nis. p. terea etiā in correctorij nēdū in penalib⁹ fieret extē sio ex idētitate rationis: qm ratio esset expresse in. l. put est in terminis nostris. l. d. l. i. §. merito. ff. de positi. fm. magis cōes cōclusiones: iuxta ea que tradit solēt maxime p. repetētes in d. l. si vera. §. de viro. et per alios in aut. quas actioes. C. de sa crosan. eccle. et ita etiā cōtra Jo. fa. tenet Ang. de are. hic ¶ Extra glo. q. §. iste tractat de pluribus actionib⁹: et istud est p. p. terea et peculiare istius tituli formas libelloz apponere: idcirco doc. hic et maxime Jo. fa. et Ang. de are. ponūt sup qualibet actioe hic in ter. notata particulare et speciale libel lum cum aliquibus occasionibus accessorij. in quib⁹ oib⁹ ego succinte procedā me remittēdo ne hic. §. qd se breuis est in materia propter libellos tantū in nimis grāde cōmētariū assurgat et in primis in actioe ex mutuo de qua i primis in hoc tex. sit mentio. eius libelli formā ponit Spec. i. ti. de solu. §. loquif. fm. qd cū refert hico. hic ad fi. in. et vlt. q. extra gl. et ex mēte scribentū hic maxime Jo. fa. et Ang. de are. pote stis sic i mutuo formare libellū. ago p. tra Titij: et dico q. tā diu mutui ei idē Titio libras centū imperialiū ex meis p. prijs denariis: quare cū dictā pecunie quantitatē mibi redde re neget: et indebite peto dictū Titij condēnari in predicta quantitate pecunie sibi mutuata mibi restituēda et soluēda. et eodem mō potestis formare libellū in alijs reb⁹ mutuatīs que cōstituerunt pondere numero vel mēsurā: iuxta. l. i. §. i. ff. si cer. pe. et §. q. b. no. re cōtrahi. obl. in prin. iuxta hūc libellum Jo. fa. hic subnectit aliquas leues et faciles questioes quas hic videatis per eū. ¶ Et nō omitto tū q. inter cetera duo in hoc libello sunt cū magno ministerio posita. p. mo illa verba ex meis pecuniis proprijs: q. alis regulariter nō esset mutui cū nō fieret o. mico unū nūi nūm essent mutuatīs. qd regit i

a In §. pri mo. Quam vide i nse. xvi. et not. xviij. cū. ij. se. et ibi vide etiā qd fuit p me dictū in apostil.

b In l. cer ti cōdictio. vbi vidē frā clare.

In corre ctoria. Alio d. arc. l. l. si ita stipu lar. §. schy. sogon. l. xi. col. i. ver. tu aut aduerie de ver. ob. et l. l. ex duob. de duo. re. is. et i rub. d. acq. bere. in pn. v. col. et l. singularia si cert. peti. §. l. c. trā. lato. de p. sti. et addē do. Alle. d. imo. p. d. r. r. in. vlt. c. bar. in n. parte. et in col. l. i. uij. parte. et do. Vincē. pal. leo. l. i. in. pte. gl. do. Alle. de imo.

mutuo. l. si appellata. ff. de cer. pe. et ibi lati⁹ Bart. fm cuius
 di. ca. istud sane intelligite limitate et declarate. ¶ Subdit
 ta hic no. Jo. fa. q. quis agēs ex mutuo habeat ponere in li
 bello se inuise dñm: vt prime dicit: nō tñ habet necesse p̄bare
 dñm eo qd recipiēs nō pōt ei referre q̄stionē dñm cū habeat
 causam ab eo: iuxta. l. si quis cōductiōis titu. C. loca. et. l. nec
 creditores. C. de pig. acti. alias fm cū agēs ex mutuo vir aut
 nunquā obtineret. Subdit etiā Jo. fa. qd istud satis appro
 bat equitas et cōmunis vsus. ergo addo in terminis Barto.
 istud vltimū latius disputat: videlicet si an creditor agent
 ex mutuo possit opponi bec exceptio: tu non fuisti dñs. vt. l.
 nā et si fur. l. p̄i. post. l. et. et alios. ff. de cer. pe. et fin. l. iter. Scindit
 id qd Jo. fa. hic: qd creditor p̄sumit fuisse dñm nisi excipias
 vellet p̄bare se aut aliu tertiū fuisse dñm: vt ibi latius per cū
 et idē tenet ipse Bar. in. l. si alienā. ff. sol. ma. de quo etiā per
 Bar. et ibi latius Ly. in. l. si. C. si cer. pe. et. l. nō vnde. et ibi
 Ang. C. si cer. pe. et qd no. Bal. in. l. i. restitūda. C. de peti. he
 re. vbi inquit in simili: qd soluens pecuniā in dubio p̄sumi
 tur soluere de sua p̄p̄ia. scō in p̄di. to libello dicit: et cū ma
 gno ministerio mutuant. nō aut dicitur putat et male Ang.
 de are. hic qd numerant: qd si diceret qd numerauit: demonstrā
 re numerū mere naturale intercessisse qd sit mediātevera mu
 meratiōe pecunie: et nō alio modo: iuxta glo. notabile et ma
 gistrā in. l. si. ff. de cer. pe. et. l. i. ibi Bar. ff. de cer. pe. et. l. Bal.
 in. rub. C. si cer. pe. et. l. i. deo tñc habere necesse probare p̄ctua
 liter verā et realē numeratiōe pecunie intercessisse. nec suffi
 ceret probare cōfessionē partis de recepto. et ideo creditor q
 in libello diceret se numerasse et p̄duceret instrumētū in quo
 ille cōfessus fuit se recepisse et promisit ea restituere vel istam
 cōfessionē probaret per testes: certe deberet libellās hoc mō
 succubere. et ita dixit no. Spec. in. tit. de teste. §. i. ver. sed pone
 egi cōtra te et eo qd testes probāt aliud qd creditor seu actor
 asserat ipsi enim probāt de mutuo p̄fessato tātū: et sic de mu
 tuo ciuili. ipse dō creditor asserit de mutuo naturali ex quo
 dicit numerant. et idē etiā in terminis dicit et tenet Bar. in. l.
 certi cōdictio. §. si nūmos. ff. de cer. pe. et. vbi fortius dicit qd in
 tātū dictus libellus esset nullus qd nullo modo excusari pos
 set: vbi autē creditor vsus esset in libello termino: mutuant.
 prout ego. §. feci. tunc dicit Bar. in. d. si nūmos. qd etiam si
 produceret instrumētū cōfessionis tantū: vel probaret per
 testes p̄fessionē tātū: qd nūllominus sustineret talis libellus
 et intelligeretur quia mutuant: scilicet ciuilitate: vt ibi per cū.
 de quo etiā videatis Bar. et Jmo. in. l. si. §. si quis ita. ff. de ver.
 obli. et ibi Ang. et Jo. de imo. in. in. et. i. in. co. et Bar. in. l. si
 absentis. C. si cer. pe. et. in. l. vñca. in. prin. C. de rei vro. actio. et
 notabiliter in. l. pecunie. C. de solu. et in. l. si et cautione. in. x. et
 ij. q. C. de nō nūme. pecu. et in. l. generaliter. l. i. et. x. q. C. co. ti.
 ¶ Ad predictōrū cōfirmatiōē accedat illa duo dicta au
 rea Bar. in. l. si. §. si ad si. ff. de cer. pe. et. vbi dicit et multū signan
 ter Bar. qd si aliquis fecit vñū pcuratorē ad recipiēdū certā
 quantitatē pecunie mutuo: et procurator accepit pecuniā mu
 tuo et tñ in instrumētō nō fuit scriptū qd recepisse: qd fuit cō
 fessus se recepisse: certe ex tali instrumētō nisi actualis nume
 ratio aliter probet nō pōt agi cōtra dñm: qd qd cōstituitur
 pcurator: ad accipiēdū pecuniā mutuo intelligit de mutuo
 naturali. §. illud instrumētū cōfessionis probat mutui ciui
 le tātū: ergo talis procurator nō obligat dñm: qd ad hoc nō
 habuit mādātū. imo plus dicit Bar. et scō qd etiam si in in
 strumētō procuratiōis expresse diceret: facio te pcuratores
 ac accipiēdū pecuniā mutuo et ad cōfitecū te recepisse pecu
 niam et ad cōfitecū. et qd eodē modo dñs nō potest cōueniri
 ex instrumētō cōfessionis: qd illa verba ad cōfitecū te rece
 pisse. intelligunt scilicet pecuniā receptā. nā si aliter intelli
 gētur: esset donatio que pcuratori nō intelligit permissa nisi
 exprimat. l. cōtra iuris ciuilis regulas. §. i. et si. ff. de pact. et bec
 duo dicta teneatis ppetuo cordi: quia sunt summe vtilia in
 actu practico. verū quia sunt dubia et valde periculosa: et ma
 xime in scō dicto i quo multi pcurariū tenēt: si expedierit vo
 bis in facto videatis etiā Bart. idē tenent in. l. si debitor et p
 illi ter. ff. de dona. et ibi p Ang. et Jmo. p Bar. et Bal. Ang.
 et Sal. in. l. nō obtulit. C. de noua. et Jo. an. in. addi. ad Spec.
 in. ti. de teste. §. i. ver. sed pone egi. in. si. magne additionis: vbi
 idē tenet qd Bar. et Ant. de but. Abb. et anor. et Jo. de imo.
 in. c. si cautio. §. si in. instr. et Bal. et Ang. in. l. si. §. si. C. de quadri.
 p̄scri. et Ang. et Jmo. in. l. si duo pio. §. si si emptor. ff. de re iudi.
 et Jo. de imo. in. l. si ita stipulatus. §. chryfogonus. ff. de verb.
 obli. et Rudo. roma. in. l. p̄di. ff. de acqui. pos. et Bal. Ang. et
 Sal. et oēs in. d. l. et sed. de se. in. cōfil. l. in. incip. Titi fecit
 pcuratorē. et c. et in istis locis inuenitis multos cōtrariātes

Bar. potissimū i scō dicto quicqd sit illud est expeditū qd
 quantū ad ipsum procuratorē cōfessionē talis cōfessio p̄bet
 realē numeratiōe ita qd ipse nō pōt opponere exceptionem
 nō numerate pecunie. ita intelligēdus est Bal. in. l. pecunie.
 per illū ter. C. de sol. et ibi vult Bal. vñū aliud peregrinū et
 singulare qd est maxime limitatio ad ea omnia qd supradicta
 sunt et qd si ex forma statuti instrumēta p̄fessionata haberviz
 sentētie: certe per hoc instrumētū cōfessionis mutui bene p̄bare
 etiā n. utuū naturale sicut probaret per sentētiā diffinitiuā.
 ¶ qd nota perpetuo. ¶ Qualiter autē formandus sit libellus
 qd super mutuo interuenisset stipulatio: satis p̄ter et bis que
 §. vidimus in glo. in ver. actor. iunctis. §. p̄p̄ime dictis. et ba
 betis in specie p Jo. fab. hic. ¶ Sequit in ter. fm ordinē litere
 de actione cōmodati et et libelli formā ponit Spec. in loco
 suo cōgruo in. ti. de cōmo. §. nunc dicēdū fm quod cū refert
 Nico. de neap. hic ad si. in. x. et vlti. q. extra glo. et ex mente scri
 bentū hic marie Jo. fa. et Ange. de are. potestis ita formare
 libellū. Ergo cōtra Titiū et dico qd eius rogatu seu ad eius
 preces siue petitionē sibi cōmodauit equū meū per tres dies
 pro eundo et rediēdo: et rediēdo: quare cū predictis vsus
 expleuerit vel expleuisse potuerit nūllominus dictum equū
 nōdū restituat imo p̄tradicit et indebitur: et restituere recusat.
 Quare peto cū cōdemnari ad restituēdū mihi dictū equū
 meum vna cū dānis et interesse et c. in hoc libello duo inter ce
 tera cū ministerio posita sunt. primo illa vba: qd rogat siue
 ad eius petitionē: qd alias cōmodatarius non teneret de cul
 pa: §. tātū de dolo. ter. est no. in. l. si vt certo. §. inter dū. in. si. in
 ver. quis vltro cōmodauit. ff. cōmo. et ibi gl. in ver. vltro. et ibi
 ¶ de in terminis Bar. qui dicit qd semper sis cant⁹ de hoc fa
 cere positionē qd cōmodasti rogatu accipietis. Scō cū mini
 sterio dictū est p tres dies pro eundo et rediēdo: et rediēdo:
 vt sic ostēda p̄cōfessionē factā et ad certū et determinatiū vsus
 itē factā esse certo et limitato tpe: alias nō diceret esse cōmo
 datū: sed precarium vel fectus inno minatus. et sic ad hoc vt
 dicat cōmodatū requiritur necessario duo copulatiue: qd
 cōfessio sit facta ad certū et determinatū vsus itē et qd sit facta
 certo et determinato tpe expresse vel tacite. quomodo expresse
 fiat patet. tacito autē tēpore diceret fieri si cōmodatū equū vt
 ires ad villā. inesset cū tacite tēp⁹ quo posses ire et redire de
 villa. l. cōtinuus. §. cū quis. ff. de ver. obli. et. l. si. §. si quis cū. ff.
 de eo qd certo loco. et. §. locati. §. de ver. obli. alias si dare ad
 ¶ certū et determinatū vsus itē sed nō limitato tēpore tacite vel
 expresse: tñc etiā esset precariū et posset quicunqz ad dñi volū
 tatē reuocari: vt si aliquis diceret: vtere gratis habitatiōe ta
 lis domus qd diu voles. vt est text. not. in. l. lucius. ff. de dona.
 quem ita notabiliter intelligit et declarat Bar. in. l. aquilinus
 regulus. in. prima oppo. in. eo. ti. ff. de dona. et Bal. not. intelli
 git. in. l. si. C. cōmo. et in. l. si. l. i. q. C. de scr. et aqua. et do. Abb.
 et anor. in. c. si extra de peca. et Jo. fa. in. x. col. p̄dicta sunt
 oia verba Bar. in. l. i. cōmodato. §. sicut. ff. cōmo. et Bal. in. l. i.
 ¶ C. cōmo. ¶ Et quib⁹ fm eos optime colligit quomodo et
 qualiter cōcipiendus sit libellus in hac materia et in. d. §. si
 cur. habetis in glo. in ver. officiū. et ibi Bar. qui ponit differe
 tias que sunt inter cōmodatū et precariū. quarū cognitio mul
 tum cōfert ad formationē presentis libelli. sed est glo. plenior
 et magis tralis in. l. i. in prin. in ver. simile. ff. de peca. vbi Bart.
 et ibi etiā videatis cū de predictis vide etiā Bart. in. l. i. in. si.
 ff. cōmo. et Jo. an. et alios. l. c. §. si. extra de precario. et Jo. fa.
 qui ponit hic circa ista aliquas leues questōes que satis de
 cidunt ex supradictis. ¶ Et iuxta suprascripta qd posset pro
 babiliter dubitari an si finitū sit temp⁹ quo potuisti p̄bere
 vsu ad quē cōmodauit sed absqz tui cu pa: quia forte finitū
 instrumētū: an nūllomin⁹ possum repetere cōmodatū. vide no.
 Bar. post glo. qd sic. in. d. l. in cōmodato. §. sicut. vide etiā no.
 Bal. in. l. i. in. C. cōmodati. vbi ponit qd vsus dicatur finitus.
 ¶ Et ibi etiā per cū in terminis de casu illo notabili sepis
 siue occurrat in facto qd scolaris pignorat vñū suū libru
 p socio suo vlti⁹ i modat vt cū pignoret: an possit agere cō
 tra sociū vt cum luat: et qd possit agere: et sic quāto tēpore te
 neatur expectare ibi videatis. Et qd i mutuo nō dico cōmo
 dato si mutuant tibi pecuniā ad certū vsus an aqz sit facta
 in illū vsus cōclusio possit repeti quia pecunia numerata: vi
 de glo. no. in. l. si penā. in ver. interest. ff. de ver. obli. quam pio
 notabili et mēti tenenda: alle. Bal. in. l. i. C. cōmodati. et dicit
 glo. sentire qd nō fallitur: qd sentit qd sic. sed bene eā reprehen
 dit ibi Bar. tenēs idem qd Bal. qd agi nō possit. de quovide
 magis in proprijs terminis per Bal. Ang. et Jmo. in. d. l. si
 penam. ¶ Unum etiā nō omitto cum in predictis dixi p
 carū posse quicunqz ad libitū cōcedentis reuocari. et est text.
 in. l. i. in prin. ff. de peca. et ter. not. in. l. i. in prin. et l. i. et habet
 in prin.

a ¶ Chryso
 gonus. vbi
 post Bart.
 vide omni
 no do. Ale.
 de imol. i. v.
 char. et pan.
 de ca. i. d. §.
 si qd ita. all.
 hic per do.
 Bal. may.
 b ¶ Dñm. ad
 de idē tenē
 tes do. mar.
 soci. in cōfi.
 in. i. c. circa
 p̄ntē in v. v.
 p̄bas. circa
 me. in. j. pte.

In prin. eo. tit. ff. de precario. etia si expresse esset adiectum tps
vltqz quo bz vti. vt. l. c. precario. ff. de precario. in princ. r. ra-
tionem notabile quare possit precariu quicunqz ad volunta-
tem cōcedētis renouari: r. secus sit in cōmodato: ponit Bar.
in. d. l. in cōmodato. §. sicut. habetis illud de precario singula-
riter r. signatē limitatum per do. Abb. d. an. in. §. si in vl.
col. extra de preca. vbi formaliter dicit se putare q. si cōcedēs
precario velit sine cā renouare precariu illico cum maximo
damno illius cui concesserat: qd obstat sibi exceptio doli:
q. nō pōt negari quin precariu sit beneficiū. est enī beneuola
actio cōmodū tribuens capienti: vnde non v3 doloze versari

- 26 in beneficio concessio. ¶ Sicut fm cū dicitur in eo qui inui-
tauit viatorē: ipsum retinuit sed postmodū ipsius penituit.
nam potest agi ptra cum actione de dolo: q. cum dāno alte-
rius ipsum penituit de beneficiū: vt no. Jo. and. in proc. de cro-
taliū. ad hoc etiā adducit notata per Bar. in. d. l. si penam.
quā decisione teneat ppetuo corā: q. ea forte non inueni-
tis alibi in terminis ppris. ¶ Sequit in ter. de actioe de-
positi r. eius libelli formā ponit Spe. in loco suo ordinario.
in ti. de actio. depo. §. in. in. pte. r. in. §. nūc libelli. fm qd cū
refert Ric. de neap. hic ad si in. r. vlt. q. vlt. gl. r. Jo. fa. hic
in vlt. col. r. ex mente scribentū hic maxime Jo. fa. r. Ang.
de are. potestis ita formare libellum. Ego contra Titū r. di-
co qd pones cum sponte r. gratis recipientē deposui vñ ca-
psam plenā libroz in iure ciuili clausam r. sigillatā quare cū
dictis Titū mibi restituere recuset dictā capsam r. iniuste:
peto cum condēnari ad restituendū dictā capsam cū dictis li-
bris ita clausis r. sigillatis sicut accepit. in hoc libello aduertē
duz est q. si tpe quo dicta capsam fuit deposita fuerunt singuli
libri specificē r. notatim cōsignati r. depositi: tūc etiā i libello
sunt singuli et specificē petendi: exprūendo notatim q. in illa
capsa erant tales r. tales libri. si vero tpe depositionis nō fuit
facta specificā mentio: tūc est in facultate r. arbitrio libellā-
tis exprūere notatim r. specificē libros r. res in capsā existen-
tes: vel si velit pōt omittē. de istis oibz est casus no. r. magi-
stralis in. l. j. §. sic ista. ff. de positi. r. ibi Bar. qui dicit illuz §. si
cum esse ppter hoc vt sciremus qualiter formā dū est li-

- 28 bellus in hac materia depositi. ¶ Qualiter autē probari debe-
ret tales r. tales libros fuisse in capsā tpe depositionis: distin-
git notabiliter Inno. in. c. si extra qd metus cā. q. aut capsā
reddidit diffigillatū: r. tūc q. res in ea essent probabitur p soluz
iuramentū deponētis: alias requirit plena probatio. r. ita etiā
firmat Spec. in ti. de fur. §. j. ver. quid si res. r. Bar. in. d. l. §. si
cista. ff. de po. r. in. l. in actionibz. in vl. col. ff. de in litem iurā.
De quo etiam vide no. Bal. in rub. in prin. C. depositi. vbi po-
nit pde eo qui deposuit fardellū sigillatū penes aliquē r. ille
exhibet diffigillatū: r. deponens dicit in eo fuisse magnā quā-
titate pecunie quā dicit sibi ab eo fuisse subtrahā: qd iuris
sit ibidē videat. ¶ Recurrat etiā ad tradita plene r. notabi-
liter p Bar. in. d. l. §. j. ff. fur. aduer. nan. vbi ponit Bar. post
antiquos de nobili intrante hospitū psignante valisiam seu
fardellū hospitū a qua dicit i mane aliquid sibi fuisse subtra-
ctum qualiter sibi succurrat: quid et qūo probādū sit. ibidē
plene videat. accedant que dixi in. §. itez seruana. in gl. in
verb. coloni. in. in. parte principali que hic potestis addere.

¶ Si cista.
vbi vide
franc. arc.
et q. ibidē
ad cum di-
xi. in apo.

¶ In. §. itez
seruana. quē
vide in cōfi.
xxv. r. nūc
xxv. et qd
ibidem di-
ctum fuit p
me ad hoc
in apo.

- 30 ¶ Itz dixi. §. in libello sponte r. gratis: q. nisi gratis fieret
non esset depositum neqz ageretur actione depositi: sed ex lo-
cato vel pferri. verbis pnot declarat ter. no. in. l. j. §. si q. ser-
uum. ff. de positi. cū simi. Item dixi cū ministerio recipientē: q.
si alias aliqd i domū tuā reponerē r. nō appareret te suscepis-
se custodiā nō teneris depositi. §. pterea. in ver. de ea re quā
acceperat. §. qui. mo. re cōtrahit ob. fm Jo. fa. r. Ang. de are.
hic. ¶ In actione vero depositi que cōpetit ad duplū i casibz
positis hic in ver. plane. r. dixi notabiliter. §. in gl. in ver. ipsi.
qualis sit forma libelli ponit Spe. in ti. de deposito. §. nunc li-
bellum. fm q. cum refert Jo. fa. hic in vlt. col. r. libellus est cla-
rus. Ego cōtra Titū et dico q. cum in ciuitate ista ortus
fuisse tumultus vel ortū esset incendium in tali domo i qua
ego habitabā. vel in domo mibi vicina ita qd ppter pericu-
lū tumultus vel incendiū nō potui prouidere penes que res tu-
te deponerē deposui penes dictū Titū tales libros meos
quos cū postea ab eo repererē inficiatus est depositum. veruz
q. iura puniunt in duplū negantes deposita facta in simili-
bus necessitatibus: idcirco peto cum cōdēnari in duplū dicti
depositi. r. idē dicatis in similibus casibus occurrentibus per
ea que notabiliter dixi. §. in. d. gl. in ver. ipsius. ¶ Sequitur in
ter. de actioe mādāt. r. eius libelli formā ponit Spe. in ti. de
fideiussio. et in ti. de iudi. §. specialia. ver. j. quem ita refert Ibi
co. de nea. hic ad si. r. ex mente scribentū hic maxime Jo. fa.
et Ang. de are. esset formā dū libellus diceretur fm di-

uersam casu contingētā. Ego cōtra Titū r. dico q. man-
dauit sibi spōte r. gratis mandātū recipiēti q. pro me emerit
talem fundū pro tāta pecunia quā sibi actualiter exbursauit.
quare cum dictū fundū emerit r. cū mibi tradere recuset: r.
indebite: peto cū cōdēnari ad dictū fundū mibi tradendū r.
Si aut nō emisset vel emisset cōtra formā mandati agendū
esset ad interesse fm casus contingētā: vt hic per Ringe de are.
r. etiam ageretur actio mādāt. generaliter fm gl. in. l. pro so-
cio arbit. in princ. in glo. in ver. mandati. ff. pro socio. vt q.
mandati tibi q. negotia mea tractares: vel q. mandauit tibi
vt pro me mercareris in talibus nundinis: qualiter isto casu
esset formā dū libellus facilius est forma: r. habetis in specie

- 33 per Jo. fa. hic ad quē recurrit. ¶ Ad vñ tū diligētē ad-
uertite qd si precedit mādātū alicui? de aliquo faciēdo: r. vt
postea facias ex lōgo intervallo post quā nō exprimas te fa-
cere noie illius. tū psumis q. pro illo: noie illius feceris. istud
est qd notabiliter voluit Bar. in. l. qui in aliena. §. si is qui. ff.
de acqui. here. per illū ter. r. p alia iura ibi allegata per cū. qd
intelligit limitatē ibi per cū. et refert r. simpliciter sequit
Ang. de are. hic. sed cōtrariū videtur tenere idē Bar. in. l. j. §.
nunciatio. in. in. col. ff. de openo. nun. r. illud dictū procedit in

- 34 ciuilibus. ¶ Quid aut in criminalibz? si mādauit tibi q. oc-
cideres Titū: r. tu ex intervallo occidisti: an psumas dura-
re mādātū ita q. ego teneat. videte per Inno. notabiliter de
cidētē: q. sic in. c. ad audientia. extra de homi. r. per Bar. ita
tenet in. l. nō solum. §. si mandato. ver. q. uero mandauit tibi
vt delinqueres. ff. de iniur. per Bald. in. l. in. in. col. C. de fer. r.
in. l. i. literas. in. fi. C. mādāt. et in. l. nō ideo minus. in. fi. C. de
accu. r. p Lu. ro. in. d. l. qui in aliena. §. si is qui. ff. de acqui. here.
per Pau. de ca. in. l. sancimus. C. de testa. per glo. in. §. ope. in
glo. magna. §. de obli. que ex delict. r. per glo. in. l. j. §. psumas
re. in glo. magna. in ver. facturus. ad finē. ff. de seruo corrup.

- 35 ¶ Itz aduertite q. si mādō tibi q. emas domū pro me: tu
dixisti da mibi pecuniā: ego nō dedi tibi tā dō. vnde tu emi-
sti p te r. tuo noie: q. tū lex psumit emptā esse de mea pecu-
nia ex quo a principio inter me r. teita fuit actū. ter. est de hoc
no. et signādus in. l. in. §. vnde queri potest. ff. de manu. tit. ge-
nerali. et ibi in terminis Bar. qui reputat ter. illū esse ad hoc
multum tenendū menti cōtra frandes que fuit tota die. facit
etiā ad hoc fm cum. Ledita. la. §. cum ante. ff. de iure fisci.
addite bonum ter. in. l. pignori. §. fin. et ibi Ang. r. Inno. ff. de
usu. r. Jo. de imo. hoc in propriis terminis notantem in. l.
36 post doc. fm secretam lect. Hy. ff. sol. ma. ¶ Ultimo pro nunc
aduertite q. si mādō tibi q. emas pro me certū fundū q. erat
pro parte tuus: et quem habebas cōem cum alio pro certo et
determinato pretio emptis partibus aliorum quātinumqz
emeris cōpelleris r. tu inuitis tantū partē tuā vendere: si aut
pretiū nō fuerit determinatū: r. mandā te: tūc taxato pretio.
arbitrio boni viri cōpelleris inuit? partē tuā vendere. de istis
omnibz est text. vnicus r. singularis in iure. l. si fundū. cū. l.
seq. ff. man. r. ibi dicit Bar. q. illā. l. nescit alibi in mūdo: r. q.
eā alias habuit de facto in palatio syndicat. quē casum ro-
putat singularē r. nō reperiri alibi in iure. Bal. in. l. in. vi. q.
C. si seru? extero. r. ibi videatis no. p cū de illo ter. ¶ Sequit
in ter. de actio. pro socio. pro declaratione formatiois libelli
in hac actioe pro socio: premittendū est fm Ringe de are. hic

- 37 ¶ Itz actio pro socio dat ad varios r. diuersos effectus: aliqñ
ad societate contractas adimplendā r. conficiendā: puta vt
fiat cessio iurū r. collatio rerum in cōi fm cōuentionem so-
cietatis. et tunc potest intētari actio pro socio statim inita so-
cietate. nā si est ptracta societas oim bonoz quīs illico hinc
inde oīia rerū trāsferant in socios ipso iure sine aliqua tra-
ditioe: tū in iuribus vt in actionibus opus est cessioe. de his
omnibz sunt ter. in. l. j. r. in. in prin. r. ibi glo. j. notabilis. ff.
pro socio. aliqñ datur actio pro socio ad psonales prestatio-
nes: puta ad fructus r. redditus perceptos in cōmuni diuidē-
dos: r. ad lucra cōmunicanda. Itē r. ad impēsas r. damna r.
ad similia r. ista etiā cōpetit durāte societate iuxta. l. p socio
arbit. §. si Titium. r. l. cum duobus. §. item r. idit soci? qui
cessant. ff. pro socio. qñqz tertio intētā actio pro socio pro
habēda vniuersali ratione lucri r. damni inter socios diuidē-
di: iuxta. l. verum. §. si. r. l. seq. r. principii. l. seq. ff. pro socio. r. l.
38 tam diu. cum ibi notatis. C. pro socio. r. ista ¶ cū sit gñalis vt
est ter. in. d. l. pro socio. arbit. nō intētatur nisi finita societa-
te. d. l. tam diu. r. ibi glo. in ver. data. r. gloss. in. l. j. §. ad hoc. in
glo. magna. in ver. pro socio. in prin. r. ibi Bald. in. v. col. C. de
anna. excep. Sicut in simili dicim? in actioe tutelē que est ge-
neralis: vt. l. nisi finita. in prin. ff. de tute. r. ra. distra. et est glof.
no. in. l. j. in glo. vnica. C. de adm. iuro. et Bal. no. in. l. j. in pe-
col. C. vt actio ab here. quīs in aduerterit vt puto Ang. hic

Basen super Titū de Actio.

¶ Teneat.
p quo vide
feli. in. c. cū
in ferrariē
pnc. xxviii.
col. de cōfi.
r. l. sicut vi-
gnū. de ho-
mi. i. pnc. iij.
col. r. domi.
Ble. d. imo.
in. l. is q. §.
vñ querit
ff. de ma. §.
quam in. §.
ope. l. si. de
obli. que ex
delict. nāc. q.
mandatū te
nec nisi mā-
datus sit re-
uocātū taci-
te vel expresse.

¶ Effectus.
An et qñ et
quō videat
itētari actio
p socio. vñ
plene domi.
Ble. d. imo.
§. si. l. iij. in
j. col. i. in
pte. vbi po-
ne late ma-
teriaz soci-
tatis.

A Anna-
tiz. addo.
Bar. soci.
2. c. in. in.
ci. in. p. in.
ti. ver. p. in.
39. clusio. cir-
ca. in. in. p.
te. qd. socio-
ru. ratio de
anno in an-
nu. amica.
biliter reu-
deri. d. non
ditatio in-
dicio.
B Saluz.
41. sed. quid. si
cotrabatur
cu. hoc pa-
cto. qd. capi-
tale. sit. fal-
sum. si. peri-
ret. debeat
totum. satis-
fieri. ab. eo
qui. posuit
operas. an
tal. socie-
tas. sit. iusta
et. valeat. vi-
de. do. Bar.
soci. in. 2. fil.
44. ed. in. in. p.
sentis. ver. si.
circa. sed. 3.
difficultate.
cu. ver. si. seq.
in. in. parte.
et. ad. id. qd.
dicit. hic. d.
Jas. may. vi.
de. do. 2. fil.
5. in. in. 2. fil.
b. ex. in. in. vlt.
col. in. in. p.
vbi. quid. si
vnu. ex. so-
cis. ponit
pecunia. in
aliquo. arti-
ficio. et. ali-
ponit. ope-
ram. quo
debeat. fieri.
46. de. pecunia
deposita. et
quo. debeat
fieri. diuisio
et. qd. pl.
vel. minus. affi-
gnet. in. di-
strie. qd. pe-
cunie. et. in
confi. d. ex.
vlt. in. in. col.
in. in. parte.
vbi. qd. si. no-
sunt. ex. p. se
ptes. in. so-
cietate. quo
intelligatur.
et. qd. si. vnu.
48. posuit. ope-
ra. alius. po-
suit. b. qd.
iuris. et. in. 2. fil.
col. in. in. pte.
C Diuisio.

dixerit qd ista actio pro socio generalis copetatur etiam pro diri-
meda societate: qd si nunq competit nisi finita societate: vt. s.
dici. et ipsemet fatetur: quo possibile est qd competit pro diri-
menda. Et istis ergo apparet qd intentari possit actio p
socio durate societate: vt. s. dicit. et ipsemet fatetur quomodo
possibile est qd copetatur pro dirimenda. Et istis ergo ap-
paret qd intentari possit actio pro socio durate societate: et qd
non. Item ad quid detur actio p socio. de quibus oibus vi-
detur etiam gl. no. et magistra in. d. l. tam. in. ver. nata. et ibi
Bal. et latius f. Saly. et ex predictis fin emergentibus casu. di-
uersimode esset formandus libellus. et in specie habet hic per
Ang. de are. et in gual. actioe pro socio. illa esset optima con-
clusio: qd cum condnari ad reddenda ratione dicte socie-
tis et ad reliqua designanda et comuni ponenda. ite et ad fa-
ciendū alia ad que tenetur fin conuentiones dicte societatis.
iuxta tradita per Bar. post gl. in. l. in. prim. in. in. col. ff. de ede.
et per Ange. de are. hic. Et an ista actio pro socio sit in li-
bello. formada noie societatis vel noie singulariū personar.
ponit Bal. in rub. C. pro socio. in. in. col. vbi videatur. et iuxta
supradicta aduertit f. qd inter socios pot. nediū annuatim
sed etiam omni tēpore peti qd rationes reuident fin Bar. in. l.
mutus. fin. mea. lectura. ff. p. socio. et idem etiam tenet Bal. in
rub. C. pro socio. in. in. col. eummodo sine calūnia petat quis
referat Bar. in. d. l. mutus. alr dicere qd dicat in lectura mea
de quo etiam vide Bar. in. l. in. in. C. de naufr. li. ij. Et notate
tū qd illi qui dant pecunia mercatoribus ad dimidia partē
lucris et dant iura. l. i. C. pro socio. solus in fine anni pnt pete-
re rōne reddi et nō ante illud est qd singulariter notat Bart.
in. illo. ter. in. l. in. in. C. de suscept. et arca. lib. ij. de quo etiam
vide pulchre Saly. in. l. aduersus. et rationes. C. de admi. tu-
to. et qd datur pecunia mercatoribus ad rationē lucris dāni
intra quantū tēpore debeat docere mercator de dāno. videatis
sing. Bar. in. l. in. ad. fi. C. de naufr. lib. ij. et vbi notat argumē-
tum mirabile ex illo ter. pro his qui dant pecuniam suā mer-
catoribus ad partē lucris et dant: qd si mercatores dicāt se su-
stinuisse dānum furti rapine vel incēdij vel similiū casuū qd
mercator debet de hoc facere fidē intra annū: alias amplius
nō audif. dicit tū Bar. se hoc nō firmare cū illa allegatio cas-
sus fiat p mercatores ad sui defensionē: et sic poterit probare
vlt. ad finem. et qd illud qd ibi dicit spale in fisco: videatis
etiam que notat Jmo. et Jdan. de cast. in. l. paulus. ff. de solu.
45. Et an si sit contracta societas qd vnu ponat pecunia et
alius opera in. l. i. C. pro socio. an ille qui pecunia contulit
debeat habere in diuisione dicte societatis capitale saluū et
postea lucrum ex ea pronens debeat cotari. et qd si non repe-
ritur nisi capitale: an in diuisione dicte societatis que sit pona-
mus post multa tēpora et post multos labores perperos: de-
beat ille qui pecunia posuit totū capitale habere an vero de-
beat diuidi: videatis in terminis gl. solenne quam ibi multū
commendant scribentes in. l. i. et est gl. vnica. C. pro socio. et ibi
Bar. et plene Bal. et per eundē Bal. in. l. si nō fuerint in lectu-
ra antiqua. et in. l. cum duob. et si in coctida. in lectura anti-
qua. ff. pro socio. et in. l. si patruus. in. fi. C. de iur. iur. iudic. et
Saly. in. l. mutus. ff. pro socio. et Jo. fa. in. g. s. p. socio. et in
istis locis habetis etiam post gl. supradictā. Et quid si capi-
tale sit perditū: an ille qui opera tū ponit teneatur aliquid
conferre seu reficere ei qui pecunia posuit. quib. etiam addite
47. gloss. in dicta. l. si non fuerit. et in. ver. solus. Et an si duo
socii vel duo fratres acceperint quedā predia ad laboriū: et
vnu eorū habebat duos filios qui similiter laborabāt: alius
nullos habebat filios: et ex laborib. multa acquisierat: qua-
liter inter istos debeat fieri diuisio: videatis notabilr Bal.
in. d. l. in. in. q. C. p. socio. vbi post multa finaliter cōcludit qd
societas est isti nature qd diuidit lucra operariū in capita:
in stirpes: vt ibi plenius p. cū. et per candē Bald. in. c. de be-
nef. fra. in. vlt. et in. l. si patruus. in. p. q. C. de iur. iur. iudic. et
in tractatu suo de duob. fra. in. fi. vbi dicit qd si sunt duo fra-
tres rustici et vnu hz filios qui quotidie laborāt: alter vero
non habet filios: qd primus plus ponit in opera plus etiam de-
bet recipere de diuisione fructuū: et illud plus intelligit arbi-
trio boni viri fin. qualitatem et quantitatem operariū. de quib.
omnibus videatis etiam no. Bar. in. 2. fil. suo. inci. bachardellus
48. et monitus de bellig. fratres simul habitabāt et c. Et al-
mo pro nunc circa supradicta ad vnu diligētissime aduertite
qd si sunt duo socii et vnu negligat reficere rem cōm: puta
domum cōm: et alter reficiat: qd si socius negligēs nō soluat
partem impensarū ad cum pro sua rata portione pertinētū
intra quatuor mēses qd perdit diuū sue partis: et illud acqui-
tur et applicatur socio reficienti. de hoc sunt in terminis ter.
notabiles et expressi: vnu in. l. in. que incipit: si vt pponis. C.

de edifi. pri. alius in. l. cum duob. et si idē rēdit socius q cessan-
tis. ff. pro socio. et habetis etiam per Ange. de are. hic qui repu-
tat et merito hoc esse singulariter tenendum cordi. Et sequit
in ter. ex empto et vedito vt de actione ex locato et pducto. ve-
rum qd in istis actionibus formare libellum rude est et nullū
artificij: adeo i hoc imitabor Jo. fa. hic nō denigrādo fru-
stra papyrū. si tū vultis earū formas in specie videre in actioe
49. ex empto et vedito: recurratis ad Spe. in. ti. de emp. et ven. s.
prius. quem alle. hic. de nea. hic. circa. fi. in. in. q. extra. gl.
et ponit Ang. in. s. actionum. in materia emptiois et vediti.
50. Et in actioe vero ex locato et cōducto recurratis ad Spe.
in. ti. de loca. s. postq. quem refert hic. de nea. in loco pri. al.
leg. et ponit in specie Ange. hic. et si vultis videre positōes et
etiam libellos in his actionibus ite ad Spe. in. ti. de iudi. s. ge-
neralia. et in. s. seq. lib. iij. et ibi reperietis in actioe ex empto
et vedito et locato et cōducto. et ad cum se remittit Jo. fa.
hic: et per ista remanet expeditus hic. s.

- 1 Duplum vel quadruplum est pena in actioe furti: tam
manifesti q non manifesti.
- 2 Pena furti que sit an corporalis an pecuniaria: et an et quā-
do et quibus casibus pro furto mou. debeat. nu. 3. cū duo-
bus seq. et in. 12.
- 6 Fur publicus quis dicatur.
- 7 Falsarii qui dicantur.
- 8 Falsarios pro insignibus furibus aduocari pati non debet
quorum periculū sui nescia feruet infamia.
- 9 Furtis pena de iure cōmuni qualis sit: et qualis scōm. l. lōgo
bardorum. nu. 10.
- 13 Peccatum an maius sit cognoscere pulchritudē et defonem.
- 14 Fure si quis a furca pro enormi furto cuadere velit qualiter
possit.
- 15 Leges transgredi qd propter enormes casus emergētes liceat:
in quibus magistratibus locum habeat. et nu. 16.
- 17 Fur manifestus an et quare magis puniatur q violentus ra-
ptor. et nu. seq.
- 19 Actio. l. aquilie contra negantem competit ad duplum.
- 20 An grauius puniatur qui clam facit q qui palam.
- 21 Raptor violentus an et qd actione furti teneatur.
- 22 Executores in actioe ex testamēto qualiter cōueniri possint.
- 23 Lictres an et qd ad vltimas legati vel fideicommissi teneatur.
- 24 Legatario an et qd fructus debeant an a tēpore hereditatis
adite: an vero a tēpore morte seu lit. conte. et nu. 25.
- 26 Negas an et quando penitere et cōfiteri possit. et seq. et nu. 29.
et quid si vult cōfiteri post negationem ad hoc vt conse-
quatur commodum statuti remittentis quartam partē
pene cōfidenti maleficium. nu. 28.
- 31 Adora sicut fauore minoris re ipsa cotrabitur absq. vlla in-
terpellatione: ita et in ecclesia et alijs venerabilib. locis. et
quid in fisco. nu. 33.
- 32 Admōr. et ecclesia equiparantur. et quid de pupillo ibidem.
- 34 Admōr. et respublica sine fisco equiparantur.
- 35 Respublica et fisco an sint idem.
- 36 Ecclesia et respublica equiparantur.
- 37 Ectensio in penalibus et in statutis et in cōsuetudinibus an
fieri possit. et quid de similibus ad familia.
- 38 Aditridates viginti duarum linguarum quibus pccat me
minerat.
- Themioclis obliuionis artem querebat est ibidem.
- 39 Statutum in vno de duobus equiparatis censetur etiam sta-
tutum in reliquo.
- 40 Pena ver. ite multa que loquitur in legatis relictis ecclesie:
an extendatur et locum habeat in legatis factis republi-
ce vel fisco. et nu. 41. et 44.
- 42 Penie sunt molliende et restringende non autē extendende.
- 43 Duo casus si a lege antiqua equiparati sunt: an si aliquid re-
periat postea de nouo an statutum in vno intelligatur
statutum in alio.
- 45 Relictum factū vni sancto puta sancto Martino: et in illa
ciuitate sunt plures ecclesie ita nominate: ecclesie panpe-
riori censetur factum.
- 46 Relictum factū simpliciter ecclesie: cui ecclesie in dubio lega-
tum videtur: et quid si testator habeat duas ecclesias pa-
rochiales cui ecclesie legatum tunc debeat. nu. 47.
- 48 Legatum simpliciter factum monasterio in dubio cui mo-
nasterio factum intelligatur.
- 49 Legatum factum maiestati existenti in aliquo loco propba
no alicuius priuati hominis sicut sit maiestatis mira-
cula facientibus cui applicari debeat.
- 50 Relictum quicquid pro salute anime datum sit: ad diuinus
nomen

vis. d. 2. fil.
de imol. in
confil. xci.
in. in. parte
et in confil.
cxxx. ea. par-
te. et Bart.
in confil. in
cip. bitonē
fia. et in 2. fil.
ici. duo fra-
tres et An-
ge. in confil.
et inci. ban-
nitua.

- nomen spectat.
- 51 Relictum factum hospitali non legitime constructo qualiter factum intelligatur et cui applicetur. nu. 50. et nu. 51. et quod si relinquitur maiestati de vultu. Perusino et de vultu de Lucha ad quem bestiales homines nuntios ponit. nu. 51.
- 52 Relicta facta alicui ecclesie vel alicui sacerdoti vel aliis administrantibus ecclesie in dubio: an ecclesie an vero ipsi sacerdoti facta intelligantur.
- 53 Relictum factum visitatori disciplinatorum qui erat frater ordinis predicatorum: cui acquiritur an fraternitati an officio visitatoris et cui.
- 54 Libellus in actione furti qualiter formandus sit.
- 55 Libellus accusatoris quando agitur criminaliter sine in criminibus publicis sine privatis: an necessario continere debeat annum mensum et locum commissi criminis. et nu. 60. et quid si agatur civiliter de delicto quod infamaret de iure vel saltem de facto. nu. 57. et quid de hora et die commissi criminis: an et quando sint necessario ponendi in libello accusatorio. nu. 58. et 61. et quid si sit omissus locus necessarius apponi vel omissum esset tempus necessarium: an in probationibus suppleri possit. nu. 61. et 64.
- 59 Delictum in dubio semper intelligi debet factum tempore licito non autem tempore prohibito.
- 65 Probatio super incepto libello non validat processum.
- 67 Iudex si plus sit probatum quam petitum supplere aut condempnare non potest.
- 68 Libellus accusatoris si secundum formam libellorum de accusatore conceptus non sit an absolatur accusatus etiam eo nihil penitus libellum opponente.
- 69 Additio aut supplementum ad libellum post lit. coe. an fieri possit.
- 70 Libellus accusatoris in actione furti an necessario continere habeat illa verba scienter et dolose et appensate et animo lucrandi: et an loco eorum verborum sufficiant verba simpliciter furto abstulit et illa verba: scienter et alio quid operentur: et quid in actione vi bon. rap. nu. 89.
- 71 Dolus in dubio semper inest furto et homicidio.
- 72 Libellus vicinorum qualitas in eo expressa ex natura facti tunc inest semper absque eo quod qualitas exprimat concludit.
- 73 Libellus in actione furti de consilio valorem rei continere debet et si non continet et in eo non apponatur an in processu probari possit et sufficiat.
- 74 Estimatio possessionis diversa est ab estimatione domini.
- 75 Libellus in actione furti an illa verba: contractavit contra voluntatem meam necessario continere habeat: et an alio quid operentur.
- 76 Libelli accusatorum conclusio scilicet peto eum condemnari ad penam et etiam ad rem mihi restituendam an admittatur. et nu. 77.
- 78 Libellus in actione vi bon. rap. qualiter formandus sit.
- 79 Violentia commissa cum armis et dicatur quid sufficiat.
- 80 Insultum cum armis an factus dicatur per eum qui arma ad latus habebat licet non extraierit vide pro statutis puniendis insultum.
- 81 Arma portans malum animum presumitur habere nisi ligata possit.
- Arma vetita portans ultra penam. l. vel statuti ipsa etiam perdere debet.
- Arma solui domi habere vel portare an vis reputatur ibidem.
- 82 Armorum veterum appellatione an proprie loca vel alia arma defensiva continentur.
- Armorum portatio per statuti puniendi de quibus armis intelligitur ibidem.
- 83 Armorum appellatione an in statuto loquente de armis veniant scuta galee fustes lapides et omne aliud instrumentum quod ad nocendum aptum sit.
- 84 Arma ad offendendum que sint.
- Armorum appellatione an veniant dentes et ille qui vulnus fecit cum dentibus comprehendatur in statuto puniente percutientem cum armis ibidem.
- 85 Armorum appellatione an veniant cultelli parvi ad incidendum panem aut moderandum pennas: et quid de cultello quem quis dicit se portare ad incidendum panem cum sit ad offendendum. nu. 86.
- 87 Arma portandi licentiam habes an apud iudicium deferre possit et in aliquo conventu scholarius seu doctorum et in concione congregatorum.
- 88 Libellus in actione vi bon. rap. an necessario continere habeat illa verba: armatus esse.
- 90 Iuramento agentis vi bon. rap. an stabitur si probata violentia introitus domus sue asserit violenter furantem abstru-

- lisse et exportasse plures res talis valoris et rerum subtraharum quantitatem assignet.
- 91 Iuramento agentis act. fur. an stabitur de rebus furto subtrahitis.
- 92 Libellus in acti. Laquillie qualiter formetur. et nu. 96. et an necessario continere habeat tempus scilicet de anno presenti et mense presenti. nu. 99. et an proposita acti. l. aequi. tacite videatur concludere ad duplum in casu negationis eternitatis actionis propositae. nu. 100.
- 93 Tituli ad. Laqui. de norali. si quadrum. pauper. fecit. vic. an et quando locum habeat et procedant. et nu. 101.
- 94 Capita. Laquillie remissive.
- 95 Actio. Laqui. directa quo casu detur. et an emphyteote et feudatario competat. nu. 98.
- 97 Actio. Laquillie cui competat.
- 102 Actio. Laqui. agi debet si damnum datum potest ad primum statum reduci: alias agi debet simpliciter ad damnum et interesse et qualiter et seq.
- 104 Libellus in actio. Laqui. contra incidentem sylvam vel eam comburentem qualiter formandus sit.
- 105 Libellus quando ageretur pro legatis factis ecclesie qualiter formari debeat.

De maleficijs. C. Istum ver. aliqui legunt p. s. vt. Ange. de are. bic. ego in prin. buius. s. precedentis dicit me lecturum pro ver. preterea quod alij oes totum simul legunt: sed non est vis. Iste ver. fuit summat. s. in prin. buius. s. C. No. primo et hoc ter. ibi: de sola pena agitur. q. in actione furti sine non manifesti sine etiam manifesti dupli vel quadrupli est totum pena: et sic habetis q. in duplo vel quadruplo non inest simpli: et sic rei psecutio. circa q. videte que pulchre dicit in. s. sic itaq. in. iii. no. s. e. que hic potestis repetere. C. I. Scdo not. et eo ter. fm. Ange. bic. qd. p. furto sine manifesto sine non manifesto de iure non imponitur aliqua pena corporalis: s. tñ pena pecuniaria dupli vel quadrupli vt. hic cum infinitis simi. subdit tñ Ange. bic. super gl. in. qd. hodie de iure authenticor. pena furti est abscissio membri. alleg. ter. in. auf. s. nono iure. et ibi gl. et doc. C. de seru. su. gl. que ter. indicio meo non debuit vidisse Ange. de are. nec etiam gl. ibi: q. dicit de directo contra illum text. et contra gl. ibidem vbi formaliter dicit ter. sed pro furto nec moritur nec aliqd. absconditur membris: sed aliter castigabitur: et ibi gl. in ver. castigabitur. scilicet fustibus: et sic fur de iure auf. debet solui fustigari. ad idē ptra Ange. est etiam ter. expressus in. s. pe. in. auf. vt nulli iudicum. coll. it. vnde sumitur de auf. s. nono iure. vbi formaliter dicit in ter. pro furto non volumus oino quodlibet membrum abscindi aut mori: sed aliter castigari: et idē contra Ange. dicit expresse glo. iuris canonici in. c. inter oia. in gl. in ver. latro. ad. fi. extra de immu. ecc. pro Ange. tñ facere videtur ter. in. c. i. s. iniuria. de pace iura. fir. i. vi. scu. de quo ter. videatis Bar. in. l. capitalium. s. famosus. ff. de penis. C. I. Subdit etiam Ange. de are. bic. qd. tres reperiunt casus in iure in quibus pro furto quis debet mori. primus est et mirabilis in. c. i. s. si quis quinq. solidos valens de pace te. in. vii. sen. vbi formaliter dicit ter. q. si quis quinq. solidos valens fuerit furatus laqueo suspendat. si minus scopis: et forpice excorietur tñ datur. dicit Bal. in. d. auf. s. nono iure. in. ii. col. et Bal. in. s. si quis quinq. solidos valens post Jac. de bel. ibi q. ille. s. non seruitur de generali consuetudine: et ideo de illo. s. non est curandus: et istud idē ante eos dicit gl. in. d. c. i. s. iniuria. in ver. legitime. in. fi. de pace iur. fir. puto ego melius posse dici ad illum. s. si quis quinq. solidos valens qd. ibi loquitur qñ propter qualitate alterius delicti non solius furti furca suspenditur: qñ ibi committendo furtum in quinq. solidos violabat publicam pacem: et ideo qñ est etiam violator pacis publice debet ex illo furto suspēdi: et hñc intellectui optie suadet tñ. sub quo fitur est. s. ille qui est optimus interpretis nigri. put. plene dicit. s. in rub. pñtis tituli. et ita etiam visus est sentire Ange. bic. C. I. Scundus est casus fm. euz in. l. pe. ff. de pñ. ob. can. sed nihil est qñ vt ibi dicitur per glo. in ver. summo supplicio. et ibidem per doc. ibi ita fuit factum de facto: non aut qñ de iure fieri debuerit vel ibi speciale propter utilitate persone: qñ erat seruus. et factetur etiam Ange. de are. bic. C. I. Tertius casus est fm. Ange. bic. in famoso latrone vt est ter. in. l. capitalium. s. famosus. ff. de penis. in hoc tñ aduertite qd. quus gl. in. d. auf. s. nono iure. in ver. castigabit. et gl. in. d. s. famosus. in ver. furca. intelligant illi esse publici latrones qñ fuerint furari. et Bar. in. d. auf. s. nono iure. dicit qñ quus ita obseruet qñ tñ gl. predicte non bene dicit: qñ dicitur. s. famosus. loquitur de publico latrone s. sed fur qui fuerit furari est publicus fur non autem falsus super l. ita. et Actio. B. ii.

a **C** Per viz. a
vide domi.
Alexan. de
imo. in 2° sil.
rg. in. in. p.
re. 7

Suspens
 di. vi^o E^a
 di. in tract.
 malefi. it. s
 furio. 7 ple
 nius p aler.
 de imo. in l.
 si cui. s. si. s
 accu. 7 En
 gel. aret. in
 trac. malefi.
 per. vestē in
 in. col.

E De iure
cōs. fur qua
pena veniat
puniēd⁹ de
iure cōs. vis
Alex. imo. f.
cōs. xxiij. in
vlt. col. l. iij.
parte.

¶ **C**apitulum. In au-
tem p pto
furto de in-
re coi sit pe-
na mortis
vide Alcx.
de imol. in
confi. v. ult.
col. in. j. pte.
et in consil.
ccxv. in. vi.
col. ea. pte. z
in. xli. et i
vi. col. liiij.
parte.

publicis latro: q: latro est qui per vim * 2c. vt. d. §. famofos. ipfe tñ Bar. in. d. §. famofos. fuit ad predictas gl. vt procedat qñ cōtra 2 fuetos furari publica fama laboraret. 2 ita fimpli ceter fequitur Ang. de arc. bic. §. Ang. in. d. §. famofos. iudicio meo dicit q: non intelligit famofos latrones et eo q: affidue fuerit 2 iufte a cuius armis aggreffant aut vi auferat quos vulgo appellamus affaffinos fūe arrobatos furatari alle. bo. ter. in. l. pro ar. §. aduerfus eos q: cadauora. ff. de fequl. vi. no. etiā Bal. in. d. aut. §. nouo iure. in prin. fi. col. 2 etiā in. añ. col. 2 ibi etiā fubdit no. Bal. 2 q: affeffores nō debēt pati aduocari p: in ignibus furibus quorū periculi firi nēcia feruet infamia. alleg. de hoc ter. no. in. l. per oēs. C. de defen. ciui. 2 q: etiā pro tertio furto nullus fur etiā famofus poffit de iure furca fufpēdi: tenet in terminis Jac. but. 2 Raph. ful. in. d. aut. fed nouo iure. 2 Bal. ibidē in prin. fi. col. q: nō reperitur iure cauti. 2 §. famofos. fm. cum loquit in latrone q: violē ter furaf: 2 fic nō folū delinquit in rebus: f: etiā in perfona. vnde fm Bal. ibi. 2 oēs faccommuni debēt de iure furca fufpēdi. 2 vltra fupra fcripta de pena illa furis inquis fit de iure cō muni 2 videatis etiā late p Ang. in. §. pe. in aut. vt nulli iud. colla. ix. 2 glo. no. in. §. famofos. alleg. in ver. furca. 2 que etiā dicit q: fm. l. longobardos pro primo furto q: debet perde re oculi. pro feco nafum. pro tertio vero debet mori: vt in lō harda de furtis. l. de latronib. ¶ Et circa fuprafcripta etiā videate multas queftiones per Bal. in. d. c. j. iniuria. in verb. furti. de pace iura. fir. 2 inter cetera an p multis furtis par uis poffit quicquid famofus fur fufpēdi. de quo etiā videat p Bal. in. lapud antiquos. in fi. C. de fur. ¶ Subdit et Ang. de arc. bic. vñ ad limitationē predictor q: latro famofus. p prima vice veniā inciet a furca. alleg. ad hoc glo. iuris cano. quā ad hoc ipfe reputat fingulare. in. c. qualiter 2 qñ dñ. c. extra de accu. ter. in. l. in. C. de ep. aud. fed ego allego ter. de iure ciuili expreffum in. d. capitaliuz. §. craffatos in verfi. vñ qñ fepius. 2 gl. expreffam in. d. §. famofos. in ver. craffati funt. di cebat etiā circa predicta Bal. in. d. aut. fed nouo iure. circa fi. j. col. q: quis de iure q: pro primo 2 vel feco furto furca nō fū fpendatur: q: tñ de generali 2 fuetudine est inducū q: p ter tio furto quis furca fufpēdat fubñcies notabiliter q: ftante predicta 2 fuetudine vel et fi ftatuto illud difponeret q: tria furca requirant: q: tñ pro vno furto multū magno 2 enormi quis poffet furca fufpēdi: q: fepe vnus magnū equipollet tri bus paruis per ter. illū in fimili aureū 2 fingulare in. l. fi is q tres. §. pe. ff. de eccl. iur. tit. cum q: fm cum propter enormitates delicti licitū est leges trāfgredi. alle. Immo. in. c. j. extra de 2 fti. 2 cñz hoc dicto Bal. tenet fimpli ceter Ang. de arc. bic. addo Bal. idē tenentē in. d. c. j. iniuria. fuper ver. furti. de pa. iur. fir. 2 hoc dictum dicit fe practicasfe Ange. de arc. in cimate 2 Crufij in tractatu fuo maleficior. in ver. veltē celestē abftu lit. 2 idē t: Ang. in. l. q: fi nolit. §. q: affidua. ff. de edi. edic. con tra tñ illud dictū tenēt multi: vt Saly. Pau. de caft. 2 fur. in d. aut. §. nouo iure. 2 folēns vtriusq: furis cēfure doc. 3o. de ana. in. c. fi. extra de fur. q: 2 fideratur 2 fuetudo furādī 2 non furtum. 2 per alias multas vigētes rationes quibus addite pulchra gl. in. c. furti. q: est. c. fi. xñj. q. vlt. vbi et gl. no. in ver. foenicatio. quib: dif: utat: in maius fir pētm cognofcere pul chram q: deforme: 2 finaliter 2 cludit magis peccari cū defor mi q: cū pulchra: q: pulchre funt que magis fua dēt immitte ri foimofe q: deformati vt pulchritudo 2 libido. ita dicim: 2 in pposito q: cōfiderata perfona furis plus deliquit cū datur parua occasio furandi q: cui daf magna: q: obiectū magnū q: inuitat ad furandū magis minuit delictū q: obiectū mi nus q: qd fit: q: dictū Bal. est dubiū 2 fi velletis euadere cliē talem veltū a furca p enormi furto poffitis per id q: fingu lariter voluit Bal. in aut. bodie. C. de mdi. vbi dicit Bal. q: illud q: vult 3m. in dicto. c. j. extra de 2 fti. iñ. 2 q: er cau fa licitū fit trāfgredi leges ppter enormes cafus emergentes habet locum in maioribus magiftratibus tñ quib: 2 illud li cēt. fecus est in minoribus magiftratibus vt in poteftatibus terrarū qui habent feruare ftatuta ad vñq: qd viciū teneat 2 perpetuo cordi. C. 2 Accedat q: fingulariter voluit Aud. ro. in. l. fi vero. in. §. de viro. in. xlvj. fallentia. ff. fol. ma. vbi dixit fingulariter: nec alibi fcriptū in fpecie inuenietis: q: imo p pter enormitatem aut in manifestū delictū nō licet magiftra tus leges trāfgredi: fed q: imo tūc debet cōfūli fuperior: 2 pro hoc alle. ter. vñ cū 2 fing. in iure. in. l. omnia. la. n. ff. de fal. cir ca quē ter. diligētē cōfiderabitis: q: peregrinus est: fed mibi vigerent nō probat dictū Aud. ¶ C. Cortio notate et hoc ter. in ver. vi aut bo. rap. q: in actōe vi bo. rap. que datur in qua drupli 2 tria rapitē in quadruplo inest fimpli: 2 fic rei pfe cutio. 2 fic habetis 2 q: in actōe vi bo. rap. quadrupli nō est

totus pena. ⁊ hoc habetis correlarie inferre qđ magis p-
niamur fur manifest⁹ qđ violent⁹ raptor: quia in furto mani-
festo quadruplū est tota pena: s; in violēto raptore i quadru-
plo cōtineat simpli⁹: ⁊ sic etiā rei psecutio: ⁊ sic in violento rap-
tore solū triplū est pena: s; in furto manifest⁹ totū quadru-
plum: vt bic in ter. cōcordat ter. no. in. §. i. ⁊. vi. bo. rapt. iusto
§. ii. ⁊. de obli. que ex deli. pulchri⁹ ergo est vt videam⁹ que sit
ratio diuersitatis i quare magis puniatur fur manifest⁹ qđ vio-
lent⁹ raptor. sol. dicit Jo. fab. bic in. iij. col. quē simpliciter se-
quitur Ang. bic in. ii. col. qñis de eo nō faciat mētionem: qđ
ideo est qđ magis frequēti⁹ furta qđ rapine: ⁊ sic graui⁹ pu-
niantur vt sic magis arceant. Laut facta. §. ii. ff. de penis acce-
dant qđ in simili volunt gl. in. li. ij. in princ. in ver. cōtrabif. ff. p
empto. t. ⁊. de vfuca. in prin. in ver. bona fide. dum ponit qđ
sit ratio diuersitatis qđ ad inducendam psecutionē in cō-
tractu emptiōnis requirit bona fides duob⁹ t'pibus: sc; tpe
celebrati cōtractus: ⁊ tpe traditionis: ⁊ tñ in alijs cōtractib⁹
sufficit interuenire bonam fidem vno tpe. s; tpe traditionis: ⁊
dicit rationem diuersitatis esse: qđ cōtractus emptiōis ma-
gis frequēti⁹: sed huic rationi Jo. fa. ⁊ Ang. de aret. vnuz
ob. multū fortiter cui nō video qđ possit rīderi: qđ data cōsi-
ratione p vera sequeret⁹ qđ etiā furta nō manifesta graui⁹
punirent⁹ qđ rapine: qđ frequentius cōmittunt⁹: tñ istud est
notorie falsum: ergo rō eoz nō vera. Ric. de nea. bic in. viij. q.
extra glo. post suū Rodul. de auri. voluit quadere nodū que
stionis predictē. ⁊ dicit qđ imo questio quā. §. fecit est falsa qđ
plus puniatur fur manifest⁹ qđ violent⁹ raptor: qđ fm cū hoc
est falsum cū raptor nibile minus teneat actiōe furti manife-
sti per text. in. l. si vendidero. §. cū raptor. ff. de fur. s; errat per
ter. in. l. i. ff. vi. bo. rap. ⁊ qđ nō est verū qđ violent⁹ raptor semp
teneatur actiōe furti manifesti p ter. in. l. si quis ex demo. ff.
de fur. ⁊. videbimus in gl. in ver. vi. bo. rap. vbi ego expresse
hoc firmabo cōtra cū ex mēte eiusdēmet in hoc sibi cōtrarij
vt ibi videbitis. aliā rōnē diuersitatis assignat ipsemet Ri.
⁊. vi. bo. rap. in prin. ex mēte Oldr. in. l. qui vas in princ. ff. de
fur. ⁊ in. l. iul. ff. ad. l. iul. de vi pri. nā ille qui teneat actiōe vi
bo. rap. teneat etiā de violētia: ⁊ sic pōt etiā criminaliter accu-
sari. vel. l. iul. de vi publica vel de vi priuata. al. de. legem in
liam. quā ego nō inuenio nec in. ff. ad. l. iul. de vi priuata: nec
de vi publica: nec. C. eo. ti. qđ non est in furto: qđ pōt tñ extra
ordinem puniri. l. si. ff. de fur. cū ergo violent⁹ raptor in vno
grauet⁹ in hoc nimirum si in alio alleuat⁹ per regulas vulga-
tam. l. cū qui. in. pn. ff. de iureiur. s; ista ratio ad huc mihi nō
placet: qđ nō est generalis. nā sequeret⁹ qđ eo casu quo fieret
rapina fine violentiā alteri⁹. cū animo tñ cōmittēde violentiē
vt in casu. l. si quis ex demo. ff. de fur. qđ tñ in actione vi bo.
rap. quadruplū esset totū pena: qđ tñ est falsum. cogitabis de
meliori ratione diuersitatis. ¶ Quartio notate in ver. sed ⁊
legis aquilē. qđ ptra negantē actio legis aq. cōpetit ad du-
plum. cōcor. §. oēs. in ver. in dupli. i. c. ⁊. contra negantē. C.
ad. laquil. cū multis similib⁹. istud notabile potestis multis
singularibus modis limitare p ea que in simili dixi vobis in
§. oim. §. eo. circa ter. in. l. ii. ff. de rei vē. que oim addatis bic.
¶ Ultimo notate in ver. itē mista. qđ ille qđ fraudulēt ⁊ sine
causa differt p̄stare relicta facta pñs locis si fuerit in iudicio
cōtēns: teneat ad dupli. qđ qualiter intelligat⁹. j. videbitis in
glo. in ver. distulerint. ⁊ in gl. in ver. iudicij. in quibus locis
seruēdo dicendum: qđ opportunus cadet. ¶ Ho. j. aliqui ha-
bent in ver. ex maleficijs. aliqui ⁊ melius in ver. quadrupli.
⁊ diuidit in duas ptes. In priā formati qđōnē. In scda rīdet.
scda tibi: rīdeo: oim magis. C. In si. glo. per hoc nō rīdet cō-
trario. d. lno cōtismo. in ca. alle. j. vbi graui⁹ puni⁹ qui clam
facit qđ qui palā. bic vero est secus. vnde p solutiōe dicebat
Dy. que postea secuti sunt oēs alij bic: qđ aut loquimur in his
que possunt esse licita ⁊ illicita: ⁊ sic que pñt estimari pmissa
⁊ p̄bita: ⁊ in istis magis puni⁹ qui clā facit qđ qui palā. et
in istis terminis loquit⁹ p̄prie. d. lno cōtismo. aut loquimur
in his que sunt oim illicita ⁊ p̄bita: ⁊ sic que nullo vnqđ
casu pñt esse licita: ⁊ est furti. ⁊ in istis que semp sunt illicita
magis puni⁹ qđ palā facit qđ clā: vt bic cū si. p illa solu-
tiōe facit fm doc. bic qđ magis puni⁹ disposit⁹ de fide catho-
lica publice qđ priuati⁹ ⁊ occulte. C. de sum. tri. ⁊ fide catholi.
⁊ ibi gl. in ver. publice. ⁊ cū ista sol. trāscunt (vt p̄dicit⁹) oēs bic
vt Jo. fab. Ang. de are. ⁊ Ric. in. vi. opp. glo. ista solutio videt⁹
prima fronte periculosa ⁊ reprobēdis per nonnullos bic: qđ
videt⁹ esse cōtra casum de brocha in. l. si. ff. de riti nup. vbi lo-
quitur in his que sunt oim illicita ⁊ p̄bita: vt cōtrabere
matrimoniu in gradu prohibito: ⁊ tñ ibi graui⁹ puni⁹ qui
clam ⁊ trahit qđ q palā: ego sustineo solutiōē doc. ⁊ dico qđ
imo in illa. l. si. ⁊ trahere mat. inter collaterales nō est oim⁹
semp

Palam.
vid ad hoc
feli.in.c. cū
quidā. i. in.
col. vers. vj.
declaratio.
de iureiur.

semper prohibitū: imo potest esse licitū et illicitum: quia versus ad certū gradū prohibitū est matrimonium. ultra vero est permis sum. §. inter eas. c. 3. glo. in ver. tanta. et §. dno. §. de nup. et l. in celebrandis. C. de nup. unde ibi pprie sumus in casu primo docet in his que possunt esse licita et illicita. ideo ibi grauius puniunt ille qui clam pertrahit et qui palam. et ibi erit pprie casus pro distinctione doc. et hanc solutionem ad distinctionē doc. sentit Barto. post Dy. in l. i. §. generaliter. ff. vi bo. rap. et ideo si aduertat iurificholus in d. l. si quis loquit in mat. qd semper est prohibitū: vt est inter ascendētes et descendētes nō dicit qd grauius puniatur qui clam facit et qui palā: s. solū illud dicit in mat. qd potest esse prohibitū et permissū: videlz inter collaterales: ita qd ibi est casus rotundus p solutionē doc. et nō cōtra. qd tñ illa est via biocardiā an granis puniatur ille qui facit clā: an ille q palā. de hoc biocardo vide te late Ly. Jac. but. Ray. et Bal. in d. l. nemo. C. de sum. tri. et per antiquos: vt Ray. Jac. de ra. de de bella perti. et Old. in d. l. non existimo. per Ja. bu. in l. in tantis. §. vniuersitatis. ff. de rerum diu. per Dy. et Bart. in d. l. i. §. generaliter. ff. vi bo. rap. et Jac. de bella late in d. l. si ff. de ritu nup. ¶ Et in ver. vi bo. rap. quam diuido in duas. In prima remouet tacitū cō trariū ad ter. In scda format questionē scda ibi: sed nūquid etiā raptor. prima pars principalis subdiuidit in duas. Ibi in prima facit qd dictū est. In scda ponit fallentiā. scda ibi: nū in casu. Itē scda principalis subdiuidit in quatuor particu las. In prima facit qd dicitur et qd format vnā questionē. In scda refert opin. pla. In tertia rñdet ad allegata p eū. In quarta ponit opi. suā. scda ibi: dic qd nō fm qd pla. tertia ibi sed certe ibi erat actū. quarta ibi: s. satis videt qd manifesti. ¶ In ea. gl. in fi. cum opi. glossatoris nostri trāscit indistin cte doc. bic. vt Dy. Jo. fa. et Ang. et pro ea allegant ter. ex pel sum in l. si videro. §. cū raptor. ff. de fur. quem Bar. ibi dēz reputat ad boc nūc et singularē in iure: ego opi. qd pla. bic re latam in gl. nō teneo. repēbendit etiā Bar. in d. l. si qs et do mo. §. cum raptor. ff. de fur. bec opi. glossatoris nostri et sequa ciū iudicio meo nō est indistincte vera vt patebit ex his que nunc subijcio in proxima distinctione. vnde ego distinguo ex mēte Dy. et Bar. in l. i. ff. vi bo. rap. et eiusdē Dy. in l. i. §. hoc edictū. in eo. ti. ff. vi bo. rap. et Bar. in d. l. si videro. §. cum raptor. et Ric. de neap. §. vi bo. rap. in princ. qd aut violētus raptor fuit deprehēsus vel fuit 2tra eum acclamatiū vel cursū: tūc tenetur etiā furti manifesti. et in his terminis pce dit opi. gl. nostre et sequaciū. et ter. in d. §. cū raptor. aut vero raptor nō fuit apprehēsus nec fuit 2tra eum acclamatiū vel cursū: vel qd coadunatis gentibus iuit ad domū alteri? et nō inuenit. et hoc casu nō teneat actioe furti manifesti. et de hoc est ter. in terminis in d. l. si qs et domo. quā Bar. ibi re putat ad hoc singularē et nō habere p concordantiā in mūdo. et est ratio: qd ad hoc vt quis sit fur manifestus vel teneat actio ne furti manifesti: necesse est qd alterū ex suprascriptis tribus interuenierit vel aliud simile: vt. l. i. ff. de furt. et l. i. ff. de obligationibus que ex delicto nascuntur de raptor ita domū crit fur manifestus si aut deprehēdatur aut si 2tra eum currat aut acclamet: alē non est. ista mera veritas. ¶ Et lo. in ver. traditam in fi. dicit vos adijciendā esse nedum actionē qd metus causa: sed etiā multas alias enumeratas. f. in gl. in ver. pena. vt ibi dēz gl. 22 dicit: et bñ: et sequunt Dy. Jo. fa. et Ang. de are. bic. ¶ Et lo. in ver. in eos in fi. subibat Jo. fa. bic qd in executioibus vlti marum voluntatē ordinatis ex dispositioe testatoris differē tibus sine cā soluere legata redicta pñs locis an teneantur pe na huius. §. et sic in dupli. determinat ipse qd sic per generali tatem huius licet. Itē qd quēriū pñt actione et testamēto. alleg. l. nulli. cū ibi no. C. de epi. et cle. meli? allegasset in pposi to isto. l. si quis ad declinādā. in prin. C. de epi. et cler. vbi est ter. qd executor legitimus qualis est episcopus: intencat actioes be reditarias. idēz ergo et multo magis fm Bar. ibi in executio re testamētario cū legitimo pñferat per. d. l. nulli. Item facit qd talis executor testamētari? habet loco heredis: vt p Inn. Jo. an. et alios in c. cū tibi. extra de testa. et Spe. in ti. de instr. edict. §. nūc aliqua. circa prin. et Bar. not. in l. hereditas. la. §. ff. de bere. insti. et in d. l. si quis ad declinādā. et in l. si qs Titio. in prin. ff. de leg. ij. et in l. centurio. in ver. sed quid si testator. ff. de vulg. et pup. et Bal. no. in aut. licet. C. de natu. lib. et in l. j. C. ad l. fal. et qd executor testamētarius teneatur actione et testa mēto: firmat etiā expresse Bar. in l. firmo. §. j. ff. qñ dices leg. ced. et est ter. in l. cū filio. in fine fm lecturaz Bar. ibi. ff. de le. j. ponit Bal. in d. l. nulli. in j. col. C. de epi. et cle. et banc opi. Jo. fa. bic scilicet qd pena huius §. habeat locū in executioibus testamentariis: tenet etiam Ang. bic. motus vltra Jo. fab. qd

[illegible]

manumissi. ff. de actio. emp. 2. glo. in l. per diversas. in ver. seu res. 2. ibi Bar. in vlti. col. C. madati. 2. idē Bar. in l. ad finē. C. de leg. 2. Bart. in l. herede. C. de fideicom. 2. in l. in vi. col. C. de leg. certe nō posset agere actione in rem: 2. sic rei vendicatione per ea que tradunt per scribētes vt Bar. in l. j. 2. n. C. de leg. 2. in l. j. ff. de leg. 2. necessario ergo ter. iste loquitur 7 qñ testator legauit rem suā propriā. de hoc tñ pun-
 25 cto qñ fructus rei legatē debeant legatario: an a tpe adite be- reditatis an vero a tpe morte seu litis cōtestationis: qñ passus nō est sine scrupulo: vltra supra scripta videatis Bar. 2. alios oēs in l. si tibi homo. §. cum seruus. ff. de leg. 2. Bar. late in l. si deicommissaria. in pñ. ff. ad tre. 2. ter. 2. ibi Bar. Ang. 2. Imo. in l. si qñ bonor. ff. de leg. 2. Bart. 2. Imo. in l. seruo legato. in pñ. ff. de leg. 2. Bal. in l. si sed qñ. C. de communia de leg. 2. in l. grege. ff. de leg. 2. C. In ea. gl. ibi. quis sit fugitiu. in pñ. ista decisio gl. nostre fm Jo. fa. per verba tñ satis intricata et quodāmodo adinuicem cōtraria que ego clara facio: proce- deret qñ ecclesia vellet inmiti pñessione illius: 2. per eam vellet probare qñ tunc esset equū id qñ gl. nostra dicit negantes pos- se penitere 2. pñiteri. Aliter autē decisio gl. nostre nō posset illo modo procedere: qñ pena huius ver. item mista. committitur duobus modis. primo si quis negauit. scō si nō negauit: s3 distulit vsq3 quo iussu magistratus fuit cōnētus. casus est de vtroq3 rotundus in. §. oēs. in ver. sed furti. j. co. ergo qñ primū quis negauit: statim pena committitur. sed vbi nō negasset prout in isto ter. in quo nō apparet de negatione: 2. tunc pe- na committit si differet vsq3 quo iussu magistratus pñenire tur. 2. hoc est mera veritas reiecta quadam opi. Ang. de are. bic qui vult qñ ad hoc vt differēs soluere legata facta pñs lo- cis vsq3 ad vocationē in ius incidat in penā huius vericuli: tñ mista. regit qñ pñesset interpellatio extrajudicialis. qñ est fatuū dicere: cū istis legatis ad pñas cās mora cōmittetur re ipsa absq3 alia interpellatōe: vt est gl. singularis 2. appo- bata per oēs. j. in glo. sequenti. in ver. in iudicijs. 2. ibi videbi- mus. 2. pñterea Ang. de are. scilicet sum corruit 2. ea que bic di- cit: 2. merito. j. in. vii. parte principali huius glos. sed ego iam cū corruerā anteq3 illū ibi vidissem. 2. circa pñclusionē quā. s. prime tēmi post Jo. fa. videatis etiā Spec. in tit. de cōfess. §. nunc videndum. ver. quid si egi. 2. Ric. de nec. bic in. vii. q. gl. Nec predictis ob. d. L. quis sit fugitiuus. in pñ. bic in gl. alle. pro cōtrario: qñ respōdebat Jo. fa. bic 2. sequitur simpliciter Ang. de are. bic. qñ ibi delictū erat consummatū: ideo nō ad- mittitur penitentia: qñ sera est penitentia. bic autē est secus. l. qui ea mēte. 2. ibi plene p Bart. ff. de fur. que solutio mibi nō placet: qñ cōtrariatur his que prime dixi: qñ imo bic per so- lam negationē consummatū est negotiū quātū ad cōmissio- nem huius penē. d. §. oēs. ver. sed furti. ff. eo. 2. firmam. s. vnde ego aliter rideo 2. solutionem dicio ex bis que proxime dixi qñ in. d. l. qñ sit fugitiuus. in pñ. ex illa pñia illius serui fu- gitui dñs non releuat in aliquo: nec in aliquo inuaf: 2. ideo non admittit talis penitentia. bic autē ex ista confessiōe bene releuatur ecclesia quo ad probationē: cum ex ea vel inmiti vt predicti. nimirū ergo si admittit: als aut nō admittit: vt. s. cō- clusi. 2. hanc solutionē sentit etiā Ric. de nepo. bic in. xij. q. 27 glosse. 2. iuxta pñdicta si vultis gñaliter videre qñ ille qui pri- mo negauit admittat amplius ad pñtendū: 2. sic qñ negans possit penitere: videatis late Bal. in l. contra negantē. C. ad l. aqui. 2. in l. error. in. vi. col. C. de tur. 2. fac. igno. 2. no. Bal. in. c. vasallus. el. j. in. ij. col. si de seu. fue. pñro. inter domi. 2. agnatū. 2. late Bal. in. c. j. §. porro. in. iij. col. in ver. nunc gñaliter que- ro. in tit. que fuit prima cā beneficij amit. ver. inter cetera. vbi no. dicit qñ vbiq3 tractatur de pena augēda ratione nega- tionis: intelligamus semp de ea negatiōe in qua qs perseue- rauit: sed si nō perseuerat in ea: sed confitē non dū liquida- to negotio per probationes testiu: tunc emittat damnu3 qñ ex negatione emergebat. ita dicit notari hoc ver. item mista. per hanc pñsentē gl. 2. in l. alia causa. C. de bis qui. vt indi. qñ di- ligenter nota p maxima limitatione 2. declaratiōe predicto
 28 rum 2. huius ter. 2. sequit simpliciter Ang. bic. 2. an post ne- gationem possit quis pñiteri ad hoc vt consequat commodū statuti: puta si statuti remitteret quartā partē pene cōfitem- ti maleficiū: videatis Bar. in l. cū qui. in pñ. ff. de iureiur. et ibi no. ter. illū ad hoc qñ dicit tota die occurrere. 2. in idē vi- deatis Saly. 2. Fulg. contrariantes Bart. 2. alibi Bal. in isto passu aliter distinguente in l. pñtra negantē. C. ad l. aqui. 2. l. si vnus. §. fin. in l. c. antiqua. ff. pro so. 2. in. v. c. j. §. porro. que fuit prima causa bñficij amit. 2. omo Bal. in l. ea que in. x. 2. ij. q. C. de cōdi. inde. vbi tenet qñ imo in terminis statuti admittat confessio post negationē si statim 2. incōtinēti confiteat: uno plus qñ etiam si ex intervallo: anteq3 tñ testes sint recepti. se-

cus si postea: vt ibi latius p cum. 2. cōtra Bar. vide tert. no. a l. electo. §. neq3. ff. de nora. 2. ad illa addite que pulchre dixi vobis in. §. olim. s. circa casum. l. si. ff. de rei ven. 2. vltra pñdi- cta si vultis videre que sit illa negatio que facit crescere cōde- nationem: recurrere ad Bar. in. d. leum qui. in pñ. in. ij. co. ff. de iureiur. quem simpliciter refert Ang. bic. sed ego frustra nō refert qñ non adderem. C. In ea. gl. ibi. Lillud. bāc decisio nem gl. 2. etiam precedentem limitabat Jo. fa. bic vt pcede- ret vbi nō interuenisset iustus error: als fm cū sub dubio tñ forte ille excusaret. allegat. l. cōfessionibus. in pñ. 2. l. qui ser- uum. in pñ. ff. de interrog. act. 2. sequit simpliciter Ang. bic: addite Bar. late in l. nō fatetur. ff. de pñf. cū si. 2. qñ in si. no. Bar. in. d. leum qui. in pñ. in. ij. col. ff. de iureiur. dñz ponit de eo qui phabilliter potuit ignorare: 2. dicit qñ cum illud. s. p negationē cōdemnatio crescat fiat in pñ. mētētiōe. certe si nō procederet delictū in negādo nō deberet sequi pena q sine delicto nō est: vt. l. alind. ff. de ver. sig. 2. ibi latius p cum. C. In ea. glo. ibi. j. co. §. at ille ille. §. at ille. qui potius est ver. §. in oēs. parū facit fm Jo. fa. bic 2. fm cū melius faceret. l. post legatus. §. j. 2. l. p. ff. de bis quib. vt indi. dicit tñ se crede- re qñ illa opi. relata in gl. sit vera: qñ ex sola procrastinatiōe vocatiōe ad ius bec pena committit: vt bic. 2. dicto ver. at il- le subdit tñ posse saluari opi. gl. qñ negotium est dubiū p lillud. ff. de pet. here. 2. dicit Ang. bic se credere qñ mēs gl. fue- rit pñrie loqui in istis terminis. Ric. vtro de nec. bic in. xiiij. q. glo. tenet cum gl. nostra qñ allegaret iusta causa. sec. si fru- stratoria per. l. qñ te in argumētum. ff. si cer. pet. 2. l. sciēdū. ff. de vsur. ego allego in terminis Bart. q bic a nomine allegat facientem expresse mētētiōe de vtracq3 opi. bic in glo. relata in. d. leū qui. in pñ. in. ij. col. ff. de iureiur. 2. ibi has opi. ipse
 29 notabiliter concordat distinguēdo. 2. aut cñ negat talis qua- litas per quā cōdemnatio in totum pñmittit aut minuit: puta in exemplo gl. nostre qñ negat testamentū valere: 2. tñc negans talem qualitatem bene incidit in penam. ita pcedit opi. glo. nostre bic qñ est scda in ordinē. si vero negatur aliqua qualitas: 2. tñc sit secus: exemplum fm cū in simili: si aliqs committat lege aquilia pro damno dato certe si cōnētus cōfi- teatur se dedisse damnum: neget tñ estimationē dāni factaz ab accusatore: certe per hoc nō cōdemnatur in duplum: vt probatur in l. inde neratus. §. si cum. l. seq. ff. ad l. aquilia. 2. hoc modo procedat alia opi. bic in gl. relata pro prima quā ipse dicit se ita intelligere. C. In ea. gl. ibi. C. de fideicom. l. si. in pñ. bec est vtra nec habet aliquam dubitationē fm Dy. Jo. fa. Ang. bic. 2. Ric. in. xij. q. gl. in si. gl. in bac vl. q. gl. Ang. de are. bic contrariat opi. Jo. fa. ego digo inter eos media3
 30 opi. 1. 2. dico sic in ista pena dupli in qua incurrit ille q dolo se differt soluere legata relictā pñs locis 2. totum dupli nō est pena: imo tenet ad rem principāle relictā 2. ad tantū dē p pena: 2. sic in effectu ad duplum vt dicit iste ter. si ergo qñra tur nunquid quantū ad rem principālem relictāz si nō pōt illā soluere debeat luere in corpus per regulam vulgarem. l. p. 2. ff. de in ius vo. intelligēdo tñ fm ea que pulchre tradidi vobis in §. penales. in gl. sup. ver. 2. in cum. s. e. que bic potestis addere. 2. credo qñ ista sit veritas. C. El. in ver. in iudicijs. diuidit in quatuor partes principales quemadmodū quatuor princi- pales questōes in ea ponunt. partes dese patēt. scda ibi: itez quid si reipub. tertia ibi: itē quid si in redēptione captiuorū. quarta ibi: item quid si deo vel alicui sancto. C. In ea. gl. ibi. Interpretatione. bec prima questio gl. nō habet dubitationē fm Jo. fa. 2. Ang. de are. bic 2. bene: qñ de ea est ter. apertus in. §. oēs. §. sed furti. vbi ter. magistratū dicit qñ si negat: sta- tim incidit in penā. si vero nō negat: 2. tñc ter. dñm incidit in penā si differat adeo qñ patiat se in iudicio cōnemiri. 2. dixi
 31 latius. s. in gl. pñcedē in quita parte principali. C. In ea. gl. ibi. Cam qui. can. in inte. resti. non est. ne. l. in minorū. tene- ris perpetuo cordi hanc partem gl. que singularis est qñ ficus fauore minoris mora pñtrabitur re ipsa absq3 vlla interpellā- tione: vt est ter. in. d. l. in minorū. 2. est ter. notandus in l. litio scio. §. vsuras. ff. de leg. 2. qñ idē est in ecclesia 2. alijs venerabi- libus locis: 2. cōsequenter illa glo. exēdit singulariter illā. l. in inorum.

C. Si pos-
 ea. Sed qñ
 si negas in
 cā principā
 li confiteat
 in causa ap
 pellationis
 an tñc gau
 debit bene
 ficio statuti
 ppter con
 fessionē: vi
 de Bal. in
 d. §. porro.
 alleg. bic p
 dom. Balo.
 may. per gl.
 l. si cū ecce
 pñde. §. bec.
 ff. qñ me. cā
 2. l. j. in pñ.
 ff. §. act. pñ.
 p quo vide
 Ang. arc. i
 suo tra. ma
 lefi. §. appel
 lante. 2. ver.
 quid aut si
 i iudicio qñ
 sic sed an pñ
 dicta sint
 vera si sta
 tutū dicat
 confitentes
 in prima cā
 vñ in prima
 rñfide gau
 dere benefi
 cio remisi
 sioni pñene
 credet qñ
 nō. s. pñta.

a lege antiqua et sed fisco et republica equiparant ecclesie: eodem modo relicta pro redemptione captiuorum: relictis factis ecclesie: quoniam vera esset ista equiparatio que non sufficienter probat saltim in legatis factis propter redemptionem captiuorum et equiparent legatis factis ecclesie: possumus multipliciter rueret et primo secundum fundamentum gl. nostre quod illa regula non habet locum in penalibus: ut si duo casus equiparantur a lege antiqua: et aliquid penale statuatur in uno: quoniam non intelligitur statui tum in alio: eo quod quia pene sunt molliende et restringende: non autem extendende: et in istis terminis videtur in penalibus loqui mur nos in proposito nostro. unde nimirum si non sit extensio vir tue parificationis que fiat etiam a lege antiqua. tunc quod istud impugnamus. ideo hinc solutioni non infuso. Unde aliter respondetur et in forma. et dicitur quod quoniam duo casus equiparantur a lege antiqua: quod postea per legem novam statuatur in uno ex casibus parificationis: intelligitur etiam statui in alio. respondeo hoc esse verum quoniam illi duo casus equiparantur in eadem materia. scilicet autem si sunt equiparati in diversa materia: quoniam tunc predicta regula locum non habet. istud est quod in terminis dicitur gl. valde notabilis et signata in c. in ver. declaramus. ne clerici vel monachi. lib. vi. et sentit gl. in c. licet canon. in glo. in ver. parochialis.

44 ecclesia de elec. lib. vi. cum ergo equiparatio fieri et reipublice cum ecclesia fiat in alia materia videlicet in materia prescriptionis in illa. l. si. C. de sacrosan. eccle. eodem modo equiparatio legatorum pro redemptione captiuorum et legatorum pro ecclesia fit in diversa materia: videlicet in materia infirmamentum donationum. d. l. illud. C. de sacrosan. eccle. i. si quis pro redemptione. C. de dona. ergo virtute equiparationis facte in illa diversa materia non fiat extensio ad istam materiam imponente penam pro executione legatorum relictorum ecclesie. non ob. etiam gl. hic in ver. pro eos putat ibi latius dicitur: sic non mediocriter errat super illa gl. quod non est verum quod gl. illa tex. nostrum extendat: imo cum simpliciter declarat putat ibi latius dicitur. Non ob. ultimo tex. in c. si. de obli. que ex quasi tractu: quod tex. ille nulla tenus meruit in hoc proposito allegari: cum tex. ille ad litteram medius loquatur de ecclesiis: sed etiam de his que pietatis intuitu relinquuntur: ita quod ibi in illo tex. nulla sit extensio: et per istam remanet defensata gl. nostra in vtriusque decisione. fatebor tamen me aliquantulum hesitare putat dicitur in scda deci. v. in legatis relictis pro redemptione captiuorum: an in eis habeat locum pena huiusmodi. ite missa. et quis ab impugnationibus tenentium contrarium defensata sit gl. nostra: credere tamen quod tutius est in ista scda decisione tenere contra gl. per regulam quam. tradidit: que habet quod omnia privilegia concessa ecclesiis habent etiam pauperes et quilibet pius locus: ut. dicitur ad si. gl. cum hac ultima decisione omnes simpliciter transierunt: et nemo discrepat: et in hoc non est

45 dubitandum. Et quoniam relinquatur deo cui videatur relictum et cui applicetur tale legatum: declarat tex. not. in d. si quis in noie. hic allegato in gl. quod videtur relictum ecclesie maiori illius civitatis in qua testator domicilium habebat. si autem relinquat vni sancto: puta sancto Martino: et in illa civitate sunt plures ecclesie ita notate: tunc legatum videtur relictum pauperiori. si autem nulla ecclesia illius nominis in illa civitate reperiat: tunc videtur relictum maiori ecclesie: ut ibi latius habet in tex. Et quando autem esset factum relictum ecclesie simpliciter ut quod testator simpliciter dixisset relinquo centum ecclesie nec declarasset cui ecclesie tunc in dubio cui ecclesie videatur esse relictum videatur Ly. in l. i. in v. C. de sacrosan. eccle. et Spe. in ti. de instru. edi. in c. si nunc vero aliqua in ver. quod si testator. Bar. no. in l. que conditio. si. ff. de p. d. et de m. d. vbi hoc in terminis decidit per illum tex. ad hoc notabilem: quod in dubio intelligitur relictum illi ecclesie cuius est parochianus. de quo etiam videatur Ly. aliter decidit in l. cum multe. C. de dona. ante m. p. et Ang. in c. si vero. in aut. de non ali. et Jo. an. in c. cum quis. de sepul. in vi. et eundem in addi. Spe. in d. ti. de instru. edi. in c. nunc vero aliqua in addi. que incipit: hic venit. et Pet. de anch. et Imo. in c. relatu. el. in fi. extra de test. et Jo. fa. et Ang. de are. in c. sed ius quod civile pillu tex. de iure nat. gen. et civi. et in istis locis invenietis multas contrarietates Bar. et recta decisione Bar. quod legatum debeat illi ecclesie cuius est parochianus.

47 Et pulchrum dubium esset quid si testator habuisset duas parochias sine duas ecclesias parochiales: cui ecclesie tunc debeat legatum. ponit cano. in c. si. extra de sepul. et ibi decidit quod legatum debeat illi ecclesie a qua sacramenta ecclesie recipiebat.

48 Et circa predicta dicebat singulariter Bal. post Ly. in d. l. cum multe. C. de dona. ante nupt. quod si aliquid legatum monasterio simpliciter: quoniam in dubio intelligitur de monasterio mulierum et sic monasterium non bonum. quod dictum est mirabile et singulariter. et quod. proximè vidimus cum gl. quoniam sit legatum deo vel alicui

49 sancto cui intelligatur tale legatum esse factum. Et cum diligenter

a In l. i. ubi vide eundem do. Jo. in prin.

notate quod si aliquid esset donatum vel relictum maiestati existenti in aliquo loco profano alicuius privati hominis sicut fit maiestati bus facientibus miracula: quod illud diceretur donatum vel relictum deo immortalis: et ideo non acquereret illi penam in cuius loco illa maiestas esset depicta. et ita cum ista quoniam evenisset de facto disputant in civitate Padue Ang. et incipit illa sua disputatio: refugiet divitiarum palatio. et determinavit ut. p. text. in l. lege iulia peculatus in prin. inuncta glo. in ver. donatum. que istud optime decidit. ff. ad l. iuliam pec. et idem etiam tenere dicit Bal. in l. de veri. C. de fidei. libertatibus. vbi inquit quod quicquid pro salute anime relinquitur: ad divinum nomen spectat. et propter ea decidit quod si hospitali non legitime constructo simplices homines aliqua reliquant: quoniam non intelliguntur relictis muris aut domo ipsi hospitalis: sed hospitali in genere et in abstracto. et propterea capiet episcopus et pauperibus erogabit. et sequitur de de anc. b. in c. si. de reli. do. Et subicit etiam Bal. idem esse si relinquantur maiestati de vultu Perusino. accedat gl. in l. statue. in gl. ff. de usufructu. quod dicit de vultu de Luca ad quem finem illa glo. bestialia homines nimos ponit. Accedat etiam prime dictis quod decidit Bal. in aut. hoc ius potestatem in fi. col. C. de sacrosan. eccle. vbi decidit quod si esset unum hospitale privatum quod haberet unum nobilis in domo sua privata quod non esset fundatum antea: tunc episcopus si esset profusus profanus: quod relicta facta huiusmodi hospitali non applicarentur illi nobili qui esset dominus domus: sed intelligeret facta contemplatione pauperum: et ideo episcopus caperet et inter pauperes erogaret. et sequitur Bar. no. in de n. si. illa de reli. do.

53 Et ultimo quod gl. nostra dicit de relictis factis alicui ecclesie vel alicui sacerdoti vel aliis administrantibus ecclesie: an vero in dubio intelligantur facta ecclesie: an vero ipsi sacerdoti habeatis tex. quem gl. hic allegat in d. Lanina. si a titia. et ibi Bar. ff. de annuis leg. addite tex. melior et multum notabile in c. requisisti. extra de testa. et tex. in aut. licet. C. de epi. et cler. et tex. ibi late Bar. et in l. cum ibi. ff. de reb. dub. et Bal. in extranag. de pace costan. in ver. ecclesiis vel episcopis illum tex. et videatur omnia tex. notabile et singulariter. l. c. si. de capi. coradi. in vi. sen. videatur etiam scda de se. in c. si. r. quem refert Bal. in l. i.

54 privilegia ad fi. C. de sacrosan. eccle. vbi disputat de relicto facto visitatori disciplinatorum qui erat frater ordinis predicatorum an acquirat fraternitati vel officio visitatoris: an cui acquiratur. Et extra gl. refert ultimo ad complementum vtriusque formationis libello in actibus nominatis in hoc. scilicet seu ver. et maleficus. quis contra alii omittant: excepto Ang. de aret. hic sed ego nullatenus omitto: quoniam plures dicitur istud

55 est proprium et peculiare presentis tituli. Et in primis ergo secundum ordinem tex. videndum est de forma libelli in actione furti: et quod libelli forma ponit Spe. in ti. de fur. si. fin. quod cum refert hic. de neap. hic ad si. in. r. et vlt. q. extra glo. et ex mente Ange. de aret. hic potestis ita formare libellum. Ergo contra Titium. et dico qualiter de hoc anno presenti. ad. ccc. lxxiii. et de hoc mense presenti Aprilis ipse Titius de tali domo mea sita in tali loco et. mihi furto abstulit clam: si fuit furtum non manifestum: als palam et si manifestum: talis libellus puta codice taliter cooperit et signatus et q. liber est valoris pretii librarum centum. et qui liber ad me spectabat et spectatur omnium vel quasi: vel ratione possessionis tui: vel in quo habebam tale me: vel quem habebam commodato: fin. quod facti contingentia evenierit: et dictum libellum contra amonendo de loco ad locum. Quare peto pro vos et vestra finiam declarari dictum Titium commississe tale furtum et cum puniri et condemnari mihi ad duplum libelli furto subtrahit: si erat furtum non manifestum: als ad quadruplum vel dicti libelli vel eius estimationis vel ad duplum vel ad quadruplum mei interesse. Possitis etiam in conclusione addere et ad restitutionem dicti libelli. In hoc libello cum ministerio plura sunt posita: et in primis verba illa: de hoc anno presenti et de mense presenti. ite de tali domo mea sita et. quia in criminibus siue publicis siue privatis quoniam agitur criminaliter debet necessario in libello accusatorio apponi annus et mens necno et locus commissi criminis: iuxta formam libello. in prin. et ibi late Bar. ff. de accu. et l. p. vbi glo. et doc. et late Saly. C. de accu. et imo fortius etiam si ageretur civiliter de delicto: predicta nihilominus requirerentur quoniam tale delictum infamaret de iure vel saltem de facto: als secus in l. p. et edixit in prin. et ibi late et notabiliter ponit et declarat Bar. ff. de iniur. et l. ite erigit. ff. de dolo. et c. et extra de procur. et c. presentium. de testibus. in vi. et idem vult etiam Bar. in l. si. ff. de suspect. tuto. et in l. i. circa medium. ff. de except. titu. generali. et in l. et an eadem. §. actio. nes. ff. de excep. rei iudi. et l. inde nerationis. §. si. ad l. qui. et in l. viro atq. vxore. ff. solu. mat. et in l. i. §. hoc interdictum in. in. col. ff. vti possid. et in l. per procuratorem. ff. de obse. a lib. et lib. paren. prestan. in l. edita. in fi. col. C. de eden. et in l. sed ex dolo. §. fin. ff.

Et mensis. Alio do. Ale. d. imo. in 2. l. r. in v. col. cum sequ. in i. pte et in c. si. in fi. col. l. i. pte vbi ponit etiam quod de die et quod demonstrationes in accusatio de ponit debeat et in 2. l. r. in v. col. l. i. pte. vbi ponit de mense vel die. et et quod si pars non opposuerit ibi ponit etiam an qualitates delicti probari debeant: et nunquid procedat accusatio si probetur delictum: sed non qualitas temporis appositum in libello: vnde de per cu in 2. l. r. in v. col. in i. pte. et in c. si. col. ad pte. vbi ponit quod si quis accusatur de delicto commissum de nocte et probatur de die.

Recens et locus. §. quod si locus esset appositus in determinatus: an sufficitur libellus accusatorius si declarari possit: vide do. Bar. soci. l. conf. d. vi. inci. vso processu. circa me. vii. col. in fi. parte. quod sic.

¶ **si. ff. de dolo.** Bal. in rep. paduana dicte. ledita. in. vi. col. in. vin. it. r. opp. r. videatis oino Bal. in. c. j. in prin. m. vi. col. in. ti. quib. modis seu. amit. r. Saly. in. latrocz. C. de iniur. r. Ang. bic. r. melius in suo tractatu maleficioz in verbo: de au no pñenti f. dies aut comissi criminis r. hora nō sunt necessa rio apponēdū in libello accusatorio. d. l. libellorū. in prin. r. gl. in. d. l. pe. in verbo: tēpus. qd intelligite vt per Barto. in. d. l. libellorū. in. j. col. r. limitate vt per eundem ibi in. iij. col. in ver. circa tempus. nisi esset tale delictum qd aliquo die factū esset punibile: puta in festo alicuius sancti: r. aliquo die non: r. idē in hora si per statutū terrarū quedā sunt delicta si certa hora committant r. alia nō. istis casibus debent in libello inferi dies r. hora: qz als non concluderetur esse delictū: vt ibi latins per

59 Bar. f. qz in delictis habemus vnam regulam multum vtilē r. signandam: qd in delictis in dubio semper debemus intel legere factum tpe licito nō aut tpe prohibito: vt ibi dicit no. Bar. r. idē Bar. latins r. notabilis in. l. nō solū. §. sed vt pro bari. ff. de oper. no. nū. r. Bal. in. l. f. Can. seruus ex suo facto. r. in. l. precibus. in. vii. col. C. de impu. r. in. l. ij. in. ij. col. ff. solut. ma. r. d. Abb. ¶ **Danoz. in. c. auditis. extra de prescrip. r. in. c. in**

60 **presentia. in. iij. col. extra de pba. r. ita etiaz intelligite qd di** cū est de loco commissi criminis: si factū de quo quis accusa tur esset vniuersimiter punibile i quacūqz parte loci esset factū vt in furto: tunc sufficeret ponere domū: nec esset necesse pone re locū loci. als bñ oporteret apponere locū loci: videlicet in tali domo r. in tali camera per rationes. §. pñime dictam. r. ponit in specie r. declarat Barto. in. d. l. libellorū. in. j. col. et in l. de pupillo. §. qui nūciat. ff. de oper. no. nū. r. in. l. pñi. C. de insti. r. substi. sub condi. fac. r. Specu. in titu. de accus. in prin.

61 Item f. qz dici de die r. hora necessario nō ponendis in libello accusatorio. Limitate secūdo r. declarate nisi ad petitionē accusati iudex cogeret accusatorē diē declarare ad hoc vt rē posset se defendere eo casu quo iudici videretur equū: vt per Bart. late in. l. is qz reus. in. ix. col. ff. de pub. iudi. in. d. l. libello rum. in prin. in. v. col. r. Bart. r. docto. in. l. pantonius rei per duellionis. ff. de acqui. here. Subdit tamen no. Bar. in. d. l. libellorū. f. qz hoc casu quis accusator possit cogi diem decla rare: nō tñ cogitur illū probare: vt ibi per eū. r. ista est veritas quicqd dixerit Imo. in. d. l. is qui reus. in ver. itē adde dictis Bar. in quātū tangit r. cū contrariā Bar. r. habetis etiaz per Ang. de are. bic. r. meli? in dicto suo tracta. maleficioz

63 in verbo: de anno presenti. ¶ Et an si in libello accusatorio omisissus esset locus necessarius opponi vel omisissus esset tem pus necessarium: an posset postea probationibus suppleri: vi deatis ¶ **De de anchora. in de constitutionem. de elect. singula riter decidentem r. tenentē qd sic. nihil tñ boni allegat ad hoc nā allegat. c. cum dilectus. qd est. c. ij. extra de ord. cog. r. c. pñ sentium. de test. in. vi. que iura non faciunt in proposito: quia loquuntur in delicto deducto per modū exceptionis. ego ad do in terminis Bal. idem tenentem in repe. ¶ **Paduana. ledi ta. in. vii. col. in. vii. oppo. C. de eden. r. Specu. in titu. de libel. con cep. §. ad huius tituli. in ver. sis caut. r. in ti. de acti. r. peti. §. i. ver. sed hoc quocqz premittem. c. iij. pluribus ver. seq. vlt. ad §. item scias. r. idem etiam in terminis firmat. Jo. de imol. in d. c. cum dilectus. extra de ordine cog. r. pro ista parte multum faceret illa solennis gloss. in. l. j. §. si quis argentum. in verbo: iuranti. §. de pos. quam pro multum sint certa quantitate. et est similis glo. in. l. in act. in fi. princ. r. ibi Barto. ff. de fur. con trarius tñ. f. qd omisissio loci r. temporis necessarij in libello accusatorio nullo modo possit postea in probationibus sup pleri firmavit ipsemet Bal. sibi cōtrari? in. l. j. §. si mēfor fal. mod. dire. pro quo multum bene facit qd not. Lu. ro. in. l. non solū. §. sed vt probari. ff. de operis noui nūcia. vbi refert Ra pha. Fulgo. consuluisse in contingencia facti multum signan ter f. qz si in accusatione accusans nō posuit maleficiū esse cō missum tēpore punibili prout requirit per regulā notabilem quā. §. retuli ex mēte bar. in plerisqz locis: qd l3 postea illud p bet f. qd nō sufficit ad condemnationē: eo qz probatio sup inepto libello non validat processum. ita refert tenere Ange. in. l. cum actum. ff. de neg. gest. r. Specu. in titu. de offic. iudi. §. deseruit. verū. quid si libellus r. in titulo. de senten. prola. §. qualiter. ver. quid si vis. r. firmat Imo. in. c. examinata. extra de iud. r. Bal. in. l. j. ff. de iurisd. omniū iudi. r. in. d. l. j. ff. si mē for fal. mod. dixerit. r. Ang. in. d. l. cum actū. r. pro ista secūda parte que magis mihi placet multū bene facit qd signāter vi rit Bal. in. c. j. in. ij. col. de milite vasal. qui cōm. est. in vñ. fend.****

67 qd f. iudex nō potest supplere aut condēnare si est plus pba tum qz petitum. allegat ad hoc solēnem gloss. in terminis in. l. verbū oportere. ff. de verbo. sign. pro hac parte facit: qz text. in d. l. libellorū. §. qd si libelli. vbi est casus fin Bart. ibi et in. l.

68 edita in. ij. col. C. de edē. f. qz qñ libell? accusatorius nō est bene conceptus vñ fin formā. d. l. libellorū. in pñ. qz absoluif accu sar? etiā eo nihil penit? §. libellū opponēte. quō ergo poterit libell? per probationes suppleri. hoc tñ fundamētū nō est bñ tutum per tex. in. l. libellorū. §. fin. in verbo: postulante reo. r. quod ibi no. gl. r. contrarium tenēt Lano. vt Imo. dñsti. r. Jo. an. in. c. j. extra de purg. cau. sed quādo intra cōia decēnt

69 pro ista parte stringit vigēs r. inenitabilis ratio: inā nō pōt fieri additio aut suppletio ad libellū post litem cōtestatam b fm cōmuncm opt. que ponitur in dicta. ledita. ergo non de bet posse fieri talis suppletio ad libellum per indirectū: scilicet per viam probationum: quia als parum aut nihil opera retur in effectu. qz directo nō posset fieri suppletio ad libellū post litem cōtesta. f. dñi postea secūdo r. principaliter in pre dicto libello qd furto abstulit omisissus illis verbis sciēt? do lose r. appenstate r. animo lucrādū: que verba frustratorie ap ponuntur nec sunt necessaria: qz dicēdo simpliciter furto ab stulit. intelligitur dolose r. appenstate fm Bar. in. l. laurelina. §. scia. ff. de liberis lega. Barto. in. l. nec exemplum. Cad legē come. de falsis. r. Angel. in repetitione. l. si vacantiā. C. de bo nis vacantiis. lib. r. dicit Bal. in. l. j. C. de confessis f. qd in dubio in furto r. homicidio semper inest dol? accedat illud magistrale verbum Bald. in aut. habita. in. vi. col. C. ne filius pro patre. qd dictum etiam. §. retuli vobis in prin. huius tit.

71 in glo. in ver. ins f. qd vbiqz qualitas expressa in libello ta cite inest ex natura facti semper cōcludit libellus absqz eo qd illa qualitas exprimitur. istis accedat theoria Bar. in simi li in. l. j. §. j. ff. si quis testa. l. esse ius. su. quam totā supernacue r. impertinente refert Ange. bic. Item dñi in libello clā vel palam. que verba sunt necessaria vt sciat iudex quantā penā habeat imponere. cum magis puniatur furtum manifestus qz clādestinus: vt hoc tex. r. ibi vidimus super gloss. in verbo: quadrupli. Itēz cū ministerio adieci valorē rei furto subtra cte: quia cum pena in furto duplicetur vel quadrupletur secū dum valorē rei furto subtrahere: certe nisi apponeretur va lor rei: tñ a iudice imponēda esset pena que esset minor: p. l. de interpretatione. ff. de penis. istud est qd singulariter voluit Bar. in. l. pedius. §. j. ff. de incen. rui. nau. r. ideo secundum cū

73 consilium est f. qd semp apponatur valor rei. si tamen nō ad poneretur in libello: posset ipse valor rei in processu probari: r. sufficeret: vt ibidē per eū. r. sequit And. ro. in. l. si quis id qd. in prin. ff. de iurisd. omiū iud. r. Ang. de are. bic. Itē dñi i libello: ratione dominiū vel ratione possessionis. istud d. ebet speci fice exprimi: quia fit aliter estimatio in interesse ratioe solius

74 possessionis qz dñi: quia estimatio possessionis diuersa est ab estimatione dñi: vt inquit iuriscōsultus not. in. l. si duo. §. fina. ff. vt poss. Item dñi in libello: contractant. quia alias regulariter non competet actio fur. per. §. j. in glossa in ver bo: contractando. §. de obli. que ex delicto. r. l. j. r. ibi Bartol.

75 et l. quis. ff. de furt. Illa autem verba contra voluntatem meā sunt frustratoria: et ideo illa i libello omisiss: p. l. qui vas. §. vetare. cum glo. et ibi Barto. ff. de furt. iunctis traditis pul chre per Bar. in. l. inter omnes. §. recte. ff. de fur. r. per Bar. et latins Bal. in. l. trāfigere. C. de trāfac. et per Bald. in. l. falsus.

76 maxime in. ij. oppo. C. de fur. ¶ **Ultimo dñi i libello posse peti vltra penam etiam restitutiones ipsius rei subtrahere: co quia iudex etiam maleficioz qui solū de maleficijs habet cognoscere: iuxta. l. solemus. §. latrūculator. ff. de iudic. coram quo debet intētari ista actio criminalis furti: nihilomin? po terit cognoscere: de ista. q. ciuili scilicet de restitutōe ipsi? rei subtrahere: cū descendat ex eodē facto ex quo criminaliter co gnoscitur iubendo rē restitui. tex. est not. quē habet ibi Bar. pro mirabili ad hoc in. l. interdum. §. qui furē. ff. de fur. r. tex. no. in. l. iij. §. si dicantur. ff. finium regum. facit. L. quoties. C. de iudi. r. tex. in simili. l. si. ff. C. vbi r. apud quos. et videatis late Salic. in. l. si quis ad se fundum. r. ibi Ly. r. Bal. Cad. l. iul. de**

77 vi. r. f. quod predicta conclusio in libello accusatorio admit taf. §. peto eum condēnari ad penā r. etiā rem mihi restituē dam. firmat late Bar. in. d. l. interdū. §. qui furē. et ibi respo det ad ea que possent in pñariū adduci. et idē Bar. in. l. j. C. qñ ci. actio criminali pñiudi. et ad ista videatis etiā Bal. in Lea quidē in. vi. col. C. qz accu. nō pos. et in. l. j. de possessioe. C. vnde vi. r. in. l. j. in p. col. C. si a non compe. iudi. et in. l. qui cri men. in vl. col. C. qui accu. nō pos. et in repe. l. cūctos populos. vltra mediū. C. de sum. tri. in ver. incidēt. iuxta hoc qz an

78 ex vi statuti r. c. ¶ **Secūdo iuxta ordinē tex. vidēdū est de libello in actioe vi bo. rap. et c. libelli formā ponit Specu. in ti. de rapto. §. n. referēte hic Nic. de nea. ad fi. in. r. et vlt. q. extra gl. et ex mēte Ange. de are. bic. potestis ita formare libellū. Ergo cōtra Litiū et dico qz de anno presenti et presenti mēse dicit?**

Cōtesta
tā. De quo
vide late p
cū dē. §. j. §.
oim. nūme.
dñi. et qd
ibidē dñi
in apo.

Sciēter.
Vide fcl.
rub. de acc.
i ver. vtrū i
accusatiōe.

El. vide
§. eo sup. gl.
in nu. rr.

Ad con
dēnationes.
Adde fcl.
c. significati
b. in. ij. col.
vñ. itellige.
post pñ. d. li
bel. obla. qd
si accusator
nō posuit i
accusatione
maleficiū
fuisse cōmis
sum tpe pu
nibili nō suf
fētatur libel
lus: licet in
actioe de rō
pore cōstet.

Titius per vim rapuit mihi tales libelli valoris et pretii librarum centum. Quare peto ipsum condemnari ad dandum et solvendum quadruplum vere estimationis dicti libelli: computato tamen in illo quadruplo ipso iure per vim arrepto vel eius estimatione. hoc forma libelli probatur hic et melius. vi bo. rap. in prin. et per totum illum titu. et in l. i. ff. vi bo. rap. cum si in hoc libello plerumque sunt cum ministerio posita: et in primis illa verba: de anno presenti et presenti mense duabus de causis prima est propterea que vidimus in libello proxime prece denti. secunda quia post annum utile non datur ista actio vi bono. rap. ad quadruplum: sed tantummodo ad simplum: vt. s. vi bono. rap. in prin. et l. i. ff. vi bo. rap. et l. i. in prin. ff. eodem titu. cum si. et vidistis gloss. s. eo. in verbo: bonorum raptorum: in prin. addit tamen Ange. de arc. illa verba armatus ense. circa que verba dicit ipse aduertendum esse quia sufficeret que fuisse armatum licet manus ad arma non posuerit ad hoc vt dicatur violentia commissa cum armis: sufficit terror armorum. ter. est not. in l. i. ff. armis. in verbi. qui armati. ff. de vi et arma. quoniam ter. no. ibi singulariter Bart. ad statuta punientia

80 insultu factum cum armis: quia si quis habebat arma ad latro quantum ea non extra veritatem diceretur vis facta cum armis. et hoc dicit Ange. hic se fecit habuisse de facto in loco nure. bene facit ter. ille fin. in l. i. ff. de fur. de quo text. dicit. s. pulchre in gloss. in verbo. bo. rap. ibi videatis. accedat gloss. illa singu. in c. i. ff. si rusticus in ver. mercator. de pace tenenda. in vi. seu quam glo. no. Bald. et eam reputat vnicam

81 et singularem hic: que dicitur quod ille qui portat arma presumitur habere malum animum nisi ea poterit ligata. et ibi subdit Bald. quod portans arma vetita ultra penam legis vel statuti: debet etiam ipsa arma perdere. addo ego in terminis nostris gloss. expressam in l. i. in verbo: domi. ff. ad. l. iuliam de vi publi. que no. ex illo text. istud: quod ipse reputat mirabile: quod reputat vi solum habere arma domi vel portare. subdit Ange. de arcio se ideo dixisse in libello armatus ense vt offedat arma esse apta

72 ad nocendum et offendendum. Secus ergo si cum haberet lorica vel alia arma defensiva: quia talia proprie non continentur appellatione armorum veterum: et ideo secundum eam statutu puniens portantes arma intelligitur tantum de armis offensivis: non autem defensivis: et ita sentit Bar. in l. i. ff. ad. l. iuliam de vi publi. et tenet expresse Lud. roma. in l. i. ff. occisorum. ff. ad. syll. hinc fortius licet appellatione armorum veniat scuta: galee: fustes: lapides: et omne aliud instrumentu quod sit aptu ad nocendum: vt. l. i. in. ff. armis. ff. de vi et arma. et s. armorum. ff. de interdic. et larmoy appellatio. et l. i. ea luminetur. ff. telu. ff. de ver. sig. et larmatos. et l. p. s. telorum. ff. ad. l. iuliam de vi publi. et l. i. pignore. ff. de fur. et hoc est improprie: et ideo scuta et galee sine lorice et eodem modo fustes et lapides: quantum etiam fin arma ad nocendum: tamen non veniunt in statuto loquente de armis: puta si statutu puniat portantes arma: vel puniat delictum factu cum armis gloss. de hoc in c. i. re putata singularis in cle. j. ff. p. f. in verbo: arma. de stat. mo. et firmat expresse Ange. in aut. de armis. in rub. et in d. l. i. de pignore. s. qui fur. ff. de furtis. et Lud. ro. in. d. l. i. occisorum. ff. ad. syll. et Ange. de arc. hic: et lati in tractatu suo maleficioru in verbo: cum vno stoccho de ferro: et in verbo: et dicitur And. armatus addo tamen predictis quod reperio in terminis illis de ro. sa. in. d. larmoy. appellatio. ff. de v. sig. qui tenet quod imo statutu puniens portantes arma comprehendit etiam cum qui portat arma solum defensiva: per illu text. in verbo: scuta et galeas: ad que ter. possidetis p. supradicta optime respondere quod improprie continetur ita quod oino caderet in statuto. Que autem sint arma ad offendendum atque ad defendendum: ponit Bart. in l. pedit culis. s. argeto. ff. de auro et arg. leg. et Pet. de ancha. in cle. j. de excessu. pla. et An. aut appellatio armorum veniat dentes vt si statutu puniat percutiente cum armis comprehendat in statuto ille qui vulnus fecit cum dentibus. consuluit Bart. quod no. in consilio suo incipiente: statuto castri plebis sub rub. de percutientibus aliquem cum armis et eodem modo si quis percuteret aliquem cum vno viceo vini vel cum vno vitro sine ciato vel cum libro vel cum sacculo pecuniariu: non puniret pena statuti de percutiente cum armis: quia non sunt res apte ad nocendum sed ad alia operatione fin Ange. in larmatos. ff. ad. l. iuliam de vi publi. que refert et simpliciter sequit Jo. de pla. in. s. recuperande. in vl. col. j. de interdi. vbi etiam euz videatis. De suprascriptis istis etiam addite quod appellatione armorum non veniunt cultelli parui ad incidendum panem aut ad moderandum penas: et ideo si statutu puniretur portantes arma: non punirentur portantes tales cultellos. gloss. est in terminis in c. i. reputata singularis in. s. p. in ver. in morea. in aut. de armis. qua pro singulari allegat etiam Ange. hic. illa etiam pro singulari allegat Jo. de platea in d. s.

recuperande. in fi. col. et in. s. ite. leg. iulia de vi publi. de publi. indi. et sequitur etiam illam glo. Bart. in l. i. ff. ad. l. iuliam de vi publi. limitans ea non procedere quando frans fuerit in hoc: quia quis diceret se portare cultellum ad incidendum panem cum sit ad offendendum: tunc talis cultellus bene contineretur appellatione armorum cum sit talis cum quo posset quod nocere. Ad uertite etiam diligenter quod si aliquis haberet licentiam portandi arma non tamen posset deferre arma offensivis apud iudicium: nec in concione congregatorum: nec in aliquo conventu puta in conuentu scholarius seu doctorum. text. est in l. q. do. lo. s. j. in verbi. ite qui cum telo. ff. ad. l. iuliam de vi publi. quoniam ibi in terminis ad hoc not. Ange. et refert et sequitur Jo. de pla. in. s. item. l. iuliam de vi publi. de publi. indi. et ibi videatis plura

88 per eum in materia ista armorum. et Medundo tamen ad propositu libelli nostri credo quod illa verba: armatus ense. non sunt de necessitate ponenda in libello istovi bono. rap. et ideo ego illa omisi. s. in libello: quantum Ange. hic ponat cum tanto ministerio: eo quia ad hoc vt quis teneat actionem vi bono. rap. non requiritur violentia cum armis. l. i. ff. item si proponas. in verbo: vel in terminis. ff. vi bo. rap. facit in argumentum l. extat. ff. q. met. ca. et l. i. ff. ad. l. iuliam de vi publi. facit. s. item lex iulia de vi publi. de publi. indi. et s. qui autem aliquis. de interdi. secundo dicit in libello: per vim rapuit nec est necesse apponere prout Ange. de arc. hic frustra facit per vim ablatiu ad differentiam aliarum violentiarum: quod imo ex quo dicitur vim rapuit necessario intelligit de violentia ablatiu: nec de alia potest illo modo intelligi. de quibus generibus violentiarum habetis gloss. magistra in l. i. in gloss. i. C. de bis que vi me. ve causa fiunt. et glo. pleniorum in l. extat. in gloss. in verbo: no. habebit. ff. q. me. ca. illa aut verba preti et valoris centum librarum. quare sunt posita in libello et cuius sint ministerii patet ex bis que dicit. s. in libello. primo prece diti. addit etiam

89 Ange. de arc. et huic libello illa verba: scienter et dolose. et illa dicit esse necessaria et importare maximu ministeriu quasi non esset dolosus raptor: sed temerarius: vt quod existimas rem esse sua: et ignarus iurisco aio reputat quasi licet oino re sua etiam p vim auferre. certe quod non est in dolo iste non tenet actio ne vi bono. rap. in quadruplu: sed solum conditione. l. i. in tantaz. C. vnde vi. vel ex edicto diui marci posito in l. extat. ff. q. met. cau. et in l. i. ff. ad. l. iuliam de vi publi. in amissione rei proprie rapte: vel in estimatione si erat res aliena vna cum ipsa re de bis oibus est ter. in. s. q. et s. vi bo. rap. et in l. i. ff. hac actione. is demum tenetur. ff. vi bono. rap. inunctis traditis per Bar. in proposito isto in l. sequitur. ff. si fundum. ff. de usufrap. vt ergo libellus sit certus et reus conuentus possit de liberare an velit cedere vel contendere: iurta. l. i. in prin. ff. de eden. ite et vt iudex sciat certam suam ferre: iurta. s. curare. f. eo. debent illa verba necessario addi in libello. credo ergo quod illa verba non sunt necessario apponenda: imo sint penitus frustratoria: ideo illa omisi in libello quod dixerit Ange. quod non est veru fundametu suu quod als libellus esset incertus. errat: nam ex quo dico p vim intelligit dolose etiam q vim facit dolo malo. et sic vbi dicitur vi intelligit de dolo. text. est et regula in iurisco lulti

90 in l. i. ff. doli. ff. vi bo. rap. et Aduertite tamen diligenter p actum practico in materia ista vi bo. rap. et in similibus materiis quod p bati violatia: vt quod p bati quod aliqui per violentiam intrant domum tuam ex qua asseris plures res abstulisse et exportasse: certe ppter difficultate pbaton stabit inrameto mo de quantitate reru tibi subtractarum et earu quantitate et valore fin forma. l. i. si qui vbi est ter. no. de hoc. C. vii. vi. et ter. no. l. c. extra quod me. ca. intelligendo tamen sane attenta et p syderata psonarum pditione et oititatu: puta si rusticus diceret exportatos sibi libros de domo: non est presumendu nec credendum: put dicit gloss. in d. l. i. q. in ver. qualitate et ibi lati explanat doc. vt Bar. et sequit fin pliciter. Ange. hic et est ter. no. de hoc quod ponit hac limitatione in d. c. extra. quod me. ca. subdit etiam Ange. hic quod d. l. i. q. in. si. quoniam pproe loquat in violentia expulsiua et ablatiu tamen exte dif p doc. vt habeat locu in oiali violentia. allegat Inno. ita tenere in d. c. extra quod me. ca. et ibi et tenet Jo. an. ego allego de hoc gloss. expressam et no. q ita exte diti. q. in. c. f. et doc. expresse in d. l. i. q. in. de quo etiam videatis Bald. in d. c. i. iniuria. in verbo: seu furtu. et in. s. p. et tunc. vbi notabiliter de pace iur.

91 fir. vbi et iter cetera notabilr ponit. an. d. l. i. q. in. si. si habeat etiam locu in reb? furto subtractis. qui casus est quotidianus. videatis etiam Bal. in l. nauta. s. si per illu text. ff. nante cau. stab. et Bal. in l. i. res. C. de o. d. cog. et Lud. ro. in l. d. annu. l. i. ff. de dam. infec. et quod no. Bal. in l. qui accusare. C. de ede. et in l. i. C. quod me. ca. videatis etiam no. gloss. in c. dilecti. in gloss. in verbo: mo

92 deratis. extra de fo. ppe. et Tertio iurta ordine ter. videtis est de forma libelli in actione legis aquilie qua ponit Spe. in titu. de

a Defensibilis lib. Quali ter ante intelligat statutu pbi bens portare arma: vide. d. l. inc. palleo. l. p. lvi. q. est in ter cofil. d. alex. d. imo. in. iiii. part.

b Lapides vide. s. elin. c. quoniam. circa p. ibi in gloss. in fi. de indicis et saracenis.

c Panem. Vide. s. el. d. cita quo rundam. in p. j. col. de iude. et saracenis.

d Rap. vide. d. Alex. de imo. in p. c. in. iiii. co. in. i. pte. vbi ponit p q bus reb? de tur actio vi bo. ra. et ibi de in. iiii. co. ad qd teneatur rapt. et an excuset si dicat fecisse voluntarie: vide p et in cofil. in. vii. viii. et tr. col. in. iiii. parte.

e Li. q. in tati. De intellectu b. ins le. vide. d. Alex. de imo. i dicto 2. c. in. iiii. col. in. i. pte.

f Juramentum tuo. vide. d. Alex. de imo. in p. c. in. iiii. co. in. i. pte. vbi ponit qd et qd sit in rameto dam. nu passi contra raptorem.

ti. de iniur. 7 dam. da. §. sequitur. quem refert Rico. de neapo. hic ad fl. in. x. 7 vlt. q. extra glo. que etiā refert Bart. in l. pto. edicit. in prin. ff. de iniur. eius etiā formam ponit Guil. de cu. in l. et morte. Cad. laquil. relatus etiā p. Rico. hic. 7 etiā for. mā ponit Bal. in l. h. 7 in l. cōtra negantem. in. h. col. vi. etiā alij oēs. Cad. laquil. 7 glo. in l. h. ff. ad. laquil. accedat q. no. Spe. in ti. de libel. concep. §. iam nūc dicēdū. in ver. itē talis. et omitto iurta hūc libellū ea que hic premittunt p. Jo. de pla.

93 et Ang. 7 Eld. euidentiā huius libelli v3 qñ habeat locū 7 pcedat titulus ad. laquil. itē qñ pcedat ti. de noralib. 7 qñ ti. si quadru. pan. fecit. dicat. 7 sic actio in factum de panperie. 7 qñ actio de pastu peccatis: qñ ista sunt rudia: colligunt ex glo. not. 7 ibi tradit per doc. in rub. §. si quadru. pan. fecit. dicatur et glo. no. in. c. si in verbo: aialia tua. extra de iniur. 7 dam. da. et ter. no. 7 magistrali in l. qui seruadarius. §. si ff. de prescripti. ver. 7 ibi glo. no. in verbo: vt figeret. §. ad. laquil. 7 ibi est glo.

94 ter. in l. h. cū ibi traditis p. Barto. ff. de nora. ¶ Omitto et declarationē duorū capitū q. habet lex aquila: et q. sunt i. vfu que ipsi hic declarāt. sed est fatuū: quia habetis ea textualiter declarata. §. ad. laquil. in prin. 7 in §. tertio capite. et in l. h. et in l. quēdam modum. §. hac actione. et ibi glo. ff. ad. laquil. iam.

95 ¶ Omitto etiā frustra ponere id qd ipsi ponūt. v3 q. aliqui datur damnuē corpore in corpus: aliqui autem a nō corpore in corpus: aliqui a corpore nō i corpus: aliqui a nō corpore in nō corpore. 7 primo casu tñ datur directa actio legis aqlic. istud nihil aliud est facere q. frustra ponere ē papiro illud to tñ qd de vbo ad verbū posuit Accur. glossator: noster in char. ta. in. §. si in glo. in verbo: vt figeret. §. ad. laquil. 7 ibi est glo. magistralis que ista oia declarat. est similis glo. in l. de peconi.

96 bus. 7 est gl. vñica. Cad. laquil. ¶ Omittis igitur suprascrip. ita formate libellū si est liber homo q. dānu3 dedit. Ergo cōtra titiū 7 dico qd dedit mibi tantū dānu3 occidendo ser uū meū: et quāuis dictus seruus tpe occisionis esset claudus aut luscus tñ intra annū proximē pcedētē fuit integer 7 va. lois ducator. l. Quare peto dictū titiū cōdēnari ad dandū et soluendū mibi. d. l. pro emendatione dāni mibi dati per eū et occisione dicti serui mei: et si negauerit se mibi dictū dānu3 dedisse peto eū propter negationē in dupluz dicti dāni cōdēnari. si aut nō esset liber homo sed seru? alterius ille qui dā num dedit: deberem in libello narrare qualiter dicit? seru? Titij dedit milibz tantū dānu3 occidēdo mibi talem seruū meū dño suo sciēte 7 nō prohibēte cū posset pibere i hoc li. bello dictū est cūz ministerio occidēdo. quia tunc habet locū primum caput legis aquil. vt tunc fiat estimatio quanti pluri mi valuit intra annuz retro. Si autē vulnerasset tñ: vel aliud dānu3 intulisset: tñc habet locum tertiu3 caput legis aquil. in quo fit estimatio solū quanti plurimū valuit intra. xxx. dies proxime preteritos: vt. §. ad. laquil. in prin. 7 §. capite tertio.

97 Itē dicit seruū meū: qñ talis actio legis aquil. soli dño cōpe tit vulgata. l. itez mela. §. legis iunctis. §. subuenientibus vsq. ad fl. 7 innoto prin. l. seq. 7 l. huius scripture. in prin. ff. ad. laq. et l. elegāter. §. si seruū. ff. de dolo. iuncta. l. ea. §. i. et seq. ff. ar. 98 bor. fur. c. 1. 7 qd ibi ponit singulr Bart. fde emphyteota et 99 feudatario: an eis competat directa actio legis aquil. ¶ Omittis aut in hoc libello apponere tempus sc3 de anno pñenti 7 men se pñenti licet Ange. hic 7 frustratorie apponat qd hoc nō est necessariū etiā pro habēda estimatiōe illi? pluris q. valuit: vt est tex. in l. inde neratius. §. si. 7 melius in l. seq. in fi. in vbo: ad qd tempus recurramus. ff. ad. laquil. quam ibi expresse pōde rat Bart. ad hoc. 7 q. frustratoriū sit in hoc libello temp? ap. ponere: fatet postea etiā ipse Ange. hic per ea q. tradit Bart. in l. pto. edicit. in prin. ff. de iniur. 7 dicit late. §. in libello actio nis furti. Itē dicit in hoc libello q. si negauerit peto cū ppter negationem in duplo cōdēnari 7 c. in quo aduertite quāuis alij nō tangāt hic qd ita demū procedere deberet cōdēnatio dupli ppter negationē si hoc petat in libello: qñ si nō esset pe titiū: nō posset in dupli. cōdēnari propter cōdēnationē ita tenet Bar. fil. 7 Guil. de cug. in. d. l. cōtra negātē. quos ibi ita refert Bal. in. h. col. in. oppo. quibz ibi subiiciat ipse Bal. sub

100 dubio tñ forte posset dici q. coipso qd quis pponit actio nē legis aq. tacite videt cōcludere ad dupli in casu negatio nis et natura actionis ppositae: in qua per negationē ptabi tur obligatio dupli: ita q. nō est opus super hoc speciali peti tione. 7 ita etiā dicit tenere Bald. de suza. ibi per no. in l. h. q. missam. §. iudex. ff. de dam. insec. subdit tñ postremo Bald. q. prima opt. est secūrio: 7 habet in se meliōrē practiam. ¶ Al timo dicit in libello q. si non est liber: sed seruus alterius ille qui dānu3 dedit: q. debet in libello dānu3 narrari dātuz esse dño suo sciēte 7 nō prohibēte cū posset. 7 hoc casu pro pue competat actio legis aq. als aut si dānu3 datū esset de

101 sermo dño ignorāte: tñc habet locū titulus de noralibus et agere noraliter: 7 seruus posset pro nora dari: vt est de istis tex. no. in l. h. iunctis ibi traditis per Bar. ff. de nora. Alduer

102 tite tñ quāuis alij hic nō tāgant qd si dānu3 datū pōt ad pñtiniū statū reduci: vt in aqua a pñtino cursu semota: tñc d3 agi actione ista legis aq. 7 peti q. res ad pñtiniū statū re stituaat 7 qd emēdet interesse iterim emergēs: als aut agi d3 simpliciter ad dānu3 7 interesse. ter. est no. in l. h. 7 ibi videat is Ly. 7 Bal. Cad. laq. 7 ibi vult Bal. vñū mirabile 7 sin gulare per illū tex. si bene cōsideratis verba Bar. q. si tu de

103 struxisti domū meā q. ego non debeo nec possum agere ad hoc v3 vt illā reficias: sed tñ ad interesse. qd tenete bene cor disquia multi deciperent in hoc. circa qd videatis tñ Pan. de ca. in l. h. 7 post operis. in verbo: opus. ff. de oper. no. mī.

104 ¶ Qualiter aut formandus sit libellus in ista actione lo gis aq. contra incidentem syluam vel eam comburentē: in rta text. not. 7 sepe de facto occurrentem: vt inquit Bal. in l. j. Cad. laquil. videatis ibi not. per ipsum Bald. 7 que ponit Spe. in tit. de iniur. 7 dam. da. §. i. ver. quid si incidat arbo

105 res plures. ¶ Quarto 7 vlt. iurta ordinē text. refert forma re libellū qñ ageretur pro legatis factis ecclesie. tñ q. hoc est rude 7 nullius artificij 7 satis patet ex his q. vidimus. §. ma rime in gl. in ver. distulerit. 7 in gl. seq. in ver. in iudicium. in prin. deliberari nō denigrare frustra papyū. si tñ vultis vi dere in specie libellū videatis Spe. i. ti. de test. 7 quod nouēpe Spec. i. tit. de liber. pcep. §. iā nūc dicēdū. i. ver. itē talis. 7 in ti. de instr. ed. §. nūc vero. per totū. §. illū. fm q. refert Ric. de nea. hic ad fl. in. x. 7 vlt. q. extra glo. ponit etiā libellū in specie Ange. de arc. hic ad quē recurritis subnectens aliquas qñtio nes non pertinentes ad nostrā materiā que sunt pro magna parte de materia aut. hoc amplius. C. de fideicō. de quibz nō curauit. 7 ideo hic fit finis pñentis. §. 7 codē mō pñtis lectiōis.

1 Actio familie erisc. ad quid 7 inter quos competat. et nu. 4. 7 quid de vtili 7 quid de directa: 7 an vni vtilis 7 alij directa competat. nu. 5.

Actio cōmuni diuidendo ad quid competat ibidē. 7 nu. 6.

2 Continuatio paragraphi istius ad pcedentem.

3 Continuatio qualis debeat esse.

4 Verbum adiudicare ad que iudicia propriē pertinet.

5 Socij si aliquā rē simul emerint: an 7 qñ in ea re esse dicunt.

6 Iudicium cōmuni diui. an si inter aliquos super aliqui bus rebz cōsibus agendum sit: debeat 7 fructuari illa rum rerum necessario vocari vt iudicium valeat.

7 Diuisio facta cū proprietario nō pcedicat vsufructuario.

8 Iudex i acti. fa. er. cōi. di. fi. re. ex suo officio an 7 quādo pos sit vni parti etiam non petenti totam 7 integrā rem adiu dicare 7 in eum dominium alterius partis transfere.

9 Arbitrator an 7 quando pro bono pacis 7 concordie de in re vnius partis alteri dari possit.

10 Actiones misse que 7 quare dicantur misse. et numero. 14. cum his sequen.

11 Verbum familia quid importet.

Verbum erisco quid significet ibidem.

12 Actiones misse: 7 actiōes personales in rem scripte qualiter differant.

13 Actiones personales in rē scripte an sint pñmo personales ex quadā equitate: an vero ex ppria natura ipsarū actio num contra quoscūq. possidentes concedantur.

14 Actio ad crebēdū est personalis in rem scripta. 7 nu. 44.

15 Interdicta oia dicuntur personalia in rem scripta. 7 nu. 45.

16 Actione si. regū. an agere possit qui non possidet h3 sit dñs.

17 Actio in rem: 7 actio in rem scripta qualiter differant.

18 Actio fam. erisc. cum sit mista vel saltem habeat naturam mistam: an quantum ad prescrip. attendatur qd sit per sonalis: 7 vt in alijs personalibus non prescribatur mī noxi tempore. xxx. an. 7 nu. 29.

19 Petitio hereditatis licet sit realis tam quantum ad prescri ptionem sequitur naturam personalium.

20 Petitio hereditatis non datur cōtra eum qui tit. possidet.

Prescriptio longi tps locū nō h3 nisi titulo pcedat ibidē.

22 Prescriptio. xxx. an. sine titulo currit.

23 Regula qd nemo inuitis cogatur in cōmuniōne persistere: an 7 quando pcedat 7 quando non. 7 seq. 7 nu. 38.

24 Prescriptionē donec aliqui stāt i cōtione 7 simul possideat cū vni? recognoscat alterū i sociū currere impossibile est.

25 Prescriptio an lites tollendas inducta est.

26 Communione materia lites excitare solet.

27 Pacto an 7 qualiter possit fieri q. stetur in cōtione. 7 nu. 41.

28 Argumentū de pacto ad legem 7 statutū an 7 quādo pced

a Legis a. gl. actio le. aquilie. qñ ppetat: vñ d. Maria. foz. in cōfi. rin. l. c. pfe. quēdo. in fi. 26. in. j. pre. vñ etia3 de actiōe furt. 7 de acti. vi bo. rap. 7 d. Bart. foz. i 26. l. lxxxi. i c. in cā ver. scō3 pbat. cū vers. seq. ea parte.

100 dubio tñ forte posset dici q. coipso qd quis pponit actio nē legis aq. tacite videt cōcludere ad dupli in casu negatio nis et natura actionis ppositae: in qua per negationē ptabi tur obligatio dupli: ita q. nō est opus super hoc speciali peti tione. 7 ita etiā dicit tenere Bald. de suza. ibi per no. in l. h. q. missam. §. iudex. ff. de dam. insec. subdit tñ postremo Bald. q. prima opt. est secūrio: 7 habet in se meliōrē practiam. ¶ Al timo dicit in libello q. si non est liber: sed seruus alterius ille qui dānu3 dedit: q. debet in libello dānu3 narrari dātuz esse dño suo sciēte 7 nō prohibēte cū posset. 7 hoc casu pro pue competat actio legis aq. als aut si dānu3 datū esset de

- dat et nu. 37.
- 38 Divisio iudicio an illi q per. xxx. an. in cōione steterūt age-
re possint vt diuidatur.
- 39 Actioni fini. re. an. prescribatur prescriptio. xxx. an.
- 40 Divisio an et quando inter duos fratres et duos cōsortes fa-
cta presumatur.
- 42 Actioni nondum nate non prescribitur.
- 46 Actio fami. etc. vt petat necessario qd requiratur: et ad quid
cōpetat: et an veniat fructus: et an noia debitorū nu. 47. et
an veniat iurisdictiones: et an iura patronatus: an feuda: et
an bonagia nu. 48. et an veniat cunctio puta quia portio
vni ex coheredibus assignata fuit ab eo cuncta nu. 50.
- 49 Actio fami. etc. an si semel actum sit iterum pro rebus non
diuisis agi possit.
- 51 Libellus in actione fami. etc. qualiter formandus sit.
- 52 Actio cōi diui. qbus cōpetat: et in quib? et an psona ecclesiasti-
ce pro reb? quas ecclesia cōes h3 cū alio nu. 53. et an canoni-
co noie pōde sue 3 canonicū vel 3 et alius nu. 54. et an ei
qui nō possidet et negat socinus nu. 55. et an plurib? vasa-
lis ita qd iter eos hac acti. agere possint nu. 57. et an in ea
veniat iura: et an iurisdictione cōis pluribus nu. 56.
- 58 Divisio in acti. com. di. qūo et qualiter inter plures socios vel
inter plures cōsortes vel etiā in acti. fami. etc. inter plu-
res coheredes sit fienda: et per quos an per prouocatū vel
prouocantē: et an qū per maiorem vel minorem et nu. 61.
et 62. cū. h. seq. et qualiter inter fiscū et mulierē nu. 63. quali-
ter inter fiscum et priuatum nu. 66.
- 59 Index qūo d3 diuidere res cōes q cōmode diuidi non pnt. et
60. et 61. et nu. 64.
- 67 Dictū alicuius sancti veteris vel noui testamenti autoritate
munimū presertur constitutioni papali: imperatoris in
decisionibus causarum.
- 68 Maior qūo sumat seu accipiat q in diuisione ptes facere d3.
- 69 Libellus in actione cōi diui. remissimē qualiter formetur.
- 70 Actio fini. regū. an sit datina vel natina: et qd i ea veniat nu.
74. et de ipsius iudiciū forma: et qualiter index in ea pcede-
re habeat nu. 75. et nūqd pcedere possit ad sententiā vifi-
nitinā lit. nō cōte. et an si vulgare vel mittere agrimefforem
habeat statuere terminū partib? vt sint tali die et hora cū
talibus magistris nu. 76. et 79.
- 71 Actio fi. re. an competat ratione solius proprietatis.
- 72 Remedia quot et que pro finibus competunt.
- 78 Agrimeffores qui mittunt ad agros mēsurādos an pro for-
ma prius iurare habeant bñ et legaliter mēsurare: et an si
index committat alicui q vadat et mēsuret illuz agrū et q
postea referat: debeat ps necessario cē pñs nu. 79. et qd in
corū relatione an pars debeat esse pñs nu. 80.
- 81 Agrimeffor an de mala relatione teneat et cōtra eū agere pos-
sit: an vero nēssario ptra illū ad quē peruenit agere ha-
beat: et an ager semel mēsurat? iterū mēsurari debeat si ali-
qua partiū se deceptū esse pretendat nu. 82.
- 83 Ratio licet falsdata et summata sit: tamē ad huc iterū d nouo
quod computatio fiat peti potest.
- 84 Libellus in actione fi. re. qualiter formandus sit.
- Quedam** Iste s. habet notabile materiaz videlz
regū. Que materie multū bñ examinant per Jo. fa. hic et etiā
aliqua p Ang. de are. s. ego cor. p linitatē reducā ad bo-
nas et veras conclusiones: attēgā pro more meo ea dūtarat
que necessaria videbunt alia aut ptermittā. Et ad eundē
tam huius s. habetis vobis pro necessaria euidentia pemit-
tere ea que dixi vobis in euidentia libus. s. j. s. e. ad quē oīno re-
curratis potestis etiam pmittere ad euidentiam ea que j.
dicuntur sum in glo. secūda: vbi videbitis quot modis in iu-
re nostro actiones appellentur misse et quare iste tres actio-
nes de qb? in hoc tex. dicant misse. qd ibi referuo ppter ea
qd glo. ibidē ponit. Iste s. vsq. ad s. oēs cōi diuisione do-
cto. et Rico. et Ange. de are. diuiditur in tres partes principa-
les. In prima ponit dictum in genere in quo ponit nouū ge-
nus actionū misā cām habens. In scda illud declarat in spē
perēpla in trib? actionib? hic positis in tex. In tertia ponit
que pnt esse ptes iudicis in his trib? actiōibus. scda ibi: qua-
lis est fami. etc. tertia ibi: in quib? trib? iudiciis. Illa secūda
principalis pōt subdiuidi in tres quēadmodū tres actiones
in ea declarant. primo actio fami. etc. scda actio cōmuni di-
ui. tertio actio finium regū. partes de se patent. scda ibi: item
cōmuni diui. tertia ibi: item finium regū. Actio fami. etc. cō-
petens coheredib? p hereditate diuidēda: et actio cōi diui.
cōpetens p re cōi diui. et actio finium regū dorū cōpetens p fini-
bus imponēdis habet misā cām realiū et psonaliū. hoc pñs.

et in istis tribus actionibus permittitur iudici si sibi equiui-
deatur vni partiz rem adiudicare in totū: et cum vicinerfa
alteri in pecunia cōdēnare. b. d. et p introitu figuratio-
nis casus potestis hunc. s. ad proximē precedentē hoc modo
continūare fin. Joā. fab. et Rico. hic. Aldimus. s. primo. s.
de quibusdā actionibus misis. que sunt rei perentorie et
penales simul: nūqd sint alie actiōes que sunt misse seu que
misam cām habeat. et ridet imperator q sic psequēdo tex.
vt patet in litera. iste tñ actiones que hic ponitur sunt misse
alio respectu q ille de quib? in s. prime precedentē: vt patebit
vobis et his que dicā. In gl. in scda parte principali. et ista
est melior continuatio q sit illa quā ponit hic gl. et sequitur
simpli. Dy. hic vt hic. s. continetur ad. s. s. vbi dictus est
qd actionū quedā sunt in rez: quedā in psonā. et qd hic po-
natur tertiū membrū illius diuisionis. s. quedā sunt misse. s.
q habet naturā realiū et psonaliū: q ista cōtinuatio est a re
motis ptra significatū vocabulū cōtinuare. et ptra vulgatā. l.
si in verbo: proximis continetisq. titulos. ff. de statu homi.
et cōtra ea q dixi latissime super rub. huius tituli: precedentis
autē continuatio sit ad prima et immediate precedentia. sed
qd fortius est non est verum qd hic ponat tertiū membrū illius
diuisionis posite in d. s. s. eo. vt videbim? In glo. i. In
ter. ibi: adiudicare. istud verbū proprie pertinet ad ista iudi-
cia diuisoria: vt inquit glo. no. in l. sed si res in princ. in verbo
adiudicata. ff. de publi. et hoc tex. qd actio fa. etc. cō-
petit pro hereditate diuidēda: et sic ad vniuersalia diui-
dēda. et competit inter coheredes: vt hic et l. i. et in princ.
fami. etc. addit qd etiam competit inter bonorum posses-
sore: et inter herede: cum cui ex trebelliano restituta est here-
ditas: et inter alios bonarios successores dicit iuriconsul-
tus in l. sed et eius rei. s. j. fami. etc. et an istis casibus cō-
petat vtilis vel directa: an et vni et alii et alii directa. ibi habe-
tis in gloss. fin. in verbo: locū. et ibidem per glo. et secundo
nota qd actio cōi diuidendo competit pro diuidendo aliqd
commune siue etiam sit cōmune ratione vere societatis siue
non: quia in hoc nihil interet: vt inquit iuriconsultus in l. si
in prin. C. communi diui. et ter. in. s. itez si inter aliquos. s. de
obligat. q ex quasi contractu. et l. si actum. et in quibus casib?
et l. pro socio arbitet. s. j. pro soc. et tenet glo. hic in verbo cō-
mune. quam Ang. de are. hic et in adductentē dicit tenere cō-
trarium. voluit forte allegare gloss. que bene contrariū sentit
in d. s. itē si inter aliquos. in gl. in primis verbis quā pro cō-
traria allegat Joā. fab. hic: et ibidē ipse latius tangit: et nota-
te q in d. l. si in prin. ff. cōmuni diui. est casus notabilis quem
Bar. ibi dicit bene notandū et tenendū menti: q si cōmuni
re simul: q in ea re dicemur esse socii. ad idē est ter. in l. cū pro
ponas. vbi glo. i. et ibi Bar. et Bal. C. pro socio. qd limitauit
multū egregie Raph. cum a. in l. reos. in princ. ff. de dono. reia.
esse verum si aīo contrahēde societatis simul cōmuni. als se
cus per tert. valde not. in l. vt sit pro socio actio. ff. pro socio. et
presumit cōmuni non animo contrahēde societatis si incom-
petenti post emptionem diuidatur: vt l. sed in lianus. s. proin-
de si acceperit. ff. ad macedonia. ita singulariter dicit Luna.
vbi. s. Aduertere etiā in hac materia cōi diui. ad vnum. qd si b
esset verum esset bene singulare: qd ponit Rico. de neapo. hic
in apostillatione tex. j. q si inter aliquos agitādū sit: istud iu-
dicium cōmuni diui. super aliquibus rebus cōmunitis qd
ad istud iudiciū debet vfructuariū illarū rerū si qui sunt ne-
cessario vocari: als iudicium nō valeret: allegat de hoc tex. l.
is qui fundū. in fi. ff. de vfructu. leg. et hoc dicit esse tenendū cor-
di. sed ille tex. mihi nullatenus probat hoc: imo potius ptra-
rium. bene verū est qd ibi est casus notabilis qd diuisio facta
cum proprietario non preiudicat vfructuariū: quia vt ibi-
dem inquit iuriconsultus: non potuit arbiter assumptus in
hoc iudicio cōmuni diui. inter alios indicādo alteri? insinu-
tare. vnde bene fateor qd ibi est casus qd ad hoc vt iudiciū cōi
diui. agitatum cū proprietario preiudicat vfructuariū. quod ne-
cessē sit ipsum vfructuariū ad ins vocari. et iste est ppi? in-
tellectus legis illius. sed qd iudiciū simpliciter nō valeat saltē
quantum ad ipm proprietariū: istud ego credo esse falsum et
contra mentē illius legis: et forte qd ista fuit intētio Rico. quā
uis verba sua omnino aliter et diu velint. Et ultimo notate
q in istis tribus actionib? index pōt ex suo officio vni partiū
etiam non petenti totam et integrā re adiudicare et in eū trās-
ferre diuiz alteri? partis diuimodo subsit aliqua iusta causa
puta difficultas diuisionis rei: als hoc facere non posset: vt hic
et. s. eadem. cū. s. seq. j. de offi. in. p hoc adducit. Ange. bñ fise
qd videmus in arbitratore qui pōt de iure vni? partis dare
alteri? pro bono pacis et concordie: vt est gloss. in l. si de meis.
s. recepisse. in verbo: experiretur: et in l. sed in seruum. s. si quis
iudex

Tituli.
Quē vide i
nu. viii.

Usufructuario. ad
de et nō pū
dicat credi-
tori haberi
ti hypothecā
in re et i
ab altero so-
cio cōstitu-
tam. l. in. s.
fi. et ibi bar.
ff. qui po. i
pig. babe.
Alteri. et
an hoc tā d
iure cōi q
ex forma cō
promissi fa-
cere possit.
vide domi.
Bar. s. i. i
cōi. ccc. in
cip. vifo cō.
promissio.
circa princ.
verba. ff.

index in verbo in sequenti. ff. de arbi. Bart. plene in l. socie
tatem. §. arbitror. ff. pro socio. et canonice in c. quintanalis.
extra de iur. iur. qd simile indicio meo non bene congruit ad
propositū text. nostri: qd illud qd dicitur est de arbitratore pce
dit in modico: alia reducere ad arbitrium boni viri: vt inquit
Bar. in d. §. recepisse. et latius in d. §. arbitror. et singulr. bal.
in l. et in maioribus. C. de app. et in l. h. in j. oppo. C. de contra
12 bēcamp. ¶ Glo. j. in vbo: quedā. in fi. Dy. hic simplr. et qd ve
rū sit qd hic addat tertium membrum divisioni posite in §. j. s. e.
cuius dñi ego ibi tenni et firmam super gl. in verbo: summa.
post Jo. fa. et Nic. de nea. ibi p multa media qd ibi videatis. et
firmat etiā cōter doc. hic. vt Jac. but. et Bal. Jo. fa. et Ange.
de are. qd ter. iste nō dicit qd sunt misse. §. qd habent missā cam.
p̄terea istud est optimū fundamētū Jac. but. et Nic. hic. l. j. opo.
po. extra gl. p i hoc titulo tractat de natura actionū quo ad
ipsarū originem: sed impossibile est qualia actio origine sit
missa. realis et psonalis: qd sic esset sibīp̄i p̄traria in origine
et cōteretur ex causis oīno diuersis et cōtrariis quales sunt rea
les et psonales put oportune declarau in euidentia lib. j. l.
j. s. ergo impossibile est dicere qd sit aliqua actio qd sit missa sui
origine. et propterea nō possumus dicere qd sit hic tertius mē
brū divisionis posite in §. j. s. eo. qd earū alique sunt reales sui
origine: alique psonales: sed in origine nulle misse reperiunt:
ergo nō possumus dicere qd hic sit tertius mēbrū. tenendus est
igit qd iste actioes sui origine nō sunt misse imo psonales: qd
patet qd oriūtur ex quasi contractu. vt. si inter aliquas. et. de
res. qd oī. §. de oblig. qd ex quasi contractu. ergo sunt psonales
vt in §. i. iuncta gl. in verbo quibusdā modis. §. eo. Bne verū
est qd cōsiderato fine et effectu p̄nt dici misse: qd habēt missuz
effectū realiū et psonaliū: vt ex ter. l. j. s. finitū regū. quā ita de
betis intelligere et declarabo statim in glo. seq. sed aduertite.
quia Ang. de are. hic post Jac. butri. tenet posse sustineri. gl.
nostrā cū Dy. intelligēdo isto vltimo mō bas actioes dici mi
stas: qd mihi nullatenus possibile vī qd hic sit tertius mēbrum
quocūqz intelligat ad illā diuisionē posita in d. §. j. p funda
mētū proxime relatiū: qd cū earū aliq sunt reales in sui origine.
alique psonales: iste autem sunt misse in effectu tñ: quomodo
ergo pōt esset tertium membrū diuisionis. ¶ Gl. in ver. fa. etc.
diuio in quatuor. In prima declarat etymologiā huius vo
cabuli. fami. etc. In scda ponit rōnem quare ista actio fami.
er. dicat esse missa. In tertia format vnā qōnem et rīdet. In
quarta format aliam et eodē mō rīdet. scda ibi: item ideo dī
13 missa. tertia ibi: §. qd tpe q̄ta ibi: itez q̄ro. ¶ In ea. gl. ibi:
qd familia pro hereditate ponit. dicite vt. l. pronuntiatio. §. fa
milie. ff. de verb. signi. ¶ In ea. gl. ibi. et cisco. i. diuio. dicite
vt. l. si duas. §. in verbo: heredes. cum gl. ibi super illo verbo: he
redes. ff. de exca. tuto. et ita etiā declarat etymologiā huius ter
14 mini gl. in rub. ff. fa. etc. ¶ In ea. gl. ibi: et. §. sic itaqz. te
netis rōne quare actio ista fa. er. dicat esse missa. et eandē rō
nē ponit gl. in l. j. in gl. magna. ff. finitū regū. Pro clara tñ in
telligētia huius gl. et harū trium actionū debetis scire ex me
te Dy. Jac. but. Jo. fa. et Ang. hic. et etiā Nic. hic in j. qd. ex
15 tra gl. qd in iure nostro actioes dicuntur misse tribus modis.
primo mō ille qd sunt p̄secutorie rei et p̄ne simul. et sic qd partiz
sunt rei p̄secutorie et partiz p̄neales. et hoc mō nō capī hic. §.
16 in §. secutus. et ibi vidimus. §. proxime precedenti. ¶ Sed
modo dicunt actioes misse ille in qd quilibet litigatorūz est
actor et reus: et sic i quib? nō discernit quis sit actor et quis sit
reus. et hoc mō iste actiones de quibus in hoc ter. p̄nt dici mi
ste. vt. l. iudicium cōmuni diu. ff. finitū regū. et l. h. §. familie.
et l. inter coheredes. §. familie. ff. fami. er. et l. h. §. j. cōmuni
diu. et l. i. tribus. et l. se. ff. de indi. et hoc modo etiam aliqua
interdicta possunt dici missa: vt interdictum vtī possi. et inter
dictum vtrobī. §. penulti. j. de interdict. et l. si duo. j. vtī possi.
17 ¶ Tercio modo dicuntur actiones misse ille que dātur ad
reales et psonales p̄stationes: et hoc modo proprie accipiū
tur iste tres actiones in hoc ter. accedat bonus text. in litem
labeo. §. familie. ff. fami. er. hic allegatus in glo. et ad intel
ligentiam huius tertij modi qui proprie spectat ad tert. no
strum et ad declarandū id quod voluit gl. nostra debetis ba
bere in memoria id qd declarau vobis in euidentia lib. j. l.
§. eo. et reassumunt Dy. et Jo. fa. hic qd per actiones reales pe
tinamus id qd nostrū est: vel id in quo inuā habem? et sic natura
realium proprie est qd p̄petamus illud quod ad nos per
18 tinet ratione dñi vel quasi vel alterius iuris. ¶ Per actio
nes autem psonales petimus id quod ad nos pertinet: et sic
id qd nobis debetur. et sic agimus ad id qd nō est nostrū s; no
bis debitu. cum ergo per has tres actioes que ponunt in hoc
ter. agatur ad vtrūqz iurū si dicuntur missa causaz habe
re. Nam in istis tribus actionib? nō respectu portione mee di

cuntur actioes reales: qd per eas ago ad id qd ad me pertinet
iure domini vel quasi. respectu autē portiois col. credis sunt
actiones psonales et quia in hoc ago ad id qd meū nō est:
§. sic itaqz. §. eo. Item respectu psonaliū p̄stationū puta
fructuū et redituū perceptorū et impensarū factarū: que oīa
his actionibus petunt. dicuntur etiā actiones iste esse p̄so
nales vt hic dicitur in ter. et apertius in d. l. itē labeo. §. fami
lie. cl. h. et per ista nūc apparet quare iste tres actiones dicant
missa causam habere. et ita debuerat dicere glo. nostra hic et
in d. l. j. in glo. magna. ff. finitū regū. que gl. incepte loquunt
cū loquant post factā adiudicationē a iudice. quia imo etiā
ante factā adiudicationē dicunt habere missa causaz vt pri
19 me declarau. et ista est veritas. ¶ Que autē differētia sit in
ter istas actiones missas et actiones psonales in re scriptas
cū et ille sint psonales origine: vt declarau in euidentia lib.
§. j. s. eo. sicut et iste sunt vt dixi in glo. proxime precedenti. Mi
co. de neap. hic in j. q. extra glo. ex traditis p Dy. in §. j. s. eo.
colligite hanc differētia qd iste actiones misse qm̄s sunt ori
gine psonales: habent tñ effectū realiū ex natura p̄pria ipsa
20 rum actionū. ¶ Et actiones autē psonales in re scripte sunt
cōtinuo psonales sed ex quadā equitate: et sic nō ex p̄pria na
tura ipsarū actionū cōcedunt cōtra quoscuqz possidētes. ista
21 differētia mihi nō placet: nam actio ad exhibēdū est p̄sona
lis in re scripta. l. i. §. est autē psonalis hec actio. et ibi gl. no.
et magistra. ff. ad exhib. et dī psonalis: qd nascit ex q̄si contractu
nā cū nascit ex maleficio vel q̄si nō ex contractu: ergo necessa
rio ex quasi contractu. §. de obli. que ex quasi contractu. in princi.
ergo p̄petes quēcuqz possessorē reperiat res q̄nis sibi velit ex
hiberi illū: quoniam actio ad exhibēdū ex illo quasi contractu
et sic semp cōtra quēcuqz possessorē agit semp ex natura ipsi
actionis: qd semp quilibet possessor in ista actioe ad exhibē
dum tenet ex quasi contractu: ergo falsum est suppositū Nic.
qd actioes psonales in re scripte nō dant cōtra quēcuqz pos
sessorē ex natura ipsarū actionū sed solū ex equitate. Cōsyde
rabā posse assignari aliā differētia. nā actiones psonales in
re scripte sine dubio in sui origine sunt psonales: qd nascunt
ex contractu vel quasi. verū qd semp cōmittant possessorē rei
put actiones reales iste actioes dicunt in re scripte put lati
et opportuniū declarau in euidentia lib. j. §. j. s. eo. tunc si q̄
iste psonales i re scripte dant p̄tra tertū possessorē dicunt p
hoc assumere naturā realiū. si ergo darent p̄tra p̄cipale qui
22 teneret actione psonali tñ nō dicerent in re: vt clarū est vt
dere in omnibus interdictis que omnia sunt psonalia in re
scripta. l. j. §. interdicta. ff. de interdict. non sic est in his tribus
actionibus in quib? etiā si agatur cōtra eū qd tenet ex quasi
contractu: nihilomin? et dicunt reales seu habere naturā rea
liū: prout. §. late declarau: ergo apparet in hoc esse differētia
inter istas missas et psonales in re scriptas. s; ista differētia
postea nō placuit mihi p̄pter actionē ad exhib. qd est psonalis
in rem scripta iuncto fundamēto quod sup ea feci cōtra Mi
co. vñ ego credo qd ista sit vera differētia. nā psonales in re
scripte cōmittant quēcuqz possessorē: et p̄pter hoc dicunt i
rem scripte: vt statim dixi et latius in euidentia lib. j. §. j. s. eo.
sed iste tres actiones misse nullatenus dici possunt isto respe
ctu habere naturam realiū: quia nō concomitantur quem
cūqz possessorē imo non dantur contra alium possessorē.
nam actio fami. er. et. non datur nisi solū inter ipsos cohere
des: vt dixi. §. in j. not. huius text. item actio cōmuni diu. nō
datur nisi solū inter eos qd habent rem cōmunē: vt l. j. in ff.
cō diu. item actio finitū regū. nō datur nisi solū inter eos qd
possident fundos vicinos et qd nō habēt de finibus: in ta. l. j.
ff. finitū regund. in tñ qd dixi singulariter Bal. in l. i. §. fi
23 nitū regū. vñ max. verū in hac materia si est verū qd
ille qui nō possidet q̄nis sit dñs nō tñ potest agere ista actio
ne finitū regū. ratioe soli? proprietatis seu dñi: nisi etiā possi
deat. motus arg. illius. l. i. in. que mihi nihil penitus probat: et
per text. in l. j. ff. fami. er. et. qd. l. probat mihi potius op
positum iuncta glo. in verbo: i. §. iure. cum legibus que al
legantur in illa glo. iste ergo actiones misse de quib? in hoc
text. non dicuntur habere naturam realiū: eo quia conco
mittantur quemcūqz possessorē: quia istud non faciūt vt
§. dixi: sed solum quia in eis petimus id quod ad nos perti
net ratione domini vel quasi: vt §. latius declarau: ergo cla
re apparet qd in hoc multum differunt a psonalibus in re
scriptis: et credo qd ista sit vera differētia. ¶ Si autēz vultis
scire que sit differētia inter actiones in rem scriptas et actio
nes in re simpliciter: videtis Bartol. magistraliter loquen
tem post glo. in l. si tertius. §. si quis p̄nc. ff. de aqua plu. ar.
et h. c. differētia colligitur ex his que dixi vobis in euiden
24 tiā lib. j. §. j. s. eo. prout etiam ibi dixi et late. ¶ In ea.

gl. ibi. vt. Ce. de anna. exceptio. l. i. §. i. tenetis qd quis actio fa-
mi. erc. sit mista vel saltem habeat naturā mistā in q. tū quā-
tum ad prescriptionē attendit. sit personalis. et quēadmodū
in aliis psonalib. non prescribitur minori tpe. xxx. annorum: ita
etiā in ista actiōe. fami. erc. nō prescribitur minori tpe. xxx. ann.
simile dicit Jo. fab. hic. et sequit Ang. de are. qūis d. eo nullā
26 faciat mentionē videmus in petitione hereditatis q. licet sit
realis. vt. l. sed et si lege. §. petitiō. et ibi Bart. ff. de peti. heredi.
et l. finalit. §. sed et bis. ff. de rei ven. et i. videbimus in glo. i. ver.
agros. tū quantum ad prescriptionem sequit naturam pso-
naliū q. ei non prescribitur longo tpe. x. vel. xx. an. sed tū. xxx.
an. vt. l. hereditas. C. de petitiō. here. istud simile de petitione
bēd. nullo mō placet mihi ad propositū nostrū l. z. verissimū
sit in scia q. petitiō hereditatis sit realis: fateor vā pēdixi: sed
qd ei non prescribitur longo tpe. x. vel. xx. an. sed tū. xxx. an. et
qd ratio sit eo q. sequit in hoc naturā personalitū qūis ter.
in d. l. hereditatis. sentiat istā rationē: tū alia est fundamēta-
lio: ratio quam ponit gl. in d. l. hereditatis. in gl. sup. vbo. cō-
pellat. quā ibi seq. Bart. et alii. et est vna vna ratio q. pōt ocu-
27 lotem videri: nā petitiō hereditatis nō daf cōtra eū qui
ritu. possidet. vt. l. regulariter. ff. de peti. here. sed pscriptio lon-
gi temporis non habet locum nisi tū. pcedat. vt. l. nullo. ff. de
rei vendi. et l. celsus. cū si. ff. de vfuca. vnde nimirū si petitiō be-
reditatis spatio longi temporis tolli nō pōt. et sic si in ea pre-
scribenda requiritur pscriptio. xxx. an. q. si aliquis haberet
titu. nō posset conueniri petitione hereditatis: vt pēdixi: vñ
tunc nō esset opus querere de pscriptiōe petitione heredi-
tatis. si autem non haberet titulu. quo casu bñ conueniri pos-
sit petitiōe here. tūc qūo pōterit prescribi longo tpe. x. vel. xx.
28 an. cum in ea requiratur tit. vt pēdixi: necessario ergo requi-
ritur pscriptio. xxx. an. que currit sine tit. l. sicut. et l. oēs. et l. si
quis emptionis tit. l. i. §. i. C. de pscripti. xxx. vel. l. an. sed ista
ratio cessat in casu nostrō in actiōe fami. erc. et similib. ergo
istud simile nō bonū quāvis verissimū sit in se per. d. l. heredi-
29 tatis. Redcōdo tū ad propositū gl. nostrē q. actioni fami.
erc. prescribat. xxx. an. ex ista cōclusionē sequitur vnum corrol-
larie q. prima frōtēy multū mirabile: q. si ego steti in cōiōne
teci per. xxx. annos. qd nō potero amplius agere et te iudicio
diuisione vt diuidamur. et sic si duo cōsortes steterūt p. trigin-
ta annos in cōiōne. nō poterūt amplius intētare iudicia di-
uisione. cū illis sit pscriptū. et istud idem firmat expresse glo.
in d. l. i. §. nemo. in ver. cōi diuidido. C. de anna. excep. et ibi se-
quitur Jac. bu. Bal. et Ang. et ibi dicit Bal. ad hoc esse vili-
gēter aduertēdū et esse bñ notādū. istud etiam tenet glo. q. ple-
nius hōtāngit q. alibi in l. i. in verbo coheredibus. ff. fami.
erc. idem etiam tenet solennis gloss. in l. i. §. i. est gloss. vnica. C.
30 cōmuni diui. q. dicit q. regula que habet qd nemo inuit? co-
gitur in cōmuniōne pssistere? fallit ratione tpe. xxx. an. et idem
sentit gl. in l. i. non forem. §. si centū. in ver. ad cōmuniōnē. ff.
de cōdi. inde. idem etiā t. Ray. de for. et glo. in d. l. i. §. nemo.
hoc idē etiā tenet subtilis p. de bel. pti. in l. i. §. caro. ff. de
verb. obli. idem etiam tenet Roffe. in libellis suis in ti. fami.
erc. et hos duos refert Mico. de nea. hic in apostillatione. ter. et
etiā in quarta questione extra. gl. bāc eandē opinionem tenet
etiā Jo. fab. hic et dicit q. eā tenet oēs doc. et postea ipse rīdet
ad pleraq. fundamenta que possent in huius adduci. vt hic p-
cū eadem etiā opt. tenere vt Mico. hic in i. q. glo. pro ista pte
adducunt plura fundamenta q. inuenietis pdoc. in suprascri-
ptis locis. iter cetera adducitur illa. l. i. §. nemo. et ibi vt casus
rotūdus de hoc vbi dicit imperator q. in actione fami. l. erc.
cōmuni diui. et finitū regūdo. aut i alia quacūq. psonali actio-
ne nemo andeat vitā longiorē. xxx. an. interpretari. ad idē q.
sicut prescribitur potētie offerēdi. vt. l. cū notissimū. in princ.
C. de pscripti. xxx. an. intelligendo tū sane fin qd ibi declarat
Bart. ergo eodē modo poterit prescribi. xxx. an. huic potētie
petendi diuisionem. nec videat vobis mirum qd quis inuit?
detineat in cōmuniōne ita qd nequeat ampli? petere diui-
sionem: q. respondēbat glo. quā. §. allegauit in l. i. ff. fami. erc.
qūis Ang. de are. hic ascribat istā solu. Ang. i. d. l. i. §. nemo.
q. istud etiā als contingit qd q. inuit? in cōmuniōe detinea-
tur qd nequeat diuisionem petere vñ in casu. l. i. ff. de alie. tu.
mutā. cā fac. vbi est ter. quem ibi dicit Bart. singularē et se ne
scire alibi: et in casu. l. i. pupillorū. ff. de rebus corū. et plures ca-
31 sus in quib? q. inuitis in cōmuniōne detinetur. enumerat
gl. sing. et magistra in d. l. i. §. cōi di. Contrariā opt. §. gl. nfas
et tot et tātos suprascriptos patres tenet Ly. l. d. l. i. §. nemo.
C. de anna. excep. et ibidē in terminis firmat expresse Bart. q.
dicit cōmuniter doc. istud tenere. idem etiā tenet Bart. in d. l.
i. C. cōmuni diui. idē etiā tenet Bart. in l. i. non forem. §. si cen-
tum. ff. de cōdi. inde. istud idem firmat Bal. sibi contrari? vbi

istud late examinat et cōcludit qd ista est mera veritas. l. i. in
vlti. col. C. finium regū. et dicit qd ista fuit opt. Roffe. antiqui
glossatoris ita tenentis. addite vos etiam Bart. et prout refe-
runt gl. §. allegate. eandē opt. tenet maxime authoritatis Jo.
an. in addi. Spec. in ti. de iudi. in i. i. parte. in §. sequit. in ad-
di. q. incidit ibi in. §. ad hoc vbi refert antiquos: et finaliter te-
net hanc partem. eadem opt. etiā tenet Enil. de cu. et Ja. de
ra. in d. l. i. §. nemo. et idem Enil. in l. i. et in l. i. non forem. §. si
centū. ff. de cōdi. inde. prout refert Mico. hic in apostillatione
ter. in i. q. extra glo. istā eadē partem secutus est etiā postea
§. lo. sibi contrariis in l. i. in prin. ff. fa. erc. et sequit etiā Ange.
de are. hic. et istas etiā ego teneo propterea qd vñ mihi magis
cōis: quāvis credā qd disputādo contraria pars sit sustinēbi-
lio: q. p ista nihil adducitur qd mihi multū vgeat: quāvis
infinita fundamēta adducant pro hac parte per Ly. an. d. l. i.
§. nemo. et ibidē etiam per Bart. et etiā per Bal. in d. l. i. C. fi-
nium regū. et in aliis locis. §. alleg. inter cetera adducitur q.
32 donec stamus in cōiōne et donec possidemus simul: certe vñ?
recognoscit alteri i sociū: ergo impossibile est qd currat pscriptio
vt. l. cū notissimū. §. sed si quis. et l. male agis. C. de pscripti.
33 xxx. vel. l. an. et §. itē q. pscriptio est inducta ad lites tollēdas
et dirimēdas. vt. l. i. §. pro suo. et l. i. §. de vfu. modo si per p-
scriptionē induceret perpetua cōiō ita qd quis nō posset pe-
tere diuisionem: certe pscriptio operaretur effectum cōtra-
34 rium: quia nō esset lites tollere imo augere? quas materia cō-
muniōis solet excitare: vt inquit iuriscōsultus in l. cum pa-
ter. §. vñ. cū finis. ff. de lega. ii. et in l. i. non forem. §. si centū. ff.
de cōdi. inde. bñ. pterea q. socii cōiter possidēt et cōiter roci-
piunt redditus et prouent? bñ nulla cadit negligētia propter
quā debeat ius diuisionis tolli. q. fundamētum est fragile.
pterea sola cōiō nō parat aduersariū nisi q. se facit aduersa-
rium cōtradictō diuisionis: ergo nō debet cōtrire pscriptio
nisi a tpe pditionis: q. in pscriptiōe iuribus negatiuis nō
currit pscriptio nisi a tpe pditionis. ar. l. qui luminibus. cū
gl. ff. de serui. vrb. pre. et l. altius. C. de serui. vltimo p hac parte
adducitur fundamētum de quo Ang. facit maximū capi-
35 tale. nam clarum est q. pacto fieri nō pōt qd perpetuo stēb
b in cōiōne: b scē? si ad certū tps limitatur: vt est ter. no. in l. in
hoc iudicio. in §. i. cōueniat. et §. sequen. ff. cōi diui. et l. i. C. cōi
diui. si ergo pacto fieri nō potest ergo nec pscriptiōe: et sic
36 remedio legali p cū valeat argumentū a pacto ad l. siue statu-
tum: vt est glo. melior ceteris. et ibi Bart. in rub. C. de decre-
cur. lib. x. et glo. magna in fi. in l. non impossibile. et ibi Bart.
ff. de pact. et gl. in l. nec ex pterio. ff. de reg. iuris. et gl. in l. o
mini pditionū. C. de agri. et cens. lib. ii. sed de hoc est ter. aper-
tus et melior qui sit in iure: miror qd nō allegetur i cōmuni
in l. i. ad fi. et ibi Bart. et Bal. C. de fideicō. quē ter. ad hoc al-
legat glo. a qua primum didici in l. nō solum. §. morte. in ver.
heredis. ff. de ope. no. nun. Bart. late in re. p. omnes populi.
in i. q. p. principali. ff. de iusti. et iur. et istud fundamētū fui
37 antiquorū vt Ly. in d. l. i. §. nemo. et Bal. in d. l. i. C. finium re-
gū. tū q. de eo Ang. de are. facit tāti capitale. facile est rīde-
re: et rīdet gl. in d. l. i. in ver. coheredib. §. ff. fa. erc. ad cuius so-
lutionem se remittit Jo. fab. qui etiā format istud argumentū
et valet q. plus operat pscriptio q. pactū. tū ista solutio nō
est sufficiens cū aliud nō alleget: et ideo ego melius rīdeo q.
illud argumentū a pacto ad l. vel statutū bene procedit affir-
mativē. sed non negativē prout arguit bic. ita inquit Bart. in
l. oim. §. eleganter. in i. col. ff. solu. ma. bene facit. l. non est fin-
gulis. ff. de reg. iur. et glo. singu. in cū homo mortuus. xxi. §.
q. v. q. dicit q. quāvis pacto nequeat fideiussor se obligare ad
mortes pro alio: tū lege vel statuto hoc bñ posset induci: ergo
38 negativē nō valet argu. a pacto ad statutū. et Quicquid sit sta-
bit ex pdictis magis cōis cōclusio. q. si duo cōsortes steterint
in cōmuniōne etiam per. xxx. an. qd nō petierint diuisionē
qd nō bilomin? nō prescribit cōmuniōi quominus possit pe-
ti diuisiō et possint intētare iudicia diuisionis. nec huic cōclusio
ni obstat. d. l. i. §. nemo. vbi videt prima fronte ter. apertus ad
oppositum: q. rīdeo prout rīdet Bal. in l. i. C. finium reg. q.
ille ter. procedit altero tū ex confortibus possidēte: q. tūc ille
qui possideret bñ prescriberet. xxx. an. contra aliū nō possidē-
tē sed vtroq. possidente prout in terminis nostris presuppō-
nit: tūc esset focus: q. nō curreret pscriptio. vt. §. cōcludi. vel
possetis dicere ad d. §. nemo. qd currat pscriptio. xxx. an. ve-
39 ruz est si sit petita diuisiō. et sic a tpe diuisionis: que solutio di-
uinat et violat ter. illum ad aliud fundamētum. patet solutio
ex pdictis. et Quid aut sit in actiōe finitū reg. pone vos ha-
buisse duos fundos vicinos et terminos istorū fundorū steti-
se nō turbatos p. xxx. an. si postea turbet: possit actio finitū
reg. intētari. an vero ei dicat pscriptum illis. xxx. an. dicitur
in pcedenti.

¶ Periste a
re. Adde. d.
Bart. foz. i.
cōsi. d. v. in
ci. vñ. ver.
vñ. dato q.
pdicta. i. fi.
in. n. pte. qd
diuisiō vbi
cūq. nō ē p
hibita cōce
dit et aduer-
sario iutor
quāmo sta-
re cogit i cō-
muniōe. p-
nt etiā dicit
hic do. Jas.
may.

¶ In cōiō-
ne. Adde. cū
de Ja. f. eo.
§. nu. xli.
¶ Limita-
tuz. Et hoc
idē t. z. feli.
rub. de p-
scri. i. v. col.
post me. in
verfic. fallit
glos.

¶ In cōiō-
ne. Adde. cū
de Ja. f. eo.
§. nu. xli.
¶ Limita-
tuz. Et hoc
idē t. z. feli.
rub. de p-
scri. i. v. col.
post me. in
verfic. fallit
glos.

in pcedenti.

40 In precedenti. q. a qua pēdet hui⁹ decisio q̄ etiā habet minus
dubij. col. ita in spē determinat etia⁹ Bald. in d. l. fi. C. fi. reg. in
40 vlti. col. in ver. extra q̄ nō habem⁹ r. c. Quid autē si esset
duo fratres vel duo fontes quorū vnusq̄q̄ possedisset p̄m
suā pro diuiso longo tēpore. r. an. inter p̄ntes. r. r. inter ab
sentes. vel conf̄ vnus probaret se possedisse aliquā rē puta fun
dū vt prop̄m pro parte sua longo tpe r. q. solus subit onera
illi⁹ rei solus etiā percipiendo cōmoda. an si de diuisiōe aliter

Divisio a tur. res solens etia perpicuo modo. a. an si de diuino alter
 1. non appareat hoc presumatur facta diuisio. si alius tradit
 cat. glo. solens in. l. si maior. in. glo. j. c. comuni diui. que mul
 tiu comitatur per scribentes. vt per Bar. 7. Bal. ibi tenuit q
 sic. 7. de illa gl. facit magnu festu. 7. mai. q. fiat bodie quo san
 ti Georgii solenia celebrat. Nico. ibi in apofillatioe tert. 7.
 latins in quarta qone extra glo. 7. illa glof. dicit notadu et
 q. alibi non reperit in iure. de cuius glo. veritate videte hic per
 et. post Rayne. de for. 7. De. de bel. peru. videte etia p. Ray.
 Bar. Bal. 7. Salice post antiquos in. d. l. si maior. 7. Barto.
 in qone p. cu disputata que incipit queda mulier habes am
 plum patrimoniu ad fine illi. q. qons. 7. Bart. 7. Bal. in. l. qui
 in aliena. in prin. ff. de acqui. heredi. 7. Bal. in. l. j. in. vii. q. c. q
 admit. 7. Bal. in. l. j. in. v. colu. c. de fideicom. 7. Ang. in. l. si. ff.
 de vscap. pro dote. 7. Ant. de bu. in. repe. c. peruenit. extra. de
 censu. in. x. als. xj. c. barta ver. vbi ad scdm. pncipale. 7. Bald.
 in. consi. suo incipiente in. c. vbi noie am. quedaz. puella. 7. c.
 vbi tenet qd diuisio presumat facta ex decenal. possesse. de
 bita pro diuisio. 7. dicit esse glo. di. de hoc in. d. l. si maior. qua
 nus subijciat qd aliqui no intelligentes dicat cotrariu. vt ibi
 per cu. quid autem si sint duo fratres quoru vnus post morte pa
 tris administrat vniuersaliter oia bona paterna sciente 7. pa
 tiente altero per longu tempus. vtru per hanc patencia erudit
 tur alter frater maxime vigore tacite renunciationis. quia vi
 deatur tacite renunciae portioni sue et q. vob. per tantum tem
 pus stetit qd illam non petijt. videte Bald. no. determinante
 quod non in. l. hact. 7. ibide. Pau. de cast. C. de iure delibet et
 dum. s. dixi qd non valet pactu qd perpetuo intelligendo 7. c.
 pro eo q. semp stetur in colonie. ne vnus fiat diuisio. secus si
 ad certum tempus limitatu per tex. no. in. l. in hoc iudiciu. s.
 si conuentat. cu. seq. ff. de diui. 7. l. si. c. 2. muni diui. ¶ Quid
 dicretur de casu isto q. est quotidie de facto. si duo fratres vel
 duo socij vel duo mercatores aut artifices faciat inuicte pactu

C Valcat. b
 Quidē qd ad
 bochabenf
 p.d. Bar. so
 gl. ioh. c. lxxv.
 viii. i. c. i. q.
 vertētī. ver.
 circa scōz
 pūcipalē dīf
 ficulātē. cū
 ver. se. i. n. p.
 te. vbi loqui
 tur dō fendo.
 trī habes nō
 nulla nō. ad
 materiā qñ
 sit appositū
 pactū qñul
 lo mō vñ ali
 quo tpe vel
 i perpetuū
 vel alīs di
 uerfis pa
 ctis diuīdī
 possit. an et
 qñ bīsmō
 obstātibz
 diuīso fieri
 possit. r. vīd
 do. Allez. de
 imo. oīno ī
 2. i. xvi. i. v. l.
 i. col. i. pte
 r. i. 2. i. xvi. i.
 p. totū in. n.
 pte. r. in 2. i.
 xxxiii. in. n.
 c. l. ca. pte. et
 quō. qñter

are. hic tibi ea reprehendat: forte qd ea habuit alio mo ip
ego habeo: qz libeo meo simplr dicit oēs sine societate vel cū
societate: & nihil plu dicit nisi qd iura allegat. ¶ Glia vbo:
agros diuidit in tres. In p̄a querit & soluit. In scda addit
ad tres actiones hic in ter. positas enī aliā actionem. In
tertia querit deq pluribus actionibz an sint mēssae: an vero
reales. secunda ibi: & adiunge hīs tribus actionibz. tertia
ibi: itē qd de omnibz moralibz. glia tertia principalis subdivi
ditur in tres. in prima facit qd dictū est. ī fecūda roert op̄.
quoindam. in tertia glo. decidit deponēdo suam diuisionē.
scda ibi: quida dicunt ea anomala. tertias ibi: sed oēs
esse psonales. ¶ In ca. glia: vt si. finit reg. l. n. in prin. dicite
vt ibi per glo. in ver. edificii. quod pluri? alijs modis dicit. et
idem per glo. ¶ In ea. glia. ibi. l. siue beneficii. §. i. dicit p
nunc in hoc puncto quem aliter no exento ē. omis. Et ibi

43 per multa media conetur ostendere qd pettio bere sit mista
vel salte habeat effectum mistum realium. s. z personalium. z cu
eo transeat Joan. fa. z Ric. de neapo. in. vi. q. gl. ego tenico t
promittit qd simpliciter iurisco. in. d. line bone fidei. s. i. q. peti
tio bere. est realis. bz tñ quasda psonales prelationes decla
rando prout ibi declarat Bar. qui id tenet. z qd pettio bere.
sit realis habet etiam bo. ter. in. l. finantē. s. sed. z bis. ff. de rei
vendi. de quo etiam videatis Ang. de arc. in. s. sed. iur. in. iij.
col. 3. eo. vbi etiā idem tenet. z ridet ad quedā mortua Bal.
tenentes contrarium in. d. line bone fidei. s. i. c. In ca. gladi
fi. dicit Dy. qd ista gl. ponit magnas decisiones. z postea
dicit qd est mera veritas. z alij omnes sequuntur bñ qd oēs iste
actiones bñ in glo. nominate sunt sine dubio personales ori
gine in rem tamē scripte. qd declarate et dicit in c. d. n. d. n. d.

44 gne. §. i. §. co. et pater q. actio ad reb. quāvis sit personalis
origine. d. l. i. §. est aut personalis bec actio. hic allegata i gl.
tamē est in rem scripta vt ibi declarat glo. i. que est magistra
45 lis. eodem modo dicimus in omnibus interdctis qd oia in
terdicta origine sunt personalia in rem tamē scripta. l. j. §. in
terdicta. ff. de interdct. ¶ Extra glo. ad complentis presen
tis. §. restat vltimo vt pro more videamus formationem libel
lorum in tribus actionibus in hoc tex. positis. primo tamē qd
ad libellos accedamus bonū erit videre succinte per viā con
clusionum et per bonas remissiones ad aliqua fundamenta
in vnaquaq. ex istis trib. actionib. in hoc tex. positis. et t. fm
ordinem tex. primo videam. in actione famier. in qua illud

46 est potissimū fundamētū qđ ad hoc ser. competat ista actio
fa. etc. necessario requiritur qđ sint coheredes. put. s. dicit in
textualibus in. i. no. 2 circa istud Joan. fab. hic in. iiii. col. pon
nit aliquas qđnes. quas hic videatis per cūtes regit qđ iste
coheres qui vult intentare iudiciū fa. et nō negat ab alio co
herede esse coheres: excludet per exceptiones ab hac actione
nisi possideat: s. sic nisi fit in possidēde hereditatis. quo casu
fi possidet quīs negat coheres: nihilominus sibi cōpetit ista
actio. de vtroq; est casus in. l. i. ff. fa. etc. 2 ibi videatis duas gl.
2 etiam Bar. 4 lo. ne tñ cōtēris aduēitit qđ qñ coheres nō
possidet: 2 negat coheres: quīs sibi nō cōpetat ista actio fa.
er. pōt tñ agere alia actione sibi cōpetenti: puta petitiōe her
editatis: petēdo qđ dedaret coheres: quo obiecto poterit post
ea condespondere ad istam actionē fa. et ita declarat glo.
in. d. l. i. ff. fami. er. cū. 2 in hoc dicit Ang. hic se vidisse mul
tos errare. sic ergo actio ista fami. er. cū. non competit cohe
re. nisi coheres suus fateatur ei coherede: vel nisi negat cohe
res tñ possideat. s. si vultis scire fundamētalem rationē hui⁹
conclusionis videatis Bal. loquentem tñ subtiliter in. l. non
epistolis in. ii. col. C. de pba. 2 ibi etiā ponit Bal. quid si neu
ter coheredū possideat: an nihilominus cōpetat hoc iudiciū
fa. et ita. s. sic an in hoc iudicio veniat res a neutro possessa. et
determinat qđ sic al. l. sed 2 si vñ capio in prin. ff. fami. er. cū.
2 ibi est glo. no. in ver. sub ducit. que istud optime dicit ex illo
tex. 2 habet pō mirabili. Predicta procedunt quando fuit
oppositum ante lit. contestā. qđ ille qui intētat istud iudiciū
fami. er. cū. non est coheres nec possidet: alio autem si non
fuisse oppositū bene tenent ipsū iudiciū. glo. est mul
tum solēns quam Bar. 2 ibi scribēs multum in mādā tene
ri menti in. l. in. in glo. in ver. restitui. C. cūmū diui. 2 glo. in
l. si mancipia. §. i. in glo. in ver. esset. ff. de auc. 2 Bar. in. l. i. ff.
fami. er. cū. Bal. in. l. in familie C. fami. er. cū. scū. accedant que
ego late dixi in. §. item si quis in fraudem. s. eo. in illo pñcio:
an valeat iudiciū contra possessorē bonorū non facta omni

47 ex causa de principalis si nō fuit oppositū de causis ff. l. iij. § ita
actio fami. cre. ad quid cōpetat: declarat Jursicon. in l. ii. et
in l. iij. et quasi per totū ff. fami. cre. et an veniant fructus ba-
beo ter. in § si familie. l. de offici. iudic. certum autem est in ista
actione nō venire nomina debitor. et ratio: quia eis facta

Intelligat dis
positio qđ
atq; teneat
stare finit &
habitare in
cōsione & te
nere oīa bo
na p̄ inditū
sū subp̄one
vide p̄ cū in
cōfil. ex. in. q.
col. in. par
te.

est diuisio pportione hereditatis. ter. habetis cui ista ratione
in. l. ca. que. i. ibi Bart. et alij. C. fa. et in. l. heredes. ff. fa.
mi. ere. i. in glo. vnicā in. l. bona. C. fami. ere. Circa hoc tangit
48 Joā. fab. b. i. in. v. col. i. in. quid in ista actione veniat iurif
dictio: nungd iura patronatus nungd homagia. i. nungd
funda. i. videatis hic p. com. i. que dicam. i. in actione sequen
ti. l. com. uni. diui. C. An autē si fenecl actus sit fami. ere. pos
sit iterum agi pro rebus non diuifis: videatis ter. glo. Bald.
i. Bald. in. l. i. C. fami. ere. i. cū. i. Joā. fab. in. v. col. i. fo. man
tez circa hoc aliquas questiuiculas. i. ibidē in. d. l. i. ponit etiā
49 Bald. post glo. de. i. l. y. i. que sit ratio diuersitatis quare
petitio heredi. possit pluries intetari i. nō tū ista actio fa. ere.
cū tamē vtrūq. iudiciū sit vniuersale. dicite ibi si per eū: quia
iudiciū fa. ere. est vniuersale ex pte vtriusq. iudiciū autē peti
tionis heredi. quā sit vniuersale ex parte agentis: tū ex pte cō
uenti pōt esse particulare: vt ibi latius per eū quem totū sim
50 pliciter Ang. refert b. i. C. An autē in hoc iudicio fa. ere. ve
niat enictio ista: est bona questio: puta si portio vni coheredi
bus assignata fuerit ab eo enicta. habetis ter. in. l. si familie.
C. fami. ere. i. ibi videatis solennem glo. in. ver. p. parte. et ibi
Bar. i. notabilis Bald. videatis etiā Bart. in. l. qui romē. ff.
duo fratres. in. v. l. q. i. et i. x. q. ff. de verb. obli. et Bald. in. l. si
fratres. C. com. vtriusq. iudi. i. in. c. i. in. tit. imp. l. o. b. a. in. v. l. i.
f. en. i. in. c. i. p. p. t. e. r. e. a. d. u. c. a. t. u. s. d. e. p. r. o. b. i. f. e. n. a. l. i. c. p. e. r. f. e. d. e. In
bac autē actione fa. ere. ex mēte Ang. b. i. c. i. plenius Jo. fab.
51 b. i. c. i. p. o. t. e. s. t. i. s. i. t. a. f. o. r. m. a. r. e. l. i. b. e. l. l. u. m. i. a. g. o. c. o. n. t. r. a. T. i. t. u. m. i. d. i. c. o
q. d. cū a Sēpionio pro equali portione fuerim heredes insti
tuti eius heredes fuimus equaliter et pro diuifio ei? res in
hereditate cristentes equaliter i. pro diuifio possidemus in
presentiarum siue in presentia. verum cum a dicto Titio plu
ries petierim i. regerim diuifione dicte hereditatis seu re
rū in ea cristentiū: idem Titius dictā diuifione facere recu
sanit i. recusat. Quare cum nemo inuit compellatur in com
muniōne persistere: propterea q. d. solet lites i. cōtrouersias
excitare: peto per vos dictā diuifione fieri i. portiones prout
vobis visum fuerit ad iudicari. i. tamē casu quo alter cohere
dum percepisset plures fructus aut plura emolumenta ex he
reditate q. d. ad eū pertinerent: istud etiā esset in libello petēdū
de pte: i. generaliter secūdū emergentiā casuū deberet varia
ri b. i. libellus: circa quē recurreris oīno ad Jo. fab. b. i. c. late dis
52 putatē de ei? vitate: i. circa eū plures q. d. oēs formāt. C. i. Te
niam? mō ad actionē cōi diui. i. p. habētis aliq. fundamē
tis in ea sciēdū est q. d. regulā ea oīa q. obseruant i iudicio fa.
ere. i. q. s. p. r. i. d. i. c. t. o. b. s. e. r. u. a. n. t. e. t. i. a. i. n. i. s. t. a. a. c. t. i. o. n. e. c. o. m. m. u. n. i. d. i. u. i.
ter. est in. l. si quis putat. ff. p. e. i. b. i. glo. in. ver. tractauimus. et
ibi glo. ff. cōi diui. sunt tū aliq. differētię inter eas quas ponit
glo. in. l. si item si inter aliquos. in. ver. idē iuris. ff. de obli. q. ex
quasi cōtractu. i. gl. in. d. l. si q. putat. ff. p. e. i. in. l. alienatiōes.
per illū ter. ff. fa. ere. i. circa hac actionē cōi diui. videte multa
q. ponit glo. in. rub. ff. cōmuni diui. q. habuit pro maiori par
te ab Azo. in. fum. illi? tit. C. cōmuni diui. que oīa formaliter
refert Ang. b. i. c. i. in. istis locis inuenietis relictos casus in
quib? cōpetit hec actio i. in quib? nō est. vltra quos possit p
53 babiliter dubitari? ff. q. d. p. l. one eccliasice possint agere ista
actio cōmuni diui. pro reb? quas ecclia habet cōmunes cū
alio. de quo vide ter. i. ibi glo. Bar. i. oēs in. l. i. ubi. i. la. i. in.
54 prin. C. de sa. san. ecclie. i. an ppetat canonico noīe pben
de sue cōtra canonici vel cōtra etiā aliū: videatis Immo. i. alios
55 in. c. ex l. i. c. i. r. e. t. r. a. d. e. p. b. a. C. i. Et nūq. i. ista actio dicitur
prout dicit in superiori: scilicet q. d. nō cōpetat ei q. nō possidet
i. negat soci? p. d. d. i. t. Jo. fab. i. Ang. b. i. c. q. d. sic alt. Jo. fab. ter.
in. l. fundi. ff. de excep. tit. generali. i. gl. in. l. i. sup. ver. excep
tiō. ff. fami. ere. i. addo ego in terminis Bar. idē firmatē in. l. in
56 p. n. i. c. i. a. l. i. i. i. n. t. r. a. p. r. i. n. f. f. d. e. o. p. n. o. n. i. C. i. Et an ista actio
ne cōmuni diui. veniat iura: vide ter. in. l. arbor. ff. si. i. ibi
Bar. ff. cōi diui. i. glo. i. Bar. in. d. l. in. p. r. o. u. i. n. c. i. a. l. i. C. i. Et
an iurisdicō p. m. u. n. i. s. p. l. u. r. i. b. i. p. u. t. a. i. n. v. n. o. c. a. s. t. r. o. p. o. s. s. i. t. v. e. n. i.
re in hoc iudicio cōmuni diui. ponit Bald. i. l. albor. ff. si. i. bar.
in. l. l. u. c. i. o. ff. i. ff. de aqua quoti. i. est. i. ibi etiā q. d. de iure col
ligēdi pedagiū: accedat q. d. nō. Bar. in. l. inter tutores. ad si. ff.
57 de adm. tuto. C. i. Et an plures vassalli possint agere inter se
ista actio cōmuni diui. pro re feudali: videatis ter. in. c. oēs si
li. i. p. n. si de seu. sue. cōtro. iter do. i. agna. i. ter. in. l. cōi diui. i.
58 aliqd etiā p Jo. fab. b. i. c. i. Q. d. autē i. quali sit hēda diuifio
i ista actio cōi diui. iter plures socios: vel inter plures cōso
tes: v. l. c. i. i. actio fa. ere. de qua prime vidim? iter plures co
heredes: i. q. s. cox. debeat facere diuifiones siue ptes i. q. s. elige
re: sunt nōnulli quos refert Jo. fab. b. i. c. i. v. l. col. ad si. q. d. i. c. i. t.
q. d. ille q. p. u. o. c. a. t. d. i. u. i. d. e. r. e. i. p. u. o. c. a. t. e. l. i. g. e. r. e. i. t. a. d. e. t. Jo.
fab. obfuarī o facto i plurib? terris: i. si eant plures p. u. o. c. a. t. i.
b. i. v. i. d. e. r. e. t. q. d. m. i. n. o. r. c. o. r. u. t. ā. q. i. n. f. i. r. m. i. o. r. c. o. n. s. i. l. i. j. d. e. b. e. r. e. t. e. l. i. g. e. r. e. b. i. b. i.
ter. in. l. i. C. de meta. lib. v. i. i. in. l. i. C. de bis qui se de. l. i. i. in.
2. r. a. r. i. i. f. a. c. i. e. r. e. l. i. j. C. q. i. i. q. q. r. a. p. a. r. s. d. e. b. e. l. i. i. e. t. l. f. a. n. c. i. m. u. s.
i. f. i. n. a. n. t. e. C. de dona. finaliter p. d. d. i. t. Joā. fab. in. p. d. i. c. t. i. s. s. i. b. i.
v. i. d. e. r. e. d. e. i. u. r. e. d. i. c. e. n. d. u. q. d. i. n. d. e. r. e. s. i. l. l. e. q. d. e. b. e. t. f. a. c. i. e. r. e. p. t. e. s. p.
arbitrio egratis siue: i. pro eo dē arbitrio pōt singulis singula
ad iudicare: i. i. n. t. r. a. t. e. r. i. n. l. a. d. o. f. f. i. c. i. i. C. cōi diui. i. ter. i. l. i. n. b. o. c.
i. u. d. i. c. i. o. ff. fa. ere. i. p. t. e. r. e. a. i. d. e. o. f. f. i. i. n. d. C. i. Et q. d. d. e. b. e. t. i. n.
59 d. e. r. d. i. u. i. d. e. r. e. r. e. s. c. o. m. m. u. n. e. s. p. u. t. a. f. u. n. d. o. s. i. f. a. m. i. l. i. a. d. e. c. l. a. r. a. t.
magistraliter ter. in. l. i. C. cōi diui. i. ibi Bar. i. m. e. l. i. Bald. in.
i. n. o. q. i. r. e. s. nō p. n. t. p. m. o. d. e. d. i. u. i. d. i. q. d. d. i. u. i. d. e. d. o. f. i. e. r. e. t. i. n. i. u. r. i. a.
v. n. i. e. r. c. o. n. f. o. r. t. i. b. u. s. t. u. n. c. d. e. b. e. t. d. e. n. e. n. i. r. i. a. d. l. i. c. i. t. a. t. i. o. n. e. m. i. l. l. i.
a. d. i. u. d. i. c. a. r. i. i. n. t. o. r. u. q. u. i. p. l. u. s. p. r. e. t. i. i. o. f. f. e. r. t. c. o. s. o. r. t. i. v. t. i. b. i. i. a. d.
o. f. f. i. c. i. u. i. n. v. l. i. f. i. C. cōmuni diui. si autē res pōt cōmode diuif
sine cuiusq. iniuria: tūc nō est deueniēdū ad licitationē sed o
res diuif i. i. p. o. r. t. i. o. cū s. i. u. s. f. u. n. t. i. s. i. g. n. i. s. v. n. i. c. u. l. e. q. s. a. d. i. u. d. i. c. a.
ri. d. l. i. C. cōi diui. dicebat tū sing. Bald. in. q. d. c. r. e. d. o. e. f. f. e. c. i. u. s.
m. e. n. t. e. i. n. l. f. a. n. c. i. u. m. i. n. p. r. i. n. i. n. v. l. i. c. o. l. C. de o. p. i. f. i. e. s. s. e. n. t. d. u. o.
h. a. b. e. n. t. e. s. r. e. c. o. m. m. u. n. e. p. u. t. a. a. l. i. q. d. h. o. s. p. i. t. i. u. i. i. l. l. a. r. e. s. nō p. o. s. s. i. t.
cōmode diuif quo casu deueniēdū est ad licitationē vt p. d. i.
60 r. i. q. d. si in licitationē sunt pares q. d. neuter offert maius p. r. e. t. i. u.
a. l. t. e. r. o. q. b. o. c. c. a. s. u. i. l. l. e. d. e. b. e. t. p. r. e. f. e. r. r. i. q. u. i. h. a. b. e. t. m. a. i. o. r. e. s. p. a. r. t. e. n.
i. n. i. l. l. a. r. e. c. o. q. u. i. a. l. i. q. u. i. d. d. e. b. e. t. o. p. e. r. a. r. i. m. a. i. o. r. p. a. r. s. c. u. s.
p. l. u. s. i. u. r. i. s. d. i. c. a. f. h. a. b. e. r. e. e. s. t. t. u. v. e. r. u. s. q. d. B. a. l. i. n. d. a. p. e. r. t. e. nō
d. i. c. i. t. s. i. m. u. l. t. u. b. e. n. e. p. b. a. t. t. e. r. i. l. l. e. i. n. p. r. i. n. i. n. v. e. r. n. e. a. u. t. i. n. v. e. r.
a. m. p. l. i. o. r. e. s. s. u. m. m. a. i. b. i. n. o. g. l. o. i. n. v. e. r. a. m. p. l. i. o. r. e. b. e. n. e. f. a. c. i. t. l. i. f. i.
i. n. p. r. i. n. i. n. v. e. r. f. o. r. t. u. n. a. i. b. i. B. a. l. i. n. d. a. c. o. m. m. u. d. e. l. e. g. s. u. b. d. i. t. e. t. i. a. m.
m. a. g. i. s. t. r. a. l. i. t. e. r. B. a. l. i. n. d. a. l. f. a. n. c. i. m. u. s. i. n. v. l. i. c. o. l. v. i. d. e. l. i. c. e. t. q. r. e. s.
d. i. c. e. r. e. t. nō p. o. s. s. e. cōmode diuif q. nō pōt sine deterioratiōe
diuif. v. e. r. u. s. e. s. t. q. d. t. e. r. i. l. i. C. cōi diui. aliter dicit videlz q. d. tūc
res d. i. c. a. f. nō p. o. s. s. e. p. m. o. d. e. d. i. u. i. d. i. q. d. d. i. u. i. s. i. o. f. i. t. a. d. i. n. i. u. r. i. a. a. l.
61 t. e. r. i. e. r. c. o. s. o. r. t. i. b. i. C. i. Et aduertere in prime dictis q. d. eo ca
s. i. n. q. u. o. a. d. l. i. c. i. t. a. t. i. o. n. e. d. e. n. e. n. i. e. d. u. e. s. t. q. e. t. i. a. t. e. r. t. i. p. e. n. i. t. e. r. t. r. a.
n. e. u. s. pōt in hac licitationē admitti et causa tū f. q. d. declarat
ter. in. d. l. a. d. o. f. f. i. c. i. u. v. e. r. f. i. C. cōmuni diui. i. ibidem Bald. cir
c. a. m. e. d. i. u. i. c. o. l. E. t. a. n. c. o. c. a. s. u. q. u. o. i. s. t. e. t. e. r. t. i. a. d. m. i. t. t. e. r. e. t. a. d. l. i.
c. i. t. a. t. i. o. n. e. m. a. n. s. i. n. l. i. c. i. t. a. t. i. o. n. e. o. f. f. e. r. e. t. m. a. i. u. s. p. r. e. t. i. u. i. q. r. e. s. v. a.
l. e. a. t. a. n. e. x. c. l. u. d. e. r. e. t. c. o. s. o. r. t. e. m. q. u. i. v. u. l. t. t. a. n. t. o. f. f. e. r. e. q. u. a. n. t. i. r. e. s. v. a.
l. e. t. i. s. t. a. e. s. t. b. o. n. a. q. i. s. t. i. o. v. i. d. e. a. t. i. s. B. a. l. i. n. d. a. d. i. s. p. u. t. a. n. t. e. s. nō i. n.
s. p. e. c. i. e. i. n. b. i. s. t. e. r. m. i. n. i. s. s. e. d. b. e. n. e. i. n. t. e. r. m. i. n. i. s. o. i. n. o. s. i. m. i. l. i. b. u. s. i. n.
l. i. j. i. n. v. l. i. c. o. l. C. de rescin. vend. i. b. i. p. e. r. m. u. l. t. a. f. u. n. d. a. m. e. n. t. a. cō
d. u. d. i. t. q. d. i. l. l. e. t. e. r. t. i. u. s. a. d. m. i. t. t. e. r. e. t. c. o. n. s. o. r. t. e. c. e. l. u. s. o. i. d. e. e. t. i. a. z. t. e.
n. e. t. S. a. l. y. i. n. l. d. u. d. u. C. de cōtr. l. e. m. p. cōtr. a. r. i. i. i. n. t. e. r. m. i. n. i. s.
n. o. s. t. r. i. s. p. r. o. p. r. i. s. t. e. n. u. i. t. i. p. s. e. B. a. l. i. n. d. a. d. o. f. f. i. c. i. u. v. b. i. f. o. r. m. a. l. i.
t. e. r. d. i. c. i. t. q. d. si cōsors offert p. r. e. t. i. u. cōdignū i. s. i. c. p. r. i. u. e. q. u. i.
i. i. u. s. t. u. i. q. d. nō a. t. t. e. n. d. e. r. e. t. u. r. e. t. r. a. n. e. n. s. l. i. c. i. t. a. t. o. r. q. u. i. e. s. s. e. t. m. a.
g. i. s. a. n. i. m. o. s. u. s. i. o. f. f. e. r. t. m. a. i. u. s. p. r. e. t. i. u. m. q. r. e. s. v. a. l. e. t. i. b. o. c. d. i. c. i. t.
i. n. u. e. r. e. t. e. r. i. l. l. u. i. n. d. a. d. o. f. f. i. c. i. u. m. q. u. e. d. i. c. i. t. a. l. b. i. nō r. e. p. e. r. t. i. r. i.
i. n. i. u. r. e. d. e. q. u. o. e. t. i. a. z. v. i. d. e. t. e. A. n. g. e. i. m. o. i. n. l. i. q. u. i. R. o. m. e. s. i.
62 c. o. h. e. r. e. d. e. s. f. f. d. e. v. e. r. o. b. l. i. C. i. Et autem tertius licitator suo
arbitrio cōparens i. nō submissus ab alio cōsorte debeat ad
m. i. t. t. i. a. d. l. i. c. i. t. a. t. i. o. n. e. m. i. a. d. p. l. u. s. o. f. f. e. r. e. d. u. i. c. i. a. t. a. m. e. f. i. n. e. s. i. n. s. t. i. p.
t. i. j. n. e. r. e. i. n. c. i. d. a. m. u. s. i. n. q. u. e. s. t. i. o. n. e. p. r. e. c. e. d. e. t. i. a. n. s. i. s. t. e. t. e. r. t. i. o. b. i.
t. u. l. e. r. i. t. s. e. n. o. i. e. a. l. t. e. r. i. u. s. c. o. s. o. r. t. i. s. i. n. l. i. c. i. t. a. t. i. o. n. e. p. o. s. s. i. t. p. o. s. t. e. a. i. l. l. e.
r. a. t. u. h. a. b. e. r. e. i. a. n. i. s. t. u. d. i. u. s. o. f. f. e. r. e. n. d. i. q. d. h. a. b. e. t. p. l. o. r. s. i. n. l. i. c. i. t. a.
t. i. o. n. e. p. o. s. s. i. t. a. l. i. j. e. x. t. r. a. n. e. o. c. e. d. e. r. e. d. e. b. i. s. o. i. b. v. i. d. e. a. t. i. s. B. a. l. i. n. d. a. p. o. s. t.
S. u. i. l. d. e. c. u. i. n. d. a. d. o. f. f. i. c. i. u. i. L. u. d. o. r. o. i. n. l. i. j. s. v. i. s. u. f. r. u. c. t. u. a.
r. i. u. s. i. n. r. e. c. o. l. l. e. c. t. i. s. a. n. t. i. q. u. i. s. i. b. i. d. e. p. a. n. d. e. c. a. s. s. d. e. o. p. e. n. o.
n. i. p. r. o. h. a. b. e. n. d. a. t. u. a. p. e. r. t. i. v. e. r. i. t. a. t. e. s. u. p. r. a. s. c. r. i. p. t. o. r. u. m. i. p. o. c. o. n. s.
c. l. a. r. i. o. r. i. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. t. i. a. v. i. d. e. l. z. q. u. i. s. d. e. b. e. a. t. d. i. u. i. d. e. r. e. i. q. u. i. s. e. l. i. g. e.
63 r. e. i. q. u. e. r. o. d. e. q. u. e. s. t. i. o. n. e. t. o. t. a. d. i. e. c. o. n. t. i. n. g. e. n. t. e. m. a. x. i. m. e. v. t. i. n.
q. u. i. t. A. n. g. b. i. c. a. p. u. d. m. e. c. h. a. n. i. c. o. s. p. o. n. e. q. d. s. i. n. t. p. l. u. r. e. s. f. r. a. t. r. e. s.
q. u. i. v. o. l. u. n. t. v. e. n. i. r. e. a. d. d. i. u. i. s. i. o. n. e. m. a. n. s. i. t. v. e. r. u. s. q. d. f. r. a. t. e. r. m. a. i. o. r. t. e.
n. e. a. f. f. a. c. i. e. r. e. s. i. u. e. d. i. u. i. d. e. r. e. i. m. i. n. o. r. e. l. i. g. e. r. e. i. q. d. e. s. t. a. r. t. i. c. u. l. u. s. q. u. o.
t. i. d. i. a. n. u. s. i. n. t. e. d. o. i. l. l. u. p. l. e. n. o. s. t. y. l. o. a. t. t. i. n. g. e. r. e. p. r. i. m. a. f. r. o. t. e. v. i. d. e. r. e. t. i.
d. i. c. e. n. d. u. q. d. s. i. c. i. p. e. r. t. e. r. i. n. l. i. C. de bis qui se de. l. i. i. b. i. b. a.
64 b. i. n. t. r. a. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. m. v. t. p. r. i. o. r. e. l. i. g. a. t. o. p. i. n. i. o. n. e. i. b. i. e. s. t. t. e. r. i. q. d. i.
u. i. s. i. o. n. e. h. i. e. d. a. i. n. t. e. r. f. i. s. c. u. i. m. u. l. i. e. r. e. m. u. l. i. e. r. h. a. b. e. t. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. d. i.
g. e. n. d. i. i. p. i. l. l. u. t. e. r. d. i. c. i. t. i. b. i. B. a. r. d. i. c. e. r. e. v. u. l. g. a. r. e. s. q. d. m. a. i. o. r. d. e.
b. e. t. d. a. r. e. o. p. t. i. o. n. e. m. i. n. o. r. i. a. d. b. o. c. n. o. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. t. e. r. i. l. l. u. i. i. b. i.
d. e. n. e. a. p. i. b. i. a. d. i. d. e. f. a. c. i. t. l. i. j. i. n. p. r. i. n. C. de meta. lib. v. i. i. B. a. r. i. B. a. l. d. i. n. d. a. l. i. C. de bis qui se de. l. i. i. f. i. r. m. a. t. q. d. s. i. t. f. a. l. s. u. m. v. i.
c. e. r. e. q. d. m. a. i. o. r. d. e. b. e. a. t. d. a. r. e. o. p. t. i. o. n. e. m. i. n. o. r. i. n. i. s. i. n. c. a. s. u. i. n. q.
b. u. s. h. o. c. i. n. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. p. r. e. c. e. d. i. t. e. x. p. r. e. s. s. e. a. i. u. r. e. v. t. a. b. i. t. i. d. o. l. i. j. s. d. e. b. e. t. d. i. u. i. s. i. o. e. x. p. e. d. i. r. i. o. f. f. i. c. i. o. i. u. d. i. c. i. s. v. t. s. i. f. a. m. i. l. i. e. i. s. e. q. j. d. e. o. f. f. i. i. u. d. i. i. p. r. o. b. a. c. o. p. i. b. e. n. e. f. a. c. i. t. t. e. r. i. n. l. i. j. i. n. p. r. i. n. C. q. i. e. t. q. u. i. q. u. a. r. p. a. r. s. d. e. b. e. l. i. i. n. p. l. e. r. i. s. q. s. v. b. i. s. m. a. x. i. m. e. i. b. i. e. l. e. c. t. i. o. i. s. f. o. r. t. i. s. f. e. l. i. c. i. t. a. t. e. c. o. n. t. i. n. g. a. t. i. b. i. B. a. r. n. o. t. a. l. l. u. m. t. e. r. a. d. h. o. c.
64 q. i. f. a. c. t. a. d. i. u. i. s. i. o. n. e. a. i. u. d. i. c. e. i. n. t. e. r. f. r. a. t. r. e. s. t. u. c. c. u. i. u. s. s. i. t. e. l. e. c. t. i. o.
pōt i. n. d. e. r. i. s. o. r. t. e. p. o. n. t. r. e. h. a. c. o. p. i. f. i. r. m. a. t. B. a. l. i. n. l. i. m. a. i. o. r. i. i. n. l. i. n. o. C.

Eligere.
vide. i. c. m.
me. 61.

Partes.
Add. Lud.
ro. in 2. m.
cip. quo ad
primā pte
positā con
sultatiōe.
in fi.

Q. d. sic.
Add. Lud.
pōt. in sin
gula. ver. di
uisio.

l.no. C. omni diu. ubi per illi ter. not. equalitatem in diuisione esse seruandam per oia: licet fratres sint sexu et etate dispares. unde scdm eum licet sit consuetudo qd frater maior debeat partes facere et minor eligere: vt refert fm eum Ang. in li. de ciu. dei. tñ de iure non debet inter eos esse prelatio diuidenti vel optandi: sed in oibns debet inter eos seruari equalitas: vt ibi in illo ter. et sic debet optio contingere fortis aut brauij felicitate: non aut prerogatiua persone vel etatis: prout dicit esse ter. in li. in prin. C. qñ et qui. quar. pars de lib. l. et eandē etiaz opti. tenet ipse Bal. in li. in j. col. C. de pact. vbi formaliter dicit qd qñ fratres diuidunt hereditate paternā: qd non prelatio sed fortis felicitate cōtingit optio portionis: per d. l. i. C. qñ et qui. quar. pars de lib. l. i. idē etia tenet Bal. in li. in d. la. in prin. C. de sacrosan. eccl. idē etiam tenet Ang. in li. ad fi. C. cōia de leg. idē etia tenet Imol. in li. suis quocq. in prin. in vlti. col. ff. de her. in fi. idē etia tenet Glo. de iure circumscrip. consuetudine in Larbitrū. ff. de iur. idē etiam firmat Ang. de are. bic in trac. suo male in ver. dandis et soluendis generali camerario. cōtrariam tñ opti. scilicet qd imo de iure frater maior teneat diuidere et minor eligere: firmat Bal. sibi p. trarius in li. suis quocq. in prin. ff. de her. in fi. et idē Bal. in d. li. C. qñ et qui. quar. pars de lib. l. i. hanc eandē opti. firmat Ray. de foeli. in d. l. inter pupillos. ff. de aut. tut. et fisco. de nea. in d. l. in prin. C. quando et qui. quar. ps. debe. dicentes qd vbi hereditas d. diuidi inter heredes et est cōstitutio qd prius eligat qd cōmittit fortis iudicio.

¶ Fallit nisi sint plures fratres: qd tñ scdm eos minores debent eligere: et maiores diuidere. hanc opti. firmat quasi cōiter oēs Lan. vt dicit. Ant. de but. et Pet. de anch. in c. extra de paroch. et abb. Pañ. et solennis doctor. d. Joan. de ana. in c. qualr. et qñ. el. h. extra de accu. p. ista opti. adducit fortē ter. in c. extra de paroch. vbi dicit ter. ita vt ille diuidat qd amplius epis in epatu h. et minor eligat pro hac parte faceret etia ali quid illud qd dicit Bar. in d. l. dicitur. ff. de iur. ad fi. ff. de iur. fisci. vbi not. ex illo ter. qd si quis h. rem cōm cum aliquo priuato quā vult cū eo diuidere: qd fiscus debet facere partes et dare dō. tionē priuato. et hec pars: videlicet qd de iure maior teneat facere partē minori. probat etia multū bona rōne. nam habem⁹ auctoritatē veteris testamēti qd Abrahā frater maior fecit ptes: et Loth frater minor elegit: vt inquit Ang. in li. de ciu. relatus a Bal. in d. l. i. maior. C. diu. i. dicit diuus Ambrosius patron⁹ meus in libello cui Abrahā titulus est formaliter hoc modo. cuiusmodi diuisio debet esse patriarcha Abrahā edocet: firmior diuidat: infirmior eligat: ne habeat qd querat electioni sue nō poterit calūniari: nō recidet occasio reuocandi cui dā eligēdi optio nec diuisor granatur: nā quo p. iudicior co. cautio: vt nec in diuisiōe circūscribatur nec in electiōe fraudet. tñ sic stantib⁹ istis auctoritatibus boni sanctorū patrū succedit illa glo. cano. singularis multū in c. de libellis. et dist. que singu. dicit qd dicti alicuius sancti munitū auctoritate veteris testamēti p. fect constitutiōi papali et imperatoris in decisionib⁹ causay. sec⁹ si nō esset munitū auctoritate legis diuine: qd tñ decisio seu cōstitutio papalis p. fect dicto cuiuslibet scilicet: qd pape et nō sanctis fuit data potestas legis condende. et proposuit. extra de concess. preb. accedat bonus ter. et ibi Archi. in c. de quibus. et dist. et glo. in c. is ita. vi. dist. et quod not. glo. h. in c. h. extra de cōsue. et ibi per doc. maxime per Imo. in li. col. et per Jo. an. in c. certificari. extra de sepul. et qd dicit glapud Legistas reputata singu. ff. cogitatio. in ver. cloquior. per illi ter. in aut. vt iudic. sine quoquo suffra. quā no. Bal. in aut. ad bec. ff. col. C. de vfu. ergo sequit in pposito nostro qd dicta illorem sanctorū fulcita auctoritate veteris testamēti mediū sūt seruāda pro lege in decisionib⁹ causay. vt dicit gl. p. alleg. maxime gl. in d. ff. cogitatio. et Jo. an. in d. certificari. imo etiam essent p. ferenda cūctiq. cōstitutiōi papali vel imperatoris si qua fuisset qd contrariū disposuisset. et hanc rationē in pposito nostro adduxit in mediū multū eleganter abb. Jo. an. in d. equaliter et quādo el. h. extra de accu. Quid tenēdū in hoc articulo? Canoniste (vt vidistis) tenēt qd de iure frater maior teneat facere partē minori. Legiste autē magis cōiter firmat oppositum: sed certe contra Legistas multū stringit ter. ille in d. c. extra de paroch. multū etia stringit ratio p. dicta. tamē ad d. c. conant Legiste rēpōdere in specie Ang. bic: qd ibi loquatur in bonis ecclesiasticis: nō in bonis laicis: vel qd ibi sit speciale sanore ecclesie tam respectu eligētis: qd p. sumit qd ep̄s iunior magis supereminet: et sic plus cōseruabit res ecclesie: et etia respectu diuidentis: qd sit antiquior dignitate p. sumit h. frater maior: notitia qd iunior: ergo melius sciet diuidere. tñ in veritate put etia dicebat ille solēns p. d. Jo.

de ana. in d. c. qualr. et qñ. el. h. nulla dictay solutionū est bona: et ideo ego credo posse teneri cū canonistis. et ita esse tenēdum qd de iure frater maior teneat facere partes et minor eligere. cum pro opti. Legistarū nullibi reperiat clara decisio: et Canoniste habent ter. apertū in d. c. ergo est ei standū in foro ciuili: vt in glo. in c. l. et suscepto. in ver. vacante. extra de fo. cōpe. et gl. in c. p. venerabilē. extra qd si sint leg. et in c. Raynuius. extra de test. et per ista sit expeditus p. h. articulus circa quem illud vltimo loco semper diligētissime notabitis qd si gnāter dicit canon. Host. Ant. de but. et Pet. de anch. in c. extra de paro. et qd maior in pposito nro sumit p. illo qd maior tpe gubernauit bona: et hoc multū bñ pbat ter. ille qd verbi tenentis bene cordi ad supradicta. et maxime qñ viget cōsuetudo qd maior teneat facere ptes et minor eligere. s. etia: vt. s. cōclufi. putē hoc esse de iure. et in hac autē actiōe cō diuidēdo formā libelli nō pono: qd habetis eam notabiliter p. Bar. in d. l. ad officiu. et ibi p. Bal. C. diu. ad eos recur. ratis. et sequit Ang. bic qd formā eor in specie ponit ad frustratoriā mēbanariū occupationē videatis etia Bal. in li. p. illi ter. in c. et. C. diu. et reliquas questuiculas circa hūc libelli p. Jo. fa. bic. Quedam? in vltimo ad actionē finitū regundorū: cuius materiā ita plire examinat p. multas qōnes Jo. fa. bic. adeo qd nullibi in iure reperietis hanc materiā ita plene examinātā ad magnā partē. in qua materia videatis not. ter. cano. in c. et literis. extra de pba. et ibi solēns glo. in ver. duoy. et ibidē per doc. maxime per Ant. de but. et abb. Panos. et Et an ista actio finitū regundorū sit natia vt dicitur: habetis glo. contrarias. nā glo. in li. in glo. j. mag. ff. finit. regit. tenuit qd sit natia. et idē tenet glo. h. in li. C. finit. reg. p. trarius nota qd imo sit natia. et qd oia ex quasi p. tractu tenet glo. in ver. intelligit. in c. heres. s. de obl. que est quasi p. et hanc sequit Jo. bu. et De. de bella per et cōiter Ant. domi. vt refert Jo. fa. bic. et sequit etia Ang. de are. bic. circa rē. al. xñ. col. idē tñ sic de neap. in d. s. heres. videatis bic Jo. fa. b. arguētē ad partes et postea distinguēdo saluātem oēs suprascriptas gl. videatis etiam Bal. late distinguētē et saluātem suprascriptas gl. in li. C. finit. reg. qui Bal. concordat cū his que vult Jo. fa. b. bic. s. qd ista actio finitū regundorū oia ex variis figuris causarum: et effectualiter vti fere eadē distinctiōe. Et an ista actio finitū regundorū cōpetat rōne solus p. iudicis: et sic an possit agere ista actiōe finitū regundorū ille qd nō possidet si est dñs dñi. s. sup. gl. et in ver. familie eriscum. in h. parte principali huius gl. Et an autē ille qui intentat istud iudiciū finitū regundorū habeat necesse dicere in libello se esse dñm et postea dñm p. bare: videatis ter. in li. j. C. finit. reg. cuius intellectū videatis late rotatū et disputatū p. Jo. fa. b. et etia Ang. de are. bic. et videatis etia ter. in d. c. et lris. extra de pba. Et aduertite fundamēta liter ex mente Jo. fa. b. bic. qd p. finit⁹ cōpetit quatuor remedia. primo actio finitū regundorū de qua hic scdo cōclufio ex li. si constituit. C. finit. reg. in casu illius. l. s. qd p. sit lre contesta. tam in hac actiōe finitū regundorū ante tñ suam qd inuadit et usurpat rem p. pna auctoritate: qd punit pena illi. L. tertio competit accusatio criminalis et penalis in personam cōtra eos qd remouēt et euellūt terminos iā positos: iuxta l. i. et qñ. et quasi p. totū titul. ff. de termi. moto. quarto est pena. l. agrarie que est. Laureoy. si ad hoc addatur in tra. l. agrariam. ff. de termi. moto. et an hodie per illā penā. l. agrarie que est. Laureoy. sit sublatā pena corporalis extraordinaria: videatis ibi glo. et Jo. fa. b. videatis etiam ter. in li. j. et ibi glo. j. et. C. de accu. et ibi docto. maxime Bal. Et que autem veniat in ista actiōe finitū regundorū: et certū est qd venit diuisio fundorū: et qd termini et p. finia ponant: et si positi fuerint termini et annulli: qd reponant: iuxta l. in finalibus. et l. si irruptiōe in prin. ff. finitū reg. item veniunt dāna et sumptus iuxta l. iij. et l. post lites. ff. finitū reg. et aduertite qd si aliquis haberet fundum cōm cū aliquo et haberet etia fundū p. pna vicinū: qd nō pōt agere actiōe finitū regundorū etia vti. ter. habetis cū rōne in li. j. ff. si cōm. ff. finit. reg. Et qualis autē debeat esse forma iudici et procedendi per iudicē in hac actiōe finitū regundorū et super ea sententiā dicit videatis. l. i. et ibi gl. j. C. finit. reg. et ideo Jo. bu. l. y. Bar. et no. Bal. et Sali. C. finit. reg. et illā solēns gl. in d. c. et literis. in ver. duoy. extra de proba. et ibi per doc. maxime abb. Panos. et p. Ang. bic. Et nūquid in hac actiōe finitū regundorū possit procedi ad finiam diffinitiuam lite non contestata: videatis gl. in d. l. in li. gl. h. et in d. l. h. in ver. questio. et ibi Bar. et Bal. C. finit. reg. et glo. in c. qñ frequenter in prin. in gloss. extra vt l. non cōtest. et ibi Bar. in aut. si omnes. C. si vt se ab here. absti. et Canon. in c. et extra de offi. iud. Et an quādo iudex vult ire vel mitte

Jas super Tit. de Act.

R

¶ Suberna ut bōa. Et ideo dicit. d. Zileca. de imol. in con. f. in. in. iij. parte: qd in dubio maior intelligitur: s. etate si ratio sub. stantie materie aliud nō suadeat. et qd dicat maior vide. feli. in c. v. micis post prin. in ver. no. ibi: maiores te s. mo.

¶ Veteris. 67 adde f. rāc. a aret. in l. de questio. C. de pa. quod precepta in dicialia vōteris testa. menti non obligant in legē nona. et qui libri vōteris testa. menti sunt authentici: vide feli. in c. ex parte. i. xxiij. col. statim post medium in ver. de libris autem de re scri. et id qd dicit hic do. minus Bal. may. idē etiam ipse feli. ibidem in col. xxiij. ad fi. ibi fortius.

re agrimensore vel magistrum ad mensurandum debeat statim terminum publicum vel sunt tali die et hora cum talibus magistris vel secum in illo loco videatis Bart. signatim decidit quod sic in leg. bona. §. si in i. col. ad si. ff. de da. infe. q. per prius presentia possit iudex vel agrimensor aliter informari. et propterea dicit ibi Bar. et notate quod semper de hoc facias fieri instrumentum quod iudex esset in loco: alio possit processum annullare. ¶ Ad uertite etiam quod agrimensores qui mittunt ad mensurandos agros debent per formam prius iurare bene et legaliter mensurare: alio non valeret sua mensuratio: secundum Bal. et Salic. in l. hac edictali. §. is illud. C. de secum. sup. et Ang. hic. ¶ Et ante quod iudex committit alicui quod vadat et mensuret illi agros: et postea referat: pars debeat necessario esse presens in tali commissio: videatis Bar. singul. decidentem quod sic in l. theopompus. ante si. ff. de dote prele. q. possit opponere contra personam de suspensione: quod postea subiciat Bart. et postea relatiōis non debeat esse presens: per id quod in simili dicimus de teste ubi per eum: et per Bal. in l. hac edictali. §. is illud. et in l. in minoribus. in §. col. C. in qui. cau. in inte. rest. non est necesse. et in l. presentem. in vlt. col. C. quod et quando iud. et per Anto. de bu. in c. veniens. et extra de testi. ¶ Et autem si ex mala relatione agrimensoris ego fui dānificatus: an possim contra eum agere: an habeam necesse agere contra illum ad quem res peruenit: videte not. ter. in l. si duobus. §. i. et §. seq. et ibi glo. ff. si men. sal. mo. dire. et Ang. de aret. hic.

A Jurare. a Pro omni bus hic on ctis de agri mensore per d. Jafmay. v. acti. §. cl. in c. q. indi cante. de p. script. vbi plene et not.

B Proben tur. Et qua lter probetur: vide §. h. in c. cum causam. de proba. in vlt. col. in verbi. extra glo. et quod ibidem dicit in apo stili.

79 §. is illud. C. de secum. sup. et Ang. hic. ¶ Et ante quod iudex committit alicui quod vadat et mensuret illi agros: et postea referat: pars debeat necessario esse presens in tali commissio: videatis Bar. singul. decidentem quod sic in l. theopompus. ante si. ff. de dote prele. q. possit opponere contra personam de suspensione: quod postea subiciat Bart. et postea relatiōis non debeat esse presens: per id quod in simili dicimus de teste ubi per eum: et per Bal. in l. hac edictali. §. is illud. et in l. in minoribus. in §. col. C. in qui. cau. in inte. rest. non est necesse. et in l. presentem. in vlt. col. C. quod et quando iud. et per Anto. de bu. in c. veniens. et extra de testi. ¶ Et autem si ex mala relatione agrimensoris ego fui dānificatus: an possim contra eum agere: an habeam necesse agere contra illum ad quem res peruenit: videte not. ter. in l. si duobus. §. i. et §. seq. et ibi glo. ff. si men. sal. mo. dire. et Ang. de aret. hic.

- 1 Actiones ex quo extenduntur a simplo vsq. ad quadruplum: an ultra quadruplum extendi possunt: et quid in pena legale: et quid in conuentionali: et in simplicium: quibus actionibus agitur: et quibus in dupli: et quibus in tripli: et quibus in quadrupli: et nu. seq. et nu. 8. et nu. 10. cum. 4. seq.
- 2 Consilium an et quando obliget: et an et quando debeat adhiberi illa distinctio an alias facturus necne.
- 3 Adnoscatur vel consultor qui dedit malum consilium an et hoc malo consilio teneatur: et an et hoc faciat litem suam.
- 4 Interdicto unde vi ex consilio spoliandi an et quando quis teneatur.
- 5 Actio serui corrupti propter quas causas competat et quibus personis: et contra quas.
- 6 Marcha ex quot vicinis constat.
- 7 Actio in factum descendens ex edicto de calūniatoribus an post annum sit penalis tantum ex parte actionis.
- 8 Pena adiecta dationi quantitatis an et quando peti et quid non: et quid de adiecta dationi speciei cum tribus seq.
- 9 Promittens stare sententiae arbitri vel contractui sub pena dicatur promittere dationem vel factum.
- 10 Virginitatem si aliquis deflorauit non tenetur de fornicationibus quas postea cum aliis illa perpetravit.
- 11 Persuadens alicui ut semel vnum malum faciat non tenetur de ceteris postea per eum commissis.
- 12 In actione serui corrupti an sit locus purgationi sicut in acti. quod me. cau. et an de natura sui competat ad duplum: et an hoc actio detur patri pro filio vel filia corruptis: et que an vltis vel directa detur marito pro uxore corrupta nu. 21. et sequenti. et an competat ipsi corrupto contra corruptos cum numero. 23. et an detur patri qui cum haberet filiam fornicatam et bonis moribus ornata adeo quod bene collocasset cum trecentis libris et aliquis eam corrum par ita quod oportet patrem expendere mille libras et amplius pro ea maritanda. nume. 24.
- 13 Virginitas corruptor an teneat eam accipere in vxore et de pro-

- 16 Libellus in actione serui corrupti qualiter formetur.
- 27 Corpus liberum estimationem non recipit.

Omnes autē Iste §. vsq. ad §. actionum cō diuisione scribitur vt Dy. Jo. de pla. et Ang. de aret. hic: diuiditur in tres partes principales. In prima ponit diuisionem vna quadrupertita. In secunda illa i specie per multa exempla declarat. In tertia ponit aliquas differētiās inter ista exempla. Secunda prope principium ibi: in simplici agitur. Tertia ibi: si furti quedā. Ego subdivido illā secundā principalē in quatuor particularas. In prima exemplificat i actionibus quod dant in simplici. In secunda exemplificat in actionibus quod dant ad dupli. In tertia in actionibus quod ad tripli. In quarta in actionibus quod ad quadrupli. Secunda ibi: in dupli agitur. Tertia ibi tripli et o. Quarta ibi: quadrupli. Rursus tertiā principalē subdivido i duas. In prima ponit ofiam inter actionē furti non manifesti et serui corrupti ex vna parte et alias actiones quod ad dupli dant ex alia: quod prime sunt penales origine: scilicet sunt ex accidenti. In secunda ponit ofiam inter actionē quod metus causa: et alias quod dant in quadrupli: quod in prima re restituitur a quadruplo liberat: et alius non. Secunda ibi: tunc actio de eo quod metus causa. ¶ Actioes possunt extendi a simplo vsq. ad quadrupli: ultra et o. quadrupli nulla actio extendit. hoc pmo. Et i simplici agitur actioes de furtis et de seruis corruptis. Et i dupli agitur furti non manifesti: et de legato factis venerabili loco: hoc tertio. In tripli vero agitur quod petitur est pmo debito vt Eduerari maioribus: et de furtis manifestis: et actioes quod metus causa: et actione in facti ex edicto de calūniatoribus: et de executoris res litiū pmo debito exigentes. h. qnto. Et actionū que dant in dupli quā sunt penales origine: quā dā ex accidenti. h. sexto. Et in actione quod metus causa: re restituitur a quadruplo liberat: quod non est in aliis quod ad quadrupli cōpetit. h. d. septimo et vlti. vsq. ad §. actionū. ¶ Legā tū istū. §. p. vericulos ppter nimiam et plicitatē et legā istud principium vsq. ad verbi. tripli. materias actionū i hoc ter. positay non repetā hic: quid istis particulatiter quasi de vnaquaque in §. sequens. in p. et in ver. ex maleficiis. §. co. ti. excepta materia actionis de seruo corrupto: quā hic examinabo. ¶ Pro itroitu figuratiōis casus potestis et mēte Jo. fab. et hic. de nea. hic. hoc modo continuare istū. §. ad §. sequens. §. e. in quo dictū est quasdam actiones esse rei psecutorias: quasdam penales: et quasdam mistas. Hic dictū est quasdam actiones penales cōpetere in dupli: quasdam i tripli: et quasdam in quadrupli. ad hanc declarationē factū est pms. §. i. quo imperator declarat i pms vsq. ad quā summā possint actiones penales se extendere: et quod sint ille quod dant in dupli: et quod in quadrupli: et quod sint inter eas dñe: psequēdo vt habetis in litera. ¶ Mo. i. ex hoc ter. fm. gl. et docto. cōiter hic et vbiq. vna diuisione actionū quod est quadrupertita: vt p. in lra. p. tra quā diuisione ab extra opponit vt ostēdit quod hoc diuisio sit iusta: eo quod in effectu p. tnet illud idē quod dictū fuit in §. sequens. §. e. nā ibi dictū fuit in text. quod actionū quā sunt rei psecutorie: quā penales: et quā miste: et illud nihil est aliud dicere quod illud quod ibi dñ. Ex quo dicimus rei psecutorie: istud nihil est dicere nisi quod quā cōpetit ad simplici. et o. dñ. quā sunt penales: nihil aliud est dicere nisi quā cōpetit ad dupli: vel tripli vel quadrupli. et sic effectuali ibidem dñ. illud quod hic. et exempla quod ibi ponunt sunt hic: §. hic sunt plura hoc non video quod possit aliud ridere nisi dicere put etiam dicebat Jo. fab. hic: quod hoc diuisio sit magis lata et magis clara quod illa quod est in d. §. sequens. nā hic magis late declarat quasdam actiones in simplici cōpetere: quasdam actiones in dupli: et succēssive: et quod sint ille quod in simplici cōpetit: et quod in dupli: et quod in reliquis. et poti⁹ dñ. dicit quod hic sit quā subdivisio quod diuisio: et sic facta ad clariōē intellectū iuueni quod hic liber dñ. at⁹ est. §. §. ne in primis. §. de leg. de quo etiam dicam. §. in gl. i. parum. ¶ Sed de no. ex hoc ter. ibi: nulla actio extendit. pōderata illa vniuersali negatiua fm quod eā pōderet Ang. hic: quod non tñ in pena legali: et etiam in pena quāctionali non pōt actio cōpetere ultra quadrupli. et sic habetis quod non tñ pena legalis: et etiam cōuentionalis dictū quadrupli excedere non pōt. de quo p. gl. in l.onica. in glo. mag. in ver. dupli. C. de sentē. que pro eo quod interest. et ibi Bar. in r. col. ver. venio ad quartā particulā. et per Bar. in l. stipulatio ista habere licere. §. alteri. in vlti. col. ff. de verb. obl. et ibidem per Ang. Imo. et Luma. et p. gl. in §. alteri. in ver. quāritas. et ibi per scribētes. §. de inuti. stip. et dicit. §. plen⁹ post glo. mag. ad si. ¶ Vlti. no. in ver. at⁹ serui. in ver. cum⁹ hōtam gñstiove. et si in quo quod tunc ex suo gñstio. et rō huius notabilis est: quod istud

istud pñliū cadit in delictū. et intāti qđ isto casu tenet ex suo
cōsilio qđ etiā nō adhibet illa distinctio: an als effect facturus
vel ne ita tñ gl.no.in.lj. s. persuadere. in gl. mag. ff. de ser. cor. et
gl. solentis in. s. ope. in ver. tenet. s. de obli. qđ ex deli. naf. Quicq
quid tñ dixerit illa glo. dicite vos qđ ratio quare in casu isto
nōn adhibet ista distinctio: est qđ in his que sonāt in vitium
scilicet cadit in delictū nō adhibetur illa distinctio: an als effect
factur? vel ne. in ita tñ ea qđ tradidit lati? Bart. in. l. nō solū.
s. si mādato. i. p. col. ff. de in iur. et p. Bal. in. l. data opa. i. rñ.
col. C. qui accu. nō pos. et in. l. j. C. de ser. fugi. De hac tñ mate-
ria an et qđ quis ex pñlio obligat? et an et qđ debeat adhiberi
illa distinctio: an als effect factur? necne vide. d. gl. i. o. s. ope. et
gl. in. l. j. s. si in ver. ex pñlio. ff. mādato. Dy. in reg. null? ex con-
silio. de re. in. in. vj. Bar. in. d. s. si mādato. et Bal. in. l. nō iō mi-
nus. C. de accu. p. doc. post. gl. in. l. sepe. ff. de verb. sig. p. Bal. in
lob. bec. vbi multa sing. dicit. ff. de bis qđ nō isā. et l. o. l. o. a
ta op. i. p. pñ. in. rñ. col. et in. l. j. in pñ. in lect. antiqua post
Ja. bu. ibi. ff. de eo p. que fa. erit. et ibi p. Ang. et Bald. in. l. j. s.
persuadere. post. glo. ibi. ff. de ser. coru. per Lanon. plene. in. c.
j. extra de offi. dele. et l. c. sicut dignū. s. si vbi ter. et ibi gl. mag.
in ver. pñliū. extra de boni. et in. c. nuper. extra de sent. exco. et
Lano. marie. Pau. de dea. et do. card. Flo. in. de. j. vbi gl. no.
extra de peni. p. Jmo. in. c. qđ dā. extra de sent. exco. p. Jo. de
lig. in. c. mulieres. eo. ti. de sen. exco. vide etiā not. Bal. in. l. me-
tu. C. qđ me. cau. et late per Sal. in. l. j. C. de rap. virg. vbi plu-
ra ponit circa istā materiā. et aliqd p. Ang. bic. et lati? in tra-
suo maleficio. in ver. sempronii mādatorē. et vide multa no-
tabilia p. Bal. in hac materiā in. l. j. C. de ser. fug. maxime in
ñ. et in. col. et inter cetera illos singulares modos p. quos pro-
batur qđ als qđ erat factur? et quibus possit cognosci an qđ
als effect facturus: et ibi etiā quid in dubio presumat. Quid
aut in aduocato vel pñliore qui dedit malū pñliū: an teneat
tur ex hoc malo pñlio: et an ex hoc faciat lītē suā: vide Bart.
in. l. j. et in. l. idē. s. si qđ eo. vbi bon? ter. ff. mādato. et l. l. et ma-
leficis. s. si iudex. ff. de act. et obli. Spec. in. ti. de reg. cōsi. s. j. in
ver. cōsiliarij. Et an qđ teneat interdico vñ vi ex pñlio spo-
liati: vide Bart. sing. determinatē qđ nō in. l. h. in. rñ. col. C. de
ser. et aqua. et Alt. no. causas propter quas cōpetit actio serui
corrupti. quib? aut pñonis et pñra quas cōpetat ista actio ser-
ui corrupti: videbitis. ff. post. gl. in ver. deducit. Et pñra
in. si. ff. de scz. qđ hic ponat quarta diuisio actionū: et etia
gl. magistralis in. s. sunt preterea. in. gl. j. in. eo. ti. idem etiā se-
quuntur cōiter scribentes. vt Dy. Jo. fab. Jo. de pla. et Dy. et
Ang. de are. bic. alij vt Jo. de cremo. in arbore sua actionū et
qđ imo bic sit qnta diuisio. qđ est sustentabile tenedo qđ in. s.
pñdiciales. ponat tertia diuisio actionū: vt ibi dicit in gl. mag.
in pñ. dicit etiā in. s. sequē in gl. paruula. s. eo. et Jo. vero in
sum. bui? et vbi de diuisionib? pñtis tit. accurati? tractat: re-
net qđ imo in hoc. s. ponat quarta diuisio actionū. nam et qđ in. s.
sequēna ponat tertia diuisio qđ daret vsqz ad. s. actionū. ergo
vult qđ hic nulla sit diuisio. et hoc etiā est sustentabile: vt dicit.
s. in. j. not. vñ teneatis qđ daret vultis: qđ est qđ de lana caprina.
Glo. in ver. nulla actio. Quid gl. videret vno verbo diuise
da in decē partes principales prout decem modis opponit
ter. partes de se patet: et ita diuidit aliqui: s. ego melius diui-
do hanc glo. in octo ptes principales. In prima declarat ter.
In scda pñra ter. format duas oppo. simul: quib? etiā simul
rūdet videlicet per duas sol. In quarta oppo. vno modo et sol
uit. In quinta etiā vno modo oppo. et duob? modis respon-
det. In sexta etiā vno modo oppo. et soluit. In septima etiā
vno modo opponit: et duob? modis rūdet. In octaua etiā
vno modo oppo. et sol. Secūda prope principii ibi: sed cōtra
in. Laquilia. Tertia ibi: et pñra in eo qui manumisit. Quar-
ta ibi: et pñra in eo qđ dicitur si dedit. Quinta ibi: et pñra
in eo qđ dicitur serui. Sexta ibi: et pñra in eo qđ furtiuit.
Septima ibi: et pñra. s. de inuti. stipula. Octaua ibi: et pñra
in eo qđ dicitur cum qui emit. Et in ead. glo. ibi: centi
marcas. Quot autē vñcie auri vel argenti faciant vñā mar-
cam: et sic quot vñcias pñrat vñā marca. declarat Jo. fab.
s. de atrilia. tut. vbi dicit qđ octo vñcie faciunt vñā marcā.
et vñcie faciunt vñā librā: vt inquit glo. in ver. octonos. in
l. j. C. de metallis. et metal. l. j. et glo. in. l. c. ius. in ver. lib. ff.
de an. leg. de quibus etiā vide Lanon. et pñra de anc. in de si
beneficio. et qđ ibi glo. extra de deci. Et in ea. glo. ibi: quan-
do penalis est actio ex vtrāqz parte. Decet vera fo. et oēs ap-
probant: vt Dyn. Jo. fab. Ang. de are. et Nico. de nepo. in. j.
et in. oppo. glo. nam cū predictae actiones cōpetāt ad interesse:
et sic ad illud in quo quis fuit dānicatus: certe dicitur po-
tius cōpetere ad simplū qđ ad duplū: cum illud totū sit inter-
esse non autem mera pena. Et in ea. glo. ibi: habeo octuplū.

Sed duabus vtrāqz solutionē ad vtrūqz Jmū approbat sim-
pliciter Dy. bic. et Nico. in. in. et v. opposi. gl. Jo. vero fa. que
simpliciter sequitur Ang. de are. bic. dicit qđ scda solu. est vo-
rior ad vtrūqz pñra: qđ tam in pñro qđ in scdo casu diuerse
sunt actiones et plures numero: vos autē teneatis quā vultis:
qđ vtrāqz bona. Et ex his solūta sol. Jmū prime seq. in quā
etiā gl. ab oib? approbat: habetis limitationē et declaratio-
nē ad ter. nfm. s. vt id qđ dicit in hoc ter. et nulla actionē extendi
vltra quadruplū: pcedat qđ est eadē actio numero et eadē per-
sone cōpetere: als scd. et ita colligit ex hac gl. pñra de bella pñ.
Jo. de pla. et Ang. bic. per istam etiā gl. iunctis. l. in ea alleg.
que meli? faciūt: limitat Nico. bic. in. v. oppo. gl. ea que tradit
doc. in eadē s. penales. s. in tertia specie pñliū actionum.
et ponit etiā gl. in. s. sequē in ver. conducto. s. eo. dum dicit
qđ actio in factū ex edicto de cal. est penalis ex pte actoris tā-
tū: qđ in Nico. illa pcedit et loci habent post annū tñ: quo
casu daf solū in simplū in. l. j. in pñ. ff. de calū. et sic respectu
rei cōuenti nō est penalis cū dē pñra reū ad id qđ sibi adest:
sed bene dicit penalis respectu actoris cum ei cōpetat ad id
qđ sibi nō abest: sed intra annū. certe diceretur mere penalis
ex vtrāqz pte tam rei quēnti qđ actoris cū intra annū dē ad
quadruplū eius pecunie que reo adest. d. l. j. in pñ. ff. de cal.
ego aut nō expectant vsqz ad aduentū presentis. glo. nam ita
limitant et declarant in. d. s. penales. in. j. euiden. qđ ibi posui
in tertia spē pñliū actionū: vbi videatis. Rungd tñ in casu
quē ponit gl. in pñra pñro. seq. qđ aliqz dedit pecuniā ne
mibi calūniā faceres quo casu ille repetit pecuniā quā dedit
et ego ago in quadruplū: et an istud de quadruplo pcedat
intra annū tñ ita qđ elapso anno nō possim postea agere ad
quadruplū: vide glo. in. d. l. j. quis ab alio. s. j. in ver. qua-
druplū. ff. de calū. bic. alleg. et gl. in. l. in heredē. s. fin. in ver. si.
vtrū. in. eo. ti. Et in ea. gl. ibi: neutri vltra quadruplū. Et
bene dicit: et dicit. s. in pñ. pñra. Et in ea. gl. ibi: nō actio.
Quāuis cū hac sol. simpliciter trāseat Dy. bic. alij tñ oēs re-
probant vt Jo. fab. Ang. de are. et Nico. in. vñ. oppo. gl. qđ imo
renuocatio in seruinitū que ibi fit de liberto ingrato: nō sit p
accusationē: imo sit extra ordinē per officii iudicis: vt est ter.
in. l. j. C. de lib. et coy. lib. et gl. in. l. liberti. in ver. ingratie. in. eo.
ti. C. de lib. et coy. lib. et ideo dicit pñra doc. tenedā esse sequē-
tem sol. in gl. positam: sed ego eam ibi reprobabo. Et in ead.
gl. ibi: habito respectu ad rem. Hec sol. reputatur vera a scri-
bentibus bic. vt pñra dicit. et glo. in hac sol. vult dicere qđ qđ
imponit pena habito respectu ad rem seu rei estimationē:
ita qđ ipa res vel eius estimatio multiplicat per duplū triplū
et quadruplū: et tñ verū sit qđ actio nō possit vltra quadru-
plū extendi si autē imponeret non habito respectu ad ipsam
rem: ita qđ nō imponeret per verba multiplicatiua rei pñci-
palis vel eius estimationis ad triplū vel quadruplū: sed
est certa summa que pro pena apponeretur: et tñ illa bene
posset quadruplū excedere. Quāuis cū ista sol. simpliciter
trāseat vt pñra scribentes bic. et maxime Jo. fab. et Jo. de pla.
et Ang. bic. ista sol. nullatenus placet mibi: qđ non credo
qđ possit assignari ratio diuersitatis quare pena nō possit ex-
cedere quadruplū si apponatur per nomina multiplicati-
ua: et tñ si apponatur simpliciter bene possit quadruplū ex-
cedere: pñra et fortius istud esset imponere legē verbis et nō
reb? vt statim. j. subnciā. et ideo ab hac sol. recessit. et meli? ipe
Ja. fab. in. s. alteri. in. vñ. col. s. de inuti. stipn. et recedunt com-
muniter oēs: et ipsemet Jo. de pla. et Ang. de are. vt. j. subn-
ciam. et ideo tutor videt mibi sol. quā ponit glo. ordi. in. c. cū
deuotissimaz. et qđ nō als. in. que dicit qđ in. d. l. si manumisi-
sus. bic. alle. in gl. p cōtrario nō habet respect? ad rem: s. ad
pñtionē delicti. et cum ista sol. tenent etiā Jo. fab. Jo. de
pla. et Ang. de are. bic. Et in ea. gl. ibi: ad ipsam rē habet re-
spectus. Cum hac sol. trāseat cōiter scribentes bic. vt Dy. Jo.
fab. Jo. de pla. et Ang. bic. prout etiā dicit in pñcedēti cōtra-
rio: vbi declarant hac sol. quā etiā ponit glo. in. d. l. si quis ser-
uum in ver. argēti. bic. alleg. hanc etiā sol. sequit et cōmendat
Nico. bic. in. vñ. oppo. glo. sed ego impugno hanc sol. vt dicit
in pñximo pñra: et credo qđ sol. quā ibi retuli que est glo.
in. d. c. cum deuotissimā. sit melior etiam ad istud cōtrariū.
Et in ea. gl. ibi: sed ibi nō habetur respectus ad ipsam rem.
Hanc sol. s. pluries impugnat. Et in ea. glo. ibi: quam in
legali vt bic. Hanc sol. impugnat Dy. bic. quia imo etiā pe-
na conuentionalis nō potest excedere quadruplū: imo nec
duplū: als pñderetur in fraudes vsurariū adiecta. vt. l. in-
lianus. s. idem papinianus respondet. cū glo. in ver. excedit.
ff. de act. emp. et l. cum allegas. in gl. in ver. vltra. C. de vsu.
vnde pro habēda perfecta doctrina huius materie fan et qđ
pena possit excedere duplū vel quadruplū: qđ aut loquitur
Jas super Tit. de Act. R. ij

¶ Sicut dicitur a
gnum. Vbi
omnino vi-
de. Et l. iij.
col. vers. ter-
tio pñdo.
cum pluri-
mis sequē et
in. d. c. j. de
offi. dele. et
in. c. sup. de
sent. excom. et
Fran. are.
in. l. j. C. de
ser. fugi. et l.
l. iij. s. idē.
in. d. c. j. de
ver. obli. et
remissinē. l. o
l. pñra. s. si
tibi. ff. mād.

C In Lun
ctos. Et ibi
de vide fra.
aret. ⁊ adde
ide tenetum
v. albaria.
foci. in cōfil.
ñ. i. ci. sequē
do. ⁊. circa
tertia qōnē
circa princ.
in. i. parte. ⁊
Pe. d. anc.
in phil. xxv.
vin. ⁊ Aud.
ro. in confi.
ccccvii.

C Remissiones. Tu vide domi.
Alexan. de imo. in cōf.
xlvj. ⁊ seq. et
in cōfilijs
in. iij. pte. ⁊
in. j. colū. in
iij. parte. fa-
cit ad dictā
questionē
Zinge. rela-
tam bic per
Yaco. id qđ
habet p dō.
Wart. soci. i.
cōfili. clxxj.
incip. pñs
cōfultatio.
versū. primo
p ea que. et
versū. tertia
difficultas.
in. ij. pte. xvj.
pōit an vsu-
re peti pos-
sunt per cō-
ptorem qui
non sūt in
mora solui-
di pretium:
sed veditōr
nō dedit fu-
cūctiores:
vel non tra-
didit posses-
sionem libe-
ram prout
ipse pmissit.

- tio procedere possit.
- 35 Libellus an de consensu partium omitti possit.
 - 36 Libelli productioni an renunciari possit: ibidem.
 - 37 Libellus sine oppositione qualitatem an et quando procedat: et an in processu probari debeant.
 - 38 Iudicium si non sit petendum a parte libellum incertum de dararian procedat.
 - 39 Libellus incertus an procedat parte non opponente.
 - 40 Sportule qui nunchis publicis prestantur an ante lit. conte. prestentur: et quid de his que prestatur indicibus an ante vel in ipsa vel post lit. contest. prestentur.
 - 41 Sportule qualiter iudici delegato prestentur: et nu. 47. et an iudici ordinario prestari debeant. nu. 6.
 - 42 Sportule an arbitrio debeant: et nunqd arbitratori. nu. 49.
 - 43 Salaria promissa doctoribus et advocatis hodie a suis clientulis peti et accipi possunt. et quid de salariis notariorum medicorum procuratorum et assessorum remissive. nu. 51.
 - 44 Advocatus an p singulis causis ceteris florenos accipere possit. et nu. 53. et quid de advocatis ceteris vel abbatibus ibidem.
 - 45 Advocati salarium a pauperibus recipere non debent.
 - 46 Sportulas in causis miserabilium personarum de iure iudices habere non debent: et quid in causis summariis.
 - 47 Salarium quando notarius conficiat instrumentum de aliquo actu vel contractu pauperis de iure nihil accipere debet nomine salarii.
 - 48 Procuratores et notarii sunt excoiatores pauperum.
 - 49 Salarium an si partes concordaverint inter se habere debeat iudex licet sententiam non ferat.
 - 50 Salarium advocato quo tempore debeat: an in prin. causae: an in medio: an in fin. et an lite pendente. aliquid a clientulis recipere debeat. nu. 61.
 - 51 Salarium medici recipere non debent ab infirmis nisi cum sani fuerint: et an si receperint restituere teneantur.
 - 52 Libellus quando actor maiorem quantitatem exprimeret in libello q deberet ut reum maioribus expensis in sportulis executoribus prestandis gravaret: qualiter formandus sit remissive.

Tripli vero. ¶ Ad eundem huius versic. p mittite vobis unum verbum q executorum in iure nostro multe et varie sunt species. ¶ Quidam enim sunt executores ultimarii voluntarii: de quibus nihil ad ppositum: sed de eis habet in l. id qd pauperibus. vbi late per Ly. et latius per Bal. et Saly. C. de epi. et de. et in l. nulla. per colde. in eo. et late per Bar. in l. alio. et in l. la filio. in prin. ff. de alum. et c. a leg. et plenissime per Spec. et Jo. and. in titu. de instrum. et c. i. nunc vero aliqua. p totum illud. ¶ Quidam autem sunt executores q filias creantur siue madat executioni. et de his nihil ad ppositum ter. nostri: sed de his loquitur ter. in l. executor. rem. et c. si. C. de exco. rei. ind. et ibi dicitur ter. q isti ppter appellatur executores: alii no: et sic q iste terminus tenet glo. et Jo. in c. vnic. extra de plus peti. fm qd refertur et sequuntur Jo. de pla. et Ange. b. c. ¶ Quidam autem dicuntur peti re loco aut causa: videbitis in §. plus aut. i. c. si aut actor plus peteret tpe: non habet locum pena huius. §. qd ad illa petitione quo possit b. c. ad aptari: vt clare pty ad sensum: q p illa petitione facta pl. tpe nuda? publicis siue executor mai? stipendium noie sportularum no confereat: haberet tñ locum hoc casu pena. §. p. de. de ecce. q est qd tps duplicet ipsi reo: et eo clasplo adhuc no audiat tpe actor nisi prius refarcitis oib? expensis litis factis per ipsum reu. in alijs aut expensis litis clari est huc §. no huc locum: §. in eis condennat qui succubunt in ea si apparet cu temere litigasse: sicut obseruat in oibus iuxta formam l. properandis. §. finat alterutra. C. de iudic. et l. cu que tenere. ff. de iudi. et l. terminato. C. de fru. et lit. exp. ¶ Et iuxta huc §. posset probabiliter dubitari fm doc. b. c. cu videam? quotidie q notarii: advocati: et consultores maiora salaria recipiunt p magna ca q pro parua: saltē de consuetudine quous aliud sit de iure: iuxta ea que late dicā. §. sup. gl. i. mag. et nunqd si aliquis maiore quantitatem coplexus est in libello vt maioribus expensis circa salaria notariorum et advocatorum afficeret aduersarii sui: an habeat locum pena huius? §. ita q illud plus triplicatum deberet ab actore prestari ipsi reo: videf primo q sic cu militet ratio. §. nostri. Jo. fab. determinat contrarium et cum sequitur Jo. de platea et Ange. b. c. monentur omnes q qd diff. ostio huius. §. que est penalis non debet extendi etiam ex identitate rationis: quia pene sunt restringende. alleg. ad hoc Jo. fab. l. qd vero cotra. ff. de leg. i. facit l. ptes. et l. interpretatio. ff. de peti. Ad ducit pro hoc Jo. and. de pla. et Ange. de are. glo. valde singular. in §. sequens. versic. item iuxta in ver. in iudi. i. §. eo. subdit tamen Jo. and.

tutū in ciuitate q qui bz instrum a ceteris libris supra debeat illud infirmare penes acta intra sex mēses: alio illud instrum no valet: an si aliqz haberet instrum centū librarum: §. in patrimonio debito no sunt nisi. lita q in effectu no est instrum nisi de. l. an illud instrum si no infirmet itra sex mēses valet: et sic an debeat inspicere tenor instrumentum: an vo effect? tractatio? vt dete text. solēnem in l. in offerēdis. C. de appel. et ibi in terminis Bar. q ad hoc no illū ter. et summe cōmēdat. videte etiā ter. in §. ad excludēdas in aut. de liti. et Bar. in l. q tabulas. circa prin. ff. de fur. et qd not. Bar. in l. p. §. si p illuz ter. ff. de iurisd. oim iud. ¶ Videte etiā qd alibi ponit no. Bar. in l. vir yron. §. cui dā. ff. de cōdis. et demon. vbi ponit an stante statuto qd de petio rei vēdite soluat tñ pro gabella: puta tres denarii p libra: an debeat intelligi de petio qd i effectu remanet penes venditorem deductis oibus expensis factis in subbationib? vel datis ptenetis. de quo etiā p Bal. in l. i. in §. col. C. de fru. et lit. exp. Ange. et Jo. in l. in ciuitatibus. §. si. ff. de leg. i. p Jo. in l. no amplius. in prin. ff. de legat. i. ¶ Et an si de quolibet legato debeat solui tñ pro libra: an intelligat tñ de eo q superest de legato deducto omni onere. vide Bal. Ange. et Jo. in d. l. no amplius. i. p. p illū ter. ¶ Et an stante statuto qd p qualibet libra soluat tñ pro gabella. tu pmisisti mihi mille libras et puenisti: q pmisisti soluere quā drigētos tñ omni anno: an debeat deduci interiusurii mēdis tps: cum in effectu quantitas tota sit minor omni anno pro centenario: vide fing. Bar. in l. in lege falcidia no habet ff. ad l. falc. Ad ista vide etiā qd signatē determinat Bar. in l. quoties. per illū ter. ff. ad l. falc. nam de iure cōi donatio vltra quingētos aureos si non sit infirmata no valet: an si de tracta gabella in effectu no restat nisi quingēti aurei: an valeat bit donatio sine infirmatione. ¶ Et an si q impetravit a summo pōtifice rescriptū qd sibi cōferat beneficiū primūva caturū qd ascēdat vsq ad summā cētū ducatorum et no vltra: an si cōtingat vacare vnu beneficiū q in veritate afferat fruct? et puer? pducētes ducētos: sed posita sunt tot expēse necessariae qd in effectu no restat nisi centū: nunquid illud beneficiū habere et obtinere possit? videte Bal. l. i. ver. ponci impetra ui. C. de fru. et lit. exp. et Pan. de ca. i. d. l. no amplius. in prin. ¶ An stante statuto q de legato debeat solui gabella decē denariorum p libra valoris rei legatē et legat equus q valet. xx. cū hoc qd soluant heredi decē: de quanto debeat solui gabella de quo videte Bal. Ange. et Jo. de imo. in d. l. no amplius. in prin. ff. de leg. i. ¶ Secūdo literaliter no. q si actor i libello maiorem quantitatem inferuerit ad hoc vt nūci publici siue executores litū maiora salaria cōsequant: q actor teneat ad triplū ei? in quo reū ex hac maiori petitione dānificauit: vt b. c. habetis ad cōtextū. ¶ Et aduertite p ampliatōe §. q iste text. locū haberet nēdū si plus peteret re siue summa vel quātitate: §. etiā si pl? peteret loco aut causa vt semp condōnari debeat actori in oī dāno sportularum ppter hoc datay nūcio in triplū. ita in terminis tenet glo. et Jo. in c. vnic. extra de plus peti. fm qd refertur et sequuntur Jo. de pla. et Ange. b. c. ¶ Quid autē dicatur peti re loco aut causa: videbitis in §. plus aut. i. c. si aut actor plus peteret tpe: non habet locum pena huius. §. qd ad illa petitione quo possit b. c. ad aptari: vt clare pty ad sensum: q p illa petitione facta pl. tpe nuda? publicis siue executor mai? stipendium noie sportularum no confereat: haberet tñ locū hoc casu pena. §. p. de. de ecce. q est qd tps duplicet ipsi reo: et eo clasplo adhuc no audiat tpe actor nisi prius refarcitis oib? expensis litis factis per ipsum reu. in alijs aut expensis litis clari est huc §. no huc locum: §. in eis condennat qui succubunt in ea si apparet cu temere litigasse: sicut obseruat in oibus iuxta formam l. properandis. §. finat alterutra. C. de iudic. et l. cu que tenere. ff. de iudi. et l. terminato. C. de fru. et lit. exp. ¶ Et iuxta huc §. posset probabiliter dubitari fm doc. b. c. cu videam? quotidie q notarii: advocati: et consultores maiora salaria recipiunt p magna ca q pro parua: saltē de consuetudine quous aliud sit de iure: iuxta ea que late dicā. §. sup. gl. i. mag. et nunqd si aliquis maiore quantitatem coplexus est in libello vt maioribus expensis circa salaria notariorum et advocatorum afficeret aduersarii sui: an habeat locum pena huius? §. ita q illud plus triplicatum deberet ab actore prestari ipsi reo: videf primo q sic cu militet ratio. §. nostri. Jo. fab. determinat contrarium et cum sequitur Jo. de platea et Ange. b. c. monentur omnes q qd diff. ostio huius. §. que est penalis non debet extendi etiam ex identitate rationis: quia pene sunt restringende. alleg. ad hoc Jo. fab. l. qd vero cotra. ff. de leg. i. facit l. ptes. et l. interpretatio. ff. de peti. Ad ducit pro hoc Jo. and. de pla. et Ange. de are. glo. valde singular. in §. sequens. versic. item iuxta in ver. in iudi. i. §. eo. subdit tamen Jo. and.

¶ In d. l. no amplius. vbi vide franc. aret. et Eli. in c. ad nostras. in j. colum. in versic. ex bis infer. vbi ponit quod sit.

19 Jo. fab. satis dici posse q. iste actor teneatur actione de do-
lo: vel forte: melius fin. ei recuperabit expensas ratione teme-
re enationis: iura. d. l. c. quem temere. c. i. simili. s. p. i. r. i.
alleg. ego contra hos patres audacter firmo cōtrarium: et te-
20 mico q. imo iste. s. habeat locū etia in pete. maiorē qua-
titatē in libello ad hoc ut reus maiora salaria pset notariis
et aduocatis qd illud plus in quo dānificatus fuerit reus de
beat triplicari fin. forma pntis. s. a. moneo: proprio funda-
21 mento istorū doct. teneant cōtrariū: q. imo in penalibus et
odiosis et idēitate rationis sit extensio: ut est solēis text. de
hoc in. c. i. s. p. i. r. i. in ver. s. q. natura nouas depoperat ede-
re formas in ti. que fuit p. cau. bench. amit. in vñ. seu. i. ibi
Bal. c. p. s. e. not. qui dicit qd ibi est ter. melior de iure ad hoc
22 qd in penalib. et odiosis pcedat de filiis ad filia. facit. l.
bis solis in v. satis etia cauti putam. quā etia ibi not. Bal.
ad hoc. C. de reuo. dona. iunctis pterisq. alijs que in hoc pro-
posito firmādo vobis alle. in. s. sequēs. a. in gl. f. in ver. ipsius.
s. eo. ergo in pposito nostro in terminis huius. s. quāticūq.
in penalibus licita est extensio et idēitate rationis. Nō ob-
iura in cōtrarium adducta: et pmo. l. p. i. r. i. interpretatio-
ne. cum simi. que volunt dispositiones penales nō esse exten-
dendas: q. respondeo illud verum nisi ex idēitate rationis
fiat extensio: per ter. in. d. s. p. i. r. i. cū alijs p. alleg. Non obli-
etiam illa sing. gl. per. d. s. sequēs. ver. itē mista. super ver. iudi-
ciū. que sing. vult qd imo etia ex idēitate rationis in penali-
bus non fiat extensio: q. respondeo q. illa glo. procedit et ha-
bet locū qd pena imponeret habito respectu ad privilegium
alicuius p. ticularis persone: q. tunc bene verum esset q. nulla
fieret extensio de similibus p. tibus ad similes p. sonas: nec de si-
milibus casibus ad similes casus. ita ibidē p. l. b. e. declarant et
limitant illā gl. et mēte Bal. in. l. i. d. s. p. i. r. i. ad hoc reputant
istā illā glo. et eius doctrinā bene singularē ego tñ ibidē dedi-
alias glo. con. c. o. d. i. c. i. t. e. v. l. b. i. h. a. b. u. i. s. t. i. s. cum ergo in propo-
sito nostro pena huius. s. nō imponat habito respectu ad pri-
uilegiū alicuius p. sonae: certe bene poterit extēdi ad alios ca-
sus habētes similitudinem: et per ista infero vobis scdā am-
pliationē ad ter. nostrū. et vtra prima adducta pro optima
23 cōtra doct. dic. q. imo dispositio huius. s. quāticūq. pena-
lis extēdat ex idēitate rationis: tenēt ipsemet Jo. de pla. et
Ang. hic sibi inaduertat p. trari dū vultū secuti gl. et Jun.
in. d. c. i. extra de p. l. s. p. i. r. i. q. dispositio huius. s. penalis. lo-
quentis in petente maiorē quātitatē: et sic petēte plus re: extē-
datur etiam ad petitiones plures loco et causa: prout s. retu-
24 li. C. Aduertatis etia pro maxima limitatione text. nostrū
q. pena tripli que ponitur in hoc. s. habet locū nisi actor pe-
nituerit ante lit. conte. q. tunc ad simplū expensarum tantū
modo tenebitur. ita tenuit Placē in gl. relatus per glo. in. l.
vñica. in glo. mag. in. f. C. de plus peti. et ibi illum sequuntur
Ba. de are. l. r. et cōter doc. maxime Bal. qui hoc disputat. et
Salys. et ita etiam firmat Ang. hic et sequi videtur Ric. de
nea. hic in apostil. ter. et ad hoc firmandū faciunt multa pul-
chra que dicit in. s. o. i. m. s. eod. circa limitationem. l. i. ff. de rei
vendica. que omnino hic addite. Et tamen cōtrarium te-
nuit in. d. l. vñica. fin. qd eā refert Ric. hic. cū veritas pendet
ab his que dicit vobis in. s. sequens. in ver. ex maleficijs. sup
gl. in ver. distulerit in. iñ. et v. partibus principalibus. s. eod.
25 vbi videtis. An q. autem sicut pena. l. vñica. C. de plus peti.
cessat et locū non h. s. in libello esset apposta clausula: saluo
iure superflui. prout eleganter firmat do. Anto. de but. in. c.
ñ. in pe. col. extra de libel. obla. rescrens ita tenere Spec. in lo-
co per eum ibi allega. an idem esset in casu. s. nostrū: ut si in li-
bello in quo esset inserta maior quantitas debiti: esset postea
adiecta illa salutaris clausula: saluo iure superflui. cessaret pe-
na. s. nostrū. cogitabit: quia non inuenio istud in specie in
terminis. s. nostrū tangi. multū tamen faceret q. sit simile qd
p. i. allegant. et si istud procedat ad ter. nostrū est ad eū singu-
larissima limitatio. et sic ex p. dictis statet due limitatōes ad
ter. nostrum. tertiā limitationē videbitis. in. gloss. i. mag. in
iñ. parte principal. Plura notabilia non colligo ex isto ter.
quia tria notabilia alia colliguntur ex hoc ter. per gl. i. mag.
quā capio. C. de in. ver. in libello. Quam diu in septem
partes principales. In prima colligit vñū notabile ex text. et
illud declarat quo iure procedat et postea limitat. In secun-
da colligit aliud notabile ex text. nostrū. In tertia aliud. In
quarta aliud. In quinta ponit etia aliud notabile: sed illud
non colligitur ex hoc ter. In hac ergo quinta parte glo. per
modū huius notabilis ponit que sunt ille persone quib. re-
mittant iste sportule exoluende in totū vel in partē. In sexta
iuxta primū p. cedens notabile format qd nē et soluit. In se-
ptima querit an iste. s. hodie sit correctus. Secunda ibi item

secundo no. tertia ibi: tertio nota q. sportule quarta ibi: item
not. qd reus quinta ibi: itē nota ad huc sexta ibi: sed quero si
be persone septima ibi: sed cum hodie caueat. C. In casu
glo. ibi: in autē. de manda. p. i. n. c. i. s. i. t. i. b. i. d. i. c. i. t. e. v. e. s. e. t. m. o.
lius per glo. in. s. necessitatē super gloss. in ver. et non scrip. to.
in aut. ut ind. sine quoquo suffra. et ad huc plenū per glo. illā
solēne et magistrā in. s. sancimus. in gloss. mag. super ver.
26 libellum in aut. de erbi. et intro. reus. coll. v. et ibi gl. addit plu-
res alios casus q. quatuor in quibus nō requiritur libellus.
de quo etiam videatis glo. plenam. in. c. s. de re iudi. in. v. et si
vultis plenissime videre recurratis ad Specu. in tit. de libel.
concep. s. nunc videndū. enumerant. xlvj. als. l. casus in qui-
bus nō requiritur libellus: et in quibus procedatur sine libel-
lo. ibi videatis plene per eū et inuenietis totū quicquid fere
dici possit in hac materia quam late postea ampliādo profe-
27 cutus est Ange. hic: qui inter cetera ponit et an in causis in
quibus cognitio est summaria requiratur libellus. b. an requi-
28 ratur in causis beneficiū: et an requiratur in causis in quibus
procedatū est summarie simpliciter et de plano. de quib. in
locis p. allega. et Bar. in extra. ad rep. in ver. summa-
rie. in p. i. n. c. i. in ver. sine figura iudici. et in. l. nec quicq. s. de
plano. per illū ter. ff. de offic. p. i. r. i. c. o. n. et leg. per glo. et doct. et
do. Albi. in. c. i. extra de elec. et per omnes in de sepe. in p. i. n. c. i.
de ver. fig. et per Ly. Bald. et latius Saly. in aut. offeratur. C.
29 de li. conte. et tangit etiam successore Ange. hic impertinen-
ter et late p. sequit. an qd procedat officio iudicis regulariter
requiratur libellus. de quo late p. Bart. in. d. l. nec quicq. s. vbi
decretum. et in repe. l. creditores. in vlt. col. et vlti. q. C. de pig. et
li. iñ. s. hoc aut iudiciū. in. v. et vñ. q. ff. de dā. in fec. et in. l. i. s. f. i.
ff. de va. et extraordi. cog. et in. l. ab hostibus. s. sed qd simplici-
ter. ff. ex qui. cau. ma. et Bal. in. d. aut. offerat. C. de li. conte. et
c. plene in rep. l. incerti. in pe. col. C. de interdi. et in. l. i. ff. de iurif-
di. o. i. u. m. ind. et per do. Anto. de but. in. c. i. et ibi per abb. p. da-
30 nor. extra de off. iud. et an qd agat officio iudicis ad exhibi-
tionē reuerētie debite hoc casu regat libellus: videatis in
31 specie Bal. in. d. l. nec quicq. s. de plano. p. illū ter. et an in
der sine libello ad simpliciter querelā possit mandare p. i. n. e. in-
tret possessionem: an vero necessarius sit libellus: est vtilis et
quotidiana questio de qua videatis no. Bal. in. l. ordinari.
in. iñ. col. in ver. s. vltimus quero duo asserit se possidere et c.
C. de rei ven. et in. l. i. quisquis. C. quo. appel. nō rect. et Spec. in
ti. de lib. p. cep. s. nūc dicendū. ver. xñ. et qd no. Bal. in. l. i. in
iñ. col. C. de edi. diu. hadria. tol. et in. l. vis et. C. de pbat. et Jun.
32 no. in. c. in p. i. n. c. i. extra de pba. C. et not. diligēter qd in
omnibus casibus in quibus nō requiritur libellus: quos. s. p.
ri. remissimē dicit: in eis etia non requiritur aliquis alius pro-
cessus ordinari. ita eleganter dicit Bal. in. c. i. s. in super. de p.
bi. scu. alie. per Sede. C. Aduertite etiam diligēter q. in ca-
33 sibus in quib. requiritur libellus: qd est regulare: si aliquis
iuret corā iudice et dicet notario actoris: scribe quāsi peto a
Titio centū in quibus ego peto cū cōdēari et c. quis nota-
rius hoc scribat in actis: per hoc tñ non videt libellū in scrip-
tis obtulisse: nec dicit procedere ordinario modo: sed extra
ordine: istud est qd in terminis voluit singulariter Bar. in
l. in sacra. la. iñ. C. de p. i. a. sacra. i. o. r. l. xñ. et hoc notet glo.
ibi et reputat bene signandū: q. fin. cum posset sepe contingere
de facto: et hoc dictū sequitur Audo. ro. in. l. i. in. iñ. col. ff. de
arbi. de quo videatis Bal. in aut. offeratur. ad fi. C. de li. o. r. e.
et Ange. in. l. i. in p. i. n. c. i. col. et ibi Bal. et Pan. de cast. ff. de
34 eden. et tangit etia hic impertinēter an libellus debeat mit-
ti simul cū citatorio: an vero citatio possit precedere. q. etia
late examinat Nico. de neapo. in vlti. q. extra gloss. de quo vi-
deatis. l. y. Bal. Saly. in. d. aut. offerat. et Bart. examinantē
in. l. i. finita. in. l. iulianus. in. iñ. col. in ver. itē quero. ff. de dā.
in fec. et ibi late Jo. de imo. faciēt quatuor casus p. i. n. c. i. a. l. e. s.
ut ibi per eum. et Bar. in extra. ad rep. in ver. super dicto
crimine Spe. in tit. de libel. concep. s. nunc videamus. et s. re-
stat. et glo. in. c. quoniam frequēter in fi. extra ut lite non cōte.
35 et gl. in. c. i. extra de dila. et tangunt etiam hic Jo. de plat. et
Ang. an libellus consensu partū possit omitti: et consequen-
ter an productioni libelli possit renunciari per partes. de quo
per glo. in. d. aut. offeratur. in gloss. fi. in ver. pro mibilo. et ibi
Bart. Bald. et Saly. C. de li. conte. et gloss. in. c. de causis. et
ibi Canon. extra de offi. deleg. et gloss. in. c. fi. de re iud. in. v. et
glo. in. c. i. et ibi etia per Canonistas extra de libel. obla. et glo.
in clamen. sepe in glo. fina. et ibi per Imo. de verb. signi. et gl.
in. s. sancimus. in glo. mag. in ver. libellum. in aut. de erbi. et
introdu. reus. et Bal. in aut. generaliter. C. de epis. et de. Spec.
in tit. de senten. s. iuxta. ver. quid de procuratore. Imo. in. l.
si cōuenit. ff. de re. iur. et Bar. in. l. quoties. C. de p. i. n. c. i. ol.
Bal. super Tit. de Act. K iñ

¶ In. s. se. a
quens. vbi
vide in nu.
7. et nu. 9.

¶ Libellus.
vide s. di. in
c. licet. Ideo
ly. i. medio.
v. colū. de si-
mo. et dom.
Alexan. de
imo. in. p. i. l.
iñ. colū. in p.
te. et an suffi-
ciat libellus
generalis:
vide per cū
in. p. i. r. i. n.
in. iñ. colū.
iñ. parte. et
in. cōfi. xliñ.
ea. parte.
¶ In. l. i. et
ibidez vide
do. Alexā.
s. imo. et ple-
nius in. l. i. d.
edendo.

libro. xij. vbi multa pulchra dicit. sed non credo qd sit lecta.
Bart. quia non legit nisi. r. librum morte precientis. ¶ In
ca. glo. ibi. aliud est de iure veteri. Videte glo. que hoc dispu-
tat. 1. idem tenet qd hic in. d. s. f. sancimus in glo. mag. in versi-
libellu. in an. de reb. 1. intro. du. reis. iste gl. veru dicit in ciui-
libus. secus in criminalibus etiam olim necessario dabatur li-
bellus. iuxta. l. libellor. in prin. ff. de accu. fm. doc. hic. vt Jo. a.
fab. Jo. de pla. 2. Ang. 2. Wico. in. xv. oppo. glo. ¶ In eadem
glo. ibi. l. si in rem. §. sed 2. si vestimenta. dicit prout dicit in. d.
omnium. in penul. charta mag. §. eo. 2. videatis gloss. in. l. i. in
prin. in glo. mag. ff. de ed. 2. solenne gloss. in. d. s. f. sancimus in
glo. mag. super versu libellu. in auf. de reb. 1. intro. du. reis. coll.
v. 2. Specu. in titu. de lib. concep. §. nunc ostendamus in fin. 2.
videatis omnino tex. 2. ibi pulchre Bart. in. l. in actione. ff. de
fur. 2. Bart. in. d. l. si in rem. ff. de rei vendi. 2. l. inter stipulatio-
nem. §. si. ff. de verb. obli. 2. in. l. no. solu. §. sed vt reprobari. ff. de
ope. no. nunc. 2. in. d. l. i. in prin. in. ij. col. ff. de edic. 2. gl. 2. doct.
in. c. ij. extra de lib. obli. Anno. in. c. certificari. extra de sepul. 2.
Bart. in. l. i. §. si quis argentum. ff. de po. 2. ibi habetis sing. gl.
in ver. argenti. que vult q. si actor ignoraret qualitatem rei
vel eius demonstrationis 2. ita iuraret. qd tunc procederet li-
bellus sine appositione qualitatu. bene veru est qd ille qualita-
tes debent postea in processu pbari. vt ibi dicit glo. qd etia
tctigit in. d. s. omni. post clausulas consuetas apponi in libel-
lis. tangitur etiam in locis prior. alle. in quibus etiam habe-
tis 2. an procedat iudicium si non sit petitiu. a parte libelli
incertu debere declarari. circa qd videatis etia que polchre
tctigit in. d. s. omni. in illo puncto. an si proponatur libellus gene-
raliter nulla causa expressa. an procedat si non opponatur a
parte 2. Et de libello incerto an procedat parte no opponente
tangitur etia vniu. verbi per Jo. de plat. 2. Ang. de arc. bic.
¶ In ca. gl. ibi. sed bodie magis fm. consuetudine 2. c. Dicit
Jo. fab. bic. q. istud est etia de iure p. auf. sed bodie. C. de epis.
2. de credit. verius esse qd vtriusq. attendi debeat 2. loqui
tas itineris. 2. quantitas cause. de quo vos videatis solene glo.
in. §. aud. et. ver. nulla super ver. disposita. in auf. de iudic. col.
la. vi. 2. idem scz q. spoetile iste debeantur istis nunciis publi-
cis seu executoibz 2. bodie etiam de iure fm. longitudines
itineris. puta tot denarios pro miliari. non autem fm. quan-
titate pecunie petente tenet etia Jo. de plat. 2. Ange. bic. Bal.
autē i. auf. offeratur. in. iij. col. dicit qd istd est de generali co-
suetudine qd solaria prestant istis nunciis fm. longitudines
itineris. 2. pro hac consuetudine alleg. tex. in ratione sui in. l.
pro locis. C. de anno. 2. tribu. lib. 2. 2. in. l. cum post sententiam
discussiois. C. de appellatio. 2. ibi etiam subdit Bal. 2. qd iste
spoetile que prestantur istis nunciis publicis sine executoibz
prestatur ante litis contest. per bunc. §. Illa autem que pre-
statur iudicibus prestatur post lit. contestatione. per. §. ne
autem. in auf. de iudi. 2. hoc etiam ponit Ang. bic. que habe-
tis etiam bic in glo. super ver. spoetularum. que melius locu-
ta est dicens qd salaria que prestantur iudicibus no. pstant
post lit. contest. vt ipsi dicunt. imo medietas in ipsa contesta.
2. alia medietas in fine lit. per. d. s. ne autē. 2. Illud tamen qd
doctores voluit q. necdu de consuetudine. sed etia de iure pste-
tur bodie ista salaria nunciis publicis fm. longitudine itine-
ris. nullatenus placet in ibi q. nulla lege sufficiter probat. 2.
maxime. q. esset inducere correctionem huius. §. etia de iure
qd de facili no. est admittē. vulgata. l. vnica. C. de inoff. do. 2.
statim subijcia 2. Et predictis ergo habetis insere q. cu de
consuetudine salaria prestent istis nunciis publicis solti habi-
to respectu ad longitudine itineris. no. aut ad quantitate peti-
ta. vt vult glo. nra 2. firmat doc. vt p. dicit. q. iste. §. no. obtine-
bit locu de consuetudine. 2. sic de consuetudine remanebit corre-
ctus. 2. hoc aperte firmat Jo. fab. bic. 2. qn esset veru qd etia
de iure salaria prestarent. vt proxime dixi fm. Jo. fab. Jo. de
pla. 2. Ange. bic. sequeretur qd etia de iure bodie iste. §. esset
correctus. prout affirmat 2. de bel. 2. Jaco. de raue. bic. §. s.
ego nullatenus admitto. quia non video vbi istud probet in
re. vt proxime dixi. ¶ In ca. gl. ibi. dicas qd hic dicitur. Alii
qui habent alternatiua. vel dicas prout habuit Jo. fa. et iu-
dicio meo illa alternatiua vel no. bene stat. quia non bene de-
scenderet ex pcedētibz. aliqui habet 2. dicas. put ego habeo.
2. ista est iudicio litera. quia no. respicit precedentia sed tendit
de per se ad declarationem tex. ¶ In ca. gl. ibi. id est causati-
ue non confutative. Idē verba glo. sunt multi obscura. que
clarius ponunt 2. declarant p. glo. 2. in. r. cōsequē. quibus
glo. simul inuncte mens carum fuit in his verbis dicere qd
quādo actor in libello dolose 2. fraudiose plus petit ob. hanc
causam vt salarii spoetulari cresceret. 2. sic illud ob. hanc cau-
sam ponitur hic causatiue. 2. tūc habet locum pena huius.

nostris. si vero actor fecisset hanc petitionem maiorem nō ob
hanc causam accrescēdi sportulas: s; alio respectu: puta per
errore vel forte per temeritatem: tūc qñis ppter hāc maiorē
petitionē creator cōsequetur minus salariū nomine spor
tularum: et sic reus granaū maiori p̄statione sportularū: ta
men quia istud nō eneniret causatine hoc est qđ ob hāc cau
sam accrescēdi sportulas nūciū fuerit facta ista maior peti
tio: s; eueniret cōsequente: q; per illud plus consequeretur cre
ator: hoc casu non haberet locū pena. §. nostri: et actor nō in
cideret in penam huius tripli. et hanc declarationē ad gl. no
stram colligo ex mente do. bīc. vt Jo. fab. Jac. de ranē. Jo.
de pla. et Ang. quoniam ipsi nō ita clare exponant: prout ego di
xi. et sic fm istam gl. ita declaratā habetis magnā limitatio
nem ad ter. vestrū: vt domū tunc habeat locū qñ illa maior
petitio fuit facta dolose et studiose ob causas istas: vt et crea
tor sui nūciū publicis maiorēs sportulas cōsequat. Si autē
illa maior petitiō nō fuisset facta ob hanc causam sed aliā: et
sic dolus cessaret: tñ hoc respectu augmentandi salariū nūci
cū: quīs effectualiter et cōsequente ppter hanc maiorēs pe
titionem nūciū etiam maiorēs sportulas cōsequeret: tñ cessaret
dispositio et pena. §. nostri. cuius p̄trariū expresse firmanit gl.
in bocmet. §. in ver. cōsequen. vbi Jo. fab. putat veri? istud
quod tenet gl. bīc. quia cum iste §. sit penalē et loquatur so
lum eo casu quo quis maiorē quantitatem expressit ad hūc
finem: vt reus maiorib; sportulis afficiat: vt patet ex ter. bīc.
in ver. vt ex hac causa viatores et c. ergo hoc casu solo locū ha
bebit. refert tamen Ba. de ranē. tenere cōtrariū: scz qñ gl. bīc.
cum glo. nostra bīc. et cum Jo. fab. tenet etiā Ange. bīc. p
tationem que parū faceret in hoc proposito: q; ex ignorantia q̄
nō habet admittā culpam quis non est puniendū: vt. l. respō
ciendum. §. delinquūt. ff. de pōis. et ibi Bar. et al. et ibi Bar.
ff. de leg. et istud etiam ego teneo. et ad Wal. in terminis idē
tenentē in l. vnica. in dist. sua. C. de plus peti. ff. In ea. gl. bīc.
nec de decr. l. vlt. h; fit parua. Intelligite hanc gl. cum tamē nō
sit ita parua quin excedat summā centum aureorum: als ista
glos. esset falsa et dicret de directo contra text. §. ne autem. in
45 aut. de iudi. fm Jo. fab. et Jo. de pla. bīc. ¶ In ea. glos. ibi:
in aut. de iudi. §. ne aut. dicite q̄ ille §. loquitur in indice de
legato a p̄ncipe in quo bñ sunt tarate certe sportule: vt si cau
sa sit intra centum aureos: nihil habet a partibus: s; habet
de publi. vnam libram auri quolibet anno. si autē causa
excedit summam centis aureis: tunc quando lis contestatur
tunc debēt dari duo auri ab vna parte: et duo ali; ab altera
46 parte in fine litis: vt. d. §. ne autem ¶ In indice autē ordina
rio et etiam in alio delegato quoniam principis sportule nō
sunt determinate a iure nec reperit. Expressum fm gl. i aut.
offeratur. in ver. sportulis. C. de lit. contest. in fi. in quibusdā
personis de quibus ibi per glo. et ideo subdit glos. illa cōsu
tudinē terre in eis esse seruandā et idem tenet gloss. in. d.
§. ne autem. in gl. que subdit qđ Bononie soluit decima in
causis principalibus alicubi media. vt fit in terris comitis
et d. illde. qđ est valde iniquum fm glo. ibi: idē sollicit qđ
in ordinario nō sunt determinate sportule a iure. tenet etiā
Bar. in aut. offerat. et Imo. in l. pōpō. als in. c. vii. de re
iudi. sed Imo. relatus per Jo. fab. et Jo. de plat. et Ange. bīc.
tenuit in. cum non ab omni. extra de vitat. bone. cleri. Quis
glo. ibi teneat cōtrariū qđ imo iudici ordinario nihil penitus
debet solui: nec pro sportulis: nec alio modo: cū habeant
salarium de publico: vt in. §. oportet. in aut. de manda. princ.
no. glo. in l. fori. in ver. castrense. C. de actio. diuer. ind. et l. vlti
a tu. C. de assel. fortius q; hodie nō licet eis accipere esclatā ac
poculētā: vt in aut. scriptū est exemplar. in fi. colla. n. fm glos.
in l. p̄biscito. in ver. poculētum. ff. de offi. p̄fci. solim ergo
possunt habere cēpēsā qñ excedit locum in quo habitāt: vt
c. statutū. §. penul. de rescrip. in. vi. vbi plene de ista materia. et
Imo. in. d. cū non ab omni. vbi tradit ista materia. Ange.
vero in. d. l. pomponius. als incip. si vni. et in l. i. C. de spor. te
nuit q; imo iudici ordinario tarate sunt sportule quāte de le
gato principis: per. d. §. ne autē et hoc etiam ibi vult glossa. l.
quīs fm cū de iure cano. sunt hodie interdite per. d. cū nō
ab omni. vbi per Imo. et per eundē in. c. vnico. extra de plus
47 peti. prima opt. s. relata est magis cōmunis. ¶ ¶ Ab ista autem
iudici delegato non est prouisum de salario de publico: nunc
sibi esset succurrendū fm laborē et qualitatem causē ad finis
litudinem aduocari. l. i. §. i honorariis. ff. de var. et extraordi.
cog. fm Jacob. de bel. d. §. ne autem. et Joan. de pla. et Ange.
48 bīc ¶ In autem arbitrio debeantur sportule: videatis Spe.
q; sic in titu. de arbi. §. sequitur nunquid arbitet. et sequunt
simpliciter Joan. de pla. et Ange. et Nico. bīc i apostil. text. et
bonus est ter. de hoc in l. quoties. in ver. in subueniētiis. C. de
primi.

Culculu.
u. vide do.
Aleran. de
imo. in con
fil. xxij. per
totuz. in. ff.
parte.

6 **T**uerint. 60 di. lib. x. ybi est ter. et p. flus. r. tbi et. no. Bar. f. q. medicu
S3 qd si in b. debent recipere salarium qd infirmis mibi cu3 fani fuerint b. r.
finitas cu si receperint teneantur restituere. l. medicus. ff. de var. r. et r. aoz
rata incon 61 di. cog. r. sic eodem modo dicit Bar. f. qd advocati no debet
tincti reuer recipere aliquid a clientulis lite pendete. l. quisquis. C. de po
tatur: vide stu. r. hec duo no. Nico. de neap. ibi per illum text. nos tamen
fel. in c. p. re videmus quotidie de facto vtriusq. dictum male observatur.
sbyterus in **I**n ca. glo. ibi in aut. de mand. p. m. s. oportet. dicite vos
fi. de homi melius in. s. sit tibi quosq. tertium studium. **I**n ca. glo. ibi
cid. q. verius est. **D**ec mibi placet: quis Jo. fa. referat. Ba. but. te

- 1 **E**dictio ex lege contra nuncios seu executores qui nunc spottularum siue suor salariorum maius salarium exegerunt an detur in quadruplum: an vero hodie in simplum.
- 2 **C**ondictio ex lege ad triplum an detur nunciis publicis contra actorem plus debito petentem ut reum grauet maiori onere spottularum soluendarum.
- 3 **S**ilites potestatum si afferant se habere commissionem pignoriandi aliquem vel eum personaliter capiendi: hoc non fit verum: et ab huius timore eis aliquid damni fit: et aliquam pecuniam receperint: nedum ad quadruplum tenentur: imo extra ordinem officio iudicis etiam criminalliter puniri possunt: quod in crimine concussionis incidunt.
- 4 **N**uncios pignoriandi vel ultra modum grauari: vel aliter terminos iustitie excedendi resistere de facto licitum est: et etiam puniri debet: et nunquid possit sibi satisfieri a reo de suo salario pro pignorationibus quas contra reum facit: capere propria auctoritate pignora a reo propriis salariis. nu. 7.
- 5 **S**alaria nunciorum hodie sunt taxata secundum consuetudines sine statuta curiarum.
- 6 **D**urum est penas extendere et legem poenalem contra suum casum trahere.
- 7 **P**ena dupli que venit ratione negationis vel contumacie vel ex eo quod non soluitur intra terminum ratione prime obligationis venire non videtur sed ex accidenti extrinseco.
- 8 **F**ideiubentes pro malefactore de iudicato soluendo pro pena que ratione illius maleficij venit imponenda an et qui teneant ad augmentum pene quas persona principalis incurra est ex forma statuti vigore negationis aut contumacie aut solutionis non facte in terminis. nu. 10. et qualis iudex malefactorum causam esse debeat tunc in accipiendo fiduciacionem ut teneant tales fideiussores ad dictum augmentum pene. nu. 11.
- 9 **C**itationes sine reales siue personales non debent nec de iure fieri possunt nisi de magistratibus seu iudicibus mandato. et qualiter nuncios curie contra facientes puniri debeat cum duobus sequ. nu. 14. et quid si ipsi commissionem generalis facta sit ut quascunque citationes tam in ciuilibus quam in criminalibus facere possint sine alia speciali commissione. 15. et quod de his qui faciunt iudicibus concedi licentiam citandi omnes debitores suos an ista licentia valeat nisi debitorum nomina in specie exprimentur. nu. 16. et quid si sit nuncius publicus an presumatur ei facta commissio. nu. 17.
- 10 **C**itationis commissio an presumatur si in actis consistet de citatione et relatione.
- 11 **N**uncio publico an et quando et quomodo credatur. et nu. sequ.

Jason super titulo de Actionibus.

- 21 Nuncio non publico et etiam non iurato an credi debeat: et quod de nunciis qui sunt personeviles et infames prout cōter ad tale officium deputantur: an eis esset credendum. nu. 60.
- 22 Nuncio citanti oreturus et sic sine scriptura et sine literis an credatur.
- 23 Citatio facta ad domum an et quando reddat citatuz cōtū macem: et quando non.
- 24 Citatio an et quando non valet nisi fiat per scripturam.
- 25 Nuncio publico aliquem citanti credendum non est nisi in capite birretum rubrum portet vel aliquod aliud signū puta crucem super birreto.
- 26 Nuncius citans licet constet quod non sit confectus: tamen si de mandato iudicis et commissione constet sufficit.
- 27 Nuncius per quemlibet iudicem etiam delegatum et ad vniū solum actum sibi creari potest.
- 28 Nuncius si dicat se Titium citasse personaliter et Titius dicat contrarium etiam cum iuramento cui magis sit credendum.
- 29 Nuncius si in actio banchi sit scriptus per notarium qualiter ipse citauit personaliter Banchum: et ipse neget: cuius dictio sit magis credendum.
- 30 Nuncius si referat ultra sibi commissa a iudice: an sibi credat: puta habuit simpliciter de citando aliquem et ipse referat quod citauit et citatus respondit se nunquā venturum.
- 31 Nuncius deputatus ad vniū bāchū sine per vna curia: an possit per alium iudicem inferiorem eligi et sibi committi citatio.
- 32 Nuncius an quis esse possit in causa propria: et an eius relatio ni cum iuramento ficitur.
- 33 Nuncius qui inceptor fuit in vna causa debet ipse idem esse in tota causa et non alius.
- 35 Nuncius licet de consuetudine vigente in aliquibus partibus possit sine ulla commissione iudicis citare: tamen non possit citare aliquem die feriata pro non feriata sicut nec iudex possit die feriata committere citationem. et nu. seq.
- 37 Penas huiusmodi quis incurrat an solus iussus iudicis de citando sufficiat.
- 38 Pena huiusmodi cui applicetur.
- 39 Pena iur. committis an sublatā sit per penam statutaria si ne impositam a statuto.
- 40 Probationis legitime appellatione an veniat probatio per iuramentum. et nu. 42.
- 41 Probationis simpliciter prolate appellatione intelligitur de legitima et plena.
- 44 Sententie due an ferantur in actio. quod me. cau. an vero vna et qualiter. et an ab vtraque sententia que fertur super ista actione quod me. cau. appellari possit. nu. 46.
- 45 Sententia definitiva quibus modis sumi possit.
- 47 Libellus in actione quod me. cau. quā formā datus sit. et nu. 73. et quot libellos regat. nu. 75. et qualiter in ea articuli debeat et formandus sint positiones. nu. 76. et seq.
- 48 Equus meus si per gētes armigeros nobis amicos mihi auferatur si illū ad manus alterius reperiam et recuperare possum licet non dicā notatim per quē mihi fuerit ablatas.
- 49 In actione quod me. cau. quid veniat. et nu. 53.
- 50 Electioni quod me. cau. an prescribatur.
- Actio quod me. cau. quantūcūque sit stricti iuris tñ arbitraria est: et an in ea iuratur in litem et quā ibidem. et nu. 51. et qualiter in ea quadruplatur. nu. 52.
- 54 Actio quod me. cau. descendens ex edicto pretoris ad rescissiones contractus an et quā et per quem metū cōperat. et nu. 55. et quod si quis vult rescindere contractum non iure actionis sed officio iudicis qui metū sufficiat. n. 56. et an sole mine sint sufficientes ad actionem quod me. cau. cansandam. nu. 60.
- 57 Medicus qui infirmitatē paruam facit magnā et periculo fam et hinc promissiones illicitas extorquet: qualiter tales promissiones rescindantur.
- 58 Metus ratione maioritatis aut reuerentie quomodo rescindatur: et quotuplex sit maioritas. nu. 59. et 61.
- 61 Metus reuerentie paternae an matrimonii carnale contractus inualidet: et quod de infirmitate spūali et que cantela adhiberi possit ut talis suspitio metū reuerentialis tollat. et nu. seq.
- 64 Silentii filij vel filie propter reuerentiā patris quid operet.
- 65 Vir si cōsensit marito alienanti rem ipsius uxoris quod non audit contra dicere nimia reuerentiā vel metu mariti: an per hoc sibi preiudicat. et quid si maritus percussit multū bene uxorem suam quod nolebat consentire cuidam instrumento postea ex intervallo viros cōsensit. nu. 66.
- 67 Metus si quod probat semel fuisse illatū semper durare presumit.
- Metus iustus an dicatur si ciuitas vel princeps faceret ordi namentuz sub pena graui quod debitores bannitorū soluat fisco vel camere: et quid si iussu magistratū ibidē. et nu. 68.
- 69 Seruitia indebita presumuntur a dñis per metum extorta.
- 70 Electio quod me. cau. an proponi debeat ad rescindendū contractus qui sunt quotidiē cum dominis terrarum.
- Contractus initus cū principe metu ipsemet ipso iure nullus eod. nu.
- 71 Testibus duobus de metu deponentibus magis creditur quā mille deponentibus de spontanea voluntate.
- 72 Probare spontaneam voluntatem contra probationem metūculose voluntatis impossibile est.
- 73 Libellus in actio. quod me. cau. qualiter concipiatur.
- 74 Electio quod me. cau. intra annum datur ad quadruplum: post annum datur ad simplex.
- 78 Libellus in cōdi. ex lege que datur in quadruplū cōtra executores seu nuncios publicos quod maius salariū debito exegerunt qualiter sit formandus.
- 79 Actio in factū ex edicto de calūnia datur in quadruplū intra annum vtilē et post annum in simplex tñ: cōtra quos datur: et quibus competat. et nu. 80. et nu. 81. et seq. nu. 86. et an et quā locū habeat hoc actio et de ei materia. nu. 84. et seq. et an illud quadruplum sit totus penam: an vero in eo contineatur simplex. nu. 87.
- 88 Libellus in actione in factum ex edicto de calūniatoribus qualiter formā datus sit remissus: et qualiter si ille agat qui pecunias dedit ne sibi calūniosum negotiū fieret vel ne contra eum calūniōsa accusatio institueretur. nu. 89.
- 90 Contractus omnes mundi de equitate canonica sunt bone fidei et omni casu dolus ipso iure vitiat.

Quadrupli autem. Hic ver. summa
me fuit in princ. bu
ius. et eius materia: et quasi omniū actionū in eo notatariū
vidimus in. §. sequens. in princ. et in ver. ex maleficiis. §. enā de
actione furti taz manifesti quod non manifesti et forma libelli. itē
de actione. Laquile depositi cum libellis suis. et de ea actione
que competit pro legatis factis venerabilibus locis dictum
est ibi. De actione autē serui corrupti vidimus in princ. huius
§. oēs. Solum ergo restabit in hoc ver. ponere materiā actio
nis quod me. cau. et cōditionis ex lege que datur cōtra executo
res qui maius salariū debito exegerunt: et actionis in factū
que oritur ex edicto de calūniatoribus. ¶ Mot. ex hoc text.
in ver. itē ex lege cōdicticia. iuncta gl. in ver. in quadruplum.
quod cōdictio ex hac lege datur in quadruplū cōtra nuncios pu
blicos seu executores qui maius salariū nomine sportularū
sine suorum salariū exegerunt. cuius quadrupli hodie simplex
datur damni passio. Reliquū vero triplū datur fisco. §. et hoc
quoque precipimus. in aut. ut liti. iurent. hic alle. in gl. quod quali
ter intelligat ibi videbimus. ¶ Contra autem actores plus
debito petēt ut grauet rem maiori onere sportularū soluē
darum nuncijs publ. datur cōdi. ex lege ad triplū. ut ver. tri
pli. ibi vidimus. §. eo. ¶ Etiam tñ tenebitis bene mentī quod
est quotidianū contra istos nuncios publicos vel istos ribal
dos milites potestati: quod si asserant se habere cōmissiones p
gnerandi aliquem: vel cum personaliter capiendi: vel inferen
di aliqd aliud grauiamē: et hoc non sit verus: et propterea hui
timore aliquid eis dātū sit et aliquā pecuniā receperint: quod ne
dus tenent ad quadruplū: sed etiā puniri possunt extra ordi
nem officio iudicis etiā criminaliter: quod incidunt in crimē cō
fessionis. casus est no. in l. j. C. de cōsul. et glo. i. in hoc expresse
dicit. quam ad hoc reputant sing. Jo. de pla. et Ange. hic ego
addo tex. in l. palatinos. quē ibi expresse no. Bart. C. de colla.
fun. fil. lib. ij. ¶ Notate etiā diligētē quod licitū est resistere de
facto nuncio pigneranti vel granati ultra modum vel aliter
terminos iustitie excedēti. l. phibitū. et ibi Bar. in l. ij. et iij. no.
C. de in. fil. l. x. et ibi Bal. et Ang. in l. deuotā. C. de meta. li. xij.
vbi no. Bar. et Spe. in ti. de cita. cōsequit. ver. sed nunquid. et
Bar. in extra. ag. ad rep. in ver. per nunciū. et in ver. per lite
ras. Ang. in repe. l. h. vacantia. C. de bo. va. lib. x. et est text. in l.
2. tra. nostra pcepta. C. de execu. lib. xij. et ibi in terminis Bar.
no. illā. Lad hoc scilicet contra baiulos sine nuncios publ. qui
sunt destinati ad pignerandū aliquem quod si accipiāt pignora
ultra debitū modum pōt eis licite resisti: et etiā debēt puniri.
quod reputat ipse no. et sequunt. Jo. de pla. et Ange. hic et multa
pulebra de istis nuncijs publ. dicā. j. in. iij. not. ¶ Et iuxta su
prescriptum no. quod ex hoc tex. colligit dubitar Jo. fa. bīc quā
illa cōstitutio de qua in tex. isto sit metio nullibi habet: ut in
quit gl. in ver. quadruplū. sed hodie fm mores et cōsuetudi
nes curiarum et etiaz per statuta terrarū sunt tarata salaria
istorum nunciōū sine executori publicor. An si excedant illā
summam taratā possit ab eis quadruplū repe. i. et sic an inci
dant in banc penam quadrupli? Jo. fa. videri sibi satis
rationabile

Jason super titulo de Actionibus.

cialium ex quibus cognoscantur ut nūcū publici supra habi-
tum rubeū vel similia signa: als fm Bart. possit etiam dici qd
26 ipse reputat multas tenendū mēti. ¶ Et per hoc puto deci
di posse id qd tangit Ang. hic: vtz qd si constat de mādato et
commissione iudicis: sed nō constat qd citans sit nūcū cō-
27 suetus: dicit ipse Ang. qd satis est: qd de nouo etiam ad vnū
actum tū quilibet iudex etiam delegatus pōt sibi nūcū crea-
re: vt est tex. in l. i. et ibi Bar. et alij. C. de sportu. et Bart. in ex-
trauag. ad reprimendū. in ver. nūcū. et Bart. notabiliter
in l. i. in. n. col. C. quō et qñ iud. ego credem melius dicendū
vt. s. qd si nūcū habet signū publicū qd tunc ei esset creden-
28 dum: alias secus: qd tūc posset ei resisti: vt. s. dicit. ¶ An aut
si dicat nūcū se Titū personaliter citasse: et Titus dicat
cōtrarium etiā cū iuramento cui magis sit credendū: ponit
Jo. an. in. d. c. cū parati. extra de appel. et Saly. in l. tres denū-
ciationes. C. quomodo et qñ iud. et cōcludit qd sit in arbitrio
iudicis cui eoz magis credi debeat considerata qualitate fa-
cti et cōditione psonarū. et sequit simpliciter Ang. hic sed tu
vide hic. de neap. in lecturis Bar. qd aliter videt tenere in l.
29 scire oportet. §. sufficit. ad ff. de excu. tut. ¶ An aut
in actis bābi sit scriptū p notariū qualiter Titus nūcū pu-
blicus citauit personaliter Titū tali causa: et nūcū dicat cō-
trarium qd nō est verū: cuius dicto erit magis credendum: vi-
deatis no. l. i. in l. si quis de curio. in fi. C. de falsis. quez refert
30 Ang. hic. ¶ Et an si nūcū referat vltra sibi cōmissa a iu-
dice: an sibi credat: puta habuit simpliciter in mādatis de ci-
tādo aliqñ: si ipse referat qd citauit: qd citatus rēdit se nūq̃
venturū vel simile: an in hoc sibi credat? vltra remissioes. s.
traditas videatis de hoc in specie Saly. illud latissime exami-
nant in. d. l. tres denūciationes. C. quomodo et qñ iud. Bal.
et Ang. in l. cōsentanem. C. quomodo et qñ iud. Saly. in l. si
C. de reb. reis. et Imo. in l. si finita. §. iulianus. ff. de dam. infe.
et plenissime in l. ex p̃sensu. §. si ff. de app. ver. circa primum est
sciendū qd fuerūt opt. vsqz ad ver. restat nunc videre et cano.
31 in. d. c. cum parati. et in. d. c. qñ cōtra falsam. ¶ Anum etiā
bene not. fm Ang. hic qd vnus nūcū deputatus ad vnū
banchū siue per vnā curiā potest per aliū iudicē inferiores eli-
gi et sibi cōmitti citatio qd per cū facta valebit. alleg. tex. in. §.
denunciāns in ver. ex prouinciali officio. in aut. de defen. ciui.
et ita refert dicere Bar. in extrauag. ad repn. in ver. p nūcū.
ego addo Bal. in terminis idem tenentē in l. i. in. n. col. post
mediū. ff. de off. cōsu. vbi formaliter dicit qd qñ vnus nūcū
est deputat? ad vnū bābū qd nō debet apud aliū citare: per
illuz tex. et §. nullo. vbi hoc dicit fm cū in aut. de iudi. coll. vi.
32 ¶ An aut iudex possit pmittere citationē ipsamet parti qd
aduersarium suū citet et requirat: sic facere partē esse nūcū
in causa propria: tangit hic Ang. de aret. et determinat qd sic
subiiciēs multū nō qd etiā hoc casu stabit relationi sue cū iu-
ramento. qd ipse reputat bene notandum. alle. tex. cum gl. in
l. si vt proponit. et ibi gloria. et doc. C. quomodo et qñ iud. gl.
Bar. et doc. in l. miles. §. qui indicant. ff. de re iudi. sed certe in
istis locis nihil habetis in specie. vnde ad istud qd qd possit
esse nūcū in re propria: do. tex. que etiā ibi ad hoc no. Bar.
in l. i. ff. de ser. fug. et est tex. in l. eum qui. §. si epistola. ff. de furt.
que tex. etiā ita no. ad hoc Bar. in l. i. ff. de off. cōsu. ff. de acqui.
pos. et idē etiā tenet ipse Bar. in extrauag. ad repn. in ver. per
litteras. et Saly. in l. dotis. C. solu. matr. et in l. si vt pponis. C.
quomodo et qñ iud. de quo etiā videte in terminis Spe. in ti.
de cita. §. sequit. ver. qñqz. circa prim. Ang. in l. i. in. n. col. C. de
33 anna. excep. et Ang. in l. i. per illū tex. C. vt ne prima. ¶ An
autem ille nūcū qui fuit inceptor in vna causa debeat ipse
idem esse in tota causa et nō ali? videte tex. in l. i. et ibi Bar. et
alios. C. de sportu. et latius Bar. in l. i. ff. de off. cōsu. et Bal. in
l. i. in. n. col. C. quō et qñ iud. do. Ant. de but. in. c. cū dilecti. ex-
tra de do. et cōtū. et in. c. si in. x. co. extra de p̃f. nōnulla alia in
materia ista nūcū publicoz posui. s. in. j. no. et aliqd in seq.
34 ¶ Vt vñ nō omitto circa hoc notabile qd ex hoc tex. col-
lige: qd citationes debēt fieri mādato iudicis als nūcū valēt. cir-
ca hoc tāgit Jo. fa. hic vñ qd est necessariū circa intellectus
tex. nostri: dicit ipse: qd hoc de cōsuetudine nō seruā in aliq-
bus locis in quibus citationes fiunt ad simplicē petitionē par-
tis sine vlla cōmissione iudicis: et sic seruatores publici ad sim-
plicem requisitionē cuiuslibet priuati citāt. Nūquid si aliq-
nūcū sine aliqua cōmissione iudicis stāte p̃dicta cōsuetu-
dine citauerit aliquem heredē qui tenet solvere legata vena-
bilibus locis relicta: nūquid per hanc citationē sine iussu in-
dicis factā incidat heres in penā huius ver. et §. sequens. ver.
item mista. s. et tenet Jo. fa. hic qd non: qd fm euz qñ sit ea-
dem ratio: tñ durum est legē penālē extendere: et ita etiā tenet
Jo. de pla. hic ego indubitatē teneo cōtrariū per fundamen-

a ¶ Credat. a
Vide feli
cad petito
nē in. r. co.
de accusa.

tum qd. s. pluries retuli: in quo pluries defecerunt Jo. fab. et
Jo. de pla. hic: qd imo in penalibus et idēitate ratiois licita
est extensio: prout etiam tenui cōtra eos. s. in. j. not. et tetigi in
ver. tripli. latius in. n. no. s. eo. et in. §. sequens. in prin. in glo. si. in
ver. ipsius. et in ver. et maleficiis. in gl. super ver. in iudiciū.
35 s. eo. ¶ Circa tñ id qd p̃dictū dicit de cōsuetudine qd est in ali-
quibus partibus qd isti nūcū sen publici seruatores sine vlla
cōmissione iudicis citant ad simplicē requisitionē partis. vnū
singulare no. qd dicit Bal. in l. cum clericis. C. de epi. et de qd
vigente cōsuetudine supradicta: qd tñ nūcū nō posset citare
36 aliquē die feriata pro nō feriata: sicut nec iudex posset die
feriata cōmittere citationē nam iste nūcū habet ex cōsuetu-
dine quandā iurisdictionē: vnde impedit propter diē feriātā
fm cū. qd bene reputat notandū. qd dicit aliter et male iudi-
cio meo refert et sequit Ang. hic. sed illud singulare dictū eo-
modo quo dicit in illis terminis reprobat et bene l. iud. ro. in l.
j. §. nunciatio. ff. de ope. no. nū. p. ibi tradita per Bar. et alios
cum suis cōcor. ¶ Illud bene expeditū est ad tex. nostri qd
37 solus iussus de citādo iudicē nō sufficeret ad hoc vt qd incur-
rat in penā huius ver. nisi etiā secuta esset citatio: fm Jo. fa.
et Jo. de pla. hic per hunc tex. in ver. quēniā. et per l. sicut. ver.
nec sufficit. C. de p̃f. r. r. anno. ¶ Glossa huius ver. sunt cla-
re et quasi oēs expositiue tex. et nō legatur cōter per doc. hic.
¶ Capio tñ glo. in ver. in quadruplum. quāz diuidit in tres
partes prout tribus quēstis formatis tacite gloss. respondet.
Secunda ibi: cur? quadrupli iure nouo. Tertia ibi: et peti p
cōditionem ex hac. l. ¶ In ea. gl. ibi: in aut. vt liti. iurent. §. et
hoc quoqz. Ja. de ra. et Jo. fa. hic in vlt. col. reprehendit istāz
38 gl. duobus fundamentis: iudicio meo multūz lenibus: tenē-
tes qd imo pena huius quadrupli de qua loquitur iste ver. in to-
tum applicet parti moti: qd habet hoc suaderi ex materia in
qua situatus est iste ver. qui loquitur de actionib? que cōpetit
parti ad duplū vel triplū: et sic loquitur de penis dupli aut tri-
pli applicadis parti. vñ si ista actio esset alteri? nature: nō eēt
hic bene situata. sed ad hoc facillimū est rīdere ex verbis gl.
nostre fatēdo qd de iure isto verū erat qd tota pena huius qua-
drupli applicabatur parti: et propterea iste ver. fuit hic bene
situatus. sed hodie de iure nouo autenticorum per. d. et hoc
quoqz. in aut. vt liti. iuret. aliud est idēctū: vt hic in gl. Scōdo
contra hanc gl. mouent: eo qd ista actio competit ad quadru-
plum: et tex. p̃supponit qd de reo: ergo ei debet applicari: als
nō daretur reo nisi ad simplū: et fisco ad triplū si verū esset id
qd dicit gl. nostra. sed ad hoc est etiam facile rīdere eo modo
quo. s. etiā fatēdo qd tex. noster p̃supponat vari reo: qd hoc
p̃cedit de iure isto: scens de iure autenticū. d. §. et hoc quoqz.
Nō ob. fm eos. d. §. et hoc quoqz. super quo se fundauit gl. no-
stra: qd fm eos ille tex. loquitur in accusatiōe: et sic loquitur de pe-
na criminali imponēda per viam accusatiōis vel inquisitio-
nis: cuius triplū bene applicat fisco: et simplū damnūz passor:
nō aut loquitur ille. §. de ista actiōe ciuili de qua loquitur iste ver.
et de cōditione ex hac. l. que datur ad quadruplum totum
applicādum parti: et sic de pena ciuili: vnde pena nō debet per
aliam tolli: cū diuersa remedia et diuersa pene possint cōpete-
re et de nouo introduci pro eodē facto: et vñ remediū nō ha-
bit tollere aliud: iura. l. quoniam. ff. de ac. et obl. et late tradit
39 per Bar. in l. i. ff. de vi bo. rap. in illo articulo: Jan per penā sta-
tutariam siue impositā a statuto sit sublata pena iuris cōmū-
nis. quam extranagantissime examinat Ang. hic. de quo vi-
deatis etiā Spe. et Jo. an. in ti. de pe. temel. liti. in fi. Bal. in l.
cunctos populos. in. n. opp. et etiam in. vi. q. C. de sum. tri. et fi.
catbo. et in l. data ope. in. r. col. C. qui acc. nō pos. et in l. placet.
C. de sacrosan. ec. et in l. et si fenerior. C. de infra. et in l. in eam. C.
de fur. et Bart. in l. si. C. de aquedu. li. xi. et in l. sanctio legū. cir-
ca prin. ff. de penis. et in l. i. in. n. qd plura. ff. de prima. deli. p̃et. de
anch. in repe. canonū statuta: extra de p̃f. ver. quero vtrum
sicut statutū scdm. et Jo. de imo. in l. i. cūz mulier. in. r. col. ff.
sol. ma. et in l. i. ff. de publi. iudi. et per Ly. Bal. et plenissime per
Saly. et glo. in l. qui sepulchra. C. de sepul. vio. et ad propositū
nostrum cum ista sol. Ja. et Jo. fa. ad. d. §. et hoc quoqz. tenent
etiam Jo. de pla. et Ang. hic. ego puto qd etiam multūz bene
posset defendi gl. nostra vt. s. dicit in fi. gl. bene dicit. ¶ An in
ver. duplicant. qñ per alios nō legatur: tñ nō est omittēda
40 propter vnū notabile qd vult. ¶ An si gl. habetis hic gl. et
p̃esse volentes qd iuramentum nō sit legitima p̃batio: et sic
q̃ appellatiōe legitime probationis nō venit p̃batio per iu-
ramentum: et sic habetis gl. concordantem ad eaz que vulgo
allegat p singulari ad hoc in l. i. de indebito. in prin. in ver.
legitimus. ff. de p̃ba. Contra istas gl. soleo semp allegare text.
quē nūq̃ audiui ad hoc ponderari in l. si. §. licentia. C. de in-
deli. et p̃pterea gl. not. in l. p̃prietatis. sup. ver. legitimos. C. de
proba.

proba. que ponit que sunt legitime probationes nō ponit in
41 ter legittimas pbationes pbationē per iuramentum. ¶ Cir
ca qd videatis etiā id qd pñt gl. in l. in contra. ctibus. §. illo.
in ver. offerre. C. de nō nume. pecu. Et notate diligēter qd ap
pellatione pbationis simpliciter prolata: intelligit de legiti
ma. ita finqu. Bar. in l. ait pñt. §. si. ff. de re iudic. Quis alibi
dixerit ipsemet Bar. qd intelligat de vera. in l. lucinotitius. p
illum ter. ff. de cōdi. 2. demō. alibi nō. Bal. in l. peremptorias.
in ult. co. C. si. res. cū. non posset quo dicitur qd appellatione
pbationis intelligitur de plena. qd bene. pbat ter. in de cō
stitutionem. de elec. 2. in gl. signanda in ver. fides. istud expñt
42 se dicit. ¶ In autem retento pro vero qd gl. nostra vult qd
iuramentum nō sit legitima pbatio. an iuramentum sit fal
tem vera pbatio: videatis notabile gl. in c. si quis se. in prin.
in ver. si. absolvendus. in tñ. de in re. inter do. 2. vafal. lis. oia.
quam Bal. ibi nō. que vult qd nō. sed qd sit quasi. pbatio seu
loco pbationis. de quo tñ videatis gl. de directo cōtrariis
in d. l. in cōtractibus. §. illo. ver. offerri. C. de non nu. pec. 2. om
nino. Bal. in c. §. cōventiculum. de pa. iur. firmam. 2. in c. vafal
lus. cl. si de seu. sue. cōtro. inter do. 2. agna. 2. Bald. nō. in aut.
sed nō. iure. in v. col. C. si cer. per. 2. in rub. C. de proba. in tñ.
col. 2. in l. actor. in i. col. eo. ti. C. de proba. ¶ Glo. si. in ver. resti
tuat. diu. ludo in duas partes. In prima declarat text. In scō
format vnam questionē: 2. in eius sol. refert duas opi. Scō
43 ibi. sed nūquid vtraq. est definitiua. ¶ In ea gl. ibi. si cū
exceptione. §. hoc autem. Videte vbi ibi: 2. per Salyc. in l. cum
testa. C. qd met. cau. 2. ad hoc vtrq. ad quantum tps in ista
actione qd me. cau. dūret ista facultas rei restituēde ad euasio
nem pene quadrupli: videatis que tradit Bar. in l. si quis si
pulsus fuerit. 2. in melle. ff. de sol. 2. in litem veniunt. §. idem
recte. ff. de peti. bere. 2. in l. si maior. C. de transac. que late dicit
44 in §. item seruiana. §. e. 2. vñz gl. ista vult qd in ista actiōe qd
me. cau. due ferantur siue de danda re. alia de dādo qua
druplo cōputata re. addite qd idem voluit gl. in d. §. bec aut.
in ver. datam. vos aut. omiff. 2. disputatiōibus Jo. an. fa. bic
post. 3a. 2. ¶ De de bella perti. tenet id qd tenet Bart. in d. §.
bec autem. qd nō est necesse qd feratur nisi vna de modo. cō
demno te ad restituēdū rem per metū habitā: 2. si nō resti
tues intra tēpus cōgruū: ex nunc cōdemno te ad restituēdū
quadruplū: 2. talis snia ita cōditionaliter prolata valebit:
intra l. conductore. C. loca. 2. l. non ab re. C. vnde vi. subdit tñ
Bar. et etiā per hoc nō impugnat practica glossarū qd due
siue nō possent ferri. qñ in prima hoc nō esset dictū. de quo et
videatis p. Bal. 2. Salyc. in l. si per vim. C. qd me. cau. 2. qd in
simili dicit in actiōe de dolo. in l. arbitrio. in prin. vbi p. Bar.
45 ff. de dolo. ¶ In si. gl. Idem tenet gl. que hoc disputat: scz
q. vtraq. sit definitiua. in d. l. si cū exceptione. §. bec aut. actio.
super ver. datam. vos dicite melius fin. Bart. ibi: 2. latius. in
l. iura. in §. col. ff. de accu. 2. fm. Ant. de but. notabiliter loquū
tem in rub. extra de re iud. q. sniam esse definitiuā pōt sumi
duobus modis. vno modo qd definit cōtronerfias causē im
ponendo illi si iurta. l. si. ff. de re iud. 2. hoc modo sumēdo pōt
in proposito nostro vtraq. snia dici definitiua: q. vtraq. defi
nit cām suā. Scōdo modo sumit snia definitiua qñ dō dāri
libellus līs pñtari 2. interuenire alie solēnitates: hoc modo
sumendo certe in proposito nostro scōda snia que fertur in ista
actione qd me. cau. nō potest dici definitiua: sed magis cōtra
ctio prime siue. 2. ita etiam in simili dicit Jmo. in snia cōdē
nationis expensarum. c. sepe cōtingit. in j. col. extra de app. cū
46 ista doctrina transit etiā Jo. de pla. bic in vlt. col. ¶ An aut
ab vtraq. snia ex his duabus que feruntur super ista actione
qd me. cau. possit appellari: an vero a prima tñ 2. nō a scōda: vi
deatis gl. in d. §. bec autem actio. in ver. datam. 2. ibi. Bart. 2.
Bal. videatis Jmo. in c. si. extra qñ me. cau. 2. Bal. in l. ab ere
cutione. in prin. C. quo app. nō reci. ¶ Extra gl. ad cōplē
tum huius ver. restat vltimo vt videamus formā libelloy et
aliquid de materia in actiōe qd me. cau. 2. in cōditiōe ex ista
lege que datur contra executores plus debito exigentes: et in
actione in factum ex edicto de calumniatoribus. in aliis vero
actionibus in hoc ver. nolatis: 2. materias 2. libellos vidim?
47 in locis quos allegauim in prin. huius ver. ¶ Circa primū vñz
circa actionē qd me. cau. pro clariori formatione libelli. §. for
manda sciendum est ex mente Jo. fa. quem sequuntur Jo. de
pla. 2. Ang. bic. q. in prima actiōe qd me. cau. nō esset necesse
exprimere certam personam in specie per quāz metus sit illa
tuo: imo sufficit impersonaliter dicere metum illatū persona
nō designata cū talis metus sepe numero incutatur de nocte
vel in multitudine gētiū: ideo tolerabilis est ignorātia pñone
a qua talis metus sit incussus. ter. est nō. 2. solēns in l. si cū ex
ceptione. §. in hac. ff. qd me. cau. 2. ibi gl. in ver. ignorātiāz

quam reputauit fin. Jo. de pla. 2. Ang. bic. 2. per hoc inferūt
signanter multum Bal. 2. Ang. 2. Glo. ibi deductes istud
48 ad actum practicu: q. si gentes armigere nobis amice aue
runt mihi equūz meū: si postea illū ad manus alterius repe
riam: possum equū meū recuperare: licet nō dicā nominatiz
b per quam equus mihi fuerit ablatu. ¶ Sufficit enim q. probē
ablatum fuisse impersonaliter. d. §. in hac. cum gl. qd dicitur
no. q. quotidianum: 2. illud etiā sequit 2. cōmēdat Ang. bic.
¶ Illa etiā gl. in d. §. in hac. cum ter. inducit ibi per cōsēnt
Bal. Ang. 2. Glo. ad nonnullas alias plures decisiones a
nfo. pposito oīno extranagates: quas ibi videte p. eos. 2. eis
49 oēs refert Ang. de arc. bic. 2. impertinet. ¶ Quid autē ve
niat in hac actione q. met. cau. habetis ter. in l. sed 2. partia.
in prin. 2. in l. videamus. 2. in l. si ipsa res. ff. qd me. cau. cōtra
quem detur habetis ter. in l. si cum exceptione. §. in hac. ff. qd
50 me. cau. ¶ Quid autē tpe prescribat hūc actioni qd me.
cau. est ter. in l. si. §. si. ff. qd me. cau. 2. gl. in ver. inimicus. 2. ibi
doc. 2. ista actio qd me. cau. quāntūq. sit stricti iuris: vt. §.
actionum. §. c. tñ est arbitraria: vt. §. pñtēra. quas dāz. j. co. 2.
per consequens potest in ea iurari in litē: vt ibi est ter. magis
apertus in l. arbitrio. in prin. ff. de dolo. 2. ibi gl. si super ver.
quāti ea res. 2. ibi Bar. 2. ali. qd multū signanter ibi limita
51 bat Glo. 2. sequit Ang. bic. 2. cōmēdat ad practica pñt. pce
dat qñ agēs petiit in libello iuramentū in litē sibi deferri: als
autem si hoc nō petierit in libello videt elegisse viāz interesse
52 cōmunis: iurta nō. in l. qui restituere. in si. ff. de rei ven. 2. in
ista actione qd me. cau. quadruplū non illud qd qd iurauit
in litē: vt nō. gl. 2. Bar. in l. arbitrio. in prin. sed quāti ea res
erit cū fructib. 2. omni causa que debet restitu. d. l. si cum ex
53 ceptione. §. quadruplatur. ¶ Et in prima actione qd me. cau.
venit nō solū fructus quos vere percepit ille qui metū intu
lit: sed etiā illi quos percipere potuisset actor: sic quīs re
gulariter titulus excuset a percipiēdis iurta. l. si fundum: a
cōtrario sensu. C. de rei ven. 2. l. qui sit. in prin. 2. §. i. cūz seq. ff.
de vfur. 2. l. fructus. 2. ibi Bar. 2. l. ex diuerso. i. prin. vbi latissī
me Bar. ff. de rei ven. tñ hoc casu titulus non excuset a fru
ctibus percipiēdis: sicut nec excusat in isto 2. in aliis q. pluri
bus casibus enumeratis per gl. nō. 2. ordi. in l. sed 2. partus in
54 prin. in gl. in ver. oportet. ff. q. me. cau. ¶ An autem agēs
ista actione qd me. cau. debeat offerre pñtiā 2. alia que reci
pit. videatis ter. in l. si. C. qd me. cau. 2. ibi gl. super ver. addi
to 2. ibidez p. Bar. 2. alios. 2. aduerte q. ista actio qd me. cau.
descēdēs ex edicto pñtoris ad rescissionē cōtractus nūq. cō
55 petit nisi esset talis metus qui caderet in constantem virū:
puta mortis: sed ex cruciatu corporis: vel quid simile q. totum
arbitrio iudicis cōmittitur: vt. l. in si. cum. v. l. seq. C. qd me.
cau. 2. l. interpositas. C. de transac. 2. glo. ordi. 2. magistra. in c.
56 cūz dilectus. extra q. me. cau. ¶ Si autē talis metus esset illat
nō solū in personā filioy: hoc casu etiā cōpeteret actio pñti
cta nō ex verbis: sed ex mēte pñtoris. l. si quidem. in si. ff. qd
me. cau. imo etiam si esset illatus in personā cōmictor: iurta
illud qd dicit gl. in l. si. in gl. si. ff. de in ius voc. vt eant facit. l. be
re mens. §. si. 2. ibi Jmo. ff. de cōdi. 2. demō. Et etiā est ter.
no. in de j. de exco. pñla. 2. no. Bar. in simili in l. de pupillo. §.
57 si quis ipsi pñtori. in i. q. ff. de oper. no. nū. ¶ Si autē quis
vellet rescindere contractū nō iure actionis: sed officio iudi
cis: tunc sufficit metus verecūdiē: licet nō cōtineat metū mor
tis vel cruciatu corporis. l. si. §. qui inci. si iusto. 2. §. seq. si fe
nerator. 2. vtrobiq. aliquid per Barto. ff. qd me. cau. 2. aliqd
per Bar. in l. si. in si. ff. de cust. 2. erbi. re. 2. in l. cum eo. ff. ad le
58 tul. pec. 2. vide cano. marime Jmo. in c. causāz matrimonij.
extra de off. deleg. si aut inferatur metus alicuius futuri cū
tuo a natura: pñt medicus qui infirmitatem parū facit ma
gniā 2. periculosa: vt hinc promissiones illicitas extorqueat:
2. certe rescindēt officio iudicis. l. medicus. ff. de var. 2. extra
59 ordi. cog. ¶ Quomodo autē rescindatur metus ratione ma
ioritatis aut reuerentiē: distinguitur: q. quedā est maioritas
absq. potestate 2. autoritate publica: vt mariti in vxocon: pa
troni in libertū: 2. patris in filiū: 2. tūc rescindit offiō iudicis.
l. si. que onerande. 2. ibi gl. nō. 2. ibi no. Bar. ff. qua. re. act. nō
da. et ter. nō. in l. pe. in si. ff. de fur. quez in proposito isto alleg.
Bal. in c. §. item sacramēta. de pa. iur. fir. 2. dicit Jo. de pla.
hoc idem esse si subditus als nō contentus cōtrahat rogatū
60 principis. nam rogamina superiorū mādāta sunt: vt inquit
gl. in de j. in ver. exhortamur. de testi. 2. glo. in l. si. in prin. in
ver. si. quemadmodum. ff. qd in ius. 2. ita dicit tenere Jmo. in c.
59 petito. extra de iure iur. qd an sit verū statim dicā. ¶ Quidā
est maioritas siue reuerentiā que habetur ex officio publi. o:
vt est illa quāz habet potestas vel capitaneus: illa rescindit
cōditione. l. si. C. qd me. cau. 2. hoc remediūz credo q. cōpetat

¶ Ablatus.
Et hoc idē
tenet §. d. in
c. significati
bus. in. tñ.
col. i. ver. ha
beas. post pñ.
extra de lib.
obla.

¶ Virū. q.
aut sit met?
q. cadit in
pñtate virū:
2. quō regra
tur: vidē do.
Alex. de
imo. 2. si. el.
vñ. l. iij. p.
te. 2. §. lxx
it. l. iij. col. i.
in. pte. vbi
pñt late de
metu q. ca
dit i pñtate
virū: 2. quō
phat met?
2. §. lxxvñ.
ca. in. pte.
vbi pñt an
terrorismo
rū sufficiat
ad iducēdū
metū. 2. do.
Alex. de no
notatū i
§. lxxvñ. iter
2. do. Alex.
de imo. in
iij. parte.
¶ Sunt. ad
de §. i. l. c. j.
post pñ. i. §.
dicit boc ibi
et ampliāt.
cū §. seq. de
of. d. l. 2. pa
ri. de pñteo
itrac. syndi.
l. c. de of. syn
di. i. §. syndi
canē etiā. in
j. col.

in casu proxime dicto: qñ subditus als non pcurtus rogatu principis cōtrahit. quicqd dixerit Jo. de pla. hic oia sunt ex mente gl. multum not. in. l. interposita. in. glo. i. ibi Bart. & Bal. C. de trans. & gl. no. in. l. nec timorem. in. prin. in. ver. refi. tui. ff. qd met. cau. & Bart. in. l. met. la. i. ff. qd met. cau. que oia multu cōferūt imo necessaria sunt ad intelligētiam formatio nis libelli et sciamus qñ intentanda sit ista actio qd me. cau.

60 vel offm iudicio: vel aliud rōnediū. ¶ Quando autē sole mi ne sint causa sufficiens ad causandā hāc actionē qd met? cau. fa: videatis gl. no. volentē qñ sic tria cōcurrunt in. l. metum. in. glo. i. ibi Bart. & Bal. C. qd me. cau. & Bart. in. l. vnica. C. si

61 quis impe. male. ¶ Et circa proxime dicta scz circa metuz reuerētiā examinat hic late Ang. an sola presentia reuerētiā mariti: vel epi: vel patris faciat psumi factū ob timorē reuerētiā ita qd rescindi possit officio iudicis. omīssa dispu tatiōe eius paucis cōcludite qñ nō. & facite nō. reg. qñ nūq. so la presentia mariti: vel epi: vel patris est sufficiens causa ad fa ciēdum rescindi contractum factū per vxorē clericū vel filiu tanq. factum metu reuerētiā nisi etiā interueniāt verba aut mine. ita signanter dicit Bart. in. d. l. i. ff. que onerande ad fi. ff. qua. re. ac. nō datur. & ultra ibi alle. p. Bart. facit. l. si pfe cogē te. cū gl. ff. de ri. nup. & l. fideiusso. §. pater sei. & ibi Ang. ff. de pig. & c. qñs. de pac. l. vi. inducendo ut hic per Ang. de aret. & ibidē etiā in terminis tenet Bart. in. l. ad inuidiā. C. qd me. cau. & tenet Ang. hic rōndens ad adducta in contrarium refe

rens ita in effectu tenere Bal. & Saly. in. l. trāsactionem. C. de transac. & pro ista opi. etiam bene facit qd nō. gl. in. c. insinuan te. extra qd de. vel vo. & qd habet in. c. et literis. extra de despo. impu. & in. c. pfectus clericus. xx. q. ii. de quo etiā videte Jnn. in. c. causam matrimonij. extra de offi. deleg. & in. c. accedens. de cōuer. cōiu. & Bal. in. c. i. §. itē sacramenta. de pa. inr. firmā.

62 ¶ An autē matrimonij carnale cōtractum metu reuerētiā paterne imalidetur? propter hoc habes tex. not. qñ nō in. l. si patre cogte. ff. de ritu nup. intelligēdo ut ibi per gl. ¶ Quid autē in matrimonio spiritali pnta ingressu religiois facto p filium vel filiam coacte propter reuerētiā paternā: an per hoc vitietur: vide gl. sing. & peregrinam determinatē qñ sic: qñs aliud sit in matrimonio carnali: ut. §. vii. gl. ff. in. d. c. pfectus clericus. xx. q. ii. quam perpetuo notabitur: qñ contin git in facto qñ filie inuitē: qñ forte de formos aut claudē: ppter reuerētiā paternā ingrediunt monasterij aut virgini tatis habitū suscipiunt qñ per hoc vituatur ingressus & profes fio: ita qñ sine pnenaricatione pōt deferri & deponi. de quo etiā videatis nō. ter. in. c. cum virum. in. fi. & ibi Jnto. de bu. extra de regula. & Jmo. in. l. si cū dotē. §. eo autē tpe. ff. sol. mat. vide

63 ter. in. c. i. & ibi glo. & Jdanor. extra qd me. cau. & in pdictis tñ ad tollendam oēm suspitionē metus reuerētiā solet adbi beri notabilis & bona cautela quaz nō. ad practica qñ mli er cōsentit marito aut filius patri: faciat interuenire pfen tiam cōiunctorū & amicorū: qñ tutius est etiā ipi iudicis: nā talis presentia facit cessare oēm presumptionē metus re uerētiā: ter. est in. l. trāsactionē. C. de transac. per quē text. dicit ibi Bart. Bal. & Sal. & notabilis. Bart. in. l. frater a fra tre. ff. de cōdi. inde. in. xvii. col. in. ver. decimo quero quid de cō tractu cūptionis. vbi sing. vult Bart. qd sufficiat sola presen tia iudicis absq. aliqua pfenia propinquor. & sequit Jmo. in. l. i. §. fuit questum. ff. ad trebel. & Ang. de are. hic qui hanc cautela multū cōmēdat dicens nō esse diu qd illā in practica deduxerat. vide domi. Bartolo. & Teronē. in. cautela. ccciiij.

64 ¶ Ad predicta etiā scz ad dictū timorē reuerētiā: vide Bal. in. l. i. in. v. col. C. de bo. mater. allegatē glo. in. d. §. que encrande. pro singulari ad hoc videlicet qd silentiū filij vel fi lie propter patris reuerētiā interueniēs reputat cōtradictio. & ad hoc etiā vide Bal. in. l. si sine voluntate mea. in. tra princ.

65 Cad velicia. vbi ponit quid si vxor: cōsentit marito alienati rem ipsius vxorē: & hunc cōsensum pferat vxor: qñ nō audet cōtradecere nūcia reuerētiā vel metu mariti: an p hoc sibi pcedit vxor? & tenet qñ nō. qd etiā tenet Bart. in. l. que do

66 tis. ff. sol. ma. de quo videte etiā per gl. q. vii. p. l. per. ¶ Vi rit etiā alibi singulariter Jnn. in. c. petio. extra de iurei. qd importune preces mariti habent loco minariū. dicit etiā sing. Bart. in. l. p. circa si per illū ter. ff. de cōdi. ob tur. cau. se als di risse. in. questione de facto probat qñ marit? pculserat multū bene vxorem suam qñ nolebat cōsentire caidam instrumēto: postea ex interuallo mulier cōsensit certe fm Bart. videt fecit se metu: qñ donec durabit in matrimonio illi? viri semp iste metus instabit. d. l. i. §. qñ onerāde. & l. interpositas. C. de trāsac. & per cano. maxime Jmo. in. c. accedē. extra de cōuer. cōiu. & plenus in. c. veniēs. extra de offi. dele. de quo dicto Bart. vide te do. Jnto. in. c. causam matrimonij. extra de offi. deleg. & ipso

eo bene facit qd sing. dicit Ange. in. l. ad inuidiā. C. qd me. cau. & qd si probat metuz sōnd fuisse illatū semper psumit

67 perdurare. In hac etiā materia actiois qd me. cau. videatis qd pulchre & sing. dicit Bart. in. l. creditor. in. fi. ff. de sol. & sepe cōfingit de facto qñ ciuitas vel princeps faceret ordinamē tū sub pena graui qd debitorē bannitorū soluat filio vel ca

68 mercisse diceret infus metus? & infus timor. qd etiā tenet Bal. in. l. falfus. in. pe. col. C. de fur. & Jnn. in. c. si extra de offi. deleg. & Jte solūde infus magistratue psumit coact? solūde. l. liber homo. & ibi per. Dy. ff. de acqui. ter. do. l. liber homo. in. prin. & ibi Ang. ff. de here. insti. Refert etiā Bal. in. extranag. de pa. constan. in. ver. pactiones. Jo. an. in. c. i. de pfer. in. vi. in. nouel. dicit qd indebita seruitia psumunt a dñis p metuz

69 extorta: & qd in dubio psumit ptra potestates: ut ibi p cū videatis etiā nō. Bart. in. eo. ti. de pa. cōstā. in. ver. pio infectis vbi illū. §. nō. valde fad cōtractus qui sunt quotidia cū dñis terratū an debeat proponi actio qd me. cau. ad rescindēdum & dicit qñ nō. & ibi vult sing. Bal. si bene inspicat qñ cōtract? initus cū principe metu principis sit ipso iure nullus: nō aut est opus qñ rescindat actionē qd me. cau. circa qd vide qd nō. glo. in. c. si vero. vii. q. i. & in. c. si post. qñ. qñ. Dicit etiam Jo.

70 an. in. c. qñ propter. extra de de. qd vultus terribilis potestatis inducit iustum metum. qd dictum reallumpit Bal. in. c. i. §. d. iniuria. de pa. in. fir. in. vii. scu. ¶ Et pro nunc nō. qñ magis creditur duobus testibus deponētib? de metu? qñ mille depo nentibus de spontanea volūtate. dictum fuit singulari Jnn. in. c. super hoc. extra de renū. qñ dictum sequitur & cōmēdat Bal. in. suo diuino consilio schimatis: qd ponit post rub. C. si quis ali. test. probi. in. tr. col. illius cōfi. & ibi assignat rationēz illius dicti: qñ dictū refert etiā & sequit Bal. in. l. si qñ in hoc

71 genus. C. de epi. & de. & ibi longe clarius refert dicere Jnn. in loco vbi. §. & sequitur qd impossibile est probare spontaneam voluntatē cōtra probationē metulose volūtatis: & hoc etiā refert & tenet idē Bald. in. l. i. ad fi. C. de here. insti. & de hoc di cto Jnn. videatis etiā Ang. in. l. si quis ad se fundū. C. ad leg. iuliam de vi publ. & in. l. i. & in. l. si in prin. ff. qd me. cau. & Bal.

72 de rosa. in. rub. ff. qd me. cau. ¶ Jdis sic p aliqui introdu ctōe presentis materie premisissis vntiam modo ad formā libelli in ista actione qd me. cau. que tñ satis superq. ex supra dictis patet: & eius libelli formā ponit Spe. in. tit. de his que vi metusue cau. fiut. & Ros. in. ti. de actio. qñ me. cau. & in. ti. de vili actione datur metuz passio. fm qd eos refert Jo. de pla. hic. & ultra eos ponit etiā in terminis Bart. que ipse nō. alle. in. l. si cum exceptione. §. hec autē actio. ff. qd me. cau. & ex eoz mente necnō & scribentiū hic. vt Jo. fa. & Ang. de are. & meti? qñ aliqui Jo. de pla. hic potestis ita formare libellū. ago cōtra Titm: & dico qd de anno pñenti incussus fui mibi talis me tus tali & tali modo qui caderet in cōstantē virū: per quē me tum compulsi sum ad vendēdū talē libru qui est tanti valo ris: pnta. xx. pro. & ad cum sibi tradēdū: quare offerēs id qd recepi peto cum condemnari vt dictū libru mibi restituat cū omni damno & interesse & fructibus & oī causis: petēs etiā si ramentū in litē mibi deferri eo casu quo mibi expedierit: & si in quātū cesset mibi restituere intra legitimū tpe: peto euz cō demnari ad quadruplū mibi prestandū in qd incurrit vigo re cōtumacie in nō restitūdo. In hoc libello plura sunt euz

73 ministerio: vt appet ex his qñ dicit in primis de anno pñit: qñ ista actio qd me. cau. intra annum datur ad quadruplū: post annū datur ad simplū: & l. si cū exceptione. §. post annū. ff. qd me. cau. & in. l. si per vim. C. qd me. cau. ¶ Postea ego diti euz maximo ministerio incussus est: & sic locutus sum imper sonaliter nō exprimēs a quo: qñ fatum esset exprimere: vt. §. diti ex mēte doc. hic. qñs Jo. de pla. & Ang. de are. in aduer teter exprimat personā que metū incussit. qd reprehēdit etiāz Jo. fa. hic in libello ¶ De de bella pert. Jte diti talis met? qñ caderet in cōstantē virū & qñ nō omnis metus sufficit: vt. §. abūdanter diti. ¶ Postea diti: offerēs id qd recepi. p. ter. in. l. iij. C. qd me. cau. & ibi gl. in. ver. reddito. & ibidē doc. ¶ Postea diti cū magno ministerio: petēs etiā iuramentūz in litē mibi deferri: quāuis aliq. oēs hoc inconsulto omittant: & hoc posui ppter singulārē limitationē §. loria. quā. §. retuli. vltimo diti: & si in quātū cesset mibi restituere intra legitimū tēpus pro pter ter. nostrū hic in ver. itē actio. cū gl. in. v. restituat. & bis quibz diti. & aduertite: qñ ista condicionalis petitiō admit titur in libello: per. l. cōductores. C. loca. & l. non ab re. §. vide vi. & in simili Bart. in. aut. contra qui propriāz & ibi Bal. in. l. fina. C. de non numerata pecu. & idē Bal. in. alio simili in. l. athletas. §. calumniator. ff. de infra. & ista forma conclusionis mibi magis placet quam ista quam sentit glo. in. l. cum exce ptione. §. hec autē actio. in. versiculo datam. ff. quod metus

¶ Perdu rare. Quā et quomodo psumat du rare metus vid. d. Alle. de imo. i. cō fi. i. v. col. i in. pte. et in cōfi. xlvij. in iij. pte. & in cōfi. xlvij. ca. pte. & do. Alex. de ne uopatani. i cōfi. xlvij. in ter pdictuz qñ. d. Alex. de imol. in iij. parte.

¶ Cadens. Rūgd autē pceptus vel pces dñi tō poralis in subditiū ducāt in lū metū: vide do. Alle. de imo in cōfi.

74 rvi. i. & p. col. in. iij. p. & ibi etiam ponit qd in alijs magis stratib? co raz quibus qñ non fuit ausus cōpa rere ad ap pellatū an excusetur.

¶ De metu. Et quō p betur met? vide domi. Alexan. de imo. in. con fil. diiij. in v. col. cum seq. in. ij. pte. & in cōfi. lxxix. i. iij. parte.

a ¶ Inuali def. Vide Card. i. de. j. xviij. q. d. cō san. & alia. & Bartolo. ce p. i. rub. de test. xxiij. co. & Oldi. qñ. xxxv. et do. Alle. dñcno parant. l. qñ. rlvij. h. et fi. do. Alex. de imol. in iij. part. d. Alexan. de imol. in. cō fil. xlvij. ca. parte. et in cōfi. xlvij. p. totū. i. iij. parte. et qd si sit contra ctum de no cte pmetuz an valeat vi de p. euz in cōfi. v. l. ca. iij. parte.

b ¶ Bartoli. An p reue rentiā mari ti naturali ter dicatur esse in info metu in tra l. i. §. qñ onerāde. quar. rev. acti. nō datur: vide do. Alle. de imo. in. con fil. x. in. iij. col. euz seq. in. iij. parte.

75 causa. et ibi expresse ponit Bart. scilicet qd formentur duo li-
belli seu due petitiones: unus in quo petat rem sibi restitui: et
eo casu quo non restituit intra tps legitimū declaratur ibi per
Bar. qd porrigat alius libellus in quo petatur quadruplus.
penam tñ formā seqt Bar. ibi: et enā approbat Ange. de arc.
hic: et cā tenet psequēter Jo. fa. hic dices qd hoc est aptior cō-
clusio. Adnertendū est etiā fm Jo. fa. et Jo. de pla. qd in ista
actione qd met. cau. dīnse cōclusiones sunt formade fm dī-
uinitatem casu emergentū. nā si per metū me cōpuliisti tibi
obligari: debeo cōcludere in libello et petere et me liberes. si
autē p metū te liberasti: debeo cōcludere vt me reponas in prio-
rē obligationē. l. metū. la. ij. §. p. ff. qd met. cau. itē eo casu quo
coactus metū admissi es hereditatē debeo cōcludere et petere
qd abstinere possim: iuxta. l. si mulier. §. p. et si. ff. qd met. cau.
et idē in similib⁹ casib⁹. ¶ Quid autē articulare debeat in
hac actiōe qd me. cau. et qualiter formade sint positiones: ba-
betis tē. et ibi declarat Bar. in. l. si cū exceptiōe. §. i. hac actiō
ne. et. §. aliqui. ff. qd met. cau. et tē. in. l. nō interest. cum gl. et ibi
not. Bart. et doct. C. qd me. cau. Et iuxta hos articulos dicit
76 Ange. de arc. hic vñ esse perpetuo tenendū metū: qd si res est
magis pretij et vendat p pmo: qd sufficiat istud articulare
qd hoc simpliciter probato presumit metus rescindē cōtra:
cuius vt metū extortus. ita dicit elegāter notare Bart. in. l. in-
terpositas. C. de trās. qd dictum dicit se intelligere verum qñ
aliquis alias color metus interuenisset: alio dicit se credere qd
hoc dictum nō sit verū simpliciter: qñ aliquis est deceptus
vltia dimidiā iusti pretij nō tñ dicim⁹: qd et hoc presumatur
metus: sed alio remedio agim⁹ videlicet remedio. l. ij. C. de re
scin. vend. sed errauit multum Ange. de arc. nō bene inspicie-
do Bart. et illū tē. l. interpositas. qd imo Bart. in. l. in suo intelle-
ctu quem ponit in. d. l. interpositas. ver. ad vñ tñ dicit totū
cōtrarium: videlicet qd imo nō presumatur met⁹: et eo qd qd
dedit aliquid magis p modico vel magnā quantitatem dimi-
serit pro modica. ita dicit ibi Bar. in. l. in. et etiam in. l. illi.
l. et nō Bar. dicitur pū pessime cū refert Ange. de arc. hic intel-
lectus ille Bart. quem dat ad tē. d. l. interpositas. esset de dire-
cto cōtra illū tē. ¶ Circa scdm principale videlicet circa cō-
ditionem ex lege qd datur in quadruplum contra executo-
res seu nūcios publicos qd maius salariū debito exegerunt: di-
cite qd materia istoz nūcioz seu publicoz executoz etiam
nau plenissime. §. in tē. in. l. in. no. vbi tetigit qd tangi pōt
in hac materia. et etiam dicit aliquid in. l. no. ¶ Libellus autē
78 in hac materia patet clarissime ex ibi dictis: si tñ vultis vno
verbo ex mente Jo. de pla. et Ange. de arc. hic potestis ita con-
cipere libellum. ago cōtra Titium executores seu nūciū pu-
blici cōis. Dapic vel talis iudicis: et dico qd cū esset destina-
tus ad faciendū citationē mibi vel executionē talis precepti
vel finē cōtra me vel in bonis meis: deberet habere pro suo
salario siue labore. et tñ: exegit et extorsit. et me. Quare cum
inciderit in penam quadrupli ex legis dispositiōe: vñ huius
ver. quadrupli. cum n. peto ipsum mibi condemnari in qua-
druplum eius pecunie quā mibi extorsit: ad illud mibi sol-
uendūz compelli. hoc forma clare colligit in hoc tē. iudicis la-
te traditis. §. in tē. in. l. in. no. et. §. et hoc quoq. in aut. vt liti-
rent huius libelli singula ministeria colligit ex latissime tra-
ditis. §. in. d. in. no. Aliquid tñ id qd in cōclusionē petij: vñ
quadruplum totum mibi applicari: sit bodie verū: an verō
debeat applicari sico et simpliciter dari damni passio. tetigit. §.
in gl. in ver. quadruplum. vbi gl. ponit ibidē videat. ¶ Cir-
ca tertium et vltimum principale: vñ circa actionē in factum
ex edicto de calumniatorib⁹. p introductione materie aduer-
tite ad aliqua fundamēta. pmo qd bec actio datur ad qua-
druplum iuxta animum petentis et post annum in simpli tñ. l. ij. in
prin. ff. de calum. et datur cōtra eū qui pecuniā accepit vel sen-
sit aliud cōmōdi etiā nō pecuniariū: iuxta. l. ij. §. si. et. l. ij. et. in
prin. ff. de calum. vt aliquid faceret vel nō faceret negotiū ca-
lumniosum. d. l. ij. in prin. vel vt calumniosam actionē institue-
ret: vt ibi. ¶ Et aduertite qd ex sola receptione pecunie vel
80 alterius cōmōdi etiā nō pecuniarij facta ad istū finē tenetur
indistincte recipiens nō attento an postea fecerit vel non. l. ge-
neraliter. §. p. ff. de calum. qd tenet etiā Bar. in. l. si quis lega-
tum. ff. de rei. et tē. in. d. l. generaliter. §. alleg. est per Bar. ibi
notabiliter multū qd in cōmittente barataria nō habeat lo-
cū penitentie etiā re integra. qd dicit Bar. fuisse de facto glo-
relicte qd dicitur esse bene hignadu. quīs in petitiū videat tē.
81 in. l. qd aut opera. ff. de in. l. et. Et ista actio in factū ex edicto
de calumniatoribus cōpetit nedum cōtra recipiētes: sed etiā
cōtra illū qui dedit vt negotiū calumniosum alicui fieret: vel
contra aliquē casu nōios accusatio institueretur: tñ illi qui
dedit sim. in pena tenet: scilicet quadrupli: vt est gl. not. in. l. ij.

in prin. in gloss. ff. de calum. Et cōtra ipsum calumniantez
nedū competit ista actio: sed etiā tenetur alia quatuor pena-
libus modis quos enumerat glo. magistra et approbata l. d.
83 l. ij. §. in ver. ad negotiū. ¶ Itē ista actio in facū ex edicto de
calumniatoribus cōpetit dno etiam ptra procuratōrē suū et
cōtra suū aduocatū qui pecuniā accepit vt dñi negotiū
per calumniā faceret. i. vt per collusionē paterentur se ab ad-
uersario vinci: quo casu ipi tenent in quadrupli: et etiā tene-
tur similiter ille qui dedit. De his omnibus est gloss. no. in. l. ij.
§. sed et cōstitutio. in ver. aduocario. et ibi Bar. ff. de calum. et
de cōrumpere procuratōrē. et an cōtra ipsum procuratōrē
agi possit: videatis etiā tē. in. l. legatē. §. p. et ibi gl. et Bart.
ff. de dolo. et plene per Jmo. in l. diuus. ff. de re iudica. in. vñ. et
in. co. et plenius l. x. et de aduocato videatis etiā late Jmo.
in. d. l. diuus. in. vñ. col. et qd not. Bart. et alij in. l. i. C. de aduo-
uoc. iudi. et qd not. Bar. l. l. i. C. de pena iudi. qui male iudi.
84 ¶ Itē aduertite qd bec actio in factū de calumnia et eius
materia nō habet locum nisi qñ accipitur pecunia vel aliud
cōmōdū per calumniā: puta ne negotiū fiat: vel nō fiat calū-
niose: vel vt calumniosa accusatio instituat. alio autē si daret
tibi pecuniā simpliciter ne me accusares non dico calumiose:
tñ non habet locū ista materia fm Jo. fa. hic vbi plenius vi-
deatis. et si hoc est verū: est maxima limitatio presentis mate-
rie. Sed in cōtrarium videtur mibi tē. in. l. si quis ab alio. in
prin. ff. de calum. vbi tē. nō dicit aliquid de calumnia. ad idē. l.
et generaliter. §. ij. et. §. illud. ff. de calum. Ad idē et fortius. l. p.
in co. et per que iura videtur aperte dicēdū oppositū nisi ad-
uersarius qui pecuniā accepit probaret eū esse nocetē et cō-
sequenter actionē quā proposuerat vel pponere deliberare:
85 rat nō esse calumniosam: vt dicit in. d. l. p. ¶ Itē ad aliud
aduertite qd bec materia habet locū qñ datur aliquid ob ne-
gotiū calumniosū qd sit iudiciale: vel qd in iudicio verti
possit: nō autē habet locū pro calumnia cōmissa vel cōmittē-
da extra iudiciū: puta si dedi tibi pecuniā ne me spoliare
vel ne me verberares. et ideo in istis casibus recurrēdū esset
ad actionē qd metus causa: vel ad conditionē ob turpem
causam: fm Jo. fa. hic: et sentit idē gl. in rub. ff. de calū. quīs
in cōtrariū qd imo ista actio cōpetat etiam pro calumnia
cōmissa vel cōmittēda extra iudiciū sit tē. l. si quis ab alio.
§. si. qui in. cum publicanus. ff. de calum. quēz tē. alleg. etiā
Jo. de pla. hic: per quem tē. puto nō esse verā limitationē
86 Jo. fa. s. relata. ¶ Qui autē cōpetat bec actio: patet ex supra
scriptis: qd competit illi qui pecuniā dedit ne calumniosam
accusationē pateret vel aliud negotiū calumniosum. ¶ Quid
autē sit si alius terti⁹ dedit: an illi terti⁹ cōpetat actio ista:
dicite vno verbo: aut dedit vt mibi fieret calumnia: et iste ni-
hil repetit⁹ ego i cuius lesionē data est. si autē dedit ne mibi
fieret: et tunc si me mandante vel ratificante: ego agā nō ipse
l. si quis ab alio. in prin. ff. de calum. alio autē ipse repetet sim-
87 plum et ego agā ad quadrupli: vt ibi. ¶ An autē in hac actiōe
de calumniatoribus que datur ad quadrupli illud quadru-
plum sit totum pena: an vero in quadruplo ptiat simpli:
vide gl. in. l. in herede. §. in ver. tollatur. ff. de calum. his pro
88 introductione materie premisis clare liquet qualis debeat
esse forma libelli in actiōe in factū ex edicto de calumniato-
rib⁹: cuius libelli formā ponit in specie Spe. in tit. de calū.
et Ross. in co. et fm qd hic refert Jo. de pla. et Mic. de neap.
in. vñ. q. extra glo. Et in hoc libello cōclusiones sunt diuersi
cande fm varietates et diuersitates factorū: vt habet i dictis
89 locis et in superioribus apparet. ¶ Itē agat ille qui pecuniā
dedit ne sibi calumniosum negotiū fieret: vel ne cōtra eūz ca-
lumniosa accusatio institueret: habet ita cōstitui libellum
83 Jo. fa. Jo. de pla. et Ange. hic ago ptra Titium et dico qd cū
de anno pñenti me calumiose accusaret aut accusare vellet: de-
tali calumnia de qua fui et sum innocens: dedi sibi dicto tēpo-
re tātam pecuniā ne me calumiose accusaret. Quare eūz
inciderit in penā quadrupli eius pecunie quam recepit ex
dicta causa peto ipsūz cōdemnari ad quadrupli. si autē ali⁹
dedit pecuniāz vt mibi negotiū per calumniā faceret: vel
vt in me calumniosam accusationē institueret: tñ hoc esset
narrandum: et postea cōcludendū: vt. §. et idē si dū est in
similibus casibus contingit⁹ fm cum tamē ea que s. dicit
90 fm que dicta etiā ista intelligatis. ¶ Adde etiā ad istū. §.
qd Bar. l. c. in vlt. col. de plus peti. dicit se putare qd de equi-
tate canonica omnes contractus mundi sunt bone fidei in
effectū: et ita dolus omni casu vitiat ipso iure: vt ibi per eūz
quem vide ad limitationem huius tē.

¶ Actiones bone fidei que sunt.
1. Actionum quedam sunt bone fidei: et quedam stricti iuris.

Jason super titulo de Actionibus.

- 3 Divisio aliqua ut sit bona qualiter fieri debeat.
- 4 Contractus omnes mundi quantum ad mentem sunt bone fidei. 2. 37.
- 5 Actionum stricti iuris an aliqua sit que naturā bone fidei habeat: et que sit: et quid de actione ex testamento. 2. 11. 7. 13.
- 6 Usure ex mora an sicut in actionibus bone fidei veniant ita in actione ex testamento.
- 7 Juramentum in litem an prestatur in actionibus bone fidei: et quid in actione ex testamento.
- 8 Condictio ob turpem causam cōcurrit cū actionibus bone fidei: et nunquid cum actione ex testamento.
- 9 Actiones bone fidei nō sunt arbitrarie propter locum seu respectu loci: scilicet est in actionibus stricti iuris: et quare nō dicantur arbitrarie: nu. 19. 2. 10. 2. quo respectu actiōes oēs stricti iuris arbitrarie dici possint: nu. 37. et qualiter ille q̄ ad restitutionē competunt sint semper arbitrarie: nu. 25.
- 10 Actio ex testamento an sit arbitraria propter locum.
- 11 Actiōes bone fidei et actio ex testamento an et qñ equiparantur.
- 12 Actio que competit ex donatione causa mortis: est stricti iuris: et an habeat naturam bone fidei.
- 13 Actio p̄ tutela an sit stricti iuris et naturā bone fidei habeat.
- 14 Actiones bone fidei quot sint.
- 15 Actiones bone fidei que hic enumerantur quare sint magis bone fidei q̄ alie.
- 16 Non omnium que in iure sunt ratio reddi potest.
- 17 Actio oneris aduersi an sit bone fidei an stricti iuris: et cui cōpetat: et an sit proprium nomen actionis: et nu. 20. 2. bon die an locum habeat: nu. 21.
- 18 Actio prescriptis verbis an sit bone fidei et in quibus casibus et quare in his casibus magis q̄ in alijs: et nu. 23.
- 19 Actio peti. her. an sit bone fidei an stricti iuris: et quare magis dubitatur de hac q̄ de alijs.
- 20 Actio subrogata accipit naturam originariam eius in cuius locum subrogatur non autem accidentalem.
- 21 Actio rei vromie trāsfusa in actionem ex stipulatu dat ei propriam naturam bone fidei licet alias sit stricti iuris.
- 22 Actiones bo. pos. be. pe. et fidei cō. bered. pe. an dicantur bone fidei: an stricti iuris.
- 23 Contractus bone fidei siue dolus det ei causam siue in eo incidat an valeat: et nu. 31.
- 24 Dolus et metus equiparantur.
- 25 Contractus bone fidei et cōtractus stricti iuris quo casu differant.
- 26 Dolus dans causam contractui bone fidei an et qñ annulet contractum ipso iure: et quid si esset duplex cōtractus scilicet bone fidei et stricti iuris: nu. 33. et qd de dolo dāt causam testamento: nu. 34. et quid de dolo dāt causam legi vel statuto: nu. 35. et quid de dolo dante causam sententię: nu. 36.
- 27 Dolus dans causam cuiuslibet cōtractui etiam stricti iuris de iure canonico an reddat contractum ipso iure nullum.
- 28 Matrimonium an si ei dolus det causam sit nullum.
- 29 Matrimonium si aliquis induxit quēdā dolo maloyt accipiat consiliam in vromem promittēs intentione nō obseruandi pacti qd eam instituit beredē equali parte cū sororibus: vel q̄ ipsemet faciet beredē suā: an si in testamento se cas fecit quibilibet relinquit: valeat: an vero propter talē dolum annullatur: et quo remedio succurratur: nu. 39.
- 30 Dolus ut operetur rescissionē cōtractus qualis esse debeat.
- 31 Dolus an per illum committentem allegari possit.
- 32 Dolo deceptus an declarare cogatur an stare velit contractui vel non.
- 33 Contractus bone fidei dolo habitis an et quādo sit ipso iure annullus.
- 34 Dolus proxenite vel alterius tertij an vitiet contractum.
- 35 Fructus in actionibus bone fidei an veniāt iure actionis an vero officio iudicis: et an veniant vsure: et quid in actione stricti iuris an veniant fructus: et nu. 63.
- 36 Obligatio ad interesse quare in obligationibus dandi non succedat sed precise quis ad dādum teneatur: et in obligationibus facti secus.
- 37 Obligatio ad interesse an et quādo in obligationibus facti non succedat cum duobus seq.
- 38 Obligatio ad interesse an succedat in obligationibus dādi an vero semper quis cogatur ad dādū: et in quib⁹ hoc locum habeat: et qd in cōtractibus stricti iuris: et quid in cōtractibus bone fidei: nu. 51.
- 39 Accessiones an veniāt officio iudicis an iure actionis cuius effectus et utilitatis sit.
- 40 Expensas posse peti iure actiōis cuius effectus sit magis quā peti posse officio iudicis: et quid de statuto disponēte qvi
- ctus victori in expensis cōdemnetur qualiter intelligatur ut aliquid addat iuri communī.
- 41 In cōtractibus stricti iuris quid veniat: et quid in cōtractibus bone fidei: cum. iij. seq.
- 42 Equo vendito an nedum veniant illa onamēta que erāt cū equo tempore venditionis sed etiam ea omnia qui erant ante per duos dies causa vendendi.
- 43 Dictio unde cum copula quid denotet.
- 44 Equo vendita an pullus eam sequens vēditus intelligatur.
- 45 Equus si venditur vel donatur alicui an scutifero licitus sit aliquid accipere pro capistro equi prout sit de cōsuetudine: et quantum: et an vnum aureum.
- 46 Actiones bone fidei et stricti iuris qualiter et in quibus differant: cum. iij. seq.
- 47 Fautor est extendens: et nu. 71.
- 48 Actiones tutelę: depositi mandati: et similes nedum directe se contrarie bone fidei sunt: et nu. 71. et quid de actione p̄ tutela que est directa: nu. 70.
- 49 Actio f. re. fami. etc. et communi di. an sint stricti iuris vel bone fidei.
- 50 Iudex cognoscens super questione confinium potest adiudicare aduersario meo id quod est pure meum.
- 51 Ex actoris petitione an ius metiamur.
- 52 Actio finium reg. unde nascatur: et seq.
- 53 Actiones fami. etc. et cōmuni di. quare dicantur bone fidei.
- 54 Periculum rei date ad vendendū cuius sit: an dātis an recipientis.
- 55 Estimatio rei tradite an et qñ emptionem faciat: vel trāsfusū dominij: vel alij faciat trāsfire periculum casus fortuiti ad recipientem: et quid in cōtractu dotis an faciat trāsfire periculum casus fortuiti: an vero solum rei deteriorationes: nu. 81. et quid qñ detur res estimata que seruando seruari nō pōtūt animal vel res cōsistens pondere numero mēsurā: et quid de estimatione facta ex intervallo: nu. 85. et quid si aliquid daret cōtūlibas in flo. hoc pacto q̄ sibi in flo. sub eadez estimatione redderetur: quid importet illud pactum sub eadez estimatione: et an illa verba importent periculum decrementi pecunie: nu. 85.
- 56 Estimatio si res in dotē estimata tradatur cū hoc qd dominium non transferatur in maritum licet emptionē rei p̄pter tale pactum non faciat: tamen emptionem et trāsfusū ipsius possessionis bene facit.
- 57 Dotalis fundus vel quicunq; res dotales estimate date in dotē qd emptionem et trāsfusū dñi faciant ita qd maritus libere non obstante. Liul. de fun. do. iureta. l. quoties. c. 3. si. C. de iu. do. alienare possit an et quando procedat.
- 58 Equus estimatus si locatur scholari an hoc estimatio faciat trāsfire periculum equi in scholarem ita ut teneatur de leuissima culpa.
- 59 Dedi tibi bidello librum vendēdum pro. r. nec fuit actus qd si plus venderet illud plus esset tuum: et vididisti pro. xv. nūquid tenearis mihi restituere integra. xv. et quid in mādato gratuito: nu. 88.
- 60 Libellus in actione prescriptis verbis qualiter concipiatur.
- 61 Conclusio alternatiua vtz peto euz cōdemnari ut librum mihi restituat aut estimationem an et quando admittatur.
- 62 Actio prescriptis verbis que oritur ex pacto incontinenti ap̄posito iuxta contractum: an sit stricti iuris: quādo bone fidei: et nu. 93. et seq.
- 63 Permutatio quando fit: et nu. 98.
- 64 Actio si sit appositus pactum incontinenti: iuxta contractum bone fidei quo casu actio ex illo cōtractu informatur et cōtēditur ut etiam competat ad id qd est dictū in pacto antaliter informata sit bone fidei an stricti iuris: et nu. 96.
- 65 Actio bone fidei informata quāuis sui natura sit bone fidei tamen propter informationem erit stricti iuris.
- 66 Actio prescriptis verbis ex quibus cōtractibus detur et cōpetat: et ex quibus non sed actio de dolo: et nu. 100.
- 67 Libellus in actione prescriptis verbis que ex permutatione competit: qualiter formetur: et an ex ea actione agi possit nisi prius impleto contractu ex parte agere volentis: nu. 105. et an in ea concludi debeat ad dādum an vero ad tradēdum: et sic an in permutatione veniat dare an vero tradere: nu. 106. et 117.
- 68 Ex permutationibus que actiones competant.
- 69 Rens an precise ad rem prestandū compelli possit an vero liberetur prestando interese.
- 70 Libellus alternatiuus siue p̄ditionalis an admitti debeat.
- 71 Conuentum si sit de permuanda nuda possessione cū alia nuda possessione an proprie sit permutatio.

Libellus

- 108 Libellus in actio. pre. ver. qualiter concipiatur.
 109 Contractus inominatus permutationis a contractu inno-
 minato do ut des. qualiter differant.
 110 Contractus permutationis et contractus emptionis et ven-
 ditionis in quibus conveniant et in quibus non.
 111 Actus si sit q. ex una parte prestet res tñ. ex alia vero res et pe-
 cunia ut quotidie sit: puta quoniam de pmutado codi-
 ce meū cū tuo digesto cū hoc q. vltra debeas mihi dare. r.
 an hoc casu sit emptio an vero pmutatio et cui effectus sit.
 112 Penitencia in permutatione ut in alijs contractibus nomina-
 tis. an locum habeat et quid in contractibus nominatis.
 113 Statuti loquēs in emptione an habeat locū in pmutatioe.
 114 Permutatio an alienatione certi fundi p. pontifice alicui
 ecclesie concessa pro creditorib. satisfaciendo concessa videat
 ita q. vigore illi. hētie ille fund. cū alio pmutari possit.
 115 Actio in factum an et quando sit eadem qd actio prescrip-
 ver. et quando non. cum. in. seq.
 116 Actio in factum quare dicatur.
 117 Actionum in factum genera quot sunt. et nu. 119.
 120 Actio in factum que datur loco actionis prescript. verb. pro
 estimatione vel permutatione an sit bone fidei vel stricti
 iuris. et nu. seq.
 121 Emptor ad quid teneatur.
 122 Emptor ad hoc ut cum effectu agere possit quid requiraf.
 123 Emptor si agat ad rem venditam pretio non soluto nec ali-
 ter oblato an obtinere possit si de pretio nō opponatur.
 et nu. 126. et an si non opponatur iudex ex officio suo pos-
 sit mandare emptori agenti qd soluat pretium licet ad il-
 lud non sit actum. 127. et in sententia. nu. 129.
 125 Vēditōr si statuti dicat qd exceptio pretij non soluti oppo-
 ni nō possit an nō obstat dicto statuto dicere possit qd
 sibi retinere rē vēditā loco pignoris donec pñū soluat.
 128 Exceptio omnis que vna cum ipsa actione nascitur: et sic
 inest obligatione: etiam si a parte non opponatur tamē
 per iudicem suppleri potest.
 130 Debitor in die quid si cōveniat ante diē et exceptionem nō
 opponat an in sententia iudex possit eum condemnare
 ad quantitatem solvendā statim: an vero tempore cōgruo.
 131 Exceptio pretij nō soluti vel nō adimpleti contractus est vna
 de exceptionibus que ad processum opponi pñt et que li-
 tis ingressum seu litem contestationem impediunt.
 132 Exceptiones impediētes litem ingressum quid si non fuerint
 oppositę ante lit. contē. ad impediēdum iudicij: vel fue-
 rint oppositę sed in eorum probationib. opponēs succu-
 buerit: an iterum in viam peremptionem opponi possint.
 133 Exceptio pretij non soluti an post sententiam a vēditore ad
 eius sententie executionem ingrediendā opponi possit.
 134 Vēditōr ad quid teneatur.
 135 Contractus emptionis et venditionis an sit q. effect. dñs rei
 quam vendit et cōveniat dare eā pro. r. et sic dñus trāsfer-
 re: an vero sit contractus inominatus do ut des.
 136 Verba vēdidit dedit tradidit que cōter in instris emptio-
 nis et vēditionis apponunt an pñt vel improprie ponant.
 137 Vēditōr an pñt ad rem tradendam cogi possit: an vero
 liberetur prestando interesse.
 138 Vēditōr si cōstituat se nomine emptoris possidere licet rea-
 liter non tradiderit rem: actione ex empto ut rem tradat
 amplius conveniri non potest.
 139 Possessio per constitutum ita vera et propria tradi dicit et
 acquirit: qd in statuto loquente de possessionibus cadit.
 140 Vēditōr tenetur nedum ad rem tradendam sed etiam ad
 fructus extantes et ad cedendam actionem pro pensio-
 nib. fundi venditi si forte illum alteri locasset.
 141 Vēditōr possessionem rei vendite vacuam hoc est a nemi-
 ne occupatam tradere tenetur.
 Possessio vacua tradi quando dicitur ibidem.
 142 Possessio vacua et vacans an differant.
 Possessio vacua et vacans qualiter probetur: ibidem.
 143 Possessio plena et semiplena que dicatur et que vacua.
 Vēditōr: s. possessionē vacuā tradere teneat: liberā tñ trade-
 re nō teneat nisi hoc dictum sit. et cuius sit effectus: eo. nu.
 144 Clausula q. vēditōr pñt emptori tradere possessionē libe-
 ram vacuam et expeditam cuius utilitatis et effectus sit.
 145 Actio ex empto ad quid agi possit. et nu. seq. et ad quid
 actione ex vendito. nu. 153.
 154 Libellus in actione ex empto et in actione ex vendito quali-
 ter sit formandus. et nu. 155. cum tribus seq.
 159 Actio ex locato ad quid competat.
 160 Actio ex conducto ad quid competat.
 161 Emphyteota qui cecidit a iure suo per canonem nō soluti

- an nihilominus melioramēta per eū facta in re emphy-
 teotica repetat.
 162 Locatio et conductio qñ dicantur proprie et quando non.
 163 Locato: si in libello dicat: locani fundū tali pro. r. factis fru-
 mēti. qualr intelligēdū sit ut eius libellus sustineri possit.
 164 Locato: an necessario i libello apponere debeat. qualr accō-
 modavit patientiam ita q. pductor re locata vti potuit.
 165 Locatio dñi qd si nulla pcefferit sed aliq. simpliciter domū
 inhabitasset cōtra cū: qua actione agēdum sit a d. id quā-
 ti conducturus fuisset: et an in libello concludi possit nō
 solum ad id quanti conducturus fuisset sed etiam ad id
 quanti domus locari consuecta esset. nu. 167.
 166 Vxor inhabitans post mortē mariti in domo que ipsi ma-
 rito suo locata fuerat an et quāde ad pensionem compe-
 tētem tarandam officio iudicis teneatur et quādo non.
 168 Actio. pscriptis verbis an agatur vbi aliqua res locata sim-
 pliciter esset nō expressa certa qñtate quo casu merces ex
 cōsuetudine pñt: et qd si posui libellū meū vēdēdū penes
 aliqñ stationarium sine libellum: nec expresse dictū sit
 de mercede que dari debet ipsi stationario. et nu. 169.
 170 Locatio et conductio an dicant i istis q. exhibēt operas suas
 que in artificio pñt vel in aliqua arte vel sciētia libera-
 li: et sic quid inter advocatū et cliētulū: inter medicū et in-
 firmū: inter doctōrē et scolarem: et que actio eis cōpetat.
 171 Libellus in actione ex locato et ex cōducto qualiter forme-
 tur.
 172 Negotium nostrum quibus modis dicatur.
 173 Negotiorum quot sunt genera.
 174 Actio nego. gest. directa et contraria quibus et contra quos
 competat et quibus non. et nu. 175.
 176 Libellus in actione nego. gest. qualiter formandus sit. et 178.
 et de forma articulandi: et qualiter fiende sint positiones:
 nu. 179. et de forma probandi. 177.
 180 Libellus qualiter formandus sit in actione tutelę tam dire-
 cta q. cōtraria: et in actione pro tutelę: et in vili nego. gest.
 et in materia suspecti tutoris: et in actione de tutelę et ra-
 tio. dista. et in acti. in factum subsidiaria: et in acti. in fa-
 ctum ad inter esse. cum. in. seq.
 184 Libellus in acti. pñt: notitia tam directa q. contraria qua-
 liter formandus sit.
 185 Actio pignoratitia tam directa quam contraria et actio hy-
 potecaria qualiter differant.
 186 Actio pet. herē. directa cui competat. cum duobus seq. et nu.
 193. cum duobus seq.
 189 Interrogationes in pe. herē. qualiter fieri possint et fiende
 sint. et nu. 203. et qualiter quando agitur cōtra debitorem
 tanquam contra iuris professorem. nu. 206.
 191 In libello pet. herē. an quis exprimere teneatur an sit heres
 ex testamento vel ab intestato: an vero sufficiat simplici-
 ter dicere se heredem: et an quis in eo res hereditarias spe-
 cificare teneatur. nu. 192.
 195 Actio pe. herē. nō datur a tra cū qui titulo possidet. cū. in. seq.
 199 Actio pe. herē. an cōpetat cōtra possidentē titulo putativo.
 200 Petitio herē. an per titulum divisionis excludatur.
 201 Petitio herē. conventus an titulum sue possessionis alle-
 gare et dicere cogatur ut ista actione conveniri possit.
 202 Rex si aliquem suorum baronum citari faceret ut ostendat
 iura que habet i castris que possidet alioquin ea sibi au-
 ferret: an citatio sit ipso iure nulla.
 204 Actio pe. herē. an competat filio in legitima instituto.
 205 Actione pe. herē. an et qñ debitor hereditarius queri possit.
 207 Possessor hereditatis si rem aliquam alienaverit heredita-
 riam pro ea habeat pretium vel aliam rem: an pñt se te-
 neatur et conveniri possit ad rem hereditariam.
 208 Actione pe. herē. conventus an isto iudicio pendente sine licē-
 tia iudicis aliquid alienare possit.
 209 Actio pet. herē. p quibus reb. cōpetat: et que in ea veniāt: et
 nūqd feudū et emphyteosis veniāt: nu. 210. et an veniant
 fructus. 210. et qd de pceptis et pceptis: et q pcepti potue-
 rit: nu. 211. et an veniāt pñones honeste modo pcepti: ibi.
 213 Fructus augent rem vniuersalem non autem particularem.
 214 Libellus in petitione herē. qualiter formandus sit.
 215 Actio pet. herē. possit heres semel possessionē rerū heredita-
 riarum adeptus sit amplius in futurū intentari nō pñt.
 216 Remedia adipiscēde pos. ut est remediū. l. si. C. de edi. di. bad.
 tol. nūq. cōpetūt herē. vel fidei. q. semel adepti sunt po. s.
 217 Libellus an sustineri possit si q. possit aditā hereditatē nō p. e.
 herē. alia cōpetēt actioe pteret ico talē rē ut hereditaria.
 218 Hereditas adita an appellatur hereditas.
 219 Statuti si disponit q. mulier nupta extra territorium non
 succedat i hereditate patrie: qd si mulier possit mouē pñt
 Balon super l. tu. de Actio. ¶

210 Statutus si disponat qd filia dotata in aliquibus bonis de hereditate patris succedere nō possit: quid si mortuo patre relicto filio et filia dotata filius adita hereditate patris decedat: an talis filia dotata non obstante statuto huic filie eidemqz fratri succedere possit.

221 Libell⁹ cōqueroi de Petro q̄ possidet hereditatē quondā
zisdartini pertinentem ad me tūquam heredem ⁊ domi

num: quare peto ipsum substantialiter condemnari ad restitutionem dicte hereditatis, an procedat.

Actionum. ¶ In hoc. §. ponit quita diuisio principalis actionum fm glossellā primā hic interlineare quā tenet oēs scribentes: vt Dy. Jo. fa. Nico. de nea. Jo. de pla. 7. Ling. de are. bic. Idem etiam tenet glo. in. §. sunt p̄tea. in gl. i. eo. vos aut potestis dicere q̄ bic sic secta diuisio actionū tenēdo q̄ i. §. p̄iudiciales. ponat vna diuisio q̄ sit quinta: vt ibi dicit in gl. i. mag. in prin. 7. dicit etiā in. §. sequē. in gl. i. parula. 2. in. §. ois. in prin. in gl. i. parula 3. eo. postea itē dicere q̄ bic fit tñ quarta diuisio: tenēdo q̄ in. §. p̄iudiciales. nulla ponat diuisio: put tenet gl. i. mag. i. in §. sunt p̄tea. §. c. ti. 7. 230 in sum. huius tñ 7. dicit in. o. §. p̄iudiciales in gl. i. mag. in prin. item tenēdo q̄ in. §. ois. nulla ponatur diuisio: vt ibi dicit in textualibus in. i. no. 7. etiā in gl. i. parula. nō est tñ curādū de hoc cū sit q̄stio de lana caprina.

¶ Istē. §. vsq̄ ad. §. fuerat. diuidit in tres partes. In prima ponit vna gñalis diuisio actionū binēdo q̄ est q̄ actionū aliquę sunt bone fidei: alię stricti iuris. In scda primū mē bñ diuisiōis declarā ē expresse enumeratis in specie actioni- bus que sunt bone fidei: aliud etiā fm mēbñ tacite declarā- tur ex regula q̄ bic tacite sumit q̄ oēs actiones exceptis bic enumeratis sunt stricti iuris. In tertia remouet dubiū q̄ olim erat circa petitionē hereditatis: an essent bone fidei: an stricti iuris. Scda ibi: bone fidei sunt. Tertia ibi: Quis enī vsq̄ ad. ¶ Et ibi: bone fidei sunt iste q̄ bic enumerā- tur i. ter. b. d. Vel melius si vultis potestis loco summari po- nere illos versus magistrāles cōpēbēdētes notatim actiōes q̄ bone fidei sunt. ¶ Empti: cōducti: mādati: depositi. ¶ I- gnera. eris cū de. cōi. p̄ socioq̄. Bonas: 7. heredis: tutelę: cōmo- da: gestor. ¶ Descriptiōe bis: cū cūmar: aut p̄nuat. ¶ Ita bo- ne fidei sunt: stricti cetera iuris. ¶ ¶ Itō. ad. ter. q̄ actionū q̄ dā bone fidei sunt q̄ dā stricti iuris. Et no. diligenter q̄ oēs p̄tractus qui sunt cū principe habēt naturā p̄tractū bone fidei. ¶ Ita sing. no. 231. in. ti. de pa. cōfā. in. xxiii. col. in. vñ. si qua. v̄o. pillū. ter. in. ver. bone fidei. Sed tūc p̄tra hāc diuisio- nē opponit fm Jo. fa. bic: 7. ostēdit q̄ imo ista diuisio nō sit bona: q̄ ad hoc vt aliqua diuisio sit bona debet fieri per species oppositas 7. cōtrarias: vt ptz. §. de in. p̄so. in prin. 7. i. l. i. in. p̄n. ff. de bis q̄ sunt fat. cū simi. vt aī al aliud albi aliud ni grū. ista est bona. nā si dicere al aliud albi aliud sicci: vel dice- ret animal aliud nigrū aliud humidū. cui vestrum nō appa- ret bñ diuisiōnē ē inep̄ta: ita in p̄posito nro imperator: bic dicit q̄ actionū quedā sunt bone fidei: q̄ dā stricti iuris. qd est hoc dictū imperator: facit diuisiōnē a separatis oīno ergo inep̄te: ergo diuisio nō bona cū nō fiat p̄ opposita. debuisset ergo imperator: dicere vt bonā diuisiōnē faceret q̄ actionū q̄ dā sunt bone fidei quedā male fidei sunt. Vel meli⁹: q̄ nō est dare aliquas actiōes male fidei: vel in qb⁹ possit esse ma- la fides: vt inquit. i. glo. mag. debuisset ergo imperator ita di- cere si volebat bene diuidere: q̄ actionū q̄ dā sunt largi iuris: quedā sunt stricti iuris. ¶ Rñdet Jo. fa. q̄uis p̄ alia verba in- uoluta 7. intricata. 7. credo q̄ dicat q̄cquid ad istud arg. dici- aut cogitari possit. cuius solū. tenet etiā Jo. de pla. bic: q̄ im- perator qui has diuisiōes actionū adiunxit propter misur- tionē iuueniū qbus hunc libz dictant. §. sed ne in primis. cū simi. §. de leg. nō possit ita banc diuisiōnē ne recipere p̄nes vocabula: s̄ p̄nes effectū: ita q̄ imperator bone diuidit saltē tacite 7. effectualiter bñ diuit. nam voluit dicere imperator: q̄ actionū q̄ dā sunt bone fidei: hoc est quedā sunt q̄ magis ex- berāt i bona fide q̄ alie: 7. sic sunt vberiores 7. largiores iuris respectu bone fidei: 7. sunt ille que enumerat hic in ter. 2. p̄ p̄tea appellat sunt q̄si p̄ excellētā simplici bone fidei. argu. §. ius aut ciuile. in. f. s. de in. na. gen. 7. ciu. Quedā sunt stricti iuris: hoc est nō ita exuberantes i bona fide: 7. p̄ p̄tea sunt ap- pellat stricti iuris: q̄ minus exuberāt i bona fide: 7. sunt alie oēs p̄ter enumeratas in ter. isto nō aut inuulgatas aliquas effectū que nō sunt bone fidei cū nulla sit que sit male fidei: vt bi-

a Bone fi-
dei. Adde
Bartho. ce
po. in singu-
la. ver. xxi.

tim dicitur: et posuit. j. glo. mag. que etiam declarat quod et in quibus
 versetur bona fidei in istis actionibus que in hoc textu ponuntur
 quod in alijs. si ergo consideramus non verba simpliciter. sed effectus
 huius divisionis in hoc textu nostro posite: recte ista divisio est
 effectualiter facta per opposita hoc modo. Quod sunt actiones
 magis exuberantes et magis largi iuris in bona fide: et sunt
 illeque hoc respectu appellate sunt bone fidei que hic enume-
 rantur in hoc textu nostro. Quod sunt bone fidei minus exuber-
 rantes: et hoc respectu sunt stricti iuris. Sed iudicio meo ita
 dicere et ridere est multis palliare textum: ostendere quod impera-
 tor bene libere per invenit fecisset: nec potuisset divisionem eo
 modo quo statim dixi fieri quam fuisse facta per species opposi-
 tas: tamen nihil melius occurrit pro solutione quod possim vobis
 asserere in medijs considerabitur. ¶ Et notum tamen vobis magis
 strale quod dicitur Bal. in c. unico. ad finem plus peti. quod omnes contra-
 ctus mundi quod ad mentem substantiant intentionem sunt bone
 fidei: non quod ad titulum actionis. ¶ Et scio principaliter iuxta
 istud pen. no. quod iuxta hanc divisionem in textu posita que habet quod
 actionis quedam sunt bone fidei: quedam sunt stricti iuris: posset
 probabiliter dubitari si nungid sit aliqua actio stricti iuris que
 tamen habeat naturam bone fidei: contra dicitur quod sic in actio ex tes-
 tamento quod quis sit stricti iuris: eo quod non sit de enumeratis in
 hoc. §. b3. tamen naturam bone fidei et equiparat actionibus bone
 fidei. textus est. no. in l. in minor. et ibi gl. no. C. in qui. cau. i. inter-
 rest. non est necesse. ibi in terminis hoc tenet Bar. et ita etiam te-
 net Bar. de pla. b. et ad istud bene facit quod sicut in actionibus
 bone fidei venit visus et moralis mora. §. in bone fidei. et v. de
 decimus. §. ff. de visur. et ponit hic glo. j. mag. in pen. ita etiam in
 actione ex testamento. l. qui solidam. §. etiam. l. meius. §. j. l. i. i. i.
 scio. §. v. furas. ff. de leg. l. in fideicomis. in pen. ff. de vfu. et ibi
 late glo. in l. in gli. magna. C. de vfu. et in leg. ergo. et v. de
 terea in actionibus bone fidei solvens re deteriore non liberat
 a prima actio: sed agitur prima actione: secus est in actioni-
 bus stricti iuris. allegat ad hoc omnes textus. in l. in §. si reddita. ff.
 como. et l. j. in re de posita. ff. de posita. ad do. l. in l. delegat. §.
 non solum in glo. si mag. ff. de dolo. et vide Bar. oino assignate
 ratione magistrale consuetudinis. Cuius ergo in opposito nostro
 idem sit in actione ex testamento: quod solvens rem deteriore non li-
 beratur a prima actio. l. b. u. i. m. o. d. §. odes. et ibi Bar. et alij
 ff. de leg. j. l. meius. §. fundo. et ibidem Bar. ff. de leg. j. et ponit
 late Bar. in l. iuliana. §. j. et ibi alij. ff. de ver. obli. ergo de
 omnis actione ex testamento cessat bone fidei. l. i. i. tamen non ob-
 stantibus. ¶ De determinat contrarium quod in actione ex testamento
 sit stricti iuris: quis aliqua similia habeat cum actione bone
 fidei: et sapiat naturam actionis bone fidei: et ita et tenet Bar. et
 in l. in §. extra gl. mori: quod in actionibus bone fidei iuratur
 in lite de affectione. l. in actionibus. ff. de in li. iur. et tamen in actione
 ex testamento non iuratur in lite. textus est in l. alia. ff. de in li. iur.
 per que textus. Bar. ibi not. quod in actione ex testamento habeat
 instar actionis bone fidei. d. l. in minor. tamen non est hoc verum quod
 ad iuramentum in lite: ut ibi. Et fin. Bar. et alij. de are
 hic ista pars multum aperte probatur in d. l. in minor. §. appor-
 bata. vbi enumerat res actiones bone fidei ex una parte: et lega-
 ta et fideicommissa et alia tam diuersa: vt appareat et copula: et
 ibi posita que cadit inter diuersa: prout est gl. et ibi expressius Bar.
 in rub. ff. de iur. et fac. ign. et expressius gl. l. c. querela. in ver. non
 potuit. extra de sumo. et i. pro hac et parte bene facit multum: quod
 codicilio ob turpe causam occurrit cum actionibus bone fidei:
 et tamen non occurrit cum actione ex testamento. textus est. no. de vtroque
 in l. si. §. ff. de codi. ob tur. cau. et pro hac et parte multum bene
 facit: quia actiones bone fidei non sunt arbitrarie propter locum
 seu respectum loci. scilicet est actio stricti iuris. textus est in l. i. b. o.
 ne fidei. ff. de eo quod certo loco. et ibi Bar. assignat rationem diuersi
 status: et tamen actio ex testamento est arbitraria propter locum. textus
 est. no. in l. i. b. o. et ibi in terminis istis Bar. ff. de eo quod certo
 loco. ergo actio ex testamento non est arbitraria. Sali. in d. l. in
 minor. dicitur sub dubio tamen forte: quod forte posset dici quod in casibus
 a iure expressis facienda sit equiparatio seu ceteris de actionibus bone
 fidei ad actiones ex testamento. d. l. in minor. alio se-
 casus: quod nunquid iudicabit finem naturam suam. arg. l. i. i. singu-
 lare. ff. de legi. Bar. no. d. l. si beres. tenet quod actio ex testamen-
 to habeat instar bone fidei quo ad cessidione: et sequetur quo
 ad fructus et vfuras: vt in rubricis §. alleg. ite. et quo ad hoc vt re
 non pfecte soluta vel restituta deteriore tunc actio prima:
 vt in rub. §. alleg. quo autem alia remanent stricti iuris: et hac
 actione fuit Bar. ascribit sibi Ang. hic Pau. de cast. l. d. si
 beres. cum qua etiam tenet Ange. hic. Et go vero cessidione omnes
 opt. §. alle. que quis videtur varie et diuersa et pro diuersis re-
 ferantur: tamen effectualiter omnes idem volunt quod actio ex testamento
 sit stricti iuris. potissimum quod non est de enumeratis in hoc. §.

habet tñ in aliquibus casibus. §. dictis instar actionū bone fi
dei cū in illis casibus sapiat naturā actiōis bone fidei. ista
est veritas. Et qđ actio ex testamēto singulariter sit stricti iu
ris ultra superius alle. tenet. Jmo. in. l. si qđ bonor. i. pñ. ff. de
leg. sed qđ habeat in aliquib⁹ instar actionū bone fidei tenet:
etiā. Bar. in. l. si mibi ⁊ tibi. §. si qđ sermos. ff. de leg. i. ⁊ in. l. cō
14 qui. ff. de dona. ¶ Adde idē esse in actiōe qđ competit ex do
natiōe causa mortis: qđ licet sit stricti iuris: habet tñ naturā
bone fidei gl. est. sing. in. l. scia. §. bone fidei. vbi etiā bon⁹ ter. ff.
15 de dona. c. cau. mor. quā no. Lud. ro. in. fin. suis. ¶ Quid au
tem sit in actiōe p. tutela: an ipsa sit stricti iuris ⁊ habeat na
turā bone fidei: dicā. j. in. glo. in. ver. tutela. vbi melius cadet.
¶ Scđo notate i. specie ex hoc ter. qđ actiōes in hoc ter. enu
merate sunt bone fidei. ⁊ qđ dicitur hic gl. j. mag. i. pñ. sunt
16 viii. si cōputent ille qui ponunt hic ⁊ in. §. sequēs. ¶ Et si cō
putabitur cōtrarias qđ sunt bone fidei: vt tenet gl. in. ver. tu
tele. crit. xxiij. Jmo. et. xvi. si cōputabimus actionē in factis
in duob⁹ casibus fm qđ tenet gl. j. hic in. ver. ex pmutatiōe.
vbi melius dicit. ¶ Et iuxta illud notabile quero ⁊ multuz
17 p. habilitat quare actiōes hic enūmerate sint magis bone fi
dei qđ alie. gl. j. mag. circa pñcipiū mouet hoc dubiū ⁊ nō rñ
idet ad illud. directe rñdet Jo. fa. hic in. finalib⁹ vbi hui⁹. §.
ideo est: qđ cōtractus ex quib⁹ descēdunt actiones in hoc no
stro. §. enūmerate magis frequētant. ideo magis exuberans
bona fides in eis regit. ppter magis cōm vltz ⁊ maiorē in
digētā ⁊ frequētā boni cōtra vniū qđ aliorū: vt i. simili dicit
per gl. in. l. in. in. pñ. ff. de vlt. p. emp. facit. l. in. l. ff. de vlt. p.
fuit ante eū: qñ is ipse nō dicat rñsio subtilis. ¶ De. de. bel. pri.
bic. Ista rō iudicio meo qñ is habeat aliqd modicū pñuasi
ni coloris: tñ nō est vgtēs: imo qđ pl⁹ est nihil valet: qđ seque
ret qđ stipulatio sine actio ex stipulatu debuisset poni ⁊ nu
merari inter has actiōes bone fidei: cū ille cōtract⁹ stipula
tionis sit frequētissim⁹. ¶ Pterea ⁊ fortius seqret qđ actio ex
mutuo debuisset inter has bone fidei poni: cū ptractus mu
tui sit magis assiduus ⁊ frequētatus qđ alius aliq⁹ ptract⁹:
vt expse inquit Bar. post Jo. de. are. in. rub. ff. cer. pe. nescio
qd aliud possim⁹ dicere nisi qđ istud sit positum iuris quo
sufficit p. ratione voluntatis: vt inquit glo. in. l. §. pueritiam.
in. ver. ratas. ff. de po. nec video qđ alia vgentior rō reddi pos
sit qđ qđ sic placuerit legi laton: vt et alibi dicit Bar. in. l. hu
manitatis. in. plurib⁹ questis. C. de impub. ⁊ in. l. ex facto. in
18 pñ. ff. de vul. ⁊ pup. nisi diceretis: qđ est adhuc mirabili⁹:
nō oim qđ in iure sunt ratio reddi pōt. l. nō oiz. ff. de legi. put
inquit alibi Bar. i. d. ex facto in. l. r. col. ¶ Tertio magis in
specie no. ex ter. qđ actiōes ex locato ⁊ pducto sunt bone fidei.
19 ¶ Quid aut diceretis de actiōe oneris aduersi an sint bo
ne fidei: an stricti iuris? scidū est qđ actio oneris aduersi cō
petit locatori qđ pductor accepit rē suo periculo: ⁊ postea res
perijt. l. in. naue saupbeli. ⁊. l. opus qđ aduersione. ff. loc. ⁊. l. si
20 quis vna. §. si in aduersiōe. ff. de peti. ⁊ cōmo. rei vē. ¶ Est
tñ dubiū an hoc sit nomē propriū actiōis: an vero adiectio
vt sic fit actio locati qđ appellat aliqñ cū hac adiectiōe oneris
aduersi: magis tñ cōiter tenet qđ sit nomē propriū actiōis:
put tenet gl. in. d. l. in. naue saupbeli. in. ver. oneris aduersi. ⁊
ibi sequitur Bar. ⁊ idē tenuit Jo. cremo. in. arbore actionū.
⁊ pterea circuli speciale huic actioni fecit. Ad ppositum
Jo. i. dicta arbore tenuit qđ sit stricti iuris qđ et videt tenere
Jo. fa. hic in. r. col. §. de hoc ego nō auro vlti⁹ cū magis cō
21 munitur teneat p. doc. qđ ista actio oneris aduersi bodie lo
cū nō habeat: vt tenet gl. in. d. l. in. naue saupbeli. in. glo. in. ver.
supernacui. ⁊ sequit ibi Bar. ⁊. Roff. in. libellis suis. cū ergo
effect⁹ huius actiōis bodie sit sublat⁹ ⁊ semp cōperat actio
ex locato: frustratoriū esset vlti⁹? listare an sit bone fidei: an
22 stricti iuris: qđ d. dicat p. Jo. fa. hic. ¶ Quarto no. ex hoc
ter. qđ actio pscriptis verbis est bone fidei in duob⁹ casibus
qñ p. estimato cōpetit: ⁊ qñ ex pmutatiōe ⁊ hos terminos ha
betis declaratos. j. in. glo. in. ver. estimato. ⁊ i. ver. ex pmutatio
ne. in. in. uis ergo clarissime ex hoc ter. qđ in aliis casib⁹ qđ cō
petit ista actio pscriptis vbi semp sit stricti iuris. ¶ Pul
23 chū est videre quare bec actio pscriptis verbis sit magis
bone fidei in his duob⁹ casibus qđ in alijs in qbus est stricti
iuris. rñdet subtiles vltra. ¶ De. ⁊. Fa. de. ra. ⁊ bene: ⁊ miror qđ
Jo. fa. hoc nō tetigerit: qđ ideo est: qđ in istis duob⁹ casibus
actio pscriptis verbis magnā bz silitudinē ⁊ pformitatē cu
ptractu emp. ⁊ vē. ⁊ cū ptractu locatiōis ⁊ permut. l. j. in. pñ.
ff. de est. ac. ⁊. l. j. i. pñ. ff. de pmut. ⁊ tñ gū diffuse p. Jo. fa. hic
in. ante. col. vnde cū actio ex empto ⁊ veditiōe sit actio ex lo
cato ⁊ pducto sunt bone fidei: vt hic: certe ad earū similitudi
nē in ductū est qđ actio pscriptis vbi i. his duob⁹ casib⁹ eodē
24 modo esset bone fidei. ¶ ¶ Alt. not. ex hoc ter. qđ qñ is olim

dubitātū fuerit an petitiō hereditatis esset bone fidei vel stri
cti iuris: quod tñ bodie aperte decisus est: vt hic: qđ sit bone
fidei. ¶ Pulchū ergo est inuelligare ad subti. tationē ter.
quare magis dubitatū fuerit de ista qđ de alia rñdebat subti
lia. ¶ De. de. bel. pert. quē refert ⁊ sequit Jo. fa. hic in. r. col. ⁊ be
ne: qđ iō in ea magis dubitatū fuit: qđ ista actio petitiōis be
reditatis est realis: vt. l. siue bone fidei. §. petitiō. ⁊ ibi Bar. ff.
de pe. here. est bonus ter. in. l. si aut. §. sed ⁊ is. ff. de rei ven. po
nit Aug. de. are. in. §. sed iste. in. fin. col. §. eo. tetigit aliquid i. §.
quēadmodū. §. e. ⁊ de realibus nō reperit qđ aliqua sit bone
fidei si aduertatis ad totū istū. §. ⁊ seq. nisi ista petitiō heredi
tatis in qua fm pñatos doc. ita fuit statuti: eo qđ habeat plu
rimū personalitatis. l. hereditatis. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij. C. de peti.
here. ⁊ declarat Bar. i. d. §. petitiō. isti sunt magis cōmunes.
¶ Preditū notabile pcedit clarissime qñ agit petitiōe be
reditatis vniuersaliter. Quid aut si sit vna res singularis p
qua cōpetebat testatori actio stricti iuris: ⁊ petat p. hac peti
tione hereditatis: qđ pōt iuxta. l. ⁊ nō tñ. in. pñ. ff. de pe. be
re. an isto casu erit bone fidei: an vero stricti iuris? Jo. fa. in
r. col. determinat ⁊ bene qđ hoc casu nō erit bone fidei mor⁹:
qđ actio surrogata debet sapere naturā eius cuius loco dat
l. si cum. §. qui iniuriarū. ff. si qđ cau. ⁊. l. ait pteror. §. si condi
tionalis. ⁊. §. pterea. ff. que in frau. cre. ⁊. l. cū post. in. pñ. ff.
qñ actio de pecu. est anna. facit opti. l. j. §. si sub cōditiōe. ff.
vt leg. noie cane. nec huic determinationi ob. l. iteq. veniūt. §.
cū peditimus. ff. de pet. here. vbi est ter. qđ in hac petitiōe be
reditatis veniunt alie actiones: sed non cū sua natura: qđ ad
hoc rñdeo put rñdet illa solēis gl. de qua Bar. ibi facit ma
gnū festū: ⁊ dicit qđ est multū notabilis: qđ forte nō habet
a ibi in. l. certi cōdictio. in. pñ. in. glo. mag. in. ver. ex oi. cā. ad
fi. ff. si cer. pe. qđ verū est qđ in ista actione nō veniūt alie actio
nes eius sua natura: scz accidētali ⁊ a casu superueniēti: puta
incremēti dupli ppter inficiationē: sed bene veniūt cum sua
25 natura primordiali ⁊ originaria: qđ actio subrogata accipit
naturā primordiale ⁊ originaria ei⁹ in cuius locū subrogat:
nō aut accidētale: vt dicit illa solēis gl. per. d. §. cū pediti
mus. cū ergo hoc sit de originali natura actionis esse bone fi
dei vel stricti iuris nimirū si hac debet assumere ista petitiō
hereditatis in eius locū subrogata. Accedat et pro hac deter
26 minatione ter. in. §. fuerat. pri. seq. vbi factio rei vxiore trans
fusa in actione ex stipulatu dat propriā naturā bone fidei illi
actioni ex stipulatu in quā transfusa est: qđ actio ex stipulatu
als est stricti iuris: vt hoc ter. ⁊ hanc determinationē notate:
27 qđ est maxima limitatio ad ter. nostrū. ¶ Quid aut diceretis
de bo. pos. here. peti. itē ⁊ de fideicommissaria here. peti. an di
cant bone fidei: an vō dicant stricti iuris? prima frōte videre
tur dicēdū qđ bone fidei cū habeat naturā petitiōis heredita
tis ⁊ eadē in eis recipiant qđ in peti. here. vt. l. j. ff. de bon. pos.
here. peti. ⁊. l. j. ff. de fideicō. here. peti. ¶ Pterea in ista fidei
cō. her. peti. veniūt fructus a tpe morte: put in alijs actionib⁹
bone fidei. l. in. fideicōmissaria. ff. ad trebe. his nō obstantibus
Jo. fa. hic in. r. simpli. refert Jo. in. arbore sua actionum te
nere qđ ambe sunt stricti iuris. ⁊ ita etiā ipse simpliciter trāsi
re videt. Sed audite si teneremus vñā opti. qđ alibi fuit ipsius
met Jo. fa. in. §. sed iste. §. eo. in. vlti. col. videlicet qđ bo. pos. be
redi. peti. ⁊ fideicō. here. pe. nō sint tertia species actionū de p
se. sed qđ sit tantū peti. here. ciuilis extēsa ēt ad hos duos ca
sus: prout ipse dicit no. in. l. j. ff. de bo. pos. here. peti. qñ is ego
ibi nihil inuenerim de hoc: certe decisio pñdicta nō posset pce
dere: qđ illa opti. nō placet mibi p. ter. l. j. ff. de fideicō. her.
peti. ⁊ in. l. j. ff. de bo. pos. here. peti. idcirco sio cū sua decisio
hic qđ iste due sint stricti iuris: nō aut bone fidei per hūc ter.
in quo non sunt enūmerate. ¶ Sloss. j. mag. in. ver. bone fidei
Quā cū magno ministerio diuido in quib⁹ partes principa
les. In prima ad declarationē ter. ponit qđ sint actiones bone
fidei: ⁊ que sint actiones stricti iuris: non dico quot. In scda
querit quare magis dicant actiones bone fidei ille qđ hic enu
merantur qđ alie: ⁊ anteq. huic questioni rñdeat pñs querit
an in alijs actionib⁹ possit esse mala fides: ⁊ rñdet qđ nō: de
clarādo quo remedio pvideat qñ dolus vel mala fides iter
uenit a principio: vel postea incidat in cōtractū. In tertia re
uertit ad principāle questionē quare ille magis dicant bone
fidei qđ alie: ⁊ rñdet ponēdo multos effectus resultātes in cō
tractib⁹ bone fidei qui cessant in ptractibus stricti iuris. In
quarta notat quādā differentiā ⁊ se remittit. In quinta pau
cis repilogat qđ. §. dixit in. tertia parte pñcipali. Scda ibi:
§. qñ is magis be dicunt bone fidei. Tertia ibi: cū ergo dolus
vbiq. pñuaf. Quarta ibi: itē ex hoc. §. qñ is quādā differentiā.
Quita ibi: patet ergo qđ exuberantia. Ista tertia pñcipalis
subdiuidit i. septē particulas. In prima facit qđ d. cū est: qđ
Jafon super Titu. de Actio. R. ij

querit quare iste magis dicatur bone fidei q̄ alie. In scda rñ
det. In tertia ponit unū effectū resultātē in p̄tractibus bone
fidei q̄ cessat in cōtractib⁹ stricti iuris. In quarta ponit aliū
effectū. In quinta ponit aliū effectū. In sexta repilogat vno
verbo illos tres effectus: deinde opp. et soluit. In septima ad
dit aliū effectū. Scda ibi: rñdeo alie stricti iuris dicunt. Ter
tia ibi: vñ non veniūt vsure ex mora. Quarta ibi: itē in actio
nib⁹ stricti iuris. Quinta ibi: itē nō venit interesse. Sexta ibi:
ista ergo oia. Septima ibi: itē in bone fidei veniūt. Et ista di
uisio fit quasi loco expeditiōis literalis huius gl. ¶ In ead.
gl. in prin. ibi: scilicet de cō. et septē dicite prout s. dixi in ter. in
j. no. q̄ uno sunt. xxx. computatis etiam actionib⁹ cōtrariis
que eodē modo bone fidei sunt: vt tenet gl. i. verandell. et ibi
dicet. Hic cōputata actione in factum in duob⁹ casibus: fm
q̄ tenet gl. hic in ver. ex permutatione. vbi plenius dicitur.
¶ In ea. gl. ibi: stricti iuris eam indicabo. dicite fm Jo. fa. 2.
Ang. hic hoc esse verū et pcedere in directis actionibus: s.
p̄tracte bene ē dicunt bone fidei q̄uis non inueniunt exp̄sse
enumerare in hoc. s. nostro: vt s. statim dicit. ¶ In ea. gl. ibi:
ff. de ver. obl. l. si q̄ cū aliter. Ultramod. vt ¶ De de bella pert.
hic. et in l. si dolo. C. de cōtractib⁹ emp. et in l. in cōtractibus. C.
28 qui. ex can. ma. et vbiq̄ rep̄hēdit hāc cōclū. gl. tenet s. q̄
imo sine dolo det causam p̄tractui bone fidei siue icidat in
cōtractū: q̄d semp p̄tractus valet: nō aut q̄d sit ipso iure nul
lus. aut poti⁹ simū per. d. l. si dolo. C. de rescin. vñ. in ver. re
scindi. vbi cōtractus bone fidei natus p̄ dolo rescindit: ergo
valet et tenet: q̄ illud q̄d nullū est rumpi nō p̄t. l. nā et si sub
29 p̄ditiōe in p̄n. ver. post defectū. ff. de inin. rup. scdo moti: q̄
dolo et metus equiparant. l. dolo vel metu. C. de inuti. stip. et
cōtractus initus p̄ metu valet siue metus dederit causam cō
tractui: siue icidat i p̄tractū. l. si vel metu. C. q̄d me. cau. et l. si
mulier. s. antepe. et pe. ff. q̄d me. cau. hoc etiā cōprobant: q̄ cō
tractus habet sua essentialia vt p̄sens et alia: ergo debet va
lere: pro hac etiā parte adducit Jo. fa. ter. de hoc fm cū satis
exp̄ssum in l. iulianus. s. per cōtrariū. ff. de act. emp. vbi do
lus illius villici dedit causam cōtractui v̄ditionis. et tñ p̄e
30 supponit ter. valere. q̄d patet: q̄ agit actione ex vendito. s. fa
tetur tñ ip̄i esse in alio differentiā inter cōtractū bone fidei
et cōtractū stricti iuris: q̄ qñ dolo dat cām p̄tractui bone fi
dei: bñ verū est q̄ agit actiōe ex ipso p̄tractu ad rescindēdū
cōtractū: sed vbi icidit in cōtractū: tñ nō agit ad rescindē
dū sed ad supplēdū. d. s. per contrariū. in actione vero stricti
iuris agitur actione de dolo ad rescindēdū: vel etiā exp̄p̄s:
vt. d. l. dolo vel metu. C. de inuti. stip. et l. delegat. s. nō solū. ff. de
dolo. hāc opi. tenet Jo. fa. hic. et rñdet ad d. delegat. in p̄n.
et ad nōnullas alias leges que faciūt in p̄tractū: vt hic p̄ cū.
Cōtrariū opi. s. cū gl. nostra tenet Ray. de foli. Jac. but. et
Rico. de nea. hic in. q̄ gl. et Ly. in. d. l. si dolo. C. de inuti. stip.
et in. l. in. p. q̄ C. de rescin. vñ. et tenet Jo. de pla. et Ang. de
arc. hic. et ista est mera veritas: et eam sequit Bar. q̄ hoc latiss
sime disputat in d. delegat. in prin. in. col. in ver. oppo. C.
de inuti. stip. l. dolo. et vbi Bar. refert istā opi. ¶ De de bel. p̄ti.
tenet oppositū et oia eius fundamenta: et postea sequit opi.
31 gl. nostre: q̄ qñ dolo dat cām cōtractui bone fidei: q̄ cōtra
ctus sit ipso iure nullus: et pro hoc adducit multa iura mari
me. d. delegat. in prin. vbi bonus ter. et pbat p aliquas ratio
nes quas dicit esse cōtradietorias. deinde rñdet ad oia funda
menta ¶ De s. adducta. dicite in oib⁹ et per oia vt ibi late p̄ cū.
¶ Et ad d. l. si dolo. qñ fiat rescissio si cōtract⁹ est ipso iure
nullus: et an hoc sit q̄ p̄tractus de facto p̄cessit: vnde eaten⁹
rescindit quatenus de facto p̄cessit: vel qñ dicite vt habe
tis late p̄ Bar. in l. que sub p̄ditione. s. si. ff. de p̄di. insti. et l. i.
in. j. col. C. de rescin. vñ. et in l. delegat. in prin. in. p. col. et ple
nitas in. l. si id q̄d anrū. ff. de ver. obl. et per ¶ De de an. b. i. de. j.
32 de re iudi. Et vltra supra scripta de hoc Jan. et qñ dolo dāns
causam p̄tractui bone fidei annullat p̄tractū ipso iure: videat
tis etiā per Bar. Ang. et Imo. et L. in. d. l. si q̄ cū aliter. ff. de
ver. obl. Bal. in l. non dubiū. in. vñ. col. in. vñ. opp. C. de leg. et
in. l. si. C. de rescin. vñ. et Jo. de inno. in l. si cūz dotem. s. si mu
lier. ff. sol. ma. Jo. an. et alios et maxime Abb. Panos. i. c. di
lecti. extra de emp. et ven. ¶ Quid aut si esset actus duplex
scz bone fidei: et stricti iuris: vt qñ in p̄tractu bone fidei iterce
dat stipulatio: in hoc casu dolo dās causam cōtractui an
nullat cōtractum ipso iure: ponit Bal. i. d. l. dolo. C. de inuti.
33 stip. ¶ An aut dolo dāns causam testamēto annullat et re
scindat ipsum testamētū: videatis not. biliter Bal. in l. si fra
ter. C. qui testa. face. pos. Ang. in l. nō est em cōsentidum. per
illuz ter. ff. de inof. test. et q̄d no. gl. in l. quicquid. in ver. acqui
sirit. et ibi Ly. Carbi. m. ¶ Quid aut in dolo dāte causā
34 legi vel statuto: vide ter. in l. i. si. ff. de excep. do. et ibi vide gl.

faciētē mētionē de hoc de quodā ¶ Dapise. de quo etiā facit a
mētionem gl. in l. si. ff. de fal. per Bar. in l. oēs populi. ff. de in
sti. et iur. in. v. q̄ prin. ad fi. et in l. si in prin. ff. de ap. reci. ter. l. i.
s. i. et in l. si vbi no. Ang. et Adod. ff. q̄d quisq̄ in. vbi etiā qd
de dolo dāte causam siue per Abb. Panos. in rub. extra de p̄sti.
36 per cano. in. c. cū oēs. et. ¶ Itē no. q̄ de iure canonico dolo
dāns causāz cuiuslibet cōtractui et stricti iuris reddit p̄tractū
ipso iure nullum. ita sing. Bal. in. c. vñico. ad fi. de plus peti. et
fm cū oēs cōtractus mundi qñ ad mēte et substantiāz mē
tionis sunt bone fidei: nō quantū ad titulum actiōis. q̄d no.
37 ¶ Quid autē sit si dolo dedit causāz matrimonio an ma
trimoniū sit nullū: videte ter. in l. a diuo pio. et ibi gl. in ver.
actione. ff. de ri. nup. Abb. Panos. in. d. c. collecti. de emp. et vñ.
et oio videatis Bal. in l. cum barlatorez. C. vt in pos. leg. vbi
38 ponit illaz notabilē q̄uestiōē et quotiē occurrēt de facto
pnt etiā ip̄e dicit. ¶ Donec Titius induxit me dolo malo vt
a acciperē et filia in vxo: p̄mittēs intētiōē nō obseruādi
pactum q̄d eā instituit herede equali parte cum sororib⁹: vel
q̄d ip̄sonet eā faciet herede suā. tāde in testamēto suo secus
fecit: q̄ nihil reliquit. q̄r an valeat tale matrimoniu: an ve
ro annullat ppter talē dolo et ibi determinat q̄d m̄imoniū
valet de quo vltra cū videatis vos gl. in terminis in. c. cūz di
39 lectus. in gl. si. et ibi doc. extra q̄d me. cau. ¶ Et an aliq̄d rene
dium cōpetat ppter dictū pactū: et an saltē agi possit actiōe
in factum ad intercess. videatis nos per Bal. in loco p̄alleg.
40 ¶ Anum tñ circa ista diligētissime notate q̄d nūq̄ dolo
operat rescissio cōtractus: vel excusat nisi sit talis dolo
q̄ caperet etiā prudētissimū virū. dictū fuit singulare Immo. in
c. cū dilectus. et ibi est ter. de hoc extra q̄d me. cau. q̄ dicitur re
fert et sequit Bal. in rub. C. de rescin. vñ. Facit q̄d in simili di
cimus de metu: nā requirit q̄ sit talis metus q̄ caderet i p̄stā
tā virū: vt dicit in. s. quadrupli. s. eo. extra gl. in materia actio
41 num q̄d me. cau. ¶ ¶ Alit. diligētē aduertite q̄d illud q̄d dō
ctum est. s. cōtractū bone fidei inuti dolo esse ipso iure nullū.
verū est et pcedit si hoc vult deceptus. alio secus: q̄ si vellet sta
re cōtractū: tñ ille qui cōmississet dolo nō posset p̄poni dolo
lum allegare. gl. est no. in. d. delegat. in prin. in. gl. p̄arna in
ver. nullā. et in gl. magna in ver. in hoc ip̄so circa mediū. et ibi
Bar. in prin. in. col. et gl. no. in l. iuris gē. s. p̄tor. in ver. dolo
malo. et ibi Ang. ff. de pac. Accedat gl. in l. a diuo pio. ff. de ri
tu nup. Bal. in l. i. in. in. col. C. plus valere q̄d agitur. et multū
no. Bal. in l. dolo. C. de peri. et cōmo. rei vñ. et ibi etiā notabi
42 liter ponit ¶ ¶ An dolo deceptus cogatur hoc declarare an
velit stare p̄tractui vel ne. et tenet q̄d sic p̄ ter. ad hoc notabilē
quē dicit alibi: nō reperiri in iure i. iulianus. s. si q̄ colludē
te. ff. de ac. emp. et ibi etiā hoc dicit in terminis Bar. addit. l.
si quos. fm vñā lecturā. C. de decu. li. et ibi Bar. in terminis
43 q̄d ad hoc idē allegat multa alia q̄ ibi videatis. ¶ Et ad id
q̄ statim dicit p̄tractū bone fidei dolo inuti esse ipso iure nul
lū si decept⁹ hoc velit: alio secus. bene facit q̄ in simili dicim⁹
q̄d cōtractus initus cū ecclesia nō seruatis debitis solēnitati
bus non valet. aut hoc ius p̄correctum. C. de sacrosan. ecc. et c.
sine exceptione. et q̄ si ipso iure nullus: tamen valet si eccle
sia hoc vult: vt est gl. in. c. extra ne sede vacan. ponunt cano.
maxime Immo. in. c. extra de his que sunt a p̄da. sine p̄sen.
ca. et in. c. si q̄d p̄ter byteroz. de reb⁹ ecc. non alie. Bal. in l. i. in
tin. co. C. plus vale. q̄ agi. gl. et doc. maxime Bal. in l. i. in. b. m.
s. sane. et l. i. C. de sacrosan. ecc. bonus ter. in l. cum bi. s. et trā
actionem. et ibi gl. in ver. facit. ff. de trā. q̄ quicquid ibi teneat
Bar. post Jac. bu. firmis oppositum. ¶ Accedat in simili. b
gl. notabilis. s. quib⁹ et cau. ma. nō licet. in prin. in. glo. in ver.
nihil agit. q̄a p̄ malū notabili p̄derat Ang. de arc. ibi
q̄ vult q̄ id q̄d dicit q̄ manumissio serui facta a dño in frau
dem creditor⁹ sit ipso iure nulla: vt ibi est ter. illud est verū in
p̄iudiciū creditor⁹: s. bene valet in p̄iudiciū sūi manumittē
tis qñ creditores sunt cōtrē. et est bonus ter. quē illa gl. alleg.
44 in l. si creditorib⁹. C. de seruo pig. dato manu. ¶ ¶ An autē
dolo p̄necite quē vulgo malofertū appellam⁹ vel alterius
tertij vitiet p̄tractū: videatis gl. notabiliter tenēt q̄d nō in
d. delegat. in p̄n. in gl. magna. in ver. in hoc ip̄o accedat ter.
in l. si. ff. de p̄orone. et q̄d no. Bal. in l. in l. in. in. col. C. si
q̄s alteri vel sibi. ¶ In ea. gl. ibi rñdeo alie stricti iuris dicitur
b tur: q̄ nō venit et aduertite q̄d ista gl. directo nō rñ ad q̄stū
q̄d formā: quare magis actiōes in hoc. s. enumerare magis
dicatur bone fidei q̄ alie. ideo dicite vt s. dixi in ter. in. j. no.
45 ¶ In ea. gl. ibi. videamus. s. si actionē. Nota p̄p̄ctio istā
glo. q̄d in actionib⁹ bone fidei fructus veniunt iure actionis
nō vsure. quam gl. multum notat do. Adardē in notabili. q̄.
in cōtrariū tenet Bal. q̄uis istā gl. nō alleget in l. i. in fi. C. de
vñ. et fruct. leg. Ang. et do. Alex. in l. si merito. s. si. et l. i. in. mat.
vbi dicit

¶ Intentio
ne. Facit vt
in simili ha
bet et p̄ do.
ad hāc. s. ozi.
in p̄. r̄vñ.
l. i. circa p̄n.
p̄totū l. i. p̄e
de co q̄ m̄ri
moniu exp̄s
serit p̄ vba
exteriora de
notatiā cō
sensum m̄ri
monij p̄ v
ba de p̄sent
itētiōe inte
ri⁹ i mēte re
tēta nō id s
bēdi: an ali
qd opat il
la itētiō in
mēte retēta.
et quid an
m̄imoniū
annullet et
an qualis id
tenuerit q̄
ad for. iudi
cialē seu p̄e
tiosum et fo
rū p̄ialē. et
an papa di
sp̄sare poss
sit vt cū alia
pbat existē
te iuramen
to m̄imonia
nū et copu
la. itē facit i
fili q̄ bñ p̄
s̄rāare. l. i.
q̄e pupillū.
l. i. no. de ac
qui. bere. de
eo q̄ dep̄s
sant quan
dā p̄ba de
p̄sti quam
credebat ēē
alteri nū
ptā et i vita
te erat solu
ta: an tale
m̄imoniū
valeat cū il
le credebat
se nihil age
re.
¶ Cōtractū.
s. q̄d i m̄i
monis di
cit p̄necita
m̄imoniū:
mulier est
speciosa pul
chra: ma
gina et publi
ca non defe
ctiosa i sua
persona. et
postea repe
rit habere
aliq̄d vitii
corporis vel
animi: an te
neat p̄nec
ta de matri
monio emz
dubiu non

est qd non pot separari: qd de? cōiūrit hō nō separet. et vñ qd sic p. l. iustitiam. me. s. i. ff. de edic. edic. i. s. rñ facit. l. j. i. pñ. s. de p. renetis vbi dicit qd si pñeta ē lau- neta ē nō te- nef. sed vñ a Bar. cepol. in. l. i. s. aūt ediles. ff. de edic. edic. vbi diffinit qd aut pñeta fuit in dolo et tenetur ac- tione de do- lo: vt est ca- sus. d. l. i. in f. i. pñ. f. l. i. et elegat. i. f. i. l. i. seq. et de dolo ani- mi alt. p. gl. d. l. i. in f. i. et dicit credo- re qd in du- bio pñeta fuisse in do- lo: qd talege- n? bolm pñ- sumit i du- bio mēdar: vt ē text. i. d. l. iustitiam. me. s. i.

vbi dicit qd ista gl. cōiter reprobat: qd iure nō probat. Et idē Allex. in rub. ff. solu. ma. in. i. col. p. de bella perti. dicit hāc gl. velle qd fructus veniūt iure actionis: qd ipse reprehendit: qd imo veniūt officio iudicis. sed Jo. fa. dicit qd male aduer- tit ad gl. nostrā: que pñeta dicit qd veniant fructus: non tñ aperit an iure actōis: an officio iudicis. credo ego qd Pet. hoc collegit ex gl. dñi dicit qd i actōe stricti iuris nō veniūt fructus. et sic gl. videt velle fructus venire iure actionis. de quo tñ qd alienū est a materia. s. nñ videatis late Jo. fab. et alios in. s. i. ff. de off. iud. Spec. in. ti. de fen. et interesse. s. i. et que notat Bar. in. l. i. et ex diverso. s. vbi aūt. ff. de rei vñ. ¶ In ea. gl. ibi: secus si res tradi vel factū. que aūt sit ratio diversitatis qua- re in obligationib? dandi nō succedat obligatio ad interef- se: sed pñeta quis teneat ad dandū: vt hic in gl. et in. l. vbi aūt nō apparet. s. ff. de ver. obli. secus aūt est in obligationibus facti vel in obligationib? rē tradi qd etiam est facti. ¶ In fun- dum pñetari. et lrem tradi. ff. de ver. obli. videatis Ep. i. l. vñ. ca. in. i. q. pñ. circa. s. i. diffinitōis sue. C. de sent. que pro eo qd interest pñetari. et videatis quatuor rationes diversitatis p Bar. in. l. stipulationes nō diuidunt. in pñ. ff. de ver. obli. et col. ver. sed iuxta pñeta posses querere de ratione et c. quartū duas vltimas refert et simpliciter sequit Ang. bñ nullo addi- to: sed ego nō refert: qd ibi habetis clare p Bar. qd nō adde- rem. videatis bene eundē Bar. in. d. l. vñ. ca. C. de fen. que pro eo qd interest. l. v. q. pñ. ¶ Notabitur tñ ad pñeta regulā que habet qd in obligationib? facti qd nō cōpellit pñetare facere: sed soluēdo interesse liberat. inter alias qd plures fallē- tias qd tradi solēt ad istā regulā in. d. l. stipulationes nō diui- dunt. et in. l. i. si quis ab a. i. ff. de re iud. et in alijs locis cōibus tres notabiles et singulares limitaciones. prima est nisi inter- uenisset iuramentū: qd tñ in obligationibus facti nō succede- ret interesse: qd imo iuramentū obligaret pñetare ad factū gl. est singularis in. l. i. si quis pecuniā. in pñ. i. glo. parvula. in ver. ne- cesse habet. ff. de cōdi. ob causam. de qua gl. dñi vobis si be- ne recolo. l. i. si quis possidēt. s. e. et ibi tradit oportunas remissiones. ¶ Et cō singulariter fallit in snia: qd snia obli- gat quē pñetare ad factū: vnde si in snia cōdemnaret aliq ad aliquid faciēdū. certe soluēdo interesse nō liberaret. gl. est sin- gularis. in. l. qui restituit. ff. de rei vñ. in gl. magna. in ver. cō- demnari. circa mediū. quā ibi multū ex amā Bar. et Ang. ¶ Tertio fallit et vltimo pñetare in casu. l. h. de cōmissa. s. ff. de le. iij. fauore vltime voluntatis fm Bar. ibi et latius i. d. l. stipulationes nō diuidunt. in pñ. et per Bar. in. l. vñ. ca. C. de fen. qd pro eo qd interest. ¶ In ea. gl. ibi: vt ff. de act. emp. l. i. in pñ. Nota gl. singularem qd in obligationib? dādis quis teneat pñetare ad dādū in pñetibus stricti iuris: sed in pñetibus bone fidei soluēdo interesse liberat. et istā gl. pro singulari ad hoc allegat Bar. in. l. i. s. i. de pñ. iure. et in cōi venerabilis. in. v. col. de ere. et in. l. i. in. v. col. C. de fen. que pro eo qd interest. Ang. in. l. i. s. i. qd in ius voca. non terit. et cit qd in obligationib? dandi mere ista glo. male dicit: sed in obligationib? in qbus est misit dare et facere: vt est in oblig. ad reddendū: iuxta. l. i. in pñ. ff. de ver. obli. tñ procederet ista gl. pñeta gl. etia sequit Bar. in. l. vñ. ca. in. i. charta. C. de fen. que p eo qd interest. et retuli. s. e. et dicit Jo. fa. qd ista glo. fuit nimis curiose bñ posita. et qd nūq dicit alibi id qd dicit hic: qd in obligationib? dādū si loquimur in contracti- bus stricti iuris nō succedit obligatio ad interesse: sed cogit quis pñetare ad dādū. sec? aūt sit in cōtractib? bone fidei. et qñ id qd dicit ista glo. cēt verū certe iudicio meo esset multū sin- gulare et maxima limitatio ad regulas cōes que habēt qd in obligationib? dādū regulariter nō succedit obli. ad interesse vt fallat in pñetibus bone fidei et esset ppetua nota dignissi- mū sed reprehēdit et merito p Jo. fa. bñ que etia sequit? est Jo. de pla. bñ. pñeta gl. etia reprehēdit Lud. ro. in. l. certi cō- dictio. in pñ. ff. si cer. p. ter. in. l. cū manusata. in. i. ff. de pñ. ben. emp. iuncta. l. et emp. in pñ. ff. de act. emp. qd i hoc nō est differētia: nā siue loquamur in cōtractib? bone fidei aut stricti iuris vbi quis est obligatus ad dādū: regulariter non venit interesse sed pñetare ad dādū: nisi in cōtractibus in nominatis. et habetis de his oibus gl. nō. pñetari isti in. l. vñ. ca. in. ver. cōtractib? C. de fen. que p eo qd interest pñetari. Nec ob. l. i. in pñ. ff. de acc. emp. per quā mota fuit gl. nostra: qd ibi nō est verū qd i obligatiōe esset rē dari: sed erat tradi. qd est facti. l. i. rē dari. et l. i. fundū pñetari. ff. de ver. obli. et pro ista parte pñeta gl. nostrā vñtra alios me multū mouet: qd si cō- sideremus rationes Bart. quas ponit in. d. l. stipulationes nō diuidunt. et in alijs locis. s. allegatis: quia in obligationib? dādū nō succedit obligatio ad interesse: imo pñetare qd teneat ad dādū. certe oēs ille rationes militāt suā loquamur in cō-

tractib? bone fidei sunt stricti iuris. ¶ De hoc tñ pñeto an in obligationib? dādū succedat obligatio ad interesse: an ve- ro semp qd cogat ad dādū: et in qd? hoc locū nō habet: est ampla materia et mare magnū. de qua materia vide Bar. in. d. l. stipulationes non diuidunt. in. x. ij. xij. opp. et ibi per alios: per eandē Barto. in. d. l. vñ. ca. C. de fen. que pro eo qd interest. in. v. q. principali quā ponit in. iij. col. et ibi per Bal. in. iij. col. in ver. si queritur. et in. vij. col. in ver. sed opponit. ¶ In ea. gl. ibi: et ff. de neg. gest. l. q. tātūdem. que aūt vtili- tas sit et qd effectus an accessiones veniant officio iudicis an iure actionis: dicit qd est magis: qd si veniūt iure actōis et iudex omittat in snia condēnare: nihilominus etia post la- tā sniam possent peti iure actōis: sec? si officio iudicis. gl. est no. in. l. iij. s. i. rem. in ver. fortassis. ff. de leg. iij. et gl. in. l. non so- lum. in gl. iij. in ver. cauere. ff. de rei vñ. Spe. in. ti. de expensis. s. j. ponit doc. in. l. sancimus. C. de in. et ibi maxime Bal. l. i. q. et p illas notabiles gl. dicit signāter Bar. in. d. s. i. rē et in. d. l. nō solū. qd qñ statuti dicit qd victus victori cōdēnt in expē- sis. quo casu vt late statuti aliqd adderet iuri cōi: intelligim? virtute dicti statuti expēsas posse peti cōditione et illo statu- to: et sic virtute actionis: qd als venisset solū officio iudicis cer- te dicte expēse hoc casu possent peti et post latā snia in qua esset omīssa cōdēnatio expensarū. secus aūt si expēse deberen- tur tñ officio iudicis. l. iij. C. de positi. qd iudex dicere funct? officio suo. l. paulus ridet. ff. de re iud. et cū ista decisio Bar. tenet Bal. in. l. pñetandū. s. i. finit alterutra. C. de iudi. et l. terminato. C. de fruc. et lit. expē. Ang. i. ant. de cri. reis. in pñ. Imo. in. l. i. si tertius. s. seruis. ff. de aqua plu. arc. s. of. Jo. an. et alij in. c. et parte. de rescrip. et Linto. de bu. in. c. i. extra de se- quest. pos. et fruc. In. in. c. i. extra de dolo et contu. ¶ In ea. gl. ibi. l. fundi. s. i. ruta. bñc gl. reprehēdit Jo. fab. bñc cuius reprobatōne sequuntur est Jo. de pla. bñc: qd imo fm eos ēt in contractib? stricti iuris veniūt illa de qbus verosimile est partes cogitasse. vñ fm eos si deberes mibi domū ex stipula- tiōe vel ex alio pñetatu stricti iuris dicit se credere qd affira domū veniret. et eodē modo si deberes mibi equos p stipula- tiōne vel per aliū cōtractū stricti iuris: deberet frenū et sella que solēt portari p equum sicut venire in veditiōne. lediles. la. iij. in pñ. cum gl. in ver. onata. ff. de edic. edic. et fm eos hoc clare patet in mutuo qd est stricti iuris. et tñ etia in eo veniūt etia ea de qbus nō fuit actū. l. cū qd. ff. si cer. p. sed Jo. an. fa. et Jo. de pla. nō bene aduertit ad gl. nostrā que vult amplius qd ipi dicāt qd in cōtractib? bone fidei veniūt etiam ea de qbus nec actū nec cogitatu sit nisi gl. restringas qd intelligat fm qd ipi sentiūt: dñ tñ sit verosimile qd partes cogitauerint. qd iudicio meo est pñeta dictū gl. nostra. ¶ Preterea nō pñet mibi sufficere qd etia in cōtractibus stricti iuris veniāt ea de quib? verosimile est qd partes cogitauerint. Nec ob. l. cum qd. allegata p eos: qd iudicio meo illa. l. pñet pñeta eos fm ve- rum intellectū gl. et Bar. ibi: nā vt inqt Bar. in. iij. no. et lati? in. iij. col. ver. sus. si. ideo in. d. l. cum quid. venit illud de quo nō fuit actū: qd illud veniebat ex natura pñetati: puta qd in mu- tuo equi bonū reddat. et iō a iure pñsumit qd illud actū sit ta- cite iter partes: ergo directo pñet sec? esset in terminis nris. ¶ Preterea dicere qd in pñetibus stricti iuris in qd? quicqd omittit a verbis: habet p omisso. l. quicqd astringēde. et ibi late Bar. ff. de ver. obli. et Bar. in. l. ita stipulatus. magna i. ij. et iij. col. ff. de ver. obli. qd illa intelligant tacite agi quei cōtra- ctib? bone fidei nullatenus mibi placet. et ideo ego sto cū gl. dñti gl. in specie exemplificādo text. dicit vt ruta et ceta alle- gat. l. fundi. s. i. ruta. ff. de act. emp. credo qd in hoc gl. male di- cat: et de directo cōtra ter. quem allegat. s. d. s. i. ruta. vbi est ter. qd imo ceta et ruta nō veniunt in venditiōne nisi hoc spe- ciale dicat: qd in dubio videt esse exēpta a veditiōne. et ita fir- mat gl. expressa ibi: in ver. cōtineri. que ad hoc allegat etiam alias leges. et ita in hoc reprehēdit gl. istam Ang. de aret. bñc. ¶ Et ad id qd statim dñi fm Jo. fa. et Jo. de pla. qd vedito equo debeant etia selle et frenū. et qd hoc pñetat nēdū in cō- tractib? bone fidei: sed etia in cōtractibus stricti iuris. addi- te Bar. in. l. de qbus. in lectura in vlti. col. ff. de legi. vbi ponit Guil. de cu. qd hoc est de cōsuetudine qd ille qui vendit equū teneatur dare sellā et frenū emptori. et qd ad istud teneat fir- mat etia de iure ipsemet Bar. l. i. cū q. s. nō solū. ff. de fur. vbi hoc decidit p illū ter. et idē Bart. post Guil. in. l. i. vt certo. s. vsq adeo p illū ter. ff. cōmo. et cū bo. ter. in. l. lediles. in princ. in gl. in ver. onata. ff. de edic. edic. et idem Bal. in. l. i. in f. i. col. C. de edic. actio. vbi singulariter voluit qd si aliq causa vediti ostēderit equū bñ omatū: qd illa onamēta teneat tradere: et si nō vult tradere licitū est emptori agere itra quadraginta dies. alle. d. l. cum qui. s. nō solū. ff. de fur. Illud cū fm cum venit Jason super Titu. de Actio. R. iij

a Facti. qd succedat ob- ligatio ad i- teresse i obli- gatiōe facti vñ do. bar. fo. l. i. s. i. x. et in. l. i. in cā- crim. circa pñet. iij. co. in. j. parte.

in contractu in dubio qd tempore tractat demonstrat: ideo ad illa omamenta potest emptor agere: ut est tex. in d. l. edileala. n. in prin. et melius in s. vendit. Et aduerte diligetissime qd in d. s. vendit. habetis tex. singulari ad aliud: qd vendito equo nedum venit illa omamenta que erat cu equo tpe venditionis celebrata: sed etia ea oia qd erat ante p duos dies causa vendit. ita est tex. ibi mirabilis subaudiendo ibi dictionem: tñ vt hic facit gl. post. l. 30. qd dictio necessario est subaudienda ppter aduersariu: sed et si immediate sequitur: qd iuncta cu copula denotat identitate in iure. gl. est in l. sed et si. l. p. ff. de pet. her. Bar. medius qd alibi in l. patris et filij. ff. de vulg. et pup. vbi si ibi subaudiret dictio: tñ esset diuersum ius. qd ita re no possit. Et in aut vendita equa intelligat vendit? pull? qui sequit equa: ponit Bar. in d. l. si vt certo. s. vlt. adeo. ff. commo. post. l. 5. Et in aut qd vendit equus vel donatur alicui a dño licitum sit scilicet aliquid accipere p capistro equi: put sit de consuetudine: determinat Ric. de nea. qd sic in l. per illu ter. C. de stratoribus. lib. xi. et ita ad hoc notat illu ter. qui ter. si diceret hoc: deciderat aliud mirabile et singulare qd scilicet possit p capistro accipere vnu aureu integrum. sed ille ter. fm pñu intellectu gl. ibi que ibi tenet Bar. nihil penitus pbat de hoc qd loquit in stratorib. i. pñdibus stibulis principis qbus stipendi noie datus est a pñcialibus vn aureus singulis dieb. sed fm aliū intellectu ibi bene faceret: qd fm gl. ibi in illo scdo intellectu qñ rex vel pñs vel comes donat alicui equū bz famulus a donatario vnu aureu. et ita fm gl. sit l. Hispania. Et in ea. gl. ibi. C. de act. emp. l. fundi. illa lex no est in rerum natura: put. s. dicunt Jo. fa. Jo. de pla. et Ang. de are. hic. Et ad finale gl. hac gl. dicit Ang. de are. et merito esse signada: ppter ea qd enumerat plures differentias esse inter actiones bone fidei et stricti iuris. Inter alia pñpue nota et tene cordi illa differentia quam singulariter ponit ista gl. magna. ad si. qd in actionib. stricti iuris fruct? vsu re et oia alia accessoria solvunt officio iudicis mercenario: sz in actionib. bone fidei fructus veniunt iure actiois: vsure vero officio iudicis: et ita ista gl. p singulari multu no. d. 2. l. 1. ad si. C. de vsu. et fruct. leg. Ang. et do. Ale. in l. si marito. s. si. ff. sol. ma. vbi dicit. d. Ale. qd ista gl. cōter repñdit qd iure no pbat. 64 Et ultra quas Jo. fa. et Jo. de pla. addit plures alias. Pñma est qd i actioib. bone fidei iudex ex ca facit pñari cautio nez ab eo qd tenet ad die vel sub conditione ante euentu diei vel conditionis: qd secus est in contractibus stricti iuris. In omni bus. ff. de iud. tñ qd hoc no est sine dubio vtrū. d. l. in oib. habet et locu in contractib. stricti iuris: et ibi gl. i. hoc disputat: et ibide Bar. allegat qd plures alias gl. in l. si. ver. nec cogit. in si. col. ff. sol. ma. et in repñ. si pñate. in prin. ff. sol. ma. et in vñ. q. n. partis prin. et in l. siue apud acta. in si. col. C. de trasac. et in l. si finita. s. elegat. ff. de dam. inf. in i. col. et qñs hoc sit dubiu: potestis tñ ultra hoc hic colligere alia differentia inter actioes bone fidei et actioes stricti iuris ex illa met. l. in oibus. qua ponit Bar. l. d. l. si. ver. nec cogit. in si. col. vbi dicit ex illa l. si. cu glo. colligi mirabile opt. qd qñs sit dubiu vtrū. d. l. in oibus. habet locum in actioe stricti iuris: put tagit in gl. ibi per cu enumeratione in alijs locis. s. traditis: qd tñ ille ter. ab soluit dubitatione: vt ita demu cogat in actionib. stricti iuris: si no est ei laboriosum inuenire qd distinctio sit ei laboriosum vel noming attēdis in actionib. bone fidei: et hoc dictu refert et sequi videt Jo. de pla. hic: qñs aliter teneat Jmo. in d. l. si finita. s. elegat. et rñdet ad dicta. l. si. ver. nec cogit. vt ibi 65 per cu. Et scda differentia est fm pñatos doc. qd in actionib. bone fidei iuraf in lite: qd no est regulariter in actionib. stricti iuris. l. in actionib. ff. de in lite iur. Et tertia differentia colligit: qd in actionib. bone fidei si qs restituit rem deterioratā no liberat a prima actione. l. si. si reddita. ff. commo. et l. i. s. si res deposita. ff. de pos. secus est in actione stricti iuris: qd reddēdo re etia deterioratā liberat a prima actioe et agit vel actione de dolo vel ad interesse rōne deteriorationis. l. elegat. et. s. no solū. ff. de dolo. et l. sequit. s. exhibitionis. ff. ad exbi. et ex hoc sequit alia differentia qua ponit gl. magna ad si. d. s. no solū. et ibi Bar. ppe si. qd in contractib. bone fidei qs no cogit accipere re deterioratā sine pñio deteriorationis: qd secus est in contractib. stricti iuris p rationē differentie magistralē qua ponit Bar. l. d. l. no solū. de quo etia videatis gl. in l. qui sibi. s. ff. de sol. et ibi Ang. aliter dicentē fm qd refert Jo. de pla. hic. Et alias duas differentias multu subtiles ponit Ang. hic ex traditis p Bar. in l. si. ex bis. et in s. itē si in facto. et 68 s. cato. ff. de ver. obl. quas hic videte per cu. Et l. in ver. de positi eius. dicit qd hac opi. Jo. expresse approbat Jo. fa. hic: qd fauor est extendēdo: vt inquit. j. gl. proxima. et ista opinio

probat etia per generalitate tex. nostri dñ dicit: depositi generaliter: et ideo tenet Ric. de nea. hic in. q. gl. Et in ver. tutela. i. si hac opi. gl. approbat Jo. hic: qñs dicit qd ratio huius gl. sit debilis. hac etia tenet Jo. de bel. pert. et Nico. in 69 tñ. q. gl. Jo. fa. et ppter equalitate que est in iudicio seruanda per. l. si cum dies. s. p. ff. de arb. addite gl. idē tenent. j. in glo. parua. in ver. pignoratit. et iuxta hac cōclusionē que est cōis habes qd actioes tutele depositi mādati et similes nedū dire cte sunt bone fidei: sed etia pñarie. Dubitat Jo. fa. hic dices esse mirabile qd imperator no fecerit de eis mētionē cū fecerit mētionē de locato cōducto ex empto et vedito. rñdet Jo. fa. sub dubio tñ forte: qd forte ppter breuitates omisit. ego puto melius posse dici qd ideo imperator fecit mētionē expresse de locato cōducto et vedito: qñs sunt pñarie: vt patet: qd vna cōpetit emptori alia pñatore eo qd habet noia penitus diuersa: separata. no sic est in istis directis et pñarijs que tñ semper idē nomē habet: vt mādati depositi tutele et filis que sunt directe et cōtrarie vt directa mādati et cōtraria mādati. semper tñ idē nomē habet. vnde satis fuit nomē actiois simpliciter expñi quo et directe et cōtrarie nuncupantur. qd ne quaquā fuisset in actioe ex empto et vedito qd pñaria sint: habet tñ diuersa noia: vt pñari. Et Dubitat etia Jo. circa istā cōclusionē gl. nre que vult qñ actio tutele nedū directa: sed etia cōtraria sit bone fidei: qd de actioe pñotele que est etia directa et cōtraria. l. si. ff. de eo qd pñtore. et directa cōpetit illi cuius negotia qs gessit pro tutore: et sic tñ qd tutor qd tñ tutor no erat: in pñ. l. i. et pñ discursum illius tñ. ff. de eo qd pñtore. Contraria vero cōpetit ei qd existimāo se tutore alicuius pupilli eius negotia gessit tanq tutore: et daf ad repetendū si quid vtiliter vel necessario impedit. d. l. si. ff. de eo qui pro tutore. Et ista actio tutele sit bone fidei an vero stricti iuris. dicit Jo. videri qd sit bone fidei: cū in ea veniunt vsure a tpe more: put in actionib. bone fidei. l. i. in protutele. ff. de eo qd pro tutore. determinat tñ qd sit stricti iuris: cum no sit de enumerationis in hoc. s. dicit tñ qd i aliquo bz similitudinē cū actione tutele qd est bone fidei quo ad vsuras: qd ita in actioe pñotele veniunt vsure a tpe more sicut in actionib. bone fidei. d. l. i. s. in protutele. et cum Jo. tenet etiam Jo. fa. hic refert idē tenere Jo. cremo. in arbore actionū. idē tenuit Jo. de pla. l. i. col. 2. Ric. de nea. hic in. q. extra gl. sed ego admiro de vno qd Jo. et isti patres presupponit: sz qd in hac actioe pñotele veniunt vsure a die more sicut et in actionib. bone fidei: per d. s. in pñtutele. qd nihil penitus facit: nā simplr dicit in actione pñtutele veniunt vsure a quo tpe ibi verbū nullū. possit etia faciliter teneri qd imo ista actio pñotele sit in ipa bone fidei per rationē gl. nostre qd in dubio fauor sit extendēdo: et maxime qd istud esset multu fauorabile pñpillis. hanc actionē qd frequēst vt inq ter. in l. i. s. ff. de eo qd pro tutore. esse bone fidei ppter effectus quos. s. posuit glo. magna ad finē cū bis quos ibi vidim: et maxime ppter vsuras venientes a tpe more: qd si verus tutor tenet ad vsuras a tpe more: quāto magis ille qd no est verus tutor: gessit tñ se p tutore: cogita. Et in ver. cōi diui. diuido in tres ptes. In prima ad declarationes ter. ponit qd et cōtra quos def ista actio cōi diui. In scda qd rit et soluit. In tertia ad pñmationē sol. querit de rationē diuersitatis. scda ibi: sed qd de actione fini. reg. tertia ibi: pot esse ratio. Et in ea. gl. ad si. cu hac decisione gl. nostre et eius rōne trāscunt Jo. p. de. de bel. pñ. et Jo. de are. hic: et etia Ric. in v. q. gl. et istam rōne diuersitatis gl. qd ista actio fini. reg. sit stricti iuris: qñs actio cōi diui. et fa. cr. cū quibus bz magna similitudinē iuxta. s. quedā. et ea que ibi tradita sunt. s. eo. sint bone fidei. ego ita intelligo et declaro: nā in actione finiū reg. pcedit p quendā rigore qui no cadit in actioe cōi diui. et fa. cr. nam in actioe finiū reg. id qd est oino et pure meū pot 74 alteri adiudicari: qd in dñe cognoscēs sup qdne cōfinitū pot adiudicare meo aduersario id qd est pure meū. l. si. ff. si. re. qd est rigorosum. In actione aut cōi diui. fa. cr. cessat talis rigorositas: qd etia si tota res sibi adiudicaret: no tñ sibi adiudicaf res qd sit oino aliena: sed cōis: et sic no adiudicaf sibi ali quid oino alienū sed qd fuit cōe: et ideo qd in illa actioe finiū reg. pbabit per illū rigorem. In alijs aut duabus fa. cr. et cōi diui. nequaquā: ideo nimirū si dispositum est qd tales due sint bone fidei: alia vō finiū reg. sit stricti iuris. Jo. fa. dicit qd bec ratio gl. no videt sibi multū bona: qd in actioe finiū reg. vt plurimū no peto mihi adiudicari alienū: vt vidim in s. qd dam. s. e. ista sunt formalia verba reprehensionis sue satis obtricata et obscura. Sz credo qd voluit dicere: put etia sentit Ang. hic: no est regula in iure qd ex petitioe actoris no metimur ins no cōsiderato eo qd sequi possit. alle. ad hoc Ang. de are. in l. i. s. j. ff. si pars bere. pet. que nihil facit: nā ibi soluz dicitur

dicitur qd ius metimur ex psona actoris et rei. de petitione aut actoris attendenda ibi nihil dicitur: vñ vos allegare text. in l. cū qdā puella. §. si. et qd ibi Bar. et alij. ff. de iurisd. om. iudi. et ter. no. et ibi longe notabilis Bar. in l. offerendis. C. de app. pel. et ter. no. in l. amplior. §. si. quē Bar. ibi appellat notabilissimū: et ibi eū ad dno ponderat quotidiana. C. de app. si ergo ius metimur ex actoris petitione: tūc sic intētas actionem finitū reg. non petit sibi alicui ad iudicari s; cōseruari sibi qd suū est. et propterea ad hoc cōseruādū solent apponi cōfinita. vñ de si postea aliud ad iudicari sibi p iudicē istud nō ptingit propter petitionē suā sed extrinsecus. §. ppter officiū iudicis: ergo ppter istud qd pōt extrinsecus ptingere et ppter suā petitionē nō debemus dicere hāc actionē esse stricti iuris cū ex petitione ius agētis et actionis metimur. vñ ipse Jo. fa. aliā assignat rationē diuersitatis quā etiā secus est simpliciter Ang. hic: nā actio fami. et. et cōi diu. nascunt ex quasi ptractu cōis q nature actionis societatis accedit ergo sicut actio pro socio est bone fidei: vt hic ita iste due fa. et. et cōi diu. sed

76 actio finitū reg. §. fm eos nascitur ex varijs figuris causarum. et qñq; ex delicto fm Jo. fab. q dicit se dūisse in §. quedā. §. e. vñ nimirū si nō est bone fidei: et maxime q imperator eā hic substituit: vñ cū nō sit de numeratis in hoc. §. cōf. esse stricti

77 iuris: et ista vltima fuit ratio gl. nostre hic. ¶ Sed dū isti patres volūt q actio finitū re. nō nascat ex quasi ptractu: dicite q cōtrariū tenuit gl. in ver. intelligit. §. de obliq. et quasi cōtractu. quam sequunt Jac. bu. ff. de del. per. et Ang. in d. §. quedā. dicat tñ in hoc put ibi dicit remissive extra gl. in materia actionis finitū reg. in prin. remittēdo me ad distinctionē Bal. in l. si. C. finitū reg. et Jo. fa. in d. §. quedā. itez dū volūt q ista actio finitū reg. nō nascat ex cōtractu sed ex varijs figuris causarum: errāt: q illa verba: ex varijs figuris causarum. nihil aliud importāt nisi ex quasi ptractu vel ex qñ ma leficio: vt dicit in §. solim. §. e. et. et mēte cōiter scribētū ibi maxime ipsius Jo. fa. et Ang. de are. vñ ego dicere istā rationem diuersitatis alio modo q ipsi dicāt ex corp tñ mēte: qd ideo

78 actio cōi diu. et fa. et. dicunt bone fidei ratione similitudinis quā habent cū actione pro socio rōne cōionis: que cōio nō est in actione finitū reg. ideo quēadmodū actio pro socio est bone fidei: ita etiā ille deus est in actione finitū reg. sed certe istarū pcedēs subnerteret ordo hoc mō. tu dicis qd actio cōi diu. et fa. et. sunt bone fidei: q bñt similitudinē cū actione pro socio ratione cōiunctionis que nō est in actione finitū reg. et quēadmodū actio pro socio est bone fidei: ita iste dñe. sed dicat mibi quare illa actio pro socio sit magis bone fidei q hoc actio finitū reg. vñ incidit i §. illā capies vitare charybdy. vñ de tutio: videt ratio diuersitatis gl. nostre declarata: vt §. Nec ob ar. Jo. fa. et. relati et declarati q metimur ius ex petitione actoris. d. l. cū quedā puella. §. si. q. ad hoc possunt multipliciter rīdere: et maxime q ille ter. pcedat qñq; ad cognoscēdas iurisdictionē iudicis: vel summā que solui debeat: nō aut quo ad cognoscēdā naturā actiois an bone fidei an stricti iuris sit. cogitate tñ q hoc argumētū mibi obstat. ¶ Gl. in ver. p estimato. ad si. qñq; cum hac gl. simpliciter trāseant Dy. et Ric. in v. opp. gl. videatis gl. pleniorē referentē opinionē antiquorū Jo. et Jo. distinguētū in l. §. de estim. act. in ver. pñent. nos aut in hoc notabili pūcto scius sit periculum rei date ad vēdendū: an dātis an recipiētis omīssa distinctione glo. hic et in d. l. §. i. et omīssa etiam distinctione Jo. fa. hic in antep. col. cōfundit per l. rogati. in prin. ff. si cer. pet. habetis dno verba per Bar. in d. l. in §. ff. de esti. acti. quem sequunt Ang. de are. et Jo. de pla. hic: sed iudicio meo sunt multū obscura: et cōiter corūpte habentur dicit Bar. qñq; res estimata daf vēdēda. exēplū: ego estimo tibi istū lib. bñt decē: ipsū vēdas pro decē ita q aut lib. mibi restitnas aut illa decē. tūc talis estimatio facit trāfire periculū casus fortuiti in accipiētē. d. l. fm opi. Jo. ibi relati et verā. et in his terminis loquit gl. nostra in primo mēbro. qñq; estimat res prout est vēdēda: puto dico: do tibi istū lib. vēdas enim tu pro decē. quo casu estimatio dicit facta ad hoc vt recipiēs sciat pro quāto pōt vēdere: et tunc distinguat q rogauerit: vt hic in gl. p. d. l. si gratuitā. in §. ff. de pscript. ver. in dubio aut qñ aliud nō apparet presumat estimationē factā put vēdēda sit. d. l. si gratuitā. §. i. ista sunt formalia verba Bar. que et ita formaliter nullo adiecto referunt per Ang. de aret. hic. ego credo qñq; possunt cōiecturari qd hoc fuerit mēs Bar. in istis suis verbis multū obscurē: qd aut estimatio fit ppter ipsam rē ita qd illa estimatio nō apponit principaliter vt si quis fecit pro quāto res sit vēdenda: et tūc omne periculum etiā casus fortuiti pertinet ad recipiētē: et ratio est: q aut ista estimatio fuit facta principaliter ad hoc vt periculū ipsius rei

transeat in ipsum recipiētē: aut estimatio nō sit propter rem ipsam sed propter pretiū rei vt sciat recipiēs p quāto pretio debet vēdere: tūc distinguat vt in l. si gratuitā. §. i. et in dubio presumat qd estimatio nō sit appposita propter rē sed propter pretiū ipsius rei. et rō huius scdi mēbro quare nō trāseat in di stincte periculū in recipiētē est: q ista estimatio nō fuit facta ad finē istū: vt periculū trāfiret in ipsum recipiētē sed vt re cipies sciret p quāto pretio vēdere deberet. credo qd hoc fuit mēs Bar. hoc theonica recipit q plures limitationes q aper te colligunt ex distinctione magna et plura quā postea subiicit Bar. in d. l. in §. i. quē refert de verbo ad verbū Ange. hic: s; istud semp ego existimāi summe verēcundū ita simpliciter referre: maxime qd est deterius: cū istud sit sine fructu. quā distinctionem vide per ter. et videas aliquas limitationes que colligi pnt ex pdicta distinctione. ponit i specie Jo. de pla. hic.

80 ¶ Et de hac quotidiana et notabili materia an et qñ estimatio rei tradite faciat emptionē vel trāsitū dñi vel als faciat trāfire periculū casus fortuiti ad recipiētē vltra tradita per Bar. in d. l. in prin. videatis latius p eūdē in l. si vt certo. §. nūc vidēdū. ff. cōmoda. videas ter. et ibi gl. Ly. et Bal. in l. si iter. C. de iure do. et multū late Bal. post Ly. in l. in pe. et vlt. col. C. cōmodati. et Bal. in l. quoties. et in l. dotē. C. de iure dotiū. et in l. ex cōiunctione. et in l. si pascēda. in fi. C. de pac. Spe. in ti. de loca. §. nūc vidēdū. ver. restat. videas Jo. an. in c. i. et oīno ibi

91 do. Abb. extra de cōmo. et in ptractu dotis qñ estimatio fa ciat trāfire periculū casus fortuiti an vero solā rei deteriora tione que fieret loco vel culpa mariti: videatis i dicitis locis: maxime p gl. et Bal. in l. si inter. C. de iure do. tradit de mato

82 ria in l. si estimatis. ff. solu. mat. et qd qñ datur estimata res que seruādo seruari nō pōt: vt animal vel res consistens pon dere numero vel mēsurā: ponit Bal. in d. l. si iter. et Bar. i. d.

83 l. si vt certo. §. nūc vidēdū. ¶ Et aduerte diligenter q si res tradatur estimata in dotē cum hoc q dñi nō transferat in maritū: qd quis hoc casu estimatio ppter pactū non faciat emptionē rei: tñ bñ facit emptionē et trāsitū ipsius possessio nis. dictum fuit singulare Bald. in l. in vlt. col. C. de iure do.

84 ¶ Item diligētissime aduerte q illud qd vulgo dicit qd fundus dotalis vel quēcūq; res dotales estimate date in do tē faciūt emptionē et trāsitū dñi i maritū ita et taliter q ma ritus potest libere alienare nō obstante. l. iulia de fundo do. iurta. l. quoties. et l. cūz dotē. et l. si inter virū. C. de iure do. no. Bar. et alij in d. l. si estimatis. ff. solu. ma. Illud est singulariter verū qñ maritus est solūdo: als aut nulla estimatio faceret emptionē: nec fundus posset alienari aut obligari p maritū: imo hoc casu mulier p talib⁹ rebus estimatis datis in dotē haberet rei vē. vtilem in subsidium marito nō existēte solūdo ter. est in l. in reb⁹. in prin. C. de iur. do. cū gl. singulari ibi notāda et nunq; delēda a memoria in ver. estimate. ad si. quā ibi sequunt Bar. Bal. et alij. et hoc signāter magis in specie quā alibi tenuit Bal. l. inter antiquā. ad fi. C. de vsufru. vbi ad hoc allegat. d. l. in reb⁹. in prin. et in l. vir vxo. ff. de dona. inter vi. et vxo. de quo vide et Jo. i. d. l. si estimatis. et qd no. Bal. aut sed iam necesse. in v. q. C. de do. ante nup. et qd no. Bar. in repe. l. si cōstare. in prin. ff. solu. mat. in §. q. tertie partis

85 principalis. ¶ Et ad suprascriptā materiā si vultis et vide re qd in estimatione que fieret postea ex interuallo: videatis Bal. in l. ex pñtione. C. de pac. ¶ Et quid si aliquis daret tibi cētū libras in florenis hoc pacto qd sibi redderes in florenis sub eadē estimatione. quid importet illud pactū sub eadē esti matione: an illa verba importēt periculū decemēti pecunie q si valor florenorū decrescat qd nihilominus debeat tradi i va lore illius estimationis cuius erant tpe traditionis. videatis

86 Bar. in l. in his. §. mācipio. per illū ter. ff. solu. mat. ¶ Et an si locat equus estimat⁹ scolarari: an hoc estimatio faciat trāsi re periculū equi in scholarē ita vt teneat etiā de leuissima cul pa: videatis Bar. de cōdētē q sic in d. l. si vt certo. §. nūc vidē dū: p gl. ibi et fi. ¶ Iurta supradictā materiā maxime circa id qd tangit gl. in prima parte dum dicit qd si tibi rē meam do et eā tibi estimo. et ita vt aut rem aut. et reddas: si vero pl⁹ vēdas tuū sit. circa hoc vltimū applicat Jo. fa. hic i quotidiana in questionē. pone: dedi tibi bidello lib. vēdēdū pro de cem: nec fuit actū qd si plaris vēderes illud plus esset tuū. tu vēdidisti pro. xv. nunqd tenearis mibi restituere integra. xv. an vero illud plus debeat esse tuū: determinat Jo. fa. et bene cū quo trāsit Jo. de pla. hic: qd aut periculū pertinet ad te vt in casib⁹ qui colligi possunt ex supradictis: et tunc etiā illud emolumentū debeat ad te pertinere: et psequēter lucrū illius plaris p regulā. l. fm naturā. ff. de reg. iur. scens aut si pericu lum ad te non pertineret: vt colligit ex dictione supra posita: quia tūc cessat ratio de qua in primo casu: et facit fm eodē. l. q

a ¶ An reci pientis. Et an et qñ res cuius dñi a est apud ali um percat periculo o mini et non possessoris: vide gl. fin. l. l. nō ois. §. si pnpillius. §. et. si cer. pe. vbi. d. ale. de imo. i. v. co. l. §. ex bis. et per eūdē. d. Bal. mayn. post Pau. de ca. et An. ro. et pen. dē. d. Jo. in l. titi. in. ij. no. ff. de pre scri. ver.

79

a

est

apud

ali

um

percat

periculo

o

mini

et non

possessoris:

vide gl. fin.

l.

l. nō ois.

§. si

pnpillius.

§. et.

si cer. pe.

vbi. d. ale.

de imo.

i. v. co.

l. §. ex bis.

et per eūdē.

d. Bal.

mayn.

post Pau.

de ca. et An.

ro. et pen.

dē. d. Jo.

in l. titi.

in. ij.

no. ff. de pre

scri. ver.

proprio. §. procurator vt in ceteris. ff. de pcur. §. pro illa disti-
ctione multū bene facit. l. si q. §. si quē questū. ff. cōmo. 7 ex
dictis ibi nō. per gl. in ver. eius sit. 2 ibidē per Bar. potestis
hac theoria limitare vt procedat qñ periculū ad eū pertine-
ret ex quēstione partū vel ex natura cōtractus: secus si ex cul-
88 pa sua. ¶ Subdit et nō. Jo. fa. hic. sub dubio tñ forte q. for-
te in mādato gratuito secus esset. in quo si mādō tibi quod
cipas talē rem pro. x. que tibi do: 2 tu omis pro. v. tātum: non
propterea rescidū erit tuū. sed in hoc nō oportet dubitare: q.
89 ter. est expressus in. §. itē is qui erequitur. §. mādati. ¶ Alti-
mo p. cōplēto pñsentis materie vidēmus de forma libelli
in hac actione pñscri. ver. que datur p. estimato: cuius libelli
forma propterea in magna parte colligat ex suprascriptis. vi-
sum est mihi qđ melius cadat hic q. i. extra gl. 7 eius forma
ponit Sep. pater practice in t. de cnp. 7 vñ. videndum. 2. §.
seq. 7 Rof. in t. de actio. pñscri. ver. estimatoria. put referūt
Jo. de pla. 7 Ric. de neap. in. in. 7 vñ. extra gl. 7 ex mēte scri-
bētium hic potestis ita cōcipere libellum. Hgo cōtra Titū
bidellum: 2 dico q. ei tradidī talem libellū vendēdum p. x. hoc
actō qđ aut mihi dictū libellū restitueret: aut dicta. x. pñstaret.
Quare peto cum cōdēnari vt predictū libellū mihi restituar
90 incorruptū: aut predictā estimatiōē mihi restituar. ¶ Ista
alternatiua cōclusio admittit: q. etiā est tex. l. i. in. si. ff. de esti-
ma. act. quē ad hoc nō. ibi Bart. l. i. nō. 2 ibi dicit se putare q.
si iste haberet facultatē rem restituēdi possit pñse cegi ad eā
restituēdā: ita q. nō audiret volens soluere predictā estima-
tionē. l. si esse sit cōtractus in nominatus: 7 pñt habere locū
pñla. cū pecuniā in prin. ff. de cōdi. ob cau. 7 pñt esse veritas:
qñis Jo. fa. visus est dubitare qñō procedat illa alternatiua
cōclusio: peto librum aut decem. cuz liber tñ sit in obligatio-
ne saltem eo casu que extat: q. dico pñt ipsemet fatetur qđ
qñ actum est vt liber aut estimatio reddatur: certe alternati-
ua petitiō admittit: cum iste cōnētus possit alterū duorū sol-
uere: 7 incertitudo videt causari a facto suo: vnde alternati-
ua petitiō admitti dō: iuxta. l. i. §. q. aut. 7 qđ ibi Bar. ff. quo-
rū leg. 7 idē Bar. in. l. vii. aut nō apparet. §. illud. 7 in. l. stipu-
la. nō diuidunt. in prin. in vlt. q. ff. de ver. obl. Inno. 7 doc. in. c.
si. extra de libel. obla. 7 qđ in terminis nostris pcedat hec al-
ternatiua cōclusio: peto librum aut decē. tenet etiam Jo. de pla.
hic dices qđ cōmunit practice admittit hāc petitiōē alter-
natiuam per nō. per Inno. in. c. cōstitutus. extra de in integ.
restit. 7 per. c. cum cōtingat. extra de off. deleg. ¶ Ali. in ver. ex
permutatione. diuidit in quatuor partes principales. In pri-
ma declaratione text. ponit qñ 7 quō nascat hec actio pñcri.
ver. ex permutatione. In secunda querit. In tertia idem. In
quarta idem. scōa ibi: sed cum istis duob⁹ casibus. tertia ibi
sed quid de actione in factis. quarta ibi: itē qđ de ac. pñscri.
ver. Illa scōa principalis subdiuidit in quatuor. In prima
facit qđ dictū est. In scōa rīdet ponēdo vnū casum 7 ei⁹ rō-
nē. In tertia ponit alios tres casus. In quarta ponit aliū ca-
sum. scōa ibi: rīdeo vbi datur ex pacto. tertia ibi: item in cō-
tractib⁹ innotatis. quarta ibi: itē in omni cōtractu. Rursus
tertia pars principalis subdiuidit in quatuor. In prima qñt
nunqd actio in factis sit bone fidei. In scōa anteq. hūc qđ
nī rīdeat ponit quatuor genera huius actionis in factis. In
tertia reuertit ad quēsitum 7 ei rīdet. In quarta refert opti-
mionem quorundam quaz reprobat. scōa ibi: rīdeo quatuor
genera. tertia ibi: nunqd ergo sōp est. quarta ibi: sed quidā
dicūt: vt in tertio ca. ¶ In ea. gl. ibi: nisi in duobus casibus.
91 hāc cōclusionēz gl. que habet qđ actio pñscri. ver. que ouit
ex pacto incōtinēti appposito iuxta cōtractū sit stricti iuris. 7
ab obliis approbat hic limitat Jo. fa. hic post Ja. de are. 7 se-
quitur Ang. de are. vt procedat in pactis incōtinēti apposi-
tis iuxta cōtractus que pacta nō sint pmutatio vel estimatio.
secus aut si per pactū incōtinēti appositū iuxta cōtractū fie-
ret estimatio vel permutatio: tūc actio pñcri. ver. ex tali pacto
incōtinēti appposito esset bone fidei: nō aut stricti iuris: puta
si iuxta cōtractū fieret incōtinēti pactū tale q. ergo darē tibi
equum meū p tuo equo. quo casu hic nō est cōtract⁹ innotā
92 tus: do vt des. sed est pmutatio siue pactū de pmutādo: 7 q.
permutatio est quotiescūq. ab vtraq. parte est species certa
prestāda: sed qñ ab vtraq. parte esset genus vel ex altera tñ:
tūc esset cōtractus innotātiue: do vt dec. 7 nō permū. put ma-
gistratifer declarat gl. notabilis 7 signāda in. l. i. in. gl. si. i. ver.
postulabis. 7 ibi alii sequunt. C. de re. permū. 7 gl. in. l. i. in. ver.
nomē suū habēt. in. si. 7 ibi clarius Bart. l. i. in. gl. de re. pmu.
vel q. iuxta cōtractū puta societatis fuerit incōtinēti pactū
tale: qđ tu duceres equū meū ad soy. 7 illū vēderes pro centū
fm. qđ illū tibi estimatū trado. quo casu ex tali pacto fieret
estimatio: vt ptz ex dictis in. gl. pcedētī ver. p. estimato. istis

93 quodbus casibus tenet prefati doc. et bene qd actio pferri. ver. que oritur ex talibz pactis appositis iuxta Actum esset bone fidei. moti per gñalitatem huius ter. volens q actio pferri. ver. que datur ex pmutatōe vel estimatōe fit bone fidei: non aut stricti iuris: ergo quecuqz oriat dicit bone fidei. arg. l. i. §. et gñaliter. ff. de leg. prefat. qd etiā intelligit Jo. fa. verū: et se quis Ring. hic etiā si apponeret dictus pactus de pmutatōe vel de estimatōe iuxta tractū stricti iuris. l. lecta. ff. si cer. pe. et

94 l. petēs. C. de pac. ¶ Iuxta hanc partē gl. dubitanti pbalibz ter doc. hic: quilibz habem? q ex pacto incōtinēti appposito iuxta tractū resultat due actiōes: vna pferri. ver. qñ habita relatione pacti ad cōtractū resultat cōtractus innotatus. de qua actiōe pferri. ver. videbimus statim in gl. nostra qd regu

95 lariter est stricti iuris. itē resultat prima actio informata: q quotidianē ponit pactū incōtinēti iuxta tractū actio. cōpetēs ex illo cōtractu informatur. l. extēdit vt etiā cōpetat ad deducituz in pacto: vt est ter. in. l. i. qñ ibi nō. Bar. ad hoc. C. de pac. inter empt. et vē. et gl. in. l. iuris gñetum. §. quiniūmo. in gl. i. magna. circa mediū. ff. de pac. et ibi Bar. in. in. et in. co. et gl. in. l. in bone fidei. in verbo: actio. et ibi Bart. et alij. C. de pact.

96 ¶ Nunquid ergo si fit appositus pactus incōtinēti iuxta tractum bone fidei: quo casu actio ex illo cōtractu informat? et extēdit: vt etiā cōpetat ad id qd est dictū in pacto: nungd ista actio informata erit bone fidei an stricti iuris. istā qōē

97 moiet gl. magna circa mediū. in. §. quiniūmo. et ibi tenet q actio bone fidei ē informatā quīs sui natura sit bone fidei: tñ propter informatiōē erit stricti iuris. mota: q cōcedit in tali actio pferri. ver. ideo eius naturā sapere debet. l. si cū. §. q iniuriarū. et. §. si. ff. si quis cautio. hāc rōnē repēbēdit Jo. fa. hic: q nō est verū qd actio informatā dē in locū actio. pferri. ver. sed bene cōcurrat cū ea. vnde cōcurrus non videt alterare ei? naturā. et istud patet ex eo qd vult gl. nostra. l. i. in. iij. et v. parte principalis. domi vult qd certi gñetū generalis que est stricti iuris quīs cōcurrat cū actione bone fidei: tñ ratione huius cōcurrus non mutat naturā suā vt efficiat bone fidei. vnde tenet Jo. fa. cōtra gl. pcal. q imo actio bone fidei informatā et extēda ad deducituz in pacto incōtinēti appposito erit etiā bone fidei: et pro hac parte adducit. l. fundi partē. ff. de cōtrahen. emp. vbi fm euz videt pdisponi q actio ex vēditō competat pro pacto incōtinēti appposito vna cum eo q in principali cōtractu decenit. sed hoc lex iudicio meo parum imo nihil facit: et cum hac opinione videtur etiā tenere. M. de nea. hic in apostillatione ter. et idem firmat Ring. hic bīc etiā partem aperte firmat Bar. in. d. §. quiniūmo. l. iij. co. v. vāio ad scdm. refert idem tenere cōter doc. idē etiā tenent vltamōtani in l. petēs. C. de pact. fm qd eos refert Ring. hic. et pro hac parte mouebat Bar. q actiōe informatā veniūt fructus ex mora. d. l. iij. C. de pac. inter emp. qd nō est in cōtra. ctibz stricti iuris. l. mora. §. ibone fidei. videamus. §. si actio nem. ff. de vsu. et ad argumentum gl. s. relatus ridet Bar. eo modo quo ridet Jo. fa. nō esse verū qd actio informatā succedat loco actio. pferri. verbis: imo accidit ei principaliter et vtracqz remanet. litem illa. ff. de cōsti. pec. Et euz hac opt. ego etiam teneo: quīs ratio Bar. s. pproxime allegata quā simpli citer sequit Ringe. de are. bīc: et ibi cōter alij iudicio meo nō multū cōcludat: primo q ista nō est bona cōsequētia. in tali actiōe veniūt fructus a tpe morte: ergo actio est bone fidei: vt clare patet ex bis q dixi. s. in ter. in pmo notabili circa actio nez et testamēto: nā licet sit verū qd quo ad hoc sapiat natu ram bone fidei nō tñ propterea sequit q sit bone fidei: vt ibi dixi. ¶ Quætera nō so tius in. d. l. iij. C. de pac. inter emp. et vē. alie. per Bar. ideo in actiōe informatā veniūt fructus a tpe morte eo qd ibi actio iformata cōpetebat ad id qd aliqñ fuit mēi quo casu succedit regulā qd nedum in actionibz bone fidei: imo etiā in actio. stricti iuris fructus veniūt a tempore mo re. l. videamus. §. si actionē. ff. de vsur. et tenet glo. magna. s. in tertia parte prin. quīs si teneremus intellectum Bar. in. d. l. videamus. in prin. istud scdm nihil faceret. nā ibi vult Bar. qd tūc demum in actione stricti iuris veniant fructus a tem pore morte qñ petis id qd semper est meum: vnde non suffice ret si aliqñ fuisset mēi qñ tempore petitionis non esset mēi.

98 ¶ In ea. gl. ibi: quoniam vera est pmutatio. si tu diceres qd pōt esse do vt des: quin fit pmutatio? dic vt pproxime s. dixi: vt dicit Jo. fa. bīc: et sequit Ringe. de aret. videlicet qd qñ ab vtracqz parte est prefatā species certa: puta: do tibi ta leni librum mēi vt des mibi talen librum tuum. tunc bone est pmutatio. l. naturalis. §. si. fm vnum intellectū verum. ff. de pferri. ver. si aut ab vtracqz parte esset prefatū dū genus vel ab altera tantū: vel ab vna parte species certa ab altera in cer ta: puta: do tibi digestū vetus mēi vt des mibi vñū cōpetēs

infestiatum

inforsati. isto casu nō ēēt pmutatio q̄ solū sit de specie certa
ad speciem certam: s; est cōtractus innominat⁹ do vt dea. put
est gl. magistra in l. i. i. gl. si i. ver. postulabam. C. de re p. mu. 1. s.
99 dicit. i. isto modo debetis hanc gl. intelligere. ¶ In ea. gl.
ubi. naturalis. s; at cū facio vt dea. corrupta ē: q̄ debuit alle
gare. s; q̄ si facio vt dea. stat ex gl. q̄ quis ex alijs 2 tractib⁹
innolatis cōpetat actio p̄scriptis verbis: tū ex quatuor: scz
facio vt dea. nō daf actio p̄scriptis verbis: sed daf actio de
dolo. Integ⁹ attingā veritatē ei⁹ circa q̄ dubitabam p̄ doc.
in ista cōclusiōe gl. ne laboratis in equiuoco debetis aduerte
re sūm q̄ magistraliter declarat Bar. i. l. cū mota. C. de trās.
in p̄i. n. col. ver. sūm⁹ expedit de prima parte. q̄ sic in cō
tractu noliato puta emptiōis ⁊ vend. ex parte ei⁹ qui dat p̄
tū dī emptio: ex parte ei⁹ qui p̄stat rē dī venditiō. ita in
cōtractu innoliato facio vt dea. ex parte ei⁹ qui facit p̄prie di
citur facio vt dea. ex parte vero dātis dī do vt facias. ex pte
ipsius dātis ex qua resultat dovt facias. res est plana q̄ daf
actio p̄scriptis verbis si nō est talis qui locari solcat. l. na
turalis. s; at cū do. ⁊ ibi declarat Bar. ex parte vero faciētis
ex qua p̄prie resultat faciōet de sup̄erest magnū dubiū que
actio cōpetat gl. nostra hic vult q̄ cōpetat actio de dolo: nō
autē p̄scrip. ver. q̄ opt. ita indistincte intellecta nō videt vera:
q̄ uno aliqui in facio vt dea cōpetit actio p̄scriptis v̄bis. l. so
lēt. in. n. r̄iso. ff. de p̄scrip. ver. ⁊ l. cum mota. C. de trāsac. p̄o
pterea dicebat Dy. hic et eius solutiōe sequi. q̄o. fa. ⁊ An
ge. de are. distigūndū esse q̄ aut ex facto meo q̄ feci mibi ti
bi adest: q̄ manumisi seruū meū: ⁊ iter nos cōuenit vt dares
mibi cētū: ⁊ tū locū habeat actio de dolo: nō at actio p̄scri.
ver. l. cū pponas. ⁊ ibi no. p. gl. ⁊ doc. C. de pac. et ita intelligat
d. s; q̄ faciā. aut ex facto meo q̄ feci aliquid tibi adest: puta
cōuenit inter nos vt liberare te ⁊ tu dares mibi. x. ego te libe
raui: et sic ex facto meo ad tepuenit liberatio. vel q̄ renūcia
ui liti quā s; te monerā vt mibi dea. x. tūc h; locū actio p̄
scrip. verb. d. l. solet. ⁊ d. l. cū mota. ⁊ ibi p̄ Bar. ⁊ doc. ⁊ Bar.
in d. lactiōe. C. de trāsac. ⁊ cū hac distinctiōe tenet etiā p̄ de.
⁊ Jac. h. ⁊ ratio diuersitatis est sūm Ja. quā sequi ē. q̄o. fa. et
Ang. de are. dic. ⁊ secutus est etiā Bar. in d. l. naturalis. s; q̄
si faciā. vbi dicit Bar. q̄ hic est verissima ratio: q̄ qñ adim
pleo factū ex q̄ nūc tibi adest ius ciuile nō reputauit equū
q̄ mibi daret act. p̄scrip. verb. cōtra te qui nullā utilitatē cō
fecit: es ex isto pacto. ⁊ ideo cū sit effectus equitas q̄ habet p̄dnce
re bāc actionē p̄scrip. verb. nimirū si illa actio p̄scri. ver. cessat.
s; p̄tor: cōsiderans q̄ tu decepisti me faciēdo q̄ ego aliqd
facere vt tu aliqd dares: ⁊ tu postea nō vis dare: hoc casu de
dit actionē suā de dolo p̄torā. sed vbi ex facto meo aliquqd
adest aduersario ius ciuile ex equitate dare noliuit bāc actio
100 non p̄scrip. verb. ¶ Et ex ista cōi solū. ego inuolui vniā ma
ximā limitationē ad id q̄ dūlet gl. nostra hic ⁊ ter. i. d. l. natu
ralis. s; q̄ si faciā. vcz q̄ si ex tractu innolatis: facio vt facias.
oīx actio p̄scrip. ver. vt hoc p̄cedat qñ ex facto alteri⁹ aliqd
deest alteri: alis vero nō cōpetet actio p̄scrip. ver. sed tantū
de dolo: q̄ est nouū ⁊ multū limitatū. ⁊ p̄ hoc solet notari
illa maxima difficultas nouissimorū in. d. l. cū mota. dū sub
tiliter inſistat quare in cōtractu innoliato: facio vt facias. nō
adhibeat illa diffictiō put in cōtractu: facio vt dea. q̄ fatia
pōt hac via quietari. Nec diffictiōi. s. p̄p̄te vniū obstat q̄
mouet q̄o. fa. hic nec ei rīdet dū dicit q̄ si p̄dicta diffictiō
esset vera: sequeret q̄ tū qñ ⁊ tractu innoliato: dovt facias. ex
pte dātis aliquid daret ex qua datione nihil adesset parti
q̄ tūc cōpeteret etiā actio de dolo ⁊ nō actio p̄scrip. ver. pu
ta si effect cōtētū iter nos q̄ dare decē tertio vt mibi aliqd fa
ceres quo casu ex illa datiōe facta penit⁹ extrāeo nihil adest
ipsi parti. q̄ fin cū est valde nouū ⁊ extraneū: q̄ ad h̄ rīdeo
put in alio p̄posito dicit Bar. i. d. s; q̄ si faciā. ⁊ i. d. l. cū ppo
nas. C. de dolo. q̄ imo ex illa datiōe facta illi tertio etiā oīno
extraneo dicere⁹ adesse parti cū paria sint q̄ aliqd mibi sic
adest: vel alijs de volūtate mea: vt. l. solutā. ff. de sol. s; audite
sup̄ascrip̄ta diffictiō cōis scribētū doc. est verissima in se:
s; nō quantū ad cēplū quo vtiūtur doc. in primo mēbro di
fſinctionis. s. relate: nec quantū ad intellectū. d. l. cū pponas.
C. de dolo. dū cēplificādo dicit in p̄mo mēbro q̄ si ego ma
numisi seruū meū. put cōtētū erat: q̄ ex ista manumissione
nihil videt adesse alteri parti: et p̄pterea nō daf actio p̄scri.
ver. s; actio de dolo. ⁊ ita intelligit d. l. cū pponas. istū in
tellectū rep̄ebēdit Bar. ibi. ⁊ i. d. s; q̄ si faciā. mortis: q̄ pa
ria sunt q̄ mibi aliqd adsit vel alij de volūtate mea. d. l. solu
tā. ff. de sol. vnde cū seruo manumisso acquirat libertas de
volūtate mea: videt mibi adesse: ⁊ quīs ad hoc possit respō
deri: tamē meli⁹ est cēplificari in alio facto: puta si in p̄ te
28 diolantū ita q̄ ex h̄ factō meo nihil tibi adsit: ⁊ ad dictā

lcu pponas. 7 melius est respondere vt ibi per Bar. 7 in d. 5.
 q si facia. vcy qd ibi no agebat vt pmissa seruarentur: q ad
 hoc bñ copetisset actio pscript. verb. sed ibi volebat agere ad
 repetendū id qd fecerat cōdictio: ob causā. 7 q factū illud
 nō erat repetibile. f. datio libertatis: idcirco recurrit ad actio-
 nē de dolo. 7 hāc solutionē tenet Ric. hic in viij. q. glo. Aduer-
 tit etia ex predictis q maxim⁹ est effect⁹ an cōpetat actio p
 scriptis ver. an vero actio de dolo: q prima est ppetua: de do-
 lo vero est annalis nisi de eo qd ad cū puenit. l. fin. C. de dolo.
 ¶ Itē cōferūt supra scripta ad libellū: q alia est narratio 7
 cōclusio in actio. pscript. verbis: alia in actione de dolo fm
 Jo. fab. hic. quia ergo libellus in actione pscriptis verbis
 q et permutatione cōpetit multū declaraf. et supra scriptis:
 ideo cōgruenti⁹ visum est mihi ponere hic q rēseruare extra
 101 gl. dicendū. ¶ ¶ Mutius ergo libelli formam ponit Specu.
 in tit. de emp. 7 vend. §. vident dū. als dicit dū. 7 Roffre. in tit.
 de pscript. ver. q et permutatione fm qd referunt Joā. fab.
 et Joā. de pla. 7 Bico. in. iij. 7 vlti. q. extra glo. ¶ Ante tñ q
 veniat ad speciale formā bñ? libelli qdā sunt necessaria pre-
 102 mittenda fm Jo. fab. 7 Jo. de pla. hic. ¶ Primo enī sciēdū
 est q ex pmutatiōe plures 7 diuerse actiones cōpetūt ad di-
 uersa: tenēdēs. aliqñ enī agitur ad implementū cōtract⁹: et
 sic vt res cōtēta tradat⁹: tñc aut interuenit stipulatio 7 agi-
 tur actio et stipulatio: 7 nō alia actione. lcu precibus. et. l. ex
 placito. C. de re. pmut. aut nō interuenit stipulatio: 7 tñc imple-
 to cōtractu p parte sua et nō pñ? vt statim. f. late subnciā.
 possēt agere actio pscript. verbis: vel actio. in factū. q est ca-
 dem: vt dicā. i. in secūda parte glo. vt alius adimpleat qd cō-
 uenit. f. vt pñset rem quā cōuenit. als vero pñset interesse.
 Itē pōt agere conditione ob causam ad repetēdū id quod
 datū est si hoc eligat. l. si tibi. c. ff. de pscript. ver. dūmodo sit re-
 petibile. lcu pponas. C. de dolo. 7 statim dixi. et hoc remedia
 ponit glo. no. in d. l. naturalis. §. at cū do sup. verb. pscript.
 verbis. De hoc tñ an in permutatione habeat locū dicta 2di-
 ctio ob causā: vide Bar. in. l. i. ad si. ff. de rerū pmut. 7 ter. i.
 l. i. C. de rerum pmut. quem tenet. dicit ibi Bar. esse singularē.
 7 ibi Bal. 7 Saly. 7 idē Bal. in. l. i. C. de cōdi. ob causam. vi
 de Jmo. in. l. aristo. in. pñ. ff. de dona. 7 ter. illū singularē i. l. si
 p fundo. 7 ibi Barto. C. de transac. dicit etiā notat⁹ Joan.
 fab. hic. se putare q agi possit pñse ad hoc vt pñ? pñse ad im-
 plet q cōuenit si rem h3 vel implere possit: ita qd nō audia-
 tur volens prestare interesse. nihil tñ allegat. potest etiā fm
 euz actor: eligere post morā an velit agere cū eo ad interesse:
 nihil etiā allegat. sed ego allego ter. in. l. i. tibi decem. quē
 103 notat Bar. ad hoc. ff. de pñ. verb. ¶ ¶ Et an verū sit illud
 quod pñtine tenet Joan. fab. scilicet qd reus potest pñse
 cōpelli ad rem prestandā: habetis gloss. no. quē tenet dire-
 ctio cōtrariū: id est qd reus nequeat pñse cōpelli: imo libe-
 ratur prestādo interesse. in. lcu precibus. C. de rerū pmut. 7
 hoc etiā tenet ibi Bar. et idem Bar. post Dy. in. l. stipula-
 tiones non diuiduntur. in. prin. in. xi. oppo. ff. de verb. oblig.
 de quo videatis plenissime per Saly. in. d. l. i. precibus. Ra-
 pha. cu. 7 Jan. in. l. qui Rome. §. flauius hermes. ff. de verb.
 oblig. 7 hoc fecidū verius. credo etiā qd cum ista actio pre-
 scriptis verbis ex permutatione def. ad duo. f. ad implendū
 cōuenta: 7 ad interesse fit in potestate cōtēti vt statim di-
 104 xi: vel implere? qd cōuenit vel prestare ad interesse qd ad-
 mitteret libellus alternati⁹ siue cōditionalis. f. pto ad imple-
 ri cōuenta vel prestari interesse. vel aliter: pto seruari cōuē-
 ta: 7 si noluerit seruare pto interesse vt l. naturalis. l. pñ. ver.
 finat⁹ rem do. iucto. §. at cū do. cū gl. in ver. pscriptis ver-
 bis. hoc etiā tenet Jo. de pla. hic. bñ facit. l. §. quid autē. 7 ibi
 Bar. ff. quoy leg. cū cōcor: ad hoc traditis in gl. pcedēti sup
 vbo p estimato. possēt etiā in hac actioe aliter cōcludi 7 al-
 ternatiue: vt re⁹ adimpleat cōuenta vel recepta restituat: vt
 l. qm. C. de rerū pmut. 7 hoc t3 ibi Saly. p illū ter. et sequitur
 105 etiā Jo. de pla. hic. ¶ ¶ Itē aduertēdū est. §. dñ. ex ista actio-
 ne agi nō possēt nisi pñ? ipleto 3cti et parte agere volētis. l.
 ex placito. 7 ibi gl. 7 doct. C. de re. pmut. imo pl⁹ fm Jo. fab.
 hic etiā si agere volēs offerret iplere: tñ ad huc nō possēt age-
 re cū sit loc⁹ pñie vt l. i. pecuniā in. prin. ff. de cōdi. ob cam. f3
 ego assigno meliorē rōnem: q et sola cōuēntione de pmutā-
 do cū sit nuda qd nō pōt agere: etiā si offerat iplere. l. iuris gē-
 tiū. §. sed cū nulla. ver. igitur nuda. ff. de pact. necessario ergo
 sequit⁹ ad hoc vt possit agi q illa cōuēntio nuda veltat p
 traditionē rei: 7 cōsequētē rei interuētū sicut 7 in ceteris cō-
 uēntionibus inuolūt⁹: per glo. in. d. l. iuris gentiū. §. quā-
 mo. in gl. mag. post mediū. 7 ibi p Bar. 7 alioz: 7 p gl. 5. qb.
 106 mo. re. trahit ob in. prin. in gl. i. ¶ ¶ An autē in ista actioe
 pscript. verbis ex permutatione debeat cōcludi ad dūctū: an

vero ad tradendum: et sic an in permutatione veniat dare: an vero tradere: dicitur per Bar. in l. i. ff. de re. permu. qd istud pendet ab eo qd actum est inter partes. si enim conventum est de dando: tunc petit translatio domini. scilicet si de tradendo vel recipiendo: ut ibi latius per eum. et sequuntur etiam Jo. fa. et Jo. de pla. hic secundum ergo qd erit conventum concludi debet. de quo etiam videatis Bald. in l. i. in vl. col. C. de rer. per. mu. et ibi etiam ponit Bal. quid si conventum est de permutatione: an sit p. permutatio: an contractus innominatus facio ut facias. effectus est maximus. quia si est permutatio: actio prescript. verbis et permutatione est bone fidei: aliter vero erit stricti iuris. ut s. vidistis. di. ite ut ibi per eum. ¶ Et predictis omnibus apparet luculenter quod debet concludi finem duos modos agendi et quomodo diversa esse debeat media concludendi finem diversitatem actionum in quibus agi potest. ¶ Pono in duobus verbis unam formam in specie quomodo formetur libellus in actione prescript. verbis. Ergo contra Titium: et dico qd adiuvicem convenimus ego darem tibi talem librum meum et ipse daret mihi talem suam vestem. Ego dedi librum et sic p. parte mea adimplevi: ipse autem sepius interpellatus recusavit: et tamen vestem mihi dare prout convenit: quare peto cum condennari ad dandam mihi dictam vestem vel interesse meum. potest etiam multis modis concludere: prout s. declaravi minimi.

119 steria huius libelli satis etiam ex superscriptis patet. ¶ Et Ultimo pro complemento materie permutationis: q. s. vidimus in quo differat iste contractus innominatus permutationis a contractu innominato deo ut dea. ponit Ang. de are. hic septem notabiles differentias q. sunt inter contractum permutationis et emptiois et venditiois q. multum subtiliter colligit et discursu legis prime cum gl. ff. de re. permu. ut hic per eum. et s. visis scire in quibus conveniant et in quibus non permutatio et contractus emptiois et venditiois: recurre ad gl. magistrum in l. i. in ver. optime. et ibi Bar. et Bal. C. de re. permu. et adde gl. in ver. bo. postulabis. in l. i. et ibi Bar. co. ti. et adde glo. in l. i. in ver. bo. nomen suum habeat. et ibi Bart. ad fi. ff. de rerum permu. Pau. in c. si. incip. in dei nomine amen. dubitatur nunc.

121 quid hospitale. et an si actus sit qd ex una parte prestetur res tantum et alia vero res et pecunia ut quotidie fit: puta convenimus de permutando quodcumque meum cum tuo digesto cum hoc q. debeas mihi ultra dare duos aureos: an hoc casu erit emptio: an vero permutatio: effectus erit magnus: q. in permutatione ut in alijs contractibus innominatis erit locus penitentie. l. si pecunia. in prin. ff. de co. di. ob cam. que non habet locum in contractibus nominatis. l. ab emptione. ff. de pac. et l. si. C. quando liceat ab emp. disce. videas Bart. in l. si in emptioe. in prin. per illi ter. ff. de contrab. emp. et in l. i. ad fi. ff. de rer. permu. et in l. aristo. in prin. et ibi Jo. ff. de dona. et oino bal. supplevit distinctionem Bar. in precludis feudor. in vii. col. et in l. i. C. de re. permu. et ter. in cad. questiones. et ibi doc. marime Jo. an. et do. Abb. extra de rerum permu. et Ang. in l. q. r. tur. per illum ter. ff. de statu ho. ¶ Et an statutu loquens in emptione habeat locum in permutatione ponit Bal. in l. i. ver. quid si statutum dicit. C. de rer. permu. et in l. i. iuris gentium. in prin. in lectura antiqua. ff. de pac. et in l. si. ff. de p. dictio. ob causam. Pau. in l. i. ff. de re. permu. videas bonum ter. cum gl. in l. si. C. de p. dictio. curia. l. i. et t. c. l. i. et ibi per do. Abb. extra de bis que fiunt a prela. sine consensu ca. Spe. et Jo. an. i. tit. de emp. et vend. s. nunc dicendum. d. n. ver. sed pone statutu per do. Ant. in c. constitutus. extra de in integ. rest. videatis etiam bonum ter. in l. sciendum. s. deinde. ver. sed si quis permutaverit. et ibi Ang. ff. de edi. edic. et qd no. singulariter Bart. in q. sione qua dicit sibi sepius de facto contigisse in l. si. ff. si si

124 promiserit. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. de ecclesia cui concessus est a summo pontifice q. possit alienare certum fundum p. satisfaciendo creditoribus: an vigore illius licentie poterit illum fundum cum alio permutare. determinat qd non p. vna ratione: ut ibi per eum. ¶ In ea. gl. ibi: et tunc eadem est actio prescriptis verbis. et consequenter competit in omnibus casibus quibus competit actio prescript. verbis. idem tenuit gl. in s. fi. in ver. actio. i. de in terdi. dicitur hic doc. aliter et melius ut de. de bel. et Jac. quos sequuntur Jo. fa. Ang. hic et Bar. licet de eis non faciat mentionem in rub. ff. de prescriptis verbis. post gl. ibi qd obviat q. stat aliquem contractum factum fuisse p. partes non introductum p. leges: sed ex solis conventionibus partium qui non habet certum nomen contractus: et hoc cum actio prescriptis verbis et actio in factum sunt idem et hoc modo obviat q. locum hoc actio prescriptis verbis habet etiam locum actio in factum: et hoc demonstrat nobis clare etymologia vocabuli in ytroq. termino. de enim actio prescript. verbis q. daf

fin verb. prescript. q. non habet certum nomen contractus: et sic in ea concludit ex prescriptis verbis narratis solum verbis conventionibus: 126 ideo ista actio prescript. verbis potest appellari actio in factum. Et adem ratione de enim actio in factum quasi habeat actionem finem factum propositum. et eodem modo concludit in ea ut in actione prescript. verbis: vix p. sola facti narratione. ¶ Potestis ponere exemplum in tali conventionione. Trado tibi molendinum meum ad annu hoc pacto q. ei facias fieri nonas molas et nonas rotas. si autem certum est quod nullus tractus gestus sit inter partes: occurrit tamen aliquis casus ex quo casu equum est actionem dari: et hoc casu datur tamen actio in factum et non actio prescript. verbis. de qua loquitur ter. in l. quoties. ff. de prescript. verbis. et q. ista nullo modo possit dici actio prescript. verbis. patet ex etymologia vocabuli: q. cum hic nulla verba interveniunt: non potest dici prescript. verbis. cum vix non fuerint: s. huius potest dici actio in factum: quasi finem factum ex quo propter equitatem actio daretur dari. et de hac potestis ponere exemplum in l. qui servandam. s. si. ff. de prescript. verbis. et ista est generalis: et proprie hoc vocat ex variis figuris causarum propterea q. finem varietate factorum copetatur interdum ad vana: interdum ad principia rerum. l. sancimus. C. de sac. san. ecclie. et istud est qd proprie voluit glo. nostra. Et per ista dicebat Joan. fab. hic posse attetari q. ista actionis in factum sunt tantum duo genera: quibus glo. nostre hic et vbiq. ut. l. i. referat: tenet qd sunt quatuor: vix ista generalis: et illa q. datur pro edictis et interdicitis: alia autem que est vna et eadem cum actione prescriptis verbis non est proprie actio in factum de per se. addo qd ipsemet Jo. fab. in s. si. ff. de interdicitis. intencit ad huc fortiori opinionem.

128 qd sit tantum vna generalis: ut ibi per eum et ad superscriptam doctrinam huius actionis prescriptis verbis et in factum q. sunt idem et q. non videatis oino Bar. idem etiam tenet in l. i. ff. de condi. et l. in pe. col. ver. secundus casus principalis est. et in l. nonnulli. p. illi ter. de prescript. verbis. et late Bal. in l. ex placito. in. iii. q. C. de rerum permu. et ad glo. nostram hic.

129 de hac multiplici actione in factum videatis etiam gl. in s. fi. in verbo: actio. i. de interdicitis. et gl. in dicta rub. ff. de prescriptis verbis. et gl. in l. ex placito. in verbo: subsecuta. C. de rerum permu. et ibi per Ly. Bar. et Sal. et ibidem per Bal. in tribus et quatuor sequentibus questionibus. et gl. et ibi Bar. in l. in factum actio. ff. de actio. et obliga. Specul. in tit. de actio. et petitio. s. sequitur. ver. rursus. ¶ In eadem gl. ibi: tamen nemo dicit aliquam additionem esse bone fidei. ¶ Habetis et 130 glo. q. actio in factum que daf loco actionis prescriptis verbis p. estimatione vel permutatione non est bone fidei: s. stricti iuris: quoniam ipsa actio prescriptis verbis istis duobus casibus fit bone fidei: ut hic in ter. licet hac opi. approbetur. et ea fortificatio per aliqua fundamenta: eam tamen impugnant alij hic Jo. Jac. Ang. de are. et Mic. in. ix. q. gl. referat idem tenere Rappa. q. opi. gl. nostre et eius ratio. Nec fundamenta Dy. possent pcedere si verum esset id qd supponit q. ista actio in factum daf loco actionis prescript. verbis. vel concurreret cum ea.

131 sed illud est falsum: q. imo actio in factum et prescriptis verbis sunt vni et idem. C. priorime dicit: non autem concurreret: vna loco alteri datur. Ideo cum actio prescriptis verbis sit bone fidei in illis duobus casibus. s. qd competit pro estimato vel permutatione: ut hoc text. sequitur qd eodem modo actio in factum sit bone fidei in illis duobus casibus cum sit vna et eadem cum actione prescriptis verbis ut dicitur: et ter. in l. si tibi aree. s. fi. in verbo: in factum actione. i. prescriptis verbis. et in l. si tibi pollienda. in s. fi. ff. de prescriptis verbis. ¶ Ad s. gl. hanc secundam opi. approbat communiter doc. hic ut Jo. fa. Ang. de are. et Mic. de nea. in. x. vlti. q. gl. Quis referat 132 in. d. l. i. s. hoc interdicitum. ff. de precario. tenuisse contrarium et stetit cum pila opi. s. relata. ¶ Extra glo. restat ut videamus formationem libelloy in actionibus in hoc s. enumeratis exceptis bis de quibus vidimus in pcedentibus. s. ite ut attingamus aliquam de materia circa nonnullas exceptiones hic nominatis quarum singulas materias si quis velit plene in medium adducere: certe ei ptingeret id q. eleganter inq. Jo. fa. hic. Calami et pa

132 prius non sufficeret. ¶ Alcedam in primis finem ordinem ter. ad actionem ex empto: et antequam accedam ad libellum in specie videamus aliquam p. introductione materie actiois ex empto: et in primis ad qd teneat emptor: et postea videbimus ad qd teneat venditor. et clare est q. emptor teneat ad vana s. ista: et sic ad transferendum onus. l. ex empto. in prin. ff. de acc. emp. cum si. nec etiam aliter ab actioe venditor liberaretur: ut dicit ter. in l. si seru. in prin. ff. ma. et in qd dicit gl. no. in l. cu fundus. s. seru tuu imprudens. in ver. emptori. ff. si cer. pe. q. si non transferat onus pecunie in venditor: qd etiam non transferat onus revendite in emptore donec pecunia sit psumpta vel aliter sequat ratibabitio. de quo tamen q. non est expeditum: videatis Bal. in l. i. ff. in pe. col.

pe.col. C. de fide instr. Item aduertite qd cu emptor teneatur dare pecunia & sic diuini transferre: qd precise potest cogi ad soluendum integru pretium & non liberaretur si diceret ego nolo re nec volo soluere pretium: sed sum contentus tibi redditori prestare quatuor tua interest. hoc est qd not. voluit Bar. in l. i. circa fine pti. reprobata gl. ibi. ff. de act. emp. qd di

133 cti comendat Ang. hic. ¶ Itē aduertite qd ad hoc vt emptor possit cu effectu agere: necesse est qd ptiū integru soluerit: vel salte qd ptiū integru offerat. l. iul. §. offerri. 2 ibi gl. 2. Bart. ff. de act. emp. ¶ An aut si emptor agat ad re reddita nō solu to ptiū nec aliter oblato: an possit obtinere si de ptiū nō op ponat tencatis qd sic ita signatē 2 meli⁹ qd alibi Bal. in l. i. in. in. col. C. ne liceat tertio puocare p ter. cu gl. in l. i. foror. C. de colla. idē vult Bar. in l. i. duo patroni. §. si quis iurane rit. in vlt. q. ff. de iureiur. 2 Bal. in l. i. in. in. §. C. de bis q sub mo do. 2 Bal. in l. i. in. vlt. col. C. de vfu. 2 fruct. leg. vbi dicit q ter. in. d. §. offerri procedit si ab emptore opponat: 2 nō alē. idē tenet Bal. post pter. vbi hoc disputat in l. i. traditio. in. in. q. C. de ac. emp. vbi subdit q quis nata sit actio: etiā ptiū nō solu to: q nō obstat exceptio ptiū nō soluti: in. in. qd ibi si gnauer subdit qd etiā si statutum diceret qd nō possit op poni ista exceptio ptiū nō soluti: tū cum res reddita petere: pōt venditor nō obstat. d. statuto dicere qd sibi licet retine re re reddita loco pignoris donec ptiū soluat: per. d. §. offer ri. quia hoc nō est excipere cū nō elidat actionē: sed est pigno ri inuoluer: vt ibi per cū. 2 idē qd. §. scilicet qd agi possit nō solu to nec oblato ptiū si nō opponatur. tenet etiā Ang. in l. i. iur. gentium. in. in. in. ff. de pact. 2 ibi hoc optime appo batur cum ter. facit differētiā inter 2 tractus nominatos et innominatos. idē etiam tenet Lud. ro. in l. i. licet licet. C. de colla. quāuis §. ibi contra. cuius fundamentū ibi repro bat Lud. 2 banc opt. cōtra §. iul. per multa media firmat cū

137 ma. in l. cū qui ita. §. qui ita. el. §. ff. de ver. ob. ¶ Aduertēdū tamen est diligēter qd quis agi possit 2 ex empto etiā ptiū nō solu to nec oblato: si nō opponatur vt prime tōmū: tū si iudex videt ptiū solutū nō esse venditori pōt ex suo officio etiā reo nō opponēte mādare emptori agēti qd soluat pre tium: quāuis ad illud nō sit actū in iudicio. ter. est ad hoc val de signat dñs in l. i. p. in. §. C. de ac. emp. fm Bal. ibi qui hoc reputat multum tenendū menti: quāuis Saly. 2 Fulgo. ibi te neāt ptiū p regulā. l. i. in. §. hoc aut iudiciū. ff. de dam. infe. ad quā regulā notabiliter rēdo ex dicto qd prime subnō. p hoc ergo dicto C. de rei vē. 2 per canonistas marime. d. Ant. de but. in c. exceptionē de excep. facit qd nō. Bar. in l. i. sti

139 pulatus magna. in. xxxiij. col. ff. de ver. obl. ¶ Itē aduer tēdū est diligēssime qd qñ emptor etiā hoc casu agit ad rēdē ditā ptiū per cū nō solu to nec oblato: qd nō iudex ex suo officio poterit mādare emptori agēti qd soluat ptiū: vt prime dixi: imo poterit in snia iudex dicere hoc modo. Qd demno venditor ad tradendū rem emptori emptore ptiū soluēte. 2 nō aliter nec alio modo sicut in optimo simili dicit

140 not. Bar. in d. l. cū q ita. §. qui ita. el. §. vbi vult notabilē qd si debitor in diē qui pōt ante diē cōueniri: §. obstat exceptio l. i. in. ff. qñ dies vfu fr. le. ce. fuerit ante diē cōuentus: 2 nō opposuerit exceptionē: qd hoc casu iudex in snia debet cō dēnare ad quātitatē soluēdā: nō tū statim sed tpe cōgruo: qz illa exceptio dilationis q inest obligationi: quāuis nō in sit quo ad differēdū iudiciū: aut quo ad differēdā sniam: tū bene inest quo ad differēdā solutionē: in tps debiti: vt ibi

141 notabiliter p cum. ¶ Itē aduertite qd ista exceptio ptiū nō soluti vel nō adimpleti cōtractus est vna de exceptioni bus que possunt opponi ad pcessum 2 que impediunt litis ingressum sui litis cōtestationem: vt pater in ter. in d. l. iulia nus. §. offerri. in ver. nondum ex empto act. fm Paul. de ca. ibi quem refert 2 sequit Ang. hic referens etiam Bar. in ex

142 tra. ad repmē. in ver. summarie. 2. 2 hoc dicto q op ponēs illā exceptionē 2 notabiliter velle qd si exceptiones im pēdēt litis ingressum nō fuerint oppositę ante litis cōtes

ad impediendū iudiciū vel fuerint oppositę: §. in cor. pbatio nibus opponēs succubuerit qd dicte exceptiones iterū pote rūt opponi in vim pēptorie et plene probare vt plenaria se quatur absolutio. argu. l. pe. ff. de bis qui sunt sui vel alie iur.

143 ¶ An aut exceptio ptiū nō soluti possit opponi a vedito re post sniam ad impediendū executionē snie: habes bar. sin gulariter determinatē q nō. in l. i. si duo patroni. §. si quis iu rauerit. in vlt. q. ff. de iureiur. secutus Spe. in ti. de exec. sen. §. si. ver. itē querit. cuius dicti veritate disputat Bal. in l. per emptorias. in. in. col. C. sen. refcin. non pos. et ibi videtur tene re cōtra Bar. tenet idē Bal. in l. i. si traditio. C. de act. emp. de quo etiā vide Bal. in l. i. ex pēdēs. C. de euit. Spe. in tit. de excep. §. dicto. ver. sed pone petis. d. Ant. de but. et Imol. in

144 c. cū iohannes. de fide instr. ¶ Videamus nūc ad qd tenea tur venditor: 2 clarum est qd tenetur ad tradendū. d. lex em ptione. in prin. ff. de act. emp. nō aut ad dandū. i. diuini tras ferendū. patet per l. rem alienā. ff. de contrab. emp. diuini ta men venit tacite 2 in ptiū si veditor tradēs erat dñs: als venit vfu capiendi cōditio. lex empto. in prin. ff. de cōtrabē. empt. iuncta. l. clauib⁹. et ratio est diuersitatis quare emptor tenet ad dādū: 2 sic diuini transferendū: venditor aut tene tur ad tradendū: est qd emptor tenet ad ptiū in genere: vedito aut ad spēm. ita dixit notabilē gl. in l. lex empto. in ver bo: agif. quā ibi sequit 2 cōmendat Bar. ff. de 2 trab. emp. 2 per cā notabiliter infert Bar. qd si vedito tenet in gñe: pti ta qvēdidisset. 2 corbes frumenti in genere: vel. x. libras auri in massa pro tanta pecunia: qd hoc casu venditor tenet ad dandū: 2 sic ad diuini trasferendū magis ex qualitate obli gationis: qz in genere: qz ex natura cōtractus allegant etiā ad hoc plures alias gl. quas ibi vide p cū. 2 idē dicit Bart. in l. i. si beres. §. qui concubinā. post gl. ibi. ff. de lega. in. de quo etiā vide Bar. in l. i. circa fine principij. ff. si cer. pe. 2 hic oīno addatis q pulcherrime dixi i. §. sic itaq. i. textualib⁹: in secū do 2 tertio notabili. §. e. 2 inter cetera ad cōfirmationē pri mi dicti dixi vobis singulariter qd si aliq. pmittit aliqd in genere etiā p hoc vbi tradō: qd nihilomin⁹ tenet trasferre diuini. hoc dixi singulariter pbari in l. i. si a substituto. §. si. cū 3 l. seq. iuncta gl. ibi in vbo: dari. ff. de le. quā ad hoc ibi multū ponderat doctores marime Imol. dicite put latius dixi in

145 d. §. sic itaq. ¶ Ad dicit etiā q si qd esset dñs rei quā vedit 2 cōmēret dare cā p dōc: 2 sic diuini trasferre: qd nō esset cō tract⁹ emptiois 2 veditiois: §. 3. cū innoiat⁹ do vt des. ca sus est notabilis in l. i. ff. de cōdi. ob. cām. 2 ibi Bar. 2 alii de quo etiā videatis Bar. in d. lex empto. in prin. vbi p hoc infert

146 qd illa pverba que cōiter ponunt in instrumentis emptiois et veditiois. §. veditio dedit 2 tradidit improprie ponunt: qz impossibile est qd dē 2 tradat: vñ illud verbū dedit impro prie ponit nisi veditio esset dñs: vt ibi p cū q dicit hoc esse bñ not. 2 idē etiā dē in l. i. C. de rer. pmu. 2 in d. l. i. in. j. col. ff. de

147 cōdi. ob. cām. ¶ An aut vedito possit pisse cogi ad rē tra dēdā ita q nō liberet ptiādo itereffe: videte gl. qd hoc late di sputat 2 refert opinioes l. i. in. in. in. gl. mag. in vbo: agif. ff. de ac. emp. magis cōiter tenet opinio gl. in. §. ptiū. i. vbo: tra datur. §. de cōtrab. emp. quā Ang. h reputat singulare: qz qz qd vedito: hz facultatē rei ptiāde 2 cogit pisse: aut nō hz nec volo desit habere 2 tūc liberaf ptiādo itereffe: hoc multū refert ad cōclufionē libelli: 2 ita etiā t3 Bar. in d. l. i. in. in. in. pe. col. ff. de ac. emp. de quo etiā vide p Bar. 2 alios in l. stipulationes nō diuidunt. in prin. in. xxxij. col. ff. de vbo. obliga. per Bal. in l. i. si traditio. in. i. q. C. de act. emp. 2 in l. cō tractus. in penult. colum. C. de fide instrumēto. vbi tenet opinio. per quam limitatur pdicta communis cōclufio qd si venditor habet facultatē rei ptiāde: et etiam est domi nus: 2 tūc bene teneatur precise tradere: si autem non est do minus: quāuis habeat facultatem rei tradēde: tū non cogitur precise tradere. nec sequitur absurdum qd qd cogatur inuoluntate incurrere penā dupli re euita: vt ibi p cū. quā opinio. impugnatur Pau. de ca. in dicta. l. i. in. prin. ff. de act. emp. ¶ Videatis etiā Bal. in l. vnica. in. j. col. C. de sen. que p eo quod interest. vbi inter alia singulariter dixit qd eo casu quo vedito constituit se noie emptoris possidere: posse precise com pelli ad tradendū. idem etiam fm cum si de veditioe fuisset factum instrumentū garentiglatū qd habet executionē pa ratā finem. de quorū dictorum veritate vide Lud. ro. in di

148 cta. l. stipulationes nō diuidunt. in principio. ¶ ¶ Anum circa pdicta diligēssime not. qd cū in practica vtilissimū 2 multū cōfert ad formationē libelli: qz si in instrumento veditiois apponant illa vba q cōiter cōfuerūt apponi: q vedito constituit se noie emptoris possidere: quāuis realiter nō tradiderit rem: tamen venditor non possit amplius cōueniri

¶ Et vendi tiōis. Quid autē cogno scatur 2 emptiois 2 veditiois: vid p. d. ale x. de imo. i. cōfil. cū. in. in. col. in. in. parte.

¶ Et tradi dit. Et cui⁹ importatit sint ista ver ba vide. d. alex. in cōfi. x. in vlt. col. in. in. part.

¶ Posside re. Quid at opef in con tractu em ptiois 2 veditiois pa ctū pstituti vide do. ale x. in pti. in. in. v. col. in. in. pte. et in pti. i. i. col. ea pte. et an p tale pactū pstituti tras ferat dñi i ēptore 2 pos sessio: vide do. Alex. de imo. in cōfi. x. in. in. et in. col. in. i. pte. et i pti. l. i. in. in. co. in. in. pte. vbi dicit an trasferat ci uilis posses sio vel natu ralis: tan p oppositio nē pacti pre carij vendi tor liberef: vide p cum i cōfi. xxxij. i. in. col. in. in. parte.

actione ex empto ut tradat re: qd venditor per predicti constitutum suum statim fuit a traditione liberatus: et statim de traditione discessit: unde opus est qd emptor agat rei vendi. vel publiciana: aut interdicto ut possidetis: alio succubere. gl. est solanis in l. ab emptione. in gl. si in ver. constituit. ff. de pac. et ibi Bar. in terminis ea notat et mandat ea multum teneri menti. bene facit. l. in l. si. ex vendito. ver. possessione aut tradita. ff. de actio. emp. quibus contrarium teneat expresse gl. sup verbo: precaria. de quo etiam vide Ly. in l. si. C. qd licet ab emp. disced. Bal. in l. i. C. pro donato. et in contrarium videtur facere qd vult Bal. in l. ymca. in pe. co. C. de sen. que pro eo qd interest. et supra retulit: ibi tenet qd casu quo venditor constituit se noie emptoris possidere: posset precise compelli ad tradendum. est tñ verū qd Bal. ibi non aperit in quo remedio: unde esset intelligendum fin pñdicta. ad ista etiā facit aliud qd etiā multum confert ad formationē libelli: vñ qd si venditor semel tradidit re venditā et postea perveniat ad manū venditoris: certe si emptor ageret et actione ex empto succubere: unde deberet agere rei vendi. vel publiciana vel interdicto ut possi. glo. est in l. si cū fundū. in. §. fere. in verbo: tradat. et in verbo multis. ff. de contrahen. emp. et no. gl. in aut. sacramenta pube. C. si aduer. vend.

149 in glo. si. in ver. custodiantur. ¶ Item diligenter adverte in proximis dictis dñi dñi qd p constitutum de tradi possessione: si venditor constituit se noie emptoris possidere: quāvis traditio que propter hoc constitutum infirmit sit facta: tñ possessio ipsa que per ipsum constitutum acquirif est vera et propria possessio: et caderet in statuto loqnēte de possessionib⁹. casus est ad hoc singularis in l. certe. §. i. in ver. pñe possidere videor. ff. de precariis. per quē text. ita in terminis dicit Bal. in l. ab emptione. in vlt. q. ff. de pac. et idē tenet Bart. per eundē text. vbi hoc latissime examinat in l. si is qui pro emptore. in pñ. in vlt. q. et ibi Jmol. ff. de vñcup. et realumpfit Bal. in l. i. §. item inuestitura. de notis feudorum. et ad hoc quod ista possessio que acquirif per constitutum sit vera et propria possessio: bene facit tex. in c. accedēs. extra de preben. et idē tenet Bald. in l. i. C. qd li. ab emp. disced. et etiā de hoc tex. in l. q. meo. in pñ. et ibi ponderat Bar. in l. si. ff. de acqui. pos. et idē etiā tenet domi. Anto. de bu. in c. cū venisset. circa. in. col. extra de restit. spo. quibus contrarium. l. q. imo ista non sit vera: s3 ficta possessio: teneat expresse Bal. in l. i. C. de suffra. et sic tā eā appellat Bal. in l. i. C. pro donato. et idē videt velle ipemet Bar. in l. i. C. de in. in. col. ff. de ver. oblig. ¶ Item adverte qd venditor teneat nedū ad rem tradendā ut predicti: sed etiā ad fructus et cetera. ¶ Item ad cedendā actionē p pensionib⁹ fundi venditi si forte illū alteri locasset venditor. l. iulian⁹. §. si fructib⁹. cū. §. seq. cū gl. in ver. cedere: et ibi Bar. ff. de act. emp. de quo etiā p Bar. in l. si fili⁹. §. i. ff. de ver. oblig. et p Bal. in l. si traditio. in vlt. q. et latius in l. si fructus. C. de act. emp. et in l. i. in in. col. C. de vñ. et fruct. lega. et qd notat Bar. in l. cū filio. in pñ. als in l. si. ff. de lega. i. et vide omnino Bar. post Dy. l. i. §. si. ff. de iur. fil. et ibi ponit de pensionibus et late de fructib⁹ sine industrialibus sine naturalibus per Ang. in l. diuortio. in pñ. ff. so. mat. ¶ Item autem venditor teneat tradere possessionē rei vendite vacuā hoc est a nemine occupatā: dicit qd sic. l. i. §. i. et ibi Bar. ff. de act. emp. no. gl. et Bar. in l. cū res. C. de prob. et ibidē etiā videt per Bal. et qñ dicit tradidit possessionē vacuā b declarat tex. et ibi Bar. i. d. l. i. §. i. et notabilis in l. ratio. §. i. per illū tex. in eo. ti. ff. de act. emp. vbi infert ad notabilon questionē. de qua p eū. et ponit notabiliter Bal. in l. i. C. de pac. inter emp. et ven. et in l. fructus. C. de act. emp. et gl. in l. improba. in gl. in ver. inuentā. C. de acqui. pos. et gl. et ibi Bar. in l. i. et doc. in glo. super verbo: veniā. C. unde vi. et ibi etiam habetis in glo. et p doc. et an sit differētia inter possessionē vacuā et vacante et qualiter probatur possessionē esse vacuā seu vacante: ponit Bal. in l. i. in pñ. C. de edic. dñi. Ang. in repe. l. i. vacantia. C. de bonis va. li. x. ¶ Item anteq dicit possessio plena et semiplena: et que vacua: declarat gl. magistra in. §. qd aut. super verbo: vacantia. de vñca. que gl. non est alibi in iure fm Ang. in l. i. me in vacuam. ff. de acqui. pos. addite tñ predictis qd quāvis venditor teneatur tradere possessionē vacuam: non tamen teneat tradere possessionē liberā nisi hoc sit dictū. et p hoc sequitur notabilis effectus qd si tradat possessio qd servitutē debeat: bene de tradi vacuā: nō tñ de tradi liberā: ita notabiliter declarat et pbat Bar. per multa in l. i. §. i. ff. de act. emp. et in l. vim facit. per il lum tex. in l. i. §. de vi et vi ar. et in l. meius. §. fundo. in fi. col. ff. de le. et notabi. Ang. in l. cōventionalibus. §. si. ff. de verb. obli. et Bal. in l. si plures. in. §. i. in. col. C. de condi. infer. et eie

152 facit. l. si pro fundo. vbi Bar. et doc. ff. de trasac. et ideo semper utilissimum est in instrumentis emptionum illam clausu-

lam apponere que hodie cōmuniter apponi consuevit: vide licet quivenditor pñsit emptori tradere possessionē liberā vacuā et expeditam et in predictis locis habetur. cuius clausule effectus patet et superscriptis: quia si tñ traderet cū ali quo onere servitutis possessionem: posset agi cōtra eū actioe

159 ex empto ad interesse. ¶ Et ultimo proprius ad libellum ad uertite qd ista actione ex empto agif ad diuersa fin qd notabiliter declarat Jo. fab. et Jo. de pla. b. c. maxime cū ser sint que consequi debet emptor a venditore ex contractu emptio nis que colliguntur ex l. ex empto. per totā. l. et ex l. iulianus. servendito. ff. de actio. emp. et notabiliter enumerat declarā do Bald. in l. dolum. C. de pñ. et cōmo. rei vendi. ibidem vi

160 deatis. ¶ Et agitur enim interdū pro re vendita tradenda vel pro interesse si non traditur: ut in superioribus dixi: et di

170 cam. §. in formatione huius libelli. ¶ Interdum agitur ad interesse solū propter aliud: nō dico: quia res non tradat: s3 eo quia venditor rei qualitatem puta servitutem celauit. vel reuociosam tradidit. l. i. §. i. ff. de act. emp. et ibi notabiliter Bar. vbi iter cetera ponit qualis debeat esse hoc casu forma libelli et in l. iulianus. in pñ. et l. si sterilis. in pñ. i. codē ti. §.

171 quib⁹. ¶ Interdum agitur actione ex empto ad interesse pro pter aliud propterea qd fund⁹ sub mēsurā promissa nō pñstat. l. i. in pñ. cum glo. et ibi Bar. ff. de actio. emp. et in hoc casu diligentissime adverte quādo venditur fund⁹ sub certa mēsurā puta centū peticarum: an si reperiatur mino ris vel maioris quātitatis cedat ad cōmodum et incommo dum emptoris. vide tex. in l. iulianus. §. si tñ. ff. de actioni. emp. et ter. notabilē in l. si seruū. §. si modios. cū glo. solē. in ver. pro numero. et ibi Pau. de ca. in eo. ti. et ter. notabilē in l. qñcro. in eo. ti. et ter. bñ signādū in l. qui fundū. §. qui agri. ff. de cōtrabē. emp. Oldr. Lan. in cō. cccxxii. notabiliter per Abb. Panor. et ibidē Jo. de anch. et Jo. de imol. in c. per tuas. extra de dona. et notabiliter Bal. in rub. C. de contrab. emp. l. xii. q. et Pau. de clea. in cōmō. c. si venditor. in pe.

172 col. extra de emp. et vend. Saly. in l. i. C. de cōtrab. emp. ¶ Interdū agif ad repetendū qd datū est. s3 ad repetēdas arras: et sic ad resoluendū contractū: ut est tex. notabilis in l. ex em pto. §. is qui vina. et ibi Bar. ff. de act. emp. de hoc tamē qñio et qua actioe repetant arre date venditori: videt ibi Bart. et gl. in l. cōtractus. §. i. et ibi Bar. et et Bald. in penul. col. C. de fide instr. et Bal. in l. i. C. quādo lic. ab emp. disced. et la

173 te Saly. in l. qd sepe. in pñ. ff. de contrab. emp. ¶ Interdū agitur ad exhibendū: s3 ut venditor exhibeat infr. fundi vē diti propter cognoscenda cōfinita vel iura venditoris quoy instr. describendorū teneatur venditor: copiam facere empto ri: non autem quod illa teneatur dare. tex. est de his not. in l. titius. la. §. ff. de act. emp. quē tex. dicit ibi Bar. esse bñ notan dū: qd fm eū pñt nota die cōtingere ad dñe Bal. in l. i. in fi. p illū tex. C. credi. cui. pig. debe. et Ant. de but. et Jmo. in c. fi. ex tra de emp. et vend. et eo casu quo venditor nollet producere si ne exhibere instrumēta: tñ seruare practica Anno. in c. cūz s3 perpetuus. extra de fid. inst. vbi oīnovi fm dñm Bald. in c. vasallus. ad finē. si de sen. sue. contro. inter dñm et agna.

174 ¶ Interdū datur hec actio contra venditorē ut agat contra aliū qd dānū dedit ipi emptori i re empta: vel saltē ut cedat actionē cōtra illū tertiū: est nouus modus agēdi: ut ibi in quit Bar. ter. habetis et ecēplū in l. iulia. §. i. et ibi Bar. ff. de act. emp. et in simili ter. in l. si sic. §. i. et ibi expresse Bart. ff. de

175 leg. i. ¶ Interdū datur hec actio pro euictione rei vendite. l. nō dubitatur. cū similibus. C. de enic. idcirco fm emergētia dictoy casuy oportebit diuersificare conclusiones libelloy fm

176 narrationē facti. Et eodem modo in act. ex ven. agitur ad di uersas sed nō ad tot diuersitates quas prime vidim⁹ i act. ex emp. Interdū enim agif ad pñ. et hec est pñcipalis et re gularis cōclusio. l. ex empto. in pñ. et d. l. iulianus. §. ex vendi to. ff. de act. emp. et dñi. §. latissime. Interdū agif ad reddē dū quod plus debito est pñtū: iuxta. l. fundi. §. si rupta. ff. de act. emp. et meli⁹ in l. si binariū. ff. de serui. vrb. pñd. et l. si tibi liberum. cū glo. in ver. incerti. ff. de act. emp. Interdum agif ad factū: ut ille qd lapides ex fundo emit illos tollat. l. si is qui lapides. ff. de act. emp. Interdum agitur ad rescindendū cō tractum. l. si fundus. ff. de lege cōmissio. ita qd in ista actio. ex vendi. oportebit variare et diuersificare conclusiones libelloy fm diuersitatē casuum. Istis p introductione materie et p

177 plenaria informatione libelli pñmissis apparet luculēter qd si lis esse debeat forma libelli in act. ex emp. et in act. ex ven. vt liquet ex pñdictis quoy libelloy formas ponit Spe. in ti. de emp. et vendi. §. si pñ. et Rosse. in rub. de actio. ex emp. et in alia rub. de actio. ex vendi. vt refert Jo. de pla. b. c. vi de Specul. etiam in titu. de fruc. et lit. expen. §. vñ. vñ. qd modo

a ¶ Ad fru ct⁹. vide. d. aler. d. imo. a in pñ. l. xii. in. j. co. in. ii. pñ. vbi etiā ponit qd de emptore sol uente pñtuz p parte: an p illa parte fructus hñe debeat et ef ficiat dñs il lius pñtuz de quo vide p b cū in consil. cccxii. in. j. col. i. in. pt. vbi etiā po nit qd si sit facta pñmis sio de vēdē do: an ille cui sit facta talis pñmis sio lucretur fructus.

b ¶ Vacua. Ad dñ. in c. cū Jo. de fi. instr.

c ¶ Plena. Vide frā. aret. in l. i. §. acq. pos. in ri. col. et Sel. in c. cū Jo. de fide inst.

¶ Ex vendi to. adde. d. Bar. for. i. pñ. c. dñi. i. cū dñi Jo annis. vñ. in. ca. cōd. in. fi. pñ. qd actio ex ven dito daf ex pñm infor mato ad re tradendū et resoluendū: et si cōpetat actio ex em pto ad re tradendū: ta lis actio nō solū daf ad merū factū: sed et ad dā dū et bñtē facultatem tradendi vt precise tra dat.

modo

modo. et in ti. de libel. concep. §. hoc quoque. ver. item no. Jm. in. c. sacro. in fi. glo. magne extra de senten. et commu. et istos allegat Joan. fa. in. §. p. et in. §. de contraben. emp. et p. pro nunc pono in specie formam libelli qui agitur actio. et emptio ut res vendita tradatur. ¶ Ergo contra Titium: et dico quod ab eo emi talem librum pro decem ducatis quos sibi actualiter solui vel offero me incontinenti soluere: quare peto cum condēnari ad dictū librum mihi tradendū. Iste est hunc modū libellā dī: et hoc casu qui concludit tū ad traditionē libri certo tempore serēde sine interrogabif re per indicē ad instātiā actoris an velit vel possit re tradere: et si dixerit quod nō condēnabif ad interesse: ut. l. si traditio. C. de ac. emp. et. l. si qd ab alio. §. si. ff. de re iudi. et sic hoc casu ad aliud agif. sed rem tradendā. et ad aliud sit condēnatio scilicet ad interesse. iste est primus modus libellā dī quē ponit i ista actiōe ex empto gl. magistralis et plenior qd sit in iure in. l. i. in prin. in glo. mag. in ver. agif. in p. ff. de ac. emp. et istā primā formā libelli sustinet ibi Bar. et ultra gl. ibi rīdet multis modis ad illud qd prime dicit: quidēbat absurdū ad aliud agi et ad aliud fieri condēnationē. dicitur ibi p. cū. et ad istā primā practicā de interrogatio ne hēda a iudice addite gl. no. i. simili. et ibi Bar. et doc. in. l. si qd. in p. in. gl. in. ver. nō p. taret. ff. de lega. i. et Bal. in. l. i. in. 179 vñ. col. C. de bis qd p. no. et de bis modis libellā dī qd postq. vēditō: fuerit in mora tradēdi librum vēditū qd hoc casu emptor principaliter et directo petat interesse tū: ut gl. in. d. l. i. in p. et ista etiā est verissima practica ut ibi duplicatō viciō? 180 dicit Bar. et tertiū modus libellā dī est ut cōclusio cōditio naliter cōcipiā hoc modo. ¶ Peto cū condēnari ad librum tra dendū et si cū nō tradet peto interesse: et iste tertiū modus est tu tiō: fm gl. ibi: et hūc tertiū intellectū defendit et t3 ibi Bart. et etiā defendat late Bar. marie a qbusdā oppositionib? p. qd visus est dubitare Jo. fa. hic: et t3 qd de iure isto pditionalis cōclusio nō pcedat Bar. dico in. l. stipulationes nō diuidunt. in p. in. vñ. q. ff. de ver. ob. et ibi sequunt. Ang. Jo. de imo. et Raph. cū ista etiā formā tenet Bar. in. l. naturalis. §. i. ver. qd extra glo. qualiter formabif libellus. ff. de p. scrip. verb. qd Bal. vbi oīno videas in. l. si traditio. l. i. q. C. de act. emp. vbi etiā dicit qd nēdū pōt peti alternativē res tradi aut interesse dari s3 etiā pūctiue hoc modo. ¶ Peto re tradi cū interesse. et talis libellus erit aptus ut ibi p. cū intelliget tū de alio inter esse qd nos agam? hic ut ibi per cū. et ista tertia forma libelli cōditionalis magis mihi placet qd cetera: et etiā cam appro bat et observat consuetudo ut inquit Jo. fab. de quo hic per cū et latius in. §. p. in. §. de emp. et v. et istas tres practicas vlt tra gl. s. alleg. t3 agit etiā gl. in. l. i. §. itē si in facto. ff. de ver. ob. qd in istis obligationib? facti qualis est illa de qua tenetur vēditō ad tradendū qd post morā succedit obligatio ad inter esse tantū qd interesse sit in actione et in petitione pbat in d. l. i. in p. ff. de ac. emp. et in. l. i. et ibi Bar. ff. si qd in ius voc. nō i. de quo tū videatis gloss. que contrariū vult in. l. si quis ab alio. §. si. ff. de re iudi. et Bar. in. l. stipulationes nō diuidū tur. ver. celsus. ff. de ver. obli. et in. l. i. in. q. p. in. C. de sen. que pro eo qd interest. Ang. distinguēte et ibi sūlg. im pugnat cū in. d. l. i. ff. si qd in ius voc. nō i. Jo. in. d. l. stipula tiones nō diuidunt. in p. in. p. col. ¶ Ultimo ad cōplēnē tū pfectū suprascriptōz libellōz nō omitto qd casu quo petif interesse nō est necesse qd quātitas ei? interesse exprimā in libello imo sufficit in libello simplr petere interesse sine sit interesse cōmissūz sine cōmittēdū. ita late t3 Bar. i. d. l. stipu lationes nō diuidunt. in p. in. vñ. col. in. x. et vlt. q. et in. l. cōrti conditio. in prin. in p. col. ff. si cer. pe. per ter. apertū in. l. i. in. fi. C. de inuti. stip. qui ter. ut ipse pbat loquif de interesse de p terito cōmissō. itē p rōnē: qd quotiescūqz declaratio icertitū dinis nō est in ptate actoris admittit libell? incertus. l. i. §. qd aut. et ibi Bar. ff. quoy leg. cū cōcor. quas ibi dedi. s. eo. in glo. in ver. pro estimato. s3 sic est qd declaratio interesse nō est i po testate actoris sed in iudicis subtilitate. C. de sen. qd pro eo qd interest. l. vñ. et §. curare. f. eo. ergo nō cogit actor interesse limitatū ponere in libello: et pñr admittit libell? sine petitiō incerta: et istud tenet cōiter p citramōtanos reprobatā opt. vlt ramōtanoy tenētū Jēu: et p Bar. late in. d. l. stipulationes nō diuidunt. in fi. p. i. p. i. et ibi rīdet Bar. ad oīa adducta p eos. ¶ Successive iuxta ordinē ter. sequit ut videam? qua liter formādus sit libell? in actione ex locato et cōducto. pro cur? introductione sciendū est ex mēte Jo. fa. hic post Jo. de 181 et t3 ista actio ex locato cōpetit ad diversā quāqz ad pē sionē rei locatē: et hoc est regulare. quāqz ad deteriorationē rei locatē qd pcesserit culpa cōductoris. et de vtroqz est casus in. l. i. ff. in quib. cau. p. i. gno. ta. cōtrab. et in. l. si vulneratus. ff. lo ca. Interdū com. edit ut colonus debito tpe colat et alia fm

legis conuentionē facit. l. si merces. §. cōductor. ff. loc. Inter dū cōpetit ut conductor re conductā dimittat iuxta ledē. 182 et l. conductor. C. loca. et eodē modo actio ex cōducto cōpe tit ad diversā. Interdū ut frui liceat re conducta. l. ex condu cto. in prin. ff. loc. et l. si fundus. in eo. titu. quē ter. pro singula ri allegat Ando. roma. in. l. si quis arbitratu. circa vlt. col. ff. de ver. obli. de cuius intellectu vide Bald. in. l. i. in vlt. col. in ver. vñ. opponit. C. de sen. que p eo qd interest. et Jo. de imol. in. l. si filio. §. si. in fi. ff. solut. matri. Interdū cōpetit ut do mus conducta vel res alia reficiatur. d. l. ex cōducto. in prin. in ver. aut villa non reficitur. cū ver. sequentibus. ff. loca. Inter dū cōpetit ad interesse damni qd secutū est ex locatiōe rei. vñ. col. l. s3 addes. §. si quis dolia. et ibi Bar. ff. loc. de cui? Intellectu vide omnino Bar. in. l. rebus. §. item qui sciēs. ff. commo. et in. l. i. in. vñ. et. ar. col. C. de senten. que pro eo qd in ter. et in. l. mater. §. sed si vas. ff. de ac. emp. et lat. in. l. i. in. vñ. in prin. et. tit. ff. de ac. emp. Interdū cōpetit ut custodia bor reo locato exhibeatur qd ita cōtentiū est. l. ex dunt. C. loca. in l. oīs borreoni. in prin. ff. loc. Interdū cōpetit ad expēsas qd necessario vel vtiliter facte sunt in re conducta. d. l. oīs bor reorum. §. i. ff. loca. de quo etiam videatis Bal. in. l. i. C. de iure emp. et notate qd qnis colonus vel inquilinus tenciatur a re conducta propter pensionē nō solutā: repetunt tū expen sas necessario vel vtiliter factas in re cōducta. t. t. est de hoc et ad multa notabilis ut ibi inquit Bar. in. l. colonus. in p. i. 184 ff. loca. ¶ Quid aut inris sit in emphyteota si cecidit a in re suo per canonē non solutū. an nibilominus repetat melio ramēta per cū facta in re emphyteotica: ponit notabilr bar. et Bal. ibi et in rubri. C. de iure emphy. in prin. Interdū agif ut cōductor liceat tollere et auferre ea que ipse cōficio vel rei cōducte adiecit. ut. d. l. sed addes. §. si inquilinus. ff. loca. po testati agi ista actiōe ex cōducto ad alia pleraqz que colligi possunt ex discursu titu. ff. de loca. ¶ Idcirco fm diversitatem emergentiū casuum debet dīcere cōclusiones formari: ut ex 185 predictis appareat. ¶ Itē aduertite qd locatio et cōductio dicuntur proprie qd merces solutā a locatore cōsistit in pecunia numerata. si autem merces nō consisteret in pecunia numerata: sed in alia quātitate: puta qd qd cōcessisset alicui fundū p decē saccis in annis ut quotidie sit. tūc ista nō esset locatio sed cōtractus innominat? facio vi des. t. t. est multū not. l. i. §. si quis seruū. ff. de p. s. de cuius intellectu et limi tatione vide glo. no. in. l. si pecunia. in p. i. ff. de cōdi. ob cau. in gloss. in ver. acceptaria. et latius in glo. in ver. reperitur. et ibi Bar. in. l. i. in. col. et vide etiā Bar. in. l. naturalis. §. at cū do. pillū ter. ff. de p. scri. ver. et gl. s. de locato. in prin. in v. merces. 186 ¶ Aduertite qd etiā isto casu si dicerē i libello qd locant alicui fundū pro decē saccis frumēti: s3 verba sint impropria: ut s3 dicit tū libell? sustineret et intelligeret locant. i. vñ cōcessi. ter. est in. l. si olei. cum gl. i. C. loca. quē Bart. ibi multū notat ad hoc et mādāt teneri mēti pro sustētatione libellōz. et idē dicit Bart. in. l. si merces. §. vis maior. iuxta prin. ff. loca. et ita etiam tenet do. ¶ In. c. cōstitutus. per illū ter. extra de reli gio. do. et Bal. in rub. C. de iure emphy. accedant que dīctio bis in. §. omnium. s. eo. tit. in materia libellōz circa sustē tationem libellōz. ¶ In autē locatore de necessitate de beat apponere in libello qualiter accommodauit patientiā in a qd conductor uti potuit re locata? vide Jm. tenet cū qd nō: nisi eo casu quo esset cōtractus innominatus: ut statim dicitur quo casu sicut et in alijs cōtractibus innominatis reg ritur expressio perfecti implemēti pro parte sua: alē nō cōpe teret actio. l. ex placito. C. de rer. pernu. et dicit. s. in glo. in ver. et permutatione. ita Jm. in. c. i. extra de libel. obla. quem re fert et impugnat Ang. de are. non hic sed in. §. sequēs. ad fin. s. eo. tenēs qd imo illaverba: prestita patientia. semper sint ne cessaria in libello sine sit propria locatio sine sit cōtract? in nominatus: motus per quēdam lenia ad que facillimū esset 187 respondere. ibi videte per eum. ¶ Item diligentissime ad uerte qd si nulla pcessisset locatio dñi: s3 aliquis simplici ter inhabitasset domum: qd hoc casu nō esset agendū actio ne ex locato: sed cōditione sine causa ad id quātū cōductor? fuisset. ita singl. Bar. arg. illius ter. in. l. i. in. sum. §. in frumē to. ff. de condi. inde. de quo etiā videte Joan. an. in addi. ad Spe. in tit. de locato. §. postq. Bal. in. l. i. tū querit. §. q. i. p. l. o. loca. et multū no. Bal. in. l. cōtractus. C. loca. vbi signanter in 189 quit vñ qd est quotidianū: qd vñ inhabitans poss. morte mariti sui in domo qd fuerat locata marito suo qd teneat ad pensionē ppetuē tarādā officio iudicis nisi sit iure familiari 190 tans cū hereditib? vñ: ut ibi p. cū not. ¶ Ergo circa suprascri pta puto et teneo qd i casu suprascripto qd alijs inhabitasset domū simplr nulla pcedere locatiōe qd i libello nēdū gehndi

Locata. adde dom. Bar. foz. in 2h. xrv. i. c. i. vñ narra tione. v. fm fundamētū in fi. i. pte. qd locato ad hoc to neatur face re et curare ut cōductor habeat rem vacuā et ex peditam ut illa uti pos sit: alē teneat conductor ad interesse.

a De pēio
ne. Sed qd
si pēio effe
remissa ar
bitrio tertij
an si ille nō
arbitrēpos
sit a perso
na recedi et
ad arbitriū
boni viri re
curri: vide
d. bar. s. i. i.
cōfil. r. iij.
inci. in pūti
ver. qre ma
gis. j. parte.

b Actio in b
factū. Qui
bus actioi
bus at peti
possit loca
tiones qd fa
cit doctor
medicus de
operis suis:
vid. d. Bar.
103. in conf.
crevi. incip.
circa pntes.
verū in ista
opi. l. iij. par
terbi etiam
ponit q nō
differūt ab
ea quā facit
famulus de
fuis. r. ibidē
ponit et qd
de medico
cōducto ad
certū tps a
cōitate pro
certo sala
rio: an finit
to tpe si cu
rauerit lūi
mos vt peti
fui debeas
h. renonata
cōducta nō
iurit.

posset ad id quanti cōducturus fuisset: sed etiam ad id quā
ti domus cōducta esset locari. per tex. no. in l. et emptio. in ver
bo: iuxta preteritam cōsuetudinem. C. loc. r. ibi omnino vide
L. y. r. que pulchre notat bar. in l. in hac stipulatio. ff. de dā.
infec. r. ista fin. Jo. de pla. cōferūt hic ad id quod tota die cō
tingit. ecce dico tibi vade r. in bal. ita talē domū meā r. bene
posita. crimis in cōcordia de pēione. habetis et predictis
191 qualiter hoc casu esset formāda cōclusio in libello. ¶ Ego
addo ad ista esse necessario videndū Bart. in l. contract. in
fi. in. col. C. de fi. instru. signāter volentē qd vbi aliqua res esset
locata simplr nō expresse certa quantitate quo casu merces
cōsuetudine prestaf. d. Lex emptio. C. loc. qd hoc casu iste erit
cōtractus immotatus: r. ageretur actio. p. scrip. ver. r. idē vo
lunt Bal. in l. fi. C. de cōtrab. emp. r. p. hoc ego allego ter. not.
r. expsum in terminis nostris in l. si tibi pollicenda. versus fi
nem. ff. de p. scri. ver. r. qd voluit Bal. in l. lex placito. C. de re
rum p. r. m. vbi signāter voluit qd si posui librum meū vē
dēdum penes aliquē stationarium sine bidellum: r. nihil ex
presse dictū sit de mercede que dari debet ipsi stationario: vi
cit Bal. qd iste erit contractus inominatus: r. consequēter
ageret actione p. scri. ver. r. pro eo bñ facit. d. l. si tibi pollicēda.
193 ¶ Jc diligenter aduertite qd in istis qui exhibent operas
suas qd cōsistūt i artificio vel i aliqua arte vel sciētia liberali:
qd nō dicit locatio r. cōductio sed magis dī pberi opera be
nefici causa. vnde inter aduocatū clientulū: inter medicū
r. infirmū: inter doctorē r. scholares nō pōt dici locatio nec
cōductio: nec cōpetit actio ex locato vel ex cōducto: hoc p
pter notabile exercitiū: vnde cōpetit actio in factū. istud
est qd in terminis voluit singul. Bar. in l. in p. m. ff. si mēfor
sal. mo. dicitur. qui hoc no. ex tex. r. ibi etiam ponit gl. in ver.
bonorariū. r. Bal. in l. j. C. de suffr. r. p. p. terea in hoc errauit
glo. qm ipsi nō dicant in l. d. Marcus a flacco. in gl. j. loca.
que voluit expresse cōtrariū tenens qd infirmo cōpetat actio
194 cōtra medicum ex cōducto. qd est falsum: vt. s. dicit. ¶ Et
supradictis liquet clarissime qualiter formāda sit libell⁹ in
actione ex locato r. in actione ex cōducto. quorū libellorū for
mas ponit Spec. in ti. de loc. s. postq. r. Ros. in p. m. ff. si mēfor
ex locato r. cōducto. fm qd refert Jo. de pla. bic. r. si vultis in
specie videre libellū: videte Jo. de pla. bic. Ang. in. s. sequē.
in fi. col. 3. eo. sed cū aliter non expedit: delibero nō denigra
re frustra papyrum. ¶ Successive iuxta ordinē ter. esset vidē
dum de forma libelli in actioe neg. gest. in quo pntauī remif
siones sufficere ne hoc nimis grāde cōmentarium sortiatur.
195 ¶ In primis tamē sciendū est quatuor modis dici nego
tium nostrum: ita qd nobis r. cōtra nos cōpetat directa et
contraria actio nego. gest. quos enumerat glo. magistra fi. in
ver. gesta. in l. si pupilli. s. quid ergo. ff. de nego. gest. et Bart.
in ca. l. si pupilli. s. itē queritur. addit alios quatuor modos:
196 et cōsequenter octo sunt genera negotiorū que ibi habetis
posita. r. eadem habetis per Ang. de are. bic. r. latius p. Jo.
de pla. bic. vnde s. diuersitate negotiorū diuersissime essent
cōclusiones libellorum. et ad ista genera negotiorū vide etiā
glo. fi. in l. pecuniam. in ver. accusatōis. C. de nego. gest. L. y.
in l. si mandato. in p. m. C. de neg. gest. Bar. in l. qm. cum l.
197 seq. ff. sol. ma. r. in l. mandati. ff. de nego. gest. ¶ Et contra
si vultis videre aliquos casus notabiles in quibus gēra ne
gotium alterius vtiliter: ad nihilum tñ habet actiones neg.
gest. contrarium cōtra eum cuius negotium vtiliter gessit: vi
det glo. not. r. ordina. r. ymā r. ibi doct. in l. si patrono. C. de
neg. gest. et glo. not. in fi. in l. nescimus. ff. de nego. gest. et per
198 Ang. bic. ¶ Et si vultis videre casus in quibus dominus
etiā alterius gestione obligatur sed non in solidū: videte glo.
ordi. s. j. in ver. obligatum. s. de obliga. que ex qua. contra.
199 ¶ In ista actione neg. gest. tam directa qd contraria habe
tis formā libelli p. Spec. in ti. de in. s. generalia. ver. sequit. et
per Ros. in ti. de ac. neg. gest. fm qd hic refert Jo. de pla. et
Nico. de neap. bic. in. in. q. r. vltimontani extra gl. et forma 3
libelli ponit Bal. in l. i. ff. de neg. ge. per illū text. vbi bon⁹ est
200 ter. ad hoc vt ibi etiā notando dicit Bar. ¶ Et de forma
probādī videte etiā gl. in l. i. in p. m. in gl. mag. et ibi Barto.
Bal. r. Ang. r. alios. ff. de eden. Bart. in l. si mādatum. C. de
neg. gest. et domi. Anto. in. c. n. extra de libelli obla. r. qd not.
Bald. in l. si pecuniam. in fi. C. de nego. gest. et ista sufficiant.
201 ¶ Et formam huius libelli ponit etiam Ange. bic. sed la.
202 tius et plenius Jo. de pla. bic. videatis. ¶ Qualiter autē
formādi sint articuli r. qualiter hōde sint positiones in ista
actione neg. gest. vide tex. in l. sed an vltra. s. j. r. ibi Bar. not.
ff. de nego. gest. r. Bart. notabiliter in l. si mandati. C. eo. et ei⁹
qba habetis simplr relata nullo addito p. Ang. bic. ¶ Suc
cessive iuxta ordinē ter. sequit de actione mandati: de positi:

pro socio: r. commodati. In istis quatuor actionib⁹ habetis
stis suos particulares libellos cū suis opportunis materiis
in. s. sequens. extra glo. s. eo. d. ti. ¶ Sequitur nunc regulato
ordine de actioe tutelē circa quā Ang. bic. fecit quasi vñ tra
ctatū tutelari colligēdo hic p. viā summe quasi oīa tradita
per Bar. r. alios scribentes in locis suis ordinarijs qd nō est
aliud qd materias extra loca sua ordinata ipertinēter extra
203 bere. ¶ De formis autē libellorū in ista actione tutelē taz
directa qd cōtraria: itē r. in actione protutēle tam directa qd
cōtraria: iuxta. l. fi. ff. de eo qui pro tuto. r. declarauit. s. in glo.
in verbo: protutēle. item r. in vtili nego. gest. de qua loquitur
rub. ff. de cōtraria tutela r. vtili actione. Jc r. in materia su
specti tutoris r. in actione de tute. r. ratiois tutoris. de qua lo
quitur rubi. ff. de tut. r. ratio. dist. r. potissimū. l. j. s. nūc tra
204 ctus. et l. ij. illius tit. ¶ Item et in actione in factū sub
fidaria que cōpetit contra magistratū qui malum vel nō
idoneum tutorem dedit de qua loquitur tit. ff. de magistra.
conuiciendis. et est glo. magistra in. s. sciendum. in verb. sub
205 fidaria. ff. de satisfda. tuto. ¶ Item et in actione in factū ad
interesse contra falsum tutorem autorantē de qua loquitur
marime. l. nouissime. ff. quod falso tuto. autorat. et glo. solen
206 nis et magistra in l. i. in p. m. in eo. d. ti. ¶ In istis omnib⁹ ha
betis formas libellorum per Spec. in titu. de ind. s. genera
lia. ver. sequitur. in fi. illius. s. per Ros. in tit. de actio. tute. et
in ti. de contraria actio. tute. r. in ti. de actio. protute. r. in ti. de
vtili actio. nego. gest. contra curatorem. et in ti. qd falso tuto.
autbo. r. in titu. de actio cōtra magistratū. fm qd refert Jo.
de pla. bic. Et in actione tutelē directa que datur cōtra tuto
rem habetis formam libelli per Ange. bic. r. lati⁹ per Jo. de
pla. bic. r. vide gl. in l. i. in p. m. r. ibi Bar. Bal. Ang. r. alios. ff.
de eden. r. Saly. i. l. edicta. C. de eden. r. do. Ant. de bu. in. c. ij.
extra de libel. obla. r. qd notabiliter in terminis nostris dicit
Bar. in l. i. circa. n. col. C. si aduer. rē ind. vbi dicit nota. Bar.
per illum ter. cū gl. qd non solum procedit libellus in actio.
tut. si peto condnari tutore ad reddendum rationem admi
nistratōis cū assignatione reliquorum fm qd cōcludūt et
declarāt Ang. r. Jo. de pla. bic. verū etiam contra ipsos pro
cedit libellus si peto condnari tutore ad vādū certā quātū
tatē occasione administratōis: vt ibi p. Bar. de quo etiā vi
de Ang. in l. i. in p. m. ff. de edē. r. in l. cū p. p. terea. C. si qd alte
207 vel sibi. ¶ Successive iuxta ordinē ter. esset libell⁹ in actio
ne pignoratitia: ceter qd nō est mlti artifice. sufficiat etiā in
ea opportune remissioes. vñ de forma libelli in actioe pigno
ratitia tā directa qd contraria videatis Spec. in ti. de pigno.
s. j. r. Ros. in titu. de pigne. actio. r. in tit. de contra. pigno.
actio. fm qd hic refert Jo. de pla. r. Nico. de neap. bic. in. in. j.
r. vlti. q. extra gl. r. vide gl. r. ibi no. Bart. in l. cū debitor. ff. de
pigne. act. r. habetis in specie per Ang. r. lati⁹ per Jo. de pla.
208 bic. ¶ Et si vultis scire differētijs que sunt inter pignora
tiā actionē tā directā qd cōtrariā r. actionē hypothecariā: vi
det glo. solenē in. s. term. ver. emula. et medius in verbo: actio
nib⁹. in proe. ff. y. r. dicit bar. qd alibi in corpore iuris nō ha
bemus meliorē gl. illa. r. ibi videte mel⁹ per Bar. qui ponit
in quib⁹ cōueniāt r. in quib⁹ differant suprascripte actioes.
cui verba simplr sequit nullo addito Ang. bic. r. vltra diffe
rentias ibi traditas videte etiā aliā differētiā p. Bar. in l. si
in rē. s. p. p. terea. per illū ter. ff. de pigne. acti. et ibi etiā p. illū ter.
in v. p. p. terea. ponit singulr Bar. an statuta loquētia de pigno
re habeāt locū i hypotheca vt ibi per cū. ¶ Sequit in ter. de
actio. fami. et c. r. actione communi diui. in istis vide parti
culariter libellos vna cū suis opportunis materiis in. s. qdā.
s. eo. ¶ In actioe autē p. scri. ver. qd p. estimato cōpetit vidim⁹
et libellū vna cū sua materia. s. in gl. in v. p. estimato. Eodē
modo in actione p. scri. ver. r. pmutatōe: vidim⁹ libellū vna
cū sua materia. s. in gl. in ver. ex pmutatōe. ¶ Super vlti
mo loco vt videam⁹ libellū in petitione hereditatis que vlti
mo loco enumerat hic i ter. ¶ Pro introductione materiē vidē
da sunt aliqua circa istā petitionē hereditatis qd multū cōse
209 runt ad formā libelli. In primis cui cōpetit ista actio. r. ex
peditū est qd directa petitio hereditatis p. petitillū qd est heres
de iure ciuili siue ex testō siue ab intestato siue p se siue per me
diam personāz etiā extranei: vt. l. ij. r. in. in p. m. r. s. j. r. fi. ff.
de peti. her. r. qd in istis locis notat gl. anarime in d. l. n. r. in.
in gl. magna. r. intantū ista sunt vera qd etiā si ante me fuissent
mille successores quoy vn⁹ successisset alteri: ego qui sum be
res vltimi possūz me dicere heredē pmi r. petere hereditatē
pmi defuncti tāq⁹ ei⁹ heres qm ab eo nō sum istitūt⁹ heres
nec etiā succedā ab intestato: imo pl⁹ etiā nō facta mētiōe
illoz q mediū fuerūt in successione: et talis libellus pedit:
210 qd qd beredis est heres: etiam pmi testatoris est heres: vt. l.
paterfa.

a **Cl.** paterfa. a paterfa. primis tabulis in ff. de vulga. et pupilla. quæ ibi in terminis notat Bar. pro dicto libello et ibidē alii scribentes post eū. ad idem tex. in l. si. C. de heredi. insti. quæ etiā not. ad hoc Bar. ibi. latius Bal. in. xvi. q. 2. in seq. q. 2. seq. et etiā in xxi. q. ad idem est text. in l. si. et ibi gl. mag. circa mediū. et ibi Bar. ff. de peti. her. ad idem tex. in l. si. quis filium. §. si. et ibi Bar. an bonis lectoris. ff. de acq. her. et ibi moderni post eū. et Bar. in l. defensor. §. illud. ff. de interro. actio. et Bar. licet non ita clare in Let. an eandem. §. actiones. ff. de exceptio. rei iud. imo in l. in. ff. de vulg. et pup. et in l. in. §. et pluribus. ff. de acquir. poss. in notabilib. **¶** Et per ista dicebat etiā Bar. in d. l. si. C. de her. insti. qd si aliquis fuit heres patri suo pro vna parte ex persona sua: et p. alijs partibus ex persona fratrum suorum p. notuorum: qd nihilominus recte agit: licet in libello simpliciter se esse heredem patris sui insolidu dicit per suprascripta. Dicit tamē ad suprascriptum limitationem et declarationem Bar. in d. l. si defensor. §. illud. p. illum tex. ff. de interro. actio. qd si interefet legatarij forte propter legata vel substitutiones: vel forte propter separationem bonorum quaz a iudice impetraverat: et sic propter hoc deliberatio aduersarij impeditur: posset iudex ad instantiā partis interrogare an sit heres in totū ex persona sua: an vero per mediam personam. et aliter: et consequenter an sit heres mediate an immediate: et ad hoc cogit respōdere. qd dicitur sequuntur etia3 Cano. et Anto. de but. imo. et Abb. Panor. in. c. ii. extra de lib. obl. Et per hoc ego credo nō esse veramynā limitationem quam ad suprascripta tradit Joā. de platea hic ubi dicit qd eo casu quo facta esset disicō et se paratio bonorum et hereditatis primi defuncti et eius herodum ad instantiam creditorū qd isto casu predicta nō habēt locum et isto casu posset quis simpliciter et insolidu dicere se heredē pmi defuncti. allegat hoc l. si creditores. et ibi Bar. ff. de sepa. bo. quia imo vult Bar. cōtrarium in d. §. illud. vt §. retuli: cum vult qd etiā si interfit aduersarij qd esset quādo facta esset separatio bonorū: vt §. declarauit: tamē semper illa simplex petitio admittetur quāuis postea ad instantiā partis posset iudex interrogare: vt §. nec ob. d. l. si creditores. et ibi Bart. in si. quia solum dicit ibi Bar. per illum tex. qd qm facta additione per heredē efficiatur totū nū patrimonij hereditas: et est glo. in l. si. veteres. ff. de acqui. pos. et dicaz circa hoc itra multa polchra: tñ si fuit impetrata separatio bonorū ad instantiā creditorū: hoc casu debent vēdi bona defuncti tanq̄ defuncti nō tanq̄ heredis p illū tex. in ver. §. si defuncti bona. qd reputat Bal. ibi multū not. qd hoc fateor. et nihil penitus obstat predictis quomin⁹ etiā impetrata se paratione bonorū nō possit agēs in libello dicere simpliciter se esse heredē insolidu primi defuncti. Nec p hoc nego quin si postea deueniendū sit ad venditionē bonorū: qd facta separatione debent separati vendi bona defuncti tanq̄ defuncti nō tanq̄ heredis per d. l. si creditores. cum ibi notatis p

213 Bar. **¶** Item addite predictis inquantū dicit qd ille qd est heres vltimū potest dicere se heredē primi testatoris: nec propterea libellus vitatur. addite illud qd singulariter dicit gl. singu. in l. in. in glo. mag. in ver. intendere. ff. de peti. her. qd est adhuc fortius: vt qd si primus puta Scius mortuus sit ab intestato nullo penit⁹ condito testamēto: et ille cui immediate succedit: puta Tit⁹ fecerit testm in quo instituerit me heredē: qd ego in libello possum dicere me heredē illi⁹ primi Scij ex testamēto: quāuis ipse nullū fecerit testamēti. qd est fm illā glo. mirabile. Eodem modo cōtra si ille primus. Scius fecisset testamēti et ille Titius ab intestato decessisset ex cuius persona egoverio: certe possum in libello me dicere heredē ab intestato illius primi Scij: quāuis ipse cōdiderit testamēti. et hoc ideo: qd debet attendi causa proxima et nō remota: sed an vltimo loco defunct⁹ cui ego immediate succedo fecerit testamēti vel ne. Bart. tamen alibi aliter dicit

214 stringit. ibi videte per eum. **¶** An autē in libello petitio nis hereditatis teneatur quis exprimere an sit heres ex testamēto vel ab intestato: an eo sufficiat simpliciter dicere se heredē: determinat vbiq̄ Bar. qd nō sit necesse exprimere quō admodū nō est: etiā necesse exprimere an qd sit heres immediate per se: an vero per mediā personam: vt §. vidim⁹: qd f3 Bar. cū petitio hereditatis sit in rem et vniuersalis admittitur petitio vniuersalis causa non expressa: vt l. sed et si lege. §. petitio. ff. de peti. her. et in l. si mater. in prin. ff. de except. rei iudi. Causa tamē cōgnita fm cum si uideret iudex multū in teresse rei conueni posset cogere actore ad declarandū per d. l. si defensor. §. illud. ff. de interro. act. et dixi. §. ita tenet bar. in d. l. in. ff. de peti. her. et de quo tñ quia non est sine dubio: et multi tenent cōtrariū qd imo quis teneatur exprimere in li

bello an sit heres ex testamēto vel ab intestato. videatis etia3 tex. et ibi Bar. in d. l. si defensor. §. illud. et tex. in l. in. in ver. ve lut ex testamēto. C. de succed. edic. et ibi Bal. qui illū pōderat ad hoc cōtra predicta. videatis etia3 p Bal. in l. in. in prin. ff. de edē. in. et col. dū sciat libellū in petitioe hereditatis: et per eū dē in l. edita. in rep. epadana. in. et col. C. de edē. et l. gal lus. §. in. in pe. col. ff. de lib. et possib. et in l. si is ad quē per illuz rei. ff. de acqui. her. et ibi etiā Pan. de ca. et Specu. in ut. de actore. §. i. ver. ut qui se dicit. et ibi etiā per Bal. in addi. et p

215 ff. de off. Jo. an. et alios in. c. ii. extra de lib. obl. **¶** An autē in libello petitioe hereditatis quis tenet specificare res hereditarias. dicite qd nō: imo suff. cit. simplr petere hereditatē reb⁹ nō specificatis. gl. est no. in l. in. in prin. ff. de edē. et in glo. mag. panlo post fm quā sequunt cōiter doc. ibi vt Bar. et p ea bñ facit tex. l. si si possessor. §. si cū de hereditate. ff. de iur. iur. bñ facit tex. in l. in. et in l. si quo tpe. ff. de petitione her. vbi in tali iudicio petitioe hereditatis intelliguntur compre hendi etiā ea que post libellū productum cepta sunt posside ri per ipsum reū conueni: et sic ea que non fuerunt specificē petita in libello. de quo etiā vide §. alii. vbi hoc limitat l. d. edicta. C. de edē. accedat qd in simili dicimus in dote qd etiā est iudiciū vniuersale sicut et petitio hereditatis: vt p Bart. et alios doc. in rub. ff. so. ma. cū suis cōcordatib⁹ in qua dote procedit etiā libellus si alijs simplr petit cōdēnari ad resti tuendā dotē nō facta specificatione alicui⁹ rei dotalis: vt p Bar. l. si. C. de sen. §. sine certa quāti. et ibidē p Bal. Eng. et Sali. et per Bal. in l. in. in prin. in. in. col. ff. de edē. et per Bal. et Adoder. in l. si. ff. so. ma. et p Bal. in addi. ad Spe. in ti. de sen tentia. in. in. in. co. et Pan. de ca. et alios modernos in rubi. ff.

216 sol. mat. **¶** Item aduertite qd petitio hereditatis cōpetit siue qd sit heres insolidu siue pro pte. vt l. licet minima. cū si. ff. de pe. her. dūmodo illa pars sit quota hereditatis: et sic conti neat iura actiue et passiue: vñ nō cōpeteret habēti quotaz bo norū: iuxta l. si qd seruū. §. si. et l. seq. et ibi gl. iūctis ibi late tra dit p Bar. ff. de le. j. et l. l. mulier. §. si. cū gl. et ibi p Eng. et alios. ff. ad treb. et l. nō amplius. §. si. cū l. seq. et ibi etiam p Eng. et alios. ff. de le. j. et l. si est multū vñle. et facit qd filio in stituto in legitima sua tñ vel acceptanti suā legitimā tantū et alia hereditaria repudiāt nō cōpetat petitio hereditatis: cum legitima nō sit quota hereditatis sed quota bonorū. l. papinian⁹. §. qrtā aut. ff. de inof. test. et tenet Barto. in l. et fa cto. magna. in. in. col. ff. de her. insti. et Bal. in l. quorū. C. de her. insti. quicquid tenuerit Eng. l. ita tamē §. si patron⁹. si ad trebel. per illū tex. ad quē rñdēte vt ibi p imo. et Ange. de arc. hic qd vltimo subdit qd ista opinio obseruat in practi.

217 ca. **¶** Contra quē autē detur petitio hereditatis est expedi tum: qd daf ptra possidentē pro herede. l. cōtra putantē se he redem cū nō sit: siue bona fide credat se heredē cū nō sit: siue etiā mala fide sciēs se nō esse heredē cōtendat tñ se heredē: vt l. pro herede. in prin. cū gl. i. ma. ff. de pe. her. et magistraliter declarat quot modis capiat iste termin⁹ pro herede: et qñ sit titulus: et qd in materia nra nō est titulus: qd si esset titulus pet. her. nō daret cōtra titulo possidentē vt statim. §. late et nota biliter subiciā. et simile gl. habetis in rub. ff. de vñca. p her.

218 de. et ponit Bar. in l. si. pro herede. **¶** Item daf ista petitio hereditatis cōtra possidentē pro possessore hoc est contra eū qd simpliciter et sine aliquo titulo possidet nec vllū titulu pos sessionis scit allegare nisi qd possideo vt pdo fur raptor: et qd libet malefidei possessor. d. l. p herede. §. si. cū l. seq. et i prin. l. seq. et l. regulariter. ff. de pe. her. Et idē etiā cōt si allegaret tit. rei pharet. sed esset titulus inualidus: hoc est titulus qui ha betur pro nō titulo: vt l. nec vllā. §. i. cū gl. in vbo. sciēs. et ibi Bar. ff. de pe. her. regulariter autē petitio hereditatis nō da tur cōtra possidentē titulo vō et iusto: sicut nec publiciana: vt l. siue aut. §. si duob⁹. ff. de publ. et de hac f3 publiciana di xi late in. §. si iste. §. eo. et in terminis nostris qd sit ratio qua re petitio hereditatis nō datur contra ti. possidentē vñā po nit gl. in l. hereditatis. in verbo: cōpellat. C. de pe. her. aliā po nit gl. in l. hereditatē in gl. si. mag. C. in quib. cau. cessat longi tēp. pasci. et ambas repebēdit Bar. in d. l. hereditatis. vide ibi p cū. et ibi Bar. assignat verā rōnez doc. que cōiter tenet: et fuit ratio antiquorū: vt l. in. l. cogi. C. de pet. her. na3 ille qui agit. pe. her. fundat se solū ex titulo solo. si igitur aduer sarius cōuentus possidet: et cū titulo habet titulu sicut ipse et sic habet equale ius: vñde cū habeat istud plene qd possidet merito nō debet posse conueniri pe. her. et si diceres attenta ista rōne p vera sequeret qd etiā rei vēdi. nō deberet dari cō tra titulo possidentē qd tamen est falsum: vt l. vñca. cum si. C. de alie. iudi. mu. causa fact. res: ondet not. Barto. vbi §. ap agēs rei vendi. nō fundat solum se ex titulo: sed etia3 ex iure

qđ habet in re: eo qđ dominus nimirum ergo si cōpetit etia3
cōtra titulo possidentem. hinc est qđ si heres vellet se fundare
non tantum ex titulo sed etiam ex iure quod habet mediāte
persona defuncti: et sic ex domino suo: posset agere nō dico
petitione hereditatis sed rei vendi. etiam contra titulo possi
dentem. est tamen verum qđ magis grauetur: quia haberet
necesse probare dñm: cuius probatio est difficillima pnt late
dici in §. sed iste. §. eo qđ nō est in petitione hereditatis in qua
sufficit pbatio solius tituli. scilicet qđ sit heres. Et supraleri
ptam rationem ponit etia3 Bar. in l. p. herede. in prin. ff. de
peti. heredi. et cum sequit. Ange. in l. p. omponius. als incipit
si ex equis. ff. de rei vendi. et Ange. et Imol. in l. si is qui bonis.
ff. de acquiren. herede. de qua etiam vide Bald. in d. l. heredita
te. C. in quibus can. cessat longi tēporis pscriptio. et per ista3
rationem que est cōis apud doc. Ego puto posse repēdēdi
illud singulare dictum et singularem limitationē ad supra
scripta Bal. in l. si. in. et etia3 in. i. oppo. C. de edict. diui ba
dri. tol. de quo dicto Bal. tantū gloriatur et tam magnū fe
stus facit: vbi dicit qđ regula suprascripta que habet qđ peti
tio hereditatis non datur contra titulo possidentem: pcedat
quando ille titulus istius qui possidet pcedit mortem testato
ris. sed quādo titulus et possessio fuissent adepti mortuo testa
to: tūc fm cū nō excludit petitiō hereditatis nisi esset cōple
ta pscriptio. et consequenter stat fm cū qđ contra possessore
rei habentē titulu nonū quēstus post mortē testatoris: bene
dāt petitiō hereditatis. qđ dictum p singularissima limita
tione regule predictę dicit ibi Bal. esse tenendū morti. et esse
nota perpetua dignū. et dicit qđ miratur hoc a nemine fuisse
animaduersum: vt verbis suis utar. nā iudicio meo si nos at
tendimus rationem cōem doctorum. s. relata3 qđ petitiō he
reditatis non dāt cōtra titulo possidentē: certe illa ratio pro
cedit siue titulus sit acquisit⁹ ante mortē testatoris siue post.
cōtra Bal. tenet expresse Saly. in illamet. l. si. C. de edict. diui
ba. tol. et in l. ij. C. de peti. heredi. per illum tex. iuncto princ. cū
fi. et iuncta. l. hereditatis. eo. ti. que iura nō faciunt hanc differē
tiā. et cōtra Bal. allego vobis glo. expresse tenentē contrariū
in l. penul. et ff. pro legato. et ipsenē Bal. fuit sibi ipsi cōtra
rius. in rep. in l. incerti. in. xij. co. C. de interdi. et ibi respondet
ad d. l. si. C. de edict. diui badri. tol. de cui⁹ dicti veritate vide
etiam p. au. de cast. in d. l. si. qui illud nititur saluare vno ca
su singulari quem statim subiūciā. videatis etiā Ang. de are.
219 in §. sed iste. pe. q. ar. s. e. C. et per suprascriptā rationem
cōem puto qđ etiam p. fundi possit alia peregrina limitatio
Saly. in d. l. si. C. de edict. diui badri. tol. et in d. l. ij. C. de pe. her.
ad suprascriptam regulam que habet qđ petitiō herede. nō da
tur cōtra titulo possidentē. nā fm cū illa est vera et pcedit
nisi titulus esset acquisit⁹ de per se post possessionē primo ap
prehensam: qđ postqđ pe. heredi. semel fuit nata qñ ille simplr
possidebat sine titulo: certe titulus postea superueniens ipsi
possessori nō debet patrocinari ipsi possessori nec extinguere
actionē tam fundatā. alleg. l. si rem et petitiū. et ibi gl. sentit. ff.
de pet. heredi. vbi petitiū rei hereditarie vēdite qđ habet cū3
titulo nihilominus venit in peti. heredi. que prius ad rez he
reditariā nata erat. et qñis Saly. istā singularem limitatio
nē sibi ascripserit impudēt: tñ ante cū fuit Bal. eode3 et
loco qui eā formaliter cū omnibus suprascriptis rationib⁹
ponit in d. l. si. C. de edict. diui badri. tol. in. x. opp. in ver. vnum
tamē scias: nā iudicio meo si nos attendimus rationē cōmu
nem quam s. retuli quare pet. heredi. nō datur cōtra titulo
possidentē. illa ratio videtur procedere et militare sine titulus
sit acquisitus cum possessione: siue etiam sit acquisitus de p
se post possessionē apprehensam. et glo. in d. l. si rem et petitiū.
super qua se fundat Bal. Saly. repēdēdi: merito p Bar.
220 ibi qui aliter dicit. dic vt ibi per eum. C. et illā singulare3
limitationē ad regulam suprascriptā ego trado vobis: qđ est
verissima: vt predicta regula que habet qđ pet. herede. nō datur
cōtra titulo possidentē: pcedat qñ quis acquisiuit titulu
ab eo qui petitorē agentē petitione herede. potuisset excludere
et repellere qđ possidebat vero titulo: nam tūc ille qui acqui
siuit ab eo non posset petitione heredi. conueniri. secus est
aut si acquisiuit titulu ab eo qui potuisset petitiō herede. cō
ueniri: qđ nullū ius habebat s3 simpliciter possidebat p here
de vel pro possessore: qđ hoc casu iste scōs qñis possideret cū
vero titulo nihilomin⁹ posset peti. herede. cōueniri. et ista limi
tatio esset scribēda litteris aureis. ita in terminis signātur di
cit Bar. in l. cogi. versus si. C. de peti. herede. et ide3 Bar. qñis
nō ita clare in l. si re et petitiū. in prin. in. i. opp. ff. de pet. herede.
et sequitur p. au. de ca. in d. l. si. de edict. diui. qui isto mo
do saluat limitationē Bal. quā. s. p. prima retuli: vt pcedat
qñ titulus fuisset acquisitus post mortem defuncti ab eo q

potuisset a defuncto cōueniri. quo casu qñis cū titulo possi
deat nihilomin⁹ poterit conueniri pet. herede. que saluatio mihi
in nihilū placet: qđ tūc pe. herede. posset cōueniri: nō esset eo
qđ titulus fuisset acquisit⁹ post mortē testatoris: vt vult Bal.
s3 eo qđ fuisset acquisit⁹ a tali qui poterat cōueniri pet. herede.
p ista singularem limitationē quā prime retuli bñ facit qđ vo
luit gl. illa solēns in l. si duo. in prin. in gl. ij. et ibi Bar. ff. vi
possidetis. Ego tñ hodie nouiter pōderam Bar. alibi volē
tē expresse cōtrariū in l. iij. §. opus. ff. de alie. iud. mu. causa fa
cta. vbi formalit vult Bar. qđ ille qui possidebat p herede vel
pro possessore psequenter tenebat mihi et conueniri poterat
peti. herede. et alienauit in aliū qđ p istā alienationē est mihi
sublata petitiō herede. et consequenter qđ ego nō potero istum se
cundum conuenire petitiō heredi. qđ iste nūc possidet cū3 ti.
ecce ergo quāsi ibi vult clare Bar. qđ qñis iste scōs acqui
rit titulu ab illo qui poterat cōueniri peti. herede. nihilomin⁹
iste secūd⁹ cōueniri nō poterit pet. herede. ergo Bar. est sibi
met de directo cōtrarius. quicquid sit Bar. ibi in d. l. iij. §.
opus singulariter dat per illū tex. singularem remediū in mate
ria nostra. qđ diligētissime notate p maxima limitationē et
declarationē regule suprascriptę que habet qđ petitiō herede. nō
datur cōtra titulo possidentem. nā dicit Bar. qñ ille qui
nō possidebat et cōsequenter qui a me cōueniri poterat pe. her.
red. alienauit in aliū quē ego nō possum cōuenire pe. her. qđ
possidet cū ti. et cōsequenter mihi hoc mō abstulit oīno actio
nē pet. herede. qđ nec eū conuenire possum qui alienauit: cū als
nūc nō possideat: nec eū qđ nūc possidet: cū possideat titulu.
qđ tñ ego possum cōuenire illi qui alienauit actionē in fac.
vbi si vultis videatis et illo edicto de alie. in. mu. causa fact.
vt ibi sing. p. cū. et simile remediū retuli vobis in publiciana
qđ etiā nō cōpetit cōtra ti. possidentem in §. si iste. s. e. vbi lati⁹
de hoc dicit. Sed nūc occurrit mihi qđ forte non esset ponere
os in celum tenere qđ ille qui p. alienauit si dolo alienauit
ne cōueniretur: qđ posset cōueniri pet. herede. proinde ac si pos
sideret. put in simili dicimus in rei veni. qđ non datur nisi cō
tra possidentē cū reqrat duo extrema habilia: oīni in agen
te et possessionē in cōsentio. l. in re. in prin. et l. offi. cū. ff. de rei
veni. et l. vnica. C. de alie. iud. mu. causa fact. et dicit late l. §. oīm.
in materia rei vendicatiois. §. eo. et tñ si qđ dolo defuit possi
dere pōt cōueniri rei vendi. pinde ac si possideret. l. is qđ do
lo. in prin. cū si. ff. de rei veni. et dicit late in d. §. oīm. cogitate tñ qđ
nūc occurrit: et videte tex. in l. nec vllam. als incipit. l. etia3. §.
221 itē si qđ dolo. et l. et ancillariū. ff. de pet. herede. C. et item p alia
notabili limitationē regule suprascriptę que habet qđ petitiō
heredi. nō datur contra titulo possidentem. notate qđ nō suffi
ceret habere titulu procuratū post cōventionē in iudicio fa
cta ab herede. qđ cōtra habentē titulu procuratū ego credo qđ be
ne competere pe. herede. et ideo teneo qđ inanis sit illa cautela
qua vtuntur aliqui imperiti aduocati qñ vident cōueniū
peti. herede. nō habere tit. procurant habere. vt sic actorē ex
cludant ad hoc tenendū. mouet me authoritas Bar. in opri
mo simili in l. siue aut. §. si duobus. ff. de publi. per illuz tex. et
p alias bonas rationes vbi vult no. Bar. qđ qñis publicia
na nō datur cōtra ti. possidentē. tñ postqđ esset cōuentus si p
curaret haberet ti. put fm cū qđ dā aduocati faciūt: certe istō
nihil pdesset: vt ibi per cū. et dicit in §. sed iste. §. eo. et ibi de
di qđ plures conuocant: hoc dictum Bar. circa istum ti. pcur
ratū ad quas cū expedierit recurrat. bñ facit id quod dice
bam statim in. ij. limitationē. s. relata qđ postqđ petitiō herede
mel esset nata: ti. superueniens ipsi possessori non haberet ex
tinguere actionē iā fundatā. qđ dictū qñis. s. reprobaucrim
in terminis de quib⁹ ibi. tñ credo esse verissimū qñ actio ne
dum fuisset nata: s3 etiam ad exercitiū deducta. et cū hoc cō
curreret aliud. §. qđ in ti. superueniens fuisset pcuratus: vt sta
tim dicit. et ita etiā. §. qđ cōtra possidentē ti. procurato. post con
ventionē in iudicio factā ab herede. tamē competat peti. he
redi. tenet etiam simpliciter Jo. de pla. bic alios casus ad li
mitationem regule suprascriptę in quibus datur pet. heredi.
contra titulo possidentem. ponit glo. no. et mag. in l. heredita
te in gl. in ver. nō possunt. C. in quib. cau. cessat long. tempo
ris pscriptio. et omnino vide tex. in l. nec vllam. §. oīb⁹. et ibi
Bar. et tex. in l. hereditas. et ibi Bar. et tex. in l. etiam. §. ij. et ibi
Bar. ff. de peti. herede. in quibus locis inuenietis alias limita
tiones vltra eas quas s. retuli in specie propterea qđ speciali
222 notā vise sunt dignę. C. et tñ autē peti. herede. competat con
tra possidentē ti. putatiuo: et sic nunqd in istis error posside
tis hereditates seu res hereditarias habeamus pro titulo ad
excludendā hanc pe. herede. glo. cū singularis que tenet qđ sic
in l. si in gl. si. ff. pro legato. contrariū tenet gl. in l. ij. in prin. in
verbo: si nihil vlna p. qñ. qñ. et bono. fm qđ cū pōderat
et sequitur

121 sequit ibi Bar. et ex eo qd. qn. iustus error habeat pro
ti. quatuor ad vscupatione et ad pscruptionem: nō tñ habet pro
titulo quatuor ad repellendū cū qui agit peti. bere. vel interdi-
cto quoruū bonoruū qd. reputat Bar. esse multū tenendū men-
122 ti. ¶ An aut titulus diuisionis excludat peti. bere. prout
singulariter Bal. in l. pōponis. als. incipit: si ex equis. ff. de
rei vend. ad qd. bene facit ter. in l. i. cū glo. not. et ibi tradit ep
123 Bar. et doc. s. cōtia vtri. iudic. ¶ Et suprascripta habet
tio subsequenter aduere qd. commentus peti. beredi. cogitur
allegare et dicere ti. possessionis sue vt videat an ista actione
possit cōueniri. casus est in l. cogi. C. de peti. bere. de cuius in-
tellectu vide per Jm. et alios in c. si diligenti. circa si. extra. de
pctri. p. gl. in c. cōdi. in verbo: exhibere: et ibi per cano. de ap-
pel. li. vi. per Ep. in l. in solūibns. C. de fide instr. per Rudo.
in l. nulla in pe. col. ff. de ver. ob. als. aut regulariter nō cogit
quis dicere ti. possessionis sue vt habet in pōdictis locis: intñ
qd. dicit sing. bar. in l. i. C. de cōdi. et p. p. p. dicitur si libio. xi.
124 Itq. si rex faceret citari aliquē suū baronē vt ostēdat iura q
habet in castris q. possidet alioq. ea sibi auferet: q. talis cita-
tio est ipso iure nulla: eo q. talis baro nō cogit dicere ti. aut
125 illū ostēdere qd. dicit singulari si. no. q. qd. dicitur. ¶ Qua-
liter aut fide sint interrogatio. in ista pe. bere. declarat nota.
Bar. et alij in d. l. cogi. et signatē Bar. in l. etro. i. si. pe. col. ff.
de trās. quā refert Ang. bic. et vide etiam ter. in l. i. ff. de inter-
126 rog. act. et gl. et Bar. in l. q. interrogat. ff. de pe. bere. ¶ An
teq. vltimus psequar in pñti materia: q. in superiorib. teri-
gi an filio in legitia cōpetat ista pe. bere. et firmam q. nō mo-
tus solū q. legitima nō est quota hereditatis: sed quota bo-
norū: sicut simplr Ang. bic. ita tenentē et ita dicentē in pra-
ctica seruari. nullas tñ alias auctoritates doct. in terminis
tñ allegant. idcirco q. articulus est utilis et qd. dicitur et mul-
tū dubitabile: nō est ita sicco pede circa illū trāsundū. q. er-
go ista pe. bere. nō cōpetat filio instituto i legitia alle. Ange.
istud in terminis tenentē in l. pōponi. ff. si cōditioni. ff. de in-
off. test. et Saly. i. l. scim. in prin. ff. de inoff. test. et in l. si q. in
suo. in eo. ti. et in istis locis trāsact Saly. de tenentib. oppositi
Jm. tñ. q. imo filio instituto in legitia cōpetat pe. bere. tenuit
multū signatē Bar. et qd. notabilissimū verbū in d. l. si q. in
suo. in ver. q. q. quo iure. et idē etiam tenet Bal. in repe. l. pa-
ter filii. in rñ. col. ff. de inoff. test. et idē bal. in l. nō est. C. fa. ere.
et in l. si. in. xi. col. in ver. modo venio ad qd. ones. C. de edi. diui-
badria. tol. et idē etiam voluit filio. in l. i. in. ff. de pe. bere. et p
bac parte bene facit q. voluit Bal. in d. l. si quis in suo. in
ita hoc q. pone pater instituit. et pro hac etiam parte bñ
facit q. voluit idē Bal. in d. l. si. in. xi. col. ver. modo venio ad
questiones vbi voluit q. filio pro legitima cōpetat beneficiū
illius legis si. sicut et peti. bere. et iudiciū fam. l. eris. vt ibi la-
tius p. cū. q. etiam tenuit Bal. in d. l. si q. in suo. C. de inoff. test.
¶ Proinde op. magis placet mihi per allegata p. tenentes caz
in suprascriptis locis: nā potissimū me mouent verba Bar.
in l. et factio. magna in. xi. col. ff. de bere. insti. que etiam s. retuli:
127 q. quicqd. ibi dicitur Bal. ¶ An aut et qñ debitor possit cō-
ueniri pe. bere. vide ter. i. l. etia. als. incipit. ne forte. si. et ibi
Bar. et in l. seq. et seq. et in prin. l. seq. et p. totā legē ff. de pet. ber.
et videatis oīno singularē ter. et bñ signandū circa quē dicit
Ang. de are. bic. se vidisse errare satis magnū doctore i. l. si de
bitor. et ibi bar. ff. de peti. bere. que lex est multū notanda. fm
bar. ibi: q. glossat et limitat totum titulū peti. bere. nā debi-
tor hereditatis ita dēnū cōueniri pōt petitione bere. si se be-
redē cōtēdat: als. nullo modo. ex quo notate q. qñs ad hoc
vt possessor rerū corporaliū hereditariarū teneat ista pet. be-
red. nō sit necesse q. se heredē cōtēdat. tñ scē est qñ agit cō-
tra possessorē iuris i quo requirit q. se heredē pōtēdat ad hoc
128 vt cōueniri possit ista pet. bere. et per ista seq. tur. q. qñ agit
cōtra debitorē tanq. cōtra iuris possessorē debet alie interro-
gationes fieri q. ille de quib. s. remissine dixi: prout inquit
129 Bar. i. l. si debitor. q. etia est notandū in practica. ¶ An
aut possessor hereditatis si rē aliquā hereditariā alienauit et
pro ea habeat pñtum vel aliā rem: nungd. tñ pōt teneat et
cōueniri possit ad rē hereditariā: videte Bar. late distingūe
tem. in l. Imperator. si. ff. de lega. ii. et aliquid per Ange. dic.
130 Et tan cōuentus ista actio pe. bere. possit pōtēte isto iudi-
cio aliqd. alienare sine licētia iudicis ita q. alienatio valeat:
videte ter. no. i. d. l. in. pñs. in prin. et ibi notabilr bar. ff. de
131 pe. bere. ¶ Et idem in superioribus q. et p. tra quos cō-
petat pe. bere. videamus modo p quib. reb. cōpetat. et expe-
ditur. et q. in ea veniūt tā res corporalesq. corporales que
fuerūt i dñio testatoris: sic oīa iura hereditaria: oīs actio
neq. nō solū res q. fuerunt in dñio defuncti: s. et res q. fuerūt
solū ab eo possesse: res nō possesse s. detēte q. remanserunt

in hereditate tpe mortis defuncti. de his bētiis ter. no. in l. ita
vidēdū. si. et ibi Bar. et in l. seq. q. incipit: et nō tñ. i. pñ. et ibi
Bar. ff. de peti. bere. qñs cū res quasi defunctus detinebat
tpe ei. mortis quales sunt res de pñter cōmodate defuncto
et similes nō sunt hereditarie: sunt tñ in hereditate: vt inquit
glo. not. in l. si de eo. si. in glo. ff. de acquir. pos. et ideo fm
Ange. ibi d. de pñti in iudicario q. heres habet cōficere. qd.
etia tenet Bal. in d. l. et nō tñ. in prin. Scrutantes aut debite
pñtis hereditariis nō veniunt in pe. bere. s. pro eis propria
actione negatoria. et confessoria agi d. d. l. non tñ. si. et ibi
132 Bar. ¶ Itq. aut feudū et cū pñtēssimē in pe. bere.
videatis glo. no. in d. l. itē vidēdū. si. in ver. iura. et ibi Barto.
Spe. in ti. de loca. s. nūc aliqua. ver. clvñ. Bal. in c. de succ.
feu. Bal. et Saly. in l. liberti libertos. C. de ope. lib. Bal. in l.
qui se patris. C. vnde li. Jo. an. in addi. Spe. i. tit. de feudis. s.
qm. in add. q. incipit. directe accedat q. late tradit Bart. l. vt
iurisiuradi. si. liberti. ff. de ope. li. et Jm. in l. q. dñs. de ver.
obl. p. et de an. dñ. de iure pa. et vide etia Jo. de pla. bic.
itē i ista pe. bere. veniūt fruct. cū sit iudiciū vniuersale: et fru-
ctus augeat hereditatē. itē veniūt. itē nō solū. et s. fructus.
133 et ibi Bar. ff. de pe. bere. ¶ Itē pñtiones honesto modo perce-
pte etia et inhonesto. d. l. siue bone fidei. si. in l. seq. et l. ancilla-
rū. in prin. et s. si. ff. de pe. bere. Itē veniūt in ista actioe fruct.
nedū pcepti s. etia pcepti et qui pcepti potuerūt. text. est i
l. sed et si lege. et si fruct. ff. de pe. bere. et habetis b. p. Jo. de
134 pla. et Ang. de are. ¶ An tñ circa istos fruct. not. qd. ipsi
nō ponūt q. i pe. bere. et in quocūq. iudicio vniuersali veniūt
fruct. quātūcūq. expresse nō petant. qd. secus est in iudicio
135 particulari: pñta in rei vē. et rō est: q. fructus augeat rē vni-
uersalē nō aut particularē ita signanter Bar. in l. i. C. de pe.
bere. et in l. i. ff. de hoc aut iudiciū. ff. de dā. infec. et in rñ. ff. sol.
ma. et in l. itē veniūt. itē non solū. ff. de pe. bere. et not. Bal. et
lati. q. alibi i. l. i. vlt. col. C. de fru. et lit. exp. et Ep. in l. nō est.
136 C. fa. ere. ¶ Itē pro plenaria introductione materie pñtis
satis d. vobis liquere quali formā dñs sit libellus in ista
pe. bere. et ei libelli formā ponit in specie Spe. in tit. de iud.
in. iij. parte. si. in prin. et i. s. et alia. et Rof. in ti. de pet. ber.
videatis Bar. in l. i. et in l. i. minimā. ff. de pe. bere. et in l. ex di-
uerso. si. in prin. ff. de rei vē. et in l. i. C. de sentē. que sine cer.
quā. et gl. in l. i. in prin. in gl. ma. post prin. et ibi Bar. Bal.
Ang. et alios. ff. de edē p. Bar. Bal. Ange. et Saly. i. l. edita.
de edē. gl. et doc. in c. extra de lib. obla. et habetis in specie p
Jo. de pla. et Ang. bic. et iste remissioes sufficiat: q. rude est
atq. in specie libelli ponere aduertite tñ q. in pñtione istius
libelli d. petere qd. declarari se heredē cū hoc actio sit realis
et petitionū pñtēat. vt. l. s. et si lege. s. petition. et ibi Bar. ff. de
pe. ber. et l. i. in aut. s. s. et is. ff. de rei vē. et in ea debet quia
petere se declarari heredē et hereditatē ad se pñtere in totū
vel pro parte put casus cōtingit ita Bar. in d. l. i. et in d. l. i. i.
minimā per illū ter. ff. de pe. bere. put etia vidēdū et alios peti-
toris vt in rei vē. in quib. semper concludi debet ad decla-
rationē dñi vel alterius iuris q. quis pretendit se habere in
re: vt late dixi in. s. oim. in libello rei vendicatiois. s. co. pco-
deret tñ pñtione libelli in ista pe. bere. qñs nō peteret decla-
rari se heredē vel res hereditarias ad se pñtere si solū peteret
restitutionē rerū hereditariarū: q. coipso q. qd. petiū restōnem
rerū hereditariarū tāq. heres tacite vt petere pñtari se be-
redē ita Bar. in l. ex diuerso. si. iura pñ. ff. de rei vē. et dixi
late in d. s. oim. i libello rei vē. et ibi dedi multas pñtōrias.
ad qd. cū expedierit recurrat. Aduertite tñ ne decipiamini
q. restitutio rerū hereditariarū nō iure istius actiois s. officio
iudicis fieri d. ter. est in d. l. i. minimā in vbo: oīd iudicis.
137 et ibi Bar. ff. de pe. ber. ¶ Ultimo pro perfecto cōplēto
libelli in ista pe. bere. vñ diligētissime notate in quo vebe-
mēt errat in practica. q. postq. semel heres adept. est pos-
sionē rerū hereditariarū nō pōt ampli. in futurū intētare
pe. bere. p aliqua ex illis hereditariis rebus quarū possesio-
nem adeptus fuerat a cui. possesioe postea cecidit. ita signa-
ter et magistralr Bar. in l. i. ff. de fidei cōmiss. ber. pet. et sentit
ibi gl. in verbo: hereditas. et est ratio in pñpta. put etiam
inquit ibi Bar. q. postq. quis semel adeptus est possessionē
rerū hereditariarū: dicitur parū effectus dominus adeo q.
non dicunt amplius res hereditarie: sed res proprie ipsi. be-
red. vt est glo. not. in l. i. s. veteres. ff. de acquir. posses. et ibi
no. per Luma. et Aud. roma. et gl. in l. beres per seruum. ff. de
acquir. ber. et bo. ter. s. qui ex can. ma. non licet in si. prin-
cipi. sed in peti. bere. veniunt solum res hereditarie non aut
res proprie hereditas. l. q. si in diem. s. non solū. in fin. et l. patre
a dñio. si possessor. in si. ff. de pe. be. et ideo debet intētare rei
vendicationem et alia dñio competētia sicut vnde vi. l. monis
Bal. super Tit. de Aca.

nerint. l. si quis in tantis. C. unde vi. et propterea diligenter aduertat heres qui intendat peti. hered. prout etiam admonet Ringe. hic in libello aut articulo aut in aliqua pte pcessus dicat qd eaz rerum pro quibus intendat peti. her. aliquo tempore post mortem defuncti cōprehenderit vel habuerit possessionem: quia tunc peti. her. sibi non cōpeteret: et iudiciū corruerit. et istud dicit Ringe. de are. esse perpetuo tenendū menti in practica: qd ante eum ponit etiam et sequit. Jo. de plat. bic.

239 ¶ Accedat glo. illa solennissima canonistarū in. c. de confes. in. vi. in glo. mag. ad fin. que singulariter vult qd oia remedia adipiscende possessionis quale est remediū. l. si. C. de edic. diui. hadria. tol. nunq̄ cōpetunt heredi vel fideicō. qui semel adepti sunt possessionē: qd postq̄ semel adepti sunt possessionem nō dñr amplius heredes vel fideicō. sed dñr: vñ debet eis cōpetere alia remedia ad adipiscendā possessionē qd ea qd cōpetunt heredibus aut fideicōmissariis. et in hoc etiam vehementer errat in practica. imo fortis et singulari? ausus est dicere Saly. in. d. l. si. C. de edic. diui. et alibi scriptū nō inuenietis: qd si heres grauat? de restituēdo vniuersa bona primo adepti est possessionē rerū hereditariarū: et postea restituat hereditatē fideicōmissario vniuersali nō realiter s3 verbo tñ: qd talis fideicōmissari? nō poterit vti bñficio. d. l. si. C. de edic. diui. hadria. pro acgrēda pos. rerū hereditariarū que semel adepta fuit per heredē. mor? per suprascriptas: qd ex quo heres semel adept? est possessionē rerū hereditariarū: ampli? nō sunt bona hereditaria vt predicti: et beneficiū. d. l. si. cōpetat pro rebus hereditariis. s3 fm eū vnusquisq̄ diceret cōtrariū et in veritate si hoc dictum est verū: esset peregrinū et mirabile. Sed ego audacter teneo pñi in hoc vltimo dicto Saly. et pñr Saly. allego gl. in terminis quā ibi approbant Bart. et alij. in. l. ita tñ. si. ex trebelliano. in verbo: accusatiōes ad fin. iuncto tex. ff. ad treb. bñ faciūt illa magistralia vba Bar. in. l. si. ff. de fidei. her. pet. bñ fateor. et hoc est qd decipit Saly. qd ipsi heredi amplius nō cōpeteret: et ita pcedūt suprascripta. sed qd ipsi fidei cōmissario cui fuit restituta hereditas vbo tñ et nō re nō cō-

petat: nihil ex suprascriptis h3 obstat. ¶ Aduertit etiam diligentissime in pdictis qd repio Luma. in. l. si nō lex. s. per. ff. de here. insti. tenere et referre qd alij in facto pfuluit qd sustinet libellus si post aditā hereditatē qd peteret in libello talē remittit hereditariā: nō nō dico pe. her. s3 alia cōpetet actiōe: qd fm eū verba improprietate vt libellus sustineret. arg. l. si oici. C. locati. et eoz que late dicit in. s. oim. in materia libellos: rum. s. eo. dicite vt ibi lati? p eū qd dictū etiam refert: sequitur

241 Lu. ro. in. l. heres per seruū. ff. de acqui. hered. et qd hereditas adita etiam appellet hereditas: allego vobis tex. l. si. s. finautē in scdo. quē ibi expresse nō. Bal. ad hoc. C. de bo. que lib. et qd appellentur res hereditarie etiam post aditā hereditatē etiam que fieret ipso iure pōdero vobis tex. s. et quib. cau. ma. nō licet. in. si. principij. in vers. hereditarias res serui nomine. hoc etiam diligēter notate ad practicā ad suprascriptorum cōfirmationem qd post aditam hereditatem non dicant amplius bona hereditaria b proprie loquendo: sed dicatur bona propria ipsius heredis. accedat que signatervoluit Luma. et Lu. do. roma. in. d. s. veteres. per glo. nō ibi cum alijs pcallegatis

242 vbi voluit qd stāte statuto prout est in florentissima ciuitate Mediolani qd mulier nupta extra territorium Mediolani nō succedat in hereditate patris: qd si aliqua mulier mortuo patre primo adeat hereditatē patris vel se immisceat hereditatis patris postea maritē extra territorium Mediolani: se: qd hec habebit hereditatē patris? p suprascripta: qd post qd adita fuit hereditas per mulierē: nō dicebant amplius bona patrie: s3 bona propria ipsius mulieris circa que statutum nihil disponit. et hoc idē in terminis in statuto Mediolanē si: de quo. s. tenuit Bal. in. l. matre. C. de suis et legi. et ibi dicit de hoc esse tex. nō in. l. si. ff. unde lib. et sequitur De. de ancha. in repe. canonū statuta. in ver. s3 pone qd p statutū extra de

243 confit. ¶ Item ad ista facit qd singulariter voluit Lud. ro. in. d. l. si. veteres. per glo. ibi et per suprascripta vbi dicit se de facto pfuluisse in ciuitate Bononie qd stante statuto qd filia dotata nō possit succedere in aliquib? bonis de hereditate patris (qd statutū viget cōiter per totā Italiā) mortuus fuit pater relicto filio et filia dotata: filius adiuit hereditate patris et postmodū ea adita decessit. pfuluit Lu. roma. multum solēnter et elegāter qd filia dotata eadēq̄ soror non ob suprascripto statuto poterit succedere hñc filio eidemq̄ fratri: eo quia adita hereditate per filium eundēq̄ fratrē nō dicitur amplius hereditas patrie: sed dicitur propriū patrimonium filij per suprascripta. vnde licet filia per statutū de quo s. prohibeatur succedere patri: non tñ prohibetur succedere

244 suo fratri. et tñ Lud. ro. dicit se pro tunc non decidere qd quē

stio pendebat de facto ibi in ciuitate Bononie. s3 vide eū dē Lu. qui ibi decidit in suo cōsi. iij. incipiente: viso ac discusso pñro et cōscribentibus et. et est melior tex. de iure insti. de her. insti. in prin. quā decisiōne teneatis cordi p maxima limitatiōe ad suprascriptū statutū qd si quid aut peti. heredi. et rei ven. possint simul et semel in eodē libello cumulari: et si mul et semel intētari: vide gl. et Bal. in. l. si. C. de pet. her. An

ge. in. l. qui interrogatus. ff. de peti. heredi. Lyn. in. l. cogit. C. de pet. her. et videatis omnino Pau. de cast. in confi. vi. incipiente: in dei nomine amen. in causa quevertitur coraz locū tenēte et. et ibi late examinat hoc an cumulari possint in eodem libello petitiō her. et rei vñ. et ibi etiam ponit quōd cognoscatur an vtracq̄ sit intentata. ¶ An aut pcederet iste libellus: cōqueror de petro qui possidet hereditatē quondam Martini pertinētē ad me tanq̄ heredi et dñm: quare peto ipsum substantiāliter cōdēnari ad restituēdē dicte hereditatis. videatis Bal. in. d. l. si. C. de pe. her. ¶ Et p ista remaneat expedit? pfectissime iste solēnis. s. in solēnissimo festo Joānis baptiste inter marinos calores. et cōcedit. et dicit bic

245 Jo. in voce qd Jo. fab. ipse in si. bñ? s. dicit qd isti calores sibi sustulerāt intellectū. et Hy. etiam qui per. et. antea annos legerat dicit qd isti calores sibi sustulerāt intellectū: et si sciuisset nunq̄ incepisset legere hunc. s.

¶ Actio pro dote repetenda que antiquitus competebar et que hodie competat.

1 Actio rei vrone quare poti? appellat qd actio rei maritalis.

2 et dñm: quare poti? dicatur qd patrimonium.

3 Actio subrogata sapit naturam illius in cuius locum subrogatur. et nume. 6.

4 Subrogatum an et quando sapiat naturam eius in cuius loco subrogatur. et nu. 7. et nu. 9. et nume. 10.

5 Colon? an inruditos colonos subrogare possit ad cultiā dum et arendū terras et putādum arbores vel vineas.

6 Actio ex stipulatu que p dote repetēda competit an sit bone fidei. et nu. 14. et quid si competat extraneo. nume. 15. et an in ea currant vsure. nume. 16.

7 Matrimonij contractus an sit bone fidei. et nu. seq.

8 Vsure que in actione ex stipulatu currūt an de iure canonico peti possint.

9 Vsure in quibus casibus de iure canonico permisse sint.

10 Vsure an per statutum induci possint qd p dote soluantur ad rationem de. et pro centenario.

11 Vsure pro dote nō soluta marito: an et qñ currere incipiāt.

12 Maritus in vsuris ei debitis p dote tractat de damno eius tando.

13 Actionibus personalibus non prescribitur minori tempore xxx. anno.

14 Mulier si post solutū ma. dos sine in pecunia sine in alijs rebus mobilibus intra annū restituat nec ante annū elapsū heredes mariti ad eaz restituēdā cogi possint: an et qñ intra illum annū post solu. ma. ab ipsis hereditibus ali debeat et qñ non. et quid post annū elapsū. et nu. 25. cum. in. seq.

15 Vsure de iure canonico. ex parte mulieris prohibite sunt.

16 Actio ex stipulatu pro dote an si expresse non interponatur. tacite a iure presumatur.

17 Actio ex stipulatu habet priuilegium tacite hypothecę.

18 Bona mariti sunt tacite hypothecata viro: ibidem.

19 Bona vxoris sunt tacite hypothecata viro ad dotem cōsequendam sicut et viri vxori ad eam repetendam.

20 Maritus in bonis vxoris an et qñ tacitaz hypothecam habeat pro euictione dotis si dos ab eo euicta fuisset: et quādo non. et nu. 34.

21 Dans dotem an et qñ teneatur de euictione.

22 Euictio an i donatiōe facta a pñe filio aut filie locū habeat.

23 Hypotheca tacita p dote an cōpetat extraneo qui dedit dotem pro muliere et pactus est illam sibi restituī: et nūquid cessionario cui actio de dote a muliere cessat sit. n. 37. et nūquid habeat locū in spōsa p verba de futuro. nu. 38. et nūquid locum habeat in matrimonio putatiuo. nu. 39.

24 Hypotheca tacita an mulieri cōpetat in donatiōe ppter nuptias. et nūquid in bonis paraphernalib? nu. 41. et nūquid pro alimentis sibi debitis a marito. nu. 42. et an pro fructibus dotis. nu. 43. et an in dote cōfessata. nu. 44. et nūquid in rebus acq̄sitis p heredes mariti ex reb? quondā ipse? mariti. nu. 45. et nūquid in bonis mariti minoris. no. 46.

25 Bona allata per minore in domum conductā an tacite sint hypothecata.

26 Hypotheca tacita pro dote quo tempore contrahat an tempore

a Sustineatur. Adde eū dē Ringe. in. s. cōs. nu. 69. et in s. sic itaq̄. nume. 26.

b Hereditaria. Adde do. bart. soci. in cōsilio clyvi. incip. visa facti. s. i. qd ibi naz anteq̄ in pma parte qd hereditas antequam adatur per heredē dicitur bōa hereditaria: post aditio nē vero effi-

a cimitur nū patrimonij heredis: nec dicunt amplius hereditas vel bona hereditaria.

c Patris. Et hoc idē cōsultit do. b Bar. soci. in cōsilio. rrr. incip. qñia. vers. it. qualitas. circa me. in. i. parte. pro quo vide domi. c. Allean. de imo. in confi. in. i. pte.

d Fratri. adde Ringe. in. s. cōs. incip. in nomine dñi. te stificatio. et eundem do. Jas. may. i. l. vena. vi. col. vbi pulchre loquit. C. de in ins vo. et Det. de anch. in cōsilio. clyvi. vñ.

b Bar. soci. in cōsilio. rrr. incip. qñia. vers. it. qualitas. circa me. in. i. parte. pro quo vide domi. c. Allean. de imo. in confi. in. i. pte.

c Allean. de imo. in confi. in. i. pte.

d Fratri. adde Ringe. in. s. cōs. incip. in nomine dñi. te stificatio. et eundem do. Jas. may. i. l. vena. vi. col. vbi pulchre loquit. C. de in ins vo. et Det. de anch. in cōsilio. clyvi. vñ.

in repe. canonū statuta. in ver. s3 pone qd p statutū extra de

confit. ¶ Item ad ista facit qd singulariter voluit Lud. ro. in. d. l. si. veteres. per glo. ibi et per suprascripta vbi dicit se de facto pfuluisse in ciuitate Bononie qd stante statuto qd filia dotata nō possit succedere in aliquib? bonis de hereditate patris (qd statutū viget cōiter per totā Italiā) mortuus fuit pater relicto filio et filia dotata: filius adiuit hereditate patris et postmodū ea adita decessit. pfuluit Lu. roma. multum solēnter et elegāter qd filia dotata eadēq̄ soror non ob suprascripto statuto poterit succedere hñc filio eidemq̄ fratri: eo quia adita hereditate per filium eundēq̄ fratrē nō dicitur amplius hereditas patrie: sed dicitur propriū patrimonium filij per suprascripta. vnde licet filia per statutū de quo s. prohibeatur succedere patri: non tñ prohibetur succedere

suo fratri. et tñ Lud. ro. dicit se pro tunc non decidere qd quē

stio pendebat de facto ibi in ciuitate Bononie. s3 vide eū dē Lu. qui ibi decidit in suo cōsi. iij. incipiente: viso ac discusso pñro et cōscribentibus et. et est melior tex. de iure insti. de her. insti. in prin. quā decisiōne teneatis cordi p maxima limitatiōe ad suprascriptū statutū qd si quid aut peti. heredi. et rei ven. possint simul et semel in eodē libello cumulari: et si mul et semel intētari: vide gl. et Bal. in. l. si. C. de pet. her. An

ge. in. l. qui interrogatus. ff. de peti. heredi. Lyn. in. l. cogit. C. de pet. her. et videatis omnino Pau. de cast. in confi. vi. incipiente: in dei nomine amen. in causa quevertitur coraz locū tenēte et. et ibi late examinat hoc an cumulari possint in eodem libello petitiō her. et rei vñ. et ibi etiam ponit quōd cognoscatur an vtracq̄ sit intentata. ¶ An aut pcederet iste libellus: cōqueror de petro qui possidet hereditatē quondam Martini pertinētē ad me tanq̄ heredi et dñm: quare peto ipsum substantiāliter cōdēnari ad restituēdē dicte hereditatis. videatis Bal. in. d. l. si. C. de pe. her. ¶ Et p ista remaneat expedit? pfectissime iste solēnis. s. in solēnissimo festo Joānis baptiste inter marinos calores. et cōcedit. et dicit bic

Jo. in voce qd Jo. fab. ipse in si. bñ? s. dicit qd isti calores sibi sustulerāt intellectū. et Hy. etiam qui per. et. antea annos legerat dicit qd isti calores sibi sustulerāt intellectū: et si sciuisset nunq̄ incepisset legere hunc. s.

- pote date dotis: an contracti matrimonij si tunc fuit dos tantum promissa.
- 49 Privilegium tacite hypothecae an mulieri an vero actioni indultum sit: et cuius effectus: et utilitatis sit: et nu. 69.
- 50 Hypotheca tacita pro dote privilegiata est: quia in ea mulier creditoribus quibuscumque hypothecas habentibus preferitur.
- 51 Actio ex stipulatu pro dote an competat siue dos fuerit incerta siue certa.
- 52 Duo specialia circa idem non possunt simul concurrere.
- 53 Actio ex stipulatu pro dote an competat patri mulieris siue fuerit interposita stipulatio siue non: et quid in alijs casibus dotantibus.
- 54 Actio de dote est communis patri et filijs.
- 55 Stipulatio tacita pro dote an dicatur esse vera an presumpta an ficta.
- 56 Stipulatio tacita pro dote an habeat locum in donatione propter nuptias.
- 57 Stipulatio pro dote siue vera siue presumpta an habeat vim instrumenti: et expresse stipulationis: et mereatur executionem in vigore instrumenti sicut expresse stipulatio in instrumento expressa.
- 58 Presumptio iuris equiparatur scripturae.
- 60 Statutum si disponat quod instrumenta publica executioni mandentur an instrumentum in quo maritus confessus fuerit se dotem habuisse de ea quietationem fecerat tamen de restitutionis promissione nihil dicebatur vigore talis statuti executioni mandari debeat.
- 61 Statutum disponens quod debitor pro debito civili incarcerationi possit an locum habeat in herede debitoris.
- 62 Statutum si disponat quod debitor ad instantiam creditoris capi possit an ad instantiam cessionarii capi poterit.
- 63 Stipulatio ficta quare adimenda sit: cum pactum nudum etiam sufficiat ad id quod et ipsa stipulatio ficta.
- 64 Actio ex stipulatu ficta vel presumpta an sit utilis an directa.
- 65 Stipulatio dotis ficta an locum habeat in mutuo vel mutui matrimonium contrahentibus.
- 66 Veritas ubi locum non habet: ibi neque fictio.
- 67 Stipulatio dotis ficta an per dissimulatum absentiam interuallem vel defectum consensus impediri valeat.
- 68 Stipulatio in quibus casibus fingitur intervenisse que non intervenit.
- 70 Siscus et mulier pari passu ambulant: et quo casu mulier sit potior sisco.
- 71 Siscus et civitas quo casu differant.
- Privilegium tacite hypothecae an civitas habeat in bonis eorum cum quibus contrahit: et quia: et que civitas tale privilegium habeat ut siscus: et que non: ibidem. et nu. 72.
- 73 Mulier licet habentibus tacitas hypothecas preferatur: habentibus tamen expressas non. et an hoc procedat si dos tantummodo fuerit confessata an vero quando actualiter et realiter sit data. et quid si sit renunciatum exceptioni non nume. de. vel elapsum sit tempus datum ad opponendam dictam exceptionem non. nu. de. nu. 74.
- 75 Renunciatio exceptioni vel illam remittens donare videtur.
- 76 Confessio de dote recepta facta constante matrimonio presumitur donatio.
- 77 Clausula: et renunciavit condi. inde. et sine causa et in factum act. et omni legum auxilio. an aliquid proficiat.
- 78 Confessio ad herens facto principali non valet si factum principale non valet.
- 79 Exceptio non nume. de. an opponi impediat per hoc verba in instrumento confessionis apposta: videlicet talis debitor non spe future numerationis fuit confessus.
- 80 Renunciatio except. non nume. de. facta statim in co. instrumentum in quo sit confessio dotis non valet neque tenet: et quid si renunciatio ex intervallo facta sit: et an noceat creditoribus.
- 81 Renunciatio exceptioni non nume. de. an quis possit.
- 82 Dos confessata an habeat privilegium prelacionis ut in ea mulier preferatur anterioribus creditoribus: sicut habeat dos vera: et quid si sint elapsa tempora opponendi ecce. non nume. de. et creditores habuerint instam ignorantiam dicte dotis confessate an petere possint rest. in integ. ex clausula generalis: si qua. et nu. 84.
- 83 Exceptio seu beneficium si alicui competere cepit etiam ex alterius persona vel ex alterius facto ab eo tolli non potest sine eius proprio facto et alterius factum nihil sibi nocet.
- 84 Exceptioni non nume. de. renuncianti cum iuramento quibus remedijs succurratur. et nu. seq.
- 87 Juramentum interpositum super actu simulato non validaturum nec ligat iuramentum nec requiritur absolutio a iuramento. nu. 88.
- 90 Confessio dotis an et quia omnibus creditoribus preiudicat: et quia non: et quid si sit renunciatum except. non nume. de.
- 91 Dos esse dici non potest ubi matrimonium non est.
- 92 Confessio facta de dote recepta a marito an videatur facta animo donandi et sic facta animo liberali an sub spe future numerationis: et hoc scire cuius effectus et utilitatis sit.
- 93 Donatio inter virum et uxorem regulariter prohibita est.
- 94 Privilegium prelacionis quod habet mulier agens pro dote ut alijs creditoribus preferatur in bonis mariti an competit filijs et alijs descendentes ipsius mulieris: et an alijs heredibus. et nunquid procuratori in rem suam cui essent cessae iura a muliere. nu. 122.
- 95 Privilegium prelacionis quod habet mulier ut preferatur alijs creditoribus in bonis primi mariti an cessat postquam mulier est nupta et actualiter collocata in secundo matrimonio: et quid de alijs privilegijs positis in ter. et nu. seq.
- 97 Pater tenetur dotare filiam quamvis sit actualiter nupta.
- 98 Maritus uxorem expellere potest si pater sibi dotem non dedit cum uxorem sine dote habere non debet.
- 99 Mulier invito patre potest se dotare de bonis patris et mariti si cum auctoritate iudicis faceret: et pater ad consentiendum compelli poterit.
- 100 Pater etiam ubi filia haberet de suo proprio an et quando eam dotare teneatur de suo: non de bonis filie. et nu. 101. et quid si filia habeat de bonis adventicijs an de his an vero de suo dotare teneatur. et quid si pater expulserit eam dotare de bonis proprijs filie. nu. 105. et nu. seq. et nu. 110.
- 101 Filius officio iudicis ex quadam equitate a patre alendus est: et an sit alendus si habeat aliunde unde se alat vel operibus suis se alere possit.
- 103 Alius non tenetur dotare neptem suam quando filius eam dotare potest.
- 104 Pater quod non teneatur dotare filiam tantum naturalem quomodo procedat et intelligatur.
- 107 Protestatio facta per maritum cuius sunt bona tacite hypothecata pro dote ex dispositione legis quod nolit bona sua esse hypothecata pro dote nihil operatur.
- 108 Protestatio facta per socrum cui bona sunt tacite hypothecata pro dote nullo modo nolit bona sua esse hypothecata nihil operatur.
- 109 Protestatio ab his ad que quis de necessitate tenetur non relevat protestantem.
- 111 Pater expensas quas facit pro filio studente in dubio de suo facere videtur nisi filius peculium castrense vel quasi vel adventicium habuisset.
- 112 Pater filiam hereticam aut Judeam an dotare teneatur.
- 113 Mulier heretica vel Judea non habet privilegia dotis.
- 114 Pater Judeus vel alterius secte filios vel filias effectos orthodoxe religionis et sic Christianos alere tenetur: et donationem propter nuptias constituere: et dote dare sibi vires pfrimonij.
- 115 Pater an et quando dotare filiam cogatur.
- 116 Pater si sit egenus vel multis debitis involutus et ad dotandum filiam non sit sufficiens: an eam dotare teneatur.
- 117 Pater an dotem filie ingratis dare teneatur.
- 118 Pater si filia maritum vilem et indignum domui sue acceperit an eam dotare teneatur.
- 119 Pater si filia nupit eo contradicente an eam dotare teneatur.
- 120 Pater an filiam naturalem tantum dotare teneatur: et quid de spuria.
- 121 Pater an filiam meretricem vel filiam conditionis dotare teneatur.
- 123 Privilegium prelacionis quod habet mulier in actione de dote an cedi possit.
- 124 Actio de dote si novetur an in actione novante intelligatur repetita privilegia huius actionis de dote novate.
- 125 Mulier an in donatione propter nuptias privilegium prelacionis habeat: an vero privilegium hypothecae tacite.
- 126 Mulier si nihil solvat de dote promissa an de donatione propter nuptias aliquid lucretur: et quid si solvit pro parte: pro eadem parte lucretur.
- 127 Statutum loquens in dote lucranda a marito an habeat locum in dote promissa a marito tantum: et non data.
- 128 Actio de dote an et quando nascatur: an tempore contracti matrimonij: an de iure solu. matri.
- 129 Prescriptio contra mulierem an et quia currere incipiat.
- 130 Pater dando dotem pro filia sibi actionem non querit nisi si sibi stipulatione prospiciat: et quid de quolibet alio.
- 131 Mulieri an et quando actio integra queratur si pro ea extraneus det dotem: et quid si extraneus nihil dixit de restitutione sibi fienda tempore promissionis dotis: an possit postea ei mulieri stipulando preiudicare. et nu. seq.

- 133 Silia an ⁊ quando agat ad dotem sine consensu patris.
134 Dos profectitia que dicatur.
135 Silia si semel fuit a patre dotata ⁊ dotē cōsumpsit seu perdi-
dit: an deinceps debeat a patre dotari: ⁊ qd de sorore nuse.
137 Pater si assignauit filio partē suā vnde viuere poterat ⁊ fi-
lius illā cōsumpsit: an deinceps illū alimētare teneatur.
138 Priuilegium p̄lationis ad dotem filie an ⁊ quādo com-
petat patri mortua filia.
139 Priuilegium p̄lationis an competat marito agenti ex
stipulatu ad dotem.
140 Priuilegium p̄lationis an in sponsa lē cum habeat: ⁊ an
in matrimonio putatiuo.
141 Libellus in actiōe ex stipulatu que competit pro dote tam
ex parte mulieris q̄ ex parte mariti qualiter formetur. et
nume. 143. ⁊. 144.
142 Libellus generalis in actione de dote an procedat.
145 Libellus q̄ mulier agit contra maritū an necessariū cōclu-
dere habeat: p̄to cum cōdēnari inquantum facere po-
teat. an vero sufficiat simpliciter petere cum cōdēnari.

Fuerat. Istū. § ego diuido in quatuor partes prin-
que olim p. dotib⁹ cōpetebat: hodie trāsfusa sit in actionē et
stipulatū. In scōa p. modū illatiōis ponit quō ista actio et
stipulatū surrogat in locū rei vxoꝛis actiōis in effectu bone
fidei sicut erat illa rei vxoꝛis actio. In tertia ponit aliud pui
legitū q. h3 ista actio et stipulatū sc3 tacite hypothecē. In
quarta ponit aliud pui legiti. s. platiōis vt in ea ceteris cre-
ditoribus pferat. scōa ibi merito rei vxoꝛis et tertia ibi: s3 et
tacitā ei debem⁹ hypothecā. quarta ibi: pferri aut alijs credi-
torib⁹. ¶ Istē. § quis summat⁹ fuerit cū pcedenti in gñe: t
in spē hoc dicit. ¶ In rei vxoꝛis actio que olim p. dotibus cō-
tebat ēēt bone fidei: et hodie oē ius suū trāsfusum sit in actiō-
nē et stipulatū. sequit⁹ q. actio et stipulatū p. dote cōpetēs est
bone fidei. hoc. i. et hoc actio et stipulatū est etiā pui legiata re-
spectu pferat hypothecē et respectu platiōis vt ceteris credi-
torib⁹ pferat. hoc dicit scōa et vltimo vsq. ad. s. in bone fidei.
¶ ¶ Idō introductio casus habet sibi ad cuiusdā pmissio-
re iuuenes q. antiquit⁹ p. dote repetēda cōpetebat due actio-
nes: sc3 rei vxoꝛis actio: et actio et stipulatū: vt inq. gl. in rub.
C. de rei vx. act. q. actiōes habebat ad admittē cōiōnes et dñas.
Et q. essent p. pua vniuersūsq. actiōes: et q. cōia declarar⁹ in
lynica p. totā. l. C. de rei vx. act. vñ iperatori visum fuit vtili⁹
has actiōes rescare et ad vnā solā reducere. et ideo sublatā il-
la rei vxoꝛis actiō et cū eēt plenior illa actio et stipulatū: q. qd
plus iuris fuerat in illa rei vxoꝛis actiōe in bāc actionē et sti-
pulatū trāsfundit psequēdo: vt hic habetis in litera et in. d. l.
ynica. in pñ. et in. s. s3 si nō ignoam⁹. ¶ ¶ Quare aut appella-
ret rei vxoꝛis actio pot⁹ q. rei maritalis actio cū dos sit ma-
riti: iura. l. dote ancillā. cū fi. C. de reuē. t. agit. Jo. fa. hic iura
pñ. et ridit⁹ q. ideo est: q. ista actio ibat ad repetēdā dotē que
est p. pui primoniū mulieris: vt inq. iuriscōsul⁹ in. l. iij. s. s3
vtrū in fr. vbi s. de minorib⁹. ¶ Vñ fm cū in his q. t. agit iura
nuptiarū sit denotiatio a muliere et nō a viro: p. pte rea fm
ei ēēt in primoniū et nō primoniū. vos aut afr. dicit est meli⁹
quare sit appellatū matrimoniū et nō primoniū cā esse rōnē
quā ponit papa ad euz ter. in. c. et l. is. extra de cōuer. in fide.
¶ Puto ēt q. iō appellata fuerit rei vxoꝛis actio eo q. pñcipa-
liter inuenta sit ppter vxoꝛes ad repetēdas ear. dotes: Quis
postea ēt certū fuerit ad maritos. et pte rea meruit denotiati-
ōne ab eo ppter q. pñcipali fuit inuenta. ad hoc pferit ea q.
statim dicā in scōa pñcipali notabili in illo articulo quē tan-
gā. ¶ In fuit actio et stipulatū q. cōpetit vxoꝛi est bone fidei:
ita ēt fit bone fidei illa que cōpetit marito. ¶ ¶ Notate pño ex
hoc ter. ibi: p. ea introducta est: naturā bone fidei et. s3 Jo. fa.
hic in vlt. col. post subtilē p. de. de bel. vñ ad q. fm eos iste. s3
quotidie p. iussum allegari: q. actio surrogata cap. natura s3
illi⁹ actiōis in cui⁹ locū surrogat. et pñter q. actio surrogata
in locū alteri⁹ assumit sibi oēs illas q. lites illius actiōis in
cui⁹ locū surrogat. ita etiā in spē notat⁹ et ter. q. est idē. et hoc
Ly. et Bal. in. lyrica. C. de rei vx. act. s3 s3 certe iudicio meo
fi q. voluerit subtili⁹ rimari istū ter. et ter. in. d. lyrica. s3 po-
terit saltē grā disputatiōis dicere q. imo isti ter. pbat vñ: q.
si verū ēēt q. actio surrogata assumeret sibi naturā et oēs q. lites
illius actiōis in cuius locū surrogat: certe frustratiōis
fuisse trāssere oēs ius et oēm naturā cū multis diuisiōib⁹ et c.
vt inq. ter. hic. et lati⁹ in. d. lyrica. in pñ. et in. s3 nō ignora-
mus: q. satis fuerit sublatā rei vxoꝛis actio. istā actionē et sti-
pulatū ei⁹ locū surrogare: si ex surrogatiōe oēs ius et oēm na-
turā assequeretur: nisi dixeritis hoc factū fuisse ad maiore dō-

clarationē. qđ tñ est multū debili rñdere. qđ sit hec est via
brocardica in qua vt etiā inqt Jo. fa. hic nō reperit fundus.

¶ De hoc in boc: an qñ furrogatū fapiat naturāz eius in cuius locū furrogat. si ultis pro rūpendo cerebro videtur Jo. fa. hic in vlt. col. post qd. de bel. plenissime per Dy. in l. q. debitor. ff. de do. cā. mor. latissime per qd. de bel. 7 Dy. in l. si creditor. post gl. ibi. ff. de leg. 1. ter. in l. si cum. §. qui iniuriar. vbi aliqd per Bar. ff. si qs cau. 7 ibi de hoc bro cardo late per Bal. 7 Zing. 7 vide oīno Bar. in eo late dīstin. quēntē in l. iij. §. bec actio. ff. si qs testa. liber esse iussus fuerit. quā dīstīctīōne habuit p oīa a qd. de bel. in d. l. si creditor. qñuis de eo mētiōe nō faciat. videatis etiā per Dy. 7 Bal. in d. l. vnica. §. i. babeat etiā de materia in. c. ecclesia. d. j. extra vt lit. pen. ¶ Et bec materia inducitur ad aliquas decisiōes per Bal. 7 Zing. in d. §. qui iniuriar. de quibus ibi videatis per eos. quas decisiōes potuissē p ampliatiōe pñtis. §. buc afferre nisi. §. cēt sua dote satis onerat. ¶ ¶ Anū tñ nō omīto ad qd. diligēter aduerterē q id qd. b. actio furrogata sapit naturā et qñ loco furrogat: qd. intelligi de natura sua pīmo dīali: nō autē de ea q supuenit ei casu 7 accidētaliter: puta si actio crederet ēr postfacto puta p inficiatiōē vt i. l. aq. cēte bāc naturā incrementū q accidētaliter supueniret: nō saperet actio iei locū furrogata: q nō inest pñe actiō ēr sua pīmo dīali natura. istud est qd. signāter dixit gl. nō. in l. cer. cōdictio. in prin. in glo. mag. in vrbō: et oī cā. ad fi. ff. si cert. pet. quā bar. ibi summe cōmēdat 7 mādāt multū notari. 7 dicit q forte alibi in iure nō babeat ita bene. 7 istud vrbū illi glo. reputat etiā esse singularē Bal. in d. l. vnica. §. j. est bonus ter. quē glo. suprascripta alleg. in l. i. l. tē veniūt. §. cū pēdicimus. ff. de pet. bere. Bal. in l. iij. C. de pac. inter empt. 7 vēdi. 1. petere. 7 i. pētes. in vlt. col. C. de pac. ¶ In hac etiā materia furrogatū in locū alteri. videatis qd. signāter voluit Bal. in l. para. bolani. C. de epis. 7 de. vbi per literā illius ter. quē ad hoc re. putat auctō notat ibi Bal. q ille q est furrogandus in locū alterius dō esse eiūsdē iuris 7 cōditionis cuius est ille in cui. locū furrogat: 7 dō esse talis qui a prin. potuisset ad talē locū eligi. qd. fm cū facit ptra iudices 7 assessores regni qui qñ re cedunt ēr puincia vt reuertant domus forte ēr aliqua causa necessaria ponūt in locū suūz vniū cuius vel aduocatū illius ciuitatis vel terre in qua erat iudex vt assessores. nō possunt. q. a prin. furrogatus nō potuisset eligi: 7 ppterea fm cū furrogatio nō teneat. nō tenebit etiā aliqd q per eos factū fuerit. ad q vide Bar. in l. i. per illū ter. C. de prin. agentibus in res. bns. lib. rj. vbi ēr illo ter. not. q. qñ aliqs vult aliqñ sui loco furrogare: debet furrogare etū qui sit sibi equalis cōditionis 7 in morib. 7 in sciētia: 7 ppterea fm cū doctor nō pōt furrogare scholarē ad legendū qñis sit sufficiēs: vt ibi per cū. ¶ videatis etiā Zing. post gl. in l. stipulationes cōmodissimū. et Zing. 7 Jmo. in l. continuus. §. si ab eo. ff. de ver. obl. 7 q not. Bar. post gl. in l. i. C. de mancipiis 7 colo. patri. lib. rj. contra colonos qui faciunt culturare seu putare arbores vel vineas vel arari terras per inereditus colonos. 7 ēr hoc pñdia estī. ciuntur deteriora: vt ibi per cū. ¶ ¶ In hac etiā materia furrogatū in locū alterius. vide etā Bar. in l. si quis filiū. in fi. prin. C. de inoff. testa. in iure agēdi ad supplementū legitime qd. furrogatū est in locū querēle. videatis etiā in materia q no. Bal. in l. si. C. si mancipiū ita fuerit alie. vbi ponit de epō qui succedit in executione testamētū in locū executoris ordinati a testatore qui fuit negligēs 7 cessauit in executione per annū: an talis epō debeat seruare formā impositā a testato. re. i. executorē p eū ordinato. vide etiā in materia q no. dixit Bal. in l. si. in viij. col. C. vnde cognati. q si per statutū sit assignatū certū tps capitaneo q nō sit assignatū pñti: 7 aliquo casu ptās sit furrogatū in locū capitanei: an teneat obseruare tēpora assignata capitaneo in cuius locū est furrogatus. ¶ ¶ An autē si passagiu debeas alicui pōti q fuerit destruct. 7 postea mutar. ac renouar: an idē passagiu debebis nouo pōti tāq loco pīmi furrogato. ponit nō. Bal. in l. iij. C. de pñ. ficiat. ad q ēt facier qd. idē Bal. not. in l. iij. in xviij. q. C. de serui. 7 aqua. 7 q no. Bal. in l. si plures in. v. col. C. de cōdi. in sit. ¶ ¶ Scō principalr notate ēr hoc ter. ibi. mēnit vt bone fidei sit. q actio ēr stipulati p dote cōpetēs est bone fidei. ad idē ter. in d. l. vnica. §. sed nō ignoram. hic alleg. in gl. par. na in ver. mēnit. ¶ ¶ Iuxta istud notabile dubitat Jo. fa. hic in. n. col. nūquid quēdam. actio ēr stipulati pro dote cōpetēs est bone fidei: vt hic. ¶ eodē mō ipse cōtract. matrimo. nū sit bone fidei. 7 dicit videri q nō: cū dōlus dās cām cōtū mīmonij ipsū nō vitiet ipso iure. allegat ad hoc ter. q mībi nībil facit in. c. venēs. extra de pñ. cōiug. 7 tñ dōlus dās cām ptractū bone fidei annullat ipso iure ipm pñtū. l. elegā. ter. iij.

ter. in prin. ff. de dolo. tñ fm est dñrū est dicere q̄ actio de do-
te sit bone fidei: nō ipse cōtract. nīl aliud dicit. ¶ Ego
teneo q̄ act. in mōmōnī sit bone fidei. nec ob ar. Jo. fa. q̄ do-
lus. q̄s illi cām nō vitiat ipso iure: q̄ rñdebo q̄ imo vitiat:
distingūdo vt nō. distīn. Bal. in. l. cū arebimēdō. v. vlti. r̄
q̄ro de tali possēdō. Cvt in pos. leg. quē etiā retuli in. s. pro-
r̄ pcedē. i. in gl. mag. in scda parte principalī. s. eo. dñ ibi op-
portune: r̄ late tetigi qñ dōlus dñs cām p̄tractui bone fidei
reddet ipsum cōtractū ipso iure nullū. r̄ ibi etiā tetigi quid
de dolo dātē cām matrimonio ibi videat. ¶ Supra scri-
ptum notabile qd̄ habet qd̄ actio ex stipulatu pro dote cōpe-
tens est bone fidei: clarissime pcedit ex parte vroris agentis
ad repetendā dote. Dubiū ergo est qd̄ de actiōe ex stipulatu
que etiā cōpetit marito ad p̄sequendā dote: an illa etiā sit bone
fidei omīssis oppositiōib⁹. ¶ Det. de bel. r̄ Jo. de are. rela-
tis p̄ Jo. fa. hic in. l. col. dicite paucis q̄ sic q̄ eodē mō actio
ex stipulatu cōpetēs marito siue p̄ vrorē siue p̄tra patrē vroris
siue etiā p̄tra extraneū q̄ dote p̄misset: semp est bone fi-
dei. r̄ ita in terminis t̄z glo. in. l. de diuisione. ff. sol. mat. r̄ ibi
istud idē firmat Bar. r̄ alij doct. idē etiā tenet Pe. r̄ Ly. in
d. l. vnica. s. s. nō ignoram⁹. q̄ non repit q̄ ex vno p̄ctu actio
sit bone fidei ex vna pte: r̄ ex alia sit stricti iuris: vt ibidē per
eos quīs dñi t̄z r̄ male gl. mag. in ver. nec cogit. ante mediū.
in. l. s. sol. ma. quā secut⁹ est Jo. de are. in. d. l. de diuisione. et
in hoc. s. nō. s. nō bene. est tñ verū q̄ actio ex stipulatu que
cōpetit extraneo ad repetendā dote quā ipse dedit est stricti
iur. r̄ nō bone fidei: q̄ illa nō cōpetit a. extraneo: put ista cō-
petit viro r̄ vrori: r̄ opus est q̄ illa extrane⁹ sibi acqrat ex p-
pria r̄ ex p̄ssa stipulatiōe. d. l. vnica. s. accedit. r̄ Lauia. C. de iur-
re do. r̄ p̄ cōsequēs nō ex stipulatu. de qua loquit. s. noster. r̄
d. s. s. nō ignoram⁹. que est bone fidei: ita fatef Bar. r̄ doc.
in. l. de diuisione: ita saluā glo. in. d. l. i. r̄ Jo. de are. s. rela-
tis. ita per oīa tenet etiā Jo. fab. hic in. l. col. r̄ Ange. in. iij.
col. in gl. in verb. meruit. r̄ hic. de nea. in. l. col. ad fi. in apof.
ad tē. ¶ Hinc sumpta occasiōe q̄ actio illa ex stipulatu est
bone fidei ex vtraq̄ parte tam mariti q̄ vroris: r̄ p̄ter in ea
currūt vsure. put r̄ in alijs actionib⁹ bone fidei a tpe mōre r̄
ex vtraq̄ parte tā mulieris qñ dote nō p̄stat: q̄ mariti vlt⁹
herediū qñ dote nō restituit soluto matrimonio. r̄ est text.
in specie in. l. in insulā. s. vsuras. ff. sol. mat. r̄ ibi Barto. et
doct. examinat impertinēt Ang. hic. Nunquid tales vsure
debeantur r̄ peti possint etiā de iure canonico. q̄ est vñle sci-
re q̄ cū in talibus in quibus agit de pctō stamus iuri canoni-
co etiā in foro ciuili iurta in. c. i. r̄ i. cū fi. extra de nō. ope.
nū. verū q̄ articulus iste huc trabif extrauagāter p̄ Ang. iō
me remitto ad cū q̄ satis plene examinat. vltra tñ cum addo
vobis pleraq̄s opportunas remissiōes que vobis sufficiēt. vi-
deat ergo principaliter Bar. in. d. l. in insulā. s. vsuras. r̄ ibi
Rapha. cum. insurgētē distinctioni Bar. r̄ ibi latissime vlt-
tra oēs p̄ Jo. de Imo. quoz oīm scriptas opinōes refert pri-
culariter Ange. de are. hic videatis etiā principaliorē text. de
mundo. in. c. salubriter. extra de vsu. r̄ ibi Imo. r̄ alios
r̄ text. in. c. cōquestus. cū ibi plene traditis per glo. r̄ doc. in eo.
ti. extra de vsu. r̄ ibi gl. magistra enumerat q̄ plures casus i
quibus vsure permisse sunt etiā de iure cano. videatis etiam
Ly. Bal. r̄ Saly. in. d. l. vnica. s. ex actio. Bar. in. l. ar. q̄ natu-
ra. s. non tantū fortē ff. de nego. gest. r̄ in cōsilio suo incipien-
te: Franciscus vrorē quādā nomine Thomam. r̄ l. si con-
stante. s. quoties. ff. sol. mat. Bald. in. aut. ei qui. xv. col. C. de
bo. au. iud. pos. Bal. r̄ Imo. in. l. diuortio. ff. sol. mat. in prin.
Ange. in. l. titia. ff. de sol. r̄ de qbus vsuris: r̄ de qua quātitate
loquat r̄ intelligi debeat text. si simpliciter locutus in. d. c. salu-
biter. recurratis ad Bal. notabilē loquētē in. l. s. p̄terea. in
iij. col. C. de iur. do. Imo. in. d. l. diuortio. in prin. ff. sol. mat. r̄
¶ An aut valeat statutū q̄ pro dote soluant vsure ad ra-
tionē de. r. pro cētenario: p̄ponit Bal. in. d. l. s. p̄terea. in. iij.
col. r̄ ibi singulariter tenet q̄ sic: cuius cōtrariū tenet Joan.
de imo. r̄ cōiter aliū doc. in. d. l. in insulā. s. vsuras. ff. sol. matr.
r̄ Ange. de are. hic q̄ dicit q̄ p̄fectu q̄ viget in ciuitate Bo-
nonie q̄ pro dote soluant. vñ. pro cētenario: nō est bona nec
seruāda: q̄ est in fraudē vsurariū: r̄ cōsequētē p̄tra ins diu-
ni: vt hic per cū. ad q̄ videatis q̄ signatē valde dicit Bald.
in. aut. ad hoc. in. l. col. C. de vsu. q. ll. vel statuta vel consuetu-
dines q̄ permittunt vsuras etiā in vno numo tñ nō sunt licē-
te per text. in. d. c. ex graui. extra de vsu. Imo. fm cum talia sta-
tuta sunt delēda de libris cōitatu: r̄ indicātes fm ip̄a sunt ex
cōitatu. r̄ fm cū tēdēs dñm sapit heresim: vt ibi per cū. r̄
in. l. s. ciuile. ti. C. de vsuris. r̄ in rub. extra de iudic. in antiquo.
accedat etiā q̄ in simili t̄gīt singulariter Bar. l. l. si finita. s.
iulianus. ff. de dā. in. c. in. xv. col. in ver. sic. quero vñ missus

ex primo decreto faciat fructus suos r̄. dum t̄gīt an valeat
consuetudo: r̄ consequenter statūtū q̄ missus in possessionē
ex primo decreto faciat fructus suos. de quo ibi per cū r̄ per
Saly. r̄ glo. in. aut. ei qui. C. de bo. ant. iud. pos. r̄ Bal. in. l. ac-
ceptam. in. xvij. q. C. de vsu. ¶ An autem incipiant currere
vsure pro dote nō soluta marito: ex cuius parte vsure tantū
permisse sunt etiam de iure canonico fm magis communes
opinōes: de qua in locis. s. allegatis p̄terea: dicit Ange. de
are. hic q̄ post bienniu a die dicti dñi p̄prie ad domū mariti
r̄ nō ante: q̄ ante nec vsure nec alimēta pro dote que vice vsu
rarū vulgo appellant debent marito. per lapsum antez bien-
ni contrabif mora irregularis. ter. est de hoc multū no. quēz
Ange. de are. hic reputat ad hoc singularē in. l. s. p̄terea. C.
de iur. do. r̄ hoc dicit ipse Ange. esse ad practicā perpetuo no-
tandū. addo q̄ contrariū tenet gl. in. l. de diuisione. in. gl. s.
ff. sol. mat. que vult q̄ imo mulier que dote p̄misset teneat ad
vsuras r̄ fructus ex die cōtracti matrimonij nō expectato la-
psu biennij. quā gl. s. impugnat doc. antiqui Jac. de are.
Pe. r̄ Ly. per text. in. d. l. s. p̄terea. tamen Bar. in. d. s. p̄ter-
tea. saluat illam gloss. duobus modis. primo vt d. s. p̄ter-
ea. loquat in extraneo dante dote qui nō constituitur in mo-
ra quo ad fructus r̄ vsuras nisi elapso biennio. secus autē sit
in ipsa muliere dante dote que statim cōstituit in mora ex
die cōtracti matrimonij vel fm Bar. posito q̄ d. s. p̄terea.
loquat etiā in muliere dātē dote pōt intelligi vt pcedat quo
ad hoc vt mulier teneat ad vsuras maiores fm dispositionē
illius. vt ibi per Bart. r̄ per eundē in. d. l. de diuisione. ff. sol.
ma. r̄ ibi latissime per Adoder. Et quīs cū saluatē Bart.
s. relata teneat Bal. in. d. l. de diuisione. tñ ipsemet Bal. in. d.
l. s. p̄terea. in penult. col. ver. reuoco in dubiū. pone q̄ mu-
lier r̄ c. vbi hoc late examinat vsq̄ ad fi. illius. s. tenet contra-
rium per aliquas ratios de quib⁹ ibi per cū. quibus oībus
particulariter respondet Ludo. ro. in. d. l. de diuisione. vbi te-
net cum Bar. r̄ cum defendit intelligite tamen quod dictūz
est de biēnio sane qñ als nō fuisset dos p̄missa ad diē certaz
als aut si p̄missa fuisset ad diē certā tūc esset expeditū q̄ ei⁹
lapsus induceret morā irregularē. l. magna cū vulga. C. de cō-
trabē. r̄ cōmit. stipula. r̄ in terminis nostris q̄ dies tāta inter-
pellet est exp̄sum in. d. l. vnica. s. ex actio. quā ibi Bal. not. ad
hoc. vñ ab eo die incipēt currere vsure si marit⁹ interim su-
stineret onera matrimonij. Itē intelligite q̄ dictū est de bien-
nio nisi als intercessisset interpellatio mariti iurta. l. si ex le-
gati. cā. cū vbi traditis. ff. de ver. obl. q̄ tūc etiā a die interpel-
latiōis incipēt currere vsure: r̄ in istis duob⁹ casib⁹ nō ēēt
opus expectare bienniu r̄ sic morā irregularē cū habeam⁹ re-
gulare ar. notator in. l. in puinciali. s. i. p̄ Bart. r̄ alios. ff. de
no. ope. nun. r̄ hoc etiā ponit r̄ sequit Ange. de are. hic supra
scripta oīa tam de lapsu biennij q̄ diei certe seu interpellatio-
nis facte a marito quibus casibus incipiat vsure currere: vt
p̄dicti: limitat singulariter supra oīm estimationē Bal.
in quodā suo p̄silio incipitē in Lbisti noie amē. post biē-
nium a die ductiōis r̄ c. nisi postea fuerit omīssa petitiō taliū
vsuraz longo tēpore. s. amovē. d. vsure vel alimenta pro do-
te per maritū petite nō fuissent iuris intellectu tacite p̄sumū-
tur remissa: ita q̄ pro p̄terito tpe peti nō possunt. alleg. ad
hoc Bal. casum in terminis valde singularem in. l. cum qui-
dam. s. diuina. ff. de vsu. formaliter inq̄ iuris cōsultus lon-
gi tps internallū p̄ p̄teritas vsuras petere omīssit vt apud
debitōrē tuum gratior es: indicat te amplius eas nō peten-
das putasse. per hoc dictū est literis aureis scribendū q̄ est
quotidianum r̄ summe vñle. pro quo dicto etiam satisficere
videt text. in. l. vir vsuras. ff. de donationi. inter virum r̄ vxo. r̄
ibi Bar. in sumario qui dicit illū casum no. r̄ q̄ etiam ibi
Saly. istud sing. d. Bal. multū cōmēdat Ange. hic in. x. col.
sed postea in col. seq. istud impugnat r̄ dicit q̄ contrariū cō-
sultit in contingētia facti: quīs subiciat q̄ non reperiat il-
lud ab alio tactū: motus nō alio fundamēto nisi quia nō re-
peritur iure cantū. r̄ ad. d. l. cū quidā. s. diuina. r̄ idet Ange. de
are. hic q̄ loquit in vsuris que sunt odiose: vt habet in. l. iij.
r̄ in. l. cū allegas. C. de vsu. ergo sunt restringēde r̄ facili-
ter p̄sumunt remisse. ar. regule odia. de reg. iur. in. vj. r̄ l. cum qui-
dam. ff. de lib. r̄ postbu. r̄ licet alimēta dicant⁹ debita marito
p̄ suo interesse. r̄ fauore sui: cū sustineat onera matrimonij. l.
pro oneribus. C. de iur. do. r̄ ideo nō ita facili-ter nec tā breui
tpe debet p̄sumi remisse. ¶ Itē fm cū in vsuris debitis ma-
rito p̄ dote: marit⁹ tractat de dāno vitādo. binc est q̄ nūc p̄-
missē etiā sunt de iure canonico. c. salubriter. extra de vsuris.
r̄ dicit. s. latē. r̄ in alijs vsuris q̄ p̄dēt ali⁹ creditor: puta mu-
tuas tractat de lucro: ideo de lucro ad dānū nō est bona ar-
gumētatio. l. si. s. si. licētia. C. de iur. delib. ideo nō tā breui tpe
Jas. super Tit. de Bar. ad iij

¶ Pro cēte-
nario. Ad
fran. are. in
l. i. C. de sum-
tri. r̄ d. aler.
de imo. in. l.
quis sit. de
edil. ed. in
cōs. l. i. iij.
pt. r̄ Lar. in
de. j. per illū
text. ff. de vsu.
xij. q. v. pet.
Dñl. cor. i.
cōs. r̄ inc. a
videt. in l. i.
k. in. iij. pte.
r̄ nūqd ma-
ritus aliqd
petere pos-
sit vel recipere
rōne retar-
date solutio-
nis: vide. d.
Bar. soc. in
cōs. l. d. r̄ vñ.
inci. p̄sena.
v. c. j. addu.
in. h. parte.

de prescribi posse vsuris debitis marito sicut prescribit in alijs
 vsuris per. d. l. cū quidā. §. diuina. ad. l. vir vsuras. §. allegatam
 q̄ certe nō multū stringit: rīdet hic Ang. multipliciter: p̄io
 q̄ ibi maritus expresse liberauerat vxorē ab eo qd sibi debe-
 bat per donationē que postea cōfirmata fuit morte: vt ibidē
 tenet glo. in ver. donatibz. cū qua trāsit ibidē Saly. vnde
 nimirū si ibi sūre ampli⁹ peti nō possunt quāz petitiō sub-
 lata est non solum tpe: sed donatione expresse facta. vel aliter
 rīdet Ang. de are. qd ibi nō dē de cursu. r. anno: §. dicit sim-
 pliciter ter. qd nō petūt vsuras: sic nō dicit quāto tpe fite-
 rit ad nō petēdū vsuras vñ forte plus q̄. r. anni trāsinerit: r
 ideo nimirū si sibi sublatā fuerit petitiō vsurarij. vt. l. oēs. cū
 si. C. de prescri. r. r. anno. Sed audite iudicio meo pro illo sin-
 gularissimo. d. Bal. multū r. inenitabiliter stringit ter. alle. in
 d. l. cū quidā. §. diuina. r. sol. Ang. de are. ad illū ter. est multū
 debilis. tñ si casus in facto cōtingeret ego tenerē r. consulen-
 do r. iudicando illud dictū Bal. qd imo etiā si sit lapsus
 decennij: tñ nō sit prescriptus quominus marit⁹ possit petere
 vsuras p̄critas. monico: p regulā vulgatā que bz j qd actio-
 nibus personalib⁹ nō prescribit⁹ a minoi tpe. r. r. an. l. si qd
 emptidatis tñ. r. l. ficut. r. l. oēs. C. de prescri. r. r. vel. el. ann. sine
 dicam⁹ tales vsuras petēdas esse a marito iure actionis: sine
 etiā dicam⁹ qd peti nequeat iure actiōis: sed officio iudicis
 fm qd tenet r. quod declarat Imol. in. l. insulaz. §. vsuras. ff.
 solu. matri. quem refert r. sequitur Ang. hic in. vii. col. r. dicit
 esse notandū ad practica: qd in hoc frequēter erratur in actu
 practico: qd adhuc habeo intentū cū officio iudicis non pre-
 scribitur in iure tpe. r. r. anno. vt est glof. que vulgo reputat
 singularis in. l. ficut in ver. persecutione. C. de prescri. r. r. vel
 r. an. quā Bal. ibi dicit nō haberi alibi in iure. r. cā etiā di-
 cit singularē Bal. in. l. j. in. ij. col. C. de execu. rei iudi. §. bz glo.
 confocia loquentē tñ p verbū dubitantiuz: forte in. l. q̄rela. in
 gl. in fi. C. de sal. ponit no. Barto. r. ibi hoc limitat in. l. p̄tor
 ait. §. si. ff. de ope. no. nū. ad. d. l. cū quidā. §. diuina. q̄uis multū
 stringat vltra sol. Ang. r. relatā que mibi debilis videt. pos-
 sum rīdere qd ibi ter. nō loquat de decennio: nā q̄uis dicat
 de lōgo tpe qd regulariter interpretat. r. anno. vt no. gl. in rub.
 C. que sit long. consue. r. gl. in. l. de quibus. in gl. in ver. inuete-
 rata. ff. de leg. r. gl. in. §. ex nō scripto. in gl. in ver. diuturni. §.
 de iure natu. gē. r. cū. r. allegat. l. §. cū fideicommissaria. §. ari-
 sto. ff. qui r. a qd. tñ ibi vario modo intelligit. nā gl. ibi sup
 ver. tpe. intelligit de tpe triennij vel. v. anno. Ly. vero in. l. ad-
 uersas. C. de vsur. post p̄det. r. illud tps relinquit arbitrio ius-
 dicis tanq̄ tps indeterminatū. ista tñ solutio nō est rata nec
 placet mibi: vnde aliter rīdeo ad. d. §. diuina. tenēdo quēdā
 peregrinū intellectū Jac. but. ibi ad illū ter. quē refert fuisse
 Hugo. glo. antiqui. fm quē ille ter. de directo faceret contra
 Bald. r. iste intellectus satis applaudet illi literē: vñ qd ibi
 nō allegaret solū tps decennij vsurariū nō petitari: §. et quod
 dā iudicij de remissione vsurarij: nā vt ibi inq̄t ter. ideo nō
 petierat vsuras vt debitori gratior fieret: r. sic ibi non ex solo
 lapsu decennij erat sublatā actio ad vsuras debitas: sed etiam
 ex remissione vsurarij insurgēte ex eo qd creditor vellet gratior
 fieri debitori. r. forte qd illud dixerat debitori: qd tñ diuinat
 als fm ipsum Jac. bu. nō possumus dicere qd tā modico tpe
 triennij vel quinquennij vel etiā decennij fuisse prescriptū illi
 actioni personali ad vsuras cū personalibus actionib⁹: vt di-
 xi. §. non prescribit⁹ minoi tpe. r. r. anno. cogitabit⁹ tñ circa
 intellectū illius ter. qd non possum inficiari prout etiā. §. diri
 23 quin mibi multū stringat pro dicto Bald. r. relato. ¶ Re-
 stat vt successiue iuxta hic dicta per Ang. examinantē vobis
 an si solum sit matrimonium morte mariti: r. dos cōsistat
 in pecunia numerata vel in alijs reb⁹ mobilib⁹ quo casu de-
 bet restitui intra annū b: ante autē lapsum anni heredes ma-
 riti cogi nō possunt ad restituendā dotē. l. vnica. §. ex actio. C.
 de rei vxo. actio. nūquid intra illū annū post solum matri-
 monium debet mulier ali ab heredibus mariti. in quo: vt
 paucis rem absoluā: cōis opti. bz qd interim sit alēda mulier
 si nō habet aliunde vnde se alat: quicquid tenuerint vltra mō-
 tam cōtra banc opinionē insurgētes. de quo vide glo. in. l. di-
 uortio. in prin. in glo. in verbo: facto. r. ibi Bar. r. Bal. Ang.
 r. Imo. r. reliquos scribentes: r. gl. latins q̄ alibi hoc exami-
 nantem in. d. l. vnica. §. ex actio. in ver. restituēdis. r. ibi p Ly.
 Bart. Bal. r. alios doc. r. gl. in. l. p̄e. §. j. in glo. fi. in ver. vxor.
 ver. si. ff. in pos. leg. Ly. r. Bal. in. l. fi. C. de bo. ma. Spe. in ti.
 qui sibi sint legi. §. istis. p̄r. nunc dicam⁹: r. Ang. hic videat
 24 tis etiā Ang. in. l. titia. ff. de solu. volēt qd q̄uis vsure sint
 de iure canonico prohibite ex parte mulieris: fm magis com-
 munem sententiā de qua in locis. §. traditis: tñ si mulier non
 potest aliunde se alere: potest petere vsuras loco alimentorū:

maxime si est intra tps lactus cū videatur adhuc defuerire
 cōi matrimonio motus per ter. in. d. l. titie. qui ter. indistin-
 cteloquitur r. videt ampli⁹ velle quod etiā idem sit post an-
 nū. cogitabit⁹ tñ: quia ter. ille loquit de iure ciuili r. aliud
 est de iure canonico circa las vsuras per suprascripta. Hāc
 cōem opti. que habet⁹ intra annū mulier alēda sit ab hēre-
 dibz viri si aliunde nō habeat vnde se alat: limitabit⁹ nō
 procedere quādo heredes viri vellēt incōtinētū solu. mat. res-
 tituere dotē: nō expectato lapsu anni. qd facere possunt: eo
 quia dilatio illius anni fuit inducta in merū fauorē herediū
 mariti. ar. l. si ita scriptū. §. pegafus. ff. de leg. ij. ergo ei renun-
 ciare possunt per vulgatā regulā. l. si quis in cōscribendo. C.
 de pac. certe tūc non tenebuntur prestare alimenta vxori. ita
 signāter tenuit Bal. in. aut. sicuti redictū. ver. quero pone mul-
 lier missa est in possessionē. C. de bo. aut. in. poss. r. refert etiā
 25 et sequit Ang. hic. ¶ Sēdo singulariter limita. r. alij hoc
 nō ponūt: vñ qd mulier intra annū sit alēda ab heredi-
 b⁹ viri: pcedat ea durāte inuiduitate: als nō. ita Ly. r. Richar.
 m. l. in. l. fi. C. de bo. ma. quos refert r. sequit Ang. in. d. l. di-
 uortio in prin. ff. sol. ma. allegat etiā ad hoc. l. titia. ff. de solu. est
 verū qd Bal. in. d. l. diuortio. aliter dicebat hūc passum cū er-
 26 pedierit. videtis late notatā p Jo. de inoli. ibi. ¶ An aut
 post lapsum annū intra quē heredes mariti debebant dotē
 soluere teneantur adhuc vxorē alere: videbatur prima fron-
 te qd sic: qd si intra annū intra quē heredes mariti nūq̄ dicit
 tur in mora: per. d. l. vnica. §. ex actio. C. de rei vxo. acti. tenent
 alere mulierē qd nō bz aliunde vñ se alat: p suprascripta q̄to
 forte: debebūt teneri post annū quo clapo dicit in mora cō-
 stituti absq̄ alia interpellatione. vt. §. diri. hoc nō obstat cō-
 cludif magis cōter cōtrariū qd post lapsū annū nullo mo-
 do mulier nec alimēta nec aliud quicq̄ percipere possit ab he-
 redib⁹ mariti: qd censet lucrifer vsurarij: qd est prohibitiū. C. qd
 in oibus. extra de vsur. eo qd mulier dā sibi lputare qd nō res-
 petit dotē cū lapsu anno dilatio dāta a l. heredi-
 b⁹ mariti sit tūc finita. d. l. vnica. §. ex actio. r. mulier possit agere nō ob. si-
 bi aliqua exceptiōe. r. ita tenuit Im. in. c. salubriter. in. fi. ex-
 tra de vsu. r. sequit ibidē Imol. cū cōtrariū tenuit Bal. in.
 d. aut. ei. qd in ver. quero mulier est missa in possessionē. r. idē
 Bal. in. d. l. vnica. §. ex actio. ipse vero Imol. in. d. l. diuortio.
 distinguit qd aut mulier habet vnde se alat: tūc nō debent
 alimēta post annū eadē rōne ficit nec debent itra annū sol-
 ma. als secus si modo als nō possit cū iputare quare nō ere-
 git: vt ibi latins per cū. r. sequit Ang. hic qui p̄pterea adbi-
 bet cautēla qd finito primo anno mulier qd bz vnde se alat re-
 petat dotē suā r. protestet⁹ in iher r. sic cōstituat heredes ma-
 riti i mora quo casu interesse suū saltē officio iudicis petere
 poterit: cū actio de dote sit bone fidei. r. hic latins p cū. mibi
 magis placet indistincte prima opi. §. relatā qd post annū r. si
 mulier non bz vnde se alat nō tñ alēda sit ab heredi-
 b⁹ mariti cū semp sit qd sibi iputet quare dō nō petierit cū pos-
 sit nibilo sibi obstatē qd nō est intra annū. faterer tñ qd si here-
 des post annū interpellati differrent soluere: qd hoc casu ali-
 27 menta peti pnt: p ea qd. §. dicta sunt. ¶ Id id aut qd diri. §.
 qd sol. mat. si dos p̄stet in pecunia vel in alijs reb⁹ mobilib⁹
 bus qd heredes mariti nō tenent incōtinētū restituere: sed
 tñ clapo anno. que fuerit ratio r. cā huius dilatiōis annu-
 lis: ponit Bart. post antiquos quos ipse ibi refert in. l. diuor-
 28 tio. §. interdiū. r. ibi Bal. r. alij. ff. sol. ma. ¶ Qd imol. tñ singu-
 lariter Ang. post alios doc. ibi in. §. fi. in aut. de fideiuss. vt lo-
 cum nō habeat in mercatore seu capsoe vel alio hōie pecu-
 nioso: qd isti tenent statim dotē soluere nō expectata dilatio-
 ne anni. motus per illū ter. cū gl. in verbo: moderno. vbi cam-
 psoe pro alio fideiubens pōt cōueniri anteq̄ commentat r̄as
 principales: sic non habet beneficiū aut. presente. C. de fidei.
 Ego in terminis nostris tenio p̄tra banc limitationē Ang.
 qd imo ista dilatio anni ad soluendā dotē cōpetat et cūciq̄
 mercatori: r. cuiusq̄ pecunioso: r. pro hoc allego Bar. qd istud
 tenere videt: h nō multū dare in. d. l. diuortio. §. interdiū. vbi
 p̄tra Jac. Ly. r. Ros. per cū ibi relatos videt tenere Bar. qd
 si maritus esset diues r. haberet pecuniā p̄e manibus: tñ nō
 posset statim cogi restituere: imo debet expectare tps anni. et
 istud idē sez qd marit⁹ h possit incōtinētū restituere sp̄se:
 nō tñ possit arctari incōtinētū ad restituendā. firmat aperte
 Bal. vbi per multa hoc cōprobat in dicto. §. ex actio. quāvis
 dicat de hoc esse maritā questionē inter doc. r. ita tenet cō-
 ter doc. in. d. l. diuortio. §. interdiū. reprobata opi. Ly. contra-
 rium tenentis. r. male in. d. §. ex actio. de quo etiam vide Jac.
 de bēni. in. d. l. vnica. §. fructus. C. de rei vxo. acti. r. p̄aul. de
 cast. in. d. l. diuortio. §. non solum. vbi solnat opi. Ly. vno ca-
 su de quo hic per cum. de quo etiā vide late per Nico. de nea.
 hic in

a ¶ Non pre-
 scribitur.
 Adde pan.
 de ca. in p̄f.
 cccvñ. inci.
 vñs r. pon-
 deratis vbi
 etiaz ponit
 an prescri-
 ptio currat
 in actione
 psonali con-
 tra absentē
 impeditus
 r. ignorante
 r. tñ qd sic.

b ¶ Intra an-
 num. Vide
 Lud. ro. in
 sign. verfi.
 dicit. l. j. §. ex
 actio.

¶ Campso
 re. Pro hoc
 facit quod
 singulariter
 habetur p
 Fran. are. in
 l. si cum mi-
 liti. de com-
 pen. in. fi. qd
 dilatio con-
 cessa alicui
 vt commo-
 di soluat:
 locum non
 habet in so-
 lutione que
 nō eregit il-
 lam cōmo-
 ditatem. vñ
 de fidebitoe
 condemna-
 tns habent
 pecuniā so-
 lutioni pa-
 ratam sicut
 psumuntur
 habere cam-
 psores: non
 habet locū
 hoc tempus
 quadrime-
 stre: per illū
 text.

bic in. iiii. q. extra glo. ubi refert multos opi. bincinde et conu
 varia fundamenta. et finaliter tenet idē qd ego. s. tenni post
 Rayne. de foili. bic. et Jaco. et Petr. de d. l. ynica. s. ex actio.
 29 ¶ Tertio principaliter notabat ex hoc tex. ubi sed: et tacitā
 ei dedimus hypothecā. Ang. de are. bic. et iudicio meo: mul
 tū iuridice: qd actio ex stipulatu pro dote etia si ex pte nō in
 terponatur: presumitur tū tacite a iure. ex quo fin. enz babe
 mus notare qd aliqui lex presumit stipulationē que nō inter
 uenit. hoc notabile est verū in se ut videbimus. in gl. in ver.
 trāstulerimus. sed nullaten⁹ pōt colligi ex hoc tex. qui nulla
 ten⁹ loquit de tacita stipulatione sed de tacita hypotheca: vn
 de ista sunt multū diuersa qd a. l. intelligat tacita hypothecā
 ca. vt dicit tex. noster: et presumat tacita stipulatio: qd nulla
 tenus hic dicit: sed bene in d. l. ynica. in prin. C. de rei vro. ac.
 30 ¶ Quos ergo q̄to principaliter notate ex hoc tex. in supra
 scriptis verbis: sed tāti ei dedimus hypothecā: qd ista actio
 ex stipulatu hz etiā priuilegiū tacite hypothecae: et cōsequēter
 qd bona mariti sunt tacite hypothecata mulieri agēti actio
 ne ex stipulatu ad repetēdā dotē: vt bic. et l. ynica. s. et vt ple
 nius. s. alleg. et l. assiduis. C. qui po. in pig. babe. et ibi Bar. in
 j. no. qd intelligit gl. nostra bic perparua sup ver. hypothecā.
 pcedere ex vtraq pte: et tam mulieris ad repetēdā dotem q̄
 etiā ex parte viri ad illā cōsequendā. per text. in d. l. ynica. s. j.
 et ibi hoc dicit tex. in ver. ex vtraq parte. accedat qd. s. dicit in
 j. no. in illo p̄toto: an sicut actio ex stipulatu p dote est bone
 fidei et parte mulieris: ita sit bone fidei et parte mariti.
 31 ¶ Et aduerte et q̄ instantū maritis dicit tacite habere hy
 pothecata bona vxoris: qd ista tacita hypotheca cōpetit etiā
 pro euictiōe dotis quādo dos fuisset euicta a marito. text. est
 in d. l. ynica. s. j. in ver. vel rebus dotalibus euictis. et ibi not.
 Bar. illum tex. ad hoc qd limitant ibidez Bar. et Bal. post
 glo. ibi: et dicunt esse intelligendum fin. tex. in l. j. c. 3 glo. ma
 gistra et signāda super ver. in factum. C. de iud. dot. ubi babe
 tia et an et quādo dāns dotem teneatur de euictione: qd aut
 dos incidit a promissione: et tunc dāns dotem teneatur de euic
 tione. aut a traditione: tunc secus: vt ibi latius habet et tra
 dūtur in simili in donatione an et qn dōnās teneatur de euic
 tione in l. aristo. s. si. ubi est tex. et ibi per glo. Barto. et alios.
 ff. de dona. et in terminis nostris recurratis ad late tradita p
 Bar. in d. l. j. C. de iud. do. ubi latissime ponit hanc materiam.
 32 ¶ An per qn dāns dotē teneat de euictione: de quo etiā videat
 tis aliqd per Ang. bic. et vñ in hac materia notat qd mul
 tier non tenet aliquo casu de euictione rei dotalis si maritus
 fuit sciens rem esse alienā: nisi expresse pmissa fuerit euictio.
 tex. est in l. si a matre. cū gl. in ver. nullā. C. de iure dot. item di
 ligētissime notat qd in donatione facta a patre filio aut filie:
 non hz locū euictio. istud est qd voluit sing. Bald. in aut. ex
 testamento. in. iiii. col. C. de colla. et aliquid aptem extraneus
 qui dedit dotē pro muliere et pactus est illam sibi restitui iu
 ra. l. ynica. s. accedit. s. allega. habet istam tacitam hypo
 thecam: determinat Ang. de are. bic. qd nō per hunc tex. ubi
 fin. cum videtur casus de hoc: et idem tenet ante cū Dy. bic
 in. iiii. col. et Bald. bic. et fin. qd refert Ang. bic. idem etiā te
 net Saly. in d. l. ynica. s. j. in ver. item quero si extraneus et c.
 et dicit Ang. de are. hoc esse bene notandum: qd in materia
 ista omnis ille dicitur extraneus qui nō habet mulierē in po
 testate: vt est tex. in l. ynica. s. extraneū. et idem etiā scilicet
 qd hoc priuilegiū tacite hypothecae nō cōpetat extraneo: te
 nuit Jo. de pla. bic. in. iiii. col. qui etiā refert ita tenere Saly.
 s. alleg. in d. l. ynica. s. j. Ego sine dubio aliquo contrariū te
 neo et credo qd isti patres vehemētē errāt: qd imo etiā extra
 neus hz istud priuilegiū tacite hypothecae: et istud probat cō
 tra eos tex. noster quē ipsi pro eis allegāt: qd enumerādo duo
 priuilegia cōpetentia actioni ex stipulatu pro dote: scz priui
 legium tacite hypothecae et priuilegium p̄lationis: dicit qd
 priuilegiū p̄lationis solius mulieris p̄ouidētia hac indu
 rimus: ergo vult secus esse in priuilegio hypothecae. p̄terea et
 fortius fin. Bart. in l. j. in f. j. col. ff. solu. ma. hanc partem pro
 bat istemet tex. noster in f. j. ubi ponit dictio aduersatina: aut
 que innuit qd q̄uis priuilegiū p̄lationis soli mulieri cōpe
 tat: tū hypotheca tacita transeat ad omnes: et oibus compe
 tat: sed nō eundo per mendicata suffragia. pro hac parte est
 tex. apertus in d. l. ynica. s. et vt plen⁹. circa f. ver. sine alijs si
 ne alie pro his persone. et hanc partem firmat Bar. in d. l. j. in
 f. j. col. ff. solu. matrimo. et idem etiā tenet ipse Bart. in repe
 l. post dotem. in. vi. q. principali. ff. soluto matrimo. ubi tenet
 qd priuilegiū datum doti qd meretur executionem a lege vel
 homine p̄out est hoc priuilegiū tacite hypothecae transire ad
 quemcumq etiā si iret vt verbis suis vtar ad diabolum infer
 33 nalem. et ista est veritas. ¶ Nūquid autem hoc priuilegiū

tacite hypothecae cōpetat cessionario cui cessa est actio de do
 te a muliere vel ab alio: ponit late Bar. in d. l. post dotē. in pe
 nulti. et f. col. ubi videatis: et ibi etiā per alios doc. ¶ Nū
 quid autem istud priuilegiū tacite hypothecae habeat locū
 in sponsa per verba de futuro: gl. f. in d. l. j. s. ff. de priuile.
 credi. multū hoc disputat et nihil clari firmare videtur q̄uis
 Ang. bic. refert Bar. tenere qd sic: et est verū qd ibi Bar. etiā
 refert eam tenere qd sic: et hoc idem tenet Ly. in l. assiduis. in
 vñ. q. C. qui potio. in pig. babe. Contrarium vero: scilicet qd
 imo non habeat tacitam hypothecam: tenet glo. in l. eos. in
 glo. f. iuxta princ. C. qui potio. in pig. babean. fin. qd eam
 refert Bar. in d. l. j. s. ff. et Ang. bic. et hoc idem tenet Dyn.
 Jaco. de are. et cōmuniter doc. et Bar. in d. l. j. s. ff. et Lud. ro.
 in l. j. ff. solu. mat. et ista est veritas pro qua est ratio fin. p̄fā
 tos doc. quia hoc priuilegiū tacite hypothecae datur pro do
 te: vt bic in d. l. ynica. s. et vt plenius. sed ante contractū ma
 trimonium per verba de presenti nō est dos: vt l. penult. C. de
 dona. ante nup. ergo et c. de quo etiā videatis qd not. Bar.
 34 post glo. in l. priuilegia. ff. de priuile. credi. ¶ An autē istud
 priuilegiū tacite hypothecae habeat locum in matrimonio
 putatio: dicit qd sic. casus est no. et ibi glo. Bar. et alii doc.
 in l. si cum dotem. s. ff. solu. matrimo. et ibi Bar. reputat il
 lum tex. esse ad hoc singularem. de quo videatis glo. in l. assid
 uis. in gloss. mag. in ver. sint iuxta f. C. qui potio. in pig. ba
 bean. et ibi Barto. et Bald. in l. j. in fine. C. de condit. ob cau.
 40 ¶ An autem hoc priuilegiū tacite hypothecae cōpetat
 mulieri in donatione propter nuptias quā facit maritus vxori
 in recompensatione dotis et eam lucrari debet vxori illis mo
 dis quibus maritus lucraret dotē: iuxta l. si. cū aut. ibi posi
 ta. C. de dona. ante nup. et s. est et aliud. cum ibi traditis. s. de
 dona. Dy. bic in. iiii. col. in f. tenet qd non. nam fin. cum q̄uis
 mulier agens pro dote habeat tacitam hypothecam: tamē si
 peteret donationem propter nuptias: non haberet hoc priui
 legiū tacite hypothecae in bonis quondā mariti. motus per
 tex. nostrum in ver. de dote sua. quem ita apostillādo literam
 intelligit et limitat. qui tex. fin. cum dūm dicit de dote sua: in
 nuit aliud esse si mulier experietur de donatione propter nu
 ptias. Secūdo motus per tex. prima frōte exp̄ssum et in ter
 minis in d. l. assiduis. ad f. in ver. hoc aut. nam in princ. illius
 l. vsq ad illū versic. imperator cōcessit mulieribus duo priui
 legia: vnum tacite hypothecae: et hoc erat ante illam l. per d. l.
 ynica. s. et vt plenius. aliud priuilegiū p̄lationis qd ceter
 is creditoribus preferatur: et hoc fuit de nouo inductū per
 d. l. assiduis. vt ibi declarat Bar. in j. nota. sequitur postea il
 le versic. si. bec autem in qua vicitur ad cōtextum: bec autē ad
 dotem tantum facimus nō ad ante nuptias donationem.
 non enim pro lucro fouemus mulieres: prout in donatione
 propter nuptias esset: sed ne dānū patiantur suisq rebus de
 fraudentur curamus. ecce ibi qualiter est tex. apertus qd mul
 tier priuilegiū nec tacite hypothecae nec p̄lationis habet
 mulier in donatione propter nuptias. Ego q̄uis alij scriben
 tes nihil tangant de ista questione bic addo qd Bal. idem te
 net qd Dy. in d. l. assiduis. in. j. col. ubi ad hoc expresse no. illi
 tex. sed ego in hoc audacter tenco p̄tra Dy. et Bal. q̄uis aliū
 non habeam quidem teneat: quod imo mulier habeat priui
 legium tacite hypothecae in donatione p̄pter nuptias. et pro
 hoc ego allego text. apertum in l. ubi adhuc iuxta princ. C. de
 iud. dotium. et ibi gl. in ver. suppositas istud tenet: et idem etiā
 41 glo. que illū text. allegat et ab ea ego didici in d. l. assiduis.
 versic. f. in glo. penult. in ver. tempore. Pro hac etiā parte fa
 cit qd voluit singulariter Bal. in l. j. per illū tex. C. de bo. que
 lib. ubi no. ex illo tex. qd tacita stipulatio que locum habet in
 dote: habeat etiā locū in donatione propter nuptias: qd
 reputat multum notandum. pro quo ego allego meliorē tex.
 et exp̄ssum in l. f. in princ. in ver. vel stipulatione vel lege. C.
 communia vtriusq iud. Non obstat allegata in contrariū. et
 primo tex. noster in ver. de dote sua. quia respondēdo qd loqui
 tur q̄m ad priuilegiū p̄lationis in quo bene fateor qd
 mulier non habet illud priuilegiū vt ceteris creditoribus pre
 feratur nisi quādo de dote sua experit: et in istis terminis lo
 quitur tex. noster bic. innuit ergo tex. iste secus esse in alio pri
 uilegio tacite hypothecae qd etiā suadet aduersatina: aut. in
 hoc tex. posita: ita qd iste tex. p̄baret potius contra eos: prout
 etiā hunc tex. induci. s. ex mente Bar. in illo articulo an pri
 uilegiū istud tacite hypothecae cōpetat extraneo. Non obst.
 d. l. assiduis. s. ff. quia eo modo respondeo qd tex. ille loquitur
 q̄m est priuilegiū p̄lationis qd mulier ceteris creditorib
 bus preferatur. qd priuilegiū bene fateor nō habere mulie
 rem in donatione propter nuptias: vt etiā statim dicit: non
 aut loquit ille text. quo ad priuilegiū tacite hypothecae. et ibi

risdet gl. penult. in ver. tpe. q. ille ver. si loquar tantu qd priuilegium prelationis aperte patet in illis verbis illi. ter. ibi. et habere inter creditores sui tps ordinat. per ista remanet de sensata. hoc conclusio ptra Dy. et Bal. q. priuilegiu tacite hypothecae copetatur mulieri etia in donatione propter nuptias. qua etia conclusionem reperi postea simpliciter tenere Joa. de pla. hic in. iij. col. Quis nulla penitus mentione de predictis faciat. et idem etiam t3 Ang. de are. hic in. xvij. col. qui simplr mouet per. d. l. vbi ad huc. et nulla aliam de supradictis mentionem facit. ¶ Nunquid aut mulier habeat priuilegiu tacite hypothecae in bonis paraphernalib. id est in bonis ultra dote marito datis que dicant bona paraphernalia. et declarant gl. in rub. C. de pac. con. et ibi etia ponit gl. quare dicant paraphernalia ponit etymologia illius vocabuli paraphernalia. et ter. no. in. l. i. ego. s. dotis. ff. de iure dotiu. De hoc vos habetis ter. q. sic in. d. l. vbi ad huc. in princ. in ver. pro rebus extra dote constitutis. C. de iur. dot. et ibi hoc expresse tenet glo. in ver. suppositas ad fi. et ita etia tenet Jo. de pla. hic in. iij. col. et idem tenet B3o in sum. tit. C. qui. mo. pig. taci. cotraba. fm q. b3i. refert hic. de nea. in. i. col. in ap. d. l. ter. q. uis contrariu visa sit tenere gl. in. d. l. i. ego. s. dotis. in ver. sed codic. ¶ De iure dotiu. ¶ Nunquid aut mulier habeat hoc priuilegiu tacite hypothecae in bonis mariti pro alimentis sibi debitis a marito iuxta tradita per gl. Dy. Bar. Ang. et Jmo. et Luma. in. l. i. c3z. dote. s. finit in sensu. ff. de ma. et p. Ly. Bal. Ang. et Sal. et Jmo. in. l. q. in vxo. C. de nego. gest. et Ang. de are. hic in. xj. et col. De hoc videatis Bar. in. d. s. finit in sensu. tement post Ja. de are. qd sic per ratio nem de qua ibi per cum. Quis referat quosdam antiquos tenere cotrariu. videatis etia Bar. latius hoc examinatur. et ibi est sibi ipsi Jmo. in. l. i. l. i. c. de ali. et c. l. leg. et Bart. in trac. suo alimentoru. in fi. Spe. in tit. de dona. inter vi. et vxo. s. for. matis. in ver. sed nunq bona viri. Jo. an. in addi. Specu. in eo. titu. de dona. inter viru et vxo. circa prin. Jo. de imo. in. d. l. i. cum dote. no. in. s. finit in sensu. vbi alij oes ponunt. sed in. s. si pater. Bal. in. l. vnic. s. et vt plenius. C. de rei vxo. act. et Ang. de are. hic in. xij. col. et vnum verbum remissi ¶ De hoc per Joa. fab. in. vi. col. ¶ An aut mulier habeat hoc priuilegiu tacite hypothecae pro fructibus dotis. videatis Jac. de are. et Bal. in. d. s. et vt plenius vbi tenet q. sic et Spe. ¶ In titu. de dona. inter virum et vxo. ¶ An aut mulier habeat hoc priuilegiu tacite hypothecae in dote constituta. videatis glo. ff. de iur. p. l. i. in ver. si. non. q. non. in. d. l. i. ass. dms. in glo. parua. in ver. si. date de cuius glo. veritate dicitur. i. latissime. ¶ Nunquid autem ista tacita hypotheca habeat locum etia in rebus acquisitis p heredes differentes et rebus quondam ipsius mariti. videatis glo. no. determinantem q. no. in. d. l. i. ass. dms. in glo. mag. in ver. sint. ante fi. qua Bart. ¶ ibi multu no. et ca. limitat. vt ibi per cum. ¶ Nunquid aut bona mariti minoris sit tacite hypothecata pro dote. videatis glo. no. in. l. i. in ver. taci. C. de legi. tute. et ibi Ly. Bart. Bal. et alios. late Bar. in repe. l. i. consate. in prin. in. i. q. s. solut. mat. in part. principalis. et Bar. in. l. i. q. uia in prin. et ibi latissime Bal. ff. de pac. et Bal. in. l. vnic. s. et vt plenius. ver. extra quero nūquid iste. s. habeat locu et. C. de rei vxo. actio. et vnum verbu per Joa. fab. hic in. vi. col. accedant que dicit. s. in ¶ ite seruiana. s. eodem in illo articulo. ¶ Nunquid bona illata et inuicta per minore in domo conductu sint tacite hypothecata. Quo f. autem tpe. de contrahat ista tacita hypotheca. de qua in ter. nostro. an aut tpe. date dotis. an vero a tpe. de contractu matrimonij si tunc fuit dote tñ promissa. videatis Bart. in. d. l. i. ass. dms. in fi. col. et latissime Jmo. in. c. l. i. s. ¶ extra de pig. ¶ Quarto principaliter no. ex hoc ter. in verb. ei. qd priuilegium tacite hypothecae est tantu indultu actio. no. autem mulieri. de quo an verum sit et cuius sit vtilitatis. videbim. latissime. in gl. parua. in ver. ei. super qua istud ¶ opportunitus cadet. ¶ Ult. not. ex hoc ter. q. mulier habeat aliud priuilegiu nedum tacite hypothecae sed etia q. ista tacita hypothecata est priuilegiata. q. in ea mulier preferat qui buscuq. creditoribus hypothecas habentibus. ¶ An autem hoc priuilegiu prelationis habeat locu in sponsa. et an in matrimonio putatio. et an in donatione propter nuptias. et an in dote pfectata. et an copetatur alius psonis pter q. ipsi mulier. quia iste ter. fuit nimis oneratus ponam. in ista glo. pe. nulti. et si. que aliqui tagnit de predictis. et in eis opportunitus cadent. Et quomodo ter. noster aperte videt velle q. istud priuilegium prelationis nulli alij copetatur pter q. mulieri quomodo pcedat et intelligendus sit. ponit ibi glo. fi. et ibi videbimus. ¶ Glo. in ver. tralulerimus. diuiso in tres partes. In prima declarat ter. allegado vbi sit id q. ter. noster refert. In

secunda ponit cui copetatur hoc actio et stipulatu p dote. et qui copetatur. In tertia ponit alios concordantes casus in quibus tacita stipulatio subintelligitur que no. interuenit. Secunda ibi. et copetatur hoc actio. Tertia ibi. na. et alias intelligit stipulatio tacita. ¶ In ea. gl. ibi. siue fuerit interposita stipulatio. siue non. addit ad ampliacione eius quod dicit ista glo. ¶ Jo. fab. hic. qd ista actio et stipulatu pro dote copetatur siue dos fuerit incerta siue etiam fuerit certa. et in hoc est speciale ista actione pro dote et stipulatione. als aut actio et stipulatione non datur ad incertum quando incertu deductu fuit in stipulatione. l. si quis certu. ff. si certu. pta. et ibi glo. istud firmat. idem Joa. fab. et ibidem Bar. et gl. s. de verbo. obl. in prin. in ver. incerta. et ibi doc. et glo. in. d. l. vnic. in princ. in ver. dotes. et Joa. fab. hic in. i. col. et Pico. de neap. post Ray. in. i. q. extra glo. et Jo. de platea hic in. fi. col. Quis referat Jac. et P. de tenere cotrariu. et velle qd imo qd dos est certa non copetatur actio et stipulatu. imo certi codicilio generalis per. d. l. i. quis certum. cu alij pualleg. et male. vt hic per eos et per alios in locis pualleg. et bene facit. d. l. vnic. in. i. col. ver. et nemo putet. C. de rei vxo. act. pro opt. tamen Ja. et P. de. que communiter reprehenditur. adduco vobis forte ratione ¶ nam duo specialia no. possunt circa idem simul concurre. ¶ vt est gl. que vulgo allegatur pro singulari. et ad hoc in. l. i. in glo. h. ad fi. C. de dotes. promiss. sed habet consociam in. l. c3z. post. s. gener. in ver. placuit. ff. de iure dot. sed hoc duo specialia concurrent circa idem videlicet qd hic fingatur stipulatio que nullo interuenit. et q. ista actio et stipulatu detur ad certum. idem tamen ad vnu qd. s. tenet etia Bal. in. d. l. vnic. in prin. C. de rei vxo. act. ¶ Interp. vltimus procedam in hac gl. vnu non omitto circa hanc glo. ad qd nullus scribentibus hic aduertit. vult glo. nostra vnu in quo ego puto eam pessi me dicere. qd ista actio et stipulatu copetatur patri mulieris siue fuerit interposita stipulatio. siue no. qd semper tacite creditur interuenisse. istud est circa casus. l. et mitor q. alij no. ad nerterint in. l. amia. cum glo. in notabili. C. de iure dotiu. vbi est casus qd pater dando dote pro filia sibi actione non que rit nisi sibi stipulatione prospiciat. secus est in vltis omnib. etia matre. et aia et quocunq. extraneo qui dando dote p solum patrem nudu sibi querunt actiones. et ita no. ibi bar. p. illum ter. fm bonas lectu. Bononici. Et querit ratio d. nerfatis inter patre et alios. videatis glo. no. ibi in gl. si. mag. in ver. simplici que quatuor rationes d. nerfatis assignat. et ibi late Bald. q. veritate vnu. nullo rimatur. et examinatur. et Bar. post glo. ibi in. l. i. in traditionibus. C. de pac. et Bal. et Ang. et ceteros doc. in. l. i. cum dote. in prin. ff. sol. mat. et Quis ibi in qualibet ponat sua rationem differentie tñ Joa. de imo. ibi p. impugnat et confundit. et dicit q. illa est vera ratio quare pater dando dote non potest per pactu nudu sibi promittere. eo q. ius sibi in alio subuenit. videlicet si no. promiderit sibi p stipulatione. in bilominus ¶ Actio de dote est cois ipsius patris et filie. ff. solu. mat. l. i. vnde nimiru si in alio ius grauat patrem. argu. regule. l. cum qui. in princ. cu vulgaribus. ff. de iur. iur. sed in extraneo dante dote qm non promideret sibi pactum suu rationem differentie tñ efficeretur cois. imo in totum acquireretur mulieri cui donare presumitur. iuxta. d. l. vnic. s. accedit. C. de rei vxo. act. ideo ler sibi in alio magis subuenit. arg. d. l. i. qui. in prin. sed audite ¶ Quis istam rationem adscripserit sibi Jo. de imo. fuit tñ oig. nalis ratio pualleg. glo. in. d. l. amia. et est prima ratio quaz ibi gl. ponit. et eam etia sequit ibidem Bal. possitis tñ saluare glo. nostra et ca. intelligere qd actio et stipulatu Quis nup fuerit interposita. copetatur ipsi patri. veru est actio et stipulatu que est cois ipsi patris et filie. l. i. ff. solu. ma. non aut actio et stipulatu que sit propria ipsius patris. tñ q. illa sibi no. co. pteret nisi expresse sibi puidisset. et ita procedat supradicta. ¶ In ea. glo. ibi. tamen semper creditur tacite et vtiliter interuenire. ¶ An aut ista stipulatio dicatur esse vera. an presumpta. an ficta. dicite fm Bal. in. d. l. vnic. in prin. cu quo etia simpliciter trahit Ang. hic. q. aut vtiliter intercessit. et tunc est vera. aut dubitat intercessit vel ne. tunc est presumpta. siue certu est euz no. intercessisse. et tunc est ficta. ad hoc bñ facit gl. in. d. l. vnic. s. accedit. in ver. presumpt. que ponit differentiam inter fictione et presumptione dicit q. fingit super eo q. est certu. et presumit super eo q. est incertu. et est similis glo. in. l. p. in prin. gl. mag. in ver. presumptioni. circa mediu. ff. q. metus causa. et per ista inferit Bal. vbi. s. q. sic actum foret ex vera stipulatione et no. probat stipulatio. tñ actor reperta. ut victoria no. vi fictionis. sed vi presumptionis per qua veritas allegata probat cu sit presumptio iuris et de iure. et hoc et dicit velle ibi Ly. ¶ Et p hoc subdit ibi multu signanter Bal.

Concurre. Adde Fran. are. in l. i. rez. in vl. col. de acqr. pos. et scilicet in. c. at si de ric. in. s. de adult. in. fi. col. de iudi.

Pactu. minur. An dote pro missam per extraneu et deat a'o donadi vel repetedi vel gerendi negotium patris vel mulieris pmissa. et quid si administras set bda mulieris vide d. Bar. soc. in 28. ccc. incip. vltis literis. verfi. pterea vico. in. i. par te.

aqua quotidiana. et estina. et tñ certū est qd hoc privilegiū tacite
hypothecae extinguit mortua muliere si decedat relicto here-
de extraneo: qd nō trāsit ad heredes extraneos mulieris licet
ad filios sic. l. unica. c. 3. glo. C. de priu. do. Dy. in determina-
tione huius qñtionis multū vacillat. aliqui enim vident vtrūq;
approbare et vtrūq; saluare: qd hoc privilegiū tacite hypothe-
cae sit et actiois et mulieris. finaliter tñ vident determinare qd sit
tantū actionis per tex. nostrū in ver. et. qui non potest referri
nisi ad actionē de qua. tex. fecerat mentionē. ad mulierē vero
nullo modo referri potest: cum de ea in tex. nulla esset habita
mētio. ad arg. s. factū rñdet Dy. per verba multū ambigua.
credo qd eius mens fuerit ista: qd argu. s. formatū pcederet in
privilegio qd esset mere cōcessum ipsi actioni. sed hoc privile-
gium tacite hypothecae quā datur actio: tñ concedit fauore
mulieris: vt dicit probari in l. assiduis. que est. l. fi. C. qui pot.
in pig. ba. et ideo ea decedente relicto herede extraneo extin-
guat privilegiū: qd nō trāsit ad heredes extraneos: sed qñ re-
linquit filium heredes: tñ actio de dote est privilegiata et ad
eū trāsit. d. l. assiduis. ita effectualiter vult dicere Dy. hic li-
cet per verba vt predicti multū intricata in quibus videtur
sibi met pluries cōtrariari. et hac opinione tenet etiā Bal.
et Jo. fa. hic in fine vlti. colū. et Ly. in. d. l. unica. s. et vt plenius.
Ego adduco Bar. in. l. j. in. j. col. ff. solu. mat. vbi hac questio-
nem bene examinat post antiquos quos ibidem refert. et facit
etiā de ista opi. mētionē Dy. et ibi tenet Bar. illud qd est me-
ra veritas: qd aut loquimur in privilegio tacite hypothecae: et
illud datur actioni de dote: vt hoc tex. in ver. et. et l. unica. s.
et vt plenius. in ver. in huiusmodi actio. et hoc trāsit ad quē
cūq; etiā extraneū ad quem transmittit actio de dote: put
late dicit. s. in. j. in. no. in illo articulo: nunquid hoc privilegiū
tacite hypothecae cōpetat extraneo. aut vō loquimur de alio
privilegio pationis qd habeat mulier in hypotheca vt alijs
creditoribus preferat. et hoc privilegiū nō cōpetit ipsi actio-
ni sed mulieri: et nō trāsit ad aliū nisi ad filium: vt hic in gl.
fi. vbi videbimus. et ita loquitur. d. l. unica. C. de priu. do. et ita
de hoc privilegio intelligit illum text. ibi glo. et hanc distin-
ctionē probat bene iste tex. in aduersaria aūt. vt ibi p. Bart.
qui idē refert tenere Dy. et Jaco. de are. et ipsum Ly. sibi ip-
sū cōtrarium in. d. l. assiduis. in vlt. col. C. qui po. in pig. ba. et ita
etiā tenuit Bal. sibi ip-
sū cōtrarius in. d. l. unica. s. et vt plenius.
vbi formaliter inquit qd ista tacita hypotheca est privilegiū
dotis: sed ius pationis est privilegiū mulieris in dote. et ista
est veritas. ¶ Glo. in ver. creditoribus. diuiditur in quatuor
partes principales. In prima format qñtionē. In scda rñde-
do refert opi. a Bart. et illā reprobat duobus fundamentis.
In tertia refert aliam opi. quā etiā reprobat vno fundamen-
to. In quarta refert opi. Bulg. Jo. et Azo. et illam approbat
Scda ibi: rñdeō fm. a Bart. Tertia ibi: scda est op. vt distin-
70 guatur. Quarta ibi: tertia est opi. fm. Bulg. ¶ In ea glo.
ibi: itē fiscus et mulier pari passu ambulāt. Ego tñ addo vñ
casum fing. in quo mulier et fiscus nō ambulāt pari passu: imo
mulier est in eo potior fisco: quia si reperiant duo instrumēta
vñ fisci et aliud mulieris eodē die cōfecta. presumitur prius
factū instrumētū mulieris qd fisci. ita fing. Bald. in. l. dotis.
C. de in. do. imo fing. vult Bar. post Dy. ibi in. l. nō puto. per
illum tex. ff. de iur. fisci. qd illud habeat locū nēdū in muliere
imo etiā in quolibet priuato cōtra fiscum: quia si reperitur
duo instrumēta eodē die cōfecta vñ fisci et aliud priuati: cer-
te presumendū est priuati prius cōtraxisse: per illū tex. in mu-
liere aūt et alio priuato res est expedita qd si reperiant duo in-
strumēta eodē die cōfecta: qd prius presumitur factū instru-
mentū mulieris qd alterius priuati. fm. Bal. in. l. ad exactionem.
C. de do. promiss. et sentit Bar. in. l. j. in prin. p. illuz. text. ff.
solu. ma. et Bal. in. l. in ambiguis. p. illuz. tex. in reportatis an-
tiquis. ff. de in. do. Itē circa illud qd vult gl. nostra fisci habe-
re tacitam hypothecā: est tex. in. l. j. in. qui. cau. pig. ta. con-
traba. cum cōcor. ibi alleg. in gl. aduertere diligenter qd quā-
vis fiscus habeat privilegiū tacite hypothecae: tñ nō habet locum
in ciuitate: qd ciuitas nō habet privilegiū tacite hypothecae
71 in bonis eoz cū qd? et trahit nisi hoc exprimeret a statuto: et
in hoc ciuitas differt a fisco gl. est in. l. j. in verb. obligari. et ibi
Bal. C. in quib. cau. pig. vel hypo. taci. cōtraba. et est ter. aper-
tus quem illa glo. debuit alleg. quāvis aliū corrupte alle. in. l. fi.
72 simili. ff. ad mun. et ibi glo. nō per quam. l. in gl. dicimus et qd
nulla ciuitas preter ciuitates Rome habet illud privilegium
qd bz fiscus. tacite hypothecae in bonis reitor. suoz: puta
pro datis tributis vel alio modo: nisi hoc sit cōcessum ciuita-
ti a principe: vel nisi hoc statuto disponat. de quo etiā habet
tex. apertū in. l. j. et ibi glo. et Bar. C. de in. reipubli. lib. xi.
et gl. et Bar. in. l. j. C. de debi. ciui. lib. xi. et Ly. et Bald. in. l. do.

tis. C. de in. do. et no. Bal. in. l. fi. C. de sacrosan. eccle. in. j. col.
in ver. vltius quero vtrum ciuitas habeat hypothecam et.
et ibi amplius et singu. tenet Bal. qd etiā ecclesia ex cōtractib;
suis nō habeat tacitā hypothecam nisi in vno casu in. s. scire.
in aut. de nō alie. accedat qd vult idē Bal. in rub. C. de priu.
fis. in. fi. et in. l. do. j. C. in q. cau. pig. taci. cōtraba. vbi tenuit qd
etiā camera epalis habeat tacitā hypothecā. ¶ In ea glo.
ad fi. hanc vltimā sequunt cōmuniter doc. hic. vt Dy. in vlt.
col. Jac. but. p. et. de bella perti. hic. et idē tenuit gl. que hoc
plenius examinat qd alibi referens etiā istas tres opi. que hic
ponuntur in l. assiduis. in gloss. mag. in ver. sint. C. qui pot. in
pig. ba. et idē etiā sequitur ibi Bar. Bal. et Ang. Sali. et cō-
muniter oēs exceptis vltimōtans et Ly. ibi in. j. et subdit
ibidē Bar. qd hanc tertiā opi. glo. nostre approbat cōiter con-
suetudo et illam sequitur et obseruat: vnde fm. eū indicare cō-
tra cōsuetudinem que semper habuit certā interpretationē
esset malum in. l. minime. ff. de leg. eandē opi. etiā tenuit gl.
cano. in. c. ex literis. extra de pigno. Joan. fab. hic dicit qd hec
tertia opi. practica est vbiq; sed qd opi. a Bart. est magis fauora-
bilis: et qd videtur fuisse de mente imperatoris. Nico. de neap.
hic in. j. q. glo. refert in primis multas opi. antiquas cū cōmū
fundamentis: et finaliter refert opi. Ray. de foeli. hic tenentis
opi. a Bart. cū vltimōtans per quedā motina que sunt per
glo. in. d. l. assiduis. quā postea vltimo loco ipse Ray. dicat
qd in cōsulendo deberemus tenere opi. glo. nostre: hic cū qua
etiā videtur tenere ipse Nico. quāvis nihil aperte firmet: et eam
etiā tenet Azo in sum. C. qui pot. in pig. ba. relatus simplici-
ter per glo. nostras hic et in. d. l. assiduis. idē etiā tenet Dy. in
reg. qui prior. de reg. in. in. vi. et hec opi. est tenēda: quāvis Jac.
de are. et Ly. et Ultramontani in. d. l. assiduis. tenuerint opi.
a Bart. per generalitatē huius tex. et per alias rationes qd ibi
ponuntur in glo. et recitatur per Nico. de neap. hic. et pro opi.
istorum adducit Bal. hic post Dy. vñū fundamentū cui dicit
qd est impossibile qd possit rñderi: postea ipse rñdet sustinendo
hanc opi. a Bart. omnibus fundamentis adductis pro opi. gl.
nostre et cōmuni. tandem concludit opi. a Bart. de legū subtili-
tate esse veriorē. dicit tñ qd in iudicando nō esset recedendū
ab opi. glo. nostre et cōmuni. Sed addite illud argu. qd dicit
Bal. esse insolubile fuit originale arg. glo. in. d. l. assiduis. in
glo. mag. in ver. sint vltra mediū. in versu. item ad huc contra
naturā et qd fundatur in. s. bis cōsequēs. in aut. de equa. do-
tis. vnde sumit aut. quo iure. C. qui po. in pig. ba. iuncta. l. in-
terdum. ff. qui po. in pig. ba. et istud arg. adducit etiam Ray.
de foeli. hic. et de eo facit magnū capitale: vt refert Nico. hic
verū qd gl. in. d. l. assiduis. vt statim dicit formaliter ponit hoc
argu. ideo nō curauit aliter illud explicare. Vos tenete cōmū
opi. a qua nullatenus est recedendū ad hoc arg. qd dicit Bal.
esse insolubile: rñdite prout rñdet gl. in. d. l. assiduis. et glo.
in. d. s. is consequens in ver. posterior: quam sol. etiam ponit
Jo. fa. hic referens qd ita ē rñdebat subtilis. ¶ Et de bel. pri.
hic. et hanc sol. tenet etiam Nico. de neap. hic. quāvis dicat posse
73 alijs modis rñderi quos ponit remissine tñm. ¶ Stat ergo
ex predictis cōclusio glo. nostre et cōis qd quāvis mulier prefe-
ratur habentibus tacitas hypothecas: nō tñ preferat habentibus
expressas. cū qua cōclusio tenet etiā simpliciter Ang.
de are. hic nulla de predictis faciens mentionē. Ista cōclusio
clarissime pcedit qñ dos actualiter et realiter fuit data: put
est tex. in. d. l. assiduis. si modo re ipsa fuerint parti mariti da-
te. quid autē si dos fuerit tantūmodo cōfessata: vt quia in
instrumento dotis cōtineat tantū cōfessio et nō numeratio vt
qd maritus cōfessus sit per publicū instrumētū se habuisse
et recepisse pro vxore sua mille in dotē: nunquid pro tali dote
cōfessata habeat mulier hypothecā cum privilegio isto pla-
tionis: ita qñ virtute dicte dotis cōfessate preferat mulier qd
buscūq; creditoribus in bonis mariti? glo. in. d. l. assiduis. in
glo. parula. in ver. oate. que in cōmuni reputat singularis: te-
nuit expresse qd nō dices per illū tex. qd illa. l. nō habeat locū
in dote pfecta nō data. et illa glo. reputat aureā bal. ibi in. s.
j. ad fi. et pro illa glo. bene facit qd voluit alibi glo. in. l. per di-
uersas. et ibi Bar. in. j. co. et ibidē ali. C. mada. vbi vult Bar.
post glo. qd in materia cessiois non sufficit cōfessio prem. si in
instro cessionis credens cōfiteat esse sibi solutum: nisi re vera
et actualiter pbeat solutū: et sic requirit numeratio realis. al-
enim psumit simulata cessio qñ pcedit p quo facta est cessio
nō apparet in veritate solutū. de quo etiā p Bal. in. l. deo no-
bis. in. j. col. C. de epi. et de. et in. l. j. C. ne li. pot. et in. l. per di-
uersas. et melius in. l. ab anastasio. C. mada. et Inn. l. c. etia.
de alie. iudi. mu. cau. fa. Sed audite in principali pposito no-
stro Bar. l. d. l. assiduis. dicit qd cōiter obseruat cōtrariū ei?
qd vult glo. ibi: videlicet qd imo idē intelligamus esse in dote
cōfessata

74 confectata sicut in dote vere data solummodo renunciati sit
exceptioni nō nu. do. vel elapsū sit tēpus dātū ad opponē
dā dictā exceptionē nō nu. do. iuxta. l. si. c. 3. aut. ibi. posita. C.
de do. cau. nō nu. nā fin. 2. ar. illud qd ibi dicit. i. d. la. fiduis.
qd pūilegia illius. l. nō habeat locū in dote cōfessata debet
intelligi virtute excep. nō nu. do. quā potest opponere nō tan
tum maritus: sed etia qlibet cuius interest. vt. l. p. c. de do.
cau. nō nu. ita intelligit glo. in. l. si. q. post. bāc. in. glo. in.
ver. dotalium. C. de bo. p. scrip. illa. l. que simili modo loquit
pū. d. la. fiduis. ergo sequit qd mulier nō habeat necessē p
bare numerationē dotis nisi qd cōtra eā potest excipi de do.
te nō nu. qd est intra tēpus dātū ad oppo. dictā excep. nō nu.
dotis. iuxta. d. l. si. cum. aut. ibi. posita. C. de do. cau. nō nu. ergo
elapso illo tēpore: vel quia al. sit expresse renunciati excep. nō
nu. do. mulier dicit habere fundatā intentionē suā qm ad
numerationē dotis: ergo debet sibi cōpetere pūilegiū ne
dū hypothecē: etia pūationis respectu istius dotis cōfessate
qū renunciati fuit excep. nō nu. do. vel al. lapsū fuit tēpus
assignati addictā exceptionē opponendā. ista fuit opi. Bar.
in p. senti. articulo in. d. la. fiduis. reprobatā glo. ibi. quia
opi. bar. transiit simpliciter. Pan. de ca. in. l. si. marito publi
co iudicio. in. pū. ff. solu. ma. l. de. opi. Bar. est multū dubia
i iudicio meo nullatenus tenenda: et cā impugnat. Ange. de
ar. b. i. c. p. aliqua media. i. pū. i. s. mouet vno fundamēto qd
habuit a Bal. in. l. i. C. de pū. do. in. ver. bec. duplicata pūi
legia habeat dos vera de. cā si constan. in. tri. fiat confessio
de receptione dotis: et numeratio p. maritū qui renunciat ex
cep. nō nu. do. f. certe cū renunciare exceptioni vel illā remitte
re sit qdā donatio: vt est ter. no. et signādu in. l. si. q. delega
nerit. in. ver. similis videt. et qui donat. ff. de dona. que. 2. Bar.
ibi. expresse nō ad hoc: et dicit multū esse tenendū mēti qd re
mittere exceptionē est donare. et latius idem Bar. in. l. si. in. l. i.
vbi. si. d. i. i. g. i. t. ff. de reu. bis. que in. fran. cre. Bal. et Salic.
in. l. pactu. curatoris. C. de pac. et Bal. in. rub. C. que in. fran.
cre. et Ange. in. l. i. ff. de sen. i. i. n. o. et Anto. de but. in. c. i. ex
tra. de depō. et Jo. an. in. c. h. extra. de dona. i. n. o. in. c. o. l. in.
c. i. extra. de offi. deleg. ergo quoniam admodū donatio vel actus
qui sapit donationē nō habet p. iudicare creditoribus ha
bentibus verā numerationē et tituli onerosus. arg. in. l. si. q. li
centia. C. de in. d. i. e. c. o. d. en. modo nō nocet ipsa renūciatio
nō nu. do. nec elapsū tēpore quo mīnus ipsi creditores pos
sunt excep. nō nu. do. opponere. f. cōdo motus est Ange. q. cō
fessio de dote recepta facta cōstan. ma. p. sumit donatio: de
quo tū ego statim latissime tangam. f. remissio: et tēgit late
Ange. in. superioribus: ergo eodē modo clausula in. dicto in
strumento cōfessionis appōita: vt est renūciatio exceptionis
nō nu. do. sapret dictā donationē. alleg. in. arg. d. l. si. C. de nō
nu. pec. ergo sicut nō p. iudicat ipsa cōfessio: ita nec p. iudic
care debet renūciatio in. ea in. i. t. et maritū quia ea facilitate
et co amore maritali quo inductus fuit maritus ad confiten
dū se dote recepisse ea affectione et facilitate p. sumit fuisse in
ductus ad renūciandū excep. nō nu. do. igitur sicut nō p. iudic
dicaret cōfessio simplex dicta renūciatione et lapsū tēpo
ris: prout vult et fatetur ipsemet Bar. in. d. l. la. fiduis. ita nec
eius renūciatio p. iudicare debet. alleg. in. arg. d. l. si. ver. di
uersum. et ibi Bar. ff. de noua. et glo. quam dicit signāda in. l. i.
si. patronus. ff. patroni. in. ver. f. i. n. a. n. a. ff. qd in. fraud. p. a. q.
gl. sing. vult qd si principale negotiū est factū in. fraudē eodē
modo in. fraudē p. iudicis appōita omnino clausula. et ideo
q. rescindit principale tanq. in. fraudē rescindit et accessorius:
f. in. illa glo. Ad do. vltra. Ange. qd illa glo. p. aurea alleg. per
Bal. in. quodā suo p. i. n. c. in. dei. nōle. amē. filia. instituta. et c.
addo etiā bene facere qd singu. voluit Bar. in. l. si. q. d. e. q. i. t.
per illum ter. ff. de condi. inde. vbi dicit bar. sing. se putare per
illū ter. f. qd clausula illa que hodie cōiter apponit in. cōtra
ctibus valet et renūciat cōdi. inde. et sine causa et in. factū
actioni et omni legi auxilio: parū imo nihil proficit. et qd p
illā renūciationē nō tollitur cōdi. inde. ita dicit ibi esse ca
sum. nam idē error qui est in. principali promissione indebite
facta per errorem est etiā in. hac renūciatione: et sicut indebite
promissit ita indebite renūciat. et eadē ratione illā clausula
appōuit. Ad do. etiā ad p. dicta bene facere qd voluit signā
78 ter Bar. in. l. absentis. in. l. si. c. i. et per. vbi voluit qd si nō te
net factū principale qd etiā non valeat confessio que illi facto
principali addere. Ad do. etiā in. proposito nostro pro confir
matione fundamēti etiam adducti per Ange. de are. illud. q.
singularissimē voluit Bar. in. l. si. c. i. et cautio. in. l. col. in. vtraq.
79 lec. C. de nō nu. pec. vbi voluit qd si in. instrumento cōfessionis
appōuit hęc verba: talis debitor nō s. p. future numeratio
nis fuit cōfessus et c. sine etiā quecuq. alia verba dicat: tamē

per illa verba quecuq. sunt non impedit oppo. excep. non nu.
pecu. nam verba quecuq. proferunt a debitore tēpore p. tra
ctus et celebrat cōfessionis: nō habet eam impedire: quia ea
facilitate qua imitat debitor ad p. iudicandū illud qd nunq. re
cepit sub spe future numerationis eadē facilitate imitare ad
ponendū quecuq. verba in. instrumento cōfessionis vt illū ali
ceret ad sibi mutandū. que singula vba Bar. refert et sequit:
et multū cōmēdat. Imo. in. c. si. cautio. extra. de si. i. n. str. Ter
tio principaliter motus est Ange. de are. contra. Bar. f. q. re
nūciatio excep. nō nu. do. vel nō nu. pec. facta statim in. eodē
instrumento in. quo sit cōfessio dotis non valet nec tenet: q. vt
etiā p. s. d. i. c. ea facilitate qua inducit quis ad cōfessionē id
qd nunq. accepit ea facilitate inducit in. cōtinētē ad renūciā
dum. secus aut si ex. intervallo renūciaret: tunc bene vale
ret renūciatio. ita est thesaurica Bar. et cōis. doc. in. l. si. c. i. et cau
tione. et ibi etiā sequit Bal. C. de nō nu. pec. si. ergo nō valet re
nūciatio excep. nō nu. do. facta in. eodē instrumento i. quo erat
facta cōfessio: quō ergo Bar. in. d. la. fiduis. potuit in. dote cō
fessata facere fundamētū super renūciatione que non valet
arg. canon. p. i. t. de reg. in. i. v. i. s. t. d. ar. Ange. de are. et adduc
foris stringeret si teneremus opi. Salic. in. d. l. c. cautio.
tenentis q. nullatenus possit renunciare excep. nō nu. pec. et q.
talis renūciatio etiā que ex. intervallo facta nō valet: vt ibi
plurimē me per eum cōiter. nam etiā tenetur p. i. t. v. t. p. i. t. i.
in. d. l. si. c. i. et cautio. et p. c. a. n. o. in. c. si. cautio. extra. de si. i. n. str. in. terminis
nostris. f. An. possit renunciare excep. nō nu. do. videt. gl. nō.
in. l. i. in. gl. si. in. ver. fact. et ibi Bar. C. de do. cau. nō nu. et bal.
in. rub. C. de pū. do. in. i. i. i. col. circa pū. et Bal. in. la. fiduis
et in. l. pecunie. C. de sol. et Jo. de imo. in. l. si. ita stipulatus. ff.
chrysogona. ff. de ver. obi. ff. ob. addu. ta p. Bar. et potiss
me de lapsu tēpore exceptionis opponendē: q. ridet. Ange.
de are. b. i. c. q. illud procedit quo ad p. iudiciū mariti vel ei
heredis vel alterius q. vna cū marito vel p. marito esset obli
gatus: vt patet in. ter. ant. qd locū in. v. s. i. b. i. et heredi. C. de do.
cau. nō nu. et d. i. n. i. in. corpore vnde. d. ant. sumit. et in. l. si. C.
de do. cau. non nu. iuxta eleganter tradita per Bal. in. l. i. C. de
pū. do. ver. vel pone q. aliqua indicia et que verba multū
cōferunt ad practicā capitulandi et p. b. d. i. cōfessionē dotis
aduersus maritū et eius heredes. q. vba in. specie refert Ange.
hic nō autē procederet quo ad p. iudiciū creditor habentū
hypotecā in. bonis mariti sicut et mulier qui tractat de dāno
vitando quicquid sēferit Bal. in. d. l. i. C. de pū. do. ver. v.
de pone. sentit q. nō tantū in. i. t. o. sed eius creditoribus nō
ceat. et bene f. m. Ange. de are. b. i. c. Mon. ob aliud fundamētū
Bar. de renū. excep. nō nu. do. facta p. maritū: quia ridet q.
nihil facit. nā si renūciatio exceptionis nihil valet: maxime
si fiat in. cōtinētē: certe nihil debet operari. ar. d. c. nihil p. i. t.
de reg. in. i. v. et posito q. renūciatio valeretur: verū esset in. pū
diciū mariti: nō autē creditor in. i. t. o. e. causam onerosā ha
bentium. est verū qd pro opi. Bar. dicit Ange. b. i. c. se adduce
re vna glo. ordi. et forte f. m. cū singularē in. l. i. in. gloss. si. in. ver.
facit. quam Bar. ibi multū nō. C. de do. cau. nō nu. nā dū ille
tert. dicit ex. sola cōfessione dotis non possit effectualiter dos
repeti nisi ēt probet realis numeratio. dicit illa glo. ergo f. m.
hoc oēs de mūdo errant: q. in. instrumentū dotis sit de sola cō
fessione. r. i. glo. illa q. in. instrumentis bodiēnis renūciat ex
cep. nō nu. pecu. al. cōfessio nihil valeretur nisi tēpus opponēde
excep. esset transactū. ergo vult illa q. si renūciatū esset excep.
nō nu. do. vel esset transactū tēpus opponēdi illius excep. qd
dos effectualiter peti posset. ad. hanc glo. nihil ridet Ange.
de are. Ego respondeo illam glo. verum dicere dote effectua
liter peti posse qm ad maritū qui renūciatū excep. nō nu.
ciatio nō valeretur si fieret in. cōtinētē: vt. s. conclusum est f. m.
omnes. vel si valeretur illa renūciatio vel lapsus tēpore non
habeat p. iudicare creditoribus mariti qm maritū sit Ad do
vltra. Ange. q. pro opi. Barto. faceret id qd signanter voluit
Bal. in. l. pecunie. C. de sol. vbi voluit q. si non potest oppo.
except. nō nu. pec. vt quia illi sit renūciatū: vel transactū sit
tēpus illius opponēde qd hoc casu per solā cōfessionē
de recepto probat actualis et realis numeratio et vera actua
lia. Respondeo tamen hoc dictū procedere quo ad ipsum cō
fitemem. secus autē quo ad alium puta creditoris: per ea que
traduntur in. l. nō ab. i. l. i. t. C. de noua. et ea que dicta sunt. s.
et vltra supra scripta. pro istis sol. cōprobandis adduco etiam
qd voluit Bar. in. l. p. i. t. de i. n. s. i. s. in. l. col. C. manda. vbi vo
luit q. si in. instrumento cōfessionis cedens confiteat sibi esse so
lutū et aliter nō appareat de numeratione: illa cōfessio in. i. t.
valet et p. iudicatur simulata: prout in. superioribus latius dixi.

a Donatio.
adde. f. d. i.
c. cautio. d.
f. i. n. str. et o.
f. no. d. Aller.
d. imo. post
bar. l. i. si q.
p. co. de fide
in. et Pan.
de ca. in. cō.
si. c. v. i. et do.
b Al. d. imo.
in. p. i. r. v. i.
ad fin. in. n.
p. r. e. vbi an
talis cōfessio
sit donatio
inter viros
vel relictū
cā mortis.
b Al. d. renū
ciatū. adde
f. d. i. d. c. si
cautio. de. f.
instrum. vbi
plene.

¶ Pringle
guz platio
nie. vis do.
Rle. s imo.
in. l. i. ita. s.
chryzogen?
i. n. charta.
de v. h. ob. et
Rng. in c.
fi. inci. tactu
sic se bzitu?
et seime. als
inci. p. ctus
talis est.

in d. l. assiduis. in vtroque mēbro nullatenus possit procedere. Ante tñ q̄ vltorius procedā vñ nō omīto inquantū. s. dicit
 § q̄ renūciatū esset excep. nō nū. pec. r super renūciatione
 esset appositū iuramentū: q̄ tunc valerēt renūciatio: nec illa
 exceptio amplius posset opponi. Reperio in hoc dari duo
 singularia remedia quibus ille qui renūciasset exceptioni r iu-
 rasset: posset nibilomin⁹ se tueri: vñ ponit sing. Bar. in. d. l.
 fi. C. de nō nū. pecu. fin. lec. Bonon. vñ dicit Bar. q̄ qñ q̄ re-
 nūciatū erit. nō nū. pec. r iurauit se nō cōtrauēturū q̄ quis
 nō posset opponere istā exceptionē nō nū. pecu. q̄ veniret cō-
 tra iuramentū suū: tñ dicit Bar. se putare q̄ si soluerit poterit
 repetere sicut vicinis in debitorē qui iurauit soluere vlturas.
 nā tenet illas soluere: s; postea solutas pōt repetere. c. debito-
 res. extra de iureiu. de cuius capitulū intellecta vide late bal.
 in. l. nō onbium. in. evñ. C. de legi. r plene per Imol. in sua re-
 sponsa. cū cōtingat. in. xlv. charta. extra de iureiu. r ibi lassi-
 me ponit de effectu dictorū verborū Bar. ¶ Illud singula-
 rissimū remediū ponit Aug. in. l. i. C. de o. can. nō nū. r illud
 nunq̄ creat memoria pro actu pratico q̄ qñ renūciatus est
 excep. nō nū. pecu. r est appositū iuramentū: quo casu ppter
 iuramentū nō pōt amplius opponi. excep. nō nū. pec. vt pōdi-
 ri. tñ hoc casu poterit opponi ecce de simulatione cōtractus:
 puta q̄ in veritate talis marit⁹ intēdebāt donare tantā quā-
 titatē tali sue vxori: r tñ fiete r simulatē fuit inter eos actū q̄
 maritus cōfiteretur se dictā quātitatē recepisse pro dote cum
 in veritate nibil habuerit. hoc casu iuramentū nibil obstat
 37 exceptioni simulationis: ¶ quia iuramentū interpositū super
 actu simulato nō validat actum: nec ligat iurantiē: vt est glo.
 sing. in. l. emptione. r est gl. unica ad fi. r ibi Bal. r omnes. C.
 plus va. qd agi. de cuius tñ glo. veritate videtis oīno Bald.
 38 in. l. i. C. de ope. lib. r illud tenebat Bal. q̄ qñ interuenit iura-
 mentū super cōtractū simulato q̄ illud iuramentū nō obligat
 iurantē: r q̄ nō requirat relatio sine absolutio a iuramen-
 to. r ibi etiā ponit Bald. ad q̄s spectet declarare q̄ tale iu-
 ramentū nō valeat an ad ep̄m tātūm: an vero etiā ad iudicē
 secularē: r scilicet q̄ nō requirat relatio sine absolutio a
 tali iuramento. tenet etiā Bal. in. l. nec patronus. C. de ope. lib.
 r in. l. i. in vlti. q. C. de inoff. dona. r sequit⁹ Pet. de anch. in re-
 peti. c. canonū statuta. i. viij. charta. extra de cōsue. r de supra-
 scripta sing. glo. videtis etiā Bal. in rub. ff. de iureiu. Bald. et
 Aug. in. l. i. ff. qui satisd. cog. r Bal. in. l. ff. de iureiu. vide-
 tis et Jo. de imo. in. l. nemo pōt ff. de legi. r in repe. cū cōtin-
 gat. in. xlvj. charta extra de iureiu. r Bal. in. l. si carta pñ. r ibi
 dom. Saly. C. de nō nū. pec. r hoc est qd voluit tenere Aug. de
 are. hic quīs alijs verbis vtiatur qui dicit hoc esse singularis-
 simū quīs de supra scriptis nullā faciat mētionē: sed de sola
 auctoritate Bal. r Saly. in. d. l. fi. C. de nō nū. pe. r dicit se cre-
 dere q̄ idē velit Bar. ibi: f; errat: quia bar. vult solus id qd. s.
 39 formaliter retuli. ¶ ¶ Vñ etiā nō omīto inquantum in fu-
 perioribus dixi q̄ si apparet instrumētū cōfessionis de dote
 accepta: q̄ posset opp. excep. non nū. do. intra tñ debita nisi
 renūciatū fuisset excep. nō nū. dotis. istud singulare procedit
 q̄ marit⁹ cōfessus fuisset se dotē accepisse ab vxore sua vel ab
 eius patre. sec⁹ aut⁹ si maritus cōfessus fuisset se accepisse do-
 tem a tertio: q̄ tñ psumit sc̄mp p̄fessio actualiter numeratas
 hic nō admittit exceptio nō nū. do. istud fuit singularissimū
 90 dictū Sali. in. au. f. iā necesse. C. de do. ante nup. ¶ ¶ Reuer-
 tor ad principale dubiū nostrū in quo reprobat opti. bart. re-
 stat vt videam⁹ qd sit tenendū. Aug. hic tenet vñ distinctionē
 Bal. in. l. i. in ver. duplicata p̄uilegia bz dos. C. de p̄uileg. do.
 q̄ aut cōfessio dotis fuit facta ante infumētū p̄tractū: r tñ
 tunc sit renūciatū excep. nō nū. do. siue nō: siue trāfacta sint tē-
 posa ad opponendā hāc exceptionē siue nō: semp p̄uilegiat
 oibus creditoribus r habet pro vera numeratione si aut con-
 fessio dotis fiat cōstante matrimonio: tñ sc̄us vt latius hic
 per cū. que distinctio mihi nō placet. primo q̄ ante cōtractū
 91 matrimonii nō pōt renūciari excep. nō nū. do. ¶ cū ante cō-
 tractū matrimonii nō dicat dos: q̄ vbi nō est matrimonii
 c nō pōt dici dos esse. l. fi. C. de dona. an nup. nisi saluare dicē
 q̄ intellexerūt de excep. nō nū. pec. p̄terea r fortius si ante
 cōtractū matrimonii cōpetebat excep. nō nū. pecu. ipsi futu-
 ro marito: ergo et cōpetebat eius creditoribus. l. pe. C. de non
 nū. pec. ergo p̄ factū ipsius r sic p̄ eius renūciationem nullatē
 fundamētū p̄tra Bar. ad qd nō video qd possit rīdēri. Ego
 omīssis his varietatib⁹ indistincte teneo cū illa singulari glo.
 in. d. l. assiduis in ver. date. q̄ p̄uilegiū p̄elationis qd habet
 mulier in dote vā nō cōpetat in dote cōfessatā: actū si mulier
 fuisset renūciatū excep. nō nū. do. a marito: vel esset trāfactus
 legitimū tēpus opponēdi tñ excep. r cū illa glo. simpliciter

eadē parte.
cōtractus si
mulatmenō
bz verā effē
tiā seu sub
stantiaz cō
tract^o. s; bz
figurā^o seu
depict^o. n. er
trinfec^o enī
apparet: in
trinsecus nī
bil habet.
Cesse. fac
cit qđ bz p
do. Barth.
foz. in cōsū
drt. incip. i
pñti. v. s; fir
mant pñtis
fa. in. n. pte.
qđ dotis cā
non est vali
da et suffi
ciēs ad acq
sitionē dñi
p seled pre
pter matrī
montūcum
dos sine ma
trimonio ē
non possit
vt etiā dicit
bic do. Jas.
may. 2. cā q
ouit ex pñti
matrimo
nū sufficit qđ
sit pmissa:
l; non sit in
aliquo mo
do. Iesse do.
ducta pure
vel sub cōdi
tione: sed
tñ pmissi
fa ē contra
cta sponsa
lia. et ad id
qđ dicit bic
do. Jas. ma.
qđ dos sine
mtrimonio
esse nō pōt.
adde pñti
do. Barth.
31. pñtiū.
inc. i cā ver
tēti. v. capē
do ē scđaz
ibi. nā ē cō
s. pte. 2. in qđ
s. crxi. inc.
visa. circa fi
ti. col. in. p
te. qđ dos si
ne mtrimo
nio esse nō
pōt. pñtiū
pterito. de qđ
etiā vide p
cū in consil.
clxxij. incip.
visa facti. v.
sed bz non
obstātibz.
circamedis
eadem par
te.

tenet Jo. de pla. et simpliciter Ric. de neap. hic in apostil. ter. addo Bal. idē expresse tenentē in l. cū aliquis. C. de iur. deli. vbi formaliter inquit qd p̄dicta gl. in ver. de dote. est vera: eo quia privilegium tacite hypothecae datur actioni et stipulationi: sed dos cōfessata nō petitur actione et stipulatione: s̄ per cōditionē et l. cū actioni nō reperit hoc privilegium indultū est verus qd iudicio meo istud fundamentū Bal. est falsū: quia quia privilegium tacite hypothecae sit indultū ipsi actioni: tñ privilegium p̄lationis de quo hic disputamus est indultū ipsi mulieri nō actioni: vt late cōcludit. S. in gl. prout in ver. et ibi etiam retuli ipsas Bal. ita tenere. L. imo tñ p̄dicta cōclusio nem̄ dicitur glo. in ver. date. vt indistincte p̄cedat qm̄ mulier cōcurreret cū aliquibus creditoribus probationibus actualē et verā numerationē: tñ mulier qd nō habet nisi fictā vel p̄sumptam ex renuntiatione excep. nō nū. pecu. vel ex lapsu tēporis ad probandū iurta ter. in l. si cautione. C. de nō nū. pec. nō est tñ p̄ferenda alijs creditoribus probationibus de veraz actuali numeratione et qd habet causas onerosas: et sic cōtra etiam de damno cuitādo: ergo sunt p̄ferēdi ipsi mulieri arg. l. si. si licentia. C. de in. delib. secus autē esset si alij creditores nō etiā probarent verā et actualē numerationē: quia tñ mulier esset eis p̄ferenda qm̄ hoc casu et mulier et alij creditores pari formiter nituntur tantūmodo ex sola p̄fessione mariti: ergo p̄ferenda est mulier que est magis fauorabilis. et in istis terminis pōt saluari opi. Bar. in d. l. assiduis. quā. s. reprobandi. et in terminis tenet Ang. in l. si. solu. ma. et ibi cum sequunt Jo. de imo. Lu. et alij cōiter scribentes. et Bal. in d. l. assiduis. vbi formaliter inquit si sunt creditores aliter q̄ ex cōfessione mulier non p̄feret eis. al. sic. qm̄ alleg. gl. in cōtrariū in l. i. C. de do. cau. nō nū. et illi glo. nō rīdet: vt. s. dicit. et cū hac opi. tenet etiā Ang. hic. qm̄ dicit aliam quā. s. retuli et reprobaui esse veriorē: et credo qd ista sit mera veritas. Et vltra supra scripta pro veritate dicitur sing. gl. in d. l. assiduis. in ver. date. videatis Spec. in ti. de cōf. s. sequit. ver. penul. et ibi Bal. in addit. Spec. in ti. de sol. et lib. s. i. ver. sed pone cōtrari. et c. di. Glo. in c. ex l. iteris. extra de pig. Bal. in l. generaliter. ver. modo venio ad questionē. C. de nō nū. pecu. in d. l. cū aliquis. C. de in. deli. Ang. in l. si. cui. C. de non nū. pecu. et in simili glo. et ibi Bal. in l. neq. C. de cōp. et. ¶ In autē confessio facta de dote recepta a marito videat facta aīo donandū: et sic facta animo liberādi: an vero sub spe future numerationis: et sic animo cōsequēdi dote a muliere vtilitas est evidens: qm̄ si in dubio p̄sumit animo donādī nō valebit ¶ et regulariter donatio sit prohibita inter virū et vxoē: al. sic. in hoc p̄dicto varie sunt scriptū opi. de q̄bus videatis tale per Ang. de arch. hic quasi cōs particulariter referentē veriorē mibi videat illa opi. qm̄ in dubio videat facta sub spe future numerationis: et sic animo cōsequēdi dote. qm̄ Ang. hic dicit cōcludat: et dicit qd in cōtrariū se habet cōis opi. de quo articulo videatis Bar. in l. papinianus. ff. de dona. inter vir. et vxo. et l. cū qd decedēs. ¶ titia honestissima. ff. de leg. in. et in l. si donatio. v. quā si fiat. ff. de ver. obli. et qd tenet Bar. et alij in l. titio. ver. quid si ego cōfiteor. ff. de ver. obli. et qd tenet Bar. et Bal. in l. si. i. vlt. col. in ver. et ista sunt vtilia ad questionē de facto. ff. si cer. pe. et dicit late in. s. sequēs. s. extra gl. in pmo libello in mutuo. et ad terminos nostros videatis Bal. in l. i. in vlti. col. v. item facit ad aliud. C. de inof. dona. et in terminis Bal. in l. i. in. i. q. C. de dona. ante nup. et ibi dicit qd de facto fuit seruātū in qd suo vicino qd in dubio p̄sumat donatio qm̄ cōiungunt pares: al. sic. ut ibi per cum. videas etiā L. y. et oīno Sal. in l. qd de suo. C. de dote cau. nō nū. Ang. in cōf. v. suo. incip. andre. Jo. de imo. in l. p. s. mulier. ff. solu. mat. Imo. et Rud. in l. si dūmō. ff. de ver. obli. Jo. an in addit. Spe. in ti. de dona. inter vir. et vxo. super rub. et L. y. in l. i. C. de sacrosan. eccle. s. n. et ista sufficiat pro nūc. et oīo Bald. in l. si absentis. in. in. col. C. si cer. pe. et in l. ab anastasio. ad si. C. mada. et Bar. in si. mili. q. in l. p. s. si vir. ff. solu. ma. ¶ Glo. in ver. cū ipsa. diuidit in qm̄ partes p̄cipales. In p̄ia declarat ter. et tollit vnum tacitū cōtrariū p materia fallentis. In scda querit et soluit. In tertia tollit aliud tacitū cōtrariū. In quarta qrit et soluit cūyna fallētia. et circa sol. multa ponit. In quinta format aliam questionē in qua primo arguit ad partes: postea decidit. Scda ibi: sed nunquid procuratori. Tertia ibi: itē qd hic dicit. Quarta ibi: sed qm̄ mulier pōt experiri. Quinta ibi: sed nunquid patri. ¶ Et hac glo. dicit singularē Bald. in l. vni. ce. s. et vt plenius. C. de rei vxo. acti. in glo. ibi. vt. C. qui po. in 94 pig. ba. l. si. in fi. ¶ ¶ Hanc partē glo. dicit Ange. esse notandā et menti tenēdā. ex qua habes qd privilegium p̄lationis qd habet mulier agens p dote vt alijs creditoribus p̄feratur in bonis mariti: cōpetit etiā filiis et alijs descendētibz ipsius

mulieris: non autē cōpetit alijs etiā heredibus ipsius mulieris. idem etiā tenet glo. in d. l. si. in ver. exceptis. et in ver. maneat. et glo. in d. l. i. in glo. mag. s. in prin. C. de p̄mle. dotis. qd etiam dicit istud privilegium cōpetere filiis non iure hereditario: sed iure filiationis. et cōsequēter qd istud privilegium cōpetet filiis etiā si nō essent heredes mariti. et pro gl. nostra est casus in aut. si quid. in ver. seu quilibet eius soboles. C. q. po. in pig. ba. et idē qd hic tenet glo. in l. etiā. in prin. in glo. s. ff. solu. ma. hanc tñ glo. intelligit verā et p̄cedere in filiis eiusdē matrimonii: secus si sint alterius matrimonii quibz tñ hec privilegia nō cōpetent: fm̄ Bart. in l. assiduis. in. i. not. per illum ter. in ver. exceptis. et latius Bar. ad si. cū dicit. l. vbi dicitur ita tenere cōiter doc. et ibi etiā tenent Ly. Bal. et bar. in l. etiā. in prin. ff. solu. ma. et ibi Bal. Luna. Ang. et Imo. et cōiter alij reprobanda gl. ibi in prin. que cōtrariū voluit et male fm̄ cōiter doc. facit etiā in simili gl. in l. si p̄curatore. in gl. si. in ver. defensor. et ibi Bar. et Ang. et alij. ff. de re iudi. gl. vni. ca. in l. sciētia. in eo. ti. et gl. in l. si si fideiusor. s. si. i. ver. heredi. eo. ti. et glo. in l. verū. s. i. in ver. ceteris. ff. pro socio. et glo. in. s. si. ver. itē si de dote. in ver. maritus. f. eo. et ad ter. i. d. aut. si qd. C. qui po. in pig. ba. qui videt aliquantū obitare in ver. seu quilibet eius soboles. rīde vt per Bar. in d. l. assiduis. in fin. et alios in locis supra scriptis qd intelligit quilibet eius soboles dummo ex eo matrimonio decedat. ¶ ¶ Nunquid autē ipsa mulier postq̄ est nupta et actualiter collocata in scdo matrimonio habeat ista privilegia: de quibz in hoc ter. et maxime privilegium p̄lationis vt p̄ferat alijs creditoribz in bonis p̄mi mariti: prima fronte videt qd nō: quia cū sit nupta cessat ratio privilegiorū cōcedendorū mulieri. ¶ Decedunt etiā ei privilegia propter eā facilius maritandā: in l. i. cū ibi not. ff. solu. ma. que ratio cessat cū tā sit nupta. et pro ista parte multum bene faceret qd in simili voluit Bal. post Enil. in l. obli. gamur. s. i. ff. de act. et obli. vbi voluit qd qm̄ pater cōpellat officio iudicis dotare filiā suā: vt ibi. L. qui liberos. ff. de ritu nup. et l. fin. C. de do. promiss. tñ si filia est actualiter maritata: pater nō tenet amplius ad dotādā eā: qd cessat causa et ratio propter quā pater tenebatur eam dotare. et pro hoc etiā dicit Bar. videri casus in. s. si quis sub potestate cōstituta. in aut. de nup. et in l. p. C. de repul. limitando tñ ibi per eūz nū. filia que se maritauit etiā dote promississet: eo qd pater eā nō maritabat et marit. nōlebat aliter eā accipere: tunc pater possit cogi soluere dote: vt ibi per eū. cū. Bar. tenet Saly. in aut. res que. C. de leg. et in l. q. liberos. ff. de ri. nup. et dicit. b. in no. cū. ¶ Pan. in. c. accedēs. ad si. de procu. qm̄ cōtrariū tenet Bal. in d. aut. res. que. in prin. ¶ ¶ Istis tñ nō oblatibus Bar. post Jo. de arc. l. nup. in prin. ff. solu. ma. determinat cōtrariū. s. qd imo mulier actualiter collocata in scdo matrimonio habeat hec privilegia: qm̄ dos est necessaria neduz ad maritandā mulierē: s̄ et ad sustinēda onera matrimonii: in l. i. pro oneribz. C. de iur. do. et pro hac parte dicit esse casum Bar. in l. assiduis. ver. exc. C. q. po. in pig. ba. et in l. etiā. in prin. ff. solu. ma. vbi filij p̄ioris mariti habēt hoc privilegium p̄lationis: ergo multo magis mulier. et cū hac opi. tenet cōiter doc. ibi Saly. in l. p̄tra. s. i. C. de rei vxo. ac. et Ang. de arc. hic. Nō ob. deducta in p̄trariū et illud sile qd qm̄ illa est actualiter maritata qd ampli. nō teneat pater eā dotare: qd illud sile est 97 falsum: ¶ qd ideo pater tenet dotare filiā qm̄ sit actualiter nupta. p̄nt cōtra Enil. et Bar. et s. adductos tenet in terminis glo. in d. l. obli. s. lege. qd multū facit pro hac opi. et in hac gl. Bar. tenet Jo. de arc. Bal. Ang. et Imo. l. mulier. s. cū pponeret. ff. ad treb. et illā glo. sequit et reputat fin. Rico. de nea. i. rub. ff. solu. ma. et in d. s. cū pponeret. candē etiā tenet Bal. l. si. C. de do. p̄mis. et ibi videatis Saly. et cū dē Ang. in d. l. nupta. in p̄i. et in d. l. obli. gamur. s. lege. et Pan. de ca. in l. si focer. in si. ff. solu. ma. et Raph. cu. in l. i. ff. solu. mat. bene faceret qd voluit Bal. in l. si donatur. in p̄n. ff. de cōdi. ob. can. 98 vbi voluit qd marit. pōt expellere vxoē ex quo pater nō dedit dote: qm̄ marit. nō debet habere vxoē sine dote. xxx. q. v. c. nullū. et alle. gl. quā dicit hoc innuere i aut. de nō ali. se. nub. col. i. et est in. s. in gl. prout. in ver. onera. ego alleg. ter. in. s. si quis sub potestate. in aut. de nup. et ter. l. si. in ver. mulierē. s. indotatā. et sic a viro forte repellit. C. ad velleia. et tert. l. c. vfas. extra de dona. inter vir. et vxo. Bal. l. si. C. de sen. que sine cer. quātū. et in l. qd in vxoē. C. de neg. gest. et in l. dūm. ff. solu. mat. Decedat ad ista qd dicit Bal. l. si. in fi. C. de do. p̄mis. vbi vo. 99 luit qd mulier inuito patre pōt se dotare de bonis p̄ris: ¶ marit. me si faceret cū auctoritate iudicis: et pater compelli poterit ad p̄sentendū. mor. arg. l. h. et per l. p̄secutia. C. de iur. do. in petra. p qua dicit etiā Bar. in l. i. in. in. col. ff. solu. ma. qd si pater haberi nō pōt: tūdey constituet dote ipsi filie. et ad hoc re-

Dotem. addo Pan. de ca. in cō. filioy. ¶ ¶ Filiam. addē domi. et Bar. foz. in consil. re. incip. p̄fess. quēdo. ver. vltimus et. circa si. vii. col. in. j. parte. et do. bar. tbo. foz. in consil. lxxv. i. circa p̄i. tē. ver. p̄io qd vltra. cir. ca p̄nc. ca. p. le. vbi pōt qd l3 pater teneatur toties quoties opus fuerit dotare filiā tñ si semel fuit dotata et eā cōsumpsit: sua culpa ampli. dotare non tenet. et l. cō. si. ccc. j. inci. vifis. l. i. s. v. p̄terea rñ deo. circa fi. in. n. pte. qd pater tenet dotare filiā ol ligatio. ne legali.

A Numer. a. tionis. foci. opi. Dy. in sil. i. qrit vtrū instm̄ dotis. et an. in p̄i. incip. Andreas Joā. et oīno vbi do. bar. foz. in cōf. lxx. incip. in p̄i. ver. est p̄mittendū. circa med. i. j. parte. et in consil. lxxv. i. incip. frustra. ver. s. p̄mis. sis. cū v. l. eq. ca. parte.

¶ sunt multi dies: et nunc est de facto bec questio in hac ciuitate
 ¶ Papie. Ad do glo. amplius volente in l. mater. C. de iur. do.
 115 nam regulariter mater non cogitur dotare filia: quia officium
 maternum non est filias dotare ut ibi est text. nisi mater esset di-
 uita: et pater inops quod non habuerit et quod dotaret filia. ita bar.
 et Bal. in d. aut. res. q. et Jaco. de arc. et Pet. et Bald. in d. l.
 mater. C. de iur. do. de quo etiam per Ang. in l. a. filia. in prin. ff.
 ad trebel. et in l. si. C. de do. p. m. et Lud. ro. in l. ff. solut. ma-
 trimo. tamē dicit illa no. glo. in l. mater. q. si mater esset heredi-
 tica et filia Christiana q. mater tenet ea dotare quous alis non
 sit eius officium. et idē dicit ibi Bald. esse in matre Judea q. si
 filia efficiat Christiana mater tenet ea dotare. quous alis non
 sit eius officium de quo videas oino per Ly. ibi: et in aut. gaza-
 ros. de here. et Specu. in titu. qui si sint legi. §. i. ver. q. si pater.
 116 ¶ Secundo notat q. si pater est egenus vel multis debitis in-
 uoluntus ita qd non sit sufficiens ad dotandā filiā: tūc non tenet
 eam dotare: imo fortius dato q. constituit sibi dotē: constitutio
 erit nulla. ita dicit et tenuit Lud. ro. in l. ff. solu. mat. motus
 per l. ait pater. §. si cum mulier. et l. si. et §. si a socero. ff. que in
 frau. cre. sed ante eū hoc fuit dictū Bald. in d. l. in. in. colū. C.
 de do. p. m. et ratio est: nam cum dos debet constitui fm quali-
 tatem et quantitatem facultatū patris. l. quero. ff. de iur. do. et l.
 si filie. ff. de le. in. et l. cū post. §. si gener. ff. de iur. do. ego vbi non
 sunt aliquę facultates: ibi non pot. cadere constitutio dotis cū
 non entis nulle sint qualitates. Leius qui. §. penul. ff. si cer. peta.
 117 ¶ Tercio no. q. pater non tenet dare dotē filie ingrate: q. in
 gratitudo tollit debitū nature. §. optime. i. aut. de nup. quous
 si dos esset iaz data non reuocaret ppter ingratitudinis. hoc
 est qd no. voluit Bal. in l. in. in. col. C. de do. p. m. et Bar. et
 118 Jmo. in l. post dotē. in. in. col. ff. sol. ma. ¶ Quinque autē si
 filia accepit maritū vilē et indignū domi sue pater tenebit ea
 dotare: Lud. ro. in rub. ff. sol. ma. tenuit q. no. adde Bald. idē
 tenentē in l. in. in. in. col. ff. sol. ma. alle. ter. in l. in. §. si emanci-
 patus filius. ff. de cōtrah. et Bal. in l. qui liberis in repota-
 tis antiquis. ff. de rit. nup. vide no. Bal. in l. si. C. de sen. q. sine
 119 cer. quāti. ¶ Quid autē si filia nupit patre cōtradictē: an
 pater teneat ea dotare: videas Panor. in c. cū cam. extra de
 rap. et doc. in c. accedēs. extra de pcur. et ibi Jmo. in. in. colū.
 et aduerte q. cū filia familias de iure canonico possit nubere
 sine cōsensu patris: ut est gl. in l. paulus. als. inc. cū q. in gl. in.
 ff. de sta. bo. certe si filia nubat digno viro quous nupserit sine
 cōsensu patris: non dico pter voluntatē patris: tūc pater tenet
 ea dotare. ita glo. iuris cōm. in c. hoc sacramētū. rrr. q. ii. et
 120 glo. in c. de raptionibus. in. v. cōfēserint. rrr. q. i. ¶ An autē
 teneat pater dotare filiā naturalē tñ vel etiam spuria: videas
 Bar. in l. in. in. in. col. ff. de his quib. vt m. et Bar. post glo. in
 Lyrosē. §. naturalis. ff. de leg. in. et in l. meius. §. duobus. in. in.
 et in. q. et ibi Jmo. ff. de leg. in. et Bar. in l. si. si a socero. ff. de
 his que in frau. cre. Bal. in l. in. in. col. C. de do. p. m. et illuz
 ter. et in l. neq. mater. C. de iur. do. et in aut. res. que in. in. col. C.
 de leg. et in l. ea quā. in. rrr. co. C. de fideicō. Bal. et Jmo.
 in l. si. ff. de leg. i. ¶ Quid autē si filia est meretrix vel familie cō-
 ditionis: an pater tenet ea dotare: videas Bald. in d. l. q. libe-
 121 ros. in repotatis antiquis. ff. de rit. nup. ¶ An autē filius te-
 neatur dotare matrē volentē trāsire ad scōm matrimonii: vi-
 deas Bal. determinantē sing. q. no. in l. ad si. C. de inoff. do.
 Ang. in l. si. ff. sol. ma. Et ibi in arg. Lyrosē. §. pater naturalis.
 ff. de leg. in. ¶ In ea. gl. ibi. l. minor. §. qm. ff. de pcur. Bāc par-
 tem glo. oēs approbant in pcuratore simplici. l. in pcuratore
 qui agit ad utilitatē mulieris. et ultra alle. p. glo. facit fm Dy.
 bic in vlti. col. et p. q. et etia Jo. fa. q. persona dñi reputat nec
 debet esse durior cōditio pcuratoris q. dñi pter q. in satisfdan-
 do. l. sed et be. §. defendere. et d. l. minor. ff. de pcur. et glo. in l. ve-
 rū in prin. ff. pro socio. facit etia l. si cū procuratore. ff. de re iud.
 dica. et l. qui bona. §. pen. ff. de dā. infec. et ita simpliciter Mico.
 de neap. bic. in. in. q. gl. et subdit Jo. fa. bic. no. est dubiū de p-
 122 curatore simplici. ff. de pulch. est dubiū quid de pcuratore
 in re suā cui essent cessa iura a muliere. verbi gratia. et mulier
 cessit iura sua que habet cōtra maritū Titio: et sic actionem
 de dote: quo casu Titius cessionarius est pcurator in re suā
 nūquid gaudebit hoc privilegio plationis ita vt preferatur
 alijs creditorib. mariti prout plata fuisset ipa mulier: deter-
 minat Jo. fa. bic. q. no. per hūc tex. in pn. vbi dicit hoc videri
 expeditū in ver. cū ipa mulier. scōd privilegiū qd no. est trās-
 missibile ad extraneos heredes si est et cessibile: vt est glo. in l.
 q. si minor. in prin. in ver. pcuratorē. ff. de mino. et est tex. in l.
 ex pluribus. quē ad hoc ibi no. Bar. ff. de adm. tu. et in l. si si
 pulatus fuerit. in prin. et qd ibi Bar. ff. de ver. obli. et p. Bar.
 in l. pro herede. §. quid tñ. post glo. ibi. ff. de acqui. here. Jmo.
 in l. apud iulianū. §. vtrū. ff. ad trebel. sed sic est q. privilegiū

plationis non trāsmissit ad extraneos heredes: imo nec ad
 filios alterius matrimonij: put de vtroq. vidimus in princ.
 huius glo. ergo etia non trāsibit ad cessionariū: et simpliciter
 123 tenet Mico. de neap. in apostil. ter. ¶ Eos autē in hoc pūcto
 nūquid privilegiū plationis qd habet mulier in ista actio-
 ne de dote possit cedi: tenet id qd tenet Bar. l. post dotē.
 in vlti. col. ff. sol. ma. vbi Bar. etia facit mentionē de gloss. no-
 stra hoc distinguēdo vt ibi per eum. q. aut cessio sit ex neces-
 sitate imminētē ex vtraq. parte tā mulieris cedentis q. eius
 in quem sit cessio: aut sit ex voluntate: vt ibi latius per eū. et
 ibi Bar. rñdet ad l. si. C. de pñi. ff. si aliter q. rñdeat Jo. fa.
 bic. et cum illa distinctione Bar. tenet Ang. bic. reiecta opi.
 Jo. de imo. in d. l. post dotē. simpliciter et indistincte tenetis
 q. hoc privilegiū cessionis nūq. trāsseat in cessionariū per
 ter. in aut. de crac. infā. dotis. circa prin. allecante cū p. Bar.
 ibi. ad quē ter. facillime rñdere vt hic per Ang. et de hoc arg.
 videatis etia per Ly. et Pet. in l. i. C. de pñi. do. et ibi Bart.
 aliter tenentē q. in d. l. post dotē. et ibi plene Bal. in. in. col. et
 late p. Lud. ro. in d. l. post dotē vbi rñdit distinctioni Bar.
 ibi quam ego. §. probani. videas etia Ang. et Jmo. in l. in.
 124 vii. q. ff. sol. ma. ¶ An autē si actio de dote nouetur in
 actione nonate intelligatur repetita privilegia huius actio-
 nis de dote nouate: vide Bar. in l. lalam. et ibi Ang. et Jmo.
 ff. de noua. et Bar. in l. si stichum. §. i. eo. titu. et qd no. Barto.
 in l. si quis cum aliter. ver. quero circa secundum. ff. de verbo.
 oblig. Ange. in l. i. C. de iudi. in lec. et in repe. vbi rñdit Bart.
 in d. lalam. Jmo. in rub. ff. sol. ma. in. in. col. in ver. item ad
 uerte. et omnino videas Raph. cum a. in l. diuortio. ff. de ver.
 obli. vbi tenet contra Bar. in d. lalam. vt refert Ang. bic. et
 dicit q. credit ea esse de iure veriorē: quous dicat qd opi. Bar.
 125 sit communis et q. reseruat in practica. ¶ In ea. glo. ibi:
 aliud est in donatione propter nuptias. Idem etiam tenuit
 glo. in d. l. in. in. si hic alleg. et est ibi gloss. in v. tempore. circa
 qd videte que dixi. §. in textualibus in. nota. vbi conclusi q.
 quous mulier non habeat hoc privilegium plationis in dona-
 tionem nupt. habet tamē privilegium tacite hypothecę per
 multa que ibi dixi ad que recurratis iuxta hanc donationē
 126 propter nuptias. ¶ Subdit Ange. bic. ad vnum aduer-
 tens q. mulier que nihil soluit de dote promissa nihil etiā lu-
 cratur de donatione propter nuptias si soluit p parte p ea
 de3 parte lucratur. ter. est in. §. illud. vbi Bal. et Ang. in aut.
 de non dign. secun. nubent. et trāsumptiue in aut. sed que ni-
 bil. C. de pac. cōuē. et fm cum hoc est multum not. in ciuitati-
 bus in quib. essent statuta q. muliere decedēte in matrimo-
 nio vir lucratur dote: si autē maritus prior decedat mulier
 lucratur dote propter nuptias: vel partē aliquam dona. vt
 dicit ipse esse statutum in ciuitate sua Bretaia. et ibi antez
 videtur q. veritas huius puncti pendeat ab illa not. questio
 127 ne: Jan statutu loquens in dote lucranda a marito habet lo-
 cum in dote promissa a marito tantum et non data. de qua q.
 stione quia est multū dubia et disputabilis: videas Bar. in l.
 in bennus. §. sane. et l. i. et ibi p alios. C. de sacrosan. eccl. et Bart.
 in cōsi. incip. querit an statuta. et in alio cōsi. incip. statuto cō-
 munis sterzani canetur. et in pñi. incip. si statuto canet q. vir.
 et Bald. in l. si. C. de do. p. m. et in l. si pater ignorans. ff. solu.
 ma. Ange. in l. p. edictorū. in. si. ff. ad legem fal. et in l. si cū3 do-
 tem. §. si pater. ff. solu. ma. Rayne. de soli. in l. si marito. et ibi
 Raph. cum a. et Pan. de cast. ff. solu. matri. et Barthell. i. no.
 dixerit. Ange. in cōsi. d. rrr. incip. pñi. m. ad euidentiaz
 et in aut. pterea. C. vnde vir et vxor. do. Alexan. in l. si dona-
 128 turus. §. si. ff. de condi. ob. cau. cum alijs concord. ibi per eum
 alleg. no. tamen singulariter q. dictū statutum non habet locū
 in dote promissa incerta vt est qd mulier simpliciter nubit in
 intelligitur dare in dote illud qd primo dedit: iuxta glo. in l.
 mulier bona. ff. de in. do. Bar. in. q. mulier habens amplum
 patrimonium ita alleg. q. vult Mico. de neap. in rub. ff. solu.
 ma. tu vide q. decidit Lud. ro. in cōsi. ccc. in. in casu propo-
 site cōsultationis in primis est cōsiderandū. ¶ In ea. glo. ibi:
 rñdeo solu. mat. ne prius pro crucida veritate huius gl. esset
 opus videre qū nascat actio de dote: et postea intelligimus
 qū ea possit mulier experiri. et istud est valde diuersum ab eo
 qd ponit gl. nostra: q. stat simul q. sit nata actio de dote et tñ
 cōstante matrimonio non possit mulier illa actione effectuali
 128 ter experiri de hoc articulo: fergo qū nascatur bec actio de
 dote an a tēpore contracti matri. an demū solu. mat. pter q.
 in casibus in quibus pot. agi cōstante matrimonio: est que
 stio antiqua de qua videtis in l. rebus. §. omnis autē. vbi
 per Barto. post glo. C. de iure dotium. ibi etia in per Bald. et
 Bali. et videte late per Bar. ad quē vos remitto in l. si cōstā-
 te. §. i. ff. solu. matri. vbi refert omnes gloss. tangentes de hoc

¶ In dona-
 turis. Et i
 vide Franc.
 are. in. §. i. et
 qd ibidē ad
 cū late dixi
 in apost. q.
 b. adde §. el.
 in. c. tertio
 loco. circa
 med. i. colū.
 de presum.

articulo. et ibi etiam refert opi. antiquor. et Dy. et Jac. de are.
et alior. dicte ut ibi per cu. et per nouissimos ibide. et pro gl. et
Bar. in l. pater. ff. de do. pte. et per Dy. hic in penult. co. et per
Held. hic et Jo. fa. et plenius p. Rico. de neap. hic in j. q. extra
129 gl. et in istis locis habetis etiam et qui incipit currere pscriptio
contra mulierem de quo in specie videas Bal. et ibi oino Sali. i
d. l. in rebus. §. omnis aut. C. de in. do. vbi dicit Sali. multum
fingit per illi ter. q. cu. d. auerit mariti vergere ad inopiam
tunc incipit currere pscriptio contra mulierem tam in actione
in re q. in hypothecaria circa ea que alienata fuerint p. mari
tum cu. tunc mulier habuerit facultate agendi pro dote. et ad
hoc etiam reputat illuz ter. in. §. ois aut. esse singulari Angel.
hic. videte etiam qd singularissime voluit do. Ant. de but. in. c.
peruenit. extra de emp. et ven. vbi voluit q. licet constate matri.
no pscriptas rebus dotalibus. d. l. in rebus. §. omnis aut. tñ
bene pscriptur rebus donatis propter nuptias motus. q.
illarum reu. constante matri. vxo. est domina. est tñ veru. qd
Bibb. p. anor. tenuit cotrariu motus per gl. in aut. vt immo.
bi. in ante. col. in ver. rem. et p. gl. in aut. de no. el. seci. nub. e
in ver. procedit. ¶ In ea. glo. ibi. qui tñ no fuit pactus de ea
fili reddenda. dicit Jo. fab. q. debet intelligi glo. pactus. i. sti
pulationis. per l. quoties. ff. sol. mat. et l. aua. C. de in. do. et l. j. C.
de pac. couen. ego indubitate teno qd glo. nostra bene stat
pac. absq. expositione. i. stipu. qui vt dixi late. §. in glo. in ver.
130 transulimus. ¶ Quis pater dado dote pro filia sibi actione
non querat nisi sibi stipulatione prospiciat: tñ quilibet alius
dando dote sibi querit actione per soli pactu. et in hoc termi
no defecit ingeniu. Jo. fa. casus est in terminis in. d. l. aua. et
ibi Bar. et in. d. l. quoties. §. h. et ibi per ois. Quis Jo. fa. alleg.
et no bene istas. l. pro se. et dixi latius in glo. in ver. transuli
mus. et ibi assignauit rone diuersitatis inter patre et alios: dic
131 ut ibi. ¶ In ea. glo. ibi. §. accedit. Aduerte quia alij non di
cant hic q. illud qd vult glo. nostra qd si extraneus det dorem
pro muliere q. mulieri querit actio integra nisi ille extraneus
fuerit sibi stipulatus incotinenti vel etiaz solo pacto prospere
rit: vt dixi statim: q. hoc est veru. si subsequat matri. et in istis
terminis procedit. d. §. accedit. als. secus. l. si ego. in princ. ff. de
fur. do. Bar. in. l. si cu. dorem. in princ. ff. solu. ma. et in. l. si dona
132 turus. ff. de ed. ob. cau. ¶ In aut extraneus qui tempore
promissionis dote nihil dixit de restitutiōe fieda sibi possit
postea p. iudicare mulieri stipulatio: videas glo. no. tenent
q. non in. d. §. accedit. qua. Bar. ibi no. et multum conueniat. de
quo videas etiam latius Bar. in. l. quoties. ff. solu. ma. et in. l. j. in
133 princ. eo. ti. ¶ In ea. glo. ibi. quia agit et filia semper cōfenti
re creditur. ois esse veru. in dote pfectitia. d. l. j. et ibi gl.
Bar. et alij. ff. solu. ma. secus si esset dos aduēti. quia tñ filia
sola etia existit in potestate patris ageret sine consensu p. ris.
aut. qd locum. vbi dec. C. de colla. et glo. in. l. j. in ver. profe
cta. et ibi per doct. ois. et in. l. si. §. necessitate. in glo. mag. C. de
bo. que libe. et per Jo. fa. hic in. vñ. col. m. et etiam per Ange.
134 ¶ Que aut dicatur dos pfectitia: habetis in ditione. text.
in. l. pfectitia. in princ. et per tota. l. ff. de in. do. et que faciat do
tem pfectitiam videas Bal. et glo. in. l. aua. C. de iure dot.
¶ In ea. glo. ibi. et hac dotem integraz debet seruare. Istud
qd vult glo. patre no posse diminueri dote primi matrimo
ni intelligit Ang. hoc esse veru. in dote realiter data fm. do
te pmissa: tantu. primoviro: bene pater potest minueri in se
cundo matrimonio. et in terminis nostris est glo. no. in aut.
135 Quis glo. in ver. diminueri. C. de rei vxo. act. ¶ In ea. glo.
ibi tēp. stare vel si fuerit diminutu. patrimoniu. Nunqd aut
si filia semel fuit a p. te dotata et dotes cōsumpserit vel pdidit.
nūquid de nouo tenet ea dotare? Ange. de are. hic refert que
dam dicta Ly. et doc. in. d. aut. sed quis. Bar. Ang. et Imol.
in. l. post dote. ff. solu. ma. que aliquid facerent ad hac questio
nem. sed ego allego in terminis Bar. formate hac questionē
et distinguente in. l. si dote. §. si post solutu. ff. solu. ma. et ibi ois
cū suis cōcordantibus. et l. udo. ro. in aut. qd locum. C. de colla.
Quis cotra Bar. videat tenere Bal. in. l. si. in. col. ver. nun.
136 quid eodē casu quo tenet dotare. C. de do. pmiss. vbi tenet q.
eo casu quo frater tenet dotare sororem: de quo ibi per cu. et
dixi in prima parte huius glo. si semel dotauit et perit dos et
casu fortuito amplius no tenetur eaz dotare. allegat inter
ceteros vñ. text. in. l. si locus pro filia. ff. p. socio. qui mihi nihil
probat. ad quez responde prout ridet Bar. in. d. §. si post. est
verum q. Bal. no loquitur in patre: vt loquitur Bar. in. d. §.
si post sed in fratre. et ita pot. saluari Bar. Quis iudicio meo
videatur q. cū ea dē sit ratio in vtroq. casu tam in patre q. in
fratre. cu. presupponamus q. frater teneatur certe debet esse
vis. et videatis in simili questionē qua. ponit Bal. in aut. con
137 tra. et ga. C. ad trebel. vbi ponit et q. si pater assignauit filio

partem suam vnde viuere poterat et filius illa cōsumpsit: an
pater tenetur deinceps illi alimentare. de qua questione vi
deas etiam Bar. i. terminis in. l. si cu. dote. §. si post solutu. ad
fi. et ibi p. eundē Bal. et alios ois. ff. solu. ma. et Bald. in. l. san
cim. in princ. C. de inoffi. test. et in aut. si captiu. ad fi. C. de epi. et
cleri. et in. l. j. ff. solut. matri. et in. l. j. §. ius naturale. ff. de iusti. et
iur. et Ang. in. l. pater. ff. de eui. l. udo. ro. in aut. q. locu. C. de
138 colla. ¶ In ea. glo. ad fi. Cum hac glo. simpliciter transit
hic in fi. vlti. q. et cum ea transiunt etiam alij et Jo. fab. Ang. de
are. et Rico. de neap. in. iij. q. glo. intelligentes tñ banc gloss.
habe. et locu. qñ filia esset vna tēp. quo pater agit. si autem
tam esset mortua et pater ageret: non haberet hoc p. iudicij
p. lationis h. Jo. fab. q. hoc no reperit iure cautu. et q. i. §. et
faceret cotra et fortius facit fm. Rico. de nea. hic in. iij. q. glo.
quia mortua filia cessat ratio glo. nostre q. ideo patri compe
tat hoc p. iudicij: quia filie hanc dote referuare cogat: nā cū
filia tā sit mortua cessat hec ratio addo Bald. in. l. vnica. §. et
vt plenius. C. de rei vxo. acti. vbi dicit q. hec glo. in hac parte
est sing. et postea effectualiter tenet idē qd doct. hic. Quis per
alia verba dicēs hanc esse veritatem: q. si pater experiat actio
ne cōmuni sibi et filie: tñ habet hoc p. iudicij: quia tñ est
minister filie. si autē experiatur proprio iure: tunc no habeat
actionē p. iudicij: hoc p. iudicij p. lationis. de hoc pun
cto videte latius Bar. in. l. post dotes. in pc. col. vbi et alios. ff.
solu. ma. et ibi in terminis nostris tenet etiam Bar. idē qd. §. et
139 retuli doc. hic. ¶ Nūquid aut marito agenti in actione ex sti
pulatione ad dote cōpetat hoc p. iudicij p. lationis: glo. in. d.
l. vnica. §. et vt plen. in ver. ex vtroq. latere. C. de rei vxo. act.
firmat expresse q. non. et p. ea multu. bene facit hic text. vbi
hoc videtur esse expeditu. et illa gl. tenet simpliciter Jo. de
pla. in. si. col. hic sed Rico. hic in apo. ter. in ver. alia. simplici
ter dicit illam glo. male loqui fm. Dyn. in. l. j. in addi. mag. ff.
solu. ma. ego credo q. illa gl. veru. dicit vt habetis per Bar.
140 in. l. j. in si. col. ff. solu. mat. ¶ Nunquid autē hoc p. iudicij
p. lationis habet locu. in sponsa: et an habeat locuz in matri
monio putatino: recurre ad remissiones q. s. dedi in textua
libus in. iij. no. in illo arti. nunquid p. iudicij tacite hypotbe
ce cōpetat spōse: et an habet locu. in m. iudicij. putatino. vbi
etiam inuenies tactu. quid de hoc p. iudicij p. lationis. ¶ Ex
141 tra glo. p. cōplemento huius. §. restat vltimo vt videamus
qualiter formandus sit libellus in hac actione et stipulatu. q.
cōpetit pro dote tā ex parte mulieris q. mariti: huius libelli
formā ponit Spec. in titu. de dona. inter viru. et vxo. §. forma
tis. ver. porro. et §. nunc de dote. et Ros. in. ti. de acti. que datur
marito pro petenda dote: et que datur vxori pro repetenda do
te soluto matrimonio: fm. qd referunt hic Jo. de pla. et Ric.
de neap. in vlti. q. extra glo. Et circa hoc vide que scripsi in §.
actionu. in glo. in vlti. libello. quem ibi posui in petitione he
reditatis: vbi dicit q. cū in actione de dote sit iudiciu. vniuer
sale sicut et petitio hereditatis: pcedit libellus si aliquis sim
pliciter petat cōdemnari ad restituendā dote no facta spec
142 ficatione alicuius rei dotalis: et libellus generalis procedit
in actione de dote. vbi videte et ponit Bar. in. l. si per illi ter.
et ibide. Bal. et alij. C. de sen. que pro eo q. interest. et Bar. in. l.
j. in princ. vbi alij. ff. de eden. et Bar. in rub. ff. solu. ma. in vlti. colu.
cū alijs cōcor. quas ibi retuli et signaui. et quedā alia cōferen
tia ad hūc libellu. ponit Bar. in rub. ff. solu. ma. in vlti. colu.
que simpliciter referunt p. Ang. hic q. corrupte alleg. Barto.
in. l. j. ff. solu. mat. et est in rub. illius tit. in hac materia libellus
est diuersimode formandus fm. diuersitate casuum emergentiu.
quia aliqui agit maritus ad dote sibi constituendā et dā
dam: vel ad dote sibi cōstitutā et pmissam actualiter dandā.
aliqui agit ad repetendā dote mulier cotra marituz: vel a pa
tre qui dedit: et expresse pact. est cam sibi reddi. aliqui agitur
ab ipsa muliere soluto matrimonio: vel etiaz cōstante in cas
bus pmissis. Aliqui agitur ab heredibus mulieris. aliqui ab
eius filiis vel descendibus etiaz no de heredibus: prout de
predictis tribus vidimus. §. in glo. in ver. transulimus. et in
glo. mag. in ver. cum ipsa. vnde fm. diuersitate casuum diuersi
ficande sunt etiaz cōclusiones forme aut talium libellorum
satis sunt plane et satis liquet ex his que. §. vidimus. pro nūc
pono in duobus verbis vnā formā in marito agēte ad dote.
143 ¶ Algo cotra Titium soceru. meuz et dico q. de tali anno et
mense cotrari matrimonio cū Bertha eius filia pro qua di
ctus Titius promisit mille pro dote iam est ann. vel circa: et
eam vsq. nūc distulit soluere et etia indebite recusauit. quare
cum ego per tempus superscriptu. sustinuerim onera matris
monij: et propterea cum interit mea in viginti dicta dote tē
pore debito no fuisse mihi solutam. peto dictum Titium cō
demnandū ad dādū mihi et actualiter soluendū dicta mille
integra

¶ Dotare.
vide quedi
xi in apo. §.
c. §. nu. 97.

Integra promissa in dotē item est condonari ad dicta virginē
144 ti mibi soluēda pro meo interesse. ¶ Qualis aut sit forma
libelli ex parte mulieris agentis ad repetitionem dotis solu-
to matrimonio siue etiā constāte in certis casibus permittit:
ponit vno verbo Jo. fab. et latius Ang. de are. sed plenissime
Jo. de pla. qui in hoc libello cōgerit omnē materiā huius. s.
quam ego. s. in suis locis posui. libellus aut in hypothecaria
pro dote: de qua etiā tractat hic. s. esset adeo planus. qd fin
145 Jo. fa. esset ridiculū eum ponere. ¶ Nunquid aut qm mu-
lier agit contra maritū debet in libello necessario cōcludere:
peto cum cōdemnari in quantum facere potest. cum in plus
non teneatur maritus de iure iuxta. l. qui in id. cum. l. seq. ff.
de re iudi. l. maritus. ff. solu. ma. cum fini. an vero sufficiat
simpliciter petere eum condemnari: videte Bart. et alios in
d. l. maritus. vbi tenet qd sufficit qd dicat peto cum condem-
nari: absq; eo quod dicat illud: in quantum facere potest et c.

- 1 Compensatio an et qm fiat ipso iure et qm nō: et que olim
erat causa differētie circa compensationē inter acti. bone
fidei: et stricti iuris. et nu. 10. et nu. 59. et nu. 78. et nu. 80.
- 2 Effectus est maximus an actio tollatur ipso iure an ope ex-
ceptionis.
- 3 Iudicium quot modis capiatur remissive.
- 4 Libera potestas astringitur ad ea que sunt de bono et equo.
- 5 Procurator cui data est libera potestas si fraudes commit-
teret vel contra bonam equitatē aliquid faceret: an illud
noceat domino. eo nu.
- 6 Mandatum singularium personarum licet requirat istud
verbum: cum libera. alias nunq; subintelligitur: tamen
in mandato vniuersitatis semper inesse videtur.
- 7 Procurator cū libera actus obligatorios facere non potest.
- 8 Potestas libera rectori seu iudici concessa restringit ad bo-
num et equum.
- 9 Habens liberum arbitrium tenetur de dolo cōmissio: et quid
de culpa.
- 10 Exceptio compensationis quare contra actionem depositi
non procedat.
- 11 Exceptio contra agentem depositi obici nō potest: et quid
de exceptione spoliationis et compensationis.
- 12 Compensatio non admittitur contra agentem interdicto
recuperande.
- 13 Sacerdoti petenti decimas compensatio opponi nō potest.
- 14 Verba importantia meram et liberā voluntatem et arbitriū
non merum sed regulare que dicantur esse. cum octo seq.
- 15 Inder si sibi causa committatur per verba importantia me-
ram voluntatem et liberum vel plenum arbitrium quid
facere possit et que obseruare teneatur et que non. cū duo-
bus seq. et nu. 19. et nu. 30. cum nouem seq.
- 17 Compromissum si sit factum cum clausula qd arbiter ferre
possit sententiā partibus presentibus vel absentibus an
si parte non citata laudum ferat sit ipso iure nullum.
- 18 Compromissum si sit factum cum clausula qd arbiter termi-
num compromissi prorogare possit partibus citatis: et nō
citatis an si proroget terminum partibus non citatis ta-
lis prorogatio sit ipso iure nulla.
- 40 Arbitrium si alicui datur qd procedat secundum equitates
non attento iuris rigore: an per hec verba poterit proce-
di summarie et de plano sine strepitu et figura iudicii.
- 41 Causa si committatur quod procedatur de bono et equo:
quid hec verba important: et quid si committatur de ve-
ritate et iustitia. nu. 41.
- 43 Causa si committatur ut in ea procedatur pure et simpliciter
an per hoc videtur tolli ordo iuris: et quid si committa-
tur secundum rei veritatem. nu. 44. et quid si committa-
tur sola facti veritate inspecta. nu. 45. et quid si in tali ne-
gotio dicatur quod procedatur de facto vel sit statutum
quod ita dicat. numero. 46.
- 47 Inder nunquid vigore arbitrii sibi dati quod in causa pos-
sit procedere et cognoscere de iure et de facto: credere pote-
rit testi reddenti nullam vel malam causam: et an poterit
recipere testes die feriata et iuris ordine pretermisso. nu.
48. et nunquid poterit inquirere contra occidentem ban-
nitum. nume. 49.
- 50 Arbitrium alicui datum ut iudicet secundum bonam fides
quomodo intelligatur.
- 51 Inder habens plenum arbitrium an fulminare debeat.
- 52 Inder in arbitris animus suum in mitiorem partem incli-
nare debet.
- 53 Clausula qd procedatur per simplicem querelam: quid impo-
tet: et quid si cōmittatur qd in tali negotio vel causa iu-

- der libere valeat procedere. nu. 54. et quid si alicui datur
potestas cum clausula quod non subit legibus. nu. 55.
- 56 Commissiones preter formam iuris princeps et non inferior.
facere potest: et quid in legato de latere.
- 57 Verbum reddere vel restituere quid contineat.
- 58 Compensatio quare est necessaria. et nu. 61.
- 62 Compensatio de quantitate ad quantitatem an et quando
admittatur. cum duobus seq.
- 65 Compensatio si mutui famulo meo ex quo mibi postea
certo tempore seruiuit an admittatur et fiet.
- 66 Compensatio de specie ad speciem an admittatur. et nu. 70.
Compensatio de specie ad quantitatem an et quando admi-
tatur ibidem et seq. et nu. 69.
- 68 Compensatio si debetur quantitas ut species illius quanti-
tatis: ad aliam quantitatem non admittitur.
- 70 Compensatio quando species est in genere debita hincinde
an admittatur.
- 71 Compensatio quid et quare fuit introducta et in quibus
debitis habeat locum. nu. 87.
- 72 Compensationem si quis opponat filio intra quātum tem-
pus sibi debitum docere debeat.
- 73 Ea que sunt facti an possint sub certa regula definiri. nu. 75.
- 74 Compensationis oppositionem intra quod tempus liqui-
dare teneatur.
- 76 Compensatio in quibus casibus admittatur: et quid in eo
quod est alteri debitum.
- 77 Compensationem si iudex de debito hincinde liquido non
fecerit: sed primo cōdemnauerit me et post quatuor men-
ses condemnauerit te an appellari possit.
- 79 Testamentum filij in potestate preteriti est nullus ipso iure
si dicatur.
- 81 Compensatio in delictis an et in quibus casibus admitta-
tur. et nume. seq.
- 83 Emphyteotica res non cadit in commissum per cessationē
solutionis census si dñs tantundem emphyteote debeat.
- 84 Compensatio quantum ad pene commissionem euadendā
admittitur ipso iure.
- 85 Periturus an dicatur et sit si quis promiserit soluere certam
quantitatē intra calendās Mañ et hoc iurauit si postea
compensare velit.
- 86 Iudicis officium an sit actio.

In bone fidei. ¶ Iste. s. est facilis: et facilem
est materia: vtiles tñ et cōmu-
ni diuisione scribentis hic. vt Rico. Joan. de pla. et Zinge. de
are. diuiditur vsq; ad. s. preterea. in tres partes principales.
In prima ponit differētiā que olim erat inter actiōes bone
fidei et actiōes stricti iuris circa cōpensationē. In scda illam
differētiā remouet et corrigit. In tertia excipit vñ casum.
Scda ibi: nostra cōstitutio. Tertia ibi: excepta. ¶ Ad huius au-
tem vide qd iste. s. congruētius possit diuidi in quinque pres-
principales. In prima declarat in gñe libera potestas quaz
habet officiū iudicis circa actiones bone fidei. In scda decla-
rat in spē circa cōpensationē. In tertia ponit differētiā que
in hac cōpensationē olim erat inter actiōes stricti iuris et actiō-
nes bone fidei. In quarta tollit illa differētiā. In quinta ex-
cipit vnus casus: et exceptiōis ratio assignat. Scda ibi: in quo
et illud continetur. Tertia ibi: sed et in stricti iuris. Quarta
ibi: s. nostra cōstitutio. Quinta et vltima est ibi: excepta. Iste
s. hoc dicit in summa. ¶ Olim in actionibus bone fidei indu-
cebat cōpensationē ipso iure: et in actiōe vero stricti iuris demū
opposita exceptione doli: hodie vero hec differētiā est subla-
ta: et in oib; actionib; tā in actiōe bone fidei q; stricti iuris:
tam in rē q; in personā sit vsq; ad cōcurrentē quātitatē com-
pensatio ipso iure excepta actiōe depositi in qua exceptio cō-
pensationis nō pcedit. h. d. vsq; ad. s. preterea quas dā. Et pro
introductione casus et intelligētia littere habeat sibi iuuenes
premittere ad euidētiā vñ: q. olim erat cā differētie circa
cōpensationē inter actiōes bone fidei et actiones stricti iuris:
quia in actionib; bone fidei cōpensationē fiebat ipso iure vsq;
ad cōcurrentē quātitatē: in actionibus stricti iuris nō fiebat
cōpensationē ipso iure: sed demū opposita exceptiōe doli: dolo
facis q; petis qd restitueris es. et effectus est maximus an
actio tollat ipso iure: an ope exceptionis: per ea qui tradunt
in l. marcellus. ff. de re iudi. in l. si vnus. s. pactus. ff. de pac. qz
si ipso iure est sublata actio: iudex ex officio pōt expellere agē-
tem et absolvere reū etiā reo nō petēt. sec; si actio nō est sub-
lata ipso iure: s. ope exceptionis: vt magistraliter ingt Bart.
vbi hoc latissime tagit in d. l. si vnus. s. pactus. ff. de pac. in ar.
et col. post glo. quā ad hoc multū no. Bar. an. l. qui ita. s.
Bafon super L. i. de Alcio.

quis ita ubi etiam Jmo. ff. de verb. obli. et Bar. in l. lecta. ff. si cer. pet. et videbitis latius. In glo. in verb. apfo. in re. hodie vero per istos. ff. sublata est talis differentia: et per l. h. C. de copensa. de qua tex. iste tacite mentionem facit sublata est ista differentia. Et gñat est dispositum qm in oib. actionib. fiat copensatio ipso iure excepta actio de depositi: ut hic habes in l. tra. et in. d. l. si. C. de copensa. et illud sufficiat p signatide casus. ¶ In ter. ibi. indicis. exponit Dy. i. actionibus. et de multiplici significatione huius termini iudicii. recurre ad glo. no. in. §. pro. terea. §. quib. nō est pmissa. test. ¶ In ter. ibi. iure aperto. exponit Dy. i. cūz debitu bincinde est liquidu: ut expresse dicit text. unde iste est assumptio in l. si. C. de copensa. et ista expositio magis placet mihi q expositio gl. hic in ver. iure aperto. que exponit l. cū bincinde debet quantitas. q expositio est extranea ad hūc tex. qm in se sit vera. et fin qd dicit Dy. forte q tex. voluit sic dicere: forte q nō est veru: put etia fateat Dy. q exponendo litera: put dixi iure aperto. cū debitu est liquidu. potest addi illud qd dicit glo. j. cum bincinde debetur quantitas. tñ q est alienū a tex. nostro et ad. d. l. h. referuo dicō dum in glo. in ver. iure aperto. ¶ Mo. ex ter. in ver. libera potestas. fin. Jo. fa. hic. cui. verba sibi adscribit Jo. de pla. f. qd libera potestas astringit ad ea q sunt de bono equo: et ideo fin eos facit iste text. q si procurator cui data est libera ptas: fraudē cōmitteret aliquid faceret cōtra bonā equitatē puta dolo vel fraude: q illud nō nocet dñō. ad qd etia allegat magistraliter in terminis ter. in l. creditor. §. lucius. q est. §. si. ff. manda. et ibi bene pbat ter. in ver. vili. quē ibi expresse ita not. Bar. in l. not. addo ter. opti. in l. in venditione. §. j. ver. de tpe. et ibi no. Bar. ff. de bo. antbo. iudi. possi. et Bar. in l. pen. cui libera. ff. de pecu. vbi per. d. §. lucius. dicit qd ille cui pcessa est libera potestas potest oia facere que pōt dñs dū tñ volens malus abste. de quo. l. lat. statim in specie dicit. ¶ Et ad si predicta vñ diligenter no. f. q quis mādātū singulariū psonarū requirat istud verbi: cum libera. atē nūq subintelligitur: tñ mandato vñveritatē semp videt inesse ita voluit signatē multū Bal. in l. p. f. in prin. per illū ter. C. de trāfac. qd tñceas perpetuo cordi. ¶ Mo. etia q procurator etia cūz libera: nō tñ potest facere actus obligatorios ita not. Bal. in l. mandatū. in. in. col. C. man. motus per ter. in l. quā tñbero nis. §. alia. ff. de pecu. ¶ Itē facit iste ter. fin. cōsēdm Jo. fa. et Jo. de pla. q si iudex delegatus iniuste vel iniq pcedat q pcessus sit ipso iure null. q nō videt sibi mādātū q iniqve vel iniuste procedat. arg. l. si pcurator. ver. q si indebitū. cum simi. ff. de p. d. inde. et hoc dicit Jo. fa. tñceat doct. in ris cano nicis. non tñ dicit in quo loco: sed vos allegat Jmo. et cōter alios in. c. cū dilecta. extra de refcrip. et in. c. cū venerabilis. extra de offi. deleg. ¶ Itē facit iste ter. fin. Jo. de pla. f. q si pti ti seu rector vel iudex sit pcessa libera potestas vel liberū arbitriū: q restringit ad id qd est bonū et equū. mēl. facit. d. l. in venditione. §. j. ver. de tpe. vbi Barto. ff. de bo. antbo. iudi. possi. vbi manifeste probat f. q quis quis habet liberū arbitriū: tñ tenet de dolo cōmissio nō culpa. de qua materia vide ter. cū Bar. in l. creditor. §. lucius. ff. mādā. Bal. in rub. C. de pe. iudi. q male iudi. ver. quero nūqd iudex. Barto. in l. si societate. §. arbitro. in. in. col. et in l. in. C. de do. promiss. et videas oīno Jo. de mo. in. c. j. in antepe. col. extra de p. f. Bal. in l. j. ff. de test. mili. et in l. et si post tres. in. in. col. ff. si q cau. et q plene tradit Bar. et alii in l. si iustitiam. ff. de do. et in extranag. ad repi. in ver. videbif. et Jmo. in l. h. §. voluntate. ff. sol. ma. §. Ulti. facit ter. noster fin. Eng. hic f. q quis iudex cōcedat libera potestas vel arbitriū non tñ colligit an p hoc iudex debet observare ius civile: sed audite iudicio meo iste ter. parū vel nihil facit ad suprascripta oia ad q inferi p doc. hic: q in hoc ter. libera potestas non profertur simpliciter et absolute ut sit in pdictis casib. doctoz: s3 profertur qualificati ve et modificati ve: s3 q iudex habeat liberā ptatē estimandi ex bono et equo. f. Scdo no. principalit ex hoc ter. et glo. q quis hodie ois actio cuiuscunq generis et qualitatis tollat ipso iure per cōpensationē vsq ad pcurrentē quantitatem: tñ in hoc reperit speciale in actio de depositi ut cōtra cū exceptio cōpensationis nō pcedat: et in hoc est privilegiata hec actio de depositi. cō. l. si. C. de copēsa. et l. p. C. de po. et. bona fides. extra de depōsi. sed opere pectū est inuestigare ad text. nostrū et ad istā notabilē rationē specialitatis et huius privilegii: q cōtra actionē de positi nō posset opponi ista exceptio cōpensationis. glo. vñca in l. ob negotiū. ff. de copēd. dicit q istud est propter perfidiā depositariū. Eng. de are. dicit q istud est ppter exuberantiā fidei habitā in depositariū: ppter quā habet hoc privilegii qd cōpensationē nō tollat. ego reperio Bar. singl. in l. cū hie. §. j. ff. de p. d. inde. qui aliā rationē assignat

dicēs qd ideo in deposito nō potest opponi exceptio cōpensationis: q denegās depositū videt spoliare deponentes: unde cū spoliatus ante oia sit restituendus. l. si quis ad se fundū. C. ad leg. iuli. de vi. et. c. literas. extra de resti. spo. et sibi nulla potest opponi exceptio: ergo p cōsequēs nō poterit obijci cōpensationis. ego tñ multū dubito de hac rationē Bar. q ea attōta sequeret q idē esset in alijs cōtractib: ut in eis nō possit opponi exceptio pensationis: quia eodē modo in cōmodato: q denegās restituere rē cōmodatā videt spoliare cōmodantē: qd est falsum: ut hoc ter. arg. a speciali. ¶ Nunquid autē sicut cōtra ptractū de positi nō pōt opponi exceptio cōpensationis: ut hic ita ē nō possint opponi alie exceptiones veluti exceptio spoliationis: Bar. in l. p. in. in. no. C. de positi. videtur tenere q nō: cum generaliter no. ex illo text. q cōtra agentē de positi nō possit exceptio obijci. tñ cōtrarium videt tenere glo. ibi in ver. opponat et alia gl. in ver. cōcessa: que videtur velle q ptra actionē de positi bene opponat exceptio spoliationis: qm nō multū aperte se firmat et videas Bar. et alios in l. si alienū. ff. solu. ma. et no. gl. in. c. h. in ver. exceptio nis. extra de ord. cog. et l. ym. Bal. et Saly. in. d. l. p. C. de positi. itē ad hoc notabile q cōtra actionē de positi nō admittat cōpensationis: adde alios casus no. in quib. etia nō admittit cōpensationis: quos enumerat gl. no. in ver. possessione. que est si. in l. si. in fi. C. de copen. quam Bar. ibi mādāt notatē fin bonas loc. ego alle. gl. plenior et magistral que enumerat q plurimos casus in l. ob negotiū. ff. de copē. vltra quos adde alios casus quem. d. glo. sentit si bene inspicias. tñ cōtra agentē interdicto recuperāde nūq obijci cōpensationis: ut pcedit gl. in. c. h. in ver. petentē. extra de ordi. cog. et hoc ē probat l. l. si. in fi. C. de copēsa. et ibi expresse Bal. in. in. no. et ad hoc no. illum ter. de cui. intellectu et ratione quare in hoc ptra spoliatum agentē interdicto recuperāde nō admittat exceptio cōpensationis: videas oīno no. Bar. in l. cū bis. in prin. ff. de p. d. inde. et Bal. in l. cū qm. in. in. col. C. de in. et. fa. igno. ¶ Itē sacerdoti petenti decimas nō potest opponi cōpensationis. gl. est no. xv. q. c. quam sit alleg. Lud. in. in. singl. fuis. ¶ Expeditis textualibus antequā veniā ad glo. quia tex. iste facit mētiōnem de libera potestate et sepe numero sunt cōmissiones cū libera vel cū plena potestate vel cū arbitrio boni viri: tñ similibus clausulis. Eng. hic multū impertinenter tractat de huiusmodi clausulis quid importēt. verū quia hoc est satis extraneū a materia. §. nostri. ideo remissive pcedā dādo vās et opportunas remissiones et magis plenas q Eng. hic ad quas cū expedit recurrit. ¶ Querit ergo in primis Bal. hic que sint verba importātia merā et liberā voluntatem. item que sint verba importātia arbitriū nō merā s3 regulare a iure: et sic arbitriū boni viri utilitas est magna et cū dēs qd qd sit cōmissio p verba importātia merā voluntatē stabitur de clarationi sue sine iuste sine iniuste pferat: sine digne sine idi gne. l. cū quidam. la. n. ff. de lega. j. cum modo dolo malus abste. l. creditor. §. lucius. ff. mādā. secus autē si fiat cōmissio per verba importātia arbitriū boni viri. hic effectū plene tradit Barto. in extranag. ad repi. in. v. videbif. et in l. si sic. et alij oīs in prin. ff. de leg. j. et in. d. l. cū quidā. De hoc ergo scilicet que verba importāt liberā voluntatē et que arbitriū boni viri: vide de late Bar. et plenus q alibi in. d. ver. videbif. et in. d. l. cū quidā. et in. d. l. si sic. in prin. et ibi Ray. Bal. et Jmo. et alios vbi inuenies etia qd de verbo: volueris. ut si diceret princeps cōcedimus tibi ut in tali cā procedas quomodo volueris. an importat merā voluntatē: an arbitriū boni viri. in istis locis habes etia qd de verbo: libet. et libnerit. vel placebit. ibi etia quid si addat verbi: plenū. vel liberū. vel merum. vputa: cōmittimus tibi pleno et libero arbitrio. et etia qd de verbo: iudicio tuo. et ibi etia qd de verbo: videbif. ut pcedas: ut tibi videbif. ¶ Quid autē si sit dictū in cōmissione qd possit facere ad sui voluntatē: Bar. in l. si iustitiam. in. j. col. ff. de dona. Bal. in l. si qm. in. pñ. C. de inoffi. test. doct. in. c. j. extra de consti. ¶ Quid autē importaret si illustrissim. princeps faceret cōmissionē hoc modo. Cōmittim. tibi q possis oia facere que nos possan. an dicat pcedi libera administratio: et ponit Bar. in l. creditor. §. lucius. per illū ter. ff. mādā. et in l. pcurator cui libera. ff. de pecu. et vide text. in. c. h. vbi do. Ant. de bu. extra de dila. ¶ Quid autē de verbo: damus licentiā. an importat liberā voluntatē: an verū arbitriū boni viri ponit Jmo. in. c. cū ad monasteriū. circa si. in gl. in ver. licentiā. extra de sta. mona. et latius Bar. in. d. l. alio. in. in. col. ver. pcedo vltimus. ff. de ali. et ciba. leg. ¶ Quid autē de verbo: potestatis. puta: damus tibi potestatem pcedendi in tali causa. ponit Bar. in. d. l. alio. in. in. col. ver. quid si testator. vbi etia ponit quid si

a Non pro cedat qd verum est etia de deposito ad deposi tum: scdm Pan. d. ca. in consi. in cip. vñlo pū cto supra scrip. et sed 10 admittitur fin cum re conuentio in qua tñ a nō retarda tur liquidū propter nō liquidū: sed qd probare o3 refert. l. si qd. et ibi Bal. C. de positi.

b Indicio tuo. Ad sa turitatē de omnib. in frascriptis clausulis vi de omnino feli. in. d. c. j. in. xvij. col. cum seq. et e confes. alie. hic per do. Bal. may.

Jason super titulo de Actionibus.

ter: ante eū formaui Albe. de gradino in trac. suo maleficio-
rum. dum tractat de tometis super rub. vel in. c. incip. vtrum
potestates qui habent arbitrium. idē tenuit Pau. de clea.
in cōmento. c. grauita. in vlt. col. extra de depof. qd bene not.
37 ¶ In aut vigore dicti arbitrii poterit iudex imponere pe-
nam perpetui carceris als a iure cōi improbatā: iuxta. l. ant
damna. §. solēt. ff. de pe. r. l. ff. de custo. re. r. l. incredibile. C. de
penis. vide Ang. tenentē qd nō in. l. militis. C. de test. mili. r. in
l. a milite. §. dictū. ff. de test. mili. r. Pau. r. Aud. ro. in. d. l.
38 filiū. ¶ Quid aut vigore dicti arbitrii si sit pfectio qd
pauperes capti certo tpe puta in festo pasche sint exerce-
randi r. relaxandi de carceribus. iuxta. l. in. c. de eplandū. an
iudex vigore dicti arbitrii poterit facere gratiā tps r. eos ci-
tius relaxare de carcerib. Bal. in. d. l. militis. in finalib. vbi
39 dicit se pfulisse qd nō. ¶ Itē an vigore dicti arbitrii pōt iu-
dex statuere ins iniqui: ponit etiā Bal. in. d. l. militis. in vlt.
40 col. v. tertio ponamus. vbi etiā determinat qd nō. ¶ Quid
aut si alicui daf arbitriū qd pcedat fm egratē nō attēto iuris
rigore: an p hoc vba poterit pcedi summarie r. de plano sine
strepitu r. figura iudicij: ponit Jac. but. in. l. pperādū. in pñ.
C. de iudi. r. in. l. nec quicq. §. vbi decretū. ff. de offi. pced. et leg.
r. in. l. obferuare. §. poficisci. ff. eo. vbi videas Bal. ponentem
41 multa bona. vide Pau. in. c. in. in. no. de iur. co. ¶ Quid
aut si in cōmissiōe dicat qd pcedat de bono r. equo. quid hec
verba importat: vide Bar. in. l. si fideiussor. §. quedam. r. in. l.
quintus. ff. mādā. r. in. l. si bona fides. r. ibi Bar. in. j. no. r. ibi
dem Bal. r. Saly. ff. de po. Bal. in. l. si p ea. in vlt. col. C. mādā.
Ang. in. l. si pterito. ff. de iur. rup. r. in. l. testa. Saly. in.
42 l. placuit. C. de iudi. r. hic per Ang. de are. ¶ Quid aut si
causa cōmittat de veritate r. iustitia: ponit Bald. in. l. nemo.
C. de sen. r. interio. oim iudi. r. in. l. iustitia. ff. de iust. r. iur. r.
Joan. r. Ant. de bu. in. c. extra de iur. calū. r. in. c. collecti. ex-
tra de iudi. r. do. de Rota in sua pcul. r. r. r. ¶ Quid aut si
cā cōmittat vt in ea pcedat pure r. simpliciter: an p hoc vi-
deat tolli oido iuris: doct. in. c. collecti. extra de iudi. gl. r. doct.
in. de sepe. extra de ver. fig. r. Bar. in. extrana. ad repū. in ver.
44 simpliciter. ¶ Et qd si cōmittat cā fm rei veritate cognō-
45 scēda: ponit Jmo. in. d. c. collecti. extra de iudi. ¶ Quid aut
si cōmittat cā sola facti veritate inspecta: vide do. de Rota
in cōclufi. sua. r. r. r. Bal. in. l. platā. r. in. l. nemo. C. de sen. r.
Bal. in. l. si in pñ. C. de in. deli. r. notabiliter Bal. in. c. si in vlt.
col. extra de no. for. fidei. in vlt. f. vbi inter cetera dicit prin-
cipe semp d3 cām decidere sola facti veritate inspecta etiam
si iudicari oido esset omiffa. r. de hoc dicit esse tex. in. c. ad
petitionē. extra de accu. r. qd dicta clausula pcedat sola facti
veritate inspecta in titulo: cetera importat qd sufficit habere
veritatē r. informationē veritatis sine aliqua iuris solēnitare
aut forma iudiciaria: vt in pdictis locis habet. r. de hoc ali-
46 qd per Ang. de are. ¶ Quid aut si in cōmissiōe dicat qd in
tali negotio pcedat de facto sit statutu qd ita dicat: videas
Bar. in. extrana. ad repū. in ver. videf. ad fi. r. in cōf. incip.
punctus quēstiois vertētis inter Albe. Joan. r. c. in cōf. suo
incip. in. q. pdicta pño vidēdus est tex. Aud. in. rub. ff. de arb.
in. xvij. q. r. qd voluit Bar. in. l. pñenti. §. cū aut. in. j. not. C. de
bis qui ad ecclē. cōf. vbi not. ex illo tex. qd vbi cōf. aliquid re-
linquit arbitrio iudicis pōt illud facere manu militari: pu-
ta facere res extrabi manu militari vbi cōf. sint pofite r. co-
gere alios ad iurandū si aliqd habeat penes se de illis reb.
47 vbi singulariter pē. ¶ Quid aut si iudici daret arbitrium
de iure r. de facto: an vigore talis arbitrii poterit credere testi
reddenti nullā vel malāz cām: ponit Bal. in. l. si solā. ad fi. C.
de testi. vbi determinat qd non: qd debet esse vir bonus r. non
homo temerarius nō fundās se in ratiōe. si tñ testis assigna-
uit rationē nō plenā sed persuasivā pōt tunc ex cōfciētia tali
48 testi credere: vt per eū. ¶ Itē hoc arbitriū operat vt possit
recipere testes in die fertata r. iuris ordine ptermisso. hoc em
fm eū operant illa verba de iure r. de facto vt redigat ad in-
star arbitratoris. arg. l. deputati. vt ibi pē. r. hec verba Bal.
refert. Ang. hic simpliciter sequitur. sū modo sequit. Lu. ro.
49 in. l. j. in fi. pñ. ff. de ope. no. mun. r. tēgi aliqd. §. ¶ Mūqd
etiā vigore dicti arbitrii quo pcedit vt iudex possit pcedere
r. cognoscere de iure r. de facto: an poterit iudex inquirere
occidentēz banntū: qd als poterat ex forma statuti impune
offendi vel occidit: vide Bal. in. l. qd maior. paulopost pñ.
C. de trāfac. r. in. l. de iurionū. C. qui ex. can. in fa. arro. r. in re-
ti. l. negāda. in. v. col. C. qñ accu. non poss. plene in. l. vbi pactū.
ad fi. C. de trāfac. vbi etiā sing. ponit an habens tale arbitrium
pcedendi de iure r. de facto possint pcedere qñis accusator
50 nō iuridone. ¶ Quid aut si alicui sit datū arbitriū vt iudi-

¶ Et in. l. a
iustitia. vbi
vide emndē
dom. Jaso.
may.

et fm bonā fidē dic qd intelligit fm ius naturale: fm Bal. in.
l. j. C. de fidei. cō. Et si alicui est cōmissum vt iudicet vel cōsu-
lat fm veritatē. Jmo. in. c. collecti. de iudi. Alexan. in. l. videas
mus. §. deferre. ff. de iur. iur. ¶ Quid aut si i cōmissiōe di-
catur fm veritatē r. equitatē vide Pau. in. c. l. f. as. circa pñ.
de iur. cal. Itē adde qd habēs arbitriū plenū nō tñ debet ful-
minare: fm Bal. in. c. j. de pa. tenē. r. ibi vide Bal. in. pñ. in. v.
col. an rōne talis gñalis arbitrii poterit iudex bona publica
re: an rōne talis gñalis arbitrii credēdū sit iudici si dicat
qd necesse habuit illud facere: an vero requirat qd probet: vi-
de Semi. l. c. j. i vlt. col. de iur. calū. in. v. Bal. l. c. cōsuluit. in
51 in. col. de offi. deleg. ¶ Itē tñ qd i cōmissiōe arbitrio iudicis
presumit pro indice: fm Pet. de anc. in. c. canonū statuta. in
vlt. charta. de cōf. Pau. in. c. j. in. in. col. de vlt. Itē adde
qd in arbitriis iudex debet inclinare animū suū in iudiciōe p-
52 tē: fm Bal. in. l. quicq. C. de ser. fugi. Itē p liberz arbi-
trii alicui cōcessum nūq intelligit data potestas auferēdi
alicui privilegiū: fm Bal. in. l. miles ita. ff. de test. mili. Et de
clausula qd in talibus causis pcedat p simplici querelā quid
53 importat: vide Bal. in. l. j. ad fi. C. vt in pof. leg. ¶ Et an
per clausulā qd in tali negotio vel cā iudex libere valeat pce-
dere intelligat sublatā appellatiō: an intelligat sublatū es-
do iuris: vide per Jmo. l. c. irrefragabili. in pñ. de offi. ordi.
54 Pau. in. l. c. j. i p. no. eo. ti. ¶ Et qd si alicui datur potestas
cū clausula qd nō subit legibus: qd importat vide Ang. in. l.
ex impfeto. C. de test. ¶ Vlti. circa suprascrip. clausulas
que aliqñ apponi cōsueverūt in cōmissiōib. fm Ang. vñ
55 no. diligētē qd huiusmodi cōmissiōes pter forma iuris nō
pōt nisi princeps facere: nō inferior ab eo: in tantū qd etiaz
legatus de latere hoc nō possit nisi in ppece hoc habuerit in
mandatis. alleg. ad hoc glo. quā dicit Ang. in. c. c. c. c. de
bereti. in. v. §. allegat corrupte r. debuit allegare gl. solēniem
r. Ang. qd hoc late disputat in. c. si in pñ. in. glo. mag. in. ver. si
gura. de bereti. lib. vi. accedat glo. no. in. de. r. si principalis. in
glo. si super ver. obseruari. vbi inter alios late Jmo. extra. de
recrip. ¶ Capio glo. in ver. restitu. in. c. glo. ibi. l. verbz
57 reddēdi. an aut verbū reddere vel restituere continet da-
re ex pñia significatiōe: an vō ex interpretatiōe r. sic iproprie:
qd est vtile scire: maxime p statutis in quib. verba pñie de
bēt intelligi: iuxta. l. j. §. bec verba. vbi Bar. ff. de nego. gest.
cū simi. gl. in. l. verbū reddēdi. in ver. significatiōe. ff. de ver.
signi. tenuit qd ex interpretatiōe: r. sic nō pñie. idē videf. velle
gl. hic dum dicit large accipere vos autē recurrite ad Bar.
distinguit: r. hoc late examinat: vbi aliqñ oēs in rub. ff. solu.
ma. in. in. col. v. quarto opponit. quē refert r. sequit simplici-
ter Ang. hic in fi. gl. bene dicit. ¶ Capio gl. in ver. opposita.
quā diuido in duas. In pma ponit rationē ad ter. In scda
p modū no. ridet tacite obiectū. Sed a ibi: ita no. ¶ In
glof. ibi: r. ff. de excep. do. l. dolo. de cōp. pñat rationēz
ad ter. nostrū vt dicit Jo. fa. r. Ang. hic. r. sup hac ratiōe di-
cunt fundatā esse equitates cōpensationis. melior tñ est pñ
qua fundat equitas cōpensationis quā ponit iurisd. in. l. i.
58 ff. de cōpensa. vbi forma l. iter ingt qd ideo cōpensationē necesse
ria est: qd interest nostra potius nō soluere qd solutū repetere.
r. ratio. d. l. dolo. quā hic ponit gl. nō cēt gñalis: qd solū habet
vet locū qñ idē deberet restitu. sed in materia cōpensationis ali-
qñ nō restituif idēz tantū. ¶ In fi. gl. pño hac gl. faceret
l. nihil interest. ff. de reg. iur. r. cū hac gl. trāferret Jac. r. Pet.
hic: dum cōcludit qd in effectu nulla sit differentia sed solū in
modo excipiēdi r. pcludēdi: vt eos late refert Jo. fab. hic. sed
iudicio meo glo. male dicit nō esse differentia quo ad ter. in
59 effectu: §. qñ ad verba. S3 ¶ an cōpensationē cōpetat ipso iure:
an vero ope exceptiōis doli: hoc est absurdū dicere cū leges
nō imponant verbis sed rebus. l. j. in fi. C. cōia de leg. r. l. si. C.
de vfu. in hoc pñto Jo. fa. r. Sic. hic in. j. q. gl. referit qñ
res differentias traditas p antiquos doct. quas oēs reprobat:
vt hic plene per eos. illa est vera quā posui. §. in euidētia. nā si
actio tollat ipso iure iudex ex officio pōt repellere agēdē r. ab
soluere reū etiā reo nō petēte et nihil excipiente qd nō possit
iudex facere qñ actio esset sublatā ipso iure: §. ope exceptiōis
tantū per supradicta iura: maxime p gl. in. l. si vnus. §. pact.
r. ibi latissime Bar. in. l. r. r. col. ff. de pac. r. Ang. r. Joan. de
pla. hic. r. cā etiā sentit Jo. fa. r. apte sequit dūz dicit magnū
60 esse effectū ex bis que habent in. d. §. pact. ¶ Adde aliā et
secūda effectualē r. no. differentia: qd in casibus in quib. fit cō-
pensationē ipso iure absq alio facto boīs: put olim erat r. bodie
in actionibus bone fidei: certe solutū repetit vt indebitūz: qd
vere hoc erat indebitū. de quo est tex. in. l. qd dicit. la. j. §. pe. ff.
de impē. in re. dota. fa. secus aut in casib. in qbus loc. est cō-
pensationē facto boīs nō aut ipso iure put olim erat in actio-
nibus

¶ Exceptio
nis. vid. do.
Alexan. de
imo. in cōf.
celvii. in. j.
co. in. j. pte.
et an dicat
proprie exce-
prio vide p
cum in pñl.
rij. i. pe. col.
in. j. pte. et
an opponēs
exceptionēz
cōpensationē
nis dicatur
pñie agere
vide p cum
in pñl. r. iij.
in. j. col. cñz
seq. in. iij. p-
te.

nibus stricti iuris: qz tunc nō est locus repetitōis: vt est text. in l. qui iniurē. vbi glo. j. ff. de p. di. inde. 2. ibi Bar. qui forma liter ponit hanc differētiā: 2. eā etiā simp. l. sequit. Ang. hic 2. Pico. in appostilla. ter. in ver. condēnari. 2. etiā in. h. q. gl. 2. sequitur Jo. fa. hic ad l. qui exceptionē. ff. de cōdi. inde. in cui? solutione dubitat Jo. fa. hic. vos ridete vt ridet Bart. in. d. l. q. iniurē. vel aliter 2. notabili? ridete vt ridet Jmo. 2. Bal. in. l. si pater ignorās. ff. solu. ma. ex nūc tñ Bart. in. d. l. qui iniurē. q. illud qd dicit in l. qui exceptionē. qd tūc exceptio ē fauorabili qualis est hoc: repetit soluti. illud est verū qñ cōpetit exceptio que sui naturitate impedit seu elidit actionē: vt est exceptio cōpensatiōis qñ cōp. dāto sit ipso iure vt in 2. tra. etibus bone fidei 2. olim 2. hodie. s. si esset talis exceptio que nō elideret actionē in sui naturitate: s. ita dāmus si opponat vt olim erat in exceptione cōpensatiōis in 2. tractib? stricti iuris: vt hoc ter. 2. tūc soluti nō repetitur. quā sol. multū nō. pro singulari limitatiōe ad regulā posita in. d. l. q. exceptionē.

61 ¶ Ex his oibus habetis notabiliter inferre qz cū hodie in oibus actionib? tam bone fidei qz stricti iuris fiat cōpensatiō: vt hic. 2. l. si. C. de cōpen. qz hodie tūc exceptio ē cōpensatiōis poterit soluti repetere tanqz indebitū cū vere sit indebitū: siue loquamur in actionib? bone fidei siue stricti iuris: per. d. l. qd dicit. s. p. de imp. in re. do. fac. 2. in. d. l. qui iniurē. ff. de cōdi. inde. iunctis supradictis. 2. ita etiā tenet et fir. mat. Jo. fa. fab. qñis aliqñ nō tangant. ¶ Capto gl. in ver. iure aperto. quāz diuideo in quatuor partes principales. In p.ia declarat ter. 2. declarationis rationē assignat a partibus sufficiēter enumeratis. In scda oppo. cōtra id qd prime dicit: 2. soluit. In tertia querit 2. soluit. In quarta idē facit. Scda ibi: nō vt. Tertia ibi: itē qd si bincinde. Quarta ibi: itē qd si ab vna pte. 2. quis Ang. hic inculcet simul ea que vult gl. in prima parte. Ego separatim tangā per diuersas cōclusiones vt materia dilucidius habeatur. nā glo. in prima parte vult quatuor cōclusiones principales quas per se tangā vnicuiqz accomodando suas limitatiōes quas simul 2. misim Ang. hic miscet. ¶ In ea. gl. mag. bincinde quātitas debet. habes primā cōclusionē qz de quātitate ad quātitatē fit cōpensatiō. hāc primā gl. cōclusionē declarat Jo. fa. pcedere in quātitati. bus que inter se functionē recipiūt in genere suo. i. qz vna fun. gatur vice alterius ppter omnimodā similitudinē que est in ter. eas: vt declarat iuriscō. in. l. certū. in. ff. si. cert. pet. 2. in. l. si. s. si. in. gl. j. mag. ante med. ff. si. cert. pet. qz tūc vna pōt p alia solui: vt. d. l. si. s. i. ergo cōpensatiō: cū cōpensatiō vicem solutiōis obtineat: vt. l. vel permutauit. ff. de libe. can. 2. pulcher ter. in. l. si. debitor. ff. qui. po. in. pig. ba. 2. in. l. amplius nō peti. cūz ibi not. per Bart. ff. rem. ra. ba. secus si essent tales quātitates que inter se functionē nō recipiūt: vt qz nō essent equalis bonitatis seu alteri? qualitatis: puta qz esset diuersitas in moneta ppter eris 2. minationē: iuxta tradita p Bar. in. l. pan. lus. ff. de solu. 2. per alios in. l. cū. qd. ff. si. cert. pet. 2. est text. in. c. quāto. vbi oēs de iureiur. 2. in. l. si. qz argentū. in. prin. cū. gl. j. C. de dona. vel qz mihi deberes certā quātitatē tritici de outo in loco cuius frumentū eo qd esset melius plus valeret qz frumētus alterius territorij: iuxta. l. tritici. cū ibi traditis. ff. de verb. obli. vel qz deberes mihi decem bēntas vini de certo ter. ritorio in quo pteriosus nascere qz illud in quo deberē tibi alias decē bēntas vt in vineis Bononici. in quib? nascitur optimū vinū maxime versus Saleriā. glo. in. l. j. in. prin. ff. de re. permut. certe istis casibus nō admittet cōpensatiō: qz cū cōpensatiō sit altera solutiō: vt. s. dictū est: aliud pro alio qd functionem adimicē nō recipiat solui nō potest. d. l. si. s. j. ff. si. cer. pet. 2. cum hac limitatiōe Jo. fa. tenet. Ang. hic simpli. ter. ergo vos remitto ad Bar. 2. alios in. d. l. diuortio. s. ob do. nationes. ff. solu. ma. vbi tenet Bart. qz vniū genus pōt pro alio solui qñ sunt eiusdē materie: vt si debeo tibi vnā libram auri possum tibi soluere in pecunia aurea: 2. e. s. p. l. j. 2. l. titie ami. te. ff. de aur. 2. arg. leg. sed si sunt diuersę materie vt qz ab vno debeas pecunia 2. ab alio frumētū: nō fit cōpensatiō nisi aliud ex 2. s. uetudine induceret: nā vidimus qz p florenio aureo de. bito solui pecunia numerata argētea 2. e. cōuerso qd ex 2. s. uetudine procedit. d. l. si. qz argentū. in. prin. 2. ibi nō. in. glo. j. C. de dona. Bar. in. d. l. p. de solu. cū suis cōcor. Adde etiā ad ista in terminis Pet. 2. Ly. in. l. si. C. de cōpēsa. 2. ibidē Bal. in. penul. col. in. iij. q. vbi oīno videatis. ¶ Scdo p. dicta cōclu. sio glo. nostre que habet qz quātitatis ad quātitatē admittit cōpensatiō. limitat vt per Bar. hic: qz pcedat qñ bincinde de. betur quātitas: pure: secus si ille cui opponit cōpensatiō esset debitor sub alternatione quātitatis vel speciei 2. esset eius ele. ctio: qz tūc nō admittet cōpensatiō. secus si esset electio aduersarij opponētis cōpensatiōis qui declarasset se velle

quantitatē 2. de istis est ter. nō. in. l. si. debeas. 2. ibi glo. Bal. 2. Saly. ff. de cōpen. 2. ita etiā simpliciter 2. Ang. hic. ego addo gloss. 2. ibi vide late Bar. quem nemo hic alleg. in. l. si. seruus

64 cōmunis. s. idē dicendū. ff. de fur. ¶ Tercio limitat p. dicta cōclusio glo. nostre vt nō habeat locum qñ debitor quantita. tis cui opponitur cōpensatiō esset debitor quātitatis: sed ha. beret facultatem se liberandi per solutionē speciei vt clare li. quet in debito ex causa morali in quo dñs tenetur ad quāti. tatem dāni illati a seruo suo 2. tñ dando serui pro nora: 2. sic speciem liberatur: iuxta. l. miles. s. j. cū sumi. ff. de re. iudi. certe si eligeret soluere speciem nō posset opponi cōpensatiō. ita limi. tat glo. nostra Bal. hic: 2. cum sequitur simpliciter Ang. hic allegantes pro hac limitatiōe. l. si stipulatus fuero decem in. melle. 2. qd ibi Bar. ff. de solu. ego alleg. in terminis gloss. in. l. qui iniurē. s. j. ff. de fur. 2. in terminis nō. Bar. ad quē recur. rite in. d. l. si. seruus cōis. s. idē dicendū. ff. de fur. not. Bal. in. l. cum fundus. in. s. seruū tuū impudēs. ff. si. cer. pet. 2. ita Jo. de pla. hic. ¶ Ulti. circa predictā cōclusionē glo. nostre ego formo notabile dubitationē 2. quotidianā quā nemo hic po. nit nec eā inuenietis in cōib? locis. pone qz mutui famu. lo meo decē qui mihi postea seruinit certo tpe: an fit cōpen. satio: de qua qñne habetis ter. nō. qz sic in. l. si. in. ver. v. opere quinquē mē vicē referri beneficii. C. de cap. 2. postli. reuer. 2. ibi in terminis Bal. nō. illū ter. ad hoc qz seruitiū personale exte. māt quantitatē debitā. ad idē habetis ter. 2. meliorē in. l. j. C. de pigno. acti. ¶ In ea. glo. ibi: vel speciei ad quātitatem. teneatis duas cōclusiones. prima est qz speciei ad speciem non admittitur cōpensatiō. 2. ad hanc nihil est addēdū. Scda est cōclusio qz speciei ad quātitatē nō fit cōpensatiō. hāc cōclu. sionē limitat primo Jo. fa. hic vt non pcedat qñ species esset ad quantitatē deducta: 2. sic qñ quantitas successisset in locū speciei qd aliqñ cōtingit vt qñ species que debetur est aliena 2. dñs nō vult illā vendere vel vult vendere nimis magno p. tio: tūc in locū speciei succedit quātitas: vel qñ subest alia iusta causa: iuxta ter. nō. in. l. si. domus. s. qui. p. h. et. 2. ibi late tradi. tur. ff. de leg. i. isto casu sūm Jo. fa. admitteret cōpensatiō: qz tūc iudicandum esset sicut de quātitate. alleg. in. arg. l. si. cō. uenerit. ff. de pigno. act. 2. sequit. etia Ang. hic qd etiā ego puto verū 2. habeo pro indubitato: nam cum in locū speciei successerit quantitas cui dubium qz de illa quātitate ad aliā quantitatē fieret cōpensatiō: vt in prin. glo. nostre. ¶ Scdo ego limito hanc cōclusionē gl. que habet qz speciei ad quāti. tatem nō fit cōpensatiō. 2. nullius tradit hic istā limitatiōē vt ista cōclusio procedat qñ agit de cōpensatiōe fienda in iudi. cio vel per iudicē ex dispositione. l. alia parte inuita: secus est aut in cōpensatiōe fienda: expresse: vel etiā presump. ta men. te disponens qui potuit disponere: prout voluit: qz tūc ha. bebit locū cōpensatiō etiā de spē ad quātitatē. ita dixit sing. Jo. de imo. in. l. si. cum dotē. s. si pater. ff. solu. ma. motus arg. eoz que habent in. l. cū. questio. C. de leg. 2. in. s. disponat testa. tor. in. aut. de nup. s. audite quīs ista limitatiō sit peregrina 2. singularis 2. forte sustentabilis in p. dicto iuris: ego tamē al. leg. in terminis Bart. cuius non fuit memor: pro tūc Jo. de imo. qui tenet de directo 2. trariū in. l. huiusmodi. s. cūz pa. ter. ff. de legat. j. motus per. l. si pater pro filia. ff. de colla. do. 2. idē etiā cōtra Jmo. tenet Bal. in. l. qñ in prioribus. in. pe. col. C. de inoffi. testa. 2. in. l. si. vroi. C. de bo. antho. indi. possid. ¶ In ea. glo. ibi: si est quantitas vt species. habetis quartam cōclusionē ex hac glo. qz si debet quantitas vt species qz illius quātitatis ad aliā quātitatē nō fit cōpensatiō: puta si debeant centū que sunt in tali arca vel que sunt in tali saccu. lo quo casu censentur vt species: iuxta. l. plane. s. j. ver. sed hoc ita. 2. l. sed si certos. ff. de lega. j. vel si debeant certi numi qz sint pecuniarie: iuxta. l. si. creditor. s. j. hic alleg. in. glo. in hoc pun. cto. Quis glo. hic simpliciter teneat qd in tali quātitate que debet vt species nō admittat cōpensatiō cū alia quantitate. ista est alta 2. dubitabilis questio: 2. qz alij scribentes nō tan. gunt hic vel parum sufficiant opportune remissiones: videte gl. que refert opi. 2. finaliter tenet idē qd hic qz non admitta. tur cōpensatiō in. l. cum fundus. s. seruū tuū impudēs. in. ver. vendicare. ff. si. cer. pet. cōtra istas glo. tenet ibi Bart. per multa fundamēta que ibidē vide secus opi. vltimonta. re. nentium cōtra gl. 2. eodē modo etiā tenet Bal. post Pet. de bella perti. in. l. si. in. v. q. C. de cōpēsa. vbi etiā subdit qz vbi illa quātitas que debebat vt species esset consumpta. qd isto casu opi. ista Bar. 2. vltimō. pcederet sine dubio qz admit. tere cōpensatiō. alibi tñ ipsenē Bal. sibi cōtrariis secus est gloss. nostras in. l. si. seruus pluriū. s. si. cum. l. seq. per illum ter. in. ver. neqz permutatione. ff. de leg. j. de hoc etiā p. dicto vi. de And. ro. qui tenet cum Bar. 2. vltimō. in. l. que extrin.

¶ A conne. nerit. Vbi vide Franc. are. 2. in. l. in. rebus. s. qd autē. ff. com. mo. et in. l. seruū. ff. si. cer. pet. et d. De p. b. com. in. cōsi. cor. iij. l. iij. licet in l. ite. ra. in. iij. p. te.

secus. ff. de ver. obli. et nouissimos in l. innotio. §. ob donatio
nes. ff. solu. ma. de hoc etiā videatis. ff. de neap. in. §. oppo.
gl. ubi hoc puncto refert quādam nouam considerationem
Rodul. de auri. quā ipse reputat valde no. et in veritate non
contendēdo quāvis alii de ea nō faciāt mentionē q̄ iste cui de
betur quātitas vt species poterit ipse cōpensare cū alia quan
titate quāvis sibi cōpensari nō possit. monis subtiliter. nā illa
denū possunt in cōpensationē deduci que possunt solui in
uito creditore vt. §. pluries dictū est. §. ego possim soluere tibi
bi illa quātitate que mihi debet vt species. §. tu nō posses p
illa mihi soluere aliam pecuniā: q̄ species censet. d. l. plane. §.
§. ff. de leg. i. et d. l. si creditor. §. §. ff. de pecu. et sic ego potero cō
pensare: tu nō. de hoc etiā vide. ff. de. et l. in. l. si. in. q. C. de
69 cōpensa. et ibi dē p. Ray. de soli. C. in ca. glo. ibi. sed nonne
statim. hic subiicit gl. et vult opponere hoc modo non cōtra
ter. nostrū: sed cōtra id q̄ proximē dixi species ad quātitatē
nō fieri cōpensationē p̄ra de hoc. ter. ubi dicit actiō in rem
obiectā cōpensationē: et tū actiō in rem datur ad speciem. vt. l.
si in rem. et l. vēdictio. ff. de rei vēdi. rīde vt in gl. hic cū qua
alii simpliciter transiunt et clarius et melius rīdet gl. in. l. si.
in glo. i. et ibi Bar. in bonis lec. C. de cōpensa. et illud q̄ glo.
sim. licet dicit de examinatione intellige et declara vt p. gl.
in. d. l. si. et Dy. hic et latius ff. de neap. in. §. oppo. gl. C. in
80 cad. glo. ibi. l. vni et familia. §. sed si vno habetis et q̄ q̄ spe
cies est in gēre debita bincinde q̄ admittit cōpensationē. et hoc
modo possit limitare id q̄. §. tenuit glo. in prin. speciei ad
speciē nō admitti cōpensationē: vt illud nō procedat q̄ spēs
esset bincinde debita in genere. et idē q̄ hic tenuit etiā gl. in
d. l. si. in gl. C. de cōpensa. et gl. in. l. qui nō militabat. in prin.
in ver. b3. Titius. hic alleg. in gl. sed aduertite fm Dy. in vlti.
col. quē in hoc sequit simpliciter ff. de neap. in. §. oppo. gl. et dicit
q̄. d. l. vni et familia. §. sed si vno alleg. per glo. nūbi facit pro
glo. q̄ ibi non loquit in cōpensatione de qua loquimur hic:
sed in retentione debiti: vt ibi exponit et fatetur gl. et istud li
81 quet fm Dy. hic: et nā cōpensationē est debiti et crediti inter se
inuicē cōtributio: vt. l. §. ff. de cōpensa. et sic dicitur cōpensationē
q̄ vterq̄ est obligatus: sed in. d. l. vni et familia. §. sed si vno.
alter tantū erat obligatus: et ideo ibi nō est proprie cōpensationē
sed retentio. et ita exponit ibi gl. Jo. fa. quem sequit Ang.
hic: et dicit generalius q̄ oēs. l. alleg. per glo. non loquit de
vera cōpensationē: sed potius de retentio debiti. posito ergo
pro firmo q̄ leges in glo. hic alleg. nō loquant in cōpensationē
ne de qua nos loquimur. quid erit tenēdū in puncto gl. doc.
hic magis cōmuniter vt Dy. Bal. Ray. de soli. Jo. de pla.
et ff. de in. §. q. gloss. tenent q̄ q̄ debita in genere essent eius
dem generis: q̄ ego deberē tibi bonū in genere et tu similiter
deberes mihi bonū in genere: vel ego deberē tibi bonū in ge
nere et tu similiter mihi bonū in genere: et tūc verū dicit q̄
nostra q̄ habeat locū cōpensationē: q̄ genera bincinde debi
ta sunt paris estimationis: q̄ in quolibet debet mediocre: vt
l. legato generaliter. cū simi. ff. de leg. i. sicut habet locū cōpen
satio in quātitatibus q̄ sunt paris estimationis: recipiunt
ad inuicem functionē: vt vidimus in prin. huius gloss. si autē
debita in genere nō essent eiusdē s3 diuersi generis: et cōsequē
ter diuersę estimationis: vt q̄ ego deberē tibi bonū in genere
tu autē deberes mihi bonū in genere: et tunc non habet lo
cū cōpensationē: q̄ heredes nō recipiūt functionē ad inuicē: vt. l.
si. §. si cer. pe. Jo. fab. hic insurgit cōtra hanc cōm finiam:
et etiā cōtra opt. glo. vno potissimō valde stringētī funda
mento q̄ etiā format per ff. de neap. in. §. oppo. nam in obli
gatione generis illa species que soluit: semper videt fuisse in
obligatione. l. cum incertus. in. §. carta. ff. de leg. i. et l. in. §. q. et
a qui. et l. q̄ in diem. et l. et per iurandū. §. si quis hominē.
ff. de accepti. et l. inuenius. §. duobus. in fi. et ibi gloss. ff. de leg. i.
et ibi plene per Bar. in ver. quarto oppono. et not. Barto. et
doc. in. l. §. §. ff. de verb. obli. sed cōstat q̄ in obligatioe speciei
nō admittit cōpensationē. in. l. si inuenierint. in prin. ff. de pig. acti.
et vidimus in prin. huius gl. ergo nec in obligatione generis
debet admitti cōpensationē cum specie cōtineri videatur: et
hoc est fm Jo. fab. q̄ videtur velle iuriscō. in. d. l. inuenius. §.
duobus. dicit enī q̄ si mihi debet homo in gēre: nō pōt mihi
solui meus vel ille qui post promissionē fuit meus. ratio est:
q̄ ille cui soluit videt fuisse in obligatione: et obligatio de re
mea mihi danda nō tenet: vt. l. si rem meā. cū simi. ff. de ver.
obli. et sic cōcludit q̄ obligatio generis refert se ad naturam
obligatiois speciei: q̄ sicut in re mea nō sufficeret obligatio
in specie: ita nec in genere. d. §. duobus. Ista dicta adhuc for
tius cōfirmant per Jo. fa. et ff. de neap. in. §. oppo. cōpensationē obti
net vim solutionis: vt. §. milites dictū est: sed cōstat q̄ si mihi
debet es hominē in gēre: soluitur certū hominē: ego illum

eundē nō possem tibi soluere cui etiā esset debitor in genere.
casus est in. d. l. inuenius. §. duobus. ergo etiā non debeo posse
cōpensare: quia quāvis cōpensare est perinde ac si tu solueres
mihi illū hominē: et ego tibi illū eundē. d. l. et per iurandū.
§. si quis hominē. q̄ nō est possibile per. d. §. duobus. cōcludit
ergo per ista multū stringentia Jo. fa. et ff. de neap. q̄ de rigore in
ris opt. doc. et glo. §. relata nō procedit: q̄ quis fm eos de equi
tate posset procedere: q̄n debita in genere sunt eiusdē generis:
per ter. in. l. si quis duos. et in. l. qui decē. §. Stichū aut pampbū
lum. ff. de solu. et refert ff. de neap. hic q̄ ista fuit originalis opt. cu
iusdam Jo. de felicitate in. d. l. inuenius. §. duobus. et ita etiā
videtur tenere Ang. hic de quo etiā vide Bart. et alios in. l.
et q̄ ita. §. si ff. de ver. obli. C. in ca. glo. ad si. hanc gl. dicunt
procedere Jo. fa. et ff. de neap. in. §. oppo. in. §. glo. nisi debiti q̄
negatur posset de primo liquidari. d. l. si. C. de cōpensa. et ad
hoc bene faciet illa limitatio do. Abb. Panor. l. c. extra de
deposi. quā. §. referā. Hinc sumpta occasioe dubitat per doc.
72 hic q̄n debiti dicat de proximo liquidari: et q̄n dicat requi
rere altiorē indaginē: et sic quantū temp⁹ dari debeat talis
exceptioni cōpensationis in fisco. istud reperitur expeditum
intra duos mēses: q̄ ille q̄ cōpensationē opponit fisco intra
duos mēses debiti sibi docere debet. dicit iuriscō. in. l. aufer
tur. §. q̄ cōpensationē. ff. de iure fisci. et credo q̄ ille text. sit vni
cus et singularis in iure quāvis hoc sit nimis arrogāter dictū
Dy. ad si. in vlti. qui tenet q̄ idē fit in aliis q̄ in fisco vt in
oib⁹ nō tēpus liquidāde cōpensationis sit duorum mēsiū. et idē
etiā dicit glo. fm vna opt. in. l. si. in ver. indaginē. C. de com
pensa. idem etiā tenet ff. de neap. in. §. oppo. in. §. glo. motus multū
fortiter: q̄ oia iura statuta in fisco habēt locū in primato nisi
in. l. dicatur q̄ speciale sit in fisco. ter. est de hoc no. in. l. si ve
niunt. §. in primato. ff. de peti. here. et ibi glo. ad hoc no. illū
per. cum aliis cōcor. et est etiā ter. no. in. l. et ibi glo. in ver. per
tinet. C. de peti. heredi. cū ergo in fisco sit statutū tēpus duo
rum mēsiū. d. §. qui cōpensationē. nec ibi dicat q̄ istud sit
speciale in fisco: ergo idē erit in oib⁹. in veritate istud multū
bene cōcludit. alii magis cōiter tenent q̄ istud relinquit ar
bitrio iudicis cū nō reperiat determinatū a iure: per reg. l. i.
§. si ff. de iur. deli. et l. §. effractor. et alii cepilatores. ff. de effr.
et cepila. et ita tenuit gl. fm aliā opt. in. d. l. si. in ver. indaginē.
et idē tenuit l. yn. in. x. q̄ idē etiā tenet Jac. et p. det. hic et ita
videt tenere Jo. fa. referens hanc tenere doc. citramon. in. d.
l. si. et idē q̄ relinquit arbitrio iudicis: videt Bald. in. l. si ex
falsa. in. §. col. C. de trāfac. et idē Bald. in. ant. et cōsequēter.
alias fm nonnullas. ita est in. l. si. in. §. in. et glo. quero
numq̄ liquidato negotio. C. de sen. et interlo. oim iudi. et idē
Bald. in. d. l. si. in. §. oppo. C. de cōpensa. et q̄ istud committat
arbitrio iudicis: dicit Bald. patere in litera ibi. indices obser
uēt. et ibi dicit: si inuenierint eā maiore et ampliorē exposcere
indaginē. per hoc enim verba iudex instruitur et eius officiū
73 informaf. et itē ea que sunt facti nō possunt sub certa regu
la definiti: vt. l. mora. ff. de usu. et l. is a quo. in prin. ff. in pos.
leg. et idē q̄ d. §. scilicet q̄ terminis iste sit arbitrarius: tenuit
etiā Bald. in. l. in ea que. C. de cōpen. ubi formalius voluit q̄
etiā in fisco termin⁹ iste iudiciarius sit arbitrari⁹. dūmodo
in fisco iudex nō excedat duos mēses per. d. l. aufer. §. qui cō
pensationē et cum hac opt. tenet etiā effectualiter Saly. in. d.
l. si. in ver. oppono septimo ab extra. C. de cōpensa. ubi tenet q̄
tale tēps ad probandam cōpensationē sit in arbitrio iudicis:
vt etiā dicit gl. in. d. l. si. ita tñ q̄ nō impediāt finē platōne. et
q̄ sit in arbitrio iudicis dicit probare plura verba. d. l. si. et
maxime in ver. hoc itaq̄ indices. Itē fm enī probat ratione
quia hec sunt facti: igitur sub certa regula nō possunt definiti:
ergo indices arbitrio relinquantur. l. i. in fi. ff. de iur. deli. et
ante cū ista fuerūt fundamenta Bald. in. d. l. si. vt. §. dicit ad. Lau
fertur. §. qui cōpensationē. rīdet Saly. p. out rīdebat glo. in
d. l. si. in ver. indaginē. q̄ speciale est in fisco vt ultra duos mē
ses non admittat fauore fisci. et hāc opt. dicit Ang. hic esse ve
riorem et tenendam. et hec videt magis cōis opt. maxime cū
tot authoritatibus reperiat esse suffulta: quāvis parū rationi
bus etiā et legibus suffulcia: et ego. §. aliter tenebo. Bart. ve
ro in. d. l. aufer. §. qui cōpensationē. habuit aliam et tertiā
opt. q̄ cōpensationē sit solutio: vt. §. dictū est: certe intra illud
tēpus q̄ daretur debitori ad solvēdū intra illud tēpus
tenentur liquidare oppositionē cōpensationis: et ideo fm enī
quia ad solvēdū fisco daretur debitoribus tēpus duobus
mēsiū: vt est text. in. l. in fraudē. §. si fiscalib⁹. ff. de in. fisci. et in
l. de iuribus. ff. de re iudi. ista fuit vna ratio et p. prius sp. tri
tus iuriscō. in. d. l. aufer. §. qui cōpensationē. quare de
bitoribus fiscalibus ad liquidandā oppositionē cōpensationis
dantur duo mēses. et propterea infert Bart. q̄ si reo ad
soluendum

soluendi nulli tempus daretur: q̄ tunc nullo modo admittit
retrā cōp̄satio que requirit altiorē indagīnē. hinc signatē
sequit̄ q̄ si statim diceret q̄ statim viso instrumēto sine aliā
qua dīlatiōe reus ponat̄ ad dīstrīctū in carcere donec satisfie
cerit: si talis debitor vellet opponere cōp̄sationē & vellet sibi
assignari tēpus ad p̄bādū: nō audiret. eandē op̄i. tenet ip̄se
met̄ Bar. s̄m bonas lecturas nō s̄m lecturas Bononien. q̄
iudicio meo defectine sunt. & ibi Bar. istā op̄i. latine & meli⁹
q̄ alibi explicat in d. l. i. C. de cōp̄sa. vbi etiam per istā valde
notabiliter infert q̄ si aliquis haberet licētiā cādiēdi aliq̄nē
pro debito & ille debitor vellet opponere cōp̄sationē q̄ re
quireret aliq̄nā indagīnē & p̄staretur q̄d interim in causa
nulla fiat novitas cōtra eū: talis p̄testatiō nihil releuat: q̄
si nō daretur sibi dīlatiō multo minus ad liqui
dandū debitū. & ibi Bar. successe rīdet ad aliq̄nā oīe vī
dētur obstatre huic op̄i. & maxime ad tex. ibi: quia videt̄ hoc
relinqui arbitrio iudicis. vide ibi per cū. & cū hac op̄i. Bar.
tenet etiā Bal. hic: vbi formaliter refert & sequit̄ hāc theoriā
cā Bar. eā etiā sequit̄ Pan. in c. ii. extra de depos. putat tñ
eā limitandā nisi de credito actoris cōstaret per solā confes
sionē rei cōp̄sare volētis: quia isto casu deberet admitti cō
p̄satio q̄nis ita de facili liquidari nō possit intra decē dies
quos de cōsuetudine habet cōfessus ad soluendū: iuxta gloss.
in d. l. i. si debitor. ff. de iudi. c. i. in ver. cōfessus. s̄. de ver. obl.
& in c. i. in gl. i. in ver. possit. s̄. de iuri. stipula. monēt p̄ not.
per Ly. in d. l. i. & ibi per glo. & Bal. C. de cōp̄sa. & arg. regu
le possit in l. cum qui. in princ. ff. de iureiur. sed audite istā li
mitationē ante eū ponit ip̄se Bar. in terminis in d. l. i. s̄m
bonas lecturas nō s̄m lecturas Bononien. s̄m formaliter in
quit Bar. q̄ q̄n debitor contra q̄d opponitur cōp̄satio est li
quidum per solā cōfessionē parte in iudicio factā: & tunc ei
pōt obici cōp̄satio de alio debito nō liquido. et debet pars
equanimit̄ sustinere donec liquides cū eū approbatiōe re
leuauerit: vt. d. l. cum qui. & hoc dicit multū. nō velle gl. i. par
nam ibi in d. l. i. in ver. cōmīta. & est glo. in l. nemo ex bis. in
glo. i. mag. ff. de reg. iur. hanc nō theoricā Bar. reprobēdit
Bal. in l. in ea que. C. de cōp̄sa. q̄nis eaz hic sequat̄. mot⁹: q̄
post terminū qui datur iudicato nulla datur dīlatiō ad sol
uendū: & tñ potest opponi & probari cōp̄satio si p̄betur
in cōtīnētī arbitrio iudicis. & de hoc dicit esse text. in l. i. mili
ti. c. cum intra. ff. de cōp̄s. ergo apparet q̄ fundamētū Bar.
nō esset q̄ cōp̄satio non possit opponi nisi intra tēpus
q̄d datur ad soluendū. & hāc reprobatiōe refert & sequit̄ s̄m
74 pliciter Ange. hic. ¶ In tanta varietate quid tenendū q̄d
istud sit tps arbitrarīi iudicis. videt̄ velle etiam magis cōmū
nis op̄i. s̄m mibi non placet per ea que statim dicā. op̄i. Bar.
est sustentabilis. & ad tex. in l. i. cū militi. c. i. ego nullus dare
rideri puto posse q̄: tex. ille nihil obstat: nam ibi debitū q̄d
opponēbatur post terminū dato iudicis erat liquidū per
aliā sūam in qua & ille cui obiciebat cōp̄satio fuerat cō
demnatus: vnde nimirū si talis exceptio cōp̄satiōis admi
tatur etiā post terminū datū iudicis: cū nulla p̄batio req̄
ratur cum liquidum sit debitū per sūam: & sic ibi talis exce
ptio nullā indagīnē exigebat. & ideo admittit̄: & sic ille tex. ni
hil facit p̄tra Bar. In puncto iuris mibi magis placet op̄i.
prima quā. s̄. reulit̄ Dy. & Nico. hic: & hanc teneo q̄ tempus
opponēdi cōp̄sationē nō sit arbitrarīi iudicis s̄ sit duoz mē
sum. nam istud tps exp̄esse cautū reperit̄ in fisco. d. lauffer.
q̄ qui cōp̄sationē ergo idem erit in quocūq̄ p̄uato cū ibi
non dicat̄ hoc esse sp̄ale in fisco. vt. s̄. latius deduci. & ad hoc
nō video q̄ vllō modo rīderi possit. Et per hoc fundamētū
facillime rīdetur ad allegatā in cōtrariū. & primo vñm dice
batur q̄d cū istud tps non sit determinatū a iure q̄d standū
est arbitrio iudicis: q̄ rīdeo negando q̄ est tēpus determi
75 natū duoz mēsum vt statim dixi. per hoc etiā q̄ nō obstat
duz dicebat q̄d ea que sunt facti nō p̄nt sub certa regula de
finiri: q̄ rīdeo negando q̄ imo habet certā regulā & certum
tps per fundamētū. s̄. factū. sed audite si vultis tenere sūam
Bar. que etiā mibi placet: ostendat̄ quō poteritis subuertere
hanc op̄i. Dy. & Nico. & eorū fundamētū q̄d videt̄ prima
fronte insolubile: q̄ ad illud clarissime rīdeo. & duz dicebat
tempus opponēdi exceptio in fisco est duoz mēsum fateor.
d. s̄. qui cōp̄sationē: dū dicebat q̄ oīa iura & statuta habēt
locū in p̄uato nisi dicat̄ speciale in fisco: rīdeo istud esse ve
rum: q̄n eadē est ratio in p̄uato prout in fisco. sed hic dīuer
sa est ratio: nam ideo in fisco tps opponēdi cōp̄sationē est
duorum mēsum: q̄ etiam tps soluendi est duoz mēsum: vt
s̄. deduci s̄m Bar. ergo cū cōp̄satio sit solutio: nimirū si in
fisco tps solutionis & cōp̄sationis est idē. que ratio nō ha
bet locū in p̄uato: q̄ in p̄uato tps soluendi non est duoz

mēsum sed est regulariter quadrimestre: vt. l. i. cū s̄m. C.
de exec. rei iudi. ergo cū dīuerfa sit ratio in fisco & p̄uato:
nō erit isto casu licitū arguere ab vno ad reliquū. & p̄ istā ha
betis perfone cūdeatū hunc articulū: & audeo dicere quod
alibi nō inuenietis ita plene tactū nec examinātū. ¶ Glo. in
ver. i. p̄. so iure. quā dīuido in tres ptes principales. In prima
ad declarationē tex. ponit op̄i. quodidā. In scda illam repro
bat tribus rationib⁹. In tertia ex predictis format quēstionē
ad tex. nostrū rīdet. Scda ibi: sed certe imo est necessarium.
Tertia ibi: sed s̄m hanc op̄i. ¶ In ead. glo. ibi: adeo vt dices
runt qdā. Istā fuit op̄i. cōtrariū s̄m q̄d refert gl. in l. i. si cōstāt.
76 C. de cōp̄s. ¶ In ead. glo. ibi: qd. ibi vide glo. i. magistrā
enumerantē plures casus in quibus quis cōp̄sare etiā illud
q̄d est debitū alteri: q̄d etiā enumerat glo. in l. i. cū s̄m. & est glo.
vñca. C. de cōp̄s. itē illud q̄d gl. ista dicit fideiū. posse cōp̄sare
illud q̄d reo principali debet: intellige procedere s̄m dī
stinctionē gl. not. in l. vñ. in glo. i. ff. de cōp̄s. accedant que
late tradunt per Bal. in l. tam mandaton. in iñ. col. C. de nō
nu. pec. & simile per Bar. Ang. & Imo. in l. i. prior. ff. sol. ma.
¶ In ead. glo. ibi: vt. ff. q̄n dies vñstru. c. l. i. hoc scda op̄i. fuit
Jo. quā vltra cum sequit̄ gloss. nostra scilicet hic & in l. i. con
stat. in glo. i. C. de cōp̄s. & glo. in l. i. si quid. in gloss. i. ff. de com
p̄sa. & hanc sequit̄ Dy. hic in pe. col. & vltra tres ratios hic
adductas in gl. addit Dyn. acc. quem dicit multū facere pro
op̄i. glo. in l. i. in ff. que sen. sine app. el. rescin. vbi s̄m cum est
77 tex. q̄ si de debito hinc de liquido iudex nō fecerit cōp̄s
ationē: sed primo cōdēnauerit me: et postea post quatuor
mēses cōdēnat te. dicit ibi q̄d pōt appellari. vnde si cōp̄sa
tio fieret ipso iure: nō pōt appellari: q̄ frustratiōe eēt ap
pellatio p̄terea si appellat ergo sūa valuit: ergo nō sit cōp̄s
atio mero iure. pro hac op̄i. bene facit tex. in l. i. ff. de cōp̄s.
in ver. si parat⁹ est cōp̄sare: ergo cōp̄satio non fit mero iure:
sed requirit factū hominis. accedat etiā tex. in l. i. si nū. c. i. ff. et
ibi glo. in ver. a iudice. & ibidē doc. ff. de neg. gest. & tex. in l. q̄d
in dīem. c. i. rationē. ff. de cōp̄s. in quibus iuribus habet q̄d
iudex potest nō admittēre cōp̄sationē: ergo cōp̄satio fit
mero iure. & hoc op̄i. cōiter tenetur: q̄nis Jo. fab. hic & Nico.
in iñ. q̄. gl. dicit q̄d op̄i. cōtrariū. sit sustentabilis: & q̄d facile sit
rīdere ad tres rōnes gl. nostre & ad text. adductū per Dy. vt
hic habetis per eos. effectualiter tñ tenent cū p̄dicta cōl. quā
etiā tenet Ray. de foli. in l. i. in C. de cōp̄s. vt hic refert Nico.
& cum hac op̄i. glo. tenet etiā Bar. in l. i. si cōstāt. C. de cōp̄s.
scilicet q̄d requirat factū hominis: s̄ statim cū est opposita
ab hoīe ista cōp̄satio tollat exceptionē i. p̄. iure. & idē scilicet
q̄d cōp̄satio fiat & tollit debitū ipso iure: ita demū si op
ponatur ab hoīe. & etiā Bar. in l. vñ. ff. de cōp̄s. per tex. in
l. i. si quid. in ver. cōp̄sare malit. & per tex. in l. i. in ver. si para
tus est cōp̄sare. ff. de cōp̄s. & in d. l. vñ. Bar. singulariter
subdit vñm magistrāle verbū. ex istis enim dicit se inferre q̄d
nō est necesse ad extingūndū debitū ipso iure q̄ cōp̄satio op
ponat̄ in iudicio: sed vbiq̄q̄ notifico tibi q̄ volo debitū cū
credito cōp̄sare ipso iure tollit obligatiō. & b. d. colligit ex le
gibus. s̄. alleg. xñm dicit ipso iure: quasi nō requirat mīnī
steriū iudicis. addit in materia bonū tex. in l. rei iud. cate. c. i.
i. ff. solu. ma. qui tñ videt̄ velle q̄ absq̄ oppositione debitor et
obligatio tollant. sed illi tex. intelligit s̄m p̄dicta. & circa p̄
dictam cōm conclusionē vide latissime Bar. examinantem
hunc passum & plene distinguēt cūm distinctionē forma
liter sequit̄ ibi Saly. & ea totā ponit hic. & simpliciter sequit̄
Ang. de are. & cū p̄dicta cōmū in terminis nostris tenet
78 Bal. & Saly. in l. i. la distinctionē. & pro hac cōmū q̄ cōp̄s
atio tollat ipso iure debitū si opponat̄ ab hoīe & non ali
ter: alleg. Bal. in l. i. si cōstāt. hic in rep̄ti. legitime que sit ipso
79 iure: si tñ petatur. vt. l. s̄m. C. de inoff. testa. ¶ Itē testa
mentū s̄m in potestate p̄teriti est nullū ipso iure si dicat̄. l.
filio p̄terito. & l. i. filius qui in potestate. ff. de inu. imp. tradi
tur late in l. posthumo. C. de cōtrab. istā cōm op̄i. s̄m
etiā ibi Bal. per plura alia fundamēta de quibus ibi per cū.
80 ¶ Aduertendū tñ est circa hanc cōm op̄i. que h3 q̄ com
pensatio tollat ipso iure debitū si opponat̄ & nō aliter. nā hec
cōis cōclusio fallit in q̄ plurib⁹ casibus in quib⁹ fit compensa
tio ipso iure: etiā absq̄ eo q̄ opponat̄ ab hoīe qui casus enu
merantur per glo. magistrā in l. i. si cōstāt. in gl. i. C. de cōp̄s. &
in l. i. si quid. in glo. i. ff. de cōp̄sa. & vltra casus positos per gl.
istas. Alios plures addit Bal. & Saly. in d. l. i. si cōstāt. quos
oīs longū esset recensere. ex his referam duos notabiliores &
81 quotidianos quib⁹ addā multa p̄lebra. ¶ primus est casus
in delictis quādo ab vtroq̄ parte versatur delictū in odium
delictorū. vnde si circa vñm cōtractum vel quasi cōtractū
ambo deliquerint de se vel culpabiliter vel negligenter b3
Jafon super L. i. de Actio. in

¶ Locu. v. de feli. in c. dilecti. in fi. v. col. versic. ad illud qd in crimina. li. de excep. pioni.

¶ bet locum * ipso iure absq; eo qd opponat ab hoi odio de-
hictorum. vt. li. i. ambo. in prin. 7. §. quoniam. ff. de cōpēsa. et. l. fi.
duo. ff. de dolo. de qua materia vide late per Dy. in reg. in pa-
ri. de reg. iur. in. vi. in l. viro atq; vxore. 7. ibi per Bar. 7. alios.
7. maxime Jmo. ff. sol. ma. 7. p. Bar. in l. cū mulier. 7. ibi oino
per Bal. 7. Jmo. ff. sol. ma. 7. per Bal. no. in l. fi. in v. oppo. C.
de cōpen. 7. in repet. li. in. fi. charta. 7. ibi etiā per Bar. in l. fi.
Cynde vi. p. Jmol. 7. alios in c. intellectus extra de ind. vi.
de etiā in materia delictorū compensandorū: qd sing. decidit
Bar. in l. ideo cōdēnat. arg. illius. ff. de cōpēsa. 7. singularē
questionem quāz ponit Bal. in l. i. C. de cōpen. Et quid si tu
produxisti instrumentū debiti ex mutuo cōtra me 7. falsum:
ego pducō cōtra te instrumentū solutiōis 7. falsum: an fiet cō-
pensatio istorū delictorū: an vero vterq; punietur: ponit in ter-
minis Bal. in rub. C. de fide instra. in. xv. col. in ver. incidēter
etiā querit Titius pducit 7. c. 7. ibi dicit qd vterq; erit puniē-
dus criminaliter. nā fm cum qñs sit mihi licitū negare etiā ve-
rum si tu haberes malā cām cōtra me ne tu obtineas mēda-
cium: vt dicit no. p. gl. in c. cupiētes. in prin. in ver. malignan-
tium. de elec. in. vi. addo aliā gl. in c. dñs noster. in ver. ex insi-
diis. xxii. q. ii. no. cano. in. c. i. de mu. peti. 7. per hoc seculo alle-
gare solēnem text. de iure ciuili. in l. cū pater. §. titio. in fi. ff. de
leg. ii. ibi nec videbit dolo fecisse cūz frandē exduferit: qd fm
Bal. illud est verū cū falsā pbatio nō immisceat. Subdit
etiā singulariter: mirabiliter Bal. qd in casu supradicto si ex
forma statuti cōmittens falsum deberet perdere cām qd etiā
est de iure cōtineta. In fraudes. §. quoniam. 7. ibi gl. ff. de iur.
fi. cum fm. tū isto casu actor tantum qui egit ad debitū ex
falso instrumento deberet perdere cām 7. non reus: qd in pa-
ri turpitudine melior est causa possidētis qd est magnū: mi-
rabile dicitur. ¶ Et cōs. principalis casus est qñ aduersus: 7.
sic qñm ad impediendū cursum vsurari. itē qñm ad im-
pediendā morā seu penā cōmittendā ex mora cōpensatio sit ipso
iure absq; eo qd nō opponat ab hoi: vt est text. in l. i. §. fiat. et
ibi gl. no. ff. de cōpen. 7. facit ratio: qd nō dicit in mora qd non
cogitur iudiciū cū effecta pati cū legitima exceptiōe iuri se
possit: vt. l. lecta. ver. si. ff. de cer. pet. de quo etiā vide Bart. in l.
gerit. in. iiii. q. pūm. in ver. pone qd debitor in dñ. ff. de acq. ho-
re. ¶ Et per hoc dicit simpliciter Jo. fab. hic posse dici vni
quotidianissimū qd res emphyteotica nō cadit in cōmissum
per cessionē solutiōis census si dñs dñz tantūde emphyteote.
ad qd etiā dicit facere qd not. Spec. in tit. de obli. 7. sol. in. §.
nūc dicēdū. in ver. qd si sub. 7. plenū in tit. de loca. §. nunc ali-
qua. in ver. lxxix. 7. b. d. etiā ponit 7. Jo. de pla. hic qñs
de Jo. fa. nō faciat mētionē. verū qd dicitur est quotidianū de
eo: do vobis qñ plures pcor. doc. ad quas cū expedierit recurri
te. Albe. de rosa. in l. cū aliter. ff. de cōpē. 7. ibi istud in terminis
ponit 7. tenet qd qñ dñs est debitor emphyteote qd emphyteo-
ta nō cadit a iure suo si sit paratus cōpensare. 7. Raph. fulg. in
l. si cōstan. de cōpen. 7. do. Abb. antiquū in c. bona fides. extra
de deposi. 7. ibi Jo. de imo. 7. ibidē do. Ant. de bnt. in vlt. no.
7. Bal. in addi. ad Spe. in tit. de deposi. 7. idē Bal. in repeto.
84 super Jmo. in ver. emphyteota. in. i. q. ¶ Et per hūc scōm
principalē casum dicit multū signāter Bal. in d. l. si cōstante.
C. de cōpen. qd istud qd dicitur est qd qñ ad euadendā pene cō-
missionē ipso iure sit cōpensatio. facit ad id qd sepe accidit qd
in eodē lando vel instrumēto laudi vna pars cōdēnat alteri
7. altera alteri in quātitate pecunie. nā vbiq; vñs ad qñ curren-
tem quātitate sit cōpensatio: hō nō opponat ab hoi. ¶ Alit.
circa predictā cōclusionē gl. nostrā circa suprascripta format
85 Jo. fa. hic notabile 7. solēne qñdē. alij nō tangit. ¶ Nunquid
si aliquis promisit soluere certā quantitatem intra calendas
māh 7. hoc iurabit nūc vult cōpensare an libere a pericu-
lo an vero dicat periturus. determinat Jo. fab. qd nō est periu-
rus per suprascripta: qd fm cū in omni casu in quo defectus
solutiōis posset asserre pūdictū seu dānū debitori: vel qñtū
ad penā vel vsuras vel aliter in quocūq; effectū more quo ad
hoc sit ipso iure cōpensatio: vt. §. latius dicit. 7. fm cū est neces-
se dicere qd nulla mora cadit vbi nulla est petitio vel est talis
que p exceptionē remoneri pōt. vt. l. nulla intelligit. ff. de reg.
iur. 7. l. lecta. ver. si. ff. de cer. pe. 7. dicit. §. cū ergo cōpensatio repe-
lit effectū petitōis vel ipso iure vel p exceptionē sequit qd etiā
oīm effectū more quocūq; mō mora contrahi possit. ego ad-
do in terminis Bar. qui idē tenet qd Jo. fa. in l. amplius nō
perit. in vlt. col. ff. rem. ra. ba. motus qd conditio debet imple-
ri in forma specifica sicut iuramentū: vt. l. q. heredi. in prin. 7.
l. in iura. ff. de cōdi. 7. demon. sed iustus dare seu soluere im-
plet cōditionē cōpensando: vt. l. si peculū. §. i. ff. de sta. lib. igitur
7. c. p. dicitur fm Bar. si ego impediō iusta cā facere qd
promisi nō sum periturus: vt. l. si. ff. qui satisf. cog. §. si ego nō

soluor: tū qñ tu debes mihi tantūde: ego impediō a te: qd
ideo tibi nō soluo ppter ea qd tu non soluis mihi: unde quāsi
facto tuo im: editus nō debeo esse periturus. hanc rōnē dicit
Bar. facere iurisd. in l. i. circa prin. in ver. inde querit. ff. de
sta. homi. 7. cū Bar. tran. eunt etiā ibi Ang. 7. Raph. cu. et p
bac decisio facit etiā ille solēnis text. in l. si debitor. ff. q. po.
in pig. hab. in ver. nec est inter est soluerit an cōpensauerit. pro
bac et dicit qd ille qui cōpensat nō sit periturus: facit qd aduer-
sarius suus facit quo minus soluere possit. text. est vnicus re-
putat in iure l. i. in l. i. la. i. 7. ibi Bart. ff. de cōdi. 7. demon. §.
cōcordat et. l. i. ff. de sta. lib. in prin. ista sunt formalia vba
Bal. l. cad. nostrā. extra de iur. iur. 7. cū suprascripta decisio
tenet etiā Bar. in d. l. i. in vltimis vñs. 7. ibi Jo. de imo.
sed certe cōtra hanc determinationē Bar. Jo. fa. 7. sequacis
est casus apertus 7. clarus l. cad. nostrā. extra de iur. iur. 7. ibi
cano. oēs tenēt cōtra hanc decisio. ¶ Anor. in. c. cū dilect. in
x. col. de ordi. cog. quicqd teneat ad sta. in no. lvi. cōtra quā
etiā facit qd iuramentū cōpelli pōt ad faciendū: qd nō euadit
tur pūdictū soluēdo inter esse: vt est gl. sing. l. si peccati. in prin.
in gl. parula. i. ver. 7. necesse habere. ff. de pñ. ob. cau. de qua
late dicit si memoria teneo in. §. itē si qd postulat. §. c. ¶ In
ea. gl. ad si. glo. bene dicit 7. cū ea simplr transit Pico. in. vi. q.
gl. et finaliter etiā tenet Jo. fa. qñs videret velle eam impo-
gnare 7. addite circa hunc effectū glo. que dicit. §. in euadētia
lib. ¶ C. glo. in ver. alias. ibi que actiones sunt largissime ac
86 cepto vocabulo. ¶ Not. hanc glo. qd pūdicto sumpto vocabulo
officiū iudicis nō est actio: sed largissime sic. de quo vide gl.
b. §. c. in prin. in gl. si. mag. in prin. 7. ibi latissime dicit. ¶ In ea. a
gl. ad si. no. ex gl. qd etiā illud qd debet officio iudi. pōt cōpē-
sari. addite text. in l. i. ambo. §. in stipulationib. ff. de cōpen.
et text. in l. etia. 7. ibi Bal. 7. etiā Bar. fm aliquas loc. C. de cō-
pen. qd intelligit verū de debito officio iudicis in quo nullū
in medio est obstaculū: alio sec. ita limita fm. Bar. l. i. §. si.
in fi. ff. de pñ. inde. Bal. l. i. §. C. de cōpē. 7. refert 7. sequit fm.
87 pñcter Ange. de arc. hic. ¶ C. glo. in ver. depositi. quā diui-
do in tres. In prima 7. more taciti pñctari limitat 7. declarat
text. In scda tacite querit an istud qd hic dñ. in deposito ha-
beat locū in cōmodo. In tertia enumerat casus in qb cō-
sat cōpensatio. Scda ibi item qd hic dicit in actione depositi.
Tertia ibi itē cessat alias cōpensatio. ¶ In ea. glo. ibi. vt. ff.
cōmoda. l. i. §. si. fin. Jdem tenuit glo. in l. i. in ver. depositi. C.
de cōpē. 7. vide per Pico. de neap. in. i. §. i. in. oppo. gl. ¶ In
ea. glo. ibi. vt. C. de cōpen. l. si. in fi. intelligit vt ibi per glo. in
ver. possessionē. ¶ In fi. glo. vide glo. plenior 7. magistraz
que enumerat oēs casus in quibz cessat cōpensatio. n. d. lo. nego-
tium: hic allegat in fi. glo. 7. dicit. §. in textualibus. in vlt. no.
¶ Extra glo. circa hanc materiā cōpen. formant hic Jo. de
pla. 7. Ange. de arc. aliquas questiones per cum ordinē quā
etiā ante eos obseruat Bal. in l. i. C. de cōen. videlicet qd
sit cōpensatio quare fuerit introducta cōpensatio. in qbus de-
bitis habeat locū cōpensatio. Sic an cōpensatio fiat ipso iure:
an ita demū si opponatur ab homine. has oēs questio. ex-
pediui cū gl. §. in suis locis opportunis: 7. ideo remanebit ex-
peditus pñctus. §. sequitur nūc modo. §. pñcterea quasdam.

¶ Dicit. Quem vide in nume. §. et nume. §. 7. nume. §.

1. Actio arbitraria que dicatur.
2. Actiones arbitrarie 7. actiōes bone fidei in quibus differat.
3. Actiones arbitrarie quare 7. unde dicatur. 2. nu. 21. 7. nu. 26.
4. Actiones arbitrarie sunt proprium nomen actionū: an vero adiectiones seu qualitates actionum.
5. Actiones arbitrarie que ex mero in. offi. pendēt sunt tam in rem qd in personam 7. in eis permittitur iudici cōdemna- re prout cōstiterit negotium de quo agitur. 7. nu. 7.
6. Dedit dedit est antiqua grammatica.
7. Iudex si nollet impendere id qd debet impendere ex mero officio non autem procedente ex natura actionis sed pter 7. extrinsecus: puta nollet cōdemnare ad interesse: vel deferre iuramentum in litem: qualiter parti consuleretur.
8. Iudex multa facere potest ad que tamen cōpelli non posset.
9. Participia futuri temporis necessitatem important.
10. Iudex negligēs facere iustitiā facit litē suā sicut faciēdo: 7. sic male iudicādo. 7. qd casu §. cū def. pti actio i factū. 7. nu. 12.
11. Iudex si fuit negligēs circa cōdemnationem expensarum quia non cōdemnauit victum temere litigantem prout ex officio suo tenebatur: an faciat litem suam.
12. Iudex negligēs criminaliter puniatur 7. toto salario priuari pōt.
13. Iudex permittens labi instantiam de iure cōt an puniatur.
14. Iudex si negligat administrare vel facere id qd ab eo peti- tur an teneat si illud idē ab alio que facilius cōsequi posset.
15. Officiū iudicis qd veniat cū iure actiōis. qualr sit intelligēdū.

Officiū

- 18 Officiū iudicis an et qualiter arbitrarie residat i persona iudicis.
- 19 Actiones arbitrarie an sint bonae fidei an stricti iuris. et nu. 31.
- 20 Actiones bonae fidei quare non dicantur arbitrarie.
- 21 Actio realis praesupponit obligationem.
- 22 Actio ex iuramento in litem non ostendit.
- 23 Actio ois de mundo in qua res fin preceptus iudicis non res-
tituit arbitrarie dicitur ut iudex potestate habeat differen-
di iuramentum in litem et secundum illud condemnandi.
- 24 Actiones stricti iuris que ad restitutionem competunt sunt
semper arbitrarie.
- 25 Rubrica que generaliter loquitur non est restringenda pro-
pter nigrum.
- 30 Actioes arbitrarie ut dicant an sit hoc necessarium quod due fe-
rant sine. et nu. 34. et an sint diffinitive. nu. 35. et an fiet due
instantie et an erit necesse offerre duos libellos. nu. 36.
- 31 Actiones stricti iuris an aliquo respectu dici possint arbitrarie
- 32 Actio ex stipulatu pro dote arbitrarie dici non potest.
- 37 Actio noxalis pro damno dato a servo an sit arbitrarie.
- 39 Officiū iudicis quatuorplex sit.
- 41 Dictio: quasi. quid importat.
- 42 Actio ad exhibendum ut preparatoria aliarum actionum realiū
ad quid: et cui: et contra quem competat. et nu. 44. et nu. 47.
et agens hac actione quibus tribus interesse debeat. nu. 45. et
qualiter pretendens aliquo modo sua interesse re exhiberi
probare habeat tale interesse. nu. 46. et qualiter in ea pce-
datur: et quales probationes requirantur. nu. 51. et nu. 52. et
nu. 54. et an in hoc iudicio summam debeat procedi cum
ipsum sit summarium. nu. 55. et an exceptiones que altioe
indaginem requirunt admittantur. nu. 57. et an si fuerit lis
constitata super rei re. vel super alio iudicio petitorio am-
plius ad exhibendum agi possit. nu. 60.
- 43 Exhibere est in publico facere potestatem.
- 47 Exhiberi res cuius sumptibus et expensis debeat.
- 49 Exhibere an quis cogat debitore alicui qui fugit in domū
suā saltē p interdictū de lib. bo. exbi. et quod de detinēte debi-
tore meū q per hoc nō pōt in aliquo mihi satisficere: et de
operibus suis possit acquirere mihi et satisficere. nu. 51.
- 50 Exhibere an cogat mercatorē qui decorerit vel (ut vulgo di-
citur) fregit si cum in domum meam acceptem.
- 56 Cause summarie que dicantur.
- 58 Exceptiones requirentes altioem indignem que sunt.
- 59 Actio ad exhibendum an cum rei vend. vel alia actioe in vno
eodemq libello cumulari possit.
- 61 Libellus in actio. ad exbi. qualiter sit formandus. et qualiter
si simul cum hac actio. velis intentare aliq d iudicium pe-
titorium puta rei vend. nu. 61.
- 63 Actio noxalis quare locuz nō habeat in delictis filiffa. sicut
servorum. et nu. 64.
- 65 Actio noxalis in quibus delictis locuz habeat: et qñ dñs no-
xaliter tñ p delicto servi tentat. et quid si dñs fuerit sciēs
servum delinquere. nu. 66.
- 67 Actione noxali agens contra dñm pro damno vel delicto ser-
vi qualiter petere debeat.
- 68 Libellus in actione noxali qualiter sit formandus.

Preterea. Iste. s. bz subtilē materiā et scabrosam
materie et generali euidētia. I. dēdōmz necnō ter. nostri pre-
mitto ad euidētiā quedā necessariā sciēda. et qñ iste. s. princi-
paliter tractat de act. arbi. in primis sciēdū est qñ dicat actio
arbitrarie. istud declarat magistraliter Bar. in l. vnica. C. vbi
cōueniant q cer. lo. dare pmissum. cuius verba formaliter ponit
Aug. de are. b. c. qñs nullā de Bar. faciat mētiōē. dicit
ergo Bar. aliter et magis plene qñ ibi dixerit gl. qñ actio est
arbitrarie in qua exerceat offiū iudicis mercenariū acroni de
seruienti propter aliq extrinsecum accidens pter naturam
actionis pposita. I. dēdōmz dicit ut p ista cognoscatis in quodisse-
rūt actiones arbitrarie ab actionibus bonae fidei. in quibus etiā
deseruit offiū iudicis mercenariū sup quo p infinita verba
multum dubitant Jo. fa. b. c. qui fere aliud nō ponit in hoc
s. subiciēs qñ in hoc pñcto malet dīcere qñ docere. v. l. latus
in loco suo dicit: nā in hoc est differētia nā qñs in actioib⁹
bonae fidei deseruiat offiū iudicis mercenariū: nō tñ deseruit pter
naturā actionis pposita imo fin naturā. I. ex natura actio-
nis bonae fidei. veniūt vsure: venit interesse: iuraf in litem et similia:
sed in actionibus stricti iuris ista nō possent fieri fin naturā
actionis pposita: tñ qñ eas suggerit: aliqñ ppter adiectio-
nem loci aliqñ ppter re nō exhibita ad mādātum iudicis: in
dēdōmz bz rōnē ad deseruēte vtriusq partis accidētaliter et extrin-

secus: et pter naturā actionis. d. l. vnica. C. vbi cōueni. q cer. lo.
dare pmi. ideo ppter istā actionē extrinsecus pueniēt actio
di arbitrarie. et idē i aliis plurib⁹ modis quos. I. videbim⁹. et
istud euidētia ponit etiā idē Bar. i. l. i. circa pñm. s. de eo qñ
cer. lo. alias tñ differētiās videbimus. I. in glo. si super ver. sa-
tisfieri. I. s. dō pmitto qñ in istis arbitrarie actionib⁹ dēpē-
dentib⁹ ex officio iudicis pter naturam actionis accidēta-
liter et extrinsec⁹ tradunt magistraliter p Bar. quatuor no-
tabiles regule in l. hoc edicto. in pñm. s. de pub. quare dicant
arbitrarie actiones. I. qñs enī arbitrarie actiones dicuntur
ppter offiū iudicis qñ vertit in arbitratio interesse ratioe
loci: ut toto tñ. s. de eo qñ cer. lo. ut hic in ter. qñs dicunt ar-
bitrarie ppter offiū iudicis qñ versat in tarado quātita-
tem: et in deferēdo iuramentum in litem post taratā quātitatez
iuxta. l. in actionib⁹. et ibi per gl. et latius Bar. s. de in litem
iur. et hic in ter. qñs et tertio dñr arbitrarie propter offiū
iudicis qñ vertit in interrogādo cōtra cōueniū qñ prestare
velit: ut in act. nox. in qñ interrogat an velit solvere estima-
tionē dāni dati p seruū: an vero malit dare seruū p noxā: ut
eo. tñ. s. de nox. et hic in ter. et in l. miles. s. i. s. de re iud. qñs
et quarto et vlt. dicunt arbitrarie ppter offiū. qñ vertit circa
imponēdā penā: ut in actione qñ met. cā. ut. l. si cū excep. s. in
bac. s. qñ me. cau. et in act. de dolo. et in l. in actione. in pñm. s.
de dolo. et hic in ter. Iste sunt quatuor notabiles regule Bar.
quas et ponit et simplr sequit Aug. b. c. et has quatuor regu-
las in meo effectualr reicidit qñs p diuersa vba et magis
minuta tres regule qñ istis arbitrarie tradunt p bal. b. c. qñ
actionū arb. quedā sunt in quib⁹ offiū iud. versat circa qñ hoc
est in qñ seu in quo habeat iudex pdenare: ut i act. qñ me. cā.
in act. ad exbi. et filib⁹. Quedā sunt in quibus offiū iud. versat
circa qñ: hoc est in qñ habeat iudex pdenare: ut est i actioi-
bus in qñ qñs conuenit ad interesse rōne loci: eo qñ cer. lo. sol-
uere pmissum est. qñ dā sunt in qñ offiū iud. versat circa quale:
hoc est qualiter iudex faciat pdenationē: ut est in ac. nox. in
quib⁹ iudex arbitrat⁹ qualr debeat dñz pdenare vtrū inso-
lidū: an noxaliter: iuxta. l. i. in pñ. et p discursus. l. s. de noc. itē
an pdenet dñz ad estimationē dāni dati p seruū: an ad seruū
dādū p noxā. si bene considerabis vt p dñr iste regule Bal.
qñs p diuersa vba effectualr reicidit i idē cū regulis tradi-
tis. s. p Bar. qñs iudicio meo ille regule Bal. sint notabilio-
res et magis explicite: et qñs ang. b. c. i. aduertit vt puto po-
suerit has regulas Bar. et Bal. distinctū et separatim tanq̃
essent oīno diuersae. I. Tertio pncipali pmitto qñ actiones ar-
bitrarie nō sic nūcupant eo qñ sunt pñm nomē actionis: I.
qñ arbitrarie nō sunt ppter nomē actionis s. sunt adiectioes
sine qñitates actionū. dicim⁹ enī actionē ex testamēto esse ar-
bitrariā actionē ad exbi. et idē i filib⁹ hic i ter. positis. et sic cū
ista adiectioe seu qñitate arbitrarie. ita dicit gl. no. in l. in bo-
nē. in v. b. d. uctariū. et ibi et sequit Bar. s. de eo qñ cer. lo. et
gl. in l. i. s. de actio. in gl. et i filr vt dñr vidēs esse in act. de
pec. i re vso: qñ iusu: institutoria/exercitoria et tributoria: et
qñ ista nō sunt pñia noia actionū: s. qñ adiectioes et qñitates
res. ita dicit i. s. actiones aut de pec. s. et i. Quarto et vltimo
pmitto pñm ad ter. s. Jo. fa. b. c. qñ hoc. s. nō ponit aliqua
pncipalis diuisio actionū. et hoc pñz: qñ nō enumerat p pñ.
diuisioe p gl. mag. in. s. sunt pñia. i gl. i. c. et i. qñs pñia frō-
te visum fuisset dicēdo dñm qñ hic ponit vna diuisio actionū
qñ sit qñ dā sunt arbitrarie qñ dā nō. vñ s. Jo. fa. occasioe cor-
qñ dixerat i. s. pñ. qñ in actioib⁹ bo. si libera pñas est iudici
cū ex bono et eq et c. ponit hic de bis arbitram⁹ qñ ex of. i. pñ.
dēt. I. Ego credo qñ iste. s. mēd⁹ et fundamētalius ex bis que
dñr i euidētiālib⁹ possit pñmari ad. s. pñ. pñ. fm qñ cū cō-
tinuat Jo. de pla. h. nā. s. in pñ. s. tractant impator de act.
bonae fidei sunt arbitrarie ex eay natura: qñ iudex nō accidēta-
liter nec extrinsec⁹: s. ex earū natura pñia estimat ex bono et
eq quātū actoei pñari debeat: ut i. s. pñ. et ex natura earū ve-
nit restō fructuū. venit interesse: et filia: vt vidim⁹ i. s. actionū.
in gl. i. mag. s. et i. iste remāserūt i suo pñio noie vt vocent ac.
bonae fidei aut arbitrarie. verū qñ sunt alie actioes qñ sunt arbi-
trarie: s. nō ex eay natura pcedētes s. pter naturā: et ex mero
in. off. vt declarant. s. i. euidē. et sunt stricti iuris. et iste appella-
tesunt pñie arbitrarie: hinc sumpta occasioe pñmari hic
i perator de ac. arbi. et multū pñmari. verū qñ pñmari multa
incerta et potissimū i istis arb. et iudex dñz curare qñ pñmari
le sit ne incertā finiaz ferat: idcirco success. ue pñmari. et cura-
re. et ille. s. curare. s. qñ etiā dicebat Dy. et Jo. fa. b. c. est cōis
ad oēs actioes hui⁹ tit. tā arbitrarie qñ nō arbitrarie. et p-
pterea nō simplr est ad hūc. s. referēdo: sed sunt occasioe pñi-
ca sic pñmariue possit. I. dñm i nro nō bñ dñr: ille Jo. fa.
b. c. pñmari qñ. s. noster durat vsq ad. s. si qñ agēs. et qñ tot⁹

simul esset legēdus cū .s. curare. q̄uis dicat qd̄ ipse in .s. curare. 7 ideo .s. faciat vt minus grauet auditores: q̄ imo vt dixi in .s. curare. necessario sciendus est. s. ¶ Hic ergo. vsq̄ ad .s. curare. cōi oim̄ diuisione Dy. Jo. fa. Jo. de pla. 7 Aug. de are. diuidit i tres partes p̄n. In prima ponit quare dicant̄ actiones arbitrarie. In scda declarat an iste arbitrarie sint i re vel in p̄sona. In tertia ponit q̄ sitin eis indic. offi. scda ibi s̄ iste actiones. tertia ibi in bis cōi actionibus. ¶ Actioes eni ar-
 bitrarie que ex mero iud. off. pendēt sunt t̄z in re q̄ in perso-
 nā. b. d. i. 7 in eis permittit iudici cōdēnare put estimauerit ne-
 gotiū de quo agis cōuenire. b. d. vsq̄ ad .s. curare. 7 iste. s. nō
 legis per h̄ic de ma. b. i. nēscio an procedat ex defectu loci. qd̄
 est magis credē. ¶ In ter. ibi. seruū dedit. aliq̄ libi habet dedit
 7 male: q̄ esset p̄teriti t̄pis qd̄ stare nō possit. vt ex vbi p̄oc
 apparet. p̄terea si esset verbū: dedit. p̄teriti t̄pis q̄ p̄suppo-
 neret factam solutionē nō posset stare t̄ter. q̄i vult p̄cedere
 arbitrariā act. q̄ cessat q̄i satisfactū est. dz ergo necessario esse
 in litera dedit. 7 s̄z qd̄ etiā hic dicit̄ Jo. fa. 7 Jo. de pla. ista
 est antiqua grāmatica dedit dedit. ex isto ter. potestis collige-
 re qdā notabilia ad cōtēct littere: vt sic facit Aug. de aret. s̄
 nulli? esset artificij: ideo omitto. ¶ Anū notate ex ter. q̄ i arbi-
 trarijs actiōib⁹ permittit iudici cōdēnare ex bono 7 equo s̄m
 naturā cuiusq̄q̄ negotij. aliq̄ i qd̄ ditate. aliq̄ i q̄litate. ali
 q̄ i q̄antitate. vt. s. dixi in euidentib⁹. iura ergo h̄ic ter. 7
 istud notabile opportune cadit illud p̄babile dubiū. qd̄ hic
 poni. fol. 7 Jo. de pla. aliñ nō tāgit. ¶ Quid si iudex nollit ipē
 dare id qd̄ dz imp̄dēre ex mero t̄n? offō nō p̄cedere ex na-
 tura actionis: s̄ p̄ter 7 extrinsecus: puta nollit p̄dēnare an in
 teresse. nollit dēferre iur̄m in litē: qualiter consulēt parti: p̄i-
 ma frōte videbit̄ q̄ nullo remedio p̄uideat: cū istō p̄deat in
 mero arb. iud. 7 istud sibi p̄mittat si vult. vt hic in litera Jo.
 de pla. dedit qd̄ imo ad est optimū remediū: qd̄ recurat ad
 ep̄m. vel qd̄ reclamaet ad superiōrē q̄ indicē cogat. itē vt cū pu-
 niat iura negotij qualitatē. alle. s̄. j. in an. vt differētes iud. 7
 an. s̄i vero. Cad. l. iud. de adnl. 7 Bar. in. la. dmo pio. in. s̄. sen-
 tētiā rome dictā. ff. de re iud. ¶ Subdit t̄n multa esse q̄ iudex fa-
 cere p̄t ad q̄ t̄n cōpelli nō posset. vt. l. nō q̄quid. ff. de iud. et
 l. j. C. q̄nō 7 q̄n in. 7 c. consiluit. extra de off. dele. 2. nō. gl. x. di. c.
 si in. vl. gl. Sed audite q̄n iste arbitrarie de quib⁹ agit in hoc
 s̄. argēt iud. pio missa 7 nuda p̄tate indicis: t̄n q̄ possit si ve-
 lit 7 si nō vellet nō arctare: t̄n cōueniunt in. d. regula. d. l. nō q̄
 qd̄. ff. de iud. qd̄ cōpelli nō possit 7 ita vt prima frōte velle fra-
 hic versus si. sup. vt. permittit. 7 hoc aperte firmat gl. hic sup.
 vt. facit. circa si. dū dicit vt quasi liberu sit ei hoc facere:
 t̄n alibi habem⁹ ter. aptos qd̄ imo i istis actiōib⁹ arbitrarie
 ista arbitraria nō pendēt a mera p̄tate an velit facere vel ne:
 imo teneat 7 arctat: vt est ter. hic post p̄n. in s̄. p̄dēnari debeat.
 qd̄ ē necessitatē importat. Ad idē est ter. l. q̄ restituere. ff. de
 rei v̄e in ver. cōpellēt. qd̄ est participiū futuri t̄pis. ¶ partici-
 pia aut futuri t̄pis necessitatē ip̄ortat: vt cū gl. in. 7 ibi Bal. 7
 nonis. in rub. ff. de lib. 7 possib. b̄necū est q̄ in istis arbitrarie
 p̄deat a mera p̄tate qualr 7 in quo 7 in quātū p̄dēnet. vt. s̄.
 vidim⁹ in n̄. euide. s̄. nō an cōdēnet. 7 ita etiā p̄ quedā alia fir-
 mat hoc Jo. fa. in. in. col. vii cū i terminis n̄tis in istis arbitra-
 rijs indicis officiū arctet facere 7 sic p̄dēnare: ego credo q̄ si
 vera determinatio Jo. fa. s̄. relata: qd̄ eo casu quo iudex negli-
 geret vel recusaret facere: qd̄ reclama dū esset ad supiōrē: 7 idē
 s̄z qd̄ iudex negligēs possit p̄pelli p̄ supiōrē imp̄osita ei pe-
 na. tenet etiā Bar. in. d. j. C. q̄nō 7 q̄n in. 7 de hoc dicit esse ru-
 brica speciale in. d. auf. vt t̄n cōtēs iud. 7 ibi ter. in. s̄. j. in p̄n.
 idē etiā t̄z Bar. in. l. i. ff. de var. 7 extra de cog. 7 ibi etiam vult
 11 Bar. 7 qd̄ isto casu i iudicē negligētē administrare iustitias
 def. parti actioni in facie interesse: idē voluit Bar. in. la. di-
 mo pio. s̄. iniam rome dictā. ff. de re iud. in. j. col. ver. s̄. q̄ro qd̄
 si iudex q̄ talit. 7 in. l. qui iussit. c. tit. 7 in. l. iij. s̄. in. cū ff. de dā.
 inec. 7 ibi oinoidicatis latissime Aug. 7 Jo. de imo. 7 Bar.
 in. l. mancipia. 7 ibi Bal. 7 melius Aug. C. de ser. fug. 7 Bar.
 in. l. nō quicq̄. ff. de iud. 7 qd̄ nō. Bar. post gl. in. largētarius
 s̄. cū aut. 7 ibi p̄ Bar. 7 Aug. 7 alios. ff. de edē 7 per doc. m. l. si
 q̄n. p̄ illi ter. C. de testi. 7 videte bo. gl. in. c. hoc etiā in. q. vi.
 12 gl. ydē velle qd̄ iudex negligēs administrare iustitias etiam
 faciat litē suā. 7 istud apte 7 in terminis. s̄. q̄ iudex negligētē
 ita faciat litē suā s̄. sicut faciedō 7 sic male indicādō. 7 firmat sin-
 gulariter Aug. in. auf. scēnias nō solū 7 c. col. v. de quo etiā vi-
 deatis Spec. in. ti. de alle. 7 disp̄n. s̄. ff. ¶ Et an si iudex fuit
 negligēs circa cōdēnationē exp̄larum: qd̄ nō cōdēnauit victū
 temere litigātē p̄nt ex suo officio tenebat: inra. l. p̄p̄radus.
 s̄. sine aut̄ alterutra. C. de iud. 7 l. cū quē temere. C. an faciat
 litem suam: videte Inno. in. c. grauis. extra de testi. spo. 7 glo.
 nō. 7 in cōi reputat. fin. in. vrb. confiteat. 7 ibi Bal. C. q̄n p̄.

¶ Indican
do. Adde
frā.aret.ii.
mācipia. C
de ser. fug. 2
¶ Dar. de pu
teo in tract.
syndi. mē. si
negligētia.

no. non est necesse. Bar. in d. l. propter actum. §. siue aut alterutra.

14 ¶ Dicit etiam circa predicta alibi singulariter Ang. in repe. l. si vacatia in v. bar. C. de bo. vaca. l. r. q. iudex negligens criminaliter puniatur. etiam potest puniri toto salario. ¶ En autem iudex ecclesiasticus negligens facere iustitiam incurrit in canonice. cum etiam de re. l. i. v. videtur ibi Jo. an. et alios: et eadem Jo. an. in c. dilecti. extra de priuilegiis. ¶ Et an iudex pmissus labi in iustitia de iure cōi pmissus ponit Bar. l. nō dubit. i. v. col. C. de le. et ad suprascripta in terminis nris videtur q. dicit statim. i. in gl. i. Et his habetis signanter repositare q. et quot peti possunt a iudice recusante vel negligente administrare iustitiam parti.

16 que omnia diligenter notate q. quotidiana sunt. ¶ Quid autem si iudex negligat administrare vel facere id q. ab eo petit: an teneat si illud idem ab eo alio eque facilliter cōsequi potest. vide Bar. in l. i. §. si tam vicinū. in prin. ff. de dam. infe. r. ibi Ang. et Imo. qui cōtradicit Bar. ¶ Et in ver. arbitrarie. quam diuindo in quatuor partes principales. In prima ponit questionem. In scda ponit resolutiones quorundam quā reprobant. In tertia ponit alia solutionē aliorum quā etiam reprobant. In quarta ponit solutionem aliorum: verā quam approbat. scda ibi respondebat quidam et dicunt. tertia ibi: alii dicunt. quarta ibi: alii dicunt q. verius est. ¶ In eadem glossa ibi venit est iure actionis debetis intelligere gl. fm Jo. fa. bic. qui voluerit dicere q. d. offitū iudicis in bonis actionibus venit cui iure actionis: intelligite inherendo. scilicet actioni: alio glo. simpliciter in tellecta dixerit falsum. q. offitū iudicis nō presupponit obligationem nec actionem. l. qui per collusionē. §. i. ibi not. Bar. ff. de act. emp. r. l. quoniam. r. ibi Bart. ff. de annu. leg. nisi largo modo fm Bar. in l. i. §. ff. de innu. r. hoc est q. etiam voluit dicere Ang. de are. bic. quia seipsum non bene declarauerit. ¶ In ca. gl. ibi: et in iudice tñ. banc gl. in l. nro. Ang. de are. bic. tñ q. d. officium iudicis in arbitriis residet tñ in psona iudicis: et per hoc inferat q. d. tñ modo residet in pectore iudicis concedere vel non concedere ista arbitrarie puta interesse ppter locū: q. videtur dicendum q. d. iudex non cōcedendo nō ppter ea teneat in syndicato parti per id q. singl. dixit Imo. in c. si extra de feriis. vbi voluit q. d. qñ aliquid residet in micro arbitrio iudicis: q. d. si vult potest illud denegare: denegando nō dicit grauari partem: et per pñs non d. tñ tñ in syndicato. p quo dicto excellētissimus inter modernos Jo. da. de ca. in l. vi deamus. §. pe. ff. de in lit. iur. pōderat esse tñ. ibi faceret. l. nō quicquid. ff. de iud. r. de hoc sing. d. Imo. dicit latissime. §. e. tit. in prin. illuc recurrit. facit q. d. dicit ibi Bar. in l. q. d. in vñ. col. in ver. quarto casu. C. de fer. sig. vos ante in terminis nostris audacter tenete cōtra Ang. de are. bic. q. nō est verū pte suppositū suum q. d. in istis actionibus arbitrarie ista arbitrarie residet in micro arbitrio iudicis an illa faciat imo ar. et al. facere pñt. §. late firmam in textualibus: sed bene residet in micro arbitrio iudicis qualiter et inquantū faciat ibi dicit. ¶ In ca. gl. ibi. l. in bonis fidei gl. bene dicit: et eam intelligite et declarate vt. s. in euidentibus in i. euidentibus. ¶ In ca. gl. ibi: est perfecta et immediata: nec reprobatur est vera: q. vt vult gl. et etiam ponit Jo. fa. et Ang. bic. alio sequetur q. diuisio actionū posita in §. actionum. §. enō esset sufficiens et perfecta

19 q. d. esset absurdum dicere. ¶ In fi. gl. bec vltima vera est. Et actiones arbitrarie nō sunt bonis fidei stricti iuris: q. nō reperiunt enumeratē in §. actionum §. e. et hāc approbat et sequuntur cōter bic. vt Jo. fa. et Ang. de are. et idē tenuit gl. plenior in l. in actiōibus in ver. plane. in prin. ff. de in lit. iur. r. ibi gl. respondet ad l. in actionibus §. plane. quam glo. bic. alle. et non respondet: et eius solutiones ibi sequit Bar. addo q. idē etiam q. d. bic tenuit gl. in l. filius. §. i. in ver. si quis iurauerit. r. ibi tradit p scribētes. ff. de iur. i. Bart. in d. l. in actionibus. in j. col. in i. dicit Bar. alio Jo. fa. bic. q. bec opi. gl. in tñ est vera q. d. est sine dubio q. actiōes arbitrarie sunt stricti iur. mo: est inuitabilis: q. nulla actio bonis fidei arbitrarie: imo distinctum p oppositū. vt l. in bonis fidei. ff. de eo q. cer. lo. ergo impossibile est dicere q. arbitrarie sunt bonis fidei. ppterea §. Jo. fa. bec. q. pcessit ex nō intellectu. r. p Jo. fa. bñ facit gl. pñt. l. d. l. si filius. §. i. d. iurauerit. ff. de iur. i. q. dicit q. oia arbitrarie iudicia sunt stricti iur. et idē tñ Jo. de pla. bic. r. dicit §. i. vltima.

20 ¶ Et vltra Jo. fa. r. predicta rōne dicit actiōes bonis fidei nō dicant arbitrarie: assignat Bar. l. i. l. bonis fidei. de eo q. d. cer. lo. §. ego pleni? et clari? loquar q. ipse dicit: q. in actiōibus bonis fidei. off. multū potest ex natura eorū put. §. late dicit l. i. no. vñ nō egēt illa actiōe seu adiectione arbitrarie: et sic nō egēt alio adminiculo extrinsec? arbitrarie. hinc est q. statim q. rector est in mora in actiōibus bonis fidei. et q. mouet iudicis offitū est iā i luce founata ab ipa actiōe. bic est q. actiōes bonis fidei nō de notant ab arbitrio §. a seipso: cū a seipso nō a iudice poedit arbitrium

arbitrii: et propterea remanserunt in proprio noiet noiaretur
boni. simpliciter et non recipere hac ad actione arbitrarie: et
in actionibus stricti iuris arbitria veliunt accidentaliter et extrin
secus et propter naturam ipsarum actionum: ut dicitur in i. c. iudicia
li. et propterea denotantur arbitrarie ab arbitrio iudicis quod per se
ipsam venit et sola equitate putat inde videri expedire et nam
21 ra negotii. Et si quis diceret: quod potest esse utilitas aut effectus vi
neritatis suprascripte: Sol. dicitur multum singulis per u. de ca.
in. d. l. in bonis. quod utilitas est magna propter id quod ha
bet in. l. si. ff. de eo quod cer. lo. na. fideiusor. acceptus in actionibus
stricti iuris arbitrarie non tenet ad interesse ratione loci sine in
tercesserit ante mortem rei: ut l. centum capue. ff. de eo quod cer. lo.
sine intercesserit post mortem rei. d. l. si. q. equas quod monet iudice
propter locum non est adhuc in luce formata donec et quousque pue
niat ad iudiciu in alio loco: si si accipit fidei uisor in actionibus
bonis. in quibus sit actus de solutio certo loco: ubi tunc fideiusor
tenet ad interesse ratione loci: hoc etiam veniat. of. iud. q. 2
tunc etiam venit ex natura ipsius actionis: ut est tex. in. l. quero. §. 1.
et ibi gl. solennis mag. sup. ver. prestabis. ff. locati. et tunc etiam
simpliciter refert Ang. de are. q. 2. mouet et merito ea ubi notari
vos tunc pro eorum veritate videte oino Bar. in. d. l. centum capue.
in. i. in. col. in. prin. in. ver. venio ad prima. et opponit quod ex mo
ra fideiusores et. et melius in. i. in. col. in. ver. venio ad secundam par
tem: et opponit quod ex mora rei et. C. in. ver. et arbitrio ibi
quod prompte dices in actionibus in rem. addite in. quibus da
22 ri est inesse obligationem: quod actio realis presupponit obligatio
nem: ut. §. 1. et ibi abbas de iur. §. e. ti. C. in. si. gl. hac gl. madauit
multum notari et assignari. Jo. fa. et Ang. de are. q. 2. ista gl. me
lius sentit verum intellectum huius. §. 1. aliqua alia gl. et de
clarant. §. in. i. cui de. C. in. i. in. ver. restituat. in. fi. et. Tu ultra
23 scribentes no. gl. singulare hic: que vult quod ex iuramento in li
tem non oiaf actio. quia sequuntur et ad hoc reputat singulare
Ang. et Tu. ro. in. l. si. ff. de iur. in. Ang. in. l. si. cui bonis. ff. de
testa. Etiam aut sequitur Bal. in. aut. nouo iure. C. de iudi. Bal.
et Ang. in. l. na. et postea. §. si. ff. de iur. in. in. n. alii in. c. super
eo. quod me. cau. id. tenet Bar. in. l. in. actionibus. ad si. ff. de in
lit. iur. Pro declaratione istius gl. et totius materie aduertite
ad notabile et generale regulam quam ponit Bar. in. l. in. actioni
bus. ff. de in. litem iur. in. i. in. col. in. ver. in. qui habet locum in ar
24 bitrarie: quod ois actio de iudicio in qua res non restituitur
preceptum iudicis: dicitur arbitraria: ut iudex habeat potestatem de
fendi iuramentum in lite: si in l. iud. de iud. siue sit actio stricti
iuris personalis: siue in rem: siue quousque alia actio. et de hoc
dicit esse tex. in. l. qui restituitur. in. si. ff. de rei ven. et ibi id. etiam
vult Bar. in. l. si. cum dos. §. si. ff. de amo. et sequitur Jmo. in. l. no.
semina. §. 1. in. vlt. col. ff. de re iud. et sequitur etiam Ang. de are.
et Jo. fa. hic: et gl. in. l. si. §. sed et si. q. in. ver. codem. abbas. ff. si.
reg. hac etiam regulam ponit Jo. fa. in. vlt. col. ver. quero nungd
ois actiones et. q. ois actiones stricti iuris in quibus sit co
denatio ad restitutionem sunt arbitrarie si reus non restituat re: et
ab hac regula dicit se nulla actione excipere nullam interdictum.
in. d. l. q. restituitur. in. si. in. ff. de rei ven. et ibi ego dicam: et si diceretur (qui
25 mo attenta illa generali regula sequitur quod ois actio stricti iu
ris quod ad restitutionem competunt sunt semp arbitrarie: quod videt
contra hunc tex. ante. si. ibi: in his enim actionibus et ceteris fili
bus. ubi innuit quod non in oibus sol. rident Jo. fa. fatendo verum
esse quod ois actio stricti iuris que ad restitutionem competunt
sunt ois arbitrarie. caput. in. d. l. q. restituitur. sed non semp actu. na. ita de
mun sunt arbitrarie si codenatio fuerit facta ad restitutionem
et restit. non fiat: ut hic de. in. ter. vbi si restitutio fieret: actionem
diceret arbitraria. eodem modo si reus habeat re vel facultatem
rei restituende et actor eligat quod ei auferat res per manu milita
re. isto casu actio non esset arbitraria: ut d. l. qui restituitur. Et
de modo si in processu coheret quod res non extat et fieri codenatio
in interesse tunc cessat arbitrium. et istud tertium est quod expresse dicit
Paulus in iur. §. in. d. l. arbitrio. §. non tunc. ff. de dolo. q. tex. fm
Jo. fa. recte glossat hic. §. nostrum. Ego addo ad ista quod supra
scripta regula generale coheret ab oibus approbata declarat et
limitat multum signat excellensum inter modernos Paul.
de ca. in. d. l. in actionibus. ut procedat sine dubio in actionibus
in rem. Et de modo in actionibus personalibus in quibus
veniat rem restitui: ita proprie loquitur tex. in. d. l. qui resti
tuitur. in. si. si bene inspicitur qui de restitutione non mentionem
facit. et in istis terminis proprie posita est suprascripta regula
per doct. idem tunc fm cui possit dici qui venit rem tradit: quod ha

bet similitudinem cum rem restituit. et idem si veniat res prestari: ut
l. si res tradit. et l. si fundum prestari. et stipulationes non dimidi
tur. in. prin. et ibi latissime Bar. de ver. ob. si autem v. mat. re
dari tunc fm cui l. 3. quis sit a iudice iussus dare et non dederit:
propter hoc non deferret iuramentum in lite. et ratio est fm cui: quod
qui non dat et sic datum non transferret quod dari debuit: non de
comitti tanta perfidia quanta committit qui non restituit quod re
stitui debet. facit. l. si. §. 1. ff. de in. litem. iudicia. l. si is apud quem
ff. de positi. Et cum hac notabili limitatione transiit etiam simpli
citer Ang. hic: in ante. col. gl. in. ver. tam in rem si. gl. Glo.
male dicit prout ea reprobat Jo. fa. et Ang. hic: quod etiam in
illis quatuor casibus una et eadem actio non est in rem et in perso
na simul: semel: quod hoc est impossibile: ut latissime dicit in. §.
quedam. §. c. et. Glo. in. ver. promissum. diuiso in duas partes
principales. In prima restringit text. ut tunc in tribus casibus
procedat. In secunda declarat text. secunda ibi. et quod hic dicit peti.
26 C. in. ca. gl. ibi: et non aliter tenetis quod actio dicitur arbitra
ria propter locum suum in tribus casibus hic in gl. positi: et non in
aliis. Idem tenet gl. in. l. i. C. ubi eductus qui cer. lo. et gl. vlti
ca. in. l. aut si mutua. ff. de eo quod cer. lo. et ibi gl. addit quatuor
casum in constituta pro quo alle. Jo. fa. hic. l. si. dno. §. si. ff. de co
sti. pec. et cum istis gl. tenet simpliciter Jo. fa. hic in. i. col. sup
j. gl. et latius in. c. col. et latius Jo. de pla. bici. in. col. sed Bar.
Bal. et Sal. et ceteri alii scribentes in. d. l. si heres. ff. de eo quod
cer. lo. reprobat istas gl. tenentes post hic de mata. in. quada
sua disputatio: quod ois actio stricti iuris propter ad actionem
loci potest esse arbitraria. moti pmo ex rubrica de eo quod cer. lo.
Ceo. que rubrica generaliter loquitur nec se restringit ad certos
casus. unde quis postea leges illorum titulos loquens in cer
tis casibus succederet tunc regula que habet quod rubrica quod general
liter loquitur non est restringenda propter nigrum quod in casibus
a specialibus loquatur: putate dicit vobis. §. in. rub. huius. et. ad. a C. in. dno. et. l. ubi videi
necur etiam per l. qui cer. lo. ff. de p. d. inde. et l. eam qui. ff. de
iudi. l. si. dno. §. si. ff. de co. sti. pec. facit etiam text. noster in ge
neralitate sui qui simpliciter et indistincte loquitur. ite non pos
set reddi ratio diuersitatis quare magis in istis quatuor cas
bus actio dicitur arbitraria propter locum quam in aliis: imo ro quod
ponitur in. l. si. ff. de eo quod cer. lo. videt militare in aliis casibus
28 sicut in istis quatuor. C. in. et ista ego infero inane esse du
bitationem Jo. fa. hic in. i. col. ubi dubitat an ultra quatuor
casus supra positos per gl. nostram cum aliis gl. §. alle. possit
addi quintus casus. si in obligatione literarum seu in actioe
et ea resultat: puta si per chirographum aliquis premissus fuisse
set se recepisse mutuo centum que obligasset se certo loco solue
re et determinat quod si sit eadem ratio que in aliis quatuor ca
sibus. et dicit quod iste casus non fuit notatus in li. si. vbi pl. agit
de ista materia quod alibi: quod contractus iste literarum erat illo in
re. ff. in cognoscere. l. si. §. 1. et ibi gl. in. verb. consensu. ff. de verb.
obl. na. per suprascripta habem in p. d. m. dicere ab his istis
allegatis per Jo. fa. quod idem sit in isto quinto casu putat in aliis
29 actionibus stricti iuris: ut d. l. i. C. in. ca. gl. ibi: quam vbi
fuerat promissus dari. addite quod si in loco quo debuit solui pe
teret actio non esset arbitraria: ut l. q. si ephe. in. prin. §. de eo
quod cer. lo. C. in. si. gl. bene dicit et addita est. l. in. prin. §. de
eo quod cer. lo. C. in. ver. similibus. diuiso in duas partes pri
cipa. In prima declarat text. vno modo. In secunda declarat alio:
enumerando plures alia actiones arbitrarie quod hic non ponunt
in ter. secunda ibi: vel dicit quod alie. Illa secunda potest subdividi in sex
particulas putat enumerant sex alie actiones arbitrarie aliqui
bus tunc reprobat. partes de se patet. et hec gl. non legit per Jo. fa.
fa. p. alios etiam parum vel nihil addit ad eas. C. in. ca. gl. ibi: quod
ibi non ferunt sine dno. hac ratione et posuit gl. id. et ois quod hic
30 in. d. l. in. prin. in. i. iudiciu. ff. nau. ca. sta. C. in. aut ad hoc
actiones dicantur arbitrarie sit hoc necessarium quod due foras sine:
videt per gl. sequentem in ver. natura. C. in. ca. gl. in. l. si. ff. de pub.
addo quod gl. in. l. hoc edicto. in. prin. in. y. absoluedus. ff. de pub.
tenet Jm quod ista actio i factu quod dat et publicanti non sit arbi
traria: quod in ea non ferunt due sine diffinitive: et illa gl. sequit
ibi Bar. post Dy. reprobat gl. ista: hic: quod tunc in arbitrarie
actio habeam quatuor notabiles regulas quas posui. §. in
i. cui. nulla eam huius actioni congruit: ergo non de arbitrarie
nisi in duas sustinendo gl. nostram quod imo et ista possit dici ar
bitraria illo generali respectu illi generalis regule quam late po
sui. §. i. gl. in. y. arbitrarie. et statim i subiecta ad si. huius gl.
C. in. ca. gl. ibi. l. redhibitoria. et idem tenet ibi gl. C. in. ca. gl.
ibi: §. quod boni. ut. §. si. fuerat. id. et ap. tenet gl. in. d. l. si
31 l. i. §. mariti. sup. §. i. iur. iur. et vos idem tenet quod actio ex
stipulatu per dote nullo modo vel respectu potest dici arbitraria. na
cui sit boni. ut. §. si. fuerat. §. eo. certe nulla actio boni. est arbi
traria: ut late dicit. §. in. gl. si per verb. arbitrarie ad fin. in.

C. in. dno. et. l. ubi videi
na. rem. et
num. xvij.
et nu. xx.

TEIT

Unicof

Antequam accedamus ad libellum pro introitu materie premit-
tenda sunt aliqua fundamenta breuiter et per veras conclusio-
nes ex quibus dabitur facilius intellectus ad formas libelli.
42 **De** actione ad exhibendum est preparatoria aliarum actionum rea-
lium quibus agere quis intendit et potissimum reuocationis. l. i. et
l. iii. §. est autem personalis hec actio. ff. ad exhib. unde si intendo
agere aliqua actio realis: possit in re inter agere hac actio
43 ne ad exhib. ut aduersarius compellatur rem exhibere. Terbi-
bere autem: ut inquit iuriscōsultus in l. ii. ff. ad exhib. est in
publico facere potestatem ut ei qui agat experiendi sit copia
declarando: ut ibi habens in gl. ante. tamen quis cogitur ex-
hibere rem: debet actor dicere signa rei quam petit exhiberi. l.
iii. in prin. ff. ad exhib. si tamen ea verisimiliter scire potuit: alio-
44 non. d. l. ii. §. si quis noxali. Et tunc autem competat hec actio
ad exhibendum: promptum est respondere quod non tantum duo
vel quasi sed etiam olim possessorum. Imo etiam cuiuslibet qui pre-
dit aliquo modo sua interesse res exhiberi etiam si non sit dominus
vel quasi: et hoc debet summam inder cognoscere an agens
intendat rem exhiberi necne. de istis est casus in l. iii. §. i. et §. est
autem personalis hec actio. cum §. seq. et §. sciendum. ff. ad exhib.
intelligite tamen sane dummodo quis pretendat interesse pecunia-
rum: alio autem aliud interesse non sufficeret: ut l. si liber homo.
ff. ad exhib. et gl. in l. ii. in ver. possulator. C. ad exhib. et gl. in l. ii.
§. diui fratres. in ver. agatur. et ibi Bar. ff. de iure fisc. accedat
ter. ille notabilis in l. ii. ff. ad exhib. accedant que tradunt per
Bar. et alios in l. quedam. in prin. ff. de edendo. et vos ad dte
45 aliud et quod agens hac actione debet duobus temporibus inter-
esse: scilicet tempore litis contestate et tempore litis ferende. l. tigni. §.
si ff. ad exhib. licet alio sufficiat semel interfuisse quis ex post-
facto designat interesse. l. soli. §. si. et ibi gl. in ver. no. actio. ff. de
seno corrupto. de quo an et quoniam et quomodo procedat: videte
gl. in l. qui autem. §. in glo. si in ver. interesse et ibi latissime
Bar. et alios ad que vos remitto. ff. si quis cautio. et plene per
46 **De** Bar. et Sal. in l. ad comparandas. C. mada. Et qualiter
autem probetur hoc interesse: tenet Jo. fa. als Jo. de pla.
et Ang. quod sufficiat iuramentum per libellum. ff. ad exhib.
Ego addo Bar. in terminis in l. ii. in prin. ff. quemadmo-
47 **De** illius libellum statim i. dicitur. Contra quem autem
competat ista actio ad exhib. proprium est respondere quod con-
tra possidentem siue possideat naturaliter et civiliter simul: si
ue naturaliter tamen siue etiam civiliter tamen quoniam et si esset nu-
dus detentor vel nudus custos. de istis omnibus est casus in
l. ii. §. si. et l. seq. et l. cessus scribit. in prin. et §. ff. ad exhib. ad simi-
litudinem rei ven. et publiciane. l. officium. ff. de rei vend. et dicit
latissime in §. omnium. §. extra gl. in materia rei vend. intel-
ligite tamen ista sane dummodo possidens puta civiliter tamen habeat
facultatem rei restituende: alio sufficit sola cautio de exhiben-
da re cum in eius potestatem res teneretur. d. l. cessus scribit.
48 **De** si quis autem sumptibus et expensis debeat res exhiberi
puta si sit exhibendus vnus equus: cuius expensis debet aliter
et in quo loco debeat res exhiberi. de istis omnibus habetis text.
valde not. in l. si si hereditas. §. si ff. ad exhib. et similiter in l. si res
49 **De** mobiles in fi. cum l. i. et seq. ff. de rei ven. Et quid autem
cogatur exhibere debitor alicuius qui fugit in domum mea
saltem per interdictum de libero homine exhibendo: habetis
text. solennem et sing. quod non in l. si. §. si ff. de lib. homi. exhib. per
50 quem text. infert hic multum signat Jo. de pla. et quod licet ego
acceptem in domum meam mercatorem qui decorerit vel ut
vulgo dicimus fregit: non tamen possum conueniri ut eum
exhibeam alio teneat ad exhib. quod diligenter notate: quod
quotidianissimum: et forte non inuenietis in terminis alibi hoc
dictum. Accedat ultra eum ad hoc que traduntur singulari-
ter per Anno. in c. dilecti. extra de iudi. et refert apud legistas
Bal. in c. generali. si de seu. sue. cōtro. inter dominum et agna-
tum querit Anno. de soleni et quotidiana questione multum
51 conferente ad proximum dictum. Et si aliquis detineat debito-
rem meum: et per hoc non potest mihi in aliquo satisfacere: quod de
operibus suis posset acquirere et mihi satisfacere: et nihil acqui-
rit: an possum repetere ab eo hunc debitorem: determinat mira-
biliter Anno. quod non: et eum refert et sequit Bar. ubi. nisi habeat
ius reale in eo ut in vasallo et adscriptio et in similibus pos-
52 **De** nis. Et in hac autem actione ad exhib. qualiter procedat: et
quales probationes requirant: videte abunde Spe. in ti. de su-
spe. cognitione. §. postremo. ver. vi. querendum. et Bal. in l. i. C.
ad exhib. quod in ista actione ad exhib. sufficit summam probatio
que animam iudicis ad presumendum inducat: ut d. l. thesau-
rus: dicit Bar. quod in istis summariis cognitionibus iurame-
tum ad cognitionem sufficit: et dicit se putare quod illa loquatur
in iuramento ad probationem non ad totius cause cognitio-

nem. et ibi etiam idem tenet Bal. quod gl. ibi in verb. iurati
cōter reprobat aliter intelligat. quod ille text. loquitur de iura-
mento calum. tantum. de quo etiam videte Bar. in l. i. in prin.
ff. quem ad. test. ape. et in l. si is a quo versus si ff. in posleg.
Ang. in l. si quis et argenti. §. exigit. ff. de eden. et gl. in l.
53 **De** sciendum in ver. summam. ff. ad exhib. Et limito tamen
predictam conclusionem Bar. esse communem Bal. in d. l.
thesaurus. ut procedat duobus concurrentibus: quod causa sit
summam: item quod sit parui iudicii: alio non deferet hoc in-
ramentum: nisi ad iudicium semiplene probationis adiungetur:
iuxta materiam. l. admonedi. et ibi late per gl. et Bar. ff. de iur.
reint. et l. in bone fidei. et ibi late gl. et latius per Ly. Bal. et Sa-
ly. §. de re. cre. et iurei. et cum hac limitatione trāscit Jo. de
pla. et latius Ang. hic. et propterea dicit Bar. vnum quod mul-
tum cōfert ad hanc limitationem in extrana. ad rep. in ver.
summam. in ver. circa modum probandi in hac summam
causa. vbi quod ibi in ista summam actio ad exhib. veniet et
possessionis trāscit. iuxta l. cessus. §. iulianus. ff. ad exhib. vel
aliter si per hanc actionem ad exhib. damnetur reus: tunc non suf-
ficeret semiplena probatio per iuramentum: sed requireretur
plena probatio sicut in aliis possessionibus: ut no. gl. et doc. in l. i.
54 in gl. i. C. quorum lega. Et Secundo ego limito multum singula-
riter ultra alios dictam conclusionem eodem: ut non procedat
quo ad legitimacionis persone probationem: quod in omni iudi-
cio quantumcumque summam persona cum qua litigat debet
plene legitimari licet causa ipsa requiratur summam cogni-
tionem: et sic hoc casu non sufficeret semiplena probatio sed re-
quireretur plena probatio quous causa esset summam. istud est
quod in terminis multum signat voluit Bart. in l. ii. ad fi. C. de
edi. diui hadria. tol. quod reputat ipse multum tenendum meum. et hoc
dictum etiam reasumit pro valde notando idem Bart. in ex-
tra. ad rep. in ver. sine figura. et sequit Bal. in l. ii. §. ibi
de. ff. ad exhib. et in l. ne quicquam. §. de plano. in vlt. q. ff. de off. p.
co. et leg. et in l. si in. in. col. in. v. q. in ver. viii. studet. C. de edi.
55 **De** di. hadria. tol. Et in hoc autem iudicio actionis ad exhib. cum
sit summam. d. l. ii. §. sciendum. cum gl. magistra. in ver.
summam. debet inder summam procedere cum hoc iudi-
cium summam sit preparatorium alterius ordinarii: et sic
56 modici preiudicii. d. §. sciendum. Et tunc autem dicantur cause sum-
marie: et in quibus debet summam procedi: et quous istud in-
telligatur vide gl. solennem et magistrā enumerant plurimos
casus in quibus summam procedi dicit in d. l. ii. §. sciendum. in
verbo summam. et vide late Bar. in l. ii. in §. si in vlt. col. ff. de
preto. stip. et latius in extrana. ad rep. in ver. summam. et in
ver. et si queratur que sint cause summam et c. Bar. et Raph.
cuma. in la. diuo pio. §. si super reb. ff. de re iudi. et omnino
Bar. in l. si q. a liberis. §. solent. ff. de lib. agno. et Bal. in l. ne
quicquam. §. de plano. ff. de off. p. co. et leg. et in c. i. §. in sup. de phi.
alie. sen. per Sed. in l. i. C. vt in posleg. et latissime vlt. ad factu-
ritatem Spe. in ti. de off. iudi. §. postremo. ver. v. et ver. vi. et seq.
et quasi per totum illum. §. et videte oino Bar. in d. l. ii. §. sci-
57 **De** di. ubi ponit quot modis causa possit dici summam. cuius ver-
ba formaliter refert Ange. hic. et ibidem ponit Bal. quid si in
statuto sit metio quod cognoscatur summam: quod probatio tunc
requiratur. videte ibi per cū. Et ad illud quod pri. dicit an sit sem-
per verum quod ubi vnum iudicium est preparatorium alterius: quod
tunc in eo sufficiat summam probatio. vide Bar. in l. q. tpe. in
vlt. col. C. de resti. mili. et quod no. idem Bal. in l. ii. in vlt. col. C. q. si
fiscus. vel priua. in isto ergo iudicio actionis ad exhibendum
58 **De** non admittuntur exceptiones que requirunt alioem indaginem:
sed reseruant in causis principalibus et in vltimis iudiciis
vt l. ii. §. ibidem. cum gl. in ver. si obscurior. quaz Ange. hic re-
putat singularem. ff. ad exhib. et ibi Bar. Et tunc autem exce-
ptiones dicantur requirere alioem indaginem et que non: vi-
det Bar. in l. si is a quo. in prin. ff. vt in posleg. et in extra-
nagan. ad reprimē. in ver. summam. in i. colum. et Bal. in di-
cta l. ii. §. ibidem. et in l. si ex falsis in fine colum. C. de trāscac.
et in l. ii. C. de edi. diui hadria. tol. et in l. i. C. vt in posleg. Ange.
in l. lile a quo. §. si de testamento. ff. ad trebel. et Ange. de aret.
in §. in bone fidei. in vltima col. §. eodem. Et circa id quod
proxime dixi de reseruatione exceptionum requirunt al-
torem indaginem: vnum sing. notate ad practicas quod ta-
lis reseruatio exceptionum quam inder faceret per hunc mo-
dum: interloquor esse ad vltiora procedendum: saluis exce-
tionibus. quod ista verba sunt tate importantie quod si ap-
pareat exceptiones esse veras et iuridicas et quod vero obsta-
bunt: processus reddet vlt. retro nullus: et quicquid est post
ea factum habetur pro non facto. gloss. est sing. in c. cum con-
tingat. et ibi do. Anto. de but. extra de offi. dele. et in terminis
dicit eleganter Bal. in l. lile a quo §. si de testamento. vers. si.

De Principa-
libus. Au-
deplene per
Bar. in. de.
sepe. viii. op
po. de ver.
fig.

ff. ad treb. qd dictu multu notate ad practiam. qd dictu etiā
 59 refert 7 multu comēdat Ang. hic. ¶ Nunqd aut actio ad
 exbi. possit in vno codēq libello cumulari cū rei vēd. vel alia
 actione seu iudicio petitorio: dicite q sic ut est gl. in l. j. in pñ.
 in gl. j. in ver. instituit. ff. de interrog. act. gl. in l. qui de officio
 so. j. in gl. mag. in ver. exercere. in vltimis verbis. 7 ibi Bart.
 ff. de inoffi. test. 7 est tex. in l. si. 7 ibi gl. in ver. reddi. Cad. ex
 bi. 7 ibidē bal. no. illū tex. ad hoc. 7 idē tenuit glo. de scō. p. de.
 in vera regulari actione ad exbi. in l. j. ff. ad exbi. 7 ibi videte
 enz. q. hic magistraliter loquit. cuius verba formaliter refert
 Ang. de are. hic. q. nūc tēnerit 7 male gl. in l. j. ff. est au-
 tem personalis hec actio. in gl. j. ff. ad exbi. de quo etiā videte
 Spe. in tit. de actio. 7 peti. § sequit. ver. 7 nota q dicitur. et in
 ti. de iudi. § vlti. videndū. 7 pñctus stat in hoc an quādo vna
 actio est preparatoria ad aliam possint simul in eodē libello
 proponi. de quo per Ly. in l. ordinarij. in j. q. C. de rei ven. et
 per Bal. in l. qui de inofficio. § j. ad finem. ff. de inoffi. testa.
 traditur per omnes in l. edita. in materia cumulariōis. C. de
 edendo. ¶ Ad vnum tñ perpetuo diligentissime aduertite
 quod postq facta fuerit litis contestata super rei vendicat. vel
 super alio iudicio petitorio non poterit amplius agi ad exbi.
 ben. istud est qd in terminis voluit glo. mibi singul. in l. si. in
 gl. j. in verbo. pendens. ff. de tabu. exhibendis. quā simpliciter
 sequitur Joā. de pla. hic. vos autem super eius veritate cogi
 61 tate. ¶ Adis p introductione materie pmissis clarissime li-
 quet qualis debeat esse forma libelli in hac actione ad exbi.
 et eius libelli formam ponit Spec. in titu. de iud. § si. et hof.
 in ti. de actio. ad exhibē. fm qd cum refert hic Jo. de pla. 7 ex
 mente ipsius Joā. de pla. 7 Angel. de are. potestis pro forma
 vno verbo ita formare libellum. Ergo cōtra Titium et dico
 quod ipse possidet talem librum iuris civilis coopertū tali
 et taliter signatū: quem librum mea interest in iudicio exhiberi
 et habeam facultatem eū reuendendi 7 cognoscendi. 7 vt pos-
 sit p testes meos quos intēdo producere cognosci 7 marime
 q. intēdo illum librum vendicare 7 probare me dñm illius li-
 bri. Quare peto per vestram sententiam dictū Titium cōdem-
 nari cogi 7 compelli vt dictum librum in publico 7 in iudicio
 corā vobis exhibeat: 7 copia ei⁹ vidēdi 7 introspicēdi faciat
 et si 7 inquantū dictū librum exhibere nō vult peto eū cōdēna-
 62 ri ad interesse 7c. ¶ Si aut simul cū actione ad exhibendū
 velles intentare aliquod iudicium petitorium puta rei vēdi-
 ca. qd posses. vt. § dicit. et deberes addere suprascriptis verb.
 libelli: quē librum sic exhibitu cū ad me spectet iure domini
 vel quasi peto per vestram sniam declarari eū ad me specta-
 re: 7 post dictam declarationē dictū Titium cōdemnari vt
 dictū librum mibi restituat. Artificia huius libelli si qua sunt
 satis patēt ex suprascriptis. Sinecēssine iuxta ordinē litere hu-
 ius tex. habemus videre libellū in actione norali. Pro intro-
 ductione materie aliqua essent pmissa: tñ q. ista materia
 nō est multum frequēs 7 parum versatur in vsu: 7 propterea
 nō est multū vtilis: habem⁹ preterea titulū de noralibus spe-
 cialē. j. de nora. vbi plene colligitur materia: ideo illā omit-
 to nō tñ oīno. Nec alius quisq est qui cā hic tractet excepto
 Ang. de are. 7 q. ista materia parū habeat vtilitatis marime
 63 apud nos ostenditur: q. ista actio habet tñ locū in delictis
 seruorum: nō aut in delictis commissis per liberas personas
 puta filios fami. vel per alias liberas personas a nobis bona
 fide possessas: vt est tex. no. in. § si. 7 ibi pulchra gl. j. de nora. 7
 in l. cōfessionibus. § si. cum l. seq. in prin. ff. de interro. act. iusta
 64 l. j. ff. de nora. ¶ Et duplicem rationem quare iste actiones
 norales nō habēt locū pro filijs. ponit tex. in. § si. j. de nora.
 Prima propter asperitatem. quis enim patiatur filium suū
 7 marime filiaz immoriam aliq dari: vt pene per corpus pater
 magis q. fili⁹ periclitetur. Scda q. filijs pro suis delictis pos-
 sunt cōcēniri: quis ergo regulariter dicta in seruīs habeant
 locum in filijs. vt. l. serui 7 filij. in prin. ff. de fur. 7 l. vt tantum
 in prin. ff. de seruo corrupto. illud tñ nō habet locū q. est di-
 uersa ratio vt in terminis nostris. Patet per suprascripta. si
 tñ vultis habere fundamenta huius materie recurrentis ad
 65 Bal. in summa ti. de nora. 7 Floia. in rub. ff. de nora. 7 Ang.
 hic. ¶ Tria tamē notabitis precipua in hac materia. Pri-
 mo q. actio ista noralis per quam dñs cōuenitur ex delictis
 serui habet locum in delictis non capitalibus. in criminibus
 autem publicis que habent publicam executionē 7 coertio-
 nem capitalē non habet locū: hec actio noralis: nec in eis
 cōcēnif dominus pro seruīs. allegat ad hoc Ang. hic 7 mi-
 nus bene l. hos accusare. § oībus. 7 ibi Bar. q. nihil dicit. ff.
 de accu. sed ego allego tex. ad literam in l. hec stipulatio. 7 ibi
 Bar. in terminis. ff. de ver. sig. 7 huius rationem ponit Bal.
 in l. si pñctum in p. col. in vers. quero igitur enz. ex publicis

66 criminibus. C. de edil. actio. ¶ Scdo aduertite qd domin⁹
 tenet noraliter tantum pro delicto serui qñ fuit ignorans ser-
 uum delinquere vel damnum inferre si autem fuerit sciens 7
 potuerit prohibere 7 non prohibuit: tunc dñs tenetur insoli-
 dum ad emendationē domini: nec liberaretur dando seruū
 pro nora: vt. l. j. in principio. 7 per totā. l. ff. de norali. 7 ibi vi-
 dete glo. 7 ad intellectū illius legis videte omnino quod no-
 tat Bar. 7 doc. in l. illa stipulatione per te non fieri. ff. de ver.
 oblig. ¶ Tercio 7 vltimo pro nūc aduertite qd agēs actio-
 ne norali contra dñm pro damno vel delicto serui debet sim-
 pliciter petere emendationē damni non autem alternativē
 vel seruū pro nora q. seruus nō est in obligatione sed facul-
 tatem dandi seruū pro nora consequitur dñs condemnā-
 tus a lege: vt. l. miles. § p. 7 ibi gl. 7 Bar. ff. de re iudi. Et vsq
 ad quantū tempus detur ista facultas domino prestādi ser-
 uum pro nora. dicit qd vsq ad lites conte super actione iudi-
 cati: vt est tex. in l. item veniunt. § idem recte. 7 ibi gl. in verb.
 cōueniatur. 7 ibi Bar. 7 alij. ff. de pet. here. Qd qualiter intel-
 ligatur: videte Bar. in l. si stipulatus fuero decem in melle. ff.
 de sol. 7 in l. si quis maior. C. de trāsa. 7 Saly. in l. si pacto. quo
 penam. C. de pac. 7 Ang. in l. si insulam. ff. de ver. ob. 7 ibi Jo.
 de imo. in fi. char. ¶ Et bis satis liquet p eo qd expedit qua-
 lis debeat esse forma libelli in hac actiōe nora. 7 p forma di-
 68 cite ex mente Ang. hic. posse ita formari libellū. ¶ Ergo cōtra
 Titium 7 dico q. Stichus eius seruus mibi damnum intulit
 in decem vulnerādo Caium seruū meum: vel mibi damnum
 dedit surripiedo mibi forte tales rem. quare peto dictū Ti-
 tium condemnari ad emendationē damni mei: damni pro nora:
 in decem. predictus libellus procedit in noralibus qñ dñs fuit
 ignorans: 7 sic qñ dñs nō fuit in culpa si aut fuisse sciēs 7 ser-
 uum potuisset prohibere: tunc illud esset in libello expmēdū
 q. eo probato dñs perdit facultatem dādi seruū pro nora:
 vt patet ex predictis. ¶ Superesset vltimo vt iuxta ordinē
 extra accederemus ad libellū in actiōe arbitraria propter lo-
 cum 7 aliqua tangeret in materia: prout copiose faciūt Jo.
 de pla. 7 Ang. hic. sed q. hunc libellum in specie ponit gl. no-
 stra. in. § si quis agēs. in ver. loco. in verbo. commemorare.
 j. eo. visum est mibi congruētis ibi referuare: 7 ibi ponā. 7
 ibi etiam dicaz ea que in materia tāguntur per Jo. de pla. 7
 Ang. hic. 7 vltra eos si aliqua occurrerent que mibi videantur
 nota digna: illa nō omitam. 7 per ista remanebit expeditus
 presens. §.

- 1 Index certaz ferre debet sniam: etiā si de incerta pñta.
actum sit dummodo certitudo in eius potestate sit. 7 nu.
2. 7. 5. 7. 6. 7. 7.
- 3 Verbum debet quid importat.
- 4 Dictio omnino quid importat.
- 7 Petitio incerta an 7 qd debeat admitti cū pluri. sequē. vsq
ad nu. 18. inclusive.
- 19 Libellus: peto castrū cū suis iurib⁹ 7 pertinentijs. an pcedat.
- 20 Libellus: peto tales villam vel quod possides in tali villa. an
procedat.
- 21 Libellus: peto quicquid tibi obuēit ex hereditate talis. vel
peto bona que tibi obuenerunt a tali. nō facta alia specia-
li mentione: an procedat.
- 22 Libellus: peto quicquid pñcti possides. an valeat.
- 23 Libellus in hypothecaria: peto te cōdemnari ad relaxādum
mibi omnia bona tua q. mibi iure pignoris obligasti. sine
alia expresse an procedat.
- 24 Libellus: peto castrū mibi restitui cū restitutiōe olm dānoꝝ
mibi illatorum. non facta alia specificatione damnoꝝ.
- 25 Libellus: peto declarari subiectionē mibi debent ab hostibus
talis ville vel castri 7 ad mibi cōdēnādū ea q. subditi pñta
ri dñt dñs suo. absq alia specifica declarationē: an pcedat.
- 26 Libellus an valeat si quis simpliciter petat damna sibi illata
refarciri.
- 27 Sententia qd libello cōformis esse debeat: an 7 qñ procedat
7 quando non cum sex seq.
- 35 Sententia licet in libello non sit certitudo reuel quātitas pe-
tite eodem modo nec in sentētia si tamen ex aliqua parte
actioꝝ certitudo appareat illud sufficit ad hoc vt valeat
etiā si ad illa acta non sit facta relatio.
- 36 Sententia referens se ad acta: an 7 qñ valeat 7 quando non.
- 37 Sententia si index dicat: pñctio in oībus 7 per oīa vt pñū
ciant talis index in tali causa. an valeat.
- 38 Snia si index se expresse retulerit ad quoddā instrumentū q.
in causa non fuerit productum an valeat.
- 39 Sententia si index dicat: cōdemno si est probatum: alis absol-
uo. an valeat. 7 nu. 40.

Index

¶ In. § si qd
agēs. Et ibi
vide in nu.
xiii.

scribitur
in l. j. in
ver. instituit.
ff. de interro.
act. gl. in l. qui
de officio so.
j. in gl. mag.
in ver. exercere.
in vltimis
verbis. 7 ibi
Bart.

- 40 **J**udex si iubeatur pronunciare propter tempus instantie seu tempus statuti seu legis municipalis qualiter pronuncia re possit. cum. iiii. seq.
- 45 **S**ententia: condemnatio te ad restituendas res que sibi obueniunt. an valeat.
- 46 **S**entia an per incertitudinem tps vitietur. puta si iudex dicat relogo te ad tempus: et non dixit ad quantum.
- 47 **S**ententia: condemnatio te ad centum que si non solueris intra tempus mando quod patiaris talem penam. an valeat.
- 48 **S**ententia si arbitet ad soluendum centum intra .x. dies aliquem condemnauit et si non soluerit cum ad trecenta condemnauit: an valeat.
- 49 **S**ententia: condemnatio Titium in centum saluo eo quod infra dicam. an valeat.
- 50 **S**ententie quid si in fine apponatur clausula: saluo semper et reseruato quod si presens sententia esset in plus vel minus quam requireretur ex forma statutorum hanc sententiam nostram ad formam statutorum redigimus. an talis clausula aliquid operetur.
- 51 **S**entia: pronuncio sic saluo in eo quod infra dicitur: an valeat. et quid si iudex aliquem condemnauit ad certam penam ratione certidelicet: an possit referre potestatem minuendi illam penam suo arbitrio. et quid de reservatione expensarum et de earum taxatione: et quid de condemnatione reservationis fructuum an iudex talem reservationem facere possit. nu. 52.
- 53 **S**ententia: condemnatio te in centum nisi intra centum dies probaueris te soluisse. an valeat.
- 54 **S**ententie super accessoriis an et quando incerte preferri possint et valeant.
- 55 **S**ententia: talem reum absoluiamus: et victum victori in expensis. (omisso verbo: condemnamus.) an sit nulla.
- 56 **S**ententia: condemo in expensis quas iurabit actor. an valeat.
- 57 **I**nteresse in libello an incertum peti possit.
- 58 **I**nteresse an dicatur certum vel incertum et qua actione petatur: et qualiter in iudiciis deducatur: et qualiter foueatur in eo sententia.
- 59 **I**nteresse qualiter probetur.
- 60 **S**ententia quibus casibus sine scriptis proferri possit.

Jurare Iste §. ponit practicum et instruit iudices qualiter debeant ferre sententias: et est cōs ad oēs actiones: nō tñ ad arbitrarías. de quib⁹ loquit⁹. §. prime pcedē: et etiā ad nō arbitrarías fm Dy. Jo. fa. et Jo. de pla. bic. et dicit in prin. §. pcedē. et ibi p̄tinuari hūc. §. et dicit quare sit uisus est hic pñs. §. Et diuidit i. duas partes principales. In prima ponit dictū. In scda dicit extēsiōē. scda ibi. etiā si de ier

- 1 **I**udex si pōt debet ferre certā ferre sententiam: etiā si de incerta quantitate actum sit. h. d. v. §. si quis agēs. vel sic fm Aug. de are. et declarationem gl. nostre prime. Iudex debet ferre sententiam certā etiā super incerta petitione: si modo certitudo sit in eius potestate. hoc dicit v. §. si quis agēs. et iste §. erit totus solēnis. ¶ Notate primo ex hoc tex. ad cor. titem litere quod iudex debet oīno si potest certā ferre sententiam. cor. l. i. et ij. C. de sen. que sine cer. quanti. cum multis similibus circa quod habetis ponderare tex. bic in ver. debet. quod regulariter importat necessitatem: et per glo. l. sepe audiri cōfere. et ibi Bar. et alios. ff. de off. p̄d. et plouissime per Bar. in repe. creditores. in l. col. C. de pig. et Bal. in c. ij. apud quē vel quos cōtrouer. seu determinari d. §. gl. in de. ij. in ver. debeant. de sta. mo. legif. et not. in c. de depon. impu. et xvi. q. i. c. confidimus. in gl. i. ¶ Item habetis pōderare dictiones: oīmodo. bic in tex. posita: de cui⁹ natura est ipōtare gñalitātē: ut oēm casum cōp̄bedat. ut est gl. in l. i. cū exceptione. §. quatenus. in ver. oīmodo. et ibi Bar. in iij. col. et notat ad hoc. ff. quod me. cau. et sic habetis quod iudex adstringit ferre sententiam certā in oī casu si pōt. Et sentia dicitur certa siue certa sit per se. siue per relationē ad aliud. ut l. ait p̄tor. §. i. et l. in summa. in prin. ff. de re iudi. et l. ij. C. de senten. que sine cer. quāt. et ponit hic gl. ij. in ver. rei. et ibi referuo opportunus dicendum. ¶ Scdo notate ex hoc tex. ibi: quātum ei possibile est. quod iudex debet certam ferre sententiam si pōt. ergo a contrario sensu fm Jo. fab. bic in l. col. innuit iste tex. q. si nō sit possibile ferre sententiam certā quod iudex ferat incertā et quod valebit talis sentia incerta. de hoc vide binas in glo. nostris in quibus hoc mēdi⁹ cadit. ¶ Tercio notate ex vltimis verbis tex. ibi: etiam si de incerta quantitate apud eū actū est. hic videri tex. et esse fm Jo. fa. bic in l. i. c. quod petitio incerta admittit. §. tñ dicitur. nōne in cōtrariū sunt tex. aperti in l. i. in rem. ff. de rei ven. in l. i. §. si quis argentū. ff. de pos. et tex. no. in l. p̄tor. edicit. in prin. et §. quod aut p̄tor. ait. ff. de iniur. et l. in actione. ff. de fur. et l. ij. et in. extra de lib. obl.

preterea ubi petitio esset certa nō posset reus deliberare an vellet cedere vel cōtendere: ergo nō admittenda. l. i. in prin. ff. de edēdo. preterea quā petitio est incerta: nulla pōt sequi cōdemnatio: ut l. p̄p̄o. scribit si frumentū. §. si ff. de rei ven. et in l. duo sunt Titij. cum cōcor. ibi signatis in gl. ff. de testamēta rīa tutela. et aduerso quod uno petitio incerta admittat: est tex. bic ut p̄dixi: et in l. que de tota. §. si. et quod ibi p. gl. et doc. ff. de rei ven. et in l. i. C. de anna. ecce. ¶ Scdo clara ergo intelligentia huius no. et pro solutione horum cōtrariōrū: videamus an et quā petitio incerta admittat: et hoc multū cōfert ad intelletū tex. nostri. Jo. fa. hoc distinguit et cū distinctionē ponit et simpliciter sequit⁹ hic Aug. quod interdū obligatio cōtrahit⁹ ad incertū. interdū ad certū. iuxta. l. ij. in prin. et p. discursum illius. l. totius. et l. seq. lybi aut nō apparet. et per totam legē. ff. de ver. obl. primo casu si sit talis incertitudo que nō vitiet obligationem admittit⁹ petitio incerta iuxta naturam obligationis: ut si p̄misisti mihi boiē in genere vel duo alternatim: vel p̄stitui mihi vsum in tuo nemore ad oēs meas necessitates. et in multis alijs exēplis per totā dictam. lybi aut nō apparet. et p. gl. bic: et nisi tñ actor ageret fm naturā obligationis succumberet: ut. §. p̄tori. §. ver. hinc aut. sed ubi obligatio cōtinet certū vel res pro qua agitur est certa: tñ bñ opz quod petitio sit certa. d. l. i. rem. cū alijs. §. alleg. vno tñ casu petitio incerta admittit⁹ quā certificari nō pōt. l. q. de tota. §. si. et quod ibi per gl. et doc. ff. de rei vend. et l. in actione. ff. de fur. hoc procedit in singularib⁹ actionib⁹. In vniuersalibus autē et gñalib⁹ res nō specificant⁹. et hoc vult gl. bic in fi. et lati⁹ in l. i. in prin. ff. de edē. hoc est doctri. Jo. fa. hic approbata ut dixi p. Aug. de are. hoc doctrina est vera in se sed iudicio meo nō est pfecta: sed i multis casib⁹ deficit: ut clarissime patebit ex fallētis. §. i. subnciā. Alia ergo fuit doctrina Bar. quāz aliū nō referit⁹ hic in l. i. C. de sen. q. sine cer. q̄titate. ubi Bar. post gl. distinguit quod quicq. pponit actio vniuersalis: ut petitio hereditatis: et actio p. dote. Quicq. pponit actio generalis: ut tutela pro socio: negotiorū gestio: et in istis casib⁹ pcedit petitio incerta: et etiā incerta sentia: ut ibi in glo. et latius p. gl. in l. i. in prin. in gl. mag. et ibi Bar. et cōs. ff. de edē. et bic in gl. i. ad finem. et dicit in §. actionū. §. extra gl. in vltimo libello petitionis hereditatis. Quicq. pponit actio singularis: et tunc obligatio aut erat alternatiua aut simplex. Si est alternatiua pcedit libell⁹: et petitio alternatiua et incerta ut hoc §. et l. cū qui certari. in fi. ff. de ver. obl. Quid intellige quā electio erat debitoris. si cū electio esset creditoris: tunc cū sit in eius potestate dare libellum certū: nō admitteretur petitio incerta. l. ubi aut nō apparet. §. qui illud aut illud. ff. de ver. obl. Quicq. obligatio est simplex: et hic est aduertendū fm Bar. q. aliqui in libello nō pōt declarari certa quantitas. sed pōt declarari in sentia: ut quā petit⁹ interesse quod stat in estimatione iudicis: et tñ procedit libellus incertus ut clare videbim⁹. ¶ In gl. ij. in verbo: rei. et multo magis pcedet libellus incert⁹ quā nō posset fieri declaratio nec in petitione nec etiā in sentia: ut in casu dicit. l. i. C. de sen. que sine certa quā. v. q. quā aliquis p̄misit indēnitatem que cum p̄deat ex futuro nullo modo certificari pōt. ista fuit doctrina Bar. in d. l. i. ad quā si bene aduertitis nō multū discrepat in effectū a theonca Jo. fab. §. relata: quā sit p. alia vba et alio ordine. Sed ista theonca Bar. etiam iudicio meo nō est pfecta: et non supplet ad oēs casus. de quibus ego §. dicam in fallētis. ¶ In hoc ergo puncto an et quā petitio incerta admittat: ego sequar ordinē Jo. de pla. sed per regulas et fallētis diuido vobis plures fallēntias: et quā ipse simul misceat de libello et de sententia an petitio et sentia incerta valeat: ego ponam hic de petitione tñ. de sententia autem postea de per se ponam. ¶ In gl. i. ubi melius cadet. Circa ergo petitionē regula est quod regulariter petitio debet esse certa: et libellus debet esse certus. hanc regulā fundate ex multis que dicit in prin. huius notabilis. ¶ Dec regula primo fallit in vniuersalib⁹ actionib⁹: ut pet. here. et actio pro dote. Item et in actionibus generalibus: ut negotiorum gestorum tutela pro socio et similib⁹. q. in istis admittitur petitio generalis: incerta nō facta aliqua rerum specificatione: ut §. latius dicit: et vult gl. i. bic i. fi. ¶ Scdo fallit predicta regula vbi cūq. incertitudo p̄ueniret ex facto aduersarij: ut in oblig. alternatiua cuius electio spectat ad debitores: iuxta. l. lybi autem nō apparet. §. qui illud aut illud. ff. de ver. obl. et §. si quis agēs. ver. hinc autem. §. eo. vel quando esset debitum in genere: ut hominis: et nōdum facta esset declaratio per debitorem iuxta. d. §. si q. agens. in verb. preterea si quis generaliter. §. c. vel quando reus posset soluere rez vel interesse ut est regulariter in obligationibus rem traditi iuxta. l. i. in prin. ap. cum glo. magna magistra. in verbo: agitur. ff. de ac. emp. et l. i.

¶ Necessita
te. Adde §. c.
ly. in c. inter
ceteras. i. fi.
et col. de re
scrip.

¶ Scdo fallit predicta regula vbi cūq. incertitudo p̄ueniret ex facto aduersarij: ut in oblig. alternatiua cuius electio spectat ad debitores: iuxta. l. lybi autem nō apparet. §. qui illud aut illud. ff. de ver. obl. et §. si quis agēs. ver. hinc autem. §. eo. vel quando esset debitum in genere: ut hominis: et nōdum facta esset declaratio per debitorem iuxta. d. §. si q. agens. in verb. preterea si quis generaliter. §. c. vel quando reus posset soluere rez vel interesse ut est regulariter in obligationibus rem traditi iuxta. l. i. in prin. ap. cum glo. magna magistra. in verbo: agitur. ff. de ac. emp. et l. i.

¶ Fructib⁹. a
adde ſelin
d. c. ſignificā
tib⁹. in. vi.
et vii. col. de
li. ob. al. hic
p. om̄m. Baſ.

C Proce-
dant. Vide
Pan. deca.
in 2fi. c. lvi. &
do. Alex. de
imo. plene i
linter stipu-
lantē. §. i. de
ver. obl. & in
2fi. c. lxxi. in
scda parte.

ita no. in l. f. omnia. ff. de celi. r. Immo. in d. c. ad sedem. r. qd
in his que petuntur per quandam consequentiam vel incident
ter no requiratur specificatio: tenet etiam Bar. in l. i. in prin.
in. in. col. ff. de ed. Mon obstante modo ter. in d. s. armamen
ta. vbi fin Ang. scapba que est accessoria ad nauē separatim
trā est vendicanda: qd errat Ang. de are. quod scapba sit acces
soria ad nauem: vt est ter. in l. i. de fundo instructo. vbi lega
ta nauis non venit scapba que veniet si accessoria esset. Mon
obstat illud qd dicitur de armamentis nauis: quia possum
respondere prout respondit Joā. fab. hic in. in. col. quod res
que per se principaliter petis est specialiter designanda prout
erant ibi annamēta nauis que per se principaliter petebant:
Quis Bar. ibi in suo summano vult cōtrariū. sec. aut si ali
quid venit accessorie vt in terminis nostris: r. maxime quā
do sunt accessoria vniuersali petitionis. Mo obstat decisio
Bar. in d. s. armamenta. qd illa est ambigua r. multi tenet cō
trariū: vt per Imo. r. Pau. de ca. in l. i. in summa. in pn. ff. de
reind. r. Ang. in l. i. in rē ad si. ff. de rei vōdi. r. Pau. de ca. in
l. de pupillo. s. qui nunciat. ff. de ope. noui nūc. r. per doc. in c.
h. post glo. ibi: extra de libel. obl. ad ista etiam videte que de
cidit Bar. in l. titia cum testamēto. s. i. p. illum tert. ff. de leg.
20. ij. ¶ An procedat libellus: peto talem villam. r. an proce
dat libellus si dicam: peto qd possides in tali villa non facta
alia specificatione. de quo etiam per Ang. in l. i. in pncip. ff.
de ed. p. do. Ant. de but. r. Joā. de imo. in d. c. h. extra de lib.
oblato. Specu. in titu. de actio. r. per s. sequitur. ff. quid si
peto. in titu. de libel. concep. s. nunc dicendum. ver. iurta. et
habetis etiā per Jo. fa. hic in. in. col. r. Jo. de pla. in. in. col. i.
21 hic etiam per eos an procedat talis libellus peto quicquid
tibi obuenit ex hereditate talis. vel peto bona q tibi obue
runt a tali. nō facta alia speciali mēione: de quo etiā per Im
no. in c. significatibus. extra de libel. obl. ¶ Et an valeat ta
lis libellus: peto quicqd p. r. uis possides. ponit Bal. in re
pe. paduana. in. in. col. in d. l. edita. r. Bar. in l. rei appellatio
ne. ff. de ver. signi. ¶ Et an procedat libellus in hypothecaria:
peto te cōdemnari ad rēlarandū mibi oia bona tua q mibi
iure pignoris obligasti. sine alia expresse: habes hic p. Jo.
fa. in. in. col. r. Joā. de pla. in. in. col. tenet qd sic: potissimū
per ter. in l. i. C. de leg. vbi p. vniuersali fideicō. procedit
libellus. ¶ An autē procedat talis libellus: peto castri mibi
restitu cum restitutione oim damnorū mibi illatorū. non
facta alia specificatione damnorū: dicite qd sic fin gl. r. doc. l.
c. h. extra de ordi. cog. r. Spe. in ti. de libel. concep. s. nūc dicen
dum. s. item peto mibi iustitiam fieri. r. Jo. de pla. hic in. in. vj.
25 col. ¶ An autē procedat libellus talis: peto declarari sub
iectionem r. obediētiā mibi debere ab omnibus talis ville
vel talis castri: ad mibi cōdemnandū ea que subditi presta
re debent domino suo. absq alia specifica declaratiōe. ponit
hic Jo. fa. in. in. col. in ver. sed si quis petat subiectionē r. in. v.
col. in ver. sed si quis petat obediētiā. de quo etiā p. Bal. in
d. re. padua. in. in. col. vbi ponit si dico aliquem mibi subie
ctū an teneat specificare capitula subiectionis: r. an executio
instrumenti generaliter petita in libello procedat. videte bal.
26 in l. age. C. de transac. r. in l. i. C. de anna. exce. ¶ Et an valeat
libellus si quis simpliciter petat dāna sibi illata rēlarari: po
nit Bal. in l. i. in. in. col. C. de senten. que pro eo quod interest
proferuntur. r. dici statim. s. Et an valeat libellus hoc modo
simpliciter formatus: peto mibi dari legitimā meam. non fa
cta declaratiōe. quāta sit: ponit Bal. in l. i. qd in suo. in prin.
27 per illū ter. C. de inoffi. test. Et ista sufficiat. ¶ Quarto prin
cipaliter r. vltimo notate ex hoc ter. in si. qd quāuis sit actus
corā iudice de incerta quātitate: q tamē iudex debet certam
ferre sententiā. r. sic no. ex hoc Ang. hic qd erit casus in quo
sua nō erit cōformis libello cōtra oia iura q clamant suam
debere esse cōformē libello: vt. l. et fundus. ff. cōi diui. r. l. fin. ff.
de fideicō. lib. sed audite iudicio meo nō est verū id qd dicit
Ang. de are. qd hic in ter. nostro sua nō sit cōformis libel
lo: quāuis enī actū sit ad incertā quātitatē: r. iudex certā de
claret: p. hoc sua nō dicit esse diffōrmis libello. nā si actio pe
tat simplr interesse: r. sic agat ad incertā quātitatē: r. iudex
declarat certā quātitatē: per hoc sententiā nō erit diffōrmis
libello: sed cōformis: qm (vt vulgo dicimus) qui declarat ni
hil dat. iurta l. heredes palū. s. si qd post. ff. de testa. bene sua
diceretur diffōrmis qm iudex cōdemnaret in aliquo qd esset
diuersum a petitione: sed hic cōdemnat in eadez istud decla
rando: ergo liquet qd sententiā nō est diffōrmis. Pro clarioi
tamen intelligentia huius notabilis r. supradictorū reassu
mo in dubiū an sententiā debeat esse cōformis libello. b. In
hoc procedam per regulā r. fallacias facite ergo regulā qd re
gulariter sententiā debet esse cōformis libello. d. l. et fundus.

ff. cōi diui. r. d. l. si. C. de fideicō. lib. vbi dicit ter. qd stultus est
iudex qui in aliud pōnat q fuerit ab eo petitiū. ¶ Illa re
gula fin Ang. hic procedit in inferioribus a papa vel princi
pe. secus autē esset in illis vtz papa r. principe: qd illi bene pos
sunt ferre suam non cōformē libello. allegat Archi. in. c. h.
de restitu. spol. in. vj. ego addo singulariter Barto. qui istud
idem in terminis tenet in. l. emilius. in princi. in vlti. col. ff. de
30 mino. ¶ Seco fin Ang. hic ista regula. pcedit in ciuilib
in quibus sit cōclusio cōtra partē secus est in causis crimina
libus: q in eis nō sit necessaria conclusio prout late dixi i. s.
oim. s. eo. extra glo. in materia libellorū. quimmo licet cōclu
deretur in criminali tū non obstante tali cōclu. iudici datur
liberū arbitriū plus r. minus cōdemnandi cognita qualitate
delicti r. personarū. ita dicit Bal. in l. qd ergo. in. s. pena gra
uor. in. in. col. ver. venio ad tertiā gl. ff. de his qui not. infra. r.
expresius r. notabilius Bal. vbi late videte in. l. r. si fenerator.
in. in. col. in. in. r. in. oppo. C. de his qui not. infra. r. sic valebit
sententiā: licet nō sit cōformis libello accusatorio. de quo etiā
videte glo. in d. l. vt fund. ff. cōi diui. sed iudicio meo lz ista
fallentia sit vera in se tū nō est proprie fallentia ad regulā su
pra scriptā vt aliud sit in criminalibus q in ciuilibus. in hoc
imo etiā in ciuilibus iudex pōt aliter cōdemnare q petitiū fue
rit. vt. i. dicit in. in. fallē. Plus enī q ridiculū foret dicere qd
in ciuilibus causis iudex semp deberet cōdemnare. put petitiū
est in cōclusionē: qd sic semper bonū esset petere magnas sen
31 tentias: qd est fatuū dicere. ¶ Tercio fin Ang. de are. p. di
cta regula limitat vt pcedat i snia diffinitiuā r. pōnatoriā.
secus autē est in snia interlocutoriā q fert super emergētib.
itē r. in cōdemnādo iudex pōt modificare libellū. ter. est in l.
cū is q legatū. ff. de peti. bere. ita formaliter dicit Bal. in l. i.
in. in. col. C. de fideicō. ber. r. qd super incidētū vel emergenti va
leat snia non cōformis libello: tenuit itē Bald. in l. r. si fene
rior. C. de his q no. infra. facit. l. ediles. s. itē sciendū. ff. de edil.
32 edic. ¶ Quarto p. dictā regulā declarat Bal. i. d. l. si. in. in.
col. C. de fideicom. liber. vt illud qd dicit sniam debere esse cō
formē libello pcedat quātū ad cās petitas ad res adductas:
nō aut quātū ad conclusionē. nā r. ptra r. pter cōclusionē
libelli iudex vj sequi acta r. probata in quibus stat substantia
decisionis cause. vt. l. per hanc. C. de tēp. ap. r. l. scio. ff. de ap. r.
hoc liquet: q in libello concluditur ad cōdemnationē r. ple
rūqz fert absolutoria. r. hoc idē voluit Bal. in l. i. circa prin.
C. de senten. ex peri. rec. r. ex istis verbis Bal. habetis diligenter
notare super qua parte libelli sententiā debeat esse cōformis
libello: circa qd videte oino cū dē Bal. in l. i. in. in. col. C. si plu
res vna sententiā. vbi dicit qd sententiā debet esse cōformis
libello in tribus: in re: in causa: r. in actione: vt ibi per cū. vbi
etiam ponit an snia debeat esse cōformis libello in conconi
33 tantis: vt puta loco: r. tempore. cum videte ibi. ¶ Quinto
ego limto notabiliter p. dictā regulā ex eo qd voluit nota
biliter Bal. in l. penul. C. de senten. q sine cer. quan. vbi voluit
qd licet sententiā feratur super non petitis: si tū sunt de natu
ra petitorū vel correlatiua vel correspondētia r. ex eodē fonte:
34 qd sufficit. ¶ Plerasq alias limitationes ad p. dictā re
gulā potest colligere ex verbis Bal. in d. l. si. C. de fideicō.
liber. r. ex verbis Bal. in d. l. r. si fenerator. in. in. col. r. in. in. opp.
vsq ad fallariū duarū opp. C. de his qui no. infra. r. per ista re
maneat expedita textualia. ¶ Glo. in verbo: possibile. diui
dis in duas partes principales. In prima declarat ter. in ge
nere. In secūda: in specie. secūda ibi: quid enī si homo in ge
nere promissus. Illa secūda potest subdividi in tot particu
las quot exēpla in specie ponunt. ad hunc ter. partes patent.
¶ In eadē glo. ibi: aut damni emendari vel seruū pro nora
dari. istud exemplū r. rependitur per omnes hic: vt Jo. fa.
in. in. col. r. Jo. de pla. in. in. penul. col. r. Pico. in apost. ter. r. et
in. in. oppo. glo. r. contrariū tenuit r. melius glo. j. de offi. iudi.
in prin. in gl. h. super verbo: aut nora. q imo in causa norali
nedum iudex potest: imo debet certā sententiā ferre. qd debet
solū cōdemnare ad emendationē dāni: cū soluz damni sit in
obligatione: r. illud solū peti debeat vt dixi in. s. p. r. r. p. r. p.
cedenti extra gl. in vltimo libello in actiōe norali. Datio autē
serui pro nora non est in obligatione per consequēs etiā esse
nō debet in iudicis cōdemnatione: sed est in soluendi facul
tate quantumcumq iudicati cōueniatur. vt. l. miles. s. j. ff. de
re iudi. r. sic sola damni dati emendatio peti debet: non autē
alternatiue: vt dicit gl. nostra r. male emendatio damni: aut
seruus pro nora: r. consequenter etiā certa sententiā sup sola
damni emendatione ferri debet. ¶ In si. glo. notate gl. que
ponit formā libelli r. sententiē in peti. bere. de quo latissime di
xi in. s. actionum. s. eo. extra glo. in vltimo libello petitionis
bere. quis ibi non fecerim mentionem de hac glo. ¶ Glo. in
Balon super l. i. de Actio.

Snia debet esse conformis libello

ver. vel rei. diuidit in tres partes principales. In prima de-
clarat text. In secunda illi limitat vno modo. In tertia alio. se-
cunda ibi: hoc si certum petiti est. tertia ibi: si autem incertum. et certi
35 fieri potest. ¶ In ea. glo. ibi: vt. C. de sen. q. fine cer. quati. pfe. l.
bec. snia. habetis ex hac gl. multum signat notare q. quis in
libello non sit certitudo rei vel quantitas petite: eodem modo nec
in snia. si tñ ex aliqua pte actoy certitudo apparet: illud suffi-
cit ad hoc vt snia valeat: etiā qd est mirabilis si ad illa acta
non sit facta relatio. ita sentit gl. hic si inspiciat: et hoc pote-
36 stis correlarie notare q. i dubio snia refert ad acta. ¶ Pro
clara tñ intelligētia et veritate huius glo. faciamus aliquos
casus per vias distinctionis. Aliqñ enī iudex in snia se refert
expresse ad aliqua acta: et illis actis ad que refert snia referi-
tur certa quantitas: et iste casus est indubitatus qd sentētia va-
let non habita distinctione ac que acta sit facta relatio. Aliqñ
iudex se refert ad acta i qd non reperit certa quantitas: et iste
casus est etiā indubitatus qd snia non valet. l. bec. snia. et est
ratio in pōptu: q. qñ non apparet de certa quantitate: nec in
snia: nec in actis ad q. refert snia: tñ iudex dicit pronūciare
de eo qd sibi non liquet: et sic sine cognitiōe ergo p. pñs non va-
let snia. l. prolata. et qd ibi Bar. et doc. C. de sen. et interlo. om.
iud. Aliqñ et tertiū iudex simpliciter fert sniam et non refert se
ad acta: vt q. simpliciter dicit: pñno te ad id qd debes. et tñ
est magnū dubiū an valeat talis snia: et in hoc pñto gl. varia-
rūt. glo. in. l. i. in v. b. saluo. C. de sen. que sine cer. quati. tenuit q.
talio snia non valeat etiā si i actis certa quantitas cōtineat. per
l. qd tñ. p. pñ. ff. de arbi. et pro hac opi. pōt adduci fundamē-
tū qd facit Jo. fa. hic in. vi. col. nā acta et attestaciones vt plu-
rimū sunt dubie: et rōne incertitudinis dñ snia vitari. L. o-
trariam sniam q. imo talis snia valeat: tenuit gl. in. d. p. pō-
pñs. et idē etiā tenuit glo. nostra hic: et pro hac parte bene fa-
cit ter. in. c. venerabilis. extra de excep. et ibi Jmo. tenet hanc
partē fm q. refert p. Jo. fa. et Jo. de pla. hic. Bart. aut in. l. ait
pñtor. q. ff. de re iud. et in. d. l. i. C. de sen. q. fine cer. quati. con-
cordat has glo. no. distinguendo q. aut certa quantitas repe-
ritur in actis probatoriis et fide faciētib: vt in instrumētis:
in cōfessionibus: in dictis testib: et tunc snia valeat: et videat
condēnatus in his q. cōtinent in illis actis: et ita procedat gl.
in. d. p. pōpñs. et glo. nostra hic. Si vero non cōtineret certa qua-
ntitas in actis probatoriis s. assertoriis: vt in libello vel positio-
nibus: et tñ sentētia esset nulla: q. non apparet certa quantitas
et ita loquit gl. in. d. l. i. et q. gl. nostra loquitur in terminis
pñmi mōit Bar. apparet: q. pñponit qd certitudo erat
in petitione et etiā in sententia: sed in alia parte actorū incer-
tutudo apparebat. ergo glo. nostra pñe loquit in terminis
Bar. qñ incerta quantitas cōtinebat non i actis assertoriis: vt
in petitione sed in aliis actis: et in istis terminis qñ sit relatio
ad acta? pñato: iocesset fundamentū Jo. fa. s. relati: q. tñ
bene fit relatio ad id qd est certū. et cū ista distinctiōe et etiā
Bal. et Jmo. l. d. l. ait pñtor. q. et Bal. Ang. Salic. et Gloria. in
d. l. i. C. de sen. que sine cer. quati. et ista est mera veritas: q. uis
Raph. cum in. d. l. ait pñtor. q. studio potius cōtradiciōi
q. pñ aliter se habere veritatē cognoscere: cōtradicat Bar. et
eius opi. dicit hic Ang. veriorē: q. uis postea subiūciat q. in
practica seruaretur opi. Bar. et etiā tenet do. Anto. de but. in
c. cum venerabilis. extra de excep. de quo etiam videte Jo. de
imo. in. l. i. in summa. in. j. col. ff. de re iud. et in. c. illa. in. fin. extra
de accusa. ¶ Intra supradicta Ang. hic format aliquas suc-
cedaneas qōnes in quibus ego procedam cōclusiue et per re-
missiones: q. satis erit. Querit ergo i pñmis qd si iudex di-
xit in snia: pronūcio in oībus et p oīa vt pronūciat talis iu-
dex in tali causa. an valebit talis snia: cōis opi. se bz qd nō: q.
hic nō sit certificatio p relationē ad acta cuiusdē instātie. et ita
tenuit Spe. in. tit. de sen. q. qualiter. vers. sed si iudex. et ibi etiā
sequit Jo. an. in addi. et sequunt Ang. et Jmo. in. l. i. cōueni-
37 rit. ff. de re iud. et Ang. hic. ¶ Quod aut si iudex i snia se ce-
pesset retulerit ad quoddā instrumētū qd nō fuerit in causa
productū: an snia valeat: vide bal. Saly. tenētes q. sic in. d. l.
i. C. de sen. que sine cer. quati. quos reprehendit Ang. hic:
et vltra eum videte oīno Jo. an. in addi. Spe. in. tit. de senten.
prola. q. qualiter. ver. qd si iudex dñm l. i. de but. in. c. cū ve-
nerabilis. extra de re. domi. et per eundē in. c. cū venerabilis.
extra de excep. et per Jmo. ibi: et Bal. in. l. i. in. c. de sentē. ce-
39 peri. rec. ¶ Querit successiue Ang. de are. hic: q. uis si iudex
dixit in sententia: cōdemno si est probatū: als absoluo an va-
leat talis sententia: cōiter tenetur q. sic: oīummodo adiciat:
als absoluo. secus si simpliciter esset dictum: si est probatū: q.
cū exponatur si id est quatenus est probatū: vt. l. i. h. cū qui
mens erit. in. pñm. et qd ibi Bar. et ali. ff. de leg. j. sequeret q. si
esset pro parte probatū: et pro parte nō: q. esset cōdemnatio in

partē tñ: et in alia parte nihil esset iudicātū: unde nō valet
snia: vt. l. in hoc iudicio. ff. de i. i. late Bald. in. l. i. C. h. aduer.
rem iudi. et ita late per multa tenet Bart. in. d. l. i. ait pñtor. q.
j. et doc. in. d. l. i. C. de sen. q. fine cer. quati. et Ang. hic. ¶ Et
circa hoc videte in simili Bar. et Bal. in. l. cū iudex. C. de sen.
40 et interlo. om. in. vbi querit an valeat talis snia si iudex di-
cat hoc modo: cōdemno reus actori si probauerit intentionē
suā. et sic per verbū summi tñs probauerit de quo etiā videte
Spe. in. tit. de sen. q. j. ver. quid etiam. Ang. et Jmo. in. l. qui ro-
me. §. augerius. et Pau. de cast. in. l. cōtinua. in. pñ. ff. de ver.
obli. et dicit Bar. in. d. l. i. ait pñtor. q. j. qd huiusmodi sentētiis
et hac cautela taliter pronūciat solēt vt iudices imperiti et crassi
et nō intelligunt an sit probatū: et nesciūt q. uis debeat ferre sen-
tentiam Balalibi in. l. cū iudex. C. de sen. et interlo. om. iudi.
41 dicit q. qñ iudex nō potuit examinare acta cause ppter tñs
bentatē: cautela est q. pronūciat hoc modo: absoluo reus si
apparet ex pbationibus factis cū esse absolūdū: et cōdemno
si apparet cōdemnandū. et valebit talis snia. et eodem modo
42 dicit Bal. q. si iudex ex forma statuti astringit ad pñiciā
duo certa die fm cōfiliū sapientis: et sapientis nōdū tradide-
rit cōfiliū: poterit pronūciare hoc modo: pronūcio fm con-
siliū ferendū. ¶ Subdit etiā no. Bal. q. in perplexis circu-
43 stant iudex si nō pronūciat clare s. dimittit sub dubio actorū.
Aliibi dicit Bald. in. l. per pñtorias. in. vi. col. C. sen. refert in. non
pos. q. si vigeatur iudex pñiciare propter tempus instan-
tie: seu tēpus statuti: seu legis municipalis: cōdemno in cō-
tum reuerentiā tibi exceptiōe solutionis. de quo videte ibi la-
tius per cū. et eodē de materia in. l. i. de mēis. q. ff. de arbi.
et in addi. ad Spe. in. tit. de sen. in. i. i. col. i. et etiam in. vi. col. i.
44 ¶ Illam notabilem cautela dat Jmo. in. c. j. de cōfirma-
ti. vel inuti. quā refert et sequitur Ang. in. d. l. i. ait pñtor. q. j.
qd iudex absoluat partes ab obseruatione iudicis: et adiciat
in snia causam: q. sibi de causa nō liquet. l. propterandū. §. fin.
autē et gestis. C. de iudi. et ista cautela est magis in comuni
obseruatione. ad ista videte no. Bal. in. l. i. in antepe. col. fm
bonas lec. C. qui accu. nō pos. vbi notabiliter ponit q. oppo-
nitur exceptio falsi cōtra testes: et iudex nō habet plus de ter-
mino: q. debet pñiciare. saluo et vt ibi per cū. Ad ista etiā
videte Bald. in. l. ab eo. in. p. col. C. q. uis et qñ iudex vbi ponit
de indice dubitate propter varias pbationes binc inde: sta-
tum municipale cogit cū pronūciare quid debeat tñ iudex
facere. et videte etiam Bal. in. aut. sed si quis. C. de secū. nupt.
et omnino Ang. in. l. i. iudex postq. ff. de re iudi. videatis etiā
Bal. in. l. i. nō iuxta pñm. per illi ter. C. de bis qui. vt indig.
vbi ponit an excusentur iudices qui non potuerunt ferre sen-
45 tentiam intra tempus statuti. ¶ In quid autē valeat ista
sentētia: cōdemno te ad restituendas res que tibi obueniēti:
tenuit qd nō in. c. significatibus. de libel. obla. et sequunt bal.
46 et Ang. in. l. i. in. p. col. C. de anna. excep. ¶ Et an incertu-
do tēporis vitiet sniam: pñta si iudex dicit: relege te ad tē-
pus. et non dicit ad quantū: ter. est no. q. nō vitiat snia in. l.
fine pñfinito tñs. de penis. et ibi est ter. sing. et mirabilis qd
dicēdo simpliciter ad tēpo intelligitur cum relegasse ad decem
mīs. et dicit ibi Bar. q. illa est notabilis et singularis lex. et q.
forte nō reperietis sibi cōcordantiā. et q. ille ter. non fit alibi:
47 tenet etiā Bal. in. l. i. C. de postul. ¶ Quod aut sit in senten-
tis criminalibus qñ pena pñnalis ponit in pñditōe si nō fue-
rit soluta pena pecuniaria: et q. iudex dicat: cōdemno te ad cē-
tum: que si nō solueris intra tñ tēpus: mado qd pariaris ta-
lem penam. an valeat talis snia? Bal. tenet q. sic dicēs qd ita
practica in. l. cum iudex ad si. per glo. no. ibi. C. de sen. et inter-
lo. omittam iudi. et idē tenet Bal. in. l. i. in. p. col. C. de infra.
de quo etiā per Ang. et ibi late Jmo. in. l. i. C. de publi. iudi.
q. uis in cōtrariū faciat qd voluit Bar. et Bal. in. l. i. C. de fisco.
ysur. lib. x. arg. illius. l. cū gl. vbi dicit illi ter. facere contra re-
ctores ciuitatum qui in eorum sententiis cōdemnatiōis in-
bēt solut intra decē dies ad penā quadrupli vt talis adiectio
pene nō valeat: vide tñ qd postea ibi subdit Bar. et Ang. in
l. nemo carcerē. circa pñm. C. de exat. trib. lib. x. videte etiā qd
dixit no. bar. in. l. qui tamē. §. item si arbitet. per illū ter. ff. de
48 arbi. vbi dicit se als dixisse in qōne de facto: q. si arbitet cō-
demnauit aliquē ad solvēdū centū intra decē dies: et si intra
decē dies nō solueret eum cōdemnauit ad trecenta: q. talis
snia valet quod ad illa trecenta. eodem modo fm Bart. si di-
cat: si nō dederit hinc ad mēsem qd soluat tantū nomine als
49 mēis: oīum qd etiā valet. ¶ Querit etiā Ang. de are. hic:
qd si iudex dicat: cōdemno l. i. i. in cēti saluo eo qd i. dicit:
nūqd talis snia valeat? refert Bart. in. l. i. iudex postea q. ff.
de re iudica. videt velle q. nihil valeat talis referuatio facta
post verbum

¶ Serendū.
Sib domi.
Bler. i. qñ.
dixit. i. v.
ti. col. in. vi.
dubio pñci
pali. i. h. pre
vbi etiā po-
nit qd si di-
cat i snia p
nuncio put
talis pñun-
ciauit.

¶ Sniam.
Quo et qñ
incertitudo
vitiet snias.
vide d. aler.
de imo. l. cō
si. c. i. p. col.
in. i. i. parte
vbi ponit b
incertitudi-
ne resultate
ppter alter
natina possi-
tam in ea.

post verbū: condēno. qm̄ dīcēdo: cōdēnamus vel absolūim⁹.
statim est funct⁹ offī suo. d. l. postea. ideo nō pōt postea ali
quā reservationē sibi facere: q̄ illā sibi faceret vt pnat⁹ nō
vt iudex. ex quo infert Bar. p̄tra id q̄ cōter facit assessorēs
50 qui in eorū sentētijs dicunt in fine: saluo temp⁹ reservato: qd
si p̄sens snia esset in plus vel min⁹ q̄ requireret ex forma sta
tutorū: hanc sniam nostram ad formā statutorū redigim⁹.
q̄ talis clausula nūq̄ operatur. est verū q̄ Ang. hic tenet cō
tra bal. q̄ imo talis reservatio aliquid operet⁹ et valeat. alleg.
ad hoc in terminis glo. valde not. in l. i. labeo. §. i. in gl. par
51 uat. in §. pure. ff. fam. l. c. f. que vult sniam tenere si iudex vi
cat: p̄nuncio sic: saluo tñ eo qd §. i. vici. de hoc puncto videte
Imo. latissime distinguēte in d. l. iudex postq̄ ad cuius di
stinctionē me remitto: et ea formaliter refert et sequit⁹ Ange.
de are. hic. de quo etiā videte p̄ Bar. in l. mortis. ff. de poi. et
Bal. in l. i. in pe. co. C. de infā. et in l. si quis filio exheredato.
§. si ff. de inst. r. p. et in l. non dubiū. C. de legi. et not. in l. ter
minato. in j. col. C. de fruct. et lit. expen. et in l. certa. in fi. C. quā
do p̄nuo. nō est necel. et in l. quid ergo. §. pena grauior. in pe.
col. ff. de infā. et Saly. in l. ei qd in. in. col. vbi tenet cū Bar.
C. de accu. ad ista etiā videte q̄ not. Bal. in ant. interdicim⁹.
52 in fi. C. de epis. et de vbi ponit q̄ iudex aliquē condēnamit ad
certā penā rōne certi delicti: an possit reservare potestātē mi
nuendi illam penam suo arbitrio. Hic etiā q̄ne tradunt
per Bar. et alios post glo. ibi in l. terminato. C. de fruct. et lit. ex
pen. de reservatiōe petitionis expensarū: itē et de carū taratio
ne. C. de quo etiā per ipsum Bar. in l. paulus. la. §. ff. de re iudi.
et Bal. in ant. gualiter. in vi. col. C. de epis. et de et an cōdēna
tionē reservationis fructū possit iudex facere: ponit Bald.
53 in l. terminato. in j. col. C. de fruct. et lit. expen. ¶ Ultimo pro
nunc dubitat iniquid valeat talis snia: condēno te in certū
nisi intra certū dies p̄bueris te soluisse. Spe. et Jo. an. i. tit.
de senten. §. species. ver. quid si iudex p̄cepit. tenet singulari
ter q̄ sic: q̄nis fm̄ cos titulus sit illud tps expectare. p. c. subor
ta. extra de re iud. Supra dicta oīa procedūt in sentētijs ferē
54 dis super principali. q̄ quid aut in sentētijs ferendis super ac
cessorio: an possint incerte p̄ferri. Jo. fab. in pe. col. refert do
cto. iuris cano. tenere q̄ valeat snia incerta sup accessorio re
servata sibi tapatiōe et declaratione. et dicit q̄ istud sequunt⁹
et obtemat oēs curie: et propterea fm̄ cū iudex pōt cōdēnare
in fructib⁹ et expēsis reservata taratione. et eodem modo in
dātoris interel⁹ et in quibuscūq̄ casib⁹ vbi aliqua accessorie
petunt⁹. et hoc dicit esse exp̄ssus in c. inter dilectos. extra de
dona. et in c. ex infirmatione. extra de procu. et in l. cū propria.
in fi. C. si quis alte. vel sibi. q̄nis fm̄ cū securus esset cōdēna
re in certa summa vel quātitate negotio p̄t examinato: si
cut et leges civiles vident⁹ velle in expēsis q̄ p̄mo debet tara
ri: et postea iurari: et postea cōdēnari. §. oportet. i. ant. de indi.
ego addo Bar. in l. terminato. et vnto ad q̄ones. C. de fruct. et
lit. expen. vbi fingit et fortius voluit valere sniam cōdēnationis
expensarū incertā etiā sine reservatione tarationis: q̄nis dī
cat cōm esse practica q̄ referret sibi tarationē: et ibidē sequi
tur Bal. qui vult hoc esse verū in omnib⁹ accessorio. de quo
etiā videte Imo. in c. sine iuribus. extra de dol. et cōm. et Bar.
in addi. Spe. in ti. de senten. p̄ola. in. xii. col. et Ang. in l. i. ho
55 mo. ff. de re iud. ¶ Ultimo vt nihil omittat tangit hic An
ge. q̄ si iudex dicat in snia hoc modo: talē reū absolūimus et
victū victori in expēsis. (omisso vbo cōdēnamus.) an talis sen
tentia sit nulla. Bar. in l. p̄ses. C. de sen. et interlo. om. iudi. re
nuit q̄ sit nulla: nec suppleat verbū: cōdēnamus. omisso. n.
motus per aliqua de quib⁹ ibi p̄ cū. et idē tenet Bal. et Ange.
in l. i. §. sinantem. per illū text. ff. de here. insti. l. And. ro. in l. i. ff.
de reg. iur. et Imo. in c. qm̄ cōtra falsam. extra de p̄ba. p̄mum
tenuit Bal. sibi met⁹ Imo. in l. error. C. de test. que sequit⁹ ibi
Dan. de ca. alleg. etiā Bar. sibi d̄mum in d. l. i. §. sinantē. ff. de
here. insti. §. certe prout etiā dicebat hic Ange. de are. et bene
Bar. pōt multū bene a cōtrarietate saluari: qm̄ Bar. in d. l.
i. §. sinantē. posuit plura verba et alia q̄ nō posuit in d. l. p̄ses. p
que pōt suppleri verbū: cōdēnamus nā in d. l. i. §. sinantes.
p̄supponit Bar. iudicē sic formaliter dixisse: reū absolūim⁹
et victū victori in expēsis legitimis taratione nobis et succes
56 sorib⁹ nostris reservata. §. in d. l. p̄ses. Bar. non posuit illa
verba: taratione nobis et successoribus nris reservata. sed tā
tūmodo dixit: reū absolūimus et victū victori in expēsis. vñ
in primo casu p̄ illa verba: taratione nobis et successorib⁹
57 nostris reservata. suppleat verbū: cōdēnamus. cū alias nō posset
feri cōdēnationis reservatio: qd verbū nō pōt suppleri p̄ alia
verba Bar. q̄nis pōt adaptari verbū: absolūimus sicut ver
bū: cōdēnamus. et ideo in a nulla. et hoc videt mibi vera ve
ritas q̄tū ad saluandū Bar. a cōtrarietate. Quid aut tenen

dum sit in principali p̄dicto. §. videbimus. Jo. vero de imo. in
d. l. i. §. sinantē dicit q̄ vtracq̄ pars pōt sustineri: et qd talis sen
tentia valeat: et qd non valeat. ipse vero Jo. de imo. in d. l. i.
der postea. §. i. in. col. ver. itē pōt dubitari qd si iudex. ff. de re
iudi. arguit ad partes: postea subdit q̄ quis opi. Bar. in d.
l. p̄ses. sit de iure verior: et qd fortius de iure seruaret in pra
ctica. q̄ tñ alia opi. bar. est equior et de iure sustentabilis: atten
ta vō simili mente sentētiantis. itē q̄ snia expensarū sui natu
ra est interlocutoria: alle. no. in l. paulus. ff. de re iudi. et est gl.
in l. qd iussit. in prin. in eo. ti. et sic in eius p̄batione nō requi
rit tantā solēnitatē quantā diffinitiva: cū possit proferri ver
bo dūmodo ad scripturā redigat⁹. vt not. glo. et doc. in l. i. C.
de app. et dīcā. §. in vlt. gl. et sic in casu p̄dicto p̄sumit plus di
ctum et minus scriptū. itē et fauere debemus vt res potius va
leat q̄ pereat. vt l. quoties. ff. de reg. iur. hāc vltimā sentētiā est
etiā Raph. cu. in d. l. i. §. sinantē. et ipsam cōp̄bat ex no. do
ctrina Bal. post Mic. de mata. in l. error. C. de test. vbi no. vo
luit q̄ etiā vbi scriptura est de solēnitatē act⁹ sufficit q̄ in scri
ptis tale verbū exprimat⁹ per qd aliud subintelligat⁹ ex mēte
disponētis. arg. in d. l. i. §. sinantē. et in casu nostro satis de mēte
iudicis cōstat qd vñ suppleri verbū: cōdēnamus. cū dīce
rit victū victori in expēsis. nūq̄ aut in hoc puncto placet cō
cordia ad Bar. §. data. ex qua teneo cōtra istos nouissimos
Imo. et Luna. q̄ vbi iudex solū diceret: reū actori cōdēnam⁹
et victū victori in expēsis. nec plus diceret: qd snia esset ipso
iure nulla. Nec obfundamentū Imo. q̄ snia expensarū sui
natura est interlocutoria: q̄ fateor dū dicebat q̄ interlocuto
ria in sui p̄batione nō requirit necessariū q̄ p̄ferat in scri
ptis: rīdeo illud esse verū q̄n esset lata de per se. §. hic erat la
ta simul cū principali diffinitiva necessariū requirere scriptu
rā: vñ q̄no possum⁹ dicere q̄ ista interlocutoria simul lata nō
requireret scripturā q̄qd ipse diceret q̄ ad hoc conat⁹ rīdēret
Nō obf. fundamentū Luna. cōtra Bar. §. ant. Bal. qd vbi
scriptura est de solēnitatē act⁹: sufficiat tale vñ i scripturis ex
primi p̄ qd aliud subintelligat⁹ ex mēte disponētis: q̄ rīdeo
illud esse verū q̄n ex verbis exp̄ssis aliud necessariū subintel
ligeret: put est in terminis Bar. in d. l. i. §. sinantē nec fuit di
cti taratione nobis et nostris successorib⁹ reservata. ex q̄bus
verbis exp̄ssis necessariū subintelligit⁹ tacitū verbū: cōdēna
mus. sec⁹ est aut q̄n ex verbis exp̄ssis aliud necessariū nō in
telligeret: put est in terminis Bar. in d. l. p̄ses. q̄n dictū est
victū victori in expēsis: q̄ hoc vba necessariū nō subintelligi
tur verbū: cōdēnamus. cū etiā ita possit intelligi verbū: absol
uim⁹. et sic hoc fundamentū Luna. ita declaratū multū bñ fa
ciat pro cōcordia Bar. quā. §. feci. et credo q̄ ista sit pura veri
tas. ¶ Nūquid aut si iudex dixerit: cōdēno in expēsis quas
56 iurabit actor: an valeat talis snia: habetis gl. no. q̄ sic. in l. cū
iudex. C. de sentē. et interlo. om. iudi. et vide Bal. in l. termina
to. ad fi. C. de fruct. et lit. expen. et ibi ponit an tunc actor teneat
57 statim iurare. ¶ In ca. glo. ibi: vt si peto interesse. habetis
q̄ interesse etiā incertū peti pōt in libello: et p̄sequēter qd vbi
agis ad interesse quātitas non d̄ certificari aut declarari in
libello. et idē tenuit glo. fm̄ qd ibi pōderat Bar. in l. certi con
dictio. in pn. in gl. sup. ver. ex incerto. ff. si cer. pe. Ultramō. vt
Jo. et Pe. hic. et in l. vnica. C. de sen. q̄ pro eo qd interest p̄fe.
et ibidē Ly. teneant cōtrariū: et maxime q̄n interesse p̄ncipa
liter petis: et est de p̄terito: quo casu d̄ cē certū cū illa sint cer
ta q̄ p̄ rerū naturā certa sunt: q̄nis p̄ncipes agētes sint incerta.
l. respiciendū. l. cū ad p̄sens. ff. si cer. pe. et. §. condiciones. §. de
ver. obli. itē interesse p̄teritū est certū p̄ncipes testes q̄ de illo
habent deponere: atq̄ nō posset p̄bari. et hāc eorū opi. fundat⁹
per multas leges et rationes quas adducit Jo. fab. hic in. iij.
col. et Mico. de neap. in. ij. oppo. gl. sed Bar. et cōter doc. sal
te Ultramō. in d. l. certi cōdictio. in prin. in pe. col. et plenius.
in l. stipulatiōes nō diuidunt. in prin. in. x. et vlti. q̄ vbi latissi
me. ff. de v. ob. et cōter doc. in d. l. vnica. C. de sentē. q̄ p̄ eo qd
interest. tenet opi. glo. nostre potissimū p̄ ter. apertū in l. i. in
fi. C. de inuti. stip. p̄ter rōne inuincibili: q̄ quotiescūq̄ decla
ratio alicuius incertitudinis nō est i p̄tate actoris: admittit
libellus incertus: put late dixi. §. l. h. no. in. ij. sal. §. si est qd de
claratio interesse nō est in p̄tate actoris §. iudicis: vt d. l. vni
ca. C. de sen. q̄ p̄ eo qd interest. et hic in gl. ergo nō cogit actor
illud limitatū ponere in libello. Hic fundamentū Ultramō. et
eorū leges et rōnes rīdēte put rīdet formaliter Bar. in d. l.
58 stipulatiōes nō diuidunt. in. x. et vlti. q̄ et vltra ita si vultis
videre an interesse dicat certū vel incertū: et q̄ actione petat⁹:
et qualr in iudiciū deducat⁹: et qualr forme in eo snia: videte
Spe. in ti. de fruct. et interel. §. vñ. in verū. qualiter. in ver. sed
q̄no et in ver. seq. in ti. de sentē. §. qualr. ver. itē debet. et v. seq.
59 et hoc refert Mic. de nea. in. i. q̄ extra gl. ¶ Qualr aut p̄bet
Jason super Titu. de Actio. D ij

¶ Interes-
se. Ad etia
que ad hoc
habent per
s. di. in. c. fa
cro. ad fin.
p. sen. ex. 6.

Interesse. q. gl. hic dicit qd d. interesse coram iudice pbari: vi
dete bar. m. d. l. vnica. in p. col. in. v. q. p. in. in. ver. m. restat
videre de. v. 2. vlt. q. 2. c. v. in. f. 2. ibid. bal. in. v. col. 2. q. qro
quo p. b. f. interesse. cu. s. f. 2. illud p. p. tuo notate q. q. uis in
teresse sit probatu p. vnu test. n. t. i. poterit deferri iuramentu
in supplem. p. b. ationis. ita voluit singu. Bal. in. d. l. vnica.
ad si. motus: q. in isto genere p. b. ationis r. o. testis pcedit per
via idustrie: n. p. via sensus corporalis: ideo n. est ita liqui
da p. b. atio q. uis p. u. videat voluisse ipsemet Bal. in. ea. l. in
2. col. in. ver. mercator. de quo etia ibi p. Sali. in. vlt. col. ¶ In
60 si. glo. bene dicit. ¶ Glo. in. ver. sniam. que est si. In si. babo
tis q. q. uis regula sit q. regulariter snia debeat in scriptis p.
ferri: 2. sic descripti rectitudinis fallit t. in quatuor casib. de q.
bus hic per gl. n. n. u. llos alios casus fallentiales videte per
gl. in. c. h. de re ind. in. vi. 2. l. c. alberti. extra de testi. 2. quosda
alios ponit do. Elbb. Panor. in. c. j. extra de libel. obla. vltra
quos ego addo illu notabile 2. singulari casum que habetis
in. l. j. C. de p. u. i. schola. lib. x. vbi tenet sing. Bar. post gl. no.
ibi: q. de consensu partiū snia pot ferri sine scriptis: 2. sic q. illa
solentia snie ferde in scriptis pot remitti consensu partium.
¶ Ad addo aliu singulari casum: scz in snia q. p. refer in p. n. tia
p. n. t. p. i. q. in illa n. requirit q. snia ferat de scripti recitatio
ne. ita dicit sing. Spe. in. tit. de sent. prola. s. i. n. rta. ver. non va
let etia si est lata. de quo videte etia p. Jo. an. in. c. in. causis. ex
tra de re ind. 2. Bal. in. l. h. C. de legi. 2. in. c. j. de no. for. fidei. in
vlt. seu. ¶ It. fallit in snia lata in causa matrimoniali i qua n.
requirit scriptura: s. testes sufficiunt: fm. Inno. in. d. c. alberti
cas. extra de testi. ¶ Ultimo pro nuc fallit in interlocutoria
in qua in sui p. b. atioe n. requirit de necessitate scriptura: b
ut est gl. no. in. l. h. 2. ibi doc. ff. de appel. Bar. in. l. h. ad si. C. de
sen. 2. interlo. om. ind. 2. in. l. nec quicq. s. vbi decreti. in. j. col.
ad si. ff. de offi. proc. 2. lega. 2. in. l. i. in. C. de app. 2. rela. Bal. l. i.
fin. C. de sen. ex. peri. reci. ¶ Inno. in. l. j. libelli. ff. de app. et circa
hoc vide in specie Bal. 2. Eng. 2. Inno. in. l. patris 2. filii. ff. de vul.
2. pup. vbi in specie dicit q. condonatoria expensarū cu 3
sit interlo. n. requirit scriptura. id. tenet Bal. in. l. i. in. l. i. in.
col. C. de fru. 2. lit. expen. 2. videte gl. sing. in. c. h. sup. verb. Joa.
nea. de dec. in. vi. cod. modo dicit Bar. in. l. titia. ff. de accus.
q. snia lata ab obseruatione iudici n. requirit scriptura: q. est
interlocutoria. ¶ Cod. modo snia lata super incideti vel emer
genti n. requirit scriptura fm. Bal. in. l. h. defendere. ff. de ad
mi. tut. 2. id. in precepto qd fit in cōfessum ante lit. cōte. in rta
l. si debitor. cu. glo. ff. de iud. ita sing. D. n. de san. g. n. in. d. c.
h. de re ind. lib. vi. 2. Jo. de imo. in. d. l. patris 2. filii. ff. de vul. 2.
pup. 2. per ista remaneat expeditus presens. s.

¶ Scriptu
ra ap. Ro
ta. cccxiiij.
ale. cccxxx
v. decisio.

- 1 Plus petens in libello qua pena olim puniebatur 2 qua
hodie: 2 nu. seq. 2 quid si in libello esset apposta illa clau
sula: salvo iure superflui. nu. 2.
- 4 Admoran 2 quando restitutio datur aduersus plus peti
tionem in libello suo positam.
- 5 Error facti quod iustus esse dicatur qualiter intelligatur.
- 6 Ignorantia in a. to alieno quibus casibus n. toleratur nec
locum habeat. cum tribus seq.
- 10 Petens ante tempus olim qua pena puniebatur 2 qua ho
die: 2 nu. sequen.
- 12 Restitutionis in integrum concessio an cognitionem cause
requirat: 2 an sit delegabilis.

Si quis agens.

Dunc. s. cōtinuat ad p. re
dentes 2 satis inepte Joa.
de pla. hoc modo dictū est. s. in. s. tripli. q. pl. petēs punif in
tripli. nuc aut i hoc s. declarat imperator quot modis dica
tur q. petere plus. Addeus est ita cōtinuare fm. Mic. de nea.
hic dictū est. s. in toto isto tit. de act. qualr q. intet. verū q.
cas aliq. i. t. etat vltra q. sibi debeaf: idcirco vt viderem. qua
pena puniat ille q. plus debito petit: 2 quot modis q. plus
petere dicat. posit. fuit iste. s. p. que ita declarant vsq. ad. s. si
min. ¶ Et diuidit in tres partes vsq. ad. s. si minus. primo po
nitur qualr plus petēs olim puniebatur. in scda declarat quot
modis dicat q. pl. petere: 2 vnuquēq. modū declarat in ter
tia ponit penā iuris noui que imponit plus petēti. scda ibi:
plus aut quatuor modis. tertia 2 vlti. ibi prope fi. 2. hoc qui
dem antea in vsu fuerant. et. h. d. g. n. aliter vsq. ad. s. si min.
¶ Plus petēs in libello olim cadebat a causa. hoc pmo. 2
plus de quatuor modis vt hic declarat in specie. hoc scdo. ho
die vero pl. petēs tpe punif hoc mō. q. inducie duplicant et
actor ad oē cōnū litis tenet: plus vero petens alijs modis in
tri. um sum. tas punif que reus sustinuit litis noie. h. d. ter
tio 2 vlti. vsq. ad. s. si minus. g. n. aliter summādo. verū q. iste

¶ Est nimis plures idcirco ppter eius pleritatē legā ad p. ver
ficulos. Et istud prin. vsq. ad ver. plus aut. 2. et subdiuidit in
tres partes. In prima ponit dictū qualiter plus petēs olim
puniebatur 2 dicti extensionē. In scda fallentia ad illā extēsi
onem in minore. In tertia: fallentia in maiore et magna causa
iusti erroris scda ibi: nisi minor erat. rev. an. tertia ibi: si tam
magna causa. 2. h. d. in specie istud prin. vsq. ad ver. plus aut.
¶ Plus petēs in libello q. sibi debeaf olim cadebat a cau
sa: nec postea restitutio concedebat nisi rōne minoris etatis:
2 ratione iusti erroris. h. d. vsq. ad ver. plus aut. hoc. in princ.
est planum 2 facile gl. claras habet. ¶ Notate primo ex hoc
tex. qd olim plus petēs cadebat a causa sine sciēt. sine igno
rante dūmodo ignorātia fuisset crassa: vt p. 3. ex ver. constā
tissima. in tri. vt dixerit Jo. fa. 2. sequit. Joa. de pla. hic: qd si
procuratori fuisset in parte satisfactū dno ignorāte: 2 dñs pe
tēt: incidet in hanc penā per hūc tex. p. ver. cōstātissima.
2. hoc dicit si dñs petisset creditor: alio non per ista patet qd
differat iste. s. a. l. vnica. C. de plus peti. c. j. extra de libel. obla.
l. vnica loquit vbi per doli q. petit plus debito: 2 plures cau
tionē per doli exigit: vt ibi declarat Bar. 2. doc. 2. glo. 2. doc.
in. d. c. j. extra de pl. pet. 2. p. hoc sing. infero q. cū pena illi. l.
vnic. euitet 2. vt locū n. habeat si in libello esset adinuere qd
clausula: salvo iure superflui. pnt sing. tenuit do. Ant. de bu.
in. c. h. in p. col. extra de libel. obla. referens ita tenere Spec. vt
ibi per cū: q. multo magis euitaret pena hui. s. 2. totius isti
materie q. in libello in quo quis peteret plus debito diceret
illa clausula: salvo iure superflui. qd notate diligētissime in
practica p. limitatōe hui. s. 2. eius materie. 2. miror qd hac
dicta clausula n. etant libellatē. ¶ It. aduertit qd q. uis iste
tex. in vlt. p. n. t. qd verbū sonat realitatē: videat. eaf. innuere qd
hoc pena solū habeat locū q. agif. actiōe reali: vos t. dicit
qd g. n. aliter pcedit sine agaf. reali sine psonali: vt p. 3. ex pla.
q. ponunt in ver. plus. 2. s. seq. i. eo. s. 3. Jo. fa. 2. Jo. de pla. hic.
¶ Scdo notate ex hoc tex. in vlt. in minor erat. 2. qd minor
dax restitutio aduersus pl. petitionē in libello suo positā: qd
h. locū: vt inquit hic tex. q. sui facilitate hoc pcedisset. sec.
aut si dolose petisset: q. tūc puniret sicut 2. maior in triplo ex
p. s. ar. in rta. s. o. s. ver. tripli. s. eo. 2. multo magis puniret si
minor dolose plus petisset: 2. etiā dolose exegisset cautionem
pluris: q. tūc caderet a toto debito: in rta. l. vnica. C. de pl. pe
ti. nec istis casib. daret sibi restitutio in iteg. q. minor n. dax
restitutio aduersus dolum verū: vt l. i. C. si aduer. deli. 2. l. si
causa. s. nuc videndū. in. s. h. in cōmissum. 2. l. an. l. i. ff. de mi
no. q. uis aduersus doli p. s. u. m. p. t. 2. de p. rito bñ subue
nietur minori: vt est glo. quā Jo. de pla. 2. Eng. hic reputāt
sing. in. l. vbi erigif. in prin. in gl. h. sup. verb. primā. ff. de edē.
quā Bar. Bal. Eng. 2. alij ibi sequunt 2. multū cā notāt ad
hoc. secus aut si esset doli etia p. s. u. m. p. t. s. de futuro: vt l.
auxiliū. i. prin. in vlt. in serag. ff. de mino. ne def. materia de
linquēdi: 2. ita limitat Bar. in. l. vbi erigif. in prin. ff. de edē. 2.
in. l. minor. rev. an. om. s. sam. ff. de mino. 2. ibi p. hoc infert ad
q. dñe notabile: de qua ibi p. cū 2. latius p. eund. in. l. j. s. n. cia
tio. in antep. 2. p. col. 2. ibid. p. alios. ff. de op. no. n. i. 2. p. Jo.
an. 2. alios in. c. auditis. extra de in. iteg. rest. p. Bal. in. d. l. an.
riliū. in prin. 2. in. d. l. minor. rev. an. om. s. sam. 2. in. d. l. vbi er
gif. 2. ibi etia p. Eng. 2. alios post Enil. de cu. ¶ ¶ Ulti. nota
te ex hoc tex. in ver. sane si tā magna: qd error facti s. e. in h. s.
2. p. terea dicimus vulgo q. p. u. d. t. i. s. m. os fallit: vt inqt. In
ris. cōsul. in. l. h. ff. de iur. 2. fac. ign. 2. gl. hic in ver. cōstātissima
sup. quoverbo hoc phaf. n. ter. n. o. qd intellige verū in facto
alieno. 2. in istis terminis loquit. ter. noster. sec. aut in facto
pprio i quo ignorātia facti p. p. n. e. n. o. est tollerabilis: vt l. q. q.
ff. ad velleia. 2. l. plurimū. ff. de iur. 2. fa. igno. i. i. c. h. ff. p. soc.
2. glo. in. l. si quis delegauerit. in glo. h. ff. de nona. ¶ Aduertit
te tñ qd illud qd dictū est in facto alieno esse tollerabile ignorā
tiam: imo iustu esse errorē recipit multas limitatōes: vt ple
ne p. doc. 2. d. An. de but. 2. Jo. de imo. l. c. ab excōicato. extra
de p. s. e. r. ¶ Et multis p. nuc tres singulares vobis trado
quas reputo certas 2. notabiliores. Fallit ergo pmo nisi de eo
fuisset sepe discussum 2. tractatū p. illū q. vult ignorātia alle
gare fm. Bal. in. l. cū alienā. in vlt. col. C. de leg. p. l. procura. ff.
de pha. 2. l. si patriū. ff. de cōfir. vti. 2. sequit. Jo. de imo. in. l.
si domus. s. de cūc. ff. de leg. j. ¶ Scdo fallit nisi esset tale fa
ctū qd esset publicatū in loco i quo q. morā traheret: vt c. j.
de postu. p. d. als de resti. spo. iuncto. c. h. qui ma. accu. p. o. a. c.
cedat qd voluerūt glo. no. vt in. l. si tutor petitus. in gl. h. quā
glo. ibi no. Bar. C. de peri. tu. 2. glo. in. l. quinquaginta. ff. de
excu. tut. 2. gl. in. s. q. aut. super ver. cognouerit. s. de excu. tut.
2. gloss. in. l. j. 2. ibi Bar. ff. de recepta. q. voluerūt q. q. s. u. m. a. f.
scire qd publice scribat. facit. l. si pupill. s. s. scribere. ff. de in.
fi. 2.

¶ Alieno.
Adde do.
Barbo. so
si. in p. l. co
rili. in. c. in
cā onofrū.
verū in hac
difficultate
2. in p. l. d. v
vii. in. c. in
primis. vlt.
s. 2. tra. bāc.
in. h. parte.

fi. ⁊ propterea qd nō pōt ignorare schedulā positā in portis
scu valuis ecclesie. vt est tex. notā. in. §. pe. in aut. quō opor. epī.
col. i. ¶ ⁊ Tertio fallit ⁊ vltimo pro nūc. nisi effect factū nota
bile ⁊ grane. c. cū illorū. extra. de sen. excō. in antiq. ⁊ notā.
do. Sint. ⁊ Sino. in. d. c. ab excoicato. itē illud qd dictū est. s. in
facto ppro nō ēē tolerabilē ignoratiā. fallit si sit factū multū
de lōgūquo seu de antiquo. qd tunc tolerat ⁊ psumit igno
ratiā. qd hōm memoria est multū labilis ⁊ caduca. l. peregre.
in pñ. ff. de reg. pō. ⁊ ita nō. Dy. in reg. psumit quis. de reg.
iur. in. vi. ⁊ Bar. in. l. si qd delegauerit. §. si. ff. de noua. ⁊ in l. nō
fatur. ff. de confes. ⁊ in. L. celsus. ff. de vsuca. qd intelligit verū
singulariter qd tractat de dāno cuiusdā. qd tūc et lōgūtar
te tps bñ psumere ignoratiā in facto ppro. fec⁹ qd tracta
retur de lucro. istud est qd sing. voluit Bart. in. l. q fundus. §. feru⁹
mens. p illū tex. ff. pro emp. qd dictū cōmendat ⁊ merito
Ang. de are. bic. ⁊ mādāt ita obseruari memorie qd nūq. ex
cat mente. potestis alio modo limitare id qd certū est in facto
pprio nō esse tolerabilē ignoratiā. vt nō pcedat qñ factū effect
ita intricatū qd nō posset de facili memoria retineri. in. l. i.
emp. tot. §. lucius. ff. de pac. ⁊ l. cū fideicō. ff. de cōfes. ita Bar. i.
l. si qd ita delegauit. i. ff. de noua. ⁊ Ange. in. d. q fundus. §. feru⁹
mens. ff. pro emp. ¶ Glo. §. paruula sup. vñ. intentione.
in. fi. ⁊ sic ponit cōtentū p cōtinentē ⁊ in. tēio qd cōtinet in li
bello pro ipso etiā p Spein. ti. de lib. cōcep. in pñ. c. ¶ In gl.
in verb. cōplerus. in. fi. habetis qd olim q ante tps petebat ca
debat a iure. vt. d. l. non solū. §. si. ex qd habetis qd de iure ffoz
pena petitis ante tps erat amissio cause. itē qd ad ius ffoz. se
refert tex. nō dū dicit. oīs cadebat ⁊ c. ⁊ idē f. qd de iure ffoz.
pena petitis ante tps est effect amissio cause. tenuit etiā glo. i. d. l.
non solū. la. j. §. si. super ver. teneri cū. ⁊ in. d. l. non solū la. j. in
§. tale. super verb. cōmissum. ff. de lib. l. ⁊ ex hoc sequit qd iura
ffoz. hodie sunt in hoc correctā. cū hodie pena petitis ante
tps fit tm duplicatio induciarū. vt. §. tales. ff. de excep. ⁊ ver.
sed hoc qdē. j. c. §. ⁊ idē ē tenuit gl. etiā fm vtrāq. opi. Bo. ⁊
Bogoli. in. l. pecuniā. in. glo. si. super ver. videat. ff. si cer. petā.
⁊ nō Ang. de are. ⁊ minus bene refert cā pñū tenuisse. Lō
trariā vero opi. f. qd ius etiā de iure ffoz. pena petitis ante
tps nō esset amissio cause s. duplicatio induciarū. tenet Bar.
in. d. l. non solū. §. tale. ⁊ sentit in. d. l. pecuniā. motus per l. bo
ne. §. si sub cōdi. ff. de edil. edi. ⁊ idē tenet Bo. fab. ⁊ Bo. de pla.
⁊ Ric. de ncap. in. j. opp. glo. super illūmet tex. ⁊ p. l. greg. §. sub
cōdi. ff. de pigno. ⁊ d. l. pecuniā. ff. si cer. pet. ⁊ in. l. la. §. si de
lectum. ff. ad. la. §. fm hoc sequit qd iste tex. dū dicit olim ca
debat nō refert se ad ius ffoz. s. ad ius antiquū an ius ffoz.
⁊ p hoc ē leg. qd hodie ius ffoz. nō sit correctū p. d. §. tales.
j. de excep. ⁊ d. ver. s. hoc qdē. j. c. cū idē disponat p. ut illi. §. f. qd
qd pena petitis ante tps fit tm duplicatio induciarū. ⁊ ad. d.
l. nō solū. §. tale. vbi petēs ante tps cadebat a causa. pñ. etia. ⁊
dicit ibi glo. super ver. cōmissum. rñdet Bo. fab. bic. qd de iure
ffoz. aliud erat in debito sub cōdi. vel i. dē certā ex vna pte vt
petētis talia debita esset pena prout ⁊ hodie duplicatio idu
ciarū. ⁊ aliud i debito in dē incertā petētis tale debitu ante
tps esset pena qd caderet a cā per. d. §. tale. qd differtia fm euz
hodie est sublatā ⁊ correctā p. v. tpe. j. eo. §. vel fm Bar. i. d. §.
tale. potestis dicere qd. d. §. temporales. ⁊ d. ver. sed hoc quidē.
loquuntur de die certa ⁊ cōdi. s. de die incerta nihil dō. ⁊ sic il
li. §. tale. qd loquit de die incerta remanebit incorrect⁹. ⁊ sic il
q agit antē certū. etiā hodie sustinet penā. qd cadit a iure suo.
⁊ hoc modo etiā respōdet Rico. de ncap. bic. in. j. q. gl. vel fm
Bar. in. d. §. tale. cū dices certa babeat p. condi. vt. l. dies incer
tus. ff. de cōdi. ⁊ demō. ille. §. erit hodie correct⁹. ⁊ in bñ vlti
mam inclinare videt Dy. ⁊ reputat tenēdū menti ⁊ ita tenet
bic. Bo. fa. vt. §. retuli. qd impugnat Ang. de are. bic. qd legū
correctio est cuiusdā. vt vulgata. l. vnica. C. de inoffi. do. ⁊ c. cū
expediat. extra. de ele. i. vi. ⁊ maxime cū fieret p. vba impoia.
put in terminis nostris cū aliud sit esse additiōe ⁊ aliud ha
beri p. cōditiōe. quēadmodū aliud est esse cinē. aliud haberi
pro cinē. vt. l. mercia. la. j. ff. de verb. sig. ⁊ habet p. Bart. in. l. si
is q pro emptore. in. pñ. ff. de vsuca. circa mediū. in. verbi. qro
principā. circa materiā fictitiōis induciue. in. tali materiā fi
ctiōis cogitabā posse sustineri Bar. p. vñū fundamētū qd si
esset verū pateret clara rñsio ad allegatā p. Ange. nā illud q
dicit in correctoriis non esse sciendā extēsiōe. verū est et idē
tate rñsio. s. ex maioriore dñi licita est extēsiō. put in termi
nis nostris. nā si in petēte debitu cōditiōnale i quo est oīs in
certitudo. ⁊ an qñ nihilominus petēs solū puni in duplica
tione induciarū. put tenet Bar. per multa in. l. pecuniā. ff. si
cer. pet. ⁊ cōtra Boule. de eu. rñdet ad fundamēta sua. ⁊ idem
Bart. in. l. si ita stipulat⁹ magna. xxxij. col. ff. de v. obl. ⁊ Bal.

in. l. i. in. vi. col. C. de fidei. c. 7. Nico. de neap. in §. plus. j. co. in apof. l. ter. 7. latius in. j. q. 7. extra glo. quātomagis in debito in dīe incertā: puta dīe mortis que quis fit incertā: qñ est tñ certā ante. vt. l. j. 7. l. heres meus. in prin. ff. de condi. 7. demon. in quo nō verat. Etā priuatis petitis: prout in debito oīno cōditionali debet esse solū pena duplicatiōis induciariū puz est pena in debito mere cōditionali: nō autē esse pena amissiois. cause: qz effect maior pena qñ in debito mere cōditionali: 7. sic plus puniret qz minus delinqueret. sed fādamēta est falsum: qz i correctōis nedū ex idēitate rōnis mox ex maiōritate nunqz est licita extēsiō fm regulas cōtes traditas p bal. 7. alios in aut. quas actiōes. C. de sacrosan. ecclē. 7. Bar. in. l. precipimus p illū text. in. f. C. de app. 7. p repentes cōter. vt. Jmo. 7. Lu. ro. in. l. si vero. §. de vrr. ff. sol. ma. 7. pbat multū bene in. d. aut. quas actiōes. iunctis ibi traditis: vbi aut illud autentiōi corrigēs pscriptiōne cōtēnariā in ecclēsia non tñ extēdit ad ciuitatē fm cōm sūam: quīs maior nō corrigēdi fit in ciuitate. cōsidērate an possit sustineri Bar. p aliā regulā que habet qz in correctōis de stricta significatiōe ad latā licita est extēsiō: put tenuit glo. sing. l. 3. vulgata in de. sup. ver. eligatur. de dec. qd appellatiōe cōditionis lato sumpto vocabulo veniat etiā dīes incertus. d. l. dīes lēct. ff. de cōdi. 7. demō. inter dū cogitate: qz hoc nō firmo. C. Glo. in §. cade bat. diuidit in duas partes. In pīa allegat cōcordantes. In scōa extēdit hīc text. scōa ibi: 7. qd hic dicit i pīato. C. In ca. gl. in. f. Ponderāda sūnt vba huius gl. dū loquit pverba pteriti tps dū dicit: idē erat. nā dū vult gl. qz olim eadē erat pena in fisco plus petēte qd 7. in pīato. 7. amissiois cause: in nūit qz bodie aliud fit in vtroqz: vt quēdamodū i pīato pl? petente imutata est illa pena amissiois cause: 7. nō est bodie pena duplicatiōis induciariū: qz ēt fit in fisco bodie. 7. ex hoc sequit glo. velle qd. d. l. iustus. bodie sit correctā. 7. gl. istā sim pliciter tenet Ric. de nea. in. j. opp. gl. idē 7. aptius tenuit glo. in. d. l. iustus. 7. ibi expresse firmat qd illa. l. i. fit bodie correctā: istud idē sequit Bar. sed Jo. fa. hic tenet oppositū: qd imo illa. l. iust? nō fit bodie correctā. 7. b. d. ipse audacter tenendū: 7. sic isto casu fise? erit deterioris cōditiois qz priuatus: qz priuatus plus petēte debet esse pena amissiois cause: nec hoc vīdeat absurdū fm Jo. fa. cū in his qz tēdūt ad correctiōē morū 7. bonū exemplū prebendū sūnt cōtēntat esse deterioris cōditiois qz priuatus: hīc est qz etiā dū rēte legatiōe pōt cogi legat? fisci adire 7. restituere hīditate suspēctā. l. si legatus. in prin. ff. ad treb. Et p hac opī. scz qz d. l. iustus. nō fit bodie correctā: motus est ipse Jo. fa. qz frustra fuisset posita in vlti mo. Cvt denotaret imperator: idē ius esse l. fisco 7. pīato. 7. p hoc facit: qz leges qñis correcte nunqz tñ reponunt in volumine legū qñ tendūt ad declaratiōē aliarū legū 7. alias leges reddūt intelligibiliores: vt inquit glo. no. in. l. j. in prin. in gl. mag. in prin. ff. de cōiun. cū emā. libe. scōo mot? ipse Jo. fa. qz in dubijs qñibz? indicandū est cōtra fisci. l. nō puto. ff. de iur. fisci. Ad hoc possum? esse ridere ex illa nō limitatiōe qd dat ad regū. d. l. non puto. Jac. de bel. in. l. j. §. fi. C. de cad. tol. vbi illā regulā intelligit procedere qñ fiscus tractat de lucro 7. priuatus de dāno: qz nūc in dubijs bene indicādū est cōtra fisci: alie scias de qua limitatiōe videre oīno Ange. de are. in. §. si. §. quib. mo. testa. infir. 7. sic stabit defensata opī. gl. no. stre 7. Bar. qz d. l. iustus. bodie sit correctā cōtra Jo. fa. Quis etiā cōt opī. Jo. fa. tenuerit Jo. de pla. 7. Ange. de are. bic: a qbus oīno discēdo sūū tenens: vt vidistis. C. Glo. in ver. causa cognita. in fi. Nō habetis qd in cōcedēdis in integrū restitutiōibus regis cause cog. verū qz et qz requiritur cause cognitiōē regulariter de legari nō pnt. L. nec quicqz. §. vbi decretū. 7. qd ibi glo. in verb. per libellū. 7. ibidē Bar. 7. doc. ff. de offi. procon. 7. leg. hīc dubitant Ange. de are. bic: nūqz causa in integrū restitutiōis sit delegabilis: 7. sic nunquid possit delegari. de quo cum sit materia impertinēis: omnino dicite sic distinguendo vt per Bar. 7. alios in. l. i. Cybi 7. apud quem. cuius doctrinam refert 7. sequitur Ang. bic.

- 1 Plus petere an ⁊ quando quis dicatur. cum seq.
 3 Contrariorum eadem est disciplina.
 4 Oppositum illud quod operatur in opposito: operatur il-
 lud idem propositum in proposito.
 5 Pietia rerum variantur secundum varietates regionum.
 6 Caritudo quae raro accidit non debet impetere pietia rebus.
 7 Valori rerum qualiter probetur: ⁊ qualiter testes deponere
 habeant: ⁊ quid si testis dicat rem tantum valere sibi opi-
 suam: ⁊ an cas ⁊ ratione dicti sui assignare debeat. nu. 12.
 ⁊ an per instrumenta in quibus continentur qualiter ta-
 lis de iure pro tanto vendita est probari possit. nu. 13.
 Juson super Titu. de Actio. D. in

- 8 Tutor vel curator excusatur si vendat rem prout est estimata auctoritate publica licet plus valeat.
- 9 Res in dubio tantum valere presumitur: quantum in communis estimatio estimata sit.
- 10 Res cum quibus qualitatibus quis estimare debeat.
- 11 Res pñ valet: quāti vedit pñt. boni in scienti conditione rei.
- 14 Libellus in actione arbitraria qualiter formandus sit.
- 15 Gabella si statim disponit quod de quolibet contractu ibi celebrato gabella solui debeat: an si solutio in illum locum destinata sit solui debeat.
- 16 Forum ratione destinationis solutionis in illo loco nectum quo ad principalem contractum conjunctionem quo ad ipsius contractus consequentia ut damnum et expensarum que accessorie veniunt quis sortitur: et nunquid possit conueniri in loco celebrati contractus: et quādo. n. l. c. iij. seq.
- 21 Clausula: et promittit solvere hoc pñt. Rome: et gñaliter vbiqñs fuerit inueniunt: et vbiqñs fuerit ab eo petuntur. quid operetur: et quomodo intelligenda sit. et n. l. c. 22.
- 23 Promittens solvere vbiqñs fuerit inueniunt an in loco pestifere ro: vel suspecto: vel alibi loco sibi nō tuto conueniri possit.
- 24 Promittens si sit hic pñt. et solvere promittat florentie et alibi vbiqñs fuerit inueniunt: an in alio loco remotiori quam sit florentia conueniri possit.
- 25 Soluere si promittit in quocunqñ loco tibi creditori placuerit: an ista promissio aliquid relect.
- 26 Promittens creditori vbiqñs locorum rñdere quāsi intelligat.
- 27 Promittens solvere in certo loco: an si non soluat in loco destinationis poterit postea in quocunqñ loco conueniri etiam si ibi non sortitur forum.
- 29 Actio propter locum suum in quibus casibus dicatur.

Plus autem iste ver. summat⁹ fuit in genere i pñ. hui⁹. qñc aliud cōmōdū summariū expectat. et ad hūc ter. cōcordat ter. in c. i. extra de plus pet. c. i. qñ qñ dicat pñt. petere re: ut qñ debent

- 1 de plus pet. c. i. qñ qñ dicat pñt. petere re: ut qñ debent et tñt. et pet. et vbi c. i. ter. Isti ter. in hoc limitat Jo. fa. hic: et sequit Jo. de pla. qñ plus petis vna petitiōe et simplr fecus est aut qñ plus peteret in accessorio: ut qñ aliquis peteret rez cū fructib⁹ vel interesse: sed solū principaliter: qñ tñc non habet locū pena hui⁹. qñ cū hoc sit penale nō dñt cōdñ. l. inter. pñtatiōe. ff. de pñt. et qñ debeat pñtari saltē pena tripli: apparet fm cū: qñ per accessiones quis nō soluit maiores spōntualas. c. i. de no. in ver. tpe qñ petēs ante diē dñ plus petere tpe. et iste ter. pñt fm Jo. fa. Jo. de pla. et etiā Ange. de are. hic. l. c. col. hūc dies sit appōita ab hoīe de pñsensu partitū: siue dies iustit ex natura rei vñt in fructib⁹ nascituris et partu nascituro: iuxta l. inter. dñ in prin. cū si ff. de ver. obli. et ita expresse tñ gl. in §. tpales. in ver. sñs. ff. de except. siue dies iustit a. l. et in tractatiōe dotis ver. mobilis: iuxta l. vñca. §. tractatio. C. de rei vñ. act. vel in cōstitutā pecunia: iuxta l. pñtissor. si cū in prin. ff. de consti. pecu. in bis enim cōbus locū haberet iste §. et eius pena addo qñ idē etiā tenuit do. Ant. de but. in c. i. extra de plus pet. et c. i. ter. apertus in d. §. tpales. in ver. bodie. et in ver. ante tps pñtationis vel obligationis. et expresse hūc i ver. spōte induxit: vel natura actionis cōtinet. c. i. An aut situd pñtatur in die incerta qñ habet p cōditiōe: dixi late in prin. hui⁹. §. in ver. cñs. c. i. Ter. no. qñ petēs ante cōditiōnem dñ plus petere tpe. sed aduertere qñ illud cōparatiū plus: isto casu nō pñt pñtū suū pñtū: qñ pñtente cōditiōe aliqd debebat: qñ istud est falsum: vt l. cedere diē. ff. de vñ. signi. et cōparatiū nunqñ pñtū suū pñtū quōties aliqd absonū resuleret. l. in cñs. et ibi glo. in ver. cantua. C. de sur. et dicit grammati tñc cōt cōparatio absona. c. i. Quarta no. ibi: qua rōne cñ glo. parula qñ erponit. i. sñt: pñt qñ licita est argumētatio a rōne per cōtrariū. cōcor. l. in prin. ff. ad. l. fal. cōcor. qñ vulgo dicim⁹ pñtū eadē esse disciplinā: qñ cognito vñq de pñt cognoscit et reliquū. l. in prin. et qñ ibi pñt pñt. ff. de bis qñ sunt sui vel alie. in cñ si. c. i. et pñt potētis colligere ex hoc ter. ff. Jo. de pla. hic: qñ illud quod operat oppositū in opposito: illud idē operat pñtū in proposito: vt bñt. et in l. hūc in §. ff. de leg. in. et l. hūc in §. ff. de vul. et pup. de quo biocardop Bar. in l. inter stipulatē. §. sacra. ff. de ver. obli. c. i. Ultimo no. in ver. loco. ante hūc pñtā rerū variant fm varietates regionū. cōcor. l. ideo in arbitrio. ff. de eo qñ cer to lo. l. pñtā rerū. §. si ff. ad. l. fal. vbi inqñ pñtū cōsul. nōnullā. pñtū varietatē tpa locaqñ asserit. et ibi est ter. signādus in si. quē Ange. de are. hic bene p singulari habet qñ caritudo qñ raro accidit nō dñ imponere pñtā rerū: sed dñ haberi pñtā ratio ad ea qñ cōtiter accidit. iuxta l. nā ad ea. ff. de le. c. i. dñc

sumpta occasione Ang. de are. hic multū late et diffuse exami nat qualiter probet valor⁹ et estimatio rerū: et que habeat de ponere testes. de qua in materia vide hic p cū vñq ad saturitā tē. et p Bar. Ang. et Imo. in d. l. pñtā rerū. §. si vide gl. in l. ij. in glo. mag. in ver. iudicia. et ibi late Bar. C. de rescin. vend. in pe. et vlt. col. et ibi Bal. in repe. illius. l. in antepe. et vlti. col. vñq ad si. illius. l. et qñ not. dixit Bar. in l. i. §. si bñt. et ibi Imo. et alij scribentes. ff. ad treb. Bart. in consi. suo incl. literis vestre magnificētie. Imo. in l. qui rōne §. cōberes. in vlti. abar. ff. de verb. obli. et latissime per Lano. vt Ant. de but. et Imo. in c. pñtā rerū de emp. et vñ. et in c. cñ cām. et ibi maxime per do. Abb. et Imo. extra de testi. et vide Bart. l. l. semp. C. de erga. mili. anno. l. i. et vbi dicit esse casum expellum qñ quāti frum tūm valet vel alie res venales nunqñ debet inspicere nisi in loco publico publici fore quāti ibi vñt pñtū: vñt si res pñt vñt multo plus vel minus pñtū sed in foro nō tantū: nō debe mus illū locū inspicere sed semp debemus cōsiderare estimatiōe fm locū publicū. qñ dicit reasumit etiā Bar. in d. l. pñtā rerū. §. si in prin. alibi dicit Bar. in l. i. §. si bñt. no. C. de ma gi. cōne. qñ ibi est ter. in perpetuum notādus qñ excusatur tu tor vel curator si vñt rē put est estimata auctoritate publi ca l. pñt valet. c. i. Alibi dicit sing. Bar. in l. i. vbi hoc not. ex illo ter. C. de pñt. et oñbas rebns nau. lib. et qñ in dubio pñt sumitur res tñt valere quāti est estimata in cōi estimō. qñ dñ ligiti sine no. et sequit Bar. in repe. d. l. i. pñt. col. C. de rescin. ven. Ang. in d. l. rerū. §. si vide etiā in materia qñ dicit Bar. et Bal. in d. l. si §. si per illū ter. C. de adm. n. et tñt. et c. i. ratorib⁹ hñtibus vñt rē frum tūm tpe caritū. an vero si alio tpe vñt rē excusent: vide etiā qñ not. Bart. in l. domos. ff. de leg. j. de pñtō edificiorū estimādo. et qñ no. Bar. in l. vñca. in vlt. qñ in. C. de sen. qñ pro eo qñ interest. et ibi Bal. in l. i. vlti. col. vide etiā Bar. in l. si ferus furtiuus p illū ter. cū gl. ff. de cōdi. fur. et ibi etiā pñt cū tñtibus qualitatib⁹ habeas res estimare. de quo etiā p glo. no. in l. mortis cā capim⁹. §. si si vñt pñtū ff. de do. can. mor. tñt glo. dicit rem tantū valere qñ quāti vñt pñt. scz homin scienti cōditiōne rei. de quo etiā p Bal. in l. solā. C. de testi. et p Bar. in l. i. §. si bñt. ff. ad tre. et c. i. An autem si testis dicat rem tñt valere fm suā opimōne pñt. pñt sing. Bart. in l. i. §. si cōm. et n. nau. l. i. et an testis deponēs super valore rei: seu sup rei estimatiōe debeat assignare causam et rōnem dicti sui etiā nō interro gatus: pñt Bar. in l. solā. in vñ. col. ver. quero nunquid de esti matione rei. C. de testi. et in l. vñca. in vñ. col. C. de sent. que pro eo qñ interest. et in l. si §. si in pe. col. C. de iur. do. et Bar. in trac. suo de testi. in vñ. col. et an valor seu pñtū rerū possit probari per iustia in quibus cōtineat quāsi talis domus est vendita pro tanto: pñt Bal. in repe. d. l. i. C. de rescin. vend. in pe. col. ver. decimo quero nūquid ista pñtatio. et sing. Bal. in l. vñca. in vñ. col. in ver. quero nunquid per instrumēta vete ruz emptiōnū. C. de sent. qñ pro eo qñ interest. vbi pñt an per instrumēta veterū et antiquarū emptiōnū olim factarū pñt tñt valor rei ad pñtū: et ibi etiā qñ si iustia sint singularia. et vide oñno ibi per cū. c. i. Glo. in ver. plus aut. in si. Nunquid aut iure fñz. petēs plus tpe cadat a re et a cā dñt late in prin. bu ius. §. in glo. i. Glo. in ver. cōmōtatione. diuidit magi straliter in tres partes principales. In prima declarat ter. vñt mō et declarationē rōnis assignat. In scda declarat ter. alio modo et declarationē rōnis assignat in ferēdo formā li belli in actiōe arbitraria pñt locū. In tertia tacite format qñōz. scda ibi: vel dic de tpo loco. tertia ibi: post hoc nisi sol uat. Illa tertia principalis subdiuidit in tres. In pma facit qñ dñt est: qñ format qñōz et tacite rñdet cū limitatiōe. In scda refert opi. pñt. illā limitatiōne ipugnāns. In tertia de fendēdo dicit limitatiōne rñdet adductis pñt. scda ibi: scz pñt. qñ vñt cñt. tertia ibi: scz certe qñ dñt legib⁹ dñ. c. i. In ea. gl. ibi: in loco destinationis. Hec prima expositio est vera i se: scz nō cōuenit ad ter. nostrū qui expresse dicit sub cōmōtatiōe illius loci: vñt tenet expositiōne sequentē. c. i. In ea. glo. ibi: in libello ponere debet. et habetis formā libelli in actione arbitraria pñt locū: qñ in libello debet fieri mentio de loco in quo fñda erat solutio: et postea debet cōcludere alternati ue: vt so nat hic: vel in loco in quo pñt solvere. formā autē huius libelli ponit glo. in l. i. §. si quis super ver. detracto. ff. de eo qñ cer. loco. et latius in l. i. §. i. in ver. adiectione. ff. cod. tangitur succante per Spec. in tit. de plus peti. ver. finantem. et per Roffr. in ti de actione in sac. arbitraria. hui⁹ etiā libelli formā ponit Spec. in tit. de solu. §. i. notandū in ver. si pñt refert i ioco. de nea. hic in vltimis verbis. vos autem ex mēte Jo. de pla. et Ang. de are. hic: et i. d. §. pñtā rerū. ita format libellū plenius qñ fouet glo. nostra hic. ago cōtra Titium et dico

¶ **Calor. vi** de fra. are. l. i. et facto. §. itē qñ in qñ. de vñt et pup. et oñ no. do. pñtā ria. sñt. l. cō si. vñt. incl. vñt in. l. pñt. vbi qua liter valor rei articula ri debeat: et qñ valor seu estimatiō cōis p em ptiōne aliō non iducit. et vide do. Bartho. fo. §. i. cōsi. dñ. incl. i. cā. §. sz ad hoc vt qñ. cir. med. ca. pñt. qñ vt pñt valor rei dñ de ali quoz tñtūa to tpe pñt. ri. et d. aler. de imo. i. cō si. dñt. i. vñt. col. in si. l. i. pñt. vbi po nit quid de beant oco nere testes et in consil. l. i. col. in. §. pñt. et cōi cō. dñ. in c. cū cām. in vñ. col. §. et pñt fallitū de testi. et re missiōe l. c. cū cā. co. ti. i. j. col. §. i. gl. si. h. et Lan frā. in c. qñ pñt. vñt. te stit. l. rñt. col. in pñt. in §. qñ oco. cū. vñt. seq. char. vñt. c. i. cōditiō nē rei. Ad dñ idē per do. Bar. sñt. in. §. al. §. i. vñt. vñt. et stant ista si mul. ibi: qu imo singu lariter. in. j. parte.

e dico qd est obligatus ad soluendum mibi tot saccos frumenti: vel tantam pecuniam: vel aliam rem in civitate Rome: quod frumentum ego mutui: vel aliam rem in civitate ista: Papie: et ibi ipse promisit mibi se soluturum in dicta civitate Rome: cum lapsus sit tunc tempore quo dicta solutio facere potuit: quare peto ipsam tunc condonari ad dandum: et soluendum mibi hic in ista civitate: Papie habita per officium arbitrium vestrum ratione mei interesse hoc est: quod interest mea dictum frumentum mibi solutum non fuisse in dicta civitate Rome: quod interesse asserit: usque ad summam de xx. in quibus etiam peto esse condonari. In hoc libello plura sunt cum artificio: primo dicitur quod promisit mibi in civitate ista: Papie se soluturum Rome: et sic appositum locum promissionis et locum destinatum solutionis. An autem uterque locus necessario sit ponendus in libello: quod gl. nostra hic tangit: vide Bar. in l. si. si. ff. de eo qd cer. lo. tenet: quod si non omisso auferat loci utilitatem: quod intellexerit Bar. in l. si. in. in. col. esse verum et uterque locum apponi debeat: sed in narratione facti preambuli: non autem in petitione nec quo ad executionem: et ita est simpliciter sequitur Jo. de pla. in. si. preterea. s. eo. An autem si omittitur apponi talis locus in libello: vitiaretur processus. Bar. in l. si. si. ff. de eo qd cer. lo. adverte etiam quod dicitur in libello dicitur: promisit solvere in civitate Rome: quod ratione destinatum solutionis vel promissionis contraxisse in loco illo: in quem confert solutio: et ratione illius: et ibi potest conveniri: quibus actus vere in alio loco sit celebratus. l. si. si. ff. de eo qd cer. lo. Bar. ff. de act. et obli. l. si. ff. de bo. autho. indi. pos. intelligit tamen quod in loco destinatum solutionis videtur esse factus: aliter est verum si factus non vere: glo. est non quia Ang. de are. b. c. in. d. si. preterea. in. xxi. col. reputat fing. in. l. cu. qui. si. in. ver. de negari. ff. de consti. pecu. qua. gl. citat Ang. de are. b. c. esse notanda ad statuta quod non intelligunt in casu ficto: in l. si. si. ff. de eo qd cer. lo. ibi Bar. ff. de ne. gest. cu. si. p. in la. glo. ego alle. ter. in. l. si. qd in legatione. ff. de re. indi. in. l. si. si. ff. de eo qd cer. lo. in. d. l. si. qd in legatione. quod si legatus est fons in legatione constituit se soluturum in alio loco: quod non poterit legatione durante conveniri in loco destinato: in quo tamen posset conveniri si ibi vere fuisset. d. l. si. si. ff. de eo qd cer. lo. an dicatur vere contraxisse in loco destinatum solutionis an vero fictus: vide Bal. in aut. habita. in. viii. col. in. ver. si. qd de scholare. C. ne. si. l. ius pro pat. et late in l. i. militum. in. pecol. C. si. quis aliter vel sibi. vbi istud latissime examinat: et etiam ponit san. cadere a statu to disponere quod de quolibet contractu ibi celebrato solvas gabella an si solutio sit destinata in illi locum debeat solvi illa gabella: et decidit mirabiliter quod si Ang. de are. in. d. si. preterea. quod si. retuli: quod fin. est quod iste actus habeat aliquid fictitiosum: huius plurimum veritatis: nam huius verum consensum et veram voluntatem quod ibi est vbi vult esse: et ibi est. et idem Sequitur Sal. de quo quod passus est ambigui: vide etiam Bal. in l. vnica. C. ubi conue. qd cer. lo. dare promissum: et do. Ant. in. c. si. de eo qd cer. lo. Ang. in. d. l. si. si. ff. de actio. et obli. ¶ Et adverte quod ratione destinatum solutionis solui quod foris in illo loco necti quo ad principale: et tunc veritatem quo ad psecutionem ipsius actus: ut dicitur: et expellat quod veniunt accessorie. c. dilecti. et ibi p. Pan. extra de eo qd cer. lo. ¶ Circa ista succedit magnus dubium et necessarium percutien da veritate predicti libelli. nunquid iste actus quod sine dubio aliquo potest conveniri in loco qui est destinatus solutionis: cum ibi videat fuisset: ut dicitur p. d. l. contra rite fin. quod etiam possit conveniri in loco in quo celebravit istum actum et in quo fecit promissionem: super positum quod ibi alio non fortia foris gl. tenuit quod sic in l. cu. quis. si. in. ver. de negari. ff. de consti. pecu. ¶ Contrarium visum est tenere gl. quod nullo clarum firmet in l. vnica. in. ver. loco. C. ubi conue. qui certo loco dare promissum: in l. l. beres absens. in. ver. si. in. p. m. i. ff. de ind. et in l. si. sup. ver. co. loco. ff. de bo. autho. indi. pos. veritas est quod loco celebrati actus non inspicitur: quod ibi non potest conveniri: sed solum inspicitur locus solutionis faciente: nisi aliud expresse actum sit inter partes. ter. habetis notabile in l. qro. et illi ad hoc non ibi bar. Ang. ff. de sol. ter. est expresse cum gl. et ibi Bar. in. d. l. si. de bo. autho. indi. pos. et Bar. in. d. l. cum qui. si. et ibi de bal. idem tenet Jo. et ibi plenissime Ly. et Sal. in. d. l. vnica. C. ubi conue. qui certo loco dare promissum: et Sal. in. l. i. ff. de eo quod cer. lo. et Jaco. butr. in. d. l. beres absens. si. ff. de ind. et in. d. l. si. de mu. Pet. et Jo. de pla. et Ang. de are. in. d. si. preterea. s. eo. et ibi dicit Ang. hoc etiam significat tenendum meti et merito: et ultra supradicta ego addo p. hac parte ter. in. d. l. beres absens. si. in. ver. proinde: et ibi in terminis Bal. et hoc multum bene probat ter. alle a contrario sensu: et ista est mora veritas quod contrarium et minus bene tenetur Ang. in. d. l. beres absens. si. per illum ter. sequitur glo. in. d. l. cum qui. si. alio in. prin. ¶ Supra scripta conclusionem ego limito duobus modis. Primo ut non pcedat quod in loco celebrati co-

tractus haberet promissionem domicilii: quod tunc bene posset etiam in loco celebrati contractus conveniri: necti in loco et destinatum solutionis. ter. est expresse nullo modo canillandus in. d. l. beres absens. si. ff. de eo qd cer. lo. ¶ Secundo ego limito et declaro p. e dictam conclusionem quod in loco contractus quis non potest conveniri: verum est: pcedit quod solutio est in alio loco destinata: quod ratione destinatum solutionis videtur in alio loco esse contractum: ut inq. ter. in. d. l. si. de bo. autho. indi. pos. et in istis terminis loquuntur prefati doc. finant in alio loco non esset destinata solutionis: tunc bene in loco celebrati actus conveniri posset: ut ibidem diceretur for. fortia. ter. est planus in. d. l. beres absens. si. in. ver. proinde declarando. ut ibi late per Barto. et alios. Intelligendus est ergo necessario libellus quem formant: ut pcedat quod reus fortia foris hic Papie aliter quod ratione contractus puta ratione domicilii vel aliis modis de quibus per glo. no. et mag. str. in. d. l. beres absens. si. in. ver. proinde in glo. si. super. ver. debeat: et ibi Bar. et alii. ff. de indi. et Spe. enume rat quinquaginta duos modos seu casus in quibus quis fortia forum in tit. de compe. indi. adi. Alii autem non potest pcedere libellus p. supra scripta. et ad hoc essent in practica bene aperti oculi: et ita etiam declarat Jo. de pla. in. d. si. preterea. et quibus Ang. de are. ibi aliter non adverterit: vel aliter: sed pcederet libellus quem formant: et ea quod statim dicam in sequenti parte glo. quod promissum fuisset in mora soluendi in loco destinato: quo casu an possit conveniri in loco celebrati contractus etiam posito quod ibi non fortia foris erit magnus dubium. Tenebo tamen quod si vbi latius dicitur: et in istis terminis forma ui libellus: et propterea petitio fuit bona. vel aliter et tertio non sustineret dictus libellus quod hoc esset expresse inter partes actum ut posset etiam conveniri in loco celebrati contractus: ut predicti: ut si quod adiecta esset illa clausula quod coiter notarii apponit: et promissum solvere hoc Papie: Rome: et generaliter vbi cunctis fuerit inuictus: et vbi cunctis fuerit ab eo petitum sine etiam fuerit inuictus sine non. de qua clausula quod operetur: et quomodo intelligenda sit: vide Bar. et Salic. in l. si. si. qd ita d. l. si. de eo qd certo loco. et in l. ad. ff. de eo. tit. et in l. si. conuenit. ff. de iurisd. om. iud. et ibi p. alios oia. et in l. titi. ant. meniu. s. tutor. ff. de adm. tit. et in l. p. C. de pac. et Bald. post antiquos: ut Buil. de eng. in l. si. quis in. c. scribendo. C. de epis. et de. et in l. si. duo. in. l. ec. antiqua. ff. de p. pec. et l. si. in. viii. col. C. oia. deleg. et in. c. in. iiii. col. de mil. vasa. qui. cotu. est. in. vii. sep. per. et per. in. titu. de compe. indi. adi. si. ver. sed quod si promissum. et ver. seq. et latissime p. Lano. marino. d. Ant. de but. et Jo. de imo. in. c. extra de indi. et Ang. de are. in. d. si. preterea. et ibi aliquid per Jo. de pla. s. eo. ¶ Et in istis locis inuenietis magnam esse differentiam in modo capiendi dictam clausulam: an simpliciter dicat quod promittit posse conveniri vbi cunctis loco rum fuerit inuictus: non facta prius specificatione aliquorum: et locorum particularium: an vero facta sit specificatione. ¶ Et est differentia an dicat vbi cunctis fuerit petitum: maxime quod ad hoc ut admittat vel non admittat declinatoria fori: ut in dictis locis latius inuenietis: et an vbi aliquis promissum solvere vbi cunctis fuerit inuictus: poterit conveniri in loco pestifero vel suspecto: vel alio in loco sibi non tuto sibi sit inuictus: vel in quo faciebatur transitu nauigando. vide Ang. in omnibus istis casibus singulis tenent quod non: in l. cum res. in. prin. ff. de lega. i. quibus Jo. de imo. ibi sub dubio tamen forte contractum tenet quod concordat Ang. de are. in. d. si. preterea. ¶ ¶ Unum tamen in hac materia singularissimum et valde mirabile tene meti quod si ego existis hic Papie promitto solvere florentie et alibi vbi cunctis fuero inuictus: quod tamen potero conveniri in alio loco remotiori quod sit Bononia vel Florentia. istud est quod singularissime tenuit do. Ant. de but. in. d. c. extra de indi. arg. c. sedes. extra de re. scrip. quibus Jo. de imo. ibi contrarium tenet et rideat ad. c. sedes. ut ibi per. et. ¶ ¶ Quid autem si promitto solvere in quocumque loco tibi creditori placuerit: an ista promissio aliquid reneat: videtur Bar. sing. tenent quod non in. d. l. si. conuenit. et do. Ant. in. d. c. et Bar. in l. si. qd in. c. scribendo. C. de epis. et cler. et in. d. l. i. ff. de consti. pecu. in. ii. col. ¶ ¶ Quid autem si quis promittat creditori vbi cunctis locorum respondere: quomodo intelligatur illud verbum: respondere. an idem sit quod promittere solvere: an idem quod promittere quod vbi cunctis possit conveniri: effectus est magnus: quod primo casu non admittit penitentia nec declinatoria fori. Secundo casu sic: ut per Bar. et alios in. d. l. si. que nerit. de hoc videtur gl. in l. cum qui. res. et ibi Bal. et alios. C. de procu. et Bar. in l. si. ff. de in. ius voc. et aliquid per. in. d. l. si. quis in. c. scribendo. C. de epis. et de. et in l. cum quam. C. de fidei. et Jo. an. in. d. c. de indi. Lano. in. cum dilecti. extra de eo qd cer. lo. et Paul. de ca. in l. si. conuenit. ff. de indi. et in l. si. si. quis ita. ff. de eo qd certo loco. ¶ ¶ Dicitur in l. si. in. i. Balon super Lita. de Actio. D. in.

¶ Mo. Vi. a. deo. Al. de imo. i. c. si. vii. l. iiii. et l. i. col. in. i. parte.

¶ Form. b. Vide late et no. s. c. l. i. c. l. i. rone. l. i. col. s. ad. l. i. l. i. c. de fo. co. p. vbi an et qd et qbus modis qd fortia fori et tra ctu: et qd non et de et effe ctu: et quid et qbus modis non fortia: vide re missiue i ru bri. co. ti. de fo. co. p. et in. c. de indi. si. in. co. et si. nota quar to. cu. pluri bus seq.

¶ Inuenit. Vide s. c. l. i. c. l. i. R. can. de offi. deleg.

¶ Placuit. Vide s. c. l. i. c. l. i. actio. ff. de positi.

¶ Sic. Vide s. c. l. i. c. l. i. de iudic. in. iiii. col. ver. tertio et c. l. i. a.

bello qd fuit et in mora soluendi: qd aliter talis actio non esset arbitraria: et non veniret interesse vel usure: vt. l. centu cap. ne. et l. si. ff. de eo quod cer. lo. ¶ Quid autem dicatur in mora constitutus apparet ex eo qd in libello subiecti cum lapsus sit tunc tempus quo dicta solutio facere potuit: qd qd solutio est destinata certo loco fidei qd nullo tempus exprimitur a partibus: intelligatur tunc tacite et necessario tantum tempus quo verisimiliter possit ad illi loci accedi. Interdum. in p. n. l. continuus. §. cu ita. ff. de verb. obli. et §. loca. §. de verb. oblig. et est in terminis nostris ter. in. l. i. §. si quis ita stipulat. ff. de eo qd cer. loc. et aduertite quod tps tacitū ita interpellat pro boie: et ita constituit in mora quemadmodum tempus exprimitur: vt est glos. solennis in. l. si mora. in. gl. i. et ibi. Imol. ff. sol. matrimo. et illam gl. ad hoc allegat Bal. in. l. si pacto quo penam. in. v. et vlti. col. C. de pac. et sequitur Ando. roma. l. si ex legati causa. ff. de verb. obli. ¶ Alii. dicit in libello qd interesse ascendit vsq. ad summā de. r. istud positū est ad bene esse: qd necessario non requirit qd in libello exprimat certa quantitas interesse etia positū qd interesse sit de petitorio: put late dicit vobis in. §. curare super gl. in ver. vel rei. §. eo. ¶ In ea. gl. ad si. hanc vltimā opt. approbat gl. hic et vbiq. in. l. i. in ver. vlti. len. ff. de eo qd cer. loco. et in. d. l. cū quem. ff. de indi. et in. d. l. duo. §. i. ff. de consti. pecu. et cū hac vltima simpliciter transit Rico. de nea. hic in. q. gl. etia tenet Jo. fa. hic: et pro ea allegat ter. qui parum facit ad hoc propositum in. l. si tibi aut mentium. §. tutores. ff. de admini. tat. cam etiam tenent Bal. Sali. Pan. de ca. glo. et cōter doct. in. l. i. ff. de eo qd cer. loc. et in. l. nica. C. vbi conueniant qui certo loco dare promiserūt. et Ang. de arc. hic et in. §. pterea. §. eod. et bec est magis cōis

27 op. scz qd vbi promittis non soluit in loco destinato: qd poterit postea in quocumq. loco pueniri: etiam si ibi non sortitur forum: et dicit Barto. in. d. l. i. ff. de eo qd cer. loco. qd bec est cōis opt. tamen ipse Barto. ibi secutus opt. Rico. de mata. in qua dā sua disputatione tenet oppositum qd imo etiam poterit cōueniri in loco in quo nō sortitur forum: et sic tenet Bar. cū opt. Pla. cōter reprobat. et dicitur Bart. per plura de quibus ibi per cū. et inter ceteros qd leges hic in glos. alle. que dicūt qd in quolibet loco nō debet restringi. l. idoneo: vt vult gl. hic et in locis pualleg. offēdit et theoria Jac. de arc. Old. et eiusdem Bal. in. l. i. §. nunciatio. ff. de op. no. nū. nam qd dispositio generalis cōtinet concessione noui actus: vel noui iuris: et sic aliquid de nouo inducit: tūc bene recipit restrictionem de idoneitate: vt. l. vt gradatim. §. sed si lege. hic alleg. in glo. et in. l. i. qd in pū. cū glo. no. C. de in offi. testa. si vero dispositio generalis disponit super eo qd iam erat pcessum: tūc nō recipit restrictionem de idoneitate: qd abs nihil operaret et esset clausoria: vt. l. si quando. in princ. ff. de leg. i. et p. in. l. i. §. nunciatio. cū glo. in ver. omnibus diebus si ergo in proposito nostro intelligeremus qd ille qd nō soluit in loco pmissio: nō posset conueniri nisi in loco idoneo: certe frustra hoc esset generaliter dispositū per Juriscon. in. l. i. ff. de eo qd cer. loc. et in alijs legib. hic in glo. alle. cū de iure cōi hoc posset. ne ergo generalitas illarū legū reddat clausoria intelligimus necessaria qd possit cōueniri in quocumq. loco etia nō idoneo: sed huic fundamēto respondeat prout respondēt Bal. Saly. et Pan. de cast. in. l. i. ff. de eo qd cer. loco. qd imo generalitas illarum legum etia restricta ad loca idonea multū operat: nā videbat qd ille qui promissit certo loco soluere: nō posset conueniri in alio loco etiam vbi abs habet forum: prout dubitat Juriscon. in. d. l. i. et fortificat dubitationē gl. ibi in ver. non videbit. propter que videbatur ita tenendū: nisi iste leges emanassent. cū ergo ex illis legibus decidat hoc dubiū satis dñr operari: ergo sunt restringende: et ita se habet cōis opt. Quis Bal. ibi tenens cū cōi: vt. §. dicit: dicat qd ista opt. Jac. et Rico. sit multū cōfona iuri: ad tollendā tñ supralcriptā dubitationem scdm Bar. in. d. l. i. notari cōter apponit illā clausulam: et volunt posse cōueniri in tali loco et in tali: et vbiq. fuerit inuē? vel ab eo fuerit petitiū: et ita esset figidum vt dicte amaritudines fugerent. et de ista clausula dicit late in prima parte hui? glo. ¶ Glo. in ver. arbitraria. ibi: vel vtilis ex testamento. vbi

29 legatum est dandū certo loco sentit ista glo. qd ista actio sit arbitraria propter locum in tribus casibus tñ in promissione: mutuo et testamento. hoc idem aperte firmat gl. in. §. pterea. in ver. promissus. §. co. et ibi glos. late tēgit et reprobat has glo. et tenet qd imo generaliter quolibet actio stricti iuris potest esse arbitraria propter locū. dicit vt ibi dicit. ¶ In si. glo. et idem qd arbitraria non sit proprium nomen actionis dicit et tenuit in. d. §. pterea. in vltimo cui dētrali. §. eodem et ibi allegauit alias glos. et idem tenentes: quāuis istam non allegauerim.

- 1 Plus petere causa quādo dicatur. et nu. 3. et in quo differat qd plus petit causa ab eo qui plus petit ream. 2.
- 2 Alternatiua vnum species quo in iure reperiantur.
- 3 Libellus alternatiuus an in omnibus alternatiuis fieri debeat ne libellans incidat in penam.
- 6 Electio in contractibus alternatiuis an et quādo sit debito: et cuius in dubio sit sine in contractibus: siue in vltimis voluntatib. siue in beneficijs vel gratijs: siue in obligatione cum duobus seq. et nu. 10. cum seq. et nu. 14. et vsq. ad quantum tempus debitor cuius est electio facultates eligendi habeat: nu. 9. et an et quādo vno perempto et alternatiue debitis alterum tantum prestandum sit: et an et quādo estimatio mortui prestanda sit. nu. 16.
- 12 Argumētū est validū de cōtractibus ad vltimas voluntates.
- 13 Libelli conclusio qualiter semper esse debeat.
- 15 Plus petere in obligatione gñis dicit etia vltimū petendo.

Huic autem qui loco

iste ver. fuit summatis in gñe. §. i. pū. hui? §. si tñ vultis in specie summare. l. d. in sum. vsq. ad §. sed et qdē. ¶ Causa plus petere dicit qd vñ tñ ex pluri b? alternatiue pmissis petit quorū electio est pmissio. hoc pmo. Eodē mō qd petit in specie qd certū a reo gñaliter obligato: dicit petere plus cā. b. d. scdo et vltimovsq. ad ver. sed bec quidē. ¶ Mo. ex hoc text. qd quis dicit petere plus causa. Intēq. tñ vltimis procedā pro intelligētia ter. nostri: quero in quodifferat qd plus petit cā. de quo loquit ter. noster ab eo qui plus petit re. de quo loquit ver. prime pcedēs in prin. hanc qdē tāgit solus Rico. de neap. hic in. in. q. cetera glos. et refert quosdā dicit nullā esse differentiā. qd est falsum dicit re. et de directo cōtra ter. nostri vñ ipse Rico. aliter respondet fin suū Rodul. de auri. qd differentia est in hoc: qd ille qd plus petit repetit illud qd nullo mō est sibi debitiū. ille vō qui pl? petit cā petit illud qd est sibi debitiū: l. 3. nō eo mō quo sibi debet. In alternatiua cū ambo sunt in obligatiōe: vt. l. si duo. ff. de ver. obli. et l. illud aut illud in princ. ff. de consti. pecu. subdit tñ ipse Rico. qd quis ista sit bona rīso qd tñ ad obligatiōem alternatiuā: non tñ est bona rīso qd tñ ad obligatiōem generalē in qua veritate nulla est in obligatiōe. ad. l. memius. §. duobus. ff. de leg. n. mibi respondet et rem in dēctam relinquit subiciens de hoc etia haberi per specu. in tit. de pl? peti. §. finit ego credo vno verbo qd ista sit pprie differentia. Nam ille dicit plus petere qd petēdo simpliciter vnā re aufert electionē debitori. et propterea dicit gloss. la prima hic: qd illud qd hic in principio vocat imperator cā. 3. vocabit electionē. ille vero qui petit maiorē summā vel quātitatē qd sit debitiū dicit plus petere: et bec differentia clarissime colligitur ex inspectione hui? ter. et ver. pcedentis. ¶ Scdo no. ex isto ter. qd ille qd in specie petit vnā ex reb? alternatiue debitis cui? electio sit debitoris: dicit plus petere cā: et ratio est quā habetis i ter. qd aufert reo electionē soluendi qd vult. verū qd in iure nostro sex reperiunt spēs alternatiuarū quas hic ordinatim enumerat scribēs. Jo. fa. Jo. de pla. et ang. de arc. hic: quarū quatuor ponit Bar. l. i. circa pū. ff. de eo qd cer. to loco. pulchriū est scire nunqd in oib? istis alternatiuis habeat locum iste §. quedā est alternatiua rerū: vt in exēplo posito in hoc ter. et in. l. plerūq. §. si. ff. de iure dotiū. et in. l. certa. §. sed si stichus. ff. de leg. i. qdā et scdo est alternatiua personarū seu alternatiua posita inter personas: que qñq. stat p priē: qñq. reholū in iunctā. de qua dicēdū est vt ter. in. l. i. quidā. et ibi p gl. et doc. C. de ver. sig. et in. l. si titio. ff. de leg. ii. et in. l. sed si filio. §. i. ff. de cōsti. pecu. quedā et tertio est alternatiua tps: vt in calēdas et dñrti aut Junij. de qua in. l. si stipulatus fuero. et aut. v. ff. de ver. obli. et l. si ita relictū. §. fin. ff. de lega. ii. quedā et quarto est alternatiua locorū: vt. l. i. §. qui stichum. ff. de leg. ii. quedā et quinto est alternatiua locorū et rerū simul: puta: pmitto dare istā rem p dāpie: aut illā et dē diolani: vt in. d. l. i. §. perinde. quedā et sexto et vltimo est alternatiua rerū psonarū et locorū: vt pmitto mibi dare Stichum hic dāpie: vel dare Titio p amphibū Bononie. et re do qd possent addi plures alie species alternatiuarū si cōsiderabitis: et maxime scy tūna species rerū personarū locorū et tēporū simul: si additis alternatiuā tps ad creplū proximē dictū. Nunqd ergo in omnib? istis alternatiuis debeat fieri petitiō et libellus alternatiuis: vt dicit ter. noster: als incidit in penam ver. sed bec quidē. ¶ Ego in hoc puncto omīssa longa serie verborum Jo. fa. et Jo. de pla. hic succinte conclu do cū Ang. de arc. hic: qd aut in alternatiua rerū summarū vel locorū est electio creditoris: et tunc alterū tantummodo ex alternatiuis petendo non incidit in penam huius ver. nec est necesse

¶ Alternatiua. Circa hanc materiam vide latissime se li. in. c. inter ceteras. l. i. col. cū seq. de descript.

necesse qd altera petat: imo necessario debet ad vnu tm solu
dere. vbi aut no apparet. qd illud aut illud. 2 qd ibi Bart.
ff. de ver. ob. 2. l. Stichum aut paphilum. in pnc. ff. de obli. 2. vnu
simp. pte do illud videt eligere. vt. l. si is qui. ff. de leg. 2. Si
aut electio est debitoris: tunc debet libellus alternative concipi
pi bunc ter. as incidet in pena ver. sed hoc quide. i. co. si
aut est alternativa psonaru: qd stipulat? sum mibi aut Ti
tio: 2 tunc semp cessat pena huius. si si simplr petat non facta
mentionem illi? Titius. sine ille Titius sit adiectus solutioni tm:
q casu l3 ei solui possit inuito principali. si qd ali. s. de iuu.
stipu. 2. l. vero pcuratori. in prin. ff. de ver. oblig. 2. hoc no pot
facere litis contestatione a principali: qd tunc solu principali sol
uere potest: vt. l. si stipulatus fuero decet in melle. in prin. ff. de
sol. sine apbo sint pncipales: vt qd sunt duo rei credendi: siue
ex pte: siue ex vltima voluntate: 2 tunc simplr cessat pena hui?
¶ Sed vterqz reoru credendi possit ad solidu agere de per se: vt
l. si titio aut scio. ff. de leg. 2. si. facit. l. si ex toto. s. j. de legat. j. In
alijs aut specieb? alternativariu semp dic qd electio est debi
toris habet locum. qd no. al. secus. ista sunt multa verba q
summatim voluit Jo. fa. 2 Jo. de pla. hic qd aut in alternati
uis sit electio debitoris: 2 qd creditoris dicam vnum verbum
in sequenti notabili. ¶ Tercio not. ex hoc ter. qd in contracti
bus alternativis electio est debitoris? concordat. l. pleriqz. s.
ff. de iure dotiu. 2. l. si in emptione. s. pen. ff. de ven. emp. de
hac tm materia qd est semibocardica in dubio: in alternati
uis cuius sit electio sine loquamur in pteb? sine in vltimis
voluntatib? recurrat ad gl. no. 2 magistrat. in l. lucio. in gl. j.
ff. de lega. 2. 2 ibi videte Bar. no. distinguente 2 plene Dy. in
reg. in alternativis de re iur. in. vi. 2 Bal. in l. qui duos. ff. de
leg. 2. 2 Jo. de imo. in l. plane. s. pe. in co. titu. ¶ Quid aut
in beneficiis vel gratiis cuius sit in dubio electio: qd hic p An
ge. de are. tangit aliqd: videte Bal. l. d. l. lucio. Bal. 2 Imol.
in. d. qui duos. 2 ibi allegat mirabile ter. in l. si. de castren.
li. m. q. text. facit mibi semel maximu honore in examine pu
blico cui nemo scuit respondere perfecte. 2 Bal. 2 Ange. in l.
beneficiu. ff. de consti. prin. 2 Bal. in l. si. als penul. versu. quero
quid in mado pncipis. Cde ver. sig. 2 Imo. in l. lucio. res.
¶ Sed si ff. de leg. j. 2 text. in c. gratia. de rescri. in. vi. ¶ In alter
nativis aut quid sit in obligatione: videte glo. 2 Bart. in l. si
duos. ff. de ver. obli. 2 per doc. aliquid in l. si quidam. de ver
bo. signi. 2 in l. si stipulatus fuero. 2 aut. ry. ff. de verbo. oblig.
2 per doc. hic: vt p Joan. fab. Joan. de pla. 2 Ange. de aret.
¶ ¶ Et vsqz ad quantum tempus debitor cuius est electio ha
beat hac facultate eligendi: dicite qd quandoqz etiā post sen
tentiam 2 in executione null ante statutus fuisset sibi termin?
intra que eligeret: vt. l. si qui certari. s. j. 2 ibi per glo. 2 Bar.
ff. de ver. obli. ¶ Unum non omitto qd est diligentissime no
tandum ad limitationem ter. nostru: 2 no traditur per alios
scribentes hic nec in coib? locis: qd illud qd dicit in ter. nostro

ba sunt in stipulatoe deducta etiam quo ad executionem cer
ti stipulatoe: erit electio: 2 per hoc pte responsum ad contra
ria. 2 cum istis concordat pte de bella per. in l. lucio. quida. ff.
de ver. signi. motus arg. l. si sic stipulatus. 2. l. si. quedam. ff.
de ver. oblig. 2. l. cum hic. s. ff. de condi. 2 demon. pte. 2. co.
de neap. hic simpliciter dicit contra hos videri ter. in c. in al
ternativis. de reg. iur. in. vi. 2 nihil ultra dicit: 2 nihil firmat.
ego puto qd fundamentum adductu per istos in suprascripta
questione nihil penitus faciat ad propositu: dum dicit qd si
verba dirigatur ad stipulatorem qd electio est stipulatoe: qd
dico hoc esse verissimu: sed in proposito nostro verba no sunt
directa nec ad stipulatorem: nec ad promissorem: sed sumus in
casu dubio 2 in dubio electio est debitoris: iuxta theorica gl.
magistre. 2 Barto. in. d. l. lucio. nisi sustinendo eorum funda
mentum dixeritis qd verba satis diriguntur. ad stipulatorem:
dum dicit qd possit accipere vnu vel duo plaustra. quicquid
sit ego credo qd opi. conu sit verissima 2 aperte decidat ex sin
gulari doctrina Bar. s. relata: qd quando alternativa est ap
posita in fauorem creditoris: prout est in terminis nostris q
nunq electio est debitoris. 2 ista est veritas. ¶ Quarto no.
in ver. qua de causa. fm Jo. de pla. 2 Ange. de are. hic gener
lem regula in medio concludendi in vtroqz libello: vt semp
ipsa petitio seu conclusio sit consonis nature 2 qualitati ipsi?
obligationis: et si pura sit obligatio: pure 2 precise petat co
demnari si obligatio est in genere: concludat in genere si au
tem est alternativa: eodem modo conclusio seu petitio alterna
tine concipiat: alio incidet in penam huius ver. iuncto ver.
2 hoc quidem Jo. 2 ad hoc faciunt que vidim? in. s. curare.
s. co. 2 de libello isto alternativu habetis etiam per Specu.
in titu. de plus peti. s. finantem. ¶ Quinto not. ex hoc ter. in
ver. preterea qd in obligatione generis electio regulariter est
debitoris. ¶ Quid autem sit in vltimis voluntatibus puta
in legatis in genere relictis cuius sit electio: recurrat ad glo.
magistram in. s. si generaliter. in verb. legatarij. s. de legatis.
2 in l. legato generaliter. in prin. in gloss. mag. in ver. possu
mus. ff. de legat. j. 2 ibi plene per doc. 2 gloss. in l. si heredes. s. si
incerto. in glo. j. ff. famulercise. quid autem sit in obligatione
in re: puta in homine pmissio in genere: dic qd nullus ante so
lutionem facta solutione ille cui soluetur dicitur fuisse in
obligatione: vt. l. mennis. s. duobus. 2 ibi per glo. 2 latissime
Bar. ff. de leg. 2. l. cum incertus. in. j. charta. ff. de leg. j. 2 dicit
in. s. in beneficiis. in glo. in ver. iure aperto. s. co. ¶ Ultimo
nota ex hoc ter. in ver. quinetiam qd in obligatione generis
petendo etiam vilissimu dicitur plus petere: 2 ideo est in ter.
qd sepe numero facilius est soluere id quod est carius qd id qd
est vilius. 2 qdus glo. hic in ver. peti. allegat ad hoc multas
leges: nihil tm faciunt preter. l. si. ff. de usu 2 habi. ¶ Gloss. in
ver. electio. diuido in tres partes. In prima ponit vnam fal
sentiam ad hunc ter. In secunda allegat concordantem. In
tertia querit 2 soluit. secunda ibi: 2 facit ad huc. s. tertia ibi:
quare si promissor. Et aduerte ad illam tertia parte que in
cip. ibi: quare si promissor. 2 finit ibi. ff. de solu. l. Stichus. circa
princip. quam multi libri non habent. 2 fm Joan. fab. hic in
prin. est vna additio: 2 fm eum qui eam no habet illam scri
bere debet. ¶ In si. gl. de hoc an 2 quando precepto vno
ex alternativis debitis alterum tantum prestandum sit. Et an
2 quando prestanda sit estimatio mortui: qd gloss. nostra in
vtrorqz minis perfecte locuta est: nec etiam de hoc perfectaz
theoricam posuit Jo. fab. hic in. j. col. videte Bart. plene di
stinguentem in. d. Stichum aut paphilum. in prin. in. j.
alias vlti. col. in ver. reassume. ergo. ff. de solu. cuius distinctio
nem formaliter refert 2 sequitur Ange. hic. vos eam habete
pro hic expressa ne frustra membrane denigrentur.

Debito
ria. vbi se
li. in. s. alle.
c. inter ceto
ras. circa fi.
j. colu. de re
scrip.

- 6 **Debito** ria. vbi se li. in. s. alle. c. inter ceto ras. circa fi. j. colu. de re scrip.
- 7 **Debito** ria. vbi se li. in. s. alle. c. inter ceto ras. circa fi. j. colu. de re scrip.
- 8 **Debito** ria. vbi se li. in. s. alle. c. inter ceto ras. circa fi. j. colu. de re scrip.
- 9 **Debito** ria. vbi se li. in. s. alle. c. inter ceto ras. circa fi. j. colu. de re scrip.
- 10 **Debito** ria. vbi se li. in. s. alle. c. inter ceto ras. circa fi. j. colu. de re scrip.
- 11 **Debito** ria. vbi se li. in. s. alle. c. inter ceto ras. circa fi. j. colu. de re scrip.
- 12 **Debito** ria. vbi se li. in. s. alle. c. inter ceto ras. circa fi. j. colu. de re scrip.

- 1 **Plus** petens tempore: re: loco: vel causa qualiter bodie puniatur. 2 nu. 11.
- 2 **Clausula** salvo iure superflui: in libello apposta qd operet.
- 3 **Pena** de duplicandis inducijs an locum habeat in vera co ditione.
- 4 **Duplicandum** quid sit quando ante conditionem petatur cum sit incertum quantum ante tempus petatur. 2 nu. se quer. 2 quid si agatur ante tempus 2 per partem no op ponatur. nu. 6. 2 an 2 quando talis exceptio opponi de beat. 2 que sint partes iudicij in condemnatione si ante tempus petatur. 2 an 2 quando penitentia admittatur ad hoc vt actor euitet has penas. nu. 7.
- 8 **Fiscus** agens ob necessitatem fiscalis contra debitorem suu non tenetur aliqua pena licet plus petat.
- 9 **Sabellarum** emptores an 2 qn. ante temp? exigere possint.
- 10 **Debitor** fugitiuus ante tempus vel ante diem capi potest. Balon super Titu. de actio. D. 9

- 13 **Pena** petentis debitum iam solutum que sit.
 14 **Plus** petendum simpliciter negari potest.

Et hec quidem.

iste ver. negligit per alios scribentes qui nihil aut parum addidit super eo dicit. ego aut reddam cum valde singulare. iste ver. summus fuit in genere in prin. huius. si tamen vultis summari in specie. h. d. vsq. ad. si minus. Hodie plus petes tpe puni in duplicatione inducitur. Plus aut petes re: loco vel ca puni in tripli expensari in sportulis erogatarum. h. d. vsq. ad. si minus. Diuidit in duas partes principales. In prima ponit qualiter hodie puniatur petens plus tpe. In secunda ponit qualiter puniatur petens plus alio tribus modis. scda ibi: finant quantitate. et ad huc ver. addite que tradunt per glo. Innoc. et alios in. c. extra de plus peti. tio. et Jo. fa. et alios in. s. temporales. f. de excep. et momentore ut euadatis has penas f. q. in libello temp. adiciatis illa salutare clausula: salvo iure sup. sui. fin. q. dicit in principio huius. si quis agens. et ibi vidistis. hodie tñ puni in duplicatione ne inducitur fin. formā. s. temporales. ver. hodie. f. de excep. et iste tex. sine ista pena. pcedit sine dies sit appositā ab hoi. si nediis inist et natura rei: sine dies inist a lege put dicit et declarant in ver. plus aut. in. n. not. s. eo. Et aut iste tex. et ei? pena de duplicandis inducitur habeat locū i die incerta: sit in eo qui petit ante die incerta: dicit late in prin. huius. si quis agens. in glo. in ver. compleris. Et aut hic tex. et hec pena de duplicandis inducitur habeat locū in vera conditione: et sic in eo q. petit ante euentū conditionis. dicit q. sic: put tenet Bal. cōtra Euil. de cug. in. l. pecuniam. si certū petā. per text. apertū in. c. i. in. f. extra de plus pe. vbi text. dicit q. tpe pl. petere dicit qui ante die vel conditione egerit. et ita tenet Bar. in. l. si ita stipulatus. magna. in. xxvii. col. ff. de verb. obliga. et Bal. in. l. i. in. vl. col. C. de fidei. cō. et Ang. de arc. in. prin. huius. si quis agens. in glo. in ver. compleris. Et Quid aut duplicandū sit qñ petit ante conditionē cū sit incertū qñ ante tps petat: dicebat Bar. in. l. pecuniam. q. incertum simpliciter nō posset duplicari: si ista incertitudo tps in conditionib. venit certificanda ex futuro euentū. et p ista simplr transit Ang. in. prin. huius. si quis agens. in ver. compleris. et Ang. de arc. in. ver. plus aut. s. eo. s. et sic vult Bar. q. in duplicandis inducitur faciendū peteti ante conditionē sit expectandus conditionis euentus qui habeat certificare qñ duplicandū sit. qñ iudicio meo absurdū est dicere cū posset adeo differri euent? conditionis qñ aut nunq. sciremus quid esset duplicandū. unde credo q. indit? sit dicere fin. Jac. de rane. et Nic. de na. in. ver. plus aut. in. q. extra gl. et Jo. fa. in. ver. tpe. s. eo. q. ad imponendā hanc penā duplicationis peteti ante conditionis euentū nō sit expectandus euentus conditionis: sed erit videndū quantū tps fuerit a tpe celebrati actus conditionalis vsq. ad tps petitiōis: illud erit duplicandū. et credo q. ista sit veritas. Et successiue iuxta pdicta et iuxta huc tex. in quo habem? q. hodie pena petentis ante tps est duplicatio inducitur. pulchrum est inuestigare nūquid solū duplicabit istud modicū q. restat de dilatioe a tpe petitiōis: an vero duplicabit totū tps totū? integre dilatioe vsq. ab initio. Bar. in. l. instas. C. de iur. fidei. l. i. tenet q. fiat duplicatio solū de tpe q. superest: p. text. in. laut. damni. si quisquis. ff. de pe. et ibi hoc idē tenet Bar. et cū Bar. simpliciter tenet Jo. de pla. in. ver. plus aut. in. j. col. s. eod. Contrariā opt. q. imo tota dilatio debeat duplicari: et nō tñ illud q. superest: tenet Nic. de na. b. in. apo. stl. text. in. ver. loquitur constitutio. idē etiam tenet Jo. fa. in. s. tpales. f. de excep. et Ang. de arc. in. prin. huius. si quis agens. in glo. in ver. amittebant. idē etiam tenent cōiter doc. Lano. vt Jo. an. et do. Ant. de but. in. c. i. extra de plus peti. et ita se habet magis cōis opt. per tex. apertū in. d. s. temporales. ver. hodie. f. de excep. nisi illū tex. intellexis q. ibi a principio dilatiois petierit. quare esset nimis diuinare. Nec obs. laut. dā num. si quisquis. alle. s. per Bar. q. ridit Rico. de neapo. b. q. ille tex. loquitur in pena corporali: nos autē loquimur in pena pecuniaria: quare sec. arg. l. quid ergo. s. pena granior. ff. de bis qui no. infra. iuncta. l. de interpretatione. ff. de penis. aduertite tñ diligēter pro maxima declaratione tex. nostri ad id q. signāter dicit Spe. in. tit. de fru. et let. expen. s. si ver. vt hic articl. vbi sing. dicit q. si agat ante tps: et nō opponit p. par. te: q. valet processus. dicit tñ q. sibi d. imponi pena q. imponitur plus petenti tpe: vt in hoc tex. Et not. diligēter qd. talis exceptio d. opponi ante litē cōtest. non aut post fin. Bal. in. l. si extrane. in. prin. ff. de cōdi. ob. can. vbi etiam ponit q. sunt partes iudicis in condemnatione: si petat ante tps. An autē et qñ admittat penitētia qñum ad hoc vt actor cūter has pe

nas videte gl. in. c. extra de plus pet. que tenuit q. vsq. ad litē conte. admittatur penitētia: per. l. vnica. C. de plus pet. iuncta. Lamplius nō peti. ff. rem. ra. habet. et dicit Ang. in. prin. huius. si quis agens. in glo. in ver. cadebat. qd. istud probat in. l. non solū. la. i. s. ff. de lib. leg. qd. est verū fin. do. Ant. de but. in. d. c. i. nisi reus interim etiā ante litē contest. fecisset aliquid expensas: q. in illis reficiēdis actor veniret cōdēmandus cū nō sit iustū qd. in iuste veratus fuerit et in expensis lectus fin. 8. 11. d. si. facit. Lani. qñ temere. cū ibi nō. ff. de indi. Et ultimo diligēter aduertit pro maxima limitatioe suprascriptoriū et tex. nisi qd. suprascripta tex. nostri fallit in fisco agēte ob necessitatē fiscale cōtra debitorē suū vel debitorem debitoris sui ante die: q. pōt agere ante die etiā qd. est fortius si opponat: nec incidit in penā huius tex. et hoc est speciale in fisco. casus est de hoc valde sing. in. l. i. C. de cōdi. ex. lege. Et ita ibi Bar. dicit qd. ille casus est sing. et qd. hoc casu non duplicent in dācie: et consequenter nō habeat locū pena huius ver. tenet ibi expresse Bal. in. j. oppo. dicens hoc est speciale in fisco ppter publicā necessitatē q. semper videtur fiscum vigere: q. semper est in sumptu. Et dicit etiā ibi Bal. q. illa. l. sit valde nota contra emptores gabellariū: vt pro necessitate reipublice possint exigi ante tps et tota die ppter repentinā necessitatē publicas hoc fieri videm? et nō est iniustū fin. cū qd. reputat multū notandū. Et dicit etiā in vltimis vbi ibi Bal. qd. ois debitor fugitiuus pōt etiam capi ante tempus vel ante diem: per text. in. d. l. quectū. ff. de pigno. qñ. l. dicit esse notabilem ad hoc vt est tex. q. si debitor est suspectus ante die vel conditionem competit persecutio pignoris. quem tex. in propositio tex. nostri singulariter notat p. scda singulari limitatione ad hunc tex. vt nō procedat in agente ante tps contra debitorē suspectū. Et scdo principaliter no. ex isto tex. qd. hodie pena plus petitis re: loco vel causa: est tripli expensari in sportulis factariū: vt isto. s. et s. oēs. ver. tripli. s. eo. et petitur triplatio expensari per conditionem et lege: vt hic cum glossella in ver. puniatur. et glo. in. d. ver. tripli. in. ver. cōsequitur. Pro alijs aut expensis condemnabitur in simpli reo fin. Jo. an. de pla. b. c. est tamen casus in quo etiā hodie plus petens cadit a causa et sic causam pōt: qñ duo copulatione interueniūt qd. dolose plus debito petat: et etiā dolose de pluri erigat cautio nem: vt est tex. in. d. l. vnica. et ita ibi declarat Bar. C. de plus peti. Si autem petisset plus debito dolose: non haberet locū illa. l. vnica. sed solū condemnaret in tripli expensari: iuxta. d. ver. tripli. et hunc tex. nostri. et hoc notate pro declaratione et limitatioe ad text. nostrum. Et Quid autem sit pena petentis debitum iam solutum: videte tex. notabilem quē ego repento singularē in iure in. l. si fideiussor. s. in oibus. ff. mandāt. vbi est tex. q. ille qui petit debitū solutum: vel semel solutum iterum recipit: committit crimē stellationis: et ita nō ibi Bar. in. j. notabili. Et Quid autem ad tex. nostrum dicemus si actor plus debito petat: et reus conuentus etiam eodē modo plus debito negat: quid erit hoc casu? dicunt quidā q. fiat compensatio ad iudicem. arg. l. si volo. ff. de dolo. sed Jo. de lig. in. c. i. extra de plus peti. dicit qd. reus nullā penam patitur: quapropter plus petiti potest simpliciter negare. arg. notatorum in. c. extra de lit. contesta. et cum eo tenet Ang. de arc. in. prin. huius. si quis agens. in glo. in ver. cadebat. videte tamen do. Ant. de but. in. d. c. i. extra de plus peti. vt saltem quo ad expensas fiat ad iudicem compensatio quomodo vero ad alias penas verum dicat Jo. de lig. et Glof. huius ver. sunt interlineales et dare: et ideo remanebit expedit? iste ver. scilicet et per consequens iste. s.

- 1 **Petens** aliud pro alio per errorem an in eodem iudicio errorem suum corrigere possit.
- 2 **Creditor** petens certā quantitatem an et qñ per hoc cōfiteri non videatur se in maiore quantitate nō esse creditorem.
- 3 **Creditor** si debitor ei dicat: ecce centum que tantum tibi debeo. et simpliciter accipiat et nihil dicat an sibi preiudicet et fundata sit intentio rei.
- 4 **Libellanti** an et quādo eius assertio noceat cum tribus seq.
- 8 **Donatio** presumpta an traditionem requirat. et nu. seq.
- 10 **Libellum** emendare quando proprie dicatur.
- 11 **Libellum** mutare quando dicatur.
- 12 **Cumulatio**: quid de materia cumulationis. nn. 20.
- 13 **Libelli** emendatio vsq. ad quantus tempus permitta sit. et nu. 14. et 21. et 23. et seq.
- 15 **Judex** an secūdum conscientiam: an vero secūdum allegata et probata iudicare debeat.
- 16 **Executor** sine si cōscientiā suā habeat contra finem quā exequi debeat an nihilominus eā executioni mādare teneat.

Index

- 18 Iudex videns Titium occidere Sempronium coram mul-
tis: an absq; alia probatione dictū Titium de homicidio
condemnare possit.
19 Potestas vel capitaneus vidēs a fenestra aliquos rixantes:
an eos ex hoc absq; alia pbatione punire possit: et an tunc
si nō mittat familiā suā sit pnuandus officio suo. n. 20.
21 Potestas si filius rixosum habeat: et nō prouideat: an licite
de officio suo expelli possit.
25 In dilationibus cōcedēdis que cause cognitio requiratur.

Si minus. C. Iste. §. multum bene continuati-
ue pcedit fm Dyn. Jo. fab. Rico. de
nea. 2. Jo. de pla. Na. §. prime loquutus est imperator: qñ pe-
tis plus qñ debeas qualiter actor puniēd? sit: si qualiter p-
videat reo cōtra actorē plus debito petentē. hic vero loquit
casu cōtrario qñ petis min? qñ debeas qualiter subuenias
huic min? petenti. Postea in ver. seq. ponit qñ petis aliud p-
alio per errorem: an liceat errorem suum corrigere. C. Iste. §. vlt.
ad. §. h. sunt preterea. cōmuni diuisione. vt Rico. de neap. et
Ang. de are. diuidit in duas partes principales. In prima
loquit in eo qui min? petit qñ sibi debeat. In scda loquit in
eo qui petit aliud pro alio per errorem. scda ibi: si quis aliud.
¶ Vel si vultis elegātius 7 fundamētali? diuidere ex his que
dicturus sum. j. in glo. h. mag. in ver. iudicio. in prin. diuidite
in duas partes principales. In prima loquit de emendatiōe
libelli. In scda loquit de mutatiōe libelli. Partes nō sunt
libelli. In prima diuisione optime intelligetis: et hic qñ tradit in gl.
predicta. h. d. in summa vlt. ad. §. h. sunt preterea. Quāuis
actor minus petat qñ sibi debeat: tñ iudex i iudicio d. aduer-
sariū in reliquo condēnare. h. d. primo. ¶ Itē petēs aliud pro
alio per errorem pōt in eodē iudicio errorem suū corrigere. h. d.
scdo 7 vltio literaliter. 2. ad corticē vlt. ad. §. h. 7 dicit Jo.
fab. hic in. in. col. qñ iste. §. in prin. 7 in ver. si qñ aliud. est gl. et
declarat. Ledita. C. de ed. 7 qñ aliqui hic vt Ang. de are.
cōgregat hic quasi eōm materiā qñ ponit in. Ledita. videlicet
de emendatiōe libelli an 7 qñ sit permissa. Itē et de mutatiōe
libelli necnō 7 de cumulatōe. ¶ Ego tñ nō attingō nisi ea
que necessaria sunt ad ter. 7 glo. nūm quia ista est ppta 7 or-
dinaria materia. d. Ledita. tñ etiā qñ angustia tps me vigeat
7 pproxime generales vacationes a tergo instant et premunt.
2 C. Iste. in prinis Ang. de are. bicornū ad quod reputat hic
ter. multū menti tēdendū: qñ licet quis petat certā qñtitatē:
nō tā per hoc vt cōfiteri se in maiore qñtitate nō esse credito-
rem siue ignorāter petierit siue sciēter. facit. L. si quidem. C. de
trāsac. hoc nisi apposerit dictionem taxatiuā tñ: vel solū
modo: fm Bar. 7 alios in. d. L. si quidem. per gl. not. in. L. rōne. l.
glo. h. in ver. quantitatē. 7 etiā per Bar. 7 alios. C. de pro-
ba. 7 per. L. i. §. cum titio. ff. de adimen. leg. adde Bar. eadem
dicentē in. L. si cum duos. in prin. ff. rerum amo. 7 ibi etiā po-
nit Bar. ¶ quid si debitor dixit creditori: ecce centū que tñ tñ
ibi debet. 7 creditor simpliciter accepit 7 nihil dixit: an sibi pūdi-
cet 7 p hoc sit fundata intētiō rei: determinat Bar. qñ nō
pūdicat: 7 de hoc dicit esse casus nota. in. d. L. si qñ. ¶ Scdo
7 vltimo notate in ver. si qñ aliud. qñ quis vulgo dici solet
qñ assertio libellatis nocet libellati: vt. L. cum pcedit. cū gl. et
qñ. 7 ibi Bal. C. de libe. cau. 7 L. j. 7 ibi no. Bal. ex illo ter. C. de
insti. 7 sub. sub. cōd. fac. intantū qñ p ista iura dicit Bar. in
L. certū. §. si qñ absente. vt. itē qñ dixi. qñ valet cōfessio parte
absente intelligēdo 7 c. ff. de cōfessio. qñ pfectio facta in libello
etiā absente parte probat. de quo etiā per Bar. in. L. j. in vlti-
mis verbis. ff. de iure fisci. 7 Bal. in. L. vnica. in pe. col. C. de cō-
fessio. 7 do. Ant. de but. in. c. h. extra de cōfessio. ¶ ¶ Amē
illa regula limitatur pmo per hūc ter. nisi iteruissset error:
qñ errorē interueniēte talis assertio nō nocet libellati: imo
potest talis error rēuocari: vt hoc ter. ad do. ter. L. l. rura. et ibi
Bar. in. L. illū no. ad hoc. C. de omni agro deser. li. vi. intelligi
te tñ dōmodo hō nondū sit cōfessus: fm glo. no. in. L. qui fa-
milie. in glo. vnica. in. ff. fami. l. c. 7 hic in gl. h. mag. in ver.
iudicio. ¶ Scdo predictā regulā qñ habet qñ assertio facta
in libello nocet libellanti? limitat Ang. de are. hic in. xx. col.
in glo. in ver. corrigere. vt procedat qñ pfectio facta in libello
esset assertiua. secus aut si esset narratiua seu nunciatiua: vt
si dicerē i libello me mutasse. 7 Titio heredi Sen. nā p hoc
nō videret cōfiteri illuz herede Sen. alleg. Bal. in. d. L. qui fa-
milie. qñ fm cū ita intelligit illā. Vos aut pro veritate huius
limitatiōis videte in terminis Bar. in. L. ex hac scriptura. ad
fi. in. vlt. qñ 7 ibi oino Jo. de imo. ff. de dona. Bal. in. d. cū pre-
cum. C. de libe. cau. 7 h. l. ex his verbis. i. vlti. col. C. de resti. mi-
hi. 7 in. L. j. in pe. 7 vlti. col. C. de fal. cau. ad. leg. 7 in. L. vnica. i.
ix. col. C. de cōfessio. in. L. error. in. vj. col. C. de iur. 7 fac.igno.

7 do. Ant. de but. in. c. h. in antep. col. extra de cōfessio. ¶ ¶ Ter-
tio vlt. Ang. de are. ego reperio qñ suprascripta regula: qñ
assertio facta in libello nocet libellati. limitatur singulari-
tine p Jo. de imo. in. c. h. cautio. ante mediu. extra de fi. insti.
7 si hoc limitatio esset vera: esset scribēda litteris aureis: qñ ita
denū libellus probet 7 pūdicet libellati si est scriptus ma-
nu propria ipsius libellatis: sec? si manu notarij vel alterius
terti: 7 ita dicit sent. re Bar. in. L. nuda ratio. in. h. co. ff. de do-
na. sed certe Bar. ibi nō loquitur in libello: s. loquit in libro
rationū. 7 dicit qñ liber rationū facit fidē: quia scriptus par-
te absente qñ est scriptus manu propria: secus si manu alte-
rius. quoniam Bar. in. d. L. nuda ratio. cōter reprobat in hoc
per doc. ibi. 7 p eum tenet et Jo. an. in. addi. Spec. in. ti. de in-
stru. ed. §. restat. 7 hanc limitationē Jmo. ego allego ter.
solennem in. L. vnica. claudius. §. item sciat. ff. ad. l. cor. de
fal. vbi est ter. qñ nō refert an aliqd sit scriptū manu propria
alicuius an manu alterius de eius volūtate: et vt formaliter
inquit iuriscōltus videri em. hic ipso manu scripta cuius
volūtate scripta sunt. ¶ Glo. j. in ver. intentione. que est sin-
gularis glo. ibi: intētiōe. scilicet libello intētiōe: 7 sic ponit
tur cōtenti pro cōtēte: prout et vidistis ter. in. §. si qñ agēs
in prin. 7 ibi dixi in apostillatione ter. §. eo. ¶ In. h. glo. nota
te perpetuo hanc gl. que est vnica 7 singu. in iure: qñ nunq
presumit donatio nisi qñ traditio interuenit: 7 si est vera: est
magna limitatio ad. L. cuius p errorem. ff. de reg. iur. 7 sic habet
tis singulariter colligere qñ psumpta donatio requirit tradi-
tionem: vos autē dicite qñ gl. verū dicit in se 7 ad ter. nostrū:
sed nō in eo inquātū dicit imperator psumi donationē: nisi
qñ traditio interuenit. in hoc repēditur per do. Jo. fab. 7
Ang. de are. hic qñ imo presumit donatio per solā simplici
promissionē sciēter factā: vt. L. campanus. ff. de ope. libe. ac-
cedat qñ vulgo dicim? paria esse pmittere 7 soluere. L. h. Cad
L. fal. 7 L. si patronus. §. j. ff. de dona. sustinēdo glo. in se quātū
ad ter. nostrū vt ex petitione in min? qñ debeat facta a sciēte
nō presumat donatio in residuo. dicunt suprascripti doc. qñ
pexlegata nō faciunt ad ppositū. §. nostrū: qñ predicta lo-
quuntur vel qñ traditio fuit facta a sciēte se nō teneri: quo ca-
su procedit. d. L. cuius per errorem. vel qñ interuenit promissio
a sciēte se nō teneri: quo casu pcedit. d. L. campanus. 7 regula qñ
paria sunt promittere 7 soluere. 7 sic qua ratione soluēdo ex
certa sciētia sciēs me nō teneri video: donare. eodē modo p-
mittēs ex certa sciētia sciēs me nō teneri similiter video: do-
nare. sed in casu. §. nostrū nō interuenit traditio nec promissio:
nec aliquid qñ inducat donationē: 7 cōsequēter hic nō agif
de traditione vel promissione simpliciter facta: s. de quadā
abstinentia: prout dicit gl. nostra de qua nunq auditi nunq
relatum extitit qñ induceret donationē vel remissionē. 7 cū
ista opinione seu defensione que fuit originalis Dy. vt pdiri
imoverius gl. nostre trāsit Rico. de neap. hic in prima oppo.
glo. 7 cum ista glo. sic declarata adducit ipse qñ nō est tanta
psumptio in patiēte quātā est in tradēte: quia grāuis est
tradere qñ pati. 7 si diceret qñ paria sunt aliqd tradi alicui:
vel qñ res sit apud eū: vt. §. inter dū. §. de rerū dmi. 7 L. qñ ratio-
ne. §. iter dū. ff. de acqui. rerū do. Rūdebat Rico. de neap. hic
qñ illud habet locū in eo qñ est ad traditionē obligatus als se-
cū: vt in terminis nostris: quia tñ nō sunt paria tradere 7
pati. ¶ ¶ Ego vlt. doct. 7 pexlegata §. glo. hic: qñ imo pro-
sumatur donatio etiā nō interueniēte traditione. allego gl.
contrarium tenentem in. L. vnica. C. de plus pcti. in gl. h. i. ver.
transactionibus. circa mediu. vbi dicit illa gl. 7 quāuis
§. plus debito petentem per dolum 7 dolose exigentē cautio
non sup plus debito succurra per remediū illius. L. vnica: qñ
cadit cā. tñ si postea ille a quo fuit exacta illa cautio spōre et
sciēter cōfiteat in tanta quantitate in quātā fuit exacta cau-
tio: qñ sibi tñ nō succurrit: qñ vt donare per dictam. L. cū? p
errorem: 7 sic illa psumpta donatio nō requirit traditionē:
sed dicite prout dixi fm doc. hic: qñ gl. in. d. L. vnica. loquit qñ
interuenit promissio seu pfectio que bene induceret psumptā
donationē. nostra autē glo. 7. §. noster loquitur qñ nō inter-
uenit traditio nec promissio nec etiā confessio: s. solū que
dam abstinentia: vt predicti. ¶ Glo. magna in ver. in iudicio
diuidit in quatuor partes principales. In prima declarādo
ter. ponit opi. quorū dā: vt. ad. Bar. In scda ponit aliā opi.
Jo. qñ approbat. In tertia rēdit tribus fundamētis addu-
ctis p. ad. Bar. In quarta querit 7 soluit. Scda ibi: s. certe
fm Jo. ppositū est falsum. Terna ibi: nec ob. qñ hic dicit
tur. Quarta ibi: qñ pōt emendare libellū quicūq. Idē glo. in
aduerteret pmissio: nequitur ista terminis emendare 7 mutare.
nam qñ hic in prin. glo. dicit emendare. s. dū refert opi. Jo. dicit
mutare: 7 sic vt videt glo. qñ 7 ita differentia inter emendare

¶ Libellati-
a. vide frā.
are. in. l. cū
te. C. de trās-
ac. 7 l. i. §. C.
de insti. 7
sub. i. h. et
qñ i. l. apo-
st. l. d. l. cū
re. ad. frā.
ara.

inuenietis tradita in locis preallegatis de quibus et consilio
videte etiam Ang. hic ponente etiam aliud consilium quod iudex istas
probationes tanquam falsas recitat cum ipse sciat falsas: tunc etiam
ipse dicit hoc consilium posset esse nocuum iudici in syndacatu.
¶ Duo tamen peregrina dicit in hac materia. notate. Primus
quod iudex quod est supra legem: ut papa impator vel princeps cuius
victum habet pro lege: debet semper suam conscientiam iudicare
qualitercumque habeat illam conscientiam siue ex actis siue non: alio
peccaret. istud est quod dicit singulariter Bar. in l. unica ad fi.
C. ut quod de iure referens sic dicere et tenere theologos: re-
ferens et notata per Ly. et Bal. in l. rescripta. C. de p. i. i. mpe.
off. et quod notat Innoc. l. c. inter. i. vltima glossa. extra de elec.
¶ Secundo aduertite quod licet executor habeat conscientiam suam
in suam quamvis exequi et illam videat iniquam: tamen tunc ea
executioni mandare quod notate: quod milles cotingit. C. p. terea. et
C. p. terea. §. quod vero. et ibi do. B. in l. c. de re iudi. extra de off. i. v. leg. et
illud ideo est finis do. B. in l. c. ibi: quod qui non habet cognitionem
aliquam non potest retardare executionem: licet habeat conscientiam
in sum. cum ergo memis executor regulariter non habeat con-
gnitionem. §. si ut proponis. et l. executionem. et quod ibi per glo. et
Bal. C. de execu. rei iud. quod intelligite in causa civilis: secus autem
in causa criminali et corporali: quia tunc iudex non debet exequi
conscientiam suam. arg. l. i. in fi. et quod ibi no. p. Bar. ff. de que-
stionibus. et notat in terminis Innoc. et doc. in d. C. p. terea. §. quod
vero. et hoc ideo est: quod damnum talis executionis est irrepara-
bile: ergo non debet ex arripito executioni mandare. arg. l. i. §. quod p.
uocaret. cum gl. ff. de app. notant Pau. de cleza. et Pet. de
anch. in d. l. extra de re iudi. et Bal. l. audito. C. de epian.
di. et hoc per Ange. de are. accedat illud satyrici. Nulla vni-
us de morte hominis ratio longa est: et ista bene notate: quod quotidiana
na sunt. **¶** Tunc quid autem licitum esset iudici mandare exe-
cutionem suam capitali contra aliquem quod videt esse iniquam si
hoc faceret fauore tyranni quod hoc sibi precepisset: ita quod hoc ex-
cusetur apud deum non audeo decidere. consule theologos. Re-
perio tamen apud legistas quod occidit aliquem etiam non culpabilem
scilicet per observationem suam non debet in aliquo delinquere: pu-
ta si tyrannus habeat duos incarceratos: et dicat vni nisi sus-
pendas consocium ego faciam te trucidari. ista est iustissima cau-
sa occidendi et innocenti ut se liberet ab instanti periculo: nec p.
hoc debet in aliquo delinquere. istud est quod terminis tenet
glo. singu. et aurea in l. si familia. in ver. possit. ad fi. si fami-
fur. se. dica. **¶** Tunc quid autem iudex videt occidere Sempionem
etiam multis possit absque alia probatione Titium condemnare
re de homicidio. videte gl. no. q. i. §. quod ante. et alii oibus
tenent do. B. in l. c. de but. in repeti. c. vestra. in vlti. char. extra
de cohabi. de. et mulie. et ibi oino videte per cu. **¶** Et tamen capi-
tancus vel potestas videt a fenestra aliquos rixantes possit
eos ex hoc punire absque alia probatione: videte Enl. de cu. l. i.
unica. C. ut quod defuncti aduoca. et Bal. l. i. nullus. C. de sum. tri.
et fide catho. et Bal. in l. i. §. qui es. ff. de offi. p. fec. vrb. **¶** Et
i istis locis ponit et Bal. an hoc casu si potestas vel capita-
neus videt rixantes per fenestram si non mittat familiam suam sit pri-
uatus officio suo: ita quod ista sit iusta causa priuationis: et docet
minat quod sic dicit illud singulare Ly. l. i. si seruos. C. de nora.
ibi voluit singulariter quod si potestas habeat filium rixosum et
non puidet licite percellere de officio suo. quod oia ppetuo no-
tate: quod quotidiana sunt et non habent per alios bice: nec etiam in
consensu locis. **¶** In ea. gl. ibi: et hoc in singularibus iudiciis.
tenetis ergo ex hac glo. quod emendatio libelli de qua emendatio
ne proprie loquitur principis. §. nostri. et intelligi debet gl. vt
declaram in prin. huius glo. potest fieri vsque ad litem contestatam.
et non ultra: reprobata opinione asbar. quod nunquam dicit verum:
et quoniamdam aliorum assertum quod poterat fieri quicquid ante
testam: nec requirebat noua litem contestatio: quoniam etiam
si actor non emendaret quod si iudex hoc sciebat: debet etiam consue-
tia condemnare et cum gl. nostra in terminis in quibus loquitur
quod sit emendatio circa repetita: vt in prin. §. nisi transeat Bar.
et communiter doc. in d. l. edita. post gl. ibi: et ita tenent vbiq.
gl. et communiter doc. et de hac materia videlicet an et quod i. vs-
que ad quantum tempus sit licita emendatio libelli si loquamur circa
substantialia ipsius libelli: et quod circa aliquam qualitate: et quod cir-
ca aliam etiam obscura libelli: et quod circa accessoria: vt puta frui-
ctus. videte singulariter per oes in d. l. edita. de quibus omnibus
habetis et hic per Jo. de pla. latus per Ange. de are. et ali-
quid et per Jo. fa. sed certe quod ista non conferunt ad intellectum ter-
nostri. et gl. adeo consilio emito maxime cum hec oia ordinarie
habeant in d. l. edita. C. de ede. **¶** Tunc tamen non omittis quod
cōis op. vt predicti se habeat cum glo. nostra quod emendatio cir-
ca repetita possit fieri vsque ad litem contestatam in quibus terminis
loquitur principis. §. nostri. non autem post litem contestatam nisi fiat noua

iudiciu et noua instantia. contra hanc conclusionem multum viget
tex. noster in ver. i. codē iudicio. ergo in eadē instantia. Nec ob-
erpositio glo. nostre exponētis in codē iudicio. i. corā codē in-
dice: quod hoc expositio multum violat hanc litterā pterea non de-
dici idē iudiciū vbi mutat instantia iudiciū: sed tunc quoniam vna
agitatur: prout textualiter habetis in d. l. in delictis. §. si detra-
ctat. ver. donec aut. et ver. seq. ff. de nora. et l. c. apud. ff. iudi.
sol. pterea iudiciū dicit esse idē vbi res vel actio mutat. vt. l.
c. querebas. ff. de iudi. sol. c. ergo hic tex. dicat in codē iudicio
oportet quod necessario intelligatur. i. in eadē instantia: alio non dicit
ref idem iudiciū mutare vel actionē: quoniam psona iudicis vel
partis essent eadē per iura pallegata. fortificat ista et viget
Ang. de are. §. in gl. sequenti in ver. iudicio. post Raph. Enl.
in d. l. edita. quia si tex. noster exponeret in codē iudicio. i. corā
eodē iudice: prout gl. nostra exponit et sequuntur cōiter doc.
sequeret quod iste tex. esset superfluus et bis idē diceret cum statim
dixerit tex. de indice quod nihilominus debet iudex et pterea
et fortius intelligeremus hūc tex. in hūc fatum sensum quod vel-
let dicere quod nihilominus aduersarius iudex cōdēnet corā eo-
dem iudice: quo nihil absurdum. pterea per ista quod i veri-
tate multum viget: Jo. fa. hic recessit a pēdicto cōmuni intelle-
ctu glossarū et doc. ad hūc tex. nostrū: et habuit alium intellectū
ad hūc tex. pfecto non ptenendū. dicit enim se putare quod iste tex.
sit plane et simpliciter intelligendus: prout literaliter facit. quod si mi-
nus petii: possum codē iudicio et in eadē instantia petere pl.
si debeatur ex eadē actione sine nouo illo et sine nouo pro-
cessu: quod hoc casu nec causa agēdi: nec actio mutant: nec pri-
ma petitio deserit: et hoc expresse finis dicit etiam tex. in d. §. si
detracta. vbi durate eadē instantia auget et diminuit petitio:
quod nec causa radicalis agēdi nec actio mutant. quoniam pēna
tio possit esse minor vel maior: et hoc etiam expresse pbat finis
per tex. expresse in l. apud celsum. §. ite queris. ff. de excep. do.
li. super quo tex. multum dubitauit hic Dyn. et post eū Ric. de
neap. in prima oppo. extra glo. apparet ergo finis Jo. fa. hic
§. simpliciter pcedere. vt in eadē instantia sine alio libello pos-
sit fieri cōdēnatio de adiuncto cum sit modica mutatio cum sit ea-
dē res et actio. et pro hoc intellectu fiat finis cu. l. amplior.
C. de app. que lex non est restringenda ad vniuersalē actionē: vt
l. c. d. in fi. ff. de leg. iij. quoniam glo. nra hic in fi. restringere
videat. si autem mutaretur res vel actio. vt in hoc §. ver. si quis
autē. tunc ratione erroris intervenientis est idem: scilicet vt in eadē
instantia similiter possit fieri cōdēnatio pbat errorē quod pōt
renocari et corrigi vsque ad finem. vt. l. de etate. §. quod iusto. ff. de
interro. act. et l. error. c. materia. C. de iur. et fac. igno. et iste sit
pprius intellectus ad hūc ver. si quod aliud alio autē non pbat
errorē iste verus non obtineret per suprascripta. et in veritate iste
intellectus multum amicat littere tex. nostri. et credo quod nūquā
luerit tex. aliud dicere. Et sustinēdo hūc intellectū qui est pe-
regimus potestas ultra cum rīdere ad tex. l. nō pōt. ff. de iudi.
hic allegatū in gl. super quo tex. tanquam sub cardine fundatur
cōis op. quod illa l. habet locū in iure quod non habet exordium ante
litem contestatam. si autem prius cōpetebat: sic habebat exordium: et p-
quēter ins iam erat questum actori ante litem contestatam. vt in termi-
nis tex. nostri: tunc etiam illud quod venit post litem contestatam. pōt in
codē iudicio et in eadē instantia deduci: vt. l. si re aliena. §. fin.
cum ibi no. ff. de pig. act. et ita etiam rīdet Ang. hic. et de intelle-
ctu. l. nō pōt. dicit late. §. eo. tit. in prin. in glo. magna. in ver.
debet. Jo. de pla. hic dicit quod quoniam pēdicta fundamenta Jo. fa.
sint subnla quod tamen do. nostri Bart. Bal. Saly. et cōiter alij in
d. l. edita. sequuntur op. gl. nostre a qua dicit ipse non esse disce-
dendū et quod ad argumenta Jo. fa. studiosus indagator: facili-
ter potest rīdere. ipse tamen nihil rīdet. Ang. vero de are. adscri-
bit hūc op. Raph. Enl. in d. l. edita. nulla faciens mentionē
de Jo. fa. et Dy. et dicit quod quoniam ista op. multum cōprobetur p
hūc tex. tamen cōmunis finis glossarū et doc. tenet oppositū et quod
ista cōis op. seruatur i practica. mihi autem in puncto iuris mul-
tum placet cōsideratio Jo. fa. ad hūc tex. **¶** In ea. gl. ad
fi. idem tenuit glo. in d. l. edita. in prin. glo. magne. et ratio est
ppter naturā iudiciū vniuersalis in quo vniuersalis petitio
et generalis admittit: quod sufficit quod quis simpliciter petat se decla-
rari heredē bonorū aut restitutum venit officio iudicis: vt per
gl. i. §. curare. in glossa. in ver. possibile. §. e. et dicit latius in §.
actionū. extra gl. in vltimo libello petitiois hereditatis. §. eo.
et ad hūc glo. erit ratio finis Bal. in d. l. edita. relatum hic per
Ange. de are. quod i vniuersali iudicio sufficit reū possidere tpe
executionis: etiam si non possideat tpe finis propter ipsius iudiciū
vniuersalis naturā: vt patet l. facultas. C. de iure fisci. lib. x.
vel finis Jo. fa. in vltimis verbis istius §. in vniuersalibus vel
generalibus actionibus non fit aliqua mutatio: si ille finis na-
tura etiam cōpēdēt que sunt in hereditate: et ideo si aliqua

a **¶** Decca
ret. Et hoc
idē dicit idē
do. Bal. l. i.
§. si iste mu-
me. c. m. r.

b **¶** Theolo-
gos. vide tu
feli. l. c. que
necesse in. rj.
col. i. r. q. n.
ta cōclusio.
de cōf. vbi
ponit de p. n.
cipe mādā-
te alium si
ne alia cau-
se cognitio-
ne. quod ali-
quē in furca su-
spēdat en il-
le sine pecca-
to exequi pos-
sit. et ibi di-
cit quod sic. quod
pro pncipe
psunimē. quod
iuste proce-
dat. et ad B.
allegat quā
plurimaere
missiōes dō
ibidē p. cu.
et latel. c. cō-
f. i. in. j. col.
ver. ad vlti-
mū quod tan-
git re iud.
et in. c. p. terea.
§. quere
ro. de offi. i.
delega. vbi
dat rone-
dia theolo-
gorū marie
girardi de
odone in se-
cundo et ibi
comm. vbi
vult iter ali-
a quod pōt. ce-
dat offi. quā
exequat: tū
nō omittas
oīno videre
eū i locis. §.
allegatis.

24

superueniant nō cōfetur augmentū in vniuersalibus genera-
libus: sed est quedā de larario seu specificatio finis eius. hāc
glo. nostra ego teneo cū ista limitatōe quā nō subiciō: vt p-
cedat qū effect gūaliter actus vniuersali iudicio: puta peto a
te quicquid de hereditate tui possides. ita loquit. l. iij. §. l.
ampliorē hic allegata in glo. si aut actū esset specialiter: vt q-
egisset petitiōe hereditatis cōtra te ad certū fundū quē pos-
sides q. fuit tui cui? ego sum heres. certe tūc in vniuersali
iudicio nō posset fieri additio post litē cōfessā. sicut nō pōt fie-
ri in singulari iudicio. l. nō plus. ff. de iudi. q. tūc eadē est ra-
tio: pōt est in singulari iudicio. unde si tu conuentus peti-
tōe hereditatis ad certū fundū: sic in specie inciperes post
ea post l. tē pte. possidere alias res: ergo nō posset postea post
litē cōfessā addere predicto libello et petere iure predictae
actiōis intētare aliā rē hereditariā. et in istis terminis loquit
et pcedit opi. Bar. et cōis in d. l. edita. per quē dicebat Ang.
de are. hic repēbēdi glo. nostra: q. imo glo. nostra pōt opti-
me saluari cū Bar. et doc. loquant in diuersis terminis a glo.
nostra. et ita cū ista diffinitōe et saluatiōe tenet etiā Nico. bi-
in. §. q. glo. de quo etiā videte Spec. in tit. de lib. cōcep. §. nunc
ostendamus. circa princ. et Sal. in d. l. edita. ver. q. modo
vsq. ad qd. rē. q. et c. §. l. in. in ver. iudicio. diuisio in tres
partes principales. In prima declarat et exponit text. In scda
querit et soluit. In tertia idē facit. scda ibi: sed nūquid none
dilationes. tertia ibi: itē nūquid iterū de cōfessā iurabitur.
In ea. gl. in prin. ibi. i. apud eundē iudicē de hac disputa-
tione dicite vt in glo. pcedēti circa fi. et ibi videte aliū intello-
ctū ad hunc ver. fin. Joā. fab. hic. In ea. glo. ibi: tū vere
aliud est. notate ex gl. q. qū est idēitas psonarū sed est diuersa
instātia: q. vere et proprie nō est idē iudiciū: sed est diuersa
et idē etiā notat gl. in rub. C. ne liceat in vna eadēq. causa ter-
tio puocare. qd. notate ad statuta in quib. pprie verba sunt
intelligēda. vulgata. l. iij. et ibi Bar. ff. de neg. gest. cū fi. In
ea. gl. ibi: none dilationes dāde sunt. hāc partē sequit Nico. bi-
in. §. q. gl. referēda. Spec. in tit. de lib. cōcep. §. nūc ostēdam.
ver. itē libellus. et ver. seq. de quo videte etiā per glo. in l. vbi
etiā doc. ff. de feni. vbi ample de materia. et in l. i. C. de dila-
tione. q. que cause cognitiō requirat in dilationibus concedēdis:
quia Ang. de are. hic tangit. videte per gl. in d. l. i. et ibi late
per Bar. et alios. ff. de feni. et Bar. in cōsilio suo incipite: ex
facto proponit q. ex causa pecuniaria. et do. Anto. de bnt. l. c.
vlt. rē. et extra de testi. et Bal. notabiliter l. p. in prin. C.
de tēpo. in integ. resti. petē. et ea que tradunt latissime p. Bar.
Bal. et alios in d. l. i. ff. de feni. que in materia dilationū re-
assumit et impertinēt Ang. hic. In ea. gl. ad hanc par-
tem glo. simplr sequit Nico. de nea. hic in. §. q. glo. referēs
idē tenere Spe. in tit. de iura. calū. §. sequit. ver. itē querit. de
quo etiā videte glo. in d. l. edita. in glo. magna post mediū. et
ibi dē doc. C. de edē. §. l. in. in ver. corrigere. diuisio in qua-
tuor partes principales. In prima qrit et soluit. In scda pon-
it enā dictū. In tertia ponit fallētā ab illo dicto. In quar-
ta ponit aliā fallētā. scda ibi: ita intētabit veterē. tertia ibi:
nisi ex veteri. quarta ibi: nisi actio prima. In ead. gl. ibi: s-
bodie cōtra. in aut. de lingio. §. oēm. dicite transumptiue in
aut. q. senel. C. quomō. et qū iudex. et sic vult glo. q. bodie iste
§. sit correctus: qd. reprobat. §. i. glo. §. magna. in ver. iudicio.
dicite vt ibi dicit. Et ad h. huius glo. gl. subintrat materiā
cumulatiōis. qū cumulatio siue coacervatio pluriū actionū
ad idē ex diuersis causis tendētū sit in eodē libello permissa
et vult q. regulariter sit permissa: nisi in duob. casibus de q.
bus hic per eā. hēc materia egeret vna repetitione de p. se. nō
expedit eā hic ponere cū illā ordinate habetis per gloss. l. y.
Bar. Bal. et Sal. in d. l. edita. et amplissime p. Dy. in regu-
la nullus plurib. de reg. in. in. vi. et dicit etiā Jo. fa. hic q. nō
posset in hac materia melius scribere q. ipsi ibidem fecerint.
ponunt etiā hanc materiā Jo. de pla. et Ange. hic. ad quos si
vultis recurrere. Et per ista remaneat expeditus iste §.

Comm'a 16
tionis. vide a
s. eo. §. nūc.
m.

- 1 In solidum an pater et dominus teneantur. et obligati
sint pro filio et seruo.
- 2 In solidum an et qū pater et dominus in actione de peculio
condemnentur. et nu. 3.

Sunt preterea. In istis. q. quis videatur ex-
transiens et impertinens a p-
cedentibus. §. tū potest ita continue ordinari ad pcedē-
tē mēte Nico. de nea. b. c. vlt. sum est in pcedē. §. de co. q. min.
petit i. libello q. ibi debeas qualiter sibi solui. verū q. sunt
quedā actiōes qbus aliqū qd. sequit minus q. sibi debeas:
ideo cōgruenti ordine post. §. pcedentem situatus. et iste §. in

quo ponitur alia diuisio actionum que est vltima huius tit.
§. si quis. vsq. ad h. ut. cōi diuisione vt dicit. o. de nea. et Ang.
de are. diuidit in duas partes principales. §. aliter et alio mo-
do vos dicit q. in pma ponit quedā diuisio actionū. In se-
cunda illā diuisionē in specie p. exēpla declarat. Scda ibi: vt
ecce si i. peculū. Illa scda principalis subdividit in septē par-
ticulas: pōnt in hoc textu septē ponit exēpla partes de se
patet. hoc dicit in summa et i. genere vsq. ad h. tit. C. Quedā
sunt actiones per quas aliqū solidū qd. nobis debet. §. sequi-
mur: aliqū vero minus q. debeas: vt in septē exēplis positis i.
hoc text. hoc dicit. C. l. et aduertere p. intellectu et mario fun-
dam. into istius text. q. in septem exēplis positis in hoc text.
in primo exēplo pater et oīs nō tenent in solidū: q. nec in
solidum obligati sunt p. filio et seruo: q. nō ali. oēs de qbus
hic dicit in solidum teneant. ter. est nō in. l. quoties. §. semel. et
ibi gl. in ver. vniuersum. ff. de pecu. et hoc reputat Nico. de nea.
hic in apostillatione ter. esse multū teneandū mēti: et hoc se-
quit notabilis effectus q. in hoc exēplo primo huius text. ne-
dum nō cōsequimur solidum a p. se vel oīs qū solidū nō est
in peculio: imo necessario solidū agere possumus: cū nec ad
solidū sunt obligati vt p. dicit. qd. sec. est in aliis sex exēplis
ter. nri: q. in eis q. nō aliqū solidū nō cōsequamur: ad soli-
dū tū agere possumus: cū ad solidū teneant. C. l. §. si. §. fm. cōez
§. l. vlt. scribentū hic vt Jo. fa. Jo. de pla. et Ange. de are. legif
Perventus: ita ego observabo. et istud principii vsq. ad
ver. item si de dote. q. nō. §. fuerit summatus in genere: tamē
In specie pōt sic sumari. C. l. In actiōe de peculio pater vel
oīs pro filio vel seruo cōdemnant in solidū qū tantū est in
peculio quatū est id. qd. debet: als cōdemnant catenis quato-
nus est in peculio: q. nō minus sit debito. h. d. vsq. ad ver. itē
si de dote. C. l. et circa id. qd. statim dicit §. Nico. de nea. cogi-
tate: q. nō est semper verū q. in oib. aliis sex exēplis pter p. mū
solidum debeas. mēti iure: vt patet in ver. p. pter rēctiōes.
Jo. de bene verū est q. et septē exēplis hic in text. positis aliqua
sunt in qbus solidū nō debet mēti iure: vt in hoc principio
per d. l. quoties. §. si. §. semel. qū vero solidū debet iure: sed cōnē-
tis competit hoc beneficiū ne cōueniat nisi inquantū facere
possunt: vt in marito socio et similib. p. personis. q. nō. Ange.
de are. hic simplr et in aduertere: vt p. dicitur i. oib. nri
de quibus in hoc text. posse fieri petitionē etiā in solidū: licet
exequit debeat fieri inquantū pnt: qd. est notorie falsū. saltē
in primo exēplo huius text. per d. l. quoties. §. si. §. semel. C. l. Mo-
tate ex hoc text. §. q. qū peculū filij vel serui nō est tantū q. nō
ascēdit eo: debet: pater vel oīs nō cōdemnant in solidū: s-
catenis quatenus est peculū. facit. §. p. terea. §. tim. j. Limita-
te tamē hēc text. nō pcedere qū pater vel oīs fuissent i. dolo:
quia nō solū de peculio: s- in solidum tenerentur. l. in bone fi-
dei. ff. de peculio. facit in simili. l. i. in §. inter dū. et §. q. §. l. cū
qui. §. qd. cum eo. et l. i. rē. ff. de re iudi. et idem in marito q.
dolo facit quo minus posset. vt. l. etia. §. i. §. sol. ma. et per gl.
§. i. in ver. seq. materiam autē istius actionis de peculio dicit
plene infra. §. actiones aut de peculio. §. eo. tit. C. l. in ver.
actiones ibi: et nō est ista de duodecim diuisionibus. p. d. de
bella perti. relatus hic per Jo. fa. dicit hanc glo. vehementer
errare: dum dicit hāc diuisionē in ter. positā esse extranagā-
tem: cū text. ponat hic eā vt principale. vos autem saluate gl.
q. ista nō est de duodecim diuisionib. intelligite de illis duode-
cim diuisionibus quas posuit Jo. an. c. rē. in o. arborē sua
actionū ad quam arborē se refert hic glo. nostra: vt. Jo. d. cam.
In ea. gl. ibi: tertia sunt. §. e. §. sequēs. vos dicite posse tēno-
ri q. imo tertia diuisio fuerit in. §. p. iudiciales. §. e. vt ibi dicit
in glo. j. mag. in prin. et hoc modo illa diuisio. §. sequēs. effect
quarta. C. l. In ea. glo. ibi: nō. q. alie sunt directe. alie viles: et
sic gl. sentit fin. Nico. de nea. p. hic q. directa et viles differat
in substantia. de quo vos videte late p. Bar. i. repe. l. iij. quā ali-
que lecture habēt. C. de act. et obli. C. l. In gl. hāc glo. per oia
secutus est Dy. in rub. huius tit. p. d. vero de bella pti. fm. q.
hic refert Jo. fa. dicit se nescire qd. gl. ista voluerit dicere hic
que tantū ponit duodecim diuisiones actionū: q. imo sunt
xv. nā duodecim sunt hic in gl. numerate. est et alia diuisio q.
quedā sunt p. cūctōie solidi: quedā nō. quā gl. §. in p. n. b. nri.
tit. dicit nō esse de duodecim diuisionib. itē est alia: q. quedā
sunt dātue: quedā nātue: put dicit i. §. rursus. §. e. itē alia: q.
quedā sunt arbitrarie: quedā nō. §. p. terea. §. e. itē alia: q. que
dam actiōes sunt ex cōtractu quedā ex facto: quedā i. factū.
d. l. quo. et l. obligamur. ff. de act. et obli. unde glo. fin. cū videt
errare cū ponat solū. xij. diuisiones cū sint sexdecim. Jo. fa. hic
dicit: bene sustinēdo gl. nostrā q. gl. nostra intēdit log. de di-
uisionibus. et q. sunt in arborē. §. o. et ad illā se refert nō autē
ad diuisiones b. nri. vel que alibi habent. p. d. etrus vero nō
reculit

restitu se divisiones huius tit. nec etiam ad divisiones que ponuntur in arboribus Joannis: sed ad oēs q̄ largo modo p̄nt vici divisiones. I. differētie: quia provero nō sunt divisiones. vos autem istis posthabitis tam divisionibus glo. nostre q̄. ¶ De de bella perti. dicitur et melius q̄ hic declarat Jo. fa. ex mēte Euge. de are. s. co. ti. in prin. in j. col. q̄ in toto isto tit. ponunt sex divisiones actionū que sunt principales. prima divisio est q̄ respicit causam materiale: q̄ quedā sunt reales: quedā personales: vt. s. j. v. s. ad. s. sed iste. s. co. s. co. a divisio respicit cām efficiētes q̄ quedā sunt ciuiles: quedā p̄torie: vt. s. sed iste. v. s. ad. s. sequens. s. co. ti. tertia respicit causam finalem: q̄ quedā sunt rei p̄secutorie: quedā penales: quedā miste: vt. s. sequens. v. s. ad. s. oēs. s. co. quarta respicit causā formale: q̄ quedā dāt ad simplici: quedā ad duplici: quedā ad tripli: quedā ad quadrupli: vt. s. oēs v. s. ad. s. actionū. s. co. quinta respicit quā substantia: q̄ quedā sunt bone fidei: quedā stricti iuris: vt. s. actionū. v. s. ad. istū. s. finale. s. co. sexta et vltima respicit p̄secutiōis effectū: q̄ quedā sunt p̄secutorie solidi: quedā nō: vt. hoc. s. v. s. ad. finē tituli. et ista est meraveritas quicquid alii dixerit: quoz plerazq̄ op̄i. refert Ric. de nea. hic in. s. oēs. in prin. s. e. et marime cor qui tenuerūt in hoc titulo ponit t̄m tres divisiones actionū. p̄ia. in. s. j. q̄ alie sunt reales: et alie p̄sonales: s. e. i. s. sequens. s. e. q̄ alie sunt rei p̄secutorie: alie penales: alie miste: tertia i. s. actionū. q̄ alie sunt bone fidei: alie stricti iuris: teneatis q̄ p̄ime dixi.

- 1 ¶ Maritus in actione de dote repetenda condemnatur in quantum facere potest.
- 2 Maritus an semper hoc privilegio gaudet quacūq̄ actio ne cōueniatur sine personali sine reali sine actione descēdente ex delicto: et an competat etiam socero. nu. 3.
- 4 Socer habetur loco parentis.
- 5 Maritus an habeat tale privilegiū nō solū si mulier agat ad repetitiōē dōtis: sed et si alius tertius extraneus.
- 6 Beneficiari huius beneficio an possit per pactum factū solut. mat. et an in tali cōdemnatiōe mariti cōueniatur ad dōtē in quantum facere potest: debeat etiam deduci ne egeat: et qui modus in deducendo erit attendendus. nu. 7.
- 8 Rustici vti nō debet pane albo vel pullis aut alijs delicatis cibarijs.
- 9 Maritus si fuerit in lata culpa: quid iuris circa privilegiū suum: et qd si mulier esset ipsa pauper q̄ nō haberet nisi illam dōtē que tota esset necessaria ad solus mulieris victum. nu. 10. et quid si res dotalis extaret. nu. 11. et quid si maritus cōueniatur alia actione q̄ de dote p̄nta hypothecaria. nu. 12.

¶ Item si de dote.

- 1 Hoc dicit. ¶ In actione de dote repetenda cōdemnat maritus in quantum facere potest. hoc dicit v. s. ad. ver. p̄pter retentiōē.
- 2 ¶ Rotat ex hoc tex. q̄ marit' q̄n p̄uenit a muliere ad dōtē: habet privilegiū vt nō cōdemnet nisi in quantum facere potest.
- 3 ¶ An autē maritus semper gaudet hoc privilegio quacūq̄ actione cōueniatur sine personali sine reali: sine et actiōe descēdente ex delicto: videte hic p̄ Dyn. Jo. fab. et Jo. de pla. et per Bar. latius et plenius diffinientē i. l. maritū. s. solu. ma. cuius distinctionē refert et sequit' Eng. hic. videte et per Eng. in. l. nō tantū. ff. de re iud. et p̄ico. de nea. hic in. h. oppo. et tra. glo. ¶ An autē hoc privilegiū cōpetat marito vt nō cōdemnetur nisi in quantum facere possit: cōpetat etiam socero: et sic patri mariti: Jo. fa. Jo. de pla. et Eng. hic tenēt q̄ sic per. l. rei indicat. s. h. cū. l. seq. ff. solu. ma. et ratio est h̄ec: quia socer loco parentis habet: vt dictio legit' dicit: sed parēs nō cōdemnatur nisi in quantum facere pōt. in ver. sed si quis cū parētē. i. eo. igitur et eos aut in hoc: quia solet distingui inter socerū mariti et socerū vxoris: itē an cōueniatur cōstare matrimonio. an vero eo solū. videte tex. in. l. h̄ic. et seq. et ibi per gl. et Bar. ff. de re iud. et tex. in. l. p̄. ff. de iur. do. et tex. notabilē in. l. viri. s. tēpus. ver. quid in ceteris. ff. p̄ socio. et late per Imo. in. d. l. rei iud. s. h. cū. ¶ An quid aut maritus habeat hoc privilegiū necdum si mulier agat ad repetitiōē dōtis: sed et si alius tertius extraneus: iuxta. l. vnicā. s. accedit. C. de rei vxo. act. vido. te tex. in. l. si p̄ior. et ibi per glo. Bar. et alios. ff. solu. ma. et tex. in. l. nō demit. s. ff. de re iud. et l. si extraneus. ff. de iur. do. ¶ An autē huius beneficio possit remitti per pactū factū sol. ma. videte Bart. post. Enil. de cu. et Dy. i. l. alia. s. elegat' et. ff. sol. mari. ¶ Glo. in ver. maritū. in h. addite glo. in. l. sciendū. ff. de re iud. et addite oīno q̄ dicit in. s. fuerat post. gl. mag. ibi: in ver. cū i. s. co. ¶ Glo. in ver. facultates diuīdo in duas

partes principales. In prima subaudiendo ad text. remouet tacitū contrariū ad tex. ¶ In scēa p̄ via fallētie tollit et aliud contrariū ad tex. Secūda ibi: et hoc nisi dolo fecit maritus.

- 7 ¶ In ea. glo. ibi. Lin cōdemnatiōe personarū. habet q̄ in cōdemnatiōe mariti cōueniatur ad dōtē in quantum facere potest debet etiam deduci ne egeat. et dicit materialiter Jo. fa. hic q̄ in deducendo ne egeat erit attendendus modus circa duo: scz circa quāritatē rei et t̄pis. In quāritatē erit rei inspicim' facultates et cōditio p̄sone. Nā si est persona que possit op̄erari vel que habeat officiū seu artificiū debet sibi cōputari: et sic fiet deductio istarū op̄erari. vt est glo. in. l. si maritus in id. ff. solu. ma. facit. l. si quis a liberis. s. s. si filius cū glo. h. ff. de liagno. et l. si quis argenti. s. sed et si quis. et ibi glo. super ver. donante. C. de dona. facit. l. cū alimēta. ff. de ali. leg. l. interdū. ff. de op̄e. li. itē si est doctor vel miles vel nobilis plus habebit expendere q̄ rusticus: nā rustici nō debet vti pane albo vel pullis aut alijs delicatis cibarijs: sed debent vti pane grosso caseo cepis et fabis. ita inquit glo. in. l. seruus vrbans. in prin. ff. de leg. in. accedat. l. tutor. fm dignitatē. in prin. ff. de admī. tu. et l. i. s. mulier. ff. de ventre in su. de quo vltimo: quoniam non est sine dubio apud doc. videte Jo. de are. Elbe. Bald. Imo. et Cu. in. d. l. maritus in id. et Eng. de are. hic. ¶ Et in hac deductiōe debet attendi quāritas t̄pis: nō cū sufficeret fieri deductiōne p̄ vno anno: sed debet attendi cū quāritatis annuū sit maritus facta cōputatiōe fm formā. l. hereditatū. in prin. ff. ad. l. fal. et fm illā. l. debet indicari fm Dy. Jo. fa. Jo. de pla. et Eng. de are. hic. et ita etiam ante eos dixit glo. in. l. maritū. in gl. i. ff. solu. ma. ¶ In ea. gl. ibi: et hoc nisi dolo fecit maritus. videte multa s̄lla que dixi in prin. huius. s. in. i. notabili.
- 9 ¶ Quid aut iuris sit si maritus fuerit in lata culpa: videte tex. in. l. etiā. s. licet. et ibi glo. in ver. culpa. et ibidē per Bar. et alios. ff. solu. ma. et glo. in. l. verū. s. tēpus. in ver. nō debet. et pro socio. et idē dicimus in socero qui p̄pter dōtē suā perdit hoc privilegiū. l. p̄. ff. de iur. do. et sic habetis ex gl. nostra vnā limitationē ad tex. nostrū volentē q̄ maritus nō sit cōdemnatus: nisi in quantum facere possit vt nō p̄cedat q̄ hoc p̄cessit dolo mariti. ¶ ¶ Scdō vltra glo. limitat iste tex. et non p̄cedat q̄ mulier esset ita pauper et nō haberet nisi illā dōtē que tota esset necessaria ad solus mulieris victum. durū enī esset mulierē mendicare fame et alimē de sua p̄pria dote nutrirī. l. si q̄ a liberis. s. de alimētis. qui est. s. p̄. et ibi glo. ff. de libe. agno. et p̄terea cōtra ordinē charitatis: cū oīs ordinata charitas a propria p̄sone incipiat. vulgata. l. p̄ses. C. de semi. et aqua. et propterea dicit ibi gl. Ille perit merito qui se plus diligit vllūz. propterea ab vno nō debet auferri vel alteri de iur: quia sic esset discoop̄erire vni altare vt aliud coop̄eriat. cōtra. l. assiduis. ver. exceptis. C. q̄ pot. in pig. ba. et l. verū. s. p̄ nul. et h. ff. de mino. et ita tenent doc. hic. Jo. fa. Jo. de pla. et Eng. de are. idē etiam tenent Bar. post. Jac. de are. i. d. l. maritū. ff. solu. ma. ¶ ¶ Tercio limitatur not. iste tex. vt p̄cedat q̄ res dotalis nō extat si aut res dotalis extaret et ad eā cōueniret maritus: nō haberet beneficiū hui' tex. imo deberet ad solidū cōdemnari: et ratio est in promptu fm Jo. fa. Jo. de pla. et Eng. de are. nā maritus diceret esse in dolo eo ipso qd maritus rē habet et eā restituere nō vult. vt. l. in bone fidei. ff. de pecn. sed maritus p̄dit hoc beneficiū propter doli: et hac gl. igitur et c. et ita dicit p̄fati doc. esse q̄ nō extaret res dotalis i dote: s. extaret alia res acquisita ex re dotali. Nā hoc casu maritus in re tali nō habet privilegiū hui' tex. et per. l. vxo. marito. ff. de dona. inter vi. et vxo. et l. si cū dōtē. s. h. ff. solu. ma. bene facit in simili. l. imperator. s. h. et l. secū ibi not. ff. de leg. in. accedat aperta ratio. Nā dos quid vniuersale cōstet. l. qd dī. ff. de impor. in rebus dotalibus factis. et colligitur ex. l. si ex lapidicinis. ff. de iur. do. p̄. Bar. et alios in rub. ff. solu. ma. Sed in vniuersalibus pretium succedit loco rei: et cōuenso: vt. l. si rem et pretiū. et ibi traditur. ff. de peti. heredi. cū simi.
- 12 ¶ Vltimo limitatur iste tex. vt p̄cedat quando maritus cōueniatur actione de dote. quid autē si alia actione cōueniatur: puta hypothecaria. recurrit ad notabilē distinctionē Bar. in. d. l. maritū. Et dixi remissiue. s. in notabili. ¶ In h. gl. bene dicit. et per ista remanebit expeditus iste ver. Sequitur ver. propter.

- 1 ¶ Dos an et ipso iure per impēsas factas a marito in re dotali diminuitur: et consequenter eius repetitiō: et q̄ nō cūz. h. seq. et numero. et nu. et cum. h. seq. et quid de expensis factis ad custodiā castri dati in dōtem per vxo. rem: nūme. 4.
- 6 Compensatio de specie ad quantitatem an et quādo ad nitatur.

¶ Dōt. vi. de firmia. num in suo aureo reper torio in ver. marit' cōueniatur. vers. viij. vbi p̄le ne habes banc materiam.

babet loci regula: dolo facis q. petis q. statim restituitur
es. nam cum filius patris egerit teneat alere. si quis a liber-
ria. si vel parentis. ff. de libe. agno. certe si filius peteret patre
cōdennari infolidū: pater opponeret hanc exceptionē: dolo
facis quia petis q. statim restituitur ea. intelligit in ter.
nostro parentes scilicet utriusq. seruis: et vix ad infinitū fin
3 glo. in l. patronus. in ver. parēs. ff. de re iudi. ¶ Quid autē
cōtra si parēs agat cū filio vel aliis descendēbus emancip.
quia cū existit b. in potestate nō possit regulariter in iura. l.
lis nulla. ff. de iud. an eis cōpetat hoc beneficiū: Jo. fa. hic te-
net q. sic per rationē quam statim dixi fin. Rico. de nea. nā
a cum pater teneat alere filiū etiā emancipatū: si pater petat
filiū infolidū dēnnari: si filius opponat nō cōuenit benefi-
cium petere q. statim est restituitur: preterea nō interest si
filius deductus cum illud esset p. aliā viam habiturus. arg. l.
si filius. ff. de vulg. p. pupil. cū eo ē tenet Jo. de pla. et Ang.
de are. hic. ¶ Quid autē in fratre: an habeat hoc beneficiū
4 si cōueniat ab alio fratre? vt nō quēniam nisi in quātu facere
potest: glo. solēis in l. verum. in prin. in ver. fraternitatis. ff.
p. socio. tenuit q. nō. et iam ibi sequuntur et nō. Bar. et Bal.
Idē tenuit etiā Rico. de nea. hic in v. q. extra glo. post Jaco.
de ranē. Jo. vero fa. hic cōtra p. rationē quam s. dixi. q. ob-
5 staret exceptio: dolo facis. cū frater fratres alere teneat si sit
egens fin. q. tenuit glo. i. in l. i. et ibi Cy. Bar. et alii. C. de alen-
dis liberis. et glo. in l. si q. a liberis. §. vt. n. in ver. in ius. et ibi
Bar. ff. de libe. agno. et glo. in l. qui filii. in gloss. de ff. ubi pu-
pillus educari debeat. et idē tenet Ang. hic quādo esset fra-
ter utriusq. coniunct? alii fin. cū pcedere pōt. q. i. gl. et Bar.
6 in d. l. verū. in prin. ff. p. socio. ¶ Secūdo notate q. hoc ter. q. b.
patronus liberto nō est cōdēnnandus nisi in quantum face-
re pōt. et q. hic dicitur de patrono intelligite habere locū in pa-
trēb? et liberis patroni: vt l. patron. ff. de re iudi. et idē dicit
hic Jo. fa. esse cōtra. si patronus cōueniat liberto p. rōnē
quā statim dixi: cū patronus teneat alere libertū. l. alimenta
in prin. ff. de libe. agno. et sequuntur Jo. fa. et Ang. hic p. dicta
intelligite verā: nisi ille q. vult vti hoc beneficiū fuerit ingra-
tus: quia quēdā. ppter ingratitudinē pōt alimenta per. d. l.
alimenta. et l. si. C. de alen. lib. per consequēdū debet ē perdere
hoc beneficiū. ¶ Tercio notate in ver. item si socius. q. b.
uenis in iudicio societatis habet hoc beneficiū: nō cōdēnnet
nisi in quantum facere potest cōcordat. l. verum. ff. p. socio. et l.
sunt q. in id. ff. de iud. subdit Jo. fa. ad ampliatiōē huius
ter. q. iste ter. habet locū etiā si soci? cōueniat alia actiōe
q. societatis: dū tñ sit occasione societatis: agatur ex cōtra
etiā imo durante societate. pro quo addit hic Ang. ter. in l.
socium qui in eo. q. b. ibi Bar. ff. p. socio. item addite. q. iste
ter. procedit nedū in sociis oim. bonorū: sed et in sociis vnus
rei. verū. in prin. ff. p. socio. et ad l. sunt qui in id. ff. de re iud.
que videtur obstarē: rōdē vt ibi per glo. in ver. accipiendū.
et per glo. in d. l. verū. in prin. itē scribentes hic Jo. fa.
Jo. de pla. et Ang. de are. itē ter. etiā procedit in pluribus
scholaribus habitantibus in eadē domo: quia si occasione so-
cietatis vnus esset debitor alterius habet beneficiū: q. est ex-
tēdendū. arg. l. legat. ff. si. ff. sol. ma. et not. gloss. in l. patro-
7 nus. in ver. parēs. ff. de re iudi. ¶ Ultimo nō. ver. idē est.
q. donator habet hoc beneficiū vt nō cōueniatur nisi in quā-
tū facere potest habita rōne ne egeat. cōcordat. l. inter eos. §.
ff. de re iudi. et rationē hui? notabilis ponit ter. in l. ne libe-
ralitate de re iudi. videlicet ne ex liberalitate inops fact? pe-
ridit et pōderate ter. nostrū hic dū dicit: ex donatiōe sua.
quia vult scire esse si ex donatiōe alterius cōueniat. facit. l.
et si fideiussor. §. si. cū. l. seq. ff. de re iudi. p. dicta procedunt i pu-
8 ra et in simplici donatiōe. ¶ Quid autē in donatiōe ob cau-
sam: an in ea habeat locū beneficiū huius ter. videt q. nō: q.
illa nō est propria liberalitas. l. i. et ibi glo. et Bar. ff. de dona-
tione cessat ratio iuris d. l. in d. l. ne ex liberalitate. iuncta. l.
precedit. in fi. in cōtrariū facit: quia promittēs pro dote p-
mittit ob causam: vt l. si donaturus. ff. de cōd. ob causam. et tñ
habet hoc beneficiū: vt est text. not. in l. si extraneus. et l. p. ff.
de iure do. pancia omisso disfictione Jo. fa. hic quā sequitur
effectualiter Ang. b. ego teneo q. iste ter. et eius beneficiū
nō habeat locū i donatiōe ob cām. et ita ē firmavit singula-
riter Ang. in l. sed hoc ita. ff. de re iudica. et Jo. fa. de pla. hic et
yltra preallegata me monet: quia illud q. datur ob cām nō
est donatiō: sed est potius quēdā pmutatiō: vt est text. melior
de iure in l. si si lege. §. cōsultū. in ver. velut genus quoddā. l.
permutatiōis. ff. de peti. h. et. notat Bar. l. p. cōmno. ff. de in-
v. col. Quis autē sanī capitis dixerit q. in pmutatiōe habet
locū beneficiū istius ter. certe nemo nec obstat id q. dicitur
de donatiōe causa doticiui tñ cōpetit istud beneficiū: q. rōdē

Ange. ind. l. sed ho. ita. q. si maritus agit ad dote que est re
 mansura penes cum: tunc non habet locū beneficiū huius ter.
 quia quātū ad cū est ob causam. vt. l. nescimus. in prin. ff. de
 re iudi. scus si agit ad commodū vxoris. i. ita loquitur. d. l.
 si extraneus. i. q. hac solutio tenet simplr Jo. de pla. 2. Lin.
 ge. hic sed ego. l. aliter. i. inclina respōde in prima limitatio
 ne quā nūc aggredior. ¶ Limito tertio suprascriptā cōclu
 sionē duobus notabilibus modis et mēte Jo. fa. hic primo
 vt. pcedat qñ daf ob cām cōcernētē fauorē eius a quo daf:
 puta: dō tibi centū vt edifices mihi domū. i. in istis terminis
 loquitur predicta: tūc etiā est magis negotiū q̃ liberalitas
 vt. l. arif. o. ff. de dona. secus autē si daret ob causas respiciē
 tem solū fauorē recipiētis i non dantis: ita q̃ in nullo esse
 vtilitas dantis: puta dō seu dono tibi centū vt emas tibi d
 mū: i. tunc q̃ est mera liberalitas: habet locū iste versiculus
 i. eius beneficiū. hinc est fm Jo. fa. i. bene q̃ si ego dō tibi cē
 tū in dote: quis ista sit donatio ob cām. d. l. si donatur. ff. de
 cōdi. ob causam tñ q̃ ego dāe nullā habeo vtilitatem: et sic
 ista etiā est mera liberalitas: nimirū etiā si in ea habeat locū
 beneficiū huius ter. ita loquitur. l. si extraneus. ff. de iur. do.
 i. ita lōge melior solutio ad illū ter. q̃ illi quā prime diri.
 ¶ Scdo limito pdictā cōclusionē vt nō pcedat qñ datio
 facta ob causas etiā cōcernētē fauorē dantis excederet ipām
 causam: et sic efficit maior q̃ causa: q̃ tūc illud q̃ est min⁹
 excedit cām i censetur mera donatio i mera liberalitas: vt. l.
 si sponsus. §. circa. ff. de dona. inter vir. i. vxo. ergo in eo q̃ ex
 cedit habet locū p̃uilegiū huius ter. i. credo q̃ ista sit mera
 veritas in hoc p̃dicto quā alibi nō innemiciat idē f. 3. ¶ Et
 timo circa istud beneficiū: ne quis cōueniat seu dōnetur in
 plus q̃ facere possit deducto b̃ificio ne ceat: de quo benefi
 cio fit mēto quasi in oībus versiculis hui⁹. §. vñ p̃petuo te
 nebitis mēti q̃ est in practica vtilissimū: q̃ i exigēdo aliqñ
 inquitū facere pōt: inspicit quātū ex fructib⁹ patrimoniū ex
 trahitur vel p̃cipitur: nō autē inspicitur p̃prietas rerū nec
 etiā quātū ex ṽdicatione rerū redigere. ter. est de hoc summe
 singularis in l. q̃ bonis. i. ibi illum notat Bart. ad hoc ff. de
 cef. bo. bene facit. l. imperator. ff. ad trebel. per quē ter. Bart.
 ibi in fin. et q̃ leges que dicūt alimēto debere moderari f̃z
 qualitatē patrimoniū. vt. l. alimētorū. ff. vbi pupillus educa
 debeat. debēt intelligi respectu fructū: nō autē respectu valo
 ris per illū ter. i. per illa. l. qui bonis. B. al. in l. si marit⁹ i. id.
 ff. solu. ma. fm q̃ ibi refert Jo. de imo. dirit valde singulari
 ter q̃ si marit⁹ cōdemnatus inquitū facere pōt habeat pos
 sessionem: magni valoris i modici reddit⁹: ex quo reddit⁹ vir
 viuere potest: q̃ nō cogitur illā ṽdere p. d. l. qui bonis imo
 tenet gtrariū si ex illa pōt satisfieri mulieri: i. ex residuo im
 deri ipsi viro cōuertendo in aliā rem maioris reddit⁹: vel po
 nendo pecuniā penes mercatores idoneos ad partē bonelli
 lucri. ar. etus. q̃ habet in regula: q̃ pōt. de reg. iur. in. vi. vbi
 dicit litera q̃ q̃ facere pōt vt possit facere: posse videt. i. hoc
 putoveris. Nec ob. illa. l. qui bonis. quia fm cū illa. loquitur
 de bonis quēstis post cessionē in quib⁹ iura fauēt creditori
 bne: vt est ter. f. in ver. fin. os autem loquitur de bonis quēsti
 tis ante cessionem in quib⁹ iura fauēt creditorib⁹ vt patet
 toto titulo de cessione bonorū: i. hoc addite i notare adser
 ite si de dote. §. c. §. i. videte vñ vbi f̃z Jo. fa. i. ibidē p̃ alios
 in ver. f. i. co. ¶ Et si inquit autē hoc beneficiū vt quis nō cō
 demnetur in plus q̃ facere possit: q̃ cōpetit reo principali:
 cōpetat et ei⁹ fideiussor: dicite q̃ nō vult. l. i. si fideiussor. ff. de
 re iudi. i. l. verum. in prin. ff. pro socio. hoc tamen casu datur
 singulare remediū i singularis cautela: q̃ fideiussor cōnē
 tus denunciat reo principali: i. principalis veniat i suscipiat
 iudiciū in se i exponat hāc exceptionē in personam suā: q̃
 facere potest. Ita notabiliter Bartol. i. Bal. in d. l. verum. i
 princip. per ter. in l. idem. §. i. generaliter. ff. mādari. i. idēz
 Bart. in d. l. i. si fideiussor. in princip. ff. de re iudica. i. l. liti
 ebum. §. q̃ vñlgo. ff. de solu. i. Pau. de cast. in l. maritū. ff.
 soluto matri. Imol. i. alij in l. non tamē. cum sequētib⁹. ff.
 de re iudi. q̃ bene notat ad practiam. f. i. nādo autē i ṽsq̃
 ad quātū tempus possit opponi ista exceptio: vt nō conue
 niatur nisi inquitū facere potest: dicite q̃ semper i quicū
 q̃ pendente iudicio: imo i post sentētiā que trāsiit in rē
 iudica: q̃ exceptio que venit ad remissionē cōdemnationis:
 prout est ista: vt quis cōueniat inquitū facere potest: i. quicū
 q̃ potest opponi etiam post sentētiā. ita Bar. Bal. i. alij in l.
 nescimus. §. si per illū ter. vbi est casus. ff. de re iudi. l. lex di
 uerso. §. si. i. ibi Bart. i. doc. ff. solu. matri. i. Bar. in l. penul.
 in prin. ff. de confes. Spec. i. Jo. an. in titulo de instr. edi. §.
 dicto versic. fed inquitū bereas: p̃terea omnis exceptio que
 non impugnāt sentētiā potest opponi etiam post iudiciā

que transiit in rem iudica. etiam in eius executione: vt per glo. Bar. et doc. in l. i. C. de iur. et facti igno. et est ter. in l. et di-
 14 uerso. §. si. et ibi Bar. ff. sol. ma. ¶ Quod autem si hac ex-
 ceptione: vt non conueniat vel non condempnetur nisi inquantum
 facere possit soluat totum: nūquid poterit repetere: videte gl.
 in d. l. et diuerso. §. si. in ver. in solidum. et ibi late bar. post Dy.
 ff. solu. matri. et Wico. de nea. hic in r. q. extra glo. ¶ Glo. j. in
 ver. sed et si quis in fine. videte que late et nota. dixi in §. pena
 15 les. §. eo. ¶ Glo. in ver. cum socio. in fine. addit. l. sed hic
 ita. §. pe. et si. ff. de re iudi. et fm. scribentes hic Jo. fab. et Jo.
 de pla. et Ang. de are. dicite idem esse in quibuslibet aliis per
 sonis que negant se esse tales ex cuius qualitate habeat hoc
 privilegium. vt. l. sed si ex parte. §. interdum. ff. quod cum eo.
 ¶ Limitate tamen glo. nostram vt procedat si perseueret in
 negatione vsq. ad litem conte. quia ante potest cōfiteri et pe-
 nitere se esse socium vel maritum vel ei⁹ qualitatis per quā
 hoc privilegium habeat. vt est text. not. in l. electio. §. neq. et ibi
 Bal. ff. de nota. ¶ Item limitate glo. si negauerit in specie
 dicendo: nego me esse socium. secus si negasset in genere hoc
 modo: nego narrata prout narratur. vt sit in lit. contesta. ita
 vult singulariter Bar. in l. i. si dubitetur. §. ita demū. ff. de fide
 iussio. et de istis duab⁹ limitationibus dixi latissime in §. om-
 nium. in materia rei vēdicationis. §. eo. et que ibi dixi potestis
 hic adiungere. relique glo. clare sunt et bene dicunt.

- 1 Compensationis exceptio opposita: an extenuat debitū
 petitum.
- 2 Compensatio an et quando fiat ipso iure.

Compensationes. ¶ Quāuis iste ver.
 fuerit. §. summat⁹ in

1 Exceptio compensationis opposita extenuat debitum peti-
 tum: et facit qd debitor tātum cōdemnetur in eo qd superest
 ultra compensationē. hoc dicit in specie vsq. ad ver. si. et co. quosq.
 2 teriam huius ver. examinaui plene in §. in bone fidei. §. eo. et
 hic habetis bonum ter. pro cōmuni opinio. gl. et doc. de qua
 late dixi in d. §. in bone fidei. in glo. in ver. ipso iure. qd cōpen-
 satio nō fit ipso iure nisi opponatur ab homine. ita probat
 ter. in ver. quod debeat. quia si cōpensatio fieret ipso iure
 absq. oppositione hominis: nō potest dici debitor: et sic ter.
 iste male dicit et dum dicit quam debeat. ¶ Et parua in
 verbo: ex eadem causa. ad quā doc. nō aduertunt pessime di-
 cit: quia vult qd iste ter. dum dicit: ex eadē causa. corrigat per
 §. in bone fidei. §. eo. qd est absurdū. vnde dicite ex mēte Wico.
 hic in octava oppo. gl. qd iste ter. voluit dicere ex eadem cau-
 sa: hoc est dicere qd vterq. sit debitor quantitati: et sic ex eadē
 causa. secus si vnus esset debitor speciei et alius quantita. quia
 tunc non esset ex eadem causa: et consequenter nō admittere-
 tur compensatio: vt late dixi in §. in bone fidei. super glo. in
 verb. iure aperto. §. eo. Sequitur ver. si. cum eo quosq.

- 1 Cedens bonis qualiter si postea alia bona quesierit vel
 ad pinguiorem fortunam peruenierit cōueniri possit. cū
 ii. seq. et an et qd in solidum. m. et cum. ii. seq.
- 2 Cedens bonis an sit a debito liberatus.
- 3 Cedens bonis an de soluendo satisfacere cōpellatur si ad pin-
 guiorem fortunam peruenierit.
- 7 Spoliatus bonis propter guerram non debet posse postea
 in solidum conueniri.
- 8 Cedens bonis an bona sua indicare teneatur itaq. si ea occul-
 tat hoc beneficium cessionis perdat.
- 9 Cedens bonis non potest heres qui inuentariz non cōfecit
 cum in eo dolus presumatur.
- 10 Cedens bonis quib⁹ debitoribus indultum est vt possint: et
 quibus non. cum. xii. seq.
- 11 Cedens bonis an minor possit.
- 23 Cedens bonis an penitere possit.
- 24 Cessio bonorum an impediatur lit. contesta. si debitor credito-
 ri non vult super debito respondere sed dicit: cessi bonis.
- 25 Cessio debitoris principalis an proffit fideiussori vt per hoc
 creditor non possit ad fideiussorem redire.
- 26 Cedenti bonis an omnia auferri debeant ita qd vestis etia⁹
 ei sit auferenda et nudus remanere debeat.
- 27 Cessio si cedens sibi referret vnum denarium an valeat.
- 28 Cessio bonorum qualiter fiat: et an valeat cōsuetudo seu sta-
 tutum qd cedens bonis percutere debeat lapidem cū na-
 tibus. m. et. 29.
- 30 Cessio bonorum beneficii an per pactū renunciari possit.
- 31 Occultator aliene laudis furi par est.

Cum eo quoq. qui. ¶ In hoc vers. cū
 sit cauda et finis hu-
 ius tituli: tractabitur etiā vltima materia: et illa ad quā pro
 vltimo remedio debitorē cōsurgunt: scilicet materia cessio-
 nis bonorum. Et propterea quis iste ver. alia ratione sit p
 vltimo sic situatus: tamen ista causa fuisset sufficiens ad cō-
 stituendum eum vltimū. ¶ Et iste vers. quis. §. fuerit sum-
 matus in genere: tamen in specie hoc dicit vsq. ad finē tituli.
 1 ¶ Ille qui cessit bonis habet in postea quesitis beneficium et
 non conueniatur: nisi inquantū facere possit. hoc dicit vsq.
 ad si. tit. ¶ Nota primo ex hoc ter. fm. Ang. de are. in prin.
 2 buina. §. quod cedēs bonis per hoc nō est a debito liberatus
 nec ciuilitate nec naturaliter. qd facit fm. eū in ter. primo qd
 si deuenierit ad pinguiorem fortunam ex integro potest cōne-
 niri. addo meliorem ter. in l. i. et ibi Bartol. Bal. et alios. C.
 qui bo. ced. pos. alibi tamen gloss. in l. vbi cūq. in gloss. i. ma-
 gna. ff. de fideiuss. tenet qd cedēs bonis liberetur ipso iure ab
 obligatione ciuili remanente naturali: per §. si. de replicatio-
 nibus. et illa gl. non inueniatur alibi in iure fm. Wico. de nea.
 po. hic in apostil. ter. in ver. qui. sed ego do vobis glo. concor-
 dantem in c. sicut dignū. extra de homici. et illam gloss. in d. l.
 vbi cūq. tenet ibi Dyn. per l. heres a debitore. §. qd si stipula-
 tor. ff. de fideiuss. et idem tenet Rayne de foli. in l. i. C. qui bo.
 ced. pos. et ita etiam videtur tenere Wico. de nea. po. hic alibi
 ro gloss. in d. l. heres a debitore. §. qd si stipulator. in gloss. ma-
 gna. in ver. perimit. tenuit qd vtrq. tollatur. paucis veritas
 est: et ita se habet cōmunis opi. qd a nulla obligatione libera-
 tur: sed ibi paratur exceptio. ita tenet Lyn. in r. q. in d. l. i. et
 ibi Bald. et Salyc. C. qui bo. ced. pos. et Bartol. Ang. Imo.
 et Luna. in d. l. vbi cūq. et Bartol. in l. i. C. de bo. auto. iud.
 poss. et in l. qnī bonis. per illum ter. et ibi gloss. ff. de cessio. bo-
 no. et Bal. in l. cum quis. in vii. col. C. de iuris et facign. et in
 l. tam mandator. in h. col. C. de non nume. pecu. et Angel. in
 l. nemo carcerem. circa si. C. de exactoribus tributorum. lib.
 et bene facit. l. penul. in ver. vsq. ad modum debiti. C. de cessio.
 bono. quam allegat Salyc. in d. l. i. et ibi etia⁹ bonus ter. C.
 eo. et idem etiam tenent Jo. fab. Jo. de pla. et Angel. hic.
 3 ¶ Secūdo notate ex hoc ter. qd ille qui cessit bonis si post
 ea alia bona acquisierit vel peruenierit ad pinguiorē fortu-
 nam: quis iterum possit cōueniri: quia durat vtraq. obligatio:
 tio: vt dixi in precedenti notabili: tamen non in solidum: sed
 quatenus facere potest conueniri. concordat. l. in ff. de cessio.
 4 bono. ¶ Nunquid autem ille qui cessit bonis compellatur
 satisfacere de soluendo si ad pinguiorem fortunam peruenierit.
 ponit Bal. in l. i. ad si. C. quod eū eo. cano. in c. odoardus.
 extra de solu. ¶ Limitate tamen hunc ter. et suprascriptū no-
 tabile vt procedat respectu creditorū qui tempore cessionis
 erant creditores: quia qno ad eos iste qui cessit bonis et nūc
 peruenit ad fortunam pinguiorem non tenetur nisi in qua-
 ntū facere potest: nō aut tenetur respectu creditorū quos post
 ea post cessionē est sortitus: quia illi noui creditores bene po-
 terunt cum in solidum cōuenire. ita limitat hūc ter. singula-
 riter Jo. fab. hic: et bene: motus per l. i. a contrario sensu.
 C. de bo. auto. iud. pos. et per optimum simile: nam si iusta
 conuenitur de his que contraxit cū esset in patria potestate
 inquantum facere potest in casibus sex positis in l. i. ff. qd cū
 eo. et tamen in his que cōtraxit post conuenitur in solidum:
 in l. i. ff. qd cum eo. et ita etiam sequitur Jo. de pla. et Ang.
 de are. hic: quis de Jo. fab. nullam faciat mentionē circa qd
 videte omnino Bal. post Lyn. in d. l. i. C. de bo. auto. iud.
 5 possi. ¶ Secūdo ego limito suprascriptū notabile et hunc
 ter. vt non procedat in eo qui bona sua alienauit in fraudē:
 quo casu si peruenierit ad pinguiorē fortunam: certe in post-
 ea quesitis per eius fraudem tenetur in solidum: quis nō te-
 neretur nisi inquantum facere potest. ter. est sing. in l. si. §. si.
 fm. vnam lectionem glo. ibi approbatam per Bart. ff. que in
 frau. credi. et ita limitat Lyn. in l. i. in j. q. C. qui bo. ced. pos. et
 sequitur Wico. hic in apostil. ter. in verbo: damnari. ¶ Ter-
 tio limitate suprascriptū notabile et hunc ter. dū dicit qd ille
 qui cessit bonis si peruenierit ad pinguiorē fortunā potest
 denuo cōueniri: prout singulariter limitat Bal. in rubi. C.
 qui bo. ced. pos. vbi voluit hoc non habere locū quādo scho-
 laris cessit bonis: postea emit libros: vel clericus beneficiū:
 vel miles arma: quia tales libros vel arma creditores au-
 ferre non possunt. allegat ad hoc glo. singularem in l. nepos b
 proculo. in vers. dignitate. ff. de verbo. significa. ¶ Vltimo
 notate ex hoc ter. singulariter per Jo. fab. hic: circa similia
 verba huius versu. qd ex generalitate huius litere pōt dici
 qd si quis fuerit spoliatus bonis propter guerram: qd non de-
 bet posse postea in solidum conueniri. quod dictum scōdū
 cum est

¶ Arma.
 Vide etia⁹
 domi. Jas.
 in §. itez ser-
 uiana. nu.
 lxxj.

¶ In bone
 fidei. vbi vi-
 de i. nunc.
 lxxij. cū plu-
 ribus seq.

cum est pium et equum. et sequitur Jo. de pla. hic quia fm cum maior sit ratio in hoc casu qm in hoc ter. cum hic spoliat bonis et voluntate p cessione: at ille ex necessitate et preter voluntate hoc patiat. l. i. §. si quis tñ. ff. si quis cautio. et l. que for tuitis. C. de pig. act. et si rabilis sane decisio et natanda circa quā tamen cogitate. ¶ Glo. j. in ver. creditoribus. dividitur in duas partes principales: put duo ponunt dicta. scda ibi: prodest aut bec cessio. ¶ In ea. glo. ibi. ff. de cel. bono. l. pe. et ibi videte Bar. declarant qualis cessio requiratur et qualiter debitor debeat cognoscere. de quo etiam videte Bald. in l. j. in prin. in. i. oppo. C. q. bo. ce. pos. et doc. in. c. odoardus. extra de solu. ¶ An aut ille q cedit bonis teneat bona sua indicare: ita q si ea occultat perdat hoc beneficiū cessionis: videt q sic. vt est gl. i. ibi Bar. in l. pe. §. de cel. bo. et gl. in l. j. C. eo. tim. ¶ Quis Bal. ibi nihil decidat sed relinquat cogitandū. et illam gl. firmat ibi Bal. per l. j. C. qñ et quibus quarta pars debe lib. r. et ibi etiam per hoc inferit no. Bal. q. beres qui non fecit immetarius nō potest cedere bonis: q in eo presumitur dolus. §. sancimus. aut. de ber. et fal. ¶ In ea. glo. ibi: vt nō dñcat debitor in carcerē habetis et hac glo. qd debitor nō possit detrudi in carcerē. qd ego limito singulariter nō pro cedere qñ debitor alienasset bona in fraudē ita vt non reperi rent: quia tunc posset agi cōtra eum vt detrudat in carcerē. et ammodo non possit cedere bonis: ter. est singularis in l. fi. ff. de cessione bonorū. fm primā lecturā glo. ibi: quam ibi ap probat Bar. et idē tenet Bart. in l. alia. §. eleganter. ad fin. ff. solu. mat. et Bal. in l. j. in. i. col. C. qui bo. ced. pos. et in rub. C. de reu. his que in frau. credi. et l. j. in vltima. q. C. si quis in frau. pa. et videte que dicam. f. in limitatōibus in. i. limitatō. ¶ Ad f. glo. ff. de hoc vltimo dicite vt dixi. §. in. i. not. ¶ Glo. in ver. et integro. in. i. glo. bene dicit vel forte q text. voluit dicere ex integro. i. dñmo. ¶ Extra gl. scribentes hic Jo. fa. Jo. de pla. et Ange. de arc. examinant naturam cessionis per questiones: et inordinate prout etiam faciūt Bal. et Saly. post Ly. in l. j. C. qui bo. ce. pos. et cano. in. c. odoardus. de sol. ego autē in tēdo pulchro ordine tradere hanc materiam per regulam et fallentias: in quibus fallentis tradā ordinatim omnia que inordinate tradunt p doct. in questionib⁹ suis. ¶ facio ergo regulam generalem q ciuiliter debitori indultū est vt possit cedere bonis: vt hoc text. et toto titulo. ff. a. C. de cel. bono. et addo q nō tantum paterfa. sed etiam filiusfa. potest ce. bonis. ter. est in l. pe. et ibi per gl. Bar. et doc. C. qui bo. ce. pos. et nō masculus tantum: sed etiam femina: vt ibidem est text. in ver. vtriusq. sexus. et ibi not. Sal. et idē Sal. in l. j. C. eo. item et ecclesia potest ce. bo. vt est ter. peregrinus et singularis in. §. si q autē adicerit. in aut. vt determinat. sit numerus clericorum. col. j. quem ter. allegat Rico. hic in apostilla. text. in vers. bonis. ex quo inferit Ange. hic q si vniuersitas derico rū apud quos debet ē summa fides et obseruatiā: vt l. pby. teri. C. de epis. et de exac. tribu. lib. r. per Ange. et Lud. ro. in l. nec impuberes. ff. de in ius vocā. supra scripta regula recipit q plures notabiles fallētiās. ¶ Primo fallit qñ debitor nō agnouit vel nō est cōfessus: vt hic et in gloss. j. in prin. et ibi dixi. ¶ Secūdo fallit qñ occultat bona vel nō vult indicare: vt ibidē dixi. ¶ Tertio fallit fm Jo. fa. hic qñ qd esset obligatus ad factum: quia tñc nō admitteretur cessio: nec libera retur cedēdo. Ratio est fm cum: quia causa qua quis libera tur cedēdo est impotētia soluendi. vbi ergo quis tenetur ad factū: talis impotētia cessat: quia potest facere: ergo nō libera tur cedendo: vt hic latius per eū. nec dicat aliquis q obli gatus ad factum liberatur prestando interesse: quia illud ve rū est qñ potest prestari interesse: sed si nō pōt prestari. l. i. sti pulationib⁹. §. si. ff. de ver. obli. Ad ista facit fm cum: quia li bertus egenus cōpellitur pccise ad operas: vt l. suo victu. ff. de opeliber. bene tamen fm cum debebunt fieri expēse hūic debitori faciēti: per d. l. suu victu. et in istis terminis dicit Jo. fa. se sustinere glo. illam singularem cōmuniter damnataz in l. stipulatio. §. siue autē. ff. de ope. no. num. que vult scripto rem posse pccise cogi soluere qd cōuenit: et propterea possit in cōpedibus poni. et cū Jo. fab. tenet Jo. de pla. hic: et idēz Rico. de neap. hic in apostilla. ter. in ver. cessit. addo idē tene re Ly. in l. j. in. i. q. C. qui bo. ce. pos. et ibi Guil. et Ray. et idē et qd obligatus ad factū nō liberetur cedēdo bonis: vt in scri pto: tenet ibidē Bal. in. i. col. et ibi limitat hoc verū si ha bet facultatem faciēdi: atq. propter impossibilitatē habet lo cum cessio. et ita etiam limitat Jo. fa. hic. addo etiam cū pre

dicta limitationē tenere Bar. in l. j. ff. de cessione bonorū. vbi generaliter tenet q vbiq. pccise quis tenetur ad factum iuxta plene tradita in l. stipulationes nō diuiduntur. in. i. §. ff. de ver. obli. q non admittatur cessio bonorū. et idē etiam tenet Ange. hic. ¶ Quarto supra scripta regula fallit vbi cessio quis tenetur ex delicto vel quasi: q tunc non admittit cessio bonorū: sed pena pecuniaria resoluitur in corporale: q qui non pōt in ere soluere suat in corpore: vt l. generaliter. ff. de pe. l. pe. ff. de in ius voc. et per hoc inferit Jo. fa. hic se crede re q si quis agat actione iniuriarū et cōducat ad pecuniā et sic ciuilitur q si reus cōdēnatus cedat bonis: q nō liberat sed pena pecuniaria debet resolui in penam corp. oalē per predicta facit. l. si ex parte. §. qd. ff. q cum eo. notat doc. in. c. odoardus. extra de solu. et ita etiam tenet Jo. de pla. hic. ¶ Quis de Jo. fab. nullam faciat mētiōē q bene notate. ¶ Quinto supra scripta regula fallit in debitorē fisci q nō habet hoc beneficiū cessionis: et non liberat cedendo bonis: nisi eo casu quo paupertas excusat f. Bal. in l. j. in. i. col. in. i. et ibi Ly. in. i. q. C. qui bo. ced. pos. et Bar. in l. j. ff. eo. et in l. sacrilegū. §. si in. ff. ad l. inham pecu. de quo tamen quia non est sine du bio videte late Saly. in d. l. j. vers. quero. et an debitor fisci et plene per Ange. in d. l. nemo carcerem. et per Jo. fa. qui cōtra rium tenet per ter. opti. in. §. itez si quis. §. pro socio. et videte etiam per Ange. hic. ¶ Sexto supra scripta regula fallit: quia quis non potest cedere bonis ne publicis fungatur muneri bus. ter. est in l. j. et ibi Barto. et Bal. C. qui bo. ce. pos. et per illam. l. notat etiam ibi Bald. et subdit q volentes cedere bo nis vt cūct collectas nō possunt hoc facere. qd ipse reputat multum tenēdum menti. ¶ Septimo supra scripta regula fallit quando debitora principio negasset debitorum: et postea fuisset conuictus et cōdēnatus: quia tunc nō gauderet pri uilegio cessionis: vt hic per Ange. de arc. ¶ Quis referat p mul ta Sal. tenuisse contrarium in d. l. j. ver. circa hoc moueo ali qua dubia. de quo dicite vt per Ange. hic. et late per Sal. in d. l. j. in. i. col. ¶ Octauo predicta regula fallit generaliter fm Jo. fa. hic. vt cessio nunq. debeat admitti nisi creditores in stēt et petāt: q hoc beneficiū est miserabile et subsidiariū: ergo nō debet cōcedi ins propter necessitatem: ergo gratis ce dens non debet admitti: et fm cum satis indicant text. in. c. j. et in l. fi. C. q bo. ced. pos. Ad d. Bal. idē tenēt in illa. l. j. in. i. col. ¶ Nono pdicta regula fallit in eo qui malitiose sen in fraudē dilapidauit bona in fraudes credi. qui nō ha bet beneficiū cessionis. d. l. fi. §. si. ff. que in frau. credi. Bald. in l. j. in. i. col. et Ange. in d. l. nemo carcerē. et dixi. §. in glo. j. ¶ Quibus autem modis presumatur quis in frau. credit. dilapidasse: declarat notabiliter Bal. d. l. j. in. i. col. ¶ De cimo predicta regula fallit si debitor eo tēpore quo cōtraxit sciebat se nō esse soluendo: quia nō habet hoc beneficiū ces sionis: vt est ter. not. in l. penul. in. fi. ff. de iure do. Barto. in l. alia. §. eleganter. in. fi. ff. solu. mat. ¶ Undecimo fallit pdicta regula in eo qui sub spe cessionis bonorum cōtraxit fm Dy. in regula peccatum de reg. iur. in. vi. et Jo. de pla. hic be ne facit qd pulchre not. Bar. in l. j. §. si quis testamento li ber esse iussus fue. de pfecto vbiis Rome contrahente mul ta debita propterea q imperator noniter creatus in cins ad uentum habeat debita et cōtracta dissoluere. ¶ Duodeci mo et vltimo pro nūc supra scripta regula fallit in eo qui ple narie habet vnde creditorib⁹ soluat: quia ille nō potest cede re bonis fm Bal. in d. l. j. in. i. col. per rationes de qua ibi per eum. addo ego q cōtrarium ibi tenuit Ly. in. i. q. q imo et diues potest cedere bonis per text. solennē in l. illud. §. quod tamen. ff. de tribu. idē tenet Rayne. de foeli. in l. legis inlie. C. qui bo. ced. pos. idē quod Bal. tenuit Rico. de neap. hic in apostil. text. in ver. bo. quoq. et ad d. l. illud. ipse respondet quod ibi erat dubium an esset soluēdo: vel mediū quod ibi cedebat mercib⁹ ne veniēt in tributū: et sic cedebat parti bo norum: non autem in omnibus bonis: et hoc puto verius. ¶ Item fallit vbiq. quis esset deportatus vel bannitus et omnia bona ei essent ablata per fscum ne si postea restitu retur ad ciuitatē et ad bona poterit postea cedere bonis: ter. est mirabilis et singularis in l. ii. C. de sciēt. pas. quom. ter. ad hoc exclamat Lud. roma. in singularibus suis. ¶ An aut post cessionē bonorū sit locus penitētiē ita q debitor possit cessionē reuocare si ea peniteat: dicite qd sic re integra et bo nis nondum per creditores occupatis. text. est in l. quē peni ter. ff. de cel. bono. Bart. in l. j. et in l. pe. in. i. q. C. qui bo. ced. pos. Ly. in l. j. in. i. q. C. qui bo. ce. pos. ¶ Quis contrariū teneat Bal. in l. fi. C. eo. ti. ¶ Quid autem cessio bonorum im pediat litis cōtēstā. si debitor nō vult creditori super debito rādere sed dicat cessi bonis. vid. ne bar. in l. pe. ff. de cessio. bo.

a ¶ **Bonis.** a
Vide fir
mianum i
suo auro
reperio i
ver. debitor
paup. in. i.
xij.

¶ **In glo.**
Vide etiam
hoc idē. §. i.
§. itez si qd
nunc. xij.
et m. xij.

Jason super Titulo de Actionibus.

1. **¶** *ter. in liij. et ibi Bar. et Ang. C. de bo. anto. indi. pos. et text. quem ad hoc dicit ibi Ange. vnicuique in iure. in. litem si vnus.*
25. **¶** *in princ. ff. de arbi. C. ¶ An autē cessio debitoris principalis prodest fideiussori vt per hoc creditor nō possit ad fideiussorē redire: dicit q. nō. vt. ff. de reple. l. l. heres a debitorē. ff. si stipulator. et ibi Bart. not. illi text. ad hoc. ff. de fideiussor.*
26. **¶** *An autē cedenti bonis omnia debeant auferri: ita q. vt sitis etiā sit auferenda et debeat nudus remanere: gl. in l. pe. ff. de cess. bo. vult q. nihil sibi relinquatur: nec etiā vnus minus denarius alibi gl. in l. si. ff. de bis q. in fran. credit. dicit q. cedenti bonis debet auferri vsq. ad sacculū et peram. breuiter concludunt doc. hic. vt. Jo. fa. Jo. de pla. et Ang. de are. q. vna vestis yllis et paucularia que nuditate tegit debet sibi reliqui sicut relinquitur damnatis ad mortē. vt. l. diuus. ff. de bo. damnatorū. et ita dicit Ric. hic i. apo. ter. in ver. bonis. et Dy. et Bart. in l. pe. de cessio. bo. l. y. in d. l. pe. in. iij.*
27. **¶** *q. post. ¶ Det. et Guil. de ca. C. ¶ Quid autē si cessio bonorū cedens reseruasset sibi vnu denariū: an valeret cessio: determinat mirabiliter Bar. q. nō. in l. si. in. ij. co. C. qui bo. ce. pos. ad nertite tamē q. cedens bonis retinet prohibita alienari. Itē vsufructuū: scilicet: et etiā retinet vsufructuū ecclesiasticā sine secularē non tamen eorum comoditates. ita Bar. in d. l. 28. i. in. ij. col. ¶ Qualiter autē fiat cessio bonorū: dicit q. simpliciter verbo. itē p. nuncium et per epistolā: et per cōsequens nō tantum in iudicio: sed extra iudiciū. ter. et nō. in l. omi. C. q. bo. ce. pos. et in l. si. et ibi Bar. ff. de cessio. bo. et ibidem Bart. re fert q. l. y. dicebat q. franciscus Riccurfi dū hanc materiā legere. ostēdebat in cathedra modū cedēdi. et idem et q. s. re net Bald. in d. l. i. in. ij. co. dicit tamē Bar. in d. l. si. q. hodie est cōsuetudo in quibusdam partib. q. fiat cessio modo vitupe rabilis. ¶ ¶ Nunquid ergo valeret hoc cōfuctudo per statutu: prout est in hac ciuitate ¶ Napie et cōmuniter p. vniuersam Italiam q. cedens bonis debeat percutere lapidem cum na ribus vicendo: cede bonia. l. y. in l. si. et ibi Bal. circa prin. te nent q. tale statutu et cōfuctudo nō valeant: quia est res tur pis exempli: et oculos videntiu infestat. per ter. illam morālē in l. cū supra videntes. C. de re militari. lib. ij. idem etiā tenet Albe. de rosa. in prima parte statutorū. in. q. xxviii. incip. itē querit an valeat statutu. vbi decidit nō valere statutu pata uinum qd. qd. nō possit cedere bonis nisi cedat cū solēnitare in bonēta: quia eius effectus est turpis et cōtra bonos mores. allegat in argumentū. l. alia. §. elegāter. ff. solu. ma. et idem te nunt Saly. in d. l. in omni. per illū text. in ver. voluntatis sola professio per quē ter. arguit ibi Saly. cōtra illa statuta terra rum taliter disponentia. de quo etiam videte do. Card. flo. et Jo. de imo. in dicto. c. odoardus. ¶ ¶ Restat vltimo pro cō plomēto huius materie examinare an beneficio cessionis bo norū possit renunciari p. pactū: et an tale pactū valeat. de qua questio videte l. y. in d. l. i. in. vj. q. et ibi multū late Bal. in antepenul. et penul. col. et ibi latius Saly. in ver. Item quero nono an teneat renunciatio. et Dy. Bar. et Imo. et Luna. et re liquos in l. alia. §. elegāter. ff. solu. ma. et do. Anto. in. c. cū cō tingat. extra de iureiur. et Jo. fa. qui etiā ponit an possit cō fuetudine iduci q. quis nō liberetur cedēdo bonis. q. ponit etiam Bald. in d. l. i. et de pacto ponit etiam Jo. de pla. hic. et Ang. in penul. vlti. col. et cano. in d. c. odoardus. Et an tale pactum firmetur iuramēto: ponit Bal. in d. l. i. in penul. col.*

¶ *Renunciatio. b. ri. Vide se li. in. c. si vi ligenti. post prin. §. iij. cor. de fo. compe.*

Speci. in tit. de renun. §. i. ver. item beneficiū. Imo. in d. c. cū cōtingat. ver. idē aduerte quia predicta. Et per ista remanet expeditus iste ver. et cōsequenter deo duce totus iste titulus de actionibus. ¶ Postremo si quid in hoc qualicūq. opere in quo maxime vigilas et lucubratiōes plurimas impēdisse profiteor repertū fuerit qd. sit minus bene dictū: precor vnū quēq. lectorē vt non liuoris aculeo: aut detractiōis studio: sed charitativo calamo emendādū suscipiat. Scio enim nec istud inficior: q. tantum opus maiori elimatione indigeret. In his vero que scripsi plane cognosce me nūq. tacuisse illos a quibus voce viua vel mortua didici. ¶ De cultoribus enim alienis laudis furi par est: vt inquit iuriscōsultus in l. heredi tati. §. si. ff. ad l. fal. et p. dare inquit ¶ Similis ad Alapasia nū Imperatorē in proemio naturalis historie. ¶ Benignū et plenū ingenuū pudoris est fateri per quos p. cecideris: et obno: in profecto animi et infelicias ingenuū est male in furto depre bendi: q. mutuum reddere. Et obsecro autē fratres et audi tores amantissimi: hoc Tetrastricho sit ita conclusum.

Postq. suscepti per tempora multa laboris.
Finis adest: portum fessa carina petat.
Si non remigio melior datur vlla facultas:
Suspensam hic teneat anchora iacta ratem.

¶ Finis.

¶ Finis Lectura admodum vtilis domini Jasonis Mayni: iureconsultorum sue tempestatis principis: super longe difficillimo Titulo de Actionibus: in Institutis Justinianis diligenter emendata: Cum Summaris illustrior: etiā multo quā dici possit nu perime reddita. Lugduni imprimebat vigilantissi mus Calographus Jacobus Herion.

AD LECTOREM.

Dulcia qui nosti q. sint que condit Jason:
Aspice precipuum quod modo mittit opus.
Iunior in primis quod sic vigilauerit armis:
Crede mihi: res est ingenuosa tamen.
Dic non errores aut falso adducta videbis:
Non eadem in multis verba notata locis.
Non minus hic noster Asaynus tibi prestat Jason:
Quam Erans fuluam qui dedit alter onem.
Est bene: imminso constat nec falce libellus:
Immodicoq. grauis non erit ere tibi.
Hunc eme: vel minimo: quo nosces tempore quali
Sernato causas ordine quisquis agat.

Laus deo.

¶ Regestum.

a b A B C D E F G H I J K L
M N O P Q. Omnes sunt quaterni
p. ter Q et qui sunt quaterni.